אלה. אבל בגלות אין הגילוי מבחי' אלה מועדי הוי' כו' ונעשה בחי' אלה דלעו"ז. דכמו שיש אלה בקדושה. אלה המצות אלה פקודי המשכן. כן יש אלה בלעו"ז. אלה אלהיך ישראל. וזהו על אלה אני בוכיה. כמאמר שיש בתורה בחי' אלה. ויש ג"כ בחי' מי. כמ"ש (איוב י"ד ד') מי יתן טהור מטמא. שבחי' מי הוא המקור הנותן בחי' אלה המצות להיות טהור מטמא כו'. וגם דכתיב וידבר אלקים אנכי כו'. אעפ"י שהמדבר הי' שם אלקים מ"מ מקור הגילוי הוא מבחי' אנכי מי שאנכי. בחי' מי כו'. ולכן כ"ב אותיות התורה עם עשה"ד ועם עש"מ זהו ענין שם מ"ב שיהי' העלאת המדות דבחי' אלה לבחי' מי כו'. (וכמשנ"ת במ"א שבחי' כ"ב אותיות עם עשרת הדברות זהו המשכת כ"ב אותיות וע"ס דבינה בז"א. ועש"מ זהו המשכת ע"ס דאבא בז"א וע' ביאור דחוקת פ"א בענין שעש"מ גבוהים מעשה"ד. והוא ענין המשכת ב' עומקים דיסודות דאו"א בז"א כדי שיוכל להיות העלאת המדות דז"א בבחי' ביטול והתכללות בבינה שנק' מי כו'. וזהו שנתבאר כאן ענין שבעשה"ד יש ב' בחי' מי אלה. וכמו כן בעש"מ דהכונה ששניהם הוא המשכת בחי' מי באלה. כדי שיוכל להיות עליית ז"א כו'. ע' בביאור ע"פ שימני כחותם פ"ב. וזהו ענין שם מ"ב). וזהו ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם. שהוא ענין המשכת שם מ"ב דאצילות שמבחי' עש"מ (ע"ס דאבא) ועשה"ד (ע"ס דאימא). ואח"כ כתיב ואלה מסעיהם למוצאיהם שהעלי' מלמטה למעלה הוא לבחי' מוצאיהם. דהיינו לבחי' מוצא ומקור דשם מ"ב. שלפני האצילות. והיינו לבחי' אנכי שלמעלה מבחי' הוי' (ע"ס דאו"א) כו'. ועלי' זו הוא עפ"י אהרן שודמ"ע :

והנה לעתיד כתיב (ישעי' ס' ח') מי אלה כעב תעופינה. כי עתה החיבור דמי ואלה בין מלמטלמ"ע ובין מלמעלמ"ט איננה במהירות כ"כ. לפי שיש בחי' אלה דלעו"ז המפסיק כו' כמשנ"ת במ"א בענין שבגלות אין השם שלם כו'. בלק"ת ד"ה ראה. ואעפ"י דכתיב וראו מי ברא אלה. נ"ל ריבוי עבודה ויגיעה בזה. וכנ"ל בענין המ"ב מסעות. אבל לעתיד שיהי' התגלות אלקות כי עין בעין יראו אזי כתיב מי אלה כעב תעופינה שהחיבור דמי ואלה יהי' במהירות כו' :

סליק ספר במדבר

בחיות ואופנים כתיב וארבע כנפים כו׳. והענין כי שרפים ואופנים הם ג״כ הב׳ בחי׳ דמי אלה. מדרגת השרפים בבחי׳ מי. ומדרגת האופנים בבחי׳ אלה. דהנה אמרז״ל (חגיגה י״ג ע״ב) ישעיה שראה את המרכבה בשרפים נקרא בן כרך שראה את המלך. ויחזקאל שראה בחיות ואופנים נקרא בן כפר. כי שרפים אומרים קדוש. ואופנים אומרים ברוך. פי׳ קדוש היינו מובדל ואני ה׳ לא שניתי. כי בבחי׳ סדר השתלשלות שייך שינוי שהעלול פועל שינוי בהעילה שלו. אבל כיון שהתהוות העולמות הוא למעלה מסדר השתלשלות מבחי׳ אין כנ״ל והוא קדוש ומובדל כו׳ ע״כ לא שניתי. וא״כ השגת השרפים הוא בבחי׳ אין דהיינו בחי׳ מי כנ״ל. וזהו שרפים עומדים ממעל לו. לו הוא בחי׳ אלה ופ״ו עולה לו. אבל השרפים התשוקה שלהם הוא העלאה מלמטלמ״ע ליכלל וליבטל בבחי׳ מי שלמעלה מבחי׳ אלה. כי אלה הוא גילוי והתהוות בחי׳ גדול הוי׳. אבל תשוקתם ליכלל בבחי׳ מי שהם הוא בחי׳ לך הוי׳ הגדולה. שהגדולה בעלה במציאות. והיינו לפי שהם בחי׳ בן כרך. כרך נק׳ ירושלים עפ״י פשוט שהיתה כרך גדול מאד. והנה ירושלים נק׳ עיר אלקינו וכתיב גדול הוי׳ ומהולל מאד בעיר אלקינו. וזהו ענין כרך כמו שבכרך הוא התגלות גדולת המלך כמו״כ בבחי׳ עיר אלקינו הוא התגלות בחי׳ גדול הוי׳. וכיון שהשרפים הם בחי׳ בן כרך כו׳. שבחי׳ גדול הוי׳ מושג להם כו׳. ע״כ אומרים קדוש שתשוקתם בבחי׳ העלאה מלמטלמ״ע ליכלל בבחי׳ מי עצמו שהוא בחי׳ אין מקור ההתהוות דבחי׳ גדול הוי׳ ונק׳ ולגדולתו אין חקר דלית מחשבה״כ. והנה עי״ז ממשיכים ממהוע״ל ית׳ בחי׳ ולגדולתו אין חקר שיומשך התהוות בחי׳ גדול הוי׳. וזהו ענין קדוש קדש ו׳ שמבחי׳ קדש העליון יומשך להיות גילוי בחי׳ ו׳. ו״ק דז״א. והיינו להיות מי ברא אלה. כי אלה בחי׳ ו׳ דשם הוי׳. אבל בחי׳ מי הוא בחי׳ ולגדולתו אין חקר. וע״י ההעלאה של השרפים ליכלל בבחי׳ מי נמשך אח״כ מבחי׳ מי גילוי בחי׳ אלה כו׳. משא״כ האופנים שהם בן כפר כו׳ שאין שם התגלות בחי׳ גדול הוי׳ כמו בעיר אלקינו שנק׳ כרך כו׳ כ״א ע״ד אחד בחילופי אתוון ועד (זח״ב קל״ד ע״א) והם מקבלים ע״י חילופים ותמורות הרבה כו׳. וע״כ אין מושג להם בחי׳ גדול הוי׳ כו׳ לכן תשוקתם להמשיך בחי׳ אלה דהיינו שיומשך בחי׳ גדול הוי׳ כו׳ בעיר אלקינו שיתגלה הגדולה דשם הוי׳ בצירופי האותיות דשם אלקים. שלא יסתירו החילופים ותמורות האותיות. וזהו ענין ברוך כבוד הוי׳ שיומשך ויתברך בחי׳ כבוד הוי׳ שהוא בחי׳ מל׳ שם אלקים שיתגלה בו בחי׳ גדול הוי׳. וזהו לעומת השרפים דוקא שלאחר השרפים אומרים קדוש להמשיך מבחי׳ ולגדולתו אין חקר גילוי בחי׳ גדול הוי׳ והיינו ענין מי ברא אלה אזי יכולים האופנים וחיות להמשיך גדול הוי׳ שהוא התגלות שם הוי׳ בעיר אלקינו דבור עליון שיתגלה בחי׳ גדול הוי׳ גם בבי״ע שלא יסתירו האותיות. וא״כ מדרגת האופנים מלמעלמ״ע להמשיך בחי׳ אלה ומדרגת השרפים מלמטלמ״ע ליכלל בבחי׳ מי כו׳. וכיון שמדרגת השרפים הוא העלאה בבחי׳ מי ע״כ יש בהם שש מ״ב והו״ע שש כנפים לאחד מהן. זפ״ו שבכל מדה נחסר בחי׳ מל׳ שבה. כי בחי׳ מל׳ שבכל מדה זהו גילוי המדה בחי׳ יש. ושייך בבחי׳ השפעה מלמטלמ״ע כמו שפה״ע. משא״כ כשצ״ל העלאת המדות ליכלל בבחי׳ מי בחי׳ אין שלמעלה ממהות מדות כו׳ א״א להיות ההעלאה בבחי׳ גילוי המדות כ״א דוקא בבחי׳ ביטול המדות ממהותן כו׳. דהיינו שהמדות אהוי״ר לא יהיו בבחי׳ התגלות התפעלות מורגשת כ״א שיהי׳ ביטול בהמדות. ע״ד כמו שהמדות כלולים בשכל לפי שאינם בהתגלות כ״א בבחי׳ ביטול והעלם ע״כ יכולים להיות כלולים בהשכל כו׳. וכמו״כ ההעלאה ליכלל בבחי׳ מי בינה צ״ל המדות אהוי״ר בבחי׳ ביטול דוקא. ולכן נחסר בחי׳ המל׳ שבכל מדה כו׳. וכמו משרע״ה ונחנו מה כו׳ אמר לא איש דברים אנכי. וכמשנ״ת במ״א שההעלאה דשם מ״ב הוא ע״י ב׳ עומקים דאו״א שנמשכים בהמדות דז״א. שהו״ע עומק הלב ותעלומות הלב שנת׳ בד״ה כי מראש צורים כו׳. ואזי דוקא יכול להיות העלי׳ וההתכללות בבחי׳ מי כו׳. אבל באופנים וחיות כתיב רק וארבע כנפים כו׳ לפי שעבודתם הוא להמשיך גילוי אלקות מלמעלמ״ע לתקן בחי׳ ומשם יפרד והי׳ לד׳ ראשים לכן וארבע כנפים כו׳. וזהו למעלה בשרפים. וכמו״כ יש ענין שם מ״ב בנפש שהוא ענין העלאת הז׳ מדות כמשנת״ל בפנים. וזהו בשתים יכסה פניו. ובשתים יכסה רגליו. ובשתים יעופף. וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש כו׳. שהג׳ פעמים בשתים כו׳ זהו כנגד המשכת ג״פ קדוש. ופי׳ בשתים יכסה פניו הוא כמו ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלקים וכמו״כ בשרפים שהתשוקה והעלאה שלהם הוא ליכלל בבחי׳ קדוש דהיינו בבחי׳ מי אך לפי שאין יכולים לקבל הגילוי זה בעצמו ע״כ צ״ל בבחינת יכסה פניו. וענין בשתים זהו ע״י התורה תושב״כ ותושבע״פ. וכמ״ש (תלים ק״ד) עוטה אור כשלמה שהתורה היא בחי׳ שלמה ולבוש שעל ידה יכולים לקבל גילוי אור א״ס ב״ה. וזהו בשתים יכסה פניו. ובשתים יכסה רגליו זהו נלת והוד שנק׳ רגלים כו׳. והיינו בחי׳ מעשה המצות דוקא שגם בהם נמשך המשכת בחי׳ קדוש. וכמו שאומרים אשר קדשנו במצותיו. ובשתים יעופף זהו העלי׳ דשם מ״ב. ופי׳ בשתים כו׳ דאיתא בפדר״א ששרפים הם רק שנים לבד מכאל וגבריאל. ועוף זה מכאל יעופף זה גבריאל. וזהו ובשתים יעופף. שהוא העלי׳ מלמטלמ״ע כדי שיומשך אח״כ ההמשכות דבחי׳ קדוש והעלי׳ הוא ע״י אהבה ויראה מכאל וגבריאל:

ד **והנה** משה שושבינא דמלכא לכן ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם שהמשיך גילוי שם מ״ב למטה. וענין שם מ״ב הוא כ״ב אותיות עם עשרת הדברות ועשרה מאמרות. כי ענין שם מ״ב היינו העלאת המדות דבחי׳ אלה לבחי׳ מי ולכן צ״ל המשכת הכח תחלה מבחי׳ מי בחלה על העלאה זו. וזהו ענין כ״ב אותיות התורה כמ״ש (שיר א׳) נגילה ונשמחה בך. בך זהו העלי׳ בעצמות אור א״ס וע״י כ״ב אותיות התורה נמשך הכח להיות נגילה ונשמחה בך כו׳. ועש״מ זהו ודאי בחי׳ מי ברא אלה. ועשה״ד הוא ג״כ המשכת בחי׳ מי באלה. שיש בתורה בחי׳ אלה כמ״ש אלה העדות. אלה המצות. אלה מועדי הוי׳. וזהו דאיתא במד״ר ע״פ על אלה אני בוכיה על אלה מועדי הוי׳. דכתיב שלש פעמים יראה כו׳ פני הוי׳ אלקיך כו׳. דהיינו שבמועדים היו באים לבחי׳ וראו מי ברא

אלה

בחי' גבול. ואור א"ס הוא בלי גבול. וא"כ כל הגבול של כל העולמות אין ערוך כלל לגבי אוא"ס הבלי גבול. וכמו שלגבי למעלה מהמספר אחד עם רבוא רבבות שניהם אין ערוך בשוה. וזהו גדול הוי' כו' בעיר אלקינו. שכאשר נמשך גילוי בחי' שם הוי' להתלבש בעיר אלקינו אזי שייך גדול כי שם הגדולה תופס מקום אבל לגבי עצמות אוא"ס מדת הגדולה בטלה במציאות לגמרי ואין שייך לקרות בשם גדולה. וזהו לך הוי' הגדולה שבבחי' לך בחי' אוא"ס שמתגלה בגשע"ב והעיקר בשער הנ' שם הגדולה בטל במציאות לגמרי כו'. ובזה יובן ענין בריאה יש מאין. מהו מאין. והיינו כיון שהגדולה מה שנמשך להיות גדול הוי' כו' אין תופס מקום כלל ובטל במציאות. לפי שכל העולמות שהם בע"ג אין ערוך כלל לגבי אוא"ס. וא"כ ההתהוות הוא שלא עפ"י סדר ההשתלשלות. וזהו פי' יש מאין. ולכן מקור ההתהוות נק' אין שאינו מושג. כי בבחי' סדר השתלשלות שייך קצת הבנה בהעלול משיג קצת בהעילה שלו. וכמו המדות שנולדים מהשכל בדרך השתלשלות עו"ע הרי חלק עשירי מהשכל נמשך ומתגלה בהמדות. אבל כיון שהתהוות הגדולה להיות סדר השתלשלות עולמות מעצמות אוא"ס ב"ה הוא שלא עפ"י סדר השתלשלות כ"א מלמעלה מסדר השתלשלות. לכן מקור ההתהוות שהוא אור א"ס ב"ה שלמעלה מהשתלשלות נק' אין שאינו מושג כלל. וגם עוד הפי' יש מאין. כי בבחי' סדר השתלשלות נק' יש מיש. כמו המדות מהשכל שמתחלה היו כלולים בהשכל בבחי' העלם ודקות ואח"כ נולד ונתגלה מדה בלב להיות אהבה ברשפי אש כו'. וא"כ המשכת גילוי המדה בלב נק' יש מיש. וכמו צמיחת התבואה מהגרעין או הצטיירות רמ"ח אברים מהטפה שהי' כלול תחלה בכח ובהעלם בהגרעין והטפה. והיינו במה שהוא בערך וסדר השתלשלות. כמו המדות שהם בערך השכל שייך לומר יש מיש שמתחלה הי' המדה כלולה בשכל בבחי' העלם דהיינו שההעלם של המדה יכול להיות כלול ומתאחד במהות השכל. אבל התהוות העולמות שלא עפ"י סדר השתלשלות כיון שאין ערוך כלל הגבול לגבי הבלי גבול. א"כ אין שייך לומר שהעולמות היו כלולים מתחלה בהעלם בא"ס. כי איך יכול להיות הגבול כלול בא"ס כו'. כ"א שההתהוות הוא דבר חדש לגמרי שלא הי' מתחלה כלול כלל אפי' בכח והעלם ולכן נק' יש מאין ולא יש מיש. כיון שההתהוות הוא שלא עפ"י סדר השתלשלות. ולכן ג"כ הפי' יש מאין שמקור ההתהוות נק' אין שאינו מושג כלל. והנה פי' אין שאינו מושג כלל הוא לפי שעצמות אוא"ס ב"ה הוא למעלה מבחי' שמות דלא אתרמיז לא בשום שם ולא בשום אות וקוץ כלל ע"כ נק' אין. כי השמות מורים על איזה גילוי בבחי' מהות מוגבל. כמו שם הוי' בניקוד פתח בחכמה ושם אל בחסד ושם אלקים בגבורה. והיינו כי חכמה היא מהות מוגבל חכמה ולא חסד כו' והיא ראשית הגילוי מאוא"ס ע"כ מורה ע"ז שם הוי' בניקוד פתח. וחסד הוא התפשטות הכח והחיות מאור אין סוף להחיות כל העולמות ע"כ מדה זו יש לה שם אל. כי אל הוא לשון כח ולכן שם זה מורה על התפשטות הכח להחיות העולמות. ומדת הגבורה והדין נק' אלקים לשון דיין כו'. אבל עצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מגדר חכמה ומדות ולית מחשבה תפ"כ כי הוא פשוט בתכלית הפשיטות שאין שייך לומר שום מהות מה ע"כ הוא למעלה מבחי' שמות. כי השמות הם הוראה על גילוי מהות מה. וזהו דלא אתרמיז בשום שם ולא בשום אות וקוץ כלל כמ"ש סד"ה כי ביום הזה יכפר הא' ובהביאור ע"ש. ולכן נקרא אין. וזהו פי' בריאה יש מאין. וזהו מי ברא אלה. אלה הוא גילוי דהיינו בחי' גילוי החיות להחיות העולמות שהו"ע התהוות הגדולה דבחי' גדול הוי' כנ"ל דהיינו ו"ק דז"א. והתהוות גדולה זו הוא בדרך בריאה מאין ליש ולא בדרך עו"ע. וזהו מי ברא אלה. ולכן מקור התהוות גדולה שהוא עצמות אוא"ס נקרא מי כי פי' מי הוא שאינו מושג כלל. כמו אין כנ"ל. שהוא בחי' ולגדולתו אין חקר. וזהו מ"י שאמר והי' העולם כו'. וזהו וראו מי ברא אלה שצ"ל בחי' ראי' איך שבחי' אלה שהוא התהוות כל העולמות נתהווה מבחי' מי בחי' אין כו' שלא עפ"י סדר השתל' כלל. וא"כ כל הגדולה של סדר השתלשלות העולמות הוא בטל במציאות בבחי' מי בחי' אין כנ"ל בפי' לך הוי' הגדולה כו':

ב **והנה** מצרים מצר ים. כי ים זהו אותיות אחרונות דשם אלקים שמסתירים על בחי' זו שלא להיות וראו מי ברא אלה כ"א שיהי' נראה העולם ליש ודבר נפרד כו'. ולכן צ"ל יצי"מ לצאת מן המצר דים. שיומשך הגילוי להיות מי ברא אלה. וזהו ענין פלג אלקים שהו"ע התחלקות לב' בחי' מי אלה. דהיינו שיומשך ויתגלה בחי' מי באלה. שאזי נמשך גם בעולמות גילוי אלקות להיות וראו מי ברא אלה. איך שלך הוי' הגדולה דכל"ה קמי' כנ"ל. וזהו פלג אלקים מלא מים. מים זהו גילוי חסדים עליונים כו'. משא"כ כששם אלקים מצורף יחד מי אלה אזי הוא בחי' העלם והסתר. ונקרא מצר ים או מצר מי. דהיינו שבחי' אלה שהם המדות דז"א או המוחין של המדות הם מוסתרים בבחי' עיבור והעלם בבחי' מי כו'. אבל פלג אלקים שמתחלק לב' בחי' מי אלה הו"ע מי ברא אלה. שהוא לידת ז"א מבטן אימא ונמשכין בו גילוי המוחין מבחי' מי שהוא גילוי אוא"ס ב"ה בחי' אין כנ"ל שיתגלה יחודו ית' בהעולמות איך דכולא קמיה כלא"ח כו'. והנה כדי להמשיך הגילוי מבחי' מי להיות מי ברא אלה צ"ל ההעלאה דשם מ"ב. וכמו"כ בכל יום בק"ש הוא ג"כ יצ"מ לצאת מן המצר דבחי' ים ולהיות מי ברא אלה. וזהו ענין פסוק ראשון דק"ש שמע ישראל כו'. שמ"ע הוא ר"ת שאו מרום עיניכם. הוי' אלקינו הוא הו"ב. ומבחי' הוי' אלקינו יומשך להיות הוי' אחד שיהי' אחד בז' רקיעים וארץ כו' דהיינו שיתגלה יחודו ית' גם בו"ק שיהיו בטלים ונכללים ביחודו ית' וזהו ענין מי ברא אלה. ולכן יש מואהבת עד ובשעריך מ"ב תיבין שהו"ע העלי' דשם מ"ב כו' כדי להמשיך בחי' מי ברא אלה. וז"ש ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם. פי' המוצא והמקור של המ"ב מסעות הגשמיים. והיינו שם מ"ב דאצי'. המשיך אותו מרע"ה למטה ליתן כח ועוז בהמ"ב מסעות שהיו בגשמיות. וענין שם מ"ב הוא ז' פסוקי' דאנא בכח. וכל פסוק ו' תיבין:

ג **והנה** ענין שם מ"ב שהוא רק ו' בחי' לבד דהיינו זפ"ו מצינו אותו גבי שרפים דכתיב שש כנפים לאחד מהם. משא"כ

בחיות

וע"כ צריכים להמשיך בכל המדות ולכן זפ"ז. אבל מסעות הוא העלאת המדות מלמטלמ"ע ע"כ רק זפ"ו. ובחי' מל' שבכל מדה הו"ע התגלות המדה גם לזולתו. ובחי' זו אין שייך כלל בהעלאה :

והנה ענין המ"ב מסעות שהוא ענין העלאת המדות פי' וענין העלאת המדות היינו התהפכות המדות כי באמת מדה א"א לבטלה לגמרי שלא תהי' כלל. כמו אם יש לאחד כח המתאוה שהוא מדת האהבה לחשוק בתענוגים גשמיים איך אפשר לבטלה שלא יהי' כלל שום אהבה. אחר שמדה זו נטועה בלבו כו'. אלא הענין שצריך ליתן לה מקום אחר. והיינו שמדת האהבה יהי' באלקות לבד ואהבת את ה' אלקיך ולא תהי' מלובשת כלל בתאות גשמיים כו'. וזהו ענין העלאת המדות דנה"ב שמעלים את האהבה דנה"ב שמלובשת בגשמיות להיות האהבה רק לה' לבד שהוא התהפכות המדות מחשוכא לנהורא כו'. והנה יש ז' מדות לך הוי' הגדולה והגבורה כו' היינו שמדת האהבה יהי' רק באלקות. וכן מדת הגבורה להיות איזהו גבור הכובש את יצרו. וכמו שלמעלה מדת הגבורה הוא למשול על הטבע. ומדת הת"ת להיות לאסתכלא ביקרא דמלכא. וכן לך הוי' הנצח. כי בנצח יש ב' פי' הא' לשון נצחון והב' לשון נצחיות. והנה ארז"ל (אבות פ"ג מ"י) כל מי שחכמתו מרובה ממעשיו אין חכמתו מתקיימת וכו'. דלכאורה אין זה מובן. והענין כי אם תהי' הנהגתו רק עפ"י חכמה ושכל לבד. היינו לפ"ע ההתבוננות באלקות. לא תהי' העבודה כ"כ בשלימות. הא' כי מה יכול להשיג ולהתבונן בשכלו כו'. הב' כי לא בכל עת מאיר ההתבוננות במוחו ולבו וא"כ כאשר תופסק אור ההתבוננות אזי יופסק האהבה והעבודה. והג' כי עיקר העבודה הוא יגיעה דוקא כמ"ש (מלאכי ג') בין עובד אלקים לאשר כו' ואם העבודה שלו עפ"י השגה והתבוננות א"ז יגיעה כי הרי שכלו מראה לו שצ"ל כך כו'. משא"כ מדת הנצח בעקשות ונילות שלא עפ"י שכל כלל ה"ז עמוק יותר מהשכל. אפי' במה שאין השכל משיג כלל. וגם שלא תופסק לעולם. וגם שזהו עיקר העבודה ביגיעה עצומה. וכן גם למעלה שרש הנצח גבוה מאד כמ"ש (שמואל א' ט"ו כ"ט) וגם נצח ישראל לא ישקר כו' כי לא אדם הוא להנחם. אדם הוא בחי' חכמה ושרש הנצח למעלה מבחי' אדם. ולכן גם למטה במדת הנצח כיון שיש בו ענין נצחיות שלא יפסק לעולם הרי זה מפני ששרשו גבוה מאד כי כל בחי' נצחיות הוא בא"ס כ"מ שנאמר לי כו'. וז"ש (ישעי' ס"ג) ויז נצחם על בגדי. כי עפ"י השתלשלות כתיב (בראשית ל"ב) ותקע כף ירך יעקב כו' אבל ע"י העבודה במדת הנצח מתקנים מדת הנצח למעלה. וזהו ויז נצחם כו'. והנה גבי שרפים כתיב בשתים יכסה פניו ובשתים יעופף ובשתים יכסה רגליו שהוא כנגד ג"פ קדוש. שגם בבחי' רגליו שהוא נה"י נמשך ג"כ בחי' קדוש. כי קדוש מעלה ומטה שוין. ואדרבה בבחי' רגליו מאיר בחי' עליונה יותר. היוצא מזה שכל המ"ב מסעות הוא העלאת המדות בבחי' אתהפכא כו' ולכן רק זפ"ו. ולכן גבי שרפים כתיב רק שש כנפים בחי' ו' היינו זפ"ו לפי כי ענין השרפים הוא העלאה. והנה ע"י המ"ב מסעות במדבר שהוא בירור והעלאת מ"ן מנוגה אז באו כנס"י לבחי' מדרגת גפן דתורה שהוא בחי' יין המשמח אלקים בשמים ממעל. יחוד הוי' אלקים דזו"נ כו' :

ה ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם. בלק"ת פי' מוצאיהם מקור נש"י. וא"כ הוא חיבור דבחי' מי ואלה כו'. כדי להפוך הנה"ב. ובפל"י פי' מוצאיהם קאי על המסעות. דהפי' המוצא ומקור של המסעות. דהנה כמו שהי' למטה מ"ב מסעות כך יש העלאה דשם מ"ב בכל העולמות אבי"ע. ופי' מוצאיהם הוא מוצא ומקור דשם מ"ב שלפני האצי' המשיך אותו משרע"ה למטה כדי ליתן כח ועוז לכל המ"ב מסעות בגשמיות לברר המדבר ולהעלותו כו'. וזהו פי' ויכתוב משה את מוצאיהם. כי ענין הכתב הוא הלבשת השכל בעשי' אותי' דיו ע"ג הנייר. וכמו"כ פי' ויכתוב משה את מוצאיהם שהמשיך בעשיה מוצא ומקור הראשון דשם מ"ב כדי להיות למסעיהם כו'. עפ"י ה'. כי הנה לע"ל כתיב (ישעי' מ') וראו כל בשר כי פי הוי' דבר. אבל עתה בגלות נאלמתי דומי' החשיתי כו' שנראה הדבור עליון כאלו הוא נפרד משם הוי' כו'. כי הוי' הוא בחי' יהו"ע איך קמיה כו'. אבל לע"ל יהי' יחוד והתגלות שם הוי' בהדבו"ע שיהי' הדבור פי הוי' ממש. וכן כל ענין המסעות הוא להיות יחוד הוי' ואלקים בחי' גדול הוי' בעיר אלקינו דבור עליון. וזהו על פי הוי' כדי שיהי' הדבור עליון פי הוי' ממש :

ביאור להנ"ל

ענין מצרים מצר ים זהו ההפך מבחי' מי ברא אלה. ולכן ענין יצ"מ היינו שמבחי' מצר ים יומשך להיות גילוי בחי' מי ברא אלה. ואח"כ כניסתן לא"י שנק' ארץ טובה ורחבה ההפך מבחי' מצרים מצר ים היינו להיות גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו. וזהו ענין ירושלים שנק' עיר אלקינו ששם גדול הוי' כו' ההפך מבחי' מצר ים מ"ת צירופים אחרונים דשם אלקים שמסתירים לגמרי על אור שם הוי' כו'. והיינו שדוקא כאשר נעשה יצי"מ דהיינו שנמשך הגילוי להיות מי ברא אלה שהו"ע התגלות בחי' גדול הוי' דהיינו יציאת ולידת ז"א (או המוחין דז"א) מבחי' העיבור דבינה אזי יכול להיות כניסתן לא"י שיהי' גדול הוי' כו' בעיר דהיינו להיות היחוד דזו"נ כו'. והנה מיצ"מ עד כניסתן לארץ הי' מ"ב מסעות. דהיינו שכדי להמשיך הגילוי מבחי' מי להיות מי ברא אלה צ"ל תחלה מ"ב מסעות. והנה מזכירין יצי"מ בכל יום ב"פ בק"ש שחרית וערבית וא"כ יש בכל יום בחי' המ"ב מסעות בעבודה כדי להמשיך הגילוי דבחי' מי ברא אלה :

ולבאר הדברים צ"ל תחלה ענין בריאה יש מאין. מהו מאין הלא כתיב כי ממך הכל. הנה כתיב גדול הוי' כו' בעיר אלקינו. ופי' בזהר אימתי גדול כשהוא בעיר כו'. פי' גדול הוי' היינו שהגדולה הוא התפשטות החיות ברבוא רבבות עולמות עד אין קץ. וגדולה זו הוא ע"י עיר אלקינו דוקא עולם הדיבור עליון שע"י ריבוי התחלקות האותיות והצירופים שמשם אלקים עי"ז נעשה התחלקות החיות משם הוי' להחיות ריבוי עולמות ונבראים לאין שיעור. ועוד פי' כמ"ש לך הוי' הגדולה. שמדת הגדולה בטלה במציאות לגבי עצמות אוא"ס ואינה עולה בשם כלל. והיינו כי אעפ"י שמתהוה עולמות ונבראים לאין שיעור מ"מ הרי כל ההתהוות הוא

בבחי'

וע' בהגהות לד"ה מהלכים. ובביאור דוקדקתי בענין ורגליהם רגל ישרה להמשיך מבחי' י"ה בבחי' ת"ק שנה. וע' בד"ה אחרי כו' כארי' ישאג. ואזי אומרים האופנים ברוך כה"מ. כי חיות והאופנים הם ביצירה ועשי'. והנה הג"ת מקנן ביצירה ונה"י בעשי' אבל המדות הם בחי' אלה. ולכן עבודתם אינו בביטול והתבוננות כ"א העיקר הוא התפעלות המדות ברעש גדול כו'. וע"כ עבודתם הוא באומרים ברוך כה"מ. כבוד הוי' הוא בחי' מל' דבר ה' כללות עולם הדבור עליון. והם ממשיכים שיתברך כבוד הוי' משרשו ומקורו כו'. והיינו להיות גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו שיהי' התפשטות החיות משם הוי' בהתגלות ממש בעיר אלקינו דהיינו שלא יסתירו האותיות דשם אלקים כ"א על ידם יומשך התגלות החיות משם הוי' בעולמות. דהנה כתיב (ישעי' נ"ג) וכרחל לפני גוזזיה נאלמה. בבחי' אלם. דהיינו שהדבור עליון הוא בבחי' גלות ומוסתר בבחי' העלם. דהיינו שאין נמשך ע"י הדבור התגלות שם הוי' שיתראה איך שהעולמות בטלים לגמרי כו' כ"א שנראה העולם ליש ודבר בפ"ע כו' מחמת שאותיות הדבור הם מסתירים ומעלימים על אור שם הוי' כו'. אבל עבודתם הוא להמשיך להיות גדול הוי' כו' בעיר כו'. שיהי' התגלות שם הוי' ע"י האותיות דשם אלקים כו'. וזהו ענין בכה"מ וזהו ברעש גדול להמשיך בחי' גדול הוי' כו'. ולכן לעומת השרפים דוקא שאמר השרפים אומרים קדוש להמשיך מבחי' ולגדולתו אין חקר שיהי' בחי' גדול הוי' כו' והיינו ענין מי ברא אלה דהיינו המשכת מוחין לז"א אזי יכולים האופנים והחיות להמשיך גדול הוי' שהוא התגלות שם הוי' ממש בעיר אלקינו דבור העליון דוקא כו'. שהו"ע היחוד דזו"נ:

ולהבין ענין ב' בחי' אלו דשרפים ואופנים בנפש. צריך להקדים ענין מצרים מצר ים. ים הוא למטה במדרגה מבחי' מי כו'. דהנה למעלה ענין מצרים הוא מיצר הגרון. שבגרון יש קנה ושט ורידין ג' שרי פרעה וכנגדן פרעה עצמו בעורף. והם מעכבין על המוחין שלא יומשכו במדות כ"א שיהי' התפשטה בבחי' אחוריים כו'. וכמו"כ באדם. הנה מי הוא התבוננות אלקות שבמוח. ואלה הוא התפעלות המדות שבלב. וענין מצר מי היינו שאעפ"י שבמוח הוא מתבונן ומשיג אלקות איך הוי' אחד כו' מ"מ הלב אינו מתפעל מזה כלל. אבל ענין יצי"מ היינו שיהי' ההתחברות דמי ואלה בנה"א שההתבוננות יאירו בהתגלות בלב שיומשך מהם התפעלות המדות כו' (ע' בדרוש דוספרתם (פ' אמור) באריכות איך יצי"מ הוא רק בנה"א לבד) ואזי נקרא כנס"י בחי' גפן והיינו בחי' יין המשמח אלקים. שמחה ממשיך ההעלם בהתגלות וכמו מועדים לשמחה. וכך אלקים הוא מסתיר על שם הוי' אבל תשוקת שם אלקים הוא שיהי' בו התגלות שם הוי' דהיינו יחוד הוי' אלקים ולכן נקרא משמח אלקים. כי נכנס יין יצא סוד בחי' סוד הוי' כו'. וזה הי' שיר הלוים על היין להיות ועבד הלוי הוא להמשיך ההתגלות מבחי' הוא כו'. והיינו כשנעשה בכנס"י ההתחברות דמי ואלה שאזי יכולים לעלות מלמטלמ"ע בבחי' העלאה ותשוקה ליכלל וליבטל בא"ס ב"ה וע"י העלאה זו ממשיכים היחוד והתגלות שם הוי' ממש בשם אלקים אזי נקרא גפן בחי' יין המשמח אלקים. והוא ענין פלג אלקים לב' בחי' מי אלה. שיהי' התגלות מי באלה דוקא וזהו מלא מים כו':

ג **וענין** גפן ממצרים תסיע לשותלן פעם ב' במדבר כדי שיהי' הגפן יותר מעולה ומשובח כו'. הענין כי בחי' גפן ממצרים תסיע היינו מה שנתהוו נשמות ישראל כמ"ש (ישעי' כ"ז) הבאים ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל כו'. וגם"י מצד עצמן נק' גפן. פי' שכאשר נתחבר בכנס"י מי ואלה ויכולים לעלות בבחי' מ"ן מלמטלמ"ע מצד עצמן כו' ועי"ז ממשיכים אח"כ התגלות ויחוד שם הוי' באלקים אזי נק' כנס"י גפן. אבל מה ששתלן במדבר הוא כדי שיצליחו יותר ויקדימו נעשה לנשמע כדי שיהיו יכולים לקבל התורה שהתו' נק' ג"כ יין כמ"ש (שיר ב' ד') הביאני אל בית היין ואחז"ל (מד"ר שה"ש פ"ב סי' י"ג) זה הר סיני יינה של תורה ובחי' גפן זה למעלה יותר מבחי' הגפן דכנס"י מצד עצמה. דהנה תלת קשרין כו' ישראל מתקשרן באורייתא. הרי התורה למעלה מנס"י כו'. וענין הב' בחי' גפן היינו כי יש יין אדום ויין לבן. יין אדום הוא שמחת הנפש בעצמה והיינו העלאת מ"ן דמל'. אבל יין לבן הוא התגלות שמחה מלמעלה מבחי' חמר חוורין עתיק. כמ"ש (דניאל ט') לבושי' כתלג חוור ושער רישי' כעמר נקא. וכתיב (הושע י"ד ח') זכרו כיין לבנון. שמלבין עונותיהם של כנ"י כו'. והיינו שהוא העלאת מ"ן דבינה ועי"ז נמשך מבחי' ועת"י כו' לבושי' כתלג חוור. ולכן נקרא יין לבן או יין לבנון שבכל ל' כו'. והיינו כי יין זה הוא יחוד והתגלות עתיק בבינה כו'. וזהו יינה של תורה שהוא המשכת היחוד בבינה מבחי' ח"ע שבא"א מלובש יסוד דע"י כו'. אעפ"י שנת"ל שכל בחי' גפן הוא ענין יין המשמח אלקים להיות יחוד הוי' ואלקים. אך הנה כתיב (דברים ד' ל"ט) וידעת היום כו' כי הוי' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת. שיש ב"פ כי הוי' הוא האלקים. הא' בשמים ממעל סוכ"ע. והב' בארץ מתחת ממכ"ע. והיינו כי בארץ מתחת הוא בבחי' מל'. והיחוד משם הוי' במל' הוא מז"א והוא ענין יחוד זו"נ ו"ה כו'. ובשמים ממעל הוא בינה שנק' ג"כ אלקים חיים והיחוד משם הוי' בבינה הוא יחוד חכמה עם בינה כו'. ולכן בחי' גפן ממצרים תסיע הוא רק בחי' יין המשמח אלקים להיות יחוד הוי' ואלקים בארץ מתחת דהיינו היחוד דזו"נ. אבל מה ששתלן במדבר לקבל יינה של תורה ואזי יהי' הגפן יותר מעולה היינו בחי' יין המשמח אלקים שיהי' יחוד הוי' אלקים בשמים ממעל שהוא ענין יחוד חו"ב כו':

ד **והנה** כדי לבא לבחי' גפן הב' דתורה הוא על ידי המ"ב מסעות שבמדבר שלמעלה במדרגה מבחי' יצי"מ שהוא רק העלאת הנה"א בלבד אבל ע"י המ"ב מסעות ביררו המדבר עמים שהוא העלאת מ"ן מנוגה כו'. ובנפש הוא העלאת הנה"ב בבחי' אתהפכא מחשוכא לנהורא שזה מעורר וממשיך מלמעלה יותר. ועי"ז דוקא באו לבחי' גפן דתורה להמשיך יחוד הוי' ואלקים בשמים ממעל שהו"ע יחוד חו"ב כנ"ל. וצ"ל למה בספה"ע מ"ט יום זפ"ז. וכשיצאו ישראל ממצרים הגם שלא ספרו אז מ"מ הלכו נ' יום עד מ"ת. ובמסעות רק מ"ב זפ"ו כל מדה כלולה מו'. והענין כי יצי"מ יום א' דפסח הוא רק בנה"א לבד. ואח"כ כל מ"ט ימי הספירה צריכים להמשיך מלמעלמ"ע דהיינו מהמדות דנה"א בהמדות דנה"ב.

וע"כ

אתה. אבל האותיות ברוך כו' כשאינם מצורפים יחד אין מלובש בהם שום השכלה כו'. וכללות עולם הדבור עליון דבר ה' המחיה עולמות או מדרגת הנבואה שהוא ג"כ התגלות דבר ה' אל הנביאים נק' זה למעלה עיר אלקינו. שהוא בחי' אותיות הנמשכים משם אלקים. כי שם הוי' הוא כללות האור והחיות ומקור ההתהוות של כל העולמות. ושם אלקים הוא בחי' אותיות שעל ידם נמשך החיות משם הוי' בכל העולמות. ומה שנק' עיר אלקינו שלנו דוקא הענין כמ"ש להיות לך לאלקים לך דוקא פי' שיהי' מושג אלקות ע"י האותיות דשם אלקים. וכמו ירושלים שנק' עיר אלקינו כי בכל העולם נמשך החיות ע"י שם אלקים בבחי' הסתר והעלם אבל בירושלים הי' התגלות אלקות ע"י האותיות דשם אלקים שהי' השראת השכינה וכמו"כ להיות לך לאלקים ע"י אותיות התפלה והתורה וזהו עיר אלקינו שלנו דוקא. כי בכל העולם הוא מסתיר (ע' בלק"ת סוף הביאור דכי כארץ. ויובן הכונה כי בכל העולם ענין שם אלקים רק להעלים ולהסתיר משא"כ לנ"י ענין שם אלקים הוא כדי שיומשך על ידו התגלות שם הוי' שה"ה בלתי שם אלקים. ולכן נק' אלקינו שלנו דוקא). וענין גדול הוי' כו' בעיר אלקינו. כי גדולה הוא התפשטות החיות ברבוא רבבות עולמות עד אין קץ. וכמו שיש כמה מיני התחלקות למטה בדצח"מ הגשמי לאין שיעור כלל וכמו"כ למעלה אלף אלפין ורבוא רבבן כו' גדוד ה' ולגדודיו אין מספר כו' שכ"ז נק' גדולה כו'. והנה ריבוי התחלקות העולמות והנבראים הוא מצד התחלקות החיות משם הוי' ע"י ריבוי התחלקות הצירופים כמו צירוף ארי' ובור כו'. אבל שם הוי' בעצמו נק' הוי' אחד אח"פ כו'. וזהו גדול הוי' בעיר דוקא. ובזהר הפי' כך כי הדבור עליון על ידו הנהגת העולמות בבחי' ממשלה ומלוכה. וכמו דבר מלך שלטון כו'. שע"י הדבור הוא מלך ומושל כו'. וזהו מלכא בלא מטרוניתא. שהוא הדבור. לאו מלכא איהו כו' (שבהדבור הוא בבחי' גלות להיות כרחל כו' נאלמה להיות ע"י ע"ש והם נוטלין שם לעצמן כו'. אזי כביכול לאו גדול איהו). וגם פי' אימתי גדול כשהוא בעיר אלקינו היינו כמ"ש לך הוי' הגדולה שמדת הגדולה בטלה היא לגמרי לגבי עצמות אוא"ס ב"ה ואינה עולה בשם כלל. כי הנה כל ריבוי התחלקות צירופי אותיות לאין קץ כללותם הוא בחי' ה' אחת וזהו בה' בראם אתא קלילא כו'. וה' זו בטלה לגמרי בעצמות אוא"ס דכולא קמיה כלא חשיב. ובמקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו שזהו ענוה והשפלה גדולה קמיה ית'. ולכן אין לכנות בחי' זו לשם גדולה כלל לגבי עצמותו ומהותו ית' וכמשל המבואר בדברי רז"ל למלך שיש לו אלף אלפים דנרי זהב ומשבחים אותו בחרסים כו' הרי זה כמבזה כו'. או כמשל חכם גדול בחכמת התכונה כמו שמואל שנהירין ליה שבילי דרקיע כו' והיו משבחים אותו איך שיכול לכתוב בטוב. והקוטב מהמשלים שמשבחים את מהותו במה שאינו נוגע לערך מהותו כלל. והיא השכינה היותר אחרונה ושפלה מכל כו'. וכך כללות ומקור החיות של כל העולמות הוא בחי' עשי' ובטלה במציאות לגבי עצמות אוא"ס ב"ה שאינו בגדר עלמין כלל. וזהו לך הוי' הגדולה והגבורה. מדת גדולתו הוא התפשטות החיות בכל העולמות. ומדת גבורתו הוא

בחי' אתה גבור לעולם אד' למשול על הטבע ולשנות סדר השתלשלות העולמות. שהוא ענין הנסים הנגלים דיצ"מ וקרי"ס וכו'. שלא ישתילו העולמות כלל כו'. גם מדה זו בטלה כו'. וזהו גדול הוי' ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר. שבחי' גדולת שם הוי' מושג בהעולמות. אבל גדולת א"ס בעצמותו ית' אין מושג כלל דלית מחשבה תפיסא ביה כלל כו'. וזהו פי' בריאה יש מאין שמקור המשכת כללות החיות להוות העולמות הוא בחי' אין שאינו מושג כלל. כי מה שגדול הוי' ומהולל כו' הוא כאשר נמשך המשכת החיות משם הוי' להוות העולמות. אבל מקור ושרש המשכת חיות זה הוא בחי' ולגדולתו אין חקר שהוא בחי' אין. ולכן לפעמים כתיב ברא אלקים לשון נוכח. ולפעמים כתיב ונבראו ממילא. דהיינו מצד ב' בחי' הנ"ל. וזהו מי ברא אלה. כי אלה הוא בחי' גילוי והמשכת החיות להוות העולמות. וזהו אלה תולדות השמים והארץ (אלה דוקא והיינו ו"ק דז"א הכלולים ול"ו כחשבון אלה ונק' ז' כפי' הבנין שהוא בחי' ו"ה נגלות עלמא דאתגליא חיות העולמות דוקא. כי בחי' מדות שייכים רק להעולמות כי אם אין עולם איך שייך חסד כו'). אבל מקור המשכת גילוי חיות זה נק' מי. דהיינו בחי' אין שאינו מושג כלל. מי הוא עתיק או בינה מצד התגלות עתיק שבה. וגם מי גימט' נ' שער הנ' דבינה שהוא בחי' כ"ע כמ"ש בלק"ת בתוס' ביאור ע"פ וספרתם כו'. בס' במדבר:

ב **וענין** ב' בחי' דמי ואלה בכנ"י הוא ענין למש"כ באחד ביטול האמיתי דיחו"ע ובחי' הביטול דבשכמל"ו יחו"ת כו'.

וביאור הענין צריך להקדים ענין מדרגת שרפים ואופנים. שרפים אומרים קדוש והאופנים וחיות מתנשאים ברעש גדול לעומת השרפים ואומרים ברוך דמלשון לעומת השרפים משמע שאחר השרפים אומרים קדוש אזי יכולים האופנים לומר ברוך. והענין כי השרפים הם בעולם הבריאה ובינה מקננא בכורסיא. אבל הבינה נק' מי כנ"ל. ולכן ההתבוננות וההשגה שלהם הוא בבחי' מי דהיינו מקור המשכת החיות כו' איך שלגדולתו אין חקר כלל כנ"ל באריכות וזהו קדוש דפי' מובדל והיינו שמובדל מגדר עלמין כו'. והנה כתיב (ישעי' ו') שרפים עומדים ממעל לו פי' ממעל לוי"ו. דהיינו שתשוקתם וביטולם הוא במהוע"ל ית' שלמעלה מהוי"ו שהוא המשכת גילוי החיות לעולמות כו'. אשר בו ית' כתיב לך הוי' הגדולה. שהגדולה שהוא התפשטות החיות לכל העולמות בטלה לגמרי ואינה עולה בשם כלל. ולגדולתו העצמיות אין חקר כלל. וזהו פי' קדוש מובדל כנ"ל. והנה עי"ז ממשיכים ממהוע"ל ית' בחי' ולגדולתו אין חקר. שיומשך הוי"ו שהוא המשכת וגילוי חיות לעולמות כו'. וזהו פי' קדוש קדש ו' שמבחי' קדש מובדל יומשך ו'. והיינו שממשיכים בחי' מי ברא אלה. כי אלה הוא בחי' גילוי והיינו ו' דשם הוי' ול"ו כחשבון אלה. אבל מי הוא בחי' ולגדולתו אין חקר ולית מחשבה תפיסא ביה כלל. והיינו עתיק השורה בבינה. והם ממשיכים מבחי' מי גילוי בחי' אלה שיומשך המשכה מאור א"ס ב"ה שבבינה בששה מדות דז"א שהוא בחי' גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו כנ"ל ע' בשה"ש פ' בלק על המאמר דק"ל ע"ב ששרש המשכת המלאכים הוא מבחי' מוחין דאימא בז"א והו"ע מי ברא אלה וענין שמקדש יומשך להיות קדוש כו' כנ"ל.

וע'

וזהו ג"כ ענין היה קדש בהתקדשו ישראל עליו. וזהו אלה מסעי בנ"י אשר יצאו מאמ"צ ע"פ ה' ביד משה ואהרן. כי משה ואהרן בחי' מה כמ"ש ונחנו מה ורק באהרן נק' בזהמע"ר שהוא בחי' מ"ה וביטול מלמעלמ"ע כמ"ש שהעלך את הנרות. ומשה נק' בזהמ"ל שהוא בחי' מ"ה מלמעלמ"ט. המשכת גילוי אוא"ס ב"ה כו'. ופי' יצאו מאמ"צ היינו כי מצרים הוא בחי' מצרים וגבולים דעולמות בי"ע כו'. וע"י המסעות יצאו ממצרים וגבולים דבי"ע ליכלל בא"ס ב"ה וכל עליות אלו הוא ע"י המדבר דוקא ע"י שמבררים אותו ומהפכים חשוכא לנהורא כו':

הנסיעה הו"ע בירורים מגוגה (שהו"ע המדבר) בבחי' העלאה וביטול מלמטלמ"ע ליכלל בא"ס כו' והעלאה זו הו"ע ביטול היש כנודע ענין העלאת מ"נ. ואח"כ החני' הו"ע המשכת גילוי אוא"ס משה מ"ה לבדר שנית ונק' המשכת מ"ד. וכדי שיוכלו הגילוים בשלים בבחי' מ"ן לקבל גילוי א"ס דמ"ה צ"ל גבורות בשופים כלי לקבל. ע"י שיהי' ביטול היש ביותר כו'. וזהו"ע ויסעו מעליון גבר קריאת הגבר שהוא אחר העלאת מ"נ כדי לקבל המ"ד. ואח"כ ויחנו במדבר אין שגלשוו לוותא והיבור יחוד א"ס. היה קדש היינו בגילוי ויחוד זה הוא מבחי' קדש עליון השוכ"ע. ופי' בתורה ובילור ע"פ שבת שבתון:

ענין המשכת ה"ג דאימא במל' לפתוח רחמה ולעבותה כלי דאויה ליחוד וזווג דיום בשמו"ע. וזהו כמ"ש כל דוד רוח לשונית כו'. היינו כי עד חצות לילה מחמת ירידת המל' בבי"ע מסתתרת ומעלמת עצמותה ומהותה כמו שהיא באצי' בבחי' יהו"ע וביטול אמיתי איך קמי' כלמעלה היא ולמטה אין ומחמת ביטול זה מקבלת כל האורות עליונים דאצי'. דאיהו וגרמוהי חד בה כמו בכל הע"ס כידוע (וזהו"ע פתיחת הרחם פנימי' יסוד דנוק'). ואזי נק' אדם בנימש' מ"ה וגם בהדיבור הוא בהתגלות מהותו ועצמותו. אבל כשהיא יורדת למטה בבי"ע להחיות רוח ספלים לתת להם מזון מוכרחת להסתיר אורה לגמרי ולהתגלות רק בבחי' יהו"ת בלמטה היא ירק שהיא בעל כו'. וזהו"ע סילוק עצמיתה על הנד ומתגלגלת רק בדבר ה' וזהו ג"כ סתימת רחם הנוק'. ולכן נק' אז בהמה שאין לה דעת העליון וגם שאין לה דיבור בהתגלות כו'. ולכן כשמתחיל עליות המל' בחצות לילה נמשך ה"ג דאימא ופותחים רחמה לעבותה כלי ר"ל שתפשט עצמיתה מהעלמה והסתרתה ולמצותה בבחי' יהו"ת יש ובטל כ"א שתהי' רק בבחי' ביטול אמיתי דיהו"ע ואז יכול להיות יחוד זו"נ שיתגלו בה כל האורות עליונים דאצי'. ועד"ז הוא בנשמות בלילה זמן שינה שהמוחין מצומצמים מאד בתכלית הקטנות ולכן יתכן כי האופנים הפכיים שאמפ"י במשיגים איך דקמי' כו' מ"מ הן עצמן בבחי' יהו"ת יש כו'. יהו"ע החלום כו'. אבל ביום נמשך בהן מוחין דגדלות להשיג בגילוי איך דקמי' כו' ולכן נמשך גבורות עצומות ממלאך גבריאל לעוררם משינתם ולעבותם כלי כו'. ועד"ז בנשמת האדם שיתגלה בו ההתבוננות דאצי הוי' ל"ש יהו"ע ולבוא

לבחי' מס"נ באחד כו' הוא ע"י המתעכן לי' וזהו"ע תיקון חצות כו'. ונמצא בכל עלי' מבי"ע לאצי' הוא ע"י גבורות בעופים כלי וזהו"ע קריאת הגבר כו'. ולכן כתיב גבי מסעות ויסעו מעליון גבר כי המסעות הוא העלאת מ"נ מהבירורים דתהו שנתבררים מהמדבר. וענין העלאה זו היא בליתנ"פ וביטול לגמרי לצאת מהיש דבריאה וליכלל באוא"ס שבאצי' ולכן צ"ל תחלה המשכת הגבורות לעבותם כלי לקבל כו'. והיינו שיופשטו לגמרי מהיש דבריאה. וזהו ויסעו מעליון גבר ואח"כ ויחנו במדבר צין המשכת מ"ד מהכ"ע וזהו היא קדש כנ"ל:

—

אלה מסעי בני ישראל וגו'. כתיב (תלים סי' פ') גפן ממצרים תסיע כו'. ואחז"ל (מד"ר כי תשא ר"פ מ"ד) מה גפן זה כשבעלים מבקשים לתקנה עוקרין אותה ממקום זה ונותנין אותה במקום אחר ונוטה משבחת כו'. כך כנ"י כיון שבקש הקב"ה להודיע בעולם מה טבה עקרם ממצרים והביאם למדבר ושם התחילו יותר שהקדימו נעשה לנשמע וקבלו התורה כו'. וזהו אלה מסעי בנ"י שהוא ענין גפן ממצרים תסיע ותטען במדבר כדי שיהי' הגפן דכנס"י בהצלחה יתירה ומעלה היותר עליונה כו'. ולהבין החילוק דבחי' גפן דכנס"י כשיצאו ממצרים. לבחי' מדרגת גפן היותר נעלה על ידי המסעות במדבר כו'. הנה כתיב (שופטים ט') החדלתי את תירושי המשמח אלקים ואנשים. וצ"ל איך היין משמח אלקים כו'. הנה כתיב (ישעי' מ') שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. ופי' בזה"ק בהקדמתו (ב' ע"א) דמי אלה הוא צירוף שם אלקים. וצ"ל החילוק בין שם אלקים בשלימות לבחי' התחלקותו לב' בחי' מי אלה. שהוא ענין פלג אלקים כו'. והנה במד"ר (בחקתי פל"ו סי' ד') פי' ענין מי ברא אלה כענין דכתיב בורא יעקב כו' עולם מי ברא יעקב ברא וכו'. והיינו כי בזכות האבות וכנ"י נבראו העולמות. וזהו מי ברא אלה כו'. והיינו כמאמרם ז"ל (מד"ר ויקהל פמ"ח סי' ב') ע"פ אלה תולדות השמים והארץ בהבראם כו' בזכות אלה שמות בני ישראל ואלה בזכות מי בזכות אלה העדות והחוקים והיינו כי מעלת כנ"י הוא מצד התורה כו'. וזהו ג"כ יעקב ברא כו' מצד מעלת התורה דכתיב ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל כו'. וזהו ואת כל אלה ידי עשתה דלכאורה אינו מובן. איך נאמר ע"ז לשון עשי' והלא לא בכח ולא בעמל כו' אלא במאמר לבד. כי במד"ר (בראשית פ"ד) מתכיב ענין עשי' יותר מבחי' דבור כי בעשי' הוא מכניס כח יותר. והענין כי כל אלה קאי גם על בחי' אלה שמות בני ישראל. ועל אלה העדות כו'. ולהבין מה שמי ברא אלה הוא ע"י כנ"י לפי פי' המד"ר כו'. צ"ל ענין הבריאה יש מאין והלא כי ממך הכל. הנה כתיב (תלים מ"ח) גדול הוי' כו' בעיר אלקינו. ופי' בזה"ק (ויקרא ה' א') אימתי הוא גדול כשהיא בעיר אלקינו כו'. עיר אלקינו היא עולם הדבי"ע. כמו העיר שהוא מורכב מכמה בתים ובית מכמה אבנים. והנה אבנים נקראו האותיות שהם בחי' דומם. וצירוף כמה אותיות ביחד נק' בית. כדאמרת אדם לבנת בית. כך בצירוף כמה אותיות ביחד בורא שם בכל והכמה. כמו בתיבות ברוך

אתה

בהתגלות ואז ממילא אין נראה המתהוה יש כלל כנודע כו' ע"כ נק' בחי' מל' אדם. משא"כ בירידתה למטה כתיב (תלים ל"ט) נאלמתי דומיה. וכתיב (ישעי' נ"ג) וכרחל לפני גוזזיה נאלמה. בחי' אלם שאין לה דיבור והיינו שהדיבור מוסתר להיות נראין העולמות יש ודבר כו'. ואז נק' בהמה ולכן גם המלאכים נק' חיות ובהמות כו'. וזהו רוח האדם העולה היא למעלה. ורוח הבהמה היורדת היא למטה. בהמה היא שם ב"ן בחי' מל'. וזהו מארז"ל (אבות פ"ד) הוי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים כו'. והנה עד חצות לילה הוא ירידת המל' להשפיע בעולמות בי"ע. ומחצות לילה מתחיל העלי' מבי"ע לאצי' והוא הכנה ליום שביום הו"ע היחוד כנודע:

ד **והנה** כדי להיות העלי' מבחי' בהמה לבחי' אדם צ"ל עלי' זו ע"י גבורות דוקא. והענין יובן בהקדים מארז"ל (ברכות ה' א') לעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר. וצ"ל למה צריכים לרוגז ולא די שיהפכנו או יכפנו ע"י התבוננות. אך ע"ז אמרו בזהר (ח"ג קס"ח א') אעא דלא סליק בי' נהורא מבטשין לי'. גופא דלא סליק בי' נהורא דנשמתא מבטשין לי'. והיינו כמ"ש (מלאכי ג') אני הוי' לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם. פי' שהנביא קובל על ישראל הלא אני הוי' לא שניתי וקודם שנברא העולם ואחר שנברא העולם שוה לגמרי. שאין עוד מלבדו כו' והכל אין ואפס. וא"כ הי' צ"ל כלות הנפש וביטול בא"ס ב"ה ומ"מ לא כליתם שאין נמשך מזה כלוה"נ. והתירוץ ביאר הנביא עצמו באמרו בני יעקב בחי' עקב ומדרגות תחתונות דעשי' שנתגשמו מאד ע"כ אין התבוננות זו מאיר ומתגלה בנפש שיהי' בחי' כלוה"נ וביטול כו'. ועז"א בזהר העצה שיהי' הנפש כלי לקבל גילוי אור התבוננות זו דאני הוי' ל"ש שהוא ע"י ביטושים וגבורות לבטש ולהשפיל א"ע עד עפר ממש בעי"ז נעשה כלי קיבול לגילוי אור התבוננות זו וזהו עצמו ג"כ כוונת רז"ל באמרם לעולם ירגיז כו'. ועד"ז יובן ענין הגבורות שפועלים התעוררות. דהנה לילה הוא זמן שינה גם למעלה במלאכים עליונים כו'. וענין השינה כמ"ש (תלים קכ"ו) בשוב ה' כו' היינו כחולמים שהגלות נק' חלום שהמוחין הם בקטנות מאד (וע"כ יכול להיות שני הפכים) וכך הו"ע השינה למעלה במלאכים שמוחם ואור השגתם בא"ס ב"ה הוא מצומצם בתכלית הקטנות. וכדי שיתעוררו מהשינה ויזכו לקבל מוחין דגדלות דאוא"ס המאירים ביום כו' ע"ז נמשכים הגבורות ממלאך גבריאל גבר אל. כי יש גבורות שדוחים לגמרי. אכן גבר אל הוא גבורה שבחסד ע"ד שמאלו תחת לראשי שגורם אח"כ וימינו תחבקני ולכן ע"י הגבורות שלו נתעוררים משינתם ונעשים כלי לקבל גילוי מוחין דגדלות ביום בשעת התפלה. וזהו ג"כ ענין הכרוזין כו' כנ"ל. וזהו"ע קריאת הגבר למעלה בעולם המלאכים כי כל מה שנמצא למטה יש לזה שרש למעלה כו'. וכן יש בחי' זו עד רוה"ק שהוא מארז"ל (ברכות ג' ב') כנור הי' למעלה ממטתו של דוד כו' כיון שהגיע חצות לילה רוח צפונית מנשבת בו. כנור של דוד הוא בחי' מל' היורדת למטה בבי"ע ובחצות לילה שמתחיל עליות המל' באצי' נמשך תחלה רוח צפונית בחי' גבורות ממקום עליון מאד כמ"ש (ישעי' ל"ב ט"ו) עד יערה עלינו רוח ממרום (ה"ג דבינה) ומגבורות אלו נעשה המל' כלי קבלה לקבל הגילוי אור שלמעלה בחי' אדם אדמה לעליון כו':

ה **וזהו"ע** ויסעו מעליון גבר. כי כל המ"ב מסעות היו להכניע המדבר עמים כנ"ל פ"א. שהו"ע לברר הניצוצים ולהמשיך בהם אח"כ התגלות אוא"ס ב"ה (מבחי' שם מ"ה) וע"כ כדי שיהיו כלים לקבל גילוי אוא"ס צ"ל נמשך גבורות עליונות דקדושה כדי לעשותם כלי וזהו ויסעו מעליון גבר. והנה עליון הוא ל' עצה כמ"ש (משלי ח' י"ד) לי עצה ותושיה אני בינה לי גבורה. פי' עצה הוא ישוב דעת. כי בלי עצה הו"ע נערות התפעלות המדות בלי שכל וטעם כו'. אבל העצה שיתנהגו המדות ע"פ השכ' וישוב הדעת כו'. ונמצא שעצה הוא בחכ' וזהו לי עצה כו' אני בינה לי גבורה בשרש הגבו' הוא בהו"ב וזהו המבואר במקובלים הראשונים שהחכ' נק' דין והסכים לזה האריז"ל (ע' בת"א פ' בראשית ע"פ הן האדם הי' כו' ע"ש). וזהו פי' עליון גבר הגבו' הנמשכים מבחי' עצה דהו"ב כו'. ויחנו במדבר סין וארז"ל שנצטוו עליה וגדול המצווה ועושה כו' כנ"ל. דלכאורה כשאינו מצווה כלל ומ"מ עושה רצון ה' בלי הכרח וצווי זהו טוב ועבודת ה' יותר על מי שמצווה ועושה. והענין ע"ד הפשוט דכשאינו מצווה ועושה הרי אין עליו שום עול דכאשר לא ירצה היכולת בידו ולא יענש כלל. ודומה למארז"ל (יומא ע"ד ב') אינו דומה מי שיש לו פת בסלו. אבל המצווה הרי יש עליו עול שאינו יכול למנוע עצמו מעשות אחת ממצות ה' כי אז הוא עובר רצונו ויענש הרבה הרי מה שמקיים הוא בבחי' עול (שזהו עיקר מדת המלוכה) ולכן גדול המצווה כו'. וסוד הענין הוא דהמצווה ועושה שמקיים המצוה בבחי' עול מגיע ומעורר למעלה יותר עד אין קץ כו' כי יש למעלה בחלקות ב' בחי' מוחא וגלגלתא דחפיא על מוחא. מוחא הוא בחי' הכים ולא בחכמה ידיעא כו'. אבל גלגלתא הוא רצוה"ע של אוא"ס ב"ה עצמו שאינו יכול לבוא לידי גילוי כלל בח"ע ולכן חפיא על מוחא כו'. והנה כשמקיים המצות בלי עול רק מצד הטו"ד בהיות שע"י הד' בתים דתפילין ממשיכים ד' מוחין וע"י ל"ב חוטי הציצית ממשיכים לבנ"ח כו' וכה"ג ע"כ נכון ונעים מאד לקיים מצותיו ית' זהו"ע קיום המצות ע"י טעם ועי"ז ממשיך רק מבחי' ח"ע כו'. אבל כשמקיים המצות בלי שום טעם שאינו מבקש טעם כלל בקיומם רק לפי שזהו רצוה"ע כו'. ע"י עול זה שהוא ביטול הרצון שלא עפ"י שכל ממשיך מלמעלה מבחי' גלגלתא רצוה"ע ית' כו'. וזהו גדול המצווה כו'. וזהו פי' מצוה ל' צווי ועוד פי' מצוה הוא ל' צוותא והחיבור והיינו יחוד וחיבור אוא"ס עם הנבראים כו'. וזהו"ע ויחנו במדבר סין המשכת גילוי רצוה"ע הסוכ"ע גם למטה בעולמות הנבראים כו'. וע"כ כדי שיהיו יכולים לקבל גילוי זה צ"ל תחלה ויסעו מעליון גבר. הי' קדש. דהנה בסדר הנשמה אנו אומרים טהורה היא אתה בראתה כו' בירידת הנשמה היא מבחי' טהרה. וירידה זו צורך עלי' לבוא לבחי' קדושה אשר קדשנו במצותיו. דהנה גבי הלוים כתיב (במדבר ח' ו') וכה תעשה להם לטהרם כו' וגבי כהנים כתיב (שמות ל' ל') וקדשת אותם כו' אשר הכהנים הם גבוה מהלוים וכמ"ש (במדבר י"ח) וילוו עליך וישרתוך כו'. והיינו שענין טהרה הוא בבחי' ממכ"ע משא"כ קדשנו קדש עליון הוא בחי' סוכ"ע דלמהתב"כ שאינו מושג בשום עולם כו'.

וזהו ועתה ישראל מה כו' ביטול היש וארז"ל א"ת מה אלא מאה והיינו שע"י ביטול זה נמשך המשכה מסוכ"ע. וענין מאה ברכות היינו שבחי' גבי' מאה שהם הי"ד כלולים מיו"ד כו'. ומזה יובן איך שע"י שמהפכים את המדבר להיות ביטול היש נמשך עי"ז המשכה וגילוי אוא"ס ב"ה הסובב"ע. וזהו הענין שכל העליות של כנס"י הוא ע"י המדבר (וכמ"ש (שה"ש ג' ו') מי זאת עולה מן המדבר):

ב **והנה** גבי מסעות כתיב ויסעו מעציון גבר ויחנו במדבר צין היא קדש. ואיתא בגמ' (שבת פ"ט ע"א) צין שנצטוו ישראל עליה. וגדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה. קדש שנתקדשו ישראל עליה. ופי' עציון גבר הי' בצאוי שהו"ע חכמת התרנגול שהיו בקיאין כמארז"ל (ברכות ס' ב') כד שמע קל תרנגולא מברך ברוך הנותן לשכוי בינה להבחין כו' שזהו בינה להבחין כו' כמ"ש (איוב ל"ח) מי שת בטוחות חכמה או מי נתן לשכוי בינה. טוחות הם הכליות שיש בהם חכמה כענין כליות יועצות. ושייכות ענין בינת השכוי לחכמת הטוחות הוא כי חכמת הכליות שייך דוקא בלילה כמ"ש (תלים ט"ז) אף לילות יסרוני כליותי וע"כ נסמך לזה בינת התרנגול שהוא ג"כ בלילה להבחין בין יום ובין לילה והיינו שענין בינתו הוא שמחצות לילה הוא מתחיל ומעורר ליום כו'. וזהו פי' עציון גבר. עציון הוא ל' עצה וחכמה. וגבר הוא תרנגול. ונמצא דפי' עציון גבר הוא חכמת התרנגול. ולהבין מה שייך ענין זה להמסעות. צריך להבין ענין קריאת הגבר. דהנה יש למעלה מלאך גבריאל (עזה"ג פלח דקע"א סע"ב) פי' גבריאל הוא גבר אל. אל הוא חסד כמ"ש (שם נ"ב) חסד אל. וגבר הוא גבורה. והיינו גבורה שבחסד. וענין קריאת הגבר הוא שמהגבי' של גבריאל נמשך התעוררות לכל הנשמות ומלאכים שיתעוררו משינתם ויוכנו ליום כו'. וזהו"ע כל הכרוזים שבחצות לילה וענין ב"ק מכרזת שובו בנים כו' (זה"ג קכ"ו א') דלכאורה מי שומעם כו'. וכן יש למעלה מעלה שהו"ע כנור של דוד כו' וכל חצות לילה רוח צפונית מנשבת בו וכנס"י ת"ח א"ס. ולהבין מהו"ע הגבורות שפועלים התעוררות. ולמה בחצות לילה דוקא. צ"ל תחלה מארז"ל (ב"ב כ"ה א') שכינה במערב. ולכאורה צ"ל דהלא מכה"כ וא"כ למה במערב דוקא. והענין כמשל התפשטות חיות הנפש בכל רמ"ח אברי הגוף ומ"מ עיקר משכן הנשמה הוא במוח דוקא שמשם שורה כללות החיות מהנפש ומהמוח נמשך כל חיות פרטי לאבר פרטי כו'. ועד"ז הוא בענין התפשטות מדת המלוכה. דאעפ"י שהתפשטות מדת המלוכה הוא בכל מדינות המלך והיינו שכולם יראים למשמעתו ועושים פקודתו מ"מ עיקר גילוי התפשטות מדת המלוכה הוא דוקא בהיכל המלך ועל הכסא שיושב המלך שבו הוא עיקר גילוי התפשטות מדת המלוכה כמ"ש (מג"א א') כשבת המלך על כסא מלכותו משא"כ בכל המדינות הוא רק התפשטות דהתפשטות כו'. ועד"ז יובן ג"כ למעלה דאעפ"י שמלכותך מלכות כ"ע בהתפשטות מדת מלכותו ית' הוא על כל העולמות הנבראים מ"מ יש מקום נבדל ומיוחד להארת וגילוי עיקר מדת מלכותו ית' והוא מ"ש (תלים כ"ט) וישב הוי' מלך לעולם. שבבחי' כסא כבודו שם הוא עיקר גילוי מדת מלכותו ית' כו'. וזהו ג"כ ענין שכינה במערב. ולכן אנו רואים שהגלגלים סובבים והולכים ממזרח למערב. והיינו כי התנועה מה שמתנועעים הו"ע השוק והתשוקה בהתפעלות אל כח המניע שהוא כח אלקי כו'. אמנם ענין הסיבוב הו"ע השתחוואה שהוא ביטול לגמרי מכל וכל. ולכן ההשתחוואה למערב דוקא לפי ששם הוא עיקר גילוי והארת מדת מלכותו ית'. וכמשל למטה עיקר ההשתחוואה הוא לפני המלך דוקא:

ג **אך** להבין למה עיקר הארת השכינה הוא במערב דוקא. הנה צ"ל ענין מזרח ומערב. כי אנו רואים למטה ענין המזרח שבו הוא זריחת אור השמש ובמערב הוא שקיעת והעלם אור השמש. והנה כתיב (שם פ"ד) שמש ומגן הוי' אלקים ששם הוי' נק' שמש (זה"ב רכ"ד ב'). כמו שהשמש זורח אור בעולם ואור זה הוא רק הארה לבד מעצמות השמש ואינו פועל שום שינוי בשמש כי זריחת אור השמש בעולם אין הענין שהשמש מאיר את האור ע"י התפעלות כ"א זריחת אור זה הוא ממילא כמ"ש במ"א. וכך ענין שם הוי' שמורה על שמהווה כל ההויות זהו רק הארה בעלמא משם הוי' והארה זו כל"ה ובטל בעצמות שם הוי'. ולכן אין שום שינוי בעצמות שם הוי' ית' כמ"ש (מלאכי ג') אני הוי' לא שניתי. והנה יו"ד הוא חכ' וה' בינה ו' מדות וכו'. מ"מ כולם בטלים בתכלית להתגלות אוא"ס ב"ה ואינם יש ודבר כלל בפ"ע וכמ"ש בת"ז איהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון. ובכלל זהו עולם האצי' שהוא עולם הבטל בתכלית וע"כ שם מאיר התגלות אוא"ס ב"ה בשם הוי'. ולכן עולם האצי' נק' מזרח לפי שבו הוא זריחת וגילוי אור שמש הוי' כו'. אבל עולמות הנבראים שהם בע"ג ויש ודבר בפ"ע כו' היינו לפי ששם הוא העלם והסתר אוא"ס ב"ה לגמרי ועולמות אלו נק' מערב לשון ערב שהוא בחי' חשך העלם והסתר אוא"ס (ביאת אור שמש הוי'). וזהו ג"כ ענין מדת יום ומדת לילה. שעולם האצי' שבו מאיר שמש הוי' הוא מדת יום למעלה. ועולמות בי"ע נק' מדת לילה בחי' מערב ביאת והעלם אור שמש הוי'. והנה עיקר המכוון הינו שיאיר העלם והסתר שהרי כתיב ויהי ערב ויהי בקר יום אחד דהמכוון להיות התחברות ערב ובקר יחד כו'. וכתיב (ישעי' ל' כ"ו) והי' אור הלבנה כאור החמה. וכתיב (דברים ד' ל"ט) וידעת היום". שיהי' בחי' יום. והיינו כי במערב יש עוד פי' ל' תענוג כמ"ש (מלאכי ג') וערבה להוי' מנחת יהודה כו'. שעיקר התענוג עליון הוא מביטול היש והדבר נפרד דוקא. וזהו"ע שכינה במערב שעיקר השראת השכינה הוא במערב דוקא כדי להפוך היש והדבר נפרד שיהי' בבחי' ביטול כו'. כי שכינה היא כמ"ש ושכנתי בתוכם שוכן בתחתונים שבחי' זו לא שייך באצי' שאין שם יש ודבר כלל כ"א הכל בטל לה' שבחי' אין ממש וע"כ לא שייך שם ענין השראה שאין על מי כו' ורק על בחי' בי"ע שהם יש ודבר בפ"ע שייך ענין השראה וגילוי וזהו"ע שכינה במערב דוקא. וז"ש (משלי ל"א) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחוק לנערותיה. נערותיה הוא בחי' ז' היכלות שנמשך להם כללות ההמשכה. וא"כ נמשך למלאכים כו'. והנה בחי' אלו דיום ולילה נק' ג"כ אדם ובהמה אדם הוא מדבר שיש בו נפש המדברת משא"כ הבהמה אין לה דיבור. וכן בבחי' מל' שנקראת באצי' שם הדיבור והאותיות המהוים הם

בהתגלות

ה **וביאור** ענין וידבר משה אל ראשי המטות. מהו שייך לנדרים כו'. יובן מענין סנהדרי גדולה שהיו ע"א והא' היה המופלא שבהן וגדול שבכולן. ולמדו ממ"ש אספה לי שבעים איש. ומשה על גביהם הרי ע"א. דהנה כתי' ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם. ואח"כ כתי' ויאצל מן הרוח אשר עליו ויתן על שבעים איש הזקנים כו'. והנה פי' אצילות הוא הפרשה והארה והתגלות מעצמות אור א"ס ב"ה להיות מתלבש בע"ס דאצי' להיות אנת הוא חכים. אך התגלות זו הוא רק הארה וזיו לבד. וכמו עד"מ התגלות חיות הנפש בגוף ג' שכליים וז' מדות הוא רק הארה ולא עצמיות הנפש. כי עצמותו ומהותו ית' פשוט בתכלית ולאו מכל אינון מדות איהו כלל וכמאמר אנת הוא חד ולא בחושבן. וע"ז כתי' במופלא ממך אל תחקור במכוסה ממך אל תדרוש. הרי שעצמותו ומהותו ית' שממנו נמשך האצי' וההארה כו' נק' פלא ומופלא כו'. ועד"ז יובן ג"כ במשה וע' זקנים דהנה ע' זקנים בדרך כלל הם בעולם הבריאה ומשה הוא בחי' אצילות ושרש הדבר. גם בבחי' אצילו' עצמו יש אבי"ע ובינה נק' בריאה שבאצי' וזהו ע' זקנים ז' מדות דבינה הכלולים מעשר והוא בחי' ע' רבתי כי בינה נק' ב"ד הגדול ומשה הוא עצמיות א"ע ממש בחי' אצילות העליון ונמשך בחי' אצילות והפרשת הארה גם על ע' זקנים. אך בחי' הארה וזיו ממנו ע"ד הנ"ל. כי לא נחסר כלום אצל משה. ולכן עצמות בחי' משה הי' מופלא ומכוסה מהם לגמרי. והנה לפמש"ת דע' זקנים ע' סנהדרין הם ז"ת דבינה בריאה שבאצילות. א"כ מהם נמשך ענין הנדרים כנ"ל ששרש הנדרים הוא מבחי' בינה שבינתא עילאה אה"ר כרשפי אש ליבטל ביחודו ית'. שלגבי בחי' זו גם ההיתר מסתיר כו'. אבל בחי' משה שהוא המופלא שבע' זקנים שבסנהדרין היינו שהוא בחי' א"ע עצמה אצילות שבאצילות וממנו נמשך הפרשת והארת אור האצי' דא"ע גם על הע' זקנים שמבחי' בינה א"כ הו"ע הכח שמתיר הנדר כנ"ל שזה נמשך מבחי' א"ע ביטול אמיתי שבה שורה אור א"ס ב"ה הכל יכול ע"כ גם ק"כ יוכל להתברר וליכלל בביטול אמיתי דיחודו ית'. נמצא שבחי' הא' על השבעים סנהדרין שהוא המופלא שבהן הוא בחי' הכח המתיר הנדר שמבחי' ע' סנהדרין דבינה כו'. גם הוא הממשיך בהם הכח שיוכלו להדיר ולהמשיך אור מקיף ע"י הדיבור כו'. שזה נמשך ג"כ מחכ' והו"ע אלף בינה. וזהו וידבר משה אל ראשי המטות כו' שהוא המופלא שבע' זקנים וממשיך בהם גילוי אור עצמות א"ע להיות הכח מתיר הנדר וגם הכח שיוכלו להדיר בפה. וזהו לאמר זה הדבר כו':

פרשה מסעי

אלה מסעי בני ישראל וגו'. הנה ענין ויסעו ויחנו מ"ב מסעות הוא רק להכניע המדבר. כי בקדושה הוא ירושלים מקור ההשפעה כמ"ש (בראשית כ"ח י"ז) וזה שער השמים וכתיב (תלים קל"ג ג') כי שם צוה ה' את הברכה. והיינו שכל ההשפעות שבקדושה כולם נמשכים ע"י ירושלים. ובלעו"ז הו"ע המדבר שממנו נמשך כל ההשפעות בסט"א וגקה"ט. וז"ש (דברים ח' ט"ו) במדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב וגו'. נחש שרף ועקרב הם גקה"ע והמדבר הוא מקור להן. ולכן נק' מדבר העמים (יחזקאל כ' ל"ה) כי הוא מקור לז' עממין כו'. ולכן כל המ"ב מסעות דס"ר נפ"י ומשה ואהרן הי' כדי להכניע בחי' המדבר ולהפכו לקדושה. ומזה נמשך כח גם לכל הדורות הבאים אחריהם שיוכלו להפוך בחי' המדבר. דהנה בכאו"א מישראל יש ב' בחי' הנ"ל דירושלים ולעו"ז המדבר. כי הנשמה נה"א נק' בנות ירושלים. והיינו כשעומדים למעלה טרם ירידתן להשתלשל למטה כו' אזי הם מקבלים שלימות היר"ע מבחי' ירושלים שלמעלה. והגוף וגה"ב נק' מדבר כי תאלת ועיקר התהוות הגוף הוא ע"י תאוה גשמי' וכמ"ש (תלים נ"א) בעון חוללתי ובחטא יחמתני אמי. ומהם נמשך כל המהודו"מ אשר לא להוי' המה כו' שזה נק' מדבר אשר לא ישב אדם שם. אדם הוא תומ"צ כי רמ"ח פיקודין אינון רמ"ח אבד"מ. אבל כשגוף האדם נמשך ופונה לתאוות עוה"ז נק' מדבר אשר לא ישב אדם שם כו'. והנה ענין ירידת הנשמה למטה להתלבש בגוף הוא כדי להפוך בחי' המדבר כו'. להיות ביטול היש שכל המהדו"מ יהי' לה' לבדו בתומ"צ. וכח זה להכניע את הגוף וגה"ב להיות בטל כו' נמשך לכל ישראל ע"י המ"ב מסעות שנסעו כל ישראל עם משה ואהרן להכניע מדבר העמים כנ"ל. אך צ"ל למה הי' צריך לברוא את המדבר ואח"כ להפכו. ולכאורה הי' טוב יותר שלא לברוא אותו בתחלה. והענין דבאמת כל העליות הוא על ידי המדבר דוקא. דהנה כתיב (דברים יו"ד י"ב) ועתה ישראל מה הוי' אלקיך כו' ואחז"ל (רש"י מנחות מ"ג ב'. זח"ג רנ"ד א') א"ת מה אלא מאה ברכות. והנה בנוסח הברכה יש ל' נוכח ול' נסתר כי ברוך אתה כו' הוא ל' נוכח ואשר קדשנו כו' הוא ל' נסתר. והיינו כי אתה הוא כ"ב אותיות וה' מוצאות הפה עלמדאת"ג בחי' ממכ"ע זהו ל' נוכח ובחי' קדשנו הוא בחי' עלמדאתכ"ס סוכ"ע שאינו מושג כלל ובחי' למאתב"כ כו' ע"כ הוא לשון נסתר. והכוונה שבברכת המצות נמשך המשכה והתגלות סוכ"ע בממכ"ע. וצ"ל איך יש כח באדם שע"י דבורו נמשך המשכה עליונה מאוא"ס הסוכ"ע כו'. והענין כמארז"ל (מגילה ט"ו א') אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך. פי' הדיוט הוא כמארז"ל (יומא כ"ח ב') אעפ"י שהי' יורד אש כו' מצוה להביא מההדיוט כו'. והי"ע א' עם תיבת נובלות. והיינו כל הדברים התחתונים שנפלו בשבה"כ מבחי' ומדרגה גבוה מאד זה נק' הדיוט. ופי' ברכת הדיוט היינו מה שמבררים כל הדברים תחתונים שיהיו בבחי' ביטול היש. ובחי' זו אל תהי קלה בעיניך. כמ"ש (תלים ק"ד) לויתן זה יצרת לשחק בו. לויתן הוא ל' לויה וחיבור האין ויש להיות ביטול היש ומזה נמשך השחוק ות"ע כו' כמ"ש (בראשית כ"א) צחוק עשה לי אלקים כידוע. ולכן ע"י קיום המצות נמשך האדם בברכתו המשכה וגילוי בחי' סוכ"ע כו'.

וזהו

וזהו שאחז"ל (ילקוט מטות רמז תשפ"ה. זה"ב נ"א ע"ב) כל הנודר כאילו נודר בחיי המלך. שהוא מוחין דאימא שבז"א. והנה בשו"ו ימי החול שההמשכה מבחי' אימא סדר ההשתלשלות לכן אין מצוה לאכול ולהתענג כו'. אבל בשבת נמשך גילוי מוחין דאבא ממש כמ"ש (שמות ל"א י"ד) ושמרתם את השבת כי קדש היא. עצמות חכמה עילאה כח מ"ה שבחכ' שורה אור א"ס ב"ה הכל יכול. ע"כ יכול להיות אתהפכא מחשוכא לנהורא ממש שגם המאכלים שמבחי' נוגה אשר ירדו בבחי' יש ודבר נפרד יתבררו ויתכללו בביטול אמיתי דח"ע כח מ"ה כו' ולכן אז מצוה לאכול ולהתענג. וכמו שבדרך כלל ר"ה ויוהכ"פ הם בחי' שמאלו תחת לראשי כו' ואח"כ סוכות בחי' וימינו תחבקני. וזהו ההפרש בין הנודר לבחי' חכם המתיר הנדר. דהנודר הוא מצד שאחוז בבינה והחכם המתיר הוא מחמת שממשיך הגילוי מבחי' חכמה עילאה דבחכמה אתבירו. ועד"ז יובן ההפרש שבין קרבנות לנדרים. שע"ג המזבח הי' נקרב הכל נומה והי כו'. והענין כי מדרגת המזבח הרי' דאכיל כו' קו הימין אור י"ה בחי' חכמה המתלבש בחסד וגם הכה"ג הי' המקריב שהוא מקו הימין הה"כ כו' בחי' ימין מקרבת ולגבי בחי' חכמה גם הדל"ת שמנוגה מתבררים ונכללים בביטול אמיתי. ומ"מ הי' צריך להקדים נפש כי הנשמה ירדה בגשמיות וכדי שתוכל להתברר ולעלות צריך להמשיך לה אור מקיף משרשה כידוע שכל מקיף הוא המעלה. וכן גם בנדרים שאומר בדיבור הרי עלי כעולה ממשיך לה מקיף עליון המעלה שיהי' כמו הקדש ממש. והכח הזה שבדיבור הוא לפי ששרש הדיבור הוא מחכמה וכמו בתינוק שכ"ז שאין המוחין מתגדלים אינו יכול לדבר. וכמו"כ למעלה כתי' (משלי ג') ה' בחכמה יסד ארץ דאבא יסד ברתא כו' ולכן מצד זה יש כח בדיבור להמשיך אור מקיף. (אך זהו רק הארת החכ' שבבינה כמשי"ת לקמן. ואינו דומה לבחי' הרי' דמזבח וגם לא לשבת. והחכם המתיר זהו כמו שבת וכמו שית' לקמן). וענין ההפרש שבין נדרים לבחי' חכם המתיר כו' הוא ג"כ ההפרש בדרך כלל בין תפלה לתורה. כי תפלה היא העלאה מלמטלמ"ע כמ"ש (תלים ק"ט) ואני תפלה. אני הוא בחי' מלכות עלמא דנוקבא (זה"ג רע"ו א') והיא עלמה בבחי' תפלה שהיא ההעלאה בתשוקה וצמאון גדול ליכלל ביחודו ית' האמיתי כמ"ש ואל אישך תשוקתך. וכן בכאו"א מישראל הוא בחי' התלהבות רשפי אש האה"ר ליבטל במציאות ביחודו ית' שהוא ענין למס"נ באחד אשר כל ענין אריכות פסוד"ז ויוצר אור ואה"ע הוא רק לבא לבחי' מס"נ בק"ש בחי' בכל מאדך כו'. ולכן אומרים אח"כ בשמו"ע סלח לנו. והיינו כי מתחלה הי' דרך איש ישר בעיניו ולא הי' מוצא בו פסולת ורע כלל. אבל ע"י התלהבות רשפי אש האה"ר שבק"ש מתגלה הפסולת והרע שהי' עמון. ולכן אומרים סלח לנו וגם אח"כ כל הוידוים אשמנו בגדנו לדחות הרע. (ע' בד"ה כי תשא בענין מצרף לכסף וכור לזהב ואיש לפי מהללו שמתחלה הי' נראה הכסף נקי אך ע"י האש שנותנים עליו מתגלה הפסולת להיות הגו סיגים מכסף וע' ג"כ בהנמשל ויובן היטב). ומצד שתפלה היא בחי' העלאה באה"ר לכן נמשך מזה ענין הנדרים להרחיק ממנו גם דבר המותר כו'. אבל תורה היא מלמעלמ"ט להמשיך המשכות אור א"ס כו'. וכמאחז"ל (זח"ג רכ"ב ע"ב) דוד הי' מחבר תורה שלמעלה בהקב"ה והיינו שהי' ממשיך אוא"ס בחכמה. ועי"ז נמשך להיות אתהפכא מחשוכא לנהורא והו"ע חכם המתיר כו':

ד **וזהו** ענין הפרשה וידבר משה אל ראשי המטות וגו'. פי' כי יש ו' מדות והם כפולות וכלולים זמ"ז א"כ הרי הם חשבון י"ב והו"ע י"ב ג"א. וזהו י"ב מטות. ל' מטה כלפי חסד שהו"ע הנטיה והתכללות חו"ג יחד כו'. ופי' ראשי המטות הוא המוחין שמלובש בהמדות. אך משה הוא בחי' חכ"ע בעלם שלמעלה מעלה מבחי' חכמה המלובש בהמדות. וכמ"ש בזוה"ק (אחרי ע"ג ע"א) ישראל מתקשרן באורייתא. והנה ישראל עצמו הוא לי ראש מוחין דז"א אך פי' ישראל מתקשרן באורייתא הוא בעצמות ח"ע הכים ולא בחכמה ידיעה. וזהו וידבר משה אל ראשי המטות שממשיך מבחי' עצמות חכמה עילאה ממש במוחין ומדות דז"א דאצילות. לאמר זה הדבר כדי שיהי' התגלות בחי' ז"ה בהדבר (ואזי הו"ע איש כי ידור נדר כו' וענין והפר את נדרו כו'). פי' ע"ד מאחז"ל בספרי כל הנביאים נתנבאו בכה ומשה נתנבא בזה. וההפרש שבין כה לזה הוא. כי זה אומרים על גילוי עצמיות ומהות הדבר ממש. משא"כ כה הוא רק דמות ומשל ולא גילוי העצמיות ממש. וז"ש בגמ' (יבמות מ"ט) ההפרש שבין אספה"מ ואספא"מ כי באספה"מ רואים העצמות ממש כו'. והיינו שנבואת משה הי' נמשך מבחי' ח"ע ממש שנק' ראיה. ובינה נק' שמיעה. והנה אין דומה שמיעה לראי' כי בראיה רואה ממש עצמות הדבר משא"כ כשאינו רק שומע לבד. וכך בחי' ח"ע אינה כלי כלל להסתיר ולהעלים כ"א על ידה הוא בחי' ראיה בעצמות אור א"ס ב"ה כמ"ש הוי' בחכמה כו'. אבל בינה הוא בחי' כלי מגביל כו' ובה נתעלם גילוי עצמיות האור כו' וע"כ נק' שמיעה. ובעבודה יש ג"כ בחי' שמיעה כמ"ש שמע ישראל כו' ה' אחד. שהוא הגילוי בהשגה והתבוננות איך דכולא קכ"ח. ויש ג"כ בחי' ראיה וירא ראשית לו וכתי' מתי אבא ואראה כו' שלמעלה מבחי' התבוננות כו'. ועפ"י קבלה נבואת משה הי' נמשך מבחי' מוחין דאבא ממש המלובשים בז"א. ולכן נקרא משה נתנבא בזה". ושארי הנביאים הי' נמשך נבואתם מבחי' מל' כמו שמקבלת מבינה כו' ע"כ נק' כה ולא זה. כי זה נק' רק חכמה עילאה. וזהו וידבר משה כו' זה הדבר. שמה שממשיך בראשי המטות הוא כדי שיהי' גילוי בחי' זה שהוא עצמות ח"ע בהדבר שהוא הדיבור עליון בחי' מל'. וכן בכאו"א מישראל למטה יתגלה בדיבורו בחי' ח"ע כו'. ואזי יוכל להיות כל ענין הפרשה איש כי ידור נדר כו' וקמו כל נדריה כו' וכן ואם הפר יפר אותם כו' לא יקום כו'. והענין דהנה כתי' איש כי יפליא לנדור ואחז"ל (תמורה ב') מופלא סמוך לאיש והיינו שהכח שיש בדיבורו להמשיך בחי' מקיף על המאכל ושיהי' כמו הקדש ממש כח זה נמשך ג"כ מבחי' חכמה כנ"ל. אך הוא בחי' אאלפך בינה שהוא בחי' אלף בינה מה שיש הארת החכמה בבינה. אבל כדי להפר ולהתיר הנדר צ"ל נמשך מעצמות ח"ע ממש. בחי' אאלפך חכמה. וזהו שמבחי' לאמר זה הדבר נמשך ענין הנדרים והעיקר להיות בחי' חכם המתיר הנדר:

וביאור

ב **ועתה** נ"ל ענין הנדרים שפורש א"ע אפי' ממאכלים המותרים. דהנה ארז"ל (אבות פ"ג) נדרים סייג לפרישות. ופי' במדרש שמואל שפרישות הוא מילי דחסידות. והענין דבכלל יש ד' מדרגות. צדיק ובינוני ורשע. ויש עוד בחי' חסיד שלמעלה גם מבחי' צדיק כדאיתא בדרז"ל (ברכות ל"ב ע"ב) חסידים הראשונים היו שוהים ט' שעות כו' משמע שהיו למעלה מכל התנאים והאמוראים אעפ"י שבודאי היו צדיקים גמורים. וכן כתי' (דברי' ל"ג) וללוי אמר תומיך ואוריך לאיש חסידך. דקאי על הכה"ג שנק' איש חסיד והכה"ג הי' למעלה ממדרגת הצדיקים. והענין עפ"י קבלה הנה רשע בעשיה. כמ"ש בפע"ח בשער הנהמ"ל בפי' ד' בנים יעו"ש. כי בעשי' מעורב טו"ר ורובו רע ע"כ נק' רשע. וכמו אעפ"י שחטא ישראל הוא שמ"מ הוא מתפלל ועושה מצות אך מעורב ברע ורובו רע וכענין רשע וטוב לו. ולכן רשע הוא בעולם העשיה. אך זהו רק בהלבושים דעשיה אבל לא בהע"ס ח"ו. ועולם היצירה נק' בינוני כי ביצירה חציו טוב וחציו רע. ואף על פי שמבואר בתניא דבינוני אין בו שום עון כלל אפי' דקדוק קל של דברי סופרים כו'. אך מ"מ לענין שכר ועונש הרי רוב זכיות מקרי צדיק בדינו ומחצה מקרי בינוני. ועולם הבריאה שהטוב מובדל ומופרד מהרע לגמרי וגם רובו כפולו טוב ע"כ נק' צדיק. ועולם האצי' נק' חסיד כו'. וזהו עפ"י לשון קבלה שמדרגת עולם הבריאה הוא נק' צדיק ובחי' אצילות נקרא חסיד. אך להבין ענין זה בעבודה הנה ידוע שיש ב' בחי' שכינתא עילאה ושכינתא תתאה והו"ע ב"פ מש"נ. הא' למש"נ באחד. והב' ובכל נפשך אפי' נוטל את נפשך כו'. פי' למש"נ באחד הוא בחי' יחו"ע והיינו מהמת ההתבוננות בהוי' אחד דכולא קמיה כלא חשיב ובטל במציאות לגמרי ואני ה' לא שניתי דקודם בריאת העולמות ואח"כ הכל שוה לפניו ית' בלי שום שינוי ומה שנדמה ונראה לנו העולם ליש הוא מהמת ריבוי הלבושים ומסכים המעלימים ומסתירים על אור ה' כו'. כמ"ש (ס"א כ') כי אל דעות הוי'. שמלמטה למעלה מהמת הלבוש והסתר הוא הדעה שהעולם הוא יש ודבר ולמעלה אין שאינו מושג. ומלמעלמ"ט הרי למעלה יש אמיתי ולמטה כלא ואין לגמרי כמו קודם הבריאה. ולכן מהמת התבוננות זו דיחו"ע נמשך אה"ר כרשפי אש שלא להיות יש ודבר כלל כ"א ליכלל וליבטל במציאות לגמרי בא"ס ב"ה ועי"ז ממילא נבטלים כל המדות רעות לגמרי מהמת הגילוי דכולא קמיה כלא חשיב. וזהו ענין למש"נ באחד. ובחי' זו נק' כלה עילאה ל' כלה שארי ולבבי שמכלה ומבלה לגמרי את כל בחי' היש ולגרמיה כו'. וזהו בחי' שכינתא עילאה. וענין בכל נפשך אפי' נוטל כו' הוא מהמת ההתבוננות בבחי' בשכמל"ו שהוא יחו"ת בחי' מל' כי מלכותך מלכות כ"ע שמהוה ומהוה כל העולמות דבי"ע מאין ליש וממילא דהיש בטל לגמרי לגבי האלקות המהוה כו' (ע' ד"ה כי תצא הב' פ"א וד"ה האזינו הא' פ"ג) שמהמת התבוננות זו נמשך האהבה ותשוקה לדבקה בה' ית' מקור החיים האמיתיים כו'. ובחי' אהבה זו נק' כלה תתאה ל' כלתה נפשי לחצרות הוי' כו'. וזהו ההפרש שבין צדיק לחסיד. כי צדיק הוא בעולם הבריאה שהוא בחי' יש ודבר ע"כ הוא האהבה דבכל נפשך שנמשך מההתבוננות דבשכמל"ו יחו"ת. אבל בחי' חסיד שהוא באצילות ביטול דיחו"ע ע"כ האהבה הוא ליבטל במציאות מהמת ההתבוננות דהוי' אחד יחו"ע כו'. וזהו מ"ש תומיך ואוריך לאיש חסידך שאהרן כה"ג נק' ג"כ חסיד. והנה ההפרש שבין אהרן לאברהם ידוע דמדרגת אברהם הוא בחי' אה"ע שהאהבה נלקח מההתבוננות בביטול העולמות איך שהעולמות בטלים כו'. אבל מדרגת אהרן הוא בחי' אה"ר שנלקח מההתבוננות באור א"ס שלמעלה מהעולמות דכולא קמיה כלא כו' ולכן נק' אהרן איש חסידך. ועתה יובן ענין נדרים סייג לפרישות שהוא מילי דחסידות. כי התורה ירדה בבי"ע ולכן לא אסרה דבר המותר כי בריאה הוא בחי' צדיק שהוא אהבת עולם הנמשך מהתבוננות דיחו"ת יש ובטל ע"כ אין ההיתר מסתיר כלל לפניו כי אעפ"י שהנוגה ירדה להיות יש ודבר נפרד כו' מ"מ יכולה להתברר ולהתעלות וליכלל בביטול היש דבחי' צדיק כו'. אבל באצי' שהוא בחי' חסיד אה"ר שנמשך מהתבוננות דיחו"ע ליבטל במציאות לגמרי. בבחי' זו גם ההיתר מסתיר כי אין יכול להתברר כ"כ וליכלל בביטול במציאות. ודוגמא לזה הוא ממה שאמר מברע"ה מאין לי בשר פי' אפי' בחי' בשר לאחר הבירור שהוא בחי' אה"ר כרשפי אש כו' מ"מ בחי' משה הוא למעלה מאד מזה כי הוא בחי' מה ביטול אמיתי שלמעלה מבחי' התלהבות ורשפי אש כו' שהוא הגבהת היש. ולכן אמר מאין לי בשר שגם הבשר לאחר הבירור הי' מסתיר לפניו. ועד"ז יובן בבחי' חסיד ואה"ר ליבטל במציאות שיכול להיות שגם ההיתר מסתיר עליו. וזהו נדרים סייג לפרישות מילי דחסידות שבבחי' חסיד והתלהבות אה"ר כרשפי אש ליבטל במציאות הנמשך מהתבוננו' דיחו"ע גם ההיתר מסתיר ולכן פורש א"ע מכל המאכלים ומניח לו רק די הכרח קיום נפשו כו'. ובזה יובן ענין עשי"ת שנוהגים בהם פרישות וזהירות בכמה דברים יותר מכל השנה. כי ימי תשובה הוא מדות דבינה כידוע שהבינה נק' תשובה כו' והיינו מדרגת בחי' חסיד והתלהבות אה"ר בחי' שכינתא עילאה כנ"ל. כי בעשי"ת אומרים אל מלך כו' מתנהג בחסידות. פי' כמ"ש (תלים קכ"א) ה' צלך כמו צל שעושה אחר האדם ממש כמו"כ לפ"ע אתעדל"ת אתעדל"ע. וכשנוהגים למטה במדות חסידות שהוא בחי' אה"ר הנ"ל גורמים ג"כ למעלה להיות מתנהג בחסידות שהוא המשכה וגילוי מבחי' ורב חסד. והנה נת"ל דלגבי בחי' חסיד גם ההיתר מסתיר. ולכן נוהגים בעשי"ת פרישות וזהירות מה שאין נוהגין כן כל השנה:

ג **והנה** כ"ז הוא בחי' שמאל דוחה לדחות גם את דבר המותר ולא להעלותו אך יש גם בחי' ימין מקרבת. והענין יובן משבת דהנה בשבת מצוה לאכול מאכלים הרבה ולהתענג בהם. ונ"ל דנת"ל דלגבי בחי' גבוה גם ההיתר מסתיר. והענין כי שרש הנדרים הוא מבחי' בינה. והנה בג"ה קו השמאל וגבורות. כי בינה דינין מתערין מינה (זה"ג ס"ד סע"א) היינו על ההיפך מבחי' בינה שהוא מ"ש עמי לא התבונן כו'. כמ"ש אש לפניו תלך ותלהט סביב צריו. ע' פע"ח בענין שלהובא דאשא. ולכן נמשך הגבורות דבינה גם על המאכלים שמבחי' נוגה בחי' יש ודבר נפרד כו' לדחותם ולא לבררם ולהעלותם. וזהו ענין הנדרים שנמשכים מבינה שמאל דוחה

וזהו

בבחי' מטה דוקא אזי הם שלשלמה כו'. והנה ענין מלך שהשלום שלו למעלה הו"ע ת"ת שמחבר ב' הקוין דחו"ג מים ואש. ע"י התגלות אור א"ס שלמעלה מב' הפכים ועי"ז בטלים ההפכים ומתאחדים לגמרי כו'. והנה התלבשות הנשמה בגוף הם ב' הפכיים ביותר. כי הנשמה רוחניית ועצמ"ה. והגוף גשמי וממשכא דחויא. ומתחברים והיו לאחדים ממש כו'. וחיבור זה הוא ע"י שמאיר הכח מבחי' מלך שהשלום שלו בעוה"ז ביותר מבעולמות העליונים כמ"ש בד"ה לו ואמרת באריכות. וזהו מטותיו שלשלמה. שכשהם בבחי' מטות דוקא אזי הם שלשלמה. וזהו ענין מטה עוזך העוז והכח שבמטה שיתחברו שני הפכים כאלו כאחד לגמרי כו'. דהנה כתי' (ישעי' כ"ז ה') או יחזק במעוזי. יעשה שלום לי בפשמ"ע. שלום יעשה לי בפשמ"ע. ב' בחי' שלום. והנה בפשמ"ע הוא החיבור והתכללות דחו"ג. ובפשמ"ע הוא התחברות הגוף ונה"ב שיהיו בטלים להנה"א ויהי' אתהפכא חשוכא לנהורא. שהוא ג"כ בחי' ימין ושמאל. כי שרש נה"ב הוא מפני שור מהשמאל. ושרש נה"א מבחי' ימין. כמ"ש (קהלת יו"ד ב') לב חכם לימינו וכו'. והנה ארז"ל (ר"ה י"ז ע"א) ורב חסד מטה כלפי חסד. היינו כי שני מדות חסד ודין הם שני הפכים. ומדת הדין יכול לעכב על מדת החסד. כמארז"ל (שבת נ"ה א') אמרה מדה"ד לפניו כו'. אבל ורב חסד שלמעלה מהתחלקות דחו"ג מטה כלפי חסד. והנה מזה נמשך החיבור דחו"ג. ולכן מבחי' זו נמשך ג"כ הכח בנה"א להפוך הנה"ב מחשוכא לנהורא שיתחבר הנה"ב עם נה"א לאכללא שמאלא בימינא. וזהו ג"כ המעלה במטות. כי מטה הוא לשון נטיה. והיינו הנטיה לגבי חסד שהוא הנה"א כו'. והיינו שמאיר בהם אז בחי' ורב חסד מטה כלפי חסד כו'. ומצד בירור הנה"ב באה הנשמה לבחי' תשובה. משא"כ למעלה ע"ד צדיק כו' כנודע. וזהו היתר נדרים אל ראשי המטות דוקא. כי קרבנות ונדרים ימין ושמאל. שמצד בחי' שמאל דוחה נמשך ענין הנדרים. אבל בבחי' מטות ורב חסד מטה כלפי חסד כו' הוא בחי' ימין מקרבת ביותר שיתברר הכל ליכלל בביטול:

והנה משה חכמה בעלם. ראשי המטות המוחין שלהם. ע"כ ממשיך בהם לאמר זה הדבר בחי' זה ולא כה. והיינו ע"י התורה יבא זה ויקבל זאת מזה כו'. והיינו שבבחי' מטות יוכלו לבוא לבחי' זה. וכמו מביא דכתיב מטה עוזך כו'. ע"כ ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו':

שבט ו' בלא יו"ד. מטה ו' שיש יו"ד בראשו. עי' על פסוק שאו כו' שהמספר דס"ר הוא כשהוי"ו כלול מהיו"ד ה"פ. ונמצא שאז הי' הוי"ו כלול מהיו"ד ולכן נקראים אח"כ דוקא מטות. משא"כ קודם זה היו נקראים רק שבטים. שהוא ו' בלא יו"ד:

וידבר משה אל ראשי המטות וגו' איש כי ידור נדר וגו'. וצריך להבין ענין הנדרים דייך מה שאסרה תורה ולמה צריכים עוד לאסור דבר המותר. וגם איך יש כח בדיבור האדם שיאסור את דבר המותר עד שיהי' כמו הקדש. וגם אם יש כח בדיבורו לאסור כו' האיך יכול אח"כ החכם להפר ולהתיר הנדר. והענין דהנה שרש השפעת ההיות להיתר ולאיסור הוא משני בחי'. הא' ק"נ. והב' שלש קליפות הטמאות לגמרי. כי נוגה היא בחי' ממוצעת בין ג"ק הטמאות ובין הקדושה שקבלת חיותן מהקדושה ע"י נוגה. ויובן זה ג"כ מענין ערלה. דג' שנים הראשונים הפירות אסורים לגמרי ובשנה הד' מותרים ע"י פדיון ובשנה ה' הם מותרים לגמרי בלי שום פדיון. והיינו כי בג' שנים הראשונים לנטיעת האילן בארץ שורה עליו ג"ק הטמאות. ולכן אסור לגמרי ולא מהני פדיון. ובשנה הד' שורה ע"ז ק"נ לכן מותר ע"י פדיון. ובשנה הה' שאזי הם נכללים בקדושה ממש א"צ לפדיון כלל. והו"ע הנוגה שהיא בחי' ממוצעת כו'. והנה ענין הנוגה פעמים כשהיא מתחברת עם הג"ק הטמאות ונכללת בהם אזי נעשה הנוגה רע גמור. ולפעמים כשמתחברת עם הקדושה ונכללת בה כו' אזי נעשה הנוגה כולו טוב. ועז"ז כתיב להט החרב המתהפכת כו'. והנה כתי' (דברים ל"ב כ') כי דור תהפוכות המה בנים לא אמן בם כו'. דקאי על המרגלים שבשעת ששלחם משה היו אנשים גבוהים מאד בעבודה ואח"כ נהפכו לגמרי באמרם כי חזק הוא ממנו והיינו לפי שנפלו בק"נ שמתהפכת שפעמים מתחברת ונכללת בקדושה ממש כו' ופעמים להיפך כו'. וזהו בנים לא אמן בם. כמ"ש (ישעי' כ"ב כ"ג) ותקעתיו יתד במקום נאמן שהמקום אשר בו קיום וחיזוק היתד בל תמוט הוא נקרא מקום נאמן. וכן כשהעבודה וההתקשרות הוא לה' בתמידות בלי הפסק זהו אמת. אבל כשפעם פונה ונמשך גם אחר הגשמיות להתאות תאוה כו' הרי גם העבודה שלו אין זה נק' בשם אמת כלל. וזהו כי דור תהפוכות המה בנים לא אמן בם. ועד"ז יובן גם בהמאכלים שנמשכים ונשפעים מנוגה דהנה אם יאכל האדם לש"ש כדי שיהי' לו כח להתפלל וללמוד ואח"כ הוא מתפלל ולומד באמת באותו הכח של המאכל הרי כח המאכל נכלל בקדושה לגמרי כו'. וכמאמר רב נחמן האי דלא אמרי לך מאורתא דלא אכילנא בשרא דתורא (ב"ק ע"ב) כל כמה דלא שתינא רביעתא דחמרא לא צלילא דעתאי (עירובין ס"ד א') שהמאכל הוסיף כח ואור בשכלו כו'. אבל כשאוכל את המאכל לתיאבון כדי למלאות תאותו לבד הנה יורד כח וחיות המאכל ונכלל ברע גמור. כמ"ש (דברים ל"ב ט"ו) וישמן ישורון ויבעט שמנת עבית כשית ל' כיסוי והסתר והו"ע ערלת לבבכם המכסה שלא יהי' שום פתיחת הלב באהבה או ביראה כו' מחמת גשמיות האכילה שמגשמו. הרי שירד כח המאכל ונכלל ברע גמור להסתיר ולכסות כו'. ולכן כתי' (שמות ל"ב) וישב העם לאכול ושתו. וכתי' שם אח"כ סרו מהר מן הדרך. וזהו פי' מארז"ל (יבמות כ' ע"א) קדש א"ע במותר לך. פי' שבמותר לך שהוא כל המאכלים הנשפעים מנוגה צריך להמשיך בזה קדושה שהוא המשכה מבחי' חכמה כח מה ביטול והיינו לחבר הנוגה אל הקדושה ממש. וזהו כל שולחן שלא אמרו עליו ד"ת כו'. כי ע"י התורה דמה"כ מחברים המאכל אל הקדושה. משא"כ כל האיסורים שנשפעים מג"ק הטמאות לגמרי אין יכולים להתברר ולעלות כלל בבחי' ביטול:

ועתה

כמ"ש ויהי האדם לנפש חיה ותרגומו לרוח ממללא כו'. והנה אש מים עפר הוא בי"ע (בי"ע דאצילות. וא"ש ע"ד הדרוש דוהי' מספר. עפר ומים זו"נ. ואש בינה. וגם בי"ע ממש י"ל ע"ד שנת' ע"פ רפאני ובלקו"ת בביאור ע"פ במדבר סיני. איך שעולם היצירה נק' ים כו'.) והאדם שהוא מבחי' רוח הוא מבחי' אצילות. והנה אצילות חכמה דכללות ומשם כח הדיבור כמ"ש (משלי ג' י"ט) ה' בחכמה יסד ארץ כמ"ש בת"א ע"פ וויאמר כו'. וכיון שהאדם מבחי' אצילו' לכן ע"י דיבורו יכול להמשיך מקיף עליון להעלות הבהמה בחיצוניות. והיינו ע"ד מל' דאצילות נעשה עתיק לבריאה. שבחי' הדיבור דאצילות הוא מנהיג כל עולם הבריאה עד שאפי' המקיף דבריאה נתהוה ג"כ מהדיבור דאצילות. ומה שהאדם יכול להקדים תהלה בפה הוא מחמת שעושה תשובה בעת הבאת קרבנו ועי"ז יכול להעלות הבהמה בחיצוניות. ואח"כ הבהמה מעלה ומתקן את האדם כנ"ל. והנה עתה תפלה במקום קרבנות. שכמו שאז היו מקריבים בהמה גשמיות כמו"כ עתה מקריבים הנה"ב בתפלה שיוכלל כל רשפי אש דכה המתאוה בהם שלמטה ואש שלמעלה. דהיינו התלהטות והתלהבות שבכח האדם עצמו ע"י התבוננות. כי מצוה להביא מן ההדיוט. ובחי' התלהבות הבאה מלמעלה כו'. ובכל עניני עוה"ז יהי' רק בקרירות וכמי שכפאו כו'. וענין שצריך להקדים תהלה בפה הו"ע ברכות ק"ש שמאריכים בסיפור שרפים וחיות ואופנים איך שהם בבחי' אש והתלהבות ליכלל בא"ס ב"ה כו'. שהם שרש ומקור נה"ב. ועי"ז נמשך ממקור נה"ב כח בבחי' מקיף שיוכל להתפעל וליכלל באהבת ה'. והיינו כי ע"י ההתבוננות איך ששרשו רק התלהבות עי"ז מתפעל בכללות ונפרד מהרע לפי שעה כו' ואזי יוכל להיות ואהבת בשני יצריך בק"ש שהיא בחי' עולה כי כל הקורא ק"ש כו' כאלו הקריב עולה כו':

ד **ועתה** צריך להבין ענין הנדרים. שנכתב בפ' מטות תומ"י אחר הקרבנות שמבוארים בשלימות בפ' פינחס. כי הנה דייק מה שאמרה תורה כו'. והענין כי במאכל מעורב טו"ר שהרי אנו רואים בחוש שהמאכל מגשם כו'. וכתי' וישמן ישורון ויבעט. שמנת עבית ל' עביות. כשית ל' כיסוי והיינו מצד הרע כו'. ומ"ש המרא וריחני פקחין כו'. זהו מצד שרש המאכלים שגבוה מאד. והיינו דוקא כאשר מברר ומעלה אותם והיינו כשאוכל לש"ש. אבל כשאינו יכול לברר המאכל מגשם אותו כו'. ולכן כשרואה בנפשו שאינו כ"כ בבחי' אדם לברר הכל כנ"ל. וגם שמתבונן בשרש המאכלים איך שגבוהים משרש האדם כו'. ע"כ משפיל א"ע ופורש א"ע מהם כיון שאינו יכול להעלותם. ולכן אומר הרי עלי פי' למעלה ממני כו'. ע"ד ותתפלל על הוי'. ולכן הנדר חל על דבר מצוה כיון שהנדר למעלה כו'. והנה ענין הנדרים הוא כענין תשובה ביוהכ"פ שנ"ל ועניתם כו' משום דע"י התשובה מגיע בבחי' מקיף עליון דעלמות אוא"ס שלמעלה מבחי' ההעלאה וההמשכה שע"י תומ"צ (כדי לתקן מה שפגם כו') שנק' בשם אכילה למעלה. אבל זהו בחי' באתריה דלאו אורחי' למיכל. היינו למעלה מהבירורים דאכילה ושתי' דהיינו מההעלאה וההמשכה כו'. וע"כ צ"ל למטה ג"כ ועניתם כו'. וכמו"כ ענין הנדרים שפורש א"ע גם מדברים המותרים ואינו מניח רק די הכרח חיות נפשו לבד ה"ז דומה לענין התשובה. וגם יש עוד מעלה בנדרים שהוא מדת הענוה. אך מ"מ ע"י הנדר הוא מעלה הדבר בחיצוניות עכ"פ. והיינו ע"י דיבורו שאומר ה"ז כעולה שממשיך מקיף כו'. והנה ההפרש שבין קרבנות לנדרים. שקרבנות הוא בחי' ימין מקרבת שיוכלל הכל. בחי' הבירור דאתהפכא. וא"כ הבירור בפנימיות. אבל הנדרים הם מבחי' שמאל דוחה. שמברר רק בחיצוניות ע"י המקיף. והוא רק הבירור דאתכפיא:

ועתה צריך להבין ענין היתר נדרים ע"י חכם. משום כי בחכמה אתברירו. והנה חכמה מקור קו הימין. וע"כ הוא בחי' ימין מקרבת. ודוגמא לזה מענין מאחז"ל (ברכות נ"ה ע"א) פתח במזבח כו' מה מזבח מכפר כך שולחנו של אדם מכפר עליו. דפירש"י מה שעניים אוכלים על שולחנו. והיינו כמאמר ריב"ז (ילקוט הושע רמז תקכ"ב) לר' יהושע שהי' מקונן על ביטול הקרבנות. והשיבו יש לנו כפרה א' כו' חסד חפצתי ולא זבח. והיינו כי ע"י הצדקה וגמ"ח ממשיך בחי' ורב חסד ועי"ז יוכל להתברר הכל כו'. והו"ע המאריך בשולחנו. שממשיך בחי' ורב חסד בהשולחן (מל'). והנה חכמה מלביש לבחי' ורב חסד. ע"כ החכם יכול להתיר הנדר כו':

ה **ועתה** צריך להבין ענין וידבר כו' ראשי המטות. דהנה החילוק שבין מטה לשבט הוא כי השבט הוא מחובר לגוף האילן וראשו כלפי מעלה דהיינו שנמשך אחר האילן. והמטה כורתים אותו מהאילן וראשו למטה על העפר כו'. והענין כי האדם עץ השדה. דהיינו בחי' אדם העליון שעל הכסא כו' הוא גופא דאילנא והוא בחי' עץ של השדה אשר ברכו ה' כו'. והנה האבות היו מרכבה לבחי' גופא דאילנא. אבל השבטים שיצאו מהאבות. הם למטה במדרגה וכמשל ענף היוצא מאילן כו'. והיינו באמרו השבטים ליעקב כשם שאין בלבך אלא אחד כך כו'. והנה יעקב הי' בבחי' הביטול דיחו"ע ממש אבל השבטים היו רק בבחי' הביטול דיחו"ת. וזהו ענין כך. אבל לא אותה מדרגה ממש. והיינו אעפ"י שיש להם רצון ליכלל בבחי' יחו"ע ממש אבל רק רצון ולא עצמיות כו'. וזהו כגוונא דאינון מתייחדין לעילא באחד. אוף הכי איהי אתייחדת לתתא כו'. וזהו משל השבט שהוא מחובר להאילן וראשו למעלה שנמשך אחר האילן. רוח האדם העולה למעלה. והנה זהו מדרגת השבטים כאשר הם בשרשן בעולם הבריאה. אבל כשבאה הנשמה למטה להתלבש בגוף ונה"ב בבחי' עולם העשיה. כמ"ש כל כו' בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. הרי נפרדת לגמרי משרשה בחי' גופא דאילנא הנ"ל. וגם נמשכת אחר הגוף ונה"ב כמ"ש רוח הבהמה היורדת למטה כו'. אזי נק' בשם מטה. כמשל המטה שנכרת מהאילן וראשו למטה כו'. והנה מ"מ אנו רואים מעלה עצומה בבחי' מטה דוקא. כמאחז"ל (מד"ר בראשית פ' פ"ה סי' יו"ד) ע"פ חותמך זה מלכות ופתילך זה סנהדרין ומטך זה מלך המשיח שנאמר מטה עוזך כו'. והיינו כי יש מעלה במטה שהוא חזק ויכולים להשען עליו. משא"כ השבט שהוא רך וכפוף כו' דהנה כתי' (שיר ג' ז') הנה מטתו שלשלמה. ופי' במד"ר (שה"ש פ"ג סי' י"א) מטותיו ושבטיו שלשלמה מלך שהשלום שלו. והיינו כאשר הם

בבחי'

הסבא"מ הנה ברואים על ידה ג"כ את האדם בצלימות. אבל רק דמות לבד. ולא העצמיות כלל כו'. וענין זה למעלה כי מברע"ה כ"מ בהגיע נבואתו ראה העצמיות מהות אלקות ממש. והיינו משום שראה ע"י הספה"מ שהם הכלים דע"ב דאצילות שהם אלקות ממש דאיהו וגרמוהי חד. וכיון שהם אלקות ממש אינן מסתירים כלל על אור א"ס ב"ה ע"כ יכולים על ידם לראות מהות אוא"ס ב"ה כו'. ובפרט נבואת משה היתה מבחי' נה"י דאבא אשר החכמה איגה בבחי' כלי שנק' חיוהי ואור כו'. ואינה אלא הארת אור א"ס ב"ה. וזהו שכ' (במדבר י"ב) פה אל פה אדבר בו וכו'. ולכן נתגבא בזה. פי' זה כלים דנה"י דאבא. עי' כד"ה להבין מ"ש בהגדה. שעל ידם רואים מהות אוא"ס. ולכן יהי' אומר זה כו'. ע"ד שבקי"ם אמרו זה אלי לפי שהסך יש ליבשה כידוע. משא"כ כל הנביאים ראו על ידי הספא"מ כי נבואתם שיתה מבחי' אצילות אבל ע"י התלבשות גמור בע"ס דבי"ע. והנה הכלים דע"ס דבי"ע הם נבראים ממש ורק האור המלובש בתוכן הוא אלקות אבל הכלים בעצמם הם נבראים ע"כ מסתירים על הארת אור א"ס המלובש בתוכן. ולכן אין יכולים לראות על ידם עצמיות מהות אלקות עד"מ למטה על ידי הספא"מ ברואים הכל בצלימות אבל רק הדמות לבד ולא העצמיות כו'. והיינו כי בע"ס דבי"ע יש כל אותם הבחי' דע"ס דאצי' אבל הם רק כמו דמות לגבי העצמיות כו'. וגם ר"י בן אלישע שראה המלאך אכתריאל שהוא כתר דבריאה הבחי' היותר עליונה. אבל כיון שזהו בחי' נברא ולא אלקות ע"כ לא הי' יכול להשיג מהות אלקות ממש המלובש בו כו'. ולכן אמרו רז"ל שנתנבאו בכה. בכ"ף הדמיון. דהיינו על ידי מקור ע"ס דבי"ע שנק' כה כו'. וזהו בצלמנו כדמותנו. שבחי' כלים דע"ס דאצילות נק' בצלמנו. אבל מקור ע"ס דבי"ע נק' כדמותנו. והנה זהו בבחי' נבואה. וכמו"כ ענין הב' בחי' הנ"ל בעבודה היינו ב' בחי' ביטול. בצלמנו הוא הביטול דיהו"ע איך קמיה ממש כלא"ה ביטול במציאות לגמרי. וזהו עצם הביטול שמצד שם הוי' כמ"ש (מלאכי ג') אני הוי' לא שניתי כו'. פי' שזהו עצם הביטול שמצד אוא"ס המלובש בכלים דאצילות (על ידי מוחין דז"א שמגה"י דאו"א כו'). ובחי' כדמותנו הוא בחי' הביטול דיהו"ת יש ובטל כו'. ולכן זהו רק בחי' דמות לבד כו'. והו"ע אחד ועד כו'. והו"ע ברכה והודאה. ברכה הוא המשכה מבחי' חכמה להיות איזהו חכם הרואה כו' והכמים נק' עיני העדה שיהי' בחי' ראיה ממש בעצם הביטול דיהו"ע. אבל הודאה הוא כשאינו משיג ע"כ הוא מודה כו' והו"ע השתחואה הצלייה' שביטול היא כענין כרע במודים. לפי שהשגה הוא רק בבחי' יהו"ת ולבחי' יהו"ע הוא מודה ומשתחוה כו'. והנה הכריעה והשתחואה הוא לפני מלך דוקא. והיינו בבחי' מלכותך מכ"ע מל' דאצילות שבבחי' זו דוקא צ"ל יש ובטל כדי שיהי' שייך מלוכה כו'. ולכן הגלגלים כוכבים שכ"י ממזרח למערב והו"ע השתחואה לגבי שכינה שבמערב. אבל ברכה והמשכה בבחי' גילוי וראיה ממש הביטול במציאות הנה בחי' זו רק בבחי' הכ' דאצילו'. ודרך כלל כל עולם האצילות נק' חכמה דכללות כו'. ובבחי' אצילות אין נצרך להיות יש כ"א ביטול לגמרי כו'. וכאשר יש באדם ב' בחי' הנ"ל דבצלמנו כדמותנו הוא נק' קדש למע"ב. ומה שאוכל דצ"ח הוא מעלה ומברר אותם. ולכן שוחטים הבהמה והאדם אוכל אותה. ולכאורה איזה יושר הוא. והלא לער בע"ח דאורייי'. אלא שזהו עלי' לגבי הבהמה שנכללה בבחי' אדם. והיינו ע"י הברכות. וזהו ענין ברהמ"ז שמתחלת ברכה ואח"כ נודה לך שהו"ע הב' בחי' הנ"ל. ועז"כ ורדו בדגת הים וכו' שהאדם הוא מושל על הכל ומעלה הכל כו':

ג **ועתה** יובן ענין הקרבנות מן הבהמה שמכפר על האדם. דהנה כל הנ"ל הוא כשהוא בבחי' אדם בצלמנו ע"י הביטול דיהו"ע אבל החוטא הנה ע"י החטא פוגם שיסתלק הצלם אלקים ואזי כתיב נמשל כבהמות נדמו והדרבה האדם בעל בחירה גרוע יותר מכל הבע"ח כמ"ש בתניא. ולכן צריך להביא קרבן מן הבהמה ומקריבה ע"ג המזבח שעולה התיות שבה ונכללת למעלה מעלה. כי בהמה יש בה תגבורת החיות יותר מבאדם ולכן ג"כ עלייתה לה' הוא בחילא יתיר כו'. ולכן כשעולים ונכללים הבהמות והעופות בפרצן פני שור ופני נשר הם מגביהים את המרכבה להיות והחיות נושאות את הכסא ובחי' כמראה אדם שעל הכסא לבחי' כי לא אדם הוא ועי"ז נתקן הפגם שבבחי' אדם. והנה החטאת ועולה קדש"ק. כי המלות אשר קדשנו כו' קדש העליון. וזהו בחי' אדם. אכן כשפגם צריך להמשיך התיקון מבחי' קדש"ק. והיינו כי אדם שם מ"ה ונק' קדוש כו'. ובהמה עלייתה בשם ס"ג שלמעלה ממ"ה. והנה זהו ג"כ בחי' קדש"ק בינה שם ס"ג. וכתי' אשה ריח ניחוח להוי'. שע"י הריח והעלאה נמשך המשכה מלמעלה משם הוי' בשם הוי' והיינו מלד שרשם בעולם התהו. ולכן היא מכפרת על האדם שפגם בבחי' ועל דמות הכסא כמראה אדם הוא מראה דמות כבוד הוי'. אבל ע"י הקרבן בנתגלה בחי' שלמעלה מש' הוי' שהוא מ"ש כי לא אדם כו' לכן ע"י גילוי זה נתקן כל הפגמים שבשם הוי'. ועז"ז כתיב (תלים ל"ו) אדם ובהמה תושיע הוי' שע"י הביטול דאדם שנעשה גם בבהמה ואז עלייתה בחילא יתיר לעורר שרשה לכן עי"ז תושיע הוי' כנ"ל. ומ"מ צריך האדם להקדים תחלה הקרבן בפה שיאמר ה"ז עולה כו' וא"ל אינה הקדש כלל. והענין כי הבהמה ירדה בגשמיות מאד וע"כ כדי שתוכל לעלות וליכלל למעלה צריך להמשיך המקיף עליון משרשה להגביהה ולהעלותה כי כל מקיף הוא מעלה כנודע. והיינו כי הבהמה היא מנוגה שהטוב מעורב ברע. וע"י המקיף נפרש הטוב שבנוגה מהרע דנוגה (וכמו שכשאומר הר"ז עולה הוא אוסרה ומפרישה מכל העולם כו') ואזי תוכל אח"כ לעלות כו'. והמשכת מקיף זה הוא ע"י האדם שכשאומר בפיו ה"ז עולה ממשיך לה המקיף עליון להעלותה וע"כ עי"ז נעשה הקדש כו'. והכח הזה בדיבור האדם הוא כמ"ש נעשה אדם בצלמנו וכמו שלמעלה הרי כל ההתהוות הוא ע"י הדיבור וכתי' כי הוא אמר ויהי כו' כמו"כ יש כח בדיבור האדם שכשאומר הר"ז עולה ממשיך לה מקיף עליון להעלותה שתהי' הקדש ממש כו'. וביאור ענין הכח הזה בדיבור האדם. דהנה ד' מדרגות דלא"מ הם כנגד ד"י ארמ"ע. ובע"ח הם מבחי' יסוד האש. ולכן גם בשרש החיות והבהמות שבמרכבה כתי' והחיות בוערות. והאדם הוא מבחי' רוח

כמ"ש

מבחי' פר כמשך פריו מתוק לחכי כו'. והיינו כי בכור שורו כו' קאי על יוסף ויוסף הוא צדיק יסוד עולם שממשיך השפע מפנימיות ח"ע ומעלמות המאציל בכנס"י כמ"ש בן פורת יוסף אותיות תופר כו' וזהו הענין שמבחי' פר כמשך להיות ופריו מתוק לחכי כו'. והנה בן פורת יוסף ע"י פרות נתגדל יוסף (ב"ר ויחי פ' צ"ח). והיינו שע"י בירור פרות הטובות ופרות הרעות דוגה עי"ז נתגדל יוסף שנמשך השפע מעלמות המאציל. וזהו ג"כ ענין פר לשון פר כפשוטו. ופר לשון פריו מתוק לחכי כו':

פרשה מטות

וידבר משה אל ראשי המטות וגו' איש כי ידור נדר. צריך להבין דבכל התורה נאמר דבר אל בנ"י. וגבי קרבנות צו את בנ"י. וכאן גבי נדרים נאמר אל ראשי המטות. ופי' הרמב"ן והאוה"ח כי היתר נדרים פורחין באויר רק ברמז בעלמא. כי בתורה אין מבואר כלל ענין היתר נדרים. וזהו כמו תושבע"פ ונמסרה לראשי המטות דוקא. ולכן למדו מזה רז"ל דיחיד מומחה מתיר הנדר. והנה נדרים הוא עד שיתפים בדבר הנדור ה"ז עלי כעולה כו'. וע"י דיבור זה הוא אוסר עליו שנעשה כהקדש לגבוה וכמארז"ל קונמות כקדושת הגוף נינהו כו' וכן גבי קרבנות צריך להקדים בפה שיאמר הר"ז עולה שע"י דיבור זה נעשה הקדש ממש ואסור לכל העולם כו'. וצריך להבין מאין הכח בדיבור לאסור דבר שהוא מותר בעצם כו'. גם צ"ל הקושיא שבירושלמי (נדרים פ"ט ה"א) דייך מה שאסרה תורה ולמה צריכים עוד לאסור את דבר המותר. ועוד תגדל הקושיא יותר דהנה ארז"ל (ברכות נ"ה ע"א) פתח במזבח וסיים בשולחן מה מזבח מכפר כך שולחנו של אדם מכפר עליו. ואף דהפי' הפשוט הוא מה שעניים אוכלים על שולחנו. מ"מ אמיתית הפי' עפ"י סוד הוא עצם האכילה גופא. שמה שאוכל ונכלל להיות בשרו ודמו ואח"כ מתפלל באהוי"ר זהו ענין בירור ודומה ממש לאכילת מזבח. וכיון שאכילה הוא בחי' גבוה א"כ למה אוסרים את המאכל שהו"ע נדרים כו'. ותחלה צ"ל מהו ענין הקרבנות שאם חטא אדם מביא קרבן והקרבן מכפר עליו. האיך יש כח בבהמה גשמיית כשנקרבת ע"ג מזבח לכפר על האדם והרי היא למטה במדרגה הרבה מהאדם. אך הנה נאמר אור וקדם צרתני. פי' אחור למע"ב שהרי האדם נברא בסוף כל הברואים. כי תחלה נברא הדומם כמ"ש בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. ואח"כ נברא הצומח ע"י מאמר תדשא כו'. ואח"כ נבראו בע"ח ע"י מאמר תוצא הארץ נפש חיה. ואח"כ בסוף הכל נברא האדם ע"י מאמר נעשה אדם כו'. וכמארז"ל (סנהדרין ל"ח ע"א) אפי' יתוש קדמך. ומפני זה נק' אחור. ובודאי הקדימה היא מעלה גדולה. וכענין הבכורה דעשו שהי' מעלה גדולה. וכמה יגיעות יגע יעקב עד שנטל ממנו הבכורה. ומ"מ הוא קדם למע"ב והיינו מצד הנשמה כמארז"ל (מד"ר בראשית פ"ח סי' ו') ע"פ (דה"א ד') עם המלך במלאכתו כו' במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים. וא"כ היו נש"י קודם בריאות העולמות. ויש דעה שנשמות נבראו ביום ראשון. ושניהם אמת. כי טהורה היא אתה בראת. ומצד שרשה בבחי' טהורה כו' עז"א במי נמלך כו'. ועל בחי' אתה בראת עז"א נברא בראשון. וזהו אחור למע"ב מצד הגוף. וקדם מצד הנשמה. וגם ארז"ל כל העולם כולו לא נברא אלא כדי לצוות לזה (שבת ל"ד ע"ב). ומה שנברא בסוף הוא כדי שימצא הכל מוכן כל מה שצריך לו כו'. כי בע"ח מאכל לאדם. וגם סוס כדי לרכוב עליו. צומח הוא עיקר המאכל. וגם מדומם יש מאכל והיינו המלח. והענין דהנה אנו רואים שיש בבע"ח כח שהוא התגברות החיות יותר הרבה מבאדם. וכמו השור לעול שיכול לשאת משא גדולה מאד שלא לפי ערכו של האדם כלל. או הסוס יכול לרוץ ולהעלות את האדם למקום רחוק מאד שלא יוכל לבוא בעצמו. הרי שיש בו כח והתגברות החיות מאד. וכן במין הצומח יש פירות שטעמם טוב ומתוק מאד עד להתענג והיינו שנפלו מעולם התענוג. שכ"ז אינן כלל באדם כו'. והענין לפי ששרשם הוא מעולם היותר עליון משרש נשמת האדם. דכתיב (בראשית ל"ו) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבנ"י. והיינו לפי ששרש ז' מלכי אדום הוא מזמ"ל דתהו אשר תהו קדום וגבוה במעלה מעולם התיקון ורק שנפלו למטה בשבה"כ בז' מלכי אדום לכן מלכו תחלה לפני מלך מלך לבנ"י. וכמו בגשמיות אנו רואים שקליפה קדמה לפרי שתחלה גדל הקש והתבן ואח"כ נצמח הפרי לפי ששרש היות הקליפה הוא גבוה יותר. וכן גם היות הדל"ת הוא ג"כ מעולם התהו רק שנפלו למטה בשבה"כ עד שנעשו חיות לדל"ת. וכמו שכל דבר הגבוה יותר נופל למטה יותר. כמו ענין ארי' שבשרשו הוא גבוה מאד פני ארי' אל הימין. וכתי' (הושע י"א יו"ד) אחרי ה' ילכו כארי' ישאג. וכתי' (עמוס ג') ארי' שאג כו'. מ"מ כשנפל למטה הוא חיה טמאה. ולכן יש בהם כח והתגברות החיות יותר מבאדם לפי שנלקחים מז' מדות דתהו שפש הוא תגבורת החיות והאור כנודע. וגם לכן נבראו תחלה מהאדם ע"ד ז' מלכי אדום שמלכו לפני מלך מלך לבנ"י כנ"ל. ולכן הם חיים וקיימים מבלעדי האדם אבל האדם צריך להם לפי ששרשם גבוה מהאדם כו'. וזהו ענין אחור למע"ב. אבל מעלת האדם שהוא קדם למע"ב היינו כי האדם נברא בצלם אלקים כמ"ש נעשה אדם כו' וכמארז"ל חביב אדם שנברא בצלם מה שאין בחי' זו בבהמה כלל:

ב **ולהבין** ענין מעלת האדם בצלמנו כדמותנו. יובן ע"ד מארז"ל (ספרי פ' מטות) משה נתנבא בזה וכל הנביאים נתנבאו בכה. פי' בזה" הוא התגלות עצמיות מהות אלקות ממש. וכמארז"ל (יבמות מ"ט ע"ב) שראה באסה"מ וכל הנביאים על ידי אסבא"מ. כמו ע"י אסה"מ רואים עצמיות מהות האדם ממש. ורק שלא ע"י האספקלריא כלל רואים יותר טוב שהרי האספקלרי' היא מחילה והפסק קצת. אבל מ"מ רואים על ידה העצמיות ומהות ממש. משא"כ על ידי

בעלמא לגבי כמו שכלול בעצמות. אך הנה כתיב וישע הוי' אל הבל. שבחי' ההבל וההארה נמשך ש"ע נהורין עילאין שהוא עצמיות ממש. ועל זה נאמר כי אין מחסור כו' דהפי' שהאין כמו שכלול ומיוחד עם העצמיות הוא ממלא כל מחסור. מה שבסדר ההשתלשל' הוא בבחי' חסרון. שמצד האין כמו שהוא מקור החכמה אי אפשר להיות מילוי החסרון שהרי הוא מהווה כל סדר ההשתלשלות עד"ז שחסר. אבל האין כמו שכלול בעצמות הוא ממלא כל מחסור. ועד"ז יובן ג"כ ענין תפוח הזה שאין לו צל. דהכוונה שהצל הוא דוקא האין שלמעלה מהחכמה והעיקר האין כמו שכלול במקורו כו' זהו הצל של התפוח. וזהו שבאמת יש צל מהתורה ומצות כדכתיב ובצל כנפיך יחסיון. ובצל כנפיך נחסה ונתלונן כו'. הוי' צלך כו'. כי הוי' מתהלך בקרב מחניך להצילך. ודרשו רז"ל (מ"ר ויקרא פ' כ"ד סי' ז') להיות צל על ראשך. וכן אמרו רז"ל (סוטה כ"א א') תורה מגינה ומצלא. והיינו שהצל הוא האין כו'. וזהו היש בה עץ אם אין. ופי' בזהר (ח"ג קנ"ה ב') שהאין הוא למעלה מהעץ. והעץ הוא עץ החיים תורה. והאין זהו הצל. וזהו ג"כ מ"ש אשא עיני אל ההרים. עורי נהורא ועורי חשוכא. מאין דוקא יבא עזרי. וזהו שארז"ל (שבת קנ"ו) אין מזל לישראל. דתמוה למה כ"כ אלא הפי' דהמזל הוא האין דוקא. ופי' מזל הוא כמ"ש ונוזלים מן לבנון. שמזיל ומטיף כרוזים והרהורי תשובה באדם. זהו האין:

וביאור זה יובן עפ"י הידוע שיש ג' בחי' מזון לבוש בית. מזון הוא בחי' אור פנימי. ולבוש הוא בחי' מקיף אך הוא אור מקיף. היינו מקיף הקרוב. ובית הוא מקיף למקיף. מקיף הרחוק בחי' ישת חשך סתרו למעלה מבחי' אור מקיף בחי' צל ולא אורה נגלית. וזהו ע"ד שאמרו עד עשרים אמה אדם יודע שיושב בצל סוכה. למעלה מעשרים אין אדם יודע שיושב בצל. שיש צל רק שאין יודע כלל. ועל זה נאמר אך בצלם יתהלך איש. שהצדי"ק הוא בחי' אור פנימי מט' ספירות דז"א כ"א כלול מעשר היינו עם המוחין דז"א והלמ"ד זהו עצמיות ג"ר חב"ד. שזהו צל. והמ"ם הוא כחב"ד דהיינו בחי' האין שלמעלה גם מהחכמה זהו למעלה מבחי' צל דצלם. היינו בחי' אין לו צל. וזהו שהתורה נתנה למ"ם יום בחי' מ"ם דצלם. אך לפ"ז למה ברחו כו'. אך הענין כי אין מחסור ליראיו כתיב דוקא. דהיינו שבמה מגיעים הצל דאין זהו ע"י יראיו יראה עילאה ביטול אמיתי אין לגמרי כו' ויראה תתאה קבלת עול מלכות שמים בין בבחי' ע"ע יותר מטבעו ורגילותו שונה פרקו מאה פעמים ואחד ועבודת הצדקה כו' וגם לא בשביל טעם ותענוג ואיזה תועלת לעצמו כ"א כדי לקיים רצון וצווי מלך מלכי המלכים הקב"ה. שזהו בחי' אין וביטול לגמרי. ובין בבחי' סור מרע אתכפיא ובטל רצונך שהוא ביטול הנפש ביותר. אין לגמרי. עי"ז דוקא מגיע שהאין שממלא כל מחסור שיהי' בבחי' צל סמיכה חזקה ודאית. ולכן כל הגוים שכל רצונם הוא להיות יש ודבר נפרד ואעפ"י כן יהי' להם השפעה גשמית לכן ברחו מהתפוח המשכה הפנימיות לפי שאין לו צל כפשוטו. שכיון שהם יש ודבר נפרד אינם מגיעים בהצל דאין. אבל ישראל הקדימו נעשה לנשמע שהוא שלימות הביטול דקבלת עול מלכות שמים ויראתו. שאין מחסור ליראיו. בודאי ע"י התורה יש להם צל וכדכתיב אשרי איש ירא את ה' גבור בארץ יהי' זרעו כו' הון ועושר בביתו כו'. וזהו ג"כ ע"ד מ"ש בישראל ויחן ישראל נגד ההר. ובערב רב כתיב ויעמדו מרחוק שלא רצו לעמוד בקרוב כי בקרוב הי' הביטול עצום מאד דבטלה קמי' כל"ח ועל כל דיבור פרחה נשמתן והם לא רצו בביטול ולכן ויעמדו מרחוק כו'. וכמו"כ כל הגוים ברחו לגמרי מהתפוח כו' ובחרו רק בעצי היער בחי' שערות ומותרי מוחין כו' שבבחי' זו יש צל גשמי אפי' שלא על ידי ביטול כלל כנ"ל:

ד **וזהו** כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים. כמו מעלת ומדרגת תפוח שהוא פנימיות חכמה עילאה שנמשכה מבחי' אין כנ"ל על בחי' עצי היער שהוא רק שערות שמהם מקבלים ע' שרים כנ"ל כן ויותר מכן הוא מעלת דודי בין הבנים. כי הבנים הם בני האלקים בי דינא רברבא שהוא מבחי' אצילות כו'. אבל דודי הוא עצמות המאציל המופלא שבכן שממנו נמשך האצילות של חב"ד רברבא כו'. והאצילות לגבי מאציל אין ערוך כלל. והנה התגלות זו דבחי' דודי בין הבנים הוא ביוהכ"פ ואז נמתקים חב"ד רברבא לרחמים גמורים וז"ש (איוב ל"ח ז') ברן יחד כל כוכבי בקר ויריעו כל בני אלקים. כוכבי בקר קאי על נשמות ישראל שאומרים ק"ש בבקר ומזה נמשך ויריעו כל בני אלקים שהוא לשון הריעו לה' כל הארץ בחי' שמחה וחדוה מחמת שנמתקים עי"ז לגמרי. והיינו שע"י ק"ש בבקר ממשיכים התגלות בחי' וישכם לבן בבקר וינשק לבניו ולבנותיו. פי' לבן הוא מ"ש ועתיק יומין יתיב לבושי' כתלג חיור. וינשק לבניו פרצופי האצילות בחי' בני האלקים הנ"ל. ועי"ז נמשך בהם השמחה והחדוה שנמתקים ע"י גילוי זה לגמרי. וזהו ברן יחד כל כוכבי בקר (כוכבי בקר ע"ד כוכבים נראים מתוכה. דסוכה. דהיינו גילוי הבחי' המקיפים שמאירים בפנימיות) ויריעו כל בני אלקים ויריעו לשון שמחה וגם לשון תרועה כו' שע"י השמחה נעשה מיתוק הדין לגמרי וזהו הכל בחי' יוהכ"פ כן דודי בין הבנים. בצלו חמדתי וישבתי קאי על סוכות המשכת מקיפים עליונים. והנה בסוכות מקריבים ע' פרים נגד ע' שרים. והיינו כי שרש שרשן של הע' שרים הוא בבחי' ע' סנהדרין ע' זקנים שלמעלה באצילות. והנה ע"י התגלות דודי בין הבנים ביוהכ"פ אזי מחמת השמחה והחדוה שנמתקים אזי מתפשטים ונמשכים ג"כ למטה לברר את הע"ב. כמ"ש הללו את ה' כל גוים שבחוהו כל האומים. שגם גוים ולאומים יוכללו בבחי' ביטול באור א"ס ב"ה. מחמת כי גבר עלינו חסדו כו'. והנה ע"ש גם לאחר שמתבררים מתכללים רק בבחי' ע' זקנים שבאצילות אבל בנשמות ישראל נמשך הגילוי מבחי' עצמות המאציל שהוא המופלא כו' וזהו ואמת הוי' לעולם קאי על נש"י שהם נקראים זרע אמת ע"כ הם דוקא יוכלו לקבל בחי' אמת הוי' של עצמות המאציל. וזהו שהקריבו בשמע"צ פר אחד שהוא כנגד ישראל שאזי נמשך הטפה בשרשה מעצמות המאציל בבחי' פנימיות נש"י לבד. וזהו ופריו מתוק לחכי דקאי על שמע"צ. פריו הוא השפעה פנימיות מעצמות המאציל מתוק לחכי דוקא. והנה פר הוא לשון פריו כמ"ש ורב תבואות בכח שור. דהנה כתיב קדש ישראל להוי' ראשית תבואתה וזהו בחי' ורב תבואות בכח שור דוקא ולכן

מבחי'

דבינה. ע' רברבא דשמע כו'. אך בבינה נמשך הגילוי גם מחכמה עילאה וזהו ע' לבון עין כמו העין שהוא הכלי לגילוי כח הראי' כו' כך הבינה היא הכלי להתגלות ראי' דחכמה כו'. ולכן נק' ע' זקנים כו' זקן שקנה חכמה. וזהו ויבאו בני האלקים להתיצב על הוי'. פי' הוי' הוא עצמות המאציל שממנו נמשך האצילות של הע' זקנים שהוא הבי דינא רברבא. והיינו בחי' בוצד"ק גבורה דע"י המלובש בח"ס שרש הדין כו'. ולכן ממנו נמשך אצילות הבי דינא רברבא כו'. ועצמות המאציל הוא למעלה מעלה עד אין קץ מבחי' ע' זקנים. וכמו דאיתא במשנה שיש שיבה שלמעלה גם מזקנה בן ששים לזקנה בן שבעים לשיבה. ובזהר (בראשית כ"ב ע"א וכמ"ד) נזכר תמיד סבא דסבין. כי סבא נק' ח"ע ישראל סבא. אבל סבא דסבין הוא בחי' ע"י (באד"ז רפ"ה ע"ב) המתנשא מימות עולם. וכמו ענין קדש וקדש"ק שהוא למעלה ומובדל גם מבחי' קדש העליון. וזהו ענין שעצמות המאציל הוא למעלה מבחי' הע' זקנים כי נק' סבא דסבין כו'. והוא ע"ד שהי' שבעים ואחד. והאחד הי' המופלא שבהן. וכמו שאין ערוך בחי' ע' זקנים שהם מבחי' הארת אצי' לגבי משה שהוא עצם האצי' כן ויותר מכן אין ערוך בחי' אצילות הבי דינא רברבא שהם ע' זקנים שלמעלה לגבי המופלא שהוא עצמות המאציל. כי אצילות לגבי מאציל אין ערוך יותר מבחי' בי"ע לאצילות. ועליו אמרו הדן יחידי לבאי עולם שאין צריך להבי דינא רברבא כלל כו'. וזהו ויבאו בני האלקים להתיצב על הוי'. בני האלקים הוא בחי' אלקים חיים בינה שממנה נמשך הב"ד רברבא ע' סנהדרין. על הוי' הוא עצמות המאציל המופלא שבהן הדן יחידי כנ"ל. והנה הבאים לדין הם ע' שרים וישראל. כי ע' שרים מקטרגים על ישראל הללו כו' והללו כו'. וזהו כן דודי בין הבנים. הבנים הם בני אלקים הנ"ל הבי דינא רברבא ע' סנהדרין שלמעלה שמבחי' בינה. ודודי הוא תוקף האה"ר מלמעלה מהשתל' כמ"ש אהבתי אתכם אמר הוי' וכמ"ש קול דודי הנה זה בא מדלג כו' דילוג הוא מלמעלה מהשתלשלות. והיינו מבחי' עצמות המאציל שהוא המופלא שבהן כו'. וכשמתגלה דודי בין הבנים הוא ממתיק אותם מדין לרחמים גמורים שיהי' המשפט רק ברחמים והתגלות זו הוא ביוהכ"פ ולכן אז עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים מחמת התגלות דודי בין הבנים כו':

ב **וענין** כתפוח בעצי היער כו'. הנה אמרו במדרש רבה (שה"ש פ"ב סי' יו"ד) דקאי על מ"ת מה התפוח הזה בעת השרב הכל בורחין ממנו. ולמה כן מפני שאין לו צל. וכך כשרצה הקב"ה ליתן את התורה ברחו מלפניו בני אדום וישמעאל ולא רצו לקבל. וצריך להבין מה שאמרו תפוח אין לו צל הכתיב בצלו חמדתי וישבתי. ותחלה צריך להבין מהו ענין עצי היער. כי איתא באדר"נ (פל"א) כל מה שיש בעולם ישנו באדם שהוא עולם קטן. ברא חורשין (היינו יער) בעולם וכן באדם הוא ענין צמיחת השערות שדומה ליער. וכמו ביער יש חיות רעות ובאדם זהו כנים שבראשו. ובזה יובן ענין עצי היער למעלה שהוא ענין השערות. והנה שערות הוא רק חיצוניות ומותרי מוחין כו'. ומבחי' זו מקבלים ע' שרים כמ"ש עשו אחי איש שעיר והיינו שמקבל מבחי' שערות וכתיב וזרח משעיר למו. וז"ש ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא. ופי' בזה"ק (ח"ג מ"ח ע"ב) דקאי על קוב"ה איש מלחמה שע"י שנגלחים שערות הראש כו' אזי קרח הוא טהור כו'. משא"כ כשאין נגלחים אזי יונקים החיצונים מבחי' השערות כו'. וזהו ענין עצי היער. אבל כתפוח הוא עלם הפנים שפנוי משערות תרין תפוחין כו'. והנה בפנים מתגלה עלם החכמה כמו ר' אבהו שמצא תוספתא חדתא ואנהו פניו (מד"ר קהלת פ"ח) והוא בחי' חכמת אדם תאיר פניו שהוא פנימיות חכמה עילאה חכים ולא בחכמה ידיעא שלמעלה מעלה אין קץ על בחי' מותרי מוחין שבבחי' השערות וזהו ענין תורה פנימיות חכמתו ורצונו כו'. והנה ע"ז אמרו תפוח אין לו צל. פי' צל הוא כמ"ש כי על כן באו בצל קורתי. פי' שבאו בסמיכה חזקה עלי. והיינו שבבחי' פנימיות חכמה עילאה שבתורה בבחי' זו אין סמיכה חזקה על השפעות גשמיות כי כל התורה היא רק על תנאים אם תשמעו ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה. ואם לא תשמעו וכו'. ע"כ נק' אין לו צל שהוא צל גשמי סמיכה חזקה על השפעות גשמיות (וכמארז"ל קדושין ל"ט ע"ב שכר מצות בהאי עלמא ליכא). אבל עצי היער יש להם צל. כי עצי היער הם בחי' שערות מותרי מוחין חיצונית השפע מבחי' זו יוכל להיות נמשך השפעות גשמיות תמיד אעפ"י שאין מקיימים המצות. וזהו שיש להם צל שבבחי' זו יש סמיכה חזקה על השפעות גשמיות תמיד. ולכן התפוח ברחו מלפניו בני אדום וישמעאל. ובחרו לעצמם רק בחי' עצי היער אעפ"י שזהו בחי' חיצוניות ומותרי השפע מ"מ מבחי' זו יוכלו לקבל כל טוב גשמי בתמידיות אפי' שלא על ידי קיום המצות:

ג **ועתה** צ"ל מ"ש אח"כ בצלו חמדתי וישבתי כו' דמשמע שמ"מ יש לו צל. והענין ע"ד ומותר האדם מן הבהמה אין. דקשה הלא האדם נברא בצלם אלקים. וכתיב רוח האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה כו'. ותורה ומצות נתנו לאדם. וא"כ איך שייך לומר שאין מותר באדם על הבהמה. אך הפי' ומותר האדם מן הבהמה אין היינו שבחי' האין הוא מותר האדם על הבהמה. והיינו מ"ש והחכמה מאין תמצא. בחי' אין הוא אור א"ס ב"ה שאינו מושג שהוא מקור שממנו נמשך החכ' ואינו מושג כלל בחכמה עד שנקרא אין לרוב העלמו. וכמו כן הוא ענין מותר האדם מן הבהמה הוא דוקא האין שלמעלה מהחכמה (אבל מה שהוא אדם בר שכל אינו נחשב מותר כלל. כמ"ש בתניא בפי' בהמות הייתי עמך שאפי' בחי' דעת עליון נחשב בהמה שאין לו דעת כו'). ומ"מ כתיב אח"כ כי הכל הבל. היינו שאפי' האין שהוא מקור החכמה שאינו מושג כלל בחכמה עד שנק' אין כנ"ל מ"מ הוא בחי' הבל זיו והארה בעלמא. אין כפשוטו. לגבי בחי' עד שלא נברא העולם הי' הוא ושמו בלבד. היינו האין כמו שהי' כלול בעצמותו. וזהו דאיתא (קה"ר פ"א) בענין ז' הבלים שאמר קהלת שהם ז' ימ"ב. שבז הבלים הם כנגד שימה"ת שנמשכים מהמדות שהם רק הבלים מעצמותו ית'. וכי הכל הבל קאי על שבת. אעפ"י שהשבת הוא בחי' קדש כמ"ש ושמרתם את השבת כי קדש הוא בחי' מוחין דאבא והחכ' מאין תמצא. ומ"מ אמר ג"כ כי הכל הבל. לפי שהאין כמו שהוא מקור החכמה הוא ג"כ בחי' הבל והארה

בעלמא

ה' כו' לא אוסיף עוד לקלל את האדמה כו' עוד כל ימי הארץ זרע וקציר כו' ויום ולילה לא ישבתו. והיינו שע"י העלאת הקרבנות המשיך בחי' קיום העולמות שסרש המשכה זו הוא מיחוד הילוני דהו"ב שזהו רק מהאור המלובש בחכמה כו' אבל לא המשכת או"ה מלמעלה מהשכ' דהיינו מבחי' כ"ע והוא"ם ממש כו'. והיינו לפי שנח הוא רק בחי' צדיק יסוד שנק' דל (זח"ב קפ"ז ב') שממנו נמשך הצדקה במל' רק די מחסורה לבד. ומילוי החסרון זהו ההמשכה מהע"ם דאצי' במל'. אבל עולת ישראל העשויה בהר סיני כו' הנה ישראל הוא ת"ת בריח התיכון שעולה עד הכתר ונק' עשיר כו' (שם בזהר). ולכן העלאת הקרבנות של ישראל מתעלה ונכלל בעצמות הוא"ם שלמעלה מהשתלשלות. וזהו"ע ריח. ונמשך אח"כ בחי' ניחוח שהוא המשכת או"ה הוס' אורות מבחי' כ"ע שמו הגדול בחי' הוא"ם עצמו בבחי' ה"ע דאצי' ונעשה התקשרות הוא"ם עם אצי' ואח"כ נעשה התקשרות ויחוד אצי' עם בי"ע :

שייך לדרוש הנ"ל

יום תרועה. ועשיתם עולה. ובכל היו"ע כתיב והקרבתם עולה. וברבות (פ' אמור פכ"ט) ועשיתם עולה כו' כאלו היום נעשיתם לפני ברי' חדשה כו' ע"ש. וצ"ל דא"כ למה כתיב עולה כו'. והנה ר"ה הוא יום ו' לבריאה. וכתיב ויהי ערב ויהי בקר יום הששי ואחז"ל (שבת פ"ח א') ה' דהששי מרמז על ו' בסיון שבו הי' מ"ת תנאי התנה כו'. וא"כ בר"ה מרומז מ"ת. והיינו כי בר"ה הוא בריאת אדה"ר וצ"ל ישראל מתקשראן באורייתא ע"כ מרומז תורה. והנה אדה"ר כולל בעצמו כל נש"י ולכן אתם קרוים אדם שכל נש"י הם בבחי' אדם בגימט' מ"ה ביטול אמיתי להיות אדמה לעליון. ובכל ר"ה מתחדש בריאת אדה"ר שכל נש"י נעשים מחדש בחי' אדם אדמה לעליון להיות בחי' רוח האדם העולה למעלה ליכלל בעצמיות הוא"ס. וזהו ועשיתם עולה כאלו נעשיתם לפני ברי' חדשה דהיינו שבכל ר"ה נעשים נש"י מחדש להיות בחי' רוח האדם העולה כו' (עד"ה שוש אשיש פ"א בענין ר"ה הוא רק על בריאת אדה"ר ולא על בריאת גופו כ"א על נפשו כו' נשמת אדה"ר וכמ"ש בהג"ה שהו"ע הולדת המוחין לזו"נ בהם בחי' אדם וחוה. ואזי דוקא נק' אדם בגימט' מ"ה. אדמה לעליון ליכלל בבחי' כי לא אדם הוא. כי אדם הוא שלימו דכולא (זה"ג מ"ח א') וכאשר נמשכים מוחין דגדלות בז"א אזי דוקא נק' אדם וכמ"ש בזהר (ח"ג קמ"ה ב') אדם כללא דדו"נ כהדא שע"י מוחין דגדלות יכול להיות יחוד זו"נ. והנה המשכת מוחין דגדלות שמות הוי' זהו ע"י מ"ת (כמ"ש בביאור דמשה ידבר. שהאבות המשיכו רק מוחין דיניקה) וזהו ישראל מתקשראן באורייתא. ולכן מרומז תורה ביום ו' לבריאה שהוא ר"ה יום בריאת אדה"ר כדי שיהיו ישראל מתקשראן באורייתא ואזי דוקא נק' אדם בגימט' מ"ה כנ"ל. ולכן צ"ל יום תרועה כי כדי שיהי' לידת המוחין לזו"נ צ"ל תחלה הבלי לידה וכמשנ"ת באריכות בד"ה תקעו שלא נדפס). וצ"ל יום תרועה שהו"ע בכיה גנוחי גניח וילולי יליל כדי שיומשך גילוי בחי' אדם. וכענין מ"ת בוכים אנו בעינן למהוי קדם מלכא (ת"ז ת"ח. ועי' ב"ר פ"ה ובענין יוסף שם). ולכן בכל המועדים כתיב רק והקרבתם עולה. פי' לקרב בחי' רוח האדם העולה כו' שילא מהעלם אל הגילוי. אבל כדי שיהי' נעשה בחי' רוח האדם העולה בנש"י שיהיו בבחי' אדם זהו בר"ה. ולכן כתיב בר"ה ועשיתם עולה. וכמו עולת תמיד העשויה בהר סיני שעולת תמיד דהיינו בבחי' רוח הבהמה היורדת כו' (דנה"ב) יהי' נכלל בבחי' רוח האדם העולה דנה"א זה נעשה בהר סיני דוקא ע"י הב' כתרים כנ"ל. וכיון שבה זה על בירור דנה"ב שיהי' נכלל בבחי' רוח האדם נעשה בהר סיני. אזי אח"כ יכול להיות בכל יום את הכבש אחד תעשה בבקר כו'. (והחילוק שבין עולת תמיד העשויה בהר סיני לבחי' ועשיתם עולה דר"ה הוא פשוט. שבחי' עולת כו' העשויה בהר סיני זהו הכח שבחי' רוח הבהמה דנה"ב תהי' יכולה להתברר ולהתעלות להיות נכלל בבחי' רוח האדם העולה דנה"א כנ"ל ועי"ז נעשה עליית רוח האדם בבחי' כי לא אדם הוא כנ"ל. אך זהו כשהנה"א הוא בבחי' רוח האדם. וכדי שיהי' הנה"א בבחי' רוח האדם העולה זהו"ע ועשיתם עולה דר"ה נעשיתם לפני ברי' חדשה שבכל ר"ה נעשים נש"י מחדש בחי' אדם בגימט' מ"ה להיות אדמה לעליון כנ"ל) :

והקרבתם עולה וגו' פר אחד וגו'. איתא במדרש (ס"פ פנחס) דמה שהקריבו בשבעת ימי החג ע' פרים הוא כנגד ע' שרים שרש ע' אומות. ובשמיני עצרת שהקריבו רק פר אחד הוא כנגד ישראל. הנה כתיב (שיר ב' ג') כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים. והיינו כמ"ש (איוב א') ויהי היום ויבואו בני האלקים להתילב על הוי'. ופי' בזהר (ח"ג רל"א ע"א) דבני האלקים הם בית דינא רברבא שהם ע' סנהדרין שלמעלה. דכמו שלמטה היו ג' בתי דינין ב' היו של כ"ג בהר הבית ובעזרה כו' ואחד בלשכת הגזית הי' ב"ד הגדול של שבעים ואחד (פב"ת דסנהדרין). כעד"ז יש למעלה ג"כ בי דינא רברבא שבעים סנהדרין. והיינו כמ"ש אספה לי שבעים איש מזקני בני ישראל ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם. כי הע' זקנים היו בעולם הבריאה משא"כ משה שהוא אצילות בעצם ולכן אמר ונחנו מה ביטול אמיתי וזהו ואצלתי כו' שנמשך הפרשת הארת בחי' אצילות דמשה על הע' זקנים שיהיו ג"כ בבחי' ומדרגת אור האצי' ואזי ונשאו אתך במשא כו'. אך היינו רק הארה בעלמא מבחי' אצילות דמשה. ולכן נקרא משה המופלא שבהן כי גם לאחר שקבלו הארת אצילות דמשה אין ערוך כלל לעצמות האצילות דמשה. והנה כמו"כ למעלה בי דינא רברבא שהם ע' סנהדרין שלמעלה היינו שהם בעולם האצילות ונק' דיינים מומחים ונק' ג"כ ע' זקנים. כי יש בחי' נער ישראל כו' שהוא בחי' מוחין דקטנות דין כו' וכמ"ת נדמה להם כזקן מלא רחמים שהוא בחי' מוחין דגדלות רחמים כו'. וע"ד דכתיב נער הייתי גם זקנתי דקאי על שרו של עולם. וכמו כן גם למעלה באצילות גופא יש בחי' נער וזקן. והנה זקן שקנה חכמה. ולכן נק' הע' סנהדרין ע' זקנים לפי שמקבלים גם מחכמה כו'. כי הע' סנהדרין שרשם בבינה שנק' ב"ד הגדול. והיינו ז"ת

דבינה

בזהר (ח"ג ק"ל ע"ב) לבעל החוטם אני מתפלל לבעל החוטם אני מתחנן. וצ"ל ענין בחי' הריח שבתפלה כעת. דהנה בקרבנות היו מקריבים את החלב ולכאורה אינו מובן מהו הריח ניחוח מהלב. והענין כי חלב גדל ומתרבה מהתענוג. ומי שהוא בעל תענוג ביותר יש לו חלב רב ביותר. וענין הקרבת החלב היינו להפוך את כל התענוגים הגשמיים. שיהי' התענוג רק מאלקות לבד. ובגשמיות לא יהי' שום תענוג כלל. והיינו ע"י התבוננות איך אני הוי' ל"ש ואין ערוך אליו כו' כי בי"ה הוי' כו' שכל העוה"ז נברא רק באות ה' לבד. ומה גם שכל התענוגי עוה"ז סופן לרקוב כו'. ולכן צ"ל התענוג רק באלקות לבד. וזהו שארז"ל (נדרים כ' ב') גם בעניני זווג כאלו כפאו כו' שלא יהי' בזה תענוג כלל. והנה ע"י שמהפכים כל התענוג לאלקות עי"ז הוא בחי' ריח ניחוח שהוא תענוג למעלה. דהנה כד אתכפי' סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה לעילא כו' (זח"ב קפ"ד א'). ולכאורה א"ז מובן הלא כל הסט"א בכללה אינה תופסת מקום כלל ומהו הגה"ר ממה דאתכפי' סט"א. אך הענין דהנה כתיב (מלאכי ג' י"ח) ושבתם וראיתם כו' בין עובד אלקים לאשר לא עבדו. וארז"ל (חגיגה ט' ב') אינו דומה שונה פרקו מא"פ לשונה מא"פ ואחד. שאזי דוקא נק' עובד אלקים. ונת' הפי' בתניא (פט"ו) שהרגילות הי' אצלם לשנות מאה פעמים. וא"כ ע"י אחד היתירה על המאה עי"ז הוא משנה ומהפך טבעו ולכן נק' עובד אלקים שמתקן את שם אלקים בגימט' הטבע. והיינו מה שמעלים ומסתיר עד שנשתלשל בחי' טבע. וממשיך בו התגלות שם הוי' שלמעלה מהטבע. וע"ז כתיב (שופטים ה' ל"א) ואוהביו כצאת השמש בגבורתו שהו"ע הקב"ה מוציא חמה מנרתקה. והיינו התגברות בחי' שמש הוי' על בחי' המגן דשם אלקים בגימט' הטבע שלא יסתיר כו'. כי בחי' אתכפיא וביטול היש מה שמשנה טבעו זה מגיע למעלה מאד כמ"ש (וירא כ"א ו') צחוק עשה לי אלקים. פי' כי שם אלקים נק' מגן. אך המגן דשם אלקים עצמו אינו מסתיר עדיין כ"כ ורק שממנו משתלשלים עוד ריבוי העלמים והסתרים שהו"ע ק"כ צירופי אלקים. ולכן ע"י אתכפיא ושינוי הטבע שגורמים למעלה שלא יסתיר השם אלקים עי"ז הוא למעלה צחוק והתגלות ת"ע מהוא"ס ב"ה. ולכן זהו בחי' ריח ניחוח כו'. וזהו בעסק התורה דהיינו במ"ע. וכמו"כ במל"ת כי עיקר האתכפיא הוא דוקא במל"ת. וע"י דאתכפיא סט"א לתתא אסתלק יקרא דקוב"ה לעילא כו'. והנה זהו כל ענין התפלה לבוא לבחי' ביטול הרצון דוקא. וזהו"ע מס"נ בק"ש פי' מסירת הרצון עשה רצונו כו' בטל רצונך. וכן שמו"ע הוא כריעות והשתחוואות שהוא להיות ביטול היש. ולכן זהו בחי' ריח. כי ריח הזק הוא דוקא מדבר המוץ כמו מתפוח המוץ מריח יותר. והיינו בחי' אתכפיא ואתהפכא שהוא ביטול הרצון דנה"ב דוקא שהי' היפך מאלקות בתחלה זהו דוקא בחי' ריח שמעורר בעצמות אוא"ס שלמעלה מהכל'. וזהו עולת תמיד כו' לריח ניחוח. העולה הי' מבהמה דוקא. ועתה הוא להקריב נה"ב שבאדם בבחי' ביטול הרצון כנ"ל זהו ריח ניחוח. והנה פי' עולת לשון עלייה. היינו כי רוח האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה. אבל ע"י הקרבן של הבהמה נעשה הבהמה בחי' עולת דהיינו בבחי' רוח הבהמה היורדת כו' מתעלה ונכלל בבחי' רוח האדם העולה כו'. והנה עיקר עולת התמיד הוא מצד נה"א. כי פי' עולת תמיד היינו שיהי' בתמידיות בחי' כלתה נפשי כו' כלה שארי כו' בלי הפסק כלל. ובחי' זו הוא רק מצד הנה"א לבד כמ"ש במ"א עפ"ז ע"ש. וא"כ עיקר עולת תמיד הוא מצד הנה"א ורק שהנה"ב נכלל בבחי' זו ג"כ להיות עולת תמיד. כי הריח ניחוח הוא דוקא מבירור הנה"ב :

ו **ועתה** צ"ל ענין העשוי' בהר סיני. והיינו שהכה על ביטול הרצון דנה"ב שיהי' בחי' ריח המעורר בעצמות אוא"ס שלמעלה מהחכמה בחי' שמו הגדול כח זה ניתן בה"ס דוקא. דהנה ארז"ל (שבת פ"ח א') בשעה שהקדימו נעשה לנשמע קשרו להם בני כתרים. א' כנגד נעשה. שהוא ביטול יותר. וא' כנגד נשמע. וענין הב' כתרים הוא כמ"ש מלכותך מלכות כ"ע. מלכותך זהו כ"ע לשון כתרו את בנימין. כותרת ומקיף סוכ"ע. פי' כולא עלמין היינו כל סדר השתלשלות דאבי"ע שמקיף וסובב עליהם כו'. ונק' מלכותך. כי כ"ע היינו כתר מל'. שמבחי' מל' דא"ס עצמו בחי' הוא ושמו בלבד נמשך להיות הכ"ע שהוא כתר דאצי'. וזהו שמו בגימט' רצון. שמבחי' שמו הגדול נמשך להיות בחי' רצון שהוא כתר כמ"ש (תלים ה') כצנה רצון תעטרנו. והנה בחי' כ"ע זה שנמשך על אצי' מבחי' מלכותך הוא מחבר עצמות אוא"ס עם הנאצלים. ובחי' מלכות כל עולמים זהו בחי' סובב ומקיף שעל ג' עולמות בי"ע לבד והוא נמשך מבחי' מל' דאצי' שנעשית כתר לבי"ע. וכתר זה מחבר אצי' עם בי"ע. וזהו הבני כתרים שקשרו לישראל בשעת מ"ת והיינו כנגד הנה"א וכנגד נה"ב. דהנה ארז"ל (סנהדרין צ"ט ב') כל העוסק בתורה משים שלום בפמשמ"ע ובפמשמ"ט שנאמר (ישעי' כ"ז ה') או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי. ב' שלימות. והיינו כי שרש הנה"א הוא מבחי' כנרא"ד ע"ס דאצי' וזהו אתם קרוים אדם כו'. ולכן מכ"ע הוא הכח להנה"א שמבחי' אצי' כדי שתוכל להתחבר בבחי' ביטול והתכללות בעצמות אוא"ס שלמעלה מאצי'. וזהו"ע שלום בפמשמ"ע. וע"י כתר הב' הוא התחברות הנה"ב שמבחי' פני שור שבמרכבה דבריאה בחי' בהמה לבחי' אדם שהוא אצילות שרש הנה"א וזהו שלום בפמשמ"ט. וזהו עולת תמיד העשויה בה"ס לריח כו'. שע"י השני כתרים. וגם ע"י שעל כל דיבור פר"כ כו'. עי"ז הוא הכח שביטול דנה"ב ששרשו מבחי' בהמה דבריאה יהי' נכלל בהנה"א ממש בחי' אדם. אצילות. וביטול הנה"א יהי' נכלל בעצמות אוא"ס בחי' שמו הגדול שלמעלה מהשתלשלות שאזי נק' העולה בחי' ריח כנ"ל. וכח זה עשויה בהר סיני דוקא שביטול דנה"ב ונה"א יהי' מעורר כ"כ כנ"ל :

ז **ובזה** יובן דברי המדרש הנ"ל שעולת ישראל שהקריבו במ"ת ערבה להקב"ה יותר מן עולת נח. והענין כי על נח כתיב (נח ו' ט') איש צדיק תמים. שמדרגתו הי' בחי' צדיק יסו"ע. ולכן כתיב (נח ח' כ') ויבן נח מזבח. והיינו שתקן את הפגמים שגרמו בבחי' מלכות ונתן כח בבחי' מל' שתוכל להעלות כל ההעלאת מ"נ שמבי"ע לאצי' וכמו העלאת הקרבנות שתתעלה נפש הבהמה עד ש תוכלל בבחי' מ"ן באצי' וכמ"ש בזה"א (פ' נח ד"ע ע"א) ועי' בבה"ז שם. וז"ש אח"כ (שם) ויעל עולות כו' וירח ה' את ריח הניחוח ויאמר

ה'

יובן למעלה שבהנהגת העולמות הוא ע"פ עצם המדות עליונות לבד אזי מצד עצם מדת החסד עליון יוכל לימשך השפע גם לשאינם ראוים וכמו שאמר אברהם שהי' מרכבה למדת חסד עליון לו ישמעאל יחי' לפניך (לך י"ז י"ח). והיינו דכשההנהגה הוא על ידי המדות לבד אזי נמשך השפע ממקום גבוה מאד דהיינו מהבחי' דכחשכה כאורה כו' ורב חסד. משא"כ כשהנהגת העולמות הוא עפ"י תורה ומוחין כו' אזי בחי' ורב חסד מלובש בחכמה והחכמה מחייבת שלא יושפע השפעת החסד כ"א במקום שיש ביטול. וז"ש הקב"ה לאברהם (וירא כ"א י"ב) כי ביצחק יקרא לך זרע (ולא כמו שאמר אברהם לו ישמעאל כו'). ועפ"ז יובן מארז"ל הנ"ל שאם הי' בכללות הדור עסק התורה אזי לא הי' יכול להיות גלות כלל. והיינו כי ע"י שישראל מתקשרין באורייתא ואורייתא מתקשרא בקוב"ה אזי נמשך ההמשכה משבחי' שמו הגדול שהתורה בחי' ח"ע ומבחי' ח"ע נמשך המוחין דהיינו כללות השפע בבחי' ישראל לי ראש דהיינו במוחין דז"א כנ"ל. וא"כ ישראל הם בחי' ראש שבהם דוקא נמשך כללות השפע וע"כ לא הי' יכול להיות גלות כלל. וכנ"ל שכאשר המוחין מלובשים בהמדות והמדות מתנהגים ע"פ התורה והמוחין אין נמשך מעיקר השפע לעו"ם כלום. ולכן אעפ"י שבכללות הדור היו עבירות חמורות דע"ז וג"ע וש"ד הנה זהו רק הפגם בבחי' רמ"ח אבר"מ. והרי אפי' אם יחסר באדם אבר אחד לגמרי מ"מ הוא אדם עדיין. אבל ע"י מאסה של תורה שבכללות הדור לא הי' תורה כלל א"כ גרמו למעלה הסתלקות המוחין מהמדות שהוא בחי' שינה ונשאר ההנהגה מהמדות לבד עי"ז נעשה גלות. וביאור הענין איך שע"י ביטול תורה גורמים למעלה בחי' שינה. הנה איתא במשנה יומא (י"ח ע"א) שהמאכל מביא את השינה. והיינו כידוע בספרי הרופאים שמהמאכלים שהאדם אוכל כשמתבשלים בקיבה עולה מהם קיטורים ואדים. כמו הבל ועשן דק שעולה מהקדירה בעת רתיחתה. והנה המאכלים הם גסים מאד לפי ערכו של האדם שהרי המאכלים הם מדצ"ח שאינו בערך לבחי' אדם מדבר כו' ולכן הקיטורים והאדים שעולה מהמאכלים אל המוח כיון שהם גסים מאד בערך המוח ע"כ הם מכסים על חדרי המוחין וגורמים השינה. דהיינו שיסתלק אור השכל ולא יוכל להאיר בבחי' גילוי בהמוח הגשמי מחמת הקיטורים שמכסים את המוח ומפסיקים כנ"ל. וכמו"כ יובן הנמשל למעלה דהנה ישראל שלמטה מושרש למעלה ונק' ישראל דלעילא לי ראש הנ' דז"א ולכן כשישראל שלמטה מתקשרין באורייתא שמלבישים את המוחין שמחו"ד של תורה הנה כשעולה למעלה המחו"ד של עסק התורה שבחי' ישראל דלעילא עי"ז גם למעלה ישראל דלעילא חכמה דז"א מתקשר באורייתא עלאה ח"ע. אבל כשיש למטה ביטול תורה בכללות הדור ומלבישים המחו"ד רק בגשמיות ושום מחשבה אין נאבד כלל כ"א הכל עולה למעלה ולכן כשעולה המחו"ד של הבלי עוה"ז למעלה בבחי' ישראל דלעילא זהו קיטורים ואדים שמכסים למעלה את המוחין הנ"ל דז"א ומפסיקים שלא יתגלה שם אור עצמיות ח"ע. וזהו"ע שינה למעלה הסתלקות אור ח"ע. וז"ש (תולדות כ"ז כ"ב) הקל קול יעקב והידים ידי עשו. ואחז"ל (במד"ר בראשית פס"ה) בזמן שהקל קול יעקב. שעוסקים ישראל בתורה. אזי אין הידים ידי עשו. אבל כשאין הקל קול יעקב אזי הידים ידי עשו. והיינו כנ"ל כי הידים הם המדות חסד דרועא ימינא וגבו' דרועא שמאלא. ומהמדות לבד יכול להיות יניקת החיצונים ג"כ. וז"ש (משלי ל' כ"ח) שממית בידים תתפש. השממית שהיא הסט"א יניקתה בהידים עליונים. וזהו ג"כ ענין והידים ידי עשו. אך זהו כשאין הקל קול יעקב שאין ישראל עוסקים בתורה שההנהגה הוא מהמדות לבד שאזי הידים ידי עשו. אבל כשהקל קול יעקב שישראל עוסקים בתורה וממשיכים גילוי המוחין בהמדות אזי אין הידים ידי עשו:

ה **ועתה** יובן ענין עולת תמיד העשויה כו' לריח ניחוח. דהנה איתא במד"ר (שה"ש פ"א סי' ג') שעולת תמיד הי' מכפר על עון ביטול תורה תמיד של שחר על ביטול תורה שבלילה ותמיד של בין הערבים על ביטול תורה של יום. והענין צ"ל תחלה מה שיוחנן כה"ג ביטל המעוררים שהיו אומרים עורה למה תישן הוי' דהכתיב (תלים קכ"א ד') הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל (משנה סוף מעשר שני ובסוף סוטה מ"ז א' ומ"ח א'). וצ"ל שהרי כתיב ג"כ עורה למה תישן הוי' וידוע הפי' שכתוב בזהר באד"ר (קכ"ט ב' וק"ל א') דמ"ש הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל זהו עת"י שנק' עינא פקיחא דלא נאים ולא אדמוך כו'. וזהו שומר ישראל. ישראל הוא ז"א. ועתיק נק' שומר ישראל. ומ"ש עורה למה תישן הוי' זהו בז"א כי בז"א שייך שינה שהו"ע הסתלקות המוחין מהו"ק דז"א כנ"ל. וא"כ קשה למה ביטל יוחנן כה"ג את המעוררים ז"א משינתו. והתירוץ כי בעת יוחנן כה"ג הי' דאעפ"י שבז"א שייך שינה מ"מ בזמן הבית שיש קרבנות הנה ע"י שמקריבין קרבנות אין שינה למעלה אפי' בז"א. והיינו כי הקרבנות נק' ריח ניחוח. והנה אנו רואים למטה באדם כשהוא ישן דכשמריחין לו ריח חזק עי"ז הוא מתעורר משינה ונמשכים לו המוחין מחדש. והיינו כי הריח הוא דבר שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף ולכן הריח מרגישין רק בחוטם משום דכתיב (בראשית ב' ז') ויפח באפיו נשמת חיים שהנשמה גלויה בחוטם. והיינו כי המאכל מחבר רק כחות הנפש עם הגוף אבל הריח מעורר בעצמות הנשמה ממש שלמעלה מבחי' גילוי הכחות. ולכן אפי' בשינה שמסתלקים המוחין ונכללים בעצמות הנשמה מ"מ הריח מעורר בעצמות הנשמה שיומשך ממנה מוחין חדשים והיינו שממשיך עצמות הנשמה שתתגלה במוחין כו'. וזהו שהקרבנות דהיינו עולת התמידין הם בחי' ריח כמ"ש עולת תמיד כו' לריח ניחוח. והיינו שהעלאת הקרבנות זהו בחי' ריח כי ההעלאה הוא למעלה מעלה מאד שמעורר בבחי' שמו הגדול שלמעלה מבחי' חכמה ומוחין כנ"ל. וזהו ריח. ואח"כ ניחוח לשון ירידה. והיינו שעליית הקרבן בבחי' ריח גורם אח"כ ניחוח שהוא להיות בחי' ירידה והמשכה מבחי' שמו הגדול שיתגלה בבחי' ח"ע. ומח"ע יומשך אח"כ להיות מוחין לז"א שהוא בחי' ישראל כנ"ל. היפך השינה שהוא הסתלקות המוחין כנ"ל. ולכן ביטל יוחנן כה"ג את המעוררים. כי ע"י הקרבנות שהם בחי' ריח המעורר משינה כו' א"כ אין שינה למעלה גם בז"א. והנה עתה בתפלה במקום קרבנות הנה גם התפלה היא בחי' ריח כמ"ש

בזהר

מרכבה להמדות הם בחי' רוח. והדא"ר קודם החטא הי' לו נשמה דאצי'. ולכן על ידם נמשך החיות לבחי' בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. וז"ש (ישעי' מ"ג) כל הנקרא בשמי כו' בראתיו כו'. נק' בשמי ת"י לדיקיא דאתקרון בשמא דהוי'. והיינו שמתחלה נמשך הגילוי דבחי' שמו הגדול בנש"י שיהיו נק' בשמי ממש ואח"כ נמשך החיות לבחי' בראתיו יצרתיו כו':

ג **ועתה** צריך להבין מה שאמרו רז"ל מתחלה בשביל התורה שנק' ראשית ואח"כ בשביל ישראל שנק' ראשית.

והענין כמ"ש בזהר (אחרי ע"ג א') תלת קשרין כו' ישראל מתקשראן באורייתא ואורייתא מתקשרא בקוב"ה. דהנה כתיב (משלי ח') ואהי' אצלו אמון ואהי' שעשועים יום יום. דקאי על התורה שהיא בחי' שעשועים יום יום. שבחי' תענוג עליון מאוא"ס ב"ה הוא מלובש בתורה דוקא. והיינו כי אנו רואים למטה באדם שמיד כשמשכיל השכלה חדשה הוא מתמלא תענוג. כמו ר' אבוה שמצא תוספתא חדתא צהבו פניו (במד"ר קהלת פ"ח ע"פ מי כהחכם) וכתיב (קהלת ח' א') חכמת אדם תאיר פניו. והיינו כי כח התענוג הוא בעצם הנפש. ולכן כשנופל לו השכלה חדשה מלמעלה מהשכל היינו מכח השכל אזי נמשך בו גילוי התענוג כמשכ"ת בד"ה שום אשים פ"ג ע"ש. וא"כ השכל הוא כלי לגילוי התענוג שמעצם הנפש. וכמו"כ יובן גם למעלה דכתיב (תלים ל"ו) כי עמך מקו"ח. והיינו בחי' שמו הגדול שהוא מקו"ח מקור התענוגים. ובחי' גילוי ת"ע שמבחי' שמו הגדול הוא נמשך ומתלבש בהתורה דוקא שהוא חכמתו ית'. וזהו שעשועים יום יום שבחי' שעשועים עליונים נמשכים ומתגלים בבחי' יום יום הו"ב תושב"כ ותושבע"פ. וכמ"ש (בראשית ב') ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. כי עדן הוא בחי' מקור התענוגים שמו הגדול. ונהר יוצא מעדן זה להשקות את הגן היינו בחי' ג"ן סדרים דאורייתא. וז"ש (תלים ק"ד) עוטה אור כשלמה שבחי' אור דהיינו הגילוי שמבחי' אוא"ס שמו הגדול כנ"ל א"א לקבל כלל הארת ת"ע ההוא שהוא בל"ג עדי עד כו' אלא ע"י התלבשות אור התענוג בכלי ולבוש דתורה. וזהו עוטה אור כשלמה. כי אין התלבשות אוא"ס אלא בחכמה כח מ"ה בחי' ביטול ולכן ע"י התורה יוכלו הנשמות לקבל הגילוי דבחי' שמו הגדול כו' וכמשכ"ת זה בתו"א בד"ה ואלה שמות ע"ש. וזהו בראשית בשביל התורה שנק' ראשית. והיינו כי אורייתא דמה"ע נפקת זהו בחי' ראשית שמקבלת מבחי' שמו הגדול אוא"ס ב"ה. ואח"כ ישראל הם בחי' ראשית לגבי העולמות. שמהתורה בחי' חכ"ע נמשך כללות ההשפעה בבחי' ישראל לי ראש. ואח"כ נמשך גם בבחי' מל' מקור דבי"ע. וכנ"ל שמתחלה הוי' אלקינו ואח"כ מלך העולם. והיינו כי ישראל לי ראש זהו הראש של העולמות. אבל התורה היא חכמתו ית' חכים ולא בחכ' ידיעא. והיא בחי' ראשית שמקבלת משמו הגדול כנ"ל. וכמו עד"מ באדם שהראש הגשמי הוא רק כלי להשכל. ובהשכל שורה ומלובש גילוי התענוג. כמו"כ בחי' ישראל לי ראש זהו רק בחי' כלי לאור התורה שהיא בחי' חכ"ע חכים ולא בחכ' ידיעא. ובחכ"ע מלובש גילוי התענוג מבחי' שמו הגדול. וזהו ישראל מתקשראן באורייתא ואורייתא מתקשרא בקוב"ה. והיינו שההמשכה מבחי' שמו הגדול נמשך תחלה בח"ע שהיא התורה היא עלמי' ח"ע ממש שהוא השגת הביטול שמצד עצמות אוא"ס איך קמי' ממש כל"ח. ואח"כ נמשך כללות ההמשכה בבחי' ישראל לי ראש. ועפי"ק היינו כי ישראל לי ראש זהו מוחין דז"א אשר ז"א הוא שרש ומקור החיות לבי"ע כידוע שלמ"ד כלים דזו"ן דאצי' נעשים נר"נ לבי"ע. וזהו שארז"ל (בברייתא דשנו חכמים) המלכות נקנית בשלשים מעלות כו'. ולכן ישראל מוחין דז"א מתקשראן באורייתא עצמות ח"ע ממש ואורייתא מתקשרא בקוב"ה הוא בחי' עת"י. וזהו בראשית בשביל התורה שנק' ראשית ובשביל ישראל שנק' ראשית. והיינו שהמשכת החיות מבחי' שמו הגדול בבחי' מלכות כ"ע כדי להחיות כל העולמות דבי"ע נמשך ומתלבש תחלה בבחי' התורה חכ"ע ואח"כ נמשך כללות הגילוי בבחי' ישראל מוחין דז"א על ידי דישראל מתקשראן באורייתא ואח"כ על ידי ישראל נמשך הגילוי בבחי' מל' כנ"ל:

ד **ובב"ז** יובן מארז"ל (ריש פתיחתא דאיכה) ויתר הקב"ה על ע"ז וגילוי עריות וש"ד ולא ויתר על מאסה של תורה שנאמר (ירמי' ט' י"ב) על מה אבדה הארץ על עזבם את תורתי. והנה אין הכוונה על אדם א' שאם יש בו עבירות חמורות אלו והוא לומד כו' שהרי כתיב (תלים נ' ט"ז) ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי כו' ואין תורתו כלום וכמארז"ל (שבת פ"ח ב') למשמאילים בה סמא דמותא. אלא הכוונה על כללות הדור. שאם בכללות הדור יש אפי' ג' עבירות חמורות אלו מ"מ אם הי' גם תורה בכללות הדור דהיינו שרוב הדור היו עוסקים בתורה אזי לא הי' גלות כלל. וזהו פי' ויתר דהיינו שויתר על הגלות אבל ודאי שהיו נענשים על ג' עבירות אלו. וא"כ מבואר מדרז"ל שביטול התורה דוקא זהו סיבה להגלות יותר מג' עבירות הנ"ל ואין זה מובן לכאורה. והענין כי הגלות נק' בשם שינה למעלה כמ"ש (תלים מ"ד כ"ד) עורה למה תישן ה'. ויקץ כישן הוי' (שם ע"ח ס"ה). והנה ענין השינה למטה היינו רק הסתלקות המוחין לבד. וכל הגוף בקיומו. ולכן בשינה יש חלום שמרכיב שני הפכים. והיינו כי כשמאיר השכל הוא מפריש בין ההפכים. משא"כ בשינה שמסתלק השכל ונשאר רק כח המדמה אזי יוכל להרכיב שני הפכיים ביחד. וכמו"כ ענין שינה למעלה הוא ג"כ הסתלקות המוחין. וזהו קוב"ה בגלותא אסתלק לעילא לעילא (עי' זה"א ר"י. וזה"ג כ' ב') קוב"ה הוא בחי' מוחין דז"א שמסתלקים מהו"ק דז"א כו'. וזהו ג"כ ענין וכד אנת תסתלק מינייהו אשתארו כולהו שמהן כגופא בלא נשמתא הז' שמות הם בהמדות. והיינו שכאשר מסתלקים המוחין והאורות אזי נשאר להיות הנהגת העולמות מעצם המדות דו"ק דז"א לבד. וזהו"ע השינה למעלה בזמן הגלות שמסתלקים המוחין ונשאר ההנהגה רק מהמדות לבד. אך צ"ל למה יהי' גלות מחמת זה. והענין כמו עד"מ למטה באדם שהוא חסדן או ותרן בטבעו הנה אם יתנהג עפ"י טבעיות המדות שלו לבד אזי ייטיב וישפיע לכולם בשוה לראוי ולשאינו ראוי כו'. משא"כ אם מתנהג ע"פ שכל וחכמה אזי החכמה מנהגת את מדת החסד שישפיע לראוים דוקא. דהיינו לת"ח יותר. ולפחות אדם ימניע קצת השפע. ולאינו ראוי לא ישפיע כלום. וכמו"כ

יובן

שהוא השפעה שאינו נוגע לעצמיות השמש ומאיר ממילא שלא ע"י שינוי והתפעלות בהשמש. אך בהכרח כו'. אבל למעלה הנה שהוא ג"כ האורה שאין נוגע לעצמותו ומהותו ומאיר שלא ע"י שינוי והתפעלות כו' אבל כאשר עלה ברצונו דוקא. ולכן נק' בכתוב שמו * (עי' בד"ה ביום השמיני עצרת). וזהו עד שלא נברא העולם הי' הוא ושמו בלבד. דהיינו שקודם בריאת העולמות הי' בחי' שמו שהוא אוא"ס כלול בעצמותו עדיי'. כמו אור השמש שכלול בשמש עצמו. והנה בחי' זו נקרא שמו הגדול. כי ז' שמות שאין נמחקים הם בהמדות אשר המדות שייכים להעולמות כי חסד ודין אינו שייך כ"א כשיש על מי שיחול החסד והדין וא"כ השמות זהו בחי' לצמצם להאיר בכלים דע"ס דאצי' פרט הגדול כו'. אבל בחי' עד שלא נברא ע"ע הי' הוא ושמו בלבד שהי' גם קודם בריאת העולמות נק' שמו הגדול. כי גדול מורה על בחי' א"ס שלמעלה מהצמצום כו'. וזהו מבורך ומפואר עדי עד שמו הגדול. פי' מפואר הוא מצד השגה. כמו אדם שמהלל מה שמשיג דוקא. וכמו"כ למעלה שירת המלאכים הוא מצד השגתם שמשיגים בבחי' מל' כמש"נ בתו"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי. ולפ"ע השגתם כן תגדל השירה שלהם. והנה יש עליות עד אין קץ בבחי' שירה והשגת אוא"ס ב"ה כמו ג"ע ויומהמ"ש והתה"מ ונו"ן אלפים יובלות. וזהו מפואר עדי עד והכל רק בבחי' שמו הגדול. ולא בעצמותו ומהותו ממש. וע"ז ארז"ל במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו (מגילה ל"א א' יעו"ש במהרש"א בח"א. ובהפי' עץ יוסף על ע"י. ובשל"ה פ' עקב דפוס א"ד דשע"א) פי' במקום גדולתו הוא בחי' שמו הגדול שם הוא בחי' הענוה וההשפלה להחיות כל העולמות אפי' דנה"מ הגשמיים. כי המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ (תלים קי"ג). דהנה כתיב (דה"א כ"ט י"א) לך הוי' הגדולה והגבורה כו' עד לך הוי' הממלכה. הוי' הוא בחי' שמו הגדול. ופי' לך הוי' הגדולה זהו הענוה וההשפלה דבחי' שמו הגדול שיומשך ויתלבש בבחי' גדולה דהיינו במדת חסד דאצי' שנק' בשם גדולה לפי שעל ידה ההשפעות החיות בכל העולמות כמ"ש (תלים פ"ט) כי אמרתי עולם חסד יבנה. והגבורה זהו מדת גבורתו לצמצם ולהסתיר כדי שיוכלו העולמות לקבל. וזהו המשכת בחי' שמו הגדול להתלבש במדות דאצי'. ואח"כ כתיב עוד לך הוי' הממלכה שנשפל ונמשך עוד למטה יותר שיתלבש גם בבחי' מל' מקור דבי"ע שיהי' לו גם בחי' הממלכה. וכמ"ש (תלים קמ"ה) מלכותך מלכות כל עולמים. שבחי' מלכותך שהוא בחי' שמו כמו שכלול בעצמותו עדיין כנ"ל (ועי' בד"ה קול דודי בלקו"ת בשה"ש) דהיינו בחי' שמו הגדול נמשך ומתלבש בבחי' מלכות כ"ע. ופי' כל עולמים הוא כמ"ש (ישעי' מ"ג ז') ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. שכל עולמות הנבראים נחלקים בד"כ לג' בחי' בי"ע. בריאה הוא עולם הנשמות. יצירה עולם המלאכים. אף עשיתיו כולל גם עוה"ז הגשמי. ובחי' מל' דאצי' שמחי' בי"ע נק' מלכות כ"ע. ואופן השפעת החיות מבחי' מל' דאצי'. שהיא ג"כ בחי' א"ס. שיומשך ממנה ריבוי התחלקות נבראים עד אין מספר. היינו שמתחלה נשפע החיות בכללות לד' חיות המרכבה ונקראים ד' כלליים. ואח"כ מתחלק לי"ב בקר כמו ד' דגלים שבכל דגל מתחלק לג' שבטים. ואח"כ מתחלק החיות יותר כמו שמחנה מכאל לקפ"ו אלף כו'. עד שנעשה אין לך עשב שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר לו גדל (ב"ר פ' י"ו). וא"כ כל עשב יש לו מזל בפ"ע והמזל מקבל מע"ש וע"ש משרי האופנים עד ד' חיות המרכבה שמקבלים מבחי' אלקות דמדת מל' דאצי'. ולכן נק' מלכות כל עולמים שמחי' כל פרטי העולמות אפי' דנה"מ הגשמיים. ובזהר (בהשמטות ח"א ד"ה ת"ח האי הר סי' כ"ג) הקשה מ"ש לך הוי' הממלכה בשני ממי"ן ולעתיד כתיב והי' להוי' המלוכה. ותירץ כי עכשיו ומלכותו בכל משלה שמחי' אפי' הקליפות וע"ש כו' לכן כתיב ממלכה בשני ממי"ן בתוס' מ"ם פתוחה שהוא פתח ומבוא ליניקת החיצונים. אבל לעתיד שיהי' אז אהפוך אל עמים כו' ולעבדו שכם אחד (צפניה ג' ט') לכן כתיב והיתה להוי' המלוכה בחד מ"ם. וז"ש לך הוי' הגדולה כו' לך הוי' הממלכה. כי לך הוי' הגדולה זהו המשכת בחי' שם הוי' שמו הגדול במדות דאצי' כנ"ל. אבל לך הוי' הממלכה זהו השפלה עוד יותר שיומשך שמו הגדול גם בבחי' מלכות כל עולמים. ונק' ממלכה שמחי' כל העולמות הנבראים ואפי' קליפות כו'. להיות ומלכותו בכל משלה. וזהו במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו. שבבחי' שמו הגדול הוא בחי' ענוה ושפלות שיומשך גם בבחי' מלכות כ"ע. ועי"ז נמשך להיות התלבשות בחי' שמו הגדול בכל העולמות אפי' בעשי' גשמי' כנ"ל:

ב **וזהו** ברכות בשביל ישראל שנק' ראשית. והיינו שהשפלה והמשכה זו דבחי' שמו הגדול בבחי' מלכות כ"ע שיהי' לך הוי' הממלכה הוא נמשך ע"י ישראל שנק' ראשית. דהנה כתיב (לך י"ב ב') ואעשך לגוי גדול. ופי' ברבות (לך פל"ט) אותה אומה שכתוב בה כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו כהוי' אלקינו בכל קראנו אליו (ואתחנן ד' ז') אני מעמיד ממך. וא"כ כש"י נק' גוי גדול דהיינו שקרובים לבחי' שם הוי' שנק' שמו הגדול וזהו וקרבתנו מלכנו לשמך הגדול. וזהו יעקב יו"ד עקב שממשיך היו"ד דשם הוי' בחי' שמו הגדול גם בבחי' עקב. כי יעקב הוא בריח התיכון שמבריח מהק"ל אהק"ל. ולכן המשכת שמו הגדול בבחי' מל' הוא ע"י ישראל שנק' גוי גדול בריח התיכון. וזהו בשביל ישראל שנק' ראשית. דהנה כתיב (וישלח ל"ב כ"ח) לא יעקב יאמר עוד שמך כ"א ישראל. לי ראש. והיינו כיון שהוא בריח התיכון שממשיך היו"ד בעקב ע"כ נק' ישראל לי ראש. כמו הראש שבאדם שמתחלה נמשך גילוי כללות החיות מהנשמה בראש ואח"כ מהראש מתחלק חיות פרטי לכל אבר כו'. ולכן הראש מרגיש הכאב שבכל הרמ"ח אברים. כי משכן הנשמה במוח. והרוח בלב. והנפש בכבד כי הדם הוא הנפש. וכמו"כ נק' ישראל לי ראש. כי ישראל עשמ"ה מח' בחי' ראש מוחין דז"א. והמשכת החיות שמבחי' שמו הגדול נמשך ומתלבש תחלה בכללות בבחי' ישראל. ואח"כ נמשך במקור דבי"ע להחיות כל העולמות. וזהו שאומרים בברכות הוי' אלקינו. מלך העולם. שמתחלה הוי' אלקינו ואח"כ הוא נמשך להיות מלך העולם כו'. והנה כמו שבגוף מתחלק החיות בד"כ לג' בחי'. נשמה במוח. רוח בלב. נפש בכבד. כמו"כ כש"י מתחלקים ג"כ לג' בחי' נר"נ בד"כ כדי שיומשך על ידם החיות לבחי' בי"ע שנק' ראש גוף רגל. והיינו ע' נפש והאבות ואדה"ר. ע' נפש זהו בחי' נפש. והאבות שהיו

* חסר בכי"ק איזה תיבות

ויצחק כתיב רק פעם א' יצחק ולא הוכפל שמו. והתירוץ כי בכל צדיק יש שני בחי'. א' הנשמה שמלובשת בו בפנימיות כמ"ש טהורה היא אתה בראת אתה יצרת אתה נפחת בי כו'. והב' עצמיות ושרש הנשמה שנשאר למעלה ועומד בבחי' מקיף עליו וזהו ואתה משמרה בקרבי וע"ז ארז"ל (מגילה ג') אע"ג דאיהו לא חזי מזלייהו חזי כו'. וזהו ענין שהוכפל ב"פ אברהם. א' נגד הנשמה שמלובשת בו בפנימיות. ושם הב' הוא עצמיות הנשמה שבבחי' מקיף. ואע"ג שגם הפנימי דאברהם הי' גבוה מאד בבחי' מרכבה ממש מ"מ המקיף הי' עוד יותר גבוה. ולע"ל יתגלה המקיף בפנימי. ועד"ז הו"ע משה משה רק דלא פסיק טעמא והיינו שמהמקיף הי' מאיר הארה בפנימי. אך רק הארה ולא העצמיות. משא"כ ביצחק דלא הוכפל שמו וכתיב רק פעם א' יצחק והיינו מחמת העקידה דהנה בשעת העקידה פרחה נשמתו והיינו שנסתלק ממנו הנשמה שמלובשת בו בפנימיות ונכללה בעצמות מקיף הנשמה כנר שנכלל באבוקה וא"כ אח"כ כשנמשך הנשמה להתלבש נמשך עצמיות מקיף הנשמה ממש ונתלבשה בו בפנימיות כיון שהפנימי נסתלק ונכלל לגמרי בהמקיף. ולכן כתיב יצחק רק פעם א' שאין בו ב' בחי' הנ"ל כמו בכל הצדיקים לפי שבו נתגלה המקיף עצמו בפנימי' וכמו שיהי' לע"ל כנ"ל. ועד"ז יובן ענין מ"ת שמדבור אנכי כו' פרחה נשמתן היינו הבחי' שמלובשת בפנימיות ונסתלקה ונכללה בעצמות מקיף הנשמה וא"כ אח"כ שהחזיר להן הקב"ה בטל תחי' היינו שעצמיות מקיף הנשמה יאיר בפנימיות כי טל תחי' ומקיף הנשמה הכל ענין א'. ע' ד"ה האזינו הא'. וזהו עולת תמיד העשויה בהר סיני פי' שבחי' אה"ר שמצד מקיף הנשמה המתגלה למטה בהנשמה שמלובש בגוף להיות אה"ר כרשפי אש תמיד בלי הפסק ולהפוך עי"ז כל המדות רעות דנה"ב בחי' זו עשויה בהר סיני שמצד שפרחה נשמתן נתגלה עצמיות מקיף הנשמה להיות מאיר בפנימי :

ריח ניחוח אשה לה'. הנה הריח משיב הנפש והיינו שממשיך מבחי' מקור השכל שלמעלה משכל הגלוי וכמו כשהאדם ישן שהוא שנסתלק שכל הגלוי ונכלל בעצמות כח השכל וכשמריחין לו ריח נתעורר עי"ז מהשינה. וזהו שארז"ל (ברכות מ"ג ע"ב) ריח דבר שהנשמה נהנה ממנו פי' עצמות הנשמה שלמעלה מהשכל. כי מכל המאכלים יש הנאה וטעם בשכל דוקא כמו חמרא וריחא פקחי כל כמה דלא שתינא רביעתא דחמרא לא ציילא דעתאי (עירובין ס"ד א') הא דלא אמרי' לך מאורתא משום דלא אכילנא בשרא דתורא כו' (ב"ק ע"ב). משא"כ הריח שממשיך עצמות הנשמה שלמעלה משכל כו'. והנה עיקר ריח נח' בקטרת אשר פי' קטרת הוא לשון קשר ובתרגום ע"פ ותקשור וקטרית. והיינו שלא יהיו ישראל מתקשראן באורייתא לבד כו' כ"א שיהיו מתקשראן בקוב"ה ממש בהוא המקור בחי' שמו הגדול א"ס בלי גבול. שהוא מקיף עליון על כל העולמות. ולכן נק' הקטרת ריח כו'. ועד"ז גם עולת תמיד שהי' במזבח החיצון נק' ג"כ ריח לפי שאה"ר זו היא תמיד בלי הפסק כלל לכן מעורר עי"ז בבחי' עצמות האוא"ס ב"ה שלמעלה מהשתל' בחי' שמו הגדול שיהי' ניחוח להוי' שיומשך משם בהיו"ד דשם הוי' להיות התחדשות ההארה תמיד בלי הפסק כנ"ל. וזהו שעולת תמיד מכפר על ביטול תורה כי ע"י ביטול תו' גורמים הסתלקות האור מהנשמה אכן ע"י עולת תמיד מתקנים זה כו' :

עולת תמיד העשויה בהר סיני לריח ניחוח וגו'. צ"ל מ"ש העשויה בהר סיני והלא כל המצות נתנו בסיני ולמה כתיב גבי עולה דוקא העשויה בהר סיני. והענין שארז"ל ברבות (פ' נו פ"ז) ע"פ וערבה לה' מנחת יהודה וגו' (מלאכי ג' ד') הקריב נח עולה וערבה לו שנאמר (נח ח' כ') ויבן נח מזבח ויעל עליו עולות וירח ה' את ריח הניחוח כו'. וקודם מ"ת יום אחד הקריבו ישראל ג"כ עולות (כמ"ש (משפטים כ"ד ה') וישלח את נערי בנ"י שהמה הבכורים ויעלו עולות כו' ועי"ז יצאו מכלל בני נח לבחי' בנ"י) וערב לו איני יודע של מי ערב יותר כשהוא אומר צו את בנ"י כו' תשמרו להקריב לי במועדו איני יודע שעולת בנ"י ערב לו. ביותר מן עולת נח. וז"ש וערבה לה' מנחת יהודה דוקא. וזהו ג"כ עולת תמיד העשויה בהר סיני דהיינו בחי' עולת בנ"י שבשעת מ"ת (כי העולות שהקריבו נערי בנ"י לפמ"ש בגמ' (שבת פ"ח וחגיגה ו') הי' זה יום ה'. ומ"ת הי' ביום ו' או בשבת לפי הדעות דשם) ולא עולת נח שהי' מקודם מ"ת כו'. הנה ארז"ל (ילקוט ר"פ בראשית) בראשית בשביל התורה שנק' ראשית ובשביל ישראל שנק' ראשית. וצלה"ק מארז"ל (פדר"א פ"ג) עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד. וצ"ל איך שייך שמו קודם שנבה"ע מי קראו בשמו. והענין שהוא כמו שנז' בזהר ובספרי קבלה הלשון אור א"ס ב"ה. פי' אור עד"מ אור השמש. שעצמיות השמש נק' מאור כמ"ש שני המאורות כו'. וההשפעה מהשמש מה שמאיר לארץ ולדרים וגם מה שמגדל למאים כמ"ש ממגד תבואות שמש נק' בשם אור. דהיינו זיו והארה בעלמא שאין נוגע לעצמיות אור השמש כלל. ולכן אין שום שינוי והתפעלות בהשמש בין כשהאור מאיר או שאינו מאיר דהיינו כשיש ענן המפסיק שאזי נכלל האור במאור עצמו כו'. וכמו"כ למעלה שהתגלות ההארה להחיות כל העולמות מרכ"ד עד כוכ"ד נק' בשם אור א"ס דהיינו הגילוי שבבחי' א"ס להתפשטותו (להחיות כל סדר השתלשלות עולמות עד אין קץ) הוא רק בחי' אור וזיו לבד שאין נוגע לעצמותו ומהותו כלל ולכן אני הוי' ל"ש כי שם הוי' נק' שמש כמ"ש (תלים פ"ד י"ב) כי שמש ומגן הוי' כו' ואעפ"י שמהווה הוא רק ע"י זיו לבד ובלשון הפסוק נק' בחי' זו דאוא"ס שמו כמ"ש (שם ק"ה) קראו בשמו. כי נשגב שמו לבדו (שם קמ"ח). כי השם הוא ג"כ כמו אור. שאינו נוגע לעצמות הנפש כלל. כ"א רק כדי שיפנה לזולתו ע"י שיקראנו בשמו. ומה שנק' ג"כ שמו ולא אור בלבד היינו כי המשל דאור אינו מכוון לגמרי. כי אור השמש מאיר בהכרח מהשמש שלא עפ"י רצון ובחירה מהשמש כלל. משא"כ למעלה שהתגלות האוא"ס להחיות כל העולמות הוא רק כאשר עלה ברצונו. ומקודם הי' האור כלול במאור כו'. ורק לענין זה לבד מכוון המשל דאור

אורייתא הוא בחי' חו"ע שהוא המעין שנובע תמיד מהמקור שהוא בחי' קוב"ה כנ"ל בענין כי נשגב שמו כו'. והנה עסק התורה הוא להיות המשכת גילוי אור א"ס בחכמה. וכיון שהתהוות גילוי האור בהנ' הוא תמיד בכל רגע מתהוה התהוה ג"כ צ"ל מצות לימוד התורה ג"כ תמיד. אך מי שא"א לו יוצא בפרק א' שחרית ופרק אחד ערבית שהוא מחבר לילה ביום ויום בלילה ע"כ נק' זה ג"כ תמיד למי שא"א לו :

ג. **ועתה** צריך להבין ענין ישראל מתקשרן באורייתא. דהנה . עיקר ענין קיום הקשר הוא ביחו' שני קשרים וכמו לענין שבת. והענין כמבואר בתניא שבשעת התחלת למוד ההלכה הרי אז חכמת אותה הלכה מקיפו מכל צד. ואח"כ כשמבין הלכה זו היטב לאשורו ולעומקו אזי חכמתו ושכלו של האדם מקיף לחכמת אותה הלכה שנכנסת בפנימיותו ומוקף משכלו וזהו עיקר הקשר שהוא שיכנס חכמת התורה בפנימיותו. וזהו פי' מתקשרן כו' היינו שילמוד היטב בעיון גדול שישיג ההלכה לאשורה ולעומק' עד ששכלו יקיף אותה הלכה. ועפ"י עבודה היינו כי תורה היא בחי' חכמה כח מ"ה ביטול אמיתי. ולכן נק' התורה אמת כמשארז"ל (ברכות ה' ע"ב) ע"פ לכל אשר יקראוהו באמת. אשר האמת הוא איך דכולא קמי' כלא חשיב. שביטול זה הוא בתורה כו'. ולכן אמרז"ל (מנחות נ"ט ע"ב) פרק אחד. שיהי' גילוי בחי' אחד כו'. ולכן כל האומר אין לי כו'. אך אם ביטול זה הוא רק בבחי' מקיף אגלו אין זה קשר. ופי' מתקשרן באורייתא היינו שהביטול דח"ע יהי' נקלט בפנימיות הנפש ממש. והנה כתיב (בראשית ל"א) והיו העטופים ללבן והקשורים ליעקב. פי' עטופים הוא בחי' מקיף כמו הטלית שמברכין עליו להתעטף. והנה הגם שלובשים הטלית ומקיף מ"מ יכולים לחשוב מח"ז. והנה יש ב' מיני התבוננות. א' שאעפ"י שמתבונן איך שהוי' אחד וכולא קמי' כלא חשיב מ"מ זהו בבחי' מקיף ורחוק ממנו. וע"ז נאמר והיו העטופים ללבן בחי' ק"נ שיכול להיות יניקת החיצונים תאות כו'. אך יש שההתבוננות נקלט בבחי' הכרה והרגשה ממש כאלו רואה וע"ז נאמר והקשורים ליעקב כו'. ושם הוי' הוא ענין ו"ה כי ו' הוא שש מדות ובראשו היו"ד הוא בחי' ח"ע שמלובש ומתגלה בהמדות ואח"כ בבחי' ה' תתאה שה' ברא. כמאה דישראל מתקשרן באורייתא הוא ענין יחוד ו"ה. ואורייתא בקוב"ה הוא ענין יחוד י"ה. ובזה יובן מארז"ל (מד"ר ריש פתי' דאיכה סי' ב') ויתר הקב"ה על ע"ז ג"ע וש"ד ולא ויתר על עון ביטול תורה. והענין דלא קאי זה על פרט אדם אחד דאם הוא רשע מהו הפעולה מעסק תורתו כמ"ש ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי. אך דקאי זה על הכלל ישראל שאם נמצא עונות המורים דג"ע וש"ד כו' מ"מ ויתר. ולא ויתר על עון ביטול תורה. כי מצות הם רמ"ח אברים דמלכא וע"ד שהאברים שבכלל אשר מלובש חיות פרטי ושייך קלקול באיזה אבר מסתלק החיות פרטי ומ"מ יכול להיות קיום האדם. והנה שמוח מלובש כללות החיות של כל הגוף ולכן שייך קלקול שמוח מסתלק הכל. ועד"ז כשחטאים במצות גורמים הסתלקות אור פרטי אבל כשיש ביטול תורה גורמים הסתלקות כללות התהוות האור והחיות מבחי' ח"ע ומזה נמשך הגלות שהוא ענין השינה כו' (עד"ה עולת תמיד שאח"ז) :

ד **והנה** להבין מהו ענין עולת תמיד שמכפר על עון ביטול תורה. נ"ל תחלה ההפרש שבין חטאת לעולה. דהנה חטאת אינו עולה וכלל לגבוה אלא האימורין אבל כל הבשר אינו עולה. ונאכל לכהנים. אבל עולה כולה כליל שעולה ונכללת לגבוה הבשר הכל יחד. והנה בחטאת מצינו גם לשון ירידה כמ"ש (ויקרא ט' כ"ב) וירד מעשות החטאת כו' משא"כ עולה לשון עליה ואחז"ל (זבחים פ"ג ע"א) כיון שעולה שוב לא ירד כו'. והענין שיש שני מיני התפעלות. יש שמתפעל באהבה ותשוקה לה' כו' ומ"מ המדות דנה"ב עדיין בתקפם. ורק שנכנעים ובטלים אז לגבי אור האהבה המתגלית בנה"א ינק' אתכפיא. ולכן אחר התפלה שחולפת ועוברת האהבה מתעוררים המדות דנה"ב להתאוות תענוגי עוה"ז. וזהו ענין החטאת שאין הבשר נכלל לגבוה ויכול להיות אח"כ ירידה כו'. אך יש התפעלות אהבה רבה כרשפי אש שגם המדות דנה"ב נתהפכו לגמרי לאהבת ה' לבדו עד שגם אחר התפלה לא ירצה כלל בתענוגי עוה"ז ובחי' זו נקרא אתהפכא. וזהו ענין עולה שכולה כליל היינו שגם הבשר נכלל לגבוה וגם אין יכול להיות ירידה וזהו עולת תמיד. וביאור"ע הנה נתבאר בתניא שיש ב' בחי' אה"ע ואה"ר. שאה"ע נמשך מהתבוננות בבחי' מלכותך מכ"ע ואתה מחי' את כולם שהוא ית' חיי החיים כו' של כל העולמות וכל העולמות בטלים אליו כו' שמזה נמשך אהבה עזה לדבקה בו ית' ולמאס כל תענוגי עוה"ז ולכן נקרא אהבת עולם שנלקח מהתבוננות דביטול העולמות. וזלעו"ז היכלות דסט"א שאינן בטלים ורק להגדיל היש של עוה"ז ולחפוץ בתענוגי' כו'. ולכן בבחי' אהבת עולם יכול להיות שינוי והפסק אחר התפלה כנ"ל. אך יש עוד בחי' אה"ר שמצד שרש הנשמה כי חלק הוי' עמו חלק ממש מכש הוי' עצמותו ומהותו ית' שהוא אור א"ס שלמעלה מהעולמות דכולא קמיה כלא חשיב ממש כו' ואה"ר זו היא בלי גבול ממש להיות כלה שאהי ולשבי כליון וביטול היש לגמרי שהו"ע הביטול במציאות באוא"ס כו' וע"ז כתיב עלי באר כו' שכמו שמלמעלמ"ע יש בחי' מים חיים שנובעים תמיד מהמקור העליון בלי הפסק כלל כך מלמטלמ"ע יש ג"כ בחי' העלאת מ"ן באה"ר שאין בה שינוים כלל. ותמיד היא מאירה כו'. וכשמתגלה אה"ר זו בנפש אזי גם המדות דנה"ב מתהפכים לגמרי למאוס בתענוגי עוה"ז. וגם אה"ר זו אין בה שינוים בתמיד מאירה בלי הפסק. וזהו עולת תמיד שהיא בחי' אהבה מלמעלה תמיד בלי הפסק להיות נכלל ובטל באוא"ס ב"ה ומצד זה גם המדות דנה"ב נהפכים. וזהו ענין עולה שכולה כליל כו' :

ה **אך** הנה שיתגלה בחי' אה"ר שמצד שרש הנשמה למטה שהנשמה מלובשת בגוף עז"כ עולת תמיד העשויה בהר סיני. דהנה כתיב (שיר ה' ו') נפשי יצאה בדברו ואחז"ל בגמרא (שבת פ"ח ע"ב) על כל דבור ודבור פרחה נשמתן והחזיר להם הקב"ה בטל תחי'. ובמד"ר ע"פ זה איתא שמדבור אנכי פרחה נשמתן כו'. וצ"ל למה הי' צ"ל פרחה נשמתן ואח"כ יחזיר להן כו'. והענין יובן עפ"י מ"ש בזהר (ר"פ נח ס' ע"א) דקוביא שבכל צדיקים הגדולים הוכפל שמם ב"פ בתורה זה"ז. כמו אברהם אברהם. יעקב יעקב. משה משה. שמואל שמואל כו'.

ובינאק

קו האמצעי (זח"א קמ"ה ב') וכמארז"ל (תענית ה') יעקב לא מת פי' שלא נפל בשבה"כ. וזהו ג"כ כוונתם מטתו שלמה כו'. וע"כ תפלתו הוא רק המשכת אתעדל"ע והמשכת מ"ד מלמעלמ"ע בחי' סגולתא כנ"ל. וזהו כי יעקב בחר לו י"ה ישראל לסגולתו כו'. ולכן תפלתו היא רשות כי ע"י הבירור שע"י ב' התפלות דשחרית ומנחה שהוא בחי' סגול אתעדל"ת והעלאת מ"ן נמשך ממילא אח"כ האתעדל"ע בחי' סגולתא. וזהו שנים ליום אשר אני עושה סגולה כו' ודו"ק :

עולת תמיד העשויה בהר סיני וגו'. הנה התורה נק' תמיד ע"ש לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה. בלי הפסק כלל. ולכן התמיד של שחר הי' מכפר על ביטול תורה של לילה ותמיד של בין הערבים הי' מכפר על ביטול תורה של יום (שהש"ר פ"א). וצ"ל למה נשתנה מצות לימוד התורה מכל המצות שכולם נעשים ונגמרים. שאם מניח תפילין בשעה אחת קיים מצות תפילין וכן לולב ושופר וכדומה. משא"כ לימוד צ"ל תמיד בלי הפסק כלל. וגם הרי מי שא"א לו לעסוק הוא יוצא בפרק אחד שחרית ופ"א ערבית. הנה כתיב (ירמי' ב' י"ג) כי אותי עזבו מקור מים חיים. ות"י ית פולחנא דלי שבקו די בגינהון אנא מייתי עליהון יקר כמבוע דלא פסיק. וצ"ל מהו המשל דמקור מים חיים שנקרא כך הקב"ה. הנה מבואר בזהר (ס"פ בא מ"ב ב') שיש ג' בחי' מקור מעין והפירש או נהר. המעין הוא נביעת המים וראשית התגלותן אך שנובע תמיד מים חדשים בלי הפסק כלל והיינו מחמת המקור שממנו הוא כח הנביעה תמיד כי המקור הוא בחי' שבלי גבול. והנה למעלה כתיב המחדש בטובו בכ"י תמיד מעשה בראשית שחידוש הבריאה מאין ליש הוא תמיד דכתיב והחיות רצוא ושוב שהחיות הראשון חוזר ומסתלק ליכלל במקורו ונמשך חיות חדש להוות כל העולמות וזהו תמיד בכל רגע וכמו דפיקא דלבא שהוא ענין התפשטות חיות הנפש בהגוף הוא ע"י הסתלקות והתפשטות כי התקשרות חיות הנפש בגוף שרחוקים זמ"ז בתכלית א"א להיות באופן אחר וכש"כ התקשרות חיות אלקות בעולמות שהוא בבחי' רו"ש כו'. ובד"פ הוא בכל רגע לרגעים תבחננו כו'. ובד"כ בי"ב שעות היום מאיר יב"ל הוי' שבכל שעה מסתלק צירוף זה ונמשך צירוף אחר. ובכללות יותר הוא ענין ר"ח שכל החיות של חדש העבר מסתלק ונמשך חיות כללי על כל חדש. ועוד בכללות יותר הו"ע ר"ה שמסתלק החיות כללי של כל השנה שעברה עם התורה והעבודה ונמשך אח"כ חיות חדש כללי על כל השנה. נמצא שהתחדשות החיות שמאוא"ס כו' בעולמות הוא תמיד שחיות זה מסתלק ונמשך חיות חדש כו'. והרי זה כמו המעין שנובע תמיד בלי הפסק. אך נביעה והתחדשות זו שבלי הפסק הוא מהמקור. כי מקור בגימט' שמו בחי' עד שלא נברא העולם הי' הוא ושמו בלבד. בחי' שמו הגדול. כי עצמותו ומהותו ית' לא שייך לומר עליו ית' שהוא מקור להתחדשות החיות בהעולמות. כי העולמות אינן ערוך כלל ואפי' האצילות כו'. ורק בחי' שמו הגדול שהוא הארה והתגלות שממהוע"ל בחי' אור א"ס ב"ה שבלי גבול בחי' זו הוא המקור להיות התחדשות החיות והאור בהעולמות תמיד בלי הפסק. והנה כתיב כי נשגב שמו לבדו שגם שמו ית' הוא נשגב לבדו קדוש ומובדל ואינו בבחי' גילוי כלל להיות חיות לעולמות רק שהוא מקור שממנו נמשך להיות התחדשות גילוי אור וחיות בעולמות וה"ז כמו המקור בגשמיות שלמעלה ממהות מים כו'. והנה הבחי' שבה ראשית התחדשות וגילוי האור וגם תמיד כנ"ל נק' מעין ומהו המעין הוא היו"ד דשם הוי' כי שם הוי' מורה על ההתהוות והיו"ד מורה על התמידיות שהוא מהווה תמיד בלי הפסק כלל והיינו לפי שהתחדשות גילוי אור וחיות שמהמקור בחי' שמו הגדול תמיד בלי הפסק הוא בהיו"ד דשם הוי' ולכן הוא מורה על תמידיות ההתהוות. וגם לכן היו"ד נקודה קטנה שהוא כמו נביעת המעין והתגלותו מהמקור שהוא הולך צר מאד רק גיד קטן דאלו הי' הולך מהמקור בשטף הי' נחרב העולם וכמ"ש גבי מבול נבקעו מעינות תהום כו' כך גם למעלה התחדשות גילוי האור והחיות שמהמקור בחי' שמו הגדול שהוא ית' א"ס בלי גבול שדכ"ש כו' צ"ל הגילוי בצמצום עצום שיתגלה רק הארה. וע"ז מורה אות היו"ד. והיינו כי היו"ד הוא בחי' חכמה כח מ"ה תכלית הביטול. וכן אורייתא דמחכ"נ ג"כ ביטול. הכל לבאר איך הוא רצה"ע ב"ה. ומצד ביטול זה היא בבחי' מעין שנובע בה התחדשות החיות מעצמות אור א"ס תמיד וכמ"ש גבי פרה מים חיים אל כלי שהה"ע נק' מים חיים מצד הנביעה מהמקור כו' אל כלי הוא אותיות התורה וקיום המצות:

ב **והנה** כתיב ונהר יוצא מעדן. עדן הוא בחי' היו"ד דשם הוי' בחי' ח"ע שהוא המעין יוצא ונמשך ממנו נהר תמיד יצא לא כתיב אלא יוצא לשון הוה ותמידות. והיינו כמו בגשמיות ענין מעין ונהר שהמעין הוא ראשית התגלות המים שהולך צר מאד ואח"כ נתפשט לנהר ובא שם בתכלית ההתגלות לאורך ורוחב גדול כו'. וכך גם בחי' היו"ד דשם הוי' ח"ע אעפ"י שהוא ראשית התחדשות גילוי האור אין זה גילוי גמור כמבואר במ"א ואח"כ כשנמשך האור בבינה בא שם לידי גילוי גמור בהתפשטות אורך ורוחב כו' לכן נק' הבינה בשם נהר. רחובות הנהר איהו בינה (זח"ג קמ"ב ע"א) כו'. והנה הנהר הולך מהמעין בתמידיות וכמו המחשבה לפי שנובעת מכח השכל אינה פוסקת לעולם כ"ז שכח השכל אינו פוסק כך גם למעלה כ"ז שנובע התחדשות האור מהמקור בחי' שמו הגדול בהיו"ד דשם הוי' ח"ע מתפשט האור אח"כ מחכמה לבינה ג"כ תמיד לבוא שם לידי גילוי גמור כנ"ל. וזהו ונהר יוצא מעדן לשון הוה ותמידיות. והוא ענין שני תורות תושב"כ ותושבע"פ אשר תושבע"פ מקבלת הגילוי מתושב"כ. וע"ז כתיב אכלו רעים שתו ושכרו דודים ואיתא בזהר (ח"ג ד' ע"א) אכלו רעים לעילא שתו ושכרו דודים לתתא. והיינו כי ו"ה דשם הוי' שאין היחוד תמיד. כמו בזמן הגלות דליכא יחוד. ע"כ נקרא דודים דמתפרשין לפעמים משא"כ בחי' י"ה הו"ב שנהר יוצא מעדן תמיד ע"כ נק' רעים תרדל"מ. וע"ז איתא בכה"אריז"ל שיחוד הו"ב הוא תדיר ולא נפסק לעלמין כו'. וזהו אורייתא מתקשראה בקוב"ה.

אורייתא

שא"ס ב"ה עצמו. וזהו בחי' אם שלמטה ועי"ז נמשך מלמעלה אתעדל"ע והמשכת מ"ד בחי' אם שלמעלה וזהו לאבי אם שלי כו'. דהנה כתיב (תלים י"ט) לשמש שם אהל בהם והוא כחתן כו'. והיינו כמ"ש (בראשית י"ח א') והוא יושב פתח האהל כחום היום. דהנה כל השפעות אוא"ס בפנימי' הוא ע"י גבורות דוקא. וכמו שאנו רואים בהתפשטות והתלבשות חיות הנפש הוא בדם. וכמ"ש (ויקרא י"ז י"א) כי נפש הבשר בדם היא. אעפ"י דדם סומקא בחי' גבורות אלא כי בבחי' קרירות א"א להיות גילוי חיות כ"א דוקא בדם שהוא חום וגבורות וכענין גשמים שיורדים בגבורה התחלקות טיפין טיפין אף שהגשמים הם חסדים וחיים לעולם מ"מ מוכרחים לירד בהתחלקות טיפין כו' כדי שיתקבלו בעולם. ועד"ז יובן ג"כ הנמשל למעלה בהשפעת גילוי אוא"ס בפנימי' הוא ע"י בחי' הגבורות. וזהו והוא יושב פתח האהל כחום היום אהל הוא מקיף בחי' סוכ"ע והמשכה והגילוי בבחי' ממכ"ע נק' פתח האהל. וכדי להיות המשכה וגילוי מבחי' סוכ"ע בממכ"ע הוא כחום היום היינו ע"י גבורות כו'. וזהו לשמש שם אהל בהם שמש הוא חום ולכן מאיר בעולם. והוא" דוקא כחתן" שיום חתונתו זה מ"ת שהוא השפעות אוא"ס בגילוי כו'. ולכן האתעדל"ע והמשכת מ"ד שהוא גילוי אוא"ס נק' אבי אם יו"ד כי האתעדל"ת הוא אם ה' ואל אישך תשוקתך. וענין לאמי לאבי היינו שבבחי' לאבי צ"ל לאמי כו'. וכמ"ש רעיתי ואחז"ל (שהש"ר פ"א סי' נ"ז) מפרנסתי. ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים (זה"ג ז' ע"ב). והיינו כמו עד"מ שכדי שיהי' התלבשות חיות הנפש בדם היא ע"י לחם דוקא. וכך הוא למעלה. דהנה אוא"ס הוא למכה"מ וע"כ כדי להיות התלבשות אוא"ס בחכ' וחסד כו' צ"ל לחם לזה והוא עסק התורה. וזהו לאמי לאבי אם יו"ד. ריח ניחוחי. הנה תפוח מתוק אין בו ריח כ"כ כ"א בתפוח חמוץ שבו יש ריח חזק וכך העלאת נה"א באה"ר אינה נק' ריח למעלה כ"א דוקא אתהפכא מחשוכא לנהורא של נה"ב שיהי' עולה באה"ר וביטול בא"ס ב"ה כו' זה נק' ריח למעלה. וכמ"ש (בראשית כ"ז) וירח את ריח בגדיו ואחז"ל (סנהדרין ל"ז א') ריח בוגדיו בע"ת כו'. ועי"ז ניחוחי ניחוח להוי' כמ"ש (מ"ב ב' ט') נחה רוח אליהו על אלישע. וכך ניחוח להוי' הוא המשכת אוא"ס בשם הוי' וזהו ניחוחי:

ה **ועתה** צ"ל ענין הכבשים שבש"א יכבוש עונותינו ובה"א שהוא לשון כיבוס כשלג ילבינו. והענין דבגמ' כו' הם זדונות כשגגות או כזכיות. דהנה יש ב' בחי' אתכפיא ואתהפכא. אתכפיא הוא שהרצון והתשוקה להרע ישנו עדיין כי אין הרע מאוס אצלו והיינו שז"מ הרעים הם עדיין בתוקפם כתולדתם. רק שאינו מניחם להתפשט שיתלבשו במח' או בדיבור כו' וכש"כ במעשה כ"א כל המחודו"מ הם לה' לבדו והמדות נכבשים בלתי יתפשטו כלל. והנה כשהעלאת מ"ן הוא בבחי' אתכפיא עי"ז גורם למעלה ג"כ להיות יכבוש עונותינו. והיינו שהעון והרע ישנו בשלימות רק שדוחים ומפילים אותו למטה מטה במקום רחוק מאד שלא יפעול פעולה ופגם. וזהו ותשליך במצולות ים כל חטאתם וכמאחז"ל כובש אותם תחת כסה"כ. וזהו ג"כ ענין זדונות כשגגות. אבל בחי' אתהפכא היינו שכל ז"מ של נה"ב נתהפכו לגמרי לה' ולא נשאר שום רצון לרע כלל כי הרע מאוס ושנאוי אצלו בתכלית ועי"ז גורם למעלה ג"כ להיות כיבוס העונות שהחטא ועון עצמו עולה ונכלל בקדושת ה' וכמאחז"ל נושא עון שנושאהו ומעלהו למעלה. וזהו"ע זדונות כזכיות. וזהו כשלג ילבינו. דהנה כיבוס הוא במים ויש ב' בחי' מים נוקבין ומים דוכרין מים נוקבין הוא בחי' התשובה והעלאה מלמטלמ"ע בבחי' אתהפכא חשוכא כו' ועי"ז נמשך מ"ד מבחי' כשלג ילבינו כמ"ש לבושי' כתלג חיור שהוא המשכת יגמה"ר להיות כיבוס העונות לגמרי כנ"ל וכמ"ש מי אל כמוך נושא עון כו'. והנה ב"ש הוא מדת הגבורה שעיקר העבודה בבחי' אתכפיא (כמ"ש במ"א שיש מעלה באתכפיא) ע"כ אמרו כבשים הוא יכבוש עונותינו וכנ"ל. וב"ה הוא מדת החסד אתהפכא כו' נמשך להדיח כמים כו' ע"כ אמרו כבשים הוא ל' כיבוס וכנ"ל. בני שנה. כמאחז"ל ע"פ בן שנה שאול במלכו וכי בן שנה הי' אלא שלא טעם טעם חטא כבן שנה וכן כאן פי' בני שנה דבין לב"ש שאומרים כבשים ל' יכבוש כו' ובין לב"ה שאומרים כבשים ל' כיבוס הכל הו"ע טהרת העונות ולכן כבשים בני שנה שלא טעם טעם חטא כבן שנה:

ו **שנים** ליום. ליום אחד אני עושה סגולה. דהנה כתיב והייתם לי סגולה מכל העמים סגולה הוא בחי' סגול נקודה אמצעי' תחת שני נקודות העליונות. ובחי' סגול זה צריך לעשות מכל העמים דוקא. והענין כי מקור התהוות הקליפות הוא בבחי' ישמעאל ועשו ויניקתם מב' מדות חו"ג דקדושה כמאחז"ל אברהם. חסד דקדושה. יצא ממנו ישמעאל חסד דקליפה. ויצחק. גבורה דקדושה. יצא ממנו עשו גבו' דקליפה. והענין כי חסד נק' לפעמים בשם גדולה כמ"ש לך ה' הגדולה והגבורה. והיינו כאוא"ס ב"ה שלמעלה מהשתלשלות שקמי' כל העולמות הם אפס ח' וכלא"ח כו'. וכתיב ולגדולתו אין חקר. ולכן מגדולה זו נמשך החסד וההשפעה לכל העולמות וכמ"ש ארך אפים וגדל חסד. והנה בנבראים צ"ל החסד מצד הביטול וכמו אברהם שהי' עפר ואפר ולכן הי' בעל חסד גדול (עי' ביאור זה באריכות ע"פ ושלשת תרד מאד) אבל ישמעאל הוא ג"כ חסד אך החסד הוא מצד גדלות וגסות רוח כו'. שהוא שע"ה וקליפה. וזהו שנפל מגדולה דקדושה חסד דקליפה כו'. ועשו הוא בחי' גבו' קימוץ הב הב הכל לגרמי' כו' ונפל ממדת גבו' דקדושה (עי' ע"פ הנ"ל) והנה ב' מדות אלו הם כללות כל הרע כי חסד הוא בחי' תאוות רעות כו' וגבו' הו"ע רציחה וכעס וגזילה כו'. וצריכים לברר ב' מדות אלו. והיינו ע"י הביטול דלשארית נחלתו (עי' ע"פ הנ"ל) וזהו נקודה האמצעית שתחת שני הנקודות שהיא המבררת אותם. וזהו והייתם לי סגולה כו'. וזהו בחי' סגול. אכן סגולתא הוא להיפך שנקודה האמצעית היא עליונה על הב' נקודות והיינו שהוא האתעדל"ע וההמשכה מלמעלמ"ט מאוא"ס ב"ה. וזהו הענין שאברהם תקן תפלת שחרית כדי לברר מדת החסד דקליפה שנפל ממנו. וכמו"כ יצחק תקן תפלת מנחה כדי לברר מדת הגבו' דקליפה כו'. וכ"ז הוא בחי' הסגול כו'. ומה שיעקב תקן תפלת ערבית אינו כדי לברר כו' שיעקב לא נפל ממנו כלום. כי יעקב הוא בריח התיכון

קו

גבורה כו' וכל מדה היתה בבחי' נקודה לבד. ויובן זה מש"ש הנה"א דלפעמים באה מדת האהבה לה' בתכלית הגדלה היינו שאהבה זו באה ג"כ לידי יראה מה' כו'. ובא לידי רחמים לעורר ר"ר על נפשו על עונש הירידה כו'. ובא לידי ניצוח בכל היום לסור מרע ולעשות טוב. וכן ע"י אהבה זו הוא לומד כל היום תורה בעומק חכמתו ודעתו. ומקיים כל המצות באהבה זו. וא"כ נעשה מאהבה זו בנין שלם להיותה כלולה מכל הע"ס של הנשמה הם ג' שכליים וז"ת שמכולם כלולה האהבה. אך זהו כשהאהבה היא בהגדלה. אך לפעמים באה האהבה לה' בקטנות היינו רק אהבה לבד ואין יכול לבוא ממנה לידי יראה ורחמים כנ"ל באריכות. והיינו שזהו רק גילוי עלם נקודת אהבה לבד בלי שום התרחבות והתפשטות כלל עד שתוכל להתכלל מכל הע"ס כ"א כלולים בה בהעלם כו'. ועד"ז יובן הנמשל למעלה שז"ת דתיקון הנה כל מדה יצאה בהתגלות והתפשטות והיינו שכלולה מכל הע"ס כמו חסד הוא כלול מחכמה וגם כלול מגבורה כו'. ולכן בא מחסד עליון כמה השפעות אור מים רקיע כו'. שעל ידי התכללותו מבחי' ח"ע נמשך ממנו השפעת האור כו'. וזהו"ע פרצוף. והיינו שהעלם הע"ס שכלול בכל מדה יצא אל הגילוי לגמרי שנתגלה בחי' גבורה גם במדת החסד וכן ת"ת ונצח והוד יסוד מל' כו'. וזהו כמו במשל למיחת האילן ויציאת הולד שכל ההעלם נתגלה ונתחלק לרמ"ח אברים כו'. משא"כ מדות דתהו הנה כל מדה היא בחי' נקודה לבד כמו מדת החסד הוא רק חסד ואינו כלול משום מדה זולתו כו' (ורק שבהעלם מוכרח להיות כלול בו כח כל הע"ס). וא"כ הענין שבתהו אין המדות בבחי' הגדלה וריבוי כו' והיינו שבחי' ע"ס שכלול בכל מדה נסתרו להיות בתכלית ההעלם עד שלא יתכן שום התחלקות כפי' במדת חסד כ"א נקודת חסד לבד. והוא כמו במשל העלם האילן כשהוא כלול בגרעין שלא יש שום התחלקות עליו ועליו ופירותיו כ"א הכל כלול יחד. וכמו העלם הולד כשהוא כלול בהטפה כו'. והנה בהגילוי נתחלק ונתפרד הטוב לבדו והפסולת לבדו ואין חיבור ביניהם משא"כ בההעלם הכל כלול יחד ומעורב הטוב והפסולת:

ג **ועתה** צ"ל הענין שבעוה"ז מועלת התשובה משא"כ בעוה"ב כנ"ל. והענין דהנה לאחר בצמיחת האילן הנה כל דבר על מקומו כמו עליו הם לבדו וכן עליו ופירותיו כו'. ואינו מתחבר עם זולתו. ולכן א"א לעשות מעלה פרי ומפרי עלה אחר שכל דבר בא לידי הבדלה ומהות בפ"ע כו'. וכן הענין בעוה"ב שהוא בחי' עולם התיקון שכל מדה היא בבחי' הבדלה כו'. ע"כ כל דבר על מקומו יבוא. כמו עולם הנשמות הוא עולם בפ"ע ועולם המלאכים בפ"ע כו'. ויש ג"כ קליפות וסט"א והם מופרדים ומובדלים לגמרי מגבול הקדושה. ואין שום תערובות. ע"כ א"א לעשות שם תשובה כיון שטמא נפשו ושקעה ברע. כ"א צ"ל כסדר המדרגות חיבוט הקבר וכל העונשים כו'. משא"כ בעוה"ז הוא כמשל הגרעין שבהיות כלול בו כח היולי של האילן כולו. הנה אין שום התחלקות בין עליו ועליו ופירותיו כו'. כ"א כח כולם כלול בשוה יחד תוך הגרעין. ע"כ יוכל להיות ברכה דוקא מהגרעין ע"ד מארז"ל (תענית ח' ב') אין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מהעין. והיינו להיות פירות הרבה ועלין מועטים (ולפעמים בשעת קללה ה' ישמרנו נעשה להיפוך שמוציא עלין הרבה ופירות אין כו'). והיינו לפי שכח כולם כלול בו בשוה ע"כ יוכל להתהפך מעלה לפרי כו'. ועד"ז יובן הנמשל בענין עוה"ז דלפי שהוא בחי' עולם התהו בחי' נקודות קודם ההבדלה שהוא רק כמו זריעות כנ"ל ע"כ כלול הכל יחד ומעורב טו"ר לגמרי ע"כ בעוה"ז דוקא הו"ע התשובה לאתהפכא חשוכא לנהורא ורע לטוב ממש כו'. אך הנה כדי להיות בחי' תשובה. הנה הוא כמו עד"מ שיוצא כח והעלם של הגרעין לידי גילוי הוא ע"י גשם. וכמ"ש כאשר ירד הגשם והשלג כו' והרוה את הארץ והולידה כו'. גם ע"י כח הצומח שהוא מאמר ה' תדשא כו' וע"י המזל שמכה ואומר לו גדל. וכמו"כ כדי להיות מהזריעות דכלים דתהו כנ"ל בחי' צמיחת אילנא דחיי דתיקון והיינו כדי לברר ולעשות מתהו תיקון צ"ל מאיר כח עליון יותר שלמעלה מתהו ותיקון. וכן להיות אתהפכא חשוכא לנהורא ע"י תשובה הוא ע"י המשכת כח עליון שלמעלה מאוא"ס ב"ה. והיינו שבעוה"ז מאיר חכ"ע הכים ולא בחכמה ידיעא וכתיב (איוב כ"ח) והחכ' מאין תמצא. אין הוא או"ס הסוכ"ע שאינו מושג שמלובש בחכמה ומאיר בעוה"ז כו' ובחכ' אתבירו להיות בחי' תשובה ואתהפכא חשוכא לנהורא. אך תחלה צ"ל ואד יעלה מן הארץ אד ל' שבירה לב נשבר ונדכה מרירות על ריחוקו מהוי':

ד **ועתה** צ"ל מהו"ע התשובה וגם מה שייך ענין הכבשים התמידין לתשובה. הנה תשובה היא החזרת פב"פ. וצ"ל הלא מכה"כ ולית אתר פנוי מיני' ואיך שייך ריחוק מהוי'. אך הענין ידוע כמשל שני בנ"א העומדים זה אצל זה ממש כשכל א' שונא לחבירו ומסלק פנימיותו ממנו ומה שפונה אליו הוא רק בחיצוניותו הנה זהו ענין ריחוק בתכלית. אך כשאוהבים זא"ז וכל א' פונה לחבירו בפנימיותו ממש זהו אמיתי' הקירוב. וכעד"ז הוא באלקות כשפנימי' נש"י שכל ומדות מלובשים בעניני עוה"ז שזה עיקר חפצו ומגמתו. ומה שפונה לה' בתפלה ותומ"צ זהו רק בחיצוניות ובקרירות כמ"ש (ירמי' ב' כ"ז) כי פנו אלי עורף כו'. זהו"ע ריחוק מה'. משא"כ כשכל הפנימי' והחפץ של נש"י הוא לה' לבדו זהו קירוב כו' והו"ע תשובה החזרת פב"פ. והנה קרבנות הוא לשון קירוב והיינו שמקריבים בע"ח אשר בע"ח הוא כנגד יסוד האש דעוה"ז ואש שלמטה הי' נכלל באש שלמעלה. והנה גילוי הפנימי' הוא דוקא ברשפי אש כי בקרירות אין מלובש רק חיצוניות משא"כ בחמימות והתלהבות אש בזה מלובש פנימי'. וע"כ ע"י קרבנות הבע"ח הי' כל הפנימי' של נש"י רק לה' לבדו כו'. וזהו אדם כי יקריב כו' קרבן להוי' כו'. ובעת הו"ע תפלות כנגד תמידין. והיינו להיות התלהבות ורשפי אש האהבה ליכלל וליבטל בא"ס ב"ה ע"י התבוננות כי נשגב שמו לבדו ורק הודו וזיו כו' הארה בעלמא היא מקור חיות כל העולמות וישראל עם קרובו כו'. וע"י רשפי אש זה יוכל להתהפך כל פנימי' המדות של נה"ב לאלקות כו'. וזהו את קרבני לחמי לאשי. קרבני הוא בחי' תשובה והעלאת מ"נ ברשפי אש והתלהבות ליבטל בא"ס

כו' אדם בגימט' מ"ה ביטול במציאות כו' וגם מ"ה הוא במילוי אלפין. ולכן נק' הנה"א אל"ף. והנה ירידת הנה"א והתלבשותה בגוף ונה"ב הוא כדי לברר הנה"ב שיתהפך הכח המתאוה מאהבת עוה"ז ותענוגי' להתכלל ברשפי אש האהבה לאוה"ש ב"ה. ואזי נק' הנה"א בשם אבן ה' ב"ן. וזהו שנק' י"ב שבטים בשם אבנים. והנה מצינו ג"כ שנש"י נק' כוכבים (מד"ר ר"פ שמות סי' ג') וכמ"ש וספור הכוכבים וגו' כה יהי' זרעך. וכן ארז"ל (במדבר רבה פ"ב סי' י"ב) לעו"ל חמה ולבנה בושים כוכבים אינם בושים וישראל נמשלו לכוכבים. והענין כמו שאנו רואים למטה שהאבנים טובות שכל גידולם הוא רק מהכוכבים שכל אבן יש לו כוכב המשפיע ומאיר אותו. וכמו"כ הוא ג"כ בנש"י שירידת הנשמה בגוף ונה"ב נק' אבנים. אך שרש הנשמה שנשאר למעלה בבחי' מקיף ונק' מזליי' זהו נק' כוכבים. וכדי שתוכל הנשמה שמלובשת בנה"ב לברר את הנה"ב שיהי' אבן טוב ומאיר כו' צריכה לקבל הכח משרש מקיף הנשמה שנק' כוכבים וכמ"ש כי תצא למלחמה על אויבך עי' בלקו"ת ע"פ זה. וענין י"ב אבנים היינו מחמת התכללות המדות והאלכסונות מחסד אל ההוד ומגבורה אל הנצח כנודע מענין יבג"א בפרדס. ועי' בד"ה מחר חדש ובהביאור ובד"ה החדש הזה לכם. וזהו ג"כ ענין י"ב בקר והים עליהם מלמעלה. והנה יב"א הם כנגד י"ב שבטים. היינו העלאה מלמטלמ"ע בבירור בחי' ה' מנה"ב. ולפי אופן ההעלאה באיזו אלכסון כמו"כ נמשך עי"ז צירוף משם הוי' ג"כ באלכסון זה כידוע שיש יבג"א ג"כ בז"א דאצי'. וזהו שיב"א הם כנגד י"ב צירופי הוי' יחוד שמשא וסיהרא. וזהו ויקבע במקום ההוא המשכת יש כ"ב. יש קנה חכמה קנה בינה וכ"ב אותיות התורה. כי"ב אבני המקום בחי' העלאת מ"נ שמלמטלמ"ע בירור כל הבחי' של המדות דנה"ב. וזהו כבשים בני שנה דוקא שיהי' כלול מכל היב"א היינו כל בחי' המדות והאלכסונות כולם יהופכו לאלקות:

ואמרת להם זה האשה וגו' כבשים בני שנה וגו' שנים ליום. הנה בפי' כבשים יש פלוגתא דב"ש וב"ה. בש"א כבשים ל' יכבוש עונותינו כמארז"ל כובש עון. וב"ה כבשים הוא לשון כיבוס כי שי"ן שמאל דורשים אותו כמו הסמ"ך והיינו כמ"ש אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו. שנים ליום הוא כמ"ש (מלאכי ג') והיו לי כו' ליום אשר אני עושה סגולה. כך אי' בילקוט (עפ"ז). והיינו שבשני כבשים מגיעים עד בחי' ליום אשר אני עושה סגולה. והנה עתה תקנו תפלות כנגד תמידין. תפלת השחר כנגד תמיד של שחר ותפלת המנחה כנגד תמיד של בין הערבים. וארז"ל (ברכות כ"ו) אברהם תקן תפ"ש כמ"ש וישכם אברהם בבקר. ויצחק תפלת המנחה כמ"ש ויצא יצחק לשוח. ויעקב תקן תפלת ערבית. והנה עפ"י דין תפ"ע רשות רק שאידנא קבעוה חובה משא"כ ב' תפלות הם חובה וכמו השני תמידין. וצ"ל זה הלא יעקב הוא בחיר שבאבות ולמה תפלתו היא רשות כו'. וקושיא זו מבואר בזהר (ח"א קל"ג א'). ותחלה צ"ל ענין הכבשים התמידין וב' תפלות שחרית ומנחה. דהנה בין לב"ש דאמרי כבשים ל' יכבוש ובין לב"ה דאמרי כבשים ל' כיבוס הכל הו"ע תשובה. וכמו"כ עתה הו"ע התפלות. וצ"ל מה שייך הקרבנות לתשובה. וצריך לבאר תחלה ענין התשובה שמועלת בעוה"ז דוקא כמ"ש היום לעשותם וכמארז"ל (קדושין מ"ט ב') המקדש אשה ע"מ שהוא צ"ג ונמצא רשע גמור מקודשת. דאם אינו צ"ג הלא אינה מקודשת. ורק שמא הרהר תשובה כו' עי"ז נעשה צ"ג. ומה שיש הרבה סיגופים ותעניות הם רק למרק העון כו' (כמ"ש באגה"ת). משא"כ בעוה"ב אינו מועיל תשובה כלל כ"א צ"ל כסדר המדרגות כף הקלע וגיהנם וכמה עונשין עד שיעלה נשמתו תחת כנפי השכינה לקבל גילוי אלקות. הנה כתיב (בראשית א') והארץ היתה תהו. שעוה"ז הוא בחי' ומדרגת עולם התהו. משא"כ עוה"ב ג"ע הוא עולם התיקון. והנה פי' ענין תהו ותיקון מבואר בכתהאריז"ל שתהו הוא בחי' נקודות כמ"ש וימלוך תחתיו כו' זמ"ל דתהו הם ז' נקודות זת"ז. ועולם התיקון הוא בחי' אדם פרצוף. והנה זהו עפ"י לשון הקבלה. אך להבין ביאור דברים אלו. הנה יש ע"ז ב' משלים. א' ממשל זריעת הגרעין בארץ שנצמח ממנו אח"כ אילן גדול שיש בו ג' דברים עלים וענפין ופירות שיש בהם תענוג. ואעפ"י שהצמיחה היא ע"י כח הצומח: שהוא מאמר תדשא הארץ דשא כו' מ"מ אנו רואים כשאין זורעים הגרעין לא יצמח כלום כ"א אחר שזורעין הגרעין בארץ נצמח אילן כו'. וא"כ מוכרח שכל כח האילן כולו עליו וענפיו ופירותיו כולם ישנו בהעלם תוך הגרעין (והיינו שכח העלם האילן כלול בהגרעין) וע"י שזורעים אותו בארץ אז ע"י כח הצומח יוצא הכח שבהעלם לגילוי ונצמח מזה אח"כ האילן כו'. וביאור זה איך שכל כח האילן כולו כלול בהעלם תוך הגרעין. יובן ממשל הב' ענין המשכת הטפה ממוח האב שנולד מטפה זו ולד שלם ברמ"ח אברים ושס"ה גידים. ומאחר שנולד מהטפה מוכרח לומר שכל כח ועצמי' והיולי של הרמ"ח אברים ושס"ה גידים כלול כולו בהטפה. והיינו כי כח עצמי והיולי של רמ"ח אברים ושס"ה גידים הו"ע קיצור דהאברים בתכלית וע"כ יכול להיות כל הגוף כולו כלול בטפה קטנה. וכמו עד"מ ממה שמציירים כל כדור הארץ על מפה אחת קטנה והיינו כי כל מדינה ועיר כותבים בקיצור גדול וע"כ יכול להיות כתיבת כל הכדור על מפה קטנה כו'. אך זהו רק ענין ציור שמציירים כך. אבל אין שייך לומר שיש בה כללות ועצמות הכדור כו'. משא"כ בטפה שכלול בה כל העצמות ממש של הרמ"ח אברים ושס"ה גידים בקיצור והעלם גדול. ואח"כ כשבאה הטפה ברחם הנוק' הו"ע זריעה וע"י ט' ירחי לידה נולד מזה ולד שלם על ידי שיצא כל הכח והעלם בהתגלות כנ"ל. וכך הוא בהגרעין שכלול בו בקיצור כל כח האילן עליו וענפיו ופירותיו וז"ש (דברים כ' י"ט) כי האדם עץ השדה:

ב **ועתה** יובן הנמשל למעלה בענין שספירות דתהו נקראים נקודות וספירות דתיקון נק' פרצופים. כי ע"ש דנקודים דתהו הם רק כמו זריעות לבד ואח"כ נצמח מזה עולם התיקון להיות בחי' כי האדם עץ השדה בבחי' פרצופים שכל ספי' כלולה מיו"ד וי"ד מיו"ד וכמו צמיחת אילן גדול עם ריבוי ענפים ופירות והזריעה היא רק גרעין א' כו' וכנ"ל. והענין כי זמ"ל דתהו הם ז"מ חסד

גבורה

שלמטה מחשב' ונמשכים מחשב'. והנה חכמה הוא דין שלפ"ע האתעדל"ת כך יהי' האתעדל"ע. ולכן כשלמטה האתעדל"ת בבחי' אתכפיא נמשך כמו"כ מלמעלה ג"כ להיות יכבוש עונותינו כנ"ל. וב"ה שרשם מבחי' כשב המדות שלמעלה מחשב' בחי' ורב חסד ע"כ יכול להיות האתעדל"ע שלא לפ"ע האתעדל"ת. ואעפ"י שהאתעדל"ת הוא רק בבחי' אתכפיא נמשך האתעדל"ע להיות תכבסני כנ"ל. וביאור"ע דהנה ארז"ל (תענית ד' א') כנס"י שאלה שלא כהוגן ויבוא כגשם לנו. והקב"ה השיבה כהוגן אהי' כטל לישראל. והנה ענין הגשם הוא כמ"ש (בראשית ב') ואד יעלה מן הארץ והשקה. שבתחלה עולה אד וענן מן הארץ מלמטלמ"ע. ואח"כ נמשך ויורד הגשם בענן מלמעלמ"ט. והענין כי אד הוא ל' שבר והיינו בחי' לב נשבר ונדכה מהחשך והסתר אלקות. שמחמת זה נמשכים בכל היום רק אחר תאוות גשמי' ותענוגי עוה"ז. ועי"ז יתהפך הנה"ב ג"כ להתכלל ברשפי אש האהבה לה'. ובחי' תשובה זו והעלאה שמלמטלמ"ע ברשפי אש האהבה כו' זהו נק' ענן שעולה מהארץ. ואח"כ נמשך אתעדל"ע והמשכה מלמעלמ"ט וזהו נק' גשם. נמצא ענין הגשם הוא אתעדל"ע הנמשך על ידי אתעדל"ת דוקא. וגם לפ"ע האתעדל"ת. אבל בחי' טל היינו אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת. והיינו שאתעדל"ת אין יכול לעורר שם כלל ורק בנמשך מאליו וממילא. ולכן בחי' זו נמשך שלא לפ"ע האתעדל"ת כלל. וגם אפי' כשאין המעשה התחתונים כדבעי אין נעצר בחי' זו לעולם. וע"ז כתיב הנה לא ינום כו' שאין נמנע טוב עין שלו ית' לעולם. ולכן אליהו כשאמר חי ה' אם יהי' טל ומטר כו' לא פעל כ"א על מטר ולא על טל (עי' בד"ה האזינו הא' ובד"ה אני ישנה). והנה בש"א שבירור הכבשים מגיע רק בבחי' גשם. והיינו כי כבשים הם בחי' רחמים שקולם מעורר רחמנות. לכן מגיעים ומעוררים בשרשם יגמה"ר יגת"ד בחי' גשם גשמים שיורדין בגבורה התחלקות טיפין טיפין כו'. והנה הגם שהם מדות עליונות ור"ר שלמעלה מהחכמה מ"מ הלא נקראים מדות ולפ"ע האתעדל"ת כך יהי' האתעדל"ע ואם האתעדל"ת בבחי' אתכפיא נמשך עי"ז מלמעלה ג"כ להיות יכבוש עונותינו. וזהו שיכבוש עונותינו כתיב ג"כ ביגמה"ר מי אל כמוך נושא עון וגו' יכבוש עונותינו כו'. וב"ה שברי שבירור הכבשים מגיע בבחי' טל. והיינו כי למר הכבשים מגיעים בבחי' ושער רישי' כעמר נקא והוא בחי' שראשי נמלא טל. פי' שראשי היינו למעלה גם מבחי' מדות עליונות שלמעלה מהחכמה (עי' ביאור ע"פ אני ישנה) שהוא הבחי' שאינו מלובש כלל אפי' בשרש הנאצלים. לכן שם הוא הטל שהוא אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת שאין מעשה התחתונים מגיעים שם כלל. וע"ז כתיב לא הביט און ביעקב (עי' ג"כ ביאור ע"פ וכל העם בענין שערות קשישן ושערות רכיכין ע"ש). והנה הטל הוא מרחיץ וכמ"ש בזהר (פ' שלח לך קע"א א') ותתסחי כו' מטלא עילאה כו'. והיינו שמרחיץ העונות כמ"ש (ישעי' א') אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו אם יאדימו כתולע כצמר יהיו. כי הדין נמשל לאודם (וענין שני ותולע עד"ה שופטים) והחסד נמשל ללובן וכשהדין גופא נהפך לרחמים היינו שהאודם נהפך ללובן

זהו כשלג וכצמר כו'. ודוגמא מענין דם נעכר ונעשה חלב שהגבורות נהפכים לחסדים עי' ביאור ואהי' אצלו אמון בתחלתו. ורחילא זו על ידי הטל דוקא. דהנה כתיב שניך כעדר הרחלים שעלו מן הרחצה. וכתיב (שה"ש ה' י"א) עיניו כיונים רוחצות בחלב (עי' זח"ג דקל"ב ע"ב ובמק"מ שם). כי עיניו ית' היינו ההשגחה למטה כמ"ש (תלים ל"ג) משמים הביט ה' ראה את כל בני האדם. ממכון שבתו השגיח אל כל יושבי הארץ. ב' בחי' השגחות. א' משמים. הב' ממכון שבתו מל' כו'. כי הנה כתיב (ירמי' ל"א) וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה עי' ת"ת ד"ה ואלה המשפטים. ולכן יש ב' השגחות על ב' בחי' אלו כו'. ועי' ג"כ ביאור ע"פ אני ישנה בהג"ה. וד"ה כי תשמע בקול ובהביאור ע"ש. והנה עיינין דלעילא מתלהטין לפעמים בגוונים סומק ואוכם כו' מורה תוקף הדין כשאין מעשה התחתונים כדבעי למהוי. ולכן ע"ז כתיב עיניו כו' רוחצות בחלב. מחלבא דעתיקא דלית שמאלא בהאי עתיקא. וע"י גילוי ע"ק מתלבנים העיינין כו' להיות רחמים וחסד כו' וכמ"ש בזח"ג (דקל"ו ע"ב) ואתסחן בחד חיורא דעינא עלאה שה"ד רוחצות בחלב מאי בחלב בחיורא דלעילא בחיורא קדמאה דעינא עלאה ובההיא שעתא אשתכח אשגחותא דרחמי כו' עכ"ל ע"ש. ועד"ז הוא ג"כ ענין שעלו מן הרחצה עי' במק"מ פ' משפטים ויובן. והנה הטל הוא ג"כ מע"ק שראשי נמלא טל ג"ר דעתיק עי' ביאור ע"פ אני ישנה. ולכן הוא מרחיץ אודם העונות לגמרי שיהופכו ללובן להיות כשלג ילבינו וכצמר יהיו כו' רחמים גמורים. ובזה יובן ג"כ ענין הינוקא בזהר פ' שלח לך שא"ל רב מתיבתא בג"ע ותתסחי בכל יומא מטלא קדישא כו' ע"ש. וזהו שאומרים ב"ה כבשים הוא ל' כיבוס תכבסני ומשלג אלבין. והיינו כי למר הכבשים מגיע עד בחי' ושער רישי' כעמר נקא בחי' שראשי נמלא טל שמשם נמשך רחיצת העונות והדינים שיתלבנו כו' כנ"ל. והאתעדל"ע הוא שלא לפ"ע האתעדל"ת כי אעפ"י שהאתעדל"ת הוא בבחי' אתכפיא כובש יצרו מ"מ נמשך האתעדל"ע להיות תכבסני שהאודם גופא נהפך ללובן חסד ורחמים:

ו **בני** שנה. עדמ"ש (ש"א י"ג) בן שנה שאול במלכו. וארז"ל (יומא כ"ב ב') שלא טעם טעם חטא כבן שנה. ועד"ז הוא ג"כ ענין כבשים בני שנה. כי בין לב"ה דאמרי תכבסני ובין לב"ש דאמרי יכבוש עונותינו הכל הוא ענין טהרת עונות ע"כ נק' בני שנה. ועוי"ל מה שנק' בני שנה. דהנה בשנה הוא יב"ח. ואי' שיב"ח הם כנגד י"ב שבטים. והענין דכתיב (בראשית כ"ח י"א) ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו. ואיתא במד"ר (ויצא פס"ח סי' י"ג) שי"ב אבנים הי' כנגד י"ב שבטים. וגם בחשן הי' ג"כ י"ב אבנים ועליהם הי' חקוק שמות הי"ב שבטים כו'. וצ"ל למה נק' הי"ב שבטים אבנים. והיינו כי אבן הוא אל"ף ב"ן. ב"ן בגימט' בהמה הוא שרש נה"ב. כי שרש נה"ב שבאדם הוא מפני שור שבמרכבה. ואעפ"י שנפשות הבהמות ממש נמשכו מפני שור. והרי הנפש הבהמי' שבאדם היא נפש השכלי' כו'. אך כי ידוע שכל חי' שבמרכבה כלולה מכל הד' חיות. ולכן הנה"ב שבאדם נמשך מבחי' פני אדם שכלול בפני שור כו'. ומ"מ ה"ז פני שור בחי' בהמה. והנה שרש הנה"א היא מבחי' אדה"ע מ"ש (יחזקאל א') ועל דמות הכסא דמות כמרא"ד כו'

יניקה ממנה. ועתה יובן ענין והכשבים הפריד יעקב. כי כשב הוא אימרא בחי' והוי' האמירך המשכת גילוי אוא"ס ב"ה הסוכ"ע בממכ"ע בבחי' יחוד גמור. וע"כ כדי להיות גילוי ויחוד זה צריך להפריד את המל' מהרע דקנ"א כי באצלו של הקב"ה אין דבר רע נוגע (שמות רבה פט"ו סי' כ"ו) כמ"ש (תלים ה') כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע. וזהו והכשבים הפריד יעקב. שהפרידם מבחי' עיזי משכן בריקא. ואזי יכול להיות בחי' כשב אימרא וה' האמירך היום יחוד עליון. וכמ"כ הוא באדם שהנה"א מלובש בגוף ונה"ב שהמדות דנה"ב קשורים ברע ואזי אין יכול להיות הנה"א בבחי' כשב אימרא שהוא גילוי סוכ"ע יהו"ע ביטול במציאות כו'. ולכן צריכים תחלה להפריד מדות דנה"ב מהרע ולאכפי' אותם שיתפעלו ג"כ ברשפי אש האהבה לאלקות. ואזי יכול להיות בנה"א הגילוי דבחי' והוי' האמירך היום יהו"ע כנ"ל. וזהו תוכן המשך הפסוק. ואמרת להם זה האשה. שע"י אמר ודיבור התורה נמשך הכח לברר הנה"ב שיבוא לבחי' אש ה' כנ"ל (ועי"ז אשר תקריבו להוי' כנ"ל שיומשך תוס' אור מעצמותו ית' בשם הוי'). ואח"כ יוכל להיות כבשים בני שנה שהוא הנה"א שנים ליום בחי' והדר נהורא בחי' וה' האמירך היום גילוי יהו"ע כו'. ובמשנה (רפ"ד דתמיד) אי' שהתמידין היו נשחטין כנגד השמש דוקא. בשחר על קרן צפונית מערבית. ושל בין הערבים על קרן צפונית מזרחית. והיינו כדי להמשיך בחי' וזרחה לכם כו' שמש צדקה כו':

ד **והנה** כפי' כבשים יש פלוגתא דב"ש וב"ה (ילקוט ע"פ זה). דב"ש כבשים שהם כובשים עונותיהם של ישראל כמ"ש יכבוש עונותינו. וב"ה כבשים ל' כיבוס שהם מכבסים כו' וכמ"ש תכבסני ומשלג אלבין. וכתיב כשלג ילבינו. שמלבין עונותיהם של ישראל. והענין דארז"ל (אבות רפ"ד) איזהו גבור הכובש את יצרו. פי' כובש היינו שהיצה"ר הוא בתקפו כתולדתו. והי' רוצה לתאוב תאוות רעים. וכן דיבור ומעשה האסורים. ורק שהוא גבור וכובש יצרו שאין מניחו להתפשט במחדו"מ האסורים. ובחי' זו נק' בזהר אתכפיא שהמדות רעות דנה"ב ישנם בשלימות עדיין רק שאין מניחם להתפשט כו'. אבל אתהפכא היינו שנהפכו המדות דנה"ב לגמרי מהקצה אל הקצה מאהבת עוה"ז ותענוגי' לאהבת ה' ית' ולהיות אוהבי הוי' שנאו רע. שאין שום רצון כלל לרע. והנה נת"ל ענין הקרבן שעי"ז נעשה ג"כ בירור והעלאת הנה"ב שבאדם שיתפעל ברשפי אש האהבה לאלקות שלכן נק' הקרבן בשם אשה כנ"ל. אך בירור זה הוא רק אתכפיא שמתפעל ברשפי אש האה' לאלקות אבל מכל מקום יוכל להיות אחר כך הרצון להיפך כו' (עי' בת"א בד"ה הכלילי בענין אהבת עולם ובלקו"ת ד"ה מקושש). ולכן אומרים ב"ש כבשים הוא יכבוש עונותינו. שכמו שהאתעדל"ת והעלאה שמלמטלמ"ע הוא רק בבחי' אתכפיא כך נמשך ג"כ מלמעלה להיות יכבוש עונותינו. ופירש"י ז"ל בערכין (ה' ע"ב) מטמין אותם תחת כסה"כ והעון עצמו אינו נמחק. פי' העון הוא מדה"ד שנעשה ע"י העון. והוא ית' מגביהו למקום גבוה מאד אשר שם אין העון תופס מקום כלל וע"כ אין מדה"ד פועל פעולה רעה ח"ו. וענין שמטמין תחת כסה"כ דהנה ארז"ל (יומא פ"ו א') גדולה תשובה שמגעת עד כסה"כ. דהנה כתיב (שמות ט"ו) מכון לשבתך כו' שכסה"כ הוא מכוון כנגד היכל קה"ק. דהנה בברכת המצות אומרים אשר קדשנו במצותיו. שע"י המצות ממשיכים מבחי' קדש העליון שמובדל מסדר השתלשלות העולמות. אבל קה"ק היינו שהוא מובדל ולמעלה גם מבחי' קדש העליון. וכענין קדושתי שלמעלה כו'. וע"י גילוי זה נתקן כל הפגמים שבקדש העליון. וזהו גדולה תשובה שמגעת עד כסה"כ ששם מאיר הגילוי מבחי' קה"ק. וע"כ משם נמשך תיקון כל הפגמים שבקדש העליון שרש המצות. וזהו פי' יכבוש עונותינו שמטמין אותם תחת כסה"כ. היינו שמגביה את מדה"ד ומעלהו לכסה"כ ששם מאיר הגילוי מבחי' קדה"ק ע"כ שם אין העון תופס מקום כלל. ואין יכול להיות ממדה"ד שום פעולה לרעה. אבל העון עצמו אינו נמחק שמדה"ד גופא אין נהפך לרחמים. כמו שמלמטה התשובה והאתעדל"ת רק בבחי' אתכפיא. אבל ב"ה הם מבחי' רב חסד מטה כלפי חסד. לכן אומרים כבשים הוא ל' כיבוס תכבסני כו'. אעפ"י שהאתעדל"ת הוא רק בבחי' אתכפיא. מ"מ נמשך עי"ז מלמעלה להיות כיבוס העונות כמ"ש וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם כו' (יחזקאל ל"ו) וכתיב אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו אם יאדימו כתולע כצמר יהיו (ישעי' א') היינו שהדין גופא נהפך לרחמים גמורים כו':

ה **ולהבין** בתוס' ביאור ענין הפלוגתא דב"ש וב"ה בענין כבשים דבש"א יכבוש עונותינו. ובה"א תכבסני כו'. הנה כתיב והכשבים הפריד יעקב. וכמעט בכ"מ בתורה כתיב כשב השי"ן אחר הבי"ת. והענין דכתיב (שה"ש ו' ו') שניך כעדר הרחלים שעלו מן הרחצה. שנים הם טוחנות המאכל ומפררים אותו ואזי יוכל בנקל להתעכל באצטומכא וליכלל בגוף האדם. ובנפש היינו בירורי המדות. וכמארז"ל (מו"ק ה' א') ע"פ ושם דרך כל השם אורחותיו לדקדק במעשיו. היינו לדקדק על כל מדה אם היא לגמרי לש"ש. ואם מוצא בה איזו שמץ לגרמי' כו' אזי מדחה אותה לגמרי ואין מניחה להתפשט במחדו"מ. והנה בירור המדות הוא ע"י החכמה. בחכ' אתברירו כי השכל מבחין בין טוב כו'. וזהו שניך ל' שי"ן ול' שנים. כי שי"ן הוא ג' קוין היינו המדות. ול"ב שנים הוא כנגד לב"ה. והיינו שע"י לב"ה מבררים המדות מהרע שטמון בהם. אך בירור זה הוא רק בבחי' אתכפיא כנ"ל. וזהו ג"כ ענין כבש כי הבי"ת הוא ב' דבראשית ות"א בחוכמתא כו'. והו"ב הם חדל"מ. והשי"ן היינו המדות שנמשכים מהחכ'. וזהו שייכות ענין כבש לכובש והיינו שע"י הבי"ת שהוא בחי' חו"ב הוא בירור המדות בבחי' אתכפיא ולכן הבי"ת כובש השי"ן כנ"ל. וענין כשב השי"ן קודם לבי"ת היינו כי יש מדות שהם למעלה מהחכ' והשכל והוא אה"ר בכל מאדך בל"ג שאינה ע"פ שכל והתבוננות. וכמ"ש (יהושע כ"ד) בעבר הנהר ישבו אבותיכם פי' נהר היוצא מעדן היינו חו"ב. ובעבה"נ כו' היינו מדות עליונות שלמעלה מחו"ב ונק' ורב חסד כו' שלמעלה מבחי' חסד עולם. וזהו בחי' כשב השי"ן קודם לבי"ת. והנה בחי' כשב וכבש זהו שרש דב"ש וב"ה. ב"ש הם מדות עליונות

שלמעלה

ממשיכים את שם הוי' מאוא"ס ב"ה. וכן עתה התפלה במקום קרבנות. ה"י ברכאן דצלותא ברוך אתה הוי' שיתהווה שם הוי' מאוא"ס ב"ה (והכוונה שממשיכים תוס' אור מעצמותו ומהותו ית' בשם הוי'). וזהו אשר תקריבו להוי'. וכן ריח ניחוח להוי'. הכל כנ"ל:

ב **כבשים** בני שנה וגו'. הנה בקרבנות היו פרים ואילים וכבשים. פרים כנגד אברהם דכתיב (בראשית י"ח ז') ואל הבקר רץ אברהם. אילים כנגד יצחק דכתיב (שם כ"ב י"ג) איל אחר נאחז כו'. כבשים כנגד יעקב דכתיב (שם ל' מ') והכשבים הפריד יעקב. ופי' והכשבים הפריד יעקב ע"ד וחבר הקיני נפרד מקין (שופטים ד' י"א). כי קין שרשו מגבורות דקדושה שנפלו ברע. והנה יתרו ג"כ משרש קין אך אח"כ נפרד ונתברר מהרע לגמרי וזהו וחבר הקיני נפרד מקין פי' שנפרד ונתברר מהרע דקין ונעשה מקין קיני קן לתורה. גם קן קנה חכמה קנה בינה. קן צפור. ועד"ז הוא ג"כ והכשבים הפריד יעקב. כי כשבים הוא בחי' הבל כמ"ש (בראשית ד') והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו כו' והבל שרשו מקו הימין אך נתערב ג"כ ברע. ולכן יעקב תיקן בחי' הבל והפריד אותו מהרע לגמרי. וזהו והכשבים הפריד יעקב שהפריד מהרע. והנה ארז"ל (שבת ע"ז ב') מ"ע עיזי מסגן ברישא והדר אימרי. כברייתו ש"ע ברישא חשוכא והדר נהורא. עיזי קאי על עובומ"ז. ואימרי קאי על נש"י כמ"ש (יחזקאל ססי' ל"ד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. ותרגום כבש ולאן בכ"מ הוא אימרא. ולפ"ז גם פי' והכשבים הפריד יעקב קאי ג"כ על כנס"י שהפריד אותה מהרע. ולהבין מה שכנס"י נק' כבש אימרא. הנה כתיב (דברים כ"ו י"ז) את הוי' האמרת היום. והוי' האמירך היום. וארז"ל (ברכות ו' ב') את הוי' האמרת אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם הוי' אלקינו הוי' אחד. אף אני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ. וזהו והוי' האמירך היום. פי' חטיבה ל' שבח כמ"ש (תלים קמ"ד) מחוטבות תבנית היכל ופירש"י משובחות כי הנה צ"ל למה אומרים אחד ולא יחיד. כי הרי יש אחד המנוי ג"כ. עי' ת"א פ' וארא. והענין כי יחיד היינו באוא"ס ב"ה עצמותו ומהותו שאינו בגדר עלמין כלל. וכמו עד שלא נבה"ע כו'. וז"ש יחיד חי העולמים מלך שמהוע"ל ית' הוא בחי' יחיד. וכדי להיות חי העולמים יש ודבר נפרד הוא רק ע"י בחי' מלך שהוא רק הארה וגם בבחי' רוממות והתנשאות כו'. עי' ביאור ע"פ וכל העם רואים כו'. והי' אפ"ל שעתה שנתהוו העולמות ע"י בחי' מלך הרי הם באמת יש ודבר. ע"כ אנו אומרים הוי' אחד. פי' אח"ד בז"ר והארץ וד' רוחות. שאעפ"י שנתהווה בחי' עולם ו"ק מעומ"ע וד' סטרין אינו יש ודבר כלל כ"א הוא כל"ה ובטל במציאות ממש באוא"ס ב"ה שלמעלה מבחי' עולם. והנה כל העמים אומרים רם על כל גוים הוי' על השמים כבודו. עזב ה' את הארץ. שעולמות הנבראים הם יש ודבר בפ"ע. אבל ישראל אומרים המגביהי כו' המשפילי כו' שאין שייך כלל לומר ששמים הם יותר בערך אליו מבחי' ארץ. כי ערך שייך רק בסדר ההשתלשלות וכן ארץ לגבי שמים הוא בחי' חשבון וערך. הנה דכתיב (תלים ק"ג) כגבוה שמים על הארץ מ"מ יש חשבון וערך בהגובה כו'. אבל לגבי מהוע"ל ית' הרי שו"א שניהם אין ערוך בשוה (כי הוי' לגבי עתיקא כאלקים יחשב) ולכן כשם שמאיר בשמים כך הוא בארץ. ורק שבשמים מאיר אוא"ס ב"ה בהתגלות בלי מסך ולבוש לכן הוא עולם האחדות ובטל במציאות. אבל בארץ מאיר ע"י לבושים ופרסות ולכן מתראה העולם ליש ודבר. אבל באמת הכל כל"ה ובטל במציאות ממש ונמצא הוא ית' לבדו גם מצד העולמות. והנה כעת הוא רק בחי' אמונה והודאה כמ"ש (זכרי' י"ד) ביום ההוא יהי' הוי' אחד ושמו אחד. משא"כ האידנא לא כשאני נכתב כו' (פסחים ספ"ג). אבל ע"י אמונה זו יזכו לע"ל שיהי' התגלות אלקות בבחי' ראי' ממש כמ"ש (ישעי' מ') ונגלה כבוד הוי' וראו כו'. וזהו תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ (ברכות ו' א'). התפילין הם ד' מוחין חו"ב חו"ג אשר בתוכם מלובש אוא"ס ב"ה, והקב"ה שמניח תפילין הוא ז"א דאצי' שבו נמשכים התפילין הנ"ל. וזהו תפילין דמארי עלמא שהוא התלבשות אוא"ס על ידי המוחין בז"א ו"ק דאצי' מה כתיב בהו ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ. שע"י השבח שלהם בבחי' אחד כנ"ל שגם לאחר שנתהוה בחי' עולם ו"ק הוא כל"ה ובטל במציאות לגבי יחודו האמיתי עי"ז ממשיכים התלבשות אוא"ס ב"ה בבחי' ו"ק דאצי' שיהי' הוי' אחד כו'. וזהו את הוי' האמרת היום. פי' שאתה המשכת התלבשות אוא"ס ב"ה בג' קוין חג"ת. וזהו אמ"ר אש מים רוח כנודע. וה' האמירך היום שיהי' גילוי זה מאוא"ס ב"ה הסוכ"ע יחו"ע ביטול אמיתי גם בכנס"י כמ"ש (דברים ז' ו'. י"ד ב') כי עם קדוש אתה להוי' אלקיך. ע"י שמאיר בכנס"י גילוי אוא"ס הסוכ"ע אזי נק' עם קדוש. וזהו שהתרגום דכבש בכ"מ הוא אימרא. כי כבש קאי על כנס"י ע"כ נק' אימרא בחי' והוי' האמירך היום כנ"ל:

ג **ועתה** נבוא להבין מארז"ל מ"ע עיזי מסגן ברישא והדר אימרי. כי יניקת הקליפות הוא מבחי' שערות העזים דוקא. וז"ש (בראשית כ"ז י"א) עשו אחי איש שעיר שיניקתו מבחי' שערות. ולכן כתיב (שה"ש ו' ה') שערך כעדר העזים שגלשו כו' שצ"ל גליסת השערות. עי' בד"ה הסבי עיניך בסופו. ובד"ה ונקדשתי ספ"ד. והנה כתיב (תלים ססי' י"ב) סביב רשעים יתהלכון וכתיב (חבקוק א' ד') רשע מכתיר את הצדיק. שהקליפה היא סביב הקדושה ומקבלת איזו יניקה מהקדושה. ולכן יחזקאל כשהי' צריך לראות המרכבה ראה תחלה ענן גדול ורוח סערה כו' ונוגה לו סביב שהם ג"ק וק"נ. ואח"כ כתיב ומתוכה כעין החשמל כו'. ולכן הקליפות הם סביב בחי' מל' דקדושה ורוצים לקבל איזו יניקה ממנה. וזהו עיזי מסגן ברישא והדר אימרי. כברייתו ש"ע כו' שתחלה הי' זמ"ל דתהו ונפלו בשבה"כ בק"נ ואח"כ מלך השמיני הדר. הדר הוא לכל חסידיו שנתברר ונתתקן עולם התיקון דאצי'. וזהו ברישא חשוכא והדר נהורא (כמ"ש והארץ היתה תהו כו' ויאמר אלקים יהי אור. בחי' שם מ"ה דתיקון). ולכן גם עתה הקליפה קדמה לפרי וכמו שאנו רואים בגידול התבואה שתחלה גדל קש ותבן ואחר זמן נגמר הפרי בתוך הקש ותבן ואז מפרידים הקש והתבן מהפרי. וזהו עיזי מסגן ברישא והדר אימרי. שהקליפות סובבים את המל' ורוצים לקבל

יניקה

אדה"ע. ואעפ"י שהאו"א מורכב מכל הד"י. מ"מ בדומם העיקר הוא יסוד העפר שגובר בו יותר. ובצומח העיקר יסוד המים כי המים מצמיחים כו'. ובחי' יש שני דעות. דעת א' שחי הוא כנגד יסוד האש שהוא הגובר בו יותר ולכן חי בעל תנועה כמו שהאש מתנועע. ולכן גבי בהמות וחיות המרכבה כתיב והחיות כו' בוערות כו' מראיהם כגחלי אש. ומדבר הוא כנגד יסוד הרוח ולכן על נפש חיה ת"א לרוח ממללא. והנה לדעה זו שחי הוא כנגד יסוד האש שהוא הגובר בו. לכן א"ש מה שהקרבנות נק' אשה. כי הקרבנות הי' בבע"ח יסוד האש. והיינו שע"י הקרבנות הי' בירור והעלאת יסוד האש הטבעי ליכלל באלקות (עי' בלקו"ת פ' בלק בד"ה בפ' נסכים). ויש דעה שני' שחי הוא כנגד יסוד הרוח ומדבר הוא כנגד יסוד האש והעיקר כדבריהם. כי בד' יסודות כל יסוד המעולה הוא מקיף את יסוד התחתון. כי יסוד המים הוא למעלה מעפר ומקיף אותו. ויסוד הרוח מקיף את יסוד המים. ויסוד האש את הרוח. עד"ה וקבל היהודים. וא"כ יסוד האש הוא גבוה ולמעלה במדרגה מכל הג' יסודות. עכצ"ל שמדבר הוא כנגד האש. וז"ש (דברים ד' כ"ד) כי הוי' אלקיך אש אוכלה הוא כמו האש שאין לו התחברות עם הג' יסודות כי כולם דרך ירידה מלמעלמ"ט והאש מתנועע להסתלק למעלה במקורו כו' כמו"כ אלקות אין לו התחברות כלל עם העולמות. עד"ה והר סיני עשן. ועד"ז גם המדבר שהוא מובדל מדצ"ח נק' אש. וזהו איש ואשה י' ה. אש יו"ד אש ה'. וחי הוא כנגד יסוד הרוח כמ"ש (קהלת ג' כ"א) רוח הבהמה היורדת למטה כו'. וכתיב (בראשית ז' כ"ב) כל אשר נשמת רוח חיים באפיו. והנה לדעה זו שחי הוא כנגד רוח קשה למה נקראו הקרבנות אשה. ויש שתירצו לפי שכליל לאבים שנכללים באש שלמטה ואש שלמעלה לכן הגם שבעצמם הם יסוד הרוח נק' אשה לפי שכליל לאבים כנ"ל. אך התירוץ האמיתי לדעה זו מה שהקרבנות נק' אשה. יובן בהקדים להבין כללות ענין הקרבן שבא על החטא וע"י הקרבן מתכפר החטא. דלכאורה מה בכך שמקריב הבהמה ע"ג המזבח שעי"ז יתכפר לו החטא. והענין דכתיב (תלים נ"א) זבחי אלקים רוח נשברה. שהעיקר שבשעת הבאת הקרבן הי' צ"ל תשובה כשיתבונן איך שכל המעשים שעושים בבהמה הי' צריך לעשות לו מחמת החטא אלא שזהו חסד עליון שמקבלים הבהמה במקומו. ועי"ז הי' לבו נשבר ונדכה עד שגם כח המתאוה דנה"ב שהוא חמימות האש לחשוק תענוגים גשמיים נכלל ג"כ ברשפי אש האהבה לאלקות ית'. וכמו ענין תפלה במקום קרבנות. דהענין שאז היו מקריבים בהמה גשמי' ע"ג המזבח ועתה מקריבים את נה"ב דהיינו להוציא הכח המתאוה והאש מתענוגים גשמיים ולהיות נתפעל ברשפי אש האהבה לאלקות. והנה עתה הוא רק תפלה לחוד. משא"כ בזמן בהמ"ק הי' שני הדברים. א' הקרבת קרבן הבהמה ע"ג המזבח. והב' מה שעי"ז הי' ג"כ בירור והעלאת כח המתאוה והאש דנה"ב שבאדם להיות נכלל ברשפי אש האהבה לה'. וז"ש אדם כי יקריב מכם כו' מן הבהמה. פי' שהקרבן הי' מכם היינו מישראל גופא. וגם מן הבהמה. נמצא מבואר שבשעת הקרבת הקרבן ע"ג המזבח הי' ג"כ בירור והעלאת כח המתאוה דנה"ב שבאדם ליכלל ברשפי אש האהבה באלקות. ולכן נק' הקרבנות אשה הגם שבעצמם הם בחי' רוח אך לפי שעל ידם הי' ג"כ העלאת נה"ב השכלי' שבאדם בחי' מדבר יסוד האש ע"כ נק' אשה. וזהו ב"פ ואמרת. א' הגלוי על קרבן הבהמה שע"ג המזבח. ב' הגלוי על הקרבן שבאדם גופא שהוא העלאת כח המתאוה דנה"ב שבאדם שיוכלל ברשפי אש האהבה באלקות. וזהו ואמרת להם זה האשה. והנה אשה הוא אש ה'. פי' שהתפעלות הנה"ב ברשפי אש האהבה הוא מההתבוננות בבחי' ה' בה' בראם שכל העולמות עליונים ותחתונים נתהוו רק מאות ה' בלבד אתא קלילא כו' שהשכל העליון המלובש בו מועט מאד. והוא בחי' מל' כמ"ש מלכותך מכ"ע שהיא רק הארה בעלמא. והתבוננות זו היא בק"ש בשכמל"ו. ועי"ז והאהבת כו' בכל לבבך בשני יצריך שגם היצה"ר נתפעל ברשפי אש האהבה לה'. והנה כתיב (בראשית ב' כ"ג) לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת שאש ה' דנה"ב נמשך מאש יו"ד דנה"א. כי הנה על הנה"א כתיב (שה"ש ח') רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה. שהוא אה"ר ליבטל במציאות הנמשך מהתבוננות בבחי' י"ה שהיא או"ס שלמעלה מהעולמות כי התהוות העולמות הוא רק מבחי' ו"ה כו'. והנה ע"י שהנפש אלקית מתגלה כחה בגוף האדם בבחי' אה"ר הנ"ל שלהבת י"ה כו' עי"ז נפרד כח המתאוה דנה"ב מהרע שקבור בו כו' ומתפעל ג"כ ברשפי אש האהבה דאש ה' הנ"ל וזהו כי מאיש לוקחה זאת (ועי' בלקו"ת פ' חוקת בד"ה ע"כ יאמרו המושלים בסופו). והנה אש הוא ג"כ לשון חוזק כמ"ש (שה"ש ב' ה') סמכוני באשישות. ואחז"ל (במד"ר שה"ש פ"ב סי' י"ד) בהלכות המאוששות. ופי' במ"כ החזקות. וכן כתיב (ישעי' מ"ו) והתאוששו. ופירש"י התחזקו. והענין כי יש איש ואנוש. איש הוא ל' חוזק כמ"ש (מ"א ב') וחזקת והיית לאיש. כי כאיש גבורתו (שופטים ח' כ"א). וכתיב (תלים קי"ב) אשרי איש ירא את ה' ואחז"ל (ע"ז י"ט א') מי שהוא גבור על יצרו כאיש. אבל אנוש הוא לשון חלישות כמ"ש (ירמי' י"ז ט') עקוב הלב מכל ואנוש הוא. והיינו כשהנפ"א יכול להתגלות בגוף בבחי' אה"ר דשלהבת י"ה הנ"ל ולהפריד כח המתאוה דנה"ב מהרע ושיתפעל ג"כ ברשפי אש האהבה כו' אזי נק' איש גבור כאיש (איזהו גבור הכובש את יצרו כו'). אך לפעמים כתיב (תלים ל"א י"א) כשל בעוני כחי. כחי קאי על הנשמה שאינה יכולה להתגלות בגוף. כי הגוף ונפש הבהמית מסתיר עליה מחמת גודל ההתקשרות בתאוות גשמיים. ואזי נק' הנה"א בשם אנוש לשון חלישות. והנה כתיב (תלים ק"ד) ולחם לבב אנוש יסעד. לחם קאי על התורה שהתורה נק' עוז ותושי' שנותנת עוז וכח בנה"א שיוכל להתגלות בגוף ומתשת כח הנה"ב שיפרד מהרע ויתפעל ג"כ באהבה לה'. וזהו סמכוני באשישות בהלכות המאוששות ע"י ישראל מתקשראן באורייתא. עי' בד"ה בחדש השלישי. וזהו ואמרת להם זה האשה. שבחי' אמירה דיבור התורה. כי התורה מצותה בדיבור דוקא. נותן כח להיות זה האשה אש ה' דנה"ב. אשר תקריבו להוי'. כי הקרבן אינו לבוש שם זולת לשם הוי'. ויש ז' שמות שאינן נמחקין. אך הקרבן הוא רק לשם הוי'. והיינו כי כדי שיהי' מאוא"ס ב"ה מקור לעולמות הוא רק ע"י שם הוי' יו"ד למלוא נקודה כו'. ה' התפשטות ו' המשכה כו'. והנה ע"י הקרבנות

ממשיכים

המדומה דבי"ע כו'. וכמו"כ למעלה יותר אבי' וה"ע בחי' יש מאין לגבי אוא"ס ב"ה ככ"ל. ובחי' הכ"ע שממנו נמשך האבי' דה"ע נק' אין. ועלמות אוא"ס ב"ה ממש נק' יש האמיתי. ולכן האין דכתר מחבר הממשכה והגילוי מעלמות אוא"ס ב"ה בחי' יש האמיתי להאיר בהאבי' שהכתר הוא הממולע שמחבר אוא"ס בנאבלים. ולכן האין דכתר נק' בחי' לוותא וחיבור שמחבר אוא"ס עם נאבלים. והמשכת לוותא זו דבחי' אין כו' הוא על ידי קיום הלווי דוקא. שע"י הלווי נמשך הלוותא. וזהו הב' פי' דמלוה ל' לווי ול' לוותא כו':

ב **ובזה** יובן ענין לו את בנ"י כו' את קרבני כו'. פי' שלא יקריבו הקרבן מצד הטעם כו' דהיינו שע"י העלאת הקרבן ממשיכים המשכה עליונה מצד כ"א רק מצד הלווי לבד כו' שזה גבוה יותר. כי הלו הוא למעלה מהקרבן עלמו. וכמ"ש (ש"א ט"ו) שמוע מזבח טוב. שהשמיעה והביטול רק לקיים הלווי של הקרבן זהו גבוה יותר מהטעם של הקרבן עלמו כו'. וע"י קיום הלווי של הקרבן ממשיכים הלוותא וחיבור דבחי' אין דכתר כו' ככ"ל שמחבר עלמות אוא"ס עם נאבלים. וזהו לו כו' את קרבני. שע"י הלו ממשיכים קרבני ל' קירוב שהוא בחי' אין שמקרב ומחבר אותי להעולמות כו'. כי קרבני הוא כמו לוותא וחיבור שהוא בחי' אין. אך ל"ל משארז"ל כ"מ שנאמר לו מיד ולדורות למה נכתב זה בקרבנות וכנ"ל הקושיא. הענין דכתיב (הושע ו') והמה כאדם עברו ברית וארז"ל במד"ר איכה (בפתיחתא סי' ד') כאדה"ר הכנסתיו לג"ע ולויתיו ועבר על לווי ודנתי אותו בשילוחין ובגירושין. כמו"כ ישראל הכנסתים לא"י ולויתים שנאמר לו את בנ"י כו' ועברו על הלווי ודנתי אותם בשילוחין ובגירושין. פי' שעברו על הלווי היינו כי הלו הוא בחי' לוותא וחיבור (להיות דירה בתחתונים) והו"ע ונהר יולא מעדן להשקות את הגן שהוא המשכת גילוי אוא"ס בבחי' מל' מקור דבי"ע כדי שיהי' דירה בתחתונים. משא"כ בגלות שעברו על הלווי שהוא הלוותא וחיבור דכתיב (איוב י"ד) ונהר יחרב ויבש וגרמו להיות ובפשעכם שולחה אמכם שהפך מבחי' לוותא וחיבור. ולכן דנתי אותם ג"כ בשילוחין ובגירושין. וזהו לו מיד ולדורות כו'. דכיון שעברו על הלווי הייתי יכול לומר שעתה בגלות לא יש כלל ענין הלו של הקרבנות. לכן כתיב לו מיד ולדורות שגם עתה בגלות יש ג"כ ענין הלו של הקרבנות. והיינו ענין תפלה במקום קרבנות וארז"ל גדולה תפלה יותר מהקרבנות. כי עמין התפלה הוא כמ"ש בחנה ותתפלל על הוי'. דהנה קרבן לא מלינו לשום שם מהז' שמות. רק לשם הוי' לבד. כמ"ש אדם כי יקריב קרבן להוי'. והענין כי הז' שמות שאין נמחקין נק' כינויים ושם הוי' נק' שם העלם. והיינו כי הז' שמות הם בהמדות. שם אל בחסד. ושם אלקים בגבורה. והנה עלמות אוא"ס ב"ה למכאמא"כ. לכן השמות שבהמדות נק' רק כינויים כו'. אבל שם הוי' הוא האור דלמכא"מ שמאיר בהמדות ע"כ נק' שם העלם. וזהו קרבן להוי' שמקרב ומייחד שם הוי' עם הז' שמות. דהיינו שיאיר בהמדות. ולכן נקר' הקרבן לחמי כו' כמו הלחם שמחבר הנשמה עם הגוף כמו"כ שם הוי' לגבי הז' שמות נק' כנשמתא לגופא כמ"ש בת"ז וכד אנת תסתלק מנייהו אשתארו כולהו שמהן כגופא בלא נשמתא. אך אנת הוא דקשיר לון ומייחד לון. שבחי' אנת הוא חד ולא בחושבן שהוא עלמות אוא"ס הוא המקשר והמייחד שם הוי' עם הז' שמות. והיינו המשכת בחי' אין בשם הוי' ואח"כ נמשך גילוי שם הוי' בהמדות. וכ"ז הוא ענין הלוותא של הקרבן. וכמו"כ עתה יש בחי' הלו דקרבנות בתפלה ואדרבה גדולה תפלה יותר כו'. דכתיב ואני תפלה. שבחי' אני עלמה היא בבחי' תפלה והתחברות ל' התופל כלי חרס כו'. והיינו ע"י הש"י ברכאן נמשך להיות והולם הי אני המשכת בחי' חי ובחי' יחיד חי כו' בבחי' אני עלמה (שלא ע"י המדות). וזהו ותתפלל על הוי' למעלה משם הוי' כי ההמשכה נמשך מבחי' יחיד ממש שלמעלה משם הוי' (בבחי' מל'. אבל ע"י הקרבן אעפ"י שממשיכים ג"כ מבחי' אין זהו רק כדי לקשר ולייחד שם הוי' עם הז' שמות) ורק החילוק שע"י הקרבנות הי' נמשך ע"י המדות ע"כ הי' גילוי אלקות גם בחילוניות העולמות. אבל ע"י התפלה אעפ"י שנמשך ממקום עליון ביותר אבל כיון שמאיר שלא ע"י המדות הנה ההמשכה רק בפנימיות אבל בחילוניות אין שום גילוי כו' עד"ה כי אברהם לא ידענו ובהגהות לביאור שע"פ אני ישנה שלא נדפס. והנה בקרבנות היו מקריבין חלב ודם חיור וסומק שהו"ע ב' מדות חו"ג כי עיקר התחלקות המדות הוא רק חו"ג. ות"ת ממולע. וענין הקרבת חלב ודם היינו כי כדי להמשיך גילוי אוא"ס ב"ה בהמדות צ"ל תחלה העלאת המדות בבחי' ביטול בלהו מכא"מ כו'. וזהו לך הוי' הגדולה והגבורה וכו' שהו"ע העלאת וביטול המדות מלמטלמ"ע. ואח"כ נמשכים ומתגלים המדות מלמעלמ"ע דהיינו שנמשך התגלות שם הוי' בהמדות כדי שיהי' ע"י המדות התגלות אלקות בעולמות. וזהו פי' ב' בפסוק לך הוי' הגדולה כו'. וכמארז"ל (ברכות נ"ח א') הגדולה זו מע"ב והגבורה זה ילימ"ל כו'. וכעת בתפלה ענין הקרבת חלב ודם. חלב הוא התענוג שיהי' כל התענוג רק באלקות לבד כל חלב להוי'. ודם הוא סומקא התלהבות שיש בתאוות לריך להפוך לה' כו':

ריח ניחוחי. הנה הריח הוא בחי' מקיף שאין נכנס בפנימי' כמו מאכל. ולכן הריח מתקיים שמריח והוזר ומריח. ומ"מ הוא רק הארה מעלמיות הפרי. וזהו בחי' אין כי אין מלמטה למעלה הפי' שאין מושג וא"כ הוא בחי' מקיף. ומלמעלמ"ע הפי' שהוא הארה בעלמא דכאין ואפס וא"כ בחי' אין נק' ריח ניחוחי כו'. והיינו שע"י הקרבת חלב ודם כנ"ל נמשך הגילוי מבחי' אין בשם הוי' ומשם הוי' בהמדות כדי שיהי' גילוי אלקות בעולמות. וזהו קרבני שמקרב אותי להעולמות כו':

כבשים בני שנה נת' ע"פ ואמרת כו' (דרוש שאח"ז) ע"ש. וכן ענין הפלוגתא דב"ש וב"ה נת' שם באריכות יעו"ש:

ואמרת אליהם את קרבני לחמי וגו' ואמרת להם זה האשה וגו'. להבין מ"ש ב"פ ואמרת. גם להבין מ"ש זה האשה שהקרבנות נק' אשה. כי הנה דלא"מ הם כנגד ד"י

הרמ"ע

מהקרבנות. ועל בחי' זו ארז"ל גדולה תפלה יותר מהקרבנות. כי היא בחי' קטרת של מזבח הפנימי. וע"ז אמר דוד תכון תפלתי קטרת לפניך. והנה קטרת הוא בחי' ריח המשכה מבחי' מקיפים שלמעלה מאו"כ. (ההפרש שבין ריח ניחוח דקרבנות לבין ריח דקטרת אפ"ל שהריח דקרבנות מעורר רק בהמקיף דאו"פ שמשם נמשכים האורות. אבל הריח דקטרת מעורר במקיף הכללי שלמעלה מגדר המשכת אורות כו'). וכמו"כ כתיב (ישעי' מ"ח) ותהלתי אחטם לך בחי' חוטמא וריח כו'. וזהו שאמר רע"מ כבא (זח"ג ק"ל ב') לבעל החוטם אני מתפלל (פי' דהנה כתיב עלה עשן באפו שבבחי' חוטמא דז"א מקור הדינים וצריך להמתיקם ע"י הריח כמ"ש (דברים ל"ג) ישימו קטורה באפך. ולכן הריח בחוטם דוקא כו' עי' בשה"ז פ' לך לך ע"פ וירח ה' את ריח הניחוח ויאמר לא אוסיף כו' וזהו לבעל החוטם כו'). ולכן ארז"ל (ברכות כ"ד ב') המתעטש בתפלתו סימן יפה לו (כי זהו הוראה שהמשיך בחי' ריח בחוטמא ע"י תפלתו. ואולי זהו הוראה על המתקת הדינים שבחוטמא כנ"ל. וצרי"ע). וגם בחי' תפלה זו היא בחי' עוה"ב שלמעלה מאכילה ושתיה כי היא בחי' ריח דבר שהנשמה נהנה כו'. וע"ד יוכ"פ שאכילה אסור וריח מותר כו':

להקריב לי. הוא ע"י במועדו. ג' מועדים הם ממוצעים המחברים תפלת החול עם תפלת שבת (פי' המדות עם ח"ע כו'). גם ג' מועדים כנגד ג' אבות. וגם ג' תפלות ג' אבות תקנום כו':

ואמרת וגו' כבשים בני שנה. בילקוט (עפ"ז) בש"א שהם כובשים עונותיהם של ישראל כמו יכבוש עונותינו. וב"ה שהם מכבסים כמד"א כשלג ילבינו. וצ"ל מ"ש כאן צו את בנ"י כו' את קרבני כו'. ומה שארז"ל בקדושין (כ"ט א') כ"מ שנאמר צו מיד ולדורות צריך ג"כ להבין והלא בכמה מצות שלא נאמר בהן צו ומ"מ הם מיד ולדורות וכמו מצות ציצית דכתיב דבר כו' ועשו להם ציצית כו'. וגם איך הקרבנות מיד ולדורות דעכשיו אין קרבנות. וצל"ת פי' מצוה דיש ב' פי'. א' ל' צווי. והב' ל' צוותא וחיבור. והענין הנה כתיב (תלים ל"ד) יראו את הוי' קדושיו וגו'. קדושיו הוא ע"ש אשר קדשנו במצותיו. וצ"ל מהו קדושיו דוקא והכתיב ייראו מהוי' כל הארץ. והתירוץ כי יראו מהוי' זהו יר"ת וזהו מהוי' דמשמע מרחוק ששם הוי' הוא בבחי' ריחוק כו'. אבל יראו את הוי' הוא את הטפל כו' להיות טפל ובטל לגמרי לשם הוי' וזהו בחי' יר"ע ולכן קדושיו דוקא. אך צ"ל לפ"ז מהו הטעם כי אין מחסור ליראיו. הנה אנו אומרים שהבריאה יש מאין. וצ"ל והלא ממך הכל שלמעלה היש ולמטה כלא ואין כו'. ועפ"י פשוט התירוץ כי הבריאה היא שלא בדרך השתלשלות והדרגה וערך כו' (שא"א לייחס אליו ית' הפעולה בערך) ע"כ אין שייך כ"כ ממך כו' כ"א יש מאין. אך התירוץ האמיתי דהנה התהוות העולמות אינם מעצמותו ומהותו ממש דהכתיב (מלאכי ג') אני הוי' ל"ש כו'. כ"א רק מבחי' שמו לבד כמ"ש (תלים קמ"ח) יהללו שם הוי' כי הוא צוה ונבראו. השם זהו הארה בעלמא שאינו נוגע להעצמיות כו'. ונק' ג"כ בחי' מלכות מלכותך מכ"ע כי מלוכה רק מלך שמו נק' עליהם. וזהו בריאה יש מאין שמקור התהוות הבריאה הוא רק מבחי' שם ומל' שהוא הארה בעלמא דכלא ואין לגבי עצמותו ומהותו ית'. וכמ"ש (ישעי' כ"ו) בי"ה הוי' צור עולמים רק שתי אותיות. וכמשל ביטול שתי אותיות לגבי כללות כח הדיבור וכו'. והיינו שכל התהוות היש של עולמות הנבראים דבי"ע ונשמות ומלאכים עד אין קץ כו' הוא רק מבחי' אין מל' דאצי' שהיא אין וכלא לגבי עצמותו ית'. והנה כמו"כ למעלה יותר כתיב והחכמה מאין תמצא. ח"ע ראשית האצי'. והנה קנה הב' קנה בינה בגימט' יש וזהו עתיד הקב"ה להנחיל כו' ש"י עולמות שנאמר (משלי ח') להנחיל אוהבי יש כו'. והנה כתיב (תלים ק"ד) כולם בחכמה עשית שהח"ע כעשי' נחשבת לגבי עצמותו ממש. ולכן התהוות הב' מאוא"ס ב"ה הוא רק מהארה ולא מעצמותו ומהותו ממש. והארה זו נק' אוא"ס. וזהו והב' מאין תמצא רק הארה בעלמא שנק' אין. ועפ"ק הו"ע אבא יונק ממזלא בחי' שערות כו'. אך אין זה הוא למעלה מסדר השתלשלות. ועל בחי' אין זה כתיב כי אין מחסור ליראיו. שבחי' אין זה ממלא כל החסרון שנעשה בסדר השתלשלות ע"י חטא ופגם. והחסרון הו"ע מארת חסר בחי' בחוסר כל. ונהר יחרב ויבש. אבל בחי' אין זה כיון שהוא למעלה מסדר השתלשלות ע"כ הוא ממלא כל החסרון ע"י גילוי תוס' אורות כו'. כי הנה בבחי' אין יש בו שני בחי'. הא' מה שהוא מקור התהוות היש. והבחי' הב' כמו שכלול בעצמותו עדיין בבחי' יש האמיתי. וזהו"ע הי' הוא ושמו בלבד. בחי' שמו כמו שכלול בעצמותו. ואח"כ נתגלה בחי' שמו להיות שרש הנאצלים כו'. ולכן בחי' הב' של בחי' אין יוכל למלאות כל החסרון שבסדר השתלשלות. אך כדי להמשיך בחי' אין ע"ז כתיב יראו את כו' כי אין מחסור כו' שע"י היראה ממשיכים בחי' אין. והיינו כי מהות היראה הוא ביטול ואין כו'. ועפי"ק יר"ת היא בחי' מל' ונתהו"ם דוקא שבבחי' יר"ת דמל' מאיר בחי' אין דכתר כדי שיוכל להיות מבחי' מל' התהוות יש מאין דבי"ע. וזהו ג"כ ענין הב' פי' דמצוה ל' צווי ול' צוותא. שע"י קיום הצווי דוקא ממשיכים הצוותא כו'. כי בקיום המצות יש שני אופנים. א' כמו עבד שעובד ומתקן לרבו. והיינו כשמתבונן איך ע"י קיום המצוה ממשיך המשכה עליונה מאד נעלה כמו ע"י ציצית ל"ב כ"ח. והנה כשמקיים המצוה בבחי' זו כדי להמשיך כו' שיהי' דירה בתחתונים שהו"ע העבודה והתיקון ששייך לגבי הקב"ה כמ"ש ע"פ לא הביט ע"ש ה"ז בחי' יש ודבר ואין זה שלימות העבודה. כ"א העיקר צ"ל רק שעושה כדי לקיים הצווי לבד ולא יבקש שום טעם כלל. ובאופן הזה עושה המצוה בבחי' ביטול יותר כו' ונק' יראה וקבעות"ש שעושה המצוה רק כדי לקיים הצווי של הקב"ה כו'. והנה על ידי קיום הצווי ממשיך הצוותא שהוא בחי' אין שמחבר אוא"ס עם העולמות כו'. דהנה יש ג' בחי' יש ואין ויש. עולמות הנבראים דבי"ע הם בחי' יש ודבר נפרד. ובחי' מל' דאצי' שמהוה היש דבי"ע נק' אין כנ"ל שהיא הארה בעלמא דכאין ואפס כו'. ועצמות אלקות שמאיר באצי' נק' יש האמיתי שממנו נמשך האין שמהוה היש. נמצא בחי' אין דמל' מחבר בחי' יש האמיתי דאצי' עם יש

המדומה

שמתבררים ונכללים בהכלים דתהו ונעשה הגדלת הכלים והכלים ממשיכים האורות כנ"ל. לכן עי"ז נעשה התחברות האורות עם הכלים. לכן נק' זה לחמי כמו הלחם שמחבר הנשמה והגוף. אבל קרבני שהוא זריקת הדם זהו העלאת הנפש להאורות דהיינו שמעצמיות אוא"ס ב"ה יומשכו האורות. וא"כ כדי לחבר האורות עם הכלים זהו לחמי כנ"ל (ותוכן הענין י"ל כי קרבני זהו ההמשכה בג"ר וכענין יחוד או"א שע"י מ"ד דוקא. ושם אין צריך לבחי' לחם כי נק' איהו וחיוהי חד כו'. משא"כ כדי שיומשך להיות איהו וגרמוהי חד דהיינו ההמשכה בבחי' ז"א צ"ל לחמי וכנ"ל. ויומתק יותר פי' קרבני כי הרי בחכמה מאיר אוא"ס בקירוב). והנה מ"ע ומל"ת ג"כ כנ"ל כי מ"ע העלאה להכלים ונק' אבר"מ כמו אימורים. אבל ל"ת נק' שס"ה גידי הדם. והיינו כי אתכפי' וביטול זהו ההעלאה לבחי' סוכ"ע כדי שיומשך האורות. ובכ"ז יובן מ"ש לחמי וריח ניחוחי דלכאורה מאכל וריח אינם דבר א' ואיך יצדק שניהם בקרבנות. ולפי המבואר ב' בחי' אלו דזריקת הדם והקטרת האימורים זהו לחמי וריח ניחוחי. כי הנה ארז"ל (ברכות מ"ג ב') ריח דבר שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף. כי ע"י המאכל נהנה הגוף שמקשר כחות הנפש בגוף. אבל הריח ענינו שמעורר בעצם הנפש ממש שלמעלה מהכחות המתפשטים להחיות הגוף. ולכן פעולת הריח שכאשר הכחות מסתלקים ונכללים בעצם הנפש כמו בשינה והתעלפות ח"ו אזי הריח הוא מעורר בעצם הנפש וממשיך ממנה התגלות הכחות שיתפשטו להחיות הגוף כו'. והנה ענין הקרבנות שנק' לחמי לאשי בחי' לחם הוא דבר שהגוף נהנה ממנו פי' גוף למעלה היינו בחי' המדות עליונות הכלים דעו"ס דז"א שאינן ערוך להאור כו' וע"י העלאת הקרבנות דהיינו הקטרת האימורים ממשיכים גילוי והתחברות האורות בהכלים כנ"ל בענין לחמי לאשי שיהי' בחי' יש. אבל בחי' ריח ניחוחי הנה ריח מעורר בעצמות אוא"ס שלמעלה מהתלבשות בהכלים כו' דהיינו בבחי' מקיף עליון וא"כ הוא דבר שהנשמה נהנה ממנו שהוא המשכת תוס' אור מעצמות אוא"ס בהאורות. דהיינו התחברות האורות בעצמות המאציל כו'. וזהו בחי' זריקת הדם שנת' (ועיקר הפי' דבר שהנשמה נהנה כו'. נשמה בחי' חכמה שנק' חיוהי האור המאיר בהכלים דבינה וזו"נ והיינו תוס' אור מעצמות אוא"ס בח"ע. ובחי' לחמי לאשי דבר שהגוף נהנה ממנו הוא המשכת האור והנשמה דחכמה בהכלים דבינה וזו"נ והיינו ההמשכה מ"ד דשם מ"ה ע"י העלאת מ"נ של הקרבנות עי' בהגהות ע"פ באתי לגני שבלקו"ת שלא נדפס). והנה הריח שמעורר בעצמות הנפש הוא דוקא דבר החריף וחזק. וענין זה למעלה הוא בחי' ריח בוגדיו בע"ת שע"י שהי' עובר עבירות נגד רצוה"ע ואח"כ ע"י המרירות שמהריחוק כו' הנה תוקף האהבה שלו בכלות הנפש הוא בהתגברות ובחילא יתיר עד שלא יכילנו הכלי וכמו ראב"ד שנגע באמת בתוך פנימיות לבבו גודל ריחוקו מה' ע"כ געה בבכי' עד שיצתה נשמתו. ולכן העלאת מ"ן בבחי' תשובה נק' ריח בוגדיו. ועי"ז מעורר למעלה ג"כ בחי' ריח דהיינו בחי' מקיף העליון שלמעלה מאו"כ כו'. ושייכות תשובה לקרבנות היינו כי האדם

בשעת הבאתו את הקרבן הי' צריך לשוב בתשובה ע"כ מצד זה יש בהקרבנות ג"כ בחי' ריח ניחוחי כו'. את קרבני. אותיות התורה מא' עד ת' נותנים כח להעלאת הקרבנות וכמו שהעלאת הקרבנות הי' דוקא בבהמ"ק שמשם יכול להיות ההעלאה. משא"כ שחוטי חוץ כו'. כך משחרב בהמ"ק כו' ד"א של הלכה. והיינו כי בתורה יש ג"כ בחי' אש. כמארז"ל (שה"ר פ"ה) נתנה באש שחורה ע"ג אש לבנה. ולכן ע"י עסק התורה נמשך הכח להיות קרבני כו'. ופי' תשמרו כי לחמי לאשי ריח ניחוחי הכל הוא המשכת האור וא"כ צ"ל תשמרו שיהי' נשמר האור שלא יהי' ח"ו מאבד מ"ה שנותנים לו דהיינו בחי' מ"ה הוי' כו' שואל מעמך. שיכולים לאבדו ח"ו ע"י שטותים. וע"כ צ"ל תשמרו. גם שיהי' נשמר בחי' ביטול הרצון שבתפלה שהוא כנגד הקרבנות. והנה ארז"ל (קדושין ל"ז א'. וברש"י בחומש פ' ראה ע"פ שמור ושמעת) שמור זו משנה. כי התגלות רצוה"ע הוא דוקא בתושבע"פ ולא בתושב"כ. וע"י רצוה"ע הוא השמירה. עד"ה וכל בניך בענין בצדקה תכונני. וכפ' ואתחנן ד"ה למען תורת בענין שמור כו' ושמרת ויובן כאן:

י **ועתה** צ"ל מארז"ל גדולה תפלה יותר מהקרבנות והלא תפלה כנגד תמידין תקנוה. והענין דכתיב (תלים קמ"א) תכון תפלתי קטרת לפניך וצ"ל והלא תפלה כנגד תמידין ואיך הוא בחי' קטרת. והנה פי' קטרת הוא לשון קשר ובזה"ק קטורא דמהימנותא. והיינו כמ"ש (בראשית מ"ד) ונפשו קשורה בנפשו. ונפש יהונתן נקשרה בנפש דוד (ש"א י"ח) פי' שנקשרה עד שנתאחדה להיות כמו מהות אחד ממש. ולא כמו שנים מחוברים כו'. והיינו כי יש אהבה שנפסק לפעמים והיינו לפי שאינה מפנימיות ועצמיות רק שהוא דבר נפרד ויש לו אהבה. אבל יש אהבה שמפנימיות ועצמיות ממש בעצמיות מהות נפשו ממש נקשרה ונתאחדה בתכלית. ואהבה כזו לא תפסק לעולם כו'. וזהו"ע קטרת התקשרות ויחוד הנשמה באלקות בחי' יחוד אמיתי כו' (ולא ע"ד אהבת ותשוקת בחי' נברא ונפרד) והוא מדרגת רשב"י שאמר בחד קטירא אתקטרנא (זה"ג רפ"ח א') ולכן לא הי' צריך לתפלה כלל כו'. והיינו כי קטרת הי' על מזבח הפנימי וקרבנות היו על מזבח החיצון. והיינו בחי' חיצוניות הלב ופנימיות הלב. חיצוניות הלב אינו בקירות ח"ו כ"א בחי' התפעלות והאהבה עצומה ורק לפי שנמשך רק מהשכל והתבוננות ע"כ נק' חיצוניות הלב. אבל בחי' פנימיות הלב הוא עמוק מאד יותר מהשכל באין השכל מכיל זאת כלל. והוא בחי' עומקא דליבא ומש"כ ליבטל במציאות לגמרי וליכלל ביחודו ית' האמיתי כו'. והנה דוד אמר יחד לבבי כו'. שיהי' מאיר פנימי' הלב בהתגלות גם בחיצוניות הלב. לכן אמר תכון תפלתי קטרת לפניך. כי מה שהתפלה כנגד תמידין תקנו הוא רק בחי' חיצוניות הלב. דוגמת הקרבנות שהיו על מזבח החיצון. ובבחי' זו הקרבנות מעולים יותר כיון שהיו על המזבח והתפלה בלב. ולכן התפלה א"ז כמלאת רצונך ממש כו' כנ"ל. אבל יש מדרגת תפלה בבחי' פנימי' הלב ועומקא דליבא שלמעלה מהשכל. וזה הי' מדרגת החסידים הראשונים שהיו שוהים ט' שעות ביום לתפלות עד שהי' בהם התפשטות הגשמיות בפו"מ כו'. ומדרגת תפלה כזו היא למעלה

מהקרבנות

שעורות כו׳. וכתיב (תלים ק"ד) משרתיו אש לוהט. והנה יסוד האש הוא מקור כח המתאוה כו׳. ומיסוד האש נמשך כל המדות רעות כעס ורציחה וגאוה כו׳. וצריך להפוך יסוד האש שלמטה שיוכלל בבחי׳ ביטול בקדושה ולמטה בגשמי׳ יהי׳ רק קרירות ולא אש. וזהו"ע הקרבנות בהבהמה גשמי׳ בחי׳ יסוד האש נכללה באש שלמעלה בחי׳ אש אוכלה אש כו׳. דהיינו כל התאות שלמטה כו׳. וזהו מצוה להביא מההדיוט כו׳. (וע"י שהאדם מביא הקרבן נמשך מזה כח בנפשו ג"כ להפך היסוד האש שבו ולהעלותו לאלקות) וזהו פי׳ לחמי לאשי שנכללים באש שלמעלה מלאכים פני ארי׳ פני שור כו׳. וזהו ג"כ פי׳ לחמי לאשי שהקרבנות שהם בחי׳ מלחמה בחי׳ טרף שהוא העלאת הניצוצות מעו"ר כו׳ הם בחי׳ לחם שנמשך עי"ז חיות ותוס׳ אור למעלה. והיינו בבחי׳ לאשי דוקא וכמ"ש הוי׳ איש מלחמה שע"י בחי׳ מלחמה הנ"ל נמשך משם הוי׳ להיות בחי׳ איש. פי׳ איש הוא בחי׳ גוף רמ"ח אבר"מ. ודרך כלל הוא בחי׳ חסד דרועא ימינא גבורה דרועא שמאלא ת"ת גופא. ואזי נק׳ הקב"ה איש ומשפיע לכנס"י שנק׳ אשה. וכמ"ש שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. והנה איש עשר בחי׳ שכל ומדות ולמעלה הו"ע ע"ס. אך באמת כתיב (הושע י"א ט׳) אל אנכי ולא איש. ואין הכוונה על איש שלמטה ח"ו כו׳ שא"צ לשלול זה. כ"א על בחי׳ איש שלמעלה שהיא בחי׳ מדות עליונות. כי עצמות אוא"ס למעלה מעלה"כ כו׳ אנת הוא חד ולא בחושבן. וזהו אל אנכי ולא איש כו׳. וצ"ל כמה לצומים שיומשך מאוא"ס ב"ה להיות בחי׳ איש דהיינו שיתלבש בע"ס ומדות עליונות. וזהו הוי׳ איש מלחמה שצ"ל בחי׳ מלחמה כדי שיומשך משם הוי׳ בחי׳ איש. וזהו לחמי לאשי. שמה שהקרבנות הם בחי׳ לחם הוא רק לבחי׳ לאשי שהוא בחי׳ איש. דהנה כמו הלחם שמחבר הנשמה עם הגוף וכשלא יאכל יום א׳ יחלש ולא תתחבר כ"כ הנשמה להחיות הגוף וכשלא יאכל כמה ימים תסתלק הנשמה לגמרי כך למעלה המדות עליונות נק׳ בחי׳ גוף עד"מ כי יותר משאין ערוך הגוף גשמי לגבי הנשמה הרוחני. יותר אין ערוך המדות עליונות אל בחי׳ עצמות אוא"ס דלמעלה"מ כו׳ ולכן נצרך לבחי׳ לחם כדי לחבר אוא"ס ב"ה שיומשך ויתלבש בבחי׳ המדות עליונות להיות בחי׳ איש. וזהו לחמי לאשי כו׳. ובזה יובן כוונת הרבות הנ"ל וכי יש אכילה לפניו. דהנה בבחי׳ עצמות אוא"ס שהוא שם הוי׳ אין שייך כלל ענין אכילה כו׳. ורק בחי׳ לחמי הוא לאשי בבחי׳ איש דוקא. והענין כי ענין הלחם הוא שייך רק בסדר השתלשלות דתהו ותיקון. שהעלאת הניצוצות דתהו הוא בחי׳ לחם לאדם דתיקון. כי עי"ז מתגלה אורות דתהו היותר נעלים בכלים דתיקון. אבל בעצמות אוא"ס ב"ה שממנו ית׳ נתהווה עולם התהו ועולם התיקון אין שייך לפניו בחי׳ אכילה מהעלאת הניצוצים דתהו. ורק ענין האכילה שייך רק בבחי׳ איש שהוא המדות דתיקון דאצי׳ כו׳. ועוד פי׳ לאשי אש יו"ד ואש ה׳. אש ה׳ הוא העלאה של כנס"י ואל אישך תשוקתך. ואש יו"ד הוא ההמשכה שמלמעלמ"ט. וזהו כמכוני באשיות בבתי אבות. והוא ג"כ ענין איש ואשה הנ"ל והכל כוונה א׳ וד"ל:

ה והנה בספרי מפרש קרבני זהו זריקת הדם. לחמי זהו הקרבת האימורין דקרבן חטאת. נמצא כללות ענין הקרבן הוא שני דברים דם וחלב היור ושומן שהו"ע חו"ג. והיינו שני מיני העלאות זריקת הדם הוא העלאה לעולם התהו והקרבת האימורין שהם אברים זהו העלאה לתיקון. וביאור"ע כי הדם הוא הנפש שנפש החיונית שורה בדם. והאימורים שהם אברים הם רק כלים לבד להיות הנפש כו׳. ונמצא אשר זריקת הדם הוא העלאת בחי׳ נפש כמ"ש (ש"א א׳) ואשפוך את נפשי כו׳. וכמו למסור נפשו באחד שפ׳ שמע שהוא קבעומ"ש הוא מס"נ דוקא שהו"ע מסירת הרצון לגמרי להיות רק רצון ה׳ להיות בבחי׳ ביטול והתכללות לגמרי בעצמות אוא"ס ב"ה. והיינו על ידי שמתבונן איך ביו"ד נברא עוה"ב ובה׳ עוה"ז. שכל עוה"ז ומלואו הוא רק ה׳ אחת. והנה כל מה שיוכל אדם להשיג בהתהוות עוה"ז הלא אין זה תופס מקום כלל נגד כל העוה"ז ומלואה. וכל העה"ז הוא רק ה׳ אחת. וכמו"כ כל העוה"ב רק יו"ד א׳. ע"כ צ"ל ועמך לא הפלאתי כו׳. רק ליבטל וליכלל בעצמות אוא"ס שלמעלה ממקור היות העולמות וזהו זריקת הדם שהוא העלאת הנפש מס"נ כו׳. והנה העלאת הנפש בבחי׳ זו הוא להאורות פי׳ לעורר בעצמות אוא"ס ב"ה שיומשכו ממנו האורות להע"ס כו׳. ולכן נק׳ זה קרבני לשון קירוב. פי׳ שמקרב אותי להעולמות כו׳. דהנה כתיב (תלים י"ד) למה ה׳ תעמוד ברחוק. והיינו כי עצמות אוא"ס ב"ה הוא מרומם ומובדל מסדר השתלשלות. כי היות כל העולמות מרכ"ד וכו׳ הוא רק מבחי׳ אחוריים וחיצוני׳ אוא"ס אבל פנימי׳ ועצמי׳ אוא"ס הוא מרומם כו׳. ולכן נק׳ זה תעמוד ברחוק. וכמו עד"מ בני בנ"א שעומדים זה אצל זה אבל הם אב"א הרי הם רחוקים לגמרי כיון שהפנימי׳ מסולק וכמ"ש בד"ה שובה ישראל עד. אבל ע"י זריקת הדם כנ"ל ממשיכים בחי׳ יאר הוי׳ פניו אליך שמפנימי׳ ועצמי׳ אוא"ס שלמעלה מהשתל׳ יומשך האורות להאיר בהע"ס היינו בהכלים שהוא בחי׳ כמרא"ד. וכיון שנמשך בבחי׳ כמרא"ד אזי נעשה הוא ית׳ בעצמותו ומהותו ממש קרוב להעולמות שאזי יכולים העולמות לקבל הגילוי ממנו ית׳ ממש. וזהו פי׳ קרבני שעושה אותי בעצמי ממש להיות קרוב להעולמות. אעפ"י שבאמת הרי אוא"ס ב"ה מרומם ומובדל מכל סדר השתלשלות וכנ"ל. אבל כיון שממשיכין ממנו ית׳ האורות להאיר בע"ס בחי׳ אדם אזי נעשה קרוב. והיינו להיות מאיר בקירוב מקום כמו בהכ"ע כו׳. והנה כ"ז הוא המשכת האורות. אבל כדי לחבר האורות שיתלבשו בהכלים זהו לחמי שהוא הקרבת האימורים שהם האברים שהוא העלאה להכלים דע"ס כדי שיומשכו בהם האורות. וכמו ענין קבעומ"ל שבפ׳ והי׳ אם שמוע שרמ"ח פיקודין הם רמ"ח אבר"מ וכל מצוה היא המשכת אור בכלי והיינו שע"י עשיית המצות שהם בירורים מניצוצים וכלים דתהו שיוכללו בכלים דתיקון רמ"ח אבר"מ הרי נעשה עי"ז הגדלת הכלים. וזהו"ע עשיית הכלים למעלה ע"י המצות. והנה הכלים לבד מה שהן כלים להאור עוד זאת שהם ממשיכים גילוי האור בהם וכמו האבר שממשיך היות הנפש להתלבש בו וכמ"ש בהאריכות בד"ה וקבל היהודים ובהביאור ע"ש. ולכן זהו הענין שע"י המצות ממשיכים אורות בכלים דוקא. וכמו"כ הקרבת האימורים שהם אברים זהו העלאה להכלים דהיינו

במתבררים

המשכת האור כו'. כי הקרבן שלמעלה הוא רוחני וקדושה עצומה. אבל הקרבנות שלמטה הוא בבהמות גשמיים (אשר בהתהוות היש הגשמי מלובש כח מבחי' סוכ"ע) וגם הוא מעורב טו"ר (משא"כ הקרבנות שלמעל' הם בחי' טוב וקדושה כו'. ורק שההעלאה שיוכלל בביטול היותר עליון) ע"כ על ידי העלאה זו נמשך גילוי אור שלא לפי ערך כלל של הגילוי שע"י הקרבנות שלמעלה. (ונת' יפה במ"א על מאמר הזה"ק (ח"ג רמ"א א') ואתהניין מיסודא ועיקרא דלהון. דלכאורה יפלא הלא נפש הבהמה נמשכה מבחי' האחרונות דפני שור וע"י ריבוי השתלשלות המדרגות לאין קץ וא"כ איך ע"י עלייתה בחזרה ע"י הקרבן ומתכללת בשרשה פני שור כו' נתוסף אור בפני שור כו'. והענין מצד שני טעמים. כיון שע"י ירידת המדרגות מתלבשת להיות נפש והיות לשור גשמי מאיר בנפש הבהמה הכח מבחי' סוכ"ע כדי שיתחבר נפש רוחני להיות חיות לבהמה גשמי כמ"ש במ"א באריכות וכנ"ל. וגם כי ירידתה להיות בהמה גשמי הוא ע"י ק"נ ומתערב בה טו"ר כו'. והנה כשמתעלה נפש הבהמה ע"י הקרבן לשרשה פני שור הרי מלובש ומתגלה בה הכח מבחי' סוכ"ע. וגם מצד בירור והעלאת הטוב מהרע ממש שזהו מעורר למעלה מאד בבחי' כי לא אדם הוא. משא"כ למעלה בשרשה פני שור כו' שהעלאה דשם הוא מבחי' רוחני כו'. וגם מבחי' קדושה וביטול היש כו'. אבל העלאת נפש הבהמה גשמי' שמלובש בה הכח מבחי' סוכ"ע. וגם שההעלאה מהרע ממש שמתהפך לטוב שזה מעורר למעלה יותר. ולכן אתהניין מיסודא ועיקרא דלהון. ומזה יובן ג"כ מעלת הקרבנות שלמטה על הקרבנות שלמעלה. ואיך שמעוררים למעלה יותר. וזהו ולא עוד כו' כנ"ל. עי' ע"פ מי עלה שמים). וז"ש (שה"ש ה') באתי לגני אכלתי יערי. יוצר אור העלאת המלאכים (זח"ג רכ"ו סע"א) עצי שטים עומדים שרפים ולכן נק' יערי. דבשי ק"ש העלאת הנשמות כי דבש הוא הפרי והפנימי' של היער שאין היער ערוך אליו כלל. כמ"ש (שם ב' ג') כתפוח בעצי היער כו'. והיינו שהעלאת הנשמות הוא מגופים גשמיים שגוף גשמי מתברר ואומר הוי' אחד ודבר זה מעורר למעלה יותר מהעלאת המלאכים (עד"ה שאו כו' בענין מעלת הדגלים של נש"י על הדגלים דמלאכים). ובזה יובן מארז"ל נה"ר לפני שאמרתי ונעשה רצוני מהו קרבנות דוקא יותר מכל המצות. והיינו כי בכל המצות אעפ"י שמורה בהם רצוה"ע אבל מ"מ הוא בהעלם שאין הדבר משתנה עי"ז. כציצית ותפילין כו'. והיינו שהגילוי בפנימי' דהיינו בבחי' נפש ולא בעולם ושנה. אבל בקרבנות הי' נראה לעין כל התגלות רצוה"ע בעשי' גשמי' ממש. דהיינו שהי' הגילוי בעולם ממש. שהרי הי' יורד אש שלמעלה והי' נכלל בו הבהמה גשמי'. והגם שאש שלמעלה הוא רק בחי' ארי' דאכיל קרבנין כו'. אך באמת ארי' הוא אור י"ה ששרשו הוא באמת מבחי' רצוה"ע המאיר בשם י"ה כו'. והרי היו רואים התחברות העשי' גשמי' אל רצוה"ע ב"ה. וזהו ונעשה רצוני שהי' התגלות רצוה"ע בעשי' גשמי'. ולכן מתרגם על ריח ניחוחי לאתקבלא ברעוא כו' רצוה"ע כו'. וזהו ניחוח ל' נחת ול' הורדה כמו חות דרגא. והיינו הורדה והתגלות רצוה"ע בגשמי' העולם ממש. ועפי"ז יובן מה שמבקשים בתפלה רפואה וגאולה וברכת השנים שהכל הו"ע התגלות אלקות בעולם ממש. ולא בבחי' שנה ונפש בלבד. כמו שע"י התפלה פועלים שיורד המטר מה שמתחלה לא הי' יורד כלל או כמו שיתרפא החולה ה"ז התגלות אלקות בעולם. ואיך יכולים לבקש זאת בתפלה אלא מפני שתפלה כנגד תמידין תקנוה וקרבנות הוא בחי' ונעשה רצוני כנ"ל. גם פי' ונעשה רצוני. כי באמת למעלה אין שייך רצון כלל אלא שעושים הרצון כו' כמו יה"ר כו'. ומ"מ יש הפרש בין תפלה לקרבנות. שבתפלה הגילוי הוא ג"כ בעשי' בפו"מ אבל מ"מ אין רואים בראי' חושי' הכח והיות אלקי המרפא או המוריד הגשמים. ובקרבנות היו הכל רואים בעיני בשר האש שלמעלה שנכלל בו הקרבן. וזהו ושם דוקא נעשה כמצות רצונך כו'. וזהו ג"כ הטעם שכל מה שלמטן חביב יותר כו':

ד **והנה** ע"ז כתיב לחמי לאשי כו'. וארז"ל במד"ר (במדבר פכ"א סי' י"ז) וכי יש אכילה לפניו. וא"ת יש אכילה לפניו והרי משה רבינו כשהי' בהר מ' יום עם ה' לחם לא אכל כו'. וגם קודם ברה"ע מה הי' הקב"ה אוכל. וצ"ל דא"כ מהו לחמי לאשי שנק' לחם. והענין כי פי' לאשי היינו ל' איש כי הקב"ה נק' איש הוי' איש מלחמה פי' איש משפיע כמ"ש (הושע ב') ביום ההוא תקראי אישי. וכנס"י נק' אשה. ולבחי' איש זה הקרבנות הם בחי' לחם. והיינו כמ"ש הוי' איש מלחמה (שמות ט"ו) שכדי שיומשך משם הוי' להיות בחי' איש הוא ע"י מלחמה. וזהו ג"כ פי' לחמי לאשי. דהנה בלחם יש שני פי'. הא' כפשוטו ל' לחם. והב' לשון מלחמה כמ"ש (שופטים ה' ח') לחם שערים. וכמו"כ אם רעב שונאך (משלי כ"ה) האכילהו לחם ארז"ל (ב"ר פנ"ד) לחמה של תורה. וגם הפי' ל' מלחמה כמארז"ל (סנהדרין קי"א) מלחמתה של תורה. וצ"ל מה שייך לחם למלחמה. והענין כמ"ש בזהר (ח"ג קפ"ח ב') מאן דבעא לנצחא על פום חרבא ייכול כו'. דהנה כתיב (דברים ח') על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם. שבלחם מלובש ניצוצות טוב של קדושה וצריך לבררם ולהעלותם שיוכללו בקדושה בבחי' ביטול. ולכן האכילה היא מלחמה. כי כשאוכל ע"ד תאוה אינו מוציא ומעלה כלום. ורק כשאוכל לש"ש ובביטול תאותו כו' אזי מוציא הניצוצות ומעלם למעלה. וזהו"ע תנאים הראשונים שהיו אוכלין חולין בטהרה. זה הי' אוכל על טהרת תרומה וזה הי' אוכל על טהרת הקדש כל א' לפי שרש נשמתו הי' יכול להעלות בבחי' מדרגת תרומה או קדש כו'. ונמצא האכילה היא העלאת הניצוצות ולכן היא בחי' מלחמה כו'. ולכן קודם התפלה אסור לאכול. כיון שהוא בעצמו למטה ולא נתברר א"כ איך יוכל לברר ולהעלות המאכלים כו'. וכמו"כ אכילת מזבח ג"כ בחי' מלחמה כמ"ש (בראשית מ"ט) בנימין זאב יטרף דקאי על המזבח. בבוקר יאכל עד תמיד של שחר ובערב יחלק שלל תמיד של בין הערבים (ילקוט עפ"ז רמז קס"א). והיינו כמו הזאב טורף את השה כך הקרבנות הוא העלאת הניצוצות מהרע. ולכן זהו בחי' טרף ומלחמה (גם טרף רפ"ה עה"כ. עד"ה זכור כו' משל לזאב כו'). וזהו שהקרבנות נק' לחמי ל' לחם ול' מלחמה. והנה כל הקרבנות הוא בבע"ח שהם מיסוד האש כי שרשם מחיות המרכבה. וכתיב (יחזקאל א') בחיות

בוערות

מדות הו"ג. אבל חיבור הנשמה בגוף שהם הפכיים יותר באין ערוך מההפכי' שלמעלה כו'. שהרי זהו חיבור טו"ר. והו"ע אתגלגלו אתוון ע"ר כהדא (זה"א ר"ד א') טי"ת מורה על טוב והרי"ש על רע. ולא רצה הטוב להתחבר עם הרע עד שנגער בו הקב"ה וא"ל אנת צריך לו. כי המכוון שהטוב יברר הרע ויהפכו ג"כ לטוב ואז נעשה הטוב טוב מאד כו'. וכ"ז הוא בהאדם שבאדם מלובש תרין יצרין. ועם היות שהקדושה בעצמה כחה חזק יותר מהסט"א ויתרון האור על החשך. אך זהו רק כדי להכניע ולאכפיי' לסט"א. אבל מ"מ כדי לברר ולהפוך הרע לטוב צ"ל ע"י כח עליון יותר מבעולמות העליונים והיינו בחי' סוכ"ע. כי קוב"ה סוכ"ע וממכ"ע. כמשל הנשמה שמחי' את הגוף בהתחלקות כחות שונות כח הראי' בעין כח השמיעה באזן כח המעשה ביד כח ההילוך ברגל. והנה הנשמה בעצם היא מהות א' פשוטה בתכלית ומ"מ כוללת בעצמה כל הכחות הנ"ל והיינו שבאשר כלולים בעצם הנשמה אין שום התחלקות כלל. והנה מה הנשמה ממלא כו' כך הקב"ה כו' (ויק"ר פ"ד סי' ח' ובשוח"ט סי' ק"ג) ונק' ממכ"ע התחלקות המדרגות ומאיר בכל עולם לפי ערכו. וזהו רוח רעש אש קול דממה דקה כו' ד' עולמות. ונק' ציור קומה. אבל בבחי' סוכ"ע אין שום התחלקות כלל ומעומ"ע שוין. דאין הפי' סובב ומקיף מבחוץ כ"א כמו העיגול שמקיף מעומ"ע בהשוואה א'. כמו"כ כתיב (תלים קל"ט י"ב) כחשכה כאורה בבני כפי"ן כנודע. דהנה כולא קמי' כל"ח עולם היותר עליון אפי' א"ע עם עבי' גשמי' הכל כל"ח בשוה כו'. וכמו שאינו מושג למטה כך אינו מושג למעלה. נמצא שהאור הוא כמו חשך ממש. כי מה שאצי' נק' מדת יום שהוא אור זהו בבחי' ממכ"ע. אבל בבחי' סוכ"ע גם אצי' הוא חשך והסתר הוא"ס ב"ה וכמ"ש בזהר (ה"א כ"ג ע"א) כל נהורין מתחשכאן קמי'. ולהיפך החשך הוא כמו אור היינו שמאד כח ויכולת א"ס ב"ה הסוכ"ע יכול להיות גם למטה בעשי' התגלות אלקות כמו באצי' ויותר . ולכן מלאכים אומרים אי' מקום כבודו. ואומרים מכה"כ כו'. וזהו מעונה אלקי קדם ומתחת זרועות עולם שבחי' זו נק' זרועות עולם שכמו בזרוע הכפופה אדם מקיף דבר כן בחי' אלקי קדם הוא סובב ומקיף הכל בהשוואה אחת. והנה בעוה"ז דוקא מאיר בחי' סוכ"ע יותר מבכל סדר השתלשלות שהוא רק נמצא ואינו מאיר אבל למטה בעוה"ז הוא מאיר ממש. וזהו היושב על חוג הארץ שקאי על עוה"ז שנק' חוג הארץ שכמו בגשמי' בנקודת המרכז של העיגול שהיא נקודה האמצעית אפשר להמשיך קוין מכל העיגול כמו"כ בעוה"ז שהוא חוג הארץ נמשך קוין מכל העיגול. ופי' וענין קוין הוא מה שמאיר. ולכן מכש נמשך חיבור ההפכיי' הרחוקים מאד כנשמה בגוף כו'. ועפי"ז יובן מה שתשובה מועלת בעוה"ז דוקא. דהנה כתיב (איוב י"ד) מי יתן טהור מטמא לא אחד יהידו ש"ע. וא"כ כדי שמטמא יהי' טהור צ"ל דוקא ע"י יחידו ש"ע סוכ"ע. דהנה מצד בחי' ממכ"ע הרי יש נמנעים ומשכים ופרסות. ויצירה מסתיר יותר מבריאה. ועשי' יותר מיצי' כו'. עד שהיכלות הקליפות שלמטה מק"נ מחשיכים ומסתירים לגמרי שלא יהי' נרגש אלקות כלל ונק' אופל וצלמות. וז"ש (תלים פ"ח) היסופר כו' המונחך באבדון היודע בחשך פלאך כו'. וא"כ מי שנטמא במהדו"מ של איסור ונפל ברע. הנה מצד בחי' ממכ"ע אין יוכל להאיר לו שום אור שיתחרט ויוכל לצאת מהרע ונשאר בחשך שמו יכוסה כו'. אבל מצד בחי' סוכ"ע כתיב (שם קל"ט) גם חשך לא יחשיך ממך. ואליעה שאול הנך. וכתיב (מיכה ז' ח') כי אשב בחשך הוי' אור לי כו'. ולכן דוקא בעוה"ז שמאיר סוכ"ע יכול להיות תשובה. משא"כ בעוה"ב בחי' ממכ"ע ציור קומה הרע מובדל מהטוב. ואפי' כשהנשמה באה מלמטה והיא מעורבת טו"ר אינה יכולה להתהפך מרע לטוב. וכמשל בציור קומה שא"א לעשות מרגל ראש כו'. אבל בעוה"ז כשמעורב טו"ר וכאן מאיר בחי' סוכ"ע ע"כ יוכל להתהפך הרע לטוב ולהיות טהור מטמא ע"י הכח מבחי' יחידו ש"ע סוכ"ע כו'. וענין תשובה תשוב ה' בחי' בה' ברא"ם ג' קוין שמתפשטים להיות מהדו"מ דבי"ע. וגם כתיב (תלים ק"ג) ומלכותו בכל משלה. ואני בתוך הגולה (יחזקאל א') שבחי' ה' זו נשפלת למטה יותר ומתלבשת בע"ס כדי שיומשך כל השפעות גשמיי' אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל. והמזלות מקבלים מע"ס (וגם ענין רגליה יורדות מות ירידת הה' בהיכלות דק"נ לברר בירורים ולהעלות הטוב מהרע כו'). וזהו"ע תשוב ה' להעלותה לשרשה ומקורה (וגם שיתברר הטוב מהרע ויתעלה למעלה בבחי' מ"נ) והעלאה זו היא ע"י הכח מסוכ"ע כנ"ל. (וע"י תשובת האדם גורם ג"כ תשוב ה' כו'. ולכן התשובה בעוה"ז דוקא):

והנה עם התשובה הי' צ"ל עוד קרבן. ועמדו כל המפרשים האיך מתכפר עי"ז. וגם למה נצרך לתשובה עוד קרבן. והענין כי הבהמה יש לה ביטול בטבע יותר מבאדם. כמו סוס ורוכבו שאין להסוס שום רצון ובחירה כלל כ"א להיות בטל להאדם. משא"כ האדם הוא בעל בחירה ואפי' כשהוא בטל לפני גדול ממנו הוא מצד בחירתו . והנה כשחטא האדם ופגם בהבחירה אין די שיעורר רצון לה' ע"י השכל והדעת שהו"ע הבחירה כמ"ש בביאור ע"פ כי המצוה. כ"א התיקון דוקא ע"י שיהי' במדרגת הביטול דבהמה שהוא לבטל כל רצונותיו ושכלו לגמרי ולהיות בטל מכל וכל לגבי רצוה"ע שלא ע"פ שכל ובחירה. וזהו למטה מהדעת אבל עי"ז בא לשרש בחי' בהמה שהוא בחי' בהמה רבה שלמעלה מבחי' אדם כו' דהיינו בחי' ביטול שלמעלה מהטו"ד ועפי"ק זהו טורי השוכא מדות שבכתר. כי אדם ג' קוין דתיקון בחי' הכמה הרי ההכמה יש גבול למה שיוכל לבוא לידי גילוי בחכמה אבל עלמות הוא"ס למהתב"כ כ"א דוקא ברעו"ד שהוא רצוה"ע שלמעלה מהשכל. וזהו בחי' בהמה רבה שלמעלה מבחי' אדם. וזהו אדם ובהמה כו'. ואיך יוכל האדם לבוא למדרגת הביטול דבהמה רבה. זהו ע"י שמביא קרבן מהבהמה שנפלה בשבה"כ מבחי' בהמה רבה ומעלה אותה לשרשה עי"ז מתגלה בו בחי' הביטול דבהמה רבה וזהו עיקר התשובה כנ"ל :

ג **ועתה** יובן ענין מאחז"ל ולא עוד אלא כל מה שלמטה חביב יותר. והענין כי ענין הקרבנות שלמעלה מה שמכלל מקריב אעפ"י שקרבן הוא ל' קירוב ויחוד שנמשך עי"ז יחוד עליון כו'. אבל העלאת הקרבן שלמעלה. באיזו עולם שהוא. הוא לפי ערך

המסכת

ע"מ שהוא צ"ג אעפ"י שהוא רשע כו' מקודשת שמא הרהר תשובה כו'. הרי דבהרהור א' של תשובה באמת נעשה מרשע גמור צ"ג. משא"כ בעוה"ב אין מועיל תשובה כלל. שכשתצא הנשמה מהגוף ומלבישים אותה בלבושים צואים צריכה לכף הקלע וגיהנם כו'. ואין מועיל לה שום תשובה וחרטה כלל. ולכאורה יפלא למה הוא כך. הלא למעלה בעוה"ב הנשמה רואה את הביטול יותר איך שכל צבא השמים בטלים כמ"ש וצבא השמים לך משתחוים. ושם בודאי החרטה ביותר לפי שהיא נשמה בלא גוף וכמ"ש ונהמת באחריתך בכלות בשרך ושארך (משלי ה'). שנהימה הוא בחי' גבוה מאד חרטה באמת וכמ"ש שאגתי מנהמת לבי. ומדוע לא יועיל שם התשובה. והענין כי אנו רואים בעוה"ז פרט א' אשר אין נמצא בשום עולם מעולמות העליונים והיינו התחברות שני הפכים בתכלית מן הקצה אהק"צ ומתחברים והיו לאחדים. והיינו התלבשות הנשמה בהגוף. דהנה שרש הנשמה גבוה מאד ישראל עלו במ"ח. למעלה אפי' ממלאכים שנתהוו רק מדיבור העליון כמ"ש בדבר הוי' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם. ועבמ"ח היינו בפנימי' הכלים דע"ס דאצי' ששם איהו וגרמוהי חד בהון. והגוף הוא מק"נ משכא דחויא. ותחלת התהוותו הוא מתאוה גשמי' הן בעון חוללתי ובחטא כו'. נמצא שהם ב' הפכיים ורחוקים בתכלית. ובעוה"ז מתלבשת בהגוף ומתאחדת עמו והיו לאחדים ממש עד שכל כאבי הגוף מרגשת הכל הנשמה תומ"י ממש. ואינה רוצה ליפרד מהגוף כמ"ש כי עזה כמות אה' כפרישותא דנפשא מגופא. וכמ"ש הנשמה אוהבת הגוף אה' גדולה ויתירה. והתחברות כזו אינה בשום עולם מעולמות העליונים. כי במלאכים יש ג"כ נשמה וגוף כמ"ש (תלים ק"ד) עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט. שהגופות שלהם הוא מרוחני' היסודות דאש ורוח. והנשמה שלהם גבוה יותר ממדרגת הגוף שלהם (עי' במ"א בד"ה להבין מ"ש האריז"ל פ' ראשונה שם מ"ב). עכ"ז הגוף שלהם הוא רוחני וקדושה עליונה ג"כ בערך נשמתם. וכן אפי' בהע"ס שבכל העולמות יש ג"כ בחי' נשמה וגוף דהיינו או"כ אעפ"י שהאורות למעלה מהכלים מ"מ הכלים הם בערך האור. ויש כלים דבי"ע וכלים דאצי'. שהכלים דאצי' הם כלים לאורות דאצי'. וכלים דבי"ע לאורות דבי"ע. אבל אורות דאצי' לא ישכנו בכלים דבי"ע. והיינו כי הכלים צריכים להיות בערך האור ממש. כי כמו שהכלים דע"ס דבי"ע הם נבראים מאין ליש כמו"כ האורות דבי"ע נפש ורוח ג"כ נבראים דהיינו אור נברא. ואפי אור הנשמה שהוא אלקות ממש והנברא לגבי הבוי"ת אין ערוך כלל. אך אור הנשמה נמשך מלמ"ד כלים דמל' דאצי' שנעשים כר"ן לבי"ע. ומל' נק' מקור בי"ע ושרשם שבאצי'. כמ"ש בתו"א פ' תרומה בלשון אדמו"ר נ"ע. דהיינו מקור ההיות לנבראים בע"ג. וא"כ מצד זה הכלים דע"ס דבי"ע יש להם איזה יחס ושייכות וקרובים גם לגבי אור הנשמה כו' (שזה בחי' נברא. וזה בחי' הנה והיות אלקי שהוא מקור לנבראים). וכמו"כ יובן בהע"ס דאצי' אעפ"י שהע"ס הם מהות מה. הכ' חסד. והאורות הם פשוטים בתכלית. אך הכלים הם ג"כ אלקות ממש כמו האורות. רק שהאורות זהו הארתו ית' בבחי' א"ס והכלים זהו כחו ית' שמצמצם א"ע להאיר בבחי' גבול ומדה כו'. ואעפ"י שאין ערך בין גבול לבבע"ג. אבל בזה הוא הערך במה שגם הגבול הוא ג"כ כחו ית' כמו כח הא"ס ושניהם הם כחותיו ית'. ולכן איהו וגרמוהי חד בהון להיות על ידם התהוות מאין ליש (משא"כ ע"י נשמות אפי' דאצי' א"א להיות התהוות מאין ליש לפי שאינן אלקות ממש). מה גם לפמ"ש בע"ח שאו"א מאיר באצי' ע"י התלבשות בחכמה. ולכן נק' החכמה חיוני ואור הנשמה דע"ס דאצי'. והרי הכ"ע ראשית הע"ס א"כ הכלים דאצי' בערך האור הנשמה דח"ע כו'. משא"כ למטה התלבשות הנשמה בגוף הם שני הפכים רחוקים מאד והגוף אינו בערך הנשמה כלל כנ"ל שהנשמה היא רוחני ונמשכה מבחי' מח' עליונה חלק אלוה ממעל ממש והגוף גשמי ונמשך מק"נ. ואפי' במרע"ה שהגוף שלו הי' מזוכך מאד יותר מכל הגופים שיש בעולם שהרי קבל התורה יד מיד מהקב"ה וכתיב ויהי שם עם ה' ארבעים יום לחם לא אכל כו'. עכ"ז הגוף שלו לא הי' בערך נשמתו כלל וכלל. כי נשמתו היתה גבוה עוד יותר שהרי נשמת משה. כי מן המים משיתהו ה"ע ראשית האצי' שהי' לו נל"כ דאצי' מבחי' ח"ע וע"כ אמר ונחנו מה כמו חכמה כח מ"ה. והגוף הי' גשמי מבשר ודם וע"כ הי' צריך מיתה וקבורה כמ"ש וימת שם משה כו' ויקבור אותו כו'. וא"כ הי' בכאן התחברות ראשית האצי' עם תחתית העשי' והיו לאחדים ממש. וזהו שאמר שמואל ה' אשר עשה את משה ואת אהרן. ולכאורה א"ז מובן הלא משה ואהרן הם רק ב' אנשים וא"כ יותר הי' לו לומר שברא את כל העולמות מאין ליש. אך הענין כי נשמות משה ואהרן היו מבחי' הו"ב עילאין דאצי' משה הי' מבחי' חכ' ואהרן כה"ר מבחי' בינה עילאה דאצי'. ומה שנשמותיהם ירדו ונתחברו בגוף הגשמי דעשי' הוא פלא יותר גדול וזהו ה' אשר עשה" את משה ואת אהרן כו'. וז"ש עושה גדולות עד אין חקר ונפלאות כו'. ואי' בזהר דא עורין דרברבין עילאין כו'. דקאי על נשמות הגבוהות כמו נשמות האבות (שנק' הרים) והנביאים וכל הנשמות דאצי' שירדו ונתלבשו בגוף הגשמי בעשי' שזהו פלא גדול כי הוא התחברות ב' הפכיים בתכלית. וזה לא נמצא בשום עולם כ"א בעוה"ז דוקא. והנה כיון שענין הנשמה בגוף הם שני הפכיים רחוקים מאד ומתחברים והיו לאחדים כו'. ע"כ צ"ל שלחיבור זה מאיר בעוה"ז כח היותר עליון מה שאינו מאיר בעולמות העליונים (כדי לחבר שם הנשמה בגוף ששם הם קרובים בערך כנ"ל) :

ב **והענין** כמ"ש (איוב כ"ה) המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו. מכאל שר של שלג וגבריאל שר של אש כו' (שהש"ר פ"ג סי' כ'). והרי הם הפכיים יותר מאש ומים גשמיים. והרי למטה מי יוכל לחבר אש ומים. אבל למעלה הם מתחברים והיו לאחדים. והיינו שהם שתי מדות חו"ג ב' הפכיים. אבל ע"י קו האמצעי בריח התיכון שהוא התגלות אוא"ס דלמעלמה"כ עי"ז בטלים ההפכים ומתאחדים כו'. וזהו צאינה כו' בעטרה כו' במלך שלמה מלך שהשלום שלו. ששרש השלום נמשך ממקום גבוה מאד כו'. והנה זהו למעלה חיבור שני ההפכיים הכל רק בקדושה שתי

אלקיו עמו. היינו ע״ב שם הוי׳ שבאו״א. כמשנ״ת בד״ה ראה אנכי נותן:

ה **ועתה** י״ל פי׳ הב׳ דלא הביט און ביעקב קאי על הקב״ה. וכמ״ש במד״ר אין מסתכל בעבירות שבהן. וכמ״ש (איוב י״א י״א) וירא און ולא יתבונן. וצ״ל איך הוא זה. והענין דכתיב (ש״א ב׳) כי אל דעות הוי׳. ב׳ דעות. ד״ת שבחי׳ מל׳ שלמטה היש ולמעלה אין כו׳. וד״ע הוא בבחי׳ כוכ״ע שלמעלה היש ולמטה כלא ואין כו׳. והנה בבחי׳ ד״ת כיון שהיש תופס מקום ע״כ הדקדוק גדול מאד על חטא ועון כו׳. אבל בבחי׳ ד״ע כיון דכולא קמיה כל״ח. ע״כ שם אין העון תופס מקום כלל. ועז״ז כתיב וירא און ולא יתבונן. והנה בחי׳ יעקב עבדי כל ענינו הוא שמחבר הב׳ דעות שד״ע הכוכ״ע יתגלה בבחי׳ ד״ת דמל׳. וזהו העבודה דח״י ברכאן דשמו״ע כנגד ח״י חוליות כו׳ שחוט השדרה יונק ונמשך ממוח הדעת ויורד ומתפשט עד הירכיים ממש. וכמ״כ הח״י ברכאן הוא המשכת הגילוי מבחי׳ אלפי שאינן בחי׳ אין שלמעלה מהשכ׳ שהוא אמיתיות בחי׳ ד״ע הכוכ״ע (כמשנ״ת בת״א ע״פ ארדה נא בהג״ה ע״ב) בבחי׳ מל׳ ד״ת. ולכן כתיב לא הביט און ביעקב. שלגבי ד״ע הכוכ״ע אין האון תופס מקום כלל. ועי״ז יתי׳ גם פי׳ הא׳ הנ״ל שהאון לא יוכל להביט בבחי׳ יעקב כנ״ל:

ה׳ אלקיו עמו. איתא במד״ר (בלק פ״כ סי׳ י״ח) שבלעם אמר לבלק משל לפרדס שיש לו שומר כל זמן שהשומר אינו ישן א״א ליכנס בו. כך הפרדס הם ישראל שנאמר כרם ה׳ צבאות בית ישראל. ומה שנק׳ פרד״ס הוא ע״ש פשט רמז דרוש סוד. והשומר שלהם הוא הקב״ה שנאמר בו הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל. וזהו ה׳ אלקיו עמו. ובפ׳ תרומה איתא במד״ר (ס״פ ל״ד) אמר הקב״ה אתם כרם כנ״ל ואני שומר עשו סוכה לשומר. זהו ועשו לי מקדש כו׳. ועכשיו אין להקב״ה בעולמו אלא ד״א של הלכה. הרי התורה היא בחי׳ סוכה לשומר כו׳. וכמ״ש (ישעי׳ נ״א ט״ז) ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך. שמהבל הדיבור דתורה נמשך בחי׳ צל מקיפים שהו״ע הסוכה. וענין שנצרך לעסק התורה שהיא בחי׳ סוכה לשומר. היינו כי תלת קשרין כו׳ ואורייתא מתקשרא בקוב״ה (זה״ג ע״ג ע״א). קוב״ה זהו בחי׳ הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל. שבחי׳ זו נמשך ע״י התורה דוקא. וזהו ענין שהתורה היא סוכה לשומר. והנה סוכה ג״כ ל׳ ראיה כמו סוכה ברוח הקדש. והיינו שבחי׳ עינא פקיחא דלא נאים מאיר ע״י התורה דוקא. וזהו ה׳ אלקיו עמו. ותרועת מלך בו כמשנ״ת בלקו״ת. ובפי׳ הב׳ ל׳ ריעות וחיבה. היינו כי המשכת בחי׳ יחיד בבחי׳ מל׳ ע״י ח״י העולמים כנ״ל זה נק׳ תרועת מלך:

פרשה פינחס

צו את בנ״י ואמרת אליהם את קרבני לחמי וגו׳ ואמרת להם זה האשה וגו׳. להבין הכפל ב׳ פעמים ואמרת. והענין בכלל דהנה כל המצות נצרך לקיימם במחדו״מ. והנה קיום הקרבנות במח׳ הו״ע התפלה שעיקרה מח׳ וכוונת הלב וכנגד תמידין תקנוה. ובדיבור הו״ע הת״ת דקרבנות כל העוסק בתורת עולה כו׳. וזהו ואמרת הראשון. ואמרת הב׳ הו״ע מעשה הקרבנות. ובחי׳ זו דוקא בזמן בהמ״ק. והנה על ריח ניחוחי ארז״ל (זבחים מ״ו ב׳ ובפירש״י שם) נח״ר לפני שאמרתי ונעשה רצוני. וצ״ל דזה שייך בכל המצות שהם רצוה״ע. ולמה ארז״ל בקרבנות דוקא ונעשה רצוני. והנה תפלה כנגד תמידין תקנוה. ופעם ארז״ל (ברכות ל״ב ב׳) גדולה תפלה יותר מהקרבנות דכתיב (ישעי׳ א׳) למה לי רוב זבחיכם כו׳. וכתיב אח״כ גם כי תרבו תפלה אינני שומע. וכיון שהתפלה כנגד תמידים איך היא יותר גדולה מהקרבנות. ובאמת בנוסח התפלה אנו אומרים ושם נעשה לפניך כמצות רצונך דהיינו כאשר יקריבו הקרבנות בפו״מ. משא״כ התפלה אעפ״י שכנגד תמידין תקנוה מ״מ אינו כמצות רצונך. דמזה משמע שהתפלה היא למטה מן הקרבנות. והנה קודם התפלה אסור לאכול כמארז״ל (ברכות י״ד ב׳) ע״פ לא תאכלו על הדם כו׳. ובדוחק התירו לחולה כו׳. וצ״ל הלא ברכות לא מצינו בתורה כ״א בהמ״ז לבד דכתיב ואכלת ושבעת וברכת שברהמ״ז דאורייתא. וכל הברכות ואפי׳ תפלה רק מד״ס. וא״כ למה קודם התפלה שהיא מד״ס אסור לאכול. וברהמ״ז שהוא דאורייתא הוא דוקא אחר אכילה ושתיה. ושבעת זו שתיה. ואפי׳ שיכור מותר לברך. וקושיא זו איתא בזהר (ח״א ר״ז ב׳. ח״ב קנ״ג ב׳). ותירץ בזה״ק כי ברהמ״ז הוא להוריד ולהמשיך השפעת החיות בעוה״ז. וזהו הזן את העולם כולו בטובו בחן בחסד. ולכן השפעה זו מלמעלה נמשך ג״כ ממקום ששייך שם אכילה ושתיה. אבל תפלה היא בחי׳ עוה״ב שאין בו אכילה ושתיה וכמו יוהכ״פ ועניתם כו׳ שהוא מעין עוה״ב כו׳. וצ״ל והלא תפלה כנגד תמידין תקנוה. והקרבנות נק׳ לחמי לאשי כו׳. וכתיב (שה״ש ה׳) באתי לגני אכלתי יערי כו׳. וארז״ל במד״ר (שה״ש רפ״ה) יערי זהו העולה. דבשי זהו האימורים. ייני כו׳ הוא הנסכים. ועז״ז כתיב אכלתי כו׳ שהו״ע אכילה. וכיון שהקרבנות הם בחי׳ אכילה איך התפלה שכנגד הקרבנות היא בחי׳ עוה״ב שאין בו אכילה ושתיה כו׳. הנה כתיב (דה״א כ״ט) כי כל בשמים ובארץ וארז״ל (במד״ר תרומה רפל״ג) כל מה שיש בשמים יש בארץ. בארץ יש בהמ״ק דכתיב בנה בניתי בית זבול לך כך יש בהמ״ק למעלה. ויש ג״כ מזבח ומיכאל שר הגדול מקריב עליו קרבנות. כמ״ש בגמ׳ מנחות (ק״י א׳). ולא עוד אלא מה שלמטה חביב יותר שהניח הקב״ה בהמ״ק וקרבנות שלמעלה והשרה שכינתו ית׳ בתחתונים דכתיב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. וצ״ל איך מה שלמטה חביב יותר. הנה כתיב (ס״פ ואתחנן) היום לעשותם בעוה״ז הוא עולם המעשה קיום כל המצות. משא״כ ימוה״מ נק׳ שנים אשר תאמר אין לי בהן חפץ לפי שאין בהם זכות וחובה (שבת קנ״א ב׳). אבל עכשיו בבחי׳ היום לעשותם מאיר בהם חפץ ורצוה״ע. וגם תשובה מועלת בעוה״ז דוקא. כמארז״ל (קדושין מ״ט ב׳) המקדש אשה

ע״מ

הצדקה ממשיכים גילוי בחי' כתר איתן. בחי' מקיף לאיתן האזרחי. אותיות איתן משמשות לעתיד. שלע"ל כשיהי' דירה בתחתונים יתגלה בחי' איתן (שהוא היו"ד דש' הוי') למטה ממש. וזהו האזרחי ל' עתיד. כמו כל האזרח בישראל כו' שפי' מה שעתיד להזריח כו'. ולכן כשקיים הים התנאי שנעשה מים יבשה אזי בא לאיתנו. שנתגלה אז בחי' איתן לשנות סדר השתלשלו'. וכמו"כ ענין תנאי שהתנה הקב"ה עם מע"ב כו'. שכשיקיימו ישראל תומ"צ וימשיכו דירה בתחתונים יתגלה בחי' איתן למטה. וזהו תנאי אותיות איתן כי לע"ע תנאי כו' אבל כשיקוים התנאי יתגלה בחי' איתן. וזהו שנק' האבות איתנים כמ"ש (מיכה ו' ב') והאיתנים מוסדי ארץ. ועיקר בחי' איתן הוא ביעקב. כי אברהם ויצחק רק שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. אבל יעקב קו האמצעי שממנו נמשך היחוד להיות דירה בתחתונים. וזהו יעקב יו"ד עקב שממשיך גילוי היו"ד שהוא בחי' איתן למטה מטה בבחי' עקב. ולכן עיקר בחי' איתן ביעקב :

ג **וזהו** לא הביט און ביעקב. פי' און הוא ענין שקר ומרמה. והוא ההיפך מבחי' יעקב שהוא בחי' אמת כמ"ש (שם ז' כ') תתן אמת ליעקב. אמת הוא התחברות בחי' אני ראשון עם אני אחרון. וזהו א' מ' ת' כו' (ע' במד"ר דברים פ"א סי' ז'). אני ראשון בחי' והחכמה מאין תמצא ביטול אמיתי איך קמיה ממש כו'. ואני אחרון בחי' מל' עלמדאת"ג שממנה נמשך התהוות בי"ע בבחי' יש ודבר נפרד. והנה יעקב עבדי הוא שממשיך דירה בתחתונים כנ"ל. המשכת גילוי היו"ד עד בחי' עקב כו'. ע"כ כתי' תתן אמת ליעקב שיהי' התחברות אני אחרון עם אני ראשון. שגם בבחי' אני אחרון יתגלה למטה האמת דבחי' אני ראשון איך קמי' כל"ח. אבל איש און ושקר הוא ההיפך מבחי' אמת ליעקב כו'. דהנה ארז"ל (חגיגה י"ד סע"ב) כשתגיעו לאבני שיש טהור א"ת מים מים שנאמר דובר שקרים לא יכון לנגד עיני. מ"ע הוא בחי' ח"ע המשכת גילוי האור והחיות באצילות. שיהי' ביטול במציאות לגמרי כו'. ומ"ת הם מקור המשכת החיות לעולמות הנבראים שיהיו בבחי' יש ודבר נפרד. והיינו ע"י הרקיע והפרסא שמבדיל בין מ"ע למ"ת. ועז"א א"ת מים מים שהם באמת שני בחי' נפרדים. כ"א שהב' בחי' מים הם באחדות א' ממש שהרי הוא ית' בעצמו עשה הרקיע וההבדל שביניהם כו'. ולא"כ קמי' א"ז הבדל כלל. וע"ז כתי' (ישעי' מ"ד ו') אני ראשון כו' ומבלעדי אין אלקים (ורק שההבדל הוא רק לגבינו כו' כמ"ש במ"א). אבל מי שאומר שהם ב' בחי' נפרדים. והרקיע הוא הבדל גמור. שלמעלה כל"ח. אבל המ"ת הם באמת יש ודבר נפרד כו'. זהו דובר שקרים לא יכון לנגד עיני. וזהו בחי' האיש און ומרמה ושקר דקליפה שרוצה רק להפריד המ"ת שלא יתייחדו עם מ"ע. כדי שיהי' העולם מתנהג באפילה ויהי' נראה רק יש ודבר נפרד לגמרי כו'. ושלא יתגלה הבחי' אמת דאני ראשון כנ"ל. והוא הלעו"ז והמנגד לבחי' יעקב שממשיך דירה בתחתונים בחי' תתן אמת ליעקב. שיתחבר בחי' אני ראשון עם אני אחרון. שהו"ע הב' בחי' מים הנ"ל. ויתגלה אמיתתו ויחודו של אוא"ס ב"ה למטה בתחתונים. ולכן נק' האיש און הנ"ל איש צר ואויב וארז"ל במד"ר (תצוה פל"ה סי' ה') צר למעלן ואויב למטן. פי' למטן היינו שיהי' השפעת החיות למטה בתחתונים ע"י רבוי גבורות וצמצומים כדי שיהי' חשך והסתר אלקות. ולמעלן היינו לנגד הקב"ה שנתאוה להיות דירה בתחתונים. והנה בקדושה נק' און בחולם ל' כח כמו כחי וראשית אוני. ולעו"ז בקליפה נק' און ל' שקר ומרמה. דהנה כתי' (ישעי' מ') שאו מרום עיניכם וגו' ר"ת שמע. וראו מי ברא אלה. הנה ב"פ כ"ה אתוון דשמע שחרית וערבית בגימט' מי והיינו שע"י ק"ש ממשיכים בחי' מי ברא אלה כו'. מרוב אונים זהו ההמשכה מאור א"ס ב"ה שהוא כח בלתי מוגבל כלל. א"ס ממש. ע"כ נק' רוב אונים. והיינו בחי' ח"ע שבחכמה שורה אוא"ס. ואמיץ כח בינה. ומזה נמשך להיות בבחי' השתלשלו' איש לא נעדר. והנה המשכת הטפה שמח"ע במל' (שיהי' דירה בתחתונים כנ"ל) נק' און ורוב אונים. וזהו בחי' יעקב בחי' תתן אמת ליעקב. שממשיך הגילוי מבחי' אני ראשון בבחי' אני אחרון שהו"ע המשכת הטפה בחי' אמת דח"ע במל'. וזהו בחי' און בקדושה. ולעו"ז בקליפה נק' איש און ל' שקר שרוצה להפריד היחוד דקדושה. ולהמשיך בקליפה ח"ו. ולכן נק' איש און כי יש לו כמה בחי' תחבולות שקר ומרמה ועומק דקליפה לבלבל בחי' יעקב דקדושה שלא יהי' דירה בתחתוני' (ע' במא"א און נק' הטפה ראשית אוני וכשנאחזים בה החיצונים מהפכים אותה לאון ועי' במ"א עפ"י מאמר הזה"ב יתרו אית מלך לעילא פ"ז). והנה ע"ז כתיב לא הביט און ביעקב שלא יוכל האיש און דקליפה להביט בבחי' יעקב עבדי ולבלבלו כי לא יוכל לו כי נפול יפול לפניו. שאמת דוחה שקר כו' :

ד **ולא** ראה עמל בישראל. בלק"ת מפ"ס עד פ"ו. אך צ"ל החילוק שבין ההמשכה שנמשך בחול ע"י בחי' יעקב עבדי להמשכה שנמשך בשבת ע"י בחי' ישראל. והענין דיש שני מיני השפעות. הא' בחי' ובטובו מחדש בכ"י תמע"ב ונק' רק לחדש הישנות. וכמו מזון שמקשר ומחבר בכ"י חיות הנפש בגוף הכל רק על אופן א' כו'. ובחי' זו דלחדש הישנות נמשך בחול ע"י בחי' יעקב עבדי. ובחי' הב' הוא מ"ש אור חדש על ציון תאיר. והיינו המשכת אוא"ה מלמעלה מהשתלשלות שיהי' שינוי וחידוש גמור בסדר השתלשלות. ובחי' זו נמשך בשבת ע"י בחי' ישראל. ולכן אומרים בשבת מזמור שירו לה' שיר חדש. וזהו אין כל חדש תחת השמש. היינו בחי' כי שמש ומגן כו' שמאיר בחול. אבל מה שבשבת נמשך אוא"ה ממש כנ"ל זהו נמשך מלמעלה מבחי' שמש ומגן. וכמארז"ל (תענית ח' ע"ב) שמש בשבת צדקה לעניים. שהוא בחי' וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה שלמעלה מבחי' שמש ומגן כו'. כמשנ"ת בד"ה ושמתי כדכד פ"ג בהג"ה ע"ש. והנה במד"ר פי' ולא ראה עמל בישראל דקאי על יצה"ר שנאמר עליו (קהלת ד' ח') ואין קץ לכל עמלו. והיינו כמ"ש מה יתרון כו' תחת השמש. שכל עמל היצה"ר הוא שיהי' תחת השמש דוקא. והיינו שהמגן המסתיר נק' תחת השמש. ועז"כ ולא ראה עמל בישראל. ואעפ"י שהתורה נק' ג"כ עמל כמ"ש (איוב ה' ז') אדם לעמל יולד. וארז"ל (סנהדרין צ"ט ע"ב) לעמל תורה. אך עמל דתורה הוא לעילא מן שמשא. גם שאין נק' עמל כלל כמ"ש (ישעי' מ' ל"א) וקווי ה' יחליפו כח כו'. ועל ידי העמל דתורה דוחים את העמל דיצה"ר. ה'

אלקיו

ראשונה בתרי"ג מצות דאורייתא והיינו מפני שהיא דברים העומדים ברומו של עולם (גם כי תפלה אבות תקנום וא"כ היתה נהוג גם קודם מ"ת) וא"כ מהו שאינה ממנין המצות. והענין יובן בהקדים כי הנה י"ח ברכות דשמו"ע הן כנגד ח"י חוליות השדרה שבתוכן נמשך החוט"ש כנודע. וצ"ל מהו שייכות ח"י ברכות שיהיו כנגד ח"י חוליות. ובירושלמי (ברכות פ"ד ה"ג) אמרו ע"ש כל עצמותי תאמרנה כו'. הנה אחז"ל (ר' זירא ר"ה כ"ט) מצות צריכות כוונה. כי מצוה ל' צוותא וחיבור העליונים עם התחתונים שלא יפסיק המחיצה שהוא הפרסא כנ"ל. דהיינו דכמו שמאיר גילוי אוא"ס ב"ה למעלה כמו"כ יאיר בגילוי גם למטה מן הפרסא שיהי' דירה בתחתונים. וע"כ צריכות כוונה דהיינו שצ"ל תחלה הרצון והתשוקה לגילוי זה ודירה זו בתחתונים. וכמ"ש אשר יעשה אותם האדם וחי בהם. פי' כי גם פושעי ישראל מלאים מצות כרמון כו' (בגמ' סוף חגיגה. ובמד"ר שה"ש פ"ד סי' ה') אך שמקיימים רק ע"ד מצות אנשים מלומדה בקרירות. ובאמת צ"ל העבודה בשמחה דוקא. כמ"ש (תבא כ"ח מ"ז) תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה ובטוב לבב. וזהו וחי בהם שיעשה אותה בחיות ותענוג גדול כו'. והיינו כשיש תחלה הרצון והתשוקה לזה כנ"ל. אך תחלת עשיית המצות צ"ל רק עבודת עבד בבחי' ביטול היש לגמרי שלא יבקש שום טעם כמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא. ולכן התפלה היא כוונת המצות. כי בתפלה מבקשים באמת מרעו"ד שיהי' אוא"ס שלמעלה מהשתלשלות ברוך ונמשך למטה. וזהו ברוך אתה הוי'. שמבחי' אתה מהו"ע ממש יומשך ויתגלה ש' הוי' למטה להיות דירה בתחתונים. וזהו אשר יעשה אותם האדם. וחי בהם זהו הח"י ברכאן דשמו"ע. כי הח"י ברכאן הו"ע כוונת המצות והוא עיקר המעמיד ומקיים את הרמ"ח מ"ע והיא כמשל החוט השדרה שהוא המעמיד ומקיים את האברים אע"פ שהוא בעצמו אינו ממנין רמ"ח אברים. אך להבין מהו ענין המשכה זו דח"י ברכאן. הנה כתיב (תלים ק"ט) ואני תפלה. וכתי' (יחזקאל א') ואני בתוך הגולה. הוא ל' העלם. ואני ל' גילוי. והיינו בחי' עלמא דאתגליא מלכותך מכ"ע נק' אני. והנה כשיורדת השכינה למטה ומתלבשת להחיות הע"ש אזי נק' ואני בתוך הגולה. ולכן ואני תפלה. שבחי' אני היא בבחי' תפלה ל' התופל כלי חרס. שמתחבר עם עצמותו ומהותו ית' כענין אני הוי' כו'. נמצא שענין התפלה דשמו"ע זהו בחי' ואני תפלה. ולכן ח"י ברכאן דוקא. כי ענין ואני תפלה הוא להיות ואולם חי אני כו'. שבחי' חי יומשך ויתגלה בבחי' אני. וכמ"ש (תלים מ"ב ט') תפלה לאל חיי כו'. וביאור הענין הנה כתי' (שם ס"ח) רכב אלקים רבותים אלפי שנאן. ואחז"ל (ע"ז ג' ע"ב) אלפי שאינן. ופליט בח"י אלף כו'. וצ"ל דא"כ למה כתיב רבותים. והענין כי באמת יש רבותים. שיש ע"ב מלמעלמ"ע ומלמטלמ"ע. ומכל שפי' נמשך שני אלפים מלאכים. ולכן באמת יש רבותים. ורק ששני אלפים מלאכים שנמשכים מבחי' אין שלמעלה מהשב' נק' אלפי שאינן ואינן בחשבון הח"י אלף שנמשכים מהש"ב שמהשב' ולמטה כו'. ונק' אלפי שאינן ע"ש האלפך חכמה מקור החכמה. אך הח"י אלף הם כלים להמשכה והגילוי שמבחי' אלפי שאינן. והנה כמו שהוא במלאכים כמו"כ למעלה בבחי' מל'. דהנה אנו אומרים יחיד חי העולמים מלך. ח"י הו"ע המשכת האור דע"ס וכ"פ ע' מלמעלמ"ע ומלמטלמ"ע זהו ח"י. וע"י חי העולמים נמשך גם הגילוי דבחי' יחיד שלמעלה מבחי' ח"י וכמו האלפי שאינן שלמעלה מהח"י אלף. וזהו ואולם חי אני שבבחי' אני יומשך הגילוי דבחי' חי כו' וגם בחי' יחיד שמאיר ע"י חי העולמים כנ"ל. וזהו ענין התפלה ח"י ברכאן. והיינו כי התפלה היא בחי' ואני תפלה ולכן ענין התפלה הוא שבבחי' אני יומשך הגילוי דבחי' חי ובחי' יחיד כו'. שיהי' ואולם חי אני. וביאור הענין כי יש אני ואנכי. אני מורה על שפלות בחי' מל'. ובעש"ד כתי' אנכי בחי' כתר תורה. שיכ"ע. ולכן יש תר"ך אותיות עד אשר לרעך כו'. וכענין אתוון זעירין ואתוון רברבין. נמצא שאני מל' ואנכי כתר. ולכן זהו ענין ואני תפלה שתתחבר בחי' אני עם בחי' אנכי והיינו ע"י הח"י ברכאן. כי הגילוי דבחי' חי עם בחי' יחיד הוא כענין הח"י אלף עם האלפי שאינן שביחד הם כ'. וכיון שנמשך גילוי כ' זה בבחי' אני מל' וכמ"ש יחיד חי העולמים מלך שע"י חי העולמים נמשך הגילוי דבחי' יחיד במל' וה"ז המשכת גילוי כ' (כתר) בבחי' אני. וא"כ נעשה מאני אנכי. ולכן התפלה אינה במנין המצות. כי אלה המצות אשר יעשה אותם האדם שעושים בחי' אדם. כלים. אבל תפלה הו"ע וחי בהם המשכת בחי' חי ויחיד כנ"ל המשכת האור בהכלים. וכמו שהאלפי שאינן אינם בחשבון הח"י אלף כמו"כ הח"י ברכאן הם בחי' כלים שעל ידם נמשך הגילוי דבחי' יחיד ממש. לכן אינה במנין המצות. והנה המשכה זו זהו שרש ענין דירה בתחתונים. דהנה כשבחי' אני היא בפ"ע זהו מקור התהוות עלמא דפרודא. שנמשך ההיות ע"י צמצומים בבחי' העלם והסתר. ויכול להיות ואני בתוך הגולה כנ"ל. אבל כשממשיכים הגילוי דבחי' חי בבחי' אני הנה ע"ז כתי' ואולם חי אני וימלא כבוד ה' את כל הארץ שמזה נמשך להיות שימלא כבוד ה' גם בארץ הלזו הגשמי כו'. שיהי' דירה בתחתונים. ולכן יש בתפלה י"ב ברכות אמצעיים כנגד י"ב שבטים. שהם בחי' מרכבה להמשיך בכה"מ כנ"ל. וג"ר כנגד ג' אבות. והנה יש ג"פ ח"י קודם הח"י ברכאן דשמו"ע. ח"י ברכות השחר. וח"י אזכרות דיהי כבוד. וח"י אזכרות בק"ש. והיינו כמ"ש (תלים קמ"ה) ומשביע לכל חי שיש כמה בחי' חי בכל עולם. וח"י ברכות השחר הוא המשכת בחי' חי דעשיה. וביהי כבוד דיצירה. וכל המכוון הוא רק כדי לבא לבחי' ח"י ברכאן שהוא המשכת בחי' ואולם ח"י אני שבאצילות כו' :

וזהו יעקב עבדי שע"י קיום המצות ועסק התפלה נק' עבדי לפי שממשיך דירה בתחתונים. וזהו יעקב יו"ד עקב שממשיך היו"ד דש' הוי'. שהוא ראשית הגילוי דאוא"ס בש' הוי'. שיתגלה למטה בבחי' עקביים ועשי' גשמיות ממש. ובזה יובן ענין תנאי התנה הקב"ה עם מע"ב אם יקיימו ישראל התומ"צ (שבת פ"ח ע"א). והנה תנאי אותיו' איתן. והענין כמ"ש (בשלח י"ד) וישב הים כו' לאיתנו. ואחז"ל (ב"ר פ"ה סי' ד') לתנאו. והיינו שמתחלה הי' תנאי עם הים ואח"כ שקיים התנאי שנקרע בא לאיתנו. בחי' איתן. דהנה כתי' (עמוס ה' כ"ד) וצדקה כנחל איתן. שעל ידי הצדקה

לבלבלו כו'. הנה יש ב' בחי' ומדרגות למעלה בחי' יעקב ובחי' ישראל (וע' בזהר בלק דר"י ע"ב ובפ' וישלח דקע"ד א') שהם ג"כ ב' בחינות שונות בעבודת ה' באדם בחי' עבד ובחי' בן. היינו בחי' יעקב הוא בחי' עבד כמ"ש שמע אלי יעקב עבדי (וע' בזהר קדושים דפ"ו ע"א) וישראל הוא בחי' בן כמ"ש בני בכורי ישראל. ולהבין זה צ"ל תחלה פי' וענין עבד דהיינו מה שמצינו לשון עבודה שאנחנו עובדים לו ית'. כמ"ש תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך. וכתי' ולעבדו בכל לבבכם. עבדו את ה'. והנה לשון עבודה הוא ענין תיקון ושירות שהעבד משרת לרבו ומתקן לו דבר שהרב צריך לתיקון ושירות זה ואיך שייך לומר כן לגבי הקב"ה שהוא ית' שלימו דכולהו וא"צ לזולתו ח"ו. כי ממך הכל כתיב. ומקרא מלא כתיב אם צדקת מה תתן לו כו'. ובאמת הלא ארז"ל (מד"ר איכה פ"א סי' ל"ה) ע"פ ועתה יגדל נא כח אד' בזמן שישראל ערס"מ מוסיפין כח בגבורה של מעלה. ולהיפך כשאין ערס"מ כתי' צור ילדך תשי. שמתלישין כו'. אך הענין דהנה ידוע המאמר (במד"ר נשא פי"ג סי' ו') נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים. כי הנה באמת אני הוי' לא שניתי שאין שום שינוי אצלו ית' ומעלה ומטה שוין ואיך שייך לומר תחתונים. והענין דכתיב (ישעי' ל' כ"ו) ומחץ מכתו ירפא. ופי' רז"ל במד"ר (קהלת פ"א סי' ז') אותה מחילה שעשה בין העליונים להתחתונים חוזר ומרפא אותה לע"ל. והיינו כי עליונים הוא מה שהוא בבחי' ביטול במציאות איך קמיה כל"ח ונק' עולם האחדות. ותחתונים הוא בחי' ומשם יפרד והי' לד' ראשים שנתהוה עולם הפירוד להיות יש ודבר נפרד כו'. אך כדי שיתהוה עולם הפירוד זהו ע"י המחילה שיש בין העליונים ובין התחתונים שנקרא פרגוד בל' הגמרא. ובלשון האריז"ל פרסא מפסיק כו'. ועי"ז כתיב (בראשית א' ו') יהי רקיע כו' ויהי מבדיל בין מים למים. מ"ע הוא בחי' ונהר יוצא מעדן וגו' מקור המשכת גילוי ת"ע בגעה"ע. ומ"ת הם מקור השפעת תענוגים גשמיי'. ויש רקיע המבדיל ביניהם כו'. ושרש הענין הוא בחי' כי שמש ומגן הוי' אלקים שהו"ע הפרסא שבין אצילות עולם היחוד. דאיהו וגרמוהי חד בהון. לבי"ע עלמא דפרודא. ובזה יובן ענין דירה בתחתונים דהיינו שיהי' מאיר גילוי אור א"ס ויחודו ית' האמיתי למטה מן הפרסא בבי"ע כמו למעלה מן המחילה והפרסא. וכמו שיהי' לע"ל מחץ מכתו ירפא. אך כדי להמשיך דירה בתחתונים הוא דוקא באתעדל"ת אתעדל"ע שהמכוון מהמחילה והפרסא כו' כדי שיהי' מ"ת בוכים כו' בתשוקה ורצון גדול מאד לצאת מהעלם הפרסא וליבטל באוא"ס ב"ה שמאיר בגילוי למעלה מהפרסא כנ"ל. וכמו והאופנים ברעש גדול שדוקא מצד ההסתר נעשה רעש גדול בחילא יתיר ונק' העלאת מ"ן. ועי"ז דוקא נמשך האתעדל"ע שהוא המשכת מ"ד מבחי' מ"ע כו'. שיתייחדו מ"ע ומ"ת כו'. דהיינו שיתגלה הארת אוא"ס שלמעלה מן הפרסא גם למטה מן הפרסא. ואעפ"י שבאמת הי' יכול להיות הגילוי והאתעדל"ע מעצמו בלי אתעדל"ת תחלה אך כך עלה ברצונו שדוקא באתעדל"ת יומשך האתעדל"ע להיות דירה בתחתונים. ובזה יובן איך שייך עבודה לגבי מעלה. והיינו כי נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים דוקא. ולהמשיך דירה בתחתונים א"א להיות ע"י אתעדל"ע לבד כ"א דוקא ע"י אתעדל"ת והעלאת מ"ן מלמטה כנ"ל. מצד שכך עלה ברצונו. וזהו ג"כ מה שמוסיפין כח בגבורה של מעלה. דהנה אנת הוא דקשיר לון ומייחד לון. פי' שהתקשרות ויחוד אצי' ובי"ע שיתגלה הארת אוא"ס ויחודו ית' האמיתי שבאצילות גם למטה בבי"ע שלא יפסיק המחילה והפרסא כו' זהו לפי שאנת הוא דקשיר כו' בחי' אנת הוא חד ולא בחושבן. שלמעלה מב' הבחי' דאצילות ובי"ע ששניהם שוין קמיה כו'. וזהו בזמן שישראל ערס"מ מוסיפין כח בגבו' של מעלה. כי המשכת דירה בתחתונים ע"י המצות להיות התקשרות ויחוד אצילות ובי"ע זהו ע"י המשכת תוס' אורות בע"ס דאצילות מעצמות אור א"ס ב"ה בחי' אנת הוא חד ולא בחושבן. ולהיפך כו' תשי שמתמעט האור והגילוי בהע"ס כו'. והנה איך ממשיכים גילוי זה ודירה זו בתחתונים הוא ע"י בחי' אתכפיא ואתהפכא כמשל המלך ב"ו שרוצים לעשות לו דירה נאה שצריכים לפנות ההיכל מכל לכלוך וטינוף כו' ואח"כ לסדר שם כלים נאים מטה ושולחן כסא ומנורה. כן עבודת האדם כמ"ש ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה. וארז"ל (זה"א כ"ז א') לעבדה זו רמ"ח מ"ע לשמרה זו שס"ה ל"ת. דהיינו הל"ת הם לבער הרע ובערת הרע מקרבך שלא יהי' שום לכלוך וטינוף ח"ו. והמ"ע הם עד"מ תיקון וסידור כלים נאים. כי רמ"ח פקודין רמ"ח אברים דמלכא. כמו האבר שהוא כלי שממשיך שיתלבש בו חיות הנפש. כמו"כ ע"י רמ"ח מ"ע עושין למעלה רמ"ח אברים דמלכא שהו"ע הגדלת הכלים דע"ס שע"י הכלים יומשך גילוי אור א"ס ב"ה למטה. וכמ"ש (ויקרא י"ח ה') ושמרתם את חקתי כו' אשר יעשה אתם האדם. פי' שע"י המצות אתם עושין בחי' כמראה אדם (זה"ג קי"ג סע"א). וגם ע"י הל"ת לבד מה שנעשה ובערת הרע עוד זאת נמשך ע"י שמירת הל"ת המשכה יותר עליונה מע"י מ"ע כמ"ש בד"ה שחורה אני ובהביאור. ולכן עי"ז יהי' הדירה בתחתונים שהוא ענין גילוי והמשכת אור א"ס ב"ה למטה. וזהו שנק' עבודה לשון תיקון היינו שע"י עבודתינו אנו ממשיכים שיהי' הגילוי למטה שאנו מתקנים תיקון זה ע"י עבודתינו. וזהו יעקב עבדי לפי שממשיך להיות דירה בתחתונים ע"כ נק' עבדי. ולכן יעקב דוקא הוליד י"ב שבטים. ולא אברהם ויצחק. כי י"ב שבטים זהו דוגמת חיות המרכבה שהם ג"כ י"ב בקר. ובד"כ נחלקים לד' חיות. וכמו ד' דגלים כו'. והנה חיות המרכבה נושאות את הכסא ואומרים בכה"מ שיומשך כבוד ה' ממקומו דהיינו ממקורו ושרשו שלמעלה מהשתלשלות. כדי שיומשך הגילוי למטה להיות דירה בתחתונים. ולכן יעקב שממשיך דירה בתחתונים ע"כ הוא דוקא הוליד י"ב שבטים. והעיקר הם הי"ב שבטים שלמטה. כי מלאכים אין אומרים למעלה קדוש עד שישראל אומרים תחלה למטה כו' (בגמ' חולין צ"א ע"ב. ובמד"ר תולדות פס"ה סי' י"ז. ובזה"ג ק"צ ע"ב):

ב **והנה** עבודה שבלב זהו תפלה והיא דרבנן והיא ממנין המצות דאורייתא כדמשמע בגמ' בפ"ג דברכות ד"כ ע"ב (ועי' במ"א סי' ק"ו) וצ"ל זה דהלא רז"ל במשנה וגמרא פ"ב דברכות די"ו החמירו הרבה יותר בכוונת התפלה אפילו מכוונת ק"ש הנמנית

ה **והנה** עפר נצרך למים כמ"ש והרוה כו' והולידה כו'. מטרא דארעא. שעי"ז אלא הברכה מהעפר. וכן בחי' עפר יעקב הנ"ל שהיא בחי' מים עצמו כמו שהוא כנ"ל באריכות נצרך לבחי' מים שהיא התורה כי בחי' עפר מעורר למעלה מעלה בעצמו' א"ס אבל ההמשכה והגילוי הוא רק ע"י התורה דמח"כ כו'. וז"ש ומספר את רובע ישראל. רביעה של גשמים גשם נדבות. דקאי על התורה. והפי"י פי' רובע ישראל ד"א של הלכה. שהם כנגד ד"א הוי' כו'. והנה כתי' (ש"א ט"ז י"ח) גבי דוד וה' עמו ואחז"ל (סנהדרין צ"ג ע"ב) הלכה כמותו בכ"מ וצ"ל מהו השייכות הלכה לש' הוי'. הנה אחז"ל (עירובין י"ג ע"ב) ב"ש וב"ה אלו ואלו דא"ח והלכה כב"ה לפי שהם נוחין ועלובין. וצ"ל כיון שאלו ואלו דא"ח א"כ איך שייך הלכה כאחד ואין דברי השני כלום כו'. גם מהו שייכות הלכה לבחי' נוחין ועלובין מדת השפלות. כי הלכה שייך רק עם מי שהסברא שלו טובה יותר. והלא ב"ש מחדדי טפי כו'. וצ"ל תחלה ענין אלו ואלו דא"ח. הנה אנו רואים למטה באדם ששכל וסברא א' יוכל להיות נטוי' לחוב ולזכות. וע"ז אחז"ל (אבות פ"א) והוי דן את כל האדם לכף זכות. ואין הכוונה על מי שהוא צדיק לענין הרואה אלא שיש להשכל ב' כפות לדונו לחוב ולזכות. ע"ז אחז"ל והוי דן לכף זכות כו'. וכמו"כ מצינו גם למעלה דכתי' אמחה כו' וכל יצר מחשבות לבו רק רע כו'. ומזה נמשך המבול וחורב העולם. ואח"כ בפ' נח ע"י וירח כו' כתי' לא אוסיף עוד להכות כו' כי יצר לב האדם רע מנעוריו. הרי מאותה טענה וסברא עצמה נמשך לזכות כו'. ועד"ז גם בתורה אמרז"ל (מד"ת ע"פ מזוקק שבעתים) לא נתנו ד"ת למשה חתוכין כו' אלא נתנה במט"פ טמא ומט"פ טהור. והיינו בדברי' התלוים בשיקול הדעת משא"כ חזיר ושרץ ודאי אסור. ועל הדברי' התלוי' בשיקול הדעת ע"ז אמרו לו מט"פ טמא ומט"פ טהור. והיינו כי התו' נמשכה ממ"ע שע"ב. והם כלולי' מדין ומחסד כו'. וזהו ב"ש וב"ה אלו ואלו דא"ח. אלקי' סתם גבו' או מל'. אבל אלקי' חיים מ"ע שערי בינה. וענין הלכה הוא בחי' עליונה יותר. כי פי' הלכה הוא ל' הילוך והיינו ההילוך וההמשכה של אור א"ס ב"ה. כי יש הלכה מלמעלמ"ע כענין הליכות עולם לו שיהי' להעולם בחי' הילוך לו לעצמו' אור א"ס כו'. וכענין מהלכים ב' מיני הילוך. ויש הלכה מלמטלמ"ע וכענין על שלא ברכו בתורה והיינו שצריך להמשיך אור א"ס בתורה וזהו ענין הלכה. ולכן הלכה הוא בשם הוי' הוא"ס שבורה בחכמה שלמעלה מבחי' אלקים חיים דבינה. ולכן גבי דוד וה' עמו הלכה כמותו. וזהו הלכה כב"ה כי אעפ"י שאלו ואלו דא"ח. אבל ההילוך של אור א"ס שבחכמה הוא דוקא עם ב"ה שבהמשכיות שלהם יש ביטול יותר. וזכה לזה דוד ע"י בחי' השפלו' וביטול. דהנה אומרים ונפשי כעפר לכל תהי' פתח לבי בתורתך. והיינו שע"י עפר וביטול ממשיך מבחי' האין שלמעלה מהחכמה שיומשך בחי' תורה. ולכן דוד אמר שויתי ודוממתי ע"כ וה' עמו הלכה כמותו. וכן ב"ה נוחין ועלובין ע"כ הלכה כמותם. וזהו שע"י בחי' עפר יעקב נמשך אח"כ רובע ישראל ד"א של הלכה שלמעלה מבחי' אלו ואלו דא"ח. שיהי' והוי' עמו הלכה כמותו. שהוא ההילוך מעצמו' אוא"ס בתורה. ובזה יובן מאמרז"ל (סוף מס' ברכות) כל השונה הלכות בכ"י מובטח לו שהוא בן עוה"ב. ולפעמים אחז"ל (סנהדרין ר"פ חלק) כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב שנאמר ועמך כו' לעולם ירשו ארץ. והענין דגבי שונה הלכות אמרו בן עוה"ב. וגבי כל ישראל אמרו הלשון חלק לעוה"ב. וצ"ל זה. גם איך ועמך כולם צדיקים. נ"ל תחלה ענין עוה"ב שהוא התגלות שם הוי' כמ"ש (ישעי' מ') ונגלה כבוד הוי' כו'. כתי' (שם נ"ב) כי עין בעין יראו. דהנה אחז"ל (פסחי' ספ"ג) בעוה"ז נכתב בשם הוי' ונק' בשם אד'. אבל לעוה"ב נק' כמו שנכתב כו'. והיינו כי בריאת העולמות הוא ע"י שם אלקי' מדת הצמצום וההסתר. וזהו נק' בשם אד' שההתגלו' הוא רק ש' אד'. אבל ש' הוי' הוא בחי' כתיב דהיינו בהעלם והסתר כו'. אבל בעוה"ב יהי' התגלות ש' הוי' ממש ולכן יהי' נקרא כמו שנכתב כו'. וזהו ואמר ביום ההוא כו' זה הוי' קוינו לו כו'. והנה פי' חלק לעוה"ב. היינו כי חלק הוא רק חלק רביע כדאי' בב"ב (ס"ג ע"א. ובשו"ע חו"מ רנ"ג סעיף כ"ד ע"ש בסמ"ע) שהאומר תנו לפלוני חלק מנכסי אין לו אלא חלק רביע. והענין כי עוה"ב התגלו' ד' אותיות הוי'. אבל פי' חלק לעוה"ב הוא רק חלק רביע. דהיינו שההתגלו' דג' אותיו' יה"ו הוא רק ע"י ה' אחרונה לבד. אבל הג' אותיות יה"ו כמו שהם בעצם אינם מתגלים. וע"ז אמרז"ל כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב. והיינו משום דועמך כולם צדיקים ע"י מצות מילה ושמירת הברית. וזהו לעולם ירשו ארץ ארץ דוקא בחי' חלק לעוה"ב. אבל השונה הלכות הוא בן עוה"ב. פי' שהוא בן ממש לעוה"ב כמו הבן שיורש כל נכסי האב בשלימות כך הוא מקבל הגילוי דעוה"ב בשלימות ולא רק חלק לעוה"ב. והיינו שמקבל הגילוי של כל הד"א הוי' כו'. והיינו לפי שהוא שונה הלכות אשר ד"א של הלכה הוא המשכה וגילוי ד' אותיו' הוי' כו'. וזהו רובע ישראל. שבתיבת רובע יש שני פי'. הא' ל' חלק רביע. והב' לשון ארבעה. והיינו נגד ב' הבחי' דבן עוה"ב וחלק לעוה"ב. ל' ארבעה שהוא כל הד"א אותיו' הוי' זהו מדרגת בן עוה"ב. ע"י שונה הלכות דוקא. ול' חלק רביע שהוא רק הגילוי שע"י ה' אחרונה דש' הוי' זהו מדרגת כל ישראל שיש להם חלק לעוה"ב. ועל ב' הבחי' רובע אמר מי מנה כו' ומספר כו'. דהנה בעולמות עליוני' יש מספר. אבל על עוה"ב כתי' ולתבונתו אין מספר. תבונה עלמא דאתי כו'. וע"ז אמר מי מנה כו' ומספר כו' שגם בחי' חלק לעוה"ב הוא בלי מספר כ"א בבחי' א"ס ממש. וכ"ז הוא ע"י עפר יעקב כנ"ל באריכות. וגם יעקב קו האמצעי הלכה כדברי המכריע. ע"כ הוא הממשיך בחי' הלכה ד"א של הלכה ד' אותיו' הוי' שהו"ע רובע ישראל:

לא הביט און ביעקב וגו'. יש ב' פי' הא' דקאי על הקב"ה. כמ"ש במד"ר (במדבר פ"כ סי' י"ח) שאינו מסתכל בעבירות של ישראל כ"א בגיאות שלהן דהיינו במע"ט. והב' שהאון לא יוכל להביט ביעקב. כי יש זלעו"ז. בקדושה איש צדיק. ובקליפה איש צר ואויב. איש און. וע"ז כתיב לא הביט און שהאיש און דקליפה לא יוכל להביט ביעקב לבלבלו

העתים). והה"י ברצון צריך להמשיך מהמקור בחי' אין שלמעלה מהחכמה כו'. ולכן ע"י שמשים עצמו כמי שאינו. בחי' אין וביטול במציאו' לגמרי (ע"ד אלפי שאינן כו') שהוא הרצון שלמעלה מהשכל שעי"ז הוא ממשיך מבחי' אין שלמעלה מהחכמה עי"ז הוא קיום הה"י ברצון בתמידיו' בלי הפסק. וזהו לשון העולם מתקיים כו':

והנה כדי לבוא לבחי' אין וביטול זה הוא דוקא ע"י בחי' עפר. כי עפר הכל דורסים עליו. והיינו מדת ענוה ושפלות שאינו תופס מקום ואינו מהות כלל. וזהו ונפשי כעפר לכל תהי' כו'. ועי"ז אמר אברהם ואנכי עפר ואפר. וגדול מה שנאמר במשה ונחנו מה. ודוד אמר ואנכי תולעת ולא איש כו'. הכל הוא ענין ענוה ושפלות. ורק שיש בזה התחלקו' כמה מדרגו'. עפ"ר. מ"ה. תולע"ת. וע"י בחי' עפר יכולים לבוא לבחי' אין ביטול במציאו' לגמרי שהוא הרצון שלמעלה מהשכל למס"נ באחד כנ"ל. אבל מי שהוא יש ודבר בעיניו אינו יכול לבוא בשום אופן לבחי' האין כו' (ודקות הדברים כי בחי' אין הוא ביטול מהות הנפש דהיינו עצם בהינותיה לגמרי בעצמיו' אוה"ס. בחי' אין. חד ולא בחושבן. עד שנעשה אין ואפס מכל עצם בחי' הנפש כו'. ולבוא לבחי' רמה זו היא ע"י בחי' עפר שהוא בחי' אין וביטול המהות כפשוטו שאינו תופס מקום ואינו שום מהות בעיניו כלל. והכל עובים ממנו. ודוגמא לזה יובן ממה שנת' בד"ה מי אל כמוך בענין מי שמואס בחייו היי הזמן כפשוטו נמשך ושורה עליו עצמו' אור א"ס ב"ה שלמעלה מגדר הזמן לגמרי). נמצא שכדי להיות משים עצמו כמי שאינו הוא דוקא ע"י בחי' עפר שפלות ביטול המהות כפשוטו כו':

ג **ועתה** צ"ל ענין מה שיעקב דוקא נתברך בעפר. כי נחלת יעקב היא נחלה בלי מצרים כדאי' במס' שבת דקי"ח א' ב'. לא כאברהם כו' קום כו' בארץ. ולא כיצחק כו' הארצות האל. האל דוקא. הכל בבחי' מיצר וגבול. אבל ביעקב כו' ופרצת ימה וכו'. שהיא נחלה בלי מצרים. הענין כי הפרד"ס פי' מצרים על הז' מדות דאצי'. כי במצרים יש שני פירושים. הא' ל' מיצר וגבול. והב' ל' צרים כמו צר הצורר. ולכן נק' המדות מצרים. כי המדות הם בבחי' מדה וגבול. זו חסד וזו גבורה כו'. גם על החסד גופא יש כלי המגביל שלא יתפשט בבחי' א"ס ממש. וגם במדות יש צלעו"ז. כמו אברהם מדת חסד שיצא ממנו כו'. ויצחק מדת הגבו' יצא ממנו כו'. הרי קליפת ישמעאל ועשו הם צלעו"ז והמנגד של מדת הו"ג דקדושה כו'. ולכן הנחלה שבזכות אברהם ויצחק היא בבחי' מיצר וגבול. וגם יוכל להיות צר הצורר בבחי' מלחמה והתגברות לפעמים ח"ו כו' כיון שהנחלה הבאה בזכותם נמשך מז' מדות כו'. אבל נחלת יעקב היא נחלה בלי מצרים. כי יעקב הוא קו האמצעי והבריח התיכון כו' מבריח מן הקצה אל הקצה כו' (זה"א קמ"ה ב' ובהקדמה א'). שממשיך הגילוי מעצמות אוה"ס דלמאמאצ"כ (חד ולא בחושבן כו'). לכן נמשך על ידו נחלה בלי מצרים. בלי גבול ומדה כלל. וגם שלא יוכל להיות צרים ולעו"ז בבחי' התגברות ח"ו כלל (ע' בלק"ת והתחנן בביאור הא' שע"פ וידעת). והנה לכן כדי להמשיך נחלת יעקב הוא דוקא ע"י בחי' עפר. שמשים עצמו כמי שאינו הרצון שלמעלה מהשכל בחי' אין וביטול במציאו' שעי"ז ממשיך בחי' אין שלמעלה מהחכמה דלאו מכל אינון מדות איהו כלל שיומשך נחלה בלי מצרים כו'. ולכן יעקב דוקא נתברך בעפר. והי' זרעך כעפר הארץ. שעי"ז נמשך בחי' האין עצמו שלמעלה מע"ס אזי ופרצת כו'. וזהו לשארית נחלתו. ואחז"ל (ר"ה י"ז ע"ב) מי שמשים עצמו (בבחי' אין וביטול לגמרי) כשיריים. שהוא המקיף עליון בחי' אין שלמעלה מהחכ' (ע' בד"ה מי אל כמוך). אזי ימשיך נחלתו נחלת יעקב שהיא נחלה בלי מצרים כו'. וזהו מי מנה עפר יעקב. שע"י בחי' עפר יעקב נמשך נחלה בלי מצרים בלי גבול ומדה כלל. ולכן הכל הי' מן העפר אפי' גלגל חמה. שבכללו גם כוכבים. ע' בלק"ת בד"ה ושאבתם הא'. ולכן בבחי' עפר זה הוא זריעת כל המצות. כמ"ש זורע צדקות ומצמיח ישועות. שע"י בחי' עפר זה נצמח ישועות אורו' עליונים שלמעלה מהשתלשלות:

ד **והנה** עפי"ז יובן ג"כ מאמר הזוה"ק (בפ' בראשית מ"ט ע"א) איהי עפר ואיהו עופר דכתי' (שיר ב' י"ז) דמה לך דודי לצבי או לעופר האילים על הרי בתר. דבזמנא דכנס"י נק' עפר אזי נק' איהו בחי' עופר האילים כו'. כי הנה במ"ת כתי' (חבקוק ג') כי תרכב על סוסיך כו'. שאותיו' התורה הם בחי' סוסים כמו הסוס שמוריד את האדם ממקום גבוה למקום נמוך מאד. כך אותיו' התורה ממשיכים התורה ממקורה ושרשה בקדש העליון. למטה למטה בגשמיו'. וזהו כי תרכב על סוסיך. אבל יש עוד ירידה ושפלה היותר גדולה כמאחז"ל (מגילה כ"ט ע"א) גלו לבבל כו' גלו לאדום שכינה עמהם. שהשכינה מתלבשת בהסך כו' בשביל שמירה לישראל. והנה הגם שבזמן הגלות כנס"י מלובשת בע"ש מ"מ נמשך לכנס"י באשר היא שם המשכות גילוי אלקו'. וזהו ירידה ושפלה היותר גדולה מענין מ"ת שהוא רק הדילוג מאצי' לעשי' אבל הכל בקדושה. אבל ירידה זו הוא למקום הקליפו' וסט"א כו'. ולכן דילוג והמשכה זו הוא ע"י עופר האילים. שהוא איל בחור שמרוצתו בכח גדול ומהירות יותר מהסוס עד שאין אדם יכול לרכוב עליו כלל כו'. והיינו כי בחי' סוס הוא מרכבה לבחי' כמראה אדם שיומשך בעשי'. אבל המשכות אלקות לכנס"י כשהיא מלובשת בע"ש נמשך ממקום גבוה יותר דהיינו מבחי' כי לא אדם הוא. והמשכה זו הוא עופר האילים. וזהו דמה לך דודי כו' לעופר האילים על הרי בתר עורי דפרודא. עד"ה דומה דודי באריכו'. וענין עופר האילים פי' הפרד"ס ת"ת מצד התגברות בו צד הגבורה. וע' ביאור דמים רבים בענין גבו' תגבורת החיות. וזהו איהי עפר ואיהו עופר כו'. שע"י בחי' עפר שמשים עצמו כמו שאינו בחי' אין וביטול במציאו' לגמרי מהמת הרצה"ע שלמעלה מהשכל עי"ז נמשך בחי' עופר האילים. שהוא ההמשכה מבחי' כי לא אדם הוא. ועוד פי' רז"ל (ילקוט בלק רמז תשס"ו) עפר יעקב העופרין שביעקב אלו בחורים שהגיעו לפרקן לעונת נשים והם כובשים יצרם ומושלים ברוחם כו'. דהיינו תגבורת האתכפיא שבחי' זו מעורר ג"כ למעלה מאד. ע' בענין כבשים בש"א יכבוש עונותינו שאתכפי' מעורר למעלה מאתהפכ'. ועמ"ש בד"ה קחו מאתכם תרומה בת"א פ' ויקהל בענין כד אתכפי' סט"א אסתלק יקרא דקב"ה כו' ע"ש ויובן:

ונעשים מים חיים. ומים חיים יש להם יתרון מעלה שאין ערוך על מי מלוחים דים. שהמ"ה מטהרים טומאות המורות דזבין וזבות וטומאת מת כו'. וגם מה שנק' מים חיים זהו מרמז למדרגה עליונה מאד. כמאמר שמי הים מתעלים מאד ע"י עפר הארץ. וכמו"כ יובן בהנמשל. דהנה ג' בחי' מחדו"מ דבחי' בי"ע הוא ענין שכל ומדות. כי במח' בורא השכל. והמח' לבוש להשכל. והדיבור יוצא מהשכל הלב שהם משכן המדות. והדיבור לבוש להמדות. והמעשה היא לבוש לבחי' חיצוניו' התפשטו' המדות. דהיינו נה"י כו'. אבל יש עוד בחי' ד' דהיינו מדרגת הרצון. והנה אית רצון ואית רצון. יש רצון שנמשך מהשכל. והיינו כאשר מעמיק דעת במחשבתו איך הוי' אחד ואין עוד מלבדו וכולא קמיה כל"ח כו'. עי"ז נולד הרצון והאהבה ליכלל ביחודו ית'. ולכן אחר שמע ישראל כו' כתי' ואהבת וכמ"ש במ"א. וזהו הרצון שנמשך מהשכל. והנה בבחי' רצון זה יש זה לעו"ז. והיינו שכאשר מלביש מחשבתו בלבושים צואים יוכל לימשך אחר התאוות כו'. אבל אית רצון שלמעלה מהשכל. מה שאין בחי' זו בלעו"ז כלל. כ"א רק באלקות לבד. והיינו בחי' למס"נ באחד שמחמת אני הוי' לא שניתי ואתה הוא קודם שנבה"ע כו' הכל בשוה כו' לכן הוא מוסר נפשו ליבטל במציאות לגמרי בעצמות אוא"ס ב"ה כו'. ורצון זה הוא למעלה מהשכל שאין השכל מכיל זאת כלל. ונק' יחידה שמקבלת מבחי' יחיד. וזהו בחי' שכל מהלך בלי גבול לגמרי. שאין בחי' זו בלעו"ז כלל (עד"ה כדכד פ"ב). והנה בחי' רלא"ע זה שלמעלה מהשכל בכל מהלך נק' באר מ"ח. כמו המ"ח שנובעים מלמטלמ"ע בלי הפסק כלל. כך בחי' רצון והא"ר זו היא בלי גבול והפסק כלל. ותמיד היא מאירה מלמטלמ"ע ליכלל וליבטל כו'. ולבחי' זו באה הנשמה דוקא ע"י ירידתה מבחי' יש החכמה. מחשבה בריאה. לבחי' ארץ אף עשיתיו דוקא. וכמשל מי הים שע"י עפר הארץ דוקא נעשי' מים חיים. והיינו כי יתרון האור הוא מהחשך דוקא. וכתי' (איוב י"ד ד') מי יתן טהור מטמא. וע"ד ופרעה הקריב כו'. שדוקא מצד ההסתר כו'. וזהו בחי' תשובה. משא"כ הנשמה כשהי' למעלה בבחי' בריאה מה' היא בחי' צדיק כו'. וזהו אף עשיתיו מרשה בחי' רביעי' בעשי' שלמעלה מג' בחי' מחדו"מ חב"ד חג"ת נה"י דבי"ע. והיינו בחי' הרצון שלמעלה מהשכל בבחי' מהלך ביטול במציאות לגמרי כנ"ל. והטעם כי תומ"צ שהוא התגלו' הרצה"ע הוא דוקא בעשי'. והמלאכי' בקשו תנה הודך כו' ולא נתנה להם כו'. וזהו הירידה צורך עלי' (שבגו"כ דבי"ע יתגלה ת"י דבחי' אצילו' ולמעלה מאצי' ע' סוף הביאור דמי מנה בלק"ת ובביאור דכדכד):

ב **ועתה** יובן מאחז"ל אין העולם מתקיים אלא על מי שמשים עצמו כמי שאינו. היינו בחי' אין ביטול במציאו' לגמרי. כי הנשמה מצד שרשה בעולם הבריאה הרי היא בחי' בריאה יש כו'. והגם שמקבלת מבחי' מחשבה דאו"ב (כנ"ל שמחשבה היא שכל חב"ד) הנה קנה חכ' קנה בינה גימט' יש. ולכן כתי' (שם כ"ח י"ב) והחכמה מאין תמצא שנמשכה מבחי' אין. אבל החכ' עצמה אינה אין כ"א איזו בחי' יש (וזהו כח מה. איזו מהות מה עכ"פ). אבל פי' משים עצמו כמי שאינו. זהו מצד הרצון שלמעלה מהשכל הנ"ל למס"נ כו' וליבטל במציאות לגמרי שיהי' אין ואפס מכל שאר בחי' הנפש כו' (וכמו בחי' האין שלמעלה מהחכמה דאצי' הוא בחי' חד וגם בהיפך שאינו נגדר ע"ש כ"א פשוט כו') שזהו ענין הירידה צורך עלי' כנ"ל. וענין מה שהעולם מתקיים ע"ז שמשים עצמו כמי שאינו. י"ל תחלה מאמרז"ל (ע"ז ג' ע"ב) קוב"ה בליליא מאי קעביד רוכב על כרוב קל שטו ושאט בח"י אלף עולמות שנא' (תלים ס"ח) רכב אלקי' רבותים אלפי שנאן. א"ת שנאן אלא שאינן. והקושי' ידוע למה צריך לכתוב רבותי' ואח"כ אלפי שאינן. והי' צריך לכתוב רכב אלקי' ח"י אלף כו'. והענין כי ענין ח"י אלף עולמו' הוא כענין ח"י ברכאן דצלותא. מה שהם ח"י כו' הוא כנגד ח"י חוליות השדרה. שעל ידם נמשך ועובר השפע מהמוחין שבראש אל האיברים. ולכן הם מעמידי' ומקיימי' כל הגוף כו'. וכמו"כ ח"י ברכאן הנה ג' ראשונות הם כריעות הראש שהיא המשכה מהמוחין ח"ע כו' וג' אחרונות הם המשכת השפע בבחי' רגל נה"י. ולכן צריך להיו' נמשך ההמשכה ע"י ח"י מדרגות (כענין ח"י חוליו' השדרה כו') עם י"ב אמצעי' כו'. ועי"י בחי' נה"י נמשך גילוי ההשפעה למטה. ולכן אומרים לסוף שים שלום טובה וברכה כו' (וכמ"ש בפע"ח שים שלום עפת יסוד כו'). והנה ח"י ברכאן דצלותא דנה"י הוא ביום כי נה"י ממשיכי' בבחי' מדת יום (אצילות). וענין ח"י אלף עולמות של מלאכים הוא בלילה שכל המשכתם הוא בבחי' מדת לילה (בי"ע) ומה שהם ח"י אלף הוא כענין ח"י ברכאן שכל השפעה צ"ל נמשך ע"י בחי' ח"י דוקא ולכן ושאט בח"י אלף כו'. שעל ידם עובר ההשפעה כו'. וענין רבותים כו' היינו כי באמת יש רבותים ורק שני אלפים אינם בחשבון הח"י אלף כלל. וזהו אלפי שאינן שני אלפים (מהרבותים) הם בבחי' אין וביטול במציאות לגמרי ואינן בערך הח"י אלף. וכמו שים שרפי' וחיות וכתי' שרפים עומדים ממעל לו (ישעי' ו') והיינו שמצד שהם בטלים במציאו' לגמרי בעצמו' אוא"ס ב"ה נק' ממעל לו כו' (וממשיכי' הכתר לאוא"ס קודם הראשון עד"ה ביאור דונקדשתי) וכך אלפי שאינן שני אלפים הם מבחי' אין (והו"ע מלאך אכתרי' שראה ר"י בן אלישע כתר דבריאה כו') והיינו שהם ממשיכי' ההשפעה מהמקור שיומשך ע"י הח"י אלף. כי הח"י אלף עולמו' הוא רק שעל ידם עובר ההשפעה אבל האלפי שאינן ממשיכי' מהמקור בהח"י אלף כו'. ובעבודת נש"י הוא ק"ש ותפלה. שע"י הלמס"נ באחד בחי' אין וביטול במציאו' לגמרי למעלה מהשכל כו'. עי"ז הוא ממשיך מעצמו' אוא"ס שלמעלה מהשתלשלו' שהוא בחי' אין עצמו שלמעלה מהחכמה. שיומשך אח"כ ע"י הח"י ברכאן. וכמו האלפי שאינן שממשיכי' בהח"י אלף כו'. וזהו אין העולם מתקיים כו'. כי ענין קיום העולם הוא ע"י הח"י ברכאן שהכל הוא ההמשכה בהעולם. גאולה ורפואה וברכת השנים. (והקיום שיתקיים כל הברכות תמיד הוא דוקא ע"י יהי רצון שלמעלה מהחכמה כי מצד החכמה יוכל להיות שינוי' והפסק השפע כשלא יהי' הביטול כ"כ. עד"ה מה יפו פעמיך בענין קושר כתרי' לקונו כו'. ובד"ה להבין ענין ברכות התנים המדבר מענין בעטרה שעטרה לו כו'. ולכן קיום הח"י ברכאן הוא דוקא כשממשיכי' התגלו' בחי' אין עצמו שלמעלה מהחכמה. ועד"ה אמונת עתך קיום הצלחת העתים

צדיקים. והיינו כמ"ש בזהר (נח דנ"ט ע"ב) בגין דנטרי ברית שע"י מילה ושמירת הברית נק' כולם צדיקים וזוכים לבחי' חלק לעוה"ב שהוא הגילוי שמבחי' ברית עליון יסוד שנק' רובע ישראל חלק רביע מבחי' ת"ת שם הוי' כנ"ל. משא"כ שונה הלכות ד' אמות של הלכה שהוא גילוי ד' אותיות דשם הוי' נק' בן עוה"ב שמקבל כל העוה"ב בחי' אז תתענג על הוי'. וזהו מי מנה כו' ומספר את רובע ישראל. רובע לשון ארבעה קאי על השונה. ד' אמות של הלכה. שנק' בן עוה"ב שהגילוי מבחי' על הוי' כנ"ל. זהו ודאי בלי מספר וגבול כלל. וגם עוד הפי' רובע לשון רבע כנגד חלק לעוה"ב שגם מה שכל ישראל זוכים לבחי' חלק רביע שזהו הגילוי מבחי' צדיק יסוד עולם שנק' רובע ישראל כנ"ל בשם הזהר ע"ז אמר ג"כ מי מנה ומספר שהוא למעלה מגדר מספר לגמרי כי לעתיד יהי' עליות העולמות שבחי' יסוד יתעלה למעלה מאד כמ"ש (תלים צ"ב) צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה שבחי' צדיק יסוד עולם יתעלה בבחי' לבנון. עד"ה והי' אור הלבנה כאור החמה כפי' הנער בן מאה שנה. וא"כ בחי' רובע ישראל שהוא החלק רביע יתעלה בעצמות אור א"ס ממש. ולכן אמר גם על בחי' רובע ישראל מי מנה ומספר כו':

לענין ומספר את רובע ישראל. עיקר הברכה בעפר יעקב מצות הוא ע"י מים תורה לפי שע"י התורה נמשך בחי' מים עליונים קדש הקדשים. צ"ל הרי נת"ל שגם ע"י בחי' עפר יעקב נמשך מבחי' קדה"ק שאינו בחשבון הע"ס. וע"י עפר נמשך בחי' עופר כי לא אדם כנ"ל. ויובן עפמש"ת בלקו"ת בדרוש שבת שבתון. שבחי' שבת שבתון שהוא קדה"ק יש ב' בחי'. הא' הנק' שבת שבתון הוא לשון זכר. וזה נמשך כשיש אתעדל"ת דוקא ועניתם בתשעה כו'. והב' בחי' שבת שבתון היא לשון נקבה. והמשכה זו היא חוקת עולם אפי' כשאין אתעדל"ת. ועפי"ז זהו ב' הבחי' שבכתר ע"י וא"א. ולכן ע"י עפר יעקב נמשך בחי' כתר שבכתר ונק' גלגלתא דא"א שנק' קדה"ק ואינו בחשבון הע"ס. כי אפי' אם הכתר נמנה הוא רק ממו"ס ואילך שנק' חכמה שבכתר אבל כתר שבכתר אינו נמנה. ומ"מ נק' בחי' שבת שבתון היא כו'. אבל ע"י התורה נמשך מבחי' עתיק בחי' האחרונה דאור א"ס המאיר בכתר כו'. ונק' שבת שבתון הוא. ועפ"י החסידות נק' ב' בחי' אלו סוכ"ע. ולמעלה מגדר בחי' סוכ"ע. עד"ה יתקע בשופר גדול. ולכן כתיב על התורה יעשה שלום לי כו' (ישעי' כ"ז ה'). ואחז"ל (סנהדרין צ"ט ב') משים שלום בפמ"ע. שהיא חיבור סוכ"ע דלא"ע כתר עם בחי' ממכ"ע ח"ע. והחיבור צ"ל ע"י בחי' הגבוה משניהם והיינו מבחי' עצמות אור א"ס ב"ה שלמעלה גם מבחי' סוכ"ע. וכיון שע"י התורה נעשה התחברות סוכ"ע וממכ"ע ע"כ צ"ל שע"י התורה נמשך בחי' הגבוה משניהם כו':

ועוד יובן החילוק בין בחי' עפר יעקב מצות לבחי' רובע ישראל מים דתורה. דכתיב (משלי ג') יקרה היא מפנינים מכה"ג שנכנס לפני ולפנים (הוריות י"ג ע"א). והיינו כי הכה"ג שנכנס להיכל קדה"ק הרי הי' בחי' היכל קדה"ק רק בבחי' מקיף עליו כו'. אבל ע"י עסק התורה נמשך מבחי' קדה"ק הגילוי בפנימיות בהשגה. ולכן יקרה היא מפנינים. ועד"ז החילוק בין מצות לתורה. כי ע"י בחי' עפר יעקב מצות ממשיכים ג"כ מבחי' קדה"ק. אך רק בבחי' מקיף לבד. אבל ע"י התורה נמשך מבחי' קדה"ק גילוי בפנימיות. וב' הטעמים עולים בקנה א' (לפי שע"י התורה נמשך בחי' היותר עליונה גם מבחי' סוכ"ע ע"כ עושה שלום בפמ"ע כו' כנ"ל):

מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל. אחז"ל (מ"ר במדבר פ"ב סי' י"א) אברהם נתברך בכוכבים שנאמר (בראשית ט"ו) וספור הכוכבים כו' כה יהי' זרעך. יצחק נתברך בחול ארבה את זרעך כחול (שם כ"ב). יעקב נתברך בעפר והי' זרעך כעפר הארץ ופרצת כו' (שם כ"ח) עכ"ל המדרש. וברכה זו של יעקב יותר טובה כי הכל הי' מן העפר. וכתי' (קהלת ה' ח') מלך לשדה נעבד אפי' מלך שמושל מסוף העולם ועד סופו שאיל עבדת ארעא לא עבדת ארעא (קה"ר פ"ה). והנה הברכה דעפר הוא ע"י מים. כמ"ש (ישעי' נ"ה) כי כאשר כו' והרוה את הארץ כו'. כך ישראל שנתברכו בעפר צריכים לבחי' מים. זהו התו' שנמשלה למים. וזהו ומספר את רובע ישראל ל' רביעה של גשמים. גשם נדבות תניף כו' דקאי על מ"ת שנק' גשם. ובפנים יפות פי' רובע ישראל ד"א של הלכה. והנה אחז"ל (חולין פ"ט ע"א) אין העולם מתקיים אלא על מי שמשים עצמו כמי שאינו שנא' (דברים ל"ג) ומתחת זרועות עולם. וצ"ל תחלה ענין ירידת הנשמו' לעוה"ז. שהוא ירידה צורך עליה. דהנה כתי' (ישעי' מ"ג ז') כל כו' בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. ג' בחי' מחדו"מ. בריאה יש מאין זהו בחי' מח'. כי אותיו' המח' הם יש מאין. כי קודם המחשבה אין האדם משיג שום אותיו'. יצירה זהו בחי' דיבור. כמו הצורה לאומר שהוא התגלות האומר. וכך אותיו' הדיבור הוא התגלו' דאותיו' המח' ונק' יש מיש כו'. וכעד"ז יובן למעלה בעולם הבריאה הוא מאין ליש. והוא עולם הנשמו'. כי נש"י עשמ"ה למעלה מכל העולמו' והמלאכי' שנתהוו מדיבור עליון כו'. כי המח' מתאחדת עם האדם משא"כ הדיבור יוצא לחוץ ונעשה נפרד. כך עולם הנשמו' הוא בחי' עלמא דאתכסי' כלול בבחי' ביטול כו' ולכן נק' מחשבה ונק' בריאה יש מאין כנ"ל. יצרתיו עולם המלאכים עלמא דאתגלי' שנמשכו מבחי' דיבור העליון כמ"ש (תלים ל"ג) בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם. רוח פיו הוא בחי' ההבל עליון מקור הדיבור וכללות הדיבור כו'. והו"ע במאמר אחד יכול להבראות ואח"כ נמשך ונתחלק בעש"מ כו'. אף עשיתיו עולם העשי'. בחי' נפרד יותר כמשל אותיו' הכתב באדם. ונמצא ירידת הנשמה הוא מעולם הבריאה עלמא דאתכסי' בחי' מחשבה לבחי' אף עשיתיו עולם העשי' ועולם הזה הגשמי זהו ירידה גדולה. אבל ירידה זו צורך עלי'. כי אף מרבה בחי' רביעי' בעשי' שלמעלה גם מבחי' מחשבה דבריאה. והענין כי עולם הבריאה מחשבה הוא בחי' ים עלמא דאתכסי'. ויצי' עשי' דו"מ עלמא דאתגלי' זהו בחי' יבשה וארץ. וא"כ הירידה הוא מבחי' ים לבחי' ארץ כו'. ולכן ירידה זו צורך עלי'. דהנה מי הים המה מלוחים. וע"י שעוברים דרך עפר הארץ הם מזדככים

ירד הגשם כו' והרוה את הארץ והולידה והצמיחה. וזהו מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל. שעיקר הברכה דבחי' עפר יעקב כנ"ל הוא דוקא ע"י רובע ישראל. דהיינו ע"י שישראל רובע את בחי' עפר יעקב שהו"ע המשכה שע"י התורה שנק' מים. גשם נדבות כו'. ולכן כתיב במשה רבינו כי מן המים משיתהו. לפי שניתן על ידו התורה שנק' מים. וביאור הענין הנה כתיב (בראשית א' ו') יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים. ואחז"ל (במד"ר תרומה פל"ג) שכנגד זה הי' במשכן והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים. וא"כ הב' בחי' מים. מים תחתונים ומים עליונים. זהו ג"כ בחי' קדש ובחי' קדש הקדשים. והענין כי בחי' מים למעלה היינו המשכת והשפעת תענוג אלקות. כמ"ש (בראשית ב' יו"ד) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. ואחז"ל (בכורות נ"ה ע"ב) יובל שמו. ובזהר (ח"ג נ"ה ע"א) איתא חיים שמו. והיינו בחי' שער החמשים דבינה שנק' בשם נהר המשקה את הג"ע לפי שהוא מקור לכל השפעות והתגלות בחי' נועם הוי' בג"ע. וזהו ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. ובחי' נהר זה נקרא עדיין מים תחתונים. ומ"מ זהו בחי' קדש עליון כיון שהוא מקור הג"ע. אבל בחי' מים עליונים שמעל לרקיע נק' קדש הקדשים שמובדל גם מבחי' קדש. שלמעלה מבחי' ונהר יוצא מעדן כו'. כמו בחי' עוה"ב דהיינו עולם התחי' שלמעלה מבחי' ג"ע דעכשיו. והראי' שאפילו האבות ומשה רבינו שהמה כבר בג"ע יעמדו ג"כ בתחה"מ ויצטרכו להתלבש בגופים למטה דוקא. וא"כ צ"ל שהגילוי שבתחה"מ הוא למעלה אין קץ על בחי' הגילוי שבג"ע. והיינו משום שהגילוי שבתחה"מ הוא מבחי' סוכ"ע פנימיות הכתר ע"כ יהי' הגילוי למטה דוקא בגופים. וזהו ג"כ בחי' מים עליונים שמעל לרקיע שנק' קדש הקדשים דהיינו בחי' סוכ"ע פנימיות הכתר שרש עוה"ב שלמעלה מבחי' ונהר יוצא מעדן מקור הג"ע. ולכן רקיע מבדיל בין מים למים. והנה בתורה כתיב ויהי קול מעל לרקיע. קול הוא המשכה. וההמשכה שע"י התורה היא מבחי' מ"ע שמעל לרקיע בחי' קדה"ק. וכן ע"י המצות כמ"ש (ישעי' ל"ב כ') אשריכם זורעי על כל מים. פי' שהזריעה של המצות היא למעלה מכל מים. דהיינו מבחי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. וכמאחז"ל (אבות פ"ד) יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב. והיינו לפי שע"י המצות ממשיכים תר"ך עמודי אור שהוא בחי' מ"ע שמעל לרקיע קדש הקדשים. וזהו זורעי על כל מים כו'. ואע"פ שיש רקיע המבדיל בין מ"ע למ"ת. מ"מ לגבי התומ"צ אינו מבדיל כ"א אדרבה שמתחברים ומתאחדים יחד. וכמו שאחז"ל (חגיגה י"ד ב') כשתגיעו לאבני שיש טהור (שיש" ב"פ יש תרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן) אל תאמרו מים מים. וז"ש במשה רבינו (שמות ב' יו"ד) כי מן המים משיתהו דהיינו מבחי' מ"ע כנ"ל. וזהו ומספר את רובע ישראל. כמו שהעפר הגשמי מתברך ע"י שהמטר רובע אותה. כמו"כ בחי' עפר יעקב דהיינו בחי' עפר העליון בחי' מל' ה"א אחרונה זהו בחי' נוק' מקבל כו'. מג' אותיות ראשונות דשם הוי' יה"ו. והיחוד הוא רק מבחי' ו' דשם הוי'. ונק' יחוד ו"ה. אך הו' ממשיך מבחי' י"ה וגם למעלה מבחי' י"ה במל'. והנה הו' זהו בחי' הקל קול יעקב קול דהתורה שהוא המשכה מבחי' מים עליונים שמעל לרקיע קדה"ק כנ"ל. וזהו"ע ו' שהוא קו דהיינו המשכת הקו"ח מאור א"ס ב"ה עצמו שלמעלה מהאצילות. וזהו רובע ישראל שבחי' ישראל דלעילא ת"ת ו' דשם הוי' הוא מרביע את בחי' עפר יעקב מל' שממשיך בהעפר בחי' מים עליונים שמעל לרקיע. ע"י עסק התורה של נש"י למטה. ואזי מי מנה עפר יעקב כו'. שאזי הוא עיקר הברכה בבחי' עפר יעקב. קיום המצות בבחי' עפר ענוה שפלות וביטול כנ"ל. גם עוד הפי' דרובע ישראל קאי על התורה. כמ"ש הפנינים יפות רובע הו"ע ד' אמות של הלכה. ונתבאר באריכות במ"א ע"פ מי מנה (בדרוש שאח"ז) ע"ש:

ז **ועוד** פי' רובע לשון רבע דהיינו חלק רביעי. דהנה יש ב' בחי'. בן עוה"ב. וחלק לעוה"ב. דהנה אחז"ל (סוף נדה) כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עוה"ב. ועוד אחז"ל (סנהדרין צ' ע"א) כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב שנאמר (ישעי' ס') ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ. ונת' ג"כ שם באריכות. וענין עוה"ב הוא כמ"ש (ישעי' נ"ח י"ד) אז תתענג על הוי' למעלה משם הוי' יו"ד למלואם כו'. (הפי' הפשוט היינו התענוג מההשגה במהות שם הוי' שנק' שם העצם. ועוד הפי' על הוי' שהיא למעלה משם הוי' היינו לפי שבו ועל ידו מאיר אוא"ס שלמעלה משם הוי'. כידוע שנ"ר כח"ב השוים כאחד והו"ע קוש"י. גם כידוע בענין שאו"א נק' ממעמקים לפי שביסודות דאו"א גניז אור עת"י ממש). ולכן כל השונה הלכות ד' אמות של הלכה שהוא הגילוי של בחי' ד"א שם הוי' שלמעלה מבחי' אלקים חיים כמבו"ש עי"ז זוכה להיות בן לבחי' עוה"ב שיורש כל העוה"ב בשלימות דהיינו בחי' אז תתענג על הוי' למעלה גם מהיו"ד דשם הוי'. וכל ישראל יש להם חלק לעוה"ב. חלק רביעי. הוא ה"א אחרונה דשם הוי' מל'. כי בחי' מל' מקבלת מד' ספירות תנה"י. והגילוי שנמשך בבחי' מל' הוא רק מבחי' יסוד לבד. וזהו ענין חלק רביעי. וביאור הענין כמו עד"מ רב המשפיע לתלמיד. הנה עצם השכלה כמו שהיא אצלו לא יוכל לקבל כלל. וע"כ צ"ל שהמשפיע בחי' עצות איך להשפיע. דהיינו מה שיוכל להשפיע לו. כי יהי' באפשרו לקבל זאת. ומה שלא יוכל להשפיע לו. וזהו ענין נו"ה כליות יועצות (ברכות ס"א ע"א). נצח ענף החסד זהו העצה וההסכמה להשפיע לו מה שיוכל לקבל. והוד ענף הגבורה זהו העצה מה שלא ישפיע לו יען שלא יהי' באפשרו לקבל. והנה הם ב' קוין ולכן צ"ל בחי' מכריע על שניהן. וזהו ענין ת"ת שעל נו"ה שמכריע ביניהן. כי יכולים להיות הפכיים. שבחי' נצח הוא ההסכם להשפיע וההוד הוא שלא להשפיע כי לא יוכל לקבל כו'. ואח"כ דהיינו אחר הכרעת הת"ת נבדל חלק השפע מהרב מה ששייך להמקבל ובחי' זו זהו ענין יסוד שמשפיע במל'. נמצא מה שמל' מקבלת על ידי היסוד זהו נקרא חלק רביעי מתנה"י. וז"ש בזהר (בלק ר"ד ע"א) רביעית מן מדידו דישראל איהו ברית. ישראל הוא ת"ת ובחי' יסוד ברית עליון נק' רובע ישראל. וכיון שמל' מקבלת רק מיסוד ע"כ נק' בחי' זו חלק לעוה"ב. שהוא המשכת תענוג מבחי' שם הוי' רק חלק רביעי. ולכן כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב שנאמר ועמך כולם צדיקים

הפסק. אלא מדה"ד שכנגדו המעכבת כו'. אבל בבחי' א"א בחי' כי לא אדם הוא שם נק' ורב חסד. שהחסד הוא בלי גבול והפסק כלל. משום כי אין כנגדו מדת הדין. דלית שמאלא בהאי עתיקא (שם קכ"ט ע"א). וזהו קוב"ה מצלי יהי רצון מלפני שיכבשו רחמי את כעסי. דהיינו שיומשך הגילוי מבחי' כי לא אדם הוא ורב חסד בבחי' כמראה אדם. וזהו ג"כ פי' סוב ודמה לך דודי כי דודי הוא בחי' כמראה אדם. ולכן נקרא דודי שמתייחד עם כנס"י שנק' כלה. אבל פי' ודמה לך היינו לעצמך ממש דהיינו לעצמות אור א"ס בחי' כי לא אדם הוא. ואזי נק' עופר האילים שהוא איל בחור שמרוצתו במהירות גדולה מהר לגבעה כו' עד שאין אדם יכול לרכוב עליו מצד גודל מרוצתו. והיינו כשההשפעה נמשך במהירות מלמעלה מעלה למטה מטה ואין מתעכב בשום עולם. וזהו דוקא כשההשפעה הוא מבחי' כי לא אדם הוא ורב חסד. עד"ה והנה פרח מטה אהרן. משא"כ ההשפעה שמבחי' כמראה אדם יוכל להתעכב שישאר למעלה כו'. וזהו סוב ודמה לך דודי אזי נק' עופר האילים. וגם שהירידה היא למקום נמוך מאד דהיינו על הרי בתר טורי דפרודא כשהשכינה מלובשת בע"ס כמ"ש במ"א. וזהו איהי עפר ואיהו עופר שע"י שכנס"י היא בבחי' עפר ענוה שפלות וביטול ע"ז דוקא איהו עופר בחי' ודמה לך כו' לעופר האילים שהוא ההמשכה מבחי' כי לא אדם הוא סוכ"ע. וכמ"ש אם נבלת בהתנשא (משלי ל') ואחז"ל (עירובין י"ג ע"ב) כל המשפיל א"ע הקב"ה מגביהו. לבחי' סוכ"ע. כי סובב הוא כמשל העיגול שאין בו מעלה ומטה. וכאשר נדחה למטה בתחתית העיגול הנה הוא למעלה כידוע. והיינו שדוקא ע"י בחי' עפר שמשפיל עצמו למטה מטה יוכל לידבק בבחי' סוכ"ע שאין בו מעלה ומטה. ע' מזה בסידור בד"ה אחרי הוי' תלכו. ובלקו"ת פ' חוקת בביאור ע"פ אז ישיר. וזהו ג"כ ענין עפר מן האדמה שע"י קיום המצות בבחי' עפר שפלות וביטול שנעשה בחי' אדמה לעליון דהיינו לבחי' אדם העליון שעל הכסא. הנה עי"ז גורם אח"כ בבחי' אדם העליון עצמו שיהי' אדמה לעליון דהיינו לבחי' כי לא אדם הוא שנק' עליון. ע' בד"ה אתם נצבים בפי' אל עליון. כי עליון היינו מה שלמעלה מגדר השפעה בעולמות בחי' מקיף. וזהו ענין כתר עליון. כי כתר הוא לשון כותרת ומקיף. וזהו פי' עפר מן האדמה. שע"י בחי' עפר היא העלי' בבחי' כי לא אדם הוא. וזהו שארז"ל (זח"א ק"ע ע"א. מד"ר בראשית פי"ב) הכל הי' מן העפר אפי' גלגל חמה. ולכאורה אין זה מובן הלא גלגל חמה הוא בחי' שמש הוי' ז"א ועפר הוא בחי' מל' (שבנין המל' הוא מע"ס דז"א כידוע בפי' בונה ירושלים הוי') וא"כ איך גלגל חמה נתהוה מהעפר. והענין כנ"ל שבחי' עפר שהיא בחי' מל' ה"א אחרונה מתעלה בשרשה בחי' עד שלא נברה"ע שהי' הוא ושמו בלבד דהיינו בחי' מל' דא"ס (שנעשה כתר לאצילות) כי נעוץ סופן בתחלתן. ולכן בחי' עפר ענוה ושפלות מגיע למעלה מאד. ולכן מצד בחי' זו הכל הי' מן העפר אפי' גלגל החמה. והיינו כי יש בחי' עפר העליון שנק' עפרות זהב. בינה עילאה. ובחי' עפר דמל' מתעלה בבחי' עפרות זהב דבינה. ומבינה נתהוו ו"ק דז"א שנק' גלגל חמה כידוע בענין מי ברא אלה. ולכן הכל הי' מן העפר אפילו גלגל חמה. עכד"ה ושאבתם הראשון שבלקו"ת. וזהו מי מנה עפר יעקב. דפי' הפשוט מי יוכל למנות שכר המצות שמקיימין בעפר. היינו כי החשבון הוא רק בסדר השתלשלות יחידות עשירות מאות כו'. אבל עפר יעקב ממשיך מלמעלה מסדר השתל' בחי' אנת הוא חד ולא בחושבן ולכן זהו למעלה מגדר חשבון כו'. וז"ש לכל תכלה בחי' כלות הנפש ותענוג שבג"ע ראיתי קץ. לכל יש שיקושין, לפי שהמקור הוא ביו"ד נברא עוה"ב. ראשית הע"ס. אעפ"י שהע"ס עצמן אינן בבחי' מדה וגבול מ"מ נק' ספירות לשון מספר לפי שעושים מדה וגבול בעולמות. אבל רחבה מצותך מאד בלי גבול לפי שממשיכים מאוא"ס שלמעלה מהתלבשות בהע"ס. ולבאר יותר הנה בקדושה רק ע"ס. ובשע"ה י"א. והיינו משום כי בקדושה החיות מאוא"ס שבהע"ס מתאחד עמהם בתכלית היחוד הוא היודע והוא הדעה עצמה איהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון. אבל בשע"ה החיות מהקדושה שמחי' הע"כ דמסאבותא אינו מתלבש בהם כלל בפנימיות כי אין הקדש יכול להתערב בחול. אלא שמחי' אותם בבחי' מקיף מלמעלה עליהם. ולכן אינו בחשבון העשר. והנה כמו"כ יש בקדושה ג"כ בחי' כזו שאינו מתערב עם הע"ס ואינו בחשבון הע"ס כלל. ונק' קדש הקדשים. קדש הוא בחי' ח"ע ראשית הע"ס (זח"ג רצ"ז ע"א) אבל בחי' כתר שבכתר (גלגלתא) נק' קדש הקדשים שמובדל גם מבחי' קדש (משא"כ הכ' שבכתר נמנה בהע"ס לפ"ד הרמ"ז). ועז"א חד ולא בחושבן. פי' שאינו בערך הע"ס. כי ח"ע ועשי' גשמיות שניהם שוין. ומבחי' זו ממשיכים ע"י המצות. וזהו מי מנה כו' שע"י המצות הוא למעלה מבחי' חשבון של הע"ס כ"א מבחי' אנת הוא חד ולא בחושבן. והזהר פי' שבחי' מי הוא המנה של עפר יעקב. דהנה כתיב מי ברא אלה שבחי' מי ברא הו"ק דז"א. שנק' אלה. יש מאין. וא"כ מקור הבריאה נק' אין שאינו מושג. וזהו ג"כ ענין מי שאינו מושג עד שצריך לשאול מי הוא כו'. כי יש בחי' אתה שהוא בחי' גילוי ונקרא עלמא דאתגליא משא"כ בחי' מי כו'. והיינו כי מי בגימט' נ' זהו שער החמשים דבינה. וזהו מי מנה עפר יעקב. שבחי' מי בחי' אין זהו המנה של עפר יעקב. וכמ"ש (תלים ט"ז) הוי' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי. וכנ"ל שבחי' עפר דמל' מתעלה לשרשו בחי' עפר העליון דבינה שנק' עפרות זהב. ולכן מ"י שהוא הבינה זהו המנה של עפר יעקב. וגם פי' מנה היינו מה שע"י המצות דבחי' עפר יעקב ממשיכים הגילוי מבחי' מי כתר קדש הקדשים זהו רק מתנה מלמעלה. ולכן נק' מתן תורה. משא"כ קודם מ"ת לא היו ממשיכים ע"י מצות גשמי' כלום. וכיון שבחי' מי הוא המנה שהוא בחי' שער הנ'. אין. ע"כ הוא בלי מספר וגבול כלל כפי' הפשוט דמי מנה כנ"ל:

ו **ומספר** את רובע ישראל. הנה ארז"ל (במד"ר בראשית פס"ט) מה עפר אין מתברך אלא במים כך ישראל אין מתברכין אלא בזכות התורה שנמשלה למים. וזהו ומספר את רובע ישראל. רובע הוא רביעה של גשמים. כמו ברביעה ראשונה. והיינו כי מטרא בעלה דארעא. שהמטר רובע את הארץ כדמיון הזכר את הנקבה. ואזי היא הברכה דעפר להצמיח בריבוי. וכמ"ש (ישעי' נ"ה) כי כאשר

לבוא ע"י העפר דוקא וכנ"ל בענין נעוץ תחב"ש. שבה ההתחלה מלובש בהסוף דוקא. וע"י בחי' עפר זה דנה"א שהוא בחי' ענוה והתכפיא דנעוץ תחב"ש. לכן עי"ז ממשיכים גילוי בבחי' יל"ע משרשו דהיינו מבחי' עפר העליון דנעוץ תחב"ש הארת הכתר בחי' עתיקא שרש היל"ע. ולכן על משרע"ה לא נזכר שום מעלה בתורה רק והאיש משה עניו מאד כו' (במדבר י"ב ג') ולמה לא נזכר מה שהי' הכה גדול ונתן התורה שהיא ה"ע. אלא משום כי בחי' ענוה היא מקור לכל הבחי' (כי ענוה מגיע בכ"ע) :

ג **ועתה** נ"ל בחי' עפר הב' שהוא שרש להתהוות הנה"ב שנק' ילה"ר. הנה כתיב (במדבר ה' י"ז) ומן העפר אשר יהי' בקרקע המשכן כו' שעפר זה היו נותנים במי המרים המאררים כו' שבאו לבדיקת הסוטה שהיא זונה. כי פי' ומן העפר אשר יהי' בקרקע המשכן. משכן הוא בחי' מל' דאצילות. וקרקע המשכן הוא בחי' מל' שבמל'. והעפר אשר בקרקע המשכן. הוא דינים קשים שמהם יונקים החיצונים. כי עפר הוא ע' פר. ע' הוא ז' מלכין דתהו. פר גימט' ה"ג מנצפ"ך. והיינו שהמלכים דתהו היו כולן מבחי' דין וגבורות. ונפלו בשבה"כ בק"נ. וזהו עפר אשר בקרקע המשכן. ולכן הוא דינים קשים. כי יש עפר שהוא דין קשה מאד. כמ"ש (ישעי' מ"א ב') יתן כעפר חרבו. הרי שיש בחי' עפר שנק' חרב דין קשה. ולכן ע"י עפר זה הי' בדיקת הסוטה להיות ולבתה בטנה ונפלה ירכה. וזהו ענין עפר המדבר שפסול לכיסוי הדם. לפי שאינו מצמיח כלל. והיינו כי שט' דקדושה הוא רק להשפיע לזולתו כו'. וזהו משמים מיהב יהבי משקל לא שקלי (תענית כ"ה ע"א). וכן הנה"א הוא רק להשפיע ע"י קיום התומ"צ. ובגשמיות כמו צדקה וגמ"ח כו'. אבל מדבר שהיא מקור הקליפות ע"כ היא ארץ מלחה לא תעשה פרי. כי בקליפות כתיב (משלי ל"ד ט"ו) לעלוקה שתי בנות הב הב. הכל לגרמי' ולא להשפיע לזולתו כלום. ולכן תאוות הנה"ב הוא רק לגרמי' כו'. ולכן עפר המדבר אינו מצמיח. ונק' אבק דאשתאר מן נורא. וע"כ פסול לכיסוי הדם כו'. והנה בחי' עפר זה הוא שרש ומקור להתהוות הנה"ב שנק' ילה"ר. ולהבין מהו בחי' עפר זה בנפש. דהנה עפר דקדושה בנפש הוא בחי' ענוה וביטול כנ"ל. ובחי' ענוה גורם שמחה. שלפי שהוא עניו עפר ואפר כו' אינו צריך לכלום ושמח בחלקו כמה שיש לו. וכמו"כ בעבודה מבחי' ענוה נמשך להיות שמחה בה'לקות. וכמ"ש (ישעי' כ"ט י"ט) ויספו ענוים בהוי' שמחה. ונק' דכר ונוק' דקדושה. והו"ע מדת לילה ומדת יום. בחי' ענוה ושפלות זהו מדת לילה והפך ע"כ רננה ברמשא. ועי"ז נמשך מדת יום שמחה בצפרא (עד"ה תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה. בלקו"ת פ' כי תבוא. ושם נרשם עוד כמה מקומות). ובחי' עפר דנה"ב הו"ע עצבות. כי כמו שבקדושה הוא ענוה ושמחה דו"כ. כן בלעו"ז הוא גסות ועצבות דו"כ דקליפה. שמגסות נמשך העצבות. היינו כיון שהוא גס הרוח וצריך להכל ע"כ ממילא אין מסתפק במה שיש לו ואינו שמח בחלקו ובא לידי עצבות. (ועצבות היא הפסקופה דהיינו ההתחלה לכל התאוות ה"י). והנה ע"י ויצר כו' בלא ירגיש כ"א רק יו"ד א'. דהיינו כשמהפך את הילה"ר שיהי' בטל ונכלל להיל"ע שיהי' בכל לבבך בשני יצריך כנ"ל. הנה עי"ז הוא מעלה את בחי' העפר דלעו"ז שרש נה"ב שיוכלל בקדושה. וכענין ויאבק איש עמו ואחז"ל (חולין צ"א ע"א) שהעלו אבק עד כסה"כ. דהיינו שנתעלה בחי' האבק והעפר דלעו"ז עד כסה"כ. ובעבודה זהו כמ"ש בתניא שפי' בכל עצב יהי' מותר שבחי' העצבות כשמהפכים אותה בקדושה שיהי' המרירות מריחוק אלקות עי"ז יהי' מותר. כענין יתרון האור מן החשך דוקא. והיינו כנ"ל פי' הזהר דהתרין יצרין הם מבחי' עתיקא וז"א ואיך הוא זה אלא על ידי שמהפכים את בחי' עפר של הילה"ר לקדושה אזי מתעלה היל"ע שנלקח מבחי' עפר דקדושה בחי' מל' שנתב"ש שזהו רק הארת הכתר שבמל' לשרשו בחי' עתיקא. וזהו יתרון שנעשה בהאור ע"י החשך. והילה"ר שנלקח מבחי' עפר שבקרקע המשכן דינים קשים שמהם יונקים החיצונים מתעלה בבחי' גבורות עליונות דז"א דאצי'. ואזי נק' טוב מאד כידוע מעלת הגבורות על החסדים אחרי שמתבררים ועולים לשרשן כו'. עי' ביאור דשהורה מענין מעלת שערות שחורות דז"א שחורות כעורב על בחי' שערות לבנות דא"א :

ד **והנה** פי' עפר מן האדמה. כנ"ל בתיבת מן האדמה היא מיותר. והענין כי מה שנק' אדם יש ב' פי'. הא' כי אדם הוא לשון אדמה שנלקח מן האדמה. והב' כי אדם הוא אדמה לעליון. וענין אדמה לעליון היינו לבחי' מ"ש (ביחזקאל א') ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה. ומה שנק' כמראה אדם היינו מצד ההתחלקות לג' קוין חסד דרועא ימינא גבורה דרועא שמאלא. ת"ת גופא וכו'. והנה ע"י קיום המצות נעשה התקשרות והתדמות נש"י לבחי' כמראה אדם שעל הכסא. כי רמ"ח פקודין אינון רמ"ח אברים דמלכא. ולכן על ידי צדקה וגמ"ח נעשה ההתקשרות בבחי' חסד דרועא ימינא. ועל ידי איזהו גבור הכובש את יצרו בבחי' גבורה דרועא שמאלא. וע"י עסק התורה בבחי' רישא ומוחין עליונים. ואזי נק' ישראל לי ראש. וזהו שאחז"ל (בילקוט יואל רמז תקל"ז) ע"פ והי' כל אשר יקרא בשם ה' ימלט וכי אפשר לקרוא כו' אלא מה הוא רחום אף אתה רחום מה הוא צדיק אף אתה צדיק. וכן אחז"ל (מד"ר ס"פ תולדות פס"ז) צדיקים דומין לבוראם כו'. והיינו שע"י קיום המצות יש להם התדמות לבחי' אדם העליון שעל הכסא ממש. וזהו עפר מן האדמה שקיום המצות בבחי' עפר ענוה וביטול הוא מן האדמה ממש דהיינו שעי"ז נעשה אדמה לעליון :

ה **ועתה** נ"ל ענין איהי עפר ואיהו עופר. הנה כתיב (שה"ש ב' י"ז) דמה לך דודי לצבי או לעופר האילים על הרי בתר. ונ"ל מהו דמה לך דמשמע לעצמך ומהותך. ויובן בהקדים מאחז"ל (ברכות ז' ע"א) ע"פ ושמחתים בבית תפלתי. בבית תפלתם לא נאמר. קוב"ה מצלי מאי מצלי יה"ר מלפני שיכבשו רחמי את כעסי ויגולו רחמי על מדותי כו'. והענין כי קוב"ה הוא בחי' כמראה אדם דהיינו מדות דאצילות שמהם הנהגת העולמות. והנה עלמות אוא"ס שלמעלה מסדר השתלשלות הוא בחי' כי לא אדם. וכמ"ש בזהר (ח"ג קל"ג ב') אית חסד דאיקרי חסד עולם. ואית חסד דאיקרי ורב חסד. חסד עולם הוא מבחי' כמראה אדם שמוגבל בכלים. ויכול להיות לו

שנמשכים ונולדים מהשכל דנה"א. ויצה"ר זהו המדות שנולדים מנפש השכלית דנה"ב. ועפי"ז יובן איך היצה"ר יוכל לבוא לאהבה את ה' דהיינו ע"י שמלבישים נפש השכליות דנה"ב ומקשרה בהתבוננות באלקות איך שהוי' אלקינו. אלקינו כחינו וחיותינו זהו בחי' סוכ"ע וממכ"ע. אבל הוי' הוא בחי' אני הוי' לא שניתי שאינו בגדר עלמין להיות סוכ"ע. מ"מ הוי' אלקינו. שבחי' אלקינו שהוא ענין התהוות ממכ"ע וסוכ"ע הוא נמשך תמיד מבחי' שם הוי' אני הוי' לא שניתי כי היש צ"ל נמשך תמיד מהאין (הו"ע יחוד שתדירי דהו"ב מאין ליש). הוי' אחד פי' שהוא קודם הבריאה ואחר הבריאה כו'. כמ"ש בתו"א פ' מקץ בד"ה המגביהי לשבת ע"ש. וע"י שמקשר את השכל דנה"ב בהתבוננות זו בהעמקת הדעת ממילא יתהפך היצה"ר שהוא המדות דנה"ב לאהבה את ה'. כי מוח שליט על הלב והמדות נגררים אחר השכל. וזהו שמרגישים במשנה רק יו"ד א' בויצר. כי אעפ"י שברא תרין יצרין. אבל היצה"ר צ"ל טפל ובטל להיצ"ט שיתהפך ג"כ לאהבה את ה'. ופי' וייצר הוי' אלקים שם מלא. כי הב' שמות דהוי' אלקים הם ב' מדות הו"ג ולכן הם שרש דשרש להשתלשלות תרין יצרין. יצ"ט נשתלשל משם הוי' מדת החסד. והיצה"ר נשתלשל משם אלקים מדת הדין. ובזהר (ח"ג קמ"א ע"ב) פי' הוי' אלקים רזא דעתיקא ורזא דז"א. והיינו כי ז"א הוא בחי' מדות שמהם הנהגת העולמות שיש בהם חסד ודין. כי הנהגת העולמות א"א להיות ע"י חסד לבד כ"א ע"י דין ג"כ. ולכן נק' זעיר. שהוא בחי' צמצומים מקור להיות בע"ג כו'. אבל עת"י הוא למעלה מבחי' עולמות ע"כ אין שם דין כ"א חסד לבד דלית שמאלא כו'. וז"ש לעתיד הוי' אחד. ואחז"ל (פסחים ד"נ ע"א) כולו הטוב והמטיב כו'. ולכן בחי' עתיקא נק' שם הוי' שהוא מדה"ר וחסד. והוא שרש של יצ"ט שנק' ג"כ טוב. ובחי' ז"א שיש בו דין נק' אלקים ע"ש הדין שיש בו. ובחי' זו נק' כביכול למעלה יצרו. כמארז"ל (יומא ס"ט סע"ב) גבורות גבורתו שכובש את יצרו ופירש"י מדה"ד. ולכן בחי' ז"א שיש בו דין ונק' יצרו כו' הוא שרש דשרש להשתלשלות היצה"ר. ולכן אחז"ל (אבות פ"ג) חביבין ישראל שנק' בנים למקום שנאמר בנים אתם להוי' כו' דקאי על נפה"א. חביב אדם. נפש השכלית. שנברא בצלם שנאמר בצלם אלקים עשה כו'. כי שרשו משם אלקים שהוא שרש המרכבה ומפני שור נשתלשל הנפש השכלית כנ"ל. ועפ"ז יובן מה שהקב"ה ברא את האדם בתרין יצרין והאדם צריך להפוך את היצה"ר. דקשה למה בראו לכתחלה כו'. והיינו כי ע"י שהאדם מהפך את היצה"ר שנשתלשל משם אלקים מדה"ד שיהי' טפל ובטל ונכלל ביצ"ט שיהי' לב אחד כנ"ל עי"ז גורם ג"כ למעלה שבחי' שם אלקים שהוא מדת הדין והצמצום המסתיר יהי' נכלל בשם הוי' ממש. והיינו שיהי' יחוד הוי' ואלקים. ע"ד שילוב הד' בהוי' שנת' בלקו"ת בהביאור בע"פ שובה ישראל ע"ש. והוא ג"כ יחוד בחי' סוכ"ע וממכ"ע. כי ממכ"ע התלבשות בהעולמות הוא על ידי גבורות וצמצומים לכן נק' אלקים. ובחי' סוכ"ע חסד וימינו תחבקני. שזהו תכלית שלימות העבודה כמ"ש (דברים ד' ל"ט) וידעת היום כו' כי הוי' הוא האלקים כו'. שע"י יחוד זה נעשה דירה בתחתונים שהיא תכלית כוונת הבריאה:

ב **ועתה** צ"ל פי' עפר מן האדמה. דהנה וייצר הוא שברא בתרין יצרין. וכיון שנוצר עפר מן האדמה א"כ ע"כ צ"ל שיש בבחי' עפר מן האדמה שרש להתרין יצרין. גם שתיבה א' היא מיותר. שהי' צריך לכתוב עפר לבד או מן האדמה לבד. והענין כי יש ד' יסודות אש רוח מים עפר. ויסוד העפר הוא למטה מכולן. ושרש הד' יסודות הוא מד' אותיות הוי' ולכן יש רק ד"י ולא יותר. ובשם הוי' נק' ה' אחרונה בחי' מל' בשם עפר. כי היא בחי' האחרונה מאלקות ושפלת להחיות עולמות ונבראים כמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים. והנה אנו רואים למטה בד"י הגשמיים אעפ"י שיסוד העפר הוא למטה מהג' יסודות אש רוח מים מ"מ יש בו מעלה יתירה עליהן במה שמצמיח מאין ליש דבר חדש לגמרי כמו תבואות וצמחים ואילנות. ויש אפי' שלא ע"י זריעה. משא"כ מהג' יסודות אין יכול להיות שום התחדשות דבר שאין מהותן כו'. וכמו"כ למעלה ביסוד העפר העליון בחי' מל' ה"א אחרונה שמהווה עולמות דבי"ע יש מאין. וכמ"ש בהבראם בה"א בראם (במד"ר בראשית פי"ב) ה"א זעירא מל' (משא"כ בהע"ס שלמעלה מבחי' מל' אין בהם בחי' זו דלהוות יש מאין. כ"א רק דרך עילה ועלול). והנה זהו הכלל שכדי שיהי' התהוות בריאה יש מאין אין זה יכול להיות מצד סדר השתלשלות כ"א דוקא רק מכח האוא"ס עצמו שלמעלה מסדר השתלשלות כל יכול. וכח זה מלובש רק בבחי' מל' ה"א אחרונה. אעפ"י שנק' עפר סופא דכל דרגין. והיינו כידוע הכלל שבספרא דקדושה נעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחלתן. כמ"ש (קהלת ג' י"א) מבלי אשר לא ימצא האדם את המעשה אשר עשה האלקים מראש ועד סוף. כיון שההתהוות הוא מאין סוף כו'. ולכן בהסוף מלובש כח ההתחלה דוקא ולא באמצע כו'. וזהו ענין כתר עליון דאיהו כתר מלכות. שבבחי' מל' דוקא מלובש הארת הכתר יותר מבכל הע"ס כדי שתוכל להוות יש מאין דבי"ע כנ"ל. וזהו וייצר הוי' אלקים את האדם עפר כו'. והיינו שנבראת מבחי' עפר העליון בחי' מל' ה' אחרונה. משום דנתהב"ם שבחי' הארת הכתר מאיר במל' דוקא כנ"ל. ומבחי' זו נלקח היצ"ט כמבנת"ל דלפי' הזהר שרש היצ"ט הוא מבחי' עתיקא דוקא שכולו טוב. וזהו שארז"ל (במד"ר בראשית פי"ד) עפר מן האדמה שהוא מן מזבח אדמה ממקום כפרתו נברא. והיינו כי מזבח הוא בחי' מל' כידוע. והנה בחי' עפר זה הוא שרש של היצ"ט נה"א. ולהבין מהו בחי' עפר זה בנפש בעבודה כו'. ר"ל בחי' זו דנעוץ תהב"ם שכח ההתחלה מלובש דוקא בהסוף. והיינו כמ"ש ונפשי כעפר לכל תהי' פתח לבי בתורתיך ובמצותיך תרדוף נפשי. עפר הכל דורסים עליו. והוא בחי' ענוה ושפלות ביטול שאינו מהות כלל ואין תופס מקום כו'. וז"ש (ישעי' כ"ו י"ט) הקיצו ורננו שוכני עפר ואחז"ל (סוטה ה' ע"א) שוכבי בעפר לא כתיב אלא שוכני עפר דהיינו מי שנעשה שכן לעפר בחייו. פי' שיהי' בו ענוה ושפלות שעי"ז הוא שוכני עפר. שכן לעפר בחייו. דהיינו שבחי' עפר העליון שוכן ושורה בו בחייו כו'. וז"ש ונפשי כעפר כו' פתח לבי בתורתיך. שע"י העפר זוכה לתורה. שהתורה היא בחי' ראשית כמ"ש (משלי ח' כ"ב) ה' קנני ראשית דרכו. וגם במצותיך תרדוף נפשי. שהמצות הם תר"ך עמודי אור דכ"ע. ולכל הבחי' יוכל

לבוא

ע"כ ע"פ תקעו בחדש שופר בכסא יעו"ש שע"י תקיעת שופר הוא העברת המקטרג. והענין כי השופר נק' יובל כמ"ש (שמות י"ט י"ג) במשוך היובל כו' וא"כ הוא בחי' נהר היוצא מעדן שארז"ל (בכורות נ"ה ע"ב) יובל שמו כו' דהיינו בינה דאצי'. וענין הקולות תר"ת שיוצאים מהשופר הם ג' אבות. והיינו המשכת שרש האבות מבחי' בעבר הנהר. ורק שנמשכים ומתגלים ע"י השופר שהוא נהר היוצא מעדן. ועי' זח"א (דרמ"ו ע"ב) והוא קול אבתלא מאתר עמיקא עילאה. ובביאור שע"פ יתקע בשופר גדול (מכ"ק אאזמו"ר נ"ע) נתבאר שבחי' עמיקא עילאה זהו עתיקא והו"ע התוקע עצמו והביא שם ממ"ש בפע"ח בענין שמתאדם פני התוקע שהו"ע תרין תפוחין דעתיקא. וא"כ הקול שיוצא מהתוקע ע"י השופר זהו ההמשכה והגילוי מעתיקא. והיינו מהג"ת דע"י שהרי הקול כלול מאמ"ר שהו"ע הג"ת. גם תר"ת זהו הג"ת. וא"כ הקולות תר"ת שיוצאים ע"י השופר זהו הג"ת דעת"י עורי הבוכא שזהו שרש האבות שלמעלה מאצי' שהו"ע ראש צורים. ועי"ז ולא אבה לשמוע אל בלעם וכנ"ל. דהנה המקטרג דר"ה נק' בלעם. בלא עם. כי ר"ה בנין המל' אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם. והנה אין מלך בלא עם וז"ל העם בבחי' ביטול שיקבל עליו עומ"ש. והמקטרג היינו על מה שאין מקבלים עומ"ש כדבעי כו'. וכש"כ כשנמצא פריקת עומ"ש. שמעלה זאת למעלה ואומר שאין עם כו' היינו שהעם אינו בטל למדת מלכותו ית' ולכן נק' בלעם בלא עם. ועי"ז נעשה בכסא דהפי' לשיהרא כמ"ש בזהר הנ"ל. כי שיהרא זהו מדת מלכותו ית' וע"י קטרוגו בלא עם כו' שהעם אינו בטל כו' הוא מכסה השיהרא ר"ל שמונע התפשטות והתגלות מדת מלכותו ית'. אך ע"י תקיעת שופר המשכות שרש האבות בחי' ראש צורים כ"ע דאצי' דהיינו עצמו' רצוה"ע שלמעלה מעלה מהחכמה. שמבחי' זו ולא אבה כו' לשמוע אל בלעם. למעלה מהטעם כו'. ולכן עי"ז נעשה העברת המקטרג כו'. זהו כוונה א' בשופר. ועוי"ל ענין המשכת שרש האבות שלמעלה מאצי' ע"י תקיעת שופר. דהנה כתיב ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה מראשית השנה. שבכל ר"ה מתחדשת הארץ. דהיינו מה שנש"י הם בבחי' ארץ שיתברר על ידם המים מלוחים דגוף ונה"ב שמבחה"כ דעגולים דתהו ככ"ל בכדי שיהי' למטה בעשי' העלאת מ"נ לעורר המשכת אוא"ס ב"ה בל"ג האמיתי ולכן נק' ארץ חפץ. שבחי' ארץ זו היא חפץ פנימיות רצוה"ע ב"ה. וע"ז כתיב (ישעי' מ"ח י"ג) אנכי עשיתי ארץ כו' לפנים הארץ יסדת (תלים ק"ב כ"ו) ארץ קדמה. ובחי' רצון זה דארץ חפץ מתחדש בכל ר"ה. והנה כדי שיהיו נש"י בבחי' ארץ צ"ל מצוקי ארץ דהיינו המשכה משרש האבות ככ"ל באריכות. וזהו"ע המשכת שרש האבות ע"י השופר כדי שיהיו מצוקי ארץ. ולכן אומרים בהפטורה דר"ה הפסוק לה' מצוקי ארץ כו' (ש"א ב' ח') ולפני תקיעות שופר לה' מגיני ארץ מאד נעלה (תלים מ"ז). מגיני ארץ הם האבות. כמו מצוקי ארץ כו'. מאד נעלה שהרבה בעצה"כ ככ"ל. וגם אומרים בר"ה המזמור לה' הארץ כו' (תלים כ"ד). ופי' כי לאלקים מגיני כו' י"ל ב' פי'. הא' דקאי על הבינה שנק' אלקים קיים שעל ידה מתגלה מגיני ארץ מאד נעלה דהיינו שרש האבות שלמעלה מאצי'. והב' דקאי על המל' שנה נמשך הכח מבחי' שרש האבות כדי שיהיו מציקי ארץ:

—

מי מנה עפר יעקב. פירש"י מצות התלויות בעפר. לא תחרוש בשור וחמור כלאים וכו'. אעפ"י שמנין המצות אלו הם מועטין. מ"מ כל מצוה בפ"ע גדול שכרה מאד עד שלא יוכל להמנות. ובת"א פי' עפר יעקב דעדקייא דבית יעקב. דהיינו בחורי ישראל שכוכבים ילרם כו'. וא"כ מפרש עפר כמו עופר כו'. ובזהר (בלק דר"ד ע"א) פי' מנה לשון חלק כמו וימן להם המלך (דניאל א' ה'). ולהנה יתן מנה אחת אפים (ש"א א' ה'). ובחי' מי הוא המנה של עפר יעקב. והנה איתא בת"ז (תיקון כ"א) מאן דקטיל להויא ישבין לי' ברתא דמלכא. ע' בלקו"ת ד"ה כי תצא הב' שם פי' ברתא דמלכא הוא נקודת פנימיות הלב רעו"ד שלמעלה מהשכל שהוא בחי' הארת אלקות מבחי' מל' דאצי' בנפש האלקית. ולכן אין זה בכח האדם לבוא מעצמו לבחי' זו. כ"א בבחי' זו היא מתנה מלמעלה. וזהו מאן דקטל להויא בחי' אתכפיא בכל ה' חושים שזהו ברבות האדם. נותנים לו אח"כ מלמעלה בחי' ברתא דמלכא. וזהו ג"כ ענין מי מנה עפר לפי' התרגום ופירש"י שהו"ע אתכפיא ועי"ז בחי' מי הוא המנה ומתנה. ובחי' מי הוא בינה פנימיות הלב בחי' פרצוף הפנימי דמל' שנתהוה כמו בינה. וזהו בחי' ברתא דמלכא הנ"ל. והנה ארז"ל (במד"ר במדבר פ"ב) אברהם נתברך בכוכבים כו' עד יעקב נתברך בעפר שנאמר והי' זרעך כעפר הארץ ופרצת כו' (בראשית כ"ח י"ד). דלפי שנתברך בעפר ע"כ ופרצת נחלה בלי מצרים כו'. וצ"ל המעלה דעפר. הנה כתיב (בראשית ב' ז') וייצר הוי' אלקים את האדם עפר מן האדמה. ופי' ברבות (בראשית פי"ד) עפר הוא כמו עופר. עופר האילים שהוא איל בחור. ובזהר (ח"א דמ"ט ע"א) איתא ג"כ (בשופר שייך לעפר) איהי עפר ואיהי עיפר. והיינו שהקב"ה יצר את אדם הראשון עופר מן האדמה דהיינו כמו נער בן עשרים שנה. ולא כמו שעכשיו תחלת לידת האדם הוא קטן. ומתחלה צ"ל פי' וייצר בתרין יודי"ן. והת"י מתרגם דקאי על התרין יצרין יצ"ט ויצה"ר. ומ"מ שמבטא אין מרגישים כ"א רק יו"ד אחד. וזהו רמז שהיצה"ר צריך להיות טפל ובטל לגמרי לגבי היצ"ט. והנה כתיב ואהבת כו' בכל לבבך. ופי' רז"ל (ברכות נ"ד ע"א) בשני יצריך. וצ"ל איך יכול היצה"ר לבוא לאהבה את הוי'. והענין כידוע שהם שתי נפשות. נפה"א היא חלק אלוה ממעל נר הוי' נשמת אדם (משלי כ'). ונה"ב שהיא נפש השכלית שהרי יש בה שכל להשכיל כו'. ואין זה השכל של הנפה"א. כי ההשכלה של הנה"א היא רק באלקות לבד. אבל השכל שיש בגשמיות עוה"ז זהו שכל הנה"ב. כי נמשכה מבחי' פני שור מהשמאל. והיינו מבחי' פני אדם שבפני שור משא"כ כל נפשות הבהמות משתלשלים רק מבחי' פני שור לבד. וזהו חביב אדם שנברא בצלם שנאמר בצלם אלקים כו' (אבות פ"ג) דקאי על נפש השכלית. וכל נפש נחלקת לשתים שכל ומדות. ופי' יצר טוב ויצר הרע. יצירה נק' המדות כי שית ספירן מקננן ביצירה. ויצ"ע זהו המדות דנפה"ת

בנמשכים

ורבקה ב"ן דגבורות דיצחק. וזהו הענין מה שהאמהות היו מקבלים מהאבות דהיינו מה שב"ן מתברר ע"י מ"ה. וא"כ גבעות בירור שם ב"ן שרש נה"ב. גם פי' אשורנו לשון חומה כמו בנות צעדה עלי שור (בראשית מ"ט כ"ב) ובאלקי אדלג שור (תלים י"ח ל'). חומה הוא בחי' מקיף כמ"ש (זכרי' ב' ט') חומת אש סביב. שע"י בחי' גבעות שהוא בירור נה"ב ובירור שם ב"ן שמשבה"כ דתהו. עי"ז נעשים הגבעות אלו אמהות בחי' אשת חיל עטרת בעלה (משלי י"ב ד') ונקבה תסובב גבר (ירמי' ל"א כ"א). דהיינו שנמשך ומתגלה בהם כתר דתהו שלמעלה מכתר דתיקון שנק' רחם צורים. וזהו ומגבעות אשורנו שמבחי' גבעות נמשך בחי' כתר ומקיף להאבות שנק' רחם צורים כו'. וזהו התשובה של בלעם לבלק מה אקוב כו' כי מראש צורים אראנו. שבכאו"א מישראל נמשך בו הכח מבחי' כתר דתיקון שנק' ראש צורים שכל הכתרים נמשכים ומסתעפים מכתר הכללי כו' והוא חזק מכל חזק כו' ומבחי' זו ממש יש בכאו"א מישראל. והו"ע ניצוץ אלקות שביחידה דוגמת עתיק שמתלבש בא"א. וא"כ הם חזקים מאד שהמים הזדונים אין יכולים לשוטפן כלל (אדרבה הם מלוקי ארץ שעל ידם מתבררים המים מרירין דשבה"כ דתהו). ומגבעות אשורנו שבכאו"א מישראל יש ג"כ מבחי' גבעות בירור שם ב"ן שמשבה"כ דתהו. ועי"ז מתגלה בהם גם הכתר דתהו. שכל תוקפם של עו"א הוא רק מה שיונקים משבה"כ דתהו דרך נפילה כו'. והם ע"י הבירור דשם ב"ן מתגלה בהם כל עצמות הכתר דתהו. וכמו שאמר עשו (בראשית כ"ז ל"ו) את בכורתי לקח כו'. וא"כ איך אפשר ליגע בהם לרעה כו':

הן עם לבדד ישכון. זהו שע"י בירור שבה"כ דתהו בא"ס את"כ לשרשן הראשון שבבחי' עקודים שלמעלה מתהו ותיקון. וזהו לבדד ישכון. דהנה שייכות ענין או"פ ואו"מ לעולמות הוא רק כשנתהוו ונאצלו בחי' כלים דע"ס. משא"כ למעלה מהתהוות בחי' כלים אין שייך כלל או"פ ואו"מ שאינו בגדר להיות גם בחי' סובב ומקיף לעלמין. כ"א שהוא לבדו הוא. ועז"כ (דברים ל"ב י"ב) הוי' בדד ינחנו. והנה תיקון או"פ. ותהו או"מ. שהאורות נסתלקו מהכלים ונשארים להיות בבחי' מקיף. שכל אור שייך עכ"פ להכלי שלו רק שהוא אור מקיף להכלי כו'. משא"כ עקודים שלמעלה מבחי' כלים לגמרי הוא למעלה מגדר בחי' או"פ ואו"מ לעולמות ששם הגילוי מעצמות אוא"ס שהוא לבדו הוא כו'. וע"ז כתיב הן עם לבדד ישכון:

ובגוים לא יתחשב. דהנה מצד שרש נש"י בתיקון. ועוכמ"ז שרשם משבה"כ דתהו. שדרך נפילה הם יונקים מהאו"מ דתהו. ע"כ נק' אח עשו ליעקב. וכתיב (דברים ל"ב) יצב גבולות עמים (ע"ש) למספר בנ"י (ע' כפש). אבל מצד שמגיעים לשרשם הראשון בעקודים שלמעלה משבירה ותיקון אזי ובגוים לא יתחשב כו':

ח **ועפ"ז** יש לבאר ולחבר לפסוק זה. הפסוק שבפ' כי תצא. ולא אבה ה' אלקיך לשמוע אל בלעם וגו' שכתוב ג"פ הוי' אלקיך דקאי על ר"ה ויוכ"פ וסוכות כמשנ"ת בלקו"ת ע"פ זה. ולא אבה לשמוע אל בלעם קאי על ר"ה. שכל מקטרג נק' בלעם. אעפ"י שבא בטענה ועפ"י החכמה צריכים לשמוע כו' אך ולא אבה לשמוע היינו מצד התגלות רצוה"ע שלמעלה מעלה מהחכמה. כתר דתיקון. וזהו הוי' אלקיך מצד שם הוי' דתיקון שיש בך ד' אותיות הוי' וקוצו"י זהו כללות ה' פרצופים דאצי' דתיקון. וזהו מה שנת"ל שיש בכאו"א מישראל המשכת הכח מבחי' ראש צורים כ"ע דא"א שהוא ביטול הרצון לאלקות למעלה מהטו"ד. מצד זה מתגלה בר"ה הוי' אלקיך דתיקון והעיקר קוצו"י כתר להיות ולא אבה לשמוע כו' למעלה מהטעם. ויהפוך הוי' אלקיך לך את הקללה לברכה. זהו ביוהכ"פ שתוקף הדין של המקטרג (שנאחז בו) גופא יומתק ויתהפך לחסד ורחמים להיות מקללה ברכה. ואזי יהי' תגבורת החסדים ורבוי השפעה ביותר מההשפעה שע"י מדת החסד עצמו. ובחי' זו זהו ע"י ומגבעות אשורנו בירור נה"ב שהו"ע בירור משבה"כ דתהו שנפלו במל' דק"נ שנק' קללה (שממנה נמשך כל לווטין ולטרין ה"י) שיתבררו ויתעלו בבחי' מ"ן ליכלל במל' דקדושה שנק' ברכה ועי"ז מתעלים אח"כ יותר לעורר בבחי' כתר דתהו שלמעלה מתיקון. ולכן עי"ז נמשך ביוהכ"פ להיות ויהפוך הוי' אלקיך (היינו הוי' דתהו שנעשה ג"כ אלקיך) את הקללה לברכה שהקטיגור עצמו נעשה סניגור. וגם ענין שזדונות נעשו כזכיות ממש. שזה א"א להיות מכתר דתיקון לבד שהוא הרצון של התומ"צ כ"א שזה יכול להיות מצד כתר דתהו. ועי' בתו"א פ' וישלח בד"ה ויאמר יעקב כו' וז"ל אבל יעקב העלה מ"ן להמקיף דתהו שהוא אור גדול בבחי' א"ס כו' לכך שלח כו' אף בהמות טמאות כו' כי א"ס כו' יכול לסבול הכל אף טמאין כו' עכ"ל. ובד"ה ויקח כו' מנחה לעשו כו' כתב וז"ל אך בקרבנות דתהו כתיב מי יתן טהור מטמא כו' ששם נחשבה כאורה עכ"ל. ומכ"ז יובן איך שויהפוך את הקללה לברכה ולהיות זדונות כזכיות זה צ"ל מכתר דתהו דוקא. ולכן על ידי ומגבעות אשורנו נמשך זה להיות ויהפוך כו'. כי אהבך הוי' אלקיך זהו בחג הסוכות הסכך ודפנות וימינו תחבקני חיבוק וקרבת ה' ממש. וזהו המשכת אהבה פשוטה מעצמות המאציל ממש אהבתי אתכם אמר הוי' והיינו מבחי' עקודים שלמעלה משבירה ותיקון. ולכן הסכך צ"ל דוקא מדבר שאינו מקבל טומאה כלל. וזהו פעם ג' הוי' אלקיך שגם הוי' דעקודים נעשה ג"כ אלקיך ממש. וזהו ע"י שאחר בחי' ומגבעות אשורנו נמשך להיות הן עם לבדד ישכון וכנ"ל. ובזה יומתק יותר התשובה דבלעם לבלק לכה ארה לי כו' מה אקוב כו' כי מראש צורים אראנו ממש נמשך להיות ולא אבה לשמוע אל בלעם. ומגבעות אשורנו ועי"ז נמשך להם להיות ויהפוך כו' את הקללה לברכה. הן עם לבדד ישכון וע"יז נעשה כי אהבך הוי' אלקיך. אה' פשוטה שהיא אהבה עצמיות מעצמות המאציל ממש כאדם האוהב את עצמו כביכול:

ט **והנה** עפמשנ"ת בדרוש זה אפ"ל שזהו שרש ענין תקיעת שופר בר"ה כדי להמשיך גילוי שרש האבות מבחי' בעבה"כ כו' שלמעלה מהבינה דהיינו מבחי' כ"ע שהו"ע ראש צורים שנת"ל כדי להעביר המקטרג כמ"ש ברע"מ פ' שופטים ובזח"ב תצוה קפ"ד ע"ב

שבפנימיות הלב כו' דהיינו בחי' עומקא עילאה דע"י שמאיר ומתגלה בחו"ב וע"י חו"ב מאיר אח"כ בפנימיות הלב ובחי' עת"י זהו למעלה מהשכ' ורק שמאיר ע"י חו"ב בפנימיות הלב. ולכן בחי' זו נמשך משרש האבות במדות שלמעלה מהשכ' דהיינו בחג"ת דעת"י כמ"ש במ"א ולכן נק' האבות ראש צורים שמהם נמשך בכאו"א מישראל בחי' צור לבבי כו'. ובחי' צור לבבי שהוא עומקא דליבא ותעלומות שלמעלה מהטעו"ד כו' וזהו"ע מצוקי ארץ שאין מי התהום יכולים לשטוף כלל כו':

ו **והנה** ברכות (שה"ש פ"ה) איכן מצינו שהקב"ה נק' צור של ישראל מן הדין קרא דכתיב צור לבבי וחלקי אלקים. הנה פירשו דצור לבבי קאי על הקב"ה. דהנה הקב"ה נק' צור כמ"ש (האזינו ל"ב ד') הצור תמים פעלו. ות"א תקיפא דשלמין עובדוהי. וכתיב (ש"א ב' ב') ואין צור כאלקינו. ות"י לית תקיף אלא אלהנא. וא"כ לפי' התרגום מה שהקב"ה נק' צור הוא לשון תוקף כח וחוזק וא"כ זהו בבחי' עת"י כי עתיק ג"כ לשון חוזק כמו הון עתק (משלי ח' י"ח) הדוברות על צדיק עתק (תלים ל"א י"ט) עתקו גם גברו כו' (איוב כ"א ז') והיינו כי עתיק נמשך ממל' דא"ס שיש שרש הכח והחוזק בבחי' א"ס ממש הכל יכול כו'. וכמו"כ מה שהקב"ה נק' צור זהו בחי' עתיק. אך פי' מראש צורים. יש להבין עפמ"ש (ש"א ב' ב') אין קדוש כהוי' ואין צור כאלקינו. דקשה מהו למימרא שאין חזק ותקיף כהוי'. גם מלשון הכתוב נראה לכאורה שיש כמה בחי' שנק' צור רק שאין צור כאלקינו וזהו קשה לומר כן שהרי בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד (דברים ד' ל"ט) וכתיב ומבלעדי אין אלקים (ישעי' מ"ד ו'). ולכן פי' בזה"ג פ' תזריע (דמ"ד ע"א) דקאי אלמעלה. שיש למעלה באלקות כמה בחי' שנק' צור כמה דכתיב הביטו אל צור חוצבתם (ישעי' נ"א א') וכתיב (שמות י"ז ו') הנני עומד לפניך שם על הצור בחורב והכית בצור. וכולהון איקרון צור ואין צור בכולהו כאלקינו דליה שולטנא ומלכותא על כולא עכ"ל. והיינו כי ענין צור שהוא כח וחוזק זהו בבחי' כתר עתיקא כנ"ל. ויש כמה בחי' כתר. כמו כתר דז"א. כתר דמל'. כתר דבינה כו'. וכל כתר נק' צור. אך אין צור כאלקינו זהו כתר הכללי כ"ע דא"א דאצי' שהם שרש נש"י כידוע בפי' ישראל עמ"ה דהיינו מה' שתימהה כו'. וכן פי' ישראל לי ראש זהו בחי' גלגלתא דא"א דאצי' כו'. וביאור הענין מה שכל כתר נק' צור. היינו לפי שכל כתר הוא מה שנתאמץ ונמשך רצון המאציל ית' על אצילות ספירה זו. כמו כתר דז"א או כתר דמל' כו'. וא"כ מרצון זה נמשך תמיד שפע והיות מהמאציל בשביל קיום אצילות ספי' ומדה זו כו' לכן בחי' כתר ורצון זה הוא התוקף והחוזק של ספי' ומדה זו. גם שמהכתר שבכל ספירה כמו מכתר דז"א נמשך להמתיק הדינים והגבו' דז"א ולהפכם לחסדים טובים. א"כ הכתר של הספי' הוא הכח והחוזק של הספי' לשנותה לכל מה שירצה כו'. והכח הזה הוא לפי שבכל כתר יש הארה מבחי' עתיק שמלובש בכתר הכללי שהוא כ"ע דא"א. ולכן כתר הכללי נק' ראש צורים וזהו אין קדוש כהוי'. הוי' הוא כללות הע"ס דאצי' כמ"ש בזהר (בדוכתי טובא) שהע"ס הם רזא דשמא קדישא. והכ"ף דכהוי' רומז על כ"ע דאצי' שהוא מקיף לכל הע"ס דאצי' שהם ד' אותיות הוי' בשוה. ולכן אין קדוש כהוי'. כי מה שכל כתר (היינו א"א דז"א או דמל') הוא ג"כ קדוש ומובדל מהספי' להיותו רק בחי' מקיף לבד. הנה זהו מקיף פרטי לספי' ומדה פרטי' ההיא בלבד. משא"כ כתר הכללי שהוא אריך דאצי' הוא מקיף לכל ד"א הוי' ולכל הד' עולמות אבי"ע בהשוואה אחת ממש. ולכן אין קדוש כהוי'. וזהו הטעם כי אין בלתך. היינו שכל הכתרים פרטיים מסתעפים מכתר הכללי כו'. וא"כ הוא כוללם ומקיף כולם בהשוואה אחת כו'. ופי' ואין צור כאלקינו. היינו כי מה שבכל כתר (דהיינו בבחי' אריך של כל ספירה) יש מהארת עתיקא הוא רק הארה לבד. גם בשביל כח וחוזק מדה פרטיות ההיא לבד. וע"כ א"ז ערוך כלל וכלל לגבי עצמות עתיקא ממש שבכתר הכללי דא"א דאצי' שהוא התוקף והכח והחוזק של כל הספירות והעולמות וכוללם יחד כו'. וע"כ נק' מראש צורים כו'. ונמצא שיש ב' פירושים בפי' כי מראש צורים. לפי' הרבות פ' בא קאי על שרש האבות שלמעלה מהבינה והדעת. דהיינו בכתר עליון. שמבחי' זו נמשך הכח בהנשמה בירידתה למטה. ולפי' הרבות בשה"ש דקאי על הקב"ה. צורים נק' הכתרים דאו"א וזו"נ דאצי' וראש צורים זהו כ"ע עתיק דאצי'. והפרש שבין ב' הפירושים הוא. כי לפי' הא' אעפ"י ששרש האבות הוא ג"כ בכתר דאצי' דהיינו גם בחג"ת דע"י שמלובשים בג"ר דא"א כידוע בפי' ונשא מסט' דאברהם וגבה מסט' דיצחק מאד מסט' דיעקב מ"מ זהו רק נשמה מבחי' כתר שאין ערוך כלל לעצמי' ספירת הכתר ממש. משא"כ לפי' הב' נמשך הכח בכאו"א מישראל מעצמות ספי' הכתר (א"א וע"י) דאצי' ממש וזהו גבוה יותר לאין קץ. והמשכה זו י"ל שזהו ע"י מ"ת שהתומ"צ הם המשכות עצמיות רצונו וחכמתו ממש:

ז **ומגבעות** אשורנו. הנה אשורנו התרגום שכיתי' והוא ג"כ תרגום של הבטה. הבט נא השמימה (בראשית ט"ו) ת"א אסתכי. והנה ההפרש בין ראיה להבטה איתא ברבות באיכה (פ' ה') ע"פ הביטה וראה ר' יודן אמר הבטה מקרוב וראי' מרחוק. הבטה מקרוב שנאמר (מ"א י"ט ו') ויבט והנה מראשותיו. וראי' מרחוק שנאמר (בראשית כ"ב ד') וירא את המקום מרחוק. וצ"ל מה שעל ראש צורים כתיב אראנו שהוא ראי' מרחוק. ועל גבעות כתיב אשורנו מקרוב. והענין דארז"ל (ר"ה י"א א') ע"פ מדלג על ההרים בזכות האבות. ומקפץ על הגבעות בזכות האמהות. כי הרים הם המדות שלמעלה מהשכל בחי' בעבה"נ ישבו אבותיכם וכנ"ל. וגבעות הם המדות שלמטה מהשכל ונק' חיצוניות הלב שהוא האהבה הנלקח מטו"ד. ולכן על בחי' ראש צורים שהם האבות כתיב אראנו ראי' מרחוק. כי האה"ר שלמעלה מהשכל אינה מותפס ומושג בשכל כו'. ועל בחי' גבעות כתיב אשורנו ראי' מקרוב ממש שבחי' זו מושג ונתפס בנפש בהשגה ממש. והנה אף שהאהבה שעפ"י השכל דבחי' גבעות הוא למטה מבחי' אה"ר שלמעלה מהשכל. עכ"ז יש בה מעלה יתירה שהתחלת בירור נה"ב דהיינו שיפרד מהרע בבחי' אתכפי' ויתפעל באהבה לאלקות. הוא ע"י אהבה דבחי' גבעות שנמשך מהתבוננות והשגה בבחי' התהוות יש מאין דוקא. גם כי גבעות אלו אמהות. שכולם היו משם ב"ן. שרה ב"ן דחסד לאברהם ורבקה

לומר שמחשבתו היא בחי' עיגול שמוקפת הדבר בכלל. כיון שידיעת הדבר במחשבתו הוא בהתחלקות לפרטים רבים שזהו היפך ענין העגולים. ולכן גם התפעלות המדה שנמשך ממחשבה זו מתחלקת ג"כ לחסד ולדין. וע"כ נק' יושר. וכמו"כ יובן הנמשל למעלה שבחי' כלים קטנים דתהו נק' עגולים לפי שאין שופל רק דבר א' לבד. כמו בהשגחה מכלי החסד דתהו במעשה הטוב א"א להיות אז השגחה ג"כ על הרע שלו. וה"ז כמו עיגול שאין בו התחלקות וא"כ גם התפעלות המדה שנעשה מהשגחה זו היא ג"כ בחי' א' לבד דהיינו כולו חסד כמו עיגול. והתפעלות זו ממלא כל הכלי של מדת החסד ומוקף ממנה. כמו העיגול בתוך העיגול כו':

ד **ועפ"ז** יובן איך שהנה"ב נק' מי התהום שמלוחים ומרים כי שרש נה"ב הוא משבה"כ דעיגולים. דתהו שנפלו בק"נ דבי"ע. והנה"א שהיא מתיקון בחי' יושר נק' ארץ. וגם ארץ שרצתה לעשות רצון קונה (במד"ר בראשית פ"ה) כי הנה"א אין לה כ"א רק רצון אחד לאלקות ונק' ארץ חפץ כו'. וכמו שלמעלה מ"ה דיושר דתיקון מברר ב"ן דעיגולים דתהו כמו"כ למטה המים מלוחים ומרים דתהום שהוא הנה"ב שמשבה"כ דב"ן דעגולים דתהו מתברר ע"י בחי' ארץ. שהיא הנה"א שמבחי' מ"ה דיושר דתיקון. וע"י שמתבררים נעשים מים חיים שלאחר הבירור באה הנה"ב לבחי' בכל מאדך מצד שמתגלה בה ברשפ תוקף הרצוא שבאורות דתהו וכנ"ל. וא"כ לפ"ז נק' הנה"א בשם ארץ והנה"ב נק' מים מלוחים וכרוחים והו"ע מי התהום. וע"י הנה"א מתברר הנה"ב ונעשה באמ"ה דהיינו האהבה דבכל מאדך. ומ"מ ג"ז אמת שהנה"א מצ"ע באה לבחי' בכל מאדך (לבד מצד בירור נה"ב) וכנ"ל בענין שהנה"א היא בחי' נוני ימא שהים מלוה כו'. והגוף ונה"ב נק' ארץ. וע"י שהנה"א בוקע ההסתר דגוף ונה"ב נעשה הנה"א באמ"ה שהוא בכל מאדך. וצ"ל החילוק שהאהבה דבכל מאדך שבאה הנה"א מצ"ע למטה בעוה"ז זהו מצד הגילוי מיחידה שבנפש כנ"ל וכמשיתל"ק אי"ה בענין רהט נורים כו'. וא"כ זהו מכתר דתיקון. ומה שע"י בירור ואתהפכא דנה"ב באה לבחי' בכל מאדך זהו מה שנמשך מכתר דתהו שלמעלה יותר מכתר דתיקון. והכוונה כי נת"ל שהמעלה דבכל מאדך שנק' באמ"ה הוא לפי שזהו העלאת מ"ן לעורר מאוא"ס ב"ה שלמעלה מהחכמה דאצי' דהיינו למעלה מבחי' התלבשות האורות בכלים כו'. והנה בכל מאדך שבאה הנה"א מצ"ע מצד שמאיר בה בחי' יחידה למטה בעוה"ז זהו העלאת מ"ן לכתר דתיקון להמשיך מאוה"ס שמלובש בשרש הנאצלים שגם התוס' אור מאיר ע"י למצומים דהיינו להיות מאיר ע"פ דרך ואופן מיעוט האור דתיקון ורק שבבחי' זו גופא יהי' תוס' אור כו'. אבל הבכל מאדך שמצד בירור נה"ב זהו העלאת מ"ן לבחי' כתר דתהו שהוא הרצון על רבוי אור דתהו שלמעלה מבחי' מיעוט האור דתיקון. ועי"ז יומשך גם רבוי האור דתהו בהכלים דתיקון:

ה **והנה** כדי שיתבררו מי התהום שמשבה"כ דעיגולים דתהו שהוא הנה"ב על ידי בחי' ארץ דיושר דתיקון שהוא הנה"א צ"ל מצוקי ארץ יסוד חזק וקשה. שלא ישטפו מי התהום כמו שהיה בימי אנוש ודור המבול דכתיב (בראשית ו' י"ב) וירא אלקים את הארץ והנה נשחתה דהיינו שנגברו עליהם תאוות רעות שהו"ע מי התהום השרוחים ומרים כנ"ל. עד שלא די שלא נזדככו על ידי הארץ דנה"א כ"א המים של תהום שטפו הארץ דהיינו שנפלו בתאוות רעות של הנה"ב עד שגם הנה"א נפל ונבלע בתוך התאוות רעות של הנה"ב. וע"כ צ"ל מצוקי ארץ שיכול לעמוד נגד המים רבים של התהום כו' והו"ע מרגא נורים שהם האבות דהיינו שרש האבות במדות שלמעלה מהבינה והדעת כמ"ש (יהושע כ"ד ב') בעבה"נ ישבו אבותיכם ומכח זה נמשך המס"נ. וזהו המפסיק והוצן בפני מי התהום שלא יוכלו לשטוף הארץ. וע"ז כתיב (שה"ש ח' ז') מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. והנה בחי' זו נק' צור עדמ"ש (תלים ע"ג כ"ה) מי לי בשמים כו' כלה שארי כו' צור לבבי כו'. ופי' צור לבבי היינו תוקף לבבי כי בלב יש ב' בחי' חיצוניות הלב ופנימיות הלב ובדרך כלל בחי' פנימיות הלב נק' צור לבבי תוקף לבבי. וביאור הענין דאי' במאו"א (צ' סי' י"ה) צור נק' הב' כו' ולפעמים גם בינה נק' צור. והיינו משום כי הו"ב נקודה בהיכלה (זה"א ד"כ א') תרדל"מ. ושייכות הו"ב ללב עד שנק' צור לבבי והרי כשמהשכל והתבוננות צריך להתמשך ולהתגלות מדות בלב אזי מתמעט ומתקלר ההתבוננות. וא"כ אינו מובן איך החו"ב נק' צור לבבי. אך הענין כי זהו בחיצוניות הלב דוקא. אבל פנימיות הלב מתאחד עם עצמות המוח ממש דהיינו עם עלמות הו"ב. וזהו"ע צור לבבי דקאי על פנימיות הלב. וענין ב' בחי' אלו דהו"ב בהלב היינו כמ"ש (תלים ק"ל) ממעמקים קראתיך. דלפי' הפשוט קאי זה על האדם דהיינו ממעמקי הלב ב' עומקים שיש בלב עומק אחר עומק עומקא דליבא ותעלומות הלב שבהעלם תוך עומק הלב. וב' עומקים אלו שיש בלב נמשכים מהו"ב שזהו פי' ממעמקים קראתיך לפי' הזהר פ' בשלח (דס"ג ע"ב) דקאי על העומקים שלמעלה דהיינו ב' עומקים דהו"ב שנק' עומקא דכולא ועומקא דבירא ומה שנק' עומקים היינו כי עומק מורה על א"ס בל"ג והיינו בחי' עת"י המתגבא נימו"ע דלמכאמת"כ שבורה בח"ע דוקא ומהכ"ע נמשך התגלות עת"י בבינה לכן נק' עומקים. וב' עומקים אלו דהו"ב מאירים בפנימיות הלב שע"י התבוננות בבחי' עומקא עילאה דעת"י איך שלמכאמת"כ וכל ההשתל' אין ערוך אליו ואפס זולתו כו' נמשך מזה לעקת הלב מעומקא דליבא בקול פשוט שלמעלה מהטו"ד ליכלל וליבטל לגמרי באוא"ס ב"ה. ואה"כ מבחי' הארת ח"ע בלב נמשך מזה תעלומות לב שהוא התפעלות עמוקה ביותר מבחי' עומקא דליבא כמו עד"מ כששומע אדם לער מופלג בפתע פתאום נעשה כאבן דומם וכמתעלף ממש ואינו לועק כלל. כי התפעלות הנ"ל דעומקא דליבא אעפ"י שלא יכילנה כלי הדיבור אבל מ"מ יכילנה הקול פשוט ולכן התפעלות זו יולא בקול פשוט. אבל כשהתפעלות עמוקה יותר בתוך תוכו ופנימיות נקודת לבבו האמיתי אזי גם קול פשוט לא יכילנה. ואין לה כלל במה להתפשט ולהתפשט ולכן נעשה כאבן דומם ממש בלי נשמע קולו כלל. וכמו"כ ע"י הארת הכ' בלב שהוא בחי' ראי' ממש בבחי' עומקא עילאה דע"י (שלמעלה מהבינה שנק' רק שמיעה) אזי נמשך תעלומות לב שבהעלם תוך עומק הלב. וזהו"ע צור לבבי שזהו הארת החו"ב

שלך כו' כיון שלגבי האדם הוא מאד בל"ג לכן זהו העלאת מ"ן לעורר בחי' אוא"ס שלמעלה מהגבלת שום כלי לגמרי כו'. והנה הנשמה כשהיתה למעלה בחי' נוני ימא. שהיה הוא מלוה בחי' טעמים דחכמה בחי' האוי"ר שלא עפ"י טעם והשגה כו' אזי לא הי' בה העלאת מ"נ לעורר מעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מהחכמה דאצי'. כ"א בהעלאת מ"ן שלא הי' רק לאו"פ המלובש בח"ע דאצי'. אבל על ידי ירידתה למטה ונעשית בא"ת שבאה לבחי' בכל מאדך נעשה בה העלאת מ"ן לעצמות אוא"ס ב"ה הסוכ"ע שלמעלה מאצילות כו'. ולפ"ז הנה"א מצד עצמה באה בעוה"ז לבחי' הא' שלמעלה מהשתו"ד שנק' בכל מאדך. וכמ"א פי' הטעם שזהו כמו עד"מ המים כשמעכבים אותם על ידי דף עבה וכיוצא אזי הולכים בכח יותר כן דוקא מצד המנגד והסתר של הגוף וגה"ב בעוה"ז תתגבר האהבה בנה"א להיות בכל מאדך בהילא יתיר. ועוד והוא העיקר שבירידתה למטה בעוה"ז מעוררין בה הארה משם מ"ה שהוא כ"ע דהיינו רצוה"ע שלמעלה מהחכ' כמש"כ בלקו"ת פ' בלק בביאור דמי מנה פ"ב יעו"ש. והיינו שדוקא למטה מתגלה בה הכח דבחי' יחידה משא"כ כשהיתה למעלה היו הנר"ן רחוקים מבחי' ח"י. שלא הי' הגילוי מבחי' יחידה בהנר"ן שלה כו'. והנה לפ"ז הנה"א נק' מי הים שמלוחים כנ"ל שהנשמה בשרשה היא בחי' נוני ימא. וענין שהים מלוח למעלה זהו למעליותא. אבל מ"מ א"ז מים חיים כלל וירידתה והתלבשותה בהגוף וגה"ב זהו בבחי' ארץ. שהגה"ב נק' בשם ארץ המפסיק ומסתיר על הנה"א וכשבוקעת ההפסק והסתר דבחי' ארץ של הגוף וגה"ב נעשה הנה"א מל"ע בחי' בא"ת. דהיינו שבאה לאהבה דבכל מאדך וכנ"ל:

ג **אך** עוד יש מה שהנה"א באה לבחי' בכל מאדך על ידי בירור והתהפכא של הגה"ב וכמארז"ל (ב"ר פ"ט) ע"פ טוב מאד. מאד זה יצה"ר. והענין כי נה"ב שרשה מעולם התהו שהיו האורות גדולים והכלים קטנים ולא הכילו הכלים את האורות ונסתלקו האורות מהכלים שזהו כענין בכל מאדך לצאת מהכלי המגביל כו'. וכשנפלו הכלים דתהו בשבירה נפל עמהם גם רפ"ח ניצוצי אורות דתהו ומהם הוא שרש נה"ב לכן ע"י בירור נה"ב יבוא לבחי' בכל מאדך. והנה ידוע שי"ס דתהו היו בבחי' עגולים וי"ס דתיקון הוא בחי' יושר. ולהבין מה שהע"ס דתהו היו בבחי' עגולים צריך לבאר תחלה מעט מזעיר מהו ענין כלים קטנים דתהו וכלים רחבים דתיקון. ויובן עד"מ ההפרש בין תינוק לאדם גדול. שהתינוק אין יכול לסבול שום דבר שיעשו נגד רצונו שמיד מתכעס וימלא חימה. והיינו מפני שמוחו מצומצם ושכלו קטן. לכן כשתופס בהשקפה ראשונה שזה הדבר הוא רע לו מתמלא כל מוחו ושכלו מידיעה והשגה זו שלא נשאר שום מקום פנוי במוחו ושכלו שיוכל להתבונן ולעיין בהדבר למצוא הטוב שיש בו מצד אחר. לכן נעשה כולו כעס ודין כו'. משא"כ אדם הגדול שמוחו גדול ושכלו רחב כשיודע ומבין בהשקפה ראשונה שזה הדבר רע לו. לא נתמלא כל מוחו ושכלו מידיעה זו כ"א שנשאר מקום פנוי במוחו ושכלו להתבונן ולעיין בהדבר למצוא הטוב שיש בזה הדבר מצד אחר כו'. ע"כ לא יהיה בכעס כ"כ על מי שיעשה לו זה הדבר ויוכל להפוך בזכות מי שמיצר לו ועושה לו זה הדבר כו'. ועד"ז המבדיל כו' יובן ההפרש שבין הכלים דתהו לתיקון. שהכלים דע"ס דתהו היו זת"ז שבחסד לא הי' שום התכללות ממדת דין כו'. וזהו מצד קטנות הכלי של המדה. לכן בשעה שמתעלה מעשה הטוב של האדם למדת החסד ונעשה התפעלות המדה להטיב לו כו' אזי מתמלא כל הכלי של המדה מהתפעלות חסד ולא נשאר שום מקום פנוי וריקן בהכלי של המדה שיהיה יכול לעיין למצוא הרע שיש בו שמצד זה צ"ל דין ג"כ כ"א שכל המדה כולה חסד לבד. וכמו"כ להיפך במדת גבורה דתהו כשמתעלה מעשה הרע של האדם כו' ונעשה התפעלות המדה לדין אזי נתמלא כל הכלי של מדת הגבורה מהתפעלות זו כו' ולא נשאר בהכלי שום מקום פנוי מהתפעלות דין שיוכל לעיין גם בהטוב שיש בו שראוי להמשיך עליו גם חסד כו' כ"א שכל המדת גבורה נעשה כולה דין כו'. וזהו מצד קטנות הכלים. משא"כ הכלים דע"ס דתיקון שעל ידם הנהגת העולמות הם כלים רחבים שעל ידם יוכל לעיין בזכות ובחוב בשעה א' ממש כמו שמצינו זה במדותיו של הקב"ה שארז"ל (יבמות ע"ח ב') ע"פ אשר משפטו שם פעלו (צפני' ב' ג') תובע סרחונו ותובע עלבונו אל שאול שלא נספד כהלכה ועל אשר המית את הגבעונים. הרי בשעה שנזכר עון שאול שהמית הגבעונים אז ממש נזכר זכותו וצדקתו להעניש על שלא נספד כהלכה. והיינו לפי שהם כלים רחבים שבשעה שמתעלה הטוב ומעשה הרע של האדם למדת גבורה דתיקון ונעשה עי"ז התפעלות המדה לדין ולהעניש כו' אעפ"כ לא נתמלא כל הכלי של המדה מהתפעלות זו. כ"א שבהכלי דמדת גבורה גופא נשאר מקום פנוי מהתפעלות דין כו' שיוכל לעיין גם במעשה הטוב שלו ולהטות לו חסד כו'. ובזה יובן מה שהכלים קטנים דתהו נק' עגולים. והכלים רחבים דתיקון נק' יושר. כי הנה במשל הנ"ל אנו רואים עוד הפרש שבין תינוק לגדול. והוא שמכיון שהתינוק כשמתפעל מאיזה דבר אזי כל מוחו ולבו ממולא מזה לבד ולא נשאר שום מקום פנוי כו' א"כ אזי דבר ההתפעלות מוקף ממחשבתו ושכלו מכל צד ופנה. ומחשבתו מקפת אותו דבר כו'. והטעם לזה להיות המח' והידיעה של התינוק באיזה דבר הוא רק מחשבה אחת לבד בלי התחלקות לפרטים כ"א רק מח' וידיעה א' שזה הדבר רע לו ולכן התפעלות המדה שנעשה ממחשבתו הוא ג"כ קו אחד לבד דהיינו כולו כעס ודין כו'. ומחמת זה ההתפעלות ממלא כל מוחו ומחשבתו כנ"ל עד שההתפעלות מוקף ממחשבתו. ומחשבתו מקפת כנ"ל. וא"כ זה כמו עיגול קטן שמותפס ומוקף מעיגול גדול. כמו האופן בתוך האופן. שהמחשבה שלו שהיא מקור ההתפעלות כו' היא רק מח' אחת לבד כמו עיגול שאין בו התחלקות ולכן גם ההתפעלות שנמשך ממח' זו הוא ג"כ רק קו אחד לבד דהיינו כולו כעס ודין שאין בו שום תערובות חסד כלל. וא"כ זהו ג"כ כמו עיגול שאין בו התחלקות. משא"כ הגדול ששכלו ודעתו רחב. ע"כ מחשבתו וידיעתו באיזו ענין אינו מח' אחת לבד כ"א בבחי' התחלקות לחלקים ופרטים לידע הרע שנראה בהענין בהשקפה ראשונה ולידע ג"כ הטוב שנמצא בהענין מצד אחר ולהעמיק בפרטיות חילוקי הענינים. ע"כ אין שייך

לומר

באמ"ח ונוזלים מן לבנון (שה"ש ד' ט"ו). ולכן אז ישיר כו' אז דוקא בסוף מ"ם שנה שהגדיל ונעשה סלע. שאז דוקא רק ענו לה כו' בדיבור נותן מימיו וא"צ להכאה. משא"כ כל ימי היותם במדבר שהיו בחי' צור כנער קטן כו' אזי הי' צ"ל והכית בצור :

פרשה בלק

כי מראש צורים אראנו וגו'. ברבות (בא פט"ו) משל למלך שהי' מבקש לבנות מדינה כו' בא ליתן היסוד והיו המים עולים מן התהום ולא היו מניחים לעשות את היסוד שוב בא ליתן היסוד במקום אחר והיו המים מהפכים עד שבא כו' ומצא צור גדול אמר כאן אני קובע את המדינה על הצורים הללו. כך מתחלה הי' העולם מים במים. והי' האלקים מבקש לכונן עולמים ולא היו הרשעים מניחין. מה כתיב בדורו של אנוש אז הוחל לקרוא כו' עלו המים והציפום. וכן דור המבול כו' נהר יוצק יסודם (איוב כ"ב ט"ז) כו'. כיון שבאו האבות וזכו אמר הקב"ה על אלו אני מכונן העולם שנאמר (ש"א ב' ח') כי לה' מצוקי ארץ וישת עליהם תבל לכך כתיב כי מראש צורים אראנו עכ"ל המדרש. וצ"ל מהו ענין זה ברוחניות. מה שמי התהום שוטפים את הארץ. ומהו ענין ארץ ברוחניות. וענין מצוקי ארץ שהם האבות שהו"ע יסוד חזק וקשה שאין יכולים מי התהום לשטוף כו'. הנה מי התהום שהם המים שמתחת לארץ מים אוקיינוס הם מלוחים וכאשר יוצאים דרך הארץ ונובעים גידי הארץ נעשים צלולים ומתוקים והם הנק' מים חיים. וזהו משל לענין ירידת הנשמה לעוה"ז להתלבש בגוף ונה"ב. דהנה שרש הנשמה למעלה טרם ירידתה למטה הוא בבחי' ים ידוע בזהר בשלח שהמלאכים נק' נוני ימא. וכמו"כ הנשמות כמו שהם למעלה הם ג"כ בחי' נוני ימא כמו מלאכים. ולכן כמו דכתיב (ישעי' ו' ב') שרפים עומדים. כך כתיב על נשמות ג"כ חי הוי' אשר עמדתי לפניו (מ"א י"ז א'). ולכן בשביעי ש"פ שאז הוא קי"ס שנקרע ים העליון אזי הוא לידת הנשמות מבחי' ים לבחי' ארץ. והנה למעלה ענין שהים הוא מלוח זהו למעליותא. כי ענין נוני ימא היינו נשמות ומלאכים שכלולים בתכלית הביטול באלקות עד שאין נראים ליבשה כלל וזהו מצד תוקף התגלות היות אלקות עליהם ומקיפם מכל צד כו'. וא"כ אעפ"י שהביטול דנוני ימא גדול מאד. אבל ביטול זה אינו מצד עצמן דהיינו מחמת השגתם. כי אינן משיגים כלל מהות הביטול ורק מצד היות אלקות שמאיר עליהם בתוקף הקירוב וגילוי גמור ומקיפם מכל צד מתבטלים ממילא לגמרי למעלה מהטעם והשגה כו' כמו עו"ע כשהעילה מקיף וכולל בעצמו את העלול אזי העלול ממנו מתבטל ממילא לגבי העילה המקיפו בלי שום טעם ודעת כו'. וזהו מדרגת ים מצד עצמו. אך ענין שהים מלוח היינו כמו מלח שנותן טעם. כמו"כ יומשך ויתגלה הביטול אמיתי דבחי' ים בבחי' טעם והשגה ממש שיהיו משיגים הביטול להיות טעם והשגה בהביטול דבחי' ים כו'. כי מלח בשרשו הוא גבו' דאבא וידוע בענין טנת"א שטעמים בח"ע. ולכן הוא נותן טעם בהביטול דבחי' ים. וז"ש (מ"א ז' כ"ה) שנים עשר בקר (י"ב בקר דבריאה) והים (מל' דאצי' עתיק דבריאה) עליהם מלמעלה. דהיינו למעלה מהדעת והשגה כ"א בבחי' עתיק ומקיף עליהם מלמעלה. ואעפ"י שבטלים בתכלית לבחי' ים העליון הזה כנ"ל בענין נוני ימא אך ביטול זה אינו מתגלה בבחי' השגה כ"א שמתבטלים ממילא וכנ"ל. ולכן ענין ים זה שעל י"ב בקר שהוא מלוח היינו שיהי' טעם והשגה בהביטול דבחי' ים כו'. והנה מובן שהביטול זה דבחי' ים הוא עפ"י טעם והשגה שזהו"ע מה שהים מלוח וגם האהוי"ר של הנשמה כשהיתה למעלה בבחי' ים היא ג"כ ע"פ טעם והשגה. אבל ע"י ירידתה למטה לעוה"ז לבחי' ארץ דהיינו להתלבש בגוף ונה"ב ובוקעת החשך וההסתר דנה"ב ובאה למטה לבחי' אהבה לה' אזי היא נעשית באמ"ח דהיינו שבאה להאהבה דבכל מאדך. דהנה מים חיים יש בהם ד' בחי'. א' נביעה ממקור שהוא כח בלתי מוגבל. ב' שנובעים מלמטה למעלה היפך טבע המים שנמשכים דרך ירידה מלמעלמ"ט. ג' שהנביעה היא תמידי' בלי הפסק כלל. ד' שבוקעים הפסק עובי כדור הארץ. וככל המשל הוא בהאהבה דבכל מאדך שנמשכת מהמקור שהוא גימט' שמו וגימט' רצון דהיינו מהתבוננות בבחי' רצוה"ע דעצמות אוא"ס שלמעלה מעלה מהחכמה (משא"כ בחי' ים מלוח טעמים דחכ') שהוא למעלה מבחי' סוכ"ע וממכ"ע לפי שאינו בגדר עלמין כלל. וגם האהבה רק מלמטלמ"ע דכיון שהאהבה נמשך ע"י ההתבוננות בעצמות אוא"ס שלמעלה מגדר אור וחיות וגילוי לעולמות לא בבחי' ממלא ולא בבחי' סובב א"כ אין שייך לומר שהאהבה הוא שישאר למטה בבחי' יש ומציאות ושיומשך לו הגילוי למטה כ"א ליכלל וליבטל לגמרי באוא"ס ב"ה וא"כ זהו העלאה מלמטלמ"ע כמו הנביעה דמים חיים מתתא לעילא. גם אהבה זו היא תמידיות בלי הפסק כלל. כי האהבה דבכל נפשך שעפ"י טעם והשגה יוכל להיות בה שינוי והפסק. אבל האהבה דבכל מאדך שנמשך מרצוה"ע שלמעלה מבחי' טעמים דחכ' אין בה שינוים והפסק כלל. ואהבה זו דבכל מאדך באה על ידי שהנשמה בוקעת חשך והסתר הגוף ונה"ב. כמו מים חיים שבוקעים הפסק עובי כדור הארץ. ולכן האהבה דבכל מאדך. נק' באר מים חיים (עד"ה והייתם קדושים) :

ב **ולהבין** מהו המעלה דבכל מאדך שנק' באר מ"ח. ובזהו כל ענין ירידת הנשמה ירידה צורך עלי'. והענין שעלה ברצונו הקדוש במחה"ק דא"ק להיות אתעדל"ת דוקא ובעי"ז יומשך אתעדל"ע. כי באמת כתיב (ואתחנן ד' כ"ד) כי הוי' אלקיך אש אוכלה הוא כטבע האש שמסתלק לשרשו. כך תשוקת האור להסתלק מהכלים דע"ס וליכלל בעצמותו ית'. וא"כ צ"ל אתעדל"ת להמשיך גילוי אוא"ס ב"ה. ומהו האתעדל"ת לעורר בחי' אוא"ס זהו האהבה דבכל מאדך שאינו מוגבל בהכלי שזהו העמ"כ בבחי' א"ס כו'. ובענין מים שאין להם סוף כל שאינו רואה כו' כמו"כ מאדך מאד

בלק

הכאה במקל. והיינו כיון שהוא בחי' סלע שהגדיל. שהי' גוי גדול. מוחין דגדלות להבין שהי' גדול הוי' כנ"ל. ופי' שדיבור מייסרו היינו על דקות הדע כו'. ולא כמו דיבורים קשים הנ"ל שנק' בשם הכאה שזה נצרך רק לבחי' נער קטנות לכתך אחרי כנ"ל. וענין שדיבור מייסרו. ודברתם אל הסלע ונתן מימיו. היינו כדי לעשותו שיהי' בחי' כלי בית קיבול לזווג ויחוד אוא"ס ממש. דהנה כתיב (בשלח ט"ו י"ז) מקדש אד' כוננו ידך. מקדש נק' כנס"י כמ"ש (תרומה כ"ה) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. בתוכו לא נאמר אלא בתוכם. שכנס"י עצמן הם בחי' מקדש וכלי להשראת אוא"ס ב"ה. ותחלה צ"ל מהו"ע השראת השכינה שבבהמ"ק דוקא הלא מכה"כ. והענין ע"ד שהנשמה שמחי' את כל הגוף היד ורגל כו'. שזהו רק התפשטות החיות לבד להחיות את הגוף ע"ד בע"ח. ונק' חי שבמדבר. אבל השראת עצם הנשמה בבחי' גילוי (דהיינו מה שהיא נפש השכליות ומדברת) הוא רק במוח ולב כו'. וכמו"כ מה שמכה"כ הוא רק השפעת חיצוניות להחיות העולמות. אבל השראת פנימיות אלקות בחי' גילוי אוא"ס ב"ה הוא רק בבהמ"ק דוקא. וכיון שכנס"י בעצמן נק' מקדש היינו שהם עצמן בחי' כלים להשראת אוא"ס ב"ה בבחי' גילוי גמור שנק' בשם יחוד. והנה הכלי להשראת אוא"ס הוא דוקא בחי' ביטול בתכלית. כי מהו התגלות אוא"ס היינו איך שהוא אחד האמת ואין עוד מלבדו דכולא קמי' כל"ח. וגילוי זה אין יכול להיות בבחי' יש כ"א דוקא בבחי' מה וביטול לגמרי. ולכן אוא"ס שורה בחכמה. משום כי חכמה כח מ"ה. וכיון שכנס"י הם בחי' מקדש וכלי להשראת אוא"ס ע"כ צ"ל בחי' ביטול במציאות לגמרי שאז דוקא הם כלים לשבתו ית'. והיינו שכדי שיהי' היחוד מאוא"ס בתמידי' צ"ל הכלי המעלה מ"נ לזה ג"כ בבחי' א"ס. דהיינו שהתשוקה והכלות הנפש ליכלל וליבטל באוא"ס יהי' בתמידיות בלי הפסק שהו"ע באמ"ה כנ"ל. וזהו מקדש אד' כוננו ידיך. ידיך הם ג' ידות. יד הגדולה ויד החזקה ויד הרמה. שבחי' הידים העליונים הם עושים ומתקנים בחי' כנס"י שיהיו בחי' כלי לאוא"ס ב"ה. עי' מזה בד"ה עיני כל הנ"ל ובביאור ע"פ נשא את ראש בני גרשון. וזהו באר חפרוה שרים כרוה נדיבי עם ג' אבות שהם ג' ידות הנ"ל שהם חופרים את הבאר העליון דמל' כנס"י שיהיו בחי' באמ"ה בתמידות בלי הפסק שאז הוא בחי' כלי המעלה מ"נ ליחוד וזווג אוא"ס ב"ה. וזהו ג"כ ענין ודברתם אל הסלע ונתן מימיו. שדיבור הוא נותן מימיו. שנה עליו פרק אחד. והיינו שנצרך רק לעשות כלי על ידי דיבור התורה שעי"ז נמשך הכח להיות בחי' כלי המעלה מ"נ בראוים ליחוד אוא"ס ב"ה. וזהו אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפכה (תלים קל"ט). כפכה הוא לשון כפייה. שבחי' כפייה נצרך בין בבחי' אחור ובין בבחי' פנים. רק שבבחי' אחור הכפי' בהכאה. מכהו ומלמדו. ובבחי' פנים שדיבור מייסרו שהכפי' הוא על ידי דיבור התורה. וזהו כפכה התורה שנתנה מכף אל כף. (ועי' מזה במ"א בד"ה הנותן לשכוי בינה. בענין שעשיית יסוד דנוק' הוא דוקא על ידי המשכת הביטול מבחי' יסוד אבא במל' ומשם יובן ענין שנה עליו פרק א'. וענין שדיבור מייסרו יובן ג"כ ממה שנת' שם בענין ה"ג דאימא שנמשכים במל' כדי לפתוח רחמה ע"כ שהגבורות הו"ע התעוררות כו' ע"ש בענין הכרוזין). וזהו ג"כ ענין שדיבור מייסרו לבחי' סלע וכענין אשרי הגבר אשר תיסרנו י"ה ומתורתך תלמדנו :

ז **ועתה** צ"ל דה"כ למה א"ל הקב"ה קח את מטך. הנה היתה במטה משה שבו קרע את הים הי' מן המקל דיעקב שנאמר בו כי במקלי עברתי את הירדן וכן ארז"ל (במד"ר וישלח פע"ו) קי"ס הי' בזכות יעקב שנאמר הים ראה וינס כו' מלפני אלוה יעקב וידוע דמשה מלגאו ויעקב מלבר והנה בתיבת כי במקלי מרומז ברוך כבוד ה' ממקומו והענין דכתיב (ויצא ל' ל"ז) ויקח לו יעקב מקל לבנה לח לוז וערמון כו' ואיתא בזהר (ויצא קס"ב א') דהיינו שלקח לו בחי' ת"ת בריח התיכון שכולל חו"ג. וזהו מקל לבנה לח חסד. לוז וערמון גבורה. ויפצל בהן פצלות לבנות שמבריע לחסד כו'. ולכן מרומז בו בכה"מ. כי יש ב' בחי' כבוד. כבו"ע הכ"ע. וכבו"ת הכ"ת. ובחי' בריח התיכון שמבריח מן הקצה אהק"ל ממשיך הגילוי מבחי' ה"ע בח"ת. וזהו"ע ברוך כבוד הוי'. מל'. ממקומו ח"ע כו'. וזהו ג"כ ענין מטה משה ושבחי' מלגאו כו'. וכשהריס את המטה ויך את הסלע שהו"ע התעוררות גבורות ביותר שיפך הכרעת קו האמצעי לימין הי' זה חסרון. ועוד יובן דהנה היתה בס"ק שמטה משה הוא מט"ע. דכמו שלמעלה ז"א דאצי' שמושו במט"ע שעל ידו הנהגת העולמות דבי"ע. כי ז"א הוא קוב"ה בחי' קדוש ומובדל מבי"ע ומ"מ הוא מקור ההשפעה שהרי נק' קדוש וברוך כו'. ולכן מנהיג כל העולמות דבי"ע על ידי מט"ע. ולכן נק' מטה. כמו המטה שיכולים להטותו לכל צד שירצה כו'. כמו"כ על ידי מט"ע מנהיג העולמות דבי"ע כרצונו שלפעמים מטה אותו לחסד. דהיינו שהנהגת העולמות יהי' ע"פ חסד. ולפעמים מטה אותו לדין כו'. וזהו"ע שנתן הקב"ה את המטה למשה שיהי' שימושו ג"כ במט"ע כרצונו דהיינו שנתן לו בזה ממשלה בהנהגת העולמות דבי"ע ע"י המטה שהוא מט"ע. וכמו ויסר פרעה את טבעתו מעל ידו ויתנה ליוסף (מקץ מ"א) שבזה נתן לו ממשלה כמו שאמר לו (שם) ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו כו'. והיינו מפני שהי' הלווי ודברתם אל הסלע ע"כ נתן לו את המטה בחי' ממשלה כדי שהדיבור שלו מה שידבר אל הסלע יפעול תומ"י שיתן מימיו (אעפ"י שהדיבור הו"ע שנה עליו פרק א' מ"מ ההמשכה וההנהגה למטה הוא ע"י מט"ע שנק' מטה). וזהו קח את מטך כו' ודברתם אל הסלע. שמה שא"ל קח את מטך הוא הכח על ודברתם אל הסלע כו'. ומ"ש בפ' בשלח ומטך אשר הכית בו את היאור קח בידך כו' והכית בצור. מטה זה הוא רק סעיף מן מט"ע ולא מט"ע עצמו (עי' בדרוש פסח בענין ומקלכם בידכם שפיר של רמון שהוא מלאך נוריאל כדי להכות בו שר של מצרים). משא"כ מה שאמר לו כאן קח את מטך כו' ודברתם כו' זהו מט"ע עצמו. ולכן הי' החטא במה שהכה אותו שהי' צריך לדייק ענין ודברתם כו'. וזהו אז ישיר כו' עלי באר ענו. שכדי שיהי' עלי באר מלמעלמ"ע הוא רק ענו לה מלמעלמ"ע שנה עליו פרק א' שהתורה היא בחי' אתעדל"ע שמעורר אתעדל"ת ושרש האתעדל"ע נמשך ממקום גבוה מאד כמ"ש באמ"ה

נדכה הוא לשון נפעל שע"י היותו מארי דחושבנא משפיל א"ע ונעשה נדכה. והיינו כאשר עושה חשבון מכל המחדו"מ שלו אשר לא לה' המה. ואיך שהוא רחוק מה' בתכלית הריחוק. וכמ"ש בתניא פכ"ט שהרי כח המתאוה שבנה"ב יכול ג"כ להתאוות לדברים האסורים שהם נגד רצונו ית' (וזה קאי על בינונים שעבודתם בבחי' אתכפיא אחור כנ"ל) כו'. ובזה הוא גרוע ומשוקץ ומתועב יותר מבע"ח הטמאים כו'. וכמ"ש (תלים כ"ב) ואנכי תולעת ולא איש עכ"ל. וע"ש יותר. ועי"ז נעשה לב נשבר ונדכה ועי"ז משפיל רוח הסט"א שלא יהי' יניקה לבחי' אלהים אחרים מבחי' שם אלהים דקדושה. ולכן זבחי אלקים רוח נשברה כו'. וכמארז"ל (ברכות ה' א') לעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר דהיינו לרגוז על נה"ב שהוא יצרו הרע בקול רעש ורוגז במחשבתו לומר לו אתה רע ורשע ומשוקץ ומתועב ומנוול וכו' ככל השמות שקראו לו חז"ל באמת עד מתי תסתיר לפני אוא"ס ב"ה הממכ"ע וכו' ואני הוי' ל"ש כו'. ואתה מנוול מכחיש האמת הנראה לעינים דכולא קמי' כל"ח וכו' עכ"ל בתניא שם. וביטוש בדיבורים קשים כאלו זהו נקרא בשם הכאה. מכהו ומלמדו. וכמ"ש (שמות ב' י"ב) ויך את המצרי כו' וארז"ל (במד"ר שמות פ"א) הרגו בשם המפורש וא"כ ע"י דיבורו הי' ויך כו' וכמו שלמעלה יש בחי' הכאה ג"כ כה"ד יוצא מזיעתן של חיות על ראש רשעים כו' (חגיגה י"ג ב') כמ"ש (ירמי' כ"ג) וסער מתחולל על ראש רשעים יחול כו'. ועי"ז יועיל לנפשו האלקית להאיר עיניה באמת יחוד אוא"ס שיהי' נקלט במוחו ומחשבתו איך שאני הוי' ל"ש וכקכל"ח כדי שיוכל להיות העבודה בבחי' אחור עכ"פ דהיינו שיהי' יכול להוליד בחי' רצון ליכלל באוא"ס ב"ה כנ"ל (בחי' אב"א זהו רק מדרגת שם אלקים. יחו"ת ביטול היש לאין. ואעפ"י שבחי' זו מתיישבת במוחו ולבו כו' אך עכ"ס בחי' זו נק' אחוריים לגבי ז"א הביטול דיחו"ע. ועוד כי כשהוא רק בבחי' יחו"ת כו' אזי מה שמתבונן בבחי' יחו"ע ונולד אצלו בחי' רצון ליכלל וליבטל בא"ס כו'. זהו רק בבחי' חיצוניות לבד ונק' אחוריים שהוא רק רצון לבד בלי פנימיות ותענוג כנ"ל. ולכן גם מצד הרצון שלו ליכלל ביחו"ע נק' ג"כ שהעבודה בבחי' אחור כנ"ל. וזהו כשהנער קטן בחי' אב"א צור שמקבל משם אלקים אזי מה שמלמדים אותו הביטול דיחו"ע שיהי' לו בחי' רצון עכ"פ ליכלל ביחו"ע אזי מכהו ומלמדו שילך להכאה). וזהו כשהוא נער קטן רבו מכהו ומלמדו. והנה פי' ומלמדו זהו כמ"ש (תלים קי"ט) מכל מלמדי השכלתי. ואיתא הפי' בפע"ח שדוד הי' מרכבה למדת מל'. ובחי' כל יסוד צדיק יסו"ע הוא המלמד שלו. והיינו כמ"ש (דה"א כ"ט י"א) כי כל בשמים ובארץ ותרגומו דאחיד בשמיא וארעא. ארץ הוא בחי' מל' דאצי' מקור דבי"ע דהיינו שיתהוה בריאה מאין ליש. שיהי' בחי' יש. ובחי' כל מחבר המשכת הביטול דבחי' שמים מדות דאצי' גם בבחי' ארץ, שגם בבי"ע יהי' מושג איך שהיש בטל בתכלית. וזהו מכל מלמדי. כי דוד הוא בחי' מל' ד"ת מאין ליש. ובחי' כל מלמד אותו ד"ע איך שלמעלה היש ולמטה אין. והנה כתיב אני ה' מלמדך להועיל לך וגו' (ישעי' מ"ח) וארז"ל ברבות (אמור פכ"ט) מסקיד לך כמה דהדין מכאשא מסקיד לפרתא כו'. והיינו שדוקר ונועץ בהפרה ועי"ז מכריחה לילך בדרך ישר. והיינו כמ"ש (קהלת י"ב י"א) דברי חכמים כדרבונות כו'. ג' שמות יש לו דרבן מרדע מלמד הבקר. וארז"ל (במד"ר במדבר פי"ד סי' י"ב) דרבן דר בינה בפרה. מרדע מורה דעה בפרה. והיינו ע"י שהברזל נתחב בהפרה ודוקר אותה ואין מניח הפרה לילך עקלקלות עי"ז מלמד אותה שתלך ישר כו'. והנה נשמות דבי"ע נק' זרע בהמה. וזהו דברי חכמים כדרבונות דר בינה בפרה. דהיינו שבבחי' זרע בהמה דבי"ע יומשך ג"כ הד"ע דאצי'. וכנ"ל בענין מכל מלמדי כו'. וזהו ג"כ אני ה' מלמדך להועיל לך דהיינו שע"י הביטושים שמבטש את האדם עי"ז הוא מלמד אותו שיוכל להתבונן ולהשיג ג"כ הד"ע דאצי' איך דקמי' כל"ח. וכ"ז הו"ע רבו מכהו ומלמדו. דהיינו כשהוא בבחי' נער:

ו **וכיון** שהגדיל בדברים מייסרו. פי' משהגדיל דהנה כתיב (ואתחנן ד' ז') כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו כהוי' אלקינו בכל קראינו אליו. וארז"ל (במד"ר לך פל"ט) ע"פ ואעשך לגוי גדול. אותה אומה שכתוב בה כי מי גוי גדול איני מעמיד אלא ממך. פי' גוי גדול דהנה כתיב (תלים קמ"ה) גדול הוי' כו'. וכתיב (בראשית א' ט"ז) המאור הגדול כו' ואיתא בזהר (בראשית כ' א') דא שם הוי' ששם הוי' הוא בחי' שמש. כמו השמש מאיר רק זיו ממנו והזיו בטל במציאות לגבי השמש עצמו. כמו"כ בחי' שם הוי' הוא אני הוי' ל"ש. כי מה שמהווה הוא רק ע"י זיו והארה לבד. ולכן נק' שם הוי' המאור הגדול. גדול הוי' כו'. וזהו"ע גוי גדול היינו שדבוקים לבחי' גדול הוי' כו'. אשר לו אלקים קרובים אליו ענין קירוב הוא כשנעשה יחוד פב"פ. משא"כ בחי' אב"א נק' ריחוק כמ"ש בד"ה שובה עד. וזהו פי' משהגדיל היינו כשנעשו נש"י גוי גדול שיש בהם מוחין דגדלות להשיג בחי' גדול הוי' איך שאני הוי' ל"ש וכקכל"ח. ואזי נק' סלע. וזה הי' בסוף שנת הארבעים שהיו קרובים ליכנס לא"י בחי' ארץ זבת חלב ודבש. דבש מתיקות תענוג פנימיות בחי' פב"פ. וא"כ היו מוכנים להיות בבחי' פב"פ. וכמ"ש ולא נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות עד היום הזה. שאזי נעשו בעלי דעה להשיג בחי' גדול הוי' כו'. ולכן אזי נק' סלע. כי סלע הוא גדול ויוצא משם הוי' כנ"ל. ולכן הי' הצווי ודברתם אל הסלע. כי משהגדיל הנער בדברים מייסרו. וכמו"כ כאן ודברתם אל הסלע בדיבור נותן מימיו כו' שנה עליו פרק אחד. וענין ונתן מימיו היינו שיהי' בחי' באמ"ח שהוא למעלה גם מבחי' אהבה כרשפי אש שנת"ל כי בחי' אה' כרשפי אש יוכל להיות לה הפסק כו'. אבל בחי' אהבה שנק' באמ"ח הוא כמו מים חיים שנובעים בתמידיות בלי הפסק כלל כמו"כ ההעלאת מ"נ בחי' אליך הוי' נפשי אשא יהי' תמיד בלי הפסק כלל. וכמו זכור אב נמשך אחריך כמים. נמשך תמיד בלי הפסק כו'. וכמו מים חיים שנובעים מתתא לעילא. כמו"כ הבירורים שמבררים מק"נ ע"י מצות מעשיות או בירור והתהפכא דנה"ב יהי' משם ההעלאת מ"נ ליכלל באוא"ס ב"ה בבחי' באמ"ח בלי הפסק. וזהו שנה עליו פרק א' בדיבור הוא נותן מימיו שע"י התורה נמשך הכח לבחי' העלאת מ"נ כזה. עי' בהגהות לבד"ה הקל קול יעקב. וזהו בדיבור מייסרו וא"ל לבחי' הכאה

רק בבחי' רצון לבד שרוצה לצאת מלבושי נוגה וליכלל בא"ס ב"ה. אך עדיין לא נתפשטה האהבה מלבושי נוגה שהו"ע צאת הנפש מנרתקה. והיינו כיון שהוא רק רצון לבד בלי תענוג והתענוג מלובש בגשמיות כו' כנ"ל בענין הבינונים ולכן אינו מואס ברע עדיין (ובחי' צדיק ורע לו שנת' בתניא פ"י היינו כמש"ש שאין השנאה והמיאוס בתכלית רק כאשר איזה שמץ תענוג לשם כו' יעו"ש. אבל מ"מ הוא מואס ברע ונהפכו קצת מדותיו. אבל הבינוני אינו מואס כלל ברע והתענוג לשם בתקפו ולא נהפכו כלל מדותיו עי' מזה בד"ה ואהי' אצלו אמון. ובד"ה זכור בפ' תצא). והנה בבחי' אחור יש ג"כ מעלה גדולה כמ"ש (תשא ל"ד ט') כי עם קשה עורף הוא וסלחת. פי' כי בבחי' אחור יש המעלה דבחי' קשה עורף לשבה כו'. והיינו כיון שהעבודה רק בבחי' אחור רצון לבד בחי' אתכפיא. שאינו מואס ברע. הרי יכול ליפול במחדומ"ע שלא לש' שמה. ע"כ צ"ל בזה בחי' קשה עורף למעלה מהטעם והדעת לדחות כל ההרהורים רעים וכמ"כ דיבור ומעשה כו' בל יעלו על לב כו' (והיינו ענין ל"א קוצי דשערי דא"א שמכה באחורי הדעת דבין כתפין דז"א). וזהו זכרתי לך חסד נעוריך כו' לכתך אחרי דהיינו מיד אחר יצי"מ כשהיו כנ"י בבחי' נער וקטנות שהי' העבודה רק בחי' לכתך אחרי. בחי' אחור לבד. ומ"מ נק' לכתך כו' שיש בזה בחי' הילוך גדול. כי יש מעלה באתכפיא יותר על אתהפכא. וזהו"ע חסד נעוריך. שהחסד היינו מה שגם בבחי' נעוריך לכתך אחרי יש בחי' קשה עורף לדחות כל המחדו"מ שלא לש' שמה כנ"ל. וכ"ז הוא בחי' אחור. אבל בחי' פנים היינו שכל פנימיות חפץ הנפש והתענוג הוא רק באלקות לבד. עד שתהפך ליכלל בא"ס ב"ה בשמחה וטוב לבב ולהתענג על ה' אהבה בתענוגים ממש. וזולת זה אין לו שום תענוג כלל שמואס ברע בחי' אתהפכא כו'. כי כל התענוג הוא רק לאלקות לבד. והיינו ע"י ההתבוננות איך שאני הוי' ל"ש וכולא קמי' כל"ח. כי ביו"ד נברא עוה"ב ובה' נברא עוה"ז. אחד בז' רקיעים וארץ. וז"ש במ"ת (ואתחנן ה' ד') פב"פ דבר הוי' שבמ"ת הי' לכל ישראל בחי' פנימיות הרצון בחי' אהבה בתענוגים. וזהו על כל דיבור ודיבור פר"נ (שבת פ"ח ב'). ועי"ז הי' נמשך מלמעלמ"ע ג"כ הגילוי דבחי' פנים העליון. וזהו פב"פ דבר הוי' עמכם שהי' היחוד והתקשרות בחי' פנים העליון בבחי' פנים התחתון דנש"י. והיינו ענין מ"ת שהוא גילוי פנימיות ועצמיות א"ס ממש בחי' חכמת אדם תאיר פניו בנש"י בבחי' פנימיות. וזהו נק' יחוד עליון ביום חתונתו זה מ"ת. והנה מדרגת הנשמה כשהיתה למעלה בחי' בנעוריה בית אביה (כאהבת הבן אל האב. שאהבה נפשי. נפשי אויתיך) זהו בחי' חסד נעוריך. לכתך אחרי. בחי' אב"א (והיינו כי אהבתה ליכלל בשרשה חיי החיים של העולמות זהו רק בחי' אחוריים וחיצוניות כמשנ"ת ע"פ אחרי הוי' תלכו. ובד"ה כי תשמע בקול בענין מפתחות החיצוניות. ובד"ה אתם נצבים בענין חיצוניות הלב. לפי שנלקח ממקור חיות העולמות שהוא בחי' אחוריים וחיצוניות אלקות לבד). שאינה רצויה כלל להיות בחי' כלה. כי כלה שמקבלת היחוד הוא דוקא כשעומדת כנש"י בבחי' פב"פ כנ"ל אבל ע"י ירידתה למטה בגוף ובאה לבחי' אהבה כרשפי אש ליכלל בעצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' חיות העולמות. ובבחי' אה' בתענוגים לא בבחי' רצון לבד זהו בחי' פנים. והוא בחי' כלה. כמ"ש ואל אישך תשוקתך (בראשית ג' ט"ז) תשוקה הוא בבחי' תענוג דוקא. ואזי נק' כלה שעומדת פב"פ. וכמו"כ מלמעלמ"ע נמשך ג"כ הגילוי ויחוד מבחי' פנים עליון פנימיות ועצמיות א"ס שבה שורה אוא"ס ממש על ידי התורה. והו"ע יחוד פב"פ. וזהו"ע מה שבאים נשמות ישראל למטה בגופים לבחי' כלה על ידי התורה כנ"ל בתחלת הדרוש. (וא"כ הירידה צורך עלי' מבחי' בנעוריה בית אביה לבחי' כלה בחי' ואם בית אישה. הוא שמבחי' אב"א תבוא לבחי' יחוד פב"פ) :

ה **ועפ"ז** יובן ענין צור וסלע. הנה אי' בספרי קבלה צור הוא בחי' שם אלקים (כי אלקים דההי"ן בגימט' צור) וכמ"ש (תלים ע"ג) צור לבבי וחלקי אלקים. אין צור כאלקינו (ש"א ב'). סלע יוצא משם הוי' (יו"ד פעמים ה'. ה' פעמים יו"ד. ה' פעמים ו'. ו' פעמים ה'. בגימט' סלע) כמ"ש (תלים י"ח) הוי' סלעי. ובנש"י זהו הב' בחי' דיעקב וישראל. כמ"ש בזהר (ח"א קע"ד ע"א) דיעקב וישראל הם כנגד ב' שמות הוי' אלקים. והיינו כי יעקב יו"ד עקב זהו בחי' אתכפיא. שמקבל רק משם אלקים המסתיר להיות יש כו'. אבל ישראל כי שרית עם אלקים בחי' אתהפכא שמקבל משם הוי' המושל על ההסתר דשם אלקים. וזהו"ע צור וסלע. כי צור נק' נש"י כשהם בבחי' אתכפיא בחי' אחור. והנה צור הוא ג"כ לשון תוקף וחוזק והיינו כנ"ל שבבחי' אחור יש ג"כ המעלה דבחי' קשה עורף לשבה כו'. והיינו כל משך היותם במדבר כמ"ש זכרתי לך חסד נעוריך לכתך אחרי במדבר. שאז הי' בחי' אב"א. וכיון שהיו בבחי' נער קטנות שהעבודה הי' בבחי' אחור כנ"ל והיו מקבלים רק משם אלקים ע"כ נק' צור כי צור הוא סלע קטן בחי' שם אלקים כנ"ל. ואזי והכית בצור. כשהנער קטן רבו מכהו ומלמדו. והענין כמ"ש בזהר (שלח קס"ח א') אעא דלא סליק בי' נהורא מבטשין לי' ונהיר. גופא דלא סליק בי' נהורא דנשמתא מבטשין לי' ונהיר בי' נשמתא. ומה שמדמה רב מתיבתא לאעא היינו משום דכתיב (דברים כ' י"ט) כי האדם עץ השדה. וא"כ כמו שלעץ מועיל כשמבטשין לי'. כמו"כ באדם כשלא סליק בי' נהורא דנשמתא דהיינו אעפ"י שמתבונן באלקות איך שאני הוי' ל"ש כו'. אך אין ההתבוננות נדבק במוחו ולבו כלל. והיינו מצד שמושקע בגשמיות כו'. אבל על ידי המבטשין לי' מועיל כו'. וזהו כשהנער קטן רבו מכהו ומלמדו. ענין מכהו זהו"ע המבטשין לי'. והיינו דכשהנער קטן בחי' אתכפיא בחי' אחור כנ"ל יכול להיות שלא יהי' נדבק במוחו היטב איך שאני הוי' ל"ש כו'. וע"כ צריך בחי' הכאה מבטשין לי' שעי"ז סליק בי' נהורא דנשמתא. וענין מבטשין לי' היינו שהוא בעצמו יבטש עצמו כמ"ש (תלים נ"א) זבחי אלקים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה. כי כל קרבן הוא רק לשם הוי' (זח"ג ק"ה ע"א). כי קרבן הוא לשון קירוב. אשה להוי'. שהאש הוא להוי' כו'. אבל זבחי אלקים הוא לב נשבר ונדכה. כי יש בחי' דכא היינו מי שהוא בעצם שפל ובטל. אבל פי'

ג **וביאור** הענין. הנה ידוע שיש ב' בחי' בינה ותבונה. ואי' בזהר (ח"ג ר"צ ע"ב) תבונה אותיות בן ובת. דהנה כתיב (תלים קמ"ז) ולתבונתו אין מספר. וצ"ל דעל תבונה אין נופל כלל הלשון אין מספר והול"ל ולתבונתו אין חקר. והענין כי תבונה זהו ההבנה וההשגה בחיות אלקות שמלובש בסדר ההשתלשלות. ולכן יש בבחי' תבונה והשגה זו דרך השתלשלות מדרגות רבות לאין קץ. וכמו שמדיבור המשפיע נעשה בחי' מחשבה אצל המקבל. וא"כ מבחי' דיבור שבעליון נעשה בחי' תבונה אצל התחתון שלמטה ממנו. ועד"ז יש השתלשלות המדרגות עד אין קץ. דהנה ארז"ל (ברכות ס"ד א') צדיקים אין להם מנוחה כו' בעוה"ב שנאמר ילכו מחיל אל חיל. והיינו כי בד"כ יש ב' בחי' געה"ע וגעה"ת. וכשצריכה הנשמה לעלות מגעה"ת לגעה"ע צריכה ליטבול תחלה בנה"ד והיינו כדי לשכוח כל ההשגות שבגעה"ת שאם הי' זוכרם הי' זה מבלבל את הנשמה שלא תוכל להשיג כלום בגעה"ע. וכמו שר' זירא צם מאה תעניתא כי היכא דלישכח תלמוד בבלי (ב"מ פ"ה א'). וא"כ בחי' תבונה והשגות אלקות שבגעה"ת אין ערוך כלל לגבי ההשגה שבגעה"ע. ועד"ז יש בדרך פרט עליות בהשגות אלקות בעילוי אחר עילוי עד אין קץ וזהו ולתבונתו אין מספר. וזהו גדול אדונינו ורב כח כו' ואמרו בפרקי היכלות שיעור קומה של יוצר בראשית רל"ו אלפים רבבות פרסאות כמנין ורב כח. אך זהו אדונינו דוקא יוצר בראשית (דהיינו עלם הו"ק דז"א שרש התהוות עלם העולמות דסדר השתלשלות). אבל ולתבונתו (מוחין דו"ק דז"א) דהיינו מה שמתגלה בחי' תבונה בהעולמות להשיג אור וחיות אלקות דבחי' ממכ"ע אין מספר. וזהו תבונה אותיות בן ובת. בן ובת הוא אהוי"ר שע"י תבונה נולדים בן ובת אהוי"ר. והיינו ע"י ההתבוננות איך שלתבונתו אין מספר דהיינו בבחי' השגת חיות אלקות שמלובש בסדר השתלשלות. דכמו שההשגות שבגעה"ת אין ערוך כלל למהות ההשגה שבגעה"ע עד שצריך לשכוח לגמרי כל מה שהשיג בגעה"ת. וכמו ר"ז שבדי להשיג תלמוד א"י שהוא בחי' עליונה יותר. כל רבי מא"י כו' (כתובות ע"ה א' וברש"י שם ובת"ז). הי' צם דלישכח תלמוד בבלי כנ"ל. ואעפ"י שגעה"ת בעצמו הוא בחי' רמה מאד שהרי אמרו (חגיגה ט"ו ב') מוטב דלידייני' וליתי לעלמא דאתי דקאי גם על געה"ת ומ"מ לגבי געה"ע אין ערוך כלל. וכמו"כ בדרך פרט יש עליות מדרגות עד אין קץ ממש כנ"ל והכל רק בבחי' חיות אלקות דבחי' ממכ"ע שנק' בחי' נפשי כנ"ל. ועי"ז בא לבחי' אהבה שלא יחפוץ בהעולמות עצמן (דהיינו בבחי' הארת התבונה שמתגלה בכל עולם לפי ערכו) כ"א לידבק באלקות עצמו שהוא המקור וחיי החיים. וכנ"ל בענין נפשי אויתיך. וזהו תבונה אותיות בן ובת שמבחי' תבונה נמשך ונולד אהבה ע"ד אהבת הבן אל האב כנ"ל. וזהו מדרגת הנשמה קודם ירידתה למטה שהיתה מקבלת מבחי' תבונה. וע"כ נק' בנעוריה בית אביה רק אהבת הבן אל האב. וכ"ז הוא בחי' תבונה. שהוא ההשגה בחיות אלקות שמלובש בסדר ההשתלשלות. אבל בחי' בינה הוא הבנה והשגה בעצמות אוא"ס שלמעלה מסדר השתלשלות שאין ערוך אליו שהחיות של כל סדר ההשתלשלות הוא רק בחי' נפש בחי' האחרונה דכל"ה קמי' כנ"ל. ומבחי' בינה נמשך ונולד אהבה כרשפי אש ליכלל בבחי' ביטול במציאות ממש בעצמות אוא"ס שלמעלה מגדר עולמות. והנה בינה ליבא. ובלב יש שני בחי' חיצוניות הלב ופנימיות הלב. שבחי' חיצוניות הלב נמשך מבחי' תבונה כנ"ל. ופנימיות הלב נמשך מבחי' בינה עילאה. והנה ע"י ירידת הנשמה למטה בגוף מקבלת מבחי' בינה להיות בחי' פנימיות הלב. ואזי נק' כלה כל ה'. כל בגימט' נ' נשע"ב (זח"ג רכ"ג ב'). וכשנקלט ההתבוננות דנשע"ב בפנימיות הלב אזי נק' כלה בה"א. כי הה"א מורה על פנימיות הלב המקבל נשע"ב בתוכה כפי דמיון קליטת הנוק' טפת דכר לכן נק' כלה ונשואה אחרי שנקלט אוא"ס שבהשגות מוחו שמנשע"ב בתוך נקודת לבבו ביחוד וזווג. ולפעמים נק' כנס"י עיני כל בלא ה"א דהיינו בחי' ארוסה שלא נקלט עדיין בנקודת פנימיות הלב (כמשנ"ת כ"ז בלקו"ת פ' מטות בד"ה עיני כל). ובחי' זו נק' ואם היו תהי' לאיש הוייה הוא בחי' אירוסין. נערה המאורסה. אבל מדרגת הנשמה קודם בואה למטה היא רק בחי' בנעוריה בית אביה כאהבת הבן אל האב לפי שמקבלת רק מבחי' תבונה לבד וכנ"ל:

ד **ולבאר** עוד יותר ענין ההפרש שבין מדרגת הנשמה מקודם שהוא בחי' בנעוריה בית אביה לבחי' העלי' שלה ע"י הגוף מה שהיא באה לבחי' כלה. הנה כתיב (ירמי' ב' ב') זכרתי לך חסד נעוריך כו' לכתך אחרי במדבר. חסד הוא אהבה. וחסד נעוריך זהו מדרגת האהבה דבנעוריה בית אביה. ונק' לכתך אחרי שזהו מדרגת בחי' אחור עדיין. דהנה קוב"ה וכנס"י הם לפעמים בבחי' אב"א ולפעמים בבחי' יחוד פב"פ כמ"ש בד"ה ביום השמיני שלח בפי' אז תשמח בתולה במחול. וכמו"כ בכנס"י כתיב (תלים קל"ט) אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפכה. שבכנס"י יש ג"כ בחי' אחור ופנים. שלפעמים עבודת נש"י בבחי' אחור. ולפעמים בבחי' פנים. והענין כמשנ"ת בתניא בפי' וענין צדיקים ובינונים. שהבינוני אין בו ג"כ שום עון אפי' כל שהוא לפי שמקשר הג' לבושים שלו מחדומ"ע באלקות דהיינו בתפלה ותומ"צ. וכיון שמחשבתו רק באלקות ע"כ הוא דומה לצדיק. אבל מ"מ המדות דנה"ב שלו לא נהפכו כלל. ורק בבחי' אתכפיא. דהיינו שאינו מואס ברע. ויש להרע אחיזה במדותיו. ואעפ"י שמעורר בנפשו בחי' אהבה ורצון ליכלל באו"ס ב"ה. אך עבודתו רק בבחי' אחור דהיינו בחי' רצון לבד בלי תענוג ולכן אינו מואס ברע. שאם הי' אצלו תענוג באלקות הי' הרע שנאוי ומאוס בתכלית כמ"ש (תלים צ"ז) אוהבי ה' שנאו רע. והנה רצון ותענוג נק' אחור ופנים. כי הרצון הוא בחי' חיצוניות. והתענוג הוא בחי' פנימיות של הרצון. ולכן נקרא הרצון גלגלתא. דכמו באדם עצם הגולגולת הוא מבחוץ ותופס ומקיף על המוח הסתום בתוכו. כמו"כ הרצון הוא בחי' המתגלה שמשיב לשואלו דבר כך אני רוצה. אבל התענוג או טעם הכמוס שמהם נמשך הרצון אין מתגלים אלא כמוסים בהרצון כמשנ"ת בפ' שלח בד"ה אני ה' אלקיכם הב'. וא"כ הרצון שהוא חיצוניות נק' אחור והתענוג נק' פנים. וזהו אחור וקדם צרתני. קדם הוא מזרח בחי' פנים. שלפעמים עבודת הנשמה בבחי' אחור דהיינו

ב"ה. כמאמר טהורה היא אתה בראתה. פי' אתה בראתה היינו שהיא שאז בבחי' בריאה מאין ליש (שאז היא דבר המסתיר על אלקות). אבל מקודם זה שהיתה כלולה באלקות דהיינו בבחי' כלים (דמל') דאצי' אזי נק' טהורה היא (לשון בהירות שאינה עדיין דבר המסתיר כלל). ואזי נק' בנות ירושלים. כי ירושלים היא יראה שלם כמארז"ל (ילקוט וירא רמז ק"ב) שאברהם קראה יראה כמ"ש (וירא כ"ב י"ד) ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה. ושם קרא שלם ומלכי צדק מלך שלם (לך י"ד י"ח). והקב"ה קורא אותה ירושלים כו' דהיינו שמחבר היראה בחי' מל' לבחי' שלום יסוד שאז היראה בשלימות. וזהו בנות ירושלים שהיו מקבלין היראה בשלימות כמו שהיא למעלה באצי'. משא"כ בהנבראים דבי"ע שאין יכולים לקבל היראה בשלימות כמו שהיא באצי' שאם הי' נמשך ומתגלה בהם היראה כמו שהיא באצי' היו בטלים במציאות לגמרי וכמארז"ל (סנהדרין ל"ח) הושיט הקב"ה אצבעו הקטנה ביניהם ושרפן. ולכן יאמרו לע"ל על יצחק כי אתה אבינו (שבת פ"ט ב'). כי בחי' פחד יצחק א"א לקבל כעת כו'. וז"ש (תלים קמ"ה) להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו. שבחי' היראה שנק' הדר מלכותו נמשך כעת ע"י גבורות וצמצומים כדי שיוכלו שאת שלא יבטלו במציאות. ולכן כתיב (איוב ט"ו) ושמים לא זכו בעיניו. וגם במלאכיו ישים תהלה (שם ד' י"ח) מפני שאין מקבלים עליהם מלכות שמים כדבעי דהיינו שאין בהם היראה בשלימות כמו שנמשכת מבחי' מל'. כי בחי' מל' דאצי' היא בחי' א"ס ממש ולכן גם היראה הנמשכת מבחי' מל' היא ג"כ בבחי' א"ס. ולכן המלאכים שהם נבראים בע"ג אין בהם שלימות היראה דמל' דאצי'. וזהו שחורה אני שזהו מאמר הנשמות שירדו למטה ומלובשים בגופים שהם בבחי' שחרות מחמת חשך הגוף ונה"ב. וענין השחרות היינו שאין בהם בחי' גוונים. אהוי"ר שנק' גוונים. וזהו שבאהלים יגעת ביראה (עי' אגה"ק י"ח) וארז"ל (מרגניתא דר"מ בר"ה פי"ב משער היראה) הוי לו לשבר שלא נתייגע ביראה. שצריך לייגע א"ע דוקא לבוא לבחי' יראה. ואחר היגיעה ג"כ אין היראה בשלימות כדבעי כו'. וזהו שחורה אני מצד הירידה למטה בגוף. ואעפ"כ ונאוה שהעלי' הוא ע"י התורה שבאים הנשמות להיות בבחי' כלה. ביום חתונתו זה מ"ת (תענית כ"ו ב') שהקב"ה נק' חתן ונש"י שמקבלים את התורה נק' כלה. דכתיב (הושע ב' י"ח) ביום ההוא כו' תקראי אישי לפי שאז יומשך גילוי פנימיות התורה. ומ"מ גם כעת נק' נש"י ג"כ בשם כלה כי ע"י התורה הם מקבלים השפעת גילוי עצמי' א"ס בבחי' פנימיות כו'. והתורה נתנה למטה בעוה"ז הגשמי דוקא. והנה כדי לבוא לבחי' כלה יש מתחלה כמה מדרגות כמ"ש בפ' מטות (ל' ד') ואשה כי תדור נדר בבית אביה בנעוריה. ואם היו תהיה לאיש (שם ז') הוייה היינו אירוסין. ואח"כ כתיב (שם י"א) ואם בית אישה נדרה. והנה בנשמות יש ג"כ בחי' אלו. שמתחלה דהיינו כשהיתה עומדת למעלה נק' בנעוריה בית אביה. שאז"ז שייך עדיין לבחי' כלה. ואח"כ ע"י הגוף היא באה לבחי' ואם היו תהי' לאיש בחי' אירוסין. ואח"כ לבחי' ואם בית אישה דהיינו שנעשית בחי' כלה ממש כו' ע"י התורה כנ"ל. וז"ש (תלים מ"ה י"א) שמעי בת כו' ושכחי עמך כו'. שזהו בחי' הראשונה של הנשמה שנק' בחי' בת בנעוריה בית אביה. ואח"כ ויתאו המלך יפיך (שם י"ב) שנעשית בחי' כלה ע"י התורה ומקבלת היחוד שהו"ע השפעת עצמות א"ס בפנימיות כו':

ב **ולהבין** ענין בחי' בנעוריה בית אביה שהוא מדרגת הנשמה קודם ירידתה למטה וענין העלי' מה שהיא נעשית בבחי' כלה.

והענין שיש שני בחי' אהבה. הא' בבחי' קירות. והב' בחי' אהבה כרשפי אש. דהנה כתיב (שה"ש א' ז') הגידה לי שאהבה נפשי. שאהבה הפי' מכבר. דהיינו האהבה שהי' כבר בהנשמה קודם ירידתה למטה. ופי' הגידה לי לשון המשכה. שתמשיך לי גילוי האהבה שהי' בי כבר כו'. ובחי' האהבה שהי' כבר בהנשמה הוא מ"ש שאהבה נפשי. דהיינו כמ"ש (ישעי' כ"ו ט') נפשי אויתיך. לפי שאתה בחי' נפשי ע"כ אויתיך. כמו האדם שאוהב ומשתוקק לחיי נפשו כמו"כ הבורא ית' הוא בחי' נפש וחיות של כל העולמות כידוע בענין עולם שנה נפש כו'. והיינו שהוא ית' חיי החיים של כל סדר השתלשלות. שיש בחי' חיים כמו הנשמות. והוא מחי' החיים. וזהו מכלכל חיים בחסד השפעת החיים שנמשך ע"י כלי בתוך כלי כו'. וע"י שמתבונן בזה עי"ז בא לבחי' אהבה שיחפוץ רק לידבק באלקות שהוא חיי החיים. וזהו נפשי אויתיך. שאהבה נפשי כו'. איכה תרעה. כי ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים (זח"ג ז' ע"א) אור אבא מתלבש בז"א ע"י תומ"צ. והאהבה הנ"ל גורם קיום המצות כדבעי. וזהו הגידה לי כו' דאל"כ איכה תרעה וכמ"ש בזהר (שם י"ז ב') איך תזין גרמך. ובחי' אהבה זו שהי' בהנשמה תחלה נק' בנעוריה בית אביה כמו אהבת הבן אל האב. לפי שיודע שנלקח ממנו. וכמו"כ גם הנשמה לפי שנחצבה מאלקות ממש. ע"כ היא בבחי' אהבה בתמידיות לידבק בשרשה ומקור חוצבה בחי' חיי החיים. וזהו בנעוריה בית אביה. כמו דביקת הבת לאביה כו'. ובחי' אהבה זו היא בבחי' קירות ונק' אה"ע שזהו מה שיש בהנשמה בעצם בחי' אה"ע לידבק בשרשה בחי' בית אביה. ואז"ז שייך לבחי' כלה כלל. אבל ע"י ירידתה בגוף היא באה לבחי' כלה בחי' ואם בית אישה כנ"ל. והיינו אהבה כרשפי אש. ע"י ההתבוננות בעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מסדר השתלשלות לגמרי שאין ערוך אליו כלל. כי מה שנק' בחי' נפשי שהוא ית' נפש וחיי החיים של כל העולמות זהו רק בחי' האחרונה מאלקות וכמו בנפש האדם שהיא בחי' האחרונה דיש בחי' רוח ונשמה ח"י שלמעלה מבחי' נפש. וכמו"כ למעלה מה שהוא חיי החיים של כל סדר ההשתלשלות זהו רק בחי' נפש הארה חיצוניות דכל"ה קמי' ואין ערוך אליו שאינו בגדר עלמין כלל. ועי"ז נעשה בחי' אהבה כרשפי אש ליכלל וליבטל במציאות לגמרי בעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מבחי' (כי הוא חייך) חיי החיים לעולמות כי אינו בגדר עלמין כלל. ובחי' אה' זו כרשפי אש ליכלל בעצמות אוא"ס נק' בחי' כלה. כי איש ואשה הוא מלשון אש. אשה אש ה' איש אש יו"ד. ולבחי' אהבה זו כרשפי אש באה הנשמה למטה דוקא ע"י התורה. כי התורה נתנה באש שחורה ע"ג אש לבנה (מד"ר שה"ש ע"פ ראשו כתם פז. וזח"ג קל"ב א') וכתיב (ברכה ל"ג ב') מימינו אש דת למו. וזהו שנת"ל שע"י התורה באים הנשמות לבחי' כלה:

וביאור

במ"ת נק' ביום חתונתו יחוד. הרי הטפה נק' יקר. ל"א נתיבות כ"א כלול מיו"ד גימט' יקר. עי' באריכות בד"ה ענין פרה. והמשכה זו (בהשיר נתיב הראשון) זהו מבינה דאבא. שנק' נהר שנמשך מהמעין חכ' דאבא שנובע מהמקור כ"ע אין שלמעלה מהחכמה. ולכן השוב דל"ג נק' נהר. אבל בע"ת ארז בלבנון. שממשיך מנתיב הל"ב חכמה דאבא כמו שמקבל מבחי' אין דכתר כנ"ל בענין מאין יבוא עזרי אל עוזר. לכן נק' המשכה זו מים חיים שנובע מהמקור. ומ"מ אל כלי שיומשך בהכלים דתומ"ל:

מכאן עד סוף הדרוש הוא מרשימה

ובב"ז יש לבאר הפסוק בשה"ש ראשך עליך ככרמל ודלת ראשך כארגמן. ראשך קאי על יוכ"פ שנק' ר"ה ביחזקאל סי' מ' בראש השנה בעשור לחדש. ככרמל זהו הר הכרמל שנאמר שם הוי' הוא האלקים. וביוכ"פ כתיב ג"כ לפני הוי' תטהרו. והיינו כי כמו שם בהר הכרמל ע"י התשובה הגיעו לבחי' הוי' דלעילא ועצמות אוא"ס עיגול הגדול. אשר שם נחשב הוי' בחי' אלקים. וכן ביוכ"פ על ידי תשובה הוא לפני הוי' תטהרו כו'. וז"ש כי ביום הזה יכפר ולא נאמר מי ופי' בזהר ההוא דסתים שדכ"ס. ובשה"ק פי' כרמל הוא בינה כר מלא. והיינו פנימי' בינה נק' כר מלא. לפי שבפנימי' בינה מאיר כל הבחי' שלמעלה ממנה. כמ"ש כסא כבוד מרום מראשון ופי' בקונטרס בסוף ס' הבחיי כסא בינה כבוד חכ' מרום כתר מראשון אוא"ס. שבינה הוא כסא לכ"ז. ויוכ"פ הוא ג"כ בבינה שזהו סוד ההזאות אחת למעלה ושבע למטה. שהשבע הם הז"ת. ואחת למעלה הוא בינה. והיינו שכל העליות שלמעלה יותר הם ג"כ ע"י הבינה. ר"ה הוא בינה לבד וביוכ"פ ע"י הבינה העלי' עד א"ס ממש. ויש פי' ראשך הוא שם הוי'. שהוא הראש של נש"י כמ"ש והוי' בראשם. וביוכ"פ הוא ככרמל כר מלא. והוא כמ"ש ע"כ באורים כבדו הוי'. ואור החמה שבעתים כאור ז' הימים וכמ"ש בזהר בפי' באור הוי'. וביאור בחי' ראשך בעבודה הוא ע"פ הידוע שיש בנש"י ב' בחי' יעקב וישראל ישראל הוא לי ראש ויעקב יו"ד עקב. כמו העקב הוא סוף הגוף. ואין ערך להראש. כן אין ערך בחי' יעקב לגבי ישראל. וביאור ב' בחי' אלו בנשמה הוא כידוע שלא כל הנשמה מתלבשת בגוף. כ"א הארה וחלק. ועצמיות הנשמה נשארת בשרשה והיא בחי' מקיף כו'. ונק' מזלי'. וענין בחי' זו הוא כמ"ש בזהר אית רצון ואית רצון. פי' שיש רצון שעפ"י שכל וטעם שע"י השגה והתבוננות בהוי' אחד ואני הוי' ל"ש דכולא קמי' כל"ח נעשה רצון ואה' לאלקות והוא לפ"ע השכל ועז"נ נודע בשערים כו' לפום מאי דמשער בליבי'. ויש רצון שלמעלה מהשכל. מחמת התבוננות בעצמות אוא"ס דלמחתב"כ ונעשה ביטול ההשגה במשיג איך שלמחת"ב. ועי"ז בא לומר מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ. שמואס ברצונות גשמיים בודאי. ואפי' רצונות רוחני' געה"ת וגעה"ע ואפי' אלי' הוא ג"כ רק בחי' מוחין והשגה. וזהו בחי' אחת היא יונתי שלמעלה גם מששים מלכות דתורה. יחידה שמקבלת מיחיד וז"ש בהגה ויין ושכר לא שתיתי. יין הוא בינה ויש יין המשמח ויין המשכר. כ"א ואשפוך את נפשי כו'. וזהו בחי' ישראל לי ראש. אהבה דעצמיות הנשמה. וזהו בחי' תשו"ע. שעי"ז תשוב ה' עילאה לגבי יו"ד וגם למעלה יותר. וע"י תשובה זו נעשה זדונות כזכיות. וזהו ראשך הוא בחי' תשו"ע דבחי' ישראל לי ראש הוא ככרמל. כר מלא כנ"ל. ודלת ראשך זהו בחי' יעקב יו"ד עקב הם עשר כחות הנפש שכל ומדות. וכשהאדם מלביש השכל ומדות שלו בהבלי עוה"ז. ה"ז ירידה ונפילה. ועי"ז גורם במקור ושרש נפשו דהיינו ה' אחרונה ג"כ ירידה ונפילה להיות תוס' היות בקליפה וסט"א. וכשהאדם עושה תשובה ומוציא השכל ומדות שלו מהבלי עוה"ז. עי"ז גורם להיות תשוב ה' לגבי ו' שמגביהה ומעלה מירידתה ונפילתה ומתייחדת עם הוי"ו. וזהו תשו"ת שנעשה זדונות כשגגות הן יעביר זדון למשוגה. וזהו ודלת ראשך הוא בחי' יעקב תשו"ת הוא כארגמן מרכבה עליונה. שנושאים את הכסא היינו שמעלים המל' ה' אחרונה מבריאה לאצי' להיות יחוד ו"ה. והנה החיות הם מנושאות ג"כ היינו כי יש ארגמן למעלה יותר. שתולעת שני ושש הם הו"ג. וארגמן ת"ת ו' של שם הוי'. וע"י שנושאים את הכסא שהוא הה' להתייחד עם הו'. עי"ז הם ג"כ מנושאות. שנמשך בהם ג"כ הגילוי מהו'. וכמו"כ הוא באדם ע"י תשו"ת:

אז ישיר כו' עלי באר ענו לה. נ"ל הלא הבאר הי' מיד אחר יצימ"צ. ולמה אמרו שירה על הבאר בסוף מ"ם שנה. נ"ל תחלה החטא של משה ואהרן בענין הסלע. רש"י פי' שהחטא הי' מ"ש ויך הסלע במטהו כו'. כי הקב"ה אמר לו קח את המטה כו' ודברתם אל הסלע כו' ונתן מימיו. וצ"ל דא"כ למה א"ל קח את המטה. ומחמת זה הי' משה סבור שכוונתו להכות כו'. וגם בפ' בשלח כתיב והכית בצור. והענין דאיתא בילקוט (סוף רמז תשס"ג) ע"פ ודברתם אל הסלע. והכיתם לא נאמר. א"ל כשהנער קטן רבו מכהו ומלמדו כיון שהגדיל בדיבור הוא מייסרו. כך אמר הקב"ה למשה כשהי' סלע זה קטן הכית אותו שנאמר והכית בצור אבל עכשיו ודברתם אל הסלע בדיבור הוא נותן מימיו עכ"ל. והיינו כי צור נק' כשהוא קטן וסלע כשהוא גדול. והנה נש"י נק' צור וסלע. כמ"ש הביטו אל צור חוצבתם (ישעי' נ"א א'). חי ה' וברוך צורי (תלים י"ח). וכתיב (שם) ה' סלעי. והיינו כי צור נק' נש"י כשהם בבחי' נער קטנות. דהיינו מיד אחר יצימ"צ כמ"ש (הושע י"א א') כי נער ישראל כו' וממצרים כו'. ואזי והכית בצור. מכהו ומלמדו. כי פרשה זו הי' קודם מ"ת. וכן מצינו בדרז"ל (ערכין ט"ז ב') שאמר ר"י בן נורי הרבה פעמים לקה עקיבא בן יוסף על ידי כו' לפני ר"ג הנשיא. והיינו כשהי' רע"ק בבחי' נער שאזי מכהו ומלמדו. אבל סלע נקראו נש"י כשהגדילו דהיינו בסוף מ' שנה שהיו קרובים ליכנס לא"י. דהנה כתיב (תבא כ"ט ג') ולא נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות עד היום הזה דהיינו בסוף שנת הארבעים. מכלל שביום ההוא הי' בהם לב לדעת כו' שהגדילו. ולכן כתיב ודברתם אל הסלע. בדבור מייסרו כו'. ולהבין זה יל"ק תחלה הפסוק (שה"ש א' ה') שחורה אני ונאוה בנות ירושלים. בנות ירושלים נק' הנשמות כשהם עומדים למעלה ועודן כלולות במאצילן

פשע דהיית הרע לגמרי כנ"ל. וכמ"ש במ"א בשערות דדיקנא קשין. שיש בהם גבו' לדחות כל הדינים תקיפים. ולכן גבי פרה אל עוזר. והנה ע"י תשובה זו שמבחוץ יכול אח"כ להמשיך התגלות ג"כ בחוץ כמ"ש (שה"ש ח') מי יתנך כאח לי אמצאך בחוץ כו'. וצ"ל דבשלמא כאח לי דקאי על זמן הבית א"ש כיון שהי' שם השראת השכינה וכמ"ש (מ"א ח') להיות עיניך פתוחות אל הבית הזה. אבל בזמה"ג אינו מובן איך אמצאך בחוץ כו'. אך היינו ע"י תשובה יכול להמשיך גם בחוץ. וזהו אשקך פנימי' אהבה בחי' נשיקין כו' עד"ה מי יתנך. ולכן נאמר על מעשה פרה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. כי היא למעלה מן החכמה, ע"כ יכול להיות הגילוי גם בחוץ :

ד **ובב"ז** יובן ג"כ מה שיש עוד הפרש בין קרבנות לפרה אדומה.

שבכל הקרבנות עיקר העבודה הי' העשן. עשן המערכה. דהיינו הקרבת הקרבן ע"ג המזבח והי' נכלל בהם של מעלה ע"י העשן כו'. ורק אח"כ בסוף הי' העבודה באפר שהו"ע מצות תרומת הדשן. ובפרה הי' כל העיקר רק האפר. ובעשן לא הי' שום מעלה כלל. והענין כי יש ב' בחי' עשן. הא' מ"ש והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו הוי' באש. עש"ן ר"ת עולם שנה נפש. והיינו כי עשן הוא עליות עש"נ בבחי' ביטול בעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מגדר בחי' מקום וזמן דעש"נ כו'. ולכן מפני אשר ירד עליו הוי' באש. הוי' בחי' הי' הוה ויהי' כאחד. ע"כ והר סיני עש"ן כולו כו'. וזהו ג"כ ענין עשן הקרבנות שהוא בירור ועליית נה"ב בשרפה כו'. הב' מ"ש והרשעה כולה בעשן תכלה. וכתיב ואויבי ה' כו' כלו בעשן כלו. ובבחי' עשן זה אין בו שום מעלה כלל. וביאור זאת דהנה ק"נ כלולה טו"ר וכשהיא בפ"ע שאינה נכללת בנקה"ע אזי יכולה היא להתברר ולהתעלות בקדושה. וכמו נה"ב שבאדם קודם שחטא אעפ"י שהוא ק"נ שהרי נמשך אחר כל התאוות היתר הגשמיים כו' מ"מ יכול כולו להתהפך לאהבת ה'. אבל ק"נ כשנכללת ברע הגמור דג' קליפות כו' אזי עצם הרע אין יכול להתעלות. והנה כל הקרבנות זהו רק הבירור מק"נ לבד ולכן הי' העיקר העשן כי העשן זהו בירור ועליית ק"נ להכלל בקדושה כו'. אבל פרה אדומה זהו הבירור מרע הגמור דג"ק שהרי באה לטהר טומאת מת בחי' רשעים בחייהם קרוים מתים כנ"ל. ולכן קרבנות רק על שגגות ולא על מזיד. אבל פרה מטהר טומאת מת אפי' במזיד. והיינו אפי' מי שחטא ועשה עון במזיד במהדו"מ של איסור ונעשה בבחי' אבות הטומאה כו'. וכיון שהוא הבירור מרע הגמור לכן לא הי' בהעשן שום מעלה כלל. כי עז"א והרשעה כולה בעשן תכלה כו'. וביאור זה כי שריפת הפרה היינו שנשאר רק העצמיות יסוד העפר. וזהו האפר. אבל ההרכבה דג' יסודות אמ"ר שהוא כמו לבוש להעצמיות דיסוד העפר יוצא בעשן. והנה מי שנפל באיזו עון במח' דיבור או מעשה ח"ו. הנה ההתלהבות וכח המתאוה שהוא העצמיות המלובש במהדו"מ של איסור יכולים להפכו לה' כו'. אבל עצם המהדו"מ של איסור אין יכול להתעלות כלל כ"א רק ביטולם והעברתם מהעולם לגמרי כמ"ש בד"ה מי אל כמוך ובד"ה זאת חוקת כו' כנ"ל. והנה אפר הפרה זהו עצמיות כח המתאוה לבד. זה נתהפך בקדושה. בחי' הרצוא דבכל מאדך כנ"ל. אבל העשן שהוא המהדו"מ של איסור שנתלבש בהם הכח המתאוה אין יכול להתעלות כלל בקדושה. כ"א רק ביטולם והעברתם מהעולם לגמרי ע"י העשן. וזהו והרשעה כולה בעשן תכלה כו'. אבל כל הקרבנות שהם מק"נ הנה גם המהדו"מ של היתר מתבררים ומתעלים ליכלל בקדושה עליונה. ולכן הי' עיקר העבודה העשן כו'. כי העשן זהו עליות ובירור ק"נ בקדושה כו' :

ה **ומ"מ** כתיב ולקח מדמה והזה אל נוכח פני אהל מועד דוקא.

דהנה גבי תשובה כתיב שובה ישראל עד הוי' אלקיך. שהתשובה צ"ל דוקא אל עצמות אוא"ס. וזהו רק לפי שעה. בשעה הא' בתשובה. אבל אח"כ כתיב קחו עמכם דברים ושובו אל הוי' להמשיך בשם הוי' דוקא ע"י תומ"צ. וזהו אמצאך בחוץ אשקך בחי' תשובה. ואח"כ כתיב אנהגך אביאך אל בית אמי להמשיך כל ההמשכות בבחי' תושבע"פ דוקא. עי' דרוש זאת חוקת התורה. וזהו ואהבת כו' בכל מאדך ואח"כ והיו הדברים האלה. וכן גבי פרה שהיתה מחוץ למחנה בחי' תשובה שעי"ז היו מעוררים בעצמות אוא"ס שלמעלה מהחכמה להיות טהור מטמא. שזהו דוקא ע"י יחידו ש"ע כו'. ומ"מ כתיב אח"כ והזה אל נוכח פני אה"מ שצריך להמשיך כל ההמשכות באה"מ דוקא שהוא שם הוי' בחי' ממכ"ע. ולכן כתיב וידבר הוי' כו' זאת חוקת כו' אשר צוה הוי'. שיהי' התחברות ב' שמות הוי' דוקא. שגם שם הוי' דבחי' סוכ"ע יאיר דוקא בשם הוי' דבחי' ממכ"ע. וזהו מארז"ל (ברכות ל' א') המתפלל צריך שיכוון כנגד קה"ק שנאמר והתפללו אל הבית הזה כו'. והיינו כי אעפ"י שהתפלה היא בחו"ל שהוא מבחי' חוץ שהו"ע תשובה. אבל מ"מ צ"ל אח"כ ההמשכה דוקא בבחי' בהמ"ק שהו"ע שם הוי' תומ"צ. ותשובה רק לפי שעה. עי' לקו"ת ד"ה שובה הב'. וכן גם באפר הפרה שהוא הרצוא וההעלאה דבחי' תשובה הי' צ"ל ונתן עליו מים חיים שזהו הבחי' שוב וההמשכה שאח"כ. כי ההמשכה שע"י תומ"צ הוא בחי' נהר. כמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ג"ן סדרים דאורייתא. אבל ע"י התשובה נמשך מים חיים. עי' בלקו"ת. והענין כי יש ג' בחי'. עמידה. הילוך. דילוג. מלאכים נק' עומדים כי אעפ"י שיהיות רו"ש מ"מ נשארים בבריאתם. שהרצוא שלהם א"ז עלי' מבי"ע לאצי'. וגם בהשוב אין גילוי אצי' בבי"ע. כמשכ"ת בכ"מ. ונש"י ע"י תומ"צ נק' מהלכים ובאברהם הלוך ונסוע. כי הרצוא הוא עלי' מבי"ע לאצי' והשוב גילוי אצי' בבי"ע. אך גילוי זה הוא משם הוי' דאצי'. לכן נק' זה הילוך בהדרגה. כי מאצי' לבי"ע זהו סדר השתלשלות ורק פרסא מפסיק. אבל בע"ת ממשיך מעצמי' אוא"ס שלמעלה משם הוי' דאצי' אשר יותר משאין ערוך בי"ע לאצי' יותר אין ערוך אצי' לגבי אוא"ס ב"ה. ולכן התהוות אצי' מאוא"ס ע"י צמצום. ובי"ע מאצי' ע"י פרסא. לכן נק' תשובה דילוג. ובאלקי אדלג שור. אז ידלג כאיל פסח. מי שפוסח על שתי הסעיפים. רשעים מלאים חרטות. והענין דכתיב צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון. שהבע"ת נק' ארז בלבנון שממשיך מבחי' לבנון שמלבין עונותיהם של ישראל. כשלג ילבינו. כי לבנון לב"ה ובע"ב. והיינו כי צדיקים שמקיימים תומ"צ

מקור דקו"ה. שהקו רק הארה לבד ממל' דא"ס. וזהו עיגול הגדול המקיף את כל החלל ומקו"פ והקו מראשו ועד רגלו בהשוואה א' ממש שם הוא ופנים שוה. וזהו אוא"ס למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית שאין שייך מעלה ומטה כלל כמשכ"ת במ"א יפה. ושייכות התשובה לבחי' זו כי תשובה מקיף רעו"ד בכל מאדך לכן מעורר במקור כל המקיפים עיגול הגדול. וזהו והחזירנו בתשובה שלימה לפניך. פי' לפניך פנימי' הקו מה שהקו דבוק בראשיתו להעיגול הגדול. ולכן ובדברך עשיתי זאת. וז"ש על תשובה כי המצוה הזאת כו' לא בשמים היא כו'. שבתומ"ל יש שמים וארץ. מ"ע בו"ה שנק' ארץ ותגל הארץ ר"ת ו"ה. ל"ת בי"ה שנק' שמים ישמחו השמים ר"ת י"ה. ולכן נצרך בולם כדי שיהי' העלאה דקרבנות מארץ לשמים. סולם מוצב ארצה כו' זה המזבח. וסולם זה א"א להיות כ"א בירושלים שנק' עיר אלקינו. וזה שער השמים. אבל התשובה לא בשמים היא כ"א מהבחי' דאת השמים ואת הארץ אני מלא בהשוואה אחת. דהיינו למעלה מבחי' מקיפים ופנימים דקו"ת. ומלא בחי' זו א"ל סולם כלל כו'. וז"ש לי גלעד ואי' במד"ר פ' נשא (פי"ד סי' ה') אליהו שמתושבי גלעד שהקריב בחוץ אני אמרתי לו כו'. גלעד הפרשה שבין יעקב ללבן דהיינו בין הקדושה לסט"א וחוץ היינו חוץ להפרשה. ומ"מ לי גלעד לי קאי על עצמות אוא"ס שמשם יכול להיות הגילוי גם חוץ לפרשה וכענין ילימ"ל בגלה ממה"מ הרי אותות ומופתים באדמת בני חם כו'. ובגמ' סנהדרין (דק"ד) לי גלעד קאי על אחאב וכו' דהנה כתיב סיגים השבת כל רשעי ארץ כמו הסיגים שהמטעם כסף מובחר בתוכם בלתי אפשר להתברר בשום אופן ונשרפים בכור. כמו"כ המטעם טוב שברשעי ארץ הוא מובלע ג"כ שא"א להתברר. אך זהו מצד שם מ"ה דתיקון אבל מצד עצמות המאציל אנו אומרים להפנות אליך כל רשעי ארץ כו' וזהו וכל מאמינים שהוא פותח ידו לעולם בלי שיעור ומדה כלל. ומשם הלופה לרבע. דהיינו בהשי"ן שהוא המטעם טוב שברע דהיינו גם ברשעי ארץ כו' והפך באלדקו ולכן לי גלעד כו':

ג' **ועתה** יובן ענין פרה אדומה שנשחטה בחוץ דוקא דהיינו כי יש ג' מחנות מחנה שכינה ומחנה לויה ומחנה ישראל. ומעשה פרה הם דוקא מחוץ לשלש מחנות. דהיינו בגבול דק"נ כו'. והענין כי פרה היא ג"כ הרמז לבחי' תשובה. וכל מעשיה הוא פרטי וענייני התשובה. כי הזאת מי נדה לטהר הטמא זהו ממש כמ"ש (יחזקאל ל"ו) גבי תשובה וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם כו'. ולכן על פרה אדומה אמר שלמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה כו' כמ"ש בד"ה ענין פרה. שזהו ע"ד שלום לרחוק כו' שנאמר על בע"ת שהבירור ממקום רחוק דהיינו מנקה"ע לגמרי שלמטה מטה מנוגה. וכמו"כ הפרה שמטהר טומאת מת. וזהו ע"ד רשעים בחייהם קרואים מתים. שמקבלים חיותם במחדו"מ של איסור מהיכלות הטומאה שנק' מות ורע. גם בחייהם אפי' התורה שלומדים וחיי עולם כו'. ע"ד לא זכה נעשה לו סמא דמותא שכל התומ"ל שלו מוסיפים כח בקליפה ח"ו. וז"ש ותפלתו תהי' לחטאה. שתפלתו שצריך ליכלל בבחי' מל' דקדושה שנק' ואני תפלה תהי' לחטאה ל' נקבה זהו נוק' דקליפה מל' דקליפה. פקודתו יקח אחר. פקודתו רמ"ח פקודין שצריכים ליכלל ברמ"ח אברים דז"א יקח אחר זהו הס"מ שנק' אל אחר דכר דקליפה. אבל הפרה שהו"ע התשובה מטהר טומאת מת שגם הרשעים שקרוים מתים ג"כ נטהרים והתפלה ותומ"ל שלו עולים למעלה כו'. וזהו ג"כ ענין אפר פרה ע"ד ואנכי עפר ואפר לצדיקים ובע"ת. עפר שם זריעה ולמיחה. זורע לדקות ומצמיח ישועות. ואפר היינו לאחר שנשרף כל המחשבות והרהורין בישין והדיבור ומעשה של איסור. שמפריד ומפשיט מהם הכח המתאוה ונשאר העצמיות דכח המתאוה לבד שאינו מלובש עוד במחדו"מ דאיסור זהו אפר שיכולים להעלותו ולהפכו לאהבת ה'. משא"כ המחדו"מ דאיסור א"א להעלותם כ"א שצ"ל עוקר על פשע העברה וביטול מהעולם. נמצא שכל מעשה פרה הוא ענין התשובה. והנה תשובה דוקא באותו מקום כו' וכמ"ש מי יתן טהור מטמא. שדוקא מטמא צ"ל טהור. וכיון שהוא טמא במחדו"מ של איסור ח"ו הרי הוא בחוץ דהיינו בהיכלות הקליפות וכמ"ש (ש"א כ"ה) ואת נפש אויביך יקלענה כו' למרחוק מאד כי זה לעומת זה כמו שהמלוה מגביה מאד כו' עד"ה לבאר ענין יוכ"פ. וע"כ צ"ל התשובה באותו מקום כמ"ש ובקשתם משם כו'. שם הוא מקום משכן הקליפות ע"ד קראו שם פרעה כו'. גם שם לשון שממה. דהיינו כאשר הוא עדיין בבחי' שם היינו מלובש במחדו"מ של איסור משם צ"ל החרטה ועקירת הרצון לגמרי לכן דוקא בחוץ. וע"י התשובה שמבחוץ מעוררים בעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מסדר השתלשלות שיהיו זדונות כזכיות. דהנה כתיב מי יתן טהור מטמא לא אחד יהידו ש"ע. כמשכ"ת בלקו"ת בסוף הביאור. שכדי שמטמא יהי' טהור בירור מרע גמור. דהיינו שהכח המתאוה שהתאוה לדבר עבירה במחדו"מ יתהפך ויתעלה בקדושה. זה צ"ל מבחי' יחידו ש"ע שלמעלה מסדר השתלשלות ות"ע כו'. וכמארז"ל (יומא ל"ח ב') הבא לטהר מסייעין אותו. פי' לטהר ע"ד רוח טהרה ותטהרם להעביר הענגים היינו בחי' כעב פשעיך וכענן חטאתיך. מסייעין אותו. דכמו שיש עזר לצדיקים על קיום התומ"ל כידוע כן יש עזר לבע"ת. וההפרש דלפעמים כתיב ישלח עזרך מקדש. שרש התומ"ל אשר קדשנו במצותיו. ה"ע שנק' קדש עליון. זהו לצדיקים שמבררים רק מק"נ. אבל לפעמים כתיב מאין יבוא עזרי. זהו לבע"ת שמבררים מרע גמור להיות זדונות כזכיות כו' עזר זה צ"ל מבחי' אין דוקא שלמעלה מהחכ'. וז"ש גבי פרה ונתתם אותה אל אלעזר. ואי' בילקוט אל עוזר. היינו בחי' אל רחום תיקון הראשון דיגמה"ר שזהו בחי' אין שלמעלה מהחכמה. והיינו לפי שבבירור זה דבע"ת להיות זדונות כזכיות צ"ל ב' בחי' נושא עון ועובר על פשע. שהעון כח המתאוה צריך להעלותו כנ"ל. והפשע מחדו"מ של איסור א"א להעלותם כ"א לדחותם לגמרי. דהיינו העברה וביטול מהעולם לגמרי וזהו עובר על פשע. ולכן אל עוזר. שם אל דוקא. דכתיב חסד אל וכתיב ואל זועם. ופי' בזה"ג דל"א ע"א שדוחה את הדינים תקיפים כו'. ולכן מבחי' חסד נמשך להיות נושא עון. להעלות הכח המתאוה מרע גמור להיות זדונות כזכיות. ומבחי' אל זועם נמשך עובר על

פשע

היינו שהיות מצד הוי' נמשך ע"י שם אלקים דוקא. כי מצד שם הוי' דכולא קמי' כלא חשיב הי' הכל ביטול במציאות. וכדי שיומשך ההיות מצד הוי' בבחי' מציאות יש ונברא כו' הוא ע"י שם אלקים שהוא מדת הצמצום וההסתר שיוכל להיות המשכות ההיות מצד הוי' גם בנבראים. הרי ששם אלקים מסתיר על שם הוי'. ומ"מ כתיב ג"כ כי שמש ומגן הוי' אלקים כמו שע"י המגן יכולים לקבל אור השמש כך ע"י שם אלקים יכולים לקבל גילוי האור דשם הוי' כו' והיינו שנמשך להיות יחוד הוי' ואלקים אזי אין שם אלקים מסתיר כלל (ועי' זח"ב ד"ג ע"ב דפי' מגן הוא ברית יסוד שעל ידו היחוד דהוי' ואלקים). נמצא דכמו השפעת אור וחיות שם הוי' להחיות העולמות בבחי' העלם כו' הוא ע"י שם אלקים כמו"כ יחוד והתגלות שם הוי' הוא ג"כ ע"י שם אלקים. וזהו כי הוי' הוא האלקים דכולא חד כיון שהתגלות שם הוי' הוא ג"כ ע"י שם אלקים. והיינו כי שם הוי' הוא אורות ושם אלקים הוא בחי' אותיות וכלים והרי איהו וחיוהי חד ואיהו וגרמוהי חד. וע"י הכלים נמשך התגלות האורות. וזהו גדול הוי' כו' בעיר אלקינו. כללות הצירופים דבחי' דיבור העליון נק' עיר אלקינו. ושם גדול הוי' כנ"ל שבין התהוות ע"ד העלם והסתר הוא מצד הוי' ב"ה לבד רק ע"י שם אלקים. ובין התגלות שם הוי' הוא ג"כ דוקא ע"י שם אלקים שאל"כ לא יוכלו לקבל. הרי אימתי הוא גדול רק כשהוא בעיר אלקינו. והנה בזה יובן ענין איסור שחוטי חוץ. כי ירושלים היא בחי' עיר אלקינו אשר שם דוקא גדול הוי' כו'. כמ"ש ירושלים הבנויה כעיר כו'. וכתיב וזה שער השמים. ולכן כל הקרבנות היו יכולים להיות דוקא בירושלים. כי ענין הקרבנות היינו שע"י העלאת מ"נ מהקרבנות יומשך אח"כ התגלות שם הוי' כמ"ש ריח ניחוח להוי' כו'. וזהו"ע העולה והזבח שהוא ההעלאה. והמנחה ונסכים שהוא ההמשכה. כמ"ש בלקו"ת שלח ד"ה כי תבואו ובהביאור ע"ש. וזהו קרבן ל' קירוב. ופי' קרבן להוי' שמקרב גילוי אור שם הוי' בעולמות שהו"ע הקירוב ויחוד דהוי' אלקים. ולכן העלאה זו צ"ל דוקא ע"י עיר אלקינו ששם גדול הוי' כו' כי בבחי' אותיות אלו דשם אלקים יכול להיות התגלות שם הוי' כנ"ל. אבל הכהנים ששחטו בבית חוניו אעפ"י שבנה מזבח לש"ש. אבל לפי שהי' במצרים אשר מצרים הוא אותיות דקליפה המסתירים ומעלימים לגמרי שיהי' נראה יש דבר נפרד לגמרי ונגד רצוה"ע. וע"כ ע"י אותיות אלו אין יכול להיות שום העלאה והמשכה. ולכן הם כבעלי מומין. כי מום גימט' אלקים והיינו שמפרידים שם אלקים מצד הוי' שלא יהי' התגלות שם הוי' בשם אלקים. והנה באמת כתיב (דברים ל"ב) שחת לו לא. בניו מומם פי' שהמום שם ולא למעלה ח"ו (והיינו כי באמת הוי' הוא האלקים כולא חד. ורק בלגבי דידן נראה ששם אלקים בבחי' נפרד מצד הוי' כיון שאין מאיר שם הוי' בהתגלות בשם אלקים). וזהו"ע שחוטי חוץ. פי' חוץ לירושלים שהיא בחי' עיר אלקינו דיבור עליון ושם צ"ל כל ההעלאות וההמשכות כו'. משא"כ ע"י אותיות האחרות אין יוכל להיות שום העלאה והמשכה כו' כיון שהתגלות שם הוי' הוא דוקא בעיר אלקינו כנ"ל. ורק לעתיד כשיהי' ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ כתיב ביום ההוא יהי' מזבח ה' במצרים. משא"כ עכשיו

(וענין חוץ נראה שהוא אותיות דק"נ. חוץ לגבול הקדושה. וגם חוץ לג' מחנות בי"ע):

ב **ועתה** צ"ל איך התיר הקב"ה לאליהו שחוטי חוץ. והענין שזהו מחמת כי בהר הכרמל הי' בחי' תשובה ואחז"ל (רש"י שופטים ה' ע"פ אנכי להוי' בשם מ"א, ועי' ילקוט שפ"ז) גדול מה שנאמר בהר הכרמל יותר מהר סיני. בסיני נאמר פעם א' אנכי הוי' אלקיך. ובהר הכרמל נאמר ב' פעמים הוי' הוא האלקים. והיינו מחמת תשובה. כי פעם א' הוי' הוא האלקים היינו כנ"ל שהתגלות שם הוי' הוא דוקא בשם אלקים. ופעם הב' הוא כי לגבי עצמות אוא"ס ב"ה גם שם הוי' כאלקים יחשב שהוי' ג"כ בחי' צמצום והסתר לגבי עצמותו ומהותו ית' וכמ"ש והי' הוי' לי לאלקים כו'. והענין דכתיב ויקרא הוי' הוי'. הוי' הא' הוא בחי' ממכ"ע שרש התומ"צ ל"ת תלוין בי"ה ומ"ע בו"ה. והנה כשפוגמים בתומ"צ צריכים להמשיך משם הוי' הב' למלאות הפגמים שבשם הוי' הא'. כי שם הוי' הב' הוא בחי' עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד. ולכן אמרו בהר הכרמל ב' פעמים הוי' הוא האלקים כו' והיינו ע"י תשובה. וזהו במקום שבע"ת כו'. ולכן הי' מותר שם שחוטי חוץ. דהנה צמצם הקב"ה שכינתו בין בדי הארון כו'. והיינו כי בבחי' צמצום להאיר בבחי' ממכ"ע. לכן בין בדי הארון דוקא ששם דוקא גדול הוי' כנ"ל. אבל מצד עצמותו ומהותו ית' כתיב את השמים ואת הארץ אני מלא בהשוואה א' לגמרי כו'. אלא רק שהוא בהעלם לגמרי כו'. אבל ע"י תשובה הממשיכו מבחי' זו בהתגלות. וכיון דקמי' מצומ"ע שוין השוה ומשוה כו' ע"כ גם בחוץ הי' נמשך ההתגלות. דהנה יש ב' בחי'. גדול הוי' וכו'. ובחי' ולגדולתו אין חקר. דהיינו בחי' ממכ"ע וסוכ"ע ב' שמות הוי'. והנה מצד בחי' גדול הוי' כו' הוא דוקא בעיר אלקינו. אבל מצד בחי' ולגדולתו אין חקר יכול להיות ההתגלות גם בחוץ. ולכן גבי אליהו שאמרו ב' פעמים הוי' הוא האלקים והמשיכו התגלות שם הוי' הב' כו' הי' מותר גם שחוטי חוץ כו' (גם כי המזבח הוא בחי' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה כמ"ש במד"ר. ולכן על ידו הי' יכול להיות כל ההעלאות של הקרבנות וכמ"ש וזה שער השמים דקאי על מקום בהמ"ק. והנה אליהו מל"ע הי' בבחי' סולם ולכן עלה בסערה השמים כו' וע"כ הי' יכול להקריב בחוץ. עד"ה ויחלום בפי' סולם לפי' המק"מ דקאי על המל' שמחברת אצי' ובי"ע ע"ש היטב. והנה אליהו שם ב"ן בחי' מל' עי' תו"א ד"ה לבשומי הב'. ולכן הי' מל"ע בחי' סולם). וזהו ובדברך עשיתי זאת ואחז"ל (ויק"ר פכ"ב סי' י') שהקב"ה התיר לו להקריב בחוץ. ופי' ובדברך כי דבר הוי' זהו מל' דאצי'. אבל ובדברך הדיבור דעצמות המאציל זהו מל' דא"ס. והענין כי ותורה אור או"פ. והיינו המשכת הקו"ח להאיר בחלל. ומהקו נמשך אח"כ כל המקיפים דמלות כידוע דהקו חוזר ומתעגל. והנה הקו"ח נמשך ע"פ קו המדה שנמדד רק חוט דק לפ"ע שיוכל להתקבל בחלל ומקו"פ. וקו המדה זו נותן שיעור ומדה בכל האו"פ והאו"מ בתומ"צ שבאופן כזה יומשך ובאופן אחר לא יומשך כו'. עי' ביאור בשעה שהקדימו. ולכן ע"פ תומ"צ שמהקו יכולים להקריב קרבנות בפנים דוקא ולא בחוץ כנ"ל באריכות. אבל ובדברך מל' דא"ס

מקור

לאחד ככ"ל. לכן נק' רצוא זה חוקה ל' חקיקה. אך מה שנק' חוקת הפסח אשר פסח הו"ע דילוג כמ"ש ופסח ה' כו' היינו כי ענין יצי"מ הי' רק בנה"א אבל הרע דנה"ב הי' בתקפו ולכן כתי' כי ברח העם וצ"ל למה היו צריכים לברוח והלא הניחו אותם לצאת. אך הענין כי כשהרע עדיין בתקפו אזי העצה לברוח מהרע היינו להסיח דעתו לגמרי מכל המהדומ"ע של הרע והו"ע דילוג. חפזון ובריחה. ועי"ז נמשך בחי' קול דודי מדלג שהוא דילוג מלמעלה מהשתלשלות שעי"ז נעשה הרצוא בנה"א. וא"כ חקיקה זו נעשה ע"י דילוג מלמעלה מהשתל' וזהו חוקת הפסח. דהנה כתי' באר חפרוה שרים כו' במחוקק. פי' באר הו"ע העלאת מ"ן. וענין העלאת מ"ן הוא כמארז"ל (ת"ז תיקון ה') מים תתאים בוכים אנן בעינן למהוי קדם מלכא והיינו הרצוא לצאת מהים ופירוד וליבטל בא"ס. וכדי שיהי' העלאת מ"ן הוא ע"י חפירה וכרייה. ע' לקו"ת. וא"כ במחקק. מחקק גימט' רמ"ח היינו שע"י מ"ע בביטול הרצון נמשך הרצון עליון ורעו"ד בנפש. עד"ה ועתה יגדל. וד"ה מי מנה. ובילי"מ הי' הרצוא ע"י נגלה ממה"מ כו'. עד"ה וספרתם. ולכן הרצוא דיצי"מ שהרע דנה"ב לא נתברר עדיין נק' חוקת הפסח ל' דילוג ובריחה מהרע כו'. וגם מצד הדילוג שמלמעלמ"ע ככ"ל. והי' זה הכנה וכלי לבחי' השוב דמ"ת שנתנה אח"כ:

ג **ועתה** צריך להבין ענין חוקת הפרה. ויובן בהקדים מאמר השבטים ליעקב כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד (פסחים נ"ו ע"א). והענין כי יש שני בחי' אתכפיא ואתהפכא. אתכפיא היינו שהרצון והתשוקה להרע ישנו עדיין בלב רק שמוח שליט על הלב ואין מניח להתפשט בבחי' מהדומ"ע של איסור ונק' בטל רצונך מפני רצונו כו' והוא קבלת עול כו'. כי מצד מדותיו הי' מתאוה לתענוגי עוה"ז רק שמבטלם וכובשם כו'. אך אתהפכא היינו כשאין שום רצון ותשוקה לרע כלל כי הרצון הוא רק לה' לבדו. והנה השבטים היו ג"כ בביטול אך הו"ע ביטול היש ואתכפיא. משא"כ יעקב כי שרית עם אלקים יהו"ע וביטול אמיתי אתהפכא. והנה חוקת הפסח הו"ע אתכפיא שאעפ"י שהי' רצוא והעלאת מ"ן אך בבחי' אתכפיא. לכן נק' פסח ל' דילוג ככ"ל. משא"כ חוקת הפרה הוא הרצוא והעלאת מ"ן בבחי' אתהפכא. ולהבין ביאור ענין הפרה. דהנה כתי' ושחט אותה לפניו כו' ושרף כו'. כי פרה דקבילת מבמאלא מפני שור מהשמאל גבורות שמצד ריבוי הצמצומים נמשך יניקה לק"נ שכלולה טו"ר והו"ע הפרה. ובאדם הוא הנה"ב שיכול להתאוות היתר ואיסור כו'. וענין השחיטה והזיה הוא להוציא פנימיות הטוב שבה שקיבלה מפני שור שלא נתערב ברע ולהחזירו לשרשו כו'. ואח"כ השריפה הו"ע הבירור שהג' יסודות המורכבים נשרף ונשאר יסוד העפר שהוא העצמיות. וכך למעלה הו"ע הפרדת הרע ונשאר רק עצמיות ק"נ. הטוב. והוא נתהפך ונתברר לגמרי. ובנפש הוא להפריד המדות ממהדומ"ע ונשארים המדות לבד והם מתבררים ומתהפכים מהקצה אל הקצה כו'. ע' ביאור הענין בלקו"ת (וע"פ ונתתם כו'). ולכן בפרה מרומז ד' מלכיות. כי ונהר יוצא כו' והי' לד' ראשים ד' נהרות ד' מלכיות.

והיינו ענין נפילת התענוג בשבה"כ בד' נהרות דק"נ. ועי"ז באה הפרה שמרומז בה ד' מלכיות לבררם ולהעלותם למעלה כו'. ונמצא שענין הפרה הוא ג"כ בחי' רצוא והעלאת מ"ן אך הוא בבחי' אתהפכא לגמרי. ואח"כ ונתן עליו מים חיים כו' היינו שהטוב והגילוי שאח"כ הוא בחי' מים חיים שנמשך מהמעין בעצמו וזהו כמ"ש לע"ל ומעין מבית ה' יצא כו'. כי הטוב והגילוי דמ"ת שהי' מצד הרצוא דיצ"מ הוא רק בבחי' נהר כו'. כיון שהרצוא הי' בבחי' אתכפיא. אבל המעין עצמו לא נתגלה כ"א ע"י הרצוא דפרה שהו"ע אתהפכא. וזהו מ"ש במדרש דחוקת הפרה גדולה מחוקת הפסח כו' ע' פ' צו ד"ה והניף פ"ב שעתה כל הגילוי ע"י נהר שאותיות דבינה מעלימים אבל עדן עין לא ראתה. משא"כ לע"ל יתגלה עדן. ולכן כתי' גבי פרה מים חיים שגילוי הכתר הוא ע"י החכמה לבד ולא כמו שעתה ע"י לבוש דבינה:

יש לומר חוקת הפסח שהחקיקה שהוא ענין יסוד דנוק' העלאת מ"ן דכנס"י נעשה ע"י הפסח והדילוג שמלמעלה כו'. א"כ זהו ענין אשה מזרעת תחלה ע"כ יולדת נקבה היינו שהשוב דמ"ת גליא דאורייתא דמת"ע נפקת וחכמה נק' ראשית חכמה. ראשית ל' נקבה. וחוקת הפרה הבירור והעלאת מ"ן בבחי' אתהפכא כל משך הגלות זהו אשה מזרעת תחלה ע"כ יולדת זכר נשמת משיח ישכיל עבדי כו' מו"ס וגלגלתא שעל ידו יתגלה לע"ל פנימיות התורה והכתר נק' ראש או ראשון ל' דכר כו':

ונתתם אותה אל אלעזר הכהן. והוציא אותה אל מחוץ למחנה ושחט אותה וגו'. הי' בילקוט עפ"ז. אלעזר אל עוזר. צ"ל למה דוקא גבי פרה כתי' אל עוזר. ולמה שם אל דוקא. גם להבין ענין הפרה שנשחטה מחוץ לג' מחנות. שא"א לדמות זה לשעיר המשתלח לעזאזל שזה הי' חלק להס"מ. אבל הפרה הי' מטהר את הטמאים. וגם כתיב והזה מדמה אל נוכח פני אהל מועד זהו כמו קרבן. גם ידוע מאמר הרבות (בא פי"ט סי' ב') בענין חוקת הפסח וחוקת הפרה שחוקת הפרה גדולה יותר. והרי הפסח הי' נשחט מבפנים. והפרה נשחטה בחוץ דוקא. והנה שחוטי חוץ מצינו גבי אליהו הנביא עם נביאי הבעל. שהקב"ה התיר לו אז לשחוט בחוץ וכמש"ש ותפול אש ה' ותאכל כו' והוראת שעה היתה. וז"ש אליהו ענני ה' ענני כו' ובדברך עשיתי את כל הדברים האלה. וצ"ל האיך ולמה התיר לו אז שחוטי חוץ שהוא חיוב כרת. והנה ארז"ל (סוף מנחות) כהנים ששמשו בבית חוניו הרי הם כבעלי מומין חולקין כו' אבל לא מקריבין. שפסולין לעבודה ע"ג המזבח כו'. וענין בית חוניו שבנה המזבח לש"ש. אך שבנה אותו בחוץ דהיינו במצרים. והמזבח צ"ל בירושלים דוקא (ולע"ל כתיב ביום ההוא יהי' מזבח ה' במצרים). הנה כתיב (תלים מ"ח) גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו. וארז"ל (זח"ג ה' ע"א) אימתי גדול וכו'. והענין כי שם הוי' הוא כללות החיות המהוה מאין ליש כו' ביו"ד נברא עוה"ב ובה' נברא עוה"ז. וכתיב בראשית ברא. אלקים

היינו

היפך התענוג. ומובן שבהתפשטות המדה יש תענוג. היינו מה שטבע הטוב להיטיב. וזהו המתיקות שיש בחסד דעשי'. וא"כ מובן איך שאין ערוך מתיקות הגשמי דתפוח למתיקות הרוחני דחסד דעשי'. או התמיהות אל מדת גבורה דעשי' אשר ענין גבורה זו הוא ללחום ולכווץ ההשפעה כו'. ומ"מ אנו רואים שנמשך מתיקות גשמי מחסד כו'. אך הענין הוא ע"י אלפים ורבבות השתלשלות המדרגות שהי' ממוצעים עד שנשתלשל מחסד דעשי' להיות מתיקות גשמי. ויובן זה ע"ד שאנו מוצאים למטה כמה מיני מתיקות גבוהים זע"ז. כמו מתיקות ותענוג משמיעת כלי זמר שהוא מתיקות רוחני לגבי מתיקות גשמי של הפרי. ויש עוד מתיקות רוחני עליון יותר כמו מתיקות ועונג מהשכלה חדשה. ועד"ז יש כמה אלפים רבבות מדרגות גבוהים זע"ז עד שנשתלשל מתיקות גשמי כמ"ש (קהלת ה' ז') כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם שהמזלות מקבלים מע"ס וע"ס מקבלים משמרי אופנים. ונמצא שצמיחת מתיקות גשמי בפירות הוא אין ערוך כלל לגבי מהות שרש חסד דעשי' אך מ"מ הוא נמשך משם ע"י ריבוי השתלשלות המדרגות לאין קץ. עוד יובן עד"מ מהמשכת גילוי שכל האדם שהו"ע נפש השכליות. שע"ז אחז"ל (אבות פ"ג) חביב אדם שנברא בצלם. משרשו חכמה דעשי'. שאין ערוך כלל. כי שכל האדם אין משיג כ"א גשמי' אבל לא רוחני'. והח' דעשי' היא החכמה שנכללות מע"ב שעז"נ מה רבו מעשיך ה' כולם בחכ' עשית. דהיינו החכ' איך שיהיו הע"ס דעשי' ונשמות ומלאכים ומרכבה דעשי' שהם האופנים כו' והגלגלים שיהיו ט' גלגלים ועובו ורחבו והקיפו של כל גלגל כמה שיהי'. והרקיעים מה שעובי כל רקיע מהלך ת"ק כו' ובין כל רקיע כו'. וכללות דל"ת שבעוה"ז ואשר יצר את האדם בחכמה. שכ"ז הוא מחכ' דעשי' שבתוכה חכ' דיצירה כו' ושבתוכה חכ' דמל' דאצי' כידוע. וא"כ מובן איך שאין ערוך השכל אנושי המוגבל ואינו משיג כ"א בגשמיות לגבי' חכ' דע"ס דעשי' רק שנמשך משם ע"י ריבוי השתלשלות לאין קץ. ועד"ז יובן ענין הג"ע שנק' בשם נטיעה. כי השגות הנשמות במהות אלקות הארת אור א"ס ב"ה שרש השגה זו נמשך מבחי' ח"ע חכים ולא בחכמה ידיעא שבחכמה מאיר אור א"ס בהתגלות. וכתי' (בראשית ב') ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וכמארז"ל (מנחות כ"ט) ביו"ד נברא העוה"ב. אך באמת השגה זו שבג"ע אין ערוך כלל לשרש בחי' זו שהוא התגלות אוא"ס בח"ע ע"ד שאין ערוך מתיקות גשמי לבחי' חסד דעשי' או שכל אנושי לבחי' חכ' דע"ס דעשי' כנ"ל במשל. כי החכ' היא לא בחכ' ידיעא. ובורא בה הא"ס מה דלית מחשבה תפיסא בי' כלל. ומה שנמשך בג"ע להיות נהנים ומתענגים זהו בהשגתם והשכלתם וה"ז מתצמצם לפ"ע שכל והשגת נברא. ואין ערוך כלל. רק שנמשך ע"י ריבוי השתלשלות המדרגות לאין קץ כו'. לכן נק' זה בשם נטיעה. אך זהו הג"ע מצד עצמו בשרש הגילוי וההשגה נמשך מבחי' ח"ע ולכן שם מלא כו' וזהו בחי' ממכ"ע. אך ענין ויניחהו בג"ע לעבדה על ידי רמ"ח מ"ע הוא להמשיך תוס' אור בג"ע מלמעלה מהחכמה שהוא מבחי' אור א"ס הסוכ"ע. וה"ז תוס' מרובה על העיקר. שהעיקר הוא חכמה ממכ"ע יו"ד נטוע. והמשכה זו הוא ע"י המצות כי

תרי"ג מצות הם ממשיכין תרי"ג ארחין דגלגלתא בחי' כתר עליון שע"ז אמרו אנת הוא חד ולא בחושבן שהוא למעלה מסדר השתלשלות. אך הנה על תומ"צ נאמר וחי בהם. פי' וחי בהם הוא כמ"ש והחיות רו"ש. שא"א להיות בחי' שוב לאחד שהוא המשכת שרש המצות בחי' אנת הוא חד ולא בחושבן בהתגלות בג"ע כ"א ע"י קדימת הרצוא והעלאה תחלה. והו"ע התפלה שכללותה הו"ע רצוא והעלאת הנפש מלמטלמ"ע והיינו ע"י ההתבוננות איך כי נשגב שמו לבדו הודו על אר"ש שבחי' עצמיות שמו הוא נשגב לבדו וכלול במהו"ע ולמעלה מבחי' גילוי החיות בעולמות. ורק הוד וזיו של השם הוא נמשך להיות חיות כל העולמות. אר"ש. עגולים ויושר. מקיפים ופנימים. דכללות ההשתל'. והו"ע הארה דהארה. וגם כל ענין שתים לפניה הוא רק ההתבוננות איך שמהוע"ל ממש ית' הוא למעלה מסדר השתלשלות כמו המלך המרומם לבדו כו'. המתנשא מימות עולם. אלקי עולם כו'. פי' המלך הוא עצמיות מל' דא"ס בחי' מלכותך כו'. הוא מרומם בבחי' לבדו כמו שאמרו הוא ושמו בלבד. לא במרומם ומנושא מעולמות. מאז כמו מאז ומקדם עד שלא נברא העולם שהי' הוא ושמו בלבד. וא"כ המתנשא מימו"ע הוא בחי' סוכ"ע. דהיינו מחשבה הקדומה הכללית שצופה ומביט עד סוף כל הדורות בסקירה א'. אלקי עולם זהו ראשית הגילוי דבחי' ממכ"ע שהוא ע"י צמצום כידוע אבא יונק ממזל הח' ואימא יונק ממזל הי"ג. ובזה מובן מה שאומרים ברחמיך הרבים רחם עלינו. דקשה לכאו' כיון שמבקשים רחמים למה מזכירים אלהי שהוא מדה"ד. אלא לפי דקאי על צמצום דת"ד שהם יגמדה"ר. והתבוננות זו נק' המאריך באחד. עד שאח"כ בק"ש באמרו ה' אחד נמשך אצלו רשפי אש והתלהבות אה"ר להיות כלה בארי כו' שהוא העלאת הנפש ליבטל במציאות לגמרי וליכלל במהו"ע ית' ממש כמ"ש מי לי בשמים כו'. והנה ע"י קדימת רצוא והעלאה זו מפנימיות נקודת רעו"ד ליכלל במהוע"ל כו' אזי אח"כ ע"י המצות יכול להיות הטוב והגילוי מבחי' אנת הוא חד כו' כ"ע שלמעלה מהשתלשלות להיות תוס' אור בג"ע כנ"ל. ובזה יובן מארז"ל (ברכות י"ג ע"א) למה קדמה פ' שמע לפ' והיה אם שמוע כדי שיקבל עליו עומ"ש תחלה ואח"כ יקבל עומ"צ. כי קבעומ"ש הוא ענין הרצוא שבפ' ראשונה דבכל מאדך ואח"כ יוכל להיות קבעומ"צ שהו"ע הטוב בפ' שני'. והנה סיום הק"ש הוא אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים. שבחי' הרצוא והמסור נפשו באחד. זהו יציאת מצרים לצאת מכל המצרים וגבולים גשמיי' ורוחניי' כו':

ב **ועתה** יובן ענין חוקת הפסח. ל' חקיקה. דהנה האומן שצריך לעשות כלי חוקק תחלה ואח"כ עי"ז נעשה כלי קבלה.

והנה כנס"י נק' כוס ישועות שהם בבחי' כלי לקבל הישועות שהוא אורות עליונים שמא"ס ב"ה עצמו כמ"ש זורע צדקות ומצמיח ישועות ש"ע נהורין כו'. וכדי להיות בבחי' כלי הוא ע"י קדימת הרצוא והעלאה תחלה כנ"ל. ולכן נק' זה בשם חקיקה שע"י החקיקה נעשה כלי. וכך רצוא הו"ע חקיקה בנפש. והנה יצי"מ הוא רצוא והעלאת הנפש מכל המצרים וגבולים ולכן זהו הכנה למ"ת. שהו"ע שוב

לאחד

האם. שנק' פטר רחם שפוטר דהיינו שפותח את הרחם. אבל הכהנים יתוחס אחר האב. כהן שנשא ישראלית הולד כהן. כהנת שנשאת לישראל הולד ישראל. והנה אדה"ר הי' בכורו של עולם. ואח"כ בא נחש על חוה והטיל בה זוהמא. ע"כ הבכורים שמסט' דאם קאתיין אין יכול להיות העבודה על ידם ומה שהי' העבודה בבכורים זהו אחר שעמדו על הר סיני שפסקה זוהמתן כו'. וכן גם האבות תקנו חטא עה"ד לכן קנה יעקב הבכורה מעשו כו'. אבל אחר חטא העגל שחזרה זוהמת הנחש מה שבא נחש על חוה. ע"כ נטלה העבודה מהבכורים ונתנה לכהנים. כי הבכורים שיחוסם אחר האם הם מבחי' עלמא דנוק' גבורות אבל הכהנים שיחוסם אחר האב הם מעלמא דדכורא חסדים. גם אב הוא בחי' חכמה מקור קו הימין. וכתיב ימותו ולא בחכמה (איוב ד' כ"א). שבחכמה לא הי' שבה"כ כלל. לכן כעת צ"ל העבודה ע"י כהנים דוקא. אך לע"ל כשיושלם הבירור בתכלית ויהי' א"ח עטרת בעלה (משלי י"ב ד') אזי יוחזר העבודה לבכורים. כי בכ"ר הוא מדרגה גבוה יחידות עשירות מאות כו'. עכד"ה ענין יוסף ואחיו כו' שם נתבאר ענין זה היטב. וזהו שבמחלוקת קרח שרצה להפריד קו השמאל בחי' גבורות שלא יהיו טפלים לקו הימין. אזי נשתתפו אליו הר"ן איש שהיו בכורים כי המה ג"כ מבחי' נוקבא גבורות כו'. ולכן אחר מפלת קרח נאמר פ' זו שהבכורים יהיו משועבדים לגמרי להכהנים. כי כעת העבודה בכהנים דוקא כנ"ל:

פרשה חקת

זאת חוקת התורה וגו' ויקחו אליך פרה אדומה וגו'. איתא במד"ר בא (פי"ט סי' ב') ע"פ יהי לבי תמים בחוקיך ב' חוקות. היינו חוקת הפסח וחוקת הפרה. דבשניהם כתי' ל' חוקה. גבי פסח כתי' זאת חוקת הפסח כל בן נכר לא יאכל בו. וגבי פרה כתי' זאת חוקת התורה כו'. משל לשתי מטרונות שהיו דומות ומהלכות איני יודע איזו מהן גדולה אותה שחבירתה מלוה אותה היא גדולה. וכך חוקת הפרה גדולה מחוקת הפסח ע"ש במד"ר. וצ"ל דהלא יש כמה מצות שנק' חוקים כמו שעטנז ועוד הרבה שאין מושג הטעם כו' ולמה חשבו במדרש רק שתי חוקות דפסח ופרה. גם י"ל מהו המשל משתי מטרונות ל' נוק' דוקא. ולמה לא אמר לשני שרים או מלכים. ומשמע מזה ששתי חוקות אלו הם בבחי' ומדרגת נוק' המעלה מ"ן. והענין דשתי חוקות אלו הם בחי' כלליות. כי חוקת הפסח שהו"ע יצ"מ הוא הכנה למ"ת שנתנה אח"כ. וחוקת הפרה היא הכנה לבחי' פנימיות התורה שיתגלה לע"ל שלמעלה אין קץ על הילוכיות ונגלות התורה שנתגלה כעת. ולכן כתי' (ירמי' כ"ג ז') ולא יאמרו עוד חי ה' אשר העלה את בנ"י מאמ"צ כו' ומה שיזכירו זה הוא רק כמו טפל לגבי עיקר. כי בפרה מרומז כל הד' גליות של הד' מלכיות כמ"ש (ילקוט פרשה חוקת) פרה זו מצרים שנאמר עגלה יפה פיה מצרים. אדומה זו בבל. שנאמר אנת הוא רישא דדהבא. תמימה זו מדי. אשר אין בה מום זה יון. אשר לא עלה עליה עול זו מלכות רביעית שלא קבלו עליהן עול של הקב"ה. ולא דיה שלא קבלה אלא מחרפת ומגדפת ואומרת מי לי בשמים. והיינו שהכל הו"ע הכנה וכלי לפנימיות התורה שיתגלה לע"ל. ולכן נחשב רק ב' חוקות לפי שהם כוללים. וגם פרה גדולה מפסח. ולהבין ביאור הענין הנה ארז"ל (אבות פ"ד מ"ב) שכר מצוה מצוה פי' שמהמצוה עצמה נמשך השכר (לא שבעד המצוה נותנים שכר). דהנה כתיב (בראשית ב') ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה. וארז"ל (זה"א כ"ז ע"א) לעבדה ע"י רמ"ח מ"ע ולשמרה ע"י שס"ה ל"ת. והיינו שע"י מ"ע עושין וממשיכין להיות ג"ע. וצ"ל דהלא מקודם כתי' (שם) ויטע ה' אלקים גן בעדן שכבר נברא. ומז' בו שם מלא הוי' אלקים. ובכל הבראים נז' רק שם אלקים לבד. וא"כ כבר נברא הג"ע בבחי' היותר עליונה מכל הבריאה. ומהו עוד לעבדה ע"י רמ"ח מ"ע. ותחלה צ"ל מהו לשון ויטע דענין הג"ע הוא מה שהנשמות יושבין ונהנין מזיו שכינה מחמת השגתם שמשיגים במהות אלקות וא"כ למה נז' ע"ז ל' נטיעה כמו צמיחת פירות כו'. והענין דעיקר הצמיחה הוא ע"י כח הצומח שבארץ. ועוד ארז"ל (מד"ר בראשית פ' יו"ד סי' ז') אין לך עשב כו' שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר לו גדל. כי אף שצריך ליזרע הגרעין אך מ"מ עיקר הצמיחה הוא ע"י כח הצומח והמזל כו'. והטעם שצריך לב' דברים אלו הוא כי בכל פרי יש שני דברים חומר וצורה. החומר הוא גשם ממשות הפרי והצורה הוא תמונת הפרי תפוח כך ורמון כך. שב' דברים אלו נראה לעין ומורגש בחוש המישוש. ועוד יש טעם הפרי שהוא כמו רוחניות לגבי גשם ממשות הפרי. לפי שאינו נראה לעין ולא נרגש בחוש המישוש. אעפ"י שהחיך טועם הטעם. ולזה נצרך ב' דברים הנ"ל דכח הצומח והמזל. כי גשם ממשות הפרי מתהוה מכח הצומח שבארץ שממאמר תדשא כו' שהוא כח הא"ס ב"ה להוות יש מאין. וטעם הפרי משתלשל מהמזל שברקיע. והנה הצמיחה הוא כמה מיני פירות יש פירות שטעמם מתוק ויש פירות המוצים ויש פירות שטעמם ממוצע וכלול ממתיקות והמיצות יחד. והנה אין שייך כלל לומר בכח הצומח הרוחני שהוא מאמר ה' תדשא הארץ דשא. וכ"ש במזל שלמעלה. ענין מתיקות גשמי או המיצות כו' ומ"מ אנו רואים שנצמח ממנו כ"ז. והענין הוא כי שרש המתיקות נמשך מבחי' חסד דעשי' ושרש החמיצות הוא מגבורה ושרש טעם הממוצע ממתיקות והמיצות יחד נמשך ממדת הרחמים שכלול מחו"ג כו'. והנה מובן ריחוק ערך מתיקות גשמי אל בחי' חסד דעשי' שהוא המהוה כל עולם העשי'. אופנים וגלגלים ועוה"ז ד"י ארמ"ע. והמתיקות שיש בחסד זה. הוא התענוג שיש בהשפעה זו. כידוע שכל השפעה הוא מחמת תענוג שיש בזה. עד"מ אברהם אע"ה שהי' איש החסד ומכניס אורחים כשלא הי' שרוי בצער. שהוא

וממרירו למתקה שלא יהי' לו כ"א רק רצון ה' כו'. וזהו נק' ריח. וזהו אכלתי כו' דבשי. כמו המאכל שנכלל בגוף האדם. כמו"כ מסירת הרצון דנה"ב מתעלה ונכלל באלקות ממש. וע"י בירור והעלאה דנה"ב בק"ש שנכלל בבחי' מ"ן במל' דאצילות. עי"ז נעשה עליית המל' מלמטלמ"ע כמו ע"י הקרבנות. ואח"כ נמשך מלמעלמ"ט. ולכן ענין בבקר יאכל עד כנ"ל הוא המס"נ ובירור נה"ב שבק"ש. והנה עד הוא ע"ד רבתי דשמע ואחד כו'. והנה פרשה ראשונה דק"ש שם מ"נ. והאור והשפעת חסד. אור החסד בכלי הגבורה. שהעלאת הגבורות הוא ע"פ חסד כו'. שהחסדים מעלים את הגבורות כו'. ואח"כ פרשה והי' אם שמוע שזו קבעומ"ל ולעבדו שזהו עיקר המכוון של הרצוא. שהעיקר הוא המשכת החסדים שיומשכו אח"כ כו'. וזהו בבקר יאכל עד. והנה ענין שהמל' נק' עד היינו כי פי' עד הוא נצחיות בזמן שיומשך תמיד ולא יופסק כלל כמו לעדי עד ימלוך. ובחי' זו אין שייך לומר באור א"ס עצמו שהוא למעלה מגדר הזמן. ונק' הוי' הי' הוה ויהי' כאחד. וגם במה שתחת הזמן אין שייך לומר כיון שכלה ונפסק. כ"א פי' עד הוא כאשר נמשך המשכה וגילוי מאוא"ס ב"ה שלמעלה מגדר זמן בבחי' מל' שהיא מקור הזמן מלך מלך וימלוך כו'. אזי נקראת המל' עד. שע"י גילוי זה נמשך בזמן בחי' נצחיות שיוכל להיות נמשך תמיד בלי הפסק כלל. וזהו בבקר יאכל עד שע"י הקרבנות שנמשך יחוד אוא"ס בבחי' מל' אזי נק' עד כו'. ופי' בבקר. כי בקר הוא בחי' חסד. ולכן כל הקרבנות היו מקריבים ביום ולא בלילה. והיינו שהעלאת הקרבנות ומה שגורם עליות המל' כנ"ל הוא רק בבקר בחי' חסד שמבחי' חסד נמשך כח על העלאה כו'. ולכן ארי' דאכיל קורבנין. פני ארי' אל הימין. וגם הכהן איש החסד מקריב כו'. וכמו"כ ההמשכה שמלמעלה למטה להיות יחוד אוא"ס בבחי' מל' הוא גם כן על ידי החסד דוקא כנ"ל בענין והיה כי יקח את אחותו חסד הוא. וזהו בבקר יאכל עד. בבקר דוקא. והנה כתיב (איוב ל"ח ז') ברן יחד כל כוכבי בקר ויריעו כל בני אלקים. ופי' ברבות (בראשית פס"ה) כוכבי בקר הם נש"י שאומרים ק"ש בבקר. ואזי אח"כ ויריעו כל בני אלקים שאומרים המלאכים שירה. כי אין אומרים כו' עד שנש"י אומרים למטה. וזהו כתר יתנו כו' יחד כו'. ובזהר (ח"ג כ"כ ע"ב. ל"ו ע"א) מפרש כוכבי בקר זהו החסדים שנש"י ממשיכים. ועי"ז ויריעו כל בני אלקים הם כחות הדין. ויריעו לשון תרועם כו'. שנשברים ונבטלים כו'. דהיינו שמתמתקים הגבורות כו'. ונמצא שתיקון ועליית המל' שהיא בחי' שמאל. נטה שמאלו וברא ארץ כנ"ל. הוא רק בבקר עפ"י מדת חסד דוקא. שאזי בבקר יאכל עד. שנמשך היחוד מאור א"ס בבחי' מל' שתהי' בבחי' עד שהו"ע התחברות הב' ידות כו'. שהשמאל יהי' ג"כ כמו ימין כו'. ולכן אמר בקר וידע ה' כו'. כי קרח רצה להפריד קו השמאל מקו הימין. שיתעלה לשרשו שלא ע"י ימין כו'. ולכן איחר לו העונש עד בקר. לפי שאזי זמן תיקון המל' בחי' שמאל. דוקא ע"י ימין בחי' חסד כו'. בשעת א"א להיות באופן אחר כו'. והוא רצה להכחיש תיקונא דלעילא. ע"כ בקר וידע ה' כו'. שאזי דוקא נענש לו העונש. והנה משה הלך אל קרח ורצה לתקנו. והיינו כי ענין ואתפלג קרח כנ"ל הוא כמו ביום שני גבורה נאמר יהי רקיע כו' שנעשה ההבדלה בין מים עליונים למים תחתונים. ולכן לא נאמר בו כי טוב. ואח"כ יום שלישי הי' מתקן את יום שני (שיתחברו המים תחתונים אל המים עליונים ע"י מ"ת בוכים כו'). ולכן נאמר בו שני פעמים כי טוב עבור יום שני ג"כ. ועד"ז משה שהוא מבחי' יום שלישי קו האמצעי בריח התיכון. ונאמר בו ג"כ ותרא אותו כי טוב הוא (שמות ב' ב'). רצה לתקן מה דאתפלג קרח. אך קרח לא הניח א"ע לתקנו. וע"כ בקר וידע ה' כו'. שאזי וירדו חיים שאולה. שנפל מטה מטה בבחי' שאול תכלית הגבורות קשות (ההפך ממה שהי' סבור שגם בלתי קו הימין יתעלה גבוה מאד). וכמ"ש לבקרים אצמית כל רשעי ארץ להכרית מעיר ה' כל פועלי און (תלים סי' ק"א). ול"ל מהו לבקרים דוקא אלא בקר הוא חסד כו'. אך פי' רשעי ארץ זהו מהסיגים דקו השמאל שאין רוצים להיות נכלל בבחי' ימין. וע"כ הם נגד למדת חסד. ולכן לבקרים אצמית כו'. וכמו"כ בקרח בקר וידע ה' כו'. ופי' ברשעי ארץ הם נגד לבחי' בקר וחסד. היינו כמ"ש (ישעי' כ"ט) הוי המעמיקים מה' לסתיר עצה (בחי' לי עצה דתורה שיהי' שמאלא אתכלל בימינא). והי' במחשך מעשיהם. וכתיב ורשעים בחשך ידמו (ש"א ב'). בחשיכה יתהלכו (תלים פ"ב). דהיינו שאין רוצים כלל במדת חסד שנק' בקר. יום ואור גילוי אלקות. כ"א רק במחשך מעשיהם. ברצונם בחשך והסתר אלקות לגמרי לילך בשרירות לבם כו'. וע"ד שאמר עשו למה זה לי. וכמו"כ המן וכל זה איננו שוה לי. שאין רוצים בבחי' זה. גילוי אלקות. ולכן לבקרים אצמית שמכל הבחי' בקר נמשך להם העונש. דהיינו בקר דיוסף. יסוד. ובקר דאברהם. חסד. וגם בקר דלבן. לובן העליון. וכמו"כ בקרח בקר וידע ה' כו'. וזהו מדה כנגד מדה. לפי שלא רצה שיהי' שמאלא אתכלל בימינא. ע"כ נפל למטה מטה בבחי' סיגים דקו השמאל מה שא"א להיות נכלל בימין כו'. והיינו הגבורות קשות ביותר שנק' שאול תחתית כו'. וזהו ענין וירדו חיים שאולה. דהנה יש כמה רשעים שנידונים בשאול תחתית. אבל זהו לאחר מיתתן שעלם היותם נשמה ורוח וגם עצמיות דבחי' נפש יש להם עלי'. ורק הבחי' אחרונה דנפש מה שמתאחדת עם הגוף. ונפשו עליו תאבל. זה יורד לשאול תחתית. וע"ז אמר משה אם כמות כל האדם ימותון. אבל בקרח וירדו חיים שאולה שמעצמות היותו ממש דהיינו שמעצמיות נר"ן שלו נמשך יניקה והאחיזה לשאול תחתית. וזהו לפי שהפריד שמאל לגמרי מבחי' ימין. דהנה כששמאלא אתכלל בימינא אזי רק הסיגים ופסולת דקו שמאל יורדים לשאול גבו' קשות דקליפה. אבל לפי שהפריד השמאל ע"כ נמשך יניקה לשאול מעצמיות הגבורות ממש. וזהו וירדו חיים שאולה. וע' קרוב לזה בזה"ז פ' תזריע. וכיון שהי' מנגד למדת החסד ע"כ נמשך עליו העונש מבחי' חסד דוקא שנק' ימין. להיות הימין דוחה כו'. והנה כשהשמאל דוחה זהו הדחי' בבחי' יד כהה מיעוט הכח. אבל כשהימין דוחה אזי הדחי' בכח גדול יותר לכן לבקרים אצמית לגמרי כו'. ולכן באוה"ע עכומ"ז שהימין דוחה אותם (זח"ב כ"ז א') נאמר אשר החלות לנפול כו':

ד ועתה צריך להבין ענין הבכורים שהמה הר"ן אים כנ"ל. הנה ההפרש שבין בכורים לכהנים. שהבכורים יחוסם את

הלם

ולכן ארז"ל (ר"ה ט"ז ע"א) אדם נידון בכל יום. כי לפ"ע מה שהמשיך בחי' אחד ביום שעבר וכפי עליית יום העבר כן יומשך וירד החיות ביום הבא כו'. וזהו יום ליום יביע אמר. שבחי' עליית יום העבר מביע המשכת אור מים רקיע ר"ת אמ"ר ביום הבא אחריו כי העלי' הוא לצורך ירידה. דהנה כתיב (יחזקאל א' י"ד) והחיות רצוא ושוב. ויש פי' שהוא מלמעלמ"ט. דהיינו החיות אלקות שמחי' כל העולמות שהוא בבחי' מטי ולא מטי. וכמו חיות הנשמה בהגוף שהוא בדרך דפיקא כו' הסתלקות והתפשטות. ונמצא שבחי' הרצוא וההסתלקות הוא לצורך השוב וההתפשטות. ובכ"ז יובן איך שהגבורות טפלים להחסדים שעליות הגבורות הוא רק בשביל ירידת החסדים. ואזי מקבלים הגבורות מהחסדים ומתמתקים כו'. הכוונה שהעלאת הגבורות בתוקף תגבורת הרצוא. לא יהי' הכוונה רק הרצוא והעלי' לבד כו'. כמו נדב ואביהוא. ובן עזאי שהציץ ומת. כ"א שכוונת תגבורת הרצוא יהי' לעורר ולהמשיך אור עליון מאד בכדי שיוכל להיות הגילוי למטה כמו למעלה. וזה נק' שעליית הגבורות הוא בדרך טפל בשביל ירידת החסדים. ואח"כ יקבלו הגבורות מהחסדים ויתמתקו. היינו שישתכך ויתרווה תוקף הרצוא כו' כיון שנמשך הגילוי למטה א"צ לעלות ולהסתלק כו'. טעם הג' כמשנ"ת במ"א ע"פ מזמור לאסף אל אלקים הוי' כו'. שגם בשרש יש בחי' כי חפץ חסד הוא שקודם הצמצום דגבו'. ונק' חסד הנעלם. ואח"כ הקו שנמשך אחרי הצמצום נמשך מעצמות האור שלא הגיע בו הצמצום. ועפי"ק מהר"י סרוק ז"ל הצמצום במל' דא"ס. והקו"ה נמשך עד"מ מת"ת הנעלם. ולפ"ז ההארה שמאיר דרך קו"ת זהו למעלה מהצמצום דהתכללות האור במאור. וא"כ גם במשפיע חסדים קדמו:

והנה כתיב (ויקרא כ' י"ז) ואיש כי יקח את אחותו כו' חסד הוא. ופי' בזהר (ח"ג ד"ז ע"ב) איש דא קוב"ה. אחותו דא כנס"י כמ"ש (שמות ב' ד') ותתצב אחותו כו'. פתחי לי אחותי (שה"ש ה' ב'). חסד הוא שחיבורא דילהון בחסד תליא כו'. והיינו כי אחותו כנס"י זהו בחי' מלכות שנק' שמאל לפי שבנין המל' מהגבורות שמקבלת רק מבחי' אחוריים דז"א. וכמו שאנו רואים למטה שהדבור מקבל רק מחיצוניות המדות. משא"כ פנימיות המדות אין יוכל לבא לידי גילוי בדבור כלל. כמו בשעת כעס גדול אין יכול לדבר כלל. כמשנ"ת בלקו"ת פ' קדושים ע"פ ונטעתם כו' ע"ש. ולכן נק' שמאל. אבל קוב"ה ז"א הוא בחי' ימינא רובו חסדים כו'. וזהו ואיש כי יקח את אחותו שיהי' בחי' יחוד קוב"ה וכנס"י שיומשך במל' הגילוי מפנימיות חכמה ומדות. ועי"ז יהי' יחוד והתחברות ימין ושמאל. שגם בשמאל יהי' כח וריבוי חיות כמו בימין כו'. וכמו שלמטה יש אדם השולט בשתי ידיו שגם בשמאל יש לו כ"כ כח כמו בימין ומ"מ עפ"י דין לענין תפילין נק' יד שמאל. וכמו"כ למעלה שבבחי' ידי יסדה ארץ נטה שמאלו כו'. דהיינו בחי' מל'. יהי' הגילוי וריבוי אור וכח כמו בבחי' וימיני טפחה שמים. וזהו ענין היחוד. ואיש כי יקח את אחותו חסד הוא שיחוד זה הוא ע"י החסד. דהיינו ע"י התורה שמבחי' ימין כמ"ש (דברים ל"ג ב') מימינו אש דת למו. אורייתא חילא דימינא (זח"ג קע"ו ע"א). כי כל אורייתא הוא רק לאכללא שמאלא בימינא שגם השמאל יהי' כמו ימין כו'. וכמ"ש (שמות ט"ו ו') ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב ב"פ ימין. וזשארז"ל (תענית כ"ו ע"ב) ע"פ ביום חתונתו. זה מ"ת. שע"י התורה נעשה היחוד עליון דאיש כי יקח את אחותו כו' שיתחברו הב' ידות כו'. גם פי' חסד הוא שהיחוד ותיקון השמאל שיהי' כמו ימין הוא ע"י הכה"ג שנקרא איש חסידך. והיינו לפי שממשיך מבחי' ורב חסד שלמעלה מחסד עולם ע"כ יכול להמשיך היחוד שגם בשמאל יהי' כ"כ כח וריבוי אור כמו בימין. ונמצא מתבאר שהתיקון והחיזוק דקו השמאל הוא דוקא על ידי הכהן שמבחי' חסד ולכן עכשיו השמאל טפל לימין. לא כמו שהי' סבור קרח כו' כנ"ל:

ג **ובזה** יובן ענין בקר וידע ה' מדוע אחר לו עד בקר. דהנה כתיב בבקר יאכל עד (בראשית מ"ט כ"ז). ופי' התרגום באחסנתי' יתבני מקדשא. ובזהר (ויחי רמ"ז ע"ב) מפרש שבחי' עד הוא אוכל בבקר דוקא. והענין שארז"ל (יומא פ"ו ע"א) גדולה תשובה שמגעת עד כסה"כ שנאמר ושבת עד הוי' אלקיך. שובה ישראל עד הוי' אלקיך. נמצא שכסה"כ נק' עד. וזהו שמפרש התרגום דקאי על בהמ"ק כי היכל קד"ק שלמטה מכוון נגד כסה"כ. והנה כסה"כ זהו בחי' מל' דאצילות. מושיב מלכים לכסא. ולכן נק' עד כענין לעדי עד ימלוך מלך עליון. וזהו שמפרש הזהר שבחי' עד אוכל בבוקר דהיינו כסה"כ בחי' מל' שנק' עד. והאכילה זהו הקרבנות שמקריבים בבקר. דהנה כל הקרבנות שור או כשב או עז הם מבחי' פני שור מהשמאל. וגם קד"ק שהיתה בצפון הכל לתקן קו השמאל דהיינו מה שנפל מפני שור מהשמאל בק"נ. וא"כ הקרבנות הם בירור והעלאה מה שנפל מקו השמאל. אך העלאה זו הוא דוקא להיות נכלל בימין. וזהו ארי' דאכיל קורבנין. בחי' פני ארי' אל הימין. והנה ע"י העלאה זו של הקרבנות שנכלל במרכבה עי"ז הי' נותן כח בהמרכבה להיות והחיות נושאות את הכסא. דהיינו שע"י ההתפעלות והביטול שלהם לעצמות אוא"ס עי"ז מעלים את הכסא מלמטלמ"ע לאוא"ס ב"ה. וזהו בבקר יאכל עד שבחי' כסה"כ מל' שנקרא עד הוא אוכל בבקר. דהיינו העלאת מ"ן של הקרבנות שנכלל בבחי' מל'. שע"י עליית הקרבנות גורם עליית המל' מלמטלמ"ע עד אור א"ס מהוע"ל ממש. וכמ"ש בזהר (ר"פ צו כ"ו ע"א) ת"ת האי עולה סליקו וקשירו דכנס"י לעילא כו' ע"ש בפי' הרמ"ז שהעלי' בתלת רישין כו'. ואח"כ נמשך המשכה וגילוי מאור א"ס ב"ה מלמעלמ"ט בבחי' מלכות. שנק' בשם יחוד וזווג. וזהו ג"כ יאכל עד ע"ד שהזווג נק' אכילה כו'. אכלה ומחתה כו' (משלי ל'). קראן לו ויאכל לחם כו' (שמות ב'). וזהו ריח ניחוח להוי'. ריח העלאה. ניחוח המשכה כו'. ועי"ז נעשה כסא כבוד מרום מראשון (ירמי' י"ז י"ב). שמקבל מבחי' מרום כתר. מראשון אור א"ס כו'. ועתה תפלה במקום קרבנות כמ"ש (שה"ש ה' א') באתי לגני אכלתי יערי עם דבשי. יערי יוצר אור ביטול המלאכים. דבשי עיקר המתיקות הוא המס"נ והביטול דנש"י בק"ש (זח"ג רכ"ו ע"א) ואהבת כו' בכל לבבך. שלא יהי' כ"א רק רצון אחד ליכלל באלקות כמ"ש (תהלים ע"ג) מי לי בשמים. ונק' ריח כמו הקרבנות. כי ריח הוא מדבר חריף וחזק. וכמו"כ אתהפכא דנה"ב בק"ש מחשוכא לנהורא

וממרירו

הנשימה לאברי המזון. וע"י זה הקרום מתברר בהמעיים פסולת ונבדל מהמובחר ונדחה לחוץ. משא"כ שבלא הי' קרום והפסק. היו אברי המזון בטלים לאברי הנשימה ולא היו יכולים לפעול פעולתן. וכמו"כ למעלה כתיב (תהלים ק"ג א') וכל קרבי את שם קדשו. כמו למטה המעיים הם מבררים את המאכל שהמובחר יתהפך לדם והפסולת נדחה לחוץ. כמו"כ יש למעלה מלאכים שהם מבררים את השפע האלקית שפנימיות השפע יושפע למעלה ויובדל הפסולת. שמהם יהי' נשפע למטה כל השפעות גשמיות כו'. וכמ"ש יהי רקיע כו' ויהי מבדיל כו' (בראשית א' ו'). שמים עליונים זהו השפעה אלקית שנמשך למעלה בג"ע. להיות תענוג מהשגות אלקות. ומים התחתונים זהו פסולת התענוג שמזה השפעת כל התענוגים גשמיים. וע"י הרקיע המפסיק נדחה פסולת השפע למטה. וזהו נטה שמאלו וברא ארץ. כי שמאל דוחה. וההשפעה שבבחי' דהי' זהו בחי' פסולת כו'. והיינו כי כל ההבדלות והפרסות נמשכים מקו השמאל גבורות כו'. ולכן נטה שמאלו וברא ארץ. כדי שע"י הרקיע וההבדלה יומשך פסולת השפע למטה. נמצא שכל השפעות עוה"ז הוא מבחי' שמאל. המכוון מב' טעמים אלו להבין איך שהשמאל הוא למטה מהימין. ואיך שצ"ל תיקון וחיזוק לבחי' שמאל. דהיינו מהטעם הראשון מתבאר איך שהשמאל הוא יד כהה מיעוט האור והיות לגבי ימין. דהיינו כיון שמה שנברא בשמאל הוא תחתונים. שמתים ובעלי שינוי וגרעון. א"כ כמו שאין התחתונים ערוך לגבי נבראים העליונים אישי השמים. שהם נצחיים ואין בהם שינוי וגרעון. כמו"כ מובן גם במקור. שבחי' נטה שמאלו אין ערוך כלל לבחי' וימיני טפחה שמים. לכן צריך בשמאל להיות תיקון וחיזוק מקו הימין. ומהטעם השני יתבאר איך שמאל דוחה כו'. שההשפעה שמבחי' שמאל הוא רק פסולת. וע"כ צריך להמתיקו ע"י חסדים דימין שלא יהי' השמאל דוחה ביותר מדאי כ"א שגם מבחי' גבורה דשמאל יומשך פנימיות השפע בקדושה כו'. ולכן רצה קרח לְהגביר ולחזק בחי' שמאל שיהי' בחי' שפ"ע כמו הימין ולא יצטרך להיות טפל ומקבל מהימין כו'. וכוונתו הי' להגביר פסולת השפע שיומשך השפעות גשמי' בריבוי כו'. ולכן הי' חטאו גדול מאד. ודומה לחטא דצלפחד מקושש עצים כו'. כי עה"ד טוב ורע הוא מקור השפעת התענוגים גשמיים. וז"ש כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים כו'. ונק' בחי' שמאל. אבל ע"ח הוא בחי' תורה חיי עולם בחי' ימין והיינו כי עה"ד מלכות. ובנין המלכות מהגבורות. וע"ה ת"ת ז"א רובו חסדים. והחטא דמקושש עצים הי' שרצה להפריד את עה"ד מעה"ח. והנה ענין בחי' נטה שמאלו וברא ארץ. זהו בחי' מל' שנק' שמאלו. והיינו כי ענין המלוכה היא מלך שמו נקרא עליהם שמרומם ומנושא מהעם היפך בחי' קירוב. וכמו"כ למעלה בחי' מלכות הוא רוממות והתנשאות שהוא בחי' הסתלקות מהנבראים דבי"ע. וע"כ ההיות שנשפע מבחי' מל' שבחי' פנימיות שבכל נברא צ"ל בו ב' מיני היות או"פ ואו"מ ממלא וסובב. הוא ע"י גבורות וצמצומים. וז"ש כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו. שבנין המל' הוא מהגבורות. ולכך נק' מלך העולם לשון העלם והסתר שמתהוה להיות יש ודבר נפרד כו'. ולכן נק' בחי' מלכות שמאלו. וזהו נטה שמאלו וברא ארץ ארץ היינו עלמא דאתגליא בחי' ומשם יפרד כו':

ב **והנה** להבין על ידי איזה כח הי' קרח סבור שיוכל להגביר בחי' שמאל על ימין כו' כנ"ל. והענין דהנה ידוע מ"ש בע"ח שבתחלה הי' צמצום בא"ס דהיינו שנסתלק האור אל הצדדין עד שנעשה חלל ומקום פנוי לגמרי. ואח"כ נמשך הקו"ח כו'. כי הנה אם הי' ההשפעה מאור א"ס בדרך ימין מקרבת דהיינו בדרך עילה ועלול. לא הי' יכול להתהוות סדר השתלשלות כלל אפילו עולם האצילות. ואפי' פרסא נקרא ג"כ סדר השתלשלות. כ"א שהי' צ"ל בחי' צמצום דוקא דהיינו שנסתלק האור לגמרי מלמטה למעלה וכלל שמאור. וה"ז בחי' גבורה כו'. ואח"כ נמשך גילוי הקו"ח שהוא המשכת החסדים. וזהו ענין ברישא חשוכא והדר נהורא (שבת ע"ז ב'). ואח"כ בשרש הגבורות קדמו לחסדים. ופי' קדמו היינו בב' בחי'. א' בזמן וב' במעלה. כי הגבורות שהוא הסתלקות האור מלמעלמ"ע היינו התכללות במאור עצמותו ומהותו ית' ממש. משא"כ החסדים שהוא המשכת הקו"ח מלמעלמ"ע הוא רק חוט דק הארה בעלמא מכללות האור ולכן אעפ"י שידע שבסדר השתלשלות השמאל הוא בחי' מיעוט האור וכהה נגד הימין. ואח"כ צריך תיקון וחיזוק כנ"ל. אך רצה שיהי' התיקון והחיזוק שלא על ידי קו הימין. כ"א שיתעלו הגבורות דקו השמאל לשרשן לפני הקו ששם גבורות קדמו. ויהי' התיקון והחיזוק דגבורות על ידי שרשן דוקא. ולא על ידי קו הימין. אך באמת שגם שטעה הרבה מפני ג' טעמים. א' שזהו בהמשפיע עצמו שם גבורות קדמו. אבל בההשפעה שנמשך למקבל שיש בההשפעה ג"כ חו"ג שם חסדים קדמו. שהרי המשכת והארת הקו"ח הוא בא בבחי' חו"ג דהיינו רו"ש שנק' בע"ח מטי ולא מטי. הרי תחלה מטי חסד. ואח"כ הלא מטי גבו'. ב' כי גם בשרש דהיינו במשפיע עצמו הגבורות טפלים להחסדים. כי הצמצום תכליתו חסד. כמ"ש (תהלים פ"ט) כי אמרתי עולם חסד יבנה. והסתלקות האור מלמעלמ"ע ליכלל במאור זהו כדי שיהי' אח"כ המשכת וירידת הקו"ח להאיר בתוך החלל כו'. ונמצא העלאת הגבורות הוא רק כדי שיהי' אח"כ ירידת החסדים. וא"כ גם בשרש החסדים עיקר כו'. וביאור ענין זה הוא ממ"ש (שם י"ט) יום ליום יביע אומר. שאינו מובן איך יום אחד יביע ליום השני שאחריו. והענין דהנה ובטובו מחדש בכל יום תמיד מע"ב. אבל בדרך כלל נחלק היום לי"ב שעות. וכמו"כ הלילה. וי"ב שעות היום מקבלים מי"ב צירופי הוי'. וי"ב שעות הלילה מי"ב אותיות דמילוי שם אד'. והנה כתיב (שם קל"ט) ימים יוצרו ולא אחד בהם. שרש הימים הוא מהמדות. יום ראשון במדת חסד כו'. דהיינו שו"ק דז"א יומין עילאין כו'. וזהו ימים יוצרו ולו אחד בהם שצריך להמשיך גילוי בחי' אחד בהיומין. וכמ"ש בכל יום אברכך (תהלים קמ"ה). דהיינו בכל היומין עילאין דז"א. והכתיב ולא באל"ף. והקרי בוי"ו. דהיינו ע"י מ"ע ומל"ת שעי"ז ממשיכין בחי' אחד בהיומין כו'. והנה על ידי שממשיכין בחי' אחד בכל יום עי"ז גורמים בחי' העלאה בכל יום. דהיינו שיתעלה היום שעבר ויוכלל במקור דהיינו באור א"ס ב"ה. ועליית יום זה גורם ירידת והמשכת גילוי י"ב צירופי הוי' ביום שלאחריו.

ולכן

הפתחים הי' בהם דלתות העשוים לסתום. היינו לפי שהאתעדל"ע נמשך על ידי אתעדל"ת דוקא. אבל פתחו בל אולם גבהו מ"ס אמה ב' כפי"ן שני כתרים כנגד נעשה וכנגד נשמע. ולכן הוא למעלה מאתעדל"ת ונמשך משם הגילוי מאליו וממילא. אך מלמעלמ"ע צריכים תחלה להמשיך מהב' פתחים שתלוי ע"י אתעדל"ת. ואח"כ יכולים לבוא לפתח הג'. אבל מלמעלמ"ע נמשך גם בתחלה מבחי' פתח הג'. וזהו כי לא יטוש ה' את עמו בעבור שמו הגדול היינו מבחי' פתח הג' הנ"ל. כי הואיל ה' כו' הוא בחי' רצון העליון שלמעלה מסדר השתלשלות. שמשם נמשך לעשות אתכם לו לעם אפי' בלי קדימת אתערותא דלתתא:

ה **וענין** כל מחלוקת שהיא לשם שמים כו'. הנה כתיב (קהלת ז' א') טוב שם משמן טוב. ואחז"ל (מ"ר קהלת רפ"ו סי' ב') מצינו שהלך הקב"ה מהלך ת"ק שנה לעשות לו שם כו'. והיינו כי שמן הטוב הוא בחי' ח"ע. ונק' שמן שלף ע"ג יין בינה. ולכן אחז"ל (שם סי' א') על שמן הטוב שהולך רק מקיטון בחי' יו"ד ח"ע לטרקלין ה' בינה. כידוע שנק' נקודה בהיכלא. אבל שם הטוב הולך מסוף העולם ועד סופו. והיינו כי שם זהו בחי' מל' שמחי' עולמות. שנק' שם והארה בעלמא. לכן הארה זו מוסתר' בהעולמות. אבל ענין טוב שם הו"ע לעשות לו שם. פי' שיומשך תוס' וריבוי אור מעצמות אוא"ס בהשם. זהו ענין לעשות לו שם. וכענין מקדשי שמך שיומשך מבחי' אתה קדוש בשמך קדוש. ואזי יהי' התגלות אוא"ס בכל העולמות אפי' בעשי' כיון שהשם הוא מקור המחי' בי"ע כו'. ולכן טוב שם משמן טוב כו'. וזהו ענין מחלוקת שהיא לשם שמים. היינו לחבר השם מל' עם בחי' שמים ז"א שמלובש בו מוחין דאו"א ועוד מלמעלה יותר. (כידוע שבפנימיות ז"א מלובש עתיקא ממש. כמ"ש בכתבי האריז"ל ע"פ ישראל אשר בך אתפאר). וכענין שאחז"ל (יומא פ"ו ע"א) שיהא שם שמים מתאהב על ידך. היינו שיומשך אהבה עליונה מעצמיות אוא"ס בהשם. וזהו ענין שהלך מהלך ת"ק שנה היינו מבחי' שמים לארץ לעשות לו שם לחבר השם עם בחי' שמים. וזהו"ע מחלוקת שמאי והלל איך לחבר השם עם בחי' שמים. הלל שהוא מדת החסד אומר שיהי' ההתחברות בדרך המשכה מלמעלמ"ע ע"י בחי' המשכת חסד עליון. ולכן הוא לקולא כו'. ושמאי שהוא מדת הגבורה אומר שיהי' התחברות עם בחי' שמים בדרך העלאה מלמטלמ"ע ולכן הוא מחמיר. כי בבחי' עליות מלמטלמ"ע צ"ל זיכוך החומר ביותר כמ"ש (תלים כ"ד ג') מי יעלה בהר ה' כו'. ולכן סופה להתקיים. כמ"ש בדרוש דכדכד שאומר הקב"ה להוי כדין וכדין. בחי' מלמעלמ"ע וגם בחי' מלמטלמ"ע יוסף ובנימין שהם ויפה כו'. ואיזה מחלוקת שאינה לשם שמים. זו מחלוקת קרח וכל עדתו. והיינו כנ"ל בענין ואתפלג קרח שרצה להפריד השם בחי' מל' מבחי' שמים. לכן אינה לשם שמים. ולכן לא נזכר אהרן. כי אהרן שושבינא דמטרוניתא כל עבודתו רק לחבר הבחי' שם עם שמים. כמ"ש (שם ק"י ד') אתה כהן לעולם על דברתי". שיהי' הדבור עליון מיוחד עמי כו':

כל פטר רחם וגו' יהי' לך אך פדה תפדה את בכור האדם וגו'. צריך להבין מה שאחר מפלת קרח נאמרה פרשה זו שהבכורים יהיו משועבדים להכהנים. מהו השייכות. והענין כי המתים ומאתים איש שנשתתפו עם קרח בכורים היו. והנה עד שלא הוקם המשכן הי' העבוד' בבכורים (זבחים קי"ב ע"ב). וז"ש (שמות כ"ד ה') וישלחו את נערי בני ישראל כו' שהיו בכורים. ולכן קנה יעקב הבכורה מעשו כדי שיוכל להקריב קרבנות. אבל אחר שהוקם המשכן ניטלה העבודה מהבכורים ונמסר לכהנים. ולכן נשתתפו במחלוקת קרח כי הבטיח להם להחזיר להם העבודה. ולכן אחר מפלת קרח נאמרה פרשה זו שהבכורים יהיו משועבדים לגמרי לכהנים שבכור אדם צריך לפדות מהם. ובכור בהמה טהורה צריך ליתן לגמרי להכהנים כו'. והנה התרגום דויקח קרח הוא ואתפלג. וצ"ל הלא בכל ויקח שבמקרא מתרגם ונסיב ולמה כאן מפרש ואתפלג ואיתא בספרים דכמו ביום שני שהוא גבורה נאמר יהי רקיע ויהי מבדיל. כמו"כ קרח הוא מבחי' גבורה ע"כ ואתפלג. כי שרש הכהנים הוא מקו הימין חסד. ולכן אהרן הי' אוהב שלום ורודף שלום (אבות פ"א). וכתיב תומיך ואוריך לאיש חסידך (דברים ל"ג ח'). אבל הלוים הם מקו השמאל גבורות. ולכן העבודה שלהם בשירה וזמרה לארמא קלא (זה"ג ל"ט א'). משא"כ הכהנים עבודתם בחשאי ביטול בחי' שמן משחת קדש. והלוים הם מבחי' יין בינה. אין אומרים שירה אלא על היין (ברכות ל"ה ע"א). וזהו ואתפלג שרצה לעשות הבדלה בין קו ימין לשמאל. שלא יהי' שמאלא אתכלל בימינא. כ"א השמאל יהי' בחי' בפ"ע. והנה כתיב אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים (ישעי' מ"ח י"ג) ואחז"ל (ע' זה"ב ד"ך ע"א) נטה ימינו וברא שמים נטה שמאלו וברא ארץ. והענין דכתיב (דברים ל"ב ל"ט) מחצתי ואני ארפא. ואמרו ברכות (קהלת פ"א) אותה מחילה שעשיתי בין העליונים ובין התחתונים אני חוזר ומרפא אותה לע"ל. כי העליונים חיים וקיימים לעד נצחיים. והתחתונים מתים. גם בעליונים אין בהם שום שינוי וגרעון כלל כמו גלגל חמה שלא נחלש כחו כלל מכמו שהי' בשעת הבראו. וז"ש (בראשית ב' ד') אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ואחז"ל בירושלמי (ברכות פ"א ובהפי' פנ"מ שם) כיום הבראם. שבכל יום הם כמו בשעת הבראם. שלא נגרע כחם כלל אעפ"י שהם יותר מה' אלפים ות"ר שנים. וכמו"כ במלאכים עומדים ברום עולם כו' ומשמיעים ביראה כו' שמאותו אשו"ר שנבראו הם עומדים תמיד בלי שום גרעון כלל. אבל התחתונים הם בעלי שינויים וגרעון. שהרי האדם כל מה שמזקין נחלש כחו ביותר. וכן בצומח יש ג"כ שינוים וגרעון כשמזקינים כו'. והטעם לזה ההפרש שבין העליונים להתחתונים הוא לפי שנטה ימינו וברא שמים. שהעליונים נבראו בימין. וכמו האדם המלאכה שעושה בימין הוא נאה וחזק כו'. משא"כ מה שעושה בשמאל אין נאה וחזק. וכמו הכתיבה בשמאל כו'. וזהו נטה שמאלו וברא ארץ. ע"כ התחתונים מתים ובעלי שינוי וגרעון כו'. ולכן העוה"ב נק' ימין. כי לדיקים אין חוזרים לעפרן. והעוה"ז נק' שמאל. ועוד טעם מה שנטה שמאלו וברא ארץ. כי כל השפעת עוה"ז נשפע מפסולת השפע העליונה. והנה באדם יש קרום המפסיק בין אברי

הפנימי' ומפתחות החיצוני' לא מסרו לו בחי עייל. כשבת פרק במה מדליקין דל"א ע"ב. מפתחות הפנימי' לפתוח פתח פנימי נגד הוי' דלעילא. ועי' מזה בלקו"ת פ' ראה בד"ה כי תשמע בקול פ"א. וכך הו"ע בית זהו עולם האצי' אורייתא מיכלא עילאה דקב"ה. ועי' מזה בד"ה ואשביתך לי. חצר זהו עולם הבריאה. ובית מלא ספרים היינו ע"ס דאצי'. כי ספירות ג"כ לשון ספר. ומזוזה היא מל'. עם זו יצרתי לי שמקבלים משהי' זה. והוא רומז ג"כ ליראה ואהבה. זו היינו יראה. זה היינו אהבה זה השער להוי'. וכן זהו"ע ב' הפרשיות שמע והא"ש בפ' שמע כתיב ואהבת ובפ' והי' השמרו לכם זהו יראה. ועי"כ גם בית מלא ספרים שהוא מפתחות הפנימי' צריך למזוזה בחי' יראת שמים שהוא מפתחות החיצוני' זה השער להוי' דאל"כ בשי עייל. ועי"ז דוקא יוכל לכנוס בהפתח בזאת יבא אהרן כו' (עכ"ל האזמו"ר נ"ע):

ג **ויובן** ייתר איך שבית מלא ספרים חייב במזוזה. דהנה כתיב (ישעי' מ"ג) עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו ואחז"ל במד"ר (במדבר פ"ה סי' ו') שבשביל שתהלתי יספרו לכן כתיב למען שמי אאריך אפי ותהלתי אחטם לך לבלתי הכריתך (ישעי' מ"ח). והענין כי יש ב' בחי' תהלה. הא' תהלה עילאה בכתר. והב' תהלה תתאה במל' והיינו כי התהלה בכל הנבראים היא רק מגיד העולמות איך שהוא ית' מהווה ומחיה עולמות עליונים ותחתונים. וא"כ תהלה זו היא בבחי' מל' מקור דבי"ע. ונק' תהלה תתאה. ותהלה עילאה שבכתר היינו כי תהלה לשון שבח ולשון אור. כידוע מענין השבחים שממשיכים מהעלם אל הגילוי. והנה כתר הוא ממוצע בין אוא"ס לע"ס ויש בו שני בחי'. הא' שנק' שרש הנאצלים דהיינו מה שכלול בו ע"ס בהעלם ודקות גדול ונק' ע"ס הגנוזות במאצילן. ולכן בבחי' זו שייך תהלה שע"י השבח שמשבחים מדותיו ית' עי"ז ממשיכים מבחי' ההעלם דע"ס הגנוזות שבכתר אל הגילוי בבחי' ע"ס דאצי'. ומ"ש נורא תהלות היינו בבחי' אחרונה שבמאציל שהוא בחי' לאו מכל אינון מדות איהו כלל הד ולא כתיבן. שאין שייך שם ע"ס אפי' בהעלם ע"כ הוא למעלה מבחי' תהלה. וא"כ תהלה עילאה שבכתר היינו מה שמחבר אוא"ס להאיר בנאצלים. ותהלה תתאה שבמל' היינו מה שמחברת אור האצי' בבי"ע. שהם שני הפכים. כי אצילות אלקות ממש ובי"ע עלמא דפרודא. וזהו עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו שע"י שהם עם זו שיש בהם בחי' יראה וקבעומ"ש מגיד בחי' תהלה תתאה דבחי' מל' עי"ז נמשך למען שמי אאריך אפי המשכה מבחי' א"א. ותהלתי אחטם לך היינו בחי' תהלה עילאה שבכתר שנק' חוטמא ריח בחי' מקיף כמו תרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן שהם תר"ך עמודי אור נק' ריחא דלבושייכו לפי כי נעוץ תחלתן בסופן. וכמ"ש בד"ה שובה עד הפני בפי' כי עמך הסליחה למען תורא ע"ש. וזהו עם זו כו' לפי שהם עם זו שיש בהם יראה וקבעומ"ש עי"ז תהלתי יספרו. פי' שממשיכים הגילוי מבחי' תהלה עילאה בהע"ס דאצי'. שהכתר מחבר אוא"ס עם הע"ס. ולכן בית מלא ספרים שהיא ע"ס עליונות דאצי' חייב במזוזה. לפי שע"י מזוזה. בחי' עם זו שבטלים לבחי' זה. נמשך להיות תהלתי יספרו כנ"ל:

ד **ועתה** נ"ל מה שארז"ל לעולם יכנס אדם שיעור שני פתחים (ברכות ח' ע"א). ובמד"ר (ר"פ תבא) הלשון דלת לפנים מדלת. והנה בכל פתח יש ב' מזוזות ומשקוף. וא"כ מהו ענין ב' דלתות כו'. והענין כי פתח א'. ב' מזוזות הם נו"ה. והמשקוף ת"ת. והדלת מל'. כמ"ש דוד (תלים למ"ד) ארוממך ה' כי דליתני. ופתח זה נק' פתח החיצון שממנו נמשך השפעת חיות העולמות. כי נו"ה הם כלי ההשפעה ולכן נק' לבר מגופא. כמ"ש השבר ע"ז בסוף הדרוש דמי מגה. וענין פתח זה בעבודה היינו כמשנ"ת בד"ה אלה מסעי הב' פ"ב בענין נצח והודאה. והמשקוף שהוא ת"ת זהו משנ"ת שם רפ"ב בענין שע"י התבוננות מעוררים רחמים רבים. ברחמיך הרבים רחם עלינו כו' ע"ש. ויש עוד פתח ב' שארז"ל במד"ר (נשא פי"ז סי' ג') המשקוף זה אברהם והב' מזוזות הם יצחק ויעקב. והיינו כי הב' מזוזות הם חו"ג. והא"ל כי מזוזה הימנית חסד זהו בחי' יצחק. אעפ"י כי יצחק מדת הגבורה. אך משום כי אחליפו דוכתייהו. אור הגבורה בכלי החסד. וכמו פ' ראשונה דק"ש שנאמר בה ואהבת חסד. והשם שהוא האור הוא שם מ"ב גבורה. והנה האור הוא העיקר בהכלי. ולכן מזוזה הימנית חסד הוא בחי' יצחק. ומזוזה השמאלית גבורה הוא בחי' יעקב. והיינו כי ת"ת מחבר חו"ג וגורם להיות אור החסד בכלי הגבורה. והמשקוף היא בינה זהו אברהם. לפי שנתוסף לו ה'. בחי' ה' עילאה. התגלות עתיק בבינה. וענין ג' בחי' אלו בעבודה הוא ג' אהבות בכל לבבך. ובכל נפשך. ובכל מאדך:

והנה ידוע שהמדות שייכים להעולמות. באם אין עולמות אין שייך כלל מדות על מי שיחול החסד או הדין. משא"כ ג"ר בחי' ה"ע שייך אפי' כמו שהוא ית' לבדו הוא. גם אלו לא ברא העולמות כלל. ובינה הוא גילוי החכמה. כידוע שכל הג"ר חשובים כאחד. וא"כ פתח הראשון שהמשקוף הוא ת"ת זהו שהמשכה רק מהמדות ששייכים להעולמות. אבל פתח הב' שהמשקוף הוא בינה א"כ זהו שהמשכה מג"ר שאין שייכים כלל להעולמות. וכיון שהוא משקוף על ב' המזוזות שהם חו"ג היינו שזהו המשכה מבחי' פתח הפנימי להאיר בבחי' פתח החיצון. והיינו המשכה וגילוי מג"ר להאיר בז"ת כנ"ל:

ועתה יובן ענין כי לא יטוש כו' ונחלתו לא יעזוב. הנה נחלה הוא מה שהאדם מתפרנס ממנה. ולכן נק' ישראל נחלתו לפי שישראל מפרנסין לאביהם שבשמים. היינו שממשיכים תוס' אורות למעלה. והו"ע המשכה מבחי' סוכ"ע בבחי' ממכ"ע. ופרנסה כולל מזון ולבוש והיינו המשכות או"פ ואו"מ. ופי' לאביהם שבשמים הוא הב' המלובשת במדות. וזהו שכשישראל הם זכאין והיינו שנק' נחלתו שממשיכים פרנסה למעלה. אזי לא יטוש ה' עמו ונחלתו כו'. היינו מגיד ישראל עצמן לפי שהם נחלתו ע"כ לא יעזוב. וענין הכפל לא יטוש ולא יעזוב. היינו שלא יהי' קוב"ה סליק לעילא לעילא. ומ"ש בשמואל כי לא יטוש ה' עמו בעבור שמו הגדול כו' ואחז"ל בזהו כשאינן זכאין כו'. הענין כי יש עוד פתח ג' שהב' מזוזות הם חו"ב והמשקוף כ"ע. ומשארז"ל רק שני דלתות היינו כי בפתח הג' אין בו דלת העשוי לסתום הפתח וכמארז"ל פתחו של אולם לא הי' בו דלתות (מדות פ"ג). כי כל

הפתחים

ע"י שעץ החיים שדר לה חיים. וצדיק יסוד עולם להמשיך שפע הפנימי'. אז אמר א"כ ע"ש העליונות הם עיקר וא"כ בית מלא ספרים א"צ למזוזה שהיא המל'. ובאמת גם זה אינו. כי ההמשכה בבי"ע שיהי' יש וביטול היש א"א שיומשך כ"א ע"י המל' דוקא. וכמו נח והתיבה. וכמו האדם נולד ע"י זווג דו"נ דוקא. וע' בד"ה הבאים ישרש בענין אשה יראת ה' היא תתהלל. גם כפשוטו ע"ד ביום עשות הוי' אלקים. לעשות צדקה ומשפט. וגם כי מלך ע"ש העליונות הוא ג"כ בחי' אם צדקת מה תתן לו. ועיקר בהתומ"צ שעושים רושם גדול והעונות פוגמים זהו מלך המל' (כ"כ בשל"ה דל"ה). א"כ היוצא מזה ענין המזוזה הוא מה שנמשך מע"ש דאצי' בבי"ע ע"י המל' דוקא. ולפי' המגיד מישרים י"ל זהו המל' כשנעשית מקור ושרש לבי"ע. והיינו שנעשית כתר ועת"י לבריאה. וזהו המזוזה שהיא חוץ להפתח שהפתח עצמו י"ל המל' כשהיא באצי'. וע"ד פתחי לי. והוא יושב פתח האהל. והמזוזה כשנעשית עתיק לבי"ע והוא בחי' מלך יחיד בביאור כי אתה נרי:

וא"ת א"כ הפתח גבוה מהמזוזה והמזוזה קדש והפתח חול. ע"ז י"ל ב' תירוצים הא' שעד"ז הטלית והציצית לפי פי' אדמו"ר ז"ל שהטלית רומז לסוכ"ע והציצית בממכ"ע. ואעפ"כ הציצית הם תשמישי מצוה לא הטלית. הב' י"ל כי ע"י המזוזה ממשיכים במל' הנק' אד' עתיק דבריאה בחי' ועתה יגדל נא כח אד' שהוא מל' דא"ס (וכמש"ש בהביאור כי אתה נרי בענין מלך יחיד שפרשו מבחי' יחיד ממש כו'). והנה בענין שהפתח הוא מל' כ"כ במא"א אות פ' סעי' כ"ו. ובפרדס ערך פתח כי היא פתח הכניסה אל האצי' כו'. ונקראת ג"כ פתח עינים פתח האהל (ע' זהר פ' אחרי דע"א סע"ב) ועז"נ (שמות י"ב כ"ג) ופסח ה' על הפתח. ונתבאר מזה ע"פ ועבר ה' לנגוף את מצרים. וא"כ הפתח הוא מל'. והרי המזוזה ג"כ שם אד' ככ"ל א"כ לכאורה היינו הך. וענין קושיא כזו בזהר פ' תבא (דק"ל ע"א) ע"פ והי' באחרית הימים נכון יהי' הר בית ה' (ישעי' ב' א'). ולפמ"ש י"ל בענין המזוזה הוא שממשיכים אור במל' הנק' אד' ממקורה ושרשה. והו"ע ועתה יגדל נא כח אד'. ע"ד שפי' הרמ"ז בפ' בלק (דקפ"ה ע"ב) ע"פ אם עונות תשמר י"ה אד' מי יעמוד (תלים ק"ל ג') ואם תובין שגיאין עד דסליק לעילא לגבי אבא ואימא (דהיינו בחי' י"ה והיינו מל"ת שבורשם ב"ה) הא אד' דאיהו רחמי. ואי שמא דא אע"ג דאיהו רחמי יתער בדינא דרגא הדא אית דנהדר לגבי' דכל אסוון נפקין מיני' ומאן איהו מ"י כו' מי ירפא לך. ועמ"ש במק"מ נ"ל אד' היינו אריך אנפין מי היינו בינה דא"ק. ואיך נק' א"א אד' הלא שם אד' הוא במל' אעכל"ל ע"ד כח אד'. וע' מזה בלקו"ת פ' שלח בד"ה ועתה יגדל נא כח אד' ובהביאור. ומ"ש בד"ה כי כארץ תוציא צמחה כו' כן אד' הוי' יצמיח צדקה ותהלה. ומ"ש בד"ה ואתחנן אל הוי' בענין אד' הוי' אתה החילות. מכ"ז יובן שע"י שם אד' יוכל להיות נמשך ההמשכה מלמעלה מסדר ההשתלשלות. וא"כ ענין המזוזה גימט' אד' זהו שע"י ב' פרשיות אלו שמע והא"ש שהם הו"ג ויש בהם ב' שמות מ"ב וע"ב. העלאה והמשכה (ע' בלקו"ת פ' ואתחנן בד"ה ואהבת את) עי"ז נמשך במל' הנק' פתח ונק' אד' מבחי' כתר שהוא מל' דא"ס וכענין ועתה יגדל נא כח אד'. והמשכה זו זהו"ע ברוך כבוד הוי' ממקומו. פי' כבוד הוא המל' יהי' בו ברכה ממקומו ושרשו מבחי' איה מקום כבודו (ע' בלקו"ת בד"ה האזינו השמים דרוש השלישי פ"ד. ובד"ה כי כארץ תוציא צמחה ספ"ג. ובמ"ש במ"א ע"פ ואולם חי אני וימלא כבוד הוי' כו'):

עוד יש להעיר בזה ממ"ש בתו"א בד"ה יביאו לבוש מל' גבי ולכן אחז"ל הנביאים והכתובים עתידים להתבטל ומגלת אסתר והלכות אינן עתידים להבטל כו'. הנביאים יהיו בטלין כביטול זיו השמש בשמש כו' לגבי ההתגלות שיהיי לע"ל מאור התורה. משא"כ בחי' אסתר שהיא בחי' הכתר אסתיר פני כו' להיותה מבחי' עתיק דבריאה ששרשה מבחי' סדכ"ס כו' שאור זה אינו זיו אלא מאור בעצמו עכ"ל ע"ש היטב. ובד"ה ביאור על הנ"ל דקנ"ג ע"ג מן ועי"ז אחז"ל הנביאים עתידין להבטל כו' שהם נצח והוד כו' אבל מגלת אסתר כו' דהיינו בחי' מל' שנסתתרת בראש הבריאה ונעשה עתיק דבריאה כו' והיא מקבלת ממל' שבכתר דאצי' והוא בחי' פני כו' עד ולכן אין לה ביטול עכ"ל. הרי מבואר דבחי' מל' כשנעשית עתיק דבריאה יש בה בחי' גבוה מנו"ה דאצי' שמשם שרש הנביאים עכ"ל. וקובעים בה המזוזה היא גימט' אד' עתיק דבריאה שבה מאיר עת"י וכתר דאצי' ע"ד מלך יחיד כו'. ומצאתי סמך לדברי ממ"ש במאו"א אות א' סעיף קמ"ד וז"ל אסתר נק' המל' דאצי' המסתתרת בראש הבריאה. וכן אד' מלא בהסרת האותיות גימט' אסתר כו' עכ"ל. הרי שם אד' שהוא גימט' מזוזה שייך לבחי' אסתר. ועוד במאו"א אות ש"ן סעיף ע"ב שער נק' המל' אדני במלואו תרעא לאצלאה כו' עכ"ל. וע' בתוספות פ"ק דגיטין דף ו' ע"ב בד"ה אמר ר' יצחק וז"ל והא דאמר בפ"ק דמגילה דף י"ו ע"ב דברי שלום ואמת מלמד שצריכה שרטוט כאמיתה של תורה. אומר ר"ת דלאו היינו ס"ת. דהא לא בעי שרטוט. אלא היינו מזוזה. וקרי לה אמיתה של תורה ע"ש שיש בה יחוד של מל' שמים וכן פי' ר"ח עכ"ל. וע' מזה בהרא"ש הל' תפילין סי' ז' הרי הושוו מגילה למזוזה לענין שרטוט לפי' ר"ת. והיינו מפני שבחינתם ענין א' בחי' עתיק דבריאה כו'. ואפ"ל עוד כמו שענין מגלת אסתר הוא סיפור הנס שנמשך גם בבחי' אסתיר פני ביום ההוא שאינו נס כקי"ס שיוצא חוץ לטבע לגמרי כ"א נמשך ומתלבש בבחי' הטבע. ואעפ"כ נראה לכל שהוא למעלה מהטבע. כמו"כ הוא ענין המזוזה שהוא בחי' השמירה מלמעלה כמאחז"ל פ' הקומץ רבה דל"ג ע"ב מדת הקב"ה אינו כן עבדיו יושבין מבפנים והוא משמרן מבחוץ שנאמר ה' צלך על יד ימינך. ושמירה זו זהו ע"ד הנ"ל. ולכן כותבין שם שדי מבחוץ כי זהו"ע שם שדי שסדר המזלות מורה על הנסים שבבחי' זו כמ"ש הרמב"ן והבחיי ר"פ וארא. ועמ"ש מזה בתלים סי' מ"ב ע"פ רבות עשית כו'. וגם לפירש"י כאמיתה של תורה היינו ספר תורה. הרי לפ"ז ג"כ יש במגלת אסתר בחי' שהתפילין א"צ שרטוט ומגלת אסתר ומזוזה צריכים שרטוט כאמיתה של תורה. הושוו מזוזה ומגלת אסתר להדדי והיינו מטעם הנ"ל:

והנה בענין בית מלא ספרים שאעפ"כ חייב במזוזה י"ל ע"ד שאחז"ל ת"ח שאין בו י"ש דומה לגזבר שמסרו לו מפתחות

הפנימי'

כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים כו'. זו מחלוקת שמאי והלל וכו'. כי הלל אומר הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום כו'. ולכן הי' מקיל לפי ששרשו במדת חסד. ושמאי שרשו במדת הגבורה ולכן הי' מחמיר. וזהו שאומר כלה כמות שהיא כמשנ"ת בדרוש כיצד מרקדין. אך מחלוקת שמאי והלל שהם בחי' חו"ג זהו לש"ש. אבל מחלוקת קרח ששרשו מבחי' גבורות על כהונת אהרן איש החסד אינה לש"ש. וצ"ל הענין סופה להתקיים. דקאי על בניהם. והלא הלכה הוא כחד. וכיון שנקבע הלכה כב"ה אמרו ב"ש במקום ב"ה אינה משנה (ברכות ל"ו ע"ב):

הנה כתיב כי לא יטוש ה' עמו ונחלתו לא יעזוב (תלים צ"ד י"ד) וכתיב כי לא יטוש ה' את עמו בעבור שמו הגדול כי הואיל ה' לעשות אתכם לו לעם (ש"א י"ב כ"ב). ואיתא במד"ר (רות פ"ב) כשישראל זכאין דהיינו כשעושין רצונו של מקום אזי נק' עמו ונחלתו. אזי לא יטוש ולא יעזוב מצד ישראל עצמן. דהיינו מפני שהם נחלתו. אבל כשאינן זכאין ואז אינן נק' נחלתו רק עמו לבד. אזי כתיב לא יטוש ה' עמו בעבור שמו הגדול. ומתחלה צ"ל ענין ויקח קרח. ואיתא במד"ר (ר"פ קרח) ששאל ב' שאלות. טלית שכולה תכלת כו' בית מלא ספרים כו'. וצ"ל שייכות ב' שאלות אלו להדדי. הנה טלית הוא בחי' מל' שנק' לבוש כמ"ש יביאו לבוש מל' (אסתר ו') וכתיב הוי' מלך גאות לבש (תלים צ"ג). כמו הלבוש שמכסה על גוף האדם. כמו"כ בחי' מל' היא לבוש שמעלים ומסתיר על אוא"ס ב"ה שלא יתגלה. כי בחי' מל' הוא אין מלך בלא עם. שוממות יש ודבר נפרד שאזי שייך עליהם בחי' מלוכה. ואם הי' התגלות אוא"ס ב"ה הי' רק בחי' ביטול במציאות ולא הי' יכול להיות התהוות יש ודבר נפרד כלל. ולכן לע"ל שיהי' ונגלה כבוד הוי' אזי יהי' שמים חדשים וארץ חדשה שלא יעלימו ולא יסתירו כלל על אוא"ס ב"ה כמו שמים וארץ דעכשיו. ולכן מדת מל' היא לבוש להעלים ולהסתיר אוא"ס כדי שיהי' המאציל בחי' מלך על עם נפרד. ונק' מלך העולם ל' העלם והסתר. וזהו ענין הטלית בחי' לבוש מלכות. והד' כנפות של הטלית הו"ע ד' חיות הנושאות את הכסא. כסא נק' בחי' מל' כס אלף לפי שהמל' היא בחי' כיסוי והסתר על אלופו של עולם שהוא אור א"ס ב"ה כנ"ל שנק' טלית ולבוש. והנה בד' חיות המרכבה כתיב וכנפיהם פרודות. והיינו כמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. שנק' עולם האחדות עדיין. ומשם יפרד והי' לד' ראשים. שהפירוד הוא מה שמתהווה ד' חיות המרכבה והיינו שהם התחלת בחי' עלמא דפרודא דבי"ע שיהי' יש ודבר נפרד. ולכן כתיב בהם וכנפיהם פרודות. שכל א' מובדל במדרגה. כמו מחנה מיכאל באהבה ומחנה גבריאל ביראה. וזהו ענין הד' כנפות של הטלית שהוא בחי' ד' חיות המרכבה שנאמר בהם וכנפיהם פרודות. וענין ל"ב חוטי הציצית שעושין בהד' כנפות היינו המשכות ל"ב נתיבות חכמה עילאה במל' כי לפי שכנפיהם פרודות. וע"כ כדי שלא יהיו פרודות לגמרי כ"א שיהיו בבחי' יש ודבר נפרד ומ"מ יהי' בהם ביטול היש. דהיינו שיהי' בהם רצוא ותשוקה לצאת מהיש ופירוד דבי"ע וליכלל ביחודו ית' האמיתי שבאצי'. וע"י בחי' רצוא וביטול זה מה שרוצים לצאת מהפירוד כו' הם נושאות את הכסא בחי' מל' להעלותה מבי"ע לאצי'. ומ"מ נק' זה ביטול היש כיון שנבראים בבחי' הפירוד והיש דבריאה ורק שיש להם רצוא ותשוקה ליכלל באצי'. והמשכת ביטול זה הוא ע"י ל"ב חוטי הציצית שהם המשכות ל"ב נ"ח עילאה. כי הטלית לבוש מל' זהו בחי' ה"ת כבוד דבחי' מלוכה על עם נפרד. וע"י הציצית ממשיכים מבחי' ה"ע שה"ת שהו"ע גילוי בחי' כבוד עילאה איך שלמעלה היש ולמטה אין. וזהו אין ציצית אלא יוצא (מנחות מ"א ב') המשכת בחי' ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים. וכענין ברוך כבוד הוי' ממקומו. ולכן הם חוטין ושערות. לפי שהגילוי מבחי' ה"ע עצמה במל' שלא ע"י בינה וז"א זהו למעלה מסדר השתלשלות. ע"כ צ"ל הגילוי רק ע"י חוטין ושערות כו'. כמשנ"ת בלקו"ת בד"ה ויקח קרח. וטענת קרח טלית שכולה תכלת פטור מציצית היינו כיון שהמל' בעצמה היא טלית שכולה תכלת. ונק' נהורא תכלא כי יש נהורא חוורא ונהורא אוכמא. נהורא אוכמא זהו נהורא תכלא שמכלה הפתילה ליכלל באש. וכמו"כ המל' נק' תכלת ונהורא תכלא לפי שמכלה את היש ליכלל בבחי' ביטול היש. וע"כ א"צ לחוטי ציצית שהם המשכת הביטול מה"ע כי די בבחי' מל' לבד שגם בחי' מל' היא כולה תכלת כנ"ל. וטעה בזה כי צריך להמשיך בבחי' מל' גילוי מע"ס העליונות שלמעלה ממנה. ודוגמא לזה מענין בעש"מ נברא"ע והלא במאמר אחד כו'. עש"מ הם ע"ס. בראשית נמי מאמר הוא. ות"י בחוכמתא ות"א בקדמין. וזהו מאמר הראשון. ושארי הט' מאמרות הם הט"ס שלמטה מהחכמה. ומאמר אחד זהו מל'. והנה המל' כלולה ג"כ מכל הט"ס וכיון שיש בה לבד ע"ס ע"כ גם במאמר אחד יכול להבראות. אלא שנברא"ע בעש"מ שכל הע"ס האירו בעולם. וע"כ נברא העולם על אופן גבוה מאד. שהרי כתיב (ישעי' נ"ב) ישכיל עבדי כו' מאד. אותיות אדם. כמו אדה"ר קודם החטא. נזכר בפסוק זה ה' עליות. ותכלית העילוי של משיח שיהי' כמו קודם חטא עה"ד וא"כ הי' אז העולם במדרגה גבוה מאד. והיינו לפי שנברא"ע בעש"מ. ולא ע"י המל' לבד. ולכן טלית שכולה תכלת. צריך להמשיך בה הגילוי מבחי' ה"ע ע"י חוטי הציצית. כי מה שהמל' מצד עצמה היא טלית שכולה תכלת זהו למטה הרבה מבחי' הביטול האמיתי דבחי' ה"ע. וגם מה שכולה תכלת שמכלה את היש כו' זהו רק בדרך העלאה. אבל ע"י החוטין נמשך המשכת גילוי הביטול מלמעלה למטה. וגם שהוא בחי' ביטול היותר עליון כנ"ל:

ב **ובמק"מ** בשם הרה"ו שהחטא דקרח הי' כמו החטא דדור הפלגה וזהו בתרגום ויקח ואתפלג. וכתיב אגבי שם כמ"ש ונעשה לנו שם כו' (בראשית י"א ד') (לכון כ"ק אאזמו"ר נ"ע בדרוש וכתבתם) וזה הי' טענת קרח בטלית שכולה תכלת למה החוטין ל"ב נ"ח. ר"ל שיהי' די במל' לבד הנק' טלית ולבוש וכולה תכלת בלי י"ס עילאין כיון שהיא מקור בי"ע. וזהו מעין טענת דור הפלגה (לפמ"ש בבחיי ס"פ נח. וכן פי' הבחיי פ' קרח). וכוונתם בזה ע"ד אם בן הוא והמיתן אותו ואם בת היא וחי'. כי רגליה יורדות כו'. ושהשיבו שאינו כן כי גמלתהו טוב כל ימי חייה דוקא

בקר מדת יום הוא בחי' חסד כנראה בחוש כו'. ולכן בכל בקר מאיר בחי' חסד לאברהם והו"ע וישכם אברהם בבקר. ובבחי' בקר דאברהם מתעורר ומתגלה בחי' וישכם לבן בבקר. והענין כי אית חסד דאקרי חסד עולם והיינו החסד שבסדר השתלשלות. ואית חסד שלמעלה מהשתלשלות דאיקרי ורב חסד. בלי גבול לגמרי. ובי"ג מ הרחמים נאמר ורב חסד. שהם רחמים גדולים בלי גבול לגמרי. והנה בחי' וישכם אברהם בבקר הוא בחי' חסד עולם אתעדל"ע שע"י אתעדל"ת. אבל כדי שיהי' באתעדל"ת אתעדל"ע הוא ע"י בחי' וישכם לבן בבקר ורב חסד. ולכן נק' לבן. כי כל הגוונים אינן עלמיות כ"א דבר נוסף. והנה המדות נק' גוונים. כי או"א לאו מכל איגון מדות כו'. ולכן בחי' זו נק' לבן גוון עצמי כו'. והנה זהו ג"כ החילוק שבין אהרן לאברהם. והיינו כי אהרן הוא כה"ג שממשיך בחי' ורב חסד ועי"ז יוכל להיות על ידו כל הקרבנות באתעדל"ת אתעדל"ע. והנה בזה יובן מה שבמע"ב היום הולך אחר הלילה ובקדשים הלילה הולך אחר היום. והיינו כי מע"ב הוא מבחי' מדות שבסדר השתל' שיש שם יום ולילה. אבל בקרבנות מאיר בחי' ורב חסד שלמעלה מהשתלשלות ושם אין התחלקות בין יום ולילה שגם הלילה בחי' יום. וזהו שזמן ק"ש משיכיר בין תכלת ללבן. דהיינו כשמאיר בחי' וישכם לבן בבקר אזי יוכל לעורר על ידי מס"נ דק"ש להיות באתעדל"ת אתעדל"ע. וענין מה שכורכים החוטי לבן בחוט של תכלת. הענין כי תכלת הוא לשון נהורא תכלא שמכלה כו': בחי' מדה"ד. והענין דהנה אמרז"ל (ע' מד"ר בראשית פי"ב סי' ט"ו. רש"י בחומש עה"פ ברא אלקים) מתחלה עבמ"ה כו' במדה"ד. כי אם הי' נברא העולם רק על ידי מדת החסד הי' נשפע גם לקליפות כו'. ע"כ צ"ל בזה שיתוף מדה"ד שיומשך השפע רק בקדושה וביטול. וזהו שאמרו דרך כו' צדקה ומשפט שבצדקה צ"ל משפט. ולכן אנו רואים בתורה שכל המצות נכתבו בעונשים המורים. מלקות כרת מיתות ב"ד. אעפ"י שהמצות הם מבחי' עמוד החסד. אלא הענין כי מי מכריח את האדם שיכנע עצמו בסור מרע וע"ע כו'. אם לא על ידי היראה מן הדין והרצועה לאלקאה שזהו כל העונשין. וזהו שהחוטי לבן היו נכרכין בחוט של תכלת. וראיתם אותו קאי על החוט של תכלת שמזה נמשך היראה כו':

ד **ועתה** נבוא לענין מחלוקת קרח על כהונת אהרן. דהיינו על דיקנא דכה"ר. ואמר שאין נצרך כלל לשערות. כי שערות הם בחי' למצום אבל על ידם דוקא נמשך הגילוי מעצמות אוא"ס שלמעלה מהשתל' שא"א להיות כ"א על ידי למצום. וכן בשם הוי' תחלה יו"ד למצום ואח"כ ה' התפשטות כו'. ולכן בנזיר קדוש יהי' כו'. לכן גדל פרע שער כו'. וכמ"ש בזהר (תזריע מ"ח ע"ב) דקדושה תלי' בשערהן דוקא כו'. והנה בכהנים כתיב וקדשתם שממשיכים מבחי' קדש העליון כו'. ע"כ צ"ל בהם שערות כי הגילוי צ"ל על ידי למצום. אבל לוים הם מבחי' קו השמאל גבו'. שההשפעה בלמצום ובבחי' זו א"צ"ל שערות כי מזה יהי' יניקת החיצונים ביותר. וע"ד שער באשה ערוה לפי כי נשים דעתן קלות. ולכן בלוים כתיב לטהרם וכתיב קרח הוא טהור כו'. והנה קרח אמר שאין נצרך כלל להשערות שהוא הארה ע"י למצום כ"א להמשיך המקיף בעצמו. ולכן אמר טלית שכולה תכלת פטורה מציצית. כי הטלית בחי' לבושי' כתלג חיור מקיף כו' והציצית הם שערות גילוי בפנימי' כו'. ופי' שכולה תכלת בחי' תובבע"פ גדרים וסייגים חומרות. וזהו כולה תכלת כורסי' דיקנא כו' (זה"ג קע"ה א'). וכונתו דבזה יחלוק על כהונת אהרן שאין נצרך כלל לשערות ויוכל להיות גם הוא כה"ג אעפ"י שאין לו שערות. וכן גם אמר בית שמלא ספרים פטור ממזוזה. דהנה בית שהוא מלא ספרים הוא עולם האצי' ששם הוא בחי' אנת הוא דאפיקת כו' עשר תיקונין כו' וזהו מלא ספרים כו'. והנה המסכה זו רק למעלה באצי'. וענין המזוזה רק ב' פרשיות אבל קובעים בפתח הבית דוקא. והנה על ידי הפתח נכנסים מהחוץ להבית ויוצאים מהבית לחוץ כו'. ולמעלה זהו בחי' מל'. זה השער להוי'. שכל העליות מבי"ע לאצי' וכל ההמשכות מאצילות לבי"ע הכל על ידי המל' כו'. וענין שקובעים המזוזה בהפתח היינו כדי שיהי' הגילוי דבחי' ע"ס דאצי' גם בבי"ע כו' ולכן גם בית מלא ספרים חייב במזוזה כי העיקר שיומשך הגילוי למטה. והנה ב' פרשיות דמזוזה שמע והי' אם שמוע כו' הוא אהוי"ר והו"ע החוטי לבן ותכלת דציצית שהכל ענין א'. שיומשך מהמקיף הגילוי בפנימיות כו'. וקרח חלק ע"ז לפי שאמר שהעיקר המקור הגם שהוא בבחי' מקיף כו'. ולכן זהו שייכות לכהונת אהרן כנ"ל. ומה שחלק על דין הנגע. הנה יש זלעו"ז כמו שיש לבושים בקדושה שמגביהים הנפש מאד כנ"ל בענין כנפי בגדיהם. כך יש לעו"ז לבושים צואים שהי' לבוש אפי' יהושע כה"ג כו'. והיינו מחדו"מ דלעו"ז תאות היתר וכש"כ של איסור עבירה מלפפתו ומוריד האדם למטה מאד. והנה אדם כי יהי' בעור בשרו. דוקא בעור. לבושים. יוכל להיות נגעים. והנה אם הנגע רק בעצמה לבנה ואין בה שער לבן עדיין אינה מטמא. כמו בקדושה בהלבושי' כתלג חיור צ"ל שערות דוקא כדי שיומשך הגילוי בפנימיות. והעיקר הן השערות. והו"ע החוטין של הטלית. כמו"כ להיפך בלעו"ז עיקר ההשפעה בקליפות הוא על ידי השערות דוקא ולכן דוקא אם יש שער לבן בנגע אזי מטמא כו'. ומה שאם כולו הפך לבן טהור הוא יובן ממ"ש ר"י בברכות על ענין הטאת שבא על ודאי חטא בת דנקא ואשם שבא על ספק חטא מ"ח מעים. ותי' כי על ודאי איסור כל ישראל מתחרט ועושה תשובה לכן הקילה התורה בקרבנו. אבל על ספק חטא הוא מקיל בנפשו לומר לא חטאתי ואין עושה תשובה. לכן החמירה התורה בקרבנו. ועד"ז אם כולו הפך לבן שנתפשטה הטומאה בכולו והנה כאו"א מישראל ודאי אינו רוצה להיות נפרד לכן הוא עושה בודאי תשובה ולכן טהור הוא. וקרח שלא רצה בבחי' שערות שאק מזה ואמר שכש"כ הוא כו': והנה ענין הלוים ועבד הלוי הוא בדרך העלאה מלמטלמ"ע. אך צ"ל לאכללא במאלא בימינא וילוו עליך וישרתוך בבחי' טפל והעיקר צ"ל כהנים קו ימין המשכה מלמעלמ"ט. וקרח רצה להפריד הקו השמאל. שיהי' העיקר העלאה. ובחי' זו אין יכול להיות עתה ורק לעתיד יהי' כן כמ"ש והכהנים הלוים. כדפי' האריז"ל:

נ"ל התלה מאמר הינוקא (בפ' בלק קפ"ו ע"א) בריחא דלבושייכו ידענא דלא קריתו ק"ש והם השיבו לו שהיו עוסקים במצות הו"כ והעוסק במצוה פטור מהמצוה כו'. וצ"ל כיון שהיו פטורין מק"ש וא"כ איך הבין בריחא דלבושייהו שלא קראו כו'. הנה כתיב (דברים ו') וזאת המצוה אשר צוה ה' לעשות בארץ. וכתיב בתרי' שמע ישראל. והיינו כי ק"ש היא כללות כל המצות. דכמו עשה"ד כללות כל התורה כמו"כ ק"ש כללות כל המצות. כי ענין ק"ש הוא ההתבוננות איך הוי' אחד. אני הוי' לא שניתי בין קודם בריאת העולם לאחר בריאת העולם ועי"ז נעשה ביטול הנפש לבחי' אוא"ס מהוע"ל ית'. וזהו ענין קבעומ"ש שנ"ל קודם קבלת עול מצות. ובחי' ק"ש למסור נפשו באחד הו"ע קבעומ"ש. כי פי' נפש הוא רצון אין נפשי כו'. ומס"נ היינו שימסור כל הרצון שלו ליכלל וליבטל בעצמות אור א"ס ע"י ההתבוננות איך הוי' אחד בשהי"ת והדלי"ת מעלה ומטה וד' רוחות שהוא בחי' ו"ק המקום של כללות ההשתלשלות הוא בטל במציאות לבחי' אלופו ש"ע כי בי"ה הוי' כו' ביו"ד נברא עוה"ב ובה' נברא עוה"ז. וכמשל ביטול בחי' אותיות לגבי כללות כח הדיבור וכ"ש לגבי כח המחשבה ופשיטא לגבי עצם הנפש. כך בחי' החיות של השי"ת והד' היא בטל בבחי' אין ואפס ולכן כולא קמיה כל"ח. ועי"ז נמשך למס"נ כו' שיהי' כל הרצון ליכלל במציאות בעצמות אוא"ס ב"ה. וזהו ענין קבעומ"ש שהוא בחי' המקיף עליון דעצמות אוא"ס שלמעלה מהשתלשלות כמשנ"ת בד"ה ראשית עריסותיכם פי' קבעומ"ש יעו"ש. ולכן ק"ש כללות כל המצות כי הנה מצות צריכות כונה (ר' זירא ר"ה כ"ט) ומצוה בלא כונה כגוף בלא נשמה. כי הנשמה היא הפנימיות והיות המחי' הגוף כו'. וכך המצות הם בחי' גוף רמ"ח פקודין רמ"ח אברים דמלכא בחי' אברים וכלים שיומשך בהם גילוי אוא"ס. ולכן מצוה לבון צוותא וחבור בטל ידם יהי' התחברות אוא"ס בעולמות אבל המשכת וגילוי האור מבחי' עצמיות אוא"ס להאיר ברמ"ח אברין דמלכא זהו ע"י הכונה שהוא הרעו"ד והמס"נ שיהי' רצונו באמת ליכלל וליבטל בעצמות אוא"ס ב"ה. וזהו ענין קבעומ"ש דק"ש למסור נפשו באחד שעי"ז מעורר בעצמות אוא"ס ב"ה שיומשך להאיר בגילוי ברמ"ח פקודין דאינון רמ"ח אברים דמלכא. לכן קבעומ"ש דק"ש הוא הכונה והנשמה והחיות של כל המצות. ולכן ק"ש היא כללות כל המצות כו':

ב **ועפ"ז** יובן ג"כ מה שק"ש נק' ריח. ריחא דלבושייכו. דהנה אחז"ל (ברכות מ"ג ע"ב) ריח דבר שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף. דהנה פעולת המאכל הוא שמקשר כחות המלובשים בגוף ומקיימם ומחזקם שיהיו מלובשים תמיד ברמ"ח אברי הגוף. אבל הריח ענינו שמעורר וממשיך כללות הכחות כמו שהם כלולים בעצם הנפש שיומשכו להאיר בכחות הנפש שמלובשים בהגוף. וא"כ הריח ממשיך בחי' האו"מ. ולכן אדם הישן כשנסתלק השכל בבחי' מקיף מעוררים אותו מהשינה ע"י הריח. והנה למעלה יש ג"כ גופין. חסד דרועא ימינא. גבורה דרועא שמאלא. ת"ת גופא. והנה ע"י גמ"ח נמשכים היות אוא"ס בבחי' חסד. וע"י איזהו גבור הכובש את יצרו ממשיכים החיות בבחי' גבורה. וע"י התעוררות רחמים רבים ממשיכים בבחי' ת"ת. ולכן התומ"ל נק' בשם מאכל שהוא רק המשכת או"פ דע"ס. התחברות או"כ. היינו שיתקיימו בהם אחר שכבר נמשכו כו'. אבל באמת עצמות אוא"ס הוא למעלה מגדר ע"ס חד ולא בחושבן. והוא בחי' מקיף עליון שלמעלה מסדר השתל' דאו"כ כו'. והמשכה זו הוא דוקא על ידי בחי' ריח למס"נ באחד. ולכן ריח דבר שהנשמה נהנית ממנו. היינו שהוא התחברות בחי' חד ולא בחושבן עם האורות. משא"כ תומ"ל מאכל הוא רק התחברות האו"כ כו'. ולכן נק' הק"ש ריחא דלבושייכו. הלבושים הם תומ"ל כמשנ"ת ע"פ ועשו להם ציצית בענין בגדיהם. והק"ש נק' ריחא דלבושייכו כו'. ולכן הבין הינוקא בריחא כו' שלא קראו ק"ש כי אעפ"י שעסקו במצות הו"כ. מ"מ זהו רק ע"ד בחי' מאכל כנ"ל. אבל מצות ק"ש שהוא בחי' ריח כו' בחי' זו לא הי' להם. ולכן נאמר על ק"ש וזכרתם את כל כו'. כענין הקטרת הקומץ שנק' אזכרתה. זכרון הוא ג"כ בבחי' מקיף כענין אתה זוכר עד"ה יתקע בש"ג פ"ב. וכמו ריח כו'. ולכן כתיב ריח ניחוח כו' ואחז"ל (זבחים מ"ו ע"ב ובפירש"י שם) נחת רוח לפני שאמרתי כו'. רוח כמו ריח הכל ענין א' כמ"ש במ"א בענין אויר אור יו"ד. והנה כמו שק"ש הו"ע ריחא דלבושייכו. כמו"כ הו"ע מצות ציצית בהבגד שע"ז נא' (שיר ד' י"א) וריח שלמותיך כריח לבנון שהוא בחי' ריח בגדיו כו'. דהנה הבגד הוא בחי' תורה עוטה אור כשלמה כו' האורה מהיכן נבראת. נתלבש הקב"ה בשלמה והבהיק כו'. והיינו כי בהתורה יש אור ושלמה. כי הנה כתיב ארוכה מארץ מדה (איוב י"א ט') ולפעמים כתיב (זכרי' ה') ראיתי מגלה כו' פנים ואחור שיש להתורה מדה. והיינו כי הבחי' כתיב דתורה. אור. בחי' א"ס ממש. והבחי' גלי' דתורה זהו השלמה לבוש והסתר להאיר בבחי' גבול. ולכן על ידי אור ושלמה הוא התחברות אוא"ס בנבראים. ע' ע"פ ועשו להם ציצית הנ"ל באריכות. וכמו"כ התורה היא לבוש להנשמה מלמעלמ"ע כו' כנ"ל. וענין הד' ציצית כי הנה כל האומר אין לי אלא תורה כו' (יבמות ק"ט ע"ב). וצ"ל אוי"ר וביטול להגביה בחי' השלמה דתורה להאור כו' וזהו הד' ציצית רכב כו' שנא"ן ולכן הציצית הוא המשכת האור בהשלמה. ולכן הציצית בהבגד הוא ג"כ ענין ריח בגדיו ריח שלמותיך כריח הלבנון. ע' בדרוש הנ"ל בענין לציצת בגימט' תר"ך העטרה שבראשו כו'. לכן זהו כענין ריחא דלבושייכו דק"ש:

ג **ועתה** נ"ל ענין זמן ק"ש משיכיר בין תכלת ללבן מהו השייכות דק"ש לבחי' חוטי לבן דציצית. הענין דכתיב (בראשית ל"ב) ויפצל לבן בבקר בחי' לבן בקדושה הוא גבוה מאד. בחי' וע"י יתיב לבושי' כתלג חיור ושער רישי' כעמר נקא. ובחי' לבן זה מתעורר מעצמו ומאיר בכל בקר כו'. דהנה כדי שבאתעדל"ת יהי' אתעדל"ע שלא אין ערוך כלל. ואפי' על ידי ק"ש למס"נ באחד כנ"ל מה תופס מקום האדם עם המס"נ שלו שיוכל לעורר עי"ז בעצמיות אוא"ס ופשיטא ע"י קיום המצות בגשמיות כמו שצריך לעורר בבחי' חסד עליון. הנה נצרך לזה כח מלמעלה מהשתלשלות וזהו בחי' ויפצל לבן בבקר. והנה כתיב ג"כ וישכם אברהם בבקר (שם כ"ב). כי כל

בקר

מבשרי שבכנס"י יש ב' בחי' דעצמות ובשר. לזאת יקרא אשה אש ה' שהרצוא והתלהבות וביטול ליכלל למעלה בא"ס הוא מהמת שמתגלה בה בחי' עצמות ובשר הו"ב. ואעפ"י שהרצוא והתלהבות נמשך מבינה זהו בא"ס. אבל כדי שבהים ודבר נפרד דבי"ע יהי' ג"כ רצוא והתלהבות ליבטל במציאות. זהו"ע בירור ונמשך מהכמה כי בהכמה אתבירירו. וזהו ענין מעצמי ובשר מבשרי לזאת דוקא יקרא אשה אש ה'. כי מאיש אש יו"ד לוקחה זאת. וזהו רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה :

ח **והנה** מה שיש עצמות ובשר בבחי' מל' זהו בהעלם. אך כדי להמשיך בחי' אלו בהתגלות הוא ע"י ציצית שיש בהם תכלת ולבן. והנה לבן גוון עצמי הוא בחי' הכמה כח מה רא"י וביטול ממש בחי' עצמות. ותכלת שהוא גוון עשוי ונצבע כי בעצם הם לבנים. וגם תכלת דאכיל ושצי לברר הספק. הנה"ב. הוא ע"י התבוננות דוקא והוא בחי' בשר. וממשיכים בחי' אלו בהתגלות בהטלית שהוא לבוש מלכות ככ"ל. להיות אשה אש ה' (כי תכלת בעצם גבו' דאבא ועל ידם הוא גילוי בחי' בינה שנק' בשר במל' וכנ"ל דהבירור הוא ע"י הכמה דוקא). וענין לבן הוא שצ"ל ג"כ ביטול שלמעלה מהתבוננות בתוך ההתבוננות כי או"א תרדל"מ נקודה בהיכלי' עי' בד"ה ראה אנכי נותן כו'. והנה אח"כ כתיב ודבק באשתו והיו לבשר אחד. פי' בשר אחד. דהנה לע"ל כתיב (ישעי' ס"ו) והי' מדי חדש בחדשו כו' יבוא כל בשר להשתחוות לפני. בשר הוא רשפי אש כמו שאנו רואים שמי שהוא בעל בשר יותר יש בו יסוד האש יותר. וכך בחי' רשפי אש והתלהבות הרצוא ליכלל וליבטל במציאות בא"ס ב"ה נק' זה בשר. וזהו"ע י"ב בקר והים עליהם כו' שהוא י"ב היות המרכבה דבריאה. ונק' בקר בשר בהמה מצד הרשפי אש שלהם. ויש ג"כ בשר אדם שהוא בחי' עליונה יותר. והנה בחי' רשפי אש והתלהבות הוא בחי' יש עדיין. וכתיב (מ"א י"ט) ואחרי הרעש אש לא באש הוי' ואחרי האש קול דממה דקה ביטול במציאות עד שאינו תופס מקום כלל שיגביה א"ע בהתפעלות אהבה שביטול זה הוא ענין גילוי אלקות יהודו יח' האמיתי. וזהו יבוא כל בשר להשתחוות. שמה שהוא בבחי' בשר יבוא לבחי' השתחואה ביטול במציאות. והיינו יחוד עצמות ובשר בתכלית. וכנ"ל שעצמות הוא רא"י וביטול כו'. וזהו עוה"ב אין בו לא אכילה ולא שתי' (ברכות י"ז א'). כי מאכל הוא בחי' מחבר היות הנפש בגוף שהוא חיבור העצמות והבשר יחד. לכן מרע"ה אכל ג"כ. רק כשהי' בהר מ"ם יום אז לא אכל. אבל לע"ל כשיהי' יחוד עצמות ובשר לא יהיו צריכין כלל למאכל וזהו פי' והיו לבשר אחד שרשפי אש דבשר יהי' נכלל באחד ממש בביטול במציאות דיהו"ע. וזהו"ע וזכרתם את כל מצות ה' שהו"ע יחוד דעצמות ובשר. להיות גילוי יהודו יח' האמיתי בבחי' רא"י ממש. ועי"ז יהי' אמיתי' הביטול כמו יהו"ע דא"ס ויחוד זה נעשה ע"י המצות :

ט **והנה** ידוע שר"ה הוא בנין המל' [וזהו את הוי' האמרת היום שעושים בחי' הלבוש מלכות] היינו שממשיכים כל הבחי' מחדש מהמקור כו'. וא"כ גם ענין הציצית שהו"ע המשכות לבנ"ה בלבוש מל' נמשך ג"כ בר"ה מחדש מהמקור דהיינו ממקום גבוה יותר. והיינו כי בכל השנה ע"י הציצית נמשך רק הארת לבנ"ה ולא העצמי' ממש. ועיקר הענין שנמשך רק ל"א נתיבות. ומנתיב הל"ב לא נמשך העצמי' כלל כ"א רק ההארה ממנו שמאיר בהל"א נתיבות כו'. והמשכה זו הוא בד' כנפות הטלית דהיינו בד' היות המרכבה שנאמר בהן וכנפיהן פרודות. שהו"ע הד' נהרות שנאמר בהן ומשם יפרד כו'. להיות בהם אש ה' רשפי אש והתלהבות לצאת מבחי' ומשם יפרד כו' ככ"ל. וא"כ התחדשות גילוי המשכה זו הוא רק בהטלית לבוש מל' והעיקר בהד' כנפות. משא"כ בז"ה דא"ס בלא"ה מאיר גילוי זה כי בכל הא"ס מאיר הכ"ע כו'. אבל בר"ה שצ"ל נמשך מחדש מהמקור. גם כדי למלאות הפגמים שבכל השנה. ונמשך זה ע"י השופר בחי' יובל שעה"כ דבינה שבו מאיר עצמות כתיב הל"ב נתיב לא ידעו עיט כו'. ולכן המשכה זו הוא גילוי חדש גם לבחי' ז"א דא"ס ג"כ כמו למל'. ולכן התקיעות הם תר"ת. שהמשכה זו הוא גם לבחי' מרכבתא עילאה הג"ת דא"ס. אך המשכה זו הכל בקדושה להיות בד' כנפות דקדושה בחי' נהרות דקדושה בחי' אש ה'. אכן על ידי שופר גדול נמשך הגילוי להיות וקבצנו מארבע כנפות הארץ דלעו"ז. בחי' ארץ אויביהם ארץ אופל. להיות ובאו האובדים בארץ אשור כו' והשתחוו להוי' כו':

פרשה קרח

ויקח קרח וגו'. ענין מחלוקת קרח על כהונת אהרן היינו משום כי זקן אהרן שיורד כו'. והוא אמר שאין נצרך כלל לבחי' שערות כו'. מה עשה הלבישם טליתות שכולם תכלת כו'. בית מלא ספרים מהו שיהא חייב במזוזה וכו' (כדאי' במד"ר ר"פ קרח סי' ב'). וצ"ל דמהו השייכות דאם טלית שכולה תכלת פטור מציצית. ובית מלא ספרים פטור ממזוזה. דבזה יחלוק על כהונת אהרן. שאין נצרך כלל לבחי' דיקנא דכהנא רבא כו'. ובירושלמי (סנהדרין פ' חלק) איתא עוד דבר ג'. שחלק קרח על דין הנגע. שאם יש שער לבן בנגע טמא ואם כולה הפך לבן טהור כו' (והוא הי' סובר שגם אם כולו הפך לבן טמא ולא דוקא שער לבן לבד):

הנה כתיב ועשו להם ציצית על כו' ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת. וראיתם אותו וזכרתם את כל כו'. פי' ונתנו על ציצית כו'. היינו שעל הג' חוטי לבן היו כורכים חוט א' של תכלת (כמ"ש ברמב"ם וכ"מ בספרי). וזהו על ציצית הכנף היו נותנים פתיל תכלת מלמעלה כו'. ופי' וראיתם כו' וזכרתם כו' ארז"ל (מנחות מ"ג ע"ב) ראה מצוה זו וזכור מצוה אחרת התלוי' בה ואיזו זו ק"ש מאימתי קורין שמע בשחרית משיכיר בין תכלת ללבן. וצ"ל השייכות דק"ש לבחי' חוטין דציצית. וגם למה נאמר על ק"ש כל מצות ה' הלא לכאורה היא רק מצוה פרטיות.

דמל' דא"ס הוא כח גילוי השפעת החכ' למטה וכו' זה בביאור ע"פ והענין דמה שאבא יונק ממזלא הוא בחי' הגדלה וריבוי ומוחין דגדלות ואז יוכל להיות גילוי השפעת החכ' למטה כי דבר הגבוה יותר יוכל להשפיל ולירד למטה יותר ולכן אחר שינק אבא ממזל הנמשך מא"ס אזי יכול להשפיל למטה עכ"ל. והיינו כי האור והפנימי' של השערות הוא גבו' דע"י מל' דא"ס. וזהו אם אין יראה אין חכמה שכח גילוי התפשטות חכ' במל' שבהם והכר נפרד יהי' ג"כ התלהבות וביטול. הוא ע"י יר"ע דמל' דא"ס הנמשך ומאיר בחכמה ע"י השערות וכנ"ל בענין תכלת עמרא הוא. ועי' עוד מענין אם אין יראה אין חכמה בביאור ע"פ ויחבר דעש"ד):

ו **ולהבין** בביאור יותר ענין אם אין חכמה אין יראה שע"י גילוי החכמה במל' נמשך להיות אשה יראת ה'. הנה כתיב (בראשית ב') ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כו'. הנה באדם יש בשר ועצמות. ועצמות הם עצמי' האדם עיקר בנין הגוף משא"כ בשר הוא לבוש לבד שמלבים את העצמות ועור הוא לבוש חיצוני יותר כמ"ש (איוב י' י"א) עור ובשר תלבישני. ולכן תחה"מ הוא מעצמות מעצם קטן הנשאר לפי שזהו עצמיות ועיקר האדם ולכן מתחיל התחי' מהעצמות. ולכן אין בהעצם הזה רקבון וכליון לפי שהוא עצמי' שאינו משתנה. והנה ארז"ל (נדה ל"א א') האב מזריע לובן שממנו גידים ועצמות כו'. האם מזרעת אודם שממנו בשר כו'. וסוד הענין למעלה כי יש מוחין דאבא ומוחין דאימא. מוחין דאימא בינה. ופי' מוחין דאבא הכ"ע כח מה ביטול מהות הכלי לגמרי. ולכן הארת עצמות אוא"ס ב"ה הוא בחכ' דוקא. והנה האוא"ס נק' עצמות כמ"ש בפרדס שיש עצמות וכלים והאור הוא העצמות המתפשט להחיות הכלים. ולכן כח מ"ה דחכמה שהוא ביטול מהות הכלי לגמרי והינו אלא הארת אוא"ס הוא ג"כ עצמות וכמ"ש (קהלת ז' י"ב) החכמה תחי'. בחי' עצמות החיות. וזהו ג"כ ענין עצמות שהם עצמיות האדם. ולכן גם למעלה בחי' העצמי' והיות נק' עצמות. כי עצמות ל' עצמיות. ולכן עצמות הם לבנים כי כל הגוונים כמו אדום שחור ירוק אינם עצמות הדבר כ"א שאותו דבר נצבע בגוונים הללו להיות נראה כך. וא"כ גוונים אלו הם רק לבוש לאותו דבר ולא עצמיותו. משא"כ גוון לבן שהוא עצמי' הדבר ומהותו ממש שנתהווה כך לבן. וא"כ שאר גוונים הם לבוש. וגוון לבן הוא העצמי'. וכעד"ז למעלה שהתלבשות אוא"ס ב"ה בע"ס להיות נראה אור הבינה אור החסד. הלא אין זה עצמי' האור כי האור מצ"ע פשוט ולמעלה מה"כ. וכל הגוונים דלמטה אדום ירוק כו' הם משל לבחי' זו דהתגלות האורות ע"י הכלים. משא"כ גוון לבן שהוא עצמי' מהות הדבר ולא דבר נוסף זהו משל לבחי' עצמות האור כמו שהוא מצ"ע פשוט ואין מורכב כו'. ולכן הכה"ג ביוהכ"פ בשעת כניסתו לבית קה"ק הי' לבוש בגדי לבן דוקא. לפי שהי' צריך להמשיך מעצמות הא"ס. עי' בביאור הכ' ע"פ כי ביום הזה יכפר. ולכן עצמות בחי' עצמי' האורות שלמעלה מהכלים כו' הם לבנים כי גוון לבן הוא משל על עצמות שלמעלה מכלים. וזהו"ע עצמות שנרשם ממוחין דאבא. ובשר שהוא לבוש מלבים העצמות נרשם מבינה כי בינה הוא בחי' אותיות ומקור להתגלות הכלים דע"ס דאצי' אשר כלים הוא לבוש שבהם מתלבש העצמות אוא"ס דבחי' חכ' לכן נק' בשר ועד"מ בנפש שכל גילוי הכחות מהות ראי' ושמיעה הם כלים להלביש ולהאיר עצמיות אור חיות הנפש שהוא מופשט מגילוי כחות אלו או כמו אותיות מחו"ד שהמה לבושים דהנפש. ובחי' עור הוא חיצוניות הלבושים יותר. וגידין הם צינורות המחברים העצמות ובשר (עי' מענין גידין ביאור יפה בלקו"ת פ' פנחס בד"ה צו את בנ"י הב' ספ"ב. ומענין בשר ועצמות כמש"ת כאן נת' ג"כ בביאור מאמר הזהר שופטים ע"פ עפ"י שנים עדים יקום דבר ע"ש. ובלקו"ת ד"ה הנ"ל נת' בשינוי קצת):

ז **והנה** בזיווג יש ב' בחי' הנ"ל דעצמות ובשר. כי אורייתא מח"ע נפקת בחי' יסוד אבא שמלובש בו הארת עצמות אוא"ס בחי' עצמי'. אך מ"מ נק' תושב"כ שנתלבשה בכתב ואותיות וכלים דבינה (ולכן רק ה' חומשי תורה. דבינה עד הוד אתפשטת. עי' מזה בהגהות לשה"ש פ' פנחס דל"ה ע"ב בסוף ההגהות ועוד בלקו"ת בביאור ע"פ אם בחקתי ספ"ג). וזהו ויאמר האדם. דלעילא. זאת הפעם. בחי' וזאת התורה. עצם מעצמי ובשר מבשרי. אך הנה כנס"י נק' ג"כ זאת כמ"ש (ויקרא ט"ז ג') בזאת יבא אהרן כו'. ויש בה ג"כ עצמות ובשר. והענין כי בכנס"י יש שני בחי'. הא' עצמות שרש ומקור הנשמה שנשאר למעלה באצי' (ואינה יורדת לבי"ע כלל) ונק' מקיף. וע"ז ארז"ל (מגילה ג' א') אע"ג דאינהו לא חזי מזלייהו חזי כי בחי' מזליי' שבאצי' היינו בחי' חי' חכמה כח מ"ה (שלמעלה מבחי' נר"ן) שבנפש שמלובש בה ניצוץ אלהות ממש (ע"ד הארת אוא"ס בחכ' כנ"ל. וכמ"ש בתניא פי"ח י"ע. עי' מזה דיבור ארוך בביאור מאמר הזהר תרומה אסתכל באורייתא וברא עלמא) ומבחי' זו נמשך הכח למס"נ כו'. ולכן חזי ממש שרואה הביטול שמצד האוא"ס ב"ה שאין עוד מלבדו ואין זולתו כי כל העולמות הם אין ממש והוא לבדו הוא כמו עד שלא נברא"ע. והיינו שמתגלה בה עצמות הביטול שמצד עצמות האור בלי שום העלם ולבוש כלל. היינו שלא ע"י כלים כ"א ע"י ראי'. ולכן בחי' זו של הנשמה נק' עצמות ל' עצמיות. אך בחי' נשמה שיורדת בבחי' בריאה להיות יש ודבר נפרד צריכה להתבוננות והשגה בהעמקת הדעת איך שהוי' אחד וכולא קמי' כל"ח. וע"י עומק ההתבוננות מתגלה ומאיר בה הביטול אמיתי דיחו"ע דחכמה. וא"כ אין זה נק' עצמיות כ"א לבוש שע"י לבוש ההתבוננות מתגלה בה הביטול. וע"ז אמרו אינו דומה שמיעה לראי' כי שמיעה הוא גילוי הדבר אלו ע"י אותיות וכלים. משא"כ ראי' גילוי עצמות הדבר בלי לבוש כו'. ולכן נק' בחי' זו של הנשמה בשם בשר. והנה ע"י ראי' רק ביטול אבל ע"י שמיעה והתבוננות נמשך בחי' התלהבות והתלהטות רשפי אש התשוקה ליכלל וליבטל כו'. ובזהר פ' בראשית (כ"ו א') דעצם מעצמי הו"ע ק"ש של שחרית ובשר מבשרי ק"ש של ערבית. היינו כי יום הו"ע אור יחוד עליון גילוי מוחין דאבא בחי' ראי'. משא"כ לילה הו"ע חשך הסתר שנ"ל התבוננות דוקא בחי' שמיעה (דרך כלל חי' באצי' נשמה בבריאה. וידוע דאצי' בכללו חכמה. ובריאה בינה). וזהו ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי

לפי שהתגלות זו היא רק הארה שאינו נוגע להעצם. ובגילוי הארה זו המתלבש בע"ס יש בה גוונים כי נעשה תואר ותמונה בהאור להיותו אור החכמה אור החסד וכה"ל. אך מ"מ יש בהאור בחי' רצוא ותשוקה ליכלל בהעצם דעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מהאצי' (והו"ע יצימ"צ שבאצי' כי הכלים דע"ס המגבילים נק' מצרים ל' מיצר וגבול וכמ"ש בפרקי היכלות שיעור קומה של יוצר בראשית רל"ו אלפים רבבות פרסאות כמנין גדול אדונינו ור"ב כ"ח עי' בביאור ע"פ אני ה' אלקיכם הב' פ"ג ויובן היטב). וזהו ע"ש בלי מ"ה כשלהבת הקשורה בגחלת. וזהו פי' איש אש יו"ד שבחיו"ד דחכמה שהוא האור המלובש בע"ס דאצי' יש בחי' אש ותשוקה ליכלל בעצמות (עי' ע"פ והר סיני מענין עשן הכבשן). והנה כשמתגלה בחי' היו"ד דח"ע כח מה במל' נעשה במל' ג"כ בחי' אש והתלהבות לצאת מהגבול ומהיש ופירוד דבי"ע וליכלל בא"ס ב"ה המאיר באצי'. וכן גם בכל הנבראים דבי"ע נעשה בחי' אש והתלהבות. וזהו לזאת יקרא אשה אש ה' כי מאיש לוקחה זאת בחי' אש יו"ד. וזהו רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה (שה"ש ח' ו') שנמשך מחמת גילוי בחי' י"ה במל'. ועתה יובן ענין הטלית והציצית כי הטלית הוא בחי' לבוש מל' והד' כנפות הם ד' חיות המרכבה ד' מחנות שכינה. ונמשכים מד' מוצאות. ומוצא הה' הוא הכוללם והו"ע הטלית. ונק' היא מתהלכת בין החיות בחי' ה'. וענין ל"ב חוטי הציצית הוא לבנה"ע המתגלים בלבוש מל' כדי להיות בחי' אשה אש ה' היינו שבהיש ודבר נפרד דבי"ע יהי' ג"כ בחי' אש והתלהבות ליבטל במציאות והיינו ע"י גילוי חכמה כח מה במל' כו':

ג **והנה** תכלת עמרא הוא בחי' ושער רישי' כעמר נקא. כי צ"ל האיך יכול להיות התפשטות וגילוי בחי' חכ"ע למטה כ"כ במקור דבי"ע ובנבראים אם לא על ידי שמאיר כח עליון יותר שלמעלה מהחכמה וע"י כח אור עליון זה יוכל להיות גילוי והתפשטות החכמה למטה מטה. וזהו אל יתהלל חכם בחכמתו כו' כ"א בזאת יתהלל המשכל וידוע אותי (ירמי' ט' כ"ג). פי' חכם בחכמתו היינו החכ' כמו שהיא למעלה באצי' שיש ביטול דיהו"ע אין ריבותא כ"כ בגילוי בחי' אור ח"ע. כ"א בזאת כו' שהוא גילוי והתפשטות ח"ע עצמה בה"ת מקור דבי"ע. השכל וידוע אותי שגילוי והתפשטות זו הוא על ידי מקור החכ"ע וזהו השכל וידוע אותי אותי ממש. וזהו"ע תכלת עמרא בחי' ושער רישי'. דהנה בשערות יש יניקה מהמוח אך מחיצוניות המוחין אבל עצמיות המוחין אין מתלבשים כלל בשערות. והנה השפעה וגילוי מאוא"ס שלמעלה מסדר השתלשלות אינו מעצמיותו כ"א רק בחי' חיצוניות ולכן נק' בכתוב השפעה זו בשם שערות. אך גילוי זה הוא מאוא"ס שלמעלה מהשתלשלות. ולכן מה שאבא יונק ממזלא הוא בחי' הגדלה וריבוי ומוחין דגדלות באבא. וכיון שהמשכה זו הוא מא"ס שלמעלה מהחכ' יוכל להיות עי"ז גילוי והתפשטות החכ' למטה כ"כ וכנ"ל (עי' ביאור ע"פ והניף פ"ה). והתחלקות השערות הוא כדי שיהי' התחלקות ההשגה כאו"א לפוםע"ד. וזהו"ע תכלת עמרא דוקא שגילוי לבנה"ע בלבוש מל' הוא על ידי כח אור עליון מבחי' מזלות דא"א בחי' ושער רישי' כעמר נקא. ועתה יובן מה שהקב"ה נק' חתן וכנס"י נק' כלה. דהנה השפעת הטפה מהמוח הוא על ידי רמ"ח אברים. והנמשל למעלה דהמשכת גילוי בחי' ח"ע במל' הוא על ידי רמ"ח פיקודין רמ"ח אבר"מ שעל ידם נמשך בחי' אש יו"ד כדי להיות אש ה' ולכן נק' הקב"ה חתן וכנס"י כלה. אך צ"ל ולא תתורו אחרי לבבכם כו' אשר אתם זונים שלא להיות זונה שמקבלת לה משפיע אחר לבד בעלה. והיינו שלא להכניס הרצון ותשוקה בתענוגי עוה"ז הנשפעים מהיכלות הטומאה שאזי לא יוכל לקבל בחי' אש יו"ד כו':

ד **ופי'** וזכרתם את כל מצות ה' לעשות אותם זכרים ומשפיעים היינו שיהי' בחי' היחוד עליון. דהנה כתיב (בראשית ב' כ"ב) ויביאה אל האדם. שצ"ל יחוד עליון. והו"ע המצות. ולכן אומרים לפני כל מצוה לשם יחוד קוב"הו"ש שהוא בחי' סוכ"ע וממכ"ע. והיינו שאחר בחי' אש ה' שהוא הרצוא והתלהבות ליבטל במציאות אזי יכול להיות גילוי הביטול אמיתי למטה ממש כמו למעלה שהו"ע היחוד עליון. ובחי' זו הו"ע ק"ש הוי' אחד יחו"ע ובשכמל"ו יחו"ת והיינו להיות יחוד ולכן ק"ש הוא כללות כל המצות. וזהו וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות הוי'. והנה כ"ז הוא מה שכנס"י נק' כלה ואשה מקבל (ב' בחי' הנ"ל) מתומ"ל. ותומ"ל נק' חתן ומשפיע. אך ידוע שהתורה נק' ג"כ כלה כמארז"ל (ברכות נ"ז א') א"ת מורשה אלא מאורסה והיינו על ידי אהבה עליונה דק"ש דבכל מאדך שעי"ז משפיעים אוא"ס בתורה. וזהו מ"ש למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והיינו מה שכנס"י הם בבחי' זכרים ומשפיעים המשכות אוא"ס בחכמה וזהו מצותי של עצמות המאציל. והייתם קדושים לאלקיכם. כי יש ג' בחי' קדש וקדוש וקדושה. קדש הוא האור שלמעלה מהשתלשלות כמו שהוא מובדל עדיין. וקדוש הוא המשכה וגילוי מבחי' קדש עליון. וקדושה היינו כשמתקבל גילוי זה במל' וזהו והייתם קדושים לאלקיכם לבחי' אלקות המלובש בכם שהוא בחי' מל' ית':

ה **וביאור** הדברים יותר יש לבאר מארז"ל (אבות פ"ג) אם אין חכמה אין יראה כו'. פי' יראה הוא מ"ש ה' מלך גאות לבש דמה שה' מלך בחי' מל' הוא לבוש אצלו ונק' לבוש מל' (להסתיר ולהעלים העלמות כדי שיתראו העולמות ליש ודבר נפרד ויהי' הקב"ה מלך עליהם עד"ה כי כארץ תוציא צמחה פ"ג). אך מ"מ נק' ג"כ אשה אש ה' שיש בה (היינו גם בנבראים המתהוים ממנה) רשפי אש והתלהבות ליבטל במציאות באוא"ס ב"ה (ולצאת מהיש ופירוד דבי"ע) ובחי' התלהבות וביטול זה בהיש ודבר נפרד נמשך מצד גילוי חכ"ע כח מ"ה במל'. וזהו לזאת יקרא אשה אש ה' כי מאיש לוקחה זאת אש יו"ד כנ"ל. וזהו אם אין חכ' אין יראה. שא"א להיות קיום היראה בחי' מל' אש ה' מבלעדי גילוי לבכ"ת אש יו"ד. אם אין יראה אין חכמה. כי התהוות גילוי בחי' חכ' הוא ג"כ ע"י יראה. אך יראה זו הוא יר"ע וזהו ראשית חכמה יראת ה' (ענין יר"ע זו שלמעלה מהחכמה אפ"ל ע"ד והריחו ביראת ה' בנת' בביאור דאתה הצבת שהוא מל' דא"ס שנק' יראה. ובמ"א נת' עוד בשם הרמ"ז שפרש יר"ע הוא ממו"ס שבו מלובש גבורה דעתיק. גבורה גימט' יראה ופי' אם אין יראה אין חכמה היינו שע"י יראה זו

דמל'

והי' לכם לציצית וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה' וגו' למען תזכרו וגו'. ארז"ל (מנחות מ"ג ב') ראה מצוה זו וזכור מצוה אחרת התלויה בה ואיזו זו ק"ש. והיינו שע"י ראיית הציצית יזכור זמן ק"ש בזמנה משיכיר בין תכלת ללבן כו'. וצ"ל למה נק' ק"ש כל מצות ה' הלא היא מצוה פרטי' לכאורה. והנה ענין הציצית היא המצוה שנתנה בלבושים שבלבוש יהי' ניכר ג"כ מצוה כו'. דהנה כתיב (תלים צ"ג) ה' מלך גאות לבש. שבחי' מלוכה מדת מל' היא לבוש אצלו ית' כי למטה במלך בו"ד שייך שפיר ענין המלוכה כי העם היו גם מקודם והם יש ודבר בפ"ע ולכן שייך מלוכה להיות מרומם ומנושא מהם. אבל למעלה הרי ע"י בעצמ"ה הרצון להיות בחי' מלוכה שיהי' מלך כו'. ואין מלך בלא עם כו'. הנה ע"י מה' זו דאנא אמלוך נתהוו כל העולמות כו'. וא"כ קמי' כל"ח ובטל במציאות. ואין על מי להיות מלך. אלא שזהו"ע מדת מל' שנק' לבוש להסתיר ולהעלים אור העצמות כדי שיתראו העולמות ליש ודבר נפרד ויהי' שייך בחי' מלוכה (לפי דעתם. עד"ה כי כארץ פ"ג) וזהו"ע לבוש מלכות. ובלבוש זה צריך לעשות ציצית כי ל"ב חוטין הם המשכות גילוי ל"ב נתיבות ח"ע והיינו להמשיך גילוי הכ"ע במדת מל' ית'. ולהבין זה מהו"ע המשכות לב"כ ח"ע במל' שהו"ע עשיית הציצית בלבוש מלכות. הנה ידוע שהקב"ה נק' חתן וכנס"י נק' כלה ונק' אשה. פי' אשה אש ה' כי ה' הוא מקור הבריאה כמארז"ל (מנחות כ"ט ב') ע"פ אלה תולדות השמים והארץ בהבראם בה' בראם. והיינו ה' מוצאות הפה כללות העש"מ בחי' דבר ה' במהוה עולמות. כי עיקר היות הדיבור הוא השכל העליון המתחלק בה' מוצאות הפה ומתלבש באותיות ועד"מ באדם שהשכל הלב יוצא ומתחלק בה' מוצאות הפה ומתלבש באותיות להיות יוצא תמונת א' ב'. והוא כענין חומר וצורה עד"מ גוש מתכות או כסף בעושים כלים נאים מצוירים זמ"ז שהו"ע צורות המלבישים חומר הפשוט. וכך השכל הלב הוא חומר פשוט ומלבישו צורת האותיות להיות יוצא ומדבר א"ב ג"ד. וכך הוא למעלה שעיקר היות הדיבור עליון הוא ע"י התפשטות הארת או"ס להיות מתחלק ומתלבש באותיות כו'. וזהו כללות ענין הה' שהוא בחי' דבר הוי' שבו מלובש הארת או"ס להוות העולמות. אך ה' הוא בחי' אתא קלילא דלית בי' משכא כמו עד"מ בכחות הנפש יש בחי' פנימי' וחיצוניות. וכמו בכח המעשה שאם כותב איזה דבר שכל הרי מלובש בזה פנימי' כח המעשה או באומן שעושה כלי בחכמה מלובש ג"כ פנימי' כח המעשה. וכשמגביה איזה דבר מלובש בעשי' זו רק כח חיצוני בעלמא. וכן ענין הבל היוצא מהלב הוא התפשטות חיצוני שאינו נוגע לעצמות הנפש כלל. וכן עד"ז למעלה ענין הבל העליון המתלבש בדיבור העליון הוא התפשטות הארה חיצונית מאוא"ס כו' שאינו נוגע אל עצמותו ומהותו ית'. וזהו כללות ענין הה'. והנה ה' זה הוא נשפל להוות עולמות בע"ג ונפרדים ולכן יש בהם"ה אש ותשוקה וצמאון לצאת מהיש ופירוד דבי"ע וליכלל בא"ס ב"ה. וזהו אשה אש ה'. וכן בנבראים דבי"ע יש ג"כ רשפי אש והתלהבות ליבטל במציאות בעצמות או"ס. וכמו"כ באדם ע"י ההתבוננות איך כי בה' בראם אתא קלילא וכמו עד"מ באדם ביטול אות אחת לגבי כללות כח הדיבור וכש"כ לגבי עצמות הנפש כו'. וכמו"כ יובן שמקור ההתהוות (כיון שהוא רק אות ה' עד"מ) הוא הארה בעלמא דכל"ח ולכן יתלהב ויתלהט ליבטל במציאות בעצמותו ית' וכמ"ש (תלים ע"ג) מי לי בשמים כו':

ב **אך** צ"ל כיון שהתהוות העולמות הוא מבחי' לבוש מלכות אשר מלוכה הו"ע ריחוק להיות ברוממות והסתלקות מהעם. ועי"ז נתהוו העולמות להיות יש ודבר נפרד. וזהו אין מלך בלא עם ל' עוממות שכבה בהם האש. א"כ מאין יהי' בהם בחי' אש והתלהבות לצאת מהיש ופירוד וליבטל במציאות. אך ע"ז כתיב (בראשית ב' כ"ג) לזאת יקרא אשה. אש ה'. כי מאיש לוקחה זאת. אש יו"ד. פי' וענין יו"ד דהנה ארז"ל (מנחות שם) ביו"ד נברא העוה"ב. כי עוה"ב הוא עולם התענוג מחמת השגות הנשמות במהות אלקות ועי"ז מתענגים ענג גדול שאין לו קץ כו'. וכמו עד"מ באדם שהתגלות התענוג הוא בהשגה דוקא כשמשיג השכל היטב אזי מתענג. אך כדי שיהי' גילוי השכל בהשגה והבנה עד שיתענג כו'. צ"ל ממוצע. כי כח השכל בחי' נפש המשכלת הוא כח פשוט עדיין שהוא כח כללי להשכיל כו' וראשית הגילוי מכח השכל הוא בבחי' נקודה דחכמה שלמעלה מבחי' גילוי והתפשטות ונק' ברק המבריק כמו ברק שמבריק מתוך החשך. ואח"כ נמשך גילוי השכל במוח ההבנה כו'. וכעד"ז למעלה שראשית הגילוי מאוא"ס הוא בחכמה. והנה חכמה כח מ"ה ביטול הכלי לגמרי. ולכן אין זה נק' גילוי עדיין. ורק אח"כ כשנמשך האור בבינה שם גילוי הכלים להגביל והו"ע עוה"ב עולם התענוג. וזהו ביו"ד נברא עוה"ב. וזהו"ע איש אש יו"ד שבשיו"ד דהכ' שהוא ביטול הכלי לגמרי והינה אלא שהארת או"ס יש ג"כ בחי' אש. והענין כמ"ש בס"י ע"ס בלי מה כשלהבת הקשורה בגחלת. דהגחלת הוא כח האש בהעלם גדול והשלהבת הוא גילוי ההעלם וגילוי זה הוא רק הארה בעלמא מהעלם עצמות כח האש שבגחלת. ולכן ארז"ל במשנה (ביצה ל"ט א') המוציא גחלת לרשות הרבים בשבת חייב ושלהבת פטור כי שלהבת אין בה ממש שהיא רק התגלות הארה מהעלם עצמי' כח האש. והנה בגילוי הארה דשלהבת יש בה גוונים חיור ואוכם וירוק. משא"כ העלם עצמות כח האש שבגחלת הוא מופשט מכל גוון כו'. ומ"מ השלהבת קשורה בגחלת שהוא התשוקה של גילוי השלהבת ליכלל וליבטל בהעלם עצמות כח האש שבגחלת. וככל המשל הזה יובן גם למעלה בענין ע"ס דאצי'. כי פי' אצי' הוא ל' הפרשה והארה. והיינו להיות גילוי מן ההעלם. כי עצמות או"ס ב"ה שלמעלה מאצי' הוא פשוט בתכלית ולמכאמא"כ שמופשט מכל בחי' גילוי ומהות מ"ה ולכן נק' אין לרוב העלמו כו'. והתלבשות או"ס ב"ה בע"ס דאצי' להיות אור החכמה אור הבינה הו"ע גילוי ההעלם. אך התגלות זו היא רק הארה בעלמא ולא מעצמיותו. וכענין אצי' הנאמר בתורה גבי משה ויאצל מן הרוח אשר עליו ויתן על שבעים איש הזקנים כו' (במדבר י"א כ"ה) עד שנתנבאו אח"כ מצד גילוי אור האצי' דמשה עליהם. ומ"מ גבי משה לא נחסר מזה כלום

לפי

אז ימלא שחוק פינו. לע"ל כשיסי' תשלום כל הבירורים אז דוקא יהי' התגלות השחוק. בחי' מקו"ח מקור התענוגים. וכמ"ש (שם ק"ד) ישמח ה' במעשיו שהוא בירור שם ב"ן. עי' בד"ה הוי' לי בעוזרי בשג"ה. ועי' בד"ה והי' אלוו אמון בענין משחקת לפניו בכל עת. וזהו לויתן זה יצרת לשחק בו שע"י יחוד המ"נ והמ"ד יומשך לע"ל התגלות השחוק מבחי' אוא"ס ב"ה מקור התענוגים. ולכן נתנה התורה לנש"י ולא למלאכים. כי נש"י נתלבשו בגוף ונה"ב שמק"נ ומקיימים מצות גשמיים שהכל בירור ק"נ אבל מלאכים הם בעולמות העליונים. קדושה עצומה. והבירור הוא מבחי' יהו"ת לבחי' יהו"ע. לכן אין בזה תענוג כ"כ. משא"כ נש"י ע"י תומ"צ מבררים מק"נ שהוא הבירור מרע ממש. לכן בזה הוא עיקר התענוג עליון דוקא. וכמ"ש ישמח ה' במעשיו דוקא. וז"ש בפ' עקב הן להוי' אלקיך השמים ושמי השמים ורק באבותיך חשק הוי'. השמים הוא עולם העשי' (הרוחני) ושמי השמים היינו בריאה ויצירה שהוא המרכבה דשרפים וחיות ואופנים. ורק באבותיך חשק הוי'. שהאבות היו מרכבה ממש לבחי' יהו"ע דאצי' אעפ"י שהיו למטה בגופים גשמיים לכן בזה דוקא הוא עיקר החשיקה פנימי' הרצון והתענוג כו'. עי' ע"פ שאו כו' בענין ודגלו עלי אהבה מעלת הדגלים של נש"י על הדגלים של מעלה דגל מחנה מכאל כו'. כי המלאכים ממשיכים רק מבחי' א"א אבל נש"י ממשיכים מפנימי' עתיק. וזהו ל' חשק כידוע החילוק בין רצון לחפץ וחשק כו'. וכמ"ש (מלאכי ג') כי תהיו אתם ארץ חפץ. חפץ דוקא:

ד **ועתה** יובן ענין שדין עשתה ותמכור וגו'. פי' שדין ס' דין. היינו תושבע"פ שהם ס' מסכתות. וכולם אומרות גדרים וסייגים. וזהו ס' דין. והנה מל' פה תושבע"פ קרינן לה. ויש בה ג"כ ק"כ צירופי אלקים ועם ה' אותיות גימט' קכ"ה. וזהו ג"כ גימט' שדין עם הכולל. והנה זהו עדיין בקדושה גבוה מאד. ומבחי' זו לא נתנה יניקה לסט"א. וכמ"ש (ישעי' מ"ב ח') וכבודי לאחר לא אתן. אך יש ג"כ הלבושים מה שהמל' מתלבשת בהם. שהם מבי"ע. והלבושים נק' ג"כ שדין כמ"ש (שה"ש ג' ז') הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה כו'. והיינו י"ב בקר דבריאה י"ב שבטים. ובכל א' מלובש ה"ג דמל' (עי' ביאור ע"פ וכל בניך וביאור ע"פ וספרתם). ה"פ י"ב גימט' ס'. והם כפולות הרי ק"כ. ועם כללות ה"ג קכ"ה גימט' שדין עה"כ. והנה בהלבושים יש אחיזה להיצונים שיכולים לקבל יניקה מהלבושים דבי"ע. וזהו שדין עשתה ותמכור שהלבושים דמל' נתנו לסט"א לקבל יניקה מהם. (אולי זהו ג"כ מרומז במ"ש הרמ"ז בפי' ותהלתי לפסילים). והגור נתנה לכנעני. החגור מוסיף כח ואומץ. כך כשנמשך מהלבושים יניקה ושפע לסט"א עי"ז נתוסף בהם כח ואומץ. אך תכלית המכוון הוא שכשיתבררו הלבושים מהסט"א יהיו אח"כ במעלה ומדרגה גבוה יותר לאין קץ והוא מ"ש (שם אח"כ) עוז והדר לבושה שכשיתבררו יהיו במדרגת עוז והדר כו'. עי' ביאור ע"פ אתה הצבת כו'. ותשחק ליום אחרון. שהשחוק והתגלות התענוג שע"י בירור זה הוא ליום אחרון. כי יש אני ראשון ואני אחרון. אני ראשון הוא בחי' שרש הנאצלים. ואני אחרון הוא בחי' אחרונה שבמאציל. וזהו ותשחק ליום אחרון שהשחוק נמשך מבחי' אני אחרון. (ועי' בלקו"ת):

ועתה יובן ג"כ ענין שדין בציצית. דהנה נת"ל ענין ל"ב חוטי הציצית שהם לבנ"ה. וקשורים בהטלית שהוא בחי' לבושי' כתלג חיור כוכ"ע. ועתה ית' באופן אחר קצת. שהטלית רומז לבחי' מל' דאצי' שהיא ג"כ בחי' לבוש ומקיף. כי כמו שיש בחי' מקיף כללי שמקיף וסובב לכל ההשתלשלות דד' עולמות אבי"ע. כן יש מקיף פרטי והוא מל' דאצי' שמקיף וסובב רק לג' עולמות בי"ע. ולכן צריך לקשור הציצית שהם לבנה"ע שהיא ראשית האצי' בהטלית שהוא בחי' לבוש מלכות דאצי' אחרית וסודכ"ד שיהי' המשכת לבנה"ע במל' וכמ"ש המגיד מראשית אחרית. (וג"ז אמת שהציצית נמשכים מהטלית שהוא המקיף הכללי סוכ"ע. וגם הכח להיות נמשכים הציצית בהטלית דלבוש מל' דאצי' הוא ממקיף הכללי דסוכ"ע). ועז"כ והי' לכם לציצית לכם דוקא בכנס"י בחי' מל' דאצי' עצמה. שמבחי' זו לא יש יניקה לסט"א ככ"ל בענין וכבודי לאחר לא אתן. אבל שיומשכו הציצית לבנ"ה ג"כ בהשדין לבושים דבי"ע. ב"ה מחייבין כיון שהם עצמן קדושה. וב"ש פוטרין כיון שהלבושים נתנו לסט"א וע"כ יכול להיות תוס' יניקה להיצונים ג"כ מהציצית לבנ"ה. ולכן פוטרים. וזהו הטעם גזירה משום כסות לילה. לילה השך הו"ע קליפות וסט"א. והשדין הנ"ל הגם שבעצמו הוא קדושה מ"מ הוא נעשה כסות לילה שמתלבש בקליפות. ולכן ס"ל לב"ש שא"ל להמשיך הציצית בהשדין. כ"א דוקא בהטלית שהיא לבוש מל' כמ"ש והי' לכם לציצית. לכם דוקא. עי' בפע"ח שער הגהמ"ל בפי' לא זכיתי שתאמר יצימ"ל בלילות ע"ש. ועי' בלקו"ת ר"פ נשא פ"ב בהג"ה בענין כלה נאה וחסודה כו' דלב"ה לא ימתין בוע"ע עד שיהי' תהלה סו"מ אדרבא שע"י ההמשכה שבוע"ע יפלו כל החיצונים כו' כי מעט אור דוחה הרבה השך כו' ע"ש. ועד"ז ג"כ י"ל טעם ב"ה בענין שמחייבין שדין בציצית:

ענין פשתן עי' בלקו"ת פ' אחרי בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר מענין בגדי בד דכה"ג ביוכ"פ. אח"פ בתה"פ שלמעלה מגדר ע"ס חד ולא בחושבן. ולכן הוא לבן כי לבן גוון עלמי מבא"כ שאר הגוונין מורכבים. ויש להעיר מענין לבן שיש ב' בחי'. א' לובן העליון שלמעלה מאצי'. והב' לבן התחתון שבק"נ ונק' לבן הארמי עי' בסידור ד"ה עד הגל. ועי' בד"ה עם לבן גרתי. וכמו"כ הו"ע פשתן לבן שייך לבחי' לובן העליון ונפל בשבה"כ בק"נ. ולכן ב"ד אותיות ש"ק בא"ת ב"ש ושק אשים כסותם. וזהו ג"כ ענין ד' מאות שקל כסף שנתן אברהם לעפרון. כסף הוא לבן (מבא"כ זהב אדום) שייך לבחי' בד לובן העליון. ונתינתו לעפרון הוא בדרך ירידת הבירורים עי' בת"א פ' וישלח. וכיון שנתלבש בק"נ נתהוה מזה ת' איש לעשו. וזהו בד אותיות שק. ולע"ל כשיתברר ת' שקל כסף מק"נ יהי' מזה ת' עלמין דכסופין עי' תו"א הנ"ל. וזהו שדין עשתה ותמכור שעתה נפל השדין של פשתן בק"נ. והגור נתנה לכנעני. ולע"ל כשיתברר שדין הנ"ל יהי' עוז והדר כו' ת' עלמין דכסופין. וזהו ותשחק ליום אחרון:

והי'

במליאות שאוא"ס ב"ה השורה בהכ"ע שהוא ית' יחיד ומיוחד כמו עד שלא נבה"ע. וענין אורייתא סתים וגליא. היינו חיצוניות חכמה המתלבשת בהמדות נק' גליא (עי' ביאור שני ע"פ יונתי בלקו"ת בהגהתו) ופנימי' ח"ע המיוחד במהוע"ל אוא"ס ב"ה נק' סתים. וזהו"ע אם אין חכמה אין יראה שהיראה היא פנימי' לגבי חכמה וכמאמרז"ל (שבת ל"א ב') מאן דלית לי' דרתא ותרעא לדרתא עביד כו'. וע"כ נ"ל התקשרות גליא דהנשמה בגליא דאורייתא היינו לקשר השכל שלו בתורה וגם המדות שילמוד ברצון ותשוקה וחפץ. וגם לקשר הסתים דנשמה בסתים דאורייתא. שהוא הרצו"ד בכל מאדך ליכלל וליבטל במהוע"ל א"ס השורה בפנימי' ח"ע. וזהו הכל הקשר של המקבל לגבי המשפיע. ועי"ז אח"כ יתקשר ג"כ ב' בחי' סתים וגליא דאורייתא בפנימי' כנ"ל ממש. וזהו"ע הב' קשרים דוקא. וענין אורייתא מתקשרא בקוב"ה היינו כי תכ"ע אין ערוך כלל לגבי אוא"ס (כולם בחכ' עשית כו') יותר משאין ערוך עשי' גשמי' לחכ"ע. ורק שצריך לעשות התחברות ויחוד אוא"ס בחכ'. לכן נק' זה בשם קשר ג"כ ע"ד הנ"ל בענין ישראל מתקשראן באורייתא. וזהו"ע הנגינות טעמי תורה רגלא דאורייתא. שהם אותיות הממשיכים הגילוי מבחי' עצמי' אוא"ס ב"ה מקור התענוגים. וזהו שירה עמי בחולם. וענין הב' קשרים היינו כי קוב"ה סתים וגליא. בחי' אור המלובש בהכ"ע. ומהוע"ל א"ס הסוכ"ע. ולכן ענין אורייתא מתקשרא בקוב"ה הוא ג"כ ב' קשרים סתים וגליא דאורייתא לבחי' קוב"ה סתים וגליא. ובאמת הא בהא תליא שע"י שישראל מתקשראן באורייתא עי"ז אורייתא מתקשרא בקוב"ה. וזהו"ע הטלית וחוטי הציצית. שהטלית הוא בחי' לבוש סוכ"ע. והצ"צ חוטים הם לבכ"ה דתורה. ולכן א"צ לצאת מהטלית עצמו. כי הכ"ע אין ערוך כלל לגבי מהוע"ל הסוכ"ע ולכן צריכים ליקח חוטין אחרים ל"ב ולקשרם ולחברם בטלית ע"י שני קשרים. שהוא לעשות התורה. להיות אורייתא מתקשרא בקוב"ה. וזהו וזכרתם כו' ולא תתורו כו'. שענין הזונה היא שמקבלת תענוג מאיש אחר. ולכן אסורה עוד לבעלה. כך כשנש"י נמשכים ומתקשרים לרדוף אחר תענוגים גשמיים. שהוא קשר דקליפה אותיות שקר. אזי א"א להיות עוד מתקשראן באורייתא. ולכן נ"ל וזכרתם כו' ליקח לעצמו בחי' זכרים ומשפיעים את מצות הוי' היינו שיהי' רק התומ"ל בחי' משפיעים בו והוא יהי' מקבל רק מהם וכמ"ש ועמך לא הפלתי שלא יהפוך בתענוגים גשמיים ורוחניים רק ליבטל וליכלל בה"ע כנ"ל. אך להבין איך יבואו לזה ע"י ראיית הציצית. נ"ל תחלה הקושיא איך נתהוו ממאמר ה' תענוגים גשמיים וגם דברים האסורים וכמו נחש וכל העופות טמאים נתהוו ג"כ ממאמר תוצא הארץ נפש חי'. והענין יובן ממה שממאמר נעשה אדם נתהוה אדה"ר שהי' בעל שכל גדול מאד והי' לו מדות האוי"ר גדולים (כי בחי' אותיות של עולם העליון נעשים מקור השכ' בעולם התחתון מל' דבריאה עתיק ליצירה כו') ומ"מ הי' גם פרש ופסולת יוצא מגופו לחוץ. וא"כ ע"כ מוכרח שהמאמר הוא ציור אדם. ויש בו ג"כ פסולת. ולכן מפנימי' ועצמי' מאמר תדשא הארץ כו' נתהוו עולמות עליונים כידוע דשא ועשב הם ב' מיני מלאכים כנ"ל ואח"כ מפסולת המאמר דרך הפרשה נתהוו כל התענוגים גשמיים. והנה ע"י ראיית הציצית יתבונן איך שלבכ"ה הם רק קשורים בהטלית כי מנ"ע אינן ערוך כלל וגם מלבכ"ה נמשך עס"מ וכ"ב אותיות ועס"מ גופא הם רק מהי' עולמות עליונים ורק מפסולת דרך הפרשה נתהוו כל התענוגים גשמיים עי"ז נמשך ולא תתורו כו' כ"א רק להיות מתקשראן באורייתא שאורייתא מתקשרא בקוב"ה כנ"ל וד"ל. ואח"כ למען תזכרו שנש"י נעשים זכרים ומשפיעים בתורה עי' בלקו"ת:

ג **ועתה** נבוא לענין סדין בציצית. הנה כתיב (משלי ל"א) סדין עשתה ותמכור וגו'. ותשחק ליום אחרון. ותחלה נ"ל ענין ידיעה ובחירה. כיון שהקב"ה יודע מתחלה כל מה שיהי' כמ"ש (ישעי' מ"ו יו"ד) המגיד מראשית אחרית. וידע מתחלה חטא עה"ד כי התורה קדמה לעולם אלפים שנה וגם פ' חוקת שמבואר בה ענין הפרה הי' ג"כ כתוב בתורה והרי הפרה באה לטהר טומאת מת אשר המיתה נמשך מחטא עה"ד. וא"כ הרי מוכרח להיות כמו שידע ואין שייך שינוי. אך באמת אעפ"י שיש למעלה ידיעה מ"מ יש למטה בחירה כי הידיעה שהיא בבחי' מקיף שאין מכריח הבחירה כלל. ורק שהוא יודע איך יבחור האדם. וכמו ידיעתינו בעבר כך ידיעתו ית' בעתיד. ולכן אעפ"י שידע בתחלה מחטא עה"ד. מ"מ שייך העונש על החטא זה. אך זה גופא נ"ל למה הי' זה מלפניו ית' לברוא הקליפות ושע"י שמהם נמשך היצה"ר ושיהי' נ"ל בחירה כו'. הנה כתיב (תלים ק"ד) לויתן זה יצרת לשחק בו. ואחז"ל (ב"ב ע"ה) ע"פ העשו יגש חרבו (איוב מ' י"ט) עתיד גבריאל לעשות קניגיא עם לויתן ואלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו כו'. והוא כמשל השחוק שעושים השרים שעושים מלחמה בין דוב ונמר וכשיתגבר הנמר על הדוב וינצחו נעשה מזה שחוק ותענוג. ולפעמים גם מסייעים את הדוב כדי שיהי' צורך להנמר להתגבר יותר ברוב עוז כו'. אך לבסוף אין מסייעים כ"א למי שרוצים שינצח. כמו"כ קודם חטא עה"ד הי' הקדושה מובדל לגמרי מהקליפה ולכן גם באדה"ר לא הי' יצה"ר כלל. וע"י חטא עה"ד נפלו ניצוצות ונשמות דקדושה ונתלבשו בקליפות. ולכן גם באדה"ר נתהוה יצה"ר כח המתאוה לתאוות גשמיים. והקליפה עלתה למעלה בגבול הקדושה עי' מ"ש ע"פ מצות יאכל כו' ויש מלחמה גדולה בין הקליפה ובין הקדושה שהקדושה רוצה להוציא הניצוצות שנפלו ולבררם שיתכללו באלקות ממש. והקליפה רוצה להתגבר ולהוסיף עוד איזו יניקה כו'. וכן באדם יש מלחמה גדולה בין הנה"א והנה"ב פעמים זה גובר ופעמים זה גובר כי האדם הוא עולה ויורד ועולה שאינו עומד במדרגה א'. ותכלית המכוון הוא שיתגבר הקדושה ויהי' אתכפי' סט"א ואתהפכא מחשוכא לנהורא. וזהו לויתן זה יצרת לשחק בו. פי' לויתן הוא כמ"ש הפעם ילוה כו'. חיבור ויחוד. היינו חיבור האין ויש שהוא העלאת מ"נ מהבירורים עם המשכת מ"ד עד שיהי' יחוד עליון. הוא כדי לשחק בו. כמו ענין השחוק שבאדם הוא מריבוי התגלות התענוג והשמחה וכעד"ז ג"כ ענין השחוק למעלה הוא התלבשות ת"ע מבחי' עצמות אוא"ס ב"ה מקור התענוגים כמ"ש (תלים ל"ו) כי עמך מקור חיים. וזהו שחוק בגימט' מקו"ה ובגימט' אוא"ס וכמ"ש (שם קכ"ו)

אז

השגה זו ורק ששומעים מה שהשרפים אומרים קדוש. ולכן אומרים ברוך המשכה כו'. אך להבין מהו עבודת מלאכים אלו. הנה כתיב (תלים נ"ו) אז ירננו כל עצי יער. וכתיב (שם ק"ד) ישבעו עצי הוי'. וגם ג"ע נק' בשם נטיעה וצמיחה כמ"ש (בראשית ב') ויטע כו' ויצמח כו'. והענין דהנה כל הבחי' דלה"מ יש ג"כ ברוחניות בנפש. כי האותיות נק' דומם כנודע והמדות נק' צומח כי במדות יש קטנות וגדלות. והשכל נק' חי כמ"ש (קהלת ז') החכמה תחי'. ובחי' משכיל מקור השכל נק' מדבר. והנה המלאכים דבריאה שעבודתם הוא במוחין והשגות אלקות ע"כ נק' בשם בהמות וחיות. אבל מלאכים דיצירה שעבודתם הוא רק במדות התפעלות רשפי אש האהבה וכלוה"נ אליו ית' ע"כ נקראים בשם צומח. וע"ז כתיב (בראשית א') תדשא הארץ דשא עשב כו' ופי' בזהר (ח"א י"ח ב') שהם ב' מיני מלאכים יוצר משרתים ואשר משרתיו כנודע. וז"ש אז ירננו כל עצי יער דקאי על מלאכים דיצירה שעבודתם הוא ברנה והתפעלות כו'. והאופנים דעשי' הוא בחי' דומם שהו"ע הודאה וביטול. וצבא השמים לך משתחוים. ולכן זכרי' שהי' בגלות ראה המרכבה בסוסים אותיות בחי' דומם. נמצא שמדרגת עולם הבריאה הוא בחי' חי ועולם היצי' בחי' צומח. ועולם העשי' דומם. אבל עולם האצי' נק' בחי' אדם ועל דמות הכסא דמות כמרא"ד עליו כו' כי באצי' הרי איהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון. והנה כריחוק שבין חי למדבר כעד"מ הריחוק שבין בי"ע לאצי' כי בי"ע נבראים משא"כ אצי' הוא אלקות. ולכן חביב אדם שנברא בצלם. לפי שהוא ציור ורמז לבחי' אצי' בחי' אדם. והשרש לד' עולמות אלו הוא שם הוי'. כי שם הוי' הוא בחי' ממכ"ע שמלובש בכל עולם לפי ערכו. ולכן מד' אותיות הוי' נתהוו ד' עולמות אבי"ע:

והנה יש ג"כ חיות בבחי' או"מ. כי באמת כתיב (תלים קל"ה) כל אשר חפץ ה' עשה שע"י החפץ ורצון ה' שהוא בחי' מקיף מזה נתהוו כל העולמות. וכמ"ש בע"ח כאשר עלה ברצוה"פ מזה גופא נתהוו כו' וכמארז"ל (אבות רפ"ה) והלא במאמר אחד יכול להבראות כי ע' מאמרות הם מחכמה ולמטה בחי' ממכ"ע. אבל מאמר אחד הוא רצוה"ע הסוכ"ע. והי' יכול להיות ההתהוות ע"י בחי' סוכ"ע לבד אלא שכעבר"ל ית' שיתהוו העולמות ג"כ ע"י ע' מאמרות בחי' ממכ"ע כדי שיהי' להעולמות שני מיני חיות. א' להיות מלובש בפנימי' והב' בבחי' או"מ. אבל המקיף הוא ג"כ מחי' ואינו רק מקיף לבד. וכמ"ש (דה"א י"ב י"ח) ורוח לבשה את עמשי. וארז"ל (מגילה י"ד ב') שהלבישתו רוה"ק. הרי ע"י הלבוש ומקיף עליון נתנוצץ בו רוה"ק שהו"ע גילוי (עי' מענין רוה"ק בהרמ"ז פ' בלק דקפ"ז ע"פ המלאך הגואל. דהיינו המל' מלך שהאור המזהיר בה ויוצא מזעיר שנק' רוח הוא מאבא שסודו קודש עכ"ל ע"ש. והיינו יסוד ז"א שבתוכו מלובש יסוה"ב. וזהו ג"כ ענין דוד שאמר ס' תלים ברוה"ק. ועד"ז ג"כ הו"ע ורוח לבשה את עמשי שהלבישתו רוה"ק). וכמ"ש (תלים קכ"ה) ירושלים הרים סביב לה וה' סביב לעמו. שהו"ע שומר כו'. וכמ"ש (דברים ל"ב) יסובבנהו יבוננהו. שנמשך מזה בינה כו'. ונמצא שמה שהוא ית' סובב ומקיף העולמות עי"ז הוא מחי' אותם רק שהוא בדרך העלם. והנה ממכ"ע שהוא הגילוי בפנימי' שהו"ע שם הוי' הוא רק הארה בעלמא כי יו"ד הוא למלוא נקודה כו'. משא"כ מהוע"ל ית' הוא סוכ"ע. וב' בחי' אלו באדם הוא כחות הנפש שמתחלקים באברי הגוף. ועצם הנפש שלמעלה מהתחלקות וכש"כ מקיף הנשמה:

ב **ועתה** נבוא לענין הטלית וחוטי הציצית. הנה הטלית שהוא לבוש. הוא כמ"ש (תלים צ"ג) הוי' מלך גאות לבש. וכתיב (דניאל ז') לבושי' כתלג חוור. בחי' מקיף סוכ"ע. ריח בגדיו ריח הו"ע מקיף. והל"ב חוטין הם לבכ"ח. ח"ך מ"ה. טעמים. או"פ. וכמו למטה באדם יש ב' בחי' לבוש ומזון. אשר מזון הוא השפעה פנימי' כי המאכל נהפך לדם והדם הולך בכל האברים ובכ"מ הוא מחבר כחות הנפש בגוף. והלבוש הוא מקיף כל האברים בשוה. ומ"מ הוא מחמם ומתקן הגוף. וכעד"ז למעלה בחי' ממכ"ע נק' מזון ובחי' סוכ"ע נק' לבוש. ולכן בחי' מל' שהיא רוממות והתנשאות נק' לבוש. ולע"ל יהי' לבושי' כתלג כו' (כ"ה בילקוט תלים סי' צ"ג). והנה התורה נק' מזון כי התורה שהיא פי' המצות מושג בפנימי'. משא"כ המצוה שהיא רצוה"ע ב"ה אינו מושג. ולכן מהמצות נעשו לבושים בג"ע. והנה הטלית שהוא לבוש הוא בחי' סוכ"ע. והל"ב חוטים היינו לבכ"ח תורה ממכ"ע. ומה שנק' ציצית היינו כי הכתיב הוא קצר והולך למרחוק מאד. כך הוא התפשטות הס"ע למטה מטה בגשמי' עד"ה ושמתי כדכד בסופו. אך צ"ל מה שהל"ב חוטין צריכים להיות שלא מהטלית דוקא ורק שצריך לקשרם ולחברם בהטלית ע"י קשר. משא"כ אם היו יוצאים מהטלית גופא הי' פסול משום תעשה ולא מן העשוי. הנה אי' בזהר (ח"ג ע"ג א') תלת קשרין מתקשראן ישראל ואורייתא וקוב"ה. ישראל מתקשראן באורייתא כו'. כי ענין הקשר הוא דוקא בשני דברים שהם בעלם נפרדים ורחוקים מאד. וע"י הקשר מתקשרים ומתחברים והיו לאחדים ממש. וכמו"כ הו"ע ישראל מתקשראן באורייתא כי נש"י אינן בערך כלל לבחי' תורה כי כל נשמה היותר גבוה (ואפי' נשמה דאצי') היא בע"ג. אבל התורה היא ח"ע שבתוכה מלובש אא"ס הבל"ג. ולכן כתיב (איוב י"א ט') ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים. ולכן ע"י חכמה נתהוו כל העולמות כמ"ש (משלי ח' ל') ואהי' אצלו אמון ואהי' שעשועים וגו' (עד"ה ואהי' אצלו אמון. אמון רצוה"ע שעשועים ת"ע והכל מלובש בתורה) וזהו כלי חמדה שבה נבה"ע (משא"כ הנשמות אין יכולים להוות יש מאין) ומ"מ ע"י לימוד התורה הרי מתאחד ח"ע המלובשת בהלכות הגשמיים עם שכל האדם הלומד עד שמשיג היטב בפנימי'. ולכן נק' זה בשם קשר כי ענין הקשר הוא דוקא בשני דברים הרחוקים שמתחברים ומתאחדים כנ"ל. אך קשר של קיימא הוא שיהי' דוקא שני קשרים. אבל קשר אחד אינו כלום שבמהרה יתפרד. והענין כמש"ש בזהר ישראל סתים וגליא. אורייתא סתים וגליא. קוב"ה סתים וגליא. וכולהו מתקשראן דא בדא. הנה גליא שבנש"י הוא חיצוניות הנשמה היינו שכל ומדות שלה. והסתים הוא עצמי' חכמה כח מה שבנפש שהוא הביטול שלמעלה מהשגה שמבחי' זו נמשך מס"נ כמ"ש בתניא פי"ח וי"ט. והיינו דעו"ד בכל מאדך ליבטל

במציאות

אוא"ס ב"ה. ולכן נק' הצדיקים שותפים להקב"ה. וכמו בהמשל חלק השכר הוא גדול יותר כמו"ש בהגמ' הרי א"ה עמ"ש. וביאור זה נת' בביאור ע"פ אז ישיר הנ"ל. ועפ"ז יובן ג"כ ענין הבגד והשלמה דציצית שהוא של שותפות כו'. כי הנה נת"ל אשר השלמה דתורה היא לבוש לאוא"ס ב"ה מלמעלמ"ט שעל ידה הוא המשכת אוא"ס בהעולם וגם לבוש להנשמה מלמטלמ"ע שעי"ז יכולים לחזות בנועם הוי'. נמצא שהתורה היא בגד של שני שותפים שאוא"ס מתלבש בה להאיר בהעולם ונש"י מתלבשים בה לחזות כו'. עוד זאת כמ"ש בתניא שכאשר האדם עוסק בתורה לשמה ובביטול מתלבש הנפש ממש בחכמתו ורצונו ית'. והנה כל העוסק בתורה הקב"ה יושב ושונה כנגדו שאוא"ס מתלבש אז ג"כ בחכמת התורה. א"כ כביכול אוא"ס ונש"י שניהם מתלבשים בלבוש א' של התורה לכן זהו בגד של שני שותפים כו' עד"מ שנים המתכסים בטלית א' בבת אחת כו' וע"כ בגד של שני שותפים חייב בציצית שיוכל להיות על ידו המשכת האור. (והנה כמו השותפות דצדיקים בבריאת העולמות היינו כי הקב"ה ברא אותן בבחי' יש והצדיקים ממשיכים התגלות אלקות כמו"כ ענין השותפות בהבגד י"ל כך כי כבר נת"ל שבתורה יש אור ושלמה והתורה שנתנה לנו היא בחי' שלמה דהיינו העלם והסתר שמאיר רק בבחי' גבול ומדה כנ"ל ונש"י ממשיכים התחברות האור והשלמה שגם בהשלמה יהי' התגלות אוא"ס הבל"ג. לכן זהו השותפות). והנה דוקא בבחי' בגד ושלמה שהוא לבוש אור מקיף דתומ"צ בזה יכול להיות שותפות לנש"י עם הקב"ה כי שניהם שוים בזה כו'. עי' בלקו"ת פ' אחרי בביאור הא' שע"פ כי ביום הזה יכפר וז"ל וכיסוי זה (דתורה) נמשך מבחי' או"א כו' דהיינו שנמשך מקיף א' לשניהם לצורך היחוד כו' ע"ש. אבל בבחי' לולב שהוא המשכת הדעת או"פ דהיינו הגילוי בפנימי' כו' בזה אין שייך שותפות לנש"י עם הקב"ה כי בודאי אינם שוים בזה כו' (שאינו דומה הגילוי בז"א שהוא א"ס לבחי' הגילוי במל' שה ההתגלות עלמדאת"ג כו') ולכן צריך לנענע תחלה לו"ק ואח"כ ללב כי מתחלה הוא ההמשכה בז"א ואח"כ נמשך למל'. לכן אין יוצאין בלולב של שני שותפים. וסוכה כשרה אפי' בשאולה. כי הוא מקיף הרחוק דהיינו בית שמקיף הכל כאחד שלמעלה מבחי' לבוש מקיף הקרוב ולכן אפי' סוכת גנב"ך כו' כשר. (כי גם לעכו"ם יש צל מקיף הרחוק כמ"ש סר צלם). (וי"ל כי סוכה הוא מקיף עליון שלמעלה מאתעדל"ת בחי' על עד"ה האזינו הא' ולכן אפי' שאולה כשרה כיון שא"א להמשיכה בעצמו. ורק טלית לבוש מקיף הקרוב צ"ל שלו שהוא בעצמו יעשה וימשך הלבוש כנ"ל ולכן טלית שאולה פטור כו' משא"כ סוכה):

ח **וענין** מה שנז' ג"פ ציצית ועשו להם ציצית כו' ונתנו על ציצית כו' והי' לכם לציצית. הענין כי ציצית הוא גם ל' שערות כמ"ש (יחזקאל ח') ויקחני בציצית ראשי. והנה קדושה תלוי בשערות כמ"ש בזה"ק (ח"ג מ"ח ב'). והיינו כי השערות הם המשכות מבחי' קדוש ומובדל שא"א להיות הגילוי כ"א ע"י שערות דוקא. גם כי קדוש קדש ו'. ו' שנמשך מקדש. והוי"ו הוא בראשו יו"ד נקודה ונמצא ואח"כ נמשך הקו והאורך כו' וה"ז כמו שערה שיונקת מהגומא היות מצומצם ציור יו"ד והשערה עצמה ציור וי"ו. והנה יש ג"פ קדוש שהם ג' עטרות שנת' ע"פ והייתם קדושים באריכות. וזהו"ע הג"פ ציצית נגד הג"פ קדוש. והיינו כי ציצית הוא ל' הסתכלות והשגה. וגם ל' שערות. והיינו כי ההסתכלות וההשגה הוא רק בבחי' ג' מיני שערות שהם ג"פ קדוש. כי כל הגילוים וכל המשכות הוא רק ג"פ קדוש (שהם ג' מיני שערות הדומים שחורים לבנים כו' שערות לבנים דא"א ושערות שחורות דז"א ושערות אדומות דמל'. עי' ביאור זה ע"פ יגלה בתער השכירה). ומה שבאחרונה כתיב לציצית שאינו מובן מהו הלשון לציצית וכבר עמד ע"ז הש"ך על התורה. הענין כי לציצת בגימט' תר"ך בחי' כתר. והיינו שהוא ההשגה בבחי' קדוש הג' מלמטלמ"ע שהוא העטרה שנטל לעצמו עי' ע"פ והייתם קדושים הנ"ל. והנה ארז"ל (מנחות מ"א סע"ב) אין ציצית אלא יוצא. והיינו כמ"ש (שה"ש ג') צאינה וראינה כו' בעטרה כו' שבבחי' העטרה שבראשו צ"ל צאינה מהכלים דוקא. וזהו לציצית וראיתם אותו. אותו ממש. (ע' מענין ואותו תיראו בלקו"ת פ' ראה בביאור ע"פ אחרי כו' תלכו כו'). וזהו וריח שלמותיך כריח לבנון שבהשלמה מאיר האור מבחי' לבנון כ"ע שהו"ע לציצת בגימט' תר"ך כו':

והי' לכם לציצית וראיתם אותו וזכרתם וגו' ולא תתורו וגו' למען תזכרו וגו'. וצ"ל איך ע"י ראיית הציצית יוכלו לבוא לבחי' וזכרתם. ולא תתורו. למען תזכרו. גם מהו"ע ב' פעמים זכירה. גם צ"ל הדין דסדין בציצית ב"ש פוטרין וב"ה מחייבין. והלכה כב"ש גזירה משום כסות לילה (מנחות מ' רע"א). הנה ידוע מ"ש בזהר (ח"ג רכ"ה א') איהו סוכ"ע וממכ"ע. פי' ממכ"ע הוא החיות אלקות שמלובש בהעולמות ולכן הוא מתחלק ומתלבש בכל עולם לפי ערכו וכמו שאנו רואים למטה בעוה"ז הגשמי מתחלק החיות אלקות להחיות ד' בחי' דצח"מ. שדומם אינו מלובש בו כ"א נפש המרכבת לבד. וצומח מלובש ג"כ נפש המרכבת ונוסף ע"ז מלובש בו נפש הצומחת ג"כ שצומח ועולה. ובחי מלובש חיות אלקות יותר היינו שמלובש בו נפש הצומחת והמרכבת ונוסף ע"ז מלובש בו ג"כ נפש החיונית הפועל חיות ותנועה. ובמדבר מלובש בו כל הג' נפשות הנ"ל ונוסף על כ"ז מלובש בו ג"כ נפש השכלית המדברת. ובדרך פרט יש במדבר גופא רבבות מדרגות וכמו שבדרך כלל יש נביאים וחכמים וסתם נש"י. וכן בחי הרי יש ברי' גדולה כפיל וקטנה כנמלה. אבל בדרך כלל מתחלקים כל הנמצאים לד' בחי' דצח"מ וחיות אלקות מלובש בד' בחי' אלו. שבחי מתגלה יותר חיות מבצומח ובמדבר יותר מבחי. ולהבין מה שמתחלקים כל הנמצאים לד' בחי' דצח"מ. הנה כתיב (ישעי' מ"ג ז') כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. ג' עולמות בי"ע. והו"ע שרפים וחיות ואופנים. שרפים אומרים קדוש. והיינו שמשיגים איך שאוא"ס ב"ה הוא קדוש ומובדל מהעולמות ולכן אני הוי' ל"ש. והיינו לפי שהם בעולם הבריאה ראשית התהוות יש מאין וקרוב יותר אל האין ע"כ משיגים איך שהוא ית' קדוש ומובדל. אבל חיות ואופנים שהם ביצירה ועשי' אין להם

השגה

י"ל ג"ע לגבי עולם הבריאה נקרא דבר שיש בו ממש. כי בבריאה רק השגת המציאות לבד ולכן זהו דבר שאין בו ממש. וג"ע השגת המהות באלקות. עי' טוב טעם הדברים ע"פ אל מול פני המנורה ובת"א פה"ש. ולכן זהו דבר שיש בו ממש. ובחי' ממש זה יוכל להיות גם ע"י לבושים ממשי כו'. ורק שכדי להשיג בבחי' לבושי' ושער רישי' צ"ל דוקא לבושים מצ"פ ולכן הכה"ג בקדה"ק בבגדי בד דוקא. דיש כמה בחי' בלבושים לכמה בחי' השגות באורות עליונים) :

ועתה יובן ענין טלית שאולה שהיא פטורה מן הציצית. כי הנה נת"ל בענין ציצית הוא השתכלות לחזות בנועם הוי'. ולכן הבגד שחייב בציצית הו"ע לבושים הנעשים מתומ"צ. וא"כ צ"ל הלבוש שלו. דהיינו שהוא בעצמו יעשה הלבוש. והוא דוקא ע"י קיום התומ"צ בבחי' עבודה ועמל. שיהי' עמל ויגע אחר המצוה להשיגה וכמ"ש בזה"ב (קכ"ה א') לשלם באגר שלים כו'. וכשמשיגה יקיימה בשמחה של מצוה. שיהי' ב' הבחי' תחלה בחי' עומ"ש עול דוקא. ואח"כ שמחה ש"מ כו'. דהיינו שהשמחה צ"ל מהעבודה גופא על שזכה להיות עבד לממה"מ הקב"ה וכמ"ש תחת אשר לא עבדת את הוי' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל. פי' מרוב כל יותר מכל התענוגים שבעוה"ב שאין עבודה כי לאחר רק לקבל שכרם כו' וע"כ יפה שעה אחת בתשומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב. וזהו השמחה דצדיקים שמחו צדיקים בהוי' רננו צדיקים בהוי' כו'. וכן עסק התורה יהי' בבחי' עמל דוקא אינו דומה שונה פרקו מא"פ לשונה פרקו מא"פ ואחד וכדפירש"י על למיימינים בה שעוסקים בתורה בכל כחם ע"ד יד ימין שיש בה כח. אזי הוא עושה ומתקן ע"י עסק התומ"צ לבושים טובים מאירים ובהירים בבחי' אספה"מ שתוכל הנשמה להשיג על ידם במהות אלקות נועם הוי'. ואזי הבגד שלו וחייב בציצית כו' שציצית הוא ל' השתכלות כנ"ל. משא"כ כשעושה המצות בקרירות רק ע"ד מצות אנשים מלומדה. וא"כ אינו עושה ומתקן וממשיך כלל לבושים בעצמו (כ"א רק מה שהמצות מצ"ע הם לבושים) ולכן זהו נק' טלית שאולה שאינו חייב כלל בציצית כי הלבוש שחייב בציצית הוא דוקא כשהוא בעצמו עושה ומתקן הלבוש. (עי' בת"א פה"ש בלבון אדמו"ר נ"ע בענין לבושי המצות דאין הפי' שנעשים מחדש. אמנם הם מתבררים דוקא ע"י זווג מ"ן ומ"ד של המצות. כי שרש הלבושים אצל דאימא כו' לבוש נה"י שלה כו' ע"ש וזהו בחי' השלמה שנז"ל מה' בינה כו'. ועי' בה"ז פ' בשלח בענין הארבין. והנה כדי לחזות בנועם הוי' ע"י הלבושים א"א כ"א כשמתבררים מהרע שבהם. כי ע"י חטא אדה"ר נפגמו הלבושים ונתערב בהם תערובות רע. וע"כ העבודה לתקן הלבושים ולהפרידם מהרע. וכאו"א צריך לברר ולתקן הלבוש השייך לשרש נשמתו. ובכ"י נתקן חלק מהלבוש ולזה נתנו לאדם מספר ימי חייו שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה כדי לתקן הלבוש בשלימות ואם לא תיקן מוכרח לבוא עוד בגלגול ולתקנו. והתיקון הוא ע"י שמחה ש"מ כמ"ש. כשם שיין לבושו כו' שעי"ז מתקנין הלבושים ומפרידים אותם מהרע ואז יכולים לחזות על ידם בנועם הוי'. ועז"כ בכל עת יהיו בגדיך לבנים. כי פושעי ישראל מלאים מצות כרמון ואעפ"כ את פושעים נמנו לפי שהלבושים מלוכלכים ומטונפים ברע. וזש"כ וימנע מרשעים אורם. וכתיב אור לצדיק ישמח ונר רשעים ידעך. פי' שלצדיקים יש שמחה גם באור שלהם דהיינו שמתגלה להם הפנימי' כו'. אבל ברשעים אפי' הנר שהוא הכלי נדעך ונקפץ מהם שאינו מאיר בהם לפי שהלבושים מלוכלכים ולא יוכלו לחזות על ידם כו'. ולכן דוקא כשמקיים המצוה בבחי' עבודה ובשמחה ש"מ וכמ"ש בלבון אדמו"ר כפי גודל המצוה או זריזות כו' שאזי הוא עושה ומתקן הלבוש ומברר אותו מהרע אזי נק' טלית שלו. ואזי הוא חייב בציצית שיוכל לחזות בנועם כו'. משא"כ כשרק מצות אנשים מלומדה כו' כנ"ל הרי אינו מתקן ומברר כלל הלבושים עי"ז כ"א מה שיש לבושים שלא נתבררו עדיין. ומש"ש דכ"ה ע"א ואף מי שאין מתכוין למצוה כו' זה קאי על בירור נר"נ שע"י המצות וכמ"ש בהגהות כ"ק. אך מ"מ י"ל לפ"ז דגם בירור הלבושים יוכל להיות ג"כ בלי כוונה ול"ע. ומ"מ נק' זה טלית שאולה שא"ז שלו כ"א מן המצוה בעצמה. הרי א"א לחזות בנועם הוי' על ידם ולכן פטור מן הציצית כו') :

ז **ובזה** יובן ג"כ הענין מה שבגד של שני שותפים חייב בציצית. וצ"ל תחלה מארז"ל (שבת קי"ט ב') כל האומר ויכולו כו' כאלו נעשה שותף להקב"ה במע"ב. וכן כל הדן דין אמת לאמיתו (שם י"ד א'). והענין כי במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים (ב"ר פ"ח סי' ו'). דהנה גדולים מעשה צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ (כתובות ה' א'). כי בריאת שמים וארץ הוא מאין ליש שיהי' יש ודבר נפרד עולם ל' העלם. אבל צדיקים ע"י ביטול היש לאין ממשיכים תוס' אורות והתגלות אלקות בעולמות שלא יסתירו כלל כ"א יהי' דירה בתחתונים. ולכן נק' גדולים פי' שממשיכים הגילוי מבחי' גדול הוי' כו' בל"ג (מוחין דגדלות). וזהו כל האומר ויכולו כאלו נעשה שותף. כי פי' ויכולו השמים והארץ הוא כמו ויכלו שנכלו בבחי' מדה וגבול כמארז"ל היו הרקיעים נמתחים עד שא"ל הקב"ה די. ואפי' שמים וארץ עילאין הם ג"כ בבחי' גבול. וממילא יש להם הפסק. משא"כ צדיקים ע"י תומ"צ ממשיכים גילוי אלקות בל"ג. וע"ז כתיב לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד. להמשיך גילוי מאד התגלות אוא"ס בעולמות. וז"ש אשר ברא אלקים לעשות פי' לתקן שישראל יתקנו הבריאה שימשיכו תוס' אורות (ובזה יובן השאלה במדרש אם מעשה הקב"ה נאים אם מעשה בו"ד והמסקנא דמעשה בו"ד יותר נאים כו'). וזהו השותפות כי התהוות העולמות הוא בבחי' גבול אבל שותפות הצדיקים עם הקב"ה במע"ב הוא שיהי' בהעולמות התגלות אוא"ס הבל"ג שבזה הם שותפים עם הקב"ה. וענין השותפות כי ע"פ והיא חברתך ואשת בריתך (במלאכי סי' ב') פי' התרגום והיא שותפתך דהיינו בענין הולדת הולד שהוא ע"י העלאת מ"נ אודם שמן האשה והמשכת מ"ד לובן שמן האיש. ובאמת עיקר הולד ע"י זרע האשה דוקא עי' בלקו"ת פ' חקת בביאור ע"פ אז ישיר. כמו"כ ענין המשכת תוס' אורות והתגלות אלקות בעולמות הוא ע"י העלאת מ"נ של הצדיקים ע"י קיום התומ"צ. ואח"כ נמשך המשכת מ"ד שהוא התגלות. חכמתו ית' שבתוכה שורה

אוא"ס

הדינים שממלאה דז"א כו'. ועי' בלקו"ת בביאור ע"פ ואתחנן פ"א בענין מעלת השתכלות א"א בזו"נ שמזה נמשך להם כח היחוד והזווג כו' ע"ש. והנה נת' במ"א על מאמר הזהר בשלח ס"ג ב' ע"פ ממעמקים קראתיך כו' שהמשכת עתיק הוא ע"י יסודות דאו"א דוקא ע"ש היטב. וא"כ גם השתכלות דעת"י הוא ע"י או"א כו'. ועי' בביאור דלין הנ"ל פ"ה בכתבי האריז"ל פי' לין יסוא"ב. ובאדרא איתא דהלין הוא השתכלות עתיק בז"א. אלא כי השתכלות דעתיק הוא ע"י יסודות דאו"א דוקא. וע"ש פ"ע בענין התפילין המשכת מוחין דתו"ב בז"א שהוא ג"כ הארה מעתיק כמו לין ע"ש. ומזה יובן ביאור למ"ש בלקו"ת בביאור ע"פ ואתחנן. שהחכמים תקנו הברכות עיני העדה. ויכולים להמשיך ההשתכלות דע"י בזו"נ אתעדל"ע לעורר אתעדל"ת אעפ"י שהחכמים רק מבחי' חכמה. אלא כי ע"י יסוא"ב נמשך ההשתכלות דעתיק כו' ככ"ל (ועו"ד שנת' שם לענין פורים). ומכ"ז יש להעיר לענין התחברות האור להיות מאיר ע"י הבלמה בנק' לין). וציצית הוא ההשתכלות והראי' דכנס"י מלמעלמ"ע בבחי' ראי' והשגה באוא"ס ב"ה כמ"ש (שה"ש ד') עיניך יונים. וכתיב (שם ט') לבבתני כו' באחת מעיניך כו'. והיינו שכאשר נתחבר האור עם הבלמה מלמעלמ"ע שהוא בחי' לין אזי יוכל להיות ג"כ בחי' ראי' בכנ"י ע"י הבלמה דתורה מלמטלמ"ע. וזהו בחי' ציצית שמקבלת מבחי' לין (מענין ההשתכלות שמלמעלמ"ע עד"ה ביאור הכלילי בסופו). היוצא מזה אשר ענין הציצית בעל כנפי בגדיהם הוא המשכת גילוי האור בהבלמה דהיינו התחברות האור והבלמה בין מלמעלמ"ע ובין מלמטלמ"ע. מלמעלמ"ע שיהי' התחברות אוא"ס עם נבראים ע"י הבלמה. וזהו"ע לין. ומלמטלמ"ע היינו שיהי' בנס"י בחי' להסתכלא כו' ע"י הלבושים והבלמה דתומ"ל כו'. ולכן כתיב גבי ציצית וראיתם אותו וזכרתם את כל כו'. כי כל ענין המצות הוא לבושים להנשמה שתוכל להשיג הארת אוא"ס ב"ה. וכללות ענין ראי' זו זהו שיהי' התחברות האור והבלמה שע"י הבלמה יהיו יכולים לראות ולהשיג בהאור. וזהו"ע מצות ציצית על כנפי בגדיהם כו'. ולכן ע"י וראיתם כו' וזכרתם את כל מצות הוי' כו'. והנה בציצית יש הוטי תכלת ל' כלות הנפש ולשון נהורא תכלא דאכיל ושצי (זה"א נ"א א'. ח"ג קע"ה א') היינו לכלות ולהפך כל המדות רעות וכל התאות דנה"ב (ע"י הבחי' להסתכלא. תענוג אלקי) ולכן כתיב אח"כ ולא תתורו כו' אחר אתם זונים כו'. כי ענין הזונה הוא כשקבלה תהלה מאישה. ואח"כ כשמקבלת ממשפיע אחר נק' זונה. וכמו"כ כשיש בחי' ציצית שהוא מה שבנס"י מקבלת הבחי' השתכלות עיניך יונים מבחי' לין כו'. אזי אם ח"ו יומשך אחר תענוגים גשמי' יקרא זונה ולכן ולא תתורו כו':

ה **ועתה** נ"ל הדעה שחיוב הציצית הוא דוקא בבגד למר ופשתים. כי הנה נת"ל ענין הציצית שהוא ההשתכלות והשגה באלקות ע"י הלבושים דתומ"ל. ולכן כובר שמצות ציצית הוא דוקא בלבושים מצמר ופשתים. והענין כי שרש התומ"ל הוא בבחי' שערות (כמו שערה כל א' יש לה גומא בפ"ע וכך כל הלכה נמשכה בפ"ע מהכמתו ית') הוא בבחי' וע"י יתיב לבושי' כתלג חיור ושער רישי' כעמר נקא. לבושי' כתלג זהו שרש התורה שהוא בחי' שלג. שענין השלג הוא מים שנקפא ואח"כ נמס וחוזר להיות מים. וכמו"כ התורה חכמה בראש וחכמה בסוף. כי שרש התורה הוא ח"ס הנ' הנעלמה ובהמשכה באצי' היא ג"כ הנ' כידוע דאורייתא מחכ"נ ורק שבאמצע היא בחי' שלג. לבושי' כתלג חיור. כי התורה נדרשת ביג"מ נגד יגמה"ר (ועי' בלקו"ת פ' אחרי בביאור הא' שע"פ כי ביום הזה יכפר כפ"א). ושרש המצות הוא בבחי' שער רישי' כעמר נקא כו' (כמ"ש בביאור הנ"ל) והיינו כי שרש התומ"ל בגלגלתא ומו"ס (עי' בביאור ע"פ לאיגה ורלינה ושום תשים). והנה לבושי' כתלג הוא יגת"ד הנמשכים ממו"ס שבה מלובש גבורה דעת"י וזהו שרש התורה ושער רישי' הוא מבחי' גלגלתא שמלובש שם חסד דעת"י וזהו שרש המצות. והנה יש מ"ע ומל"ת ועל מל"ת כתיב קווצותיו תלתלים שחורות כעורב (עי' בביאור ע"פ שחורה אני כי הגם ששרש המל"ת גבוה ביותר בבחי' ג"ר דעתיק אך נמשכו למטה בבחי' שערות שחורות דז"א כדי לדחות הרע כו' ע"ש) וע"ז ארז"ל (שהש"ר פ"ה סי' ט') התורה נתנה באש שחורה ע"ג אש לבנה. דהיינו כי מ"ע בבחי' ושער רישי' כעמר נקא. ומל"ת בבחי' קווצותיו כו' שחורות כו' (עי' ביאור דשחורה הנ"ל ספ"ה). והנה למר ופשתים שרשם גבוה מאד. כי למר הוא בבחי' שער רישי' כעמר נקא ופשתים בד אהדות בגדי לבן דכה"ג ביוהכ"פ שנכנס לקה"ק שרשם בבחי' לבושי' כתלג חיור כו'. שלג יש בו לבנונית יותר מלמר. ולכן כובר שמצות ציצית שעי"ז נעשה התחברות כללי דהאור והבלמה ושע"י הלבושים מתומ"ל יהי' לחזות בנועם הוי' השתכלות והשגה במהות אלקות שזהו"ע ציצית ל' השתכלות. מצוה זו דוקא בלבושים הנעשים מצו"פ. לפי שלמר שער רישי' כעמר נקא זהו שרש המצות ופשתים בד לבן שרשו בבחי' לבושי' כתלג חיור שרש התורה (ואולי י"ל לפי דעה זו כיון שהלבושים הם מתומ"ל והתומ"ל שרשם בבחי' לבושי' כו' ושער רישי' כו' לכן כל השגה באלקות (אפי' לא דוקא בבחי' לבושי' ושער רישי' כו') א"א להיות כ"א ע"י הלבושים מצו"פ). ולכן דוקא בגד צו"פ חייב בציצית. ודעה הב' שכל הבגדים חייבין בציצית היינו משום דכתיב (יחזקאל ט"ז) ואכסך משי. וארז"ל (שהש"ר פ"ד סי' כ"ה) בעשאן ממש בעולם כו'. ור"י ב"ר סימון אמר הקיפן ענני כבוד המד"א לא ימיש עמוד הענן. שבענני כבוד כתיב הלשון ימיש שהוא דבר שיש בו ממש. וכן בתורה כתיב לא ימוש ספר התורה כו'. והיינו כי הבריאה היא יש מאין שהוא מבחי' הארה בעלמא שנק' אין ואפס כו' א"כ זהו דבר שאין בו ממש. אבל דבר שיש בו ממש זהו שיומשך הגילוי מעצמותו ית' ממש ולא מבחי' הארה לבד ע"ד להנהיל אוהבי יש. יש דוקא ולא בחי' אין הארה. (והנה דבר שאין בו ממש זהו המל' שהיא רק הארה. והיסוד נק' דבר שיש בו ממש כי יסוד ממשיך ממהוע"ל ית' ממש בבחי' מל'. עי' בהגהות לד"ה בחדש השלישי. ובהגהות לד"ה בה"ז נח מאן דנטר ברית איקרי לדיק. בתחלתו בענין להנחיל אוהבי יש) ולכן גם ע"י שאר לבושים שמבחי' משי וכה"ג יוכל ג"כ להיות התגלות אלקות בהשגה בחי' דבר שיש בו ממש (גם

י"ל

חסד ימין מקרבת כי אהבה היא העלאה מלמטלמ"ע בדרך התקרבות. ופני שור מהשמאל הוא בחי' יראה כי שמאל דוחה. מי אנכי כי ערב לבי לגשת כו'. וזהו מצד היראה ופחד כו'. ופני נשר הוא מדת הרחמנות לעורר רחמים רבים כנשר יעיר קנו כו'. ובנפש הוא התעוררות ר"ר על נפשו האלקית איך שירדה מאיגרא רמא לבירא עמיקתא כי שרש הנה"א גבוה מאד חלק אלוה ממעל ממש וירדה ונתלבשה בגוף החומרי ונה"ב משכא דחויא ובפרט כאשר ידע אינם בנפשי' כל המחדו"מ שלו בכל היום כולו אשר לא לה' המה רק בהבלי עוה"ז בהבל בא ובחשך ילך כו' ושעי"ז נתרחק מה' אז נעשה אצלו עי"ז התעוררות רחמים על נפשו. והנה שרש הרחמים גבוה מאד כי רחמים הוא מדתו של יעקב בריח התיכון שמבריח מהק"ל אהק"ל. מקלה"ע. כתר. עד קלה"ת. מל'. וז"ש ויהי כאשר ראה יעקב את רחל כו' שהו"ע ירידת המל' בזמה"ג וכרחל לפי גוזזיה נאלמה כו' ע"כ וישא את קולו ויבך. וכמו"כ ע"י הרחמים מגיע למקום גבוה מאד כמ"ש ישאהו על אברתו כו' למעלה מבחי' רמ"ח אבר"מ. וכמ"ש (שמות י"ט) ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי. אלי ממש. ופני אד"ם. א' מחשבה. ד"מ דבור ומעשה. ג' לבושי הנפש. מחדו"מ של התומ"צ. שהג' לבושים יש להם מעלה יתירה על עצם מדות הנפש כמ"ש בתניא. כי הגם שהמדות אהוי"ר ורחמים ה"ז התפעלות מעצם הנפש וה"ז טוב מאד. אך זהו התפעלות של נברא ובע"ג ובמה נחשב הוא עם התפעלות שלו נגד הבי"ת הבבע"ג. אבל כשמקשר מחדו"מ שלו בתומ"צ עי"ז מתקשרת מח' במח' כו' בחכמתו ורצונו העליון כו'. ולכן נק' זה בחי' אדם אדמה לעליון כו' דהיינו מצד ההתקשרות בחכמתו ורצונו ע"י תומ"צ כו'. ע"י צדקה וגמ"ח נכלל בבחי' חסד דרועא ימינא וע"י איזהו גבור הכובש את יצרו נכלל בבחי' גבורה דרועא שמאלא כו'. וזהו בחי' פנ"א שבמרכבה שהוא ההתקשרות והביטול לבחי' אדה"ע שעל הכסא כו'. ובנפש בחי' זו הוא ע"י ההתקשרות מחדו"מ שלו בתומ"צ כנ"ל. וזהו רכב אלקים רבותים אלפי שנאן אד' בם שנא"ן ר"ת שור נשר ארי' אדם. והנה והחיות נושאות את הכסא כו'. וכמו"כ יובן ג"כ בנפש האדם שע"י הג' מדות אהוי"ר ורחמים. ובחי' ההתקשרות בתומ"צ. שהו"ע הד' חיות ארי' שור נשר אדם עי"ז הוא מגביה בחי' השלמה דתורה שתתחבר עם הבחי' אור. וזהו"ע כנפי בגדיהם. בגדיהם זהו הלבושים דתומ"צ. והנה אורייתא בלא דו"ר לא פרחא כו' (ת"ז תיקון י'). ולכן צ"ל כנפי בגדיהם דוקא שהוא המדות אהוי"ר ורחמים כו'. ועי"ז יוכלו אח"כ ע"י הלבושים דתומ"צ להשיג אלקות והיינו מחמת שמגביהים הבחי' שלמה דתורה לבחי' האור כו'. וביאוה"ע כמארז"ל (סוכה כ"ח א') על ריב"ז לא הניח דבר קטן ודבר גדול. דבר קטן הויות דאביי ורבא. דבר גדול מעשה מרכבה כו'. ולכאורה א"ז מובן כלל הלא הויות דאביי ורבא זהו כללות התורה ואיך נק' דבר קטן. ומעשה מרכבה שהוא בנבראים דבי"ע נק' דבר גדול. והענין כי כבר נת"ל אשר הבחי' גליא דתורה שנתנה לנו נתנה בשיעורים וגבולים גשמי' והיא בבחי' מדה וגבול. והיינו לפי שנתנה ע"י שלמה ולבוש בחי' אותיות המסתירים ומגבילים. ולכן נק' דבר קטן כיון שהוא בבחי' גבול. אבל פנימי' התורה שהיא בחי' א"ס ממש דהיינו האור דשלמה כו' זהו נק' דבר גדול. פי' גדול בל"ג. כמ"ש (תלים קמ"ה) גדול הוי' כו' ולגדולתו אין חקר. והנה ענין המרכבה הוא שמגביהים בחי' לבוש מל'. בחי' השלמה דתורה. שתתחבר עם בחי' האור שהוא בחי' דבר גדול כנ"ל לכן נק' מעשה מרכבה דבר גדול. והיינו שמגביהים הדבר קטן שבבחי' גבול לבחי' דבר גדול שבל"ג (עי' בהגהות לסידור שער הגהמ"ל על הביאור דששת ימים כו' מענין הפע"ת קטנות וגדלות המוחין והלבושים כו'. וקטנות לבושי הגדלות כו'. שעד"ז נת' שם ענין אור ושלמה דתורה שנק' דבר קטן ודבר גדול ויובן בטוב יותר). וזהו ג"כ ענין כנפי בגדיהם. שע"י המדות אהוי"ר כו' וההתקשרות בתומ"צ כנ"ל הם מגביהים בחי' השלמה שהוא הדבר קטן לבחי' הדבר גדול שהוא האור. וזהו"ע גדילים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך. פי' גדילים הוא המשכת גילוי בחי' דבר גדול כו' גדול הוי'. הוי' אלקי גדלת מאד. בחי' האור שבל"ג. להיות עוטה אור כשלמה וזהו גדילים כו' על ארבע כנפות כסותך כו':

ד **וזהו** ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם. היינו שבבחי' כנפי בגדיהם דוקא יעשו להם ציצית שכאשר יהי' להבגד בחי' ד' כנפות שהוא הג' מדות הנ"ל וההתקשרות דבחי' אדם להגביה ולהעלות הבגד כו' (ולכן טלית עגולה בלא ד' כנפות פטורה מהציצית) אזי יעשו להם ציצית על כו'. שענין הציצית הוא המשכת האור בהשלמה כו'. כי ציצית הוא ל' הסתכלות וראי'. ויש ציץ וציצית. ציץ ל' מציץ מן החרכים. ורק ציץ ל' דכר וציצית ל' נוק' שמקבלת מבחי' ציץ כו'. והענין כי תכלית כל המצות הוא כמ"ש (תלים כ"ז) שבתי בבית הוי' כו' לחזות בנועם הוי'. נועם הוי' הוא בחי' עוה"ב תענוג שעד אין קץ (עי' בהגהות לד"ה שמות מענין נועם הוי') ויהי' בחי' ראי' והשגה גמורה בבחי' נועם הוי'. ובחי' ראי' זו הוא דוקא ע"י הלבושים והשלמה דתומ"צ כו'. והנה ציץ הוא הראי' מלמעלמ"ע כמ"ש (ישעי' נ"ב ח') כי עין בעין יראו כו'. דיש בחי' עין שמלמעלמ"ע כו' (והיינו כמשנת"ל שהתורה היא לבוש לבחי' אוא"ס מלמעלמ"ע שכדי שיומשך גילוי אור מא"ס בנבראים מלמעלמ"ע הוא ע"י השלמה דתורה. והנה התחברות האור להיות מאיר ע"י השלמה בנבראים זהו בחי' ציץ הראי' שמלמעלמ"ע כו'. ויש להעיר לזה ממשנ"ת בתו"א פ' מקץ בד"ה כי עמך מקו"ח. בענין התחברות עלמות אוא"ס להאיר בתורה דוקא. ההפך מבחי' רם כו' סליק לעילא. שע"ז כתיב המשפילי לראות בשמים כו' (תלים קי"ג ו'). הבט משמים וראה כו' (ישעי' ס"ג ט"ו). השקיפה ממעון קדשך מן השמים כו' (דברים כ"ו ט"ו). שמים שם מים בחי' תורה שירדה ממקום גבוה למקום נמוך כו'. הרי נת' שם שנק' זה בשם ראי'. (ואולי י"ל דהיינו השגחה שיומשך דוקא במקום הביטול. ההפך מהבחי' דכחשכה כאורה שגם ע"ס יכולים לקבל. והיינו לפי שלא נתחבר בתורה ורק בחי' רם כו'. אבל כשנתחבר בתורה אזי יש השגחה. ולכן נק' זה ראי' שמלמעלמ"ע). ועי' בביאור ע"פ ועשית ציץ שם נת' ענין הציץ שעל מצח אהרן. שמצח אהרן הוא מצחא דז"א. והציץ שעל מצח אהרן הוא אסתכלותא דמצחא דעתיקא במצחא דז"א. ועי"ז נעשה עת רצון שמתבטלים כל

הדינים

למעלה הגם שיש בחי' מח'. אבל אין המח' מלבישו ית' כלל כיון שהוא קדוש ומובדל. וזהו כי לא מחשבותי כו'. והנה לבוש המח' הוא אותיות. וכמו באדם המח' הוא אותיות. ואותיות המח' הם לבוש להשכל שעל ידו נמשך אור השכל להתגלות. ומ"מ האותיות בעצמם הם מסתירים על השכל. והראי' כמו בדף גמ' שבהאותיות שבכל הדף מלובש השכל שהרי מי שהוא חכם ולומד האותיות הוא משיג על ידם השכל והחכמה. ומ"מ האותיות מצ"ע הם מסתירים על השכל. שהרי מי שאינו חכם בעצמו אעפ"י שלומד וקורא האותיות היטב לא יבין כלל השכ' המלובשת בהם. וכמו"כ יובן באותיות המח' שהם לבושים להשכל. ומ"מ הם מסתירים על השכל. ועד"ז יובן ג"כ במח' עליונה. שהמח' למעלה הוא בחי' אותיות ל' אתא כו'. שפרש המשכות האותיות הוא ממקום גבוה מאד (רשימו) והתגלותם הוא בבחי' מח' עליונה (בינה שנק' פיתוחי חותם). וענין אותיות המח' עליונה זהו בחי' לבוש להעלים ולהסתיר האוא"ס. וזהו"ע השלמה. וזהו מאמר המד"ר שכדי שיומשך מאוא"ס בחי' אור בע"ג להאיר בנבראים הוא ע"י השלמה. שע"י התלבשות האור בהשלמה בחי' מח' והמח' מעלים ומסתיר על האור יוכל לימשך אח"כ אור בע"ג להאיר בנבראים. ויש עוד פי' כי שלמה הו"ע מלוכה כמ"ש בישעי' (ג' ו') שמלה לך קצין תהי' לנו. והוא כמ"ש (אסתר ו') יביאו לבוש מלכות. הוי' מלך גאות לבש (תלים צ"ג). שבחי' מל' נק' לבוש בחי' רוממות והתנשאות שהו"ע הסתר להעלים ולהסתיר האוא"ס בכדי שיתהוה נפרדים בבחי' יש כו' שיהי' שייך עליהם מלוכה. והיינו שהוא בחי' כאשר עבמ"ה אנא אמלוך שבחי' מח' זו היא הרצון והמקור למציאות מדת מל' להעלים ולהסתיר (עד"ה כי כארץ תוציא צמחה). ולכן גם בחי' מח' זו דאנא אמלוך נק' ג"כ שלמה. לבוש. בחי' לבוש מלכות כו'. אך קשה לכאורה השלמה מהיכן נבראת. אך באמת השלמה היא בחי' אחת עם האור כהדין קמצא דלבושי' מיני' ובי' (ל' הב"ר פכ"א) והיא ג"כ קדמון לכל הקדומים ולא שייך לומר שנבראת. והיינו כי בחי' אחרונה שבהאור זהו בחי' השלמה והוא כח הגבול שבא"ס כו':

ב **והנה** בתורה יש ג"כ אור ושלמה. כי אורייתא סתים וגליא. והענין כי נובלות חכ' שלמעלה תורה (ב"ר פי"ז סי' ז') דהיינו התורה שנתנה לנו. תומ"צ בגשמי'. הוא רק בחי' נובלות דהיינו בחי' האחרונה מחכ' של מעלה. ואינה ערוך לעצם מקור חכמת התורה כמו שהיא למעלה במקורה. וזהו ותמלא כדה כו' כמו כד מהים כו'. והיינו לפי שכל התורה היא רק בחי' אותיות. שנתנה ע"י האותיות. וזהו בחי' שלמה. והאותיות מסתירים על עצם מקור חכמת התורה שלא יתגלה למטה רק בחי' האחרונה. ואפי' מרע"ה ג"כ לא השיג התורה בשלימות (כ"א רק וראית את אחורי נה"י דאבא. ופני פנימי' אבא לא יראו) והיינו לפי שקבל ג"כ ע"י אותיות וידבר הוי' אל משה כו'. ולכן התורה נתנה בשיעורים וגבולים שהיא בבחי' מדה וגבול. והיינו מחמת בחי' השלמה והאותיות כו'. אבל בחי' סתים שהוא פנימי' התורה דהיינו עצם חכמת התורה כמו שהיא בשרשה ומקורה היא בבחי' א"ס ממש. ארוכה מארץ מדה כו'. ונק' אור ולא שלמה. ולכן התורה היא בחי' ממוצע לחבר אוא"ס עם נבראים שהם ב' בחי' כו'. והיינו לפי שיש בה אור ושלמה. שמצד פנימי' התורה שהיא א"ס בחי' אור היא מקבלת הגילוי מעצמות אוא"ס ב"ה ומצד חיצוניותה בבחי' מדה וגבול בחי' שלמה היא משפעת הגילוי בנבראים. והנה כמו שהתורה היא לבוש לבחי' אוא"ס לחברו עם נבראים מלמעלמ"ע. כמו"כ מהתומ"צ נעשו לבושים לנשמה מלמטלמ"ע. דהיינו כדי שתוכל הנשמה בחי' נברא להשיג גילוי מהות אלקות בג"ע. הוא דוקא ע"י לבושים מתומ"צ. כמ"ש (בראשית כ"ז) וירח את ריח בגדיו. וזהו אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו (מו"ק כ"ח א'). דהנה כתיב (ש"א כ"ד י"ד) כאשר יאמר משל הקדמוני. כמו שע"י המשל יוכל להשיג הנמשל. כמו"כ ע"י התורה יכולים להשיג קדמונו ש"ע (עד"ה לבשמי בתו"א). וזהו שנק' הלכות. כי כדי שיהי' הליכות עולם (מלמעלמ"ע בבחי' השגה) לו דהיינו לעצמותו ומהותו ית' הוא על ידם. והיינו ג"כ ככ"ל לפי שהתורה יש בה אור ושלמה אשר השלמה הוא מה שנתצמצם להאיר בבחי' גבול. לכן תוכל הנשמה להתלבש בבחי' השלמה. וע"י השלמה דתורה תוכל להשיג בהאור כו' (עי' בתו"א פח"ש ד"ה יפה שעה כו') :

ג **והנה** כתיב (דברים כ"ט כ"ח) הנסתרות להוי' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו כו' לעשות כו'. פי' הנסתרות היינו ה' נסתרות שהוא ה' חומשי תורה דבחי' סתים פנימי' התורה. ולכן זהו להוי' אלקינו. אבל והנגלות ו"ה ש"ס משנה נגלות זהו לנו ולבנינו. ופי' לעשות את כל דברי התורה הזאת שנצרך לעשות את התורה. היינו שיהי' התחברות האור והשלמה. דהיינו שיומשך אוא"ס ב"ה להתלבש בתורה ויהי' חיצוניות התורה שנתנה לנו בחי' שלמה ולבוש לאוא"ס ב"ה. כי כמו הלבוש כשהוא תלוי בכותל אינו כלום. והעיקר מה שנק' לבוש היינו שילבשנו האדם. כמו"כ התורה שנק' שלמה העיקר צ"ל שיתלבש בה האור כו' אוא"ס. ואזי יהי' התורה בחי' שלמה ולבוש להאור כו' (עי' בלקו"ת ד"ה ביוהשע"צ כניסן יהא לכון בסופו). וזהו ג"כ ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם. בגדיהם היינו התומ"צ שמהם נעשים לבושים להנשמה וזהו בחי' שלמה דתורה. וענין ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם הו"ע לעשות את התורה. כי הציצית הו"ע התחברות האור עם השלמה כמשי"ת אי"ה. וביאוה"ע כי כנפי בגדיהם הד' כנפות הם ד' חיות המרכבה הנושאות את הכסא בחי' מל'. וזהו ג"כ ענין הבגד והד"כ שבסוף הבגד. כי הבגד הוא הבחי' שלמה לבוש מל'. והד"כ שבסוף הוא ד' חיות כו'. והד' ציצית הוא הד' פנים שבהחיות שיש בהם ד' פנים וד' כנפים כו' (היינו כי בכל כנף יש ד' חוטין וכפולין לשמונה כי בכל חי' הם ד' בחי' רק שהם כפולים. דהיינו ד' פנים וד' כנפים ולד' החיות הם י"ו פנים וי"ו כנפים שביחד הם ל"ב וע"כ צ"ל ח' חוטין בכל כנף כו'). וזהו"ע הד' כנפות והד' ציצית ולכן הוא בגימט' הי' כו' :

ולהבין ענין מדרגת ד' חיות המרכבה בנפש. הנה פני ארי' אל הימין הוא בחי' אהבה ארי' שאג. השאגה שלו הוא בבחי' אהבה. ונמשך מבחי' ראיה ארי' אותיות ראיה כו'. ולכן אל הימין

חסד

וגבו' ידברו. אבל ע"י חלה נעשה המתקת הגבו'. כי ע"י המשכת ח"ע בח"ת הרי ח"ע הוא בחי' אב הרחמים שמשם נמתקים הדינים והגבו' דבחי' מל'. והנה נת"ל בפי' אם אין קמח אין תו' שהו"ע חיי שעה וחיי עולם. וצ"ל ב' המשכות אלו דוקא. והנה מצות חלה שהוא בקמח וגילוש עם מים כנ"ל היינו שע"י חלה נעשה התחברות ב' בחי' אלו דקמח עם תורה. כי החלה היא העלאת ח"ת בח"ע ואח"כ המשכת ח"ע בח"ת מלמעלמ"ט כנ"ל בפי' להניח ברכה אל ביתך:

ענין עין יפה אחד מארבעים. עין בינונית א' מחמשים. עין רעה אחד מששים (תרומות פ"ד מ"ג). והנה פי' תרומה תרי ממאה. ופי' בזהר (ח"ג קע"ט א') כי למש"כ באחד הוא א' מחמשים. כי שמע ובשכמל"ו מ"ט אתוון. ושחרית וערבית הו"ע תרי ממאה. ואח"כ צ"ל למה נק' זה רק מדה בינונית. והנה כתי' קחו מאתכם תרומה. והוא כמו והחיות נושאות את הכסא בחי' מל' להעלותה מבי"ע לאצילות. כמו"כ צ"ל קחו מאתכם תרומה וכמ"ש ארוממך אלקי המלך. וזהו ויקחו לי תרומה. שהמל' נק' תרומה וצריך להעלותה לי ממש. דהיינו לעצמות אור א"ס ב"ה. והוא ע"י הרצוא והמס"נ שבק"ש. אך כח העלאה זו הוא ע"י התו'. והנה בתורה יש חילוקי מדרגות שיש מארי משנה ומארי תלמוד. דהנה כתי' שש מעלות לכסא (מ"א יו"ד). ואי' במדרש (אסתר פ"א סי' י"ב) ש"ס משנה. והענין עפ"י מארז"ל (מ"ר שה"ש פ"ג סי' כ"א) לא זז מחבבה עד שקראה בתי וכו'. כי הדיבור עליון כשאינו מקבל מהמדות אזי נק' מדבר ל' שממה. וע"ז כתי' נאלמתי דומי' כו'. אבל כשמקבל מהמדות אזי נק' דיבור ל' ידבר עמים כו'. ולכן כשמעלים הדיבור עליון שיקבל האור והגילוי מהמדות זהו עלי' גדולה ונק' יחוד ממכ"ע עם סוכ"ע. ואזי נק' בחי' בת שמקבל מהמדות. וזהו בחי' תרומה הא' שהוא העלאת בחי' מל' לקבל מהמדות וזהו א' מששים. כי המדות הם ו"ק וכ"א כלול מיו"ד. וכח העלאה זו הוא ע"י ש"ס משנה ששים מסכתות שנמשכים ג"כ מו"ק. וענין א' מחמשים. הו"ע לא זז מחבבה עד שקראה אחותי. כי אחותי נק' הדיבור כשאינו מקבל מהמדות כ"א שמקבל ממקום שהמדות מקבלים. והיינו שמקבל מבחי' הו"ב מקור המדות. וכמו שלמטה לפעמים הדיבור מקבל מהשכל שלא ע"י המדות. כמשנ"ת ע"פ והי' מדי חדש בחדשו. וזהו א' מחמשים נשע"ב. וענין נשע"ב הוא מבין דבר מתוך דבר וכשממשיך זה בכל המדות ע"ד שפה"ע המשכת מ"ט שע"ב בכל המדות אזי ע"י הרצוא והמס"נ מגביה ומעלה את המל' שתקבל מנשע"ב עצמם וזהו ענין בינוני א' מחמשים. וענין עין יפה א' מארבעים. הוא בחי' לא זז כו' עד שקראה אמי. בחי' מקור המשפיע להמדו' והיינו כשעולה המל' לבחי' כתה"ד. וזהו ארבעים. ולהעלות המל' בבחי' זו הוא ע"י תורתו אומנתו כמו רשב"י. שהוא בחי' ויהי שם עם ה' ארבעים יום. וזהו תרומה תורה מ'. ע"י התו' שנתנה למ"ם יום. ובכל העלאה יש אח"כ המשכה. וזהו תרומה ל' ארמותא ול' אפרשותא. וזהו בשעה שהקדימו כו' נעשה כו'. קשרו ב' כתרים. כי הקדימו נעשה כמו למה קדמה שמע לוהא"ש. שצ"ל תחלה קבעומ"ש רצוא ואח"כ קבעומ"ל שוב. והנה כדי להמשיך ע"י השוב צ"ל תחלה הרצוא דוקא. וזהו תחלה ארמותא ואח"כ דוקא אפרשותא. והנה הב' כתרים. א' ארמותא עליות ממלא בבחי' כ"ע סוכ"ע. והב' אפרשותא המשכת בחי' סוכ"ע בממכ"ע. ולכן דוקא בשעה שהקדימו נעשה כו'. כי גם ההמשכה שע"י בחי' נשמע הוא דוקא כשיש תחלה הרצוא שהו"ע הקדימו נעשה כו'. כי נעשה הוא קבעומ"ש בכלל כמ"ש את כל אשר דבר ה' נעשה וכענין קבלו מלכותי ואח"כ קבלו גזרותי כו':

ויעשו להם ציצית על כנפי בגדיהם כו' ונתנו על ציצית כו' והי' להם לציצית וראיתם אותו וזכרתם כו'.

צ"ל מה שכתוב ג"פ ציצית. גם איך ע"י ראיית הציצית יזכרו כל מצות ה'. גם מהו ב' פעמים זכירה. וזכרתם. למען תזכרו. הנה בגמ' (מנחות ל"ט ב') יש דעה שחיוב הציצית הוא דוקא בבגד צמר ופשתים. נאמר בגד סתם ופרט לך הכתוב באחד מהם בגד צמר ופשתים מה להלן צמר ופשתים אף כל בגד האמור בתורה צמר ופשתים. ודעה הב' שכל הבגדים חייבין בציצית ורק צו"פ פוטרין בין במינן ובין שלא במינן. ושאר מינים פוטרין דוקא במינן. הכנף מין כנף. וצ"ל זה. גם צ"ל מה שטלית שאולה פטורה מן הציצית דכתיב (דברים כ"ב י"ב) גדילים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך ובגד של שני שותפים חייב בציצית מדכתיב בגדיהם. וגבי לולב דכתיב ולקחתם לכם משלכם פסול שאול וגם של שותפות כו'. וגבי סוכה גם שאולה כשרה:

הנה כתיב (תלים ק"ד) עוטה אור כשלמה. וארז"ל במד"ר (שמות רפ"נ. ועי' בב"ר פ"ג סי' ד' ובשוח"ט ק"ד) מהיכן נבראת האורה מלמד שנתעטף הקב"ה בשלמה והבהיק העולם מזיוו כו'. והענין דפי' מהיכן נבראת האורה מהו הקושיא על אור יותר מעל כל הבריאה יש מאין כו'. היינו דכדי שיומשך גילוי אור בעולמות הנבראים צ"ל האור בבחי' גבול. והרי מקור ושרש המשכת האור הוא מאוא"ס הבל"ג. וא"כ איך יכול מאוא"ס להיות נמשך אור בנבראים בבחי' גבול. ולזה פירשו במד"ר דהיינו ע"י השלמה. ולהבין מהו השלמה. הנה כתיב (ישעי' נ"ה) כי לא מחשבותי מחשבותיכם. כי הנה יש עצם הנפש שהוא שכל ומדות. ויש לבושים והם מחדו"מ. ומח' לבוש הפנימי. והנה המח' מלבשת את האדם ומקיפו לגמרי. שכאשר נתפס במח' זו א"א לו לחשוב אז מח' אחרת כלל. וה"ז כמו הלבוש שמקיף את האדם מכל צד. ולכן עיקר האזהרה הוא על המחשבה. שאם האדם מלביש מחשבתו בתומ"צ בבחי' מח' והתקשרות לחשוב רק בתומ"צ עי"ז ממילא נמשך כל האדם שם כו' שהמח' מלביש ומקיף אותו להיות נמשך אחר המח' כו'. ולהיפך הרהורי עבירה קשים מעבירה (יומא כ"ט א') שאם מלביש מחשבתו בתאוות הרי מח' זו מלבשת ומקפת את האדם להיות נמשך אחר התאוות עבירה מלפפתו כו'. אבל למעלה

ונפסק הגילוי כו'. ולכן אינו פטור מתפלה כי הי' שעה הוא בבחי' לא פסק לפי שנמשך מהמקור והוא אינו ממשיך מהמקור ואין בו הבחי' דלא פסק כו'. וע"כ חייב בתפלה ג"כ כדי להמשיך השפעה גילויי' דלא פסק מהמקור כו'. וזהו רבא דחזייה לר"ה כו' א"ל מניחים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה כי רבא הי' סבור כרב המנונא הי' תו' אומנתו. ורב המנונא סבר זמן תו' לחוד וזמן תפלה לחוד כו' שאינו במדרגת תו' אומנתו. שרק רשב"י וחביריו כו'. ואפי' ר"י אמר ע"כ כגון אנו מפסיקין כו'. וזהו אם אין קמח אין תו' כי אעפ"י שעוסק בתו' מ"מ צ"ל ג"כ תפלה כדי להמשיך בחי' קמח הי' שעה שיש בזה המעלה דלא פסק וכנ"ל. (ואם אין תו' אין קמח כי התו' נותנת כח על ההעלאה שבתפלה כמ"ש בהגהו' לד"ה הקל קול יעקב ובדרוש דמחצית השקל בד"ה כי תשא ע"ש):

ה **ועתה** נבא לענין חלה שחובה בשעת לישה דהיינו בקמח כשמעורב ונילוש יפה במים. דהנה יש ג' מלאכות טחינה לישה ואפי'. טחינה שמפרידים החטה לחלקים קטנים הוא בעבודה בחי' לב נשבר ונדכה. אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש. לישה הוא שמערבים מים בקמח ומגבלים היטב. וכמו באדה"ר חלתו ש"ע שגבל העפר במים תחלה. הנה יסוד העפר הוא יסוד היותר התחתון. ולמע' בחי' ארץ הוא עדאת"ג בחי' מל'. ומשם יפרד מקור התאוות הנפרדים דבי"ע. וגם ארץ לשון רצוא זהו ג"כ בבחי' מל' בתמיד היא בבחי' רצוא ותשוקה ליכלל באוא"ס ב"ה. ולכן גבל את העפר במים תחלה. כי מים זהו המשכה מלמעלמ"ע. ולמעלה זהו המדות עליונות שמהם נמשך האתעדל"ע וההמשכה מלמעלמ"ע לבחי' מל'. וגם כמו מים הם עדאתכ"ם כמו"כ ע"י המדות נמשך מבחי' בינה שנק' ים ועדאת"כ בבחי' מל' שנק' ארץ. וכמ"ש כי מלאה הארץ דעה את הוי' כמים לים מכסים. וא"כ ענין גיבול העפר במים זהו יחוד ו"ה שמבחי' זו הי' יצירת גופו של אדה"ר ונק' חלתו ש"ע. עד"ה והי' מספר בענין פקדת הארץ ותשוקקיה. וכמו"כ למטה מצות חלה הוא כשמערבין מים בקמח ונילוש המים היטב בהקמח. משא"כ המפרישים חלתו קמח אינו חלה. והיינו כי הקמח מה' מיני דגן זהו תבואת הארץ עדאת"ג והמים זהו המשכת אה' עליונה מעדאת"כ בהקמח. כמ"ש זכור אב נמשך אחריך כמים. וכמו טבע המים לדבק כמו"כ האהבה היא בחי' ולדבקה בו (ובו תדבקון כו') ובחי' דביקות זהו בחי' תענוג שמרוה הצמאון דבחי' ארץ. ואח"כ דוקא יכול להיות חלה תרומה בחי' העלאה כו'. ולכן צ"ל הלישה היטב שבכל חלקי הקמח יכנס המים. דהיינו שהאה' תהי' בתוכו ותוך תוכו כו'. ואח"כ אפייה הוא מדרגה גבוה יותר בחי' אהבה כרשפי אש כמ"ש ואפו עשר נשים לחמכם בתנור א'. שהו"ע המימות רשפי אש האהבה שנמשך מבחי' הוי' אחד. וזהו בחי' בכל מאדך רצוא. והנה אחר הלישה יכולה להיות חלה תרומה אך החלה נתנת לכהנים. והענין כמ"ש ואם האכל יאכל בשתי אכילות הכתוב מדבר א' אכילת מזבח וא' אכילת אדם שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים. אכילת מזבח הו"ע ארי' דאכיל קרבנין שהוא דאבון למרכבה. וכתי' לחמי לאשי שהאשה הוא רק לאשי בחי' השרפים שנותן כח במרכבה להיות והחיות נושאות את הכסא. אבל אכילת אדם היינו מה שנכלל בבחי' אדם העליון שעל הכסא ועי"ז נתוסף בו אור מבחי' כי לא אדם הוא. והנה ענין אכילת כהנים הוא בחי' אכילת אדם העליון ממש. ולכן בעלים מתכפרים כו'. וזהו"ע החלה שנתנת לכהנים היינו שהיא העלאה שתהי' נכללת בבחי' אכילת אדם העליון. ועי"ז ממשיך אח"כ הכהן הגילוי מבחי' א"ע ממש מלמעלמ"ע. וז"ש בראשית ברא כו' ואחז"ל (ב"ר פ"א סי' ו') בשביל החלה שנק' ראשית עריסותיכם. כי בראשית ב' ראשית א"ע וא"ת. והנה החלה עצמה ראשית עריסותיכם זהו בחי' א"ת. אבל ע"י אכילת כהן ממשיך בה הגילוי מלמעלמ"ע מבחי' א"ע בא"ת. והיינו שענין אכילת כהן את החלה זהו שני ענינים. א' העלאה דבחי' ראשית עריסותיכם א"ת ליכלל בבחי' אדם העליון עד בחי' א"ע. והב' שממשיך אח"כ המשכת בחי' א"ע מלמעלמ"ע לבחי' א"ת. ומה שבחי' זו נק' אכילה הו"ע יחוד עליון ע"ד כ"א הלחם אשר הוא אוכל כו'. וזהו ראשית עריסותיכם תתנו לכהן להניח ברכה אל ביתך. בית נק' המל'. וגם לשון ב'. ב' דבראשית א"ת. וזהו להניח ברכה אל ביתך להמשיך בא"ת הגילוי מבחי' א"ע. וז"ש אתה כהן לעולם על דברתי דברת יו"ד שבבחי' דבור עליון נמשך גילוי היו"ד א"ע. כי הדיבור נק' פתח. וכתי' לפתח חטאת רובץ כנ"ל. וגם נק' מדבר ויכול להיות יניקה לבחי' מדבר עמים. אבל ע"י שבהדבור מאיר גילוי בחי' היו"ד א"ע אזי נק' דברתי במיוחד עמי ואין יכול להיות יניקה להרע ח"ו. וכ"ז ממשיך הכהן שהוא איש החסד ומקבל מהבינה כמ"ש במ"א. וזהו"ע חלה חל ה' כו'. בחי' מל' מל"ע נק' דלי"ת לשון עוני שהרא ללמג"כ ואזי מצד מיעוט האור וריבוי הצמצומים יכול להיות יניקה גם לרע. וזהו לפתח חטאת רובץ. ונק' עה"ד טו"ר שגם הרע מקבל יניקה ממנה כו'. אבל כשנעשית ה' היינו כשנמשך בחי' יו"ד בדלי"ת אשר היו"ד היא המשכה מבחי' א"ע שבה שורה אוא"ס ב"ה אזי היא מלאה כל טוב היפך מבחי' דלי"ת ועוני. ואז אין יכול הרע לינק ממנה כלל. כי אין יכולים ליקרב אליה כלל. וזהו ג"כ ענין מצה שבוררים בחי' רגל השמאלית דחי"ת דחמץ ונעשה ה' פיה פתחה בחכ' כו'. וכמו"כ ענין חלה חל ה' כו'. ולכן עי"ז הוא תיקון חטא עה"ד טו"ר כנ"ל. ועי"ז שחל ה' אזי דוקא נעשית חלה תרומה. וכמ"ש בתו"א בד"ה מי כהוי' אלקינו בפי' המגביהי לשבת שהיו"ד האחרון הוא מיותר ופי' שמגביה הה' ע"י היו"ד שבתוכה שהעלאת המל' להיות עולה למעלה מעלה במל' דא"ס הוא ע"י היו"ד שבתוך הה'. וכמו"כ יובן כאן באחר שנעשית חלה חל ה'. אזי דוקא יכולה להיות בחי' תרומה והעלאה מלמטלמ"ע ליכלל באכילת אדם העליון ושיומשך בה אח"כ הגילוי מבחי' א"ע מלמעלמ"ע. והיינו שבשעת הפרשתה ממש גם טרם שנתנת לכהן אך ג"כ הש"ה שנק' חלה מיד כו'. אך זהו רק המשכת היו"ד בחי' א"ע בדלי"ת מל' ליתן כח על ההעלאה ליכלל באכילת אדם העליון. ואח"כ ע"י אכילת כהן נעשה ההעלאה והמשכה. וזהו שחלה ל' מתיקות כמ"ש מה מתוק מדבש ות"י מה חלי מדובשא. והיינו שהחלה ממתיק הדינים דמל' כי כבוד מל' יאמרו וגבו'

דוקא. ונק' יחוד אלקות בעולמות. שבתחתונים יהי' הגילוי כמו בעליונים. וזהו"ע לעשות לתקן. והיינו כי יש עולם התיקון שכבר נתתקן. והוא עולם האצילות. שאם איהו וחיוהי וגרמוהי חד ונק' עולם האחדות. אבל בי"ע הוא בחי' ומשם יפרד עלמא דפרודא. כי כל העולמות הם משבה"כ דתהו. ורק שאצי' נתתקן בתכלית. שהמאציל ית' תקנו בעצמו. אבל בי"ע לא נתתקן עדיין והניח זאת על עבודת נש"י שלמטה. וזהו לפי שהוא ית' חפץ חסד ומרבה להטיב לכן מה שהוא עיקר פנימי' חפץ המאציל שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים דוקא. הנה עבודה ותיקון זה הניח על עבודת נש"י למטה דוקא שהם יתקנו זאת וימשיכו דירה בתחתונים. וזהו"ע לעשות לתקן ולהמשיך בחי' יחוד אוא"ס ב"ה בבי"ע כמו באצי' וזהו"ע דירה בתחתונים. ועיקר הדירה בתחתונים הוא להמשיך הגילוי למטה בעוה"ז הגשמי דוקא. וזהו"ע ולעבדו כו'. והנה כמו עד"מ למטה שצריך לעשות דירה לפני מלך שצריך תחלה לנקות מכל לכלוך וטינוף ואח"כ להכניס כלים נאים. וכמו"כ בחי' עבודה ותיקון זה דלהמשיך דירה בתחתונים הוא ע"י מ"ע ומל"ת. דהנה כתי' להבדיל בין הקדש ובין החול ובין הטהור ובין הטמא. חול זהו ק"נ. וזהו עיקר הבריאה שנבראת חסר כי ק"נ מסתיר לגמרי לפי שהיא בתכלית הפירוד הגמור דקרו לי' אלקא דאלקיי'. אבל המ"ע הם לתקן החול דק"נ וכמו שאומרים אשר קדשנו במצותיו שעושים מחול קדש והיינו שמבררים ומעלים שבה"כ דתהו מק"נ להיות נכללים ברמ"ח אבר"מ שיהיו בחי' אברים וכלים שעל ידם יומשך גילוי אלקות למטה. וע"י ל"ת הוא להבדיל בין הטהור ובין הטמא דהיינו להרחיק הרע הגמור שא"א להתברר כו'. וזהו"ע ולעבדו כו'. ע"י מצות ל"ת מרחיקים הרע וע"י מ"ע עושים רמ"ח אבר"מ בחי' כלים שיומשך על ידם גילוי אלקות למטה דירה בתחתונים. וזהו"ע פ' שני' דוקא קבעומ"ל בחי' טוב שעי"ז דוקא מקיימים בחי' ולעבדו. משא"כ בפ' ראשונה העלאה דש' מ"ב בכל מאדך אעפ"י שהעלאה זו גבוה מאד ונק' קעומ"ש אבל למטה בעולמות נעשה השך ולכן לא כתיב ולעבדו בפ' ראשונה. משא"כ ע"י קעומ"ל ממשיכים דירה בתחתונים. ובזה יובן מארז"ל אדה"ר הי' חלתו ש"ע נרו ש"ע. והיינו כמו שמפרישים חלה מהעיסה ועי"ז נגבה ומתעלי' כל העיסה. שמתחלה נק' טבל פי' טב לא שאינה בבחי' טוב. ואח"כ ע"י מעט חלה שמפרישין מתעלה כל העיסה שנק' טוב ויכולה להתעלות וליכלל בקדושה. וכמו"כ אדה"ר הי' חלתו ש"ע שעל ידו נתעלה כל העולם. והיינו כדי שיהי' הליכות עולם לו ממש דהיינו לעצמי' אא"ס וגם נק' נרו ש"ע פי' שאחר ההעלאה יומשך בחי' המשכה וגילוי אור מלמעלמ"ע בעולם (שהו"ע ב' פ' דק"ש. והיינו כדי שיוכל להיות הטמ"כ מבחי' דל"ת דנוגה ואח"כ יומשך מ"ד כו'):

ד **ועתה** צ"ל מה שמי שתורתו אומנתו מפסיק לק"ש. והענין כי ע"י מס"נ בק"ש שהוא ההעלאה דשם מ"ב בחי' בכל מאדך. עי"ז ממשיכים או"ח מהמקור דהיינו מעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מגדר בחי' חכ' וכמשנת"ל בפי' קעומ"ש. ורק הכלי להתגלות האו"ח מא"ס ב"ה הוא אוריי' דמא"כ כי מהו גילוי אוא"ס היינו שהוא אחד האמת וקמי' כלא כו' ע"כ גילוי זה א"א להיות בבחי' יש. ואפי' הבינה נק' יש לגבי גילוי זה כ"א הכלי הוא דוקא הכ' כח מה תכלית הביטול. והנה עסק התורה בבחי' תו' אומנתו היינו בבחי' הביטול אמיתי דה"ע כח מה. וזהו רק כלי להתגלות אוא"ס ב"ה. אבל כדי לעורר ולהמשיך או"ח בבחי' חכ' א"א ע"י עסק התו' לבד כו' כ"א ע"י מס"נ בחי' בכל מאדך דק"ש שעי"ז ממשיכים גילוי אוא"ס ב"ה בח"ע תושב"כ ומתושב"כ נמשך לתושבע"פ בינה להיות יחוד או"א וזהו"ע הוי' אלקינו כו'. ולכן אפי' תו' אומנתו צריך ג"כ להפסיק לק"ש. אבל לתפלה אין מפסיקין כי התפלה נק' חיי שעה פי' כי בחי' מל' נק' שעה לפי שמקור הזמן הוא בבחי' מל' כמ"ש מלך מלך ימלוך. עבר הוה ועתיד. משא"כ למעלה מבחי' מל' דהיינו בעצמות המדות עליונות הוא בחי' שם הוי' הי' הוה ויהי' כאחד למע' מגדר זמן. והנה המשכת החיות מהמדות לבחי' מל' כדי להיות הזמן דבי"ע נק' המשכה זו חיי שעה כי הבחי' מהמדות אשר שם מקום המל' דהיינו שמשם מקבל בחי' מל' הוא ג"כ שרש ומקור להתהוות בחי' זמן. משא"כ עצמות המדות עליונות הוא בחי' ש' הוי' שלמע' מגדר זמן דבי"ע כו'. וזהו כל ענין התפלה כדי להמשיך בחי' חיי שעה דמל'. אבל עסק התורה הוא בחי' חיי עולם ל' נצחיות שהוא המשכת אוא"ס ממש בבחי' הו"ב ומדות כו'. ולכן מי שתו' אומנתו שממשיך בחי' חיי עולם פטור מתפלה שהוא רק המשכת חיי שעה כי בכלל מאתים מנה כו'. אך צ"ל כיון שעסק התורה הוא בחי' חיי עולם א"כ אינו מובן למה תו' אומנתו דוקא פטור מתפלה אפי' מי שאין תורתו אומנתו יפטור ג"כ מהתפלה ומכ"ש בשעת שהוא לומד. והענין כי יש מעלה יתירה בבחי' המשכת חיי שעה שע"י התפלה. דאעפ"י שהוא השפעה חיצוני' כנ"ל. אך מ"מ כיון שהשפעה זו נמשך תמיד בלי הפסק כלל כמא' המחדש בטובו בכ"י תמיד מע"ב. וכמ"ש בתני' שאלו הי' נפסק רגע א' הי' חוזר כל העולם לאין ואפס ממש. וכיון שהשפעה זו היא בבחי' לא פסק צ"ל נמשך ממקום גבוה מאד. וכ"מ שנא' לי דוקא אינו זז לעולם כו'. דהיינו מהמקור אוא"ס בעצמו. כדי לאדם אין מים דחו"ב תמיד שיהיו תרדל"מ. וזהו ובטובו. יסוד דעתיק. מחדש בכ"ת מע"ב יחוד חיצוני' דחו"ב. ולכן דוקא מי שתו' אומנתו דלא פסק פומי' מגרסא כלל שעי"ז הוא ממשיך השפעה פנימי' שיהי' בבחי' לא פסק כלל וכמ"ש ונהר יוצא מעדן. יוצא בתמידות כו'. ודאי שיוכל להיות מוציא בחי' זו דחיי שעה שהיא רק השפעה חיצוני' בבחי' לא פסק כו'. אבל מי שאין תו' אומנתו שמפסיק לפעמים מגרסתו. אעפ"י שממשיך ג"כ בחי' חיי עולם. אבל אין בהמשכתו בחי' זו דלא פסק לפי שאינו ממשיך מהמקור. כ"א המשכתו הוא רק מהאור המלובש בחכ' שיומשך מוחין לז"א כדי שיהי' יחוד ת"ת ומל'. ולכן נק' חיי עולם שממשיך אוא"ס בהמדות ומז"א למל' שיהי' יחוד ת"ת ומל'. ולא כמו חיי שעה שהיא רק המשכת החיות להיות הזמן דבי"ע. כ"א שיהי' יחוד עליון כו'. אבל מ"מ המשכה זו ויחוד זה אינו בתמידות כ"א לפרקים דהיינו בשבתות ויו"ע. לכן נק' דודים שמתפרשין זמ"ז ונפסק

ואח"כ שוב וזהו קבעומ"ש רצוא וקעומ"צ שוב. וצ"ל מה שפ' ראשונה דוקא היא בחי' רצוא ולמה הבחי' רצוא דפ' ראשונה נק' קבעומ"ש. והנה ידוע בכהאריז"ל שפ' ראשונה שם מ"ב ופ' שניה שם ע"ב. שם מ"ב גבו'. ושם ע"ב חסד. וידוע הקושיא דהלא מבואר בזהר ואתקן בענין המוחין דתפילין שמע חסד והא"ש גבו'. והתירוץ כיש התכללות המדות. דהיינו ע"י שמאיר להו מכה"מ איהו כלל אזי נעשה התכללות והחסד כלול מגבו' כו'. ולכן פ' ראשונה שם מ"ב זהו כלי הגבו' כי השם הוא הכלי כמ"ש וכד אנת תסתלק מנייהו אשתארו כלהו שמהן כגופא בלא נשמתא והאור הוא ואהבת. חסד. והנה ענין שם מ"ב הוא ז"פ וי"ו. וצ"ל מה שבספה"ע הוא זפ"ז. והתירוץ ידוע כי בבחי' העלאות מלמטלמ"ע הוא זפ"ו וזהו"ע המ"ב מסעות שהכל הוא עליות מלמטלמ"ע עד שבאו לירדן ירחו. מקיפים עליונים דכ"ע כו'. אבל בספה"ע שהוא המשכה מלמעלמ"ט לכן זפ"ז:

ג **ולהבין** ענין שם מ"ב. הנה בשרפים כתיב שש כנפים לאחד מהן ובחיות ואופנים כתי' וארבע כנפים לאחת מהן. והיינו כי שרפים הם מבחי' וי"ו דשם ה' וחיות ואופנים נמשכים מש' אד' ולכן ד' כנפים כנגד ד' אותיות דש' אד'. והנה ענין שרפים הוא שאומרים קדוש והיינו שמשיגים איך שהוא קדוש ומובדל ואני הוי' ל"ש. כי בי"ה הוי' צור עולמים ב' אותיות דכל"ה קמי' כו'. והם מונחים תמיד במח' והשגה זו באין להם מח' אחרת כלל. ועי"כ הם רק בבחי' העלאה ורצוא אש להסתלק מבחי' פירוד דבריאה וליכלל וליבטל באוא"ס ב"ה הקדוש ומובדל ואין יכולים לירד בבחי' השפעה למטה. והו"ע רבוא רבבן קדמוהי יקומון שלמע' מבחי' אלף אלפין ישמשוני'. והיינו לפי שנמשכים מבחי' ו' דשם הוי' שם מ"ה. דהנה כתי' רוח האדם העולה היא למעלה וכו'. אדם בגימט' מ"ה הוא בחי' שם מ"ה ע"כ הוא עולה למעלה ליכלל בעצמות אוא"ס ב"ה. כי בחי' כמראה אדם זהו ע"י צמצומים. אבל אוא"ס ב"ה מצד מהו"ע הוא בחי' כי לא אדם הוא. ולכן רוח האדם העולה למעלה. היינו ליכלל בבחי' כי לא אדם הוא. היפך מבחי' ירידה והשפעה למטה שזהו בחי' ים. וכענין משה ונחנו מה ביטול ע"כ אמר כבד פה וכבד לשון שאפי' הדיבור דהתורה הי' בחי' ירידה אצלו לפי שהדבור וההשפעה הוא בחי' ים כו'. ורוח הבהמה היורדת היא למטה כי בהמה בגימט' ב"ן והיינו בחי' מל' ה' ב"ן שהיא יורדת להחיות הנבראים דבי"ע. לפי שבחי' ב"ן הוא בחי' ים ולא כמו הביטול דש' מ"ה. ע"כ בחי' זו יורדת להשפיע לעולמות הנבראים ועי"ז אמרו הפרה רוצה להניק כו'. וזהו הוי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים. כי כשהמל' היא באצי' הודכ"ד היא בבחי' כמראה אדם וכשנעשית ראש ומקור לבי"ע נק' שם ב"ן בגימט' בהמה כו'. ונמצא מבואר שהוי"ו דש' הוי' הוא בחי' רוח האדם העולה למעלה. וזהו"ע הקדוש הראשון שהוא הסתלקות ועליות בחי' ו' בבחי' ביטול והתכללות לגמרי בבחי' קדש עליון שלמע' מבחי' קדוש. והנה השרפים נמשכים מבחי' ו' דש' הוי' שם מ"ה רוח האדם העולה כו' ע"כ הם רק בבחי' העלאה והסתלקות מלמטלמ"ע ליכלל בבחי' קדוש. אבל חיות ואופנים שנמשכים מבחי' ש' אד' בחי' מל' שם ב"ן רוח הבהמה היורדת לכן אומרים ברוך כבוד (בשכ"מ) להיות בחי' המשכה מלמעלמ"ט. ולכן בשרפים שש כנפים שהוא בחי' שם מ"ב זפ"ו. שבכל מדה אין נחשב בחי' מל' שבה. והיינו לפי ששם מ"ב הוא בחי' ביטול והעלאה מלמטלמ"ע ליכלל באוא"ס ב"ה. ע"כ בחי' מל' שבכל מדה אין יכול להתעלות לפי שהוא בחי' ים וגילוי המדה להשפיע למטה ונק' רוח הבהמה היורדת למטה ש' ב"ן. וההעלאה הוא דוקא בבחי' מ"ה שבכל מדה כנ"ל בפי' רוח האדם העולה כו'. וזהו שוקיו עמודי שש. שוקיו זהו בחי' התשוקה וההעלאה ליכלל באוא"ס ב"ה הוא רק עמודי שש בחי' שש שבכל מדה ולא יותר שהו"ע שם מ"ב זפ"ו. וזהו"ע השרפים שש כנפים דהיינו שם מ"ב שיש בהם כו'. אבל ספה"ע בחי' השפעה והמשכה מלמעלמ"ט בחי' שעורה בעור ה' לכן זפ"ז. כי עיקר ההשפעה הוא דוקא ע"י מדה הז' בחי' מל' שבכל מדה. והנה כמו בשרפים שמדרגתם הוא בחי' רצוא העלאה יש בהם שם מ"ב. כמו"כ בפ' ראשונה דק"ש שהוא בחי' רצוא. לכן יש בפ' זו השם מ"ב אור החסד בכלי הגבו'. והיינו כי בפ' שמע נא' בכל מאדך שהוא עיקר המכוון של הפרשה. וענין בכל מאדך הוא הא' בל"ג כלל לצאת מכל המצרים וגבולים. שהו"ע צאת הנפש מנרתקה לבושי נוגה כו' וליכלל בבחי' ביטול במציאות באוא"ס ב"ה ממש כו'. ועכ"ל שם מ"ב. כי אהבה סתם שמבחי' חסד יכולה להיות מוגבלת בכלים. אבל ע"י שם מ"ב כלי הגבורה נעשה התגברות האהבה להסתלק מהכלים בבחי' ביטול והתכללות לגמרי באוא"ס ב"ה שזהו"ע בכל מאדך וזהו בחי' רצוא. והנה בחי' רצוא דשם מ"ב בכל מאדך נק' קבעומ"ש. כי הנה שמים הגשמיים הם מקיפים הד"י הגשמי' דארמ"ע. וכמו"כ למעלה באצי' הנה ד"א דשם הוי' הם פרט הד"י. ויש בחי' שלמעלה מד' אותיות הוי' וכמ"ש בחנה ותתפלל על הוי'. ובחי' על הוי' נק' שמים מקיפים דכתר שהם בחי' מקיף וסובב לגבי ד"א הוי'. והנה הכ"ע דאצי' נמשך ממל' דא"ס ב"ה וזהו"ע מל' שמים בחי' מל' דא"ס כו'. וכדי לעורר ולהמשיך בחי' מל' שמים הוא רק ע"י פ' ראשונה דק"ש בחי' רצוא והעלאה דשם מ"ב בכל מאדך כנ"ל. ולכן נק' פ' ראשונה קעומ"ש. ופ' שני' דק"ש הוא קעומ"צ בחי' שוב. דהנה בפ' זו לא נאמר בכל מאדך. אך נא' בה דבר אחד מה שלא נא' בפ' שמע. והיינו מ"ש ולעבדו כו'. והנה פי' ולעבדו הוא עבודת עבד כמו עבד שעושה תיקון ושירות לרבו. מה שבעצמו חסר לו שאינו יכול לעשות והעבד מתקן ומשלים לו החסרון. נמצא תוכן ענין עבודה הוא כשיהי' שני דברים. א' החסרון. והב' שבעצמו אינו יכול לתקן ושאחרים דוקא יתקנו. וכבר הקשו כל המפרשים איך שייך עבודה למעלה. הלא אנת הוא שלימותא דכולא כו'. וכולם צריכים לו והוא ית' א"צ לא' מהם. והענין דכתיב אשר ברא אלקים לעשות ופי' לעשות לתקן שכל מה שנברא בשמ"ב צריך תיקון כו' (ב"ר פי"א סי' ז' יעו"ש). והיינו שהקב"ה ברא את הבריאה חסר שלימות. והאדם צריך לתקן ולעשות שלימות. והיינו שצריך להמשיך דירה בתחתונים. כי הקב"ה ברא עליונים ותחתונים. פי' עליונים נק' ששם גילוי אלקות ותחתונים נק' ששם העלם והסתר אלקות. וצריך להמשיך דירה בתחתונים

דוקא

דאגא בכח כו'. וזהו"ע י"א כפתורים שהוא העלאה דבכל אחד להמשיך מבחי' אנת הוא חד כו' שלמעלה מע"ס. וע' פרחים הוא המשכה וגילוי מלמעלמ"ט לשון יציץ ופרח ישראל. וענין כ"ב גביעים הוא ההמשכה שע"י כ"ב אותיות התורה. דהנה כתיב כוס ישועות אשא ולמטה הו"ע הדבור שמקבל מהמדות ומהשכל. וע"כ נק' כוס כמו שהכוס מקבל יין ומים כו'. וכן למעלה הוא בחי' דבר ה' שמקבל מכל ע"ס עליונות. וי"ל תהלה כוס ישועות אשא בבחי' העלאת מ"ן מלמטלמ"ע (שהוא התפלה קל הכר וי"ו) אבל הגביע הוא בחי' עליונה וגבוה מהכוס. כמו שלמטה ענין הגביע הוא כוס גדול שממנו שופכים לתוך כוסות קטנים. והיינו שהוא המשכה מלמעלמ"ט שע"י התורה וכמ"ש גבי יוסף ואת גביעי גביע הכסף כו' שיוסף הוא המשכה (תוס' אורות) מלמעלמ"ט (נ"ע) ובנימין כוס (נ"ת) :

והנה עם ז' קני המנורה הוא מ"ט. מ"ט שע"ב. ועם כללות ועצם המנורה הוא חמשים שע"ב בעד הנו"ן. וזהו כוונת רז"ל בענין המנורה ואתה מתאוה לאורן של ישראל. שהוא בחי' שלמעלה משני המאורות שני שמות הוי' אלקים אבל ע"י המנורה הוא התגלות עצמות או"ס בשם הוי' :

פרשה שלח

ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה. וביחזקאל סי' מ"ד כתיב וראשית עריסותיכם תתנו לכהן להניח ברכה אל ביתך. והנה ג' מצות נדה חלה והדלקת הנר מסרו לנשים. ואחז"ל (מ"ר בראשית ס"פ י"ז) כדי לתקן חטא עה"ד. כי אדה"ר חלתו ש"ע הי'. כמו אשה שמקשקשת עיסתה במים מגבהת חלתה כמו"כ מתחלה כתי' ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה. שהו"ע גיבול העפר במים. ואח"כ כתיב וייצר הוי' אלקים את האדם עפר מן האדמה. וא"כ אדה"ר הי' חלתו ש"ע. והי' נרו ש"ע. וחוה ע"י חטא עה"ד איבדה חלתו ש"ע וכבתה נרו ש"ע ע"כ מסרו לה הג' מצות הנ"ל כדי לתקן כו' (במ"א מבואר שע"י ג' דברים אלו הוא תיקון נר"נ של אדה"ר. נדה כי הדם הוא הנפש זהו התיקון דבחי' נפש. חלה מים עם קמח זהו התיקון דבחי' רוח. הדלקת הנר התיקון דבחי' נשמה) וא"כ ע"י חלה הוא תיקון דחטא עה"ד. זהו לפי דעת הרבות. ובת"ז תיקון ע"ז פי' חלה הוא חל ה'. שיחול הה"א כמו החל עלינו הימים הבאים כו'. והענין כי עה"ד חטה היתה כמאחז"ל (ברכות מ' ע"א). חטה הוא בחי' מל'. ונק' חטה כמ"ש בזהר בלק קפ"ח ב' כברתא דמתחטי' לגבי אבוה כו' ע"ש. וי"ל שבשמות השבטים לא הי' אותיות ח"ט. וא"כ איך נק' המל' חטה. ופי' בזהר לפי שהחטא סמוך לה כמ"ש לפתח חטאת רובץ. פתח נק' המל' כמ"ש ארוממך ה' כי דליתני. פתחי לי אחותי. ופסח הוי' על הפתח. כמו הפתח שמשמש כניסה ויציאה. כמו"כ כל ההעלאות וההמשכות הוא ע"י המל' כי היא פתח עולם האצי'. וזהו לפתח חטאת רובץ. חטאת זהו כללות הסט"א ס"ם ונוקבי'. רובץ סמוך להפתח. ומקבל יניקה מהפתח. ולכן נק' חטה שהחטא סמוך לה. משא"כ בשבטים שאין בהם אותיות ח"ט לפי שהם מבחי' י"ב ג"א דז"א דאצי' בחי' עה"ח ע"כ הם רחוקים מאד מבחי' חטא. ולכן נק' ג"כ עה"ד טו"ר וכמ"ש (זח"א ל"ה סע"א) דינקא בתרין סטרין שגם הרע יוכל לקבל יניקה ממנה. ולכן עיקר חטא דאדה"ר בעה"ד הי' מה שלא אכל תחלה מעה"ח כמ"ש בכהאריז"ל והיינו לפי שהפריד את עה"ד מעה"ח אבל אם הי' אוכל תחלה מעה"ח והי' מייחד ומחבר את עה"ד לעה"ח לא הי' רע כלל. כי עה"ד בעצם הוא בחי' מל' ורק מה שנק' עה"ד טו"ר הוא לפי שגם הרע מקבל יניקה ממנה כנ"ל אבל אם הי' נכלל בעה"ח אזי לא הי' יכול הרע לינק כלל מבחי' מל' ואזי לא הי' נק' עה"ד טו"ר כלל. וזהו התיקון ע"י חלה חל ה'. דהנה ידוע החילוק שבין מצה לחמץ הוא. כי חמץ בח'. חי"ת הוא מורה על חטא דהיינו שיש יניקה להחטא. שהוא הרע. מהלחם. אבל ע"י מצה נעשה מחי"ת ה'. בחי' פיה פתחה בחכ'. ביטול. וזהו מצה זו שאנו אוכלים ע"ש מ"ה בחי' מ"ה וביטול. ואזי אין יכול הרע לינק כלל. וזהו"ע חלה חל ה' שגם בחמץ נעשה התיקון שיחול בחי' ה'. והו"ע אחד עם פי' הרבות שע"י חלה הוא תיקון חטא עה"ד. כי עה"ד חטה כו' בחי"ת ולכן ע"י חל ה' שנעשה ה' כמשי"ת לקמן אי"ה עי"ז הוא תיקון עה"ד טו"ר שלא יוכל הרע לינק כו'. היוצא מזה שחלה הוא תיקון המל' :

ב **ולהבין** ביאור הדברים בלה"ק המשנה אם אין קמח אין תורה אם אין תורה אין קמח ופי' המד"ש ע"ד כל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה כו' והרבה עשו כר"י ועלתה בידם כרשב"י ולא עלתה בידם. אך עוי"ל דהנה אי' בגמ' (שבת י' ע"א) רבא חזא לי' לרב המנונא דקא מאריך בצלותא טובא א"ל מניחין חיי עולם ועוסקים בחיי שעה והוא סבר זמן תו' לחוד וזמן תפלה לחוד. ומה שהתפלה נק' חיי שעה פירש"י לפי שכללות בקשות התפלה הוא ג' דברים למזונות ולשלום ולרפואה. וזהו"ע אם אין קמח שהיא התפלה חיי שעה שמבקשה על מזונות אין תורה שבתו' לבד אין יוצאים בחי' זו כי זמן תפלה לחוד וזמן תורה לחוד והא בלא הא לא סגי. ואם אין תורה אין קמח כי גם השפעת חיי שעה הוא ע"פ התו' כמ"ש אם בחקותי תלכו כו' ונתתי גשמיכם כו' ונתנה הארץ יבולה כו'. וי"ל מה שמי שתו' אומנתם מפסיקין לק"ש ואין מפסיקין לתפלה דהא אעפ"י שהתו' היא חיי עולם מ"מ אמרו זמן תפלה לחוד וא"כ למה תו' אומנתו אין מפסיק לתפלה ומ"מ לק"ש מפסיק. וצריך להבין ענין ק"ש הנה אחז"ל (רפ"ב דברכות) למה קדמה שמע לוהא"ש כדי שיקבל עליו עומ"ש תחלה ואח"כ יקבל עליו עול מצות. ולכאו' אינו מובן למה מחלקים זאת לב' ענינים. והענין שהוא ע"ד והיות רו"ש שצ"ל מתחלה רצוא

עין לא ראתה כו'. וזהו צחוק עשה לי אלקים שדוקא ע"י שם אלקים המסתיר להיות נראה יש ודבר וכשהיש בטל נמשך מזה התגלות צחוק ותענוג עליון. וזהו יתרון האור מן החשך. פי' יתרון האור הוא ריבוי ויתרון בהאור הנה הוא ע"י החשך דוקא. ע"י חשך הגוף וגש"ב. וכשמהפך בחי' חשך זה בבחי' ביטול נמשך מזה יתרון בהאור. כי באמת שרש החשך זה שלמטה הוא גבוה מאד בבחי' ישת חשך סתרו שלמעלה מבחי' אור וגילוי. ורק שנשפל מזה בשבה"כ נתהוה בחי' החשך שלמטה. אבל ע"י שמבררים החשך התחתון נמשך התגלות בחי' החשך העליון וזהו יתרון בהאור כו'. וזהו ענין הוסיפה שרה במאורות. כי מאורות הם בחי' שני שמות הוי' אלקים. וענין הוי' הוא כמ"ש ה' אחד. דהנה יש שני בחי' יחיד ואחד. אחד הוא ההמשכה בז' רקיעים וארץ. כמו השמש שמאיר אורו בהעולם כך הוי' אחד הוא המשכת אור א"ס בז' רקיעים עילאין. ונק' יחו"ע כמ"ש לך ה' הגדולה והגבורה שמדות אלו בטלים אליו ית' בתכלית ואיהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון. וזהו פי' יחודא שהוא היחוד כל המדות איך שבטלים בא"ס ונק' אחד בז' רקיעים. כי בחי' שם אלקים מדת מלכותו ית' אין מלך בלא עם הוא בחי' יחו"ת יש ובטל כו'. משא"כ שם הוי' יחו"ע. והנה גם בחי' יחו"ע דאחד שייך רק בההמשכה במא"ס בעולמות אבל בעצמות אור א"ס שלמעלה מהשתלשלות לא שייך לשון אחד כ"א יחיד ומיוחד. כמו עד שלא נבה"ע כו'. ובחי' זו למעלה משני המאורות דהוי' ואלקים. אחד ועד. וזהו צחוק עשה לי אלקים שהוא התגלות בחי' צחוק ות"ע שלמעלה מהחכמה שנק' יחיד. וז"ש אז תתענג על הוי'. וזהו ענין הוסיפה שרה במאורות. וכך ענין המצות ביטול היש דוקא מעורר מאד למעלה בבחי' תענוג עליון שלמעלה מהחכמה ולכן זהו מעשה גדול:

ד **וביאור** ענין ההפרש בין תורה ומצות. דהנה כתיב (משלי ד' י"ח) וארח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום. ופירש"י נכון היום חצות היום (עמודא דטיהרא) ובזהר (ח"ג קכ"ט ע"א) פי' שהו"ע בפלגותא דשערי אזיל חד ארחא כו'. דהנה בתורה כתיב (משלי ה') סלסלה ותרוממך. שהלכות התורה הם בבחי' שערות. כי השערות יש להם יניקה מהמוח וכל שערה יש לה גומא בפ"ע שיונקת מהמוח. וכך כל הלכות התורה יש להם שרש בפ"ע בחכמה עילאה כל איסור וכל היתר. והנה אעפ"י שהשערות הם רק מותרי מוחין מ"מ הם בחי' גבוה מאד נעלה כמ"ש גבי נזיר קדוש יהי' גדל פרע שער כו' שהשערות הם בחי' קדוש. דיש ב' בחי' קדש וקדוש. קדש הוא בחי' מובדל מכל סדר ההשתלשלות לגמרי כו'. וההמשכה והארה מקדש עליון נק' קדוש בוי"ו. וזהו בחי' השערות כשמקבלים איזה יניקה והמשכה מקדש עליון אזי נקראו קדוש בוי"ו אבר הוי"ו הוא צלם השערה ובתוכה מקבלת אור קדש עליון (ועי' ביאור ע"פ כי כאהך בתולתו) וזהו ענין השערות. ואף שהשערות הם רק מותרי מוחין. אך היות שהמשכה וגילוי זה הוא ממקום גבוה מאד קדש עליון ע"כ א"א להיות ההלבשות בהאברים כ"א רק מותרי מוחין וגם ע"י שערות שהוא בחי' דילוג כמ"ש קול דודי מדלג כו'. וענין מה שבפלגותא דשערי אזיל חד אורחא בחי' לבנונית דגלגלתא היינו מקור ושרש בחי' השערות. כמו עד"מ אותיות שכותבים על קלף שהאותיות מסתירים הקלף הלבן שהוא נושא וסובל האותיות וכך כתיב ואתא מרבבות קדש שכל הלכות התורה הם בחי' אותיות ושערות שנמשכים ממקורם בחי' לבנונית דגלגלתא. והנה המצות מגיעים ומעוררים בבחי' לבנונית המקור ושרש שלמעלה מבחי' שערות. וזהו וארח צדיקים. בחי' קיום המצות כמ"ש צדיק ה' כו'. הולך ואור עד נכון היום. וזהו שבשמש יש קצת אדמומית שזהרורית יוצא ממנו משא"כ הלבנה נוטה ללובן. כי בבחי' חכמה יש קצת דין משא"כ בעתיקא לית שמאלא. וזהו"ע הלבנה יחו"ת קיום המצות שמגיע בלבנונית ע"כ נוטה ללובן. וזהו"ע ירח לשון ריח שנת"ל. וזהו ענין מעשה גדול שלמעלה מהתורה ולכן כתיב על מה אבדה הארץ על שלא ברכו בתורה פי' שלא המשיכו אור א"ס בתורה דמה"כ וכמארז"ל (ע"ז ג' ע"ב) ג' שעות ראשונות הקב"ה יושב ועוסק בתור' פי' ישיבה השפל' שמשפיל עצמו אור א"ס ומתלבש בתורה דמה"כ. וזהו בית יעקב לכו ונלכה באור הוי' פי' באור המאיר בשם הוי' כו':

ה **והנה** כללות ענין המנורה הוא ג"כ בחי' שלמעלה משני המאורות דשם הוי' ואלקים. דהנה מה שהי' במנורה כ"ב גביעים וי"א כפתורים וט' פרחים אשר הכל מ"ב הוא בחי' שם מ"ב דאנא בכח כו'. פרשה ראשונה דק"ש מואהבת עד ובשעריך מ"ב תיבין. ותחלה צ"ל מהו ענין י"א כפתורים. דהנה כתיב הקל קול יעקב. קול הוא המשכה מהעלם אל הגילוי כמו מחשבת האדם שהיא בהעלם וע"י הדבור מתגלה נק' קול. יעקב הוא יו"ד עקב. יו"ד הוא בחי' ח"ע ביו"ד נברא עוה"ב. והמשכה וגילוי זה בבחי' עקביים ועשי' נק' קול יעקב. והנה המשכה וגילוי זה דיו"ד למטה הוא ע"י עסק התורה כנ"ל. אך כדי להיות המשכה זו צ"ל תחלה קול אחר שהוא קול התפלה. דהנה כל המשכה שלמעלה א"א להיות כ"א ע"י העלאה תחלה והיינו שיהי' רצון בתשוקה וצמאון להמשכה זו וכמ"ש (איוב ל"ד י"ד) אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף. ולכן קודם ודברת בם (שהוא המשכת ה' אחד ע"י התורה) כתיב תחלה ואהבת כו' כנ"ל וזהו הקל קול. והנה ההתחברות ב' קולות שהוא ההעלאה שמלמטה עם ההמשכה ואתעדל"ע. מקום ההתחברות נק' כפתור כענין כפתור המנורה שהוא תחת שני קנים כו'. ובזהר נק' קשרין. כמו עד"מ כשקושרין שני דברים יחד אזי במקום הקשר הוא עב יותר וכך למעלה מקום התחברות העלאת מ"ן עם המשכת מ"ד נק' כפתור כו'. וענין י"א כפתורים. דהנה אנת הוא חד ולא בחושבן. כי ע"ס הם המאירים בעולמות וזהו"ע המנורה ז' קנים שהם שבעה מדות עליונות ואור שמן ופתילה ג"ר חב"ד. אבל אור א"ס בעצמו ית' אינו מתגלה בעולמות שאין העולמות יכולים לקבל ממנו ית' וזהו"ע ולא בחושבן. וזהו ג"כ מ"ש בס"י ע"ס במספר עשר אצבעות כו' ברית יחיד מכוון באמצע אבר ענין ברית יחיד הוא בחי' אנת הוא חד ולא בחושבן דע"ס. וכדי להמשיך איזה המשכה והתגלות מבחי' אנת הוא חד כו'. צ"ל ההעלאה ג"כ בבחי' שלמעלה משכל ומדות דנה"א והוא בחי' בכל מאדך שהוא ההעלאה דשם מ"ב

דהנה

וזה מעשה המנורה וגו'. כתיב אשר עשית גדולות (תלים ע"א) וארז"ל במדרש (אמור רפל"א) אלו שני המאורות הגדולים כו' ואתה מתאוה לאורך של ישראל. ועשית מנורת זהב טהור וגו'. כתיב (משלי ו' כ"ג) כי נר מצוה ותורה אור. שהנר הוא כלי המקבל את האור וכך המצות הם בחי' נר וכלי לתורה שהיא האור. ותומ"צ הם ג"כ בחי' שני המאורות. מאור הגדול ומאור הקטן. כמ"ש לשמש שם אהל בהם והוא כחתן יוצא כו' דקאי על התורה. וגם אמרו פני משה כפני חמה. וירח לשון ריח הוא בחי' המצות כמ"ש (ישעי' י"א ג') והריחו ביראת ה' שביראת ה' יש בחי' ריח. וגם המצות נק' ריחא דלבושייכו כמ"ש בזהר (ח"ג קפ"ו ע"א). ונמצא מבואר שתורה ומצות הם בחי' שני מאורות הגדולים שמש וירח. (וענין ואתה מתאוה לאורך של ישראל שהו"ע המנורה הוא בחי' שלמעלה משני המאורות דתומ"צ.) וצריך לבאר תחלה ענין ובחי' התורה. דהנה כתיב והיו הדברים האלה וגו' ודברת בם ובד"ת כתיב. דכיון דכתיב בשבתך בביתך ובלכתך בדרך בתמידות וזמן ק"ש אינה כ"א שחרית וערבית וע"כ מ"ש ודברת בם קאי על עסק התורה. ולכאו' צ"ל דוהיו הדברים האלה קאי אדלעיל מנה שהוא אחד ואהבת וע"ז כתיב ודברת בם. ואיך ארז"ל בד"ת כתיב (ע' בפ' אחרי ע"פ כי ביום הזה יכפר). והנה ענין אחד ידוע שהוא אחד בשבעה רקיעים וד' רוחות. פי' רקיעים כמ"ש (בראשית א' ו') יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים. שיש שני בחי' מים עליונים ומים תחתונים. כי מים הוא המשכה והתגלות מלמעלה למטה כמ"ש (שם ב' י"ד) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. נהר הוא המשכה והתגלות מבחי' עדן עילאה בבחי' גן וזהו"ע מים עליונים. כי המשכה זו היא רק ברוחניות העולמות. אבל ההמשכה וההתפשטות למטה בגשמיות העולמות שהוא כללות עולמות הנבראים הוא ע"י בחי' רקיע המבדיל ורקיע זה הוא מעלים ומסתיר על המשכה זו דמים עליונים שמבחי' עדן עד שמתראים העולמות בבחי' יש ודבר. ושרש בחי' רקיע והבדל זה הוא בחי' שם אלקים כמ"ש (תלים פ"ד) כי שמש ומגן הוי' אלקים. ונק' המה בנרתק שמלד גילוי שם הוי' היה ביטול לגמרי. אכן כשההמשכה משם הוי' הוא ע"י שם אלקים שהוא בחי' העלם והסתר אזי נראים העולמות בבחי' יש ודבר. ומשם אלקים נשתלשלו עוד ז' היכלות שכולם בחי' מעלימים ומסתירים על אור הוי'. עד שנשתלשלו ז' רקיעים גשמיים המסתירים לגמרי עד שנראה עולם כמנהגו כו' בחי' פירוד לגמרי. והנה הסתר זה הוא רק אלינו שנדמה לנו העולם ליש. אבל קמיה כלא חשיב ובטל במציאות לגמרי ואתה ה' לבדך כמו קודם שנברא"ע. וזהו אחד בז' רקיעים וד' רוחות פי' ד' רוחות הוא בחי' פני אריה אל הימין ופני שור מהשמאל כו' שכולם בטלים במציאות קמי'. ודוגמא לזה ע"ד שארז"ל (מגילה יו"ד ע"ב) מקום ארון אינו מן המדה והיינו כיון שהי' השראת אלקות שלמעלה מגדר בחי' מקום היה המקום בטל לגמרי. וכן ארז"ל (מד"ר ויצא פס"ח סי' יו"ד) הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו. פי' מקום הוא הסובל ונושא עליו דבר מה וכך הוא ית' הוא המקום הסובל כל העולם (ע' ע"פ והתהלכתי) ואין העולם מקומו כ"א המקום בטל אליו ית'. ומזה נמשך ואהבת את הוי' אלקיך שתאהב ותחפץ התגלות שם הוי' מהוע"ל אשר קמי' כלא חשיב כנ"ל ולא כמו שמלד שם אלקים נדמה לנו העולם ליש ודבר:

ב **אך** איך ממשיכים התגלות שם הוי' להיות ה' אחד בז' רקיעים שלא יסתירו. הנה הוא ע"י עסק התורה. כי אורייתא מחכמה עילאה נפקת כח מה וביטול לגמרי אשר אור א"ס שורה בחכמה. וזהו ענין כשר ופסול. פי' כשר שהוא בבחי' ביטול ויכול לעלות משא"כ מה שאינו בבחי' ביטול צריכים לדחותו למטה וזהו פסול. ונמצא שענין התורה הוא ביטול לגמרי. ולכן נק' התורה שמש כמו זיו השמש בשמש הוא רק אין ואפס ואין נופל עליו שם יש כלל כך אורייתא בחי' ח"ע הוא ביטול לגמרי. ולכן כתיב על התורה עוטה אור כשלמה בחי' שלמה ולבוש להתלבשות אור א"ס ב"ה. ולכן ע"י עסק התורה ממשיכים התגלות שם הוי' להיות הוי' אחד גם למטה בעולמות הנבראים כמו למעלה. וזהו תלמוד גדול כמ"ש גדול ה' ומהולל כו'. והנה המצות הוא בבחי' ירח לבנה. כי כל ענין קיום המצות הוא מה שהיש ודבר. בטל. כמו שמברכים אלקינו מלך העולם וגם נק' מצות המלך. והנה מלוכה לא יתכן כ"א על דבר נפרד יש ודבר שבטל כו'. וכל קיום המצות הוא ביטול היש. כמו ענין הצדקה שמה שמייגע כל היום בשביל פרנסה ואח"כ נותן זה לעני שזהו ביטול היש. ולכן נק' מעשה לשון עשי' והכרה שמכריח עצמו. והנה תחלה צ"ל ענין קיום המצות ביטול היש. כי יש ב' בחי' ביטול. הא' הביטול שע"י התורה שהוא ביטול במציאות איך קמי'. והב' ביטול היש ע"י קיום המצות. וא"א לבא לבחי' ביטול אמיתי כ"א ע"י בחי' ביטול היש תחלה. וזהו קדשנו במצותיך ואח"כ ותן חלקינו בתורתך. וארז"ל (יבמות ק"ט ע"ב) כל האומר אין לי אלא תורה אפי' תורה אין לו. כ"א תורה וגמ"ח. ולכן נק' המצות נר. ותורה אור. וזהו והיו הדברים גילוי בחי' אחד גם למטה ע"י ודברת בם בד"ת כתיב. שע"י עסק התורה וקיום המצות תחלה כנ"ל ממשיכים התגלות בחי' הוי' להיות ה' אחד גם בעולמות הנבראים (וזהו מה שתורה ומצות הם שני המאורות כי תורה הוא התגלות בחי' הוי' שנק' שמש. וע"י המצות הוא המשכת בחי' שם אלקים יהו"ת ונק' ירח):

ג **והנה** יש דעה בגמ' (קדושין מ' ע"ב) מעשה גדול. והענין דבשרה כתיב צחוק עשה לי אלקים ואיתא במד"ר (וירא פ' נ"ג סי' י"ב) נאמר כאן עשי' ונאמר להלן ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים. מלמד שהוסיפה שרה על המאורות. הנה פי' צחוק הוא תענוג עליון. ולמטה אנו רואים כשמשכיל אדם איזה שכל חדש נתמלא תענוג והיינו שתענוג הוא למעלה מבחי' חכמה ושורה במקור השכל. ועד"ז יובן למעלה איך שת"ע הוא למעלה מעלה מהחכמה עילאה וזהו וקראת לשבת ענג ר"ת עדן נהר גן. פי' גן הוא מה שנשמות יושבין ונהנין מזיו שכינה שהוא תענוג עד אין קץ ומוטב דלדייני' וליתי לעלמא דאתי כו'. והנהר הוא המשקה את הגן שנהר הוא המשכת התענוג מעדן עילאה אבל עדן בעצמו שהוא מקור התענוגים אינו מתגלה כעת. וע"ז כתיב (ישעי' ס"ד ג')

עין

כ"א ע"י גבורות ולמלומים כמ"ש (שם כ"ט) וישב ה' מלך לעולם. כמשל היושב על הכסא שהוא רק השפלת אחוריו. כך כל העולמות מקבלים חיותם מבחי' אחורים והילוניות המלכות. אבל פנימיות המלכות אין מאיר כלל בעולמות. ולכן החיות אלקות שבתוך העולמות הוא מוסתר בהעולמות. שא"א להשיג מהותו כ"א רק המליאות לבד. וכמו עד"מ שמשיגים התפשטות חיות הנפש בגוף א"ז אלא המליאות לבד ולא המהות. כעד"ז מבשרי אחזה אלוה שרואים השו"א והגלגלים סובבים והולכים כל יום ממזרח למערב ע"כ משיגים חיות אלקות שבתוך העולם ומלואו. אבל רק המליאות. וכמו מה שמשיגים שיש חיות אלקות מלובש בהגלגל שבתוך אותו. הרי הגלגל הוא עגול א"כ עכצ"ל שגם בהחיות שבו יש איזו התדמות לעיגול הגלגל. והיינו כי החיות נמשך מאופנים (כי אופני' בעשי') שהמה בחי' עגולים כמ"ש (יחזקאל א') כאשר יהי' האופן כו'. אך המה רוחני' ואין שייך לומר בהם ליור ותמונה ועיגול גשמי. וא"כ על איזה אופן המה עגולים הלא אין זה מושג. ועד"ז גם בעולם הבריאה החיות אלקות שמלובש בו אינו מושג מהותו כ"א רק המליאות לבד. אבל בג"ע הוא השגת מהות אלקות ממש ולכן נהנין כו' שהוא תענוג נפלא עד אין קץ. ומוטב דלדייני' כו'. ושרש החילוק שבין עולמות לג"ע הוא. כי העולמות מקבלים חיותם רק מבחי' אחורים והילוני' המלכות היינו ז"ת דמל' ולכן הוא הסתר שאינו מושג המהות אבל בג"ע מאיר פנימיות המל' היינו ג"ר כח"ב דמל' ולכן הוא השגת המהות. וזהו פי' זיו השכינה בחי' באור פני מלך חיים. דהנה כתיב (דברים ל"ד) ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב וכו' והיינו רק מבחי' אחורים כנ"ל. אבל באור פני מלך רק חיים לבד. והנה כתיב (בראשית ב') ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה ואחז"ל (זה"א כ"ז ע"א) לעבדה ע"י רמ"ח מ"ע ולשמרה ע"י שס"ה ל"ת שע"י תומ"ל ממשיכים תוס' אורות בג"ע. כי ע"י תורה ממשיכים הגילוי מבחי' ח"ע דאצילות. וע"י תרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן ממשיכים הגילוי מבחי' תר"ך עמודי אור דכ"ע. וזהו ענין התוס' אור בגן עדן. כי גן עדן מצד עצמו אין מאיר בו כ"א ג"ר דמל' דאצי' ונק' באור פני מלך חיים. אבל על ידי תורה ומצות ממשיכים הגילוי גם מבחי' ג"ר כח"ב דאצילות שיאירו בג"ר דמל' המאירים בגן עדן :

ב **ועתה** יובן ענין אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות. דהנה נש"י נק' נר כמ"ש (משלי כ"ו כ"ז) נר ה' נשמת אדם. וגם תומ"ל נק' נר כמ"ש (שם ו' כ"ג) כי נר מצוה ותורה אור. והענין כי בגשמיות נק' נר הכלי וגם האור שמן ופתילה נק' נר. וכעד"ז נק' נש"י נר וגם תומ"ל נק' נר. כי אורייתא דמח"ע נפקת נק' אור והמצות שרשם בכתר נק' שמן מקור האור כמ"ש (קהלת ט' ח') ושמן על ראשך אל יחסר ואחז"ל (שבת קנ"ג ע"א) אלו תפילין שבראש. ומה שנש"י נק' נר הוא ע"ש הכלי שהמה דוקא הכלים לקבל המשכות דתומ"ל לפי שנש"י עצמ"ה שנלקחים מפנימיות הכלים משא"כ המלאכים שנתהוו מבחי' דיבור אינן כלים כלל להמשכות דשמן ואור שע"י תומ"ל. והנה המנורה היא כנס"י. וז' נרות המנורה הם נש"י שנתלבשו בגופים שיש בהם ז' מדות כידוע. וזהו שבעת הנרות היינו נש"י ע"י תומ"ל שהם ג"כ שמן ואור כנ"ל הם מאירים אל מול פני המנורה. כי מול פני המנורה בחי' באור פני מלך כו' שמאיר בג"ע היינו ג"ר דמל' דאצי' אבל נש"י ע"י תומ"ל ממשיכים הגילוי מבחי' ג"ר כח"ב דאצילות שיאירו בג"ר דמל'. וזהו אל מול פני המנורה יאירו שמאירים תוס' אור במול פני המנורה והיינו מבחי' כח"ב דאצילות שהו"ע השמן והאור (והפתילה הוא בחי' יסוד. צדיק יסוד עולם הממשיך השפע במל'). והנה ע"ז אחז"ל שנתקשה משה במנורה. כי באמת זהו למעלה מהחכמה איך אפשר שנש"י ע"י תומ"ל יאירו אור במול פני המנורה מבחי' כח"ב דאצי'. וכמו כל ענין אתעדל"ת שמעורר אתעדל"ע הוא אינו ע"פ חכמה כלל. וכמו לך אמר לבי בקשו פני פנימי' הלב רעו"ד עי"ז את פניך הוי' אבקש הוא רק מצוה שכך עלה ברצונו :

ג **והנה** כשנתקשה משה במנורה. אמר לו הקב"ה מקשה תיעשה כו'. עד ירכה עד פרחה מקשה כו'. דהנה כתיב (בראשית מ"ט) ותשב באיתן קשתו. ובנהאל איתן אחז"ל (סוטה מ"ה ע"ב) איתן כמשמעו קשה. פי' קשה הוא למעלה מהשכל. דהנה יש שני בחי' מדות. יש מדות שנמשכים מהשכל והתבוננות ומדות אלו אין נק' קשים כי יכול להיות הטיית השכל למדה אחרת ג"כ. אבל המדות שלמעלה מהשכל אין משתנים כלל כיון שאין נמשכים מהשכל. ע"כ נק' קשה. וז"ש (תלים פ"ט) משכיל לאיתן האזרחי. פי' משכיל הוא מקור השכל אשר משם נמשך נביעת גילוי השכל. ומבחי' משכיל שלמעלה מהשכל נמשך איתן שהוא ענין קשה כנ"ל. האזרחי לשון אזרח הארץ. כי כל התהוות הבריאה דעולמות ומלאכים נק' גר לפי שנתהוו אבל נש"י עצמ"ה ובמי נמלך כו' וגם אחז"ל (ב"ר פ"א סי' ה') מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר. ופי' ששרשם במחשבה הקדומה הכוללת כל סדרי השתלשלות דאבי"ע ולכן מצד שרשם נק' האזרחי מאז ומקדם. והנה מצד שרשם שעצמ"ה הקדומה שלמעלה מהחכמה ע"כ יש בהם רצון פשוט לאלקות שלמעלה מהשכל והטעם כו'. וזהו משכיל לאיתן האזרחי. וזהו וזה מעשה המנורה כו' מקשה שבכל או"א מנש"י יש בהם מקשה שהוא הרצון פשוט שלמעלה מהשכל והיינו לפי שנלקחו מבחי' מחה"ק כנ"ל שלמעלה מח"ע דאצי'. וגם עד ירכה עד פרחה מקשה. ירכה הם נשמות שמבחי' יעקב (שאין בהם אהוי"ר נגלים והם בעלי עסקים). פרחה הם נשמות שמבחי' ישראל שיש בהם רו"ש (וכמו זהב מגולן רו"ש). בכולם יש מקשה (תי'עשה' המנו'רה' מרומז בזה שם הוי'. שבכאו"א יש שם הוי'). וזהו שהשיבו הקב"ה וזה מעשה המנורה מקשה כו' שלפי שבכאו"א יש בחי' מקשה שהוא הרצון שלמעלה מהשכל וגם שרשם הוא למעלה מחכמה ע"כ מצד זה יש בהם כח ע"י תומ"ל להיות מאיר אור במול פני המנורה שהוא המשכות ג"ר כח"ב דאצילות שיאיר בג"ר דמל' דאצי' שמאיר בג"ע:

כו׳ (ב״ר פי״ב) והגניזה בעלמדאתכ״ס י״ה הנסתרות כו׳ וא״כ זהו גילוי בהמאורות דזו״כ מאור ז׳ הימים שלמעלה מהמאורות ולכן זהו הוספה על המאורות כו׳. וזהו לשון בהעלתך שהוא לשון על. דהיינו להעלות לבחי׳ על הוי׳ למעלה משם הוי׳. ועתה העלאה זו היא ע״י עסק התורה כנ״ל בענין הלכה עמודיה שבעה. כי עמלא דאורייתא לעילא מן שמשא כו׳ (זח״א ויחי רכ״ג ב׳). ולכן כתיב ויעש כן אהרן שענין עשי׳ זו הוא הוספה על המאורות כענין עשי׳ הנאמר גבי פרה שדרשו רז״ל הוסיפה על המאורות [וכזה יובן ג״כ שבחו שלא שינה כו׳ וד״ל]:

ט **והנה** כ״ז הוא נרות דמנורה שבבהמ״ק שהי׳ לפנים בהיכל. אמנם בחנוכה תקנו להדליק נרות על פתח הבית מבחוץ. ובפתח הסמוך לרה״ר. בית הוא עולם האצי׳. כמו עד״מ המלך שבביתו והיכלו הוא מתגלה בלא לבושים. כן באצי׳ הוא יחוד וגילוי אוא״ס ב״ה. פתח הבית זהו בחי׳ מל׳ דאצי׳. וז״ש (תלים קי״ח) פתחו לי שערי צדק כו׳. ומבחוץ לפתח היינו עולמות בי״ע בהם מחוץ לפתח. ונק׳ הצרות הוי׳. ובעבודה בנפש פתח הוא בחי׳ פתחו לי שערי צדק. צדק מלכותא קדישא. ופי׳ בזהר (ח״ג נ״ה א׳. ועי׳ זח״א ק״ג ב׳) דהיינו מדת יראה שנק׳ פתח ותרעא כו׳. וגם צדק זהו מדת אהבה ג״כ כמ״ש (תלים קמ״ה) וצדקתך ירננו. הרינה ושיר דמלאכים נמשך מהשגתם בבחי׳ צדק מלכותא קדישא. וכתיב (שם ק׳) באו לפניו ברננה. דהיינו ההעלאה באהבה ועריבות מתיקות ונעימות כמ״ש בר״ח שער האהבה פ״ו מענין הנעימות דשיר המלאכים. וא״כ צדק זהו כשהעבודה הוא במדות יראה ואהבה. וגם צדק היינו כשהמדות מתוקנים בתכלית ע״ד הין צדק כו׳. וא״כ זהו מדרגת הצדיקים שעבודתם במדות אהוי״ר ואחוזים בבחי׳ צדק כו׳ שזהו בחי׳ פתח הבית. ומחוץ לפתח זהו מדרגות הבינונים שעבודתם רק בג׳ לבושי הנפש מהדומ״ע בי״ע. והנה נרות דבהמ״ק היו בהיכל. והיינו הדלקת נרות דנש״י בבחי׳ שמן ואור כמבנ״ל בארוכה אך רק בבחי׳ צדיקים לבד שאחוזים בבחי׳ פתחו לי שערי צדק. והם פתח הבית שיכולים ליכנס לבית והיכל. ונק׳ בני היכלא דמלכא. אבל נרות דחנוכה מחוץ לפתח. היינו להמשיך בחי׳ שמן ואור גם בהבינונים שהם מחוץ לפתח. שעבודתם רק בבחי׳ לבושי הנפש. וגם בפתח הסמוך לרה״ר. דהנה הבינונים אין בהם שום עון כ״ש. שג׳ לבושי׳ מלובשים כל היום בתומ״צ ונק׳ בחי׳ הצרות הוי׳. אבל מי בהלבושים שלו מלובש בעסקים גשמיים של הבלי עוה״ז אפי׳ דהיתר נק׳ פתח הסמוך לרה״ר. ועל ידי נרות דחנוכה נמשך גם בהן שמן ואור כו׳. והנה כדי להמשיך למטה כ״כ צ״ל מקור האור ממקום גבוה ביותר דכתיב (ש״ב כ״ב כ״ט) כי אתה נרי הוי׳ והוי׳ יגיה חשכי. כמשנ״ת בתו״א. וכמו״כ בבהמ״ק רק ז׳ נרות זהו שם הוי׳ דלתתא שמאיר בז״מ דאצי׳ ובחנוכה ח׳ נרות זהו שם הוי׳ דלעילא התגלות עת״י שבבינה רקיע תמיהא כו׳. וזהו מלותה משתקעת החמה. שמש הוי׳ זהו שם הוי׳ בהכ׳ שלמעלה מהגילוי במדות. אבל החמה ל׳ חמימות מה שמהומם מהשמש היינו המימות רשפי אש האהבה שנמשך משמש הוי׳. וכששקעה החמה היינו שאין נמשך רשפי אש האהבה בגילוי כלל וזהו מדרגת הבינונים מחוץ לפתח שם מדליקין נרות בשמן ואור כו׳. ועד שתכלה רגל מן השוק זהו כמו פתח הסמוך לרה״ר. כי רגל היינו נשמות נמוכות דעשי׳ שמבחי׳ עקביים כו׳ עקבות משיחך כו׳. ונשמות אלו כשיורדים לעוה״ז ומתלבשים בגוף ונה״ב הם נמשכים ג״כ אחרי רצונות גשמיים שמצד נה״ב. ונק׳ סרכות הריאה. כמ״ש בד״ה מי אל כמוך. אך ע״י נרות דחנוכה נדלק ונמשך גם בהן שמן ואור עד שתכלה רגל מן השוק. בגם נשמות נמוכות דבחי׳ עקביים יהיו יכולים לצאת מהשוק רה״ר עורי דפרודא רבות מחשבות וריבוי רצונות זרות כו׳. ויהי׳ רק רצון ה׳ ליכלל וליבטל ביחודו ית׳. וזהו בנפש וכמו״כ בעולם. כמשנ״ת הפי׳ רגל מן השוק סד״ה רני ושמחי דרוש ישן:

בענין בהיטיבו כו׳ ג׳ בחי׳. א׳ המשכת אה״ר דבינה כמעלת הזהב כו׳ שנק׳ כלה ל׳ כלה שארי כו׳. שמכלה ומבלה כל בחי׳ רצונות זרות וכל בחי׳ יש ולגרמי׳ ע״כ נק׳ בהיטיבו את הנרות שמתקן את בחי׳ העלאת הנרות דבחי׳ אה״ע או״פ אהבה המוגבלת שלא נתפשט עדיין מלבושי נוגה רצונות זרות ורק שרוצה לצאת כו׳. ב׳ המשכת אה״ר הנמשכת מבחי׳ רצוי׳ דחכמה שאזי הרשפי אש התשוקה הוא רק מלמעלמ״ע להיות למטה גילוי אלקות. וע״כ נק׳ הטבה בהיטיבו את הנרות שמתקן את הגבורות דנרות המנורה שהם רק בחי׳ עליות והסתלקות מלמטלמ״ע ליכלל. וא״כ נשאר למטה חשך. אבל ע״י אה״ר זו דבחי׳ רצוי׳ נתקנים הגבורות שיהי׳ התשוקה שלהם רק על מלמעלמ״ע. ונק׳ מיתוק הגבורות בחסדים. ומ״מ יש גבורות. הבחי׳ הג׳ בהטבה אהבה בתענוגים לבד ומתהפכים כל הגבורות לחסדים לגמרי שרק מתענג כו׳. ולכן נק׳ בהיטיבו ע״ד ושבע לחם והי׳ טובים (ירמי׳ מ״ד) שמשביע הרעבון. וכמו״כ כאן שמרוה הצמאון:

אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות. וצ״ל מהו מול פני המנורה דאם קאי על קנה האמצעי הול״ל יאירו ששת הנרות. ואיתא במד״ר (בהעלותך פט״ו סי׳ ז׳) דמול פני המנורה קאי על הקב״ה דכתיב באור פני מלך חיים ע״כ הוא ית׳ נק׳ מול פני המנורה. ולפ״ז צ״ל מהו יאירו שבעת הנרות. איך שייך לומר שהנרות יאירו אל הקב״ה שנק׳ מול פני המנורה. וכמארז״ל (מנחות פ״ו ע״ב) וכי לאורה הוא צריך. וזהו שארז״ל (שם כ״ט ע״א. וכמ״ר הנ״ל) שנתקשה משה במנורה. האיך אפשר ששבעת נרות המנורה מאירים אור במול פני המנורה שהוא בחי׳ באור פני מלך חיים. וצריך להקדים תחלה ענין הג״ע שארז״ל נהנין מזיו השכינה. פי׳ זיו הוא הארת פנים בחי׳ באור פני מלך כו׳ שבחי׳ זו מאיר בג״ע דוקא. וצ״ל ההפרש בין ג״ע לעולמות כמו ג״ע העליון שהוא בעולם הבריאה. מהו ההפרש בין עולם הבריאה להג״ע שבו. הנה כתיב (תלים קמ״ה) כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו. שכדי שיהי׳ בחי׳ מלוכה על נפרדים יש ודבר כו׳ א״א

כ״א

כ"א הוא כללות לכל הה' מדות הנ"ל שכל המדות נ"ל בבחי' קשר דוקא. כמו האהבה שיהי' מקושר באמת לאמיתו במדת האהבה. וכן מדת היראה יהי' בבחי' התקשרות תמיד השפך מבחי' ומשם יפרד. וכמו והי' העטופים ללבן (ויצא ל' מ"ב) בבחי' עטיפה ומקיף לבד. והקשורים ליעקב בבחי' קשר והתחברות בתוכיות ופנימיות ממש:

ו **לך** הוי' הממלכה הוא בחי' קבעומ"ש להיות בחי' עבד הכנעה ושפלות בעל רצונך שלא לבקש שום טעם בהמצוה וכן שלא לבקש תועלת לעצמו כ"א רק לקבל עומ"ש ולקיים רצוה"ע למעלה מהטעו"ד כו' (והוא בחי' בפ"ע לבד מדת היראה שנת"ל שמקומה ג"כ במדת מל'). ולכן כתיב לך הוי' הממלכה פעם ב'. שעל ו' מדות עליונות כתיב לך פעם א' ועל מדת מל' נכתב לך בפ"ע. והענין כי עלה ברצונו הנה אמלוך וכל הו"ק דז"א נאצלו בדרך טפל בשביל עיקר המכוון שהוא מדת מל'. ולכן לא נכללה המל' עם הו"ק דז"א ביחד. כ"א שנכתב אח"כ עוד לך בשביל מל' לבד שהיא עיקר המכוון. וא"כ ע"י קבעומ"ש מעוררים למעלה יותר. בשלם מה שעלה ברצונו הפשוט. וזהו וכסיל לא יבין את זאת (תלים צ"ב). וכתיב (סוף קהלת) את האלקים ירא כו' כי זה כל האדם כמ"ש הפי' בר"ה בהקדמתו יעו"ש. וכענין אני כברוש רענן כו' (הושע י"ד ט'). השפך לה' בעולות (ב"א ט"ו). קרבנות לשון קירוב לייחד יהודים עליונים זהו הכל למטה מהחכמה. אבל השפך הוי' שלמעלה מיהודים נמשך רק ע"י שמוע בקול כו' קבלת עומ"ש:

ז **ועתה** נבוא לענין בהעלתך את הנרות. כי ז' נרות הם ז"מ שבפסוק לך הוי' הגדולה כנ"ל שיש בנש"י. אך זה לעו"ז ויש ג"כ ז' מדות בנה"ב הנמשכים אחר תאוות עוה"ז הגשמי וז"מ דנה"א מלובשים בז"מ דנה"ב. ולכן זהו"ע בהעלתך את הנרות העלאת המדות שיהי' לך הוי' הגדולה והגבורה כו' שכל הז"מ יהיו רק לה' לבדו בבחי' העלאה מלמעלמ"ע. והנה לך גימט' נ' שעה"ב. ופי' לך הוי' הגדולה כו'. היינו כשהמדות עולים מלמעלמ"ע בבחי' ביטול והתכללות בשעה"ב זהו לך כו'. והיינו שע"י העלאת המדות שבנפש כנ"ל בענין בהעלתך את הנרות גורמים ג"כ למעלה העלאת המדות שהו"ע לך הוי' הגדולה כו'. ובחי' כי כל בשמים כו' כל אותיות לך. אלא שבחי' כל הוא מלמעלמ"ע היינו שע"י העלאה הנ"ל נמשך אח"כ נשע"ב מבחי' בינה בבחי' שמים שהם המדות עליונות ומשם לבחי' ארץ ע"י היסוד:

ח **ועתה** נ"ל ענין אל מול פני המנורה יאירו ז' הנרות. דהנה ארז"ל במד"ר (ויקרא פנ"ג סי' י"ב) שרה הוסיפה על המאורות נאמר כאן עבי' נאוק עשה לי אלקים (וירא כ"א ו') ונאמר להלן (בראשית א' ט"ז) ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים ע"כ. והנה נ"ל מ"ש מקודם שני המאורות הגדולים ואח"כ כתיב המאור הגדול והמאור הקטן כו'. והענין כי שני המאורות הגדולים הם השני שמות דהוי' ואלקים כמ"ש בזהר (בראשית כ' א') ומקרא מלא הוא (תלים פ"ד) כי שמש ומגן הוי' אלקים. וכתיב (ישעי' ס' י"ט) והי' לך הוי' לאור עולם כו'. דהנה כתיב (תלים מ"ח) גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו עיר אלקינו הוא ירושלים שלמעלה עולם הדיבור עליון ושם גדול הוי' כו'. דהיינו שע"י אותיות הדיבור עליון אאיר התגלות הגדולה דשם הוי' גם בעולמות הנבראים דבי"ע וכמ"ש לע"ל (ישעי' מ') ונגלה כבוד ה' וראו כו' כי פי הוי' דבר. שענין הדיבור עליון הוא רק לגלות הגדולה דשם הוי' בנבראים כו'. וכמו האותיות שעל ידם מתגלה השכל. ואזי נק' שני המאורות הגדולים ששם הוי' נק' גדול בעלם. ושם אלקים נק' ג"כ המאור הגדול. לפי שההתפשטות והתגלות הגדולה דשם הוי' בעולמות הנבראים הוא ע"י שם אלקים דוקא. אך הנה לפעמים הדיבור עליון מעלים ומסתיר שהוא בבחי' קטנות. והיינו כמ"ש (ישעי' נ"ג ז') כרחל לפני גוזזיה נאלמה. כי יש זלעו"ז ויש ג"כ בחי' עיר דקליפה והוא העיר והמגדל אשר בנו דור הפלגה שהוא מל' דקליפה כידוע שאותיות אלו מסביכים ומסתירים לגמרי. והנה גדול הוי' בעיר אלקינו דוקא. משא"כ כשההשפעה מבחי' דיבור עליון יורדת ומתלבשת בבחי' גלות בהעיר דלעו"ז אזי אין מאיר הגדולה דשם הוי' כלל גם בבחי' הדיבור עליון. ואזי נק' המאור הקטן מאמרת חסר שהו"ע בחוסר כל. דהנה בא"י כתיב ארץ לא תחסר כל בה (דברים ה' ט') שבחי' כי כל בשמים ובארץ כו' מאיר בה תמיד לקבל ולחבר ההשפעה מבחי' שמים לבחי' ארץ כו'. והו"ע מרוב כל (תבא כ"ח) שיש ריבוי בחי' כל. אבל פי' בחוסר כל הוא שאין מאיר בה בחי' כל. ואזי אין מאיר הגדולה דשם הוי' בעיר אלקינו. ולכן נק' המאור הקטן פגימותא דסיהרא. ומחמת זה נעשה התגברות יניקת החיצונים בשם אלקים כענין מלך אלקים על גוים (תלים מ"ז). והנה כתיב צחוק עשה לי אלקים. שהוא ע"י שם אלקים בחי' צמצום והסתר להיות יש ודבר נפרד. הנה ע"י אתכפיא ואתהפכא נמשך בחי' צחוק והתגלות התענוג מעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מעלה משם הוי' כו' וכמ"ש בזהר (תצוה קפ"ד א') כד אתכפיא סט"א לתתא אסתלק יקרא דקוב"ה לעילא כו'. והנה צחוק כמו שחוק. ושחוק בגימט' מקור חיים ובגימט' אור אין סוף. והיינו שהוא המשכת הגילוי מעצמות אוא"ס ב"ה מקור התענוגים. וגם בגימט' ב' פעמים אור. וזהו הוסיפה על המאורות כי המאורות הם הוי' ואלקים. וע"י העלאת הבירורים בבחי' אתכפיא ואתהפכא. שמצד צמצום והסתר דשם אלקים דוקא (דהיינו כשנק' המאור הקטן כנ"ל). נמשך ומתגלה תוס' אורות מעצמות אוא"ס מקור התענוגים בהמאורות ואזי נעשה שני המאורות הגדולים להיות שוין בקומתן כו'. ועתה יובן בענין אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות הוא ג"כ תוספה על המאורות כמו גבי שרה. כי מול פני המנורה זהו המאורות כנ"ל הוי' ואלקים וע"י העלאת ז' נרות המנורה שהו"ע הז' מדות שבנש"י שיהי' לך הוי' הגדולה וכו' כנ"ל עי"ז נמשך תוס' אורות בהמאורות שהם הוי' ואלקים מלמעלה מעלה משם הוי'. כי הוי' ואלקים זהו זו"נ דאצי' ז' מדות דאצי' וע"י העלאת הז"מ שבנפש גורמים העלאת הז"מ דאצי' בבינה כנ"ל בענין לך הוי' הגדולה כו' ואח"כ כי כל כו' שנמשך התגלות הבינה בהז"מ מלמעלמ"ע. והרי הבינה למעלה מהמאורות דזו"נ שמשא וסיהרא ונק' ג"כ על הוי' כמ"ש במ"א. וגם אור ז' הימים גנוז כו'

כו"מ וע"ע. הנה עיקר הרוממות (בל"א גיהייבענקייט) הוא בבחי' מל' וכמ"ש דוד ארוממך אלקי המלך (תלים קמ"ה א'). ובכל ברכת המצות אנו אומרים מלך העולם שעיקר ההמשכה בשביל בחי' מל'. וזהו"ע קידוה"ש ע"ד מקדשי שמך. וכן להיפך ח"ו (כשאין ממשיכין ע"י המצות) נעשה חילול השם ח"ו הכל רק בהשם שהוא בחי' מל'. וכיון שדוקא בבחי' מל' נוגע מאד העבודה של מעשה התחתונים ע"כ בבחי' זו דוקא מקום היראה. כי בבחי' מל' הדקדוק גדול מאד על מעשה התחתונים וכשלא אכשר דרי ח"ו ואין עושה טוב אין גם אחד אזי ה"ו נמשך העונש במאד כמ"ש בזהר (ח"ג דף מ' ב') בשעתא דאסגיאו חייביא בעלמא כו' שלהובי' אוקידין עלמא כו'. וזהו ברוך מרחם על הארץ ופי' בסידור האריז"ל שזהו הסדים דז"א שממתיקים גבורות עצומות דנוק' כי אנפוי דמלכא נהירין באור פני מלך חיים. והמשכה זו צ"ל בכל יום ויום. דאל"כ לא הי' עלמא יכולא למיקם. ולכן אמר חבקוק ה' שמעתי שמעך יראתי (וכן רשב"י בתחלת האדרא כד שמע כנופי' עילאה דמתכנשין ארכובותיו דא לדא נקשן ואמר ה' שמעתי שמעך יראתי ע"ש) ואם חבקוק אמר כך כש"כ בכ"א כשיתבונן בבחי' גבו' דמל' יומשך היראה במאד. עי' בענין פתיל תכלת וראיתם אותו כו' ולא תתורו כו':

ד **והתפארת** הוא בחי' לאסתכלא ביקרא דמלכא. בחי' ראי' והסתכלות ביקר תפארת גדולת א"ס ב"ה איך שלגדולתו אין חקר. שכל השתלשלות העולמות אינן תופסים מקום כלל כי נתהוו רק מהארה והארה דהארה וכולא קמי' כל"ח ממש. כי הקו"ת הוא רק חוט דק מכללות האור וא"כ הקו רק הארה. ועצמות הקו מלובש רק בא"ק. ובאצי' מאיר רק הארת הקו. שזהו הארה דהארה. ובבי"ע הארה דהארה דהארה. וגם מתהדש יש מאין ע"י הפרסא. וכל ההשתלשלות שייך רק בהקו והארת הקו. אבל עצמות אוא"ס למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית כמשכ"ת במ"א הפי'. וזה נק' יקרא דמלכא יקר גימט' יש. יש האמיתי. משא"כ הקו נק' אין הארה כו'. וע"ז כתיב (שה"ש ד' א') עיניך יונים. שבחי' ראי' והסתכלות זו הוא במתיקות התענוג עד א"ס ממש. כמ"ש (משלי כ"ז כ') ועיני אדם לא תשבענה כו'. והנה למעלה בת"ת מאיר הראי' דהכמה וכמ"ש בהגהות לביאור דאתה הנבת ע"ש פ"ב. ולכן נק' חזה דז"א כמ"ש בהגהות לד"ה כי אברהם. בשם הה"מ נ"ע. והוא גילוי גמור בחי' תפארת גדולת א"ס ב"ה. והנה למעלה באצי' מוחין הוא השגת המהות ובחי' ראי' הוא ראיית המהות. ולמטה בנפש הו"ע לאסתכלא הנ"ל. והיינו שאחרי התבוננות והעמקת הדעת הנה דעת מזווג חו"ב שיהי' נחקק ומצטייר יקרא דמלכא במוחו ומחשבתו כאלו רואה ממש דהיינו שיתקרב אליו יותר מהתבוננות עד שיתענג מאד כו'. והנה ת"ת הוא מדת הרחמים. ולכאורה מה שייך רחמים לתפארת. והענין כי עיקר הרחמים הוא דוקא על מי שיורד מאיגרא רמה לבירא עמיקתא. וכמו העשיר שנעשה עני מתעורר עליו רחמים ביותר מעל העני מתחלתו כו'. והנה שרש נש"י הוא ממקום גבוה מאד שנק' בנים למקום. והיינו ששרשם בבחי' ת"ת שנמשכים מיחוד זו"נ דאצי'. והיחוד הוא מקו האמצעי ת"ת. וז"ש (ישעי' מ"ט ג') ישראל אשר בך אתפאר. וירדו פלאים להתלבש בגוף ונה"ב בעוה"ז תכלית החשך. ואנו אין משיגים כ"כ הרחמנות שעלינו מפני שאין אנו משיגים יקר תפארת א"ס ב"ה אשר משם ירדה הנשמה. ולכן אנו אומרים ברחמיך הרבים כו'. שלמעלה דוקא מושג הרחמים. ולכן מדת ת"ת דוקא הוא מדה"ר שמאד גילוי יקר תפארת א"ס ב"ה ע"כ גדלה הרחמנות על עולם הירידה של נש"י כמ"ש (ירמי' ל"א) הבן יקיר לי כו' ששרשו מת"ת ששם גילוי יקרא דמלכא כנ"ל. ע"כ רחם ארחמנו כפול הרחמנות. משא"כ על עולמות ומלאכים אעפ"י שגם עליהם שייך רחמים שכולם רחוקים מיקרא דמלכא כנ"ל. אך מתחלת התהוותם הם רחוקים. משא"כ נש"י הבן יקיר ומשם ירדו למטה. וא"כ זהו מאיגרא רמא לבירא עמיקתא לכן שייך עליהם רחמנות ביותר. ולפ"ע גילוי הת"ת כך יהי' מדה"ר. ומה שיהי' גילוי' הת"ת ביותר יהי' מדה"ר ביותר. ולכן ממדת ת"ת מעוררים אנו ר"ר על עולם הירידה כו'. וא"כ מתבאר מכ"ז שמדת ת"ת בנפש הוא ב' בחי'. לאסתכלא ביקרא כו' והתעוררות ר"ר. כי אחר שיבוא לבחי' לאסתכלא כו' אזי ירגיש הרחמנות שעל ירידת הנשמה למטה. והנה נת' ג' מדות גדולה גבורה ת"ת שהם אהוי"ר ורחמים בנפש. וע"ז כתיב (שה"ש ד' א') הנך יפה רעיתי. ועי"ז נמשך מלמעלה בחי' הנך יפה דודי כו':

ה **והנצח** וההוד כו'. כי כל הנ"ל הוא העבודה בעצם המדות אהוי"ר ורחמים. והנה כל היום א"א להיות העבודה בעיקר המדות כי א"א להיות כל היום באהבה בלי הפסק כלל. וע"כ צ"ל העבודה בענפי המדות והם הנצח וההוד. נצח הוא ההסכם שנשאר אצלו בתפלה שאפי' לאחר שתחלוף האהבה. יהי' בנצחון והוזק גדול להיות סור מרע וע"ט כו'. וזהו התפשטות מדת האהבה בפועל המעשה. דהיינו כי ענין סור מרע הוא בכדי שלא יהי' נפרד ח"ו מאלקות. וע"ט הוא כדי לדבקה בו ע"י קיום מצותיו. ואעפ"י שאין אצלו אהבה בגילוי מ"מ ע"י מדת נצח יוכל להיות כו"מ וע"ט כל היום ולא יפול ח"ו כי נצח הוא ל' נצחיות כי שרש הנצח הוא ממקום גבוה מאד כמ"ש (ש"א ט"ו כ"ט) וגם נצח ישראל לא ישקר כו' כי לא אדם כו' והוא ענף הגדולה כי לפ"ע הגדולה כך יהי' הנצחון ביותר וכמשל מלך גדול מאד תגדל הנצחון אצלו מאד. וההוד הוא ענף היראה. והוא קבלת היראה במוחו כי בשעת התפלה מתגלה אצלו היראה גם בלב להיות פחד ה' בלבו. ובכל היום שאין יכול להמשיך גילוי היראה בלב ורק שמתבונן (בדברים שמעוררים היראה) במוחו לבד ומודה במוחו שצריך להיות יראה זהו הוד ענף היראה. והנה הודאה זו הוא ג"כ ביטול מכל וכל עד"מ מודים חכמים לר"מ הרי ע"י ההודאה נתבטלו מכל סברתם ופלפולם שמקודם כו'. וכמו"כ כיון שמודה במוחו שצ"ל יראה ומקבל היראה במוחו עי"ז יוכל לבטל כל רצונותיו הגשמיים. ולכן ההודאה ג"כ קיום לעד כמו מדת יראה עלמה כו':

כי כל בשמים ובארץ הוא בחי' ברית התקשרות כוכ"ע וממכ"ע. והו"ע מרוב כל כו'. ובנפש היינו כי יסוד אינו מדה בפ"ע

ע"ד רוח האדם כו' שלא יעלימו ויסתירו העולמות. וזהו הצבה עמודיה שבעה (משלי ט' א') שבמדבר נחלק לג' ספרים. והנה ותו"א. ועל ידה העלאת הז' נרות דנש"י :

ב **ועתה** צ"ל ענין ז' נרות שהם ז' מדות שבפסוק לך הוי' הגדולה כו' עד לך הוי' הממלכה (דה"א כ"ט י"א). ענין המדות למעלה וגם בנפש בעבודה. הנה מדת החסד נק' גדולה כמ"ש (תלים מ"ב ט') יומם יצוה ה' חסדו. שכל מדה נק' יום כמ"ש (יתרו כ' י"א) ששת ימים עשה ה' כו'. והחסד נק' יומא דאזיל עם כולהו יומין (פע"ח שער הסוכות פ"א. ובמא"א אות יו"ד סעי' ח'. וע"ש בי"נ שהעיר מהזהר ח"ג ק"ג א' וקל"א ב') שמתחבר לכל המדות וא"כ הוא כולל כל המדות. לפי שהוא מדה הראשונה והוא גדול יותר מכל המדות. עי' בה"ז פ' וירא בענין הולך אל דרום כו'. וגם החסד מגדיל כל המדות. שהרי החסד נק' מים. ומים מגדלים כו'. וע"כ נק' החסד בשם גדולה. כי מדת גבורה הוא הסתלקות ועליות מלמטלמ"ע. והנה בבחי' העלאה מלמטלמ"ע ליכלל באוא"ס ב"ה אזי הוא מיעוט הכלים. דהיינו שכל ריבוי הכלים מתבטלים ונכללים בנקודה א' ממש. כידוע ממ"ש במ"א על מה דלפעמים כתיב (איכה ג' כ"א) רבה אמונתיך. ולפעמים כתיב (שה"ש ח' ח') אחות לנו קטנה. אבל ע"י מדת חסד לירד ולהשפיע מלמעלמ"ט אזי הוא ריבוי הכלים דהיינו השפעת החיות ע"י ריבוי כלים מכלים שונים כו'. וזהו"ע שהחסד מגדיל הכלים דהמדות. שעל ידי התכללות מדת החסד בכל המדות זהו גורם הגדלת המדות. ולכן נק' גדולה כו'. (והחפרש בין מה שחסד כולל כל המדות לבחי' ת"ת שכולל חו"ג. היינו כי החסד מצד שכלול בו כל המדות מתחבר בעצמו לכל המדות. דהיינו מצד מדת הגבורה שיש בו מתחבר למדת גבורה. ומצד מדת הוד שבו מתחבר להוד כו' (אבל עצמי' מדת החסד שבו דהיינו חסד שבחסד אין מתחבר עם גבורה) אבל מה שת"ת כולל חו"ג זהו מצד התגלות אוא"ס דלמעלמ"כ שעי"ז נבטלים המדות ממהותן לגמרי ומתחבר חסד שבחסד עם גבורה שבגבורה אעפ"י שהם ב' הפכיים כו'). ועיקר הענין שבאצי' נק' חסד ולמעלה מאצי' נק' גדולה. כי באצי' הוא חסד דמ"ה שהחסד מצד הביטול עדמ"ש באברהם ואנכי עפר ואפר (בראשית י"ח כ"ז) ולכן הי' בעל חסד גדול כמ"ש ע"פ ארץ הרים ובקעות. אבל למעלה מאצי' שם החסד מצד הגדולה שלפי שלגדולתו אין חקר שכל סדר השתלשלות אינם תופסים מקום כלל. וביו"ד נברא עוה"ב כו' אות א'. ואין ערוך אליו כלל. לכן נמשך ריבוי חסד. וכמשל המלך שלפי עוצם גדולתו כך יהי' ריבוי ההשפעה ממנו כו'. ומ"מ ודאי קאי הפסוק על הז"מ דאצי'. וא"כ החסד דאצי' נק' ג"כ גדולה. אך היינו לפי שבפנימיות החסד דאצי' מלובש ורב חסד דא"א. וגדל חסד. א"כ מצד פנימיותו נק' גדולה שהחסד מצד הגדולה. וגם מצ"ע ג"כ יתכן לקרותו גדולה מצד ב' הטעמים הנ"ל. ובנפש נק' גדולה מדת האהבה. כי אינו דומה העושה מיראה לעושה מאהבה כו'. כי התקרבות והדביקות באלקות הוא רק ע"י מדת אהבה. משא"כ יראה. כי ירא מגשת כו'. ויעמדו מרחוק (יתרו כ' י"ח). לית פולחנא כפולחנא דרחימותא (זח"ג רס"ז א'). ולכן כמו שלמעלה החסד נק' גדולה. כמו"כ גם אהבה נק' גדולה לטעם זה. וג"כ כנ"ל שמאהבה באים אח"כ לכל המדות. ואהבה מגדיל כל המדות. והנה יש ב' בחי'. אהבה זוטא הנמשכת מהתבוננות. ויש אה"ר שלמעלה מהשכל ונק' בכל מאדך בל"ג. ואה"ר זו נק' גדולה ונמשכת ממדת הגדולה עליונה שלמעלה מהשתלשלות כנ"ל. עי' בהגהות שע"פ הכלילי. וזהו"ע אהרן כה"ג. שלכן נק' גדול שממשיך הגילוי מבחי' לך הוי' הגדולה להיות אה"ר בנפש (ומ"מ גם אה"ז הנ"ל נק' גדולה מטעמים הנ"ל. כמו שגם החסד דאצי' עצמו נק' גדולה כנ"ל) :

ג **והגבורה** היא מדת היראה. כי באהבה לבד אין יוצאים. כי על כל פשעים תכסה האהבה ויכול להיות שהעבודה בבחי' לגרמי' ותערובות יש. וגם שאינו עדיין סור מרע בשלימות. וע"כ צ"ל עוד מדת היראה שמבחי' זו נמשך להיות מדקדק במעשיו ולשום אורחותיו כמארז"ל (מו"ק ה' א') כל השם אורחותיו כו'. ולכן בזאת יבוא אהרן כו' ע"י היראה דוקא שנמשכת ממדה שנק' זאת שהיא בחי' מל'. ולכן נק' והגבורה. שמזה נמשך להיות ירגיז יצ"ט על יצה"ר כו' ולשום אורחותיו כנ"ל. והנה כמו שממדת גדולה שלמעלה נמשך אה"ר למטה בנפש כנ"ל כמו"כ ממדת גבורה עליונה נמשך יראה בנפש. ועיקר מה שממדת גבורה נמשך יראה עלאה הוא מבחי' מל' שבנייה מהגבורות דהיינו מגבורות דז"א כשנמשכים במל' להיות מהם בנין המל' מגבורות אלו נמשך יראה עלאה על האדם. והענין דהנה כתיב (חבקוק ג' ב') ה' שמעתי שמעך יראתי. וצ"ל מהו שמעתי שמעך. גם הר"ת של הפסוק הוא ב"פ יש. והענין כי שמע ישראל הוא שם ע'. ז' מדות הכלולים מעשר הם ע'. ושנכללים בבינה נק' ע' רבתי. והנה המדות בעצמן אין נמשכים להחיות העולמות דבי"ע. ורק שם והארה בעלמא מהמדות נמשך בבחי' מל' כדי להחיות העולמות וזהו שם ע' שהמל' נק' כן לפי שהיא רק שם והארה מהמדות כו'. ופי' ב' בתיבת שמע ל' אסיפה וקיבוץ כמו וישמע שאול (ש"א ט"ו ד'). והיינו לאסוף ולקבץ בהשם המשכות וגילוי עצמיות הז"מ עליונות דבחי' ע' רבתי שיהי' יחוד והתחברות השם שהוא בחי' מל' לעצמיות הע' רבתי וע"ד שנק' כנס"י לפי שכונסת ואוספת לתוכה הגילוי מעצמות ישראל דלעילא. והאסיפה והמשכה זו הוא ע"י קיום המצות דוקא שכשכנס"י הם בשלימות בקיום המצות אזי ממשיכים בבחי' מל' שנק' שם הגילוי מעצמיות המדות להיות יחוד. וזהו שמעתי שמעך. שמעך נק' המל' כמו שם ע' כו'. ופי' שמעתי שמעך כו' היינו לאסוף ולקבץ בהשם גילוי עצמיות המדות עליונות של אוא"ס ב"ה וזהו פי' שמעתי ל' אסיפה כו'. ולכן ב' פעמים י"ש תר"ך מצות שע"י קיום המצוה דוקא ממשיכים כנ"ל. ופי' יראתי היינו כי שמעך זהו בחי' מל' וכמ"ש בזהר (ח"ג ק"ה ב') שמיעה בהאי אתר תליא. ובבחי' זו הוא עיקר מקום היראה. כי הנה כל העבודה של נש"י בקיום התומ"צ העיקר נוגע רק בבחי' מל' שזה שע"י העבירה ח"ו פוגמים למעלה הנה עיקר הפגם הוא רק בבחי' מל'. משא"כ למעלה מבחי' מל' אין זה נוגע כ"כ. וכשנש"י הם שלמים בקיום התומ"צ להיות

שו"מ

ע"י המל' לבד כיון שקליפות אלו נעשה חיות עצמי להסט"א ונתאחד עמה להיות בתכלית הפירוד לגמרי. ע"כ אין ביכולת המל' מצד עצמה לברר ולהעלותם כמו שמבררת כל הניצוצים שנפלו אצלם בסוד תוספות כו' כנ"ל. ודוגמא לזה ממ"ש בלקו"ת וסי' בד"ה ביום ההוא יתקע בשופר גדול בענין האובדים בארץ אשור והנדחים באמ"צ שאין יכולים להתברר ולעלות מטומאתם ע"י שופר של עכשיו. כ"א ע"י ש"ג דוקא שיהי' לע"ל (ואפשר זהו ג"כ ענין המבואר פה). וע"כ צ"ל בירור ניצוצות אלו ע"י כח עליון מעצמותו ממש ית'. וזהו ענין הנקמה מעשו שהוא לברר וללקוט החיות שלו ליכלל באלקות. ומחמת זה יבטל רוח הסט"א לגמרי. וזהו ע"י שמשפיל עצמותו ומהותו ית' שלמעלה מהשתלשלות ומתלבש עצמו בלבוש אדום שהוא גבורות דמל' אזי הוא הבירור וביטול הסט"א לגמרי. ובזה יובן בטוב טעם פי' הפסוק דולאחותו הבתולה הקרובה אליו כו'. שהוא עליית המל' אחר שלימות כל הבירורים לגמרי. ועלייתה הוא להתאחדא בגופא כו' בירור הב' דמ"ה כו'. וענין הקרובה אליו ולא למדותיו יובן ממה שנת' בביאור ע"פ והניף. שע"י עליית הכלים דתהו בירור אחר בירור אזי מתקרבים אל האורות דתהו שיתגלו בהם והאורות דתהו הם בחי' כי לא אדם הוא כו' בלתי מוגבלים כלל כו'. וזהו הקרובה אליו ממש כו'. ואזי כיון שבירר כל הניצוצות שנפלו בסוד תוספות. אזי יומשך וישפיל עצמו גילוי אור עצמותו ומהותו ית' ויתלבש עצמו בגבורות דמל' לברר ולהעלות החיות עצמי שלו ג"כ וישאר מת ויבטל רוח הסט"א לגמרי. וזהו לא יטמא לע"ל. והכל ע"י שבתחלה הוא בחי' הבתולה הקרובה אליו כו':

פרשה בהעלתך

בהעלתך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות. צ"ל כי מול פני המנורה הוא קנה אמצעי וא"כ הול"ל יאירו ששת הנרות. ועי' באלשיך מה שפי' ע"ז. גם צ"ל מ"ש ויעש כן אהרן ופירש"י להגיד שבחו של אהרן שלא שינה והוא מהספרי. והלא כמה דברים שנאמרו לאהרן ולא כתיב אח"כ ויעש. ולמה כאן דוקא כתיב ויעש. ומהו השבח והריבותא בזה שלא שינה. ולמה לו לשנות בדבר כזה כו'. והענין כידוע מאמר הרבות (נשא פי"ב סי' ט"ז) כל מה שנאמר בעולם נאמר במשכן. כנגד שמים היו יריעות המשכן. נגד יהי רקיע כו' והבדילה הפרכת לכם כו'. נגד יקוו המים ועשית כיור וכנו כו'. וברביעי נאמר יהי מאורות ברקיע השמים. ובמשכן ועשית מנורת זהב כו'. וא"כ המאמר יהי מאורות הוא כנגד המנורה שבמשכן. וזהו אל מול פני המנורה שהוא המאמר יהי מאורות שהוא כנגד ומול פני המנורה שבמשכן. יאירו ז' הנרות פי' שז' נרות המנורה מאירים אור בהמאורות. ועיקר המאורות הם שמש וירח. ובדרך פרט הם ג"כ ז'. ז' כוכבי לכת שצ"ם חנכ"ל. ותחלה צ"ל ענין בהעלתך את הנרות נרות נק' הנשמות כמ"ש (משלי כ' כ"ז) נר ה' נשמת אדם כו'. כמו הנר שהאש בטבעו מתנענע תמיד דהיינו שעולה למעלה וחוזר להתאחז בפתילה. כמו"כ כל נשמה יש בה רו"ש תמיד והו"ע הנענוע (זה"ג רי"ט א') ולכן נק' נשמה ע"ש נשימה. וז"ש (קהלת ג' כ"א) רוח בני האדם העולה היא למעלה. רוח האדם זהו הנשמה. והיא בתמידיות בבחי' העלאה מלמטלמ"ע ליכלל וליבטל באוא"ס ב"ה. אך זהו רוח האדם דוקא. דהנה כתיב (ירמי' ל"א כ"ז) וזרעתי כו' זרע אדם וזרע בהמה. זרע אדם הם הנשמות דאצי' שנק' זרע אדם ע"ש אדמה לעליון שנמשכים מבחי' ועל דמות הכסא כמראה אדם כו' (יחזקאל א' כ"ו) בצלם אלקים עשה את האדם כו' (נח ט' ו') ונק' אחים ורעים להקב"ה. והנה עליהם כתיב רוח בני האדם העולה כו' כי הנשמות דאצי' אין העולם מסתיר להם כלל דהיינו שאעפ"י שמתלבשים בגופים מ"מ הם בתמידיות בבחי' העלאה מלמטלמ"ע ליכלל בא"ס בלי הפסק כלל. וכמו אברהם שהי' הלוך ונסוע בתמידיות. אבל זרע בהמה הם הנשמות דבי"ע והם רוב הנשמות שנמשכים מד' חיות המרכבה פני ארי' ושור כו'. חיות ובהמות. ובדרך פרט הם י"ב בקר שרש הי"ב שבטים ומה שנק' בהמה היינו לגבי בחי' אדם שבאצי' כו'. והנה רוח הבהמה היורדת כו' שנשמות אלו כשיורדים למטה להתלבש בגופים נמשכים אחר הגוף ועניני עוה"ז הגשמי כו'. והנה הבהמה יש לה רועה והו"ע הז' רועים להעלות בחי' זרע בהמה מלמטלמ"ע. ומשה שנק' רעיא מהימנא אמר (דברים י"א ט"ו) ונתתי עשב בשדך לבהמתך שממשיך דעת בבחי' בהמתך כו'. ואהרן ממשיך אה"ר שיהי' העלאה וביטול בבחי' זרע בהמה ע"ד רוח האדם העולה. וזהו בהעלתך את הנרות. להעלות בחי' זרע בהמה שיהיו בבחי' רוח האדם העולה בתמידיות בלי הפסק ושינוי מצד הגוף ונה"ב כלל. ואיך יכול להעלות בחי' זרע בהמה שיהי' ממש כמו רוח האדם. היינו משום דכתיב (יחזקאל א' יו"ד) ודמות פניהם פני אדם שבפנימיותן יש בחי' אדם ג"כ ונק' אדם שבבהמה. אדם דבריאה. ולכן מצד בחי' פני אדם שבבהמה יכולים להעלותם ע"ד רוח האדם העולה כו'. והכח הזה באהרן. היינו כמ"ש (תלים קל"ג ב') כשמן הטוב כו' זקן אהרן כו' כי שערות הראש הם מבחי' מוחין דקטנות שהרי צומחים בקטנותו. אבל שערות הזקן הם ממוחין דגדלות שצומחים רק לאחר כ' שנה כו' שאזי מאירים בהאדם מוחין דגדלות מעצמיות החכמה כידוע מענין למכור בנכסי אביו עד שיהי' בן עשרים כו' (ב"ב קנ"ה) מפני שאזי מאירים בו מוחין דאבא כו'. והנה הלכות התורה הם בחי' שערות כידוע אך הם שערות הזקן. וזהו יג"מ שהתורה נדרשת שנמשכים מיגת"ד דמו"ס כו'. וזהו זקן אהרן. ובחי' כשמן הטוב כו' שיורד על הזקן הוא ההמשכה מעצמות אוא"ס ונק' שמן משחת קדש (תשא ל' כ"ה) שלמעלה מבחי' קדוש בוי"ו. עי' בלקו"ת ד"ה בהעלתך הא' בפ"ד ששרש הלבושים והמסכים והפרסות הוא מהשערות. אך לפי ששערות הזקן הם ממוחין דגדלות לכן נמשך בהם השמן הטוב שעל הראש. שלא יסתירו הלבושים והפרסות. ומחמת זה יוכל להעלות גם זרע בהמה

הוא בביטול). ובכ"ז יובן ג"כ מה שיששכר נתן עצה על הקרבנות. כי כל הקרבנות הכל הוא בחי' העלאת מ"ן וכן בנש"א בחי' כלה כלתה נפשי הוא רק בחי' העלאת מ"ן. ורק שע"י נמשך המשכת מ"ד מבחי' ח"ע להיות בחכמה אתברירו שהוא להיות בבחי' אין וביטול לגמרי ע"ד יחוד וביטול כליה דאצי' בא"ס ב"ה (ע"י ח"ע שמאיר בתוכה כמ"ש כולם בחכמה עשית). והמשכת מ"ד דהב' אחר העלאת מ"ן הוא ע"י עסק התורה דוקא. וא"כ מובן שבחי' בירור הב' שייך ליששכר דוקא שהוא בחי' יש שכר. שע"י עסק תורתו נמשך התגלות עצמיות ח"ע כו' להיות בהב' אתברירו. עד לאסתכלא בגופא דמלכא שזהו תכלית עליות נשמ"י ע"י נה"ב. וע"כ הוא דוקא ידע ההעלאת מ"ן לבחי' זו. שע"י עסק הקרבנות יומשך המשכת מ"ד מבחי' חכמה. (וענין לריבות הקרבנות י"ל ב' ענינים א' שעי"ז יבואו כל הו"א מישראל להפוך הנה"ב ולבוא לבחי' כלה להיות העלאת מ"ן ואח"כ המשכת מ"ד. וגם י"ל כי אפי' אין העלאת מ"ן דנשמ"י בתכלית השלימות מ"מ נמשך המשכת מ"ד מבחי' השלימות דהב' ע"י העלאת מ"ן דקרבנות שהוא להיות גילוי יחודו ית' על נפשו) :

ו **ועתה** צ"ל מאחר שנתן עצה על הקרבנות ומעלה עליו הכתוב כנ"ל למה לא הקריב באמת תחלה. ורק שקודם נתנאל הקריב נחשון בן עמינדב למטה יהודה. והענין דהנה ארז"ל בברכות (כ' ע"א) רב יהודה כי הוי שליף חד מסאני' הוה אתי מטרא ואנן מתנינן תליסר מתיבתא בעוקצין כו' ולית מאן דמשגח בן. א"ל קמאי מסרי נפשייהו אנן לא מסרינן נפשין עכ"ל. הרי מובן מהגמ' דמה שקמאי מסרי נפשייהו זהו גבוה יותר מעסק תורתם של בתראי דאביי ורבא. ועפי"ז יובן ג"כ ענין מעלת יהודה על שבט יששכר. והענין דהנה יהודה הוא כמ"ש (בראשית כ"ט) הפעם אודה את ה'. שהוא בחי' ביטול למס"נ באחד. דהנה כל מה שיכולים להמשיך ע"י עסק התורה זהו רק מבחי' חכמה לבד. אבל כדי להמשיך אור א"ס ב"ה בחכמה זהו דוקא ע"י מס"נ לגמרי שהוא רצ"ע שלמעלה מהשכל היינו שאינו מתלבש בשום כלי ורק למסור נפשו ולהתבטל בא"ס ב"ה עי"ז ממשיכים אוא"ס שלמעלה אין קץ מבחי' אצי' ע"ש. עד שהחכמה כשעיה. להיות נמשך בחכמה כמ"ש הענין באריכות בביאור ע"פ ונקדשתי. וזהו שארז"ל (גיטין נ"ז ע"ב) אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה שהוא בחי' למס"נ באחד כנ"ל. (ועפי"ז י"ל פי' הפסוק אדם כי ימות באהל. פי' שאוא"ס הסוכ"ע ומקיף לכל העולמות שזהו נק' אהל וז"ל אדם כי ימות למס"נ כו'. וע' בשבת פ"ע). וזהו ענין שתחלה צ"ל בחי' יהודה למס"נ באחד שהוא להמשיך אוא"ס בחכמה ובפרט נחשון כו' שקפץ ראשון ליס שהוא מס"נ ממש (וכמו שאמרו במדרש שפי"ב וז"ל נתנו עיניהם בנחשון זה קידש שמו של הקב"ה על הים זה ראוי להוריד את השכינה והוא יקריב ראשון עכ"ל שהיא ממש ענין הנ"ל). ואח"כ צ"ל בחי' יששכר שהיא עסק התורה והיינו להמשיך התגלות ח"ע ממש על נפשו (שהוא להיות גילוי יחודו ית' איך שאין עוד מלבדו על נפשו ולהיות בטל במציאות למעלה מבחי' אוי"ר כו'. שזהו"ע לאסתכלא בגופא דמלכא כו'. שאז ישכון בו אור א"ס כמו בכלים דאצי' ואזי הוא בחי' ודברי אשר שמתי בפיך שכינה מדברת מתוך גרונו כו'). וזהו שיששכר הקריב ביום השני. פי' דענין שני הוא התגלות הראשון. והיינו כי מה שיהודה המשיך אוא"ס ב"ה ע"י מס"נ הרי אין זה גילוי כי א"ס הוא אחד פשוט בלי מה ונק' אין לרוב העלמו. ורק שהתגלות אוא"ס הוא כשנמשך בחכמה דוקא ואז על ידי החכמה הוא ההתגלות דאוא"ס בכל אצי' כנודע. וא"כ בחי' יששכר שע"י עסק תורתו נמשך בחי' חכמה נק' שני לראשון שעל ידו הוא התגלות הראשון. שהוא אור א"ס ב"ה הנמשך ע"י בחי' יהודה ביטול. וע"י יששכר שהוא בחי' תורה המשכת ח"ע הוא בא בהתגלות. וכמו שדוד ויהונתן נק' יהונתן משנה למלך. כי דוד הוא בחי' מל' מלך ישראל ואין הפי' שמתנשא כו' כ"א אדרבה שהוא הממשיך ביטול ומס"נ בכאו"א מישראל (כי מל' נק' קרן שמחבר אצי' ובי"ע וד"ל) ועל ידו נמשך אוא"ס כו' ויהונתן הוא בחי' יה"ו שהו"ע ע"ס עליונות. והיינו שע"י יהונתן נמשך התגלות אוא"ס שהמשיך דוד. וע"כ נק' משנה למלך כו'. וזהו ג"כ ענין ביום השני הקריב נתנאל בן צוער כו'. (עוי"ל ענין זה. כי מהות חכמה אינה אלא התגלות אוא"ס. כי כל מה שתוכל לצייר גילוי א"ס בהשתלשלות א"א להיות כ"א ע"י חכמה כנודע. וא"כ הרי מהות החכמה אינה אלא התגלות א"ס ב"ה וע"כ יששכר עסק התורה שהוא בחי' חכמה נק' שני כנ"ל). ואעפ"י שהקריב ביום השני מעלה עליו הכתוב כאלו הקריב תחלה. מצד ב' טעמים. א' שהתגלות אוא"ס היא דוקא על ידו כנ"ל. ועוד דיששכר הוא בחי' תורה ח"ע כו'. והנה אין אוא"ס שורה אלא בחכמה. והוא וחכמתו אחד. אנת הוא חכים וכמ"ש בע"ח דאיהו וחיוהי חד הוא בחי' יחוד אוא"ס בהב' שלמעלה מבחי' היחוד דאיהו וגרמוהי חד כו'. וע"כ מעלה עליו הכתוב כאלו הקריב תחלה כיון דהוא וחכמתו אחד ממש. וביום השלישי הקריב זבולון. שהוא תמכין דאורייתא עסק המצות (לברר בירורים בעולמות לעשות מיש אין. אחר שהוא כבר בבחי' אדם מ"ה כו'). והנה ענין יהודה ויששכר וזבולון הו"ע ג"פ קדוש המשכות ג' כתרים המבואר בביאור ע"פ ונקדשתי ע"ש:

ענין לא יטמא. יש לבאר עפמ"ש הרמ"ז פ' בא ד"מ ע"ב וז"ל והענין שב' מיני חיות יש לקליפה. הא' מה שנקלט לה בגזירת עליון. הב' מה שמוסיפים התחתונים ח"ו בהפלת הניצוצות של קדושה. והנה קודם שחטא אדה"ר הי' הקליפה בשפל המצב מתקיימת בחיותה הנקלט כו'. אבל אחר שחטא הוא ונעשה מיתת המלכים ונפלו רפ"ח ניצוצין כו' עכ"ל. ע"ש באריכות. ומשמע שם שפי' שכל ענין הבירורים הוא רק בבחי' הב' שנתוסף ע"י חטא אדה"ר ענין שבה"כ. משא"כ חיותה שנקלט לה בגזירת עליון בזה אין שום בירור עכשיו כדי שתתקיים מציאותה עכ"פ. ואפשר מרומז ענין זה בתו"א פ' תולדות בד"ה ראה ריח בני במ"ש והחיות הנמשך אליהם נבלע בתוכם עכ"ל. והנה לע"ל כשיהי' ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ שאז יהי' ביטול הסט"א לגמרי. והיינו ע"י שיתברר מאתם ויתעלה למעלה גם בחי' הא' מה שנקלט לה בגזירות עליון. אך בירור זה אין יכול להיות

ע"י

הקרובה אליו. וזהו"ע שכל נשיא העלה שבטו לבחי' זו על ידי עבודת הקרבנות. אך להבין מה שנתנאל כו' נתן עלה זו כו'. שהוא נשיא יששכר. הנה ארז"ל (מד"ר ויצא פ' ע"ב סי' ה') יש שכר. והיינו שבחי' יש הוא גופא השכר ע"ד מארז"ל (ספ"ג דעוקצין) עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות. וביאור זה הנה יעקב אמר אכן יש הוי' במקום הזה ואנכי לא ידעתי ולכאורה תמוה הלא את השמים ואת הארץ אני מלא ומהו במקום הזה דוקא. והענין הוא דלעפ"י שאני. הייני מהוע"ל ית' ממש. מלא. ולית אתר פנוי מיני'. אך הייני רק בהעלם. ונק' בחי' סוכ"ע. אבל מה שמאיר בגילוי אינו אלא הארה וזיו כו' ונק' ממכ"ע. והארה זו שמאיר בגילוי בבחי' ממכ"ע נק' אין. וזהו בריאה יש מאין. והנה זהו בכל העולם אבל בבהמ"ק הי' מאיר גילוי אור א"ס הסוכ"ע. וז"ש רז"ל למלא הקב"ה שכינתו בין בדי הארון. דלכאורה אינו מובן מהו בין בדי הארון דוקא כנ"ל. אלא הענין הוא שבבהמ"ק היה מאיר גילוי סוכ"ע מ"ש את השמים כו' אני מלא בהעלם אבל בבהמ"ק היה מאיר בחינה זו ממש בגילוי. ועכ"ז הי' צ"ל למלא דוקא כי א"א להיות התגלות סוכ"ע בבחי' או"פ כ"א ע"י למלא. (ועי' בלקו"ת פ' קרח פ"ב שכ' וז"ל. כי בחכמה מלובש אור א"ס ממש (הסוכ"ע שמבחי' מו"ס ועת"י ע"י יגת"ד) בבחי' או"פ ובחינה זו מאיר בהיכל קדה"ק בין שני בדי הארון עכ"ל. ועי' בתניא פנ"ג. וגילוי זה נק' יש הוי'. בחי' קנה חכמה קנה בינה גימט' יש וכמש"ת הי"ה). וזהו שאמר יעקב אכן יש הוי' במקום הזה. שהוא מקום בהמ"ק ששם הוא גילוי סוכ"ע מהותו ועצמותו ית' בחי' יש האמיתי. וזהו ואנכי לא ידעתי. כי מה שאני מלא הוא רק בהעלם. וזהו שאמר מה נורא המקום כו'. בחי' והנורא אל עליון. ולהבין זה איך שבבהמ"ק הוא התגלות סוכ"ע ובכל העולם הוא בהעלם ומקיף. הנה הנפש מתלבשת בגוף ומתפשטת בכל רמ"ח אברים עד שבצפורני הרגל יש ג"כ מלובש חיות הנפש כו'. והנה עיקר גילוי עצמות הנפש הוא במוח דוקא ששם הוא המוחין חב"ד והמחשבה. משא"כ בצפורני הרגל מה שמתגלה מהנפש הוא רק הארה חיצוניות. עד שאין ערוך. (והנה מ"מ המחשבה ישנה ברגל ופועלת פעולתה רק שהיא בבחי' מקיף והעלם והתגלותה הוא במוח דוקא. ועי' משל זה היטב בד"ה קרח הנ"ל ספ"א ע"ש). וכמו"כ יובן שעיקר גילוי עצמות אלקות הסוכ"ע הוא בבהמ"ק דוקא. משא"כ בכל העולם הוא רק בבחי' העלם כו'. ועפי"ז יובן ג"כ מארז"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות. פי' שהגילוי יהי' מבחי' ש"י דוקא. והוא בחי' קנה חכמה קנה בינה גימט' יש. והוא בחי' יש הוי' הנ"ל. שהוא התגלות סוכ"ע. וזהו ענין יששכר יש שכר לפעולתיך. כי יששכר הוא בחי' תורה כמ"ש (בראשית מ"ט) ויט שכמו לסבול שהוא עול תורה. ועי"ז נמשך הגילוי מבחי' יש הוי'. שהוא עצמות א"ס הסוכ"ע. וע"י עסק התורה נמשכת בגילוי. וזהו יש שכר כלומר שבחי' יש גופא הוא השכר:

ה **ועפי"ז** יובן ג"כ ענין נתנאל בן צוער. מהו שייך לבחי' יששכר (שנת"ל) דהנה נתנאל הוא שני תיבות נתן אל. פי' אל איתא בזהר (ג' ל"א ע"א) שהוא נהירו דחכמתא והיינו ל"א נתיבות חכמה. הנתיב הולך מעיר לעיר. כך התפשטות ח"ע להיות מאיר בעולמות נק' נתיב (וזהו"ע דרך הוי') ויש ל"א מיני התפשטות ח"ע וזהו ענין ל"א נתיבות חכמה. אך באמת הרי יש ל"ב נתיבות. והענין הוא דעל נתיב הל"ב כתיב (איוב כ"ח ז') נתיב לא ידעו עיט. פי' שהוא נתיב עליון נורא מאד. שבו מאיר אור א"ס ממש (מפנימיות עת"י). וע"כ אינו יכול להתגלות בעולמות כלל. וכמו שיש מ"ט שע"ב שהם פרטים ויש שער הנו"ן שהוא כוללם והיינו כל המ"ט שע"ב כמו שנכללים בשרש. כמו"כ יש ל"א נתיבות ונתיב הל"ב כוללם והיינו כמו שכל הל"א נ"ח נכללים בשרש כו' (שהוא למעלה מבחי' כלים). וע"כ כל מה שיכול להיות גילוי והתפשטות ח"ע בעולמות (אפי' באצי') אינו אלא ל"א נתיבות אבל נתיב הל"ב אינו מתגלה לעולם. וא"כ מ"ת שהיא אורייתא מחכמה עילאה נפקת ג"כ רק מל"א נתיבות. אך בל"א נתיבות גופא יש פנימיות וחיצוניות וע"י מ"ת נמשך ונתגלה הפנימיות שיש שם גילוי א"ס כו'. וע"כ היא רק בבחי' מתנה לעולם. כמ"ש (שמות ל"א) ויתן אל משה. וזהו מ"ש (במדבר כ"א) וממדבר מתנה דקאי על מ"ת וממתנה נחליאל נחל אל שהוא גילוי ל"א כ' כו'. (והיינו שממתנה יוכל לבוא לבחי' ירושה ע"י תפלה ומצות כמאמר קדשנו במצותיך ותן חלקנו כו'. כמ"ש ע"פ ועשית חג שבועות). ועפי"ז יובן ענין נתנאל פי' נתן אל. היינו שע"י עסק התורה נמשך התגלות כל ל"א נתיבות החכמה. כמ"ש ויתן אל משה כו'. ופי' בן צוער. הנה בתרגום יונתן שופטים סי' ה' ע"פ הרים נזלו ובתלים סי' ס"ח ע"פ למה תרצדון הרים כו' פי' הא טור סיני דמכיך מכל טוריא כו'. והיינו שענין הגבהות הר תבור והרמון זהו"ע הגדלות שמגביה א"ע בגסות והגסות הוא שרש לכל רע כו'. ועיקר התורה להיות בבחי' ביטול ולכן נתנה תורה על הר סיני דוקא דמכיך שהו"ע השפלות שאינו מגביה א"ע (ועי' בפ' במדבר בד"ה ענין שנתנה תורה על הר סיני כו' ע"ש). וכן בכל אדם כשהוא בבחי' יש אזי א"א להיות המשכת והתגלות ח"ע בעסק תורתו. כי החכמה כח מ"ה ביטול. אבל כשעסק תורתו הוא בבחי' ביטול. אזי יכול להיות התגלות בחי' ח"ע ממש בעסק תורתו. וזהו ענין בן צוער פי' ל' מצער היא בפ' וירא גבי לוט. והיינו בחי' קוטן ושפלות בחי' ביטול כמו יעקב בנה הקטן דוד הוא הקטן שהכל הוא בחי' ביטול. ואז יוכל לשכון בחי' גילוי ח"ע ממש בעסק תורתו. וזהו ענין נתנאל בן צוער. כלומר שבחי' נתן אל הוא דוקא כשהוא בבחי' בן צוער ביטול כנ"ל. ועפי"ז יובן ג"כ מהו שייך נתנאל ליששכר. כי יששכר הוא עסק התורה שעי"ז יש שכר כו' בחי' יש הוי'. קנה חכ' קנה בינה. אשר זהו עצמו ענין נתנאל בן צוער (פי' דהנה כללות ההמשכה של שבט יששכר יש שכר מה שממשיכים ע"י עסק תורתם נמשך תחלה בנשיא שלהם אחר שהוא כוללם וממנו נמשך ומתחלק ההמשכה לכאו"א בדרך פרט. וע"כ נקרא הנשיא נתנאל היינו נתינת הל"א נתיבות ח"ע בעסק תורתם. אך דוקא כשהוא בן צוער היינו שעסק התורה

הוא

כלתה נפשי בחי' הקרובה אליו כו'. ועפ"ז י"ל גן נעול שהוא ענין נעול מכל הגשמיות ותאוות כו'. ולהיות אוגד פתחי רק לבעלו. שהוא רצון אחד לה' אחד בסור מרע וע"ט. וכדי להיות נעול הוא ע"י גן בדרים דאורייתא כשר ופסול אסור ומותר טמא וטהור שמדחה הרע לגמרי ולא להתחבר עמו כלל. וזהו גן נעול. וזהו ענין הבתולה שאח"כ יכול להיות הקרובה אליו לבוא לבחי' כלה ולאשתאבא בגופא דמלכא כו' (והיינו שע"י הבתולה יכול ג"כ להפוך לה"ב. לבד מה שיהי' כלי לבחי' היחוד וביטול כו'). אשר לא היתה לאיש זה שבו נאמר בו איש יודע ציד איש שדה. (הנה במ"א ע"פ מאמר זהר חוקת נת' ענין שדה דקאי על ק"נ ושם נפלו ניצוצי קדושה כנ"ל. והעבודה הוא לצוד משדה היינו לברר ניצוצים ולהעלותם למעלה .וזהו מ"ש זממה שדה ותקחהו (וכתי' (איוב מ') וכל חיות השדה ישחקו שם. בבחי' מל') ועשו הי' דרכו להיפך לצוד מהקדושה לסט"א וזהו איש יודע ציד איש שדה והיינו ע"י הרדיפה אחר הגשמיות ותאות כו'. וזהו אשר לא היתה לאיש. וא"כ הוא ענין אחד עם מ"ש תהלה הבתולה כו'):

לה יעטה. לע"ל כמ"ש מי זה בא מאדום כו'. מדוע אדום ללבושך כו' ישעי' סי' ס"ג. והענין דהנה כתיב (דניאל ט') לבושיה כתלג חיור. דהנה גוון לבן מורה על חסד. וענין תלג חיור הוא עצמיות חסד עליון בחי' ורב חסד כו'. שלמעלה מהשתל' כו'. וזהו ענין לבושי' כתלג חיור שהוא חסד עליון דא"א והוא לבושו של הקב"ה (כמ"ש בכמה מקומות דא"א לבושי' דע"י). והנה מצד חסד עליון כתיב ארך אפים מאריך אף לרשעים וכמארז"ל (אבות פ"ה) עשרה דורות כו' וכולם מכעיסין ובאין אלא כמה ארך אפים לפניו. והיינו שמצד עצמיות חסד עליון דא"ס ב"ה אין תופס מקום כלל מעשה התחתונים. וע"כ כדי לנקום נקמה מעשו צ"ל לבושו אדום (שהוא לבוש אחר) בחי' קו השמאל גבורות שזה נק' למעלה אדום. וכשמתלבש כביכול בלבושו אדום יכול לנקום נקמה מעשו כי שם כתיב (מלאכי א') ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי. (ועי' בתו"א בדרושי פורים בד"ה כי אברהם לא ידענו כו'). והנה באמת זהו השפלה גדולה לגבי עצמותו ומהותו ית'. דבאמת כתי' לבושי' כתלג חיור שהוא חסד עליון שהוא בבחי' א"ס ממש. וע"כ כדי שיתלבש בבחי' לבושו אדום שהוא גבורות דמל' זהו ירידה גדולה כו'. וז"ש מדוע אדום ללבושך שהוא ל' תמהון. והיינו כי באמת לבושיה כתלג חיור כו'. אלא שכ"ז עושים כנס"י. שע"י ולאהיתי השתילה הקרובה אליו ולא למדותיו כנ"ל. עי"ז לה יעטה שבשביל חיבות כנס"י ישפיל עצמו ית' כביכול מבחי' לבושיה כתלג חיור ולהיות לבושו אדום כדי לנקום מעשו כו'. וענין הנקמה הוא כי כמה ניצוצות וכלים דתהו נפלו למטה בעשו דקליפה ונעשים חיות אצלו (ואעפ"י שבכלל הוא רפ"ח ניצוצין מ"מ בפרט הם עד אין מספר ממש. וע' בתו"א פ' וישב בד"ה אלמים אלומים ע"ש) עד שנעשים ג"כ נפרדים לגמרי. אך כשמהותו ועצמותו כביכול משפיל א"ע ומתלבש בבחי' מל' שנק' לבושו אדום עי"ז לוקח כל הניצוצים וכלים דקדושה ממנו להעלותם ולבררם להיות נכללים בא-לקות ועשו נשאר מת בלא חיות כלל מקדושה. וזהו מש"ש וכל מלבושי אגאלתי דיש בזה שני פירושים. א' ל' מגואל ומלוכלך. והב' לשון גאולה. ושניהם אמת. דמה שעל ידי לבושו אדום הנ"ל יתלבש בלבושי נוגה (כידוע דהמברר צריך להיות מתלבש בלבוש המתברר שהוא נוגה) זהו"ע וכל מלבושי אגאלתי מגואל ומלוכלך כו' (בטינוף). ומה שעי"ז לוקח כל ניצוצי קדושה ומעלה אותם זהו"ע וכל מלבושי אגאלתי ל' גאולה כו'. (וזהו אני מדבר בצדקה ורב להושיע. פי' אני הוא במל' וכשאני מדבר בצדקה ע' בביאור דוכל בניך שהוא המשכת כ"ע כו' עי"ז ורב להושיע. א"כ י"ל אני אותיות אין הוא בכתר עליון וע' בלקו"ת בביאור ע"פ אני ה' כו' בשם הע"ת. דאני בחי' תתתונה שבאצילות וא"ש לפי הנ"ל והו"ק כו'. והנה כשאני" מלובש בלבושי' כתלג חיור הרי כל אפין שוין כו' אך כשאני מדבר בצדקה נדקה היא המל' כידוע היינו כשמשפיל א"ע כביכול להיות לבושו אדום עי"ז ורב להושיע. שהוא כל הניצוצים שנפלו בשורה דפרודא שנק' ורב כו'). ופי' לבון יעטה. היינו כמו בגשמיות ענין הטומאה הוא למת. כך למעלה ג"כ הוא כביכול שמטמא א"ע למת שהוא בירור והעלאת הניצוצות דכתיב בהו וימלוך וימת. וכשמשפיל א"ע בלבושו אדום להעלותם ולבררם זהו"ע לה יעטא כו':

ד ועתה נ"ל ענין ביום השני הקריב קרבנו כו'. והענין דהנה קרבן הוא לשון קירוב ומ"ש קרבן לה' פי' קירוב להוי' כו'. והיינו שהוא עליית כנס"י בבחי' לאשתאבא בגופא דמלכא להיות נכלל ובטל בשם הוי' שהוא אור א"ס ב"ה כו' ע"ד יחוד וביטול כלים דאצי' באוא"ס זהו"ע קרבן להוי'. וזהו הקריב קרבנו ע"ד מ"ש הקרובה אליו כו' להיות בחינת אין וביטול ממש כו'. וזהו ענין י"ב נשיאים לי"ב שבטים שכל נשיא העלה שבטו בבחי' קרבן להוי'. כמו הקרובה אליו. שבשביל זה ירדה הנשמה בגוף להיות לה עלייה זו כו'. אך כדי שיוכלו להעלות כנס"י בבחי' זו. ע"ז נתן נתנאל בן צוער העצה להקריב קרבנות כו'. דהנה כמו שלמעלה והחיות נושאות את הכסא כו' והיינו לפי שהעלאתם הוא העלאת מ"ן מבירור שבה"כ דתהו. ולכן ע"י הרצוא והתשוקה שלהם ליכלל באוא"ס ב"ה שמאיר באצי' עי"ז מגביהים ומעלים את המל' מבריאה לאצי'. וא"כ כשמתעלה באצי' הנה ע"י ההעלאת מ"ן נמשך אח"כ המשכת מ"ד מבחי' ה"ע במל'. שזהו ענין יחוד עליון מעצמות ה"ע בבחי' מל'. כך ג"כ הו"ע הקרבנות כידוע שנפשות הבהמות שרש שרשן הוא מעולם התהו. כלים דתהו שנפלו בשבה"כ עד שנעשו חיות ונפש לבהמה גשמיות. ועי"ז נעשו בחי' נפרד כנ"ל. וע"י הקרבתם שיורד אש שלמעלה בדמות ארי' כו' נכללים הנפשות דבהמות באלקות ממש בבחי' העלאת מ"ן בכלות הנפש וצמאון גדול כנ"ל. ועי"ז ממשיכים המשכת מ"ד מבחי' הכמה עילאה כו'. ולכן עי"ז יהי' הכח בנה"א ג"כ להפוך את הנה"ב ולבא לבחי' כלה כלתה נפשי כו'. ובהעלאת מ"ן המשכת מ"ד מבחי' הב' כח מ"ה גילוי יחודו ית' על נפשו להיות נכלל ובטל בה' אחד עד שלא להיות יש כלל כו' כנ"ל ענין בחי' הקרבן קירוב לה' שהוא מ"ש

ואינה מתפרדת כלל ליש בפ"ע. אלא כלולה ובטלה ודבוקה בא"ס כו' (וע"כ נמשך מזה עלמין סתימין הכל ביטול כו'). והנה שרש נש"י עצמו"ת ושהם כלולים במקור חוצבם הרי הם ג"כ דבוקים. וז"ש ואתם הדבקים בהוי' אלקיכם. ה' אלקיכם זהו זו"נ דאצילות עצמיות אלקות דספירות מדות ומל' דאצי'. ונש"י מצד שרשם אור מאצ' הנשמות בחי' מחשבה זהו לבוש מלביש את עצמיות אלקות דספי' זו"נ דאצי' אך לבוש הדבוק ומתאחד וזהו ואתם הדבקים כו' שבטלים בא"ס ב"ה ואינם מתגלים ליש כלל. וזהו דע מאין באת כו' בחי' אין וביטול באלקות. ועל כן כשירדו נש"י ונתלבשו בגופים יש להם ג"כ אהבה טבעית שהוא אהבה עזה להיות דבוק בה' אחד ושלא להיות יש כלל. ואין ביכולתם להתפרד כו' ולהיות יש בפ"ע כ"א הכל באהבה ודביקות בה' אחד. וזהו שנק' אהבה טבעית לפי שזה הוא טבע שלהם שנמשכים אחר השרש. וכמו שלמעלה מחשבה עליונה דבוקה בא"ס כך הם למטה ג"כ באהבה ודביקות כו'. ובחי' אהבה עזה שמצד נה"א נק' אחות כי אחות היא ל' חיבור ודיבוק כמו איחוי אלכסנדרי'. והיינו ההתחברות ודביקות שיש לנש"י באלקות כו'. וזהו ענין אחותי שהוא מצד אה"ע דנה"א כו' כמו האהבה וחיבור דאח ואחות זהו בתולדה לפי שנלקחו ממקור א'. וכלה הוא מצד נה"ב. כמו למטה ענין כלה היא נפרדת לגמרי מתחלה ורק שמתחברת אח"כ על ידי קדושין ונשואין. כמו"כ הנה"ב מל"ע היא ממשכא דחויא ק"כ לתאוה יבקש נפרד. ורק שהנה"א מברר ומהפך את הנה"ב לאהבה את הוי' כו'. ולכן אזי דוקא היא בחי' כלה ל' כלתה נפשי כו' והיינו כמו שלמטה בכלה הרי האהבה בתוקף ולמאון יותר מאהבת האחות אל האח כו'. כך דוקא ע"י התהפכות הנה"ב נעשה בחי' כלה שהוא כליון וביטול לגמרי בא"ס ב"ה יותר מכפי הכלים כו'. וזהו בחי' בכל מאדך בלי גבול שהוא בחי' רעו"ד ורצו"ע שלמעלה מהשכל. ורצון זה הוא בבחי' א"ס ממש שהוא להיות נכלל ובטל לגמרי באוא"ס ב"ה וזה נק' כלה ל' כלה שארי כו'. וזהו ענין ירידת הנשמה בגוף שהוא ירידה צורך עליה. דהנה כמו שלמעלה החיות נושאות את הכסא שהוא מדת מלכותו ית'. והיינו על ידי ששרשן מעולם התהו וע"כ כשמתבררים ע"י בחי' מל' הם נושאים את הכסא למעלה מעלה כו' וכך הוא ג"כ עליית נה"א ע"י נה"ב כי שרש נה"א הוא בתיקון ושרש נה"ב בתהו כו'. והיינו כי שרש נה"א למעלה הוא במחשבה עילאה שדבוקה באלקות כו'. וע"כ נק' אחות ל' חיבור ודיבוק. והנה אעפ"י שדבוקה כו' מ"מ הוא חיבור משני דברים שמתחברים ומתדבקים והיו לאחדים כו'. וכמ"ש (שמות כ"ו) חמש יריעות חוברות אשה אל אחותה. הנה יש כאן חמש יריעות נפרדות ורק שמצד החיבור נק' אחותה. כמו למטה ענין אח ואחות שהם ב' גופים כו'. ועד"ז יובן למעלה שמ"מ המחשבה עליונה היא בחי' בפ"ע ורק שדבוקה וכמו למטה שהמחשבה היא לבוש ורק דבוק בשכל כו'. וע"כ יובן שאעפ"י שיש אה"ע בנה"א שהוא לאהבה את ה' ולדבקה בו ממש כמ"ש ובו תדבקון כו'. מ"מ אין הנה"א כ"א בבחי' יש ומציאות בפ"ע. ורק שדבוק כו' ככ"ל. וכמ"ש בהגה"ק סי' כ' בגם נשמות דאצילות אינם אלקות ממש רק מעין אלקות בצמצום רב ועצום. אבל עליית הנה"א ע"י ירידתה בגוף שהוא בירור ואתהפכא דנה"ב הוא כמ"ש בזה"ק (ויחי רי"ז ב'. רי"ט א') לאשתאבא בגופא דמלכא. כי על העלאת מ"ן מבירור נה"ב כתי' אכלתי יערי עם דבשי כמו המאכל כשמתברר בקיבה וכבד נהפך לדם ובשר ונכלל בגוף האדם ממש כך אכלתי כו' שהעלאת מ"ן נכלל באלקות ממש ולכן עי"ז העליה דנה"א לאשתאבא בגופא דמלכא שיהי' אלקות ממש ויתייחד עם אוא"ס ב"ה ע"ד איהו וגרמוהי חד בהון ממש. ואזי נק' כלה כמו עד"מ למטה איש ואשתו נק' תרי פלגי דגופא דאתעבידו חד גופא כמ"ש בזהר (ח"ג ז' ע"ב) וכמ"ש והיו לבשר אחד וכמו לענין ק"ש (בסי' ע"ג) אשתו כגופו דמיא משא"כ אחותו ואפי' בתו. וכמו"כ כשע"י בירור דנה"ב נעשי' בחי' כלה. ה"ה כמו פלג גופא. היינו שאין לה כ"א רצון אחד להיות נכלל ובטל באוא"ס ב"ה מהותו ועצמותו שלא להיות מציאות בפ"ע כלל. כ"א ע"ד מ"ש לך ה' הגדולה והגבורה שהו"ע יחוד וביטול אמיתי דכלים דאצי' בא"ס המתלבש בהם. כך יהי' יחוד וביטול הנה"א ע"י בירור ואתהפכא דנה"ב. וזהו ענין כלה שמצד הנה"ב דוקא כו'. עי' בתו"א פ' יתרו בד"ה זכור השני דקי"ח ע"ב. ובלקו"ת בהביאור שע"פ ושמתי כדכד:

ג **ועתה** נבא לביאור הפסוק. ולאחותו הבתולה הקרובה אליו. הנה ולאחותו היא הנה"א שמצד אהבה הטבעית שהיא אהבה עזה להיות דבוק בה' אחד ממש כמ"ש (דברים י"ג) ובו תדבקון נקרא ולאחותו ככ"ל. אך מ"מ הנה רק שהוא דבוק באלקות בתכלית אבל הוא מציאות בפ"ע ככ"ל. הקרובה כמ"ש (שם ד') אשר לו אלקים קרובים אליו. וקרבתנו כו' לשמך הגדול. עם קרובו. שכ"ז היינו מה שמצד מ"ת ביום חתונתו נמשך להיות יחוד אוא"ס ב"ה עם נש"י זהו ענין הקרובה. וע"ד כ"א לשארו הקרוב אליו וארז"ל (יבמות כ"ב ע"ב) שארו זו אשתו. אליו כמארז"ל (בספרי) אליו ולא למדותיו. שהוא להיות נכלל ובטל באוא"ס ב"ה שלמעלה ממדותיו ית'. עד שלא להיות יש כלל וכלל. והיינו ע"ד יחוד וביטול עליון דמדות דאצי'. וזהו דוקא מצד נה"ב שנקראת אז כלה כלתה כו'. והוא ענין עליית נה"א ע"י נה"ב שמבחי' ולאחותו יבוא לבחי' הקרובה אליו. אך כדי לבא לבחי' הקרובה אליו צריך להיות תחלה בתולה כמ"ש הבתולה הקרובה כו'. והיינו כמ"ש (שיר ד') גן נעול אחותי כלה. פי' שאם קודם היא גן נעול יכול להיות אחותי בבחי' כלה. פי' נעול כמו שאמרו רז"ל (פסחים פ"ז ע"א) שאוגדות פתחיהן לבעליהן. כי הזונה היא שברה לבה מבעלה ומקבלת השפעתה מאחר כו'. ואז אינה יכולה להיות כלה היינו להתייחד עוד עם בעלה כמ"ש בפ' סוטה ועד אין בה ופי' רש"י ז"ל הא יש בה אפי' עד אחד אינה שותה והיינו שאסורה עוד לבעלה כו'. והנה ברוחניות בנפש יש ג"כ זונה היינו כשממשיך לבו אחר הגשמיות ותאוות עוה"ז למלאות בטנו. וכ"ש תאות איסור ה"י. שעי"ז מקבל השפעה מבחי' אלהים אחרים וסט"א ר"ל כו'. וזהו זונה שברה מבעלה ומקבלת השפעה מאחר כו'. והנה כמו הזונה א"א להיות עוד כלה ככ"ל כך כשנמשך אחר הגשמיות ומקבל השפעתו מסט"א ר"ל א"א להיות עוד בבחי' כלה

כנתה

ומתלבש באותיות דבר ה׳ להיות על ידם כל העולמות זהו ענין הוי״ו דואתה. והיינו כי וי״ו הוא בשש מדות שבתוכן מלובש אור א״ס וע״י המדות נמשך האור והגילוי בבחי׳ מל׳ דבר ה׳ להיות ואתה מחיה את כולם). והיינו כמאמר ובטובו מחדש בכ״י תמיד מעשה בראשית שבכל עת ורגע נמשך שפע וחיות חדש מאור אין סוף בבחי׳ הנ״ל להחיות העולמות ולחדש אותם מאין ליש בכל עת ורגע כי חיות הראשון מסתלק ונכלל במקורו וצריך להיות נמשך חיות חדש כו׳. וז״ש (בראשית ב׳) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. נהר הוא המשכה שפע אור א״ס והוא יוצא תמיד להשקות הגן שהוא הבחי׳ אלקות שמחי׳ עולמות. והנה יצא לא כתיב ל׳ עבר דהי׳ משמע שפעם א׳ יצא השפע והאיר להשקות את הגן ועומד כך. אלא יוצא כתי׳ ל׳ הוה שתמיד יוצא השפע והאור ונמשך להשקות הגן להיות ואתה מחיה את כולם. והיינו כי שפע אור א״ס שלצורך קיום העולמות יוצא ונמשך תמיד ולא נפסק לעלמין אפי׳ רגע א׳ כו׳. (והנה זה עולה יפה לפי פי׳ המק״מ ר״פ נח דנ״ט ע״ב פסוק ונהר יוצא כו׳ וז״ל ונהר הוא יסוד יוצא מעדן שהבינה שנק׳ עדן להשקות את הגן היא מלכות ומשם יפרד שאלו בי״ע והיילותיהם עכ״ל. וכך הוא מדבר כאן בבחי׳ מל׳ איך שתמיד נמשך בה שפע אור א״ס להחיות העולמות והיינו שמקבלת מהמדות והוא מיסוד ז״א וע״ז פי׳ הפ׳ ונהר כו׳ והיינו כפי׳ המק״מ). והנה למטה אין אנו רואים שום שינוי והתחדשות בין היום לאתמול והכל שוה אעפ״י שבטובו מחדש כו׳ והיינו שנמשך שפע אור א״ס רק לחדש הישנות. וזהו ענין שכנס״י נק׳ לפעמים בשם אחות שהיא בחי׳ אלקות שמחי׳ כל העולמות והיא מדת מלכותו ית׳ דבר ה׳. ולפי שתמיד נמשך בה שפע אור א״ס ב״ה ע״י מדותיו ית׳ ע״כ נק׳ אחות. כמו אהבת אח ואחות היא תמיד ואינו נפסק לעולם. כך מה שמדת מלכותו ית׳ מקבלת ממדותיו ית׳ שפע וגילוי אור מא״ס ב״ה הוא תמיד ולא נפסק לעלמין כו׳. אך להבין מה שכנס״י נק׳ ג״כ כלה. הנה היא דוקא בירידתה בבי״ע למטה מטה מאד ומתלבשת בהיכלות ולבושי נוגה לברר בירורים. היינו להעלות נילוצים דתהו שנפלו בנוגה ונעשו נפרדים לגמרי מאלקות כו׳. ובירידתה למטה היא מבררת אותם וכוללים בתוכה עד שנתהפכו להיות בטלים באלקות ועולים בבחי׳ מל׳ בבחי׳ העלאת מ״ן למעלה באצילות אזי נק׳ כנס״י בשם כלה ל׳ כלתה נפשי בכלות הנפש וצמאון. והיינו ע״י העלאת מ״ן של נילוצים המתבררים שבהעלאתם היא בתוקף האהבה וצמאון גדול עד כלות נפשם לגמרי כו׳. להתכלל ולהתבטל באור א״ס ב״ה המתגלה ומאיר באצי׳. ומה שבהעלאתם היא בתוקף אהבה וצמאון זה היינו לפי שנלקחים מעולם התהו ששם הוא הרצוא והביטול גדול מאד יותר מכפי הכלים ורק שנפלו למטה בשבה״כ. וע״כ כשמתבררים ע״י מדת מלכותו ית׳ ועולים בהעלאת מ״ן הוא ג״כ בבחי׳ רצוא והתגברות האהבה עד כלות נפשם כו׳. יותר מכפי הגבלתם בכלי שלהם כו׳. וז״ש (תלים ס״ג) מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה כו׳ צמאה לך נפשי כמה לך בשרי כו׳. והיינו כי מדבר היא בחי׳ נוגה ששם הוא נפילת הנילוצים ודוד הוא בחי׳ מל׳ וכאשר המל׳ יורדת ומתלבשת במדבר יהודה לברר בירורים ואח״כ היא דוקא צמאה לך נפשי היינו ע״י העלאת מ״ן דתהו כו׳. וזהו שכנס״י נק׳ כלה ל׳ כלתה נפשי ול׳ כלה שאחרי כליון היא לגמרי. והיינו ע״י ירידתה למטה ואח״כ כשעולה מן המדבר היא בבחי׳ כלה כנ״ל. וזהו כמו שלמטה יש מעלה יותר בבחי׳ כלה שעצם האהבה היא בתמימות וצמאון יותר מאהבת אח ואחות כך ג״כ למעלה כנ״ל. והנה למטה בענין הו״כ יכול להיות הולדה והיינו ע״י היחוד עצמי שמקבלת הטפה שהיא מפנימיות ועצמיות המוחין כו׳. כ״ה למעלה שיחוד עצמי הוא דוקא בבחי׳ כלה ולא כשכנס״י נק׳ אחות. והיינו כי כל שפע ואור א״ס שנמשך להחיות עולמות הוא רק בחי׳ חיצוניות לבד כנודע. משא״כ כשכנס״י נק׳ כלה ועולה בבחי׳ העלאת מ״כ אזי נמשך דוקא מפנימיות אור א״ס ב״ה ממש ומתגלה בבחי׳ מל׳. וזהו שהיחוד הוא בפנימיות ועצמיות. והיינו כי ע״י העלאת מ״ן נמשך המשכת מ״ד מפנימיות חכמה עילאה שבתוכה שורה אור א״ס ב״ה ומתלבש במדות עליונות והמל׳ מתייחדת בתכלית עם מדותיו ית׳ ומקבלת פנימיות ועצמיות האור שבפנימיותה כו׳. וזהו שעיקר היחוד הוא דוקא כשנק׳ כלה. והנה ע״י יחוד זה נמשך גילוי אלקות בעולם ע״ד קי״ס ומ״ת למעלה מהטבע. (וענין ההולדה הו״ע לידת הנשמות שנעשה ע״י היחוד דזו״נ בפנימיות. ועי׳ מזה במ״א ע״פ מאמר הזהר תרומה נגלה כו׳. שהו״ע הנילוצים המתבררים שנתהפכו להיות אלקות ממש ע״י שם מ״ה ביטול אמיתי שמתגלה בהם באצילות עד שנעשים מכל בחי׳ יש כו׳ וזהו״ע לידת הנשמות דאצי׳ שמבחי׳ יהו״ע. ומה שנולדים לעולם הבריאה שהוא בבחי׳ יהו״ת יש ונעל זהו החידוש שמבי״ע יהו״ת נעשה אצי׳ יהו״ע כו׳. ובזה יובן ג״כ מ״ש זו״נ בראש ויקרא בשם אדם שנק׳ יחד אדם אחד. והיינו כשהיחוד הוא בפנימיות עד שכל אור וגילוי שבז״א הוא מאיר ומתגלה ג״כ במל׳ והיינו שפנימיות ח״ע שבז״א מאיר ג״כ במל׳. וזהו ויקרא שמם אדם כי אדם הוא מ״ה בחי׳ חכמה. והיינו לומר שאדם א׳ לשניהם. וכן מ״ש תהלה ודבק כו׳ והיו לבשר אחד יובן עם מ״ש בת״א פ׳ וארא בענין יחיד ואחד שאחד הוא בז״א ע״ש):

ב **ועתה** צריך להבין ענין ב׳ בחינות דאחותי וכלה מהו שאדם. הנה אחות הוא מלד נה״א וכלה מלד נה״ב. ולהבין זה הנה ידוע דשרש נה״י הוא עלו במחשבה. והנה ענין המחשבה למטה הוא רק בחי׳ אותיות ולבוש שבהן מתגלה אור השכל כו׳. ומ״מ אנו רואים שהמחשבה היא דבר אחד ממש עם השכל בלי פירוד כלל. כי א״א להיות שכל בלא מחשבה והיינו לפי שהוא לבוש המחובר ודבוק בשכל בתכלית כו׳. וע״כ הנה המחשבה אין ביכולת האדם לעצור אותה אלא תמיד מבוצעת. משא״כ דיבור יכול לעצור כמו שירצה. והיינו לפי שמחשבה דבוקה בעצם השכל וע״כ נובעת תמיד משא״כ דיבור שהוא לבוש נפרד מאור עצם השכל. והנה יש למעלה ג״כ מחו״ד רק דכתי׳ (ישעי׳ נ״ה) כי לא מחשבותי כו׳. והיינו בחי׳ אותיות מחשבתו ית׳ שהמה כלים ולבושים לבד לאור א״ס ב״ה כו׳. ומ״מ מחשבה עליונה היא דבוקה ומקושרת בתכלית באור א״ס ב״ה

והנה

היינו פנים עליון עצמו בלי שום לבוש כו'. והיינו שהגיע לבחי' ויעבור הוי' על פניו אור עצמותו שלמעלה מבחי' פנים. וזהו ג"כ ישא ה' פניו כו' לבחי' עצמותו כו' ומשם נמשך להיות פא"פ. וזהו מה שפעם כתיב לא ישא פנים (דברים י"ד) וכתיב ישא ה' פניו. והיינו שמלך תומ"ל לא ישא פנים ורק כמו ענין מ"ת (פב"פ). משא"כ ע"י תשו"ע בחי' אמי בינה. שמעורר בחי' נושא עון כו'. משם נמשך להיות ישא ה' פניו פא"פ:

אך צ"ל דלכאורה כיון שישא ה' פניו כו' הוא ע"י תפלה בחי' אמי שלמעלה מברכה. א"כ איך יכולים הכהנים לברך ברכה זו. והענין כמארז"ל (מגילה י"ח) עבודה והודאה וברכת כהנים. שקודם ברכת כהנים צ"ל הודאה. כי יש ב' בחי' ברכה והודאה. ברכה הוא המשכה וגילוי. כי איהו ברוך (זח"ג קס"ב א') בחי' חכמה שנק' ראי' שבחכמה הוא התגלות אוא"ס וע"כ נק' חכמים עיני העדה. והנה עצמות אוא"ס ב"ה אינו יכול לבוא בהתגלות בעולמות. ורק בבחי' הודאה. שאעפ"י שאינו משיג היטב במוהו מ"מ הוא מודה שכן הוא כו' (עי' בביאור שע"פ אתה הלבת כו'). וזהו"ע שמו"ע ברוך אתה הוי' הוא המשכה וגילוי מאוא"ס ב"ה. ואח"כ מודים אנחנו לך כו' הוא בחי' הודאה וביטול לעצמות אוא"ס שאין אנו יכולים להשיגו מ"מ אנו מודים לו. וע"י הודאה זו מגיעים לעצמות א"ס ב"ה עד שיכולים אח"כ לברך ישא ה' כו'. והיינו שברכה זו נמשכה מהודאה הקודם לה כו'. והנה ענין ג' ברכות יברכך יאר ישא הם כנגד ג' רגלים. פסח הו"ע יצימ"ל בזכות שלשה אבות. וזהו"ע יברכך בחי' תפלה בת מקבל שהוא לצאת מכל המצרים וגבולים דנה"ב ולהפוך אותו לה' כנ"ל לכן יש בברכה זו ג' תיבות. שבועות הוא מ"ת חמשה חומשי תורה כו' וזהו יאר הוי' פניו ע"י התורה שמראה לו פנים כנ"ל ולכן יש בברכה זו חמשה תיבות כו'. חדש תשרי שהוא חדש השביעי שבו ר"ה ויוהכ"פ תשו"ע ואח"כ סוכות המשכות עצמות אוא"ס הסוכ"ע כו' וזהו"ע ישא ה' פניו ע"י התפלה בחי' אמי תשו"ע ולכן יש בברכה זו ז' תיבות:

יד **וישם** לך שלום. שכדי לקבל כל הברכות הנ"ל דיברכך יאר ישא כו' צ"ל וישם לך שלום כמארז"ל (עוקצין פ"ג) לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום. שלא יהיו ענפין מתפרדין שאזי אין שורה הברכה מבחי' אנת הוא שלימותא דכולא. כ"א שיהי' אחדות והתכללות כמו שאנו אומרים ברכנו אבינו כלנו כאחד (דוקא) באור פניך:

ושמו את שמי. פי' ושמו הו"ע דיבוק והתחברות בחי' שמי על בנ"י כמ"ש (ירמי' י"ג) וקנית לך אזור ושמתו על מתניך. וכתיב (שם) כאשר ידבק האזור אל מתני איש כן הדבקתי וגו'. הרי דפי' מ"ש ושמתו כו' הוא דיבוק והתחברות גמור. וכך הו"ע ושמו את שמי בחי' דיבוק והתחברות שם הוי' לבנ"י כו':

ואני אברכם. דהנה כתיב (דברים כ"ח ב') ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך. דל"ל מהו"ע והשיגוך כיון דכתיב תחלה ובאו עליך כל הברכות כו'. והענין כי יכול להיות שיומשך כל הברכות והמשכות אלקות אך שיאירו למעלה בעולם העליון ולא יומשכו למטה בעולמות הנבראים. וע"ז כתיב ובאו עליך כל הברכות האלה למעלה והשיגוך שיומשכו ויתגלו למטה ממש. והנה כדי שיומשכו כ"כ למטה צ"ל ואני אברכם בחי' אני ראשון ואני אחרון מסוע"ל ית' שממנו דוקא יכול להיות שיומשכו כל הברכות למטה בהתגלות:

ביום השני הקריב נתנאל בן צוער נשיא יששכר הקריב את קרבנו כו'. וצ"ל מ"ש ב"פ הקריב ולא כמו דכתיב בכל הנשיאים נשיא לבני זבולן כו' קרבנו קערת כו' וכן בכולם וכאן כתי' ב"פ הקריב. וברבות נשא פי"ג סי' י"ד הקריב כאלו הקריב תחלה. למה כן לפי שזכה בעצת נשיאים העלה עליו הכתוב כאלו הקריב תחלה כו' עכ"ל. ופי' במ"כ וז"ל נתנאל נשיא יששכר השיא עצה אל הנשיאים שיקריבו העגלות ועל חנוכת המזבח כדלעיל פי"ב עכ"ל. ולפי שנתן עצה על הקרבנות לכך מעלה עליו הכתוב כאלו הקריב תחלה. וזהו שהקריב ביום השני דכפי סדר תולדותם הרי יששכר הוא תשיעי ובחנוכת המזבח הקריב קרבנו ביום השני ולמה כך. אלא לפי שנתן עצה כו'. וא"כ צ"ל כיון דמהראוי שיהי' תשיעי ולפי שנתן עצה הקריב בשני ומ"מ מעלה הכ' כאלו הקריב תחלה א"כ צ"ל מדוע באמת לא הקריב תחלה אלא שתחלה הקריב נחשון כו' למטה יהודה ואח"כ נתנאל למטה יששכר. וע' לעיל ברבות ס"פ י"ב ע"ש. ולהבין כ"ז ומהו ענין הקרבנות. צריך לבאר תחלה הכתוב שבפ' אמור. ולאחותו הבתולה הקרובה אליו אשר לא היתה לאיש לה יטמא. אחותו קאי על כנס"י כמ"ש (בזה"א קי"ב ע"א) ע"פ וגם אמנה אחותי בת אבי (בראשית כ'). והיינו כידוע שאברהם הוא איש החסד. שכולל כל המדות. קוב"ה. ושרה ל' שררה כו' זהו בחי' המל'. ושיא אחות לאברהם איש החסד. בת אבי כמ"ש בזהר (ח"ג רנ"ו ע"ב) אבא יסד ברתא. וכתי' (שמות ב') ותתצב אחותו מרחוק. ופי' ג"כ בגמרא סוטה (י"א ע"ב) כל הפסוק ע"ש שכינה נאמר אחותו כמ"ש אמור לחכ' אחותי. היינו ח"ת. וכ"פ בזה"ב י"ב ע"א. והיינו כי מבה הוא קו האמצעי דת"י כנודע. וע"כ כנס"י היא אחותו. הבתולה כמ"ש (שיר ד') גן נעול אחותי כלה. הקרובה אליו כמ"ש (דברים ד') מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו. אשר לא היתה לאיש זה עשו שנק' איש כמ"ש (בראשית כ"ה) איש יודע ציד איש שדה. לה יטמא לע"ל כמ"ש (ישעי' ס"ג) מי זה בא מאדום חמוץ בגדים כו' מדוע אדום ללבושך כו'. דקאי על לע"ל כשינקום ה' נקמתו מעשו אבי אדום. וזהו לה יטמא. שבשביל כנס"י שנק' אחותו ובתולה וקרובה כו' יטמא לע"ל לנקום מעשו כו'. ולהבין מהו ענין שכנס"י נק' אחותו. הנה כמו שכנס"י נק' אחותו כמ"ש ולאחותו הבתולה כמו"כ נקראת ג"כ כלה. ולהבין מהו ענין אחות וכלה. והענין דהנה מה שנק' למעלה אחות הוא הבחינה אלקות שמחיה עולמות (והוא בחי' מלכות כמ"ש (תלים קמ"ה) מלכותך מלכות כל עולמים) כמ"ש (נחמי' ט') ואתה מחיה את כולם (פי' ענין ואתה מחי'. ע' בד"ה הקל קול יעקב בהגהות. דכ"ב אותיות דבר ה' וה' מוצאות הפה זהו אתה. והחיות ושפע אור א"ס ב"ה הנמשך

ומתלבש

יתן לך מאור עינים כי הא בהא תליא :

ויחונך ל' חן כמו שמבקשים ותתנו לחן ולחסד בעיניך. וכמ"ש (ס"פ בראשית) ונח מצא חן. ופי' במד"ר (בראשית רפכ"ט) אעפ"י שאינו כדאי. וכמו"כ הו"ע ויחונך. והיינו שכדי להיות יאר הוי' פניו בקביעות צ"ל לזה בחי' חן אעפ"י שאינו כדאי. דהנה כתיב (דברים כ"ג ט"ו) ולא יראה בך ערות דבר ושב כו'. אפי' בבחי' דיבור וכש"כ במעשה כו' שמצד זה הוא הסתלקות ולא בכל עת אפשר דרי כו'. ומצד שבעה אלה עיני הוי' כתיב (איוב ט"ו) ושמים לא זכו בעיניו. וזהו הברכה ויחונך כו' ככ"ל :

יג **ישא** הוי' פניו כו' כנגד בחי' אמי. ואי' בספרי ישא הוי' פניו אליך. בשעה שאתה עומד ומתפלל. ק"ו מלוט דכתיב נשאתי פניך גם לדבר הזה לבלתי הפכי כו' (בראשית י"ט כ"א) לישראל עאכו"כ. ונמצא מבואר שישא ה' פניו אליך הוא ע"י התפלה. וצ"ל שמבו"ל איך שהתפלה היא מלמטלמ"ע וזהו"ע יברכך בחי' בת ואח"כ עסק התורה שמלמעלמ"ט שבחי' זו גבוה מהתפלה וזהו"ע יאר כו' בחי' אחותי וישא ה' פניו היא מדרגה היותר עליונה גם מהתורה ונק' אמי. ואיך אמרו בספרי שגילוי זה הוא ע"י התפלה. והענין דיש בחי' בתפלה שלמעלה גם מהתורה ויובן בהקדים ענין ריב"ז שאמר לרחב"ד הניחא בני בקש עלי רחמים כו'. ואריב"ז אלמלא הטיח בן זכאי את ראשו כו' כל היום לא היו משגיחים עליו. ואמר לא שהוא גדול ממני אלא שהוא כעבד לפני המלך ואני כשר לפני המלך (ברכות ל"ד ב'). והענין כי שרי מלוכה הוא בעל פיהם נחתכים דברי המלך ומשפטיו. ולמעלה יש ג"כ ע"ב סנהדרין. ועסק התורה של התנאים הוא ג"כ בבחי' שרים. כמו מי שאומר כשר היינו לפי ששרש נשמתו מהכ"ע משיג שצריך לקרב ניצוץ זה כי יכול לעלות בביטול לגמרי כו'. וזה פסול שא"צ לקרב אותו כי אינו יכול לעלות בביטול לפי שהוא יש נפרד. ע"כ צריך לדחותו למטה מטה כו'. ותנא אחר לפי שרש נשמתו מהכ"ע משיג באופן אחר. וכן בענין עריות וגיטין ויבום וחליצה שהו"ע גלגולי נשמות. ע"כ נק' עסק התורה בחי' שר. וזהו שריב"ז מקור התורה חמשה תלמידים היו לו כו' נק' כשר לפני המלך. והנה ע"י עסק התורה הגיע רק עד בחי' ח"ע. ואעפ"י שבהכ"ע הדין מוטע מ"מ היא מקור המדות חסד ודין. והיינו כי ח"ע כח מה וביטול ואין נמשך שפע וגילוי אלקות אלא במה שבטל לגמרי משא"כ במי שהוא יש ודבר וצריך לענוש אותו. ולכן ע"פ חכמה אין יסורים בלא עון. וזהו אם בחקתי תלכו כו' ונתתי גשמיכם כו' ונתתי שלום כו' ובאו כל הברכות. ואם לא תשמעו כו' ובאו כו' היפוך. הכל על תנאי. וזהו אלמלא הטיח בן זכאי ראשו כל היום כולו לא היו משגיחין עליו כי עפ"י אור הכ"ע לא היו צריכין לעשות לו לטוב כו'. משא"כ רחב"ד המשיך רחמים בחי' רחמים פשוטים יגמה"ר שלמעלה מהכ"ע. ומצד המשכה זו נענה. והיינו שאעפ"י שמצד הכ"ע לא הי' צ"ל שיחי' בנו מ"מ מצד הרחמים שלמעלה מהכ' נענה. והגיע רחב"ד למעלה זו ע"י היותו כעבד לפני המלך ביטול המהות לגמרי שלא עפ"י הכ' וטעם כלל וכמ"ש (ש"א ט"ו) הלא שמוע מזבח טוב. כי שאול הלך אחר הטעם. וזהו"ע הקרבנות שהקריב כו'. וא"ל שמואל שביטול הרצון לגמרי בלי טעם מגיע למעלה יותר והיינו בבחי' רצו"ע שלמעלה מהחכמה :

ועוד יובן שתפלה היא למעלה גם מהברכה. דהנה יוסף אמר לא כן אבי כי זה הבכור שים ימינך על ראשו (בראשית מ"ח י"ח) והשיב לו יעקב ידעתי כו' ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו כו'. ולכאורה קשה כי יעקב הי' צריך לברכם וא"כ יברך את מנשה שיגדל מאפרים כבקשת יוסף. אך הענין דהנה כתיב (שם מ"ט כ"ח) איש אשר כברכתו ברך אותם. והיינו כי י"ב שבטים שרשן ביבג"א דז"א דאצי' והברכה הי' להמשיך בהם התגלות שרשם למטה וזהו כברכתו ברך אותם כו' (ויש להעיר מענין ויקרא האדם שמות לכל הבהמה כו' כי השם שקרא לכאו"א זהו לפי השרש שלו דהיינו מה שקרא לארי הרי הוא לפי שהשרש שלו הוא בחי' פני ארי' אל הימין שלמעלה וע"י קריאת השם המשיך בו גילוי משרשו ונתוסף בו גבורה וכח כו' וא"כ ע"י קריאת השמות עשה להם פעולה גדולה שנתוסף בהם חיות משרשם. וא"כ זהו כענין ברכה כו'. ובת"ז פי' ויקרא האדם שמות קאי על אדה"ע ת"ת כתפארת אדם כו'. לכל הבהמה ולכל עוף כו' ד' חיות המרכבה פני ארי' אל הימין ופני שור כו' ופני נשר כו'. וע"י קריאת שמות הללו המשיך בהן משרשן חיון עילאין כו'). וזהו כונת יעקב להיות שענין הברכה הוא רק להמשיך התגלות השרש ובשרש אפרים למעלה ממנשה ע"כ בלתי אפשר לו לשנות כו'. ונמצא שמה שאין עדיין בשרש בלתי אפשר להמשיך ע"י הברכה. משא"כ בענין התפלה אנו רואים שמועיל אפי' למה שאין בשרש כלל. כמארז"ל (יבמות ס"ד ב') ע"פ ותהי שרי עקרה אין לה ולד (בראשית י"א ל') אפי' בית ולד כו' שלא הי' בשרש ומקור כח ללידה כלל ומ"מ וה' פקד כו'. וכן ענין מי שאמר לשמן וידלק יאמר לחומץ וידלק אעפ"י שא"ז בשרש שיהי' החומץ מאיר. וכמו ענין הפך ים ליבשה שהוא השתנות מע"ב. והיינו שהתפלה היא המשכת או"ח מעצמותו שלמעלה מסדר השתלשלות כו' ויכול לשנות כל הצירופים כו'. והנה הזה בתפלה הוא כענין בכה רבי יש קונה עולמו בשעה א' (ע"ז י"ז א') שמה שעסק רבי חמשים שנה בתומ"צ קנה ראב"ד כו' בשעה א' כו'. והיינו ע"י מס"נ ממעמקים קראתיך תשו"ע בעי"ז מעוררים למעלה מאד כו'. וזהו"ע שיש בחי' בתפלה בגבוה מהתורה והוא בחי' מס"נ למסו"נ באחד בחי' עומקא דליבא. וזהו ישא ה' פניו. דהנה במשה כתיב (דברים ל"ד) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו ה' פנים אל פנים. וצ"ל דבמ"ת כתב (שם ה') פב"פ דבר ה' וזה הי' לכל ישראל. אך פי' פב"פ שפנים עליון נתלבש בפנים תחתון. כי יש כמה בחי' פנים כמ"ש (יחזקאל א') ודמות פניהם פני אדם. פנים לפנים. והיינו כמ"ש (חבקוק ב') והוי' בהיכל קדשו. היכל הוא שם אד' ובו מלובש שם הוי' כמארז"ל (כפ"ג דפסחים) לא כשאני נכתב כו' נכתב בשם הוי' ונקרא בשם אד'. והנה כשאומרים על שם הוי' שם אד' הרי הכוונה שם הוי'. אך כיון שאומרים אד' זהו שם הוי' המלובש באד'. וזהו פב"פ שפנים עליון דשם הוי' נתלבש בפנים התחון ומשם דבר הוי'. משא"כ במשה דכתיב פא"פ

קווצותיו תלתלים כו׳ וכתיב (משלי ד׳ ח׳) סלסלה ותרוממך. שהלכות התורה נק׳ שערות. כי בשערות מלובש יניקה מהמוח אך רק ממותרי המוחין. ולכן כשהותכין השערה אין מרגישין כאב. וכך הלכות הם׳ שלמעלה תורה בחי׳ חיצוניות ח״ע המתלבש בשערות. והנה שערות אלו הם קדושה עליונה מאד ועליהם תלוי כל העולמות וכמ״ש בנזיר קדוש יהי׳ גדל פרע שער כו׳ (במדבר ו׳ ה׳) שלפי שהוא קדוש ומובדל מכל ההשתלשלות ע״כ גם השערות שלו שהם רק ממותרי מוחין הם קדושה נפלאה. וזהו ג״כ ענין שמשון הגבור שכח וגבורה שלו הי׳ על ידי שערותיו. וזהו״ע התורה שהיא חיצוניות ח״ע המלובש בשערות. והנה הפנים פנוי משערות ובפנים הוא התגלות עצם החכמה כמ״ש (קהלת ח׳) חכמת אדם תאיר פניו. וכן ענין אהבו פניו של ר׳ אבהו מפני שמצא תוספתא חדתא (ירושלמי שבת רפ״ח) הרי שבפנים התגלות עצם החכמה. וזהו שעפ״י תורה שהיא בחי׳ הלכות חכמה שלמעלה אין יכול להיות מטמא טהור. אבן ר״מ הי׳ אומר על טמא טהור ע״י שמראה לו פנים התגלות עצמות חכ״ע בתימאה. ולכן לא ירדו חבריו לסוף דעתו. וזהו יאר הוי׳ פניו אליך (על ידי בחי׳ אהותי עסק התורה) התגלות פנים עליון שבו התגלות עצמי׳ ח״ע בתימאה. שלמעלה משערות כו׳. ומאמת זה נק׳ התורה בשם מים (הוי כל צמא לכו למים) שעל ידה יומשך גילוי הביטול דבחי׳ ים יהו״ע בבחי׳ יבשה יהו״ת. וצ״ל למה לא יוכל להיות גילוי זה ע״י הלכות התורה שנק׳ שערות שהוא בחי׳ אבא יונק ממזלא שלמעלה גם ממה שמלבישים להו״ג דא״א. והענין יובן עפמש״כ בלקו״ת בד״ה בהעלתך הראשון ספ״ד איך שהשערות נק׳ זיתים שהם מרים לפי שהם לבושים המלבישים ומעלימים על המשכת מו״ס שבתוכן כמו משל על נמשל. עד״ה ועשית בגדי קדש. והם שרש המסכים והפרסות דהיינו שהשערות הם שרש להיות נמשך האור ע״י מסך ופרסא כו׳. וכן נת׳ בדרוש הנותן שלג כלמר שהפרסא שבין אצי׳ לבי״ע נק׳ קרח. דהיינו מ״ש רקיע כעין הקרח. והפרסא שבין א״ס לאצי׳ נק׳ שלג וזהו לבושי׳ כתלג חיור כו׳ שהוא דק יותר מקרח כו׳. וזהו״ע יגת״ד שנק׳ לבושי׳ כתלג כו׳. וא״כ כשנמשך רק מהשערות יומשך אה״כ מאצי׳ לבי״ע ג״כ ע״י העלם הפרסא. אבל ע״י יאר הוי׳ פניו שבחי׳ הארת פנים הוא גילוי עצמי׳ ח״ס שלמעלה מלמלום השערות. בחי׳ זו זהו הסרת לבחי׳ גילוי אוא״ס ב״ה בעולמות שלא יסתירו הלבושים והמסכים כו׳. וכמש״כ בד״ה בהעלתך ס״פ הנ״ל בענין כשמן הטוב כו׳ שיורד על הזקן כו׳ ע״ש. וזהו ג״כ ענין ההארת פנים כו׳. ולכן מזה נמשך להיות גילוי הביטול דיהו״ע ביהו״ת חיבור ים ויבשה כו׳:

עוד אחז״ל במדרש (שם) יאר הוי׳ פניו יתן לך מאור עינים. דהנה דהע״ה אמר גל עיני ואביטה נפלאות מתורתיך. פי׳ גל עיני כמ״ש (ס״א ב׳) כי אל דעות הוי׳. מלמטלמ״ע שהבריאה יש ודבר ובטל. ומלמעלמ״ע הרי הוא ית׳ היש האמיתי ומה שלמטה כלא ואין ובטל במציאות. וב׳ דעות אלו נמשכים משני שמות דהוי׳ אלקים. וכתיב (דברים ד׳) וידעת כו׳ כי הוי׳ הוא האלקים כולא חד. ויובן זה מענין משלי שלמה וידבר שלשת אלפים משל שהלבישו חכמתו הגדולה והנפלאה משכל האנושי בדברים התחונים והיינו שגם בדברים התחונים ימצא ג״כ כל חכמת שלמה. והנה אצלינו המשל דבר זר ומסתיר על חכמת שלמה שהרי אין אנו משיגים כונתו. משא״כ אצל שלמה לא הי׳ המשל מסתיר כלל כ״א שבו הי׳ ג״כ התגלות חכמתו הנפלאה. וכעד״ז יובן למעלה מה ששם אלקים נק׳ מגן ונרתק שמסתיר להיות נראה יש ובטל זהו רק אצלינו. אבל באמת הוי׳ הוא אלקים כולא חד ששם אלקים ג״כ אין עוד מלבדו ורק להאזאה כו׳. וזהו בקשת דהע״ה גל עיני ואביטה נפלאות מתורתיך היינו שע״י עסק התורה יבוא לבחי׳ גל עיני. וזהו הכל כבומים נגדו (ב״ר פנ״ג סי׳ י״ט) ולע״ל כתיב (ישעי׳ ל״ה ה׳) אז תפקחנה עיני עורים. וזהו ג״כ כוונת רז״ל במה שאמרו יתן לך מאור עינים. והיינו ע״י עסק התורה יאר הוי׳ פניו אליך כפי׳ הראשון כו׳. ולכן בחי׳ זו זהו בחי׳ אהותי שפניהם שוין דהיינו שגם מלמטלמ״ע בכנס״י הוא הראי׳ כמו מלמעלמ״ע כו׳: מבואר דיאר הוי׳ כו׳ יתן לך מאור עינים שזהו כמ״ש גל עיני כו׳ שהוא הראי׳ שבנפש מלמטלמ״ע איך דכולא קמי׳ כלא:

יב **ועוד** פי׳ יאר ה׳ פניו כמ״ש (תלים ל״ג) משמים הביט ה׳ שהוא הראי׳ מלמטלמ״ע. דהנה כתיב (שם ע״ח) ויקץ כישן הוי׳. שבזמה״ג הוא בחי׳ שינה למעלה כביכול. והיינו כמ״ש בזה״ג (כ׳ כע״ב) קוב״ה בגלותא אסתלק לעילא לעילא. שהו״ע הסתלקות אלקות מהעולמות. וככלל בהמקור אוא״ס עצמותו ומהותו ית׳ אשר שם כל העולמות כלא ואין שאינם תופסים מקום כלל. שהשתוותם הוא רק מהארה לבד כמ״ש (תלים קמ״ה) הודו על ארץ ושמים. והנה כתיב (שם קי״ג) רם על כל גוים הוי׳. שמאד רוממות שם הוי׳ והתנשאותו והסתלקותו בעצמותו ממש יכולים אוה״ע עכומ״ז ג״כ לקבל השפעה כי שם הוא כחשכה כאורה וכל העולמות אינם תופסים מקום כלל וכמ״ש (משלי ל׳) שממית בידים תתפש כידוע. וזהו״ע שהנהגת העולמות הוא בבחי׳ שינה כמשל אדם הישן שעיקר השינה הוא בעיניו שסגורות המה בלתי רואים מאומה. וכך כתיב (תלים ע״ג) אותותינו לא ראינו שלא יש התגלות אלקות כלל (ע״י עיני הוי׳. וזהו שלמעלה ג״כ השינה בעיניו ית׳ ז״א) והשפעה הולכת מעצמותו היינו מחיצוניותו אשר שם כחשכה כו׳ וכל אפין שוין שאפי׳ עובדי רצונו יכולים ג״כ לקבל משם. והנה בקשתינו הוא הבט משמים וראה. השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך ישראל. והיינו להיות התלבשות פנימי׳ אלהותו בבחי׳ שמים עילאין ומשם יהי׳ נמשך התגלות אלקות בכנ״י ומלאכים וכל כט׳ דקדושה כו׳. וזהו המשפילי לראות בשמים ובארץ. בחי׳ תומ״ל. שבזה הוא התגלות פנימי׳ אלקות. וזהו יאר הוי׳ פניו אליך שע״י הארה והתגלות אור פניו ית׳ פנימיותו אזי יהי׳ ממילא הגילוי בכנ״י דוקא. וזהו אליך. וזהו״ע ראי׳ מלמעלמ״ע השקיפה כו׳ מן השמים כו׳. והנה כתיב (שה״ש ד׳) עיניך יונים כמשל היונים שיחודם הוא ע״י הסתכלות זב״ז. וכך הראי׳ שלמעלה. יאר ה׳ פניו. הבט משמים וראה. הוא ע״י הראי׳ שלמטה בחי׳ גל עיני כפי׳ הא׳

והכל הנ״ד פשוט כו'. והנה מלכות ב״ד נמשך מעצמותו ית' כי שאול שאחת ועלתה לו ודוד בשתים כו'. כי נעוץ סובת״ח. וזהו כי לא אדם הוא להנחם וא״א להעביר המלוכה מדוד כו'. וזהו ג״כ נשבע ה' ולא ינחם ומזה נמשך להיות אתה כהן כו'. והענין כי לפעמים מצינו שמדת החסד נק' גדולה כמ״ש לך הוי' הגדולה והגבורה. דקאי על חסד ונק' גדולה. והיינו כי חסד הוא מצד הביטול כמו למטה באדם ע״י שבטל בעיניו יותר הוא בעל חסד יותר כי לא טוב הוא מחבירו שיש לו הכל ולחבירו אין. ומזה נמשך שישפיע הכל לחבירו כמו לעצמו. ולמעלה הוא חסד דאצי' שנק' חסד דמ״ה שבחסד נמשך מצד הביטול שהכלים בטלים בתכלית להאור כו'. וזהו רק בחסד דאצי'. אבל בבחי' ורב חסד שלמעלה מאצי' שם החסד הוא מצד הגדולה גדול הוי' ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר והכל כלא שמזה נמשך החסד. והנה אברהם הי' בעל חסד גדול מצד הביטול שהי' בטל בתכלית כמ״ש (בראשית י״ח) ואנכי עפר ואפר. בחי' שארית שיריים ומותרות וכמו שאינו בעולם. ועי״ז זכה להתגלות בחי' ורב חסד אשר שם הוא החסד מצד הגדולה כמ״ש (מיכה ז') מי אל כמוך כו' לשארית נחלתו. שהתגלות בחי' מי אל כמוך רב חסד הוא לשארית כו'. וזהו נשבע ה' ולא ינחם בחי' ורב חסד ארך אפים וגדל חסד אחר דלא משתני. מזה נמשך להיות אתה כהן לעולם זה אברהם. והנה הכהן ע״י הקרבנות הי' מחבר התגלות אלקות בעולמות. וזהו אתה כהן לעולם שהכהן מחבר התגלות בחי' אתה הוי' לבדך בעולם כו'. על דברתי שיהי' הדיבור שלי. דהנה בדבר הוי' שמים נעשו כו'. הנה הדיבור הוא נפרד ואינו מיוחד באוא״ס דהיינו שאין מאיר בהדיבור הה' בחי'. ולכן כתיב (ישעי' נ״ג) וכרחל לפני גוזזיה נאלמה שמצד שמתאלמם בבחי' יהו״ת יש ובעל והסתר אלקות יכול להיות יניקת החיצונים. אבל בחי' אתה כהן לעולם הוא להיות על דברתי שיהי' הדיבור מיוחד באוא״ס ב״ה בחי' אתה הוי' לבדך. מלכי צדק היינו כמ״ש (בראשית י״ד) ומלכי צדק מלך שלם. היפך בחי' מארת חסר. כ״א שיתגלה בה כל השלימות עליון כמ״ש (תלים קמ״ה) ארוממך אלקי המלך כו'. וזהו״ע ברכת כהנים מלמעלמ״ע (כהן כתם מופרש בחסד דז״א איך שמקבל מהבינה (כמ״ש בזהר (פ' יתרו) בענין מלך וכהן כו') אבל בבינה התגלות עת״י (בחי' וגדל חסד) ע״י החכ'. וכיון שהוא בעצמו למעלה ע״כ יכול להמשיך הברכות מבחי' עת״י המתגלה בבינה ע״י החכ' מלמעלמ״ע דרך צווי כו'. וא״כ הכהן ממשיך ג״כ שיתגלו הה' בחי' שחסרו כו'. וזהו אתה כהן כו' מלא ה'. אך ההפרש בין ברכה דכהנים לתורה. כי הברכה היא רק גילוי הה' בחי' מבחי' בינה לבד היינו מהתגלות בחי' חכ' וכתר שבבינה. משא״כ ע״י תורה ממשיכים עצמי' הה' בחי' דהיינו בחי' עצמי' חכ' וכתר כו'):

י **ועתה** נ״ל ענין לא זז מחבבה עד שקראה בתי כו' עד שקראה אחותי כו' שע״ז הוא הפלגה ברכות יברכך כו' יאר ה' כו'. דלכאורה אינו מובן כי למטה באדם אנו רואים שבחי' בת חביבה יותר מאחות ומלשון רז״ל משמע שבבחי' אחות יש יותר חביבות כמובן. והענין כי בת היא מקבל. ואחות היא ששניהם שוין ויש להם מקור הה' הגבוה משניהם. דהנה כתיב (תלים מ״ה) שמעי בת וראי כו' ושכחי עמך ובית אביך. פי' עמך ובית אביך הוא מה שהאדם מורגל בהם. והם מדות הנה״ב אהבת עוה״ז ותענוגי'. ונ״ל שכחי עמך ובית אביך להפוך כל המדות ולהיות רק רצון ה' לה'. ולבוא לזה הוא על ידי התבוננות. וזהו שמעי בת כו'. דכתיב (בראשית ב' כ״ב) ויבן ה' אלקים את הצלע. ויבן הוא ל' בינה כמארז״ל (נדה מ״ה ב') בינה יתירה כו'. ול' בנין. היינו שתיקן הצלע ע״י בינה. כי צלע הוא כמ״ש (בראשית ל״ב) והוא צולע על ירכו. בחי' כלה הגרית. פוסח על שתי הסעיפים. שבשעת התפלה כשמתבונן באלקות אז בחי' הרצון והאהבה רק לה' כו'. ואחר התפלה נמשך אחר תענוגי עוה״ז כו'. וע״י המשכת בחי' בינה הוא מתקן את הצלע שיהיו כל מדותיו רק לה' לבדו. ולא לימשך אחר תענוגי עוה״ז. וכמ״ש בזה״א (מ״ט א') או״א אתקינו לה כו'. וזהו בחי' בת בנפש שהוא כלא נתהפכו מדות הנה״ב לגמרי וצריך לקבל כח מלמעלה להפכם ולבררם לגמרי כמארז״ל (סוכה נ״ב ב') אלמלא עוזרו כו' שצריך לקבל כח וסיוע מלמעלה. ועי״ז היא הברכה יברכך ה' וישמרך. ואיתא במד״ר (במדבר פי״א סי' י״ג) יברכך בברכות האמורות בתורה. ברוך תהי' מכל העמים ברוך אתה בעיר. פי' ברוך תהי' מכל העמים שהברכה נמשך מכל העמים דוקא כמ״ש (שמות י״ט) והייתם לי סגולה מכל העמים. סגולה הוא אוצר יקר ובחי' סגולה נמשכת מכל העמים דוקא. והענין כי ידוע שקליפה קדמה לפרי. שמתחלה צומח הקליפה ואח״כ מתגדל בתוכה הפרי כו'. ושרש הענין הוא מ״ש (בראשית ל״ו) ואלה המלכים אשר מלכו כו' לפני מלך מלך כו'. בחי' זמל״ק דתהו שנפלו למטה בהיכלות הסט״א בז' עממין הכנעני החתי כו'. וזהו קליפה קדמה לפרי לא שהקליפה עצמה קדמה ח״ו כ״א החיות אלקות במוסתר בה קדמה כי תהו קדמה לתיקון (ועי' בביאור שע״פ שחורה אני). ולמטה באדם הוא ז״מ דנה״ב כו'. וצריך לברר ולהפך שיוכללו ויתאחדו באלקות. וזהו ברוך תהי' מכל העמים פי' ממה שמברר מז' עממין שנפלו שם זמ״ל דתהו. ואח״כ הוא ברוך אתה בעיר. כמ״ש (תלים מ״ח) עיר אלקינו צירופי אותיות הדיבור עליון והיינו להיות גדול הוי' ומהולל בעיר כו' להיות התגלות יחודו ואחדותו ית' בעיר. וזהו ברוך אתה בעיר. וזהו יברכך ה' נגד בחי' בת שעולה עם הבירורים דתהו שלא נבררו עדיין לגמרי וצריכה לקבל עוד גילוי אלקות כדי לברר בתכלית כו'. בחי' ברוך אתה בעיר (כי בחי' בת הינה דוקא כשמקבלת כח על העלאה כנ״ל. כ״א אפי' כשנמשך אח״כ המשכת מ״ד שהו״ע יחוד עליון נק' ג״כ בת לפי שהמ״ד שברכו ממוחין דאו״א נמשך לה ע״י המדות דז״א דוקא ולכן נק' בת שמקבלת מז״א משא״כ אחותי זהו כשמקבלת בעצמה מאו״א שלא ע״י ז״א כו'). וישמרך הוא כמ״ש (שם קכ״ז) אם ה' לא ישמר עיר. המשכת מקיפים כו':

יא **יאר** הוי' פניו. נגד בחי' אחותי. אחותי היא ע״י התורה כמ״ש (משלי ז' ד') אמור לחכמה אחותי את. והענין כמארז״ל (עירובין י״ג ב') ר״מ הי' אומר על טמא טהור ומראה לו פנים ועל טהור טמא ומראה לו פנים. פי' ענין מראה לו פנים. דכתיב (שה״ש ה' י״א)

קווצותיו

העולמות ליש ודבר. וזהו בחי' מלכות שם אלקים שנק' מגן ונרתק על שם הוי' כדי שיתראו העולמות והנבראים בבחי' יש ודבר. ואעפ"י שבטלים אליו ית' בהא"ר וכלוה"כ אך זהו רק יש ובטל. והנה התגלות אוא"ס הוא רק במה שבטל בתכלית ואינו יש כלל. ולכן אוא"ס שורה בחכמה כי חכמה כח מה ביטול לגמרי כידוע. וע"כ מובן שבחי' מל' המסתרת ומעלמת שיתראו העולמות בבחי' יש ודבר ורק שהיש בטל הוא ממש היפוך בחי' זו דהתגלות אוא"ס שאינו שורה אלא במה שבטל אליו לגמרי. וזהו הענין שה' בחי' הנ"ל שהם הוא אתה הוי' לבדך התגלות האוא"ס אינן מאירים כלל בעולמות ורק בחי' האחרונה שנק' נפש. והיינו לפי שמסתרת ומעלמת שיתראו העולמות ליש ודבר אין יכול להיות שם התגלות האוא"ס כו'. וזהו"ע עוני הלבנה ומארת חסר כו'. ולכן זהו"ע תפלה לעני כמו העני שחסר כל לכן הוא מתפלל שיתמלא חסרונו. כמו"כ בחי' מל' שחסר בה הה"א בחי' כנ"ל לכן היא בבחי' תפלה שיתמלא חסרונו' שיתגלו בה הה' בחי'. וזהו ואני תפלה פי' שבחי' מל' עצמה היא בבחי' תפלה והעלאה וביטול באוא"ס ב"ה שיתגלו בה כל ה' בחי' הנ"ל. וזהו ואשפוך את נפשי שהעלאה וביטול זה דמל' נק' שפיכת נפש. וזהו ג"כ למען יזמרך כבוד. נהו"ת קארי תדיר כו'. והיינו שיתגלו ויאירו בה כל ה' בחי'. וזהו"ע התפלה למעלה. וענין התפלה למטה באדם היינו כמ"ש (בראשית כ"ח י"ב) סולם מוצב ארצה כו'. ואי' בת"ז (תיקון מ"ה, ובזח"א בהשמטות) סולם דא צלותא. כמו בסולם הולכים כמה מדרגות זה למעלה מזה עד שעולים למדרגה העליונה. כך בתפלה יש כמה מדרגות הודו להוי' כו' ואח"כ פסוד"ז (ונק' זמיר עריצים) וברכת יוצר ואח"כ ק"ש שמע ישראל הוי' אלקינו פי' ה' אלקינו כמאמר ובטובו מחדש בכ"י תמיד מע"ב. מחדש ממש. כי בחי' יש מיש הוא רק בהשתלשלות העולמות עו"ע זמ"ז כו'. אבל תחלת התהוות העולמות מא"ס ב"ה הוא מאין ליש מאחרה בעלמא שהיא אין ממש. וע"י התבוננות זו נמשך אח"כ ואהבת את הוי' אלקיך. ושרש אהבה הוא אבה היינו הרצון במות. ואח"כ כשנמשכת מדה בלב נק' אהבה. והיינו העלאת הנה"א בהא' עזה בחשקה ותפלה מעומד"ל להיות הוי' ממש אלקיך שהוא בחי' אתה הוי' לבדך. ולא כמו שעתה שמאיר בעולמות רק בחי' נפש לבד שמזה נמשך התהוות הנפרדים בבחי' יש ודבר כ"א שיהי' התגלות אתה הוי' לבדך לאוא"ס ב"ה (ושיהי' למטה ג"כ ביטול אמיתי כו'). ועל ידי העלאה זו מהא"ר שבק"ש נמשך אח"כ בשמו"ע שיאמר ברוך אתה הוי' המשכת והתגלות בחי' אתה הוי' לבדך ה' בחי' הנ"ל. וזהו"ע יה"ר המשכת הרצו"ע שהוא מקור כל הבחי' הנ"ל דחכמה ומדות כו' והיינו שיהי' רצון לגילוי אלהות ה' בחי' הנ"ל. עי' ביאור דונקדשתי בענין הקדוש הראשון. והנה מהרצון עליון אין שום שינוי בעצמותו ית' שאינו דומה למציאת הרצון שיש למטה באדם כי באדם הרצון הוא מצד החסרון שחסר לו דבר ואינו שלם בלא זה ע"כ יש לו רצון לאותו דבר ואח"כ הרצון הוא עצמי' אצלו. משא"כ למעלה הלא אנת הוא שלימותא דכולא וכלום חסר. ואין שייך רצון אצלו. כ"א שע"י למלוס האוא"ס נתהוה בחי' הרצו"ע. וע"כ אין נמשך שום שינוי

בעצמותו מהרצון כו'. וזהו הענין שתפלה הוא מלמטלמ"ע הייני בבחי' מל' כמו שהיא למטה בעולמות הנבראים בבחי' יחו"ת יש ובטל היא מתפשטת מכל הצמצומים והלבושים שלה ועולה בבחי' ביטול ממש בא"ס ב"ה בחי' אם ישים אליו לבו כנ"ל. וע"י העלאה וביטול זה נמשך לה התגלות אוא"ס בשמו"ע ע"י י"ח ברכות וא"כ התגלות זו הוא מלמטלמ"ע. וכן באדם שע"י העלאתו בהא"ר כו' נמשך אח"כ ברוך כו'. אבל תורה היא מלמעלמ"ע. כי אורייתא מחכ"ע נפקת כח מה וביטול לגמרי כו' אשר בביטול זה עיקר השראת אוא"ס ב"ה. ועסק התורה הוא ג"כ בבחי' ביטול לגמרי כמ"ש (ישעי' נ"ט כ"א) ודברי אשר שמתי בפיך. וכתיב (תלים קי"ט) תען לשוני אמרתך. ולכן כל האומר אין לי אלא תורה כו' בחי' לי" יש ודבר כי צ"ל עסק התורה בביטול לגמרי. וא"כ יש בתורה התגלות אוא"ס ממש. וזהו חמשה חומשי תורה שבה התגלות ה' פרצופים מא"א עד מל'. וזהו תורת הוי' כי ד"א הוי' וקוצ"י הוא ה' פרצופים הנ"ל. והיינו שעסק התורה הוא למעלה מבחי' נברא ונפרד. וזהו שתורה היא מלמעלמ"ע. וז"ש (משלי ח' ט"ו) בי מלכים ימלוכו כו' כמלך הגוזר כו' כשר כו'. ולכן מי שתורתו אומנתו אין מפסיק לתפלה. כי ע"י תפלה הוא ההתגלות מלמטלמ"ע. משא"כ ע"י התורה שההתגלות הוא מלמעלמ"ע. וזהו שתפלה נק' תפלה לעני משא"כ תורה בשמאלה עושר וכבוד כו'. וזהו תורת הוי' תמימה היינו שמתגלה בה כל הה' בחי' בשלימות. וע"כ משיבת נפש בחי' נפש דעולם ושנה את חסד ה' כו'. וזהו עמל תורה שלמעלה מעמל שיחה. כי עמל שיחה היא התפלה שנק' חיי שעה. ועמל תורה היא בחי' חיי עולם (ועד"ה ביום השמיני עצרת באריכות יעו"ש):

ט **ועתה** צ"ל ענין ברכה שהיא ג"כ המשכה והתגלות מלמעלמ"ע. כי הנה יצחק אמר לעשו וצא השדה וצודה לי ציד ועשה לי מטעמים כו' ואברכך לפני ה' (בראשית כ"ז). כי להיות ענין הברכה היא מלמעלמ"ע ע"כ צריך תחלה לעלות למעלה. וזהו וצודה לי ציד הוא בחי' בירורים. ועשה לי מטעמים ב' מטעמים שהוא הבירור דצדיקים והבירור דבע"ת אתהפכא חשוכא לנהורא. ועי"ז יעלה למעלה שיוכל להמשיך כל ההמשכות כמו שאמר (שם) ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ שהוא אורות עליונים מאד. ועד"ז יובן ענין ברכת כהנים. דצ"ל מאין להם הכח לברך וגם בלשון צווי. הנה כתיב (תלים ק"י) נשבע ה' ולא ינחם אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק. פי' אתה כהן לעולם קאי על אאע"ה כמארז"ל (ב"ר פנ"ה סי' ו') שבזכות שאמר בפרשת העקידה הנני זכה לכהונה ומלכות. הנני לכהונה הנני למלכות. אך משמעות הכתוב שמה שאתה כהן לעולם נמשך מבחי' נשבע ה' ולא ינחם. והענין דהנה כתיב (ש"א ט"ו) כי לא אדם הוא להנחם. בחי' אדם הוא קוין חו"ג אשר גבורה היא מנגדת למדת החסד (ונק' בזהר אתר דמשתני מחסד לדין). ולכן כתיב (בראשית ו') וירא ה' כי רבה רעת האדם וינחם ה' אשר עשה כו' ויתעצב כו' ויאמר אמחה כו'. וזהו רק בבחי' אדם. אבל בעצמותו ית' שלמעלה מסדר השתלשלות ונק' כי לא אדם שם אין שום שינוי

והכל

ו **ועתה** צריך לבאר ענין ברכת כהנים. יברכך ה' וישמרך. יאר ה' פניו כו'. ישא ה' פניו כו'. הנה ידוע מאמרז"ל (מד"ר שמות פנ"ב סי' ד') לא זז מחבבה עד שקראה בתי. לא זז מחבבה עד שקראה אחותי. לא זז מחבבה עד שקראה אמי. ואי' בספרים (כלי יקר עה"ת) שכנגד ג' בחי' אלו שחיבב הקב"ה את ישראל וקראן בת ואחות ואם. הוא שלשה ברכות אלו. יברכך כו' הוא להיות בחי' בת. יאר הוי' כו' בחי' אחותי. ישא ה' כו' הוא בחי' שנק' כנס"י אמי. וצ"ל תחלה ענין תפלה וברכה. כי תפלה היא מלמטה למעלה. כמ"ש (תלים ק"ב) תפלה לעני כו'. עד"מ העני המבקש הנה הוא למטה מהנותן ומתחנן ומבקש ממנו שיתן לו. ונתינה זו שמהנותן באה ע"י תחנתו ובקשתו של העני. וא"כ זהו"ע מלמטלמ"ע. ועד"ז התפלה היא תחנות ובקשות כנס"י שלמטה יהי רצון כו'. אבל ברכה הוא מלמעלמ"ט כמו המברך את הגפן שעומד למעלה וכופף את הגפן מלמעלמ"ט. וזהו"ע ברכת כהנים יברכך ה'. יאר ה'. הכל ל' צווי ולא ל' בקשה. והיינו לפי שברכה והמשכה זו היא באה מלמעלמ"ט. והכח הזה שבכהנים הוא כמו שמברכים אשר קדשנו בקדושתו של אהרן כו'. כי אית חסד ואית חסד (זה"ג קל"ג ב'). אית חסד דאיקרי חסד עולם. והוא החסד שבסדר השתלשלות שיש כנגדו מדת הגבורה המונע ומעכב השפעת וגילוי אלקות שע"י מדת החסד. ואית חסד עליון שלמעלה מהשתלשלות ונק' ורב חסד שהוא רק חסד שפוע שאין כנגדו מדת הגבורה המעכב כו'. וע"ז אי' בזהר (ח"ג קכ"ט) לית שמאלא בהאי עתיקא. והנה אהרן הוא בחי' ורב חסד כו' ע"כ נמשך משם הברכה והשפע בלי שום מניעה ועיכוב כו'. וזהו"ע הברכה אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וצונו לברך כו'. ומובן מזה ענין הברכה שהיא מלמעלמ"ט. והנה החילוק שבין תפלה לברכה הוא ג"כ בין תפלה לתורה. שתורה היא ג"כ מלמעלמ"ט כמו הברכה:

ז **וביאור** כל הנ"ל. הנה שרש ענין תפלה לעני הוא בבחי' לבנה דללמג"כ ונק' מארת חסר. ולמעלה זהו בחי' מל' שנק' סיהרא לפי שאין לה אור מעצמה כ"א שמקבלת מהמדות דז"א דאצי'. ונק' עני' עניות (זח"א רמ"ט ע"ב). וזהו תפלה לעני. וז"ש (ש"א א') ואשפוך את נפשי. נפש היא בחי' מל'. וכתיב (תלים ק"ט) ואני תפלה. וכתיב (שם ל') למען יזמרך כבוד ולא ידום. ואי' בזהר נהו"ת קארי תדיר כו' (עזה"ב ק"מ א'). והענין צ"ל תחלה פי' אוא"ס ב"ה. דהנה כתיב (נחמי' ט') אתה הוי' לבדך את עשית את השמים שמי השמים וגו'. ותיבת את עשית את השמים חסר ה' וכתיב רק את. דהנה צ"ל איך אנו אומרים שהבריאה יש מאין שהוא רק הארה בעלמא והלא כתיב (דה"א כ"ט) כי ממך הכל כו'. ויובן בהקדים פי' אוא"ס. למה נק' אור. דהנה למטה בשמש יש ג"כ זיו. ועצם השמש נק' מאור. והזיו נק' אור המאיר לארץ ולדרים כו'. והנה התגלות האור מהשמש להאיר הוא שלא ביגיעה והתפעלות עצמי' השמש כלל. ולא כמו התלבשות כח הפועל בהנפעל שאף שמה שמתלבש בהפעולה הוא ג"כ כח היוציות לבד. אך התלבשות זו הוא ע"פ יגיעה והתפעלות עצמי' הפועל עד שממשיך ומלביש כחו בהפעולה. אבל התגלות האור מהשמש הוא מאליו וממילא. ולכן אין שום שינוי בשמש מהארתו כלל. ובין שאינו מאיר ובין שמאיר הכל שוה. ועד"ז המשכיל כו' יובן למעלה בענין אוא"ס דקאי על ההארה וההתגלות שנמשך ממנו ית' נק' א"ס דהיינו א"ס להתפשטותו משא"כ על עצמותו ומהותו אין שייך לשון א"ס כנודע. והנה התגלות האור מעצמותו ית' הוא שלא ע"פ יגיעה והתפעלות כלל. אך בזה אין המשל מכוון כי אור השמש מאיר שלא ע"פ רצון ובחירה מהשמש כ"א הוא טבעי' שנברא כך ומוכרח הוא להאיר. משא"כ למעלה התגלות האוא"ס הוא רק כאשר עבר"ל כו' כידוע. וקודם הי' האור כלול בהעלם העצמות כידוע בפי' מארז"ל (פדר"א פ"ג) עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד (ולכן גם אחר אצי' העולמות יש ג"כ הסתלקות האור כמ"ש בת"ז וכד אנת תסתלק כו' והיינו כנ"ל שהכל הוא כאשר עבר"ל). אבל ענין ואופן התגלות האור הוא ממילא. ולכן כתיב (מלאכי ג' ו') אני הוי' ל"ש. וזהו שאנו אומרים שהבריאה יש מאין. הארה. היינו כנ"ל שכל ההתהוות הוא רק מאוא"ס שהוא ההארה וההתגלות מעצמותו ית'. ומ"מ כי ממך הכל מעצמותו ית' ממש. כי התגלות האור הוא כאשר עבר"ל. וזהו"ע אתה ה' לבדך היא אוא"ס ב"ה שהוא לבדו (ואינו מתגלה בהעולמות) ורק את עשית השמים שמי השמים כו' חסר ה' כי התהוות העולמות מאוא"ס ב"ה הוא ע"י ה' בחי'. ע"ד שארז"ל (ב"ר פי"ד סי' י"א) ה' שמות יש לנשמה נר"נ ח"י. נפש היא עשי' ורוח יצירה ונשמה בריאה וחי' אצי' ובחי' יחידה למעלה מאצי'. וה' בחי' אלו הוא רצון וחב' ומדות ומחו"ד. וע"י ה' בחי' אלו הוא התהוות כל העולמות. והנה ה' בחי' אלו אינן מאירים ומתגלים בעולמות ורק בחי' האחרונה שנק' עשי' בחי' נפש היא חיות כל העולמות. וזהו"ע עש"נ. עולם הוא המקום ושנה הוא הזמן דכללות עולמות הנבראים ונפש הוא החיות אלקות המתפשט בעולם ושנה שהוא המקום והזמן. וזהו אתה הוי' לבדך אתה מלא היינו ה' בחי' הנ"ל ששם הוא הוי' לבדך התגלות האוא"ס. את עשית השמים ושמי השמים עולמות עליונים ותחתונים כו'. השמים עשי'. ושמי השמים בריאה ויצירה (ומה שכולל בריאה יצירה ביחד ועשי' נכתב בפ"ע זהו ע"ד בראתיו יצרתיו אף עשיתיו כו' אף הפסיק) בחי' את חסר ה' שאין מאיר בעולמות רק בחי' האחרונה שנק' נפש. וה' בחי' הנ"ל אינם מאירים ומתגלים כ"א ע"י אתעדל"ת כמ"ש (איוב ל"ד י"ד) אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף שלמעלה מבחי' נפש ממכ"ע. כי רוחו הוא סוכ"ע ונשמתו בחי' שלמעלה מסוכ"ע:

ח **וביאוה"ע** מה שאין מאיר בעולמות ה' בחי' הנ"ל כ"א רק בחי' האחרונה. דהנה כתיב (תלים קמ"ה) מלכותך מכ"ע. וידוע שאין מלך בלא עם היינו שיהיו נפרדים ומהות בפ"ע יש ודבר אזי שייך מלוכה. משא"כ על בנים אשר ברא כרעי' דאבוה. ביטול בתכלית אליו. אין חל שם מלוכה. וכך למעלה כשעבר"ל אנא אמלוך הוא על עולמות ונבראים נפרדים בחי' יש ודבר בפ"ע ויהיו בטלים אליו ית' בתכלית שע"ז חל בחי' מלכות. והנה כדי שיתהוו נפרדים בבחי' יש ודבר הוא ע"י העלם והסתר אוא"ס כדי שיתהוו העולמות

שם במדרש הלא בהמה רואה ג"כ ותירלו שהוא באופן אחר לגמרי כו'. וא"כ מלינו שהבהמה נק' אינה רואה. ורק אדם הוא רואה. והענין כי אדם הוא בחי' הכ' שנק' ראי' כמארז"ל (תמיד ל"ב) איזהו חכם הרואה. וע"י ראי' דחכמה הם בתכלית הביטול במליאות ולכן אדם דוקא בגימט' מ"ה והיינו מלד הראי' דהכ' שמאיר בכל עולם האלי'. משא"כ בבי"ע שאינו מאיר שם הראי' דחכמה ולכן הם בבחי' יש ודבר ועליהם כתיב ומשם יפרד כו'. והנה עלמדאתכ"ם הוא בחי' מה' ה' עילאה. והנה הס"א מיוחד עם היו"ד בבחי' תרדל"מ וכיון שמאיר שם בגילוי הראי' דחכמה לכן כל עולם ההוא נשמות ומלאכים הם בתכלית הביטול במליאות. ולכן בב"ר שהי' גילוי עלמדאתכ"ם לא היו לריכין לברכה כלל כיון שהי' מאיר בהם הראי' דחכמה והיו בתכלית הביטול כו'. משא"כ בב"ש שהי' רק מדרגת עלמדאת"ג בחי' יש ודבר ונק' יהו"ת אז היו לריכים לברכה להמשיך גילוי עלמדאתכ"ם שהוא הראי' דחכמה כו'. איך שאין עוד כו'. ביטול במליאות. ולכן אז תקנו הברכות כו':

ד **והנה** סדר הברכה הוא ברוך אתה הוי' אמ"ה. שתחלה נמשך הברכה וההמשכה של הראי' דהכ"ע בנש"י. וזהו הוי' אלקינו. ואח"כ נמשך המשכה זו גם במלאכים ובהילוכיות העולמות. וזהו מלך העולם. והענין כי נש"י עבמ"ה משא"כ המלאכים נתהוו מבחי' דיבור עליון כמ"ש (תלים ל"ג) וברוח פיו כל לבאם. והנה הדיבור למעלה הוא בחי' מל' והיינו שממל' דבריאה נתהוו מלאכים דבריאה וממל' דילי' נתהוו מלאכים דילי'. והנה בחי' מל' שרש המקום והזמן כמ"ש מלך מלך וימלוך. והנה מה שאנו קוראים מל' דבריאה מלך העולם אינו על אור הא"ס ב"ה המלובש במל' דבריאה. ובודאי בהאור אין שייך לומר מקור ושרש לבחי' זמן ומקום. כ"א מה שאנו אומרים שהמל' היא בבחי' זמן ומקום הוא מלד כלי המל' דבריאה שהמה בבחי' גבול. ולכן המלאכים דבריאה שמתהוים מבחי' מל' דבריאה יש להם ג"כ גוף ונפש שהנפש נמשך מבחי' האור והנשמה דמל' דבריאה והגוף נמשך מלד כלי המל' דבריאה שהם בבחי' גבול ויש ממש. כידוע שע"ס דבריאה הם נבראים מאין ליש. ולכן מלד הנשמה שלהם הם בתכלית הביטול. אבל מלד הגוף המסתיר על אור הנשמה הם בבחי' יש ודבר ממש ונתפסים להיות בזמן ומקום. אבל נש"י עבמ"ת דאעפ"י שיש שם ג"כ בחי' כלים אך שם הכלים בתכלית הביטול דאיהו והיוהי וגרמוהי חד בהון שהכלים ג"כ א"ס כמ"ש לך הוי' הגדולה והגבורה כו'. ולכן בנשמות אין להם גוף המסתיר ולכן הם בביטול יותר ממלאכים. וזהו שהברכה וההמשכה דבחי' חכמה כח מה ביטול אמיתי נמשך תחלה בנש"י ואח"כ במלאכים. והנה בנש"י הוא התגלות שם הוי' ממש וזהו ה' אלקינו. משא"כ בעולם אין מתגלה אלא בחי' מלך וזהו מלך העולם שהעולם יהי' בבחי' מלך ולא יש ודבר בפ"ע שהו"ע גלות השכינה. אך נ"ל מאין הכח בנש"י להמשיך גילוי ביטול זה גם בעולמות הנבראים ובמלאכים שנאמר בהם ומשם יפרד כו'. יובן זה ממה שרחל ילדה יוסף ובנימין ומבואר הקושיא בזהר שרחל שהיא בחי' דיבור עליון ונק' עלדאת"ג ילדה את יוסף שהי' למעלה מכל אחיו השבטים וכידוע שיוסף לא הי' במנין השבטים כ"א מנשה ואפרים נמנו תחתיו. וגם יוסף הוא בחי' בן פרת גימט' ה"פ קול המשכות הוס' אורות. ואיך שהיא בחי' ה' ראשונה מה' ילדה שפה בניס שהם למטה מנשמת יוסף. והענין נ"ל מהו"ע יוסף ובנימין כי על בנימין נאמר יוסף ה' לי בן אחר. פי' אחר" דרך כלל הוא מה שנפל בשבה"כ בק"נ שנעשו שם בתכלית הפירוד לגמרי בלי שום ביטול. ובנימין הוא המברר ומעלה אותם למעלה מעלה שיתכללו בביטול אמיתי דעולם אלי'. וזהו בן אחר שמבחי' אחר נעשה בן. ויוסף הוא הממשיך מלמעלמ"ע בחי' המשכת מ"ד להיות איהו וגרמוהי חד בהם כמו באלי'. וא"כ הם מתקנים בי"ע עלמא דפרודא והיינו לפי שהנשמות נלקחו ממקום גבוה מאד יש בהם כח לתקן בי"ע. ולכן רחל דוקא ילדה את יוסף ובנימין כי הם מתקנים בחי' עלמדאת"ג ומשם יפרד. וזהו ג"כ מה שנש"י ממשיכים הברכה והמשכה גם בעלמדאת"ג ובמלאכים שיש בהם הכח לתקן בחי' ומשם יפרד:

ה **אשר** קדשנו במלותיו ולונו. פי' שכח הברכה וההמשכה של בחי' שם הוי' בגילוי גם למטה הוא מבחי' אשר קדשנו במלותיו. פי' במלותיו הוא מה שהקב"ה מקיים המלות כמארז"ל (ברכות ו') הקב"ה מניח תפילין. פי' ד' בתים דתפילין הוא ד' מוחין חו"ב ודעת נחלק לב' מוחין חו"ג. קדש לי כל בכור הוא בחי' ח"ע כו'. וענין הקב"ה מניח תפילין הוא התלבשות אוא"ס ב"ה שלמעלה מהשתלשלות בבחי' הכ"ע. וענין מלות לדקה למעלה הוא התלבשות בחי' ורב חסד בחסד דז"א. וזהו"ע מלותיו שהו"ע המשכה מלמעלה מהשתלשלות. ופי' ולונו היינו שקשר וחבר אותנו לבחי' המלות. כי המלות המה גשמיים. והנה אנו רואים שהמאכל מגשם את האדם לפי שהכח והחיות שבו הוא בתכלית הפירוד מאד. ולכן כדי שיוכל להיות מהם מלות שיעלה החיות שבהם ויתכלל בבחי' אוא"ס השורה במלוה ההוא. הוא ע"י נש"י דוקא לפי שיש בהם ביטול גדול כמ"ש (משלי למ"ד) מ"ה שמו. ומ"ה שם בנו. בני בכורי ישראל (מד"ר נשא פי"ב סי' י"ג). פי' מה ביטול במליאות כמ"ש (מ"א י"ט) ואחרי הרוח רעש לא ברעש ה' כו' לא באש ה'. ואחרי האש קול דממה דקה בחי' ביטול במליאות. והו"ע שמ"ע כריעות כו'. וע"י ביטול זה יכולים הם להעלות המלות ולעשות אותם למלות. וזהו שמלינו שנש"י עושים המלות וכמ"ש ועשיתם את כל מלותי. ומלינו שהמלות למעלה מנש"י ישראל מתקשראן באורייתא. והיינו כי שרש המלות הוא בבחי' כ"ע תר"ך עמודים כו'. אך כדי שיוכל לשכון ולהתגלות בהם שרשן האמיתי בחי' אור הכ"ע זה עושים ומתקנים נש"י (והיינו כמשכ"ת במ"א שיש ג' בחי'. מלות המלך. ומלות הוי'. ובחי' מלותי של עלמות המאליל. ונש"י עושים להיות מלות הוי' ואח"כ מתעלים בבחי' מלות של עלמות המאליל כו'). וזהו לפי שלונו וקשר אותנו לבחי' המלות יוכל להיות אח"כ אק"ב. והנה ברוך הוא בחי' הכ' וכדי להיות המשכת גילוי החכ' גם למטה בעלמדאת"ג כמו למעלה. הוא ע"י אק"ב. שלמעלה מהשתלשלות שמלד המשכה זו נמשך גילוי והתפשטות החכ' גם למטה כמו למעלה:

ועתה

רוחות שבדתיו הם לוהט. שהוא מורכב מב' יסודות אש רוח. והנה מלאך הגוף נתפסים ג"כ בבחי' מקום. וזהו שארז"ל (ברכות ד' ב') מיכאל באחת גבריאל בשתים אליהו בארבע. כי גבריאל גופו מורכב משני יסודות לכן עפיפתו למטה א"א בטיסה א' כ"א בשתים דוקא. ואליהו שגופו הגשמי הי' מורכב מד"י ולכן גם כשנתהפך לד"י רוחניים צ"ל עפיפתו למטה בארבע טיסות דוקא. וכמו שמלאך הגוף הם נתפסים בבחי' מקום וזמן כמו"כ הם בבחי' יש ודבר מלאך הגוף המשתיר. אבל נש"י אין להם גופים ולכן יש בהם ביטול יותר. וזהו שתהלה נמשך הביטול בנש"י ואח"כ במלאכים כו'. וזהו אלקינו מלך העולם:

ב **ועתה** צ"ל כל ענין הנ"ל בדרך פרטי'. דהנה ענין הברכה הוא כמ"ש (תלים ק"ו) ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם. כי יש ב' עולמות עלמדאתכ"ס ועלמדאת"ג. עלמדאתכ"ס מקבל מבחי' סוכ"ע שהוא מקיף והעלם שלמעלה מהגילוי בעולמות. לכן נמשך מזה בחי' עלמדאתכ"ס שהעולם הוא בבחי' העלם עדיין כו'. ומבחי' ממכ"ע שהוא בחי' גילוי והתלבשות בעולמות נמשך עלדאת"ג. ולהבין ענין סוכ"ע וממכ"ע שרש ב' עולמות הנ"ל. צלה"ק ענין ב' הויות שלפני יגמס"ר בכ' (שמות ל"ד ו') ויקרא הוי' הוי' ופס"ע בינייהו (זה"ג קל"ח א'). והנה שם הוי' הב' הוא בחי' ממכ"ע. כי פי' הוי' היינו שמהוה מאין ליש והיו"ד מורה על תמידי' ההתהוות כו'. והנה שם הוי' זה הוא מלובש בכל העולמות ואפי' בעשי' ועוה"ז. דהנה יש ד' מדרגות דצח"מ. והנה הצומח הוא בעצם ג"כ דומם שהרי מהותו בוה לגמרי למהות הדומם רק שהחיות המלובש בו אין מצומצם כ"כ כמו בדומם עד שצומח ועולה. וא"כ הדומם והצומח הם מערך אחד כו'. משא"כ החי שיש בו חיות שהולך ממקום למקום ויש בו ג"כ מדות כעס ואהבה הרי אין הדומם והצומח בערכו כלל. וכן החי אין ערוך למדבר שיש בו נפש השכלי' והמדברת כו'. והענין כי בעוה"ז מלובש ג"כ בחי' שם הוי'. וחיות הדומם הוא מפני שמלובש בו בחי' ה' תתאה דבר הוי' שאותיות נק' אבנים בחי' דומם. וחיות הצומח הוא מפני שמלובש בו בחי' וי"ו של שם הוי' ב"ה מדות שיש בהם קטנות וגדלות והו"ע צמיחה כו'. והנה מדות ודיבור ו"ה בג' הם מערך א' ולכן גם הדומם וצומח בערך א'. משא"כ חי מדבר מקבל חיות מבחי' י"ה שלמעלה מעלה מו"ה. ועפי"ק ג"ר כמעלה מעלה אין קץ מבחי' ז"ת. ולכן הדומם והצומח אינו בערכם כלל. והנה יש חילוקי מדרגות בדומם כי יש דומם שאינו שוה כלום ויש דומם שמשלמים עבורו ממון אין מספר כמו עבור אבן יקרה כו'. וכן צומח יש עלי יער ויש שמגדל פירות יקרים מאד. וכן במדבר יש מדבר שהוא גבוה מאד נעלה כמו משה רבינו דכתיב בו ותחסרהו מעט מאלקים (תלים ח' ו') ויש מדבר שנאמר בו נמשל כבהמות נדמו. והיינו כי שם הוי' מלובש בכל עולם מד' עולמות אבי"ע ולכן יש דצח"מ בכל עולם וממילא מובן שאין ערוך המדבר דעשי' למדבר שבאצי'. וזהו הכל בחי' שם הוי' הב' שהוא מלובש בכל עולמות אבי"ע בבחי' גילוי ונק' ממכ"ע. אבל שם הוי' הא' הוא כמו שעבר"ל וע"ז ארז"ל (פדר"א פ"ג) עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד. ושם הוי' זה כלול עדיין במהוע"ל הוא"ס ממש והוא קדוש ומובדל שאינו מלובש כלל בעולמות אבי"ע ונק' סוכ"ע. והפסיק שבין ב' שמות הוי' הוא כמ"ש (שמות כ"ו ל"ג) והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קה"ק. שבשם הוי' הב' נק' ג"כ קדש עליון אבל שם הוי' הא' נק' קה"ק. ולכן צ"ל פרכת ומסך מפסיק ביניהם כו' וזהו"ע הפסיק. והנה עלמדאתכ"ס מקבל הגילוי מבחי' שם הוי' דלעילא סוכ"ע. ולכן העולם בבחי' ביטול לגמרי. אבל עלמדאת"ג מקבל הגילוי רק מבחי' שם הוי' דלתתא ממכ"ע ולכן מתגלה העולם ליש ודבר נפרד כו'. וזהו"ע הברכה ברוך הוי' מן העולם ועד העולם שיומשך גילוי שם הוי' דלעילא שרש עלמדאתכ"ס בשם הוי' דלתתא שרש עלמדאת"ג. וזהו פי' ברוך אתה הוי' כו' ועמדו כל המפרשים בקושיא זו דהיך יתכן מה שישראל מברכים את הוי'. דענין הברכה היינו שהגדול מברך הקטן ממנו וכמו כהנים מברכים את ישראל. אבל הנבראה איך יברך את הבורא. ולפי הנ"ל יובן שהו"ע ברכה והמשכה בשם הוי' דלתתא מבחי' שם הוי' דלעילא הסוכ"ע כו':

ג **ועתה** צ"ל ענין ב"ר וב"ש. כי בית עשוי מכמה אבנים. וא"כ בית הוא בחי' כוללת כל הרבה אבנים. והנה אבנים הוא אותיות. וכללות צירופי אותיות נק' בית. והנה יש למעלה בחי' אותיות המח' עילאה ונק' ה' עילאה ויש צירופי אותיות הדבור עליון ונק' ה' תתאה. והנה ב"ר הוא בחי' אותיות המח' ה' עילאה והוא בחי' עלמדאתכ"ס (שמקבל משם הוי' דלעילא ע"ד הוא דא עתיקא שהתגלות עתיק הוא בבינה דוקא עי' בת"א פ' לך לך) אבל ב"ש הוא בחי' צירופי אותיות הדיבור ה' תתאה בחי' עלמדאת"ג. והנה ב"ר הי' בנוי למטה והי' בו גילוי שכינה וא"כ הו"ע שעלמדאתכ"ס עצמו הי' מאיר בהתגלות תוך עלמדאת"ג. ולכן היו בו ה' דברים ארון וכפורת וכרובים כו' שכולם נמשכים מעלמדאתכ"ס. משא"כ בב"ש חסר ה' דברים הנ"ל לפי שהוא עלמדאת"ג. והנה זה גופא הוא הענין מה שבב"ר היו נשמות גבוהות ובב"ש היו נשמות נמוכות. דהנה כתיב (ירמי' ל"א כ"ו) וזרעתי את בית ישראל כו' זרע אדם וזרע בהמה. פי' זרע בהמה הוא כמו המלאכים שנק' חיות ובהמות פני ארי' פני שור כו'. ומה שנק' בהמות אעפ"י שיש להם דעת והשגה וכלוה"כ בא"ס כו'. מ"מ לגבי בחי' ועל דמות הכסא כמראה"ד כו' נחשבים כבהמה ממש בלא דעת. והיינו כי מלאכים עבודתם באהוי"ר מהנה מיכאל עבודתו באה' עזה וכלוה"נ. ומחנה גבריאל עבודתו ביראה ופחד כו'. והנה אהוי"ר לא שייך כ"א בבחי' יש ודבר מה שאז שייך לומר בו התפעלות אהוי"ר אבל במי שהוא בטל במציאות לגמרי וכל"ח א"כ לא שייך לומר כלל אהבה וכמו מרע"ה דכתיב בו ונחנו מ"ה ביטול במציאות לגמרי עד שכל"ח ואינו תופס מקום כלל לכן לא שייך לומר בו אהבה כו'. והנה אדם בגימט' מ"ה ביטול במציאות לגמרי ולמעלה מבחי' אהוי"ר. והענין יובן ע"פ מארז"ל (ב"ר פ"ח סי' י"א) בענין ד' דברים בנ"א דומים למה"ש בדעת ודיבור ובקומה וברא'. וכד' דומים לבהמה כו'. ומקבים

שם

אזי נק' דיבור. אבל כשההשפעה מבחי' דבור עליון נמשך ומתלבש בכ"כ אותיות דלעו"ז המעלימים ומסתירים לגמרי שיהי' נראה רק טבע כו' אזי כתיב כרחל לפני גוזזיה נאלמה כו'. ואזי נק' מדבר. וכמ"ש מאותיות האמנתי"ו להקטין כו'. היינו שהדיבור עליון בקטנות ואינו מאיר כלל. והנה הכנעת המדבר הי' ע"י המשכן והארון כמ"ש ויהי בנסוע הארון כו' ויפוצו אויביך כו'. ונושאי המשכן היו ג' לוים קהת גרשון ומררי. והיינו כי בכל א' מג' קוין יש ג' בחי'. כמו כהנים שבקו הימין הרי יש כה"ג וסגן והדיוט. חח"ן. וישראל שבקו האמצעי יש ג"כ ג' בחי' יעקב וישראל וישורון. דת"י. ובלוים שבקו השמאל יש ג"כ ג' בחי' קהת גרשון ומררי. בג"ה. ובני מררי נשאו הקרשים. בחי' שרפים עומדים. דכתיב מהלכים בין העומדים. המעלה דעומדים שעומד תמיד במדרגתו בלי שינוים כו'. וע"כ כדי להיות מהלכים צ"ל תחלה עכ"פ בחי' עומדים. והו"ע הקרשים. עמידה בעל רצונך סור מרע. בחי' יר"ת. והיינו כי קרש אותיות קשר שהו"ע חוזק בחי' נלה שמתגלה להיות סומ"ר ומזה נמשך להיות הקיום שיעמוד תמיד בבחי' בעל רצונך. והו"ע צירוף הג' דקרש שרק בחי' יר"ת וביטול כנ"ל. ולכן מ"ח קרשים כנגד מ"ח דברים שהתורה נקנית כו'. והיינו כי אם אין יראה אין חכמה. ולכן ע"י יראה נקנה חכמת התורה כו'. וזהו אשת חיל. חיל גימט' מ"ח. והיינו כי א"ח היא בחי' אשה יראת הוי'. וענין הקרשים בתפלה הוא פסוד"ז סיפור עבודת המלאכים. ולכן אי' בכהאריז"ל שצריך לומר פסוד"ז ביראה דוקא. והיינו כנ"ל בחי' יר"ת בעל רצונך כו'. ובני גרשון נשאו היריעות בחי' מדות. מהלכים כו'. והנה יריעות הם מקיפים כו'. והיינו שהמשיכו ג"כ גילוי המדות שלמעלה מהשכל שהם מקיפים. ובמדרש פי' יריעות מלשון בעירה (במשנה כלים פכ"א ובגמ' שבת די"א) כלי האריגה. גם ארגמן ל' אריגה. שהו"ע התחברות המדות שלמטה מהשכל עם המדות שלמעלה מהשכל. גם ארגמן ארג מן כו'. והנה גרשון לשון גרש שע"י התגלות המדות דקדושה שיתלבשו במהדו"מ כיון שנדחה הרע ממקומו דהיינו מלבושי' מהדו"מ אזי בנקל להפכו כו'. כי המדות הרעות מתחזקים כשיש להם לבושים במה להתלבש. אך בלא לבושים אין לו שום מקום וקיום כו'. וזהו גרש את האמה הזאת ואת בנה. האמה היא מל' דקליפה ובנה הוא מדות שלה כו'. וזהו גפן ממצרים תסיע תגרש גוים כנ"ל והיינו ע"י בני גרשון. וזהו שספר תדב"א מתחיל בפסוק ויגרש את האדם. והיינו שאליהו מתקן ג"כ הגירוש דבחי' את כמ"ש הנני שולח לכם את" אליהו כו'. ובני קהת נשאו הארון שבו הי' התורה. ארון אור נו"ן אור מבחי' ישת חשך כו'. ונו"ן פשוטה אריכות ההמשכה למטה כו'. ולכן ארון אותיות נורא ע"ד אם אין חכמה אין יראה כו' שהתורה נק' רק תרעא כו'. והו"ע המשכת בחי' יראה מלמעלה מהשתלשלות ע"ד והנורא אל עליון. וע"ד שקול השופר מטיל חרדה. והנה יש ב' מיני הילוך. ובני גרשון ההילוך שמלמטלמ"ע. אבל בני קהת ע"ד והתהלכתי בתוככם ההילוך שמלמעלמ"ע. ולכן בבני גרשון ובני קהת נאמר נשיאת ראש. כי בני גרשון שהיו נושאים את היריעות עי"ז הי' עלי' להמל' שנק' את מלמטלמ"ע וגם גירוש להרע כנ"ל. ועיקר נשיאות ראש נאמר בבני קהת שנשאו הארון שבו הי' התורה שעי"ז הי' עלי' להמל' בחי' הילוך שמלמטלמ"ע כנ"ל. וזהו ע"כ יאמר בספר מלחמות ה' את והב כו'. התורה נק' ספר מלחמות ה'. גם ספר מלחמות ה' הוא ויהי בנסוע הארון שהוא ספר בפ"ע ושם כתוב מלחמות ה' קומה ה' ויפוצו אויביך כו' לברר הטוב מהרע ולהעלותו מהם כו'. ועיקר המלחמה הוא ב' דברים. הא' את העלאת בחי' את. וגם הכנעת הרע שנק' והב ע"ד הב הב הכל לגרמי' אבל ע"י עסק התורה מכניעים אותו כו'. וענין גם הם לרבות. ע"ד שבת אחים גם יחד. ששבת אחים קאי על היחוד שבאצי' וגם יחד מרבה בי"ע שהיחוד יתגלה ויאיר גם בבי"ע כו'. כמו"כ גם הם מרבה כאו"א מישראל לפי ערכו שמגרש הרע שלו יכול להיות עי"ז נשא נשיאות ראש וענין נשא את להיות את הוי' כו' שיתחבר בחי' את עם שם הוי' יחוד עליון כו':

כה תברכו את בנ"י וגו'. להבין מהו"ע ברכת כהנים. צ"ל תחלה ענין הברכות שעיקר תקנת הברכות היו בבית שני. ולא בבית ראשון. שאז לא היו אומרים כ"כ ברכות. והענין כי יש שני בחי'. ברכה והודאה. הודאה הוא בחי' אמונה שלמעלה מהשכל והטעם דהעפ"י שאינו משיג זה בשכלו מ"מ הוא מאמין באמונה שלימה. ולכן אמונה היא בבחי' גבוה מאד דבאמת או"ס ב"ה עצמותו ומהותו אינו מושג כלל וכמ"ש בת"ז למהתב"כ. ואפי' במקור הנשמה בחי' מזלי' שאמרו בגמ' (מגילה ג' א') אע"ג דאיהו לא חזי מזלי' חזי בבחי' ראי' והשגה ממש היינו רק בבחי' זיו והארה בעלמא אבל בעצמות או"ס אין שום השגה. אבל בחי' אמונה יכול להיות אפי' בעצמות או"ס ב"ה. וזהו הודאה שמודה על האמת אעפ"י שאין משיג בשכלו. והנה בחי' אמונה יש בכל אדם מישראל כמארז"ל (שבת צ"ז א') ישראל מאמינים בני מאמינים. ואמרו (בגמ' ב"ק ט"ז ובזה"ב משפטים) מאן דלא כרע במודים כו'. וכן גנבא אפום מחתרתא רחמנא קרי' כו' (ברכות ס"ג א'). כי אמונה היא בחי' מקיף שמה שמאמין באו"ס ב"ה הוא רחוק ממנו עדיין. ולכן יכול להיות שעושה ג"כ היפך רצו"ע. וזהו"ע הברכה להמשיך האמונה בבחי' גילוי ממש עדמ"ש (חבקוק ב' ד') וצדיק באמונתו יחי' שיש בו חיות ותענוג בהאמונה שלו מחמת שהיא בבחי' גילוי אצלו. וענין גילוי האמונה היינו שיהי' בחי' ראי' והשגה ממש בבחי' עצמות או"ס. וזהו"ע אמת ואמונה להמשיך גילוי האמת בהאמונה. והנה בב"ר לא היו צריכין לברכות כי היו אז נשמות גבוהות מאד שהי' אצלם בחי' ראי' ממש. משא"כ בב"ש שחסרו ה' דברים והיו הנשמות נמוכות והוא מ"ש (ירמי' ל"א כ"ז) וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה. לכן תקנו הברכות בב"ש דוקא כנ"ל. וסדר הברכה ברוך אתה הוי' אלקינו מלך העולם. שתחלה נמשך המשכת הביטול בנש"י ואח"כ במלאכים. היינו כי נש"י יש בהם ביטול יותר ממלאכים שהנשמות נלקחו מפנימיות והמלאכים מבחי' חיצוניות. ולכן במלאך יש גוף וכמ"ש (דניאל י"ד) וגויתו כתרשיש וכתיב (תלים ק"ד) עושה מלאכיו

רוחות

מצד עצמו היה מתפשט בבחי' א"ס אך מגביל עליו מדת הגבורה והדין בלא יהי' התפשטות החסד כ"כ וכן על מדה"ד מגביל מדת החסד שמהתכללות שתי מדות אלו נמשך הגבול. וזהו שכל העולמות עליונים הם בגבול. וכן שמים אש ומים שנלקחים משתי מדות חו"ג הרי הם בבחי' גבול כמו מהלך ת"ק שנה כו'. ובחי' אל שדי שרש המדות דאצי' כו'. ועבודת האבות הי' ג"כ ע"י מדות. אברהם ע"י אהבה יצחק ע"י יראה ופחד ולכן לא השיגו כ"א רק במדות דז"א. אבל ושמי ה' לא נודעתי להם. שהוא בחי' אוא"ס הבלי גבול. וזהו ענין מ"ת. כי אורייתא מחכמה נפקת. והנה חכמה כח מ"ה מקור הביטול האמיתי ולכן מה שמו ה' צבאות שמו. ובחכמה שורה אור אין סוף ב"ה הבלי גבול כידוע הכלל שאין אור אין סוף שורה בכל עולם כ"א ע"י התלבשותו בספי' חכמה דוקא. ולכן נק' התורה כלי המדה דהנה כתיב (שיר ה') חכו ממתקים וכולו מחמדים. דבכל בחי' יש רצוא ושוב שהוא ענין התשוקה והצמאון ליכלל באין סוף הבלי גבול. ויש רו"ש בחיון תתאין ויש רו"ש עליוני' בחיון עילאין. וכן למעלה יותר. והכל הו"ע תשוקה ליכלל בא"ס כו' וזהו כולו מחמדים. ולכן התורה בחי' ח"ע שבה שורה אור א"ס הבלי גבול נק' כלי המדה. שזהו עיקר התשוקה. וזהו הנחמדים מזהב ומפז. זהב הוא בחי' כמעלת הזהב על הכסף אהוי"ר מדרגות אבות. אבל התורה היא למעלה מזה. והנה התורה נתנה למטה דוקא כידוע שגם המלאכים בקשו התורה ולא נתנה להם והשיבו להם כלום יצה"ר יש בכם. כי התורה ירדה למטה כדי לברר הטוב מהרע (ואז ע"י בירור הטוב שעולה בבחי' העלאת מ"ן מתגלה אור התורה) כי התורה נק' כלי חמדה שבו' נבה"ע. שבעולם יש זלעו"ז. ירושלים ולעו"ז המדבר. משא"כ התורה שבה נבה"ע אין לה שום לעו"ז. וגם הנה התורה היא בחי' חכמה ובחכמה לא הי' שבה"כ כלל ורק היא המתקן ומברר. וזהו הענין מה שהלכו ישראל במדבר עם התורה דוקא כי התורה היא המברר. וזהו ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' ויפוצו אויביך כו' שהוא בחי' העלאה מלמטלמ"ע. ובנוחה יאמר שובה ה' כו' שהוא בחי' המשכה מלמעלמ"ט. ולכן ב' פסוקים אלו הם ספר בפ"ע כי כללות ענין התורה הוא רק שני בחי' העלאה והמשכה וזהו תורה בגימט' רצוא ושוב. ולכן ב' פסוקים אלו דנסיעה וחני' הם ג"כ ספר בפ"ע. וענין הנו"ן הפוכה שהנו"ן מחזיר את ראשו היו"ד לאחוריו. הנה הנו"ן מורה על גלות כמארז"ל (ברכות ד' ע"ב) מפני מה לא נאמר נו"ן באשרי כו'. ומחזיר את ראשו הוא כמארז"ל ע"פ דומה דודי לצבי מה צבי כשהוא בורח מחזיר ראשו לאחוריו היינו שאפי' בזמן הגלות נמשך בחי' ח"ע לברר כו' וענין לאחוריו הוא התלבשות ח"ע בתומ"צ גשמיים. וזהו ענין הנו"ן הפוכה מורה על ירידת התורה לברר בירורים. והנה האבות היו ג"כ הלוך ונסוע ומ"מ ושמי ה' לא נודעתי להם. אך בבחי' ויהי בנסוע הארון כתיב ובנוחה יאמר שובה ה' המשכת גילוי בחי' ושמי ה' לא נודעתי להם. וזהו ירידת הנשמה לברר את הנה"ב שאז היא זוכה לאור התורה כי גם מה שמצד מקור חוצבה עצמ"ה היא רק מדרגות האבות בחי' אל שדי. אבל בירידתה למטה מצד התורה תזכה לגילוי בחי' ושמי הוי' כו':

פרשה נשא

נשא את ראש בני גרשון גם הם וגו'. צ"ל מהו ל' את. ומהו גם הם. גם צ"ל מה שבבני קהת ובני גרשון נאמר נשיאת ראש ובבני מררי לא נאמר כו'. כתיב ויגרש את האדם. ופי' בזה"ק (ח"א נ"ג ע"ב) שאדה"ר בחטא עה"ד גרם גירושין לבחי' את. והענין כי את נק' בחי' מל' דאצי' שהיא בחי' האחרונה ונק' סודכ"ד וע"ז מרמז תיבת את שהוא המשכה מאלופו של עולם בבחי' ת' דהיינו מבחי' אני ראשון בבחי' אני אחרון ועי' בשה"ז פ' חוקת שהמל' תי"ו. גם עוד נק' המל' את כמ"ש את הוי' אלקיך תירא. ואהבת את הוי' אלקיך. וברכת את הוי' אלקיך. שהמל' נק' את הוי' ע"ד את הטפל. שהיא טפל ובטל לגבי הוי'. והיינו כי בחי' מל' זהו שמו ית' ונק' שם הוי' כמ"ש יהי שם הוי' מבורך. שהיא רק בחי' שם והארה בעלמא שמהי' כל עולמות הנבראים דבי"ע. אבל הוי' הוא עצמות אלקות שלמעלה מהתפשטות ההיות בעולמות ולכן אני הוי' ל"ש. וע"כ בחי' מל' שהיא רק בחי' שם והארה בעלמא משם הוי' נק' את הוי'. טפל ובטל לגבי שם הוי'. וענין ויגרש את כו' הו"ע גלות השכינה ירידת המל' להתלבש בק"נ. והו"ע בא נחש על חוה כו'. והנה האבות התחילו לתקן חטא עה"ד להסיר זוהמת נחש הקדמוני. ואברהם ויצחק לא תקנו בשלימות. לכן אברהם יצא ממנו ישמעאל ויצחק יצא ממנו עשו. שהו"ע זוהמת נחש הקדמוני שלא תקנו בשלימות. משא"כ יעקב יש דעה שתיקן בשלימות ולכן הי' מטתו שלימה. ואח"כ בשעת מ"ת פסקה זוהמת הנחש לגמרי וא"כ נתעלה בחי' את מק"נ למעלה מעלה להתחבר עם עצמות אלקות. והנה כתיב גפן ממצרים תסיע תגרש גוים ותטעיה. והיינו כי מתחלה הי' גירושין לבחי' את דקדושה. ואחר מ"ת שנתעלה בחי' את כנ"ל צריך לגרש את ההיפך. וכמ"ש מעונה אלהי קדם כו' ויגרש מפניך אויב כו'. וזה הי' ענין הילוכם במדבר מ"ב מסעות כדי להכניע המדבר עמים שהוא בחי' נחש שרף כו'. קליפת נחש הקדמוני. והיינו להכניע ולגרש את הרע דמדבר כו'. ויהי' רק התגלות בחי' את דקדושה כו'. כי המדבר עצמו הוא ק"נ וכשמתחברת ק"נ עם הגקה"ע לגמרי נק' מדבר נחש שרף ועקרב. וע"כ צריך לגרש הרע הגמור דג' קליפות נחש הקדמוני כו' ונשאר רק ק"נ לבד. והטוב שבק"נ יכולים להעלותו שיוכלל בקדושה כו':

ב **והנה** פי' מדבר. הנה כשהדיבור עליון מאיר בהתגלות. ע"ד שיהי' לע"ל ונגלה כבוד הוי' וראו כו' כי פי הוי' דבר.

אזי

לזה הו"ע חנוכת המזבח. כי ע"ג המזבח מקריבים קרבנות מן הבהמה ומן הבקר כו' ונעשה זה בחי' העלאה שמתעלה למעלה כו'. ועי"ז נמשך אח"כ ההמשכה ריח ניחוח להוי'. והנה כדי שנוכל להגביה ולהעלות הבהמה גשמית שתתעלה באוא"ס ב"ה צ"ל נמשך כח ועוז תהלה לזה וזהו חנוכת המזבח ששרש חנוכה זו הוא ממקום עליון יותר. ועד"ז נסיעו' בנ"י במדבר עמים להכניע אותו כו' :

ב **ולהבין** יותר מהו ענין המדבר באדם ואיך ומה תוכל הנשמה לבררו ולהפכו לאלקות. הנה כתיב (דברים ו') ואהבת את ה' כו'. ויש בתיבת ואהבת שני פי'. א' לשון צווי על אהבה והב' לשון הבטחה שסוף כל אדם לבא לידי אהבה. והענין כי אנו רואים טבע המדות שנולדים ונמשכים מהשכל. וקטן ששכלו קטן יותר מתאוה לדברים קטנים ביותר. וגדול ששכלו גדול מתאוה לדברים גדולים יותר. וכן גם באלקות. כשמקשר שכלו בהתבוננות בתפלה בהעמקת הדעת הנה התבוננות כזו גורם שיתגלו המדות בלב האוי"ר כו' לפי מה שהיא ההתבוננות. וזהו ואהבת לשון צווי שהצווי הוא על השכל והתבוננות שעי"ז יהי' ואהבת בשני יצריך שגם היצה"ר ישוב לאהבת ה'. דפי' יצה"ר הוא מדות הרעות כי לשון יצירה הוא על מדות והיינו מה שמתאוה וחושק לתענוגי עוה"ז ורודף אחריהם בלי שום טעם ושכל ע"ז כלל. וזהו ג"כ פי' לשון נפש הבהמיות כמו בהמה שענינה הוא רק מדות לבד שאין לה שום דעת כלל וכך הו"ע מדות הנה"ב והתקשרותה בתענוגי עוה"ז בלי טעם כלל. אך אדם יש בו שכל ג"כ והוא עוד בחי' אחרת שנק' נפש השכליות המשכלת כו'. וע"ז כתיב (תלים ל"ט) אך בצלם יתהלך איש. שנפש השכליות נק' צלם. והיא כלי שבה תוכל להתלבש הנה"א לברר את מדות הנה"ב שישובו רק לאהבת ה' (כי הנה"א היא ההיפך של הנה"ב מהקצה אל הקצה שעלי' כתיב (משלי כ' כ"ז) נר ה' נשמת אדם. שהוא בחי' אה"ע והתקשרות לה' בלי שכל וטעם כלל רק מחמת עצמיות כו'). והיינו ע"י שמקשר את נפש השכליות בהתבוננות בתפלה בעומק הדעת הנה ע"י שכל והתבוננות זו יתהפך הנה"ב שהתאוה בהי' בעוה"ז יתהפך בתשוקה וצמאון לה' דוקא. וזהו שע"י התלבשות נה"א בנפש השכליות יוכל להיות בירור נה"ב. וזהו שמע שאומרי' זה רק לנפה"ש שמע והבן בהתבוננות בעומק הדעת. והנה ענין ההתבוננות מבואר ג"כ בתיבת שמע שם ע'. והע' רבתי. והיינו הז' מדות כמו שהם כלולים בשרש ומקור כמ"ש (דה"א כ"ט) לך ה' הגדולה כו' שאז הם בתכלית הגדלות ונק' אור שבעת הימים וזהו ע' רבתי. משא"כ כשמתגלים למטה נק' אז זעיר אנפין. והנה המדות בעצמן אינן מתפשטי' כלל בעולם להיותו ורק שם והארה בעלמא מהע' רבתי הוא מקור ההיות לכל העולמות וכמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים. וע"י התבוננות שבאמת מהוע"צ לאו מכל אינון מדות איהו כלל וע' רבתי גופא ג"כ אין מתגלה ורק שם ע' מזה נמשך ואהבת שהוא מ"ש (תלים ע"ג) מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו'. לעקור הרצון וכח המתאוה לתענוגים גשמיים. וגם לא יחפוץ בתענוגים עליונים כ"א ליכלל וליבטל בא"ס ב"ה. וזהו ענין העלאת ובירור נה"ב

ח"ד ואו

שיתהפך מאהבת עוה"ז ותענוגיו לאהבת ה'. והיינו ע"י נה"ש המתבונן בעומק הדעת בתיבת שמע שם ע'. ואח"כ ישראל הוא בחי' נה"א שנק' בן. בני בכורי כו'. ברא כרעי' כו'. כביטול הרגל להראש שא"צ התבוננות כלל. או כאהבת הבן אל האב שאינו מצד השכל והטעם כ"א מחמת שהוא עצם מעצמיותו כו'. וכמו"כ בנ"י יש להם אהבה הטבעיות וביטול והתקשרות לה' בלי שום טעם והתבוננות כלל ורק כמו טבע בנפשם וז"ש נר ה' נשמת אדם כמ"ש בתניא פי"ט. והיינו כי מלאכים נתהוו מדבור עליון כמ"ש (שם ל"ג) בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם אבל הנשמות נתהוו מבחי' מחשבה עילאה. והנה הדבור יוצא להיות נפרד מהאדם משא"כ המח' מתאחדת בתכלי' עם האדם. וכמו"כ למעלה הדיבור עליון הוא בחי' נפרד ולכן כתיב (בראשית ב') ומשם יפרד והי' לד' ראשים ד' מחנות שכינה שהם בחי' נפרדים יש ודבר. משא"כ המח' עילאה בטלה ומיוחדת בהאור א"ס ב"ה לכן הנשמות ג"כ יש להם אה"ע וביטול בלי שכל וטעם כלל. וזהו מה שמו ומה שם בנו וארז"ל במד"ר (נשא פ' י"ב סי' י"ג) מה שמו ה' צבאות שמו. ומה שם בנו בני בכורי ישראל. שגם בהם יש בחי' מ"ה וביטול במציאות לפי שנלקחו מבחי' מח' חשב מ"ה. וזהו ועתה ישראל מ"ה ה' אלקיך שואל מעמך. וזהו ישראל ה' אלקינו בחי' עצמ"ת. ולכן א"צ כלל להתבוננות. וזהו פי' חביב אדם שנברא בצלם וקאי על נפש השכליות שהוא בחי' צלם. ויש פי' א' דקאי על מין אדם מדבר כו' אפי' על אוה"ע לפי שיש בהם ג"כ נה"ש. וענין שנבראו בצלם אלקים היינו כי דמות הבהמה הוא שראשה כפוף ושוה לגופה שאין לה מוחין כלל. משא"כ האדם הולך בקומה זקופה היינו שיש לו מוחין שלמעלה מהמדות. ופי' הב' דקאי רק על ישראל אתם קרוים אדם היינו לפי שהנה"ש של בנ"י נלקח ממקום עליון יותר כו'. ואח"כ חביבין ישראל שנק' בנים הוא מצד נה"א חלק ה' עמו שא"צ להתבוננות כלל :

ג **ועתה** צ"ל כיון דהנה"א הוא תמיד בבחי' אהבה וביטול בלי שום התבוננות כלל ורק מצד שרשו שעצמ"ת וא"כ למה זה ירדה למטה להתלבש בגוף ונה"ב כדי לבררו ע"י נה"ש שישוב ג"כ לאהבת ה'. והענין דירידה זו צורך עלי' ויתרון האור מהחשך דוקא. וזהו ענין חביבין ישראל שנתן להם כלי חמדה כו'. והענין צ"ל מהו מ"ת. הנה כתיב (שמות ו') וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי ה' לא נודעתי כו'. כי האבות היו מרכבה. ויש מרכבתא תתאה דחיות ואופנים דכתיב בהו והחיות רצוא ושוב שיש להם רצוא בתשוקה וצמאון כרשפי אש ליכלל וליבטל בא"ס ב"ה. אך מ"מ הרי כתיב ומשם יפרד והי' לד' ראשים שהם נבראים יש ודבר נפרד כו'. אבל האבות היו מרכבתא עילאה שהיו תמיד בבחי' ביטול בלי שום הפסק ונק' חיון עילאין וזהו מה שנס"י נק' בנים היינו מפני שנלקחו מהאבות שהיו מרכבה. אך אעפ"י שהיו מרכבה לא המשיכו הגילוי רק מבחי' אל שדי שאמר לעולמו די. היינו שיהי' התהוות העולמות במדה וגבול. והיינו ע"י המדות דוקא שלכן נק' מדות לפי שנותנין מדה וגבול בעולם. והיינו שהחסד

מצד

הירושות ל' גרש ושון ל' שינוי בשנותו את טעמו כו'. וזהו"ע השם האל לשון הילוך שע"י הבירורים מעשי' יהי' התגלות עצמי' א"ס שלמעלה מהשתלשלות:

ואני שלשת החצים צדה אורה. כי הנה יש סגול וסגולתא. סגול הוא בחי' העלאת הג' קוין מלמטלמ"ע כנ"ל באריכות. וסגולתא הוא ההמשכה מלמעלמ"ט (וזהו אבנא בקודשא. זרקא מקף שופר הולך סגולתא) וזהו"ע ואני שלשת החצים צדה אורה כמ"ש (זכרי' ט' י"ד) והוי' עליהם יראה ויצא כברק חצו. וכתיב (תלים י"ח) וישלח חציו ויפיצם כו'. והיינו המשכת והתגלות ג"ר כח"ב כו'. וזהו צדה אורה ל' דילוג קול דודי מדלג כו'. וזהו (דברים ל"ב) כי ידין ה' עמו כו' כי יראה כי אזלת יד:

עד דוד הגדיל. כי הנה בתפלה אנו מבקשים את צמח דוד עבדך כו'. והענין ע"ד שארז"ל (מד"ר במדבר פי"ח סי' י"ז) שבה' אותיות מנצפ"ך נמסרים הגאולות. ך' אצל אאע"ה דכתיב לך לך. פ' במצרים כמ"ש פקוד פקדתי כו'. וגאולה העתידה בב"א יהי' ע"י אות צ' כמ"ש (זכרי' ג' ח') הנני מביא את עבדי צמח. והענין דהנה מחר חדש ונפקדת כו'. פקידה הוא מדרגה גבוה מאד כמארז"ל (יבמות ס"ב ב') חייב אדם לפקוד את אשתו. וזהו גאולת מצרים שהוא הכנה למ"ת שע"י התורה הוא הפקידה שהו"ע יחוד שמשא וסיהרא יחוד עצמי כו'. והנה אשר כתבתי להורותם ל' הריון ועיבור שהוא בחי' העלם שאור התומ"צ בעוה"ז הם בחי' העלם כמארז"ל (פסחים ספ"ג) לא כשאני נכתב אני נקרא נכתב בשם הוי' ונקרא בשם אד'. אבל לע"ל יהיו התומ"צ מצמיחים ומתגלים ואז יהי' א"ח עט"ב שלא תהי' בחי' מקבל עוד כ"א אדרבה כמ"ש (זכרי' י"ד ח') והי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני כו' כנודע וזהו"ע אות צ' וצמח ל' צמיחה והגדלה. וזהו עד דוד הגדיל פי' בכל ענין הנ"ל דויאמר יהונתן ונפקדת ושלשת וישבת ואני שלשת החצים כו' שדוד בחי' מל' הוא מקבל מיהונתן זהו רק עד דוד הגדיל כלומר עד צמיחת והגדלת דוד. אבל כשיהי' הגדלת וצמיחת דוד אזי אדרבה א"ח עט"ב כנ"ל:

תוכן הענין

ע"י גאולת מצרים ומ"ת נעשה הפקידה והיחוד עליון. שתקבל טפת מ"ד כו' מעצמי' א"ס ע"י התומ"צ. אך הוא בבחי' עיבור במל'. וזהו אשר כתבתי להורותם כו'. ולכן מרומז גאולה זו באות פ' פקד פקדתי כו'. אבל הלידה וגילוי כל האורות במעצמי' אוא"ס ב"ה ע"י המל' דוקא זהו רק לע"ל. ולכן מרומז גאולה העתידה באות צ' ל' צמיחה. כי עיבור ולידה הו"ע זריעה וצמיחה. כמ"ש (דברים כ') כי האדם עץ השדה. וזהו והי' ביום ההוא יצאו מים חיים גילוי עצמות א"ס כמו שמקבלת מהכתר שהו"ע טפת מ"ד. חצים אל הים הקדמוני. בינה:

חביב אדם שנברא בצלם כו' שנאמר בצלם אלקים כו'. חביבין ישראל שנק' בנים למקום כו' שנאמר בנים אתם להוי' אלקיכם. בני בכורי ישראל כו'. חביבין ישראל שנתן להם כלי חמדה כו' (שבו נבה"ע) עכ"ל המשנה (באבות פ"ג משנה י"ד). וצ"ל כיון שאמרו תחלה חביב אדם שנברא בצלם אלקים ומחמת זה גופא יתכן שפיר לקרוא נש"י בנים להקב"ה כיון שנבראו בצלם (וע"ד צר קלסתר פניו של יצחק דומה לקלסתר פניו של אברהם ואמרו הכל אברהם הוליד את יצחק) ומהו עוד חביבין ישראל שנק' בנים כו' דלכאורה זהו כמו כפל ויתור. גם מה שאמרו תחלה בלשון חביב אדם ואח"כ ישראל כו'. הנה כתיב (במדבר י"ד) ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' וגו' ובנוחה יאמר שובה ה' וגו'. וצ"ל מהו הענין שהלכו ס"ר ישראל ומשה ואהרן עם הארון ותורה מ"ב מסעות במדבר. והענין כי נק' מדבר עמים שהוא ההיפוך ולעו"ז מבחי' ירושלים. כי ירושלים הוא מקור ההשפעה בסט' דקדושה כמ"ש (בראשית כ"ח) וזה שער השמים. וכתיב (נחמי' ט') ואתה מחי' את כולם. שכל ההשפעות. הן בחי' חיות אלקות במחי' עולמות והן שארי השפעות. כולם נשפעים ונמשכים מבחי' ירושלים. ולעו"ז הוא בחי' מדבר מקור הקליפות וסט"א ולכן אין במדבר שום צמיחה ואפי' כשזורעין אין נצמח כלום לפי שענין הקליפות הוא רק הב הב לגרמי' שאין יכול להיות מהם שום השפעה כלל. והנה הישוב הוא בחי' ממוצע בין א"י וירושלים למדבר. כי א"י הוא רק תכלית הקדושה שנמשך כל ההשפעות בסט' דקדושה. והמדבר הוא בחי' סט"א שאין מגיע שום השפעה. והישוב אנו רואין שיש בו בחי' השפעה שכשזורעים גרעין אחד נצמח תוס' וריבוי והיינו שהוא בחי' נוגה שיש בה ג"כ טוב מעורב ברע כו' (משא"כ המדבר הוא בחי' נוגה כשנכללת בג"ק הטמאות לגמרי ונעשה רע גמור). והנה מדבר לשון דבור ומה שנתוסף מ"ם הו"ע כל המוסיף גורע. כי דיבור הוא בחי' דבר ה' גילוי שכינה כו' אך מדבר הוא בחי' גלות השכינה כשיורדת לברר בירורים שאז היא בבחי' כרחל לפני גוזזיה נאלמה שהדבור עליון מוסתר ונעלם בתכלית. וזהו הענין מה שהלכו ס"ר נש"י עם מרע"ה ועם תורה במדבר שהוא כדי להכניע מדבר העמים ויהי' אתכפיא סט"א. והיינו שבררו והעלו הניצוצות שנפלו שם שיהיו בבחי' ביטול היש ולעלות בבחי' העלאת מ"ן בתשוקה ולמאון כו'. והיה זה בדרך כלל כח לדורות הבאים. כי ענין ירידת הנשמה בגוף ונה"ב הוא ג"כ בחי' מדבר. כי מצד הגוף ונה"ב נמשכים כל התאות שבעוה"ז והמחדומ"ע של הבלי עוה"ז והוא בחי' מדבר אשר לא ישב אדם שם. אד"ם הוא בחי' מחדו"מ של התומ"צ אך כשהמחדו"מ מלובשים רק בהבלי עוה"ז נק' מדבר אשר לא ישב אדם שם. והנה ירידת הנשמה והתלבשותה בגוף ונה"ב הוא רק כדי לבררם ולהפכם מחשוכא לנהורא בבחי' אתכפיא ואתהפכא. אך כדי שתוכל להכניע את הגוף ונה"ב ולאכפיי' אותם. זהו ענין נסיעת ס"ר נש"י במדבר עמים והכניעו אותו והי' זה כח כללי לכל הדורות הבאים אחריהם. ודוגמא

לזה

זהו השפלה להשגיח בתחתונים. וישראל אומרים מי כהוי' אלקינו המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמי' ובארץ כו' שהתלבשותו והתגלותו בשמים הוא ג"כ השפלה כמו בארץ והכל שוה נגדו ית'. כי שמים וארץ יש בכל עולם. כמו משפיע ומקבל עלמדאתכ"ם ואתגליא. וכן בכללות הוא בחי' סוכ"ע וממכ"ע. והנה סוכ"ע וממכ"ע הכל הוא בהארות (עי' בביאור הב' שע"פ כי ביום הזה יכפר בסופו) שהוא הארה וזיו ממנו ית' כמ"ש יהללו את שם הוי'. אבל עצמיות אוא"ס ב"ה אינו בגדר סובב כלל. ואפי' מדת הגדולה בעלה ג"כ כמ"ש לך הוי' הגדולה וארז"ל (מגילה ל"א א') במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו כו'. ולכן המשפילי לראות בשמים וארץ בשוה. וכשנמשך התגלות מעצמות אוא"ס אזי יהי' התגלות אלקות למטה כמו למעלה כו'. וזהו"ע ג"פ קדוש. קדים בשמי מרומא כו' הוא התגלות אלהות בבחי' שמים סוכ"ע. וקדיש על ארעא כו' הוא התגלות בבחי' ארץ ממכ"ע. והתגלות זו נמשך מקדיש הג' לעלם כו' שהוא התגלות עצמות אוא"ס כו'. וזהו עבודה ותורה וגמ"ח. עבודה הוא בחי' העלאת הנפש במס"נ כו' ועי"ז מעורר למעלה בעצמות אוא"ס. ואח"כ ע"י תומ"צ ממשיך מלמעלמ"ע התגלות אלקות בשמים ובארץ כו'. וזהו"ע ג' אבות. ובחי' יעקב קו האמצעי דת"י עולה עד קצה העליון דעצמות א"ס כנ"ל (פי' כמ"ש בת"א פ' תולדות ע"פ מים רבים עי' בהתורה ובהביאור איך שדעת העליון עומד תחת הכתר וממשיך גילוי כ"ע ומיחד הו"ב וע"י המשכה זו הוא המשפילי לראות בשמים וארץ בהשואה אחת ממש). וזהו ג"כ ענין שלשה רגלים. וזהו פי שנים יכרתו הם הפיות שאומרים שתי רשויות הן וכמאמר המין מפלגך ולעילא כו' שהתגלות אלהותו הוא רק למעלה בשמים ולא בארץ כו'. ושרש הדברים לפי שאין להם כ"א ב' מוחין ואין יודעים מבחי' דעת הממשיך גילוי כ"ע בחי' המגביהי המשפילי כו' בשמים וארץ בשוה. והשלישית יותר בה אלו ישראל. ע"י ג' בחי' הו"ע וגמ"ח. ג"פ קדוש. ג' אבות. ג' בחי' כהנים לוים וישראלים. ממשיכים התגלות עצמות אוא"ס בחי' ביום השלישי יקימנו ונחי' לפניו. וזהו יותר בה בחי' ויותר יעקב לבדו כמו ונשגב הוי' לבדו כו' (ב"ר רפע"ז) שבבחי' זו עולה רק יעקב לבד כו'. וע"י גילוי זה נמשך להיות המשפילי לראות בשו"א בשוה כנ"ל. (וענין שהקליפות אין להם כ"א ב' מוחין ולכן אומרים שתי רשויות כו'. כי הנה המשכה זו שמעצמות אוא"ס ב"ה הוא ע"י דעת העליון שהדעת ממשיך מעצמות א"ס ממש וכמ"ש כי ידע שמי שמו הגדול. ועי' ד"ה ביאור ע"פ אני דפ' לילית ששרש הדעת ברדל"א וכשאין הכתר נמנה אזי נמנה הדעת כו' ע"ש. וזהו דלפי שישראל משולשין בג' בחי' הנ"ד ע"כ אין אומרים ב' רשויות הן כ"א המגביהי המשפילי כנ"ל):

וזהו ושלשת תרד מאד. שהג' קוין שמבררים הוא מעולם הירידה למטה מטה מאד. ובאת אל המקום אשר נסתרת שם ביום המעשה כי יש ג' עולמות בי"ע מחדו"מ וזהו ג"כ מ"ש אם בחקתי תלכו. מח'. ואת מצותי תשמרו. דיבור. ועשיתם אותם הוא עולם העשי' של המצות. והיינו שעיקר הבירור הוא בעשיית המצות:

ד **וישבת** אצל האבן האזל. כתיב (תלים קי"ח) אבן מאסו הבונים. וידוע דהאותיות שהם דוממין נק' אבנים כמ"ש בס"י שתי אבנים כו'. וזהו אבן מאסו כו' בחי' אותיות דמל' דאצי' היורדת בבריאה. היתה לראש פנה כו'. אבן אבן האזל הוא מל' דעשי'. והיינו כמ"ש (יחזקאל א') ואני בתוך הגולה על נהר כבר. ופי' בזהר (ח"א ו' ע"ב) שבחי' אני כשהיא בתוך הגולה היא במדרגת על נהר כבר. ממה שכבר הי' נהר. משא"כ עתה. והיינו כמ"ש (איוב י"ד י"א) אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש. פי' ים הוא הספירה המקבלת המים כמ"ש (ישעי' י"א ט') כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים. הרי שהמים מכסים להים. והיינו כי ים הוא עלם הספירה המקבלת בתוכה את המים. ולמעלה נק' ים הכלי שבתוכה מאיר התגלות אוא"ס ב"ה. כי ים הוא גימט' נו"ן נשע"ב. והנה כאשר מאיר התגלות אוא"ס ב"ה בימא עילאה אזי כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן (בראשית ב') שהוא המשכה והתגלות אוא"ס ב"ה בבחי' גן העליון מל' דאצי'. אבל בגלותא אי' בזהר (ח"ג כ' ב') קוב"ה אסתלק לעילא לעילא. וכמ"ש בת"ז וכד אנת תסתלק מינייהו אשתארו כו' כגופא כו'. שהוא הסתלקות אוא"ס ב"ה ואינו מאיר בהתגלות בתוך הכלים דע"ס דאצי'. וזהו אזלו מים מני ים העליון דבינה. ואזי ונהר יחרב ויבש שאין נמשך ע"י שהוא נהר כו' התגלות האור במדת מל' דאצי'. והנה כל דבר שבקדושה מניח רושם ואינו מסתלק לגמרי כו' וראי' מיחזקאל שמ"מ ראה כל המרכבה בשעת הגלות כו'. וכך אעפ"י שאזלו מים מני ים ונהר יחרב. מ"מ נשאר התגלות אור בבחי' מל' בחי' אור זרוע כו'. וזהו ואני בתוך הגולה על נהר כבר פי' ממה שכבר הי' נהר נמשך ההתגלות גם עתה (הו"ע הספיחים שנת' ע"פ מאמר הזהר תרומה דקס"ו בגלותא ההוא גננא לא עאל בגנתא ועי' בפרדס סוף שער מהות והנהגה). אבל אין נמשך כעת ההתגלות ע"י ההוא נהר כו'. והנה אם כך הוא במל' דאצי' כש"כ במל' דבריאה ויצירה. וכש"כ במל' דעשי'. ולכך נק' האבן האזל שאזל ונסתלק התגלות אלקותו ית'. ולכן בעשי' הוא התגברות הקליפות במאד כו'. וזהו וישבת אצל האבן האזל היינו שעיקר הבירור יהי' בעולם העשי' שבזה תלוי עיקר ביאת משיח בב"א. כי בימי התנאים שהי' הבירור בבריאה לא בא וכן בימי האמוראים שהי' הבירור ביצי' (ל"ע הרי משנה ביצי' ותלמוד בבריאה) ג"כ לא בא. ורק כעת שהבירור בעשי' עד דמטו רגלין ברגלין כו':

והנה עוד יש לפרש אבן האזל לשון אזלא גרם. פי' אזלא הו"ע ההילוך כמ"ש (זכרי' ג') ונתתי לך מהלכים כו' והילוך זה הוא ע"י גרם ל' גרם את האמה כו'. כי הנה בשבת אנו אומרים לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך ויגרשהו וילך (תלים ל"ד א'). דוד הוא בחי' מל' ובכל ימי השבוע הוא מברר מהים להיות ביטול ובשבת הוא אתהפכא חשוכא לנהורא להיות בבחי' אין ממש. וזהו"ע בשנותו את טעמו כו'. לפני אבימלך התגלות עלמי' הכ"ע בירור הב' דמ"ד דמ"ה. אזי ויגרשהו וילך שנפרד הרע ונדחה למטה. ובחי' זו היא למעלה מיציאת מצרים דכתיב כי ברח העם. אבל כאן להיפך ויגרשהו כו'. וזהו"ע אזלא גרם שעל ידי ההילוך שהוא התגלות אור שלמעלה מסדר השתלשלות עי"ז הוא בחי' גירושין להרע. וזהו"ע בני גרשון נושאי

הירידות

החסד (ר״ל שעיקר החסד הוא לתת מחייו ממש לזולתו ולא ממותרות לבד וע״כ אין זה כ״א מצד הביטול שהוא מחזיק עצמו כשיריים ומותרות נגד כל כו׳. ועי׳ מזה בפ׳ עקב בד״ה ארץ הרים ובקעות). וזהו חסד ענף החכמה כח מ״ה ביטול וכן אברהם אמר מ״ה. ולמעלה הוא חסד דאצי׳ בנק׳ חסד דמ״ה. כי אצי׳ הוא בחי׳ ביטול שהכלים בטלים בתכלית באור ומצד הביטול נמשך החסד שהוא הירידה להתלבש למטה בעולמות הנבראים בהמה בע״ג. והנה זהו החסד שבהשתלשלות העולמות שנמשך מצד הביטול אבל החסד עליון שלמעלה מהשתלשלות הנה הוא נמשך מצד הגדולה דוקא. כמו עד״מ למטה במלך בו״ד שמצד עילוי גדולתו ורוממותו מאד נמשך ונשפע ממנו איזו מותרות ושיריים שזהו עשירות לכמה העם. וכן הנה כתיב למעלה ולגדולתו אין חקר שהוא בחי׳ או״ס ב״ה עצמו אשר קמי׳ כל״ח כל סדר ההשתלשלות. ומגדולה זו נמשך החסד והתגלות אור ושפע בנאצלים ונבראים כמ״ש ארך אפים וגדל חסד. שמצד עוצם גדולת מהוע״ל ית׳ אין תופס מקום כלל השפעת החיות בהעולמות שהוא רק הארה בעלמא. והנה חסד דתהו נק׳ ג״כ גדולה שהחסד נמשך מצד הגדולה ולא מצד הביטול כמו בתיקון. והנה כשנפל למטה בשבה״כ מדת חסד דתהו נתהוה מזה בחי׳ ישמעאל שהי׳ בעל חסד גדול ומכנים אורחים. אך מה שהשפיע חסד הוא רק מצד הגדלות וגסות שהי׳ בעיניו יש ודבר וגדול מכל הבריות ע״כ הכל צריכים לו והוא צריך להשפיע להם חסד וטובה. וכיון שחסד זה הוא מצד גדלות וגסות ע״כ אינו משפיע מחייו ממש כ״א מהמותרות שלו לבד. והנה גדלות וגסות זה הוא קליפה. כי גדולה לא יתכן כ״א למעלה בעצמות או״ס ב״ה כמ״ש לך הוי׳ הגדולה. אבל הנאצלים ונבראים מאהו ית׳ כולם צריכים להיות בטלים בתכלית וזהו צד הקדושה. וכל מי שהוא יש ודבר. גסות. הלא אין אני והוא יכולין לדור ומקבל מהיכלות הטומאה. וזהו שתרגם יהא צריך לכולא. כי לפי שהוא בגדלות וגסות ומחזיק עצמו גדול מכל הבריות ע״כ הוא צריך לכל דבר. כמשארז״ל (אבות פ״ה) תלמידיו של אאע״ה רוח נמוכה ונפש שפלה ותלמידיו של בלעם הרשע רוח גבוה ונפש רחבה. פי׳ רחבה שצריך לכולא. וזהו מרובים צרכי עמך ודעתם קצרה שלפי שקצרה דעתם והמה יש ודבר ע״כ מרובים צרכי כו׳. אבל מצד ביטול הוא מספיק א״ע במועט. וזהו כשנשברו הכלים דתהו ונפלו למטה אזי מגדולה עליונה נתהוה בחי׳ ישמעאל חסד דקליפה מצד גדלות וגסות כו׳. כי כל בחי׳ עליונה כשנופלת. נופלת למטה יותר. כידוע מענין ארי׳ ובור וכו׳. ובחי׳ עשו הוא מדת גבורה דקליפה. כי הקליפות אומרים הב הב רק לגרמי׳ ואינם משפיעים לזולת כלל. וזהו שעפר המדבר פסול לכיסוי. כי כל הארץ מצמיח ומוציא השפעה ע״כ זהו נוגה שנכללת בקדושה. משא״כ עפר המדבר שאינו מצמיח כלל זהו״ע קליפות שאומרים הב הב כו׳. וזהו קליפת עשו גבורה דקליפה והו״ע הקימוץ רק לגרמי׳ ולא להשפיע לזולתו כלל. והתהוות זו הוא ממדת גבורה דקדושה. כי מדת הגבור׳ עליונה דקדוש׳ הו״ע צמצומי׳ שלא יהי׳ התגלות עצמות האור כ״א הארה ממנו (עי׳ בד״ה זאת חקת התור׳ פ״ב). אך באמת למעל׳ דוקא מגבור׳ עליונה נמשך השפעה וגילוי. כי ענין הגבו׳ והצמצום הוא כדי שיוכל להתקבל בהעולמות. וכמו ענין גבורות גשמים שיורדים בגבורה שהתחלקות טיפין טיפין. ולא בקילוח ושטף. שזהו״ע צמצום אך באמת זהו עיקר ההשפעה כי אלו היו יורדים בקילוח ושטף לא הי׳ העולם יכול לקבל כלל. וכשיורדים בהתחלקות טיפין טיפין מתקבלים בהעולם כו׳ והם חיים להעולם. ונמצא שמדת הגבורה דקדושה הוא עיקר ההשפעה כו׳. וכמ״ש (ויקרא כ״ו ד׳) ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה כו׳. ולכן מצינו במשנה (פאה פ״ו מ״ה) לענין לקט בש״א ג׳ לעני וד׳ לבעה״ב ובה״א ב׳ לעני כו׳ וכן לענין תרומה בש״א אחד משלשים (הוא עין יפה) ובה״א אחד מארבעים. וידוע דב״ש הוא מדת הגבורה ולכן הם להומרא ומ״מ אומרים השפעה יותר מב״ה כו׳ (ועי׳ מ״ש ע״פ מאמר הזהר ח״ש דקל״ב ע״פ גל עיני כו׳ והנה רבקה יוצאת כו׳ בענין שעיקר היחוד עליון הוא ע״י גבורה בחי׳ יצחק ע״ש ובד״ה כי ביום הזה יכפר שלא נדפס פ״ג ומשם יובן מה שב״ש השפעה יותר). אך מצד ירידת ונפילת המדרגות בשבה״כ נתהוה מבחי׳ גבו׳ דקדושה בחי׳ גבורה דקליפה העדר השפעה לגמרי וכנ״ל. והנה שתי מדות אלו דישמעאל ועשו הם מקור לכל מיני רע. כמו התאוות ומאכלות וביאות אסורות נמשך מקליפת ישמעאל חסד דקליפה. וענין הרציחה וכעס וגאוה נמשך מקליפת עשו גבורה. והנה נש״י צריכין לברר ולהפוך ב׳ קוין אלו חו״ג דקליפה ע״י נקודה האמצעית הירק ביטול כמ״ש (מיכה ז׳) מי אל כמוך נושא עון כו׳ לשארית נחלתו למי שמשים עצמו כשיריים ומותרות וכמי שאינו בעולם כו׳. ובביטול זה הוא התגלות בחי׳ מי אל כמוך. כי חסד אל כל היום הוא בחי׳ חסד דאצי׳ אבל מי אל כמוך הוא בחי׳ ורב חסד שלמעלה מהשתלשלות כו׳ (שהחסד הוא מצד הגדולה ונמשך דוקא בבחי׳ לשארית חסד דמ״ה עי׳ בד״ה ארץ הרים הנ״ל. ושייכות זה לכאן כ״ל שע״י הבירור ב׳ קוין אלו להיותם בבחי׳ חסד דמ״ה יתעלו ויתקרבו אח״כ לשרשם שהחסד מצד הגדולה כו׳ ויתגלו אורות דתהו עד״ה ואכלת ושבעת בתחלתו). וע״כ ע״י ביטול זה דלשארית כו׳ הוא מברר ומהפך ב׳ הקוין הנ״ל כי אז יהי׳ נמשך החסד מצד הביטול. וגם מהפך מדת הגבורה והקימוץ כיון שהוא בביטול כזה א״כ הכל טובים ממנו ומשפיע בעין טובה כו׳ גם מחייו ממש כנ״ל שעיקר החסד לתת מחייו ולא ממותרות לבד כו׳:

ג **והנה** בירור זה הוא במדות ב׳ הקוין. וכן יש בירור ב׳ הקוין במוחין. כי הנה קליפות יש להם ב׳ מוחין חו״ב ואין להם מוח הדעת וזהו גם בלא דעת נפש לא טוב (משלי י״ט ב׳). ובזהר (ח״ב כ״ג א׳) איתא אל אחר אסתרס ולא עביד פירין. ומקשין והלא יש להם הולדה. אך היינו שאין זה ההולדה ממוח הדעת כו׳. והנה ידוע מאמר המין מפלגך ולעילא כו׳ מפלגך ולתתא כו׳ (סנהדרין ל״ט א׳). דכתיב (בראשית א׳) יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל כו׳. מים עליונים הוא עולם האחדות אשר שם התגלות אלקות ומים תחתונים בחי׳ עלמא דפרודא כו׳. דהנה או״ע אומרים רם על כל גוים ה׳ על השמים כבודו. שמים הוא ז״א דאצי׳ שבו הוא התגלות אלהות איהו וגרמוהי חד. אבל עזב ה׳ את הארץ מל׳ מקור בי״ע כי

זהו

למעלה. וזהו אמרו השכל וידוע אותי. אותי ממש. דהנה משה בקש הראני נא את כבודך כבוד עליון ל"ב נתיבות הח"ע המיוחדים בא"ס. והשיבו ופני. בחי' ד' מוחין שהם התלבשות אוא"ס. לא יראו. ורק וראית את אחורי ואחז"ל (ברכות ז' א') הראהו קשר של תפילין. עור. תלוי'. מל' דתבונה. והנה ע"י מצות תפילין הלא כאו"א מישראל ממשיך התגלות ד' מוחין עילאין. והיינו לפי ששרש המשכה זו מעצמותו שלמעלה מהחכמה ולכן נמשכת הח' למטה מטה. וזהו אל יתהלל חכם כו' כ"א בזאת ששרש המשכה זו מעצמותו. וזהו השכל וידוע אותי כנ"ל. וזהו יה"ונתן שג' אותיות ראשונות הם בחי' מתנה לדוד מל'. והנה תחלה נק' יונתן. ואח"כ כשבא להשפיע לדוד נתוסף לו ה' שנק' יהונתן. והוא ע"ד ה' דאברהם כשא"ל לך לך מארצך כו' אל הארץ נתוסף לו ה' והוא ה' עילאה (עי' בת"א פ' לך לך). ועד"ז כתיב (תלים פ"א) עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארמ"צ שתחלה נק' יוסף וכשירד למצרים נתוסף לו ה' וקראו יהוסף. ועד"ז ענין יהונתן כו'. מחר חדש ונפקדת. כמ"ש (בראשית כ"א א') וה' פקד את שרה וכמאחז"ל (יבמות ס"ב ב') חייב אדם לפקוד את אשתו כו' שהוא בחי' יחוד. כי יפקד מושבך. כמ"ש (תלים כ"ט) וישב הוי' מלך לעולם בחי' כסה"כ. והנה יפקד לשון חסרון ע"ד ולא נפקד ממנו איש (במדבר ל"א). והוא בחי' ביטול המהות לגמרי. ונעשית נקודה כו'. וזהו כדי שיהי' ונפקדת צ"ל כי יפקד. ועוד יפקד לשון פקידה כנ"ל. והיינו שמאחר ונפקדת למעלה נמשך להיות כי יפקד מושבך גם למטה בחי' כסה"כ ישראל הקוקים תחת כסה"כ. והיינו שמיחוד הנ"ל נמשך הגילוי גם בנשמות ומלאכים כו'. משא"כ ע"ש שרק סובבים מבחוץ. שלהם אין נמשך שום גילוי. והנה כתיב (ישעי' ס"ו) והי' מדי חדש בחדשו כו'. כי יש ב' בחי' הוי'. א' שם הוי' שבסדר השתלשלות. והב' שם הוי' שלמעלה מהשתלשלות. ופס"ע ביניהו. וגם בשם הוי' דלעילא יש י"ב צירופים כו'. ולע"ל יהי' התגלות שם הוי' דלעילא. וזהו חדש בחדשו. חדש כמו שהוא בחדשו שרשו ומקורו. וזהו והי' אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהי' שבעתים כאור שבעת הימים (ישעי' ל') וכנודע פירושו. וזהו"ע יבא זה הוא משה בחי' שם הוי' דלתתא. ויקבל זאת היא התורה. מזה שם הוי' דלעילא. כמ"ש (שם כ"ה) ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה. זה הוי' קוינו לו ב"פ זה כו' ב' שמות הוי'. כי זה כמנין י"ב ולכן י"ב צירופי הוי' נק' זה ובשם הוי' דלעילא יש ג"כ י"ב צירופים כנ"ל ולכן ב' פעמים זה כו'. ומה שהתגלות שם הוי' דלעילא הוא ע"י התורה כי התורה היא בחי' המפסיק שבין ב' שמות כו' בחי' אלקים שבין שני שמות הוי'. לעם זו. פי' שהתגלות שם הוי' דלעילא יהי' דוקא ע"י עם ז"ו שבעת מחברים הז' אל הוי"ו יחוד שמשא וסיהרא משם הוי' דלתתא כו' אח"כ לע"ל יהי' התגלות הוי' דלעילא. ועי' בביאור ראשון שע"פ כי ביום הזה יכפר :

ושלישית תרד מאד ובאת אל המקום אשר נסתרת שם ביום המעשה כו'. כתיב (זכרי' י"ג) והי' בכל הארץ כו' פי שנים בה יכרתו ויגועו. והשלישית יותר בה. ואחז"ל (מד"ר דברים פרשה ב' סימן ל"ג) הפיות שאומרים שתי רשויות הן יכרתו ויגועו. ומי עתיד להיות קיים והשלישית יותר בה אלו ישראל שנקראו שלישי' בהם משולשין כהנים לוים וישראלים ושלשה אבות וג' תפלות וג"פ קדוש ושלשה רגלים כו'. ולהבין ענין זה מדוע נקראו העמים הקדמונים פי שנים וישראל נק' שלישית משולשים בכל כו'. הנה כתיב (שמות י"ט) והייתם לי סגולה מכל העמים. כי יש סגולה ורפואה. אשר רפואה היא עפ"י שכ' וטעם כמו שיש עשבים שבהם כח המעציר ויש עשבים שבהם כח המשלשל וע"כ מעצירים או משלשלים. וזהו ע"פ שכ' וטעם. אבל סגולה המועלת אינה ע"פ טעם כלל. שאינו מושג מפני מה מועיל זה להחולי כמו כל הסגולות המבואר בגמרא. וכך נק' נש"י מצד קיום המצות בשם סגולה. כי באמת אין זה מושג עפ"י חכמה איך ימשיכו ע"י קיום המצות גשמי' ציצית ותפילין ושבת המשכות אוא"ס ב"ה שאין שום יחוס והתחברות המצות שימשיכו המשכות אוא"ס כו'. אלא שזהו כמו ענין הסגולה כנ"ל. וז"ש (תלים קל"ה) כי יעקב בחר לו י"ה ישראל לסגולתו. ועוד פי' סגולה לשון סגול. נקודה אמצעית תחת שני נקודות. ובחי' סגול זה הוא מכל העמים דוקא. והענין כי אעפ"י שיש ע"ס מ"מ המקור לזה הוא ב' בחי' ישמעאל ועשו. אברהם שיצא ממנו ישמעאל יצחק שיצא ממנו עשו. וכמ"ש (משלי ל' כ"ח) שממית בידים תתפש. שהתהוות בחי' השממית שהיא הסט"א וקבלת חיותן הוא מב' ידים חו"ג דאצי'. כי בידים יש צפרנים מותרות. וממותרות ואחוריים דקדושה נמשך התהוות השממית וסט"א. וזהו אברהם שיצא ממנו ישמעאל חסד דקליפה. ויצחק שיצא ממנו עשו גבורה דקליפה. ושרש התהוות הקליפות הוא מעולם התהו שהיו ב' קוין לבד זת"ז כנודע וכשנשברו הכלים ונפלו ב' הקוין למטה נתהוה בחי' ישמעאל ועשו. אבל יעקב הוא קו האמצעי עולם התיקון התכללות ג' קוין וע"כ מטתו שלמה שלא נמשך ממנו יניקה לסט"א כלל. והנה ירידת נש"י למטה להתלבש בגופים הוא לברר ב' קוין הללו דישמעאל ועשו. ולהפכם לאלקות. והיינו ע"י קו האמצעי דתיקון כו' שם מ"ה המברר. וזהו והייתם לי סגולה מכל העמים דוקא לברר ב' קוין חו"ג ושיתכללו ויהיו לאחדים. והיינו לעבותם ג' קוין דתיקון :

ב ולהבין ענין בירור ב' קוין אלו דישמעאל ועשו. הנה כתיב (בראשית ט"ז י"ב) ידו בכל כו' ות"א יהא צריך לכולא. הנה מדת החסד עליון נק' לפעמים בשם חסד ולפעמים נק' בשם גדולה כמ"ש (דה"א כ"ט) לך הוי' הגדולה והגבורה דקאי על מדת החסד שנק' גדולה. והענין כי החסד הוא מצד הביטול כמ"ש באברהם ואנכי עפר ואפר (בראשית י"ח) שלפי שהי' עפר ממש בעיניו ואינו תופס מקום כלל ע"כ נמשך מזה החסד והטובה לכל. כי במה הוא טוב מחבירו שיהי' לו הכל ולחבירו אין. ואדרבה הכל טובים ומעולים יותר ממנו ע"כ משפיע להם אפי' מחייו. הרי מצד הביטול נמשך

החסד

מונין לחמה. הנה י"ב השבטים הם כנגד התגלות י"ב צירופי הוי' שבכל השבט מתגלה צירוף אחד משם הוי'. והיב"ה עצמן הם בחי' י"ב צירופי אד' י"ב שבטים. שבתוכן נמשך התגלות י"ב צירופי הוי'. וזהו"ע יחוד הלבנה וענין יחוד שמשא וסיהרא. ונ"ל תחלה ההפרש בין האבות שהיו מרכבתא עילאה להשבטים בחי' מרכבתא תתאה. י"ב גבולי אלכסון. דהנה השפעת אלקות בעולמות הוא ע"י מדות ואם הי' ההשפעה ע"י מדת החסד לבד לא הי' נמשך הדין והעונש. וע"כ הי' היש והפירוד גדול מאד וחטיי' סגיאין (ב"ר פי"ב סי' ט"ו) וממילא שלא הי' נמשך גילוי אלקות. ואם הי' ההתהוות ע"י מדת הגבורה לבד לא הי' קיום העולם כי מצד הגבורה כתיב (איוב ט"ו) ושמים לא זכו בעיניו כו'. וע"כ צ"ל התכללות המדות שהחסד צ"ל כלול מגבורה וגבורה מחסד כו'. ועד"ז גם בעבודת ה' צ"ל התכללות המדות אהוי"ר. כי הנה ע"י ההתבוננות איך שאני הוי' ל"ש. ורק יהללו את שם הוי' שכל ההתהוות הוא ע"י האמרה לבד ולכן כולא קמי' כל"ח. מזה נמשך אהבה וכלות"כ מי לי בשמים כו'. והנה אהבה הינה שרש אלא לקיום רמ"ח מ"ע. וע"כ אין צ"ל העבודה בבחי' אהבה לבד. וגם לא ביראה לבד כי יראה הינה שרש אלא לשמירת שס"ה ל"ת כו'. ונ"ל האהבה כלולה מיראה והיראה מאהבה. וזהו"ע העקידה דכתיב (בראשית כ"ב) ויעקוד אברהם את יצחק כו' להיות כלול בו מדת יצחק יראה ופחד כו'. ולכן כתיב אח"כ עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה. ורק שעיקר התגלות עבודתו היתה באהבה. והנה כשהעבודה היא בעצם המדות אהוי"ר בהתכללות זהו"ע האבות הן המרכבה להתגלות מדותיו של א"ס ב"ה. אך כשאין יכול לבוא לבחי' התגלות מדות אהוי"ר יש מדרגה למטה מזה בחי' השבטים. כי נצח ענף החסד והוד ענף הגבורה. והיינו כשאין יכול לבוא לבחי' אהבת ה' מתגלה נצוח גדול שיאהוב את ה' ולקיים כל מצותיו בהפילה כו'. והוד ענף הגבורה שמודה על ענין מכה"כ ונ"ל ביראה גדולה לשמור בכל מל"ת סור מרע בתכלית. ויש אלכסון מנצח אל הגבורה ומהוד אל החסד. והיינו כשמתבונן איך שכולא כלא ואינו יכול לבוא לבחי' אה' בגילוי הוא מודה על האמת דכולא כלא ואליו יאתה לידבק וליכלל כו'. ומהודאה זו יוכל לבוא באמת אח"כ לבחי' אהבה בגילוי. וזהו אלכסון מהוד אל חסד. ויש אלכסון מנצח אל הגבורה. והיינו כשיתבונן איך שהוי' נצב עליו ומכה"כ ואינו בא לידי יראה מתגלת נצוח ליראה את הוי' וליפחד ממנו ומנצוח זה יוכל לבוא אח"כ לידי יראה. וזהו מדרגת י"ב שבטים שבשרשן יבג"א. וזהו למה תתענו ה' מדרכיך תקשיח לבנו מיראתך שוב למען עבדיך שבטי נחלתיך (ישעי' ס"ג י"ז). והיינו כי אעפ"י שהתענו מדרכיך בחי' אברהם אוהבי הלוך ונסוע. ותקשיח לבנו מיראתיך בחי' יצחק. שהוא העבודה בעצם המדות. מ"מ הרי יוכל להיות העבודה בהענפים בחי' ומדרגת השבטים. והנה ענין י"ב השם בחי' י"ב צירופים. יב"ל אד' י"ב שבטים היינו בחי' העלאה והתעדל"ת מלמטלמ"ע. ויב"ל הוי' הוא ההמשכה והתעדל"ע מלמעלמ"ט. ולכן לפי אופן ההעלאה כך הוא ההמשכה אם ההעלאה בבחי' אלכסון מהוד אל חסד כנ"ל נמשך כך הצירוף מלמעלה בחי' חסד כו':

ג **והנה** הלבנה מקבלת אור השמש ע"י ביטול גדול. ונ"ל דכתיב (דברים ל"ג) ממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים שיש כמה השפעות מהשמש וכן השמש מתיך ומחמם. והכל שלא ע"י ביטול. והלבנה כשמקבלת השפעתה הוא ע"י ביטול גדול. אך החילוק כי שארי השפעות שמהשמש אינן מקבלים אור כ"א איזו השפעה חיצוניות. אבל הלבנה מקבלת אור. כי בעצמה היא עצם חשוך וע"י קבלתה מהשמש נעשית מאור קטן להאיר על הארץ. ואור הוא המשכה מעצמיות אור השמש ממש וע"כ מקבלת ע"י ביטול דוקא. וכמו"כ כנס"י למעלה צ"ל בבחי' ביטול שנסתר כל פרצופה ונעשית נקודה תתאה כנודע. כי הלבנה בחי' מל' מקבלת מבחי' שמש הוי' כו' או"ח. וכל המשכת או"ח הוא דוקא מעצמות אוא"ס. כי בשמש כתיב אין כל חדש תחת השמש כו'. וא"כ צריך שיומשך תחלה מעצמות אוא"ס או"ח בשמש הוי'. ואח"כ יומשך משמשא או"ח בבחי' סיהרא. וזהו"ע הב' פי' בפסוק בית יעקב לכו ונלכה באור הוי'. א' באור המאיר משם הוי' בסיהרא. והב' באור המאיר בשם הוי' מעצמות אוא"ס כו'. והיינו כי כ"מ שיש התחברות משפיע ומקבל מאיר בחי' עליונה יותר כענין בעטרה שעטרה לו אמו כו'. ולכן צ"ל בהלבנה בחי' אין וביטול. כדי שע"י ביטול זה שמכל היש נעשה אין יומשך המשכת או"ח מבחי' אין שלמעלה מהשכ' בשמח. וכענין גדולים מעשה צדיקים כו' יותר כו'. שע"י הביטול היש לאין ממשיכין מבחי' אין שלמעלה מהשכ'. וכמו בחי' תפלה לעני דסיהרא מעורר למעלה יותר ולפני הוי' ישפוך שיחו. שיומשך מאנכי המשכת או"ח בשם הוי' וכנ"ל ואח"כ יומשך משמשא בסיהרא כו'. ועד"ז יובן שמה שכנס"י ע"י עסק התומ"צ מקבלים אור שם הוי' הוא בחי' עצמי' ופנימי' שם הוי' ממש בגילוי ועכ"ל בבחי' ביטול. ועד"מ מענין גידול התבואה שע"י שנרקב הגרעין ונתבטל לגמרי אזי מתלבש בו כח הצומח ומצמיח בתוס' ברכה כו'. וכן ענין איידי דטריד למבלע לא פליט כי השפעה הוא בחי' יש ודבר וכיון שטריד למבלע צ"ל בביטול וע"כ לא פליט. וז"ש משה כבד פה כו'. משא"כ אוה"ע מונין לחמה שמקבלים מצד רוממות הוי' כו' וההשפעה רק מבחי' חיצוניות והאחוריים כו' זה יכולים לקבל בלי שום ביטול עד"מ הנ"ל מהשמש:

ד **והנה** ויאמר לו יהונתן כו'. דוד הוא לבנה בחי' מל'. ולכן אומרים בקידוש לבנה דוד מלך ישראל חי כו'. ופי' יהונתן הוא ג' אותיות ראשונות דשם הוי' ונתנו במתנה אל דוד מל'. ע"ד מאחז"ל (ב"ר פ"ו סי' ז') שלשה דברים נתנו מתנה לעולם התורה והמאורות והגשמים. והנה ענין מתנה הוא שיכול להיות קיום העולם בלא זה ורק מתנה. ונ"ל איך הגשמים מתנה. והענין דכתיב (בראשית א') יהי רקיע כו' ויהי מבדיל בין מים למים. שמים התחתונים אעפ"י שמהם נעשה ג"כ הולדה אך ה"ז עצמיות. אבל מים עליונים בחי' עצמי'. וזהו כאשר ירד הגשם כו' והרוה והולידה והצמיחה כו' (ישעי' נ"ה יו"ד) ולכן מתנה לעולם. ועד"ז נק' התורה ג"כ מתנה. דכתיב (ירמי' ט' כ"ג) אל יתהלל חכם בחכמתו כ"א בזאת יתהלל כו' השכל וידוע אותי. חכם בחכמתו הוא בחי' ח"ע כמו שהיא למעלה. וזאת הוא בחי' התפשטות החכמה למטה שיש בזה יתרון למעלה

היולא מעדן והכהו לסבעה נהלים כדי סיתגלה סס הוי' דלעילא בגלוי' וזהו סלע"ל יאמרו ב"פ זה. ולכן כתיב ב"פ עד יעבור עמך הוי' הוא סס הוי' דלתתא. עד יעבור עם זו כו' הוא סס הוי' דלעילא וקאי על לע"ל. ופי' עם זו סכל הגילוי יהי' רק בעם זו כו' סיתחבר בחי' זו גם עם בחי' זה דסס הוי' דלעילא כו'. והנה אורייתא סתים וגליא הגליא סבתורה נמסך מסס הוי' דלתתא והסתים בבתורה נמסך מסס הוי' דלעילא וזהו מזה ומזה הם כתובים ב"פ זה נגד סני סמות הוי'. והנה מ"ת סהי' ע"י מסה הוא רק נגלה סבתורה סנמסך מסס הוי' דלתתא כמ"ם וראית את אחורי וכו' ולכן ההכנה לזה הו"ע קי"ס כנ"ל. אבל התגלות פנימיות התורה סיהי' לע"ל ע"י מסיח יהי' מסס הוי' דלעילא ולכן יהי' הקריעה בנהר כנ"ל וזהו סלע"ל יאמרו ב"פ זה. ולכן כתיב (מיכה ז') כימי לאתך מא"מ"ל אראנו נפלאות כנודע. והנה קוינו הוא לסון קוין. הייגו ע"י ג' קוין דתורה ועבודה וגמ"ח. וגם קוינו הוא לסון תקוה וקאי על בחי' נוק' מקבל. סבה סייך ענין התקוה סמלפה לקבל מבחי' דכורא וזהו ענין סמור לנוק'. ע"ד ואביו סמר את הדבר. והייגו סכל הגילוי דב' בחי' זה ע"י ג' קוין יהי' בנוק' כנס"י סנק' עם זו סיס בהם הקווי והתסוקה לקבל מבחי' ג' קוין דבחי' זה כו'. וזהו יבא זה ויקבל זאת מזה. פי' זה הוא מסה סנתנבא בזה ז"א דאצילות סס הוי' דלתתא. ויקבל זאת התורה דמה"ע נפקת. מזה סס הוי' דלעילא כנ"ל כי אעפ"י סהתורה היא סס הוי' דלתתא מ"מ לריכים לקבלה מסס הוי' דלעילא דוקא. והייגו כדי סיומסך למטה בגסמיות לריך להיות מלובס בזה כח עליון יותר והייגו מסס הוי' דלעילא. וזהו הלסון ויקבל זאת. כי זאת הוא התפסטות וירידת ה"ע למטה דוקא (כנודע מענין כי בזאת יתהלל כו' הסכל מקור הכב') ולכן מזה דוקא סהוא סס הוי' דלעילא :

יבא זה ויקבל זאת מזה לעם זו. יבא זה זה משה דכתיב (שמות ל"ב) כי זה משה האיש. ויקבל זאת זו התורה דכתיב (דברים ד') וזאת התורה כו'. מזה זה הקב"ה דכתיב (שמות ט"ו) זה אלי ואנוהו. לעם זו אלו ישראל שנאמר (שם) עם זו קנית (מנחות נ"ג ע"ב). וכתיב (ישעי' מ"ג כ"א) עם זו ילרתי לי. פי' זה נופל על דבר הניכר ונגלה סאין מתערב בסום דבר עד סלא יוכלו להכירו. והנה הקב"ה מכה"כ ולית אתר פנוי מיני' ע"כ נקרא זה. ועד"ז נק' מסה זה כי הוא הי' מובדל ומופלא מכל הנביאים וכמארז"ל (ילקוט פ' מטות בסם הספרי) כל הנביאים נתנבאו בכה ומסה נתנבא בזה. וכן התורה סהיא מובדלת מכל החכמות כמ"ם (דברים ד') כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני כל העמים נק' זאת וישראל סמובדלים מכל העמים עכומ"ז כמ"ם (ויקרא כ') ואבדיל אתכם מכל העמים וגו'. וכתיב (ירמי' י"א ט"ז) זית רענן כו' קרא ה' סמך מה סמן אינו מתערב בכל מסקה סבעולם רק הוא לף ונבדל כך ישראל המה מובדלים ואינן מתערבין בין האומות (מד"ר תלוה ר"פ ל"ו. סהס"ר ע"פ לריח סמניך) ולכן נק' עם זו. ול"ל לסון הגמ' יבא זה ויקבל זאת מזה כו'. ולא

אמרו כפסוטו יבוא מסה ויקבל תורה. והנה מבואר בזהר (סופטים ער"ה סע"א וברמ"ז סס) מה סיסראל נק' עם זו הייגו סמחברים הזיי"ן אל הוי"ו. כי יס ז' כוכבי לכת וכוכב הסביעי הוא הלבנה וע"כ נק' הלבנה זיי"ן. ומחברים אותה אל הוי"ו בהוא קו. עמודא דאמלעיתא. ונק' עפ"י קבלה יחוד סמסא וסיהרא. ולהבין ענין חיבור ויחוד ז"ו ומה סהוא ע"י ישראל. הנה ארז"ל (ב"ר פ"ו סי' ה'. במדבר רבה פ"י סי' ג') ישראל מונין ללבנה או"ה מונין לחמה. והנה סמס ומגן הוי' אלקים סהסמס הוא בחי' סס הוי' (זח"ב פ' פקודי רכ"ד ע"ב) ולבנה בחי' סס אלקים ולמה ישראל מונין רק ללבנה ואו"ה לחמה בחי' סלמעלה מלבנה. ובאמת כתיב על כנס"י מי זאת הנסקפה כו' יפה כלבנה וברה כחמה (סה"ס ו' יו"ד). ולהבין כל הנ"ל לאה"ק ביאור הכתוב (ס"א כ' י"ח) ויאמר לו יהונתן מחר חדס ונפקדת כי יפקד מוסביך. מה סנק' חדס הוא מלד חידוס הלבנה סמתחדסת בכל חדס. והנה סיהרא ללמג"כ סאין לה אור כלל זולת מה סמקבלת אור מהסמס והיא מקבלת אור זה ע"י ביטול גדול סנחסך כל עיגולה ונעסית נקודה חדא. וע"י ביטול זה מקבלת אח"כ אור הסמס. והנה עסק התומ"ל סל נס"י הוא ג"כ בבחי' דללמג"כ. כי עסק התורה הוא כמ"ם (ישעי' נ"ט כ"א) ודברי אסר סמתי בפיך. ואסים דברי בפיך (סס נ"א ט"ז). תען לסוני אמרתיך (תלים קי"ט). סלא יהי' דיבור סל האדם כלל כ"א סיהי' דבר הוי' ממס מדבר מתוך פיו. אלו כסרות ואלו טריפות. כי באמת כל המסניות הם דבר הוי' ממס. ורק סאותו תנא מלד סרס נסמתו הי' לנור וסביל לגילוי דבר הוי' זו הלכה סילא מפיו ולכן ל"ל עסק התורה סיהי' דבר הוי' ממס. וזהו הקב"ה קורא וסונה כו' (ילקוט איכה ע"פ ספכי כמים לבך כו'). וכדי סיהי' דיבור סל האדם דבר הוי' ממס ל"ל בטל לגמרי מוסלל מבחי' יס ודבר לגמרי ורק אין וביטול וכמארז"ל (יבמות ק"ט ב') כל האומר אין לי כו'. ואזי יכול להיות דבר הוי' ממס יולא מפיו. ועד"ז ענין קיום המלות הוא להיות התגלות מלות סלמעלה. כי הנה ארז"ל (ברכות ו' א') הקב"ה מניח תפילין. והקב"ה מתעטף בלילית כו'. וז"ם מלות הוי'. וכתיב (במדבר י"ח כ"ח) כן תרימו גם אתם תרומת הוי'. וזהו אסר קדסנו במלותיו סע"י קיום המלות בגסמיות לילית ותפילין נמסך עי"ז התגלות מלותיו מלות הוי'. ולכן ל"ל קיום המלות בבחי' עבד ביטול המהות לגמרי כמו העבד סאינו מבקס עלמו וסכל ברלון רבו. ונמלא מובן ענין עסק התומ"ל להיות התגלות סס הוי' והייגו ע"י בחי' אין וביטול לגמרי. וזהו"ע כוונת רז"ל ישראל מונין ללבנה כמו הלבנה סמקבלת אור הסמס ע"י ביטול עלום. כך מה סנס"י ע"י עסק התומ"ל ממסיכים ומאירים התגלות סס הוי' בבחי' כנס"י הוא ג"כ ע"י הביטול בתכלית. אך הנה כתיב (סמות כ"ד י"ב) אסר כתבתי להורתם ל' הריון. סעתה הוא בבחי' עיבור והעלם סאינו נמסך התגלות אור הוי' ממס כמארז"ל (פסחים ספ"ג) נכתב כו' ונקרא באד'. סםס הוי' הוא בהעלם בסם אד' ואינו מתגלה למטה. ולע"ל יהי' הלידה וההתגלות כמ"ם (ישעי' מ') ונגלה כבוד הוי' וראו כל בסר כי פי הוי' דבר :

ב **ולהבין** ביאור ענין יחוד סמסא וסיהרא למעלה. ומה סאוה"ע

מונין

זו קנית. לפי ששבשם הוא בחי' קנין שלמעלה מבחי' בריאה יש מאין. שקנין הוא רק המשכה מהעלם אל הגילוי שהוא אלקות ממש והיינו עצמות א"ס האצילות שבאצילות. ע"כ יוכלו נש"י, שירידתם למטה בעוה"ז בגוף וגה"ב להיות עם זו גילוי הביטול דבחי' זה. משא"כ מלאכים. וזהו עם זו כו' תהלתי יספרו שכדי שיהיו עם זו לקבל מבחי' זה שהוא גילוי יחודו ית' איך קמיה כלא"ח ע"כ תהלתי יספרו שצריכים לספה"ע לברר ולזכך המדות דנה"ב וכנ"ל בענין מ"ת שנ"ל תהלה שספה"ע דוקא. (גם תהלה נק' המל' ש' ב"ן. ופי' תהלתי יספרו היינו לברר ולזכך את ש' ב"ן שיתכלל ויתייחד עם בחי' אדם). כמאמר בשבעת מ"ת שהוא בחי' ביום חתונתו כו' יחוד והתחברות הקב"ה עם כנס"י נעשו אז נש"י עם זו שקבלו הגילוי והיחוד מבחי' זה אלי :

ג **ועתה** צ"ל ענין יבא זה כו' שמשה נק' זה וגם הקב"ה נק' זה וענין שלע"ל יאמרו ב"פ זה. דהנה כתיב (שמות ל"ב ט"ו) לוחות כתובים כו' מזה ומזה הם כתובים. ב"פ זה. דהנה כתיב אנכי ה' אלקיך. ואז"ל בגמ' שבת ס"פ הבונה (ד' ק"ה ע"א) אנכי נוטריקון אנא נפשי כתבית יהבית ופירש"י ז"ל אנא נפשי אני בעצמי. ולהבין זה הנה כתיב (שמות ל"א) כי ששת ימים עשה ה' כו' וביום השביעי שבת וינפש. ואח"כ ויתן אל משה ככלותו. ולמדו רז"ל מסמיכת הפסוקים שמ"ת היה בשבת. נמצא לפי' הגמ' פסוק שבת וינפש שייך לפסוק ויתן אל משה. דהנה כתיב (ירמי' נ"א י"ד) נשבע הוי' בנפשו. ומשמע שנפשו הוא בחי' עליונה יותר משם הוי'. והענין דכתיב (שמות ל"ד) ויקרא הוי' הוי' ופסיק טעמא בינייהו. כי שם הוי' הוא ע"ש שמהוה כדר השתלשלות העולמות דאבי"ע. ע"י נמלוס היו"ד ואח"כ ה' התפשטות וי"ו המשכה כו'. והנה אז"ל שקודם שנברא העולם היה הוא ושמו בלבד. ששם הוי' הי' כלול בעצמותו ית' כמו שעלה ברצונו. וא"כ אין ערוך שם הוי' הראשון שהוא מה שנמשך גילוי שם הוי' להוות ולהחיות העולמות לבחי' שם הוי' השני שהוא כמו שכלול בעצמותו עדיין. עד"מ ריחוק הערך שבין זיו השמש המתפשט מהשמש להאיר על הארץ לבין הזיו שבכלול בשמש שאז הוא מתאחד עם עצם המאור ממש. ולכן פסיק טעמא. וזהו ג"כ מ"ש יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים כמ"ש במ"א. וזהו נשבע הוי' בנפשו. פי' נפשו הוא שם הוי' דלעילא שהוא האור והחיות של שם הוי' דלתתא. כי המשכת גילוי אור שם הוי' דלתתא להוות הוא מחמת שעלה ברצונו להוות. וגם כעת כשיסתלק הרצון להוות ח"ו הרי יסתלק ויוכלל שם הוי' דלתתא במאציל כו'. וזהו ג"כ פי' שבת וינפש. כי שבת קאי על שם הוי' דלתתא המהוה כל העולמות בששת ימי החול ואח"כ בשבת הוא השביתה והעלי' בשם הוי' דלעילא שנק' נפשו. וזהו שבת וינפש שהוא עליית שם הוי' דלתתא בשם הוי' דלעילא. ואח"כ כתיב ויתן אל משה כו' דמשמע שב' בחי' אלו נתנו למשה בלוחות. והענין כי תורה הוא התחברות והמשכה משם הוי' דלעילא בשם הוי' דלתתא וזהו אנכי הוי' אלקיך שמבחי' אנכי מי שאנכי נמשך להיות ה' אלקיך. וזהו ג"כ ענין אל"ף דאנכי. כי תמונת האל"ף הוא ב' יודי"ן וקו המחבר והיינו התחברות היו"ד דשם הוי' דלעילא בהיו"ד דשם הוי' דלתתא. ואעפ"י דשני היודי"ן הוא יו"ד דשם הוי' ויו"ד דשם אד' הכל א' כי להיות חיבור הוי' אד' הוא ע"י התחברות האור והגילוי משם הוי' דלעילא בשם הוי' דלתתא. וזהו הנוטריקון דאנכי שהוא אנא נפשי כתבית יהבית. אנא נפשי הוא שם הוי' דלעילא שנק' נפש כנ"ל. כתבית כו' הו"ע שם הוי' דלתתא. כי ענין הכתב הוא דיו וה' אצבעות וקולמוס והספר שעליו כותבים. והנה דיו נק' היו"ד דשם הוי' כי דיו שחור וידוע מאז"ל (ירושלמי פ"ו דשקלים סוף ה"א, מ"ר שה"ש פ"ה פסו"י ט') התורה נתנה באש שחורה ע"ג אש לבנה. אש שחורה הו"ע חשך והעלם שלמעלה מבחי' גילוי עדיין והו"ע ח"ע הכים ולא בחכמה ידיעה שלמעלה מבחי' גילוי אור בכלי ונק' כח מה ביטול מהות הכלי לגמרי. וגם כי דיו הוא למעלה מהתחלקות אותיות וכך למעלה בח"ע אין שם התגלות אותיות כלל. ורק שאח"כ כשתכתב מתגלים האותיות ולכן נק' דיו. וגם דיו אותיות יו"ד. וה' אצבעות הו"ע ה' עילאה. והקולמוס הוא בחי' ו' דשם הוי'. והספר שעליו כותבים זהו ה' אחרונה מל' כמ"ש בזהר (יתרו ע' ע"א) ע"פ ספר זכרון כו'. וזהו כללות ענין כתבית שהוא הכתב דשם הוי' דלתתא. יהבית הוא מה שנתן ונמשך לנש"י שהו"ע יחוד עליון גילוי שם הוי' שנק' זה בכנס"י שנק' זו. ובמ"ת נמשך בו הגילוי משם הוי' דלעילא. וזהו אנא נפשי כתבית יהבית :

ד **ועתה** יובן ג"כ מ"ש בלוחות. מזה ומזה הם כתובים. ב"פ זה. דהנה כתיב (ישעי' נ"ב ח') עין בעין יראו כו'. פי' עין ראי' בהמהות והוא כענין זה. דהנה כתיב כי אל דעות הוי'. ב' דעות. מלמטה למעלה שהבריאה יש ודבר ומתהוה מאין בכל רגע ולכן היש בטל לגמרי. ומלמעלה למטה הנה הוא ית' היש אמתי וכל העולמות הם כלא ואין ובטלים במציאות לגמרי. ושרש ב' דעות אלו נמשך משני שמות הוי'. כי שם הוי' דלתתא מהוה יש מאין ע"כ נמשך ממנו דעה התחתונה. ומשם הוי' דלעילא כמו שעלה ברצונו וכלול בעצמותו עדיין נמשך גילוי דעה העליונה. והנה עכשיו אין אנו רואים בראי' חושיית ההתהוות מאין ליש בכל רגע. אבל לע"ל יהי' התגלות אלקות ונגלה כבוד ה'. שיהיו יכולים לראות בעין הגשמי ממש איך שבו"א מתהוים בכל רגע מאין ליש ואיך שבטלים בתכלית כו'. וגם יהי' התגלות דעה העליונה וזהו עין בעין כו'. וזהו כונת רז"ל שעכשיו בשעת קי"ס אמרו רק פעם א' זה ולע"ל יאמרו ב"פ זה כמ"ש ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה וגו' זה ה' וגו'. כי קי"ס הי' בים אשר ים סוף הוא בחי' מל' דאצי' כודכ"ד ונק' ים לפי שמכסה ומעלמת על שם הוי' דאצי' שלא יתגלה בבי"ע. וענין קי"ס שנקרע ההעלם דים ועי"ז הי' התגלות שם הוי' דאצי' בבי"ע ונק' התחברות אצילות ובי"ע. אך גילוי זה הוא רק שם הוי' דלתתא. ולכן אמרו פעם א' זה נגד גילוי שם הוי' דלתתא. ולכן כתיב וירא ישראל כו' ויאמינו בהוי'. ולכאו' הקושי' כיון דכתיב וירא. וכתיב זה אלי כו' א"כ מהו ויאמינו. והיינו כי הגילוי בקי"ס היה רק משם הוי' דלתתא. אבל בשם הוי' דלעילא כתיב ויאמינו. והנה לע"ל כתיב והניף ידו על הנהר כו' שיהי' הקריעה בנהר

היוצא

מהילוכיות הכלים דאצילות (שאור הנשמה שלהם שהוא בחי' אלקו' ממש נלקח מהילוכיות הכלים דאצי' והשירה היא מחמת התגברות אור הנשמה על חומר הגוף שלהם והורו' רו"כ שלהם) ולכן השירה והעלאה שלהם בכלות הנפש נקרא מזמור וזהו פסוקי דזמרה לפי שמבואר שם שיר המלאכים. וכמו"כ בירור והעלאת המדות דנה"ב בתוקף האהבה לה' נקרא ג"כ מזמור כי שרש נה"ב הוא מהמלאכים פני שור כו'. והעלאת הנה"א בא"ר וכלות הנפש ליבטל באוא"ס ב"ה נקרא שיר וזהו ישראל שיר אל (ת"ז תיקון יו"ד) כי שרש נש"י הוא מפנימיות הכלים דאצילות. והנה כשהעבודה הוא מלמטלמ"ע הנה תחלה הוא בירור והעלאת נה"ב ואח"כ עליית הנה"א בא"ר כו' (מצד ב' טעמים. א' כי צ"ל תחלה מפתחות ההילוכיות העלאת הנה"ב בבחי' אה"ע ליכלל בבחי' מל' שם ב"ן ואח"כ יוכל להיות מפתחות הפנימיות העלאת הנה"א בא"ר ליכלל בשם מ"ה. ב' כיון שהנה"א מלובש בהנה"ב. א"כ כל זמן שכח המתאוה דנה"ב מלובש בגשמיות הוא מסתיר על הנה"א שהנה"א מלובש בבחי' גלות ומאסר בנה"ב) וזהו מזמור שיר ליום השבת. אבל כשהעבודה מלמעלמ"ט נמשך תחלה הגילוי בנה"א ואח"כ בירור נה"ב. וזהו דלפעמים כתיב שיר מזמור. והנה ביצ"מ היה עיקר הגילוי בנה"א כמ"ש (תלים קי"ד) בצאת ישראל ממצרים ישראל דוקא. כי ע"י נגלה עליהם ממה"מ כו' הי' הגילוי בנה"א לבד להיות בחי' רצוא והעלאת נה"א מכל המצרים וגבולים וליבטל במציאות בא"ס ב"ה. וזהו ענין יצ"מ. אבל הרע דנה"ב הי' בתקפו ולכן כתיב (דברים ט"ז ג') כי בחפזון יצאת ממצרים וכתיב (שמות י"ד) כי ברח העם. והיינו כי כשהרע לא נתברר עדיין אזי העצה לברוח מהרע שהו"ע היסח הדעת. ולע"ל כשיהי' ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ כתיב (ישעי' נ"ב י"ב) כי לא בחפזון תצאו כו'. ולכן כדי שיהי' יכול להיות ענין מ"ת שהוא המשכת חכמתו ורצונו העליון בגשמיות דוקא. כי זהו ענין מעלת מ"ת על מה שקיימו האבות את התורה שהם המשיכו רק למעלה ברוחניות תוס' אורות באצי'. אבל מ"ת הוא המשכת ה"ע דלעילא בגשמיות דוקא שהו"ע יחוד אוא"ס ב"ה בנפש האדם דהיינו גילוי יחודו האמיתי בבחי' ראי' חושיית. ולכן לא הי' אפשר להיות המשכה זו כשהרע דנה"ב לא נתברר עדיין. כמו שלמעלה באצי' הרי לא יגורך רע כו'. וזהו שהי' צ"ל תחלה ספה"ע בירור והזדככות המדות דנה"ב. וענין והניף את העומר. כי מלאכים נק' בשם בהמה פני ארי' פני שור. ומזון שלהם מבחי' מל' דבר ה' נק' שעורה שעור ה' מאכל בהמה (זהר אמור צ"ה ע"א). וגם ה' תתאה עלמא בחי' מל' זהו שם ב"ן בגימט' בהמה. וענין הנפת העומר שעורים הו"ע העלא' בחי' בהמה בבחי' ביטול לבחי' אדם כו'. והעלאה זו היא רק דרך כלל. ועי"ז נעשה ג"כ באדם העלאת המדות דנה"ב בתוקף האהבה להוי'. ודוגמא לזה מענין שתים לפניה דק"ש כו' שעי"ז יכולים לבא בק"ש לבחי' ואהבת בכל לבבך בשני יצריך דוקא כנודע. אך זהו רק התחלת הבירור שיופרד הנה"ב מרע לפי שעה להתפעל באהבה לאלקות. וזהו תנופת העומר. ואח"כ ספה"ע הוא שיתבררו המדות דנה"ב מרע לגמרי בבחי' אתהפכא ממש וגם המשכת אור בהמדות (באמרם היום יום) כדי לזככם ולתקנם. ונמצא דפסח וספה"ע הוא כענין שיר מזמור לפי שהי' הגילוי מלמעלמ"ט אתעדל"ע המעורר אתעדל"ת. וזהו תהלתי יספרו שבספה"ע ממשיכים התגלות אורות עליונים בשביל זיכוך המדות כי תהלתי לשון בהלו נרו כו'. וזהו פי' תהלתי יספרו. שבחי' תהלתי שהוא התגלות אורות עליונים מבחי' מ"ע שע"ב שנק' תהלתי ממשיכים בספורים גשמיים של ספה"ע. והנה נת"ל שענין ספה"ע שהוא בירור הנה"ב הוא בשביל שיוכל להיות אח"כ הטוב דמ"ת גילוי יחודו ית'. וזהו ג"כ עם זו יצרתי לי ע"כ תהלתי יספרו דלפי שהם בחי' עם זו ע"כ צריכים לספה"ע:

ב **ובאור** הענין הנה זו לשון נוקבא שמקבלת מבחי' זה כי זה לשון זכר. והענין יובן דהנה ארז"ל (ילקוט במדבר רמז תשפ"ד ב' הספרי) כל הנביאים נתנבאו בכה. ומשה נתנבא בזה. כה הוא בחי' כדמותינו משא"כ זה שהו"ע גילוי עצמיות ומהות הדבר ממש. שעל ראיית עצמיות ומהות הדבר נופל לשון זה. והענין למעלה כי כל הנביאים נמשך נבואתם מבחי' מלכות דאצילות יהו"ע ביטול היש (ולכן אין זה עצמות הביטול כמו שהוא מצד עצמות אלקות ית' כ"א רק דמות שהו"ע ביטול היש). אבל משה נמשך נבואתו מבחי' ז"א דאצילות יהו"ע ביטול במציאות איך קמיה ממש ולכן אמר ונחנו מה שראה הביטול דיהו"ע איך קמיה. וזהו משה נתנבא בזה. והנה כשכנס"י מקבלת הביטול דיהו"ע מבחי' זה. אזי נק' עם זו (כי זו הוא חיבור הזיי"ן עם הוי"ו ע' ד"ה יבא זה הב') ע"ד מ"ש (שיר ד' ט') לבבתיני אחותי כלה באחד מעיניך. והקרי באחת. והיינו כי אחד הוא בחי' יהו"ע דז"א דאצילות ופי' באחת הוא כשנמשך גילוי זה בכנס"י ג"כ אזי נק' באחת שמקבלת מבחי' באחד. ועד"ז נק' כנס"י עם זו כשמקבלת הגילוי מבחי' זה אצי'. ומ"מ יש חילוק והפרש בין זה לזו. כי זה הו"ע ראיית המהות ממש והיינו כמו שהוא למעלה באצילות כו' אבל מה שנמשך גילוי זה בכנס"י הוא רק ראיית המציאות איך דקמיה כלא כו'. וע"ד דכתיב (ישעי' מ') וראו מי ברא אלה. שכשמביטים בשמים וארץ יכולים לראות התהוותם מאין ליש בכל רגע. ואין זה כ"א ראי' המציאות ולא המהות ומ"מ נק' וראו כו'. ועד"ז ג"כ נק' כנס"י עם זו לפי שמקבלת מבחי' זה. וזהו ענין מזוזה יחוד זו עם זה (כללא דדו"כ כמ"ש ברע"מ). והנה המן אמר וכל זה איננו שוה לי. וכן עשו אמר למה זה לי. שאינם רוצים לקבל הגילוי דבחי' זה שהו"ע התגלות אלקות איך קמיה. אשר גילוי זה א"א לקבל כ"א ע"י ביטול דוקא והם אינם רוצים בביטול כלל כ"א שיהיו יש ודבר נפרד לגמרי ואעפ"כ יושפע להם כל טוב ע"י רוממות וריחוק ה' כו' כמ"ש (תלים קי"ג) רם על כל גוים ה'. אבל בבחי' זה שהוא התגלות אלקות (שא"א כ"א ע"י ביטול) אינם רוצים כלל. אבל בישראל כתיב (דברים ו' ד') ואהבת את הוי' אלקיך שכל אהבתם בתשוקה נפלאה ואה"ר שהוי' יהי' אלקיך בהתגלות. ורצונם להיות בטלים במציאות באוא"ס ב"ה. ע"כ נקראים עם זו דוקא שהם המקבלים מבחי' זה. וז"ש עם

למעלה יותר. ובחי' זו נק' ירושה כמו הבן בחיי אב ניזון חלק לבד מכל אב. אבל הירושה היינו יורש כל הנכסים. כמו"כ כאן בחי' מזון המשכה מעולם לעולם רק חלק עשירי הארה כו'. אבל בחי' עליות העולמות שעולם התחתון מלביש כל עולם העליון זה נק' ירושה. וזהו ענין מורשה קהלת יעקב כי יעקב הוא במדות עליונות וזהו ס"ר נשמות ישראל נמשכים מס"ר אותיות התורה. ומה שיש נשמות יותר הם רק ענפים אבל בשרשם אינו אלא ס"ר ונמשכו מס"ר אותיות כו'. ולכן ס' רבוא כנגד ששה מדות. והנה כמו שלמטה אותיות המחשבה הם כלים ולבושים לאור החכמה והשכל וכך למעלה אותיות מחשבתו ית' הם לבושים וכלים לאור החכמה עילאה שמלבישים כל בחי' חכמה. ולכן נק' התורה דמה"כ מורשה קהלת יעקב שהתורה היא מורשה לבחי' קהלת יעקב שמלבישים כל עצמות החכמה ע"ד הנ"ל בענין עליות. והנה כ"ז הוא בשרש נש"י שעלו במחשבה עלייה הרי הם בבחי' מורשה קהלת יעקב שמלבישים כל עצמות החכ' כו'. אבל כשירדו למטה מטה להתלבש בגופים שרק ניצוץ הארה בעלמא מהנשמה מתלבשת בגוף. הנה אז א"א להנשמה להשיג עצמות ח"ע בהתגלות. אלא רק בחי' הארה בעלמא נפרדת מעיקר החכמה בבחי' מתנה יש לה הפסק. וזהו ענין תפלה לשון התחברות הנשמה שבתוך הגוף אל שרש הנשמה בחי' מזלי'. וזהו שאמרו בגמרא (ב"ב פ"ח) אם נתן מתנה למי שראוי ליורשו אין לה הפסק פי' שראוי ליורשו ע"י תפלה והתחברות ב' בחי' כנ"ל. וזהו ויהי' אמונת עתך כו'. אפ"ה אי יראת ה' אוצרו אין אי לא לא. פי' שאם יש יראת ה' בחי' ביטול אזי היא בבחי' ירושה. וא"ל הרי מתנה יש לה הפסק. וזהו ועשית חג שבועות לה' אלקיך. פי' להמשיך התגלות בחי' חג שבועות שהוא שער החמשים כתר תורה שמזה נמשך ג' מתנות ה' יתן חכמה מפיו כו' שאין לה הפסק. וזהו לה' אלקיך זו"נ דאצי' שהוא המשכת והתגלות הכתר בז"א כו'. והנה המשכה זו הוא ע"י מסת נדבת ידך בחי' צדקה נדבת יד. דהנה כתיב מתן אדם ירחיב לו היינו כמ"ש רחבה מצותך מאד. דהנה על התורה כתיב ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים. ארץ וים הוא עלמא דאתגלייא ועלמא דאתכסיא והתורה הוא למעלה מב' הבחי' ולכן הי' תחלה קי"ס הפך ים ליבשה כדי לבוא למ"ת. וזהו מתן אדם ירחיב לו התגלות התורה דמה"כ שהיא רחבה מני ים. וזהו מסת נדבת ידך:

ד **והנה** פי' תיבת מסת הוא לשון מס כמו שאמרו במס' חגיגה מאי משמע דהאי מסת לישנא דמס הוא שנאמר וישם המלך אחשורוש מס על הארץ. והיינו כמ"ש יששכר חמור גרם כו' ויהי למס עובד. פי' מס עובד. דהנה כתיב ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלקים לאשר לא עבדו. ואחז"ל אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים למאה פעמים ואחד וזהו ענין מ"ס עובד. והיינו כמאחז"ל מ"ס ומ"ך שבלוחות כו' וצ"ל מהו ענין מ"ס ומ"ך. דהנה משה הי' בהר ארבעים יום ואח"כ קבל התורה. דהנה כל דבר מורכב מד' יסודות ארמ"ע. הגוף והנפש. ולכן כשהי' צריך משה לקבל התורה הי' צריך להזדכך תחלה ואעפ"י שמקודם הי' ג"כ משה רבינו מ"מ כשהי' צריך לקבל התורה נזדכך עוד וזהו ארבעים יום כנגד ד"י. וזהו מ"ס שבלוחות. ומ"ך הוא עיגול אור מקיף. דהנה כל מרובע יש לו התיישבות על מקום אחד אבל עגול אין לו מקום מושב. והו"ע או"פ ואו"מ. וזהו מ"ס (והנה מ"ס הוא שרש ג"ע. ומ"ך שרש עוה"ב עתיד לבא) וזהו שונה פרקו מאה פעמים להמשיך בחי' מ"ס ומ"ך. אבל שונה פרקו מאה פעמים ואחד שהוא עול תורה בחי' אתכפיא עי"ז ממשיך מבחי' אחד שלמעלה ממאה והוא מקור כל המקיפים. וזהו ויהי למס עובד. והנה זבולון הם תמכין דאורייתא עוסק בפרקמטיא כו' ומ"מ כתיב שמח זבולון כו' קודם ליששכר. והיינו כי מצות הצדקה ביטול היש לגמרי וממשיך היות ברוח שפלים. זה מעורר למעלה מעלה מאד (בבחי' אחד שלמעלה ממאה בחי' כתר מקור המקיפים). וזהו מסת נדבת ידך. דפי' הא' מסת לשון די היא בחי' זבולון תמכין דאורייתא. והפי' הב' מסת לשון מ"ס עובד מאה פעמים ואחד בחי' יששכר עול תורה שעי"ז ממשיכים בחי' חג שבועות לה' אלקיך כנ"ל התגלות כתר תורה להיות כי ה' יתן חכמה מפיו דעת כו':

ביאור ענין מסת כו' ע' בלק"ת פ' ראה בביאור ע"פ אחרי כו' בסופו. וע' בזהר תרומה דקכ"ז ובמק"מ ורמ"ז שם היטב. מ"ס תבונה נהי"מ דאימא הנכנסים ומתלבשים תוך ד' מוחין דז"א. וזהו או"פ. ומ"ך בינה כח"ב חג"ת דאימא שאינם מתלבשים בז"א ורק בבחי' או"מ כו'. וזהו הכל בחי' או"פ ואו"מ דסדר השתלשלות. אבל ע"י עול תורה ממשיך מבחי' מקור כל המקיפים כ"ע שלמעלה מהשתלשלות. וזהו שונה כו' מאה וא'. שהא' הוא למעלה מכל המאה היינו בחי' אנת הוא חד ולא בחושבן כו'. והמשכה זו גם ע"י מצות הצדקה ביטול היש לגמרי. ע' ע"פ שובה השני בענין כי עמך הסליחה למען תורא. וזהו ב' הפי' דמסת. הא' לשון מס עובד עול תורה. והב' כפשוטו צדקה שויתור ביטול היש לגמרי. שע"י ב' בחי' אלו יכולים להמשיך בחי' חג שבועות שער הנו"ן כתר תורה כו':

יבא זה ויקבל זאת מזה לעם זו (מנחות נ"ג ע"ב). להבין הענין מה שמשה נק' זה. וגם הקב"ה נקרא זה. איתא במד"ר (בשלח פ' כ"ג) עכשיו בשעת קי"ס אמרו ישראל פעם א' זה. זה אלי ואנוהו. אבל לע"ל יאמרו ב"פ זה. כמ"ש (ישעי' כ"ה ט') ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו' זה ה' קוינו לו כו'. ותחלה צ"ל מהו ענין שכנס"י נק' עם זו. הנה כתיב (ישעי' מ"ג כ"א) עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו. ואחז"ל במדרש (בית"ש סי' ק"ד) אעפ"י דכתיב ממזרח שמש ועד מבואו מהולל שם ה'. וכתיב כי גדול שמי בגוים. אין ערב לי אלא קילוסן של ישראל דוקא שנאמר כי קולך ערב. וזהו עם זו דוקא תהלתי יספרו. והענין כי תהלתי יספרו הו"ע ספירת העומר כמ"ש וספרתם לכם. והנה פסח יצ"מ הו"ע רצוא. ושבועות מ"ת וירד ה' על הר סיני הו"ע שוב. ובינתים צ"ל ספה"ע דוקא. כי יצ"מ וספה"ע הו"ע ב' בחי' דמזמור שיר כו'. זמרא בתגא היינו שיר המלאכים שנלקחים

מחיצוניות

ועשית חג שבועות לה' אלקיך מסת נדבת ידך אשר תתן. וצ"ל למה הי' מ"ת בשבועות דוקא. ומקודם שבעה שבועות תספר לך ואח"כ ביום הנו"ן הי' מ"ת. הנה כתיב (תלים י"ד) אמרות ה' אמרות טהורות כו' מזוקק שבעתים. ובשוה"ע עפ"ז א"ר ינאי לא נתנה תורה חתוכין אלא נתנה במ"ט פנים טמא ובמ"ט פנים טהור. היינו שלא אמרו למשה פסק הלכה ודאית אלא על כל דבר אמרו לו מ"ט פנים לטמא ומ"ט פנים לטהר (באמת יש דברים ודאים או ודאי טמא או ודאי טהור. אך בספיקות ע"ז אמרו לו מ"ט פנים כו'). והענין דהנה אנו רואים בכל האדם שבכל אחד יהי' נטיה לזכות ולחובה. ודוגמא לזה מצינו בתורה גבי דור המבול ויתעצב ה' כו' כי יצר לב האדם רע. ומטענה זו הי' המבול ונחרב העולם. ואח"כ בפ' נח כתיב וירח ה' את ריח הניחוח כו' ויאמר לא אוסיף כו' כי יצר לב האדם רע מנעוריו. הרי מאותה הטענה שבתחלה הי' ממנה המבול. אח"כ מאותה הטענה גופא נמשך לא אוסיף עוד לקלל כו'. ועד"ז הוא ענין מ"ט פנים כו' שבחכמתו ית' הוא מ"ט פנים לטמא ומ"ט פנים לטהר. ומה שיש מ"ט דוקא. היינו כי התורה מקומה במדות עליונות (וזהו ש"ב מבינה) אשר המדות הם ז' וכל מדה כלולה מז' הרי מ"ט. אך המדות כלולים מב' בחי' חסד ודין (ובכל בחי' יש מ"ט) ולכן נמשך מזה מ"ט פנים טמא ממדת הדין ומט"פ טהור ממדת החסד. וזהו ב"ש וב"ה ב"ש לחומרא וב"ה לקולא ואלו ואלו דברי אלקים חיים ב"ש לחומרא ממדת הדין שהוא מ"ט פנים טמא וב"ה לקולא ממדת החסד מ"ט פנים טהור והלכה כב"ה דאחרי רבים להטות ואם רוב נשמות נמשכים ממדת החסד מ"ט פנים טהור ואומרים לקולא הלכה כמותן. וזהו ענין שבעה שבועות תספר לך. שהוא בירור נה"ב ז' מדותיה ועי"ז ממשיכים האור בז' מדות מ"ט פנים כו' כנ"ל. והמשכה זו הוא רק מבחי' מ"ט שע"ב לבחי' המדות עליונות כו'. ואח"כ ביום החמשים הוא חג השבועות שהוא התגלות שער החמשים. דהנה יש להבין למה נק' שבועות. כי באמת הוא אחר שבעה שבועות ואין ראוי לקרותו שבועות. והענין דבחג שבועות הוא התגלות שער החמשים שכולל כל המ"ט שערים. כמארז"ל רגלי החיות כנגד כולן קרסולי החיות כנגד כולן שנקודה ובחי' א' מעולם העליון כולל כל עולמות התחתונים. וכך בחי' שער החמשים כולל כל המ"ט שערים. ולכן החג שבו הוא התגלות שער הנו"ן הכולל כל המ"ט שע"ב שהוא שבעה שבועות נק' שבועות ע"ש שבו נכלל כל השבועות שהוא המ"ט שערים כמו שהם נכללים בשרש כו' ולכן הי' אז דוקא מ"ת. ולפי מה שנת' ע"פ וידבר (בפ' יתרו) י"ל כי ספה"ע המשכת מ"ט שע"ב בחי' אלו ואלו דא"ח אבל שבועות המשכת שער החמשים היינו בחי' הלכה כו' ע"ש:

ב **ולהבין** מהו לשון מתן תורה. הנה ארז"ל (ב"ר פ"ו) ג' דברים נתנו מתנה בעולם תורה ומאורות וגשמים כו'. פי' עולם הוא ו"ק דאצילות שהוא שרש העולם. דהנה עולם הגשמי הוא מעלה ומטה מזרח ומערב צפון ודרום. ושרשם הוא ששה קצוות עליונות חסד וגבורה כו'. וזהו מארז"ל (תענית ג' ב') כשם שא"א לעולם בלא רוחות כו'. וכן שנה ונפש נמשכים ג"כ מששה מדות כמארז"ל (סנהדרין צ"ז) שית אלפי שני דהוי עלמא כו'. ובנפש הוא ששים רבוא ונמשכים מששה מדות. הרי דשרש עפ"כ הוא במדות. ולכן כל האתעדל"ת אין יכול לעורר כ"א במדות אבל לא למעלה מהמדות. ולכן גם האבות שהיו מרכבה היינו רק לבחי' המדות והמשיכו גילוי האור ששייך למדות. אבל יש בחי' אלפים שנה קדמה לעולם. ב' אלפין אאלפך חכמה אאלפך בינה שלמעלה מבחי' עולם ו"ק (פליאות חכ' סוכ"ע) ובחי' זו אין העולם יכול להמשיך באתעדל"ת כי אתעדל"ת אינו מגיע אלא בשרש העולם כנ"ל. והנה ע"ז כתיב כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. שזהו מתנה. כמו מתנה בנותנין לאדם הוא דבר שאינו אצלו ואינו יכול להגיע לזה בעצמו כמו"כ מה שה' נותן הוא דבר שאינו בעולם כלל ואין העולם יכול להגיע לבחי' זו באתעדל"ת. ומהו המתנה חכמה ותבונה ודעת שהוא בחי' אלפים שנה קדמה כו'. וזהו לשון ג' מתנות נתנו בעולם תורה ומאורות וגשמים בחי' א' עם חב"ד. אך מהו מפיו דעת זהו כמשל המבואר במדרש (ש"ר פמ"א סי' ג') מבן המלך. איני חפץ אלא מה שבפיך. והיינו כי מתנה יש לה הפסק. וכשהחכמה נמשכת למטה בעלמא דפרודא נעשה החכמה נפרד מחכמה עילאה דאצילות. וזהו מפיו דעת ותבונה כו' היינו להיות החכמה והתבונה והדעת מפיו כמו שהם למעלה באצילות בלי פירוד כלל. ומפיו דעת" כי דעת הוא התקשרות והתחברות עצמיות החכמה למטה בלי פירוד כלל. והנה למטה במשל יש מתנה והנותן המתנה שהוא למעלה מהמתנה. כמו כן למעלה החכמה ותבונה ודעת הוא המתנה והוא בחי' תורה. אך כי ה' יתן הוא הנותן המתנה נותן התורה והוא בחי' כתר תורה לשון כתרו את בנימין בחי' מקיף וסוכ"ע בשוה שלמעלה מסדר השתל' והוא הנותן המתנה וזהו כי ה' יתן חכמה כו'. וזהו שמ"ת הי' דוקא בשבועות כי מ"ת הוא ג' מתנות חב"ד הנ"ל ומי הוא הנותן הוא בחי' כתר עליון ולכן בשבועות שבו התגלות בחי' שער החמשים כתר תורה בו ביום נתנו הג' מתנות כו':

ג **אך** להבין והלא פעם ארז"ל שאינה ירושה לך. וכתיב תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב הרי שהתורה היא ירושה. הנה כתיב ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ. וצ"ל מהו ענין ירושה למעלה בשלמא למטה שייך שפיר בן יורש אב שהאב מת ואינו בעולם ונכנס הבן במקומו אבל איך שייך זה למעלה. והענין כי הנה בדרך וסדר השתלשלות כשנמשך איזו גילוי מעולם העליון לעולם שלמטה ממנו. הנה הגילוי הוא רק חלק עשירי בחי' מעשר. וזהו ענין אי"ק בכ"ר יחידות עשירות מאות כו' בי"ע. בעולם הבריאה מאות ונמשך בחי' עשירות ביצירה. וביצירה עשירות ונמשך בחי' יחידות בעשי' ועוה"ז. וזהו ענין מאה ברכות כדי שלמטה יומשך גילוי יחידות שהוא הארה אחת (וכמו משכל למדות רק חלק עשירי) וזהו רק בדרך המשכה. אבל יש עליות העולמות כמו בשבת שעולם התחתון עולה לעולם העליון ומלבישו לגמרי מכל צד. כמו הידוע שעולם היצירה עולם המלאכים עולה בבריאה. היינו שעולם היצירה מלביש כל עצמיות האורות דעולם הבריאה ועולם הבריאה עולה

למעלה

בכל הע"ס. ועי' בשע"ח דאף בבחי' מל' שבנעשי' עתיק מאיר שם א"ס שלא ע"י העלם ולבוש הפרסא. כי זהו הענין שהמל' בוקע הפרסא. אך מ"מ נתמעט האור הרבה וזהו מיעוט הירח). וזהו הוי זנב לאריות. ואל תהי ראש לשועלים. והנה רשב"י היה נשמה גבוה דאצי' ממש. ע"כ קרא רשב"ג לר"א בנו של רשב"י ארי בן ארי וכנ"ל בפי' הוי זנב לאריות. ורשב"ג אעפ"י שהי' נשיא ומנהיג לכל ישראל. החזיק את נשמתו שהוא משרש מל' דאצי' שיורדת למטה ונעשי' ראש לשועלים. וזהו הענוה שלו. וע"כ קרא לרבי בנו ארי בן שועל. ועתה יובן ענין וישתחו ישראל על ראש המטה ופרש"י שהשתחוה לשכינה. אבל פי' שכינה היא במל' שנעשי' עתיק לבריאה. שאזי נק' שכינה שמוכנת בתחתונים (כמ"ש בביאור ע"פ שחורה פ"ב). ופי' השתחוה לשכינה היינו שאעפ"י שיעקב בעל עולם האצי' דאיהו וגרמוהי חד כו' וממשיך המשכות אוא"ס ב"ה תוס' אורות. מ"מ כל ההמשכות היה ממשיך בבחי' מל' שנעשי' מקור לבי"ע (ועי' בד"ה ויאהב יעקב את רחל בת"א פ' ויצא). וזה ג"כ כוונת הגמ' תעלא בעידני' כמשנת"ל שהמל' נק' שועל. וזהו תעלא בעידני' בחי' מל' כמו שהיא בבחי' מקור הזמן. היינו מקור דבי"ע. שגיד ליה השתחוה לה יעקב שכל המשכותיו הי' דוקא למטה במל' שנק' עלמא דאתגליא. וזהו ג"כ ענין התפלה שנק' חיי שעה. אבל התו' נק' חיי עולם שהיא המשכות עצמיות אור א"ס באצי'. אשר אצי' הוא למעלה מהזמן. ואיהו וגרמוהי חד כו'. ושיהי' המשכת והתגלות אור א"ס שלמעלה מהזמן בבי"ע כמו באצי'. וזהו"ע עמל תורה שלמעלה מעמל שיחה (כי עמל שיחה היא ההמשכה מז"א למל' ומהמוחין השייכים להמדות. אבל ע"י התו' נמשך עצמיות המוחין. ועי"ז נעשה יחוד דזו"נ בשילוב אד' בהוי'). והנה כתי' לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל. שבחי' יעקב עבדי שנגד שם אלקי' יש עמל והו"ע אתכפי' ואתהפכא ע"י התפלה שנק' חיי שעה. אבל בחי' ישראל כי שרית עם אלקי' ורק בחי' עסק התורה חיי עולם שם אין שייך עמל כלל:

ד **וזהו** כי כאשר השמים החדשים עומדים לפני. פי' לפני דהנה כתי' לא יהי' לך אלהי' אחרים על פני. ונ"ל דמ"ת בשב"פ דבר ה' ועל כל דיבור פרחה נשמתן. איך שייך להזהיר על ע"ז גשמיות. והענין כמבואר ברמב"ם הלכות עכו"ם וחוקותיהם פ"א ענין דור אנוש שעבדו ע"ז לכוכבים ולשמש וירח כו'. שאמרו שצריך לחלוק כבוד לשמשים וזהו כבוד המלך עצמו. משא"כ כשאינו מכבד שרי המלך הוא כמחלל ומבזה כבוד המלך כו'. אך באמת טעו טעות גדול. כי הנה נוהג שבעולם שחולקים כבוד וגדולה לשר המלך. היינו כשהשר הוא במדינה שאין שם המלך. אבל כשהשר עומד אצל המלך אין לחלוק לו כבוד כלל כי לגבי המלך הכל טפלי' ובטלים. ואילו חולק כבוד להשר בפני המלך הוא חייב מיתה שעושה יש ודבר זולת המלך. והנה למעלה הלא אני הוי' לא שניתי ומלא כל הארץ כבודו. ולית אתר פנוי מיני'. א"כ הרי כל המלאכי' שלוחי השפע וכוכבי' וכל צבא השמים. הם כשר העומד לפני המלך. שאסור לחלוק לו כבוד. וזהו"ע ששת ימים תעבוד. וצריך להבין מה צריך ליתן היתר על העבודה. אך הענין כנ"ל לפי דלית אתר פנוי מיניה. וא"כ אם הי' עושה מלאכה הוא כמרים יד במלך. ע"כ צריך הכתוב ליתן היתר כי באמת פרסא מפסיק ומסתיר להיות נראה העולם יש. וע"כ מותר עשיית מלאכה. וזהו לא יהי' לך אלהים אחרים על פני. כלומר שהכל הוא על פני דלית אתר פנוי מיני'. וע"כ לא יהי' לך אלהים אחרים שלא יחשבו כ"א כטפל ובטל. ואעפ"י שצריך לעשות עסק ומו"מ מ"מ הוא רק בחי' כלי וסיבה לבד. והנה זהו לא יהי' לך ל' צווי. ויש עוד פי' לא יהי' לך לשון הבטחה כמו ואהבת ב' פי' כנ"ל. והענין דהנה כעת כתי' השמים כסאי. כמשל היושב על הכסא הוא רק השפלת אחוריו. וכך גם שמים עילאין נקרא כסאי שאין מאיר בהם עצמי' המוחין כ"א חיצוני' ואחוריים. אבל על לעתיד כתי' לא יהי' אלהים אחרים על פני. כ"א כמ"ש השמים החדשים עומדים לפני. לפני ממש בפנימיות ועצמיות המוחין דחו"ב כו'. כן יעמוד זרעכם ושמכם. מי נברא בשביל מי כו'. כי כל התגלות הנ"ל בשמים וארץ הכל הוא ע"י ישראל. וא"כ פשיטא שכל התגלות יהי' הכל בנש"י ג"כ וזהו כן יעמוד זרעכם ושמכם:

לדרוש וידבר הנ"ל

המוחין שייכים להמדות הו"ע גדלות ראשון דשבו"ת. נה"י דאו"א. ועצמות המוחין שאינם שייכים כלל להמדות הו"ע גדלות שני או"א עילאין חג"ת חב"ד כו'. ע' פע"ח שער התמ"ל פ"א. והקטנות ראשון הוא מחיצוני' נה"י דאו"א. וז"ע שו"א קנין א'. וענין אברהם קנין א'. כי שו"א ז"ג דאצי' מצד מע"ב לא האיר בהם כ"א בחי' קטנות ראשון חיצוני' נה"י דאו"א (ומ"מ נק' קנין לפי שהוא מהמוחי' כו'). משא"כ האבות שנק' זיוותני עולם שהאירו ו"ק דז"א בתוס' אורות. היינו שהמשיכו התגלות מוחין דגדלות ראשון שמפנימי' נה"י דאו"א. וז"ע אברהם קנין א' שלמעלה מבחי' שו"א קנין א'. והנה בפי' אל שדי יש שני פי'. ל' שאמר לעולמו די. והב' ל' די סיפוקא דכולא. והריקותי לכם ברכה עד בלי די. והיינו כי ש' אל שדי הוא ביסוד אימא (ע' בה"ז פ' ויצא) ויש בזה שני בחי' חיצוני' ופנימי'. קטנו' שמות אלקים. וגדלות שמות הוי' כו'. וז"ע הב' פי' הנ"ל. אך השלשה קנינים הוא מוחי' דגדלות שני חג"ת דאו"א למעלה מסדר השתל' כו' והתגלות זו הוא רק על ידי מ"ת. וזהו"ע ואהי' אצלו אמון:

עי' ע"פ ויתן אל משה פ"ג בענין לריח שמניך. ולפמ"ש שהמשכתם הי' מוחין דגדלות א'. נ"ל איך נק' זה רק ריח לבד מהעלמות הלא הם מוחין גמורים ונק' שמות הוי'. ונ"ל שיובן בטעם מ"ש בפע"ח שער התמ"ל מה שבמוחין דגדלות בשניהם שמות הוי' כי בב' מוחין דגדלות בשניהם טפות ממוחין דאו"א ממש (ר"ל מג"ר). ולכן אפ"ל שבגדלות ראשון הטפות אינן עצמי' ממש כמו בגדלות ב'. ולכן נק' זה ריח שמניך ריח לבד:

לבושה זכה אור מקיף בכל מאדך. ועי' בד"ה ראה ריח בני כו':

ב **ולהבין** היטב מה שממשיכי' התגלות מוחין חדשים ע"י שלשה דברים אלו. הנה כתי' ונגולו כספר השמים. ופי' בזהר (שמות ט"ו ע"ב) ונגולו לשון גילוי כמו שפותחים ס"ת ומתגלים האותיות כך פי' ונגולו כספר כו' שימשיכו התגלו' אור בתוך השמים. והנה פי' הפשוט וכ"ה בפרקי דר"א דונגולו הוא כמ"ש גולל אור מפני חשך. או כמ"ש וגללו האבן מעל פי הבאר. וכן גלילת הספר. שכולם ענין ובחי' הסתלקו' והעלם. וכך פי' ונגולו כספר כו' שהוא הסתלקות והעלם בחי' שמים עילאין למעלה מעלה כו'. ופי' זה הוא ממש היפך פי' הזהר. דלפי פי' הזהר הוא שימשיכו התגלו' אור בתוך השמים מלמעלמ"ע. ולפי' פרקי דר"א הוא העלאת והסתלקו' שמים מלמטה למעלה כו'. והענין דהנה ארז"ל (זח"ג קל"ד ע"א) הכל תלוי במזל אפי' ס"ת שבהיכל. פי' ס"ת הוא מדת תפארת. כמ"ש באדם השלישי כו'. והיכל הוא שם אד' בגימט' היכל. וענין ס"ת שבהיכל הוא יחוד תפארת ומלכות. אשר יחוד זה תלוי במזל עליון. ע"ד אע"ג דאיהו לא חזי מזלייהו חזי שהוא לשון יזל מים מדליו. בחי' מקור הנשמה שמזיל ומטיף שפע ואור לבחי' הנשמה הנמשכת ויורדת להתלבש בגוף כו'. וכתי' ונוזלים מן לבנון. לבנון הוא בחי' אור הכתר עליון דאצי'. והמשכת והתגלו' מאור הכ"ע בח"ע ראשי האצי' נק' ונוזלים מן לבנון. וכמ"ש בזהר (ח"ג ר"ל ע"ב) אבא יונק ממזלא בחי' שערות דמו"ש כו'. והנה יחוד תפארת ומל' הוא ע"י המשכת מוחין חדשים מאו"א שפרש המשכה זו ממזלות דא"א. וזהו הכל תלוי במזל כו'. והנה כדי להיות המשכת מוחין חדשי' בז"א אשר פרש המשכה זו ממזלו' דא"א צ"ל תחלה עליו' והסתלקות המדות עליונות דז"א מלמטה למעלה כי כל המשכה מאור א"ס ב"ה א"א להיות כ"א ע"י העלאה תחלה. וזהו ענין עבודה שהוא למס"נ באחד. עליות הנפש ליכלל וליבטל לגמרי באוא"ס. וזהו בכל מאדך בלי גבול. ועי"ז גורם ג"כ למעלה עליות והסתלקות המדות עליונות ליכלל וליבטל באוא"ס השורה בח"ע. וע"י עלי' והסתלקו' זו נמשך אח"כ המשכה והתגלו' אוא"ס מלמעלמ"ע כו'. כמו ענין גולל אור מפני חשך. הנה אח"כ נמשך להיות חשך מפני אור. וכמו ענין השינה הסתלקו' המוחין בעצמו' מקור השכל עי"ז נמשך. אח"כ מוחין חדשים. וגם הנה ידוע שע"י הצמצום ומקו"פ שהאור נכלל במאור בבחי' העלם הנה עי"ז נמשך אח"כ התגלו' והארת הקו כו'. וכמו"כ ע"י עליו' והסתלקות וביטול המדות דז"א בח"ע. ע"ד שחורה אני. אזעירת גרמאי בחי' נקודה הדא כו' חוכמא דלית בה חוורא ונת' בביאור ע"פ במדבר דהיינו שנסתר כל פרצופה ונשאר רק בחי' כתר מל' שהוא הרצון ליבטל לגמרי בא"ס כו'. ועד"ז הוא ג"כ העלא' מ"ן דז"א בבחי' כתר שבו ליבטל לגמרי (ועי' סד"ה חכלילי כו'. וע"פ והר סיני מענין עשן הכבשן) ועי"ז נמשך אח"כ המשכת והתגלו' אור א"ס ב"ה השורה בעצמו' המוחין דחו"ב כו'. והמשכה זו מלמעלמ"ע הוא על ידי תורה ומצות. וזהו"ע ג"פ קדוש. הקדוש הא' הוא כמ"ש בזהר (אמור צ"ג ע"א) עד דאסתלק וי"ו רזא דשמים עילאין לעילא כו' כדין ההוא קדש בגו ואקרי קדוש כו'. וקדוש הב' הוא ההמשכה ברוחניו' ע"י עסק התו' ועיקר ההמשכה הוא ע"י הדיבור בתו' דוקא. כמ"ש וידבר כו' לאמר. כי דבור מעורר למעלה מאד כמ"ש מי שם פה לאדם הלא אנכי הוי'. שבחי' פה ודיבור האדם העליון נמשך מבחי' אנכי עצמיו' אוא"ס כו'. וקדוש הג' הוא ההמשכה למטה בגשמיו' ע"י קיום המצו' כו':

ג **ומעתה** י"ל ענין אדם לעמל יולד איני יודע אם לעמל שיחה אם לעמל תורה (לעמל ר"ת ללמוד ע"מ לעשות. כך איתא בספרים). הנה התפלה נק' שיחה כמארז"ל (בגמרא ע"ז ז' ע"ב) אין שיחה אלא תפלה כמ"ש ויצא יצחק לשוח. וכתי' תפלה לעני כי יעטף ולפני ה' ישפוך שיחו. וארז"ל (שבת י' ע"א) מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה שהיא התפלה. הנה שעה הוא הזמן כי שרש התהוות הזמן הוא מבחי' רו"ש דכתי' והחיות רצוא ושוב הסתלקות והתפשטות. ומתנועה זו שהו"ע קדימה ואיחור נמשך הזמן. וזהו שעה לשון הפנה והסתלקות חיות הראשון ונמשך ופונה חיות חדש ומזה נמשך הזמן. והנה בתורה מצינו ענין הזמן במדת מלכות דאצי' כמ"ש מלך מלך וימלוך עבר הוה ועתיד. כי מל' דאצי' היא מקור דבי"ע. אשר הנבראים דבי"ע הם בבחי' זמן ממש. שביום אומרים קדוש. ובלילה אומרים ברוך. ובחי' מל' שהיא מקור דבי"ע היא בבחי' מקור הזמן. ע"כ שייך בה מלך מלך כו' עבר הוה כו'. אבל בבחי' אור א"ס שלמעלה מבחי' מל' לא שייך שום זמן כלל ונק' הוי' הי' הוה ויהי' הכל כאחד כו'. והנה ענין התפלה הוא להמשיך המשכת אוא"ס שלמעלה מהזמן בבחי' מל' מקור הזמן דבי"ע. כי י"ב ברכות אמצעות הם כנגד י"ב צירופי הוי' המאירים בי"ב שעות. ולכן נק' שעות כנ"ל. וע"י י"ב ברכות ממשיכי' התגלות י"ב צרופי הוי' בבחי' מל' מקור הזמן. וזהו"ע ברכת השנים. כי שנה זמן הוא במל'. ולכן נק' התפלה חיי שעה פי' שהוא המשכת והתגלות אוא"ס בבחי' שעה וזמן שהוא בחי' מל' מקור דבי"ע כו'. וביאור ענין חיי שעה. הנה כתי' וישתחו ישראל על ראש המטה. וארז"ל בגמ' (מגילה ספ"ק) תעלא בעידנא סגיד לי'. ורש"י ז"ל פי' הפך עצמו לצד השכינה מכאן אמרו שכינה שורה מראשותיו של חולה. ויעקב השתחוה לשכינה. [ועי' בפנים יפות עה"ת שפי' דאין זה היפך פי' הגמ' שיעקב השתחוה ליוסף כו' יעו"ש]. ויובן בהקדם מאמר רשב"ג לרבי בנו (ב"מ פ"ד ע"ב) אתה ארי בן שועל והוא (היינו ר"א בר"ש בן יוחאי) ארי בן ארי. וזהו ענוות שלו שהחזיק א"ע בבחי' שועל נגד רשב"י. והענין כמארז"ל במשנה (אבות פ"ד מט"ו) הוי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים. דהנה כתי' מלכותך מלכות כ"ע. מלכותך הוא בחי' מל' כמו שהיא נכללת למעלה באצי' ואינה יורדת בבי"ע. והנה באצי' איהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון. וזהו זנב לאריות כי מל' היא בחי' האחרונה סופא דכל דרגין דאצי'. ובחי' מלכות כל עולמים היא בחי' מל' היורדת בבי"ע ונעשית עתיק וזהו ענין ראש לשועלים. ובחי' זו נקרא מיעוט הירח כמ"ש בע"ח (היינו שאין מאיר בה הקו מאור א"ס ב"ה כ"כ כמו כשהיא באצי'. דאז איהו וגרמוהי חד בה כמו

בכל

צריכה לימוד. והיינו שמותרות ונובלות שלו מלובש ג"כ חכמה נפלאה. דהנה כתי' בלוים (במדבר ח' ז') והעבירו תער על כל בשרם. וגם שער באשה ערוה. ובנזיר כתי' קדוש יהי' גדל פרע שער ראשו. והיינו לפי שהנזיר מדרגתו גבוה מאד מאד. ע"כ גם בשערות שלו יש קדושה נפלאה ועצומה ועד"ז ענין שיחת חולין של ת"ח כו' שמ"מ מלובש בהם בחי' חכמה וכעד"ז למעלה בעש"מ אעפ"י שהם מלין דהדיוטא ושיחת חולין. מ"מ מלובש בהם מחכמתו ית'. אך רק מבחי' נובלות ואחוריים דח"ע כו'. והנה כתי' (דברים כ"ו י"ז) את ה' האמרת היום. שצריך לעשותו אומר. כי מתחלת הבריאה כי חפץ חסד. אבל כעת צריך להמשיך ירידה והמשכה זו להיות התלבשות חיצוניות חכמתו בעש"מ. וזהו ע"י התפלה שנק' שיחה וזהו"ע עמל שיחה שיש בזה עמל. אבל עמל תורה הוא להמשיך התגלות עצמו' ח"ע. וע"כ נק' המשכה זו חיי עולם (עולם הוא ז"א ו"ק שבאצ"ה מלובש בו מוחין). וזהו פי' ומדברך נאוה דקאי על דיבור התורה שצ"ל ע"ד ודברי אשר שמתי בפיך כו'. שאז נק' מדבר שנדבר ממילא כו'. והנה ע"י עסק התורה נעשה תיקון ויחוד המדות עליונות להיותם בהירים ומאירים התגלו' אור א"ס כו'. וזהו ומדברך נאוה. וזהו ג"כ פי' הפסוק במדבר הזה יתמו ושם ימותו היינו שע"י המדבר נעשה התמימות והשלימות. כי מצד מע"ב כתי' אשר ברא אלקים לעשות. ואמרו רז"ל לתקן כמו שנתבאר לעיל בפי' מ"ש וגם שמים לא זכו בעיניו. אבל ע"י עסק התו' מזככים המדות כל' רז"ל הבא לטהר כו'. וזהו ענין תמתי שעושה אותי תמים כו'. וזהו במדבר הזה יתמו. ושם ימותו היינו כמארז"ל (גיטין נ"ז ע"ב) אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. כי התורה עצמה היא המשכת ח"ע. והנה באמת גם ח"ע אין ערוך לגבי אוא"ס בעצמו וכמ"ש (תלים ק"ד) כולם בחכמה עשית כו'. וכדי להמשיך אוא"ס בח"ע ע"ד מארז"ל (ע"ז ג') הקב"ה יושב ועוסק בתורה כו' הוא ע"י מס"נ דוקא. וזהו ענין ונגלו כספר השמים שהוא העלאת המדות בביטול ממש לאוא"ס ב"ה. וזהו ושם ימותו הוא למס"נ באחד כדי להמשיך אוא"ס בתורה דמה"נ (שהו"ע תמתי שבדרוש דאני ישנה. כדי למלאו' כל הפגמים). ובזהר פי' ושם ימותו על נפילת אפים. והענין כי נפ"א הוא בחי' עני שחשוב כמת. פי' עני הכנעה וביטול. והנה כתי' ואל זה אביט אל עני ונכה רוח כי יש אתעדל"ע ע"י אתעדל"ת שהו"ע עסק התו' כנ"ל. אבל יש אתעדל"ע שבלתי אפשר להמשיך כו' ורק בהמשכה זו הוא אל עני ביטול היש. וזהו שנז' מעלת משה והאיש משה עניו. וזהו דפי' ושם ימותו הוא נפ"א שעי"ז ממשיך המשכת אתעדל"ע שלמעלה מהאתעדל"ת כו':

ביאור על הנ"ל

כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני כן יעמוד זרעכם ושמכם (ישעי' ס"ו). הנה כתי' (דברים י"א כ"א) כימי השמים על הארץ. וארז"ל (ילקוט עקב רמז תתע"ב) מי נברא בשביל מי הוי שמים וארץ לא נבראו אלא בשביל ישראל וחיים וקיימים לעד ולעולמי עולמים ישראל עאכו"כ. הנה כתי' וגם שמים לא זכו בעיניו. ופי' בזהר (ויגש ר"ו ע"א) למעליותא כמו עד"מ מי שיש לו כלי חביבה הרבה. הנה מצד החביבו' לא הוכשר בעיניו מעשה הכלי כ"א שמתקנה כל שעה להיותה נאה יותר. וכן האב שמשתעשע בבנו יחידו. הנה מצד שהוא חביב לו מאד לא הוכשרו מעשיו בעיניו. כ"א שמדריכו ומלמדו להיות מעשיו וחכמתו יותר טובים. וכעד"ז למעלה הנה שמים הוא בחי' עליונה וגבוה הרבה כי שמים הוא אש ומים מדות דאצי'. ועוד נק' שמים לשון שומא ששמים מעשיהם של בריות (מ"ר בראשית פ"ד סי' ט') להיות האתעדל"ע לפ"ע האתעדל"ת. ומצד חביבותם על המאציל ית' הנה לא זכו בעיניו. ולכן כתי' כונן שמים בתבונה. כונן הוא ל' הוה ותמידיות שבתמידיות הוא כונן ומתקן ומזכך אותם ע"י תבונה. ועפ"י לשון קבלה הוא המשכת מוחין חדשים לז"א. ולהבין מעט מזעיר מהו ענין המשכת מוחין. הנה יש ב' בחי' חכמים ונביאים. והנה יחזקאל הי' נבואתו בנו"ה דיצי' והיינו באצי' המלובש ביצי'. ומשה הי' נבואתו באצי' שמאיר בבריאה ולכן כתי' ולא קם עוד נביא כמשה. אבל באצי' עצמו כתי' כי לא יראני האדם וחי. והרי אנו רואים בזה"ק ברשב"י השיג כל אורות עליונים דאצי' ולמעלה מעלה מאצי' כו'. והענין כי נבואה הוא ענין ראיה השגת המהות. וע"כ באצי' עצמו שהוא עצמות אלהותו ית' כתי' כי לא יראני כו'. אבל מדרגת חכמים רשב"י והאריז"ל הוא רק להשיג המציאות. וע"כ יוכל להשיג עד רום המעלות. ונמצא מובן ענין חכמה ושכל שלמטה בנבראי' הוא רק להשיג המציאות ולא המהות. אבל המשכת מוחין חב"ד בז"א דאצי' הו"ע השגת המהות. כי בג"ר חב"ד הוא התגלו' מהות אור א"ס ב"ה כ"א כפי בחינתו ומדרגתו אבל הוא התגלו' המהות דא"ס ב"ה ולא המציאו'. וזהו"ע המשכת מוחין חדשי' בז"א התגלו' מהות א"ס ב"ה כו'. וזהו כונן ל' הוה ותמידי' כי לפי שהתגלו' זה הוא מא"ס ע"כ יכול להיות השגו' חדשות בעילוי אחר עילוי עד אין קץ (וע"י המשכו' מוחין אלו הוא כונן ומתקן ומזכך אותם. כי להיות מה שמצד חביבותם על המאציל לא זכו בעיניו. היינו לפי שאינם בתכלי' הביטול האמיתי כו'. ולכן הם מסתירים על אמיתית אור א"ס אחד האמת שאין עוד מלבדו ואין זולתו כמ"ש בתניא פל"ה. וזהו לא זכו. וע"כ ע"י המשכו' מוחין חדשי' מעצמיו' חב"ד ממש כמש"ל בענין שלשה קנינים. אשר חב"ד הוא השגת מהות אור א"ס ממש איך שאין עוד מלבדו כו' כ"א כפי בחינתו. חכ' בבחי' ראי'. ובינה בבחי' שמיעה כו'. והתגלו' אור השגה זו נמשך בהתגלו'. וע"כ עי"ז נתקנים שיהי' בתכלי' הביטול והתכללו' אמיתי ונעשים זכים ומאירי' כלים לגילוי אמיתי' א"ס. וזהו כונן שמים בתבונה). וזהו"ע לנטוע שמים וליסוד ארץ. שהוא המשכת מוחין חדשי' בז"א ע"י ואשים דברי בפיך ובצל ידי תומ"ל. וכמארז"ל על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה וגמ"ח. וזהו ענין שמן זית זך. דקאי על התורה שנק' שמן זית זך כ"ב אותיות וה' כפולות. וזך היינו היפך בחי' שמים לא זכו בעיניו כ"א להיות זכים מאירים ובהירים. כמ"ש השמים מספרים כבוד אל. ואיתא בזהר מנהרין ומנצצין (ואומרים זה בשבת) וההעלאה צריך ג"כ להיות ע"י קטרת לבונה

להיות נראה עולם כמנהגו כו'). והתהוות עולמות הנבראים בבחי' יש ודבר והתחלקות עצום הוא מפני שבשרשם ומקורם מדות עליונות דאצי' הם בבחי' יש קצת כו':

והנה ע"ז כתי' אשר ברא אלקים לעשות ואחז"ל (מ"ר בראשית פי"א סי' ז') לתקן. כל מע"ב צריך תיקון. והיינו לתקן ולזכך המדות עליונו' שיהיו בתכלית הביטול והתכללות האמיתי. וזיכוך זה הוא ע"י המשכת והתגלות שלשה קוים הנ"ל. שהוא אור ג"ר עצמיות חב"ד שבתורה בהם עצמו' אור א"ס ב"ה. וע"י המשכה והתגלות זו יהיו המדות זכים ובהירים לגלות אלהותו אור א"ס ב"ה. אשר קמיה כלא חשיב. למטה בעולם הפירוד שיתכללו והיו לאחדים כו'. שע"י תיקון בחי' וגם שמים לא זכו נעשה עי"ז ממילא תיקון בחי' ומשם יפרד דבי"ע. וזהו ענין כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה. (והחילוק שבין הביטול והתכללות המדות דאצי' מצד המוחין הנטועי' בהם במע"ב. לבחי' הביטול והתכללות אמיתי ממש ע"י התגלו' ג' קוים עצמיות חכמה עילאה שבה מלובש אור א"ס כו'. אפשר יובן ממ"ש בלק"ת פ' אמור בביאור ע"פ והניף רפ"ג. וע' במש"ש והיינו ענין שם מ"ה מלגאו כו'. השראת אוא"ס בשם מ"ה דחכמה. ולכן איהו אורח אצי'. שמקשר ומחבר כו' בהתכללו' גמור ואמיתי עכ"ל. ובפ' בלק בביאור ע"פ מי מנה פ"א ופ"ג בענין עפר יעקב שהינו בגדר מספר כלל שהוא בחי' ז"א דאצי' כשמאיר בו עצמו' שם מ"ה ואזי נעשים זכים ובהירים. שיאיר בהם אוא"ס הפשוט בהתגלות. וע' עוד מזה בלקו"ת ד"ה אם בחרת קדמה כו' פ"ג. וכן מהג"ה (שלא נדפס) מבואר שמהמוחין דז"א המלובשים בו בתמידיות (שע"י מוחין אלו הוא בחי' תיקון והתכללות) יוכל להיות יניקת ק"נ דאצי' שהו"ע הבהרת. אבל ע"י התגלו' מוחין עליונים יותר מעצמיות שם מ"ה אזי לא יוכל להיות עוד ענין הנגעים. וזהו ענין שמצד מע"ב לא זכו. וע"כ ע"י ג' קוים הוא עיקר הזיכוך כו'):

ד **וזהו** ענין לנטוע שמים וליסוד ארץ. שמבואר לעיל הקושיא הלא שמים וארץ נטועים ועומדים כבר מבימ"ב וע"פ הנ"ל יובן. שמצד מע"ב כתי' וגם שמים לא זכו בעיניו. וצריך לזככם ולתקנם ע"י המשכת שלשה קוים. וזהו ג"כ ענין לנטוע שמים. אך המשכה והתגלות זו הוא ע"י ואשים דברי בפיך בחי' תורה ובצל ידי כסיתיך קיום המצות. וכמאחז"ל על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועבודה וגמ"ח. עבודה בחי' ק"ש למס"נ באחד. שהוא העלאת הנפש באהבה וכלות הנפש ליכלל וליבטל בעצמות א"ס ב"ה כמ"ש (תלים ע"ג) מי לי בשמים כו' כלה שארי ולבבי. והנה עי"ז גורם גם למעלה להיות עליות והסתלקות המדות עליונות בבחי' ביטול והתכללות באוא"ס הבורא ב"ה. וזהו אחד שהח' וד' עולים ומסתלקים לבחי' אלופו ש"ע כו' בחי' אאלפך חכמה. וע"ז כתי' (ישעי' ל"ד ד') ונגולו כספר השמים. והנה עבודה הוא העלאה מלמטה למעלה אבל ע"י התורה נמשך המשכה והתגלות בתוך המדות כו'. דהנה כתי' (עמוס ט' ו') הבונה בשמים מעלותיו ואגודתו על ארץ יסדה וע"ז אחז"ל (סנהדרין צ"ט) כל העוסק בתורה לשמה כאילו בנה פלטרין של מעלה ושל מטה. פי' מעלותיו הוא כמ"ש (תלים נ"ה) השלך על ה' יהבך. וכתי' (ש"א א') ותתפלל על הוי'. וכתי' (תלים ק"ח) כי גדול מעל שמים חסדך. פי' על ה' הוא למעלה משם הוי'. כי שם הוי' שמהוה עולמות הוא בחי' המדות עליונות. אבל ג' מוחין חב"ד הכלולים באוא"ס ב"ה ואינם שייכים להעולמות הם נק' על הוי'. וכן על שמים חסדך כו'. וזהו הבונה בשמים מעלותיו להמשיך בבחי' שמים התגלות עליותיו על הוי'. שהם ג' בחי' חב"ד כנ"ל. ועי"ז אח"כ ואגודתו על ארץ יסדה. שיהי' התגלו' זו ג"כ למטה בבחי' ארץ עליונה. (אגודה התכללות חג"ת יחד. ואגודתו על ארץ הו"ע יסוד זו"נ) ע"י המשכת המוחין מבחי' על שמים כו'. וזהו שעש"מ מתחילים בבי"ת בראשית. ועשה"ד מתחילים באל"ף אנכי כו'. כי בי"ת הוא בחי' ח"ע כמ"ש (משלי כ"ד ג') בחכמה יבנה בית. והיינו שמקור ההמשכה הוא רק מחכמה דאצי'. וע"כ אין נמשכים עצמו' המוחין בהתגלו' כ"א המוחין ששייכים להמדות כנ"ל. אבל עשה"ד שמתחילין באל"ף היינו שמקור ההמשכה הוא מבחי' אלופו ש"ע בחי' כתר עליון שלמעלה מחה"ע. ע"כ נמשכי' ע"י התורה עצמו' המוחין ממש בהתגלו' בתוך המדו'. וזהו וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר. כי יש ד' בחי' דצח"מ. דומם הוא בחי' אותיות וצומח הוא המדות חי הוא השכל כמ"ש (קהלת ז' י"ב) החכמה תחי'. מדבר הוא מקור השכל ונק' כח המשכיל ששם כלולים מקור ושרש האותיות כמ"ש בהגה"ק. והנה עש"מ שמקור ההמשכה הוא מבחי' ח"ע נק' אמירה. אבל עשה"ד שמקור ההמשכה מעצמותו ית' שלמעלה מהחכמה נק' דיבור. והנה עש"מ מכוונים כנגד עשה"ד ומקבלי' מעשה"ד. וזהו וידבר לאמר. שיהי' גילוי בחי' מדבר שהוא אור הכתר באמירה בחי' ח"ע כדי שיהי' התגלו' עצמו' חכמה עילאה ממש בתוך המדות עליונות כו'. וזהו אשר הוצאתיך מא"מ. כי ע"י המדות עצמן נמשך מצרי' וגבולים. היכלו' ורקיעי' המגבילי' ומסתירי' להיות פירוד והתחלקות. אבל ע"י מ"ת שנמשך התגלו' עצמו' המוחין בתוך המדות עי"ז מזדככים להיות מאירי' ובהירי' התגלו' אור א"ס גם למטה וזהו ענין יצ"מ. וענין גמ"ח כי כל המצות נק' צדקה כמו הצדקה שהיא רק להחיות רוח שפלים. כך המשכות אור א"ס ע"י קיום המצות הוא צדקה כמ"ש (תלים קמ"ה) צדיק ה' בכל דרכיו. וכתי' (בראשית י"ח י"ט) ושמרו דרך ה' לעשות צדקה כו'. והנה כתיב (ישעי' ס"ג א') אני מדבר בצדקה. פי' כי יש ב' בחי' אני ואין. אין הוא כמ"ש (איוב כ"ח י"ב) והחכמה מאין תמצא בחי' סוכ"ע. ואני הוא בחי' מלכות ממכ"ע. ושיהי' אני מדבר שהוא המשכת והתגלות כתר עליון בבחי' מל' זהו ע"י צדקה. ונמצא מבואר דרך כלל. עבודה הוא בחי' העלאת המדות ליבטל באור א"ס ב"ה מלמטלמ"ע. ותורה וגמ"ח הוא המשכת והתגלות עצמו' המוחין כנ"ל בתוך המדות מלמעלמ"ט:

ועפי"ז יובן מה שאחז"ל (סנהדרין צ"ט ב') ע"פ אדם לעמל יולד. איני יודע אם לעמל שיחה. אם לעמל תורה. כי הנה איתא בזהר שעש"מ נק' מלין דהדיוטא והיינו לפי שנמשך מהם למטה התהוו' יש ודבר. ופי' עמל שיחה הוא ע"ד מאחז"ל (ע"ז י"ט ע"ב) שיחת חולין של ת"ח

צריכה

נקראים ספירות הבנין. משא"כ בחי' ומדרגת חכמה עילאה שייך אפי' עד שלא נשה"ע כמו שהוא אתה ה' לבדך ואין עוד מלבדו שייך ג"כ הכי ולא בחכמה ידיעא מנין ולא בבינה ידיעא כו'. וז"ש בזהר (אמור נ"ד ע"ב) קדם מלה בגרמיה. והנה האבות היו מרכבה רק להתגלות מדותיו ית' אשר הם שייכים להעולמות (והיינו שהם ברם הים והגבול דבי"ע) אבל הבחי' שלמעלה מהמדות הנ"ל והוא בחי' ח"ע המיוחדת בעצמי' אור א"ס לא המשיכו כלל ע"י עבודתם. אבל ע"י מ"ת נמשך התגלות עצמי' ח"ע ממש להאיר בתוך המדות עליונות (עד"ה הוא אהרן ומשה):

ב **וזהו** ענין שלשה קנינים שהוא המשכת והתגלות ג' ראשונות כח"ב או חב"ד אשר הם למעלה מהמדו' ואינם שייכים כלל להעולמות כ"א כלולים בעצמיו' אור א"ס ב"ה. ולהיות שהתגלו' זו במדות הנ"ל הוא מעצמו' חב"ד ממש שלמעלה מסדר השתלשלו' עו"ע (שחיצוני' עליון מתלבש בתחתון. ע' בד"ה להבין מ"ש בהגדה מלה כו') ע"כ נקראים קנינים (כי קנין הוא יציאה מרשות לרשות בלי שום שינוי כו' כמ"ש במ"א). ולפי זה צריך להבין מה שאיתא בגמ' שמים וארץ קנין אחד הלא שמים וארץ הם מדות הנאצלות שייכי' להעולמות ואיך נקרא זה קנין. והענין כי שמים וארץ הם כללות כל הנבראים כמ"ש השמים וכל צבאם הארץ וכל אשר עליה. ובודאי שמלובש בהם מחכמתו ית' וכמו שאנו רואים למטה חכמה נפלאה בהילוך חמה ולבנה כוכבים וגלגלים וכן בארץ יש חכמה נפלאה. וכן כתי' (משלי ג') ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה. וכתי' בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ ות"י בחוכמתא. אך היינו רק החכמה שמתלבשת במדות. וכמו עד"מ למטה יש ב' בחי'. עצמות המוחין. והארת המוחין ששייך למדות. וכעד"ז למעלה שעצמו' ח"ע כלולה ומיוחדת באור א"ס ב"ה כמו שאתה ה' לבדך ולמעלה משבחי' מדות ועולמות. וחיצוניות המוחין מתלבשים בהמדו' (ע' בסידור שער התפילין מענין זה). ובחי' חכמתו ית' שמלובש בשמים וארץ הוא רק חיצוני' המוחין המתלבשי' במדות. ולכן בספרי לא נחשב שמים וארץ לקנין מפני שאין מלובש בהם מעצמו' המוחין חב"ד. ובגמ' נחשב שמים וארץ ג"כ לקנין מפני שעכ"פ מלובש בהם הארת המוחין כו'. וענין אברהם קנין אחד. הנה אברהם הוא כהן כמ"ש (תלים ק"י) אתה כהן כו' וכתי' (בראשית י"ד י"ח) והוא כהן לאל עליון (ע' נדרים ל"ב ע"ב). וענין הכהן שבבהמ"ק הוא מחבר העלאת מ"ן מהקרבנו' אל המשכת מ"ד שנמשך מעצמו' המוחין כו'. וכן אברהם שנק' כהן היינו שהוא מחבר הארה מהשלשה קנינים להאיר בתוך המדות עליונות. וזהו אברהם קנין אחד (וקנין זה דאברהם הוא למעלה מהקנין דשמים וארץ כי הקנין דשמים וארץ הוא מצד מעשה בראשית. ואברהם על ידי עבודתו המשיך הוס' אורות למעלה בהנ"ל המדות כו'. ולכן נק' זיותני עולם. וע' בד"ה משה ידבר. ובד"ה ועשית חג שבועות פ"א ע"ב היטב וע"ש עוד פ"ב ופ"ג. אך המשכה זו היא רק הארה מעצמו' המוחין. ומ"מ הוא למעלה מקנין דשמים וארץ שהוא רק המוחין ששייכי' להמדו' וע' בסידור בשה"ת הנ"ל. ופי' אל שדי הוא שדי שברכותיו כו' הארת א"ס. אבל השלשה קנינים הוא המשכת והתגלו' עצמו' המוחין ממש במדות הנ"ל. והמשכה והתגלות זו הוא רק ע"י מ"ת שאין זה ביכולת האבות להמשיך ע"י עבודתם התגלות זו. כמ"ש ע"פ חג שבועות בענין לריח שמניך. הריח מהעלמות השמן). וענין ישראל קנין אחד. כי מלאכים בקשו התו' לתקן בחי' וגם שמים לא זכו בעיניו. ובמלאכיו ישים תהלה. ולא נתנה להם לפי ששרשם הוא רק דבר ה' בחי' חיצוניות ע"כ אין יכולים להמשיך פנימי' ח"ע. משא"כ ישראל עצמ"ח בנים אתם כו' ע"כ יכולים להמשיך וזהו ישראל קנין אחד:

ג **וביאור** ענין המשכת שלשה קנינים ג"ר בתוך המדות עליונות הנה כתי' (איוב ט"ו) הן בקדושיו לא יאמין. ושמים לא זכו בעיניו כו'. שמים אש ומים הו"ג מדות הנ"ל. ונק' ענפין מתפרדין שחסד בחי' ומהות בפ"ע וגבורה בחי' ומהות בפ"ע. וזהו רק מפני שבמדות יש קצת יש. ע"כ נמשך מזה הפירוד והתחלקו'. כי ח"ע כח מה וביטול ע"כ היא בתכלית האחדות (וכידוע שנק' חיוהי אור כו' וע' בשה"ז ר"פ ויצא) משא"כ המדות שהם קצת בבחי' יש והתגלות ע"כ הם ענפין מתפרדין. ואעפ"י שכתי' לך הגדולה והגבורה כו' בחי' ביטול והתכללות הו"ג יחד שזהו עיקר עולם התקון. אך זהו רק מפני הארת החכמה שמאיר בהמדות ואיהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון ועי"ז הם בבחי' ביטול והתכללות. כי במדות דתהו הי' תוקף ותגבורת התגלות מדת החסד עד שלא היה יכול להיות כלול בה מדת הגבורה כלל. אך בתיקון מצד המוחין שמתלבשים במדות נעשה הביטול בכלי החסד שיוכל להיות כלול בה גם מדת הגבורה. ומ"מ עיקר הגילוי הוא חסד. והביטול נק' ביטול היש. וע"כ הם ענפין מתפרדין חסד בחי' בפ"ע וגבורה בחי' בפ"ע. זו התגלות מהות חסד וכלול בהעלם מדת גבורה. וזו התגלו' מדת גבורה וכלול בהעלם מדת חסד. משא"כ בחי' ח"ע אעפ"י שיש בתוכה ע"ס חסד שבחכמה וכו'. מ"מ אין בה שום התחלקות כלל ורק אחדות פשוט וכלולה באוא"ס הפשוט בתכלי' כו' ונק' חיוהי בחי' אור שלמעלה ממהות כלים כו'. והיינו לפי שביטול כלי החכמה הוא ביטול אמיתי שנבטלת מגדר מהות חכמה לגמרי עד שנכללת באור הפשוט כביטול והתכללות זיו השמש תוך מאור השמש כו'. וזהו ביאור ענין וגם שמים לא זכו בעיניו. לא כמו הח"ע כח מה ביטול מהות הכלי לגמרי. ולכן מאיר בה התגלות אור א"ס ב"ה הפשוט בתכלית. אבל המדות שהם בבחי' התגלות הכלים ונק' ענפין מתפרדין אינם זכים ובהירים. והם בחי' מסתירים לגבי האור הפשוט. ולכן נמשך מהם למטה התהוות עולם הפירוד כמ"ש (בראשית ב') ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. מחנה מכאל באהבה כו'. וכל חו"א אור אהבתו והשגתו מופרדת ומובדלת מאהבתו והשגתו של חבירו כמ"ש (יחזקאל א') וכנפיהם פרודות כו'. וכ"ז הפירוד והתחלקות עצום הוא מפני התהוותם בבחי' יש ודבר ממש. עד שמבחי' חיצוני' ואחוריים דקדושה נתהוה הקליפות וסט"א בחי' ד' ראשים וע' שרים. שהם בבחי' פירוד לגמרי נגד רצון ה' ואינם בטלים כלל כו'. (וזהו"ע עולם הזה שמקבל החיות ע"י לבושי ק"נ כמ"ש בתניא הם מסתירי' לגמרי

להיות

אנכי הוי' אלקיך שמבחי' אנכי נמשך להיות הוי' אלקיך יחוד העליון ונק' ביום חתונתו. זהו ענין המשכת גילוי ז' דרגין עילאין מדות דאצילו' מלמעלמ"ע שיהי' יחוד ו"ה כנ"ל שזהו פי' שבע ביום הללתיך לפי' הזהר פ' תרומה. וזהו שנק' חג שבועות שכולל ב' הבחי' שבע. היינו התחברות ויחוד דז' דרגין עילאין עם ז' דרגין תתאין שיהיו לאחדים ממש. והנה שבועות הוא עוד בבחי' עליונה יותר. כי מ"ע ימי הספי' הוא המשכת מ"ט שע"ב לברר ולזכך העומר דבחי' בהמה כנ"ל. ואח"כ בחגה"ש מתגלים המ"ט שע"ב כמו שהם כלולים בשער הנו"ן. ולכן נק' שבועות שהוא התכללות השבעה שבועות כמו שהם בשער הנו"ן. והנה כתי' (ישעי' י"א ט"ו) והניף ידו על הנהר בעים רוחו והכהו לשבעה נחלים. ואיתא בזהר (פנחס רנ"ג ע"א. אמור צ"ז ע"א) ע"פ וביום הביכורים דא נהר היוצא מעדן יובל שמו. שער החמשים. ונק' יובל ל' יובילו שי כו'. לפי שע"י שער הנו"ן מתגלה עצמות אוא"ס שלמעלה מסדר השתלשלות. ולכן נק' ביכורים ל' בכור שמתגלה שרש ומקור הנשמה כמו שבאמת יעקב הוא הבכור. ולכן בחי' והניף ידו על הנהר הוא בחגה"ש דוקא. ופי' והכהו לז' נחלים הוא המשכת התורה בחי' חצבה עמודיה שבעה אך הוא המשכת ז' נחלים על ידי שער הנו"ן. אשר המשכה זו מלמעלה מהשתלשלות:

והנה זהו בכלל. ובכל יום יש בחי' זו בפרט. שהו"ע ז' ברכות דק"ש. וק"ש עצמה. כי ז' ברכות דק"ש הם בחי' העלאת ז' היכלות דמלאכים מלמטלמ"ע. וכן גם באדם הוא בחי' העלאה דוקא בכל הז' מדות האהו"ר ורחמים. ליבטל במציאות לגמרי מההתבוננות איך כי בי"ה הוי' כו' כנ"ל שזהו פי' שבע ביום הללתיך כפי' האריז"ל. ואח"כ ק"ש עצמה הו"ע היחוד עליון. הוי' אלקינו יחוד הו"א הוי' אחד יחוד זו"נ. ולכן זהו כמו מ"ת כי פסוק שמע הוא קבלה על הדיבור דאנכי הוי' אלקיך. והוא המשכת גילוי ז' מדות דאצי' שיהי' יחוד ו"ה. והו"ע שבע ביום הללתיך כפי' הזהר. ונמצא שענין שבע ביום הללתיך הוא כענין שבע ברכות דכלה. שע"י הברכות מתירים ומכינים אותה ליחוד כו'. וכך בחי' כלה דכנס"י בחי' ה' אחרונה. כדי שתתייחד עם הוי"ו דשם הוי' הוא ג"כ על ידי הז' ברכות דק"ש שעי"ז מעלים אותה מלמטה למעלה כנ"ל. וזהו פי' ובשמו תשבע ב"פ שבע שהוא התחברות הז' דרגין עילאין בז' דרגין תתאין להיות כימי השמים על הארץ:

וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר. לכאורה מלת לאמר אין לה הבנה. ואינה כמו כל לאמר שבמקרא שפי' לאמר לזולתו. משא"כ בעשה"ד א"א לפרש כך שהרי כל ישראל שמעו ופב"פ דבר ה'. את אשר ישנו פה כו'. גם להבין ענין מ"ת. הנה כתי' (ישעי' נ"א ט"ז) ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך לנטוע שמים וליסוד ארץ. וצ"ל הלא שמים וארץ כבר נבראו וא"כ מהו עוד לנטוע שמים כו'. והענין הוא כמארז"ל (אבות פ"א) על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח. שלהיות קיום העולם הוא ע"י שלשה דברים אלו. וזהו ג"כ ענין ואשים דברי בפיך שהוא עסק התורה ובצל ידי הוא קיום המצות ועי"ז לנטוע שמים כו' (גם שמים וארץ הוא ענין עבודה כמארז"ל שמים וארץ לא נבראו אלא בזכות הקרבנות). אך להבין מהו ענין קיום העולם ע"י ג' דברים אלו. דהנה איתא בספרי פ' האזינו שלשה קניינים קנה הקב"ה בעולמו ישראל תורה ובהמ"ק. ישראל כדכתי' הלא הוא אביך קנך. תורה כדכתיב (משלי ח' כ"ב) ה' קנני ראשית דרכו. ובגמ' (פ"ה דפסחים פ"ז ע"ב) איתא ארבע קניינים ונחשב שמים וארץ קנין אחד. ויש עוד גירסא (אבות פ"ו) חמשה קניינים ונחשב אברהם קנין אחד. ועד"ז אמרז"ל (זח"ג רפ"א ע"א) איזהו חסיד המתחסד עם קונו פי' קונו הוא לשון קנין. וצ"ל מהו ענין קניינים הלא הוא ית' ברא כל העולם. כתי' (שמות ו') וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי. פי' שדי שאמר לעולמו די (מ"ר בראשית פ' מ"ו סי' ב') היינו שיהי' התהוות העולמות במדה וגבול כמו שבעה רקיעים ולא יותר. וכן למעלה בעולמות המלאכים הם רק שבעה היכלות בכל עולם כו'. כי אל שדי הוא בחינת ומדרגת המדות עליונות אשר פי' מדות הוא ל' מדה וגבול שנותנים מדה וגבול להגביל את האור המלובש בהם. ולכן נמשך מזה התהוות העולמות ג"כ בגבול ומדה ובמספר שבעה. ז' רקיעים וז' היכלות. וכן שבעת ימי בראשית. לפי ששרשם הוא שבעה מדות כו'. והנה האבות היו מרכבה להתגלו' אלהותו ית' תמיד בלי הפסק. אברהם על ידי מדת האהבה. ויצחק ע"י מדת היראה. אך היינו רק להתגלות מדותיו של א"ס ב"ה. וזהו וארא אל אברהם כו' באל שדי בחי' מדות וכלים. שהוא מה שכבר נתצמצם אוא"ס ב"ה ונתלבש במדותיו ית' להאיר בבחי' מדה וגבול. אבל ושמי הוי' עצמות אור א"ס ב"ה בלי גבול לא נודעתי להם שלא הי' מבחי' זו בהתגלות אצלם כלל. וזהו רק ענין מ"ת שיהי' נמשך התגלות שם הוי' ממש עצמות אוא"ס הבלי גבול. והיינו כי אורייתא מחכמה עילאה נפקת. אשר כתיב (משלי ג') הוי' בחכמה שאור א"ס מהוע"ל ממש שורה בחכמה עילאה. ולכן ע"י עסק התורה יהי' נמשך התגלות שם הוי'. וענין הפרש ומעלת ח"ע על מדותיו ית'. יובן עד"מ המבדיל וכו' ממה שמצינו בנפש האדם שיש ג' שכליים וז' מדות כמו מדת החסד ענינה להשפיע חסד וטובה לזולתו. ומדת גבורה היא להיפך להראות שנאה וכעס על זולתו. ומדת הרחמנות לרחם על זולתו כשהוא עני ושפל כו'. וא"כ מובן ענין המדות שהוא התחברות האדם עם זולתו ואינם שייכים אלא כשיש אחר עמו משא"כ כשהוא לבדו ואין אחר עמו אין שייך ענין המדות כלל. אבל בחי' ומדרגת החכמה שייכה אפי' כשהוא בפ"ע לבדו כי עיקר מעלת האדם הוא נפש השכלית. והנה אעפ"י שבאמת אין ערוך כו'. מ"מ יובן עד"ז למעלה ענין המדות עליונות שהם מקור הנהגת העולמות ושייכים להעולמות (היינו לבחי' יש וגבול של העולמות) ולכן התהוות העולמות הוא רק ע"י המדות כמ"ש ששת ימים כו' וכתיב (תלים פ"ט ג') כי אמרתי עולם חסד יבנה. ועפ"י ל' קבלה

להשה ע"כ בנקל הגוף. ושענין ב' הפי' בפסוק לא יהי' לך כנודע. וזהו שנכתב מקודם לי תכרע כל ברך. שמפני זה בנקל שתקיים ענין השבע כל לשון. דהיינו מה שיוכלו להפוך הגוף ינה"ב ויכלל בביטול והיינו ע"י השבועה והמשכת הכח מבחי' הרצה"ע שנמשכה מהחכמה כנ"ל. והנה זהו ענין משביעים אותו קודם בואו לגוף ינה"ב. והנה גם אח"כ כשמתלבשת הנשמה בגוף מקבלת ג"כ כח וחיזוק השבועה הנ"ל ע"י תומ"צ שיש בהם ג"כ בחי' שבעה וכלל הפירושים הנ"ל. דהנה כתי' חכמות בנתה ביתה חצבה עמודיה שבעה. חכמות הוא ח"ע דאורייתא מה"כ. חצבה עמודיה שבעה היינו השב"כ וש"ס משנה הם בחי' ז'. וגם במצות הוא ג"כ ענין שבעה. כמרז"ל (מכות כ"ד ע"א) בא ישעי' והעמידן על שש. בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחי'. וביחד הם ז'. והענין כי המצות הם תר"ך עמודי אור כמו עמוד המחבר מעלה ומטה. כמו"כ נק' עמודים. ונמשכים מבחי' תר"ך אורות דכתר. והנה כל התרי"ג אברין דכ"ע נתלבשו כולם בז"א ומל' שהם בחי' ז'. וזהו חצבה עמודיה שבעה. נמצא שבמצות יש ג"כ שבעה היינו שנתלבשו בז' דרגין עילאין. וג"כ ענין שבועה כי הם המשכות מבחי' תרי"ג אברין דכתר שלמעלה מהחכמה. וג"כ שייך ענין שובע. ולכן ע"י המצות מקבלת הנשמה כח וחיזוק לבחי' משביעים אותו. (ענין החיזוק לבחי' השבועה ע"י קיום המצות יתבאר יפה מהדרוש דמי מנה פ"ב. ובהביאור פ"ג ע"ש) :

ז **ועתה** צ"ל ענין שבע שבתות דספה"ע. וענין חג השבועות שאח"ז. והענין כי שבע שבתות דספה"ע הו"ע תיקון וזיכוך בחי' ז' היכלות דבריאה. וביאור זאת כי עומר שעורים הוא מאכל בהמה. שהמה הוא בחי' המלאכים פני ארי' פני שור. והשגתם הנמשך להם מבחי' שעורה שעור ה' הו"ע מאכל בהמה. וענין ספה"ע היינו לתקן ולזכך הבחי' בהמה דמלאכים שיהי' בהם בחי' ביטול והעלאה מלמטלמ"ע ליכלל וליבטל במציאות בבחי' אדם שהוא עצמות אוא"ס הסוכ"ע כנ"ל. כי מצד עצמן הרי הם רק בבחי' בהמה שהשגתם רק מבחי' שעורה ה' אחרונה שהוא השתוות מאין ליש ואיך שהיש בטל. והנה נת"ל אשר ענין ההיכלות דמלאכים הוא שע"י העלאתם יגביהו בחי' מל' ג"כ לעלות ולהתכלל באור א"ס ב"ה. וכענין והחיות נושאות את הכסא כו'. ולכן כאשר הם עצמן בבחי' בהמה הרי א"א להם לעלות בעצמן. וממילא אין יכול להיות על ידם הגבהת ועליית המל' ג"כ. ולזאת הו"ע ספה"ע לתקן ולזכך הבחי' בהמה דמלאכים שיהי' בהם העלאה וביטול עצום ליכלל בבחי' אדם העליון כנ"ל. וזהו ענין ז' שבתות שהו"ע תיקון הז' היכלות שכל היכל כלול מכל השבעה. כמו היכל אהבה אעפ"י שעיקר הביטול והעלאה שלו מלמטלמ"ע הוא בבחי' אהבה מ"מ כלול ג"כ מבחי' יראה. שמקבלים דין מן דין. ולכן נצרך לבחי' תיקון וזיכוך כל היכל ז' ימים. והיינו שיהי' העלאה וביטול מלמטלמ"ע כל היכל בכל הז' בחי'. ואיך נעשה התיקון והזיכוך בבחי' ז' היכלות דמלאכים שהם בחי' בהמה. הוא ע"י ספה"ע של נש"י למטה שיש בהם ג"כ בחי' בהמה. שהוא נה"ב הנמשך מבחי' בהמה דמלאכים ורק שנתלבש הכח המתאוה בתאות גשמיי' שזהו בהמה כפשוטו. ולכן ענין העבודה בספה"ע הוא לברר המדות דנה"ב מגשמי' ולהפכם לאלקות. שהנה יש ז' מדות דנה"ב אהבת רעות ויראות זרות והתפארות כו'. וכל מדה נצרך להוציאה מגשמיות ולהפכה לאלקות וגם שכל מדה תהי' כלולה מכל הז' מדות. לכן זהו ענין שבעה שבועות. והנה התחלת בירור נה"ב והפרדתו מהרע הוא ע"י התבוננות בשרשו ומקורו בחי' בהמה דמלאכים שהם הוא רק בחי' אש והתלהבות לאלקות והחיות בוערות כו'. וזהו ענין כל שתים לפניה שמאריכים בהביטול דמלאכים. ועי"ז יתפעל הנה"ב ג"כ ליפרד מתאות עוה"ז וכיסופין בטלין דילה. ולהיות מתפעל באהבה עזה לה'. (מענין שהתחלת התפעלות הנה"ב באהוי"ר צ"ל ע"י מלאכים. ע' בלקו"ת שה"ש בד"ה באתי לגני בענין אכלתי יערי. ובד"ה כנשר יעיר פ"א ופ"ב ובד"ה מהלכים בין העומדים בענין אין הדינים נמתקין אלא בשרשן ע"ש). והנה זהו רק התחלת התפעלות הנה"ב באהבה לה' וליפרד קצת מהרע. אבל עיקר התהפכות המדות לגמרי בבחי' העלאה דבכל מאדך ליבטל לגמרי. ותיקונם וזיכוכם שיהי' זך ובהיר כמ"ש בר לבב. הוא ע"י המשכות מקיפים עליונים מבחי' מ"ע שע"ב שהמקיפים הם מעלים הנה"ב בבחי' העלאה דבכל מאדך בלי גבול. וזהו ענין וספרתם לכם שתאירו עצמכם להיות המדות דנה"ב ספיר ובהיר. וגם וספרתם ל' ע"ס דהיינו המשכות המקיפים בספה"ע היום יום א' כו' שעי"ז נעשה התיקון והזיכוך בהמדות דנה"ב עד שאח"כ נעשה העלאת הנה"ב בתוספת יתיר היינו בכל מאדך ליבטל במציאות לגמרי בעצמות אוא"ס ב"ה (ע' מזה בלקו"ת פ' אמור בביאור ע"פ וספרתם לכם פ"ב). והנה ע"י עליית הנה"ב נעשה ג"כ התיקון והזיכוך בבחי' בהמה דמלאכים. כיון שמשם קבלה הנה"ב אהוי"ר בתחלה לכן אח"כ כשמתבררת הנה"ב לגמרי ועולה בבחי' מאד גורם ג"כ העלי' במלאכים דהיינו שהגם שמצד עצמן הם בחי' בהמה מכל מקום יהי' בהם ג"כ העלאה ורצוא מלמטה למעלה בבחי' מאד ליבטל בעצמי' אור אין סוף שלמעלה מבחי' מלכות. שיצאו מהגבלת הכלי' שלהם. וז"ש ונתתי לך מהלכים בין העומדים שמלאכים מצד עצמן נק' עומדים. מוגבלים בבחי' בהמה. ואין יכול להיות בהם בחי' העלאה וביטול הנ"ל לבחי' אדם. אבל נש"י ע"י בירור הנה"ב פועלים שהילוך במלאכים מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט וזהו מהלכים ב' מיני הילוך. ונמצא כי ענין שבע שבתות דספה"ע הו"ע תיקון וזיכוך ז' היכלות דמלאכים ע"י המשכות שבע שבתות מלמעלמ"ט מבחי' מ"ע שע"ב. שעי"ז נעשה התיקון והזיכוך שיהי' בהם ביטול והעלאה לבחי' עצמותו ומהותו ית' סוכ"ע שעי"ז יגביהו ויעלו בחי' מל' ש' ב"ן בגימט' בהמה להתכלל ולהתאחד עם בחי' אדם ש' מ"ה. מבואר דכל ז' שבועות דעומר הוא רק ענין העלאת הז' היכלות דבריאה וגורמים העלאת המל' ג"כ מלמטה למעלה. והרי זהו כענין שבע ביום הללתיך לפי' האריז"ל. אבל ענין חג שבועות שאח"ז שהוא מ"ס

אנכי

יחידה. כי יחידה היינו שמקבלת מבחי' יחיד כו'. והנה בכל ימי השבוע אינו מאיר באדם רק נר"נ. אבל בשבת נמשך התגלות בחי' ח"י כו'. והיינו לפי שנפתח שער הפנימית הפונה קדים שלמעלה מבחי' ראשית חכמה. והנה התגלות זו דבחי' הפונה קדים הוא ע"י בחי' חי העולמים דוקא. לכן יש פי' בר"ת שער החצר הפנימית הוא יסוד שנק' חי העולמים. ולכן גם הנשמה יתירה שמבחי' ח"י נמשך ג"כ ע"י חי העולמים. וזהו נשמת כל חי. דפרחא מהאי חי העולמים. ומ"מ מי שטרח בע"ש כו' שע"י העבודה כל ששת ימי החול בבחי' נר"נ שהוא הרצון שלמטה מהשכל. עי"ז דוקא יתגלה בשבת נשמה יתירה שהוא הרצון עליון שלמעלה מהשכל. וזהו שבת אותיות תשב. תשובה רעו"ד שלמעלה מהשכל. וכמ"ש עיני כל אליך ישברו. שהוא השברון והתקוה ועי"ז פותח כו' לכל חי רצון להיות רצון יראיו יעשה. פי' הרצון עליון שלמעלה מהשכל. (והנה שבת יום השביעי. ויש בו ג"כ כל הג' בחי' הנ"ל ל' שביעי כפשוטו. ול' שבועה ול' שובע. ל' שביעי. כי כל ימי החול רק נר"נ הנמשכים מע"ס דמל' ע' ביאור דכי תשא. משא"כ שבת נמשך הגילוי מבחי' חי העולמים שהו"ע ז' דרגין עילאין וזהו ל' שביעי כפשוטו. וגם ל' שבועה שלמעלה מהחכמה. כי ע"י בחי' חי העולמים נמשך הגילוי מבחי' הפונה קדים שהו"ע חי' יחידה כנ"ל. וג"כ ל' שובע כענין ומשביע לכל חי רצון שיהי' מאיר תמיד הרצ"ע שלמעלה מהשכל. כמש"ת לקמן אי"ה) :

ז **ועתה** יובן ג"כ ענין משביעים אותו תהי צדיק. כי הנה הנשמה כשמתלבשת בגוף נצרך ליתן לה כח מלמעלה כדי שתוכל להפוך הגוף ונה"ב. כי הנה לפתח חטאת רובץ שהיצה"ר מתלבש תומ"י בגוף האדם. משא"כ היצ"ט לאחר י"ג שנה. וזהו אקדים טענתיה כו'. כמ"ש בזח"א פ' וישב דקע"ט ע"ב. וגם בעשו הוא בחי' בכור שנמשך מתהו שקדם לתיקון. ולכן נצרך ליתן להנשמה כח מלמעלה כדי שתוכל להפכו. וזהו ענין משביעים אותו. פי' משביעים היינו כי ענין השבועה הוא חי ה'. והוא בחי' חי העולמים שהוא מז' דרגין עילאין. אשר מבחי' חי העולמים נמשך הגילוי דבחי' יחידה כענין נשמה יתירה דשבת שהוא הרצון עליון שלמעלה מהשכל. וזהו משביעים ל' שבועה כי שבועה הוא למעלה מהחכמה שהוא בחי' ח"י כו'. נמצא אשר מבחי' שבע דהיינו חי העולמים שהו"ע ז' דרגין עילאין משם נמשך השבועה שהוא הגילוי דבחי' יחידה הרצה"ע שלמעלה מהשכל. וזהו ב' הפי' דמשביעים ל' שבעה ול' שבועה. וגם משביעים ל' שובע כענין ומשביע לכל חי רצון. שבחי' הרצון עליון שלמעלה מהשכל יהי' בגילוי תמיד בנשמת האדם וכענין שיעשה רצונך כרצונו. רצון יראיו יעשה. וזהו תהי צדיק כי בחי' חי העולמים הוא מדת צדיק כמ"ש ובניהו בן יהוידע בן איש חי. וזהו ועמך כולם צדיקים. ואיך הוא זה. אלא שע"י חי העולמים נמשך בכאו"א הנשמה יתירה בשבת שהוא מדת צדיק (ע' מזה בלקו"ת פ' עקב בד"ה ולהבין טעם קישור ברית ותורה לבהמ"ז פ"א יובן איך שאה"כ זו שייכה לבחי' צדיק). והנה ע"י גילוי זה דבחי' ח"י יוכל להפוך הגוף ונה"ב. כי הנה"ב נמשך מבחי' עולם התהו נקודים. ונה"א נמשכה מעולם התיקון ברודים אצילות. ולכן נצרך להיות הכח להפוך הנה"ב מבחי' עקודים. והענין כי רש"י ז"ל פי' שבאמת יעקב הוא הבכור. וכמשל השפופרת כו' נכנס ראשון כו'. והענין כי מה בעשו הוא הבכור שקדם מתהו. הוא ע"ד קליפה קדמה לפרי. שתחלה גדל הקש והחיצוניות. ואח"כ הפרי והפנימיות והוא העיקר המכוון. וכמו"כ בריאת תבואה כו'. שתחלה עולם התהו קדם נה"ב. אבל מ"מ כמו בעצמ"ה היינו במקור האמיתי מחשבה הקדומה. שם יעקב העיקר וגבוה יותר. ולכן מצד נר"נ או"פ שנמשך מתיקון. שרש הנה"ב גבוה יותר בעולם התהו. אבל מצד מקור הנשמה בחי' מזלי' דע מאין באת היא גבוה יותר גם משרש נה"ב. והיינו כי שרשה בעקודים שלמעלה מהשבירה והתיקון. וזהו ענין ח"י. כי נר"נ זהו בחי' ל' דצלם. וח"י הם בחי' ל' מ' דצלם. ע' ביאור דכי תשא הנ"ל. והנה למ"ד חב"ד וזהו בחי' חיה. ומ' הוא בחי' כתב"ד וזהו בחי' יחידה. וביחד הם ז'. וזהו משביעים ל' שבע שהשבועה והכח נמשך מבחי' ז' שהו"ע למ"ד מ"ם דצלם כו'. ובחי' זו היא למעלה מתהו ותיקון כי הוא בחי' עקודים. (וביאור זה איך שייך לומר על בחי' כתב"ד שהוא עקודים. הענין כך כי יש ברנח"י דוגמת ה' פרצופים אריך ואו"א וזו"נ. ויש עוד בחי' ניצוץ אלקות המלובש בבחי' יחידה כו' שהוא דוגמת בחי' עתיק המתלבש בא"א. כמ"ש בע"ח שער סדר אבי"ע וכמ"ש בביאור מאמר הזהר אסתכל באורייתא וברא עלמא ע"ש באריכות. ובאמת נמשכת משם כו'. והנה נת' בת"א פ' בראשית בביאור דכי כאשר השמים החדשים בענין עומדים לפני. אשר פנימיות עתיק הוא למעלה מהשבירה והתיקון. וכמו בחי' עקודים ממש. וזהו שאפ"ל על בחי' יחידה ששרשה למעלה מהשבירה והתיקון. ולכן על ידה יוכל להפוך הגוף ונה"ב. וע' ביאור לענין זה בלקו"ת פ' בלק בביאור ע"פ מי מנה ספ"ב. בענין שמערבין בה אפרת שם מ"ה מבחי' כ"ע רעדכ"ר שהוא הרצון הפשוט שלמעלה מהדעת בכדי שתוכל לברר הגוף ונה"ב כו' ע"ש) וזהו פי' משביעים אותו תהי צדיק היינו ההתחברות דבחי' משביעים ל' מ' דצלם בבחי' צדיק שהוא ל' דצלם. כי מצד האו"פ נר"נ אינו יכול להפוך הגוף ונה"ב כנ"ל ששרשם גבוה יותר בתהו. אבל מצד המשכת הכח מהמקיפים שלמעלה משרש נה"ב כנ"ל עי"ז הוא מושל על הנה"ב להפכו מחשוכא לנהורא. וזהו ענין השבועה שנמשך מבחי' חי ה' שהוא חי העולמים. דהנה כתיב בי נשבעתי מפי יצא צדקה דבר ולא ישוב כי לי תכרע כל ברך תשבע כל לשון. ישעי' סי' מ"ה. פי' בי נשבעתי היינו כנ"ל שהוא מהפנימיות המלובש בי שהוא עתיקא ממש. ולכן הגם שהשבועה הוא חי ה'. אבל הוא מהפנימיות דחי העולמים. יצא מפי צדקה כו' כי לי תכרע כו' הו"ע כי לא ידח ממנו נדח שכל הנשמות סוף כל סוף יתעלו שיהיו כולם צדיקים גמורים כמ"ש ועמך כולם צדיקים וזהו ענין הצדקה. וכיון שסוף כל סוף יהיו כל ישראל באמת צדיקים גמורים וכיון שנצרך להיות כך. ע"כ מחמת זה בנקל שתקיים השבועה דמשביעים אותו תהי צדיק. וכענין ואהבת ל' צווי ול' הבטחה והיינו כיון שסוף כל סוף יהי'

אהבה

נמשך מבחי' כי לא אדם הוא להנחם. והיינו שבבחי' אדם התחלקות ג' קוין יוכל להיות שינוים. משא"כ בבחי' כי לא אדם כו'. וזהו אשר נשבעת לאבותינו הם המדות שנמשכים מהחכמה. מימי קדם שהם למעלה מהחכמה. כי אמת ליעקב תורה. חסד לאברהם מצות. וכדי שיהי' באתעדל"ת תמיד אתעדל"ע נצרך לזה שבועה מבחי' ימי קדם כך עלה ברצונו. וזהו בי נשבעתי. פי' בי שמה שמלובש בי. והענין כי בפנימיות ז"א מלובש עתיקא ממש. והיינו כי מצד חיצוניותו הוא בחי' אדם. אבל מצד פנימיותו כי לא אדם הוא (וזהו אדם אותיות מאד והיינו בפנימית. שמצד חיצוניותו דז"א הוא בחי' אדם. ומצד פנימיותו מאד כו'. כמ"ש בספד"צ (רפ"ד. זהר תרומה קע"ה ע"א) ז"א אתגליא ולא אתגלי'. ופי' תלמיד האריז"ל שמצד פנימיותו הוא עתיקא ממש בסוד ישראל אשר בך אתפאר) כי בי היינו שמה שמלובש בהיו"ד שהוא ע"ס דאצילות ומה שמלובש בפנימיות הע"ס הוא בחי' אך ולא בהוכן. וכמו ענין כי תשמע בקול דהפי' מה שמלובש בהקול. ע' בלקו"ת ד"ה כי תשמע. ומשם נמשך השבועה שיהי' הגילוי תמיד כנ"ל:

והנה השבועה היא שבועת אמת כמ"ש לא תשא כו' לשוא. והענין כמ"ש (תלים קי"ז) ואמת הוי' לעולם. דכתיב (ש"א ב') כי אל דעות הוי'. שלמטלמ"ע כמו שנתהוה הבריאה יש מאין שבחי' מל' שהיא רק הארה כו' הרי העולם מסתיר שיתראה יש ודבר ורק שהיש בטל לתכלית לבחי' האלקות המהוה אותו כו'. וזהו ד"ת. אבל מלמעלמ"ע הרי קמיה כלא חשיבא. ובטל במציאות לגמרי. אך זה הוא קמי'. אבל פי' ואמת הוי' לעולם שגילוי זה יהי' בהעולמות וכמ"ש (במדבר י"ד כ"א) וימלא כבוד הוי' את כל הארץ. וזהו ענין שבועת אמת. פי' כי תכלית השבועה הוא שיהי' היחוד מז' דרגין עילאין תמיד. שהוא ענין שיהי' גילוי ואמת הוי' לעולם כו'. גם פי' שבועת אמת. כי אמת היפך הכזב ע"ד נהרות המכזבין לפי שנפסקין. אבל אמת היינו שלא יופסק לעולם. בחי' אני הוי' לא שניתי אשר בחי' זו בעתיקא דוקא. ולכן נאמר ושמי הוי' לא נודעתי להם. ופירש"י. ז"ל לא נכרתי במדת אמיתי' שלי שהרי הבטחתי ולא קיימתי. והיינו כי מז' שמות שאין נמחקין יוכל להיות שינוים. אבל שם הוי' לא שניתי כי לא אדם הוא להנחם. וזהו מדת אמיתי' שלי. והו"ע שבועת אמת (ע' בלקו"ת בביאור דאלה מסעי המתחיל הנה גבי המסעות פ"ד בענין וכל עינו לא פסיק):

והפי' הג' בענין השבע לי שובע. היינו כמ"ש שובע שמחות את פניך. פי' פניך כמ"ש יאר ה' פניו אליך. שהוא הארת פני' העליון גילוי הפנימיות ממש (ע' ג"כ ד"ה ביאור דמסעי הנ"ל ויובן כאן בטוב טעם). ובגילוי בחי' זה הוא עיקר השובע וזהו שובע שמחות הוא את פניך דוקא. וענין השובע הוא כמ"ש ומשביע לכל חי רצון. פי' שגילוי זה הוא משביע ומרוה כל בחי' רצון וצמאון. דהנה לפעמים כתיב (עמוס ח' י"א) לא רעב ללחם ולא צמא למים כ"א לשמוע את דבר ה' הרי יש בחי' רעבון וצמאון (וכמ"ש ארץ לא שבעה מים) אבל ע"י הארת פנים העליון כתי' ומשביע לכל חי רצון שהוא די לרוות כל הבחי' צמאון כו' וכמ"ש על לע"ל כוסי רויה (גימט' ארץ. משא"כ עתה שמקבלת מבחי' זעיר אנפין. לכן ארץ לא שבעה כו'. וזהו שמבחי' ובשמו השבע שהוא ל' שבועה נמשך ג"כ ענין השובע כי השבועה הוא מבחי' פנימיות ז"א שהוא עתיקא כי לא אדם הוא. והרי מבחי' הפנימי' דהיינו הארת פנים נמשך ג"כ השובע. שובע שמחות את פניך כו'. שבע רצון. וז"ש על המן ובשבע כלכלתנו שנק' לחם המשובע שנמשך מבחי' שבע רצון רעדכ"ר פי' שכל הרצונות רוצים ומשתוקקים אליו והוא מרוה ומשביע כולם. עבד"ה אני ישנה שלא נדפס גבי שראשי נמלא טל. וכתי' חכו ממתקים כולו מחמדים. שכל החמדה שבכל ההשתלשלות הוא רק אליו ית' לבדו):

ה **ועתה** צ"ל ענין משביעים אותו. שיש בזה ג"כ כל הג' פי' ל' שבעה. ול' שבועה. ול' שובע. והענין כי בשבת אומרים נשמת כל חי. כי בשבת נמשך לכאו"א נשמה יתירה. ונמשכת מבחי' חי העולמים וזהו נשמת כל חי. וכמ"ש בזהר (תרומה קל"ח ע"א) דפרחא מההוא חי העולמים. ולכן תברך את שמך. ותחלה צ"ל מהו ענין השבת. דהנה כתיב (יחזקאל רס"י מ"ו) שער החצר הפנימית הפונה קדים יהי' סגור ששת ימי המעשה. וביום השבת יפתח. כי הנה ענין השבת הוא כמ"ש כי ששת ימים עשה כו' וביום השביעי שבת. ופי' עשה כמו עד"מ אדם העושה מלאכה שמוריד שכלו ומלבישו בעשי' גשמיות. וזהו השפלה גדולה ואח"כ כששובת ממלאכתו מתעלה השכל לעצמותו היינו לעצמיות חכמתו כו'. וכעד"ז כביכול יובן גם למעלה. ששת ימי המעשה הוא ירידת חכמתו ית' להחיות העולמות. כי בריאות העולמות הוא ע"י חכמה דוקא כמ"ש בראשית ברא בחוכמתא כו'. וחכמה זו נתלבשה בע"מ ובעשי' כו'. ובשבת מתעלה בחי' חכמה זו לעצמיות חכמתו ית' חכים ולא בחכמה ידיעא. וזהו בחי' שבת מצד עצמו התגלות עצמות ח"ע ולכן כל שבת נק' שבת בראשית. אבל פי' הפונה קדים. קדם הוא למעלה מבחי' ראשית. כי ראשית יש לזו שני' שלישית כו'. כסדר השתלשלות והוא בחי' ח"ע ראשית ההשתלשלות. אבל קדם הוא כמו קדמון שהוא לבדו הוא למעלה מסדר השתלשלות. וזהו הפונה קדים ביום השבת יפתח. ולכן מבחי' זו נמשך בשבת התגלות נשמה יתירה. דהנה אית רצון ואית רצון כו' יש רצון הנמשך מהשכל והשגה ולפ"ע ההשגה כך יהי' הרצון והאהבה לאלקות. וזהו בחי' נר"נ של הנשמה. כי נשמה הו"ע הבנה והשגה כמ"ש (איוב ל"ב ח') ונשמת שדי תבינם. ורוח הוא התפעלות האהבה שנמשך ע"י השגה דבחי' נשמה כו' אבל בחי' ח"י הוא למעלה יותר. כי יש רצון פשוט שלמעלה מהשכל והשגה. והיינו כי המדה אעפ"י שתחלת המשכתה הוא מהשכל. אבל אח"כ בפנימיותה יש עומק מאד שלמעלה מהשכל שאין השכל יכול להשיג ולהכיל זאת כלל (והו"ע פנימיות הלב שלמעלה מהחכמה. וכענין הנ"ל בפי' בקול ובפי' בי נשבעתי שהפנימיות הוא ממש עתיקא כו' כנ"ל. וע' ד"ה כי המצוה הזאת פ"ב בענין ומבקשי ה' יבינו כל. עומק הלב. ותעלומות הלב. וע' בד"ה ראה פ"ב בהג"ה ענין נחל איתן). וזהו ענין חי' יחידה. שהוא הרצון עליון שלמעלה מהשכל. וענין חי' יחידה הוא כמו יחיד חי העולמים כו'. אשר בחי' חי העולמים ממשיך התגלות בחי' יחיד. וכך ע"י בחי' חי' הוא התגלות דבחי'

יחידה

שכל היכל כלול מז'. וזהו ענין שבע שבתות כדלקמן אי"ה). והנה לבד מה שהם גורמים עליית המל' מלמטלמ"ע. עוד זאת שע"י העלאת הז' מדות דנבראים ליכלל בביטול באוא"ס ב"ה עי"ז הם ממשיכים הגילוי דז' מדות עליונות מלמעלמ"ט. והנה מבואר בזהר (פקודי ר"ם ע"ב) ובסידור האריז"ל אשר הז' היכלות הם מתחילים מברכת יוצר עד שמו"ע. וצ"ל מהו השייכות כו'. והענין כי באמת כדי שיהי' עליית הז' היכלות דמלאכים בבחי' ביטול לעצמות אוא"ס ב"ה הוא תלוי ע"י עליית נש"י שלמטה המלובשים בגופים. שהשנש"י עולים מלמטלמ"ע ליבטל בעצמות א"ס ב"ה (ע"י ההתבוננות כנ"ל והעלאתם הוא ג"כ בז' מדות באהוי"ר ורחמים וכו'. עי"ז הם גורמים עליית הז' היכלות ג"כ (כידוע בענין מהלכים בין העומדים. שנש"י פועלים ההילוך במלאכים. שמצד עצמם הן עומדים. והעלאת ההיכלות כנ"ל הו"ע הילוך. ולכן ע"י נש"י דוקא. ויתבאר לקמן אי"ה יותר). והנה העלאת נש"י הוא בברכות ק"ש (כי ק"ש היחוד) ולכן מתחילים שם ההיכלות כו'. וזהו ענין שבע ביום הללתיך. דכמו ענין ז' ברכות דכלה היינו כדי שתהי' מותרת ומוכנת לבעלה. כך בחי' מל' כנס"י נק' כלה ל' כלתה נפשי כו'. לפי שמשפלת להיות מלך העולם. ומלובשת בהעולמות. וכדי שתוכל לעלות מהעולמות מלמטלמ"ע להתייחד עם אוא"ס ב"ה הוא ע"י שבע ברכות דק"ש שהוא עליית הנשמות בבחי' ביטול. ועלי' הז' היכלות דמלאכים שהם שבע הנערות כו'. שעי"ז מגביהים ומעלים בחי' המל' ג"כ מלמטלמ"ע בבחי' ואני תפלה:

ג **והנה** כ"ז הו"ע הגבהת והעלאת המל' מלמטלמ"ע ע"י שבע ביום הללתיך. אך ההמשכה והגילוי מלמעלמ"ט שנמשך ע"י העלאה זו להיות יחוד עליון הוא ג"כ שבע והיינו ז' דרגין עילאין. פי' שהו"ע יחוד ו"ה. כי ו' הוא המשכה מלמעלמ"ט ובע"ה נק' זה קו (ע' מ"ש ע"פ והי' אמונת עתך בביאור יותר). וענין המשכה זו הוא ממקום גבוה מאד. ו' דוהגורא אל עליון מלמעלה מסדר ההשתלשלות. וזהו וזכרתי את בריתי יעקוב מלא וי"ו דקאי על הגאולה. ובנ"י אנו אומרים גואל ישראל. וז"ש בזהר (ר"פ ויקרא ד"ב ע"א) ע"פ ונתתם לי אות אמת דא אות וי"ו. שהוי"ו הוא ההמשכה מבחי' אמת שהוא אני ראשון ואני אחרון וכו'. וזהו כללות ההמשכה שנק' בשם וי"ו אבל בדרך פרט יש ג' ווי"ן. כי ההמשכה צ"ל נמשך ע"י ג' מדות חג"ת. וזהו ענין יחיד חי העולמים מלך. חי הוא ג"פ וי"ו. והיינו שהמשכה מבחי' יחיד בבחי' מלך הוא ע"י ג' מדות כנ"ל. מבואר שההמשכה וגילוי האור שמלמעלה למטה הוא בחי' וי"ו. והמשכה זו הוא בבחי' ה' אחרונה שהוא מל'. להיות יחוד ו"ה. אשר ביחד הם ז'. וכמ"ש לך הגדולה והגבורה כו' כי כל כו' הוא בחי' ו'. ואח"כ כתיב לך הממלכה להיות יחוד ו"ה שביחד הם ז'. ופי' מ"ש ממלכה ולא מלוכה. כי ממלכה בשני ממי"ן הוא כענין ארוממך אלקי המלך והיינו רוממות המלוכה ע"ד מלכותך מלכות כל עולמים. והיינו שנמשך בה היחוד ע"י בחי' כל. וזהו פי' וענין שבע ביום הללתיך כמו ושמו תשבע היינו להמשיך בשם בחי' מל' הגילוי והיחוד מבחי' ז' דרגין עילאין. ולכן ברכה הז' הוא השכיבנו לשלום דערבית.

והיינו כמ"ש ונתתי שלום בארץ. ארץ הוא מל' ושלום הוא יסוד שממשיך היחוד במל'. ואזי והשבתי חיה רעה מן הארץ. הוא לילית ימ"ש וכת דילה שיתפרדו מהארץ עליונה ולא יוכלו לקבל יניקה ממנה. ולכן עי"ז ושכבתם ואין מחריד שלא יהי' יניקת החיצונים כלל. ולא יטמאו את האדם בשינה במקרה לילה ח"ו. וזהו"ע הבקשה השכיבנו לשלום. ע' בביאור מאמר הזה"ק פ' חיי בענין ת"ע רשות משם יובן שבערבית הוא עיקר היחוד. אך למעלה מהזה ע"י בחי' יעקב. גוף וברית כחדא כו' ע"ש. ולכן אומרים אז השכיבנו לשלום כו'. (ביאור זאת דהנה בזהר תרומה (קנ"ה רע"א) פי' שבע ביום הללתיך על המשכת גילוי הז' מדות דאצילות. ובכהאריז"ל פי' שבע ביום על ז' הנערות שהוא עליית הז' היכלות דבריאה. וכ"מ ג"כ בזהר פקודי הנ"ל. והענין יובן כמו בפי' תשבע פי' בזהר שהוא כמו שני פעמים שבע. דכתי' שבעה ושבעה מוצקות. וכתי' ויעש החג שבעת ימים ושבעת ימים. שהם הב' בחי' דבריאה ודאצילות. ופי' תשבע הוא להיות היחוד והתחברות דב' בחי' שבע והיו לאחדים. וכמו"כ ג"כ הב' פי' בענין שבע ביום כו' דקאי על הז' היכלות דרגין תתאין כו'. ופי' הזהר דקאי על הגילוי מז' דרגין עילאין. והיינו כי הו"ע יחוד עליון. והיינו כי כדי להיות ההמשכה והיחוד עליון מבחי' ז' מדות עליונות דאוא"ס צ"ל תחלה ההעלאה להמשכה זו מהבחי' ז' מדות דנבראים. והו"ע הז' היכלין היכל האהבה הוא ההעלאה בבחי' אהבה. וא"כ עליית הז' היכלות דבריאה הם ממשיכים הגילוי דז' מדות דאוא"ס מלמעלמ"ט. וזהו ב' הפי' בפסוק שבע ביום כנ"ל. ע' בביאור מאמר הזהר ע"פ והנה רבקה יוצאת בענין בתולות אחרי' כו' שנמשך בהן ג"כ הארה מהיחוד עליון. אבל ודאי עיקר היחוד הוא רק בהיכל קדה"ק שנעשה אצילות ממש. ע' סד"ה אין ערוך לך בענין ח"פ אמת. ובהגהות לד"ה והלא שמות בנ"י בענין החילוק שבין משניות לברייתות ע"ש היטיב וי"ל שבששה היכלות נמשך רק הארה מהיחוד ע"ד ברייתות ע"ש):

ד **ועתה** צ"ל פי' הב' שבפסוק תשבע שהוא ל' שבועה. והענין כמו למטה שני בנ"א המקשרים א"ע בשבועה. דהענין שלא יהי' אהבתם עפ"י טעם וחכמה שיוכל ליפסק כאשר יתבטל הטעם. ולזאת מקשרים א"ע בשבועה דהיינו שיהי' אהבתם למעלה מהטעם ושכל כו'. כדי שיתקיים תמיד ולא יופסק לעולם. וכך ג"כ בענין תשבע שהוא היחוד והגילוי דבחי' ז' דרגין עילאין דאצילות במל' שהו"ע יחוד ו"ה כנ"ל שייך ענין שבועה ביחוד זה פי' שיהי' היחוד תמיד כו'. וענין השבועה כמ"ש (מיכה ז' כ') תתן אמת ליעקב כו' אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם. וכתי' בי נשבעתי. והענין שהמשכת הגילוי והיחוד דז' דרגין עילאין יומשך שרש וכח לזה מלמעלה מהחכמה. כי החכמה היא מקור התחלקות הקוין חסד ודין אשר לפעמים יוכל להיות מדה"ד מעכבת על בחי' יחוד וגילוי זה כו' והיינו כשלא אכשר דרי שלא כל העתים שוים. ויש שאין העלאה (הנ"ל) כדבעי למהוי. אבל למעלה מהחכמה כתי' אני הוי' לא שניתי כי לית שמאלא בהאי עתיקא. ומשם נמשך להיות היחוד והגילוי תמיד שלא יתפרד לעלמין כו'. וכענין שאול באהת כו'. כי מלכות ב"ד

נמשך

לעצמותו ית' כלל. וכמו ענין המלוכה למטה שא"ז נוגע אל עצמות המלך כלל. וכך גם שם. ישתבח שמך כו'. כמו שם האדם שאינו שייך כלל לעצמות הנפש והוא רק הארה חיצוניות כדי שיפנה לזולתו. וכך בחי' מל' היא רק הארה בעלמא. ומבחי' זו נמשך התפשטות החיות בכל העולמות. והנה בחי' מל' נק' אני. כי יש אני ואין. אין הוא עצמות אוא"ס שאינו מושג דלמהתב"כ. ואני הו"ע התגלות. היינו בחי' מלכות שהיא עלמא דאתגליא שמתפשטת להחיות העולמות ונק' ממכ"ע שמלובשת בתוכיות ופנימיות העולמות. וזהו אני הוי'. כי קוב"ה סתים וגליא (זח"ג ע"ג ע"א). והיינו כי הוי' הוא עצמותו ומהותו ית' אני הוי' ל"ש שהוא מובדל לגמרי מהעולמות ונק' סוכ"ע וזהו בחי' סתים. ואני הוא ההארה המלובשת בהעולמות בחי' ממכ"ע שהיא בחי' מל'. וזהו בחי' גליא. שע"ז כתיב ומבשרי אחזה אלוה לכן נק' אני ל' התגלות. וזהו ענין ואני תפלה. שבחי' אני עלמא דאתגליא מל' שהיא רק הארה בעלמא נצרך לחברה עם עצמותו ומהותו ית' הסוכ"ע והו"ע התחברות ממכ"ע עם סוכ"ע. וזהו ענין וישמחו בך כו' מקדשי שמך. אתה קדוש מהוע"ל ושמך קדוש הוא ההארה מקור חיות העולמות. וישראל ממשיכים היחוד מבחי' אתה קדוש בבחי' שמך קדוש ולכן מקדשי שמך. עד"ה ויקרא. וד"ה תוכרי לגפן. נמצא שהתפלה והחיבור הוא בבחי' אני דוקא שהיא רק הארה. וההתחברות היינו שיתגלה בה עצמותו ומהותו ית' הסוכ"ע. וזהו עד"ה אם אני כאן הכל כאן (סוכה נ"ג ע"א). לפי שבבחי' אני נעשה החיבור שיאירו בה כל הע"ס עליונות ע"י היחוד שנק' הכל. ומזה יהי' בעולמות ג"כ התגלות אלקות. כי כל העולמות מקבלים חיותן רק מבחי' מל' הארה בעלמא. ומזה נעשה עולם ל' העלם שיתראה ליש ודבר כו'. אבל כאשר יהי' בבחי' הארה זו דמל' התגלות עצמות אוא"ס הסוכ"ע וכיון שהעולמות מקבלים מבחי' מל' אזי יהי' בהעולמות ג"כ גילוי אלקות. וזהו כל ענין הברכות ברוך אתה הוי' מלך העולם. שבבחי' מלך יהי' התגלות שם הוי' ע"ד אני הוי' כולא חד. ומ"ש תפלה לאל חיי דוקא. הענין כי אנו אומרים בתפלה יחיד חי העולמים מלך. מלך הוא הארה בעלמא מקור חיות העולמות. ויחיד הוא אוא"ס עצמותו ומהותו ית' (שהוא יחיד ומיוחד אחר שבראם כמו קודם שבראם) כי אחד הוא אחד בז' רקיעים וארץ וד"ר העולם המשכת יחודו ית' בהעולמות אבל יחיד הוא אור א"ס ב"ה עצמותו ומהותו שאינו בגדר עלמין כלל (ע' ת"א ד"ה וארא הא'. משם יובן. אחד בז"א. ויחיד הוא אוא"ס השורה בה"ע כו'). ובחי' חי העולמים הוא המחבר וממשיך ההתגלות מבחי' יחיד בבחי' מלך וכנ"ל. וז"ש (במדבר י"ד כ"א) ואולם חי אני וימלא כבוד הוי' את כל הארץ. שמבחי' חי אני נמשך להיות וימלא כבוד הוי' פי' שימלא מההתגלות דבחי' סוכ"ע. ע' ד"ה ויקרא בענין וכבוד הוי' מלא כו'. ולכן בחי' ואני תפלה הוא לאל חיי דוקא. וזהו שנק' התפלה סולם (בהשמטות זה"א סי' נו"ן ע"ש) כי בסולם יש עליה וירידה. כך התפלה היא העלאת המל' מלמטלמ"ע והתחברות ההמשכה והגילוי שמלמעלמ"ט. ופי' מוצב ארצה בחי' מל'. וראשו מגיע השמימה בחי' מקיף סוכ"ע להיות התחברות סוכ"ע וממכ"ע ע"ד אני אענה את השמים והם יענו את הארץ. (וי"ל פי' השמימה כמ"ש בד"ה בעלם ט' כמול כו' שמים ז"א ושמימה כ"ע. ולכן ע"י שמגיע השמימה נמשך להיות יחוד שו"ה כנ"ל). וז"ש ארוממך אלקי המלך. כי בחי' מל' עצמה רק הארה. וצריך להגביהה ולהעלותה שתתחבר עם עצמותו ומהותו ית' הסוכ"ע. והגבהה זו הוא ע"י התפלה למטה דוקא. היינו כאשר מתבוננים איך כי בי"ה הוי' כו' ביו"ד נברא העולם הבא. ובה' נברא עולם הזה. ב' אותיות לבד. ולכן קמיה כלא חשיבא. מזה נמשך שלא להפוך בבחי' מקור חיות העולמות שהוא בחי' אני אותיות אין ע"ד בריאה יש מאין דהיינו הארה בעלמא שהיא כאין ואפס. כ"א יהי' הרצון והתשוקה ליכלל וליבטל דוקא בעצמות אוא"ס ב"ה. וזהו ואהבת כו' בכל מאדך. שיהי' העלאת הנפש מלמטלמ"ע בבחי' מאד בלי גבול היינו ליבטל במציאות לגמרי בעצמות אוא"ס ב"ה. ועי"ז גורמים ג"כ בחי' ארוממך אלקי המלך שהוא העלאת המל' מלמטלמ"ע שתתיחד עם עצמותו ומהותו ית' בחי' סוכ"ע שהו"ע תפלה לאל חיי כנ"ל:

ב **וזהו** כל ענין ברכות ק"ש שהו"ע שבע ביום הללתיך. דהנה אי' בפע"ח שענין שבע ביום כו' הו"ע שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך. והו"ע ז' היכלות כמו ז' רקיעים. היכל הזכות היכל האהבה כו'. פי' כי בההיכלות הם המלאכים אשר הם בבחי' ביטול. וההיכל כוללם יחד עד"מ מחנה מכאל קפ"ו אלף שעומדים באה"ר וכלות הנפש ליכלל באוא"ס. וכאו"א מדרגתו באהבה מובדל מזולתו וכמ"ש וכנפיהם פרודות. הנה נכללים כולם כאחד בהיכל האהבה. שההיכל כוללם יחד. וע"י ההיכל הם מתעלים מלמטלמ"ע. ונמצא שענין הז' היכלות הוא הביטול וההעלאה דמלאכים מלמטלמ"ע. וענין העלאה וביטול זה הוא בעצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' מל' כו'. והנה כשעולים הז' היכלות דמלאכים מלמטלמ"ע בבחי' העלאה וביטול בעצמות אוא"ס ב"ה הסוכ"ע. עי"ז הם הגורמים בחי' ארוממך אלקי המלך שמגביהים ומרוממים את בחי' המל' ג"כ ליכלל באוא"ס ב"ה. והו"ע והחיות נושאות את הכסא. מלבד שפרסם למעלה מאד (ע' בה"ז פ' ויקהל בפי' (מאמר זוהר שם קנ"ו ע"ב) דהא מטרוניתא לא אתחזי למיתי לבעלה אלא באינון בתולתן עולימתהא דייתן עמה ומדברן לה עד דמטא לבעלה כד"א בתולות אחריה כו' ע"ש). וזהו ואת שבע הנערות הראויות כו' כי בלא עלי' הז' היכלות א"א להמל' בעצמה לעלות. והטעם פשוט כי בחי' מל' נשפלה עפ"י רצון המאציל להיות מקור לז' היכלות דבי"ע שיהי' בחי' יש דוקא. ע"כ אין תוכל להסתלק ולהתעלות מבי"ע. אבל כאשר הז' היכלות דבי"ע מתעלים בתשוקה וכלות הנפש באצי' עי"ז הם מעלים בחי' מל' ג"כ. וזהו שבע ביום הללתיך שכדי להיות בחי' ואני תפלה בבחי' העלאה מלמטלמ"ע עד שיהי' תפלה לאל חיי כנ"ל הוא ע"י השבע היכלות שהוא ההעלאה דמלאכים שעי"ז הם מגביהים את המל' ג"כ לעלות כו'. וענין הז' היכלות. כי יש ביטול והעלאה באהבה כמו מחנה מכאל. ויש העלאה בבחי' יראה כמו מחנה גבריאל וכו' (ומקבלים דין מן דין

בכל

גם כי שעה"כ מחבר חו"ב ע"ב ס"ג והיינו שיומשך הרצי' דחכ' בבינה ואזי יהי' האהבה בתענוגים כמ"ש בהביאור דהכלילי ואזי הרע שנאוי ומאוס בתכלית כמ"ש בתניא פ"י במדרגת צדיק וטוב לו כו'. והנה כדי לבוא לבחי' טבילה בשעה"כ צריכים תחלה להמשיך האור מכל המ"ט שערים. ואח"כ יכולים לבוא לבחי' שעה"כ. ולכן ספה"ע הוא מ"ט יום כדי להמשיך כל המ"ט שערים ואח"כ הוא הטבילה בשעה"כ. והנה אשה סופרת רק ז' נקיים לפי כי הטבילה שלה במקוה הוא למטה (בבי"ע) אבל כדי להיות הטבילה בשעה"כ צריכים לספור מ"ט יום וכנ"ל:

ד **והנה** הטבילה בשעה"כ הוא בשבועות. כי הנה עצם הח"ש אינו מצד מ"ת. כי לא נזכר בתורה כלל שלכן הוא חג מפני שבו נתנה התורה כ"א רק מפני שהוא יום החמשים ע"כ הוא חג כמ"ש תספרו חמשים יום כו' וקראתם בעצם היום הזה מקרא קדש כו'. מבואר שלפי שהוא יום החמשים ע"כ הוא חג. והענין שבו הוא התגלות שעה"כ כי יום הנו"ן אין סופרים כלל והיינו שאין יכולים להמשיכו ע"י ספי' והתעדל"ת. כ"א אחרי שממשיכין כל המ"ט שע"ב במ"ט ימי הספי' אזי ביום הנו"ן מתגלה מאליו ומעצמו שעה"כ דבינה. וכמ"ש וזרקתי עליכם מים טהורים. שבא מלמעלה דוקא. ולכן הטבילה בשעה"כ דבינה הוא בשבועות דוקא. ועתה יובן מה שמ"ת שהוא היחוד דקוב"ה וכנס"י שאחר הטבילה הנ"ל הי' דוקא בשבועות. והענין כי שבועות הוא הטבילה בשעה"כ דבינה. והנה שעה"כ הוא הממולא שמחבר הו"ב. והיינו שממשיך להיות יחוד הו"ב אין ויש. כי החכ' מאין תמצא בחי' אין וביטול ולכן השראת אוא"ס הוא דוקא בחכמה. ובינה השגה בחי' יש. לכן אין ערוך בין חכמה לבינה. ע"כ צ"ל ממולא והוא שעה"כ שממשיך היחוד דהו"ב. וכיון שממשיך היחוד מבחי' חכמה. לכן נתנה התורה ביום זה כי התורה נמשכה מחכ"ע כמארז"ל (ברייתא דס"ח מ"ג) אין כבוד אלא תורה. פי' כבוד לבכ"ח. והמשכת חכמתו ית' נמשך בפנימי' כנס"י. וזהו"ע היחוד שאחר הטבילה בנהר כו' שעה"כ דבינה. וזהו סדר הפסוק וספרתם לכם. פי' לכם בשבילכם. והיינו להאיר ולזכך המדות דנה"ב ע"י ספה"ע כמו ז' נקיים. וספי' זו דוקא ממחרת השבת דהיינו אחרי ההפסק טהרה כנ"ל. מיום כו' תספרו חמשים יום אעפ"י שהספי' היא רק מ"ט יום. אבל מ"מ אח"כ מתגלה ממילא שעה"כ ובו הוא הטבילה והטהרה. ואח"כ נתנה התורה בו ביום שהוא היחוד מלבכ"ח בכנס"י כו':

וספרתם לכם כו' שבע שבתות תמימות. להבין ענין שבע שבתות דספה"ע. ואח"כ הוא חג השבועות. גם למה נק' חג שבועות הלא הוא אחר השבעה שבועות. הנה כתי' (תלים קי"ט) שבע ביום הללתיך. וע"ש זה תקנו רז"ל ברכות ק"ש שהם ז' ברכות בשחר מברך שתים לפניה ואחת לאחריה ובערבית מברך שתים לפניה ושתים לאחריה. והכל ע"ש שבע ביום הללתיך (בירושלמי פ"ק דברכות). וצ"ל מהו ענין ז' ברכות בכ"י. כי ענין שבע ברכות אומרים גבי כלה. דכלה בלא ברכה אסורה לבעלה כנדה. אבל מה שייך ענין שבע ברכות שיהיו ישראל אומרים בכל יום לפני הקב"ה. צריך להקדים תחלה ענין מארז"ל (נדה ל' ע"ב) משביעים אותו תהי צדיק. וצ"ל מהו ענין אומר השבועה יותר מכל המצות שהם צווים זה לעשות וזה לא לעשות. גם מהו הענין שמשביעים את הנשמה כמו שהיא למעלה הלא הנשמה מצד עצמה ודאי היא בבחי' צדיק ורק שענין השבועה הוא שכאשר תתלבש בגוף וגה"ב תקיים כל התומ"צ. וא"כ איך שייך להשביע הנשמה כאשר היא למעלה בלא גוף. שמא יהי' הגוף מונע ומעכב כו'. והנה בגמ' שם דרשו זאת מפסוק בי נשבעתי יצא מפי צדקה כו' לי תכרע כל ברך תשבע כל לשון (ישעי' מ"ה כ"ג). תכרע כל ברך קאי על יום המיתה. תשבע כל לשון קאי על יום הלידה. שאזי משביעין אותו כו'. וצ"ל הרי יום הלידה קודם והי' צריך לכתוב תחלה תשבע כל לשון. גם מהו בי נשבעתי למה נצרך גם הקב"ה לישבע ע"ז כו'. הנה איתא במד"ר (אמור פכ"ט סי' ז' ח') ע"פ ובחודש השביעי. מפרש ג' פירושים. הא' כפשוטו שהוא החדש הז'. והב' ירחא דשבועתא שבו נשבע הקב"ה לאאע"ה בהר המוריה. וא"כ מפרשי' שביעי ל' שבועה. והג' ל' שובע. כמ"ש ומשביע לכל חי כו'. כי הוא משובע במצות שבו ר"ה ויוהכ"פ ומצות סוכה ולולב. וגם בגשמיות הוא חג האסיף. ובזהר מקץ (ר"ד ע"ב) פי' ג"כ ג' פי' אלו בפסוק ובשמו תשבע. הא' כפשוטו ל' שבועה. והב' ל' שבעה והיינו להמשיך גילוי ז' דרגין עילאין דכתיב (זכרי' ד' ב') שבעה ושבעה מוצקות. וכתי' (מ"א ה' ה') ויעש כו' את החג כו' שבעת ימים ושבעת ימים. והיינו שיש ב' בחי'. ז' דרגין דלתתא וז' דרגין עילאין. ולכן פי' ובשמו תשבע היינו להמשיך היחוד מבחי' ז' דרגין עילאין בז' דרגין תתאין. גם בפסוק ואשביעך דגבי אליעזר פי' ג"כ בזוה"ק פ' וישב (קפ"א ע"ב) לאתלבשא ברזא דשבע נהורין עילאין. גם פי' תשבע ל' שובע היינו שמבחי' ז' דרגין עילאין נמשך שבע שני השבע. היוצא מזה שבפי' שבועה יש ג' פי' הא' ל' שבעה והב' ל' שבועה והג' ל' שובע. וכל הפי' אלו הוא ג"כ בענין משביעים אותו תהי צדיק. ותחלה צ"ל מהו ענין כל הג' פי' האלו בפסוק ובשמו תשבע. הנה צ"ל תחלה ענין התפלה. דכתי' (תלים מ"ב) תפלה לאל חיי. כי תפלה הוא ל' חיבור כמו נפתולי נפתלתי כו'. וכתי' (שם ק"ט) ואני תפלה. היינו שהתפלה והחיבור הוא בבחי' אני. שבבחי' זו נצרך לעשות חיבור כו'. כי הנה כתי' אני הוי'. וצריך להבין מהו בחי' אני. וכי כשאומר הכתוב אני. אנו יודעים מי הוא. דבשלמא באדם שרואים אותו שייך לומר אני. הנה כתי' (תלים קמ"ה) ארוממך אלקי המלך. פי' מלך הוא מלך העולם. היינו שכל העולמות מקבלים חיותן רק מבחי' מלכות לבד. כי מה שהקב"ה מחי' ומהוה העולמות. א"ז כמו הנשמה שמחי' הגוף שעצם הנשמה ממש נתפסת ומתלבשת בגוף (בל"א איין גיהיילט) ולכן היא מקבלת שינויים ממקרי הגוף. אבל למעלה כתי' (מלאכי ג') אני הוי' לא שניתי בין קודם שנברא העולם לאחר שנברא"ע. והיינו משום כי עצמותו ומהותו ית' הוא קדוש ומובדל לגמרי מהעולמות. ומה שמחיה ומהוה העולמות הוא רק על ידי בחי' מלכות לבד. שהיא רק הארה בעלמא שאינו נוגע

לעצמותו

של היצור. ולא להניחם להתפשט ולהתלבש עוד במחדו"מ של היצור (והו"ע כובש את יצרו שהמדות בתקפם ורק שכובשם ואין מניחם להתלבש במחדו"מ דהיצור. אתכפיא) וזה נקרא הפסק טהרה כמו באשה שאעפ"י שנפסקו הדמים מ"מ אינה יכולה לספור ז' נקיים עד שתפסיק בטהרה תחלה כל בין השמשות כו'. כך הו"ע יצי"מ שהוא סור מרע כנ"ל (מענין יצי"מ הו"ע הפסק טהרה ואח"כ דוקא יכול להיות ספה"ע עי' בלקו"ת ד"ה במדבר סיני הב' ספ"ג. ושייך עוד לזה ענין שריפת הפרה בשתורה ויאור דחוקת ע"ש היטב). וזהו ממחרת השבת כי שבת היא שביתה והעלי' מן הרע ע"כ זהו הפסק טהרה (פי' כל ו' ימי החול רגלים יורדות מות שיורדת המל' בהיכלות הסט"א לברר בירורים. ושבת היא מתעלה עם הבירורים בקדושה כו') וממחרת השבת דוקא מתחיל ספה"ע. דהיינו כמו אשה שלאחר ההפסק טהרה מתחלת לספור ז' נקיים כדי שתהא ראויה ליחוד. כמו"כ אחר יצימ"ל דהיינו הפרדת המדות מהתקשרותם בתאות רעות מתחילים לספור ספה"ע כדי להיות ראוי ליחוד שהוא קבלת התורה. וענין ספה"ע היינו לברר המדות מהרע ולהפכם מחשוכא לנהורא:

ב **ולהבין** מה שבירור זה הוא ע"י העומר שהי' משעורים. הנה ארז"ל בברכות (נ"ז א') הרואה שעורים בחלום סר עונותיו שנאמר וסר עונך וחטאתך תכופר כי שעורה מאכל בהמה והנה ענין בהמה למעלה היינו חיות המרכבה פני ארי' פני שור. שעבודתם הוא רק במדות התלהבות והתלהטות ומצא שהביטול שלהם הוא במדות ארי' בוהג שור גועה והומרים קדוש כו'. ולכן נק' בהמה כי תוכן ענין בהמה הוא רק מדות. אבל אדם תוכן ענינו מוחין חכמה ושכל כו'. והנה השפעת היותם הוא מה' אחרונה דשם הוי' שנמשך לאו"א לפוצע"ד נק' שעורה בשור ה'. והנה מבחי' בהמה שלמעלה נשתלשל נה"ב שבאדם שנמשך מפני שור כו'. והנה"ב הוא בהמה כפשוטו שהמדות מלובשים בתאות ותענוגים גשמיים. והנה אין הדינין נמתקין אלא בשרשן שע"י הבהמה שלמעלה מבררים הבהמה שלמטה. והיינו ע"י התבוננות איך ששרש נה"ב הוא רק בחי' התלהבות וביטול בור גועה לבחי' קדוש כו'. עי"ז נתפעל הנה"ב ג"כ באהבה לאלקות וליפרד מתאות רעות. וזהו"ע שתים לפניה כידוע. ולכן במנחת קנאות דסוטה הי' ג"כ משעורים דוקא. כי המנחה הו"ע בדיקה אם נקתה ונזרעה זרע כו'. ואם לאו ונבתה בטנה. והבדיקה נמשך משעורה כי ע"י שעורה הוא הבדלת הטוב מהרע ומתעלה אח"כ הטוב ליכלל בקדושה עליונה. ולכן מפלת המן הי' ג"כ ע"י עומר שעורים כדאי' במד"ר (מגלת אסתר פ"י). והיינו כיון שענין שעורה הוא להפריד הטוב מהרע ולהעלותו. ע"כ עי"ז ממילא נופל הרע לגמרי ולכן הי' עי"ז מפלת המן. והנה מה שע"י עומר השעורים עצמו דהיינו הבהמה שלמעלה מבררים המדות דנה"ב זהו רק התחלת הבירור דהיינו שיתפעלו המדות דנה"ב קצת מאלקות ועי"ז יתפרדו מהרע (לפי שעה כו') אבל כדי שיתהפכו המדות דנה"ב מהקצה אהק"ל לגמרי צריכים לספור ספה"ע שהוא המשכת יומין עילאין מלמעלמ"ע מ"ט שע"ב לבחי' העומר שעורים כדי לברר ולזכך המדות דנה"ב שלא יהי' בהם שום תערובות רע כלל. כמו האהבה לא יהי' בה תערובות אהבות זרות וכן היראה כו'. וכן מדת הת"ת להסתכלא ביקרא דמלכא לא יהי' בזה שום התפארות וגאות ח"ו כלל. וזהו פי' וספרתם לכם ל' ספיר להאיר ולזכך המדות דנה"ב שיהפכו כולם לאלקות ולא יהי' בהם שום תערובות רע כלל ואזי נק' שבעה נקיים. נקי וזך כו' בר לבב כו'. ונמצא שענין ספה"ע הוא שיתהפכו כל המדות דנה"ב מחשוכא לנהורא וכמו ז' נקיים דאשה ואח"כ יוכלו לקבל התורה שהוא היחוד דקוב"ה וכנס"י:

ג **ועתה** צ"ל הלא אשה סופרת רק ז' ימים נקיים. ולמה ספה"ע הוא ז' שבתות שהוא מ"ט יום. והענין כי אשה אחר ספירת הז' נקיים היא טובלת עצמה במקוה ואח"כ יכולה להתייחד כו'. וכמו"כ כאן אחר ספה"ע שהו"ע ז' נקיים יש עוד ענין טבילה וטהרה לכנס"י. וצ"ל היכן היא הטבילה. הי' בזה"ק (שם) שהטבילה היא בנהר היוצא מעדן להשקות את הג"ן ג"ן סדרים דאורייתא. והענין כי ארז"ל (בכורות נ"ה) ע"פ וההר כו' יובל שמו. יובל הוא יובל דכתיב וקראתם דרור כו' שגם עבדים יוצאים לחירות. והיינו כי יובל הוא שעה"כ דבינה עלמא דחירו שאין יכול להיות משם יניקה להיצונים כלל. ולכן משם נמשך החירות עד שגם עבדים שהם נשמות פגומים שמושקעים בעמקי הקליפות שאין יכולים בעצמם לצאת מהרע בשום אופן ולכן נקראים עבדים כמו העבד שאין יכול מעצמו להיות בן חורין כ"א שהאדון ישחרר אותו או אחרים יקנו אותו כו'. וזהו האובדים בארץ אשור ולא כתיב הנאבדים שפי' האובדים שמאבדים עצמן לדעת והיינו שנעשו עבדים שאין יכולים לצאת לחירות מהרע כי מי שעבר עבירה פעם א' א"ז עבד עדיין כו'. אבל מי ששרירות לבו ילך כל היום רק רע נעשה עבד. וזהו האובדים כו'. אך ע"י גילוי שעה"כ גם עבדים יוצאים לחירות מהרע ומתעלים בקדושה כאו"א לשרשו. וזהו איש אל משפחתו ואיש אל אחוזתו תשובו. וזהו"ע הטבילה בנהר היוצא מעדן שעה"כ. והיינו כי אעפ"י שכבר נתבררו ונזדככו המדות דנה"ב מכל תערובות רע ע"י הנפת העומר וספה"ע שהוא המשכת מ"ע שע"ב. מ"מ צריכים עוד לבחי' טהרה. והיינו שלא יהי' יכול להיות מהם יניקת החיצונים כלל. (כי הגם שנתהפכו המדות דנה"ב לקדושה. מ"מ גם במדות דקדושה יש יניקת החיצונים כיון שהם נתבררו ונתקנו מהים והפירוד ולכן נק' עולם התיקון. ובפרט במדות דנה"ב שנתבררו מהרע). וטהרה זו היא דוקא בשעה"כ דבינה כמ"ש אם רחץ ה' כו' א"ת אם אלא אם. היינו אימא עילאה במשם נמשך הרחצה והטהרה. וכתיב שיניך כעדר הרחלים שעלו מן הרחצה. והיינו כי טבילה אותיות הביטל שיומשך הביטול דחכמה בהמדות ואזי אין יכול להיות יניקה מהמדות כי ימותו ולא בחכמה כנודע. ועד"ז הו"ע נע"י כנודע. ולכן הטבילה בשעה"כ כי כל המעלה דשעה"כ הוא שבו מלובש יסוד אבא (ונק' שביל דקיק דבי' עייל אבא לאימא).

הבנין. משא"כ ג"ר עמקו מחשבותיך שהי' אתה הוי' לבדך שלמעלה מבחי' עולמות. ולכן כדי שיהי' דבת"ה שלא יעלים העולם. א"ז מבחי' ז"ת לבד כ"א על ידי ההמשכה מג"ר והעיקר מבחי' חכמה. והו"ע שהוי"ו נ"ל כלול מהיו"ד כו') פי' שעל ידי הה' (דאבונה הוא מקבל מהיו"ד ה"ע ונעשה הוי"ו כלול מהיו"ד ה' פעמים (כ"ל שהו"ע המשכת ה"ה דאבא) ואז הוא מספר ס"ר. כי כשהוי"ו כלול פ"א מהיו"ד הוא רק ששים וכשכלול פ"ב הוא שש מאות פעם ג' שש אלפים. פעם ד' שש רבות. פעם ה' ששים רבות. ובזה יובן מספר הדגלים שהוא ס"ר והו"ע נשמות שרשים. ומה שיש יותר כמ"ש יוסף ה' כו' אלף פעמים הם רק ענפים. והיינו כדי להמשיך הדירה בתחתונים יחוד ו"ה כנ"ל לכן המספר הזה קיים לעולם. וכמו"כ בהדגלים שלמעלה ג"כ המספר מכוון ס"ר וכנ"ל. ולכן קורים פ' זו קודם שבועות. כי מ"ת וירד הוי' עה"ס הו"ע דבת"ה ולכן צ"ל תחלה המספר ס"ר כנ"ל. וזהו מי יתנך כאח לי מ"ט ימי הספי' והג"ש הוא מ"י ואזי כאח לי וירד הוי' על הר סיני:

לחג השבועות

וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה וגו'. נ"ל דממחרת השבת הוא מיותר כיון דכתיב מיום הביאכם כו' שהוא ע"ז שניסן אנו יודעים שמיום זה צריכים לספור. והגם דכתיב מיום הביאכם מ"מ הייתי יודעים שצריך לספור מלילה כיון דכתיב אח"כ שבע שבתות תמימות. והענין יובן עפמש"כ בזהר (ח"ג נ"ז א') שענין גלות מצרים הו"ע טומאת נדה כי כנס"י בזמה"ג נק' בשם נדה כמ"ש ע"כ לנדה היתה כו'. ובמד"ר (פ' מצורע פי"ט) מפרש הפסוק ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים וגו' על כנס"י בזמה"ג. וכתיב כי כטומאת הנדה היתה דרכם כו' (יחזקאל ל"ו). ויצימ"ל שיצאו בנ"י מהגלות הוא כמו באשה שנפסק ממנה הדמים טמאים. וע"כ כדי שיוכלו בנ"י לקבל התורה שנק' ביום חתונתו שהו"ע יחוד העליון דהקב"ה וכנס"י צריכים לספור תחלה ספה"ע שהוא כמו אשה שאחר שנפסק ממנה הדמים טמאים מ"מ כדי שתטהר לבעלה ותהא ראויה ליחוד צריכה לספור ז' נקיים ואח"כ טבילה. וכמו"כ אעפ"י שיצאו ישראל מטומאת מצרים מ"מ צריכים לספור נקיים במ"ט ימי הספירה ואח"כ יוכלו לקבל התורה שהו"ע היחוד כנ"ל. והנה צ"ל מה שבכל בה"ש נמשל אהבת הקב"ה וכנס"י בשם איש ואשה שהקב"ה נק' דודי כי טובים דודיך מיין וכנס"י נק' כלה. וכן ארז"ל במד"ר (ויקרא פ' פ') בשלשה לשונות של חיבה חיבב הקב"ה את ישראל בדביקה בחשיקה ובחפיצה וכולן נלמד מפרשתו של אותו רשע. בכם בני חשקה נפשו ותדבק נפשו כו'. כי הפך בבת יעקב. שנמשל רק לאהבת איש ואשה שזהו משל גשמי מאד. והענין דכתיב ואהבת את הוי' אלקיך כו' והיו הדברים האלה. וארז"ל בספרי לפי שנאמר ואהבת את הוי' כו' איני יודע באיזו דרך אוהבים אותו לכך נאמר והיו הדברים האלה שמתוך כך אתה מכיר לאהוב כו'. וכן פירש"י בחומש מהו האהבה והיו הדברים האלה. ולכאורה אין זה מובן כלל איך שייך תורה לאהבת הנ"ל אנו רואים שיכול ללמוד ולא יהי' אהבה כו'. וצ"ל תחלה מהו ביום חתונתו זה מ"ת. והענין כי היחוד למטה הוא השפעת טפה שנמשך ממוח האב ממש דרך חוט השדרה ונתגשם להיות טפה גשמיית והראי' שיש בטפה מעצמות מהות מוח האב ממש שהרי מוליד בדומה לו. וכך ענין התורה היא חכמתו ורצונו ממש שנתלבשה בגשמיות כמו של"ב

חוטי הציצית מלובש לבנ"ה. וכמו ספה"ע שע"י הסיפורים גשמיים ממשיכים מ"ט שע"ב. וכן בכל המצות תפילין וצדקה תרומות ומעשרות שהכל הוא המשכת הכ"ע דאצי' שהלבישם הוא ית' בגשמיות ע"י השתלשלות בחכמה דבריאה יצי' ועשי' שבתוכן מלובש חכמתו ורצונו דאצי' ממש. ולכן נק' מ"ת בשם יחוד קוב"ה וכנס"י דהיינו השפעת עצמי' ומהות חכמתו ית' ממש ורק שנתלבש בגשמי'. ולכן המשל לזה הוא דוקא ענין היחוד הגשמי שבהשפעת הטפה מלובש כח עצמות המוחין ממש. שמלבד ענין היחוד לא נמצא השפעה כזו בעולם כלל. עי' בלקו"ת בביאור דבהורה אני כו'. ועפי"ז יובן מה שהתורה היא אהבה. דהנה כתיב ואהבת כו' בכל לבבך בשני יצריך. ופי' האוה"ת שע"י היצה"ר בא לאהבת ה'. והיינו כי עיקר היצה"ר והתאוה הוא ביחוד כי הפך בבת יעקב. והנה ענין היחוד הוא השפעת הטפה שנמשכה מהמוח ואעפ"י שמלובש בה עצמות המוח ממש מ"מ מקור התאוות ההנאה ושכל הגופי הוא רק מהחכמה דמל' דעשי' והוא בחי' בע"ג ממש. והנה אם בזה יש כ"כ תאוה וחשק א"כ כש"כ וק"ו כמה וכמה צריך להיות התלהבות רשפי אש האהבה בחשיקה וחפצה לאור התורה שהוא היחוד עליון דקוב"ה וכנס"י דהיינו השפעת עצמי' חכ"ע דאצי' ממש. וזהו שפירש"י ז"ל מהו האהבה והיו הדברים האלה שמתוך כך אתה מכיר לאהוב כו' כנ"ל. והנה נת' שמ"ת הוא היחוד דהקב"ה וכנ"י. ולכן הי' צ"ל תחלה יצימ"ל. כי כשהיו בגלות מצרים היו אז בבחי' טומאת הנדה ונדה אסורה לבעלה. והיינו כי ה' דמים טמאים באשה. וענין זה באשה העליונה ה' תתאה בחי' מל' היינו שמפסולת הס"ג שהם גבורות קשות ביותר נמשך מהם הטומאה דהיינו אחיזת החיצונים ביותר. וזהו פי' נדה נד ה' שה' תתאה דשם הוי' הוא מרוחק מהוי"ו שאין נמשך בה היחוד עליון כו'. ולכן נאלמתי דומיה החשיתי מטוב ר"ת נדה. ופי' מטוב היינו מבחי' אמרו לצדיק כי טוב כו'. טוב הוי' לקויו כו'. ולמטה בנפש האדם היינו ההתקשרות בתאות רעות ומהדו"מ של איסור. וז"ש כטומאת הנדה היתה דרכם. וזהו"ע גלות מצרים ערות הארץ מ"ט שע"ט דנוק' דקליפה שהיו ישראל מקושרים שם דהיינו מה שהאדם מיצר ומוגבל בהתקשרות התאות רעות כו'. וענין יצימ"ל הוא לצאת מכל המצרים וגבולים של תאוות רעות. והו"ע סור מרע היינו להוציא המדות ולהפרידם מכל המהדו"מ

ידוע ומבואר במ"ד). ולכן מה רבו ומה גדלו כו' שניהם רק מעשיך לבד כו'. ולכן אומרים אי' מקום כבודו שאינו מושג גם למעלה. וגם אומרים מכה"כ שיכול להיות התגלות אלקות גם למטה כו' כי רוחניות וגשמיות שוה כו'. אך צ"ל למה הדירה בתחתונים דוקא. הנה זהו מצד אתכפי' ואתהפכא מרע שזהו למטה דוקא משא"כ למעלה כלום יצה"ר כו'. והנה המצות נתנו במהדו"מ. ובדרך פרט בכל מצוה יש טעם השכלי'. והברכה. והכונה כו'. והיינו כדי להמשיך הדירה וגילוי אלקות בג' עולמות בי"ע כו'. ובאמת כוונת המצות הו"ע התפלה דהיינו הרצון והאהבת כו' שירצה באמת לצאת מההבל כו'. וזהו"ע שהמצות נק' דרך הוי'. והיינו כי מהדו"מ ה'ו'ה'. והכונה שהוא הביטול והרצון הוא בחי' יו"ד. כי למה יש הרצון כו' לפי שהם חכמתו ורצונו כו'. ולהבין מעט מזעיר יותר איך יוכל להמשיך הדירה בתחתונים ע"י קיום המצות. והענין כי האדם היא עולם קטן. שיש בו רמ"ח אברים ושס"ה גידים ועורות. ושבכלל הוא אדם א'. וכמו"כ בהעולם כל התחלקות הברואים שבו הוא בציור אדם וכל העולם בכלל הוא אדם א'. והנה התומ"צ נק' ג"כ אדם רמ"ח מ"ע רמ"ח אבר"מ כו'. והיינו שנמשכו מבחי' כמרא"ד שהוא מראה דמות כבוד הוי'. שאוא"ס ב"ה מתלבש בבחי' כמרא"ד. ולכן כל המצות הם תרי"ג אברין דבחי' אדה"ע. ולכן נק' דרכי הוי' שבכל מצוה היא בחי' דרך והמשכת אבר פרטי דבחי' אדה"ע. ובכל המצות ממשיכים הגילוי דבחי' כמרא"ד למטה שהו"ע הדירה בתחתונים וזהו ועמך כולם צדיקים ע"י קיום המצות. ולכן כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב שהוא חיי עולם ולא חיי שעה. וזהו"ע שנש"י נק' אחים להקב"ה עדמ"ש (תלים קל"ג) מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. שהו"ע החיבור דבחי' כמרא"ד עם מקור בי"ע וכתיב (שם קכ"ב) למען אחי כו' למען בית אלקינו שאז הי' החיבור והיחוד כו'. כי הי' אז השראת השכינה מעין דירה בתחתונים. וזהו מי יתנך כאח לי צדיקים. יונק שדי אמי. על ידי תושבע"פ נעשה הגדלה במדות עליונות. וכמו הלב דיניקה כו'. אמצאך בחוץ קאי על בע"ת. הנה כתיב (מיכה ז' ט"ו) כימי צאתך מאמ"צ כו'. כי גלות מצרים רד"ו שנה הי' בשביל מ"ת. וכמו"כ גלות הזה בשביל התגלות פנימיות התורה לע"ל. וצ"ל מה שייך גלות לתורה. כתיב (דברים ל"א י"ח) ואנכי הסתר אסתיר פני כו'. והו"ע בגלותא קוב"ה סליק לעילא לעילא. בחי' הסתלקות ועלי'. והו"ע הסתר פנים. והו"ע שינה ויקץ כישן הוי' (תלים ע"ח ס"ה) וכתיב (שם קכ"א) לא ינום כו'. והיינו כי בעצמות א"ס שלמעלה מהשתלשלות לא שייך כלל שינה ורק בבחי' גילוי כמרא"ד שייך שינה. כי כדי שיהי' בחי' כמרא"ד הוא השפלה גדולה על ידי ד"א הוי' תחלה יו"ד צמצום ה' התפשטות כו'. משא"כ עצמותו ומהותו ית' כי לא אדם הוא. ולכן ענין השינה הוא הסתלקות האור והגילוי מבחי' שם הוי' כמרא"ד לעצמותו ומהותו ית'. והו"ע סליק לעילא לעילא והו"ע ההסתר פנים כו'. ומזה נמשך הגלות כי שם השכינה כאורה והכל יכולים לקבל כו'. והנה ההסתר פנים הוא כדי שעל ידי הסתלקות ועלי' זו יומשך אח"כ ההיות ממקום עליון ביותר היינו מהבחי' דלעילא לעילא. וכמ"ש (ירמי' ל"א) מרחוק הוי' נראה לי. דהיינו מבחי' למה הוי' תעמוד ברחוק. וכמו אב המסתיר פניו מבנו בכדי שיבקשנו וימצא אותו אח"כ. כמו"כ ההסתר פנים הוא כדי להיות ובקשתם משם אח"כ והיינו על ידי תשובה דוקא. וזהו שארז"ל במקום שבע"ת עומדין כו' משום דמשכי לי' בחילא יתיר. וכמו נשמות מצד הסתר הגוף נק' מהלכים ומלאכים שעומדים תמיד באהוי"ר נק' עומדים כמו"כ בע"ת לגבי צדיקים ולכן בחילא יתיר כו'. ובע"ת אינו דוקא על עבירות כ"א כמו בעלי עסקים שבעת העסק הוא רחוק מאלקות. ואח"כ כשמתפלל מתפעל מאד בחילא יתיר יותר מצדיק. וכמו מי שיוצא מגלות ושבי' מאפילה לאור גדול. והנה צדיקים על ידי התומ"צ ממשיכים רק דרך הוי' שיהי' נקרא כמו שנכתב. והיינו המשכת וגילוי שם הוי' בחי' כמרא"ד גם למטה להיות דת"ת. אבל כשנעשה הסתר פנים בבחי' לעילא לעילא. משם א"א להמשיך על ידי המצות כ"א רק על ידי תשובה כמ"ש (ויקרא ט"ז ל') לפני הוי' תטהרו. והיינו כי ענין התשובה הוא רחוק שנעשה קרוב ועי"ז ממשיך מלמעלה מבחי' החכמה והיא רחוקה ממני שיהי' מאיר בקירוב כמ"ש (ירמי' מ"ו כ"ז) הנני מושיעך מרחוק. ולכן ארז"ל (סנהדרין צ"ז ב') אם ישראל עושין תשובה נגאלין. ולא די שיהיו כל ישראל צדיקים. נמצא יש מעלה בבחי' תשובה שעי"ז ממשיכים מבחי' דסליק לעילא לעילא עצמותו ומהותו שלמעלה מהשתלשלות אך המשכה זו היא רק תוס' אורות למעלה באצי' היינו שיומשך גילוי בחי' שם הוי' להיות כמרא"ד כו' אבל כדי להמשיך הדירה והתגלות אלקות בתחתונים בחי' זו רק על ידי צדיקים שמקיימין המצות שהם דרכי הוי' ארחות הוי' כו' וכנ"ל. וזהו מי יתנך כאח לי אמצאך בחוץ. שצ"ל ב' הבחי'. הבחי' דצדיקים על ידי תומ"צ להמשיך דת"ת מבחי' שם הוי'. והבחי' דבע"ת שיהי' התחברות המשכה מעצמותו ומהותו ית' בשם הוי'. ואזי גם לא יבוזו לי שלא יהי' עוד גלות שהו"ע יניקת החיצונים. וזהו ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה. תפלה וצדקה כוונת המצות ומעשמ"צ ותשובה בחי' בע"ת. שעל ידי התחברות ב' הבחי' עי"ז מעבירין כו' וכנ"ל. והנה על ידי אמצאך בחוץ שהוא התשובה בזמה"ג כתיב אח"כ אנהגך אביאך אל בית אמי. להמשיך בתורה כו'. תלמדני כי מ"ת שעל ידי גלות מצרים הי' רק על ידי משה ורק אנכי ולא יהי' מפי הגבורה כו'. אבל מ"ת שיהי' על ידי משיח כתיב תלמדני בעצמו וכמ"ש (ישעי' נ"ד י"ג) וכל בניך לימודי הוי'. וכתיב (ירמי' ל"א ל"ד) כי כולם ידעו אותי כו'. ומהו הלימוד כמ"ש (דברים י"ד כ"ג) למען תלמד ליראה את הוי'. וכתיב (דברים ו') וצדקה תהי' לנו כו'. וכתיב ליראה את הוי' כו'. והנה גם בכאו"א מישראל מצד נה"א הוא בבחי' צדיק. ומצד נה"ב בע"ת. וזהו ועמך כולם צדיקים כו'. ועתה יובן ענין מספר ס"ר כי הנה ענין הדגלים הוא כדי להמשיך דת"ת. והיינו התגלות יחו"ע דאצי' גם בעוה"ז הגשמי והוא המשכת שם הוי' כמרא"ד. והנה קוטב ענין זה הוא המשכת יחוד ו"ה הוי"ו הוא קו המשכה וגילוי מאוא"ס וגילוי זה יהי' בה' ברא"ם מקור הג' עולמות בי"ע. והנה הו' הוא המשכה מי"ה (כי התהוות העולמות בבחי' העלם כו' נמשך מז"ת ז' שפי'

הבנין

ואהרן יכולים כנס"י לעלות גבוה גבוה (בחו"ב וכתר) שהוא לבוא להרצוה"ע שלמעלה מהשכל לגולגלותם. אך למה צריך שיהם דוקא ולא די משה ואהרן לבד. הנה הוא כמשל שמכלי גדול יותר מדאי אין יכולת לשתות כ"א ע"י ששופכים היין לכלים קטנים. כך צ"ל העלאת כנס"י ע"י י"ב נשיאים דוקא וע"י משה ואהרן (וכן בהמשכה למטה שהוא ע"י משה שושבינא דמלכא המשיך גילוי ד"ע למטה בבי"ע שתקבלם כנס"י ג"כ ע"י נשיאים כו') :

ועתה צ"ל מהו הענין שאנו קורין פרשה זו בכל שנה. הנה איתא בס"י אחת רוח אלקים חיים. וקאי על התורה שנק' רוח. דהנה עד"מ ניצוץ קטן הטמון בגחלת ויכול להיות כבה והולך לגמרי. אך על ידי הרוח שמנפחים בהגחלת היא מתבערת ויוצא שלהבת גדולה. וכעד"ז יובן למעלה. דהנה הי' בס"י ע"ס כשלהבת הקשורה בגחלת. פי' שאוה"ס המלובש בע"ס דאצי' הוא בהעלם בתוכם. וזהו אלקינו מלך העולם ל' העלם. והנה אין מלך בלא עם ל' עוממות שהם יש ודבר בפ"ע ועי"ז הם עוממות היינו שמכבים גילוי אוה"ס ב"ה שיהי' בהעלם בע"ס ולא יתגלה למטה. והעלה לזה שיהי' התגלות אוה"ס מע"ס עליונות הוא על ידי עסק התורה בדיבור שנק' רוח. דהנה כתיב (שמות כ') וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר היינו שצ"ל עסק התורה בדיבור דוקא. ולכאורה א"ז מובן למה בדיבור הלא במח' טוב ללמוד יותר מבדיבור. אך הענין שעל ידי עסק התורה בדיבור שהוא קול היוצא מהבל הלב זהו רוח שמבעיר את הגחלת. היינו שאוה"ס המלובש בע"ס יתגלה למטה (כי התורה היא ע"ס). וזמ"ש בס"י אחת רוח אלקים כו'. וזהו"ע קריאת הפרשה זו בכל שנה שהוא להמשיך האוה"ס בבחי' גילוי למטה. כי הנה בזמן משה ואהרן לא היו צריכים לזה כלל כיון שהי' העלאה תחלה בבחי' לגולגלותם אזי ממילא הי' המשכת והתגלות האור למטה. אבל כעת כדי להמשיך התגלות האור מע"ס למטה צ"ל דוקא על ידי רוח של תורה. וזהו"ע שאנו קוראין פ' זו. וזהו לבני ראובן לבני שמעון בלמ"ד פי' להכניס בהם אור כו'. (ועי' כה"ג בסידור שער הנהמ"ל בד"ה והגדת לבנך ע"ש היטב) :

והנה לע"ל כתיב (ירמי' ל"ג י"ג) עוד תעבורנה הצאן על ידי מונה. ואי' בת"י מלכא משיחא. כי כל ענין הדגלים המבו"ל הוא רק המשכה מאוה"ס הסוכ"ע כי לא אדם בבחי' כמרא"ד ממכ"ע אבל לע"ל יהי' התגלות סוכ"ע בפנימי' כמו ממלא. ויהי' העבודה להמשיך מלמעלה מסוכ"ע בממכ"ע וזהו המנין והדגלים דלע"ל כו'. ובכלל זהו"ע מרכבתא תתאה ומרכבתא עילאה. מרכבתא תתאה ד' מחנות שכינה להמשיך התגלות האצי' למטה כנ"ל ומרכבתא עילאה להמשיך גילוי אוה"ס עצמו ב"ה באצי' ע"ד האבות הן המרכבה עי' בת"א פ' יתרו. וי"ל יותר שד' פרצופים הו"ב ת"ת ומל' מרכבה. והאדם הוא א"א אדה"ג והעלי' הוא לפנימי' עת"י ממש כו' :

שאו את ראש כו'. ויהי כל הפקודים שש מאות אלף כו'.

איתא בספרים שמספר הזה קיים לעולם כי מה שיש יותר. יוסף ה' כו' אלף פעמים. הם רק ענפים. אבל נשמות שרשים אינו אלא ס"ר. והמספר הזה מכוון בדגלים כנגד המספר של המרכבה עליונה כמ"ש במד"ר דגל מחנה יהודה קפ"ו אלף הוא המספר של מחנה מכאל כו'. וצ"ל מהו"ע המספר דס"ר. ומה שייך זאת לדגלים. איתא במד"ר (במדבר רפ"ד) משל למלך שהי' לו גרנות כו' גורן אחת ראה אותה נאה כו' לוה לספור אותה כו' כך המלך זה ממה"מ הקב"ה והגורן אלו ישראל כו' ועמך כולם צדיקים (ישעי' ס') וכ"ה אומר (שה"ש ד') כולך יפה רעיתי ומום אין בך כו'. וצ"ל איך כולם צדיקים והלא ארז"ל (יומא ל"ח ב') ראה הקב"ה בצדיקים שהן מועטין כו' וכמ"ש בתניא (פ"א). הנה כתיב (שה"ש ח') מי יתנך כאח לי כו' אמצאך בחוץ כו'. הנה בנס"י יש שני מדרגות. צדיקים ובע"ת. פעם משמע שצדיקים גבוהים יותר. כמארז"ל (ב"ר פ"ח סי' ו') ע"פ נעשה אדם. ל' רבים. במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים. ופעם ארז"ל (ברכות ל"ד ב') במקום שבע"ת עומדים כו'. וצ"ל תחלה פי' צדיק. שתרגומו זכאי. וכמו איש פלוני אתה זכאי דמקרי צדיק בדינו. ומה שייך שם זה למי שעובד ה' באמת. והי' צריך לקרותו עובד ה'. והענין שכל המצות נק' בשם צדקה כמ"ש (דברים ו' כ"ה) וצדקה תהי' לנו כו' והמקיימם נק' צדיק בעל צדקה כו'. כי הנה ענין הצדקה הוא להחיות רוח שפלים. וכתיב (ישעי' נ"ז ט"ו) כה אמר רם ונשא כו' השכן ואת דכא כו' להחיות רוח שפלים כו'. והו"ע נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים. כי פי' רוח שפלים הוא עוה"ז השפל. כי בעולמות העליונים מלאכים עומדים ברום עולם באהוי"ר ויש שם התגלות אלקות. ולכן ענין הדבת"ת שיהי' גם למטה גילוי אלקות כמו למעלה זהו"ע להחיות רוח שפלים והו"ע הצדקה שהקב"ה מקיים. והנה כתיב (בראשית י"ח) ושמרו דרך הוי' כו' וכתיב (זכרי' ג' ז') בדרכי תלך שהמצות נק' דרכים לשם הוי' שעל ידם נמשך התגלות שם הוי' גם למטה. ונק' עמודים כו' כעמוד המחבר כו'. לכך כל המצות נק' בשם צדקה. ובפרט ע"י מצות הצדקה נמשך יותר הדירה בתחתונים ומי שמקיים התומ"צ נק' בשם צדיק כו'. וכמ"ש (תלים י"א) כי צדיק הוי' צדקות אהב כו'. ולהבין איך יכול להיות הדירה בתחתונים. הנה כתיב (תלים ק"ד) מה רבו מעשיך כו' וכתיב (שם צ"ב) מה גדלו מעשיך. מה רבו מעשיך הו"ע ריבוי התחלקות מיני הנבראים בדצח"מ הגשמי. ומה גדלו קאי על ריבוי התחלקות הנבראים שבעולמות העליונים כי שם נק' גדלו. וכמו למטה תרנגול ולמעלה זהו מלאך גבריאל מהלך ת"ק שנה. ומ"מ בשניהם כתיב עשי'. והיינו כמ"ש (שמות ל"א י"ז) כי ששת ימים עשה ה' כו' וביום השביעי שבת כו'. שלכאורה איך שייך למעלה שביתה כו'. והענין כי באדם כח המעשה הוא כח היותר אחרון. כי עיקר האדם שכל ודיבור כו' וכח המעשה יש גם בבע"ח. רק שהאדם יכול להלביש גם השכל בהעשי' שיהי' העשי' בחכמה כמו אומנות כו' וזהו השפלה גדולה. והנה למעלה ג"כ חיות כל העולמות הוא רק בחי' אחרונה וזהו בחי' עשי' לגבי עצמותו ומהותו ית'. (וממילא שייך ענין שביתה

כידוע

שלמעלה מהזמן וע"ד שילוב אד' בהוי') להמשיך גילוי בחי' אחד למטה. ועוד פי' צבא ל' מלחמה והיינו בעת צלותא בעת קרבא. שהו"ע אתכפי' ואתהפכא לגמרי. ושני הפי' אמת שאם כבר הי' במלחמה וגלה הנפש הבהמית לגמרי אחר כך יכול להיות יוצא צבא לבוא זמן להמשיך גילוי אחד ממש כו'. אך להבין מ"ש מבן עשרים הנה כל יוצא צבא מה זה שייך לבן עשרים. הנה ארז"ל (אבות ספ"ה) בן עשרים לרדוף. ואין מבואר מה לרדוף. הנה כתיב (תלים ל"ד) סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו. סור מרע הוא אתכפיא ואתהפכא להסיר כל המונעים על התגלות אלקות כי עונותיכם מבדילים כו'. ואח"כ וע"ט כמ"ש טעמו וראו כי טוב הוי'. וכתיב (בראשית א') וירא אלקים את האור כי טוב. היינו להמשיך המשכות אוא"ס ב"ה בגילוי ונק' תוס' אורות וזהו טוב הוי' היינו כששם הוי' מאיר אזי נק' טוב. וזהו ג"כ וע"ט היינו שיהי' שם הוי' בגילוי. אך כ"ז הוא רק המשכות תוס' אורות כנ"ל. אך אין צריך לעמוד במדרגה זו לבד כ"א צ"ל אח"כ בקש שלום ורדפהו. דהנה כתיב (ש"א ב') כי אל דעות הוי' ב' דעות. דלמעלמ"ע הרי קמי' כלא"ח והכל בטל במציאות ממש וכמ"ש אתה הוא הוי' לבדך כמו קודם שנברא"ע. ולמלמטה"ע אין אנו מבינים זה אלא בעולמות הם יש ודבר ורק שהם בטל לאין כו'. וזהו ב' דעות ד"ע וד"ת (ובכלל זהו עולם האצי' ובי"ע). וענין בקש שלום היינו להיות התחברות ב' הדעות כי שלום הוא התחברות ב' הפכים שיהי' גילוי ד"ע בחי' יחו"ע דאצי' למטה בבי"ע להיות מלמטלמ"ע כמו מלמעלמ"ע (ואזי יהי' איהו וחיוהי וגרמוהי חד בבי"ע להיות הכל אלקות כמו באצי'). ובחי' זו היא דוקא כשקדם בחי' סו"מ וע"ט שהוא אתכפיא ואתהפכא להיות לב אחד כו' היינו שכל הציור קומה דנה"א הוא בשלימות במוחין ובמדות. והנה"ב נהפך לגמרי. וזהו בן עשרים לרדוף כי בן עשרים אז נכנסים מוחין עליונים וגבוהים היינו שאז הוא שלימות הקומה דנה"א ואזי יכול לבוא לבחי' בקש שלום ורדפהו וזהו לרדוף. וזהו ג"כ מבן עשרים שנה דוקא שאז כל יוצא צבא בישראל להיות ימים יוצרו ולו אחד להמשיך התגלות אחד למטה כמו למעלה (בעבודה בנפש היצה"ר נק' רע והיצ"ט נק' טוב. וא"כ פי' סור מרע לבער הרע דנה"ב מהגוף לגמרי. וע"ט שיתגלה כל הקומה דיצ"ט בגוף במוח ובלב כו'. ואחרי שנתקן האדם עצמו בסומ"ר וע"ט. אח"כ יכול לתקן כללות העולם כמ"ש גם את העולם נתן בלבם כו' להמשיך גילוי אלקות בעולם וזהו בקש שלום כו' חיבור אצי' ובי"ע. וזהו בן עשרים לרדוף שאחרי שהוא בן עשרים שנמשכו בו שלימות המוחין דגדלות ונתגלה כל הקומה דיצ"ט בהגוף אזי דוקא לרדוף דהיינו בקש שלום ורדפהו. וזהו בן עשרים כל יוצא צבא שכלת המלחמה בבחי' סומ"ר וע"ט ואזי יוכל להמשיך בהזמן גילוי בחי' אחד שהו"ע לרדוף בקש שלום כו'). תפקדו אותם לצבאותם. הנה בשם צבאות יש מחלוקת ר"י ורבנן (שבועות ל"ה ב'). ר"י סובר דצבאות אינו שם כלל ונמחק. כי צבאות נקראים ישראל כמ"ש (שמות ז' ד') והוצאתי את צבאותי כו'. והקב"ה נק' אלקי הצבאות וז"ש ה' צבאות שצבאות קאי על ישראל. והנ"א שהוא שם ככל השמות ואינו נמחק והלכה כמותה. דהנה כתיב (בראשית ב') ויכולו השמים והארץ וכל צבאם. וכתיב (נחמי' ט') וצבא השמים כו' הרי שהנבראים נק' צבאות. והנבראים הם בבחי' יש ודבר בפ"ע ואינם אלקות כלל. ואעפ"י שעומדים באה"ר כנ"ל מ"מ הם בבחי' יש ודבר כו' כי ז' שמות שאינן נמחקין שם אל באחד כו' הרי הכלים ג"כ אלקות דאיהו וגרמוהי חד בהון. אבל מה שהנבראים נק' צבאות. שהם יש ודבר. נמחק כו'. והנ"א שזה שם ככל השמות. כדכתיב הוי' צבאות. והיינו כנ"ל בענין הדגלים שהוא להמשיך גילוי אלקות למטה כמו למעלה להיות איהו וגרמוהי חד בבי"ע כמו באצי' ונמצא הכל אלקות. ולכן סוברים כנ"א דכתיב ה' צבאות הוא הפי' בגילוי שם הוי' ממש בהצבאות ואז הצבאות ג"כ הוי' דאיהו וגרמוהי חד כו'. ולכן אינו נמחק. וזהו תפקדו אותם לצבאותם שיהי' ה' צבאות כו'. אתה ואהרן ואתכם יהיו איש איש למטה איש ראש כו'. להבין מהו י"ב נשיאים לד' דגלים. הנה הוא כמו למעלה שהם ד' דגלים ד' מחנות שכינה ומ"מ הם י"ב כמ"ש י"ב בקר כו'. והיינו שכל דגל כלול מג'. וזהו אד' שם דשם אד' ד' אותיות ועם המילוי י"ב שכל אות כלול מג'. ומזה נמשך ד' דגלים וכל דגל כלול מג'. וכך הוא בי"ב נשיאים שהמה ד' דגלים וכל דגל כלול מג'. ורק שי"ב נשיאים נמשכים משם הוי' וי"ב מלאכים משם אד'. וזהו איש ראש כו'. ומה שמשה ואהרן הם שנים ואח"כ י"ב כו' זהו כענין שבאפוד הי' שהם משמותם על אבן אחת ושם כו' ובחשן היו י"ב אבנים. וכעד"ז משה ואהרן וי"ב נשיאים כו':

ו **אך** להבין מ"ש ואתכם יהיו איש כו' דמשמע שהי"ב נשיאים הם טפל ובטל לגבי משה ואהרן שהם העיקר. הנה בענין עליות העולמות יש ב' מדרגות. וכמו עד"מ למטה כשאבן מונח ע"ג קרקע וצריך להעלותו למעלה יש שני אופנים או שהעומד למטה נותן ידו תחת הדבר ונושאו ומעלהו למעלה. או שהעומד למעלה מוריד ידו למטה ומגביהו ומעלהו. והנה כשהעומד למטה מגביהו ומעלהו אינו אלא לפי כחו. אבל העומד למעלה יכול להגביהו בכל מקום גבוה כיון שהוא בעצמו למעלה כו'. וכעד"ז בכל עליות העולמות יש שני אופנים אלו. הא' עליות העולמות מצד כחם לבד. והב' מה שנמשך כח עליון מלמעלה להעלותם. והנה בשבת אנו אומרים לכה דודי לקראת כלה כו'. כלה ל' כלתה נפשי שהוא עליית המל' עם הבירורים שמבררת בכל ימי החול ועלייתה הוא באצי' ונמשך כח עליון מאוא"ס ב"ה להעלותה שמלבישה ומעלה אותה למעלה מעלה באצי' כו' (וכח זה הוא מהכ' ועי' בד"ה הקל קול יעקב בהגהות ע"ש). וזהו לכה דודי כו' זה הקב"ה וכן בכל עליות העולמות. ועפ"ז יובן ענין י"ב נשיאים ומשה ואהרן כו'. שי"ב נשיאים מעלים כנס"י ג"כ למעלה אך העלאה זו אינו אלא לפי כחם כי הנשיאים הם מעלמא דנוק' (ועלייתם יכול להיות בבחי' ז"א כי י"ב שבטים שרשם בי"ב ג"א דז"א דאצי'. אבל למעלה מזה בחו"ב וכתר אין יכולים להגביה כנס"י כו'). אך משה ואהרן שמעלים כנס"י היינו שהוא המשכת הכח מלמעלה מא"ס ב"ה להעלות כנס"י. וזהו אהרן שושדמט"ר היינו שליח מהחתן להגביה הכלה. וזהו בהעלותך את הנרות. וע"י משה ואהרן

יותר. וזהו הבירור. אבל מה שנש"י נתלבשו בגופים. הנה הגוף הוא מעורב טו"ר ונמשך אחר תאוות עוה"ז ויכול ליפול בתאוות איסור ח"ו. וא"כ מה שמהפכים את הגוף שלהם להיות בטל לה' ורצונו הם מבררים מרע ממש להיות בטל לה'. ובירור זה שמרע מעורר למעלה מעלה יותר. ודוגמא לזה ממה שארז"ל (ברכות ל"ד ב') במקום שבע"ת עומדים צ"ג אין יכולים לעמוד שם. והיינו כי צ"ג אין להם רע כלל ורק שמבררים מבחי' יש מעט להיות בתכלית הביטול. וגם בענין אכילה ושתיה הם מבררים מהיתר. אבל הבע"ת שנפל מכבר ברע גמור ועשה מעשים נגד ה' ורצונו ואחר שובו הוא נפרש מהרע שלו וזדונות נעשו כזכיות הרי הוא מברר מרע גמור להיות בטל לה'. וזה מעורר למעלה מעלה מאד למעלה מהבירור דצ"ג (כידוע הכלל דמה שנפל למטה מטה יותר שרשו למעלה גבוה יותר ועי' מזה בביאור ע"פ מי יתנך כו'.) ועד"ז הוא ההפרש בין הבירור של המלאכים להבירור של ישראל שמלאכים אין מבררים כ"א מבחי' יש להיות בביטול (ומ"מ זה מעורר בבחי' כי לא אדם) אבל נש"י מה שמבררים הגוף שלהם הוא מרע גמור. וזה מעורר למעלה יותר. ולפי שנשמות ישראל מצד שרש נשמתם הם גבוהים מאד בבחי' כי לא אדם הוא כנ"ל והגוף שלהם הוא נמוך מאד למטה הרבה מגופות המלאכים והוא בירור נעלה ביותר ע"כ מצד ב' הבחי' הם מעוררים בבחי' כי לא אדם הוא יותר מהמלאכים (היינו דהבירור של מלאכים מגיע בחיצוניות הכתר בחי' א"א שרש הנאצלים אבל הבירור של נש"י מגיע בפנימיות הכתר עת"י בחי' תחתונה שבמאציל) וע"כ כשנעשו נש"י דגלים למטה המה נעלים יותר מהדגלים שלמעלה. והיינו כי מה שהמלאכים ממשיכים התגלות אלקות ממש בעולמות הנבראים. הוא רק בבריאה ויצירה רוחניות העולמות. אבל בחיצוניות העולמות למטה בעולם העשי' ועוה"ז אין יכולים להמשיך הגילוי ונשאר בבחי' נפרד ויש ודבר בפ"ע אבל נש"י ממשיכים התגלות אלקות אפי' בעולם העשי' ועוה"ז ג"כ להיות איהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון כו'. והיינו כמשל הידוע שאור הנר אינו מגיע כ"א בקרוב. וגם אבוקה שמאירה למרחוק מ"מ לא בריחוק מאד וגם כל מה שקרוב יותר להאבוקה מאיר שם יותר. אבל אור היום מגיע ברחוק מאד שמאיר בכל העולם בשוה. וכך מה שמלאכים ממשיכים מבחי' כי לא אדם כו'. אינו גדול כ"כ ומגיע אורו בבריאה יצירה אבל לא בעשי'. ומה שנש"י ממשיכים מבחי' כי לא אדם אורו גדול מאד ומגיע האור והגילוי אפי' בעשי' ועוה"ז להיותם ג"כ אלקות כמו אצי' דאיהו וגרמוהי חד כו':

ד **וזהו"ע** מ"ש שאו את ראש כו'. דהנה כדי שיהיו ישראל בבחי' דגלים למטה דהיינו להמשיך גילוי אלקות בעשי' ועוה"ז כמו למעלה באצי' (ושרש המשכה זו הוא מפנימיות סוכ"ע כי לא אדם כו') צריך תחלה להגביה ולהעלות אותם לשרשם ומקורם והיינו בבחי' לגולגלותם. כי אית רצון ואית רצון. אית רצון הנמשך משכל והתבוננות בגדולת ה' איך שהוא סוכ"ע וממכ"ע וכולא קמי' כל"ח. ומזה נמשך הרצון והאהבה לה' בכל לבו ונפשו. והנה מצד רצון ואהבה זו אין יכול להמשיך כ"א מה שאוא"ס ב"ה מלובש בבחי' כמרא"ד חכמה כו' חסד כו' (שהוא מה שכבר מלובש בכלים) אבל אין אתעדל"ת זו מגיע כלל בעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מסדר השתלשלות להמשיכו למטה בבחי' כמרא"ד כו'. אבל אית רצוה"ע שלמעלה משכל והתבוננות לגמרי ורצון זה הוא בבחי' א"ס ממש ונק' בכל מאדך בצ"ג שלא יש שום כלי מגבילו כו'. וזהו"ע למסו"נ באחד. כי רצון זה הוא להיות נכלל ובטל באוא"ס ב"ה וזהו"ע מס"נ. וע"י רצוה"ע זה שהוא בבחי' א"ס ממש יכול להגיע ולעורר בעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מעלה מסדר השתלשלות אשר כולם בחכ' עשית כו' כידוע (ועי' מזה באריכות בלקו"ת פ' אמור בביאור ונקדשתי) להמשיכו למטה בבחי' כמרא"ד כו' (כי ע"י מס"נ נעשה יחוד או"א) ורצון עליון זה שלמעלה משכל והכ' נק' לגולגלותם כמו הגולגולת חופה ומקיף כל התלת מוחין ולמעלה מהן (כנ"ל שהמקיף גבוה מאד מהמוקף) כך רצון זה שלמעלה משכל והכ' נק' לגולגלותם. וזהו שאו את ראש כל עדת בנ"י לבית אבותם כו' היינו שצריך להגביה המוחין של כנס"י לבחי' הרצון שלמעלה מהמוחין. וזהו עדת אותיות דעת. ואח"כ לבית אבותם חו"ב כנ"ל. והגבהה ועלי' זו היא לגולגלותם (והיינו שענין הדגלים הוא להמשיך מפנימי' עת"י ממש אוא"ס שלמעלה משרש הנאצלים שעי"ז יהי' הגילוי למטה גם בעוה"ז כנ"ל. וע"כ להמשכה זו צריך להיות מס"נ דוקא. וזהו"ע הגבהת כנס"י לבחי' לגולגלותם). והנה במדבר באו נש"י לבחי' לגלגלתם ולהיות דגלים ע"י המן ג"כ שהי' יורד עומר לגולגולת ששרשו מבחי' ושער רישי' כעמ"ר ועי"ז באו לבחי' גלגלתא רצוה"ע שלמעלה מהשכל ונק' לחם אבירים כדי לבוא לבחי' אבירי לב רעו"ד כו'. וזהו כשם שא"א לעולם בלא רוחות כך כו'. הם ד' דגלים שהיו בדרה"ע דגל מחנה יהודה קדמה מזרחה כו'. וגם פי' רוחות הם רוחות הנושבות כמ"ש באריכות ע"פ אכלוהו היום. ויש ב' רוחות העלאה והמשכה שזהו"ע הדגלים והמרכבה שע"י העלאתם בבחי' ביטול מלמטלמ"ע הם נושאות את הכסא מלמטלמ"ע. ואח"כ נמשך גילוי אור מלמעלמ"ט. וכ"ז הי' במדבר שאזי באו נש"י לבחי' לגולגלותם כו' והיו דגלים במעלה היותר עליונה גם ממלאכים. והנה גם בגלות כתיב (שה"ש ו' י"ד) מי זאת הנשקפה כו' איומה כנדגלות עי' במד"ר (בא פט"ו סי' ו') דפסוק זה קאי על הד' גליות. ואעפ"י שאין מאיר בהם בחי' לגולגלותם הנ"ל מ"מ הם בבחי' דגלים ע"י שעומדים בגלות בבחי' כלה וחוזק גדול להיות סו"מ וע"ט וזהו איומה כנדגלות. והנה איומה היינו איום יותר מהדגלים שלמעלה:

ה **מבן** עשרים שנה כו' כל יוצא צבא. הנה צבא הוא ל' זמן כמ"ש (איוב ז' א') הלא צבא לאנוש עלי ארץ. וכתיב (תלים קל"ט) ימים יוצרו ולו אחד בהם. היינו שכל מה שנותנין לאדם ימים הוא במספר להמשיך בהם גילוי אחד יחו"ע ממש בעוה"ז וזהו יוצא צבא (וי"ל פירושו שהוא יוצא מתחת הזמן להמשיך בחי' אחד שלמעלה

כלים לאור השכ' ושכל. ואח"כ תלת דרגי הגוף לב וב' ידים שהם כלים למדות ואח"כ עוד למטה מאלו שהם רגלים שהם כלים לכח ההילוך כו'. וכן הוא בנפש תחלה תלת מוחין ואח"כ מאלו המוחין נמשך מדות וממדות נמשך מחדו"מ. וכך הוא למעלה באדה"ע בחי' ממכ"ע תחלה מוחין חב"ד ואח"כ נמשך מדות חג"ת ואח"כ בחי' רגלים נה"י כו'. והנה למטה באדה"ת יש אבר הכבד המפסיק בין אברי הנשימה לאברי המזון. והנה למעלה כתיב (בראשית א') ויאמר אלקים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים. מים עליונים זהו עולם האצי' בחי' חכמה כח מ"ה דאיהו וגרמוהי חד ממש. ומים תחתונים זהו בי"ע התגלות העולמות יש ודבר בפ"ע. ויש רקיע המבדיל כו' שהוא הפרסא המפסיק כו' שמסתיר ומעלים על בחי' אדה"ע ומים עליונים כדי שיתהוה בי"ע מים תחתונים. וזהו הענין שבחי' כמרא"ד ממכ"ע נמשך עלמא דפרודא. והנה עבודת המלאכים הוא כמ"ש והחיות נושאות כו' שנושאות את הכסא ובחי' כמרא"ד שעליו אל הוא"ס ב"ה עצמו שלמעלה מבחי' אדם בחי' כי לא אדם הוא. היינו שאינו מתלבש כלל בע"ס. והנה קמי' מעלה ומטה שוין לגמרי. וע"י המשכת הוא"ס עצמו (בבחי' כמרא"ד) יכול להיות התגלות אלקות למטה בעולם הפירוד להיות איהו וחיוהי וגרמוהי חד ממש כמו למעלה באצי' שהכל אלקות כו'. אך צ"ל זה גופא מאין להם היכולת להמשיך מאוא"ס עצמו ית'. הענין דהנה אנו רואים למטה שהבהמה יש בה כח וחוזק יותר הרבה מבאדם. והיינו שהבהמה היא ממה שנפל בשבה"כ מעולם התהו שלמעלה משרש האדם בעולם התיקון כו'. והנה עד"ז יובן למעלה במלאכים שנק' חיות ובהמות שיש בהם כח גדול יותר מבחי' אדם (אדה"ע דתיקון) כי במלאכים שייך ג"כ בירור שיש להם נשמה וגוף כמ"ש (תלים ק"ד ד') עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש כו' וכתיב (דניאל יו"ד ו') וגויתו כתרשיש. והנה מצד הנשמה שלהם המה בבחי' ביטול ממש באוא"ס ב"ה (ע"ד הביטול דאצי'). אבל הגוף שלהם מכסה ומסתיר להיות בבחי' יש ודבר בפ"ע (היפך ביטול הנשמה). וזהו שמצינו בדרז"ל (חגיגה ט"ו א') מחיוהו למט"ע שיתין פולסי דנורא. והיינו לפי שאין הביטול כדבעי מצד התגברות הגוף על הנשמה. והיינו כי הגוף שלהם הוא מכלים דתהו שנפלו בשבירה. להיות בבחי' יש. וזהו שיש ג"כ בירור במלאכים להפוך הגוף מיש לאין וביטול באוא"ס ב"ה. והנה ע"י בירור והתהפכות הגוף שלהם מעוררים בשרשן אורות דתהו שלמעלה מע"ס דתיקון דאצי'. ועי"ז ממשיכים הגילוי מבחי' כי לא אדם הוא (בבחי' כמרא"ד) להיות התגלות אלקות למטה ממש איהו וגרמוהי חד ממש שהנבראים מתבררים ונכללים באלקות ממש. וזהו"ע מרכבות עליונות ודגלים דגל מחנה מכאל כו'. (ולקמן ית', אי"ה מהו"ע הראשים). וזהו שד' חיות המרכבה הנה מכאל נק' ע"ש מי אל כמוך (מד"ר במדבר פ"ב סי' ס'). ובאד"ר (קל"ב א') איתא דמי אל כמוך בעת"י אתמר. וכן גבריאל ע"ש אל גבור ופי' אל גבור הוא כמ"ש (משלי ט"ז ל"ב) טוב ארך אפים מגבור דכמו למטה באדם נק' גבור הכובש את יצרו (אבות פ"ד) כמו"כ למעלה בחי' א"א שכובש הגבורות ומדה"ד וכל הקטרוגים נק' אל גבור. וגבורה גימט' ג"פ חסד. ורפאל נק' ע"ש אל נא רפא נא לה והנה כתיב (איכה ב' י"ג) מי ירפא לך שהרפואה נמשך מבחי' מ"י. ואוריאל נק' ע"ש אל ה' ויאר לנו תיקון הראשון עד"ה אני לדודי הא'. וכ"ז הוא המשכות מעצמות אוא"ס שלמעלה מאצי' והמלאכים הם למטה בבי"ע. וא"כ תמוה איך נקראים בשמות כאלו. אלא הענין מצד שהם מרכבה והם דגלים שלמעלה להגביה בחי' כמרא"ד לבחי' כי לא אדם הוא ומצד זה נק' בשמות כאלו ולכן דגל ל' דילוג המשכה שלמעלה מהשתלשלות. וגם ל' גדולה. ולכן נק' בשם אל לבסוף ע"ש אל אנכי ולא איש (הושע י"א ט') שלמעלה מבחי' איש ובחי' כמרא"ד:

ג **והנה** בראות ישראל הדגלים שלמעלה בקשו המה לעשות למטה ג"כ דגלים ודגלו עלי אהבה והדגלים של ישראל הם גבוהים למעלה יותר מהדגלים של מלאכים. מצד ב' בחי'. הן מצד שרש נשמתם שהם גבוהים יותר ממלאכים. והן מצד בירור הגוף שלהם מגיעים למעלה יותר באוא"ס ב"ה כו'. דהנה שרש נש"י כמארז"ל עלו במח' (ב"ר פ"א) והיינו דכתיב לבית אבותם לגלגלותם כי הכ"ע נק' אב (אד"ז ר"ל א') כמ"ש כי אתה אבינו ואברהם בחי' חסד לא ידענו ורק אתה אבינו בחי' חכמה שנק' אב ועי' בת"א במגילת אסתר. ובינה נק' אם כמ"ש כי אם לבינה תקרא. כי החכמה משפיע אור לבינה. וכמו בנפש דחכמה מקור השכל משפיע אור השכל במוח ההשגה וכך למעלה ח"ע משפיע אור לבינה ולכן נק' אב ואם. וזהו דכתיב (משלי כ"ד ג') בחכ' יבנה בית. בית הוא בינה (כמו שנק' אם כידוע דביתו זו אשתו) והיינו שע"י החכ' נבנה הבינה (באורות וכלים דידוע דהאור הוא הכ') וזהו בית אבותם הו"ב ושם שרש נש"י. ועוד נשרשו למעלה מעלה יותר היינו בבחי' לגלגלותם גלגלתא דחפיא על מוחא. כמו שהגולגולת חופף ומקיף על תלת חללי גלגלתא. ותלת מוחין הם מוקף מהגולגולת. וכל מקיף גבוה מהמוקף עד שמקיפו מכל צד וכך הוא למעלה שתלת מוחין הם חב"ד ויש גלגלתא דחפיא ומקיף על המוחין שבחי' זו היא למעלה מעלה לאין קץ מבחי' המוחין (והוא בחי' כ"ע בחי' א"א ממש) ושם הוא שרש שרשי נש"י וזהו נש"י עבמ"ה (היינו כמ"ש בביאור דבהקתי בפי' ל' עבמ"ה מא' כתימאה דכתר כו' ע"ש) הרי דשרש נש"י הוא גבוה מאד בבחי' כי לא אדם הוא ומה שירדו למטה להתלבש בגופים שיש בהם עו"ר אדרבה זהו רק לפי שבשרשם גבוהים יותר ע"כ יכולים לירד למטה יותר. משא"כ מלאכים כשירדו למטה נעשים כע"א וזהו"ע הנפילים כנודע. ולכן יכולים נש"י להגיע לבחי' כי לא אדם הוא יותר ממלאכים (לפי שמצד נשמתם נשרשו שם משא"כ מלאכים הרי נשמתם הוא מבחי' כלים דאצי' הנעשים נר"ן לבי"ע וזהו בחי' כמרא"ד ועי' בד"ה להבין מ"ש האריז"ל בפ' ראשונה שם מ"ב) וכן מצד בירור הגוף שלהם יכולים להגיע למעלה יותר. כי הגוף שלהם הוא למטה נמוך מאד מגוף המלאכים. כי הנה מה שהמלאכים מבררים הגוף שלהם אינו מרע ה"ג. כי אין בהם רע כלל. אלא שהגוף שלהם הרי הוא בבחי' יש והביטול מועט ועבודתם הוא להפוך את הגוף להיות בבחי' ביטול

יותר

בלבא היינו שהוא פחות מבן עשרים לא הי' במנין כלל. למה הוא כך. הלא המנין והדגלים לא הי' כלל בשביל מלחמה אלא כמ"ש (במדבר ב' ב') כתיב לאוה"מ יחנו. גם צ"ל למה אנו קוראין פ' במדבר שהוא מנין ישראל בכל שנה ושנה. הלא גם אז לא היו מונין אותם בכל שנה כ"א כשהי' צריך. ועוד מה שייך האידנא מנין כש"י ס"ר. הלא ב"ה האידנא יש יותר הרבה מס"ר וכמו שברך מרע"ה ה' יוסף עליכם ככם אלף פעמים כו'. הנה כתיב (שה"ש ב' ד') הביאני אל בית היין ודגלו עלי אהבה. הביאני אל בית היין הוא סיני בשעת מ"ת וזהו בית היין יינה של תורה. ואז ודגלו עלי אהבה. שאז בקשה כנס"י למטה. לעשותם דגלים. כי בעת מ"ת באו מרכבות עליונות למטה כמ"ש (תלים ס"ח י"ח) רכב אלקים רבותים כו': והמרכבות הם בדגלים. ויש דגל מחנה מיכאל ודגל מחנה גבריאל וכו'. וכיון שראו ישראל המרכבות ודגלים שלמעלה בקשו המה לעשותם למטה ג"כ דגלים. וזהו ודגלו עלי אהבה (מד"ר במדבר פ"ב סי' ג'). וצ"ל בקשת כנ"י לעשותם דגלים הלא הדגלים שלמעלה לא בטלו בעבורם. ולמה צריך הדגלים שלמטה בישראל. ולהבין זה צלה"ק להבין מהו"ע עבודת המלאכים שאומרים קדוש וברוך כו' ויש להם עבודה בכ"י. הלא המלאכים נבראו משימ"ב באהבה עזה וכלוה"כ לה'. וא"כ מה שייך אצלם עבודה. בשלמא באדם שלמטה שייך שפיר ענין העבודה לבוא לאתכפיא ואתהפכא ולהמשיך גילוי אלקות. אבל במלאכים עליונים שאין בהם רע כלל ונבראו באה"ר וכלוה"כ כו' א"כ מה שייך בהם עבודה. הנה כתיב (בראשית ב' י') ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים. נהר הוא מח'. כמו שהנהר הולך תמיד ולא נח כלל כך המח' מבועעת תמיד ואינו נפסק כלל. כי דיבור יכול האדם לעצור שלא לדבר כלל וכשהוא רוצה מדבר. ויש בחירה. אבל המח' אין יכול האדם לעצור כלל ואין לו בחירה ולכן נק' המח' נהר בלשון הפסוק. והנה למעלה יש ג"כ מח' רק דכתיב (ישעי' נ"ה ח') כי לא מחשבותי מחשבותיכם. ואותיות המח' עילאה הם מקור התהוות עלמין סתימין דלא אתגליין. והנה ע"ז אמרו בתיקונים (בהקדמה) איהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון. חד ממש עם אלהותו ית' אוא"ס ב"ה בלי שום פירוד כלל. ואעפ"י שיש שם השתלשלות המדרגות חכ' חסד ויש כמה בחי' בחסד ואוא"ס למכאמה"כ שאינו בגדר חכ' וחסד ופשוט בתכ"פ (וכל השתל' המדרגות הנ"ל הוא מציאות התהוות). מ"מ כל הבחי' ומדרגות אשר שם הם בתכלית הביטול ממש באוא"ס ב"ה עד שהם חד ממש עם אלהותו ית' (והכלים ג"כ אלקות). ובכלל זהו עולם האצי'. ונק' אצי' מלשון אצל וסמוך היינו שבטלים לגמרי באוא"ס ב"ה עד שאינם יש כלל בפ"ע כ"א הכל אלקות. והיינו שכל המדרגות שבעולם האצי' חכ' כו' חסד כו' הכל בבחי' ביטול ממש באוא"ס ב"ה המלובש בהם (חכמה כח מ"ה מקור הביטול ובמדות לך ה' הגדולה) וענין הביטול אינו כמו ביטול טפה באוקינוס שהוא רק בטל במיעוטו אבל מ"מ הוא יש שם בשלימות. אך ביטול כלים דאצי' הוא ע"ד ביטול זיו בשמש שהוא רק אין ואפס ממש. ועד"ז בטלים הכלים דאצי' (ועי' בד"ה רפאני שעל אצי' כתיב אתה הוי' לבדך. וע"כ שם יחוד באוא"ס בתכלית עד שגרמוהי ג"כ אלקות. וא"ש מאד לפמשנ"ת במ"א שכלים דאצי' הם א"ס ורק כח המגביל כו'). וזהו ונהר יוצא מעדן שמח' עליונה דאצי' יוצאת ונמשכת מעדן עילאה (חכ') להשקות הגן להוות עלמין סתימין כו' שעלמין סתימין הם בבחי' ביטול ממש עד שאינם מציאות דבר בפ"ע כלל. ומשם (בחי' מל') יפרד (נמשך בחי' הפירוד) והי' לארבעה ראשים. ד' מחנות שכינה. מחנה מיכאל. מחנה גבריאל כו'. ומה שנק' ראשים הנה הוא כמו הראש שהוא כולל חיות כל רמ"ח אברים ושס"ה גידים ולכן נק' ראש כמו"כ למעלה שמחנה מיכאל הכולל כל פרטי המלאכים שנמצאים תחתיו נק' ראש. וזהו"ע ד' ראשים. ופי' יפרד היינו שהם מהות בפ"ע יש ודבר. אעפ"י שהמלאכים עומדים תמיד באה"ר וכלות הנפש לה' בבחי' ביטול. מ"מ ה"ה יש ודבר בפ"ע רק שהם בטלי' לה' באהוי"ר כו'. ואינם מתאחדים עם אלקות כמו ע"ד הנ"ל באצי'. אעפ"י שיש מלאכים שהם בעצם הספי' דבי"ע מ"מ הרי הע"ס דבי"ע ג"כ נבראים. והנה מד' ראשים אלו דקדושה נשתלשלו ד' גליות. מצרים בבל אדום כו' שהם גם כן ד' ראשים דלעו"ז. דבאמת יש ע' שרים אך ד' מלכיות הם הכוללים כל הע' כו' (וזהו ג"כ ד' נהרות). והנה שם הוא הפירוד לגמרי היינו שהד' ראשים דלעו"ז הם נגד אלקות לעשות נגד רצוה"ע. כי בד' ראשים דקדושה ענין הפירוד הוא מה שהם מהות ויש ודבר בפ"ע אבל מ"מ הם בטלים מכל וכל לה' ועומדים באה"ר וכלוה"כ. רק שהוא יש ובטל. אבל הפירוד שבד' ראשים דלעו"ז היינו שהם נפרדים לגמרי היפך רצוה"ע ואינם בטלים כלל. ומ"מ מהד' ראשים דקדושה נשתלשל ד' ראשים דלעו"ז (כי מיש בטל יכול להשתלשל יש שאינו בטל). וזהו"ע ומשם יפרד. ונק' בזהר (ח"א קנ"ע) עלמא תתאה דבי' אסתכא פרודא כו'. והנה זאת היא עבודת המלאכים לתקן בחי' ומשם יפרד להמשיך גילוי אלקות ויחוד אוא"ס ב"ה בעלמא דפרודא דבי"ע כמו למעלה בעולם האחדות דאצי'. היינו שיומשך הביטול העליון דאצי' בנבראים דבי"ע עד שיתהפכו ג"כ להיות אלקות ולא שום מציאות דבר בפ"ע כלל. היינו להיות איהו וגרמוהי חד בבי"ע כמו באצי'. וזהו"ע היות המרכבה כמו שהמרכבה בטל לגבי הרוכב עד שהרוכב מנהיגו כמו שירצה כך תשוקת המלאכים הוא להכלל ולהבטל באוא"ס. היינו להמשיך בהם גילוי אלהות ממש. איהו וגרמוהי חד. שלא יהיו מציאות בפ"ע כלל. ומצד תשוקה וביטול זה נק' מרכבה. וזהו עבודת המלאכים:

ב **אך** להבין מאין יהי' כח זה במלאכים להמשיך גילוי אלקות למטה בעולם הפירוד כמו למעלה. הנה זהו"ע והחיות נושאות את הכסא. ועל הכסא דמות כמרא"ד. כמרא"ד הוא בחי' ממכ"ע. כי אדם הוא ג' קוין כמו שלמטה יש תלת מוחין ואח"כ יד ימין ויד שמאל וגוף באמצע ואח"כ עוד רגל ימין ושמאל והאמצע הגוף. וכך הוא באדה"ע בציור ג' קוין תלת מוחין חב"ד וחג"ת נה"י. ואוא"ס ב"ה מתלבש בבחי' כמרא"ד. וזהו בחי' ממכ"ע כו'. והנה מבחי' כמרא"ד ממכ"ע נמשך עלמא דפרודא להיות מהות בפ"ע ויש ודבר. וכמו שלמטה באדם תחלה הוא תלת חללי גלגלתא שהם

כלים

שבטים. היינו כשמחשבים הב' ווי"ן במל' (שנק' שבטים ע' שמהן כו' כענין ז' ברות ז"פ יו"ד). דהנה כתיב (תלים כ"ה י"ד) סוד הוי' ליראיו סוד בגימט' ע' ואחז"ל (ב"ר פמ"ט סי' ב') בזכות המילה זכה אברהם לע' נפש. והנה ס' ו' דסוד זהו ע"ע שבים ושם ו' דרבבא ו' זעירא. עץ ארז ואזוב. והדלי"ת דסוד זהו כחשבון הב' ווי"ן במל' שנק' דלי"ת ל' עוני ואזי ביחד הוא מספר ע'. והנה יצב גבולות עמים כו' שבע' נפש מבררים הע"ם שמשבה"כ דתהו. ועי"ז נעשה כי עין בעין יראו וכענין ובמדבר אשר ראית. מ"ש כי לא יראני האדם וחי היינו קודם. אבל במתן תורה רואין כמ"ש ע"פ אם בחקתי תלכו. ואח"כ לבית אבותם י"ב שבטים מ"ת שוכין על ירידתם לבי"ע ועי"ז מתעלים לבחי' חו"ב. ואח"כ לגלגלתם כ"ע. והנה ג' עליות אלו יש בשבת כי ע' תיבין דקידוש זהו העלי' הראשונה דמעלי שבתא לבחי' ע' נפש. ואח"כ בסעודה ב' העלי' להו"ב בחי' לבית אבותם. וסעודה ג' בחי' לגלגלתם. והו"ע ענ"ג ר"ת עדן נהר גן :

עוד הערות לדרוש הנ"ל

ענין אהל מועד. מועד ל' חיבור כמ"ש (תלים מ"ח) כי הנה המלכים נועדו שהו"ע התחברות בחי' אית מלך לעילא דאיהו רזא דקה"ק עם בחי' אית מלך לתתא. וזהו ג"כ ענין חיבור ב' בחי' אני כמ"ש על לע"ל ראו עתה כי אני אני הוא (דברים ל"ב). וכענין נגלה עליהם ממה"מ כו'. והנה מועד בגימט' ק"כ צירופי אלקים והיינו כדי להמשיך יחוד והתגלות שם הוי' בשם אלקים לתקן ההסתר דשם אלקים שלא יסתיר כו'. וזהו ג"כ ענין שנותיו של משה שהיו מאה ועשרים שנה כדי להמשיך יחוד שם הוי' בשם אלקים. ולבאר איך שגילוי בחי' גבוה כזו הי' באוה"מ הגשמי הנה כתיב (ירמי' י"ז י"ב) כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו. כבוד בגימט' ל"ב לב"ח כמ"ש מלך הכבוד. ועי"ז בקש משה הראני נא את כבודך (שמות ל"ג י"ח). כסא הוא הבינה כסא להכבוד כו'. מרום הוא בחי' רוממות. כי כבוד הוא ל"ב נתיבות שהוא בחי' התפשטות והמשכה בפנימי'. אבל מרום הוא בחי' כתר שמאיר רק בבחי' רוממות ומקיף. מראשון הוא אוא"ס שנק' קדמון כו'. מקום מקדשינו שכל אלו הבחי' היו מאירים בבהמ"ק שלמטה הגשמי דהיינו בהיכל ק"ק. כי לגבי עצמותו ממש רוחניות וגשמיות שוין דכמו שאינו בגדר גשמי כך אינו בגדר רוחני וכתיב (תלים ק"ד כ"ד) כולם בחכמה עשית שהכ"ע כעשי' גשמי' נחשבת. ולכן מצד עצמותו ומהותו שלמעלה מהשתלשלות יכול להיות הגילוי גם למטה בגשמי' ממש. והנה אוא"ס אעפ"י שהוא למעלה מגדר מקום. יש לו גילוי בבחי' מקום דוקא. וכמו שמצינו ביונה הנביא ברח מא"י לחו"ל כדי שלא תחול עליו הנבואה. אעפ"י שהנבואה היא בחי' דבר הוי'. מ"מ גילוי זה אין יכול להיות כ"א בא"י דוקא ולא בחו"ל. וז"ש (בראשית כ"ח) אכן יש הוי' במקום הזה". מה נורא המקום הזה". הזה דוקא. וזה שער השמים. וכמו"כ הגילוי דבחי' כסא כבוד כו' הוא במקום מקדשנו דוקא. ולא במקום אחר.

ומזה יובן תוס' ביאור לענין ולאן אתה הולך בבחי' גדר מקום. דלכאורה מהו"ע ירידה לו"ע בזה. אלא הענין מצד ההמשכה שע"י תומ"צ דאעפ"י שהוא בגדר מקום מ"מ נמשך המשכה עליונה ביותר לאין קץ על הגילוי שבגעה"ע. וכמו כסא כבוד כו' מקום מקדשנו. וכמו"כ אורייתא מח"ע נפקת זהו בחי' כבוד לב"ח. והמצות הם תרי"ג עמודי אור דכ"ע שזהו בחי' מרום מראשון. והמשכה זו מתגלה בבחי' מקום כמו בבהמ"ק כנ"ל. וזהו דע מאין באת געה"ע. ולאן" אתה הולך. (אך זהו געה"ע מל"ע. אבל פשיטא שהמשכת הגילוי שע"י תומ"צ בגעה"ע הוא למעלה יותר מהמשכה שבגעה"ת) :

לדרוש הנ"ל

ענין בדיקו דא"ח [שלכאורה א"ז מובן כיון שהיא א"ח מה שייך בדיקותא] . שהבדיקה על דקות הרע (שבעולם עליון פוגם זה כמו למטה חטא המור). והיינו ע"ד שארז"ל (סנהדרין צ"ט) ע"פ נואף אשה חסר לב (משלי ו') זה הלומד תורה לפרקים ופי' המהרש"א ז"ל ע"פ פשוט כי איש ואשה הם בתמידי' אבל מי שנואף אשה זהו רק לפרקים שאינו עמה בתמידיות. והנה התורה נק' כלה מאורסה ומי שלומדה רק לפרקים ה"ז נואף אשה כו'. ויש לפרש בדרך פנימי יותר. כי לפרקים זהו ל' מפרק וכמ"ש (שמות כ"ח) ולא יזח החשן מעל האפוד ותרגומו ולא יתפרק חושנא כו'. כי חשן ואפוד הם ג"כ בחי' דו"נ כו'. והענין כי תלת קשרין כו' ישראל מתקשרן באורייתא ואורייתא מתקשרא בקוב"ה (זח"ג ע"ג). והיינו כשמלביש ומקשר שכלו ומחשבתו בתורה עי"ז נעשה ישראל מתקשרן באורייתא חכמתו ורצונו ממש. ואורייתא מתקשרא בקוב"ה. אעפ"י שאוא"ס ב"ה קדוש ומובדל למעלה מבחי' ח"ע מ"מ הוא שורה ומלובש בח"ע. אך זהו כשלומד תורה לשמה דהיינו שיהי' לו התקשרות באלקות ע"י התורה עי"ז נעשה התלת קשרין כו'. אבל כשלומד שלא לשמה דהיינו לא בשביל שתתקשר נפשו באלקות ע"י התורה רק מפני שרוצה לידע חכמת התורה ולהיות חכם כו'. ה"ז נק' לומד תורה לפרקים ל' מפרק דהיינו שמפרק התלת קשרין כו'. וזהו נואף אשה שאינו מקושר עמה. אזי הוא חסר לב פי' שחסר לב"ח. ולכן הבדיקה דא"ח שלא יהי' נואף עד"ז כ"א שילמוד תורה לשמה כדי שיהיו ישראל מתקשרן באורייתא ואורייתא מתקשרא כו' כנ"ל :

שאו את ראש כל עדת בנ"י למשפחותם לבית אבותם כו' לגולגלותם. מבן עשרים שנה ומעלה כל יוצא צבא בישראל תפקדו אתם לצבאותם כו'. יש להבין מהו"ע המנין שמנו את בנ"י. וגם למה נקרא המנין שמנו את ישראל בלשון הפסוק בשם שאו את ראש. מה שייך המנין לנשיאת ראש. ומהו"ע לגולגלותם. גם צ"ל מ"ש מבן עשרים כו' כל יוצא צבא. ופירש"י כיון שהוא בן עשרים ראוי לצאת בצבא למלחמה וכל שאין ראוי לצאת

בצבא

לפעמים בשם ארץ. ולפעמים בשם מדבר. עד"ה והי' מספר מה שהדיבור נק' ארץ. ארץ מצד לחלוחית יסוד המים יש בה זריעה וצמיחה וכמו"כ הדיבור עליון כשהוא מאיר בהתגלות שנמשך התגלות אלקות ע"י הדיבור שהו"ע הצמיחה ע"י הזריעה דקיום התומ"צ אזי נק' בשם ארץ. אבל כשהדיבור הוא בבחי' העלם והסתר נק' מדבר שמצד היובש אין בו שום צמיחה כו'. והו"ע ההפרש שבין גרון לחרן. גרון הוא כשהדיבור והקול יוצאים בהתגלות כדבעי. אבל חרן הו"ע נחר גרוני. שאין שומעים כלל מה שמדבר. והיינו כי הדיבור מקבל מהקול. והקול כלול מג' דברים אמ"ר. והנה כשהקול ממוזג כראוי אזי הדיבור יוצא בהתגלות. אבל כשגובר יסוד האש אזי הוא נחר גרוני כו'. וכמו"כ למעלה הדיבור עליון מקבל מהקול שהוא ת"ת שכלול מאמ"ר חג"ת כו'. וכשהתכללות הגבו' בחסדים כדבעי אזי הדיבור עליון מאיר בגילוי ונק' דיבור ל' ידבר עמים כו'. אבל כשגובר יסוד האש דהיינו הגבורות אזי הדיבור בבחי' קטנות והעלם והסתר כמ"ש (תלים ל"ט ג') נאלמתי דומי' החשיתי. וכתיב (ישעי' נ"ג ז') וכרחל לפני גוזזיה נאלמה. ואזי נק' מדבר בתוס' מ"ם המ"ם מקטין הענין של הדיבור שהוא בבחי' נאלמה כו':

והנה כתיב ומדברך נאוה. והו"ע דיבורי אותיות התפלה ותורה. כי מדבר הו"ע צמאון כמ"ש (תלים ס"ג א') מזמור לדוד בהיותו במדבר כו'. צמאה לך נפשי כו'. וכתיב (שם מ"ב ג') צמאה נפשי לאלקים כו'. וכתיב (שם ק"ז ה') רעבים גם צמאים כו' ויצעקו אל הוי' כו'. בחי' צמאון ליכלל וליבטל בא"ס ב"ה. ובחי' צמאון זה נק' מדבר שלמעלה מבחי' ארץ זריעה וחרישה. וכמ"ש רשב"י (ברכות ל"ה ב') אפשר אדם חורש בשעת חרישה וקוצר בשעת קצירה תורה מה תהא עליה כו'. וצמאון זה נעשה ע"י ההתבוננות א"ת שמות אלא שמות. שכל השמות הם בחי' מדבר ושממה לגבי א"ס ב"ה. וכמ"ש בת"ז וכד אנת תסתלק מינייהו אשתארו כולהו שמהן כגופא כו'. וגם כ"ע אוכם הוא קדם עה"ע כו'. וז"ש (דברים ל"ב ל"ט) ראו עתה כי אני אני הוא כו' כמ"ש בלקו"ת שלע"ל יתחבר אני ראשון כ"ע עם אני אחרון מל'. ויהי' גם למטה הגילוי איך שאין עוד כו'. ובחי' עסק התפלה בבחי' צמאון זה נק' מדבר בתוס' מ"ם להקטין הדיבור. שהדיבור מתבטל במציאות כמ"ש בד"ה בחדש השלישי בסופו. ובחי' זו בין בתורה ובין בתפלה. כמ"ש (ירמי' ל"א י"ט) כי מדי דברי בו ואחז"ל (ויק"ר פ"ב סי' ג') ודאי דיבורי בו. והיינו שדיבור העליון מתלבש בנש"י בעסק התורה כמ"ש (ישעי' נ"א ט"ז) ואשים דברי בפיך. וכתיב (משלי ט"ז א') ומה' מענה לשון. ונק' מתניתא מלכתא. ואזי דיבור האדם בטל במציאות לגבי דיבור העליון. וכן בעסק התפלה כמ"ש (תלים נ"א י"ז) אד' שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך ולכן אומרים פסוק זה קודם שמו"ע כי צלותא בחשאי שדיבור האדם מתבטל במציאות לגבי דיבור העליון מה שאד' שפתי תפתח. ולכן נק' זה ג"כ מדבר וזהו ההפך מבחי' המדבר דלעו"ז שמחמת התלבשות המל' בק"נ נעשה נאלמתי דומי' כו'. מדבר סיני. שירדה שנאה לאוה"ע עכומ"ז אוהבי ה' שנאו רע כיון שהצמאון גדול ליכלל באלקות ע"כ השנאה על הרע המסתיר גילוי אלקות כי לא יגורך רע. ואוה"מ הוא ההמשכה מלמעלמ"ט כי מועד ל' ונועדתי אותיות ונודעתי דהיינו מ"ש (שמות ו' ג') ושמי הוי' לא נודעתי להם. אבל באוה"מ כתיב וידבר הוי' כו' מאוה"מ כו'. וזהו ונודעתי אותיות ונועדתי כו' שבמשכן ומקדש מאיר גילוי שם הוי' למטה. ולכן אחז"ל (ברכות ל"ג א') גדול מקדש שניתן בין שתי אותיות (ופירש"י בין שתי אזכרות) הוי' אד' שמחבר גילוי שם הוי' שהוא שם המיוחד שלמעלה מכל הז' שמות שיאיר על ידי שם אד' למטה בבי"ע. שגם בבי"ע יתגלה איך קמי' כל"ח כו'. והוא ע"ד גדול העונה אמן יותר מהמברך (שם נ"ג ב') כי אמן גימט' הוי' אד'. ולכן משה כשבקש ליכנס לא"י אמר אד' הוי' אתה החילות (דברים ג' כ"ד). והנה משחרב בהמ"ק אין להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה (ברכות ח' א') ועל ידי התומ"צ ממשיכים המשכה זו דבחי' אוה"מ. אהל מקיפים. מועד פנימי'. קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך. מדבר סיני תפלה מלמטלמ"ע. ואוה"מ תומ"צ מלמעלמ"ט:

ועפי"ז יובן מה שעיקר התפלה נתקן אחר החורבן. כי תפלה נגד תמידין. וכשהיו התמידין לא היו צריכין כ"כ לתפלה. והענין. צ"ל ביותר ענין הצמאון דמדבר שהוא עסק התפלה. דהנה כתיב (תלים מ"ב) כאיל תערוג על אפיקי מים. תערוג ל' ערוגת הבושם. שכל ערוגה הוא מין פירות אחר שהוא תענוג מובדל מן ערוגה הב'. ולכן ג"ע ששם הצמיחה של גילוי העונג שעל ידי המצות נק' ערוגת הבושם. כי כל מצוה היא המשכת תענוג בפ"ע. ויש בחי' נהר היוצא מעדן המשקה את ערוגת הבושם. שאפי' בחי' ע"ת משקה נהר הנ"ל כמ"ש (ירמי' י"ז ח') כעץ שתול כו' ועל יובל כו'. נהר היוצא מעדן יובל שמו. כי מ"ט שע"ב נמסרו למשה ונהר היוצא מעדן הוא שעה"נ שעז"נ כי לא יראני האדם וחי. והוא מחבר חכ'. אין. עם בינה יש. ולכן אי' בת"ז (סוף תכ"ב) כ"ע איהו שלימו דחמשין שע"ב. וזהו תערוג על אפיקי מים שבחי' ערוגת הבושם מקבל מבחי' נהר הנ"ל. והנה בזמן בהמ"ק הי' מאיר בחי' נהר הנ"ל כמ"ש (תלים ס"ו ו') בנהר יעברו ברגל ומנו שמיטין ויובלות שכ"ז הוא המשכת בחי' נהר הנ"ל. אבל בזמה"ג כתיב (איוב י"ד) ונהר יחרב ויבש. וזהו כאיל תערוג על אפיקי מים. ולתקן זאת תקנו עסק התפלה שהוא בחי' מדבר סיני צמאון כאיל תערוג על אפיקי מים. שהצמאון הוא שיומשך גילוי נהר היוצא מעדן שהוא ההמשכה מאוא"ס שלמעלה מהשתלשלות ועי"ז נמשך הגילוי כמ"ש (תלים ק"ז) ישם מדבר לאגם מים וארץ ציה למוצאי מים. וזהו אוה"מ שהוא המשכה וגילוי מבחי' נהר היוצא מעדן. וזהו אהל מועד בגימט' יוסף. דכתיב (בראשית מ"ט) בן פורת יוסף. ונהר הרביעי הוא פרת. הוא דמעיקרא ונהר יוצא מעדן. כי משה ויוסף הם ב' ווי"ן כמ"ש בזהר (ח"ב ס"ח א') שהו"ו יש בו מילוי ו"ו כמ"ש בזה"ק (שם ט' סע"ב) ע"פ כל הנפש כו' ששים ושש. הו"ו עם המילוי עצם הו"ו הוא ששים. ו"פ יו"ד. והמילוי הוא רק ששה. והיינו כי משה הוא הדעת שממשיך בחי' נהר היוצא מעדן. ויוסף הוא יסוד בחי' צדיק שנק' ג"כ נהר כו' בחי' כי כל בשמים ובארץ שמחבר בחי' סוכ"ע וממכ"ע הוי' ואד' כנ"ל. ובחי' נהר דיסוד מקבל מבחי' נהר דבינה. וזהו אה"מ בגימט' יוסף. ואח"כ כתיב כל הנפש כו'

ותחתונים מ"מ הוא לבדו כמו קודם שנבה"ע דכולא קמי' כל"ח ובטל במציאות ממש ולכן אני הוי' ל"ש. וי"ל בזה בחי' דעת שהוא הכרה והרגשה כאלו רואה ממש. והמשכת דעת זה בנש"י שהו"ע הכרה והרגשה במהוע"ל א"ס ב"ה הוא ע"י עסק התורה בביטול כו'. ולכן נק' כנס"י אשה יראת ה' ע"ש שמקבלת טפת מ"ד עלמי' הנ"ע בגילוי בבחי' דעת הנ"ל והקב"ה נק' איש. ומכ"ז יובן ענין אוה"מ לשון ונועדתי לך שם אותיות וודעתי בחי' המשכת הדעת ויחוד א"ס ב"ה בגילוי והיינו ע"י עסק התורה. ופי' וענין אהל כי אהל הוא בחי' מקיף והיינו קיום המצות המשכת תר"ך עמודי אור בחי' מקיפים עליונים שאינם מתגלים בפנימי'. והנה ידוע שכל המשכה וגילוי אור במלמעלמ"ט צ"ל נמשך תחלה ההמשכה בבחי' מקיף ואח"כ מאיר מהמקיף איזה גילוי בפנימיות וכמו עד"מ הלומד איזה סברא תחלה קודם השגתו הרי השכל מקיף אותו ואח"כ נכנס בפנימיותו. וכעד"ז בעבודה שמתחלה צריכים להמשיך המקיף ע"י המצות ואח"כ להמשיך הגילוי בפנימי' ע"י התורה. וזהו"ע אוה"מ שהוא המקיף ופנימי דתומ"צ. וזהו"ע על שלשה דברים כו' תו"ע וגמ"ח ונכלל שלשה בחי' אלו במדבר סיני ואוה"מ היינו כי מדבר סיני הוא בחי' עבודה כנ"ל ואוה"מ הוא כולל בחי' תורה וגמ"ח כמשנ"ת:

ז **תפקדו** אותם כו' אתה ואהרן. פי' שמשה ואהרן הם העושים וממשיכים בחי' מדבר סיני ואוה"מ. והיינו כי משה שושבינא דמלכא ואהרן שושבינא דמט"ר (זה"ג נ"ג ב'). ולהבין מהו"ע השושבינין. הנה משה הוא רע"מ פי' שהוא הממשיך בחי' דעת בנש"י. וע"י המשכת דעת זה הוא רועה וזן ומפרנס את האומה. דהנה כתיב (דניאל ב' כ"א) יהב חכמתא לחכימין. פי' שיש ב' בחי' השכ'. הא' הנק' השכ' ידיעה היינו מה שבא ונמשך בהשגת הנבראים. והב' הנק' חכים ולא בהשכ' ידיעה שלמעלה מהשגת הנבראים. ומ"מ בחי' השכ' ידיעה היא הכלי שאח"כ יוכלו לבוא לבחי' גילוי דלא בהשכ' ידיעה. וזהו מ"ש יהב חכמתא לחכימין. וביאור זה הנה כתיב (ש"א ב') כי אל דעות הוי' ב' דעות. ד"ע הוא איך שלמעלה יש ומה שלמטה כלא ואין ובטל במציאות לגמרי וגילוי זה הוא קמי' דוקא. אבל בנבראים הוא רק בחי' ד"ת שלמטה יש ורק שהיש בטל כי ובטובו מחדש בכ"י תמיד מע"ב. ואחר שכל רגע הוא התחדשות העולמות מאין ליש ממילא הם בטלים לגמרי לגבי כח האלקי המהוה כו'. ובחי' זו נק' יחו"ת. משא"כ בבחי' ד"ע ויחו"ע הוא רק המוגה לבד (וזהו להגיד בבוקר חסדך. אצי' מדת יום. ואמונתך בלילות. בי"ע) וזהו שמשה נק' רע"מ היינו שממשיך ד"ע ויחו"ע שיתגלה למטה בנבראים והתפשטותא דמשה בכל דרא ובכל דור הוא הממשיך ד"ע בנש"י. ומ"מ כתיב יהב חכמתא לחכימין כו'. שגילוי ד"ע ה"ע הוא דוקא בבחי' חכימין (שהוא הכ"ת וד"ת) איזהו חכם הרואה את הנולד מאין ואפס המוחלט ליש. ומרגיל א"ע להתבונן בזה איך שמחדש בכ"י תמיד מע"ב ואיך שהיש בטל לגמרי כנ"ל. וע"י שיש בנפשו גילוי בחי' יחו"ת וד"ת. בזה ממשיך משה גילוי ד"ע. וזהו יהב חכמתא לחכימין. והנה אהרן ענינו שהוא המעלה נש"י מבחי' ד"ת ביטול היש בבחי' רצוא מלמטלמ"ע ליכלל בא"ס ב"ה אשר קמי' כלא כו'. ורק שגילוי זה הוא רק בהשגה לבד ע"כ נמשך מזה הרצוא מלמטלמ"ע כו' וזהו בהעלתך כו' שבי"ע לאצי' (עי' בה"ז פ' תזריע הובא לעיל) ולכן נק' שושבינא דמט"ר. ואח"כ הוא משה שושבינא דמלכא הממשיך גילוי ד"ע מלמעלמ"ט וזהו"ע שמדבר סיני בחי' העלאה וביטול באוא"ס מלמטלמ"ע הוא ע"י אהרן שושבינא דמט"ר. ואוה"מ שהוא בחי' המשכת ד"ע ויחוד אוא"ס ב"ה בנש"י מלמעלמ"ט הוא ע"י משה שושבינא דמלכא כנ"ל. וזהו מ"ש תפקדו אותם כו' אתה ואהרן:

וענין שאו כו' למשפחותם ע' נפש ואח"כ לבית אבותם י"ב שבטים כו'. לפי המבואר בלקו"ת שע' נפש הם רק הרחמים על התלבשות הנשמה בגוף החומרי ולא על הירידה ממקום כבודה כו'. וא"כ ע' נפש הם ביצירה כו'. וע"י רחמים אלו נמשך הגילוי מבריאה כו'. ובנפש היינו שלא יתפוך בגשמיות כלל כ"א לאהבה את הוי' ולדבקה בו (ע"ד אה"ע כו'). ולפ"ז בחי' זו דע' נפש זהו למטה במדרגה מבחי' מדבר סיני. כי מדבר סיני זהו הרצוא והצמאון לצאת מהיש ופירוד דבי"ע וליכלל באצי' כמ"ש בהביאור. ועוד למעלה יותר כמובן מהתורה שפ"א. רק שצריך להתחיל מבחי' ע' נפש. ואח"כ הרחמים די"ב שבטים שהוא הרחמים על הירידה דמ"ת מאצי' לבי"ע ונעשה מ"ת בוכין אנן בעינן למהוי קדם מלכא. וע"י רחמים אלו נמשך הגילוי מאצי' בבריאה. ולכן י"ל אשר ע"י הרחמים די"ב שבטים באים לבחי' מדבר סיני כנ"ל. ואח"כ שנמשך גילוי אור האצי' בבי"ע ע"י תומ"צ בחי' יחוד עליון כו' זהו אוה"מ (משא"כ המשכת אור האצי' שע"י הרחמים די"ב שבטים א"ז יחוד כו' כ"א י"ל שזה כח על העלאה כמ"ש בהגהות לד"ה הקל קול יעקב). אך לפי המבואר בהגהות לד"ה במדבר איך שג' בחי' אלו למשפחותם לבית אבותם לגלגלתם ישנם בשבת ג"כ והו"ע הג' סעודות. ובמעלי שבתא זהו ע' תיקון דקידוש שהוא ההעלאה לבחי' ע' נפש. וא"כ מפרש שע' נפש הם באצי' דהיינו ז"מ דאצי' שנמשך בהם המוחין. וכמ"ש במק"מ שהמוחין עם הלבושים שלהם הם במספר ע'. ולכן מבררים ע' שרים מצד המוחין דאבא שמלובש בתוכם. או שהע' נפש הי"ע ע' זקנים ע' סנהדרין ז"ת דבינה. וסעודת שחרית זהו לבית אבותם כי אז עליית ז"א בחי' י"ב ושם שייך י"ב כי יבנ"א נמשך מת"ת דא"א. ומתחלה מתלבשים בחו"ב כמ"ש בד"ה וירד הגבול ע"ש. א"כ והאי שבחי' שאו כו' למשפחותם הוא אחר בחי' מדבר סיני. וזהו בחי' אוה"מ שזהו הירידה לצ"ע ליכלל באצי' כמ"ש בהג"ה דפ"א ע"ש. ומכש"כ שבחי' לבית אבותם לגולגלותם זהו ודאי בחי' אוה"מ:

הערות לדרוש הנ"ל

הירידה צ"ע. מאין באת ולאן אתה הולך. ועי' בלשון אדמו"ר נ"ע בספ' חיי שרה (בתו"א) מבואר בקצרה שירידתה מגמה"ע בעולם הבריאה. וע"י התומ"צ ממשיכים יחוד זו"נ בברא' המשכה זו הוא ממו"ס כו' וזהו"ע לאתתקנא בגופא דמלכא ועלי' זו היא ע"י ב' בחי' דמדבר סיני ואוה"מ. והנה הדיבור עליון נק' לפעמים

וז"ש (שם צ"ז ג') אש לפניו תלך ותלהט סביב צריו. והנה זהו הפי' הב' שבשעורה ל' ושער מתחולל על ראש רשעים יחול כו'. ואפ"ל דלמעלה ג"כ עיקר הכעס וכליון הרע לגמרי נמשך דוקא בשעת ההעמ"כ בתשוקה וצמאון שאז הכעס על הרע דוקא ביותר. וזהו שבשעת שנק' שעורה שעור ה' אז ג"כ ל' סער מתחולל כו'). וזהו שבדיקת הסוטה נמשך משעורה כי אם נקתה ונזרעה זרע היינו המשכות תוס' אורות מבחי' שעור ה' שהוא הה"ג שמהם כל ההשפעות כו' (כמ"ש בד"ה והניף הנ"ל. עי' עוד מענין הגבו' שמהם דוקא נמשך השפע בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר הראשון שלא נדפס). ושיתה אם נטמאה כו' ובאו בה המים המאררים כו' וצבתה בטנה ונפלה ירכה. היינו מבחי' הב' דשעורה ל' סער מתחולל שמגבורות אלו נמשך כליון הרע לגמרי. ועתה יובן ענין זה בעבודת האדם למטה דהנה כתיב (שם פסוק י"ד) אוהבי הוי' שנאו רע כי מי שיש לו אהבה ודביקות בהוי' באמת לאמיתו הוא שונא ומואס את הרע בתכלית כיון שזהו תועבת ה' אשר שנא כי באמת הם שני הפכיים לגמרי. כמ"ש (דברים ל' ט"ו) ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב את המות ואת הרע. נמשל הטוב לחיים והרע למות. והנה כל א' לפי מה שהוא אוהב חיים ודאי שונא המות בתכלית עד קצה האחרון כו'. וכמו"כ מי שיש לו אהבה ודביקות בה' באמת הוא שונא בתכלית את הרע כיון שהוא היפך רצון ה'. ומי שיש לו רצון ואהבה להוי' ויש לו ג"כ רצון לתענוגי עוה"ז מוכרח שאין הרצון לה' באמת לאמיתו כמש"ת בתניא פ"י. וזהו אוהבי הוי' שנאו רע וכמ"ש דהע"ה לאויבים היו לי כו' (תלים קל"ט כ"ב). וזהו מדבר סיני שירדה שנאה לאוה"ע כלומר שבבחי' מדבר שהוא תוקף הרצוא ורשפי אש האהבה לעלות וליכלל בא"ס ב"ה צ"ל ג"כ השנאה על הרע ולמאסו לגמרי עד קצה האחרון (ואפ"ל שעי"ז גורם גם למעלה המשכת שלהובת דאשא). וזהו פי' מדבר סיני. והנה מדבר סיני הוא בחי' עבודה וכנ"ל שהוא בחי' בכל מאדך למסו"נ באחד:

י **ועתה** צ"ל מהו"ע אהל מועד. דפי' מועד הוא כמ"ש (שמות כ"ה כ"ב) ונועדתי לך שם ונועדתי אותיות ונודעתי. והנה היחוד וההתחברות נק' בכתוב בשם דעת כמ"ש (בראשית ד' א') והאדם ידע כו'. והנה ע"י אוה"מ הוא יחוד והתחברות אוא"ס ב"ה בכנס"י וזהו ונועדתי אותיות ונודעתי. ולהבין מהו"ע היחוד והחיבור. הנה כתיב (הושע ב' י"ח) ביום ההוא תקראי אישי. וכבר עמדו כל המפרשים בזה למה נק' הקב"ה וכנס"י בשם איש ואשה או חתן וכלה. והרמב"ם ז"ל ישב ענין זה ופי' כי ענין איש ואשה הוא דיבוק והתחברות שמצד זה אתה קוראן או"א כו'. וע"כ כל עניני הדיבוק והתחברות יתכן ג"כ לקרוא בשם איש ואשה וכמ"ש (שמות כ"ו ג') חמש היריעות תהיין חוברות אשה אל אחותה הרי נמצא דהדיבוק והחיבור של חמש יריעות נק' ג"כ אשה אל אחותה. וכעד"ז הדיבוק וההתחברות של ישראל עם הקב"ה קראן ג"כ הכתוב בשם איש ואשה. והנה עתה בגלות אין ההתחברות על נכון אבל לע"ל יהי' אמיתי' ההתחברות. וז"ש ביום ההוא תקראי אישי. זהו תוכן דברי הרמב"ם ז"ל. והנה באמת לא מצד ענין הדיבוק וחיבור של כנס"י והקב"ה בלבד נק' איש ואשה כ"א גם מצד אופן וענין ומהות הדיבוק והחיבור שהוא דומה ממש כמו עד"מ אופן ומהות יחוד וחיבור איש ואשה בגשמיות. והענין עפ"י הידוע ההפרש שבין השפעת הרב לתלמיד ובין השפעת האיש לאשה. כי הרב שמשפיע שכל על ידי דיבורו הוא רק הארה לבד מהשכל ולא עצמיות כח ומהות החכמה והשכל. והראי' שאם התלמיד אינו בר שכל מצ"ע כלל לא יבין השפעת הרב כידוע. משא"כ השפעת האיש להאשה שהוא רק טפה גשמיות. אך מלובש בזה עצמיות המוחין ממש כח ומהות החכ' והשכל להוליד בדומה לו שיהי' בר שכל וחכם גדול בפ"ע. וזהו"ע חיבור ודיבוק איש ואשה בגשמיות. ועד"ז ממש יובן מה שהקב"ה וכנס"י נק' בכתוב איש ואשה. דהנה כתיב (ש"א כ"ד י"ד) כאשר יאמר משל הקדמוני כו' ופירש"י דקאי על התורה שנק' משל הקדמוני בחי' משל לקדמונו ש"ע. והנה אנו רואים שהמשל אינו בערך הנמשל כלל כי הנמשל הוא דבר רוחני מאד נעלה והמשל לזה יכול להיות דבר גשמי ומ"מ הרי בהמשל גלוי כל פרטי פרטיות ועומק הנמשל ממש. וכמו ענין של"ב חוטי הציצית הם בחי' משל למה שלמעלה הוא ל"ב נתיבות הח'. של"ב חוטי הציצית הם חוטין גשמיים ואלו לב"ח הם לב"כ פליאות הח' שעליהם תלוי כל סדר השתלשלות דאבי"ע הרי שאין ערוך כלל ומ"מ הל"ב חוטי הציצית הם בחי' כלים שבתוכם מלובש ממש לב"ח. ועד"ז יובן מה שהתורה נק' משל הקדמוני כי אורייתא מחכ"ע נפקת בחי' חכים ולא בחכ' ידיעא. והנה כתיב (תלים מ' ו') נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך שבחי' חכ"ע אין ערוך כלל לגבי אוא"ס ב"ה אגידה ואדברה ריבוי הצמצומים עצמו מספר וכמ"ש (תלים ק"ד) כולם בחכ' עשית שחכ"ע כעשי' גשמי' נחשבת לגבי אוא"ס ב"ה. ומ"מ הרי כתיב (משלי ג' כ') הוי' בחכמה כו' שמהוע"ל אוא"ס ב"ה שורה ומלובש בחכ' ביחוד נפלא ועלום כו' כמ"ש בע"ח דאיהו וחיוהי חד הוא בבחי' חכ' ולכן נק' משל הקדמוני משל לבחי' קדמונו ש"ע וכמו המשל אעפ"י שאין ערוך מ"מ גלוי בו כל הנמשל כו'. והנה כתיב (שה"ש ג' י"א) צאינה וראינה כו' ביום חתונתו ואחז"ל במשנה סוף תענית ביום חתונתו זה מ"ת. והיינו שמצד מ"ת נק' הקב"ה חתן וכנס"י כלה (או איש ואשה) כי התורה שנמשכת מחכ' ועצמות ומהות ח"ע חכים ולא בחכ' ידיעא שבתוכה מלובש מהו"ע א"ס כו' נתנה לישראל והם משיגים ותופסים התורה בפנימיותם ממש. וה"ז כמו עד"מ השפעת האיש לאשה בגשמיות שמקבלת וקולטת הטפה בפנימיותה. ואעפ"י שירדה חכמתו ית' ונתלבשה בענינים גשמיים מ"מ ע"י עסק התורה בבחי' ביטול ע"ד ולא תהללו כו' נמשך ונתגלה עצמיות חכ"ע חכים ולא בחכ' ידיעא שבתוכה מלובש מהו"ע א"ס ב"ה להיות גילוי יחוד א"ס האמיתי על כנס"י. וענין גילוי זה הוא כמ"ש (דברים ד' ל"ט) וידעת כו' כי הוי' הוא האלקים. וכתיב (דה"א כ"ח ט') דע את אלקי אביך היינו לידע ולהכיר איך שאתה ה' לבדך אעפ"י שאתה עשית את השמים פי' אפי' אחר שנתהוו כל העולמות עליונים

ותחתונים

כו' והא"ר הנמשכת מבחי' בינה בלקו"ת פ' ראה כד"ה ובמתי כדכד ובפ' נצבים ד"ה כי המצוה פ"ב במ"ש ומבקשי ה' יבינו כל כי' כאשר יבוש האדם תוכו ותוך תוכו נקודת לבבו האמיתי עוד יוסיף אומץ פנימי' הלב אשר אין שליט ברוח לכלוא כו'. וזהו תבוב ה"י במילוי יו"ד בחי' עומק הלב ותעלומות לב שבה עלם כו' עכ"ל. ועי' ביאורים בד"ה ראה פ"ב בהג"ה ענין נחל איתן שב' בחי' אלו הוא רצון וחפץ. ובחי' החפץ הוא עמוק עמוק כו' ע"ש. ומכ"ז יובן ענין שחורה אני דא אות יו"ד וע"כ לית בה נהורא רק קו א' לבד) ועל בחי' זו כתיב (דברים ח' ט"ו) המוליכך במדבר הגדול והנורא. וכתיב (ירמי' ב' ו') המוליך אותנו במדבר כו' ולא ישב אדם שם. זה בחי' תומ"ל טוב לאחד. וזהו ג"כ ומדברך נאוה ע"ד שחורה אני ונאוה. ועתה יובן מה שמ"ת הי' דוקא במדבר. משא"כ הים ראה וינס. ההרים רקדו. שלא היו יכולים לקבל הגילוי דמ"ת פי' ים הוא מים תחתונים שמתחת לרקיע כמ"ש (בראשית א' ז') ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע. והיינו שירדו ונתהוו להיות בבחי' ים ודבר דוקא. וגם השגתם והתבוננותם במזה נמשך האהבה שלהם הכל בבחי' יש עדמ"ש (דברים ל' כ') לאהבה את הוי' אלקיך כו' כי הוא חייך (ונק' ע"מ לקבל פרס כד"ה שוש תשיש בלקו"ת פ' תזריע ע"ש) ולכן לא יכלו לקבל הגילוי דמ"ת שהוא גילוי יחודו ית' האמיתי איך שהוא יחיד והוא לבדו הוא ממש כמו קודם הבריאה כו'. ולכן הים ראה וינס כו'. ההרים רקדו כו'. בחי' למה תרצדון הרים גבנונים כו' (תלים ס"ח י"ז) שהוא בחי' גסות ויש. בבחי' זו ודאי לא הי' יכול להיות מ"ת. ורק במדבר הרבה שהוא תגבורת הרצוא ליכלל וליבטל בא"ס ב"ה יחיד ומיוחד. ולא להיות בבחי' יש כלל. בבחי' זו נתנה התורה שהוא גילוי יחודו ית' האמיתי ממש שהוא לבדו הוא כמו עד שלא נבה"ע והכל בטל במציאות לגמרי ואין עוד. אפי' הוועד שאין לו שיעור כו' (ל' המשנה בפ"ד דתרומות). ומחמת גילוי יחודו ית' הוא מתבטל ממציאותו לגמרי ונופל מרשפי אש הרצוא כו' שאין לו עוד שום כח ויכולת להגביה א"ע בבחי' רצוא כו' (עי' בבה"ז פ' תזריע דקי"ז ע"א וע"ב). וזהו וממדבר מתנה (היינו כי התורה המשכת מ"ד והמדבר היא העלאת מ"ן לזה והו"ע מ"נ ומ"ד). ובחי' זו בתפלה הוא בכל מאדך רעו"ד למסור נפשו באחד :

ה ועניין מדבר סיני הוא כמארז"ל (שבת פ"ט ב') שירדה שנאה לעכו"ם עליו. ולהבין זה צלה"ק ענין ספה"ע שהי' עומר שעורים. דהנה שעורים לא הובאו אלא בשני מנחות בעומר [שהוא בדיקותא דא"ה] ובמנחת קנאות דסוטה [שהוא בדיקותא דאשת זנונים (זה"ג נ"ו א')] וענין הסוטה הוא שהמים המרים בודקין אותה אם נקתה ונזרעה זרע כו' ואם נטמאה וצבתה בטנה כו'. וצ"ל מה שייך בדיקה זו להמנחה שלה משעורים דוקא. הנה שעורה י"ל ב' פי' הא' שעור ה'. הב' ל' סער מתחולל על ראש רשעים יחיל (ירמי' כ"ג). והיינו כי בשיר ה' הוא ההתבוננות והשגה בבחי' בה' בראם לכל חד לפומע"ד איך שה' זה הוא מקור התהוות הבריאה והיא רק אתא קלילא דלית בה משא כי יש הצלים המתלבשים באותיות (וענין הצלים הוא היות ושפע אוא"ס ב"ה הנמשך ומתלבש בכ"ב אותיות דשם הוי') והשכל המתלבש באות ה' זוער מאד ר"ל הארה בעלמא דכל"ה לגבי עצמותו ית'. אבל עצמותו ית' קדוש ומובדל ולכן כקכל"ה לגמרי (עי' התבוננות זו בלקו"ת פ' האזינו ד"ה האזינו הב' רפ"ב) ומחמת התבוננות והשגה זו שמשיגים הנבראים עליונים שרפים חיות ואופנים כו' (עיקר ההשגה בשרפים עד"ה האזינו הנ"ל) הם מתלהבים ומתלהטים ברשפי אש הרצוא ליכלל וליבטל בעצמותו ית' מקור החיים חיי החיים. והנה מחמת השגה והתלהבות זו דחיות ואופנים נמשך מזה הכעס והרוגז על הרע היינו על מי שאינו חפץ קרבת ה' והולך בשרירות לבו ע"ז רבה וגדלה מאד הכעס והשנאה של חיות ואופני הקדש וכאש בוער ממש ומחמת כעסם נמשך אש של גיהנם השורף ומכלה ומחריב כל הרשעים כו'. וזהו"ע מארז"ל (חגיגה י"ג ב') נה"ד יוצא מזיעתן של חיות כו'. וזהו"ע הב' פי' שבתיבת שעורה דפי' שעור ה' הוא השגה של המלאכים עליונים וההתלהבות והתלהטות שלהם ומחמת זה גופא נמשך להיות הנה סערת ה' חימה יצא וסער מתחולל על ראש רשעים יחול. שהוא הכעס והרוגז והשנאה על הרע וכאש בוער ממש לכלותו ולהחריבו לגמרי. (והנה כמו"כ י"ל ענין זה במדת מלכותו ית' עצמה עפמ"ש בלקו"ת פ' שלח לך ד"ה ענין תכלת ביאור מ"ש הזהר (בראשית כ"ח א') ות"ח אע"ג דאורחי' דהאי נהורא תכלא אוכמא לשיצאה כל מאי דאתדבק תחותי' ישראל מתדבקין בי' תחותי' וקיימין בקיומא הה"ד ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום עכ"ל הזה"ק. ונת' שם דנהורא תכלא אוכמא הוא בחי' מל' ופי' דאורחי' לשיצאה לכלות את היש להיות בבחי' ביטול דוקא אך אינו ביטול במציאות ובממש לגמרי כ"א רק שיהי' יש בקיומו ומ"מ יהי' בטל בתכלית. וביטול זה הוא עיקר החיות וזהו ואתם הדבקים כו' וע"כ חיים כולכם כו'. אך זהו רק כל מה שיוכל להתכלל בביטול היש. דאעפ"י שמתדבק בהאי נהורא תכלא הוא מתקיים בקיומו. אבל מה שאינו יכול להתכלל בביטול היש והם הסט"א נקה"ע לגמרי. כיון דמתדבקן בהאי נהורא תכלא היא מכלה ומחריב אותן לגמרי שיבוטל מתוכן מן העולם לגמרי. ועד"ז נת' בפ' קרח ע"פ ופרשו בגד כליל תכלת מלמעלה ע"ש פ"ג. והנה שעורה שעור ה' הוא ה"ג דמל' שעל ידם היא מבררת וטורפת הניצוצים מהסט"א כמ"ש בפ' אמור ד"ה והניף הראשון ספ"א ע"ש. ומ"מ הניצוצים המתבררים ודאי מתקיימים בקיומם והדרגא שנמשך להם הביטול שהוא עיקר החיות ע"ד ואתם הדבקים כו' חיים כולכם כו'. וענין הה"ג הוא העלאת מ"נ בבחי' צמאון ורשפי אש ליכלל בז"א בעלה באגי'. כמ"ש (תלים ל') למען יזמרך כבוד כו' וכתיב (שם פ"ג ב') אל תחרש ואל תשקוט אל כו' וכתיב (שם ס"ג ב') צמאה לך נפשי (בד"ה והניף נת' ששרש הה"ג הוא מאימא וכן נת' סוף הביאור דבמדבר בענין אהרן ע"ש) וזהו"ע שעורה שעור ה' ה"ג דמל' שמהם נמשך כח העלאת מ"ן בתשוקה וצמאון. אך כשרוצה הסט"א ג"כ להתדבק בהאי נהורא תכלא לעלות למעלה נמשך שלהובא דאשא מבחי' מל' ומכלה ומחריב אותם ונופלים למטה מטה במצולות ים נוק' דתהומא רבא כו' עי' בפע"ח שער השבת והובא בביאור ע"פ במדבר בפ"ת

וז"ש

שהוא הרהורי עבירה ודברים בטלים ולה"ר הבאים מנה"ב שרוצה להתלבש בו. אבל כשמחדו"מ של האדם אינם בתומ"צ זהו"ע מדבר ושממה ואז יכול להיות יניקת החיצונים שהוא התגברות נה"ב כו'. וזהו"ע מדבר במ"ש פתוחה :

ד **והנה** כתיב (שה"ש ד' ד') ומדברך נאוה. שיש בחי' מדבר שהוא נאוה. והיינו כמ"ש (במדבר כ"א י"ח) וממדבר מתנה דקאי על מ"ת שהי' דוקא במדבר (מד"ר במדבר פי"ט סי' ט"ו) ואחז"ל (שם פ"א סי' ב') כשבא הקב"ה לים ברח הים מלפניו שלא הי' יכול לקבל הגילוי. וז"ש (תלים קי"ד) הים ראה וינס וכן ההרים רקדו כאילים כו'. אבל במדבר הרבה קדמה אותו וקילסה כו' שהי' יכול לקבל הגילוי וע"כ שם דוקא נתנה התורה. וזהו וממדבר מתנה. הרי אנו רואים יתרון ומעלה בבחי' מדבר שבו דוקא נתנה תורה. ועכצ"ל שהוא בחי' גבוה מאד וזמ"ש ומדברך נאוה. ולהבין מהו בחי' מדבר זה בעבודת ה'. דהנה ענין המדבר למטה הוא תוקף החום ולכן אין בו ישוב וגם לא יתכן כלל זריעה וצמיחה מפני תוקף תגבורת החום השורף קרקע הארץ. ובחי' מדבר זה בעבודה היינו תוקף חמימות ורשפי אש האהבה בתגבורת הרצוא להכלל ולהבטל באוא"ס ב"ה עצמו דוקא (שלמעלה מסדר השתלשלות אבי"ע) עד שהנפש שהוא ג' שכליים וז"מ תתבטל מכל וכל לגמרי באוא"ס ב"ה בבחי' שממה ממש (והיינו כיון שהרצוא הוא לאוא"ס שלמעלה מע"ס. ועשר בחי' הנפש לא יתכן קיומם באיזה מציאות מה כ"א בבחי' אוא"ס המלובש בע"ס עליונות אבל באוא"ס ב"ה עצמו שלמעלה מאצי' שלא שייך שם כלל ע"ס וכמאמר אליהו אנת הוא חד ולא בחושבן שם לא יתכן כלל קיום הנפש בעשר בחינותיה אלא צריך להתבטל לגמרי בבחי' שממה עד שתאבד מציאותה ובבחי' זו יכול להתכלל באוא"ס ב"ה). ותוקף החום ותגבורת הרצוא והאהבה זו נק' בשם מדבר שמצד תוקף החום נמשך השממה וציה כנ"ל. והיינו ע"ד מארז"ל (ר"ה ל"א א') שיתא אלפי שני הוי עלמא וחד חרוב. וידוע שהו"ע ביטול העולמות וביטול הנשמות לגמרי באוא"ס ב"ה. והיינו שזהו זמן עליות העולמות והנשמות באוא"ס שלמעלה מגדר ע"ס. ונק' יום שכולו שבת שכולו ארוך. ולכן נ"ל עלי' זו בבחי' ביטול ושממה לגמרי ולכן נק' וחד חרוב ע"ש חריבות המציאות כו'. וכעד"ז בתגבורת הרצוא להכלל ולהבטל באוא"ס ב"ה עצמו שנ"ל דוקא בבחי' שממה ומדבר. וביאור ענין המדבר ותגבורת הרצוא. יובן ממארז"ל (חולין נ"א ב') ג' כתות הן כת א' אומרת קדוש וכת הב' אומרת ק"ק כו'. פי' קדוש הוא מובדל כי אני הוי' ל"ש קודם הבריאה ואחר הבריאה הכל שוה לפניו ית'. כי כל מה שמתלבש בעולמות הוא רק זיו והארה אבל אוא"ס עצמו הוא בחי' סוכ"ע ומובדל לגמרי. וזהו השגה והתבוננות המלאכים אי לזאת יש להם תשוקה להכלל ולהבטל בעצמותו ית' היינו בבחי' קדוש. ויש כת שאומרים ב"פ קדוש היינו העלאה והמשכה. קדוש הא' הוא הרצון והעלאה להיות נכלל באוא"ס ב"ה ואח"כ יש להם רצון באופן אחר היינו בהמשכת בחי' קדוש למטה בכלים ועולמות. וזהו קדוש פ"ב. וכת אומרת קדוש פ"א פי' שאין להם רק רצון א' להיות נכלל ובטל באוא"ס ב"ה בבחי' אין ממש. אבל לא ירצו כלל באופן הב' שהוא בבחי' שוב להמשיך גילוי אוא"ס בחי' קדוש למטה כ"א דוקא בבחי' רצוא להתבטל באוא"ס ב"ה ובחי' זו היא מדרגת השרפים. וביאור זה הוא כמו עד"מ באדם כשיש לו רצון באיזו ענין אשר רצון זה נוגע להיי נפשו הוא מושקע ומוטרד ברצונו זה עד שא"א לו לפנות מרצון זה ולחשוב ברצון אחר. והיינו מפני שרצון זה הוא מפנימי' ועצמי' נפשו ע"כ א"א לו לפנות מרצון זה כלל. משא"כ כשיש לו רצון באיזו דבר שאין נוגע להיות נפשו ממש. ונק' רצון חיצוני. יכול לפנות מרצון זה ולחשוב ברצון אחר. ועד"ז יובן למעלה מדרגת השרפים שהרצון והרשפי אש האה"ר שלהם ליכלל וליבטל באור אין סוף הקדוש ומובדל הוא בתגבורת הרצוא מאד ובתוקף גדול מפנימי' ועצמי' כו'. וע"כ הם רק בקו אחד שהוא העלאה לבד בבחי' ביטול והתכללות דוקא ואינם יכולים לפנות עצמם מרצון וקו זה ולרצות באופן אחר שהוא המשכת בחי' קדוש מלמעלמ"ע בכלים ועולמות כ"א הם תמיד בקו א' לבד. משא"כ כת הב' שאומרת ב' פעמים קדוש היינו שהרשפי אש האה"ר שלהם להיות בבחי' העלאה וביטול אינו בתגבורת ותוקף כ"כ. ע"כ יכולים לפנות מרצון זה ולרצות קו ואופן הב' שהוא בחי' המשכה מלמעלמ"ע. והנה בחי' זו דמדרגת השרפים בעבודת האדם למטה נק' בשם מדבר כמו המדבר שמצד תוקף ותגבורת החום השורף כו' אין יכול להיות שם ישוב וזריעה כו' כ"א שממה לגמרי. כעד"ז שמצד תוקף ותגבורת רשפי אש הרצוא ליכלל וליבטל בא"ס ב"ה מלמעלמ"ע דוקא בקו א' לבד כנ"ל ואין יכול לפנות לחשוב קו הב' מזה נמשך השממה שהוא חריבות וביטול עשר כחות הנשמה במציאות לגמרי ונעשה אין ואפס. וגם שלא יש דירת אדם שהוא ההמשכה מלמעלמ"ע ע"י תומ"צ בחי' ועל דמות הכסא דמות כמרא"ד. וזהו שחורה אני ונאוה (שה"ש א' ה') ואיתא בזה"ק (ח"ג קנ"א א') שחורה דא אות יו"ד נקודה דלית בה חוורא. כי הה"א שיש בו ג' קוין ממילא יש בו שחרות ולבנונית אבל היו"ד שהוא רק נקודה חדא הוא בחי' שחרות לבד. והיינו שהאהבה הנמשכת מהתבוננות והשגה דבינה לבד הנה אף שאהבה זו היא ליכלל בא"ס ב"ה עצמו מ"מ אינה בתוקף כ"כ ויוכל אח"כ לפנות מרצון והעלאה זו ולרצות ג"כ בחי' שוב לאחד שהוא המשכה מלמעלמ"ע. וזהו"ע שחרות ולבנונית. כי השחרות והחשך מרמז על בחי' העלאה וביטול בא"ס ב"ה. משא"כ הלבנונית שהוא אור וגילוי מרמז על בחי' הב' שהוא שוב לאחד המשכה וגילוי בעולמות מלמעלמ"ע. משא"כ אות יו"ד שהוא בחי' חכמה היינו האה"ר שנמשכת ג"כ מראי' דחכמה איך שאין עוד הוא בתוקף ותגבורת הרצוא בקו א' לבד שהוא העלאה וביטול והתכללות במהותו ועצמותו ית' יחיד ומיוחד כו' ולא לישאר למטה בבחי' יש ולכן היא בחי' נקודה אוכמא שחרות והעלם וביטול בא"ס. דלית בה חוורא שהוא לרצות בקו הב' להמשיך גילוי מלמעלמ"ע כו'. כי בחי' יו"ד הוא למעלה מה' כי ביו"ד נברא עוה"ב ובה' נברא עוה"ז כו'. (עי' ביאור ענין אה"ר הנמשכת מבחי' הב' כו'

כל הצירופים הם בהעלם גדול מאד והתכללות באוא"ס ב"ה. וכ"ז הוא נגד עולם ביטולם ויחודם באורו ית'. וכן התהוות הנמשך ממחשבתו ית' נקראו עלמין סתימין ע"ד הנ"ל וע"כ מאותיות מחשבתו ית' לא יהי' שום יניקה לחיצונים כי אחר שהם בבחי' ביטול ואין באורו ית' ומאיר בהם אוא"ס ב"ה הרי לא יגורך רע. וגם בהאותיות אין יכולים להתאחז לפי שהאותיות הם בבחי' ביטול. ולזאת נק' מ"ם סתומה. אבל דיבור עליון הוא מופרד ומובדל מהיות ואוא"ס היינו שלא יש באותיות הדיבור גילוי אלהותו והארת אוא"ס וע"כ כל ההתחלקות צירופי האותיות הוא בהתגלות ממש ומתגלים בבחי' יש שאין כל צירוף דומה כלל לחבירו. וחיות אוא"ס ב"ה מלובש בהם בבחי' הלבשה והסתרה. וזהו"ע ס"ג המצמצמות גילוי אורו ית'. ולכן דיבור עליון הוא מקור התהוות עלמין דאתגליין כו'. ולכן נק' הדיבור מ"ם פתוחה. ר"ל שהאותיות הללו משתלשלים למטה בבי"ע יש פתח ליניקת חיצונים שנאחזים בהאותיות שהם בבחי' יש):

ג **ולהבין** ביאור ענין המדבר מהו למעלה. הנה בפי' מדבר י"ל שני פירושים. הא' לשון מדבר ציה וארץ חרבה שהו"ע ריקות ושממה. והב' ל' דיבור והנהגה כמ"ש (תלים מ"ז) ידבר עמים תחתינו וכדפרש"י ומצודות ינהג כמו ורעו כבשים כדברם (ישעי' ה'). וכן אמרו דבר אחד לדור. והענין דהנה יש ב' בחי' עיר מושב ומדבר. עיר מושב הוא שיש שם דירת אדם. והשוממה מבלי יושב שם אדם נק' מדבר. הנה כתיב (תלים מ"ח) גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו. שכללות צירופי אותיות דיבור עליון נק' בשם עיר כי עיר הוא מקובץ מכמה בתים ובית מכמה אבנים. נמצא עיר כולל כללות האבנים שבה. והנה ידוע שהאותיות נק' אבנים כמ"ש בס"י והביאור בזה ג"כ ידוע שכמו האבנים הן דוממין כך גם האותיות הם בבחי' דומם. ויש צומח וחי מדבר שלמעלה מהם. וכ"ה למעלה שאותיות דיבור העליון נק' אבנים (וז"ש אבני המקום) וכללות עולם הדיבור עליון נק' עיר וזהו עיר אלקינו. והנה כשמאיר גילוי אלהותו ית' הארת אוא"ס באותיות אלו (והיינו שהאותיות הם בתכלית הביטול) ע"ז כתיב גדול הוי' ומהולל כו'. שהוי' שהוא הארת אוא"ס הוא גדול ומהולל בעיר אלקינו עולם הדיבור. וזהו ועל דמות הכסא דמות כמרא"ד (יחזקאל א') כסא הוא בחי' מל' עולם הדיבור ועל הכסא מאיר בחי' כמרא"ד שהוא אוא"ס המלובש בע"כ (והו"ע יחוד זו"נ שילוב אד' בהוי' יהו"ע) ואז נק' כללות דיבור העליון בשם עיר מושב היינו שבאותיות אלו הוא דירת אדם העליון גילוי אלהותו ית' הארת אוא"ס ממש. אבל כשאין מאיר שם גילוי אלהותו ית' והאותיות נשארים כמו שהוטבע בטבע בריאתם אזי נק' בשם מדבר. שלא יש שם דירת אדה"ע. וביאור זה היינו כמו עד"מ אדם הלומד משנה וגמ' ותוס' והוא לומד האותיות ומתוך האותיות הוא מבין ומשיג ההשכלה היטב הרי שבאותיות אלו יש התגלות השכ' ושכל. אבל כשלומד האותיות ואומרם והשכל והכ' אינו משיג כלל. הוא תופש ומשיג רק האותיות לבד והשכינה אינה בהתגלות כלל באותיות. וכעד"ז הוא למעלה כשחכ"ע הניס ולא בחכ' ידיעה שבתוכה שורה אוא"ס ב"ה מאיר בגילוי בבחי' דיבור עליון (היינו שאין וביטול דחכ' הוא באותיות כו') זהו"ע התגלות אלהותו בבחי' דיבור ואזי נק' עיר מושב לדירת אדם. אבל כשאינו מאיר בחי' חכ"ע באותיות הדיבור והאותיות הן בבחי' יש זהו נק' מדבר ל' שממה. וזהו"ע ב' הפי' במדבר ל' דיבור והנהגה היינו כשמאיר הארת ח"ע בדיבור. וכאשר אינו מאיר כו' זהו"ע מדבר ל' ציה ושממה. והנה ענין עיר מושב ומדבר הוא החילוק שבין זמן הבית לזמה"ג. שבזמה"ב הי' גילוי חכ"ע עצמה בדיבור עליון וממילא היו האותיות בבחי' ביטול לאוא"ס ב"ה בבחי' יחו"ע ומפני זה הי' המשכת הביטול בכל העולמות בבחי' ישראל ממשלותיו. שהוא יחו"ע ואתהפכא כו'. וע"כ היו אז כל האותות ומופתים היפך הטבע. כי טבע הוא לבוש המסתיר על בחי' אלהות להיות נראה עולם כמנהגו נוהג והולך בדרך הטבע. ושרש בחי' זו הוא שם אלקים בגימט' הטבע. ושם אלקים הוא אותיות דיבור עליון שמגבילים ומסתירים על בחי' אוא"ס כו'. אבל כשמאיר גילוי אלהותו ית' שהוא חכ"ע עצמה בהדבור והאותיות הם בבחי' ביטול ע"ד שילוב אד' בהוי' אין יכול להיות טבע כו' ולא הי' ג"כ יניקת החיצונים כיון שמאיר ח"ע והאותיות הם בבחי' ביטול (והיינו ע"י הקרבנות. המשכת מ"ד דמ"ה ועי' פי' אמור ביאור דוהניף) וזהו דוקא בזמן בהמ"ק שאז הי' בחי' עיר מושב. אבל בגלות אי' בזהר (ח"ג כ' ב') קוב"ה סליק לעילא לעילא. והיינו הסתלקות חכ"ע מלהאיר בבחי' דיבור וזהו קוב"ה שהוא מוחין דאבא. שבתוכם אוא"ס. המלובשים בז"א ונמשכים במל' ובשעתא דגלותא אסתלק לעילא כו' לבחי' עצמותו ומהותו ית' בחי' יחיד. ועי' בת"א פ' מקץ בד"ה כי עמך מקו"ח ובפ' וארא ע"ש. ובת"ז אי' וכד אנת תסתלק מינייהו אשתארו כולהו שמהן כגופא בלא נשמתא. פי' שנשארו האותיות בבחי' יש כמו שהוטבע בטבע בריאתם בלי התגלות אלהות (בחי' אין ביטול). וזה שכתוב (איכה א') ויצא מן בת ציון כל הדרה ואחז"ל במדרש (איכה פ"א סי' ל"ג) זה הקב"ה שנאמר בו הוד והדר לבשת. בת ציון היא בחי' מל' דבר הוי'. וכשמסתלק חכ"ע ואוא"ס ב"ה שאינו מאיר בבחי' מל' זהו ויצא מן בת ציון כל הדרה. וזהו פי' מדבר ל' שממה שנשארו האותיות בלי גילוי ואז יכול להיות יניקה לחיצונים מהאותיות לבד (לפי שנשארו בבחי' יש) כשאינו מאיר בהם ח"ע כו'. וזהו"ע מדבר במ"ם פתוחה והוא בזמה"ג שהאותיות נשארים בלי גילוי אלהות ובבחי' יש ויהו"ת ואז כשיורדת למטה יש פתח ליניקת החיצונים. והנה באדם יש ג"כ בחי' עיר מושב ומדבר. כי אדם הוא מחדו"מ. א' הוא מח' ד' דיבור מ"ם הוא מעשה. ג' לבושי הנפש. והנה כשמחדו"מ של האדם הם לבושים לתומ"צ. שכל מחשבתו ודיבורו הוא בתורה ובחי' המעשה הוא במצות. זהו"ע עיר מושב. כי אורייתא מח"ע נפקת. וא"כ הרי יש גילוי ח"ע דלעילא בג' לבושי הנפש ולכן הוא בחי' עיר מושב ודירת אדם. ואז אין יכול להיות כלל יניקת החיצונים.

שהוא

שלמעלה מהשתלשלות שבשביל זה ירדה. ולבוא לבחי' לגלגלתא הוא ע"י מדבר סיני ואוה"מ. וכדי לבוא לבחי' מדבר סיני ואוה"מ הוא ע"י ג' בחי' רחמים שהו"ע למשפחותם לבית אבותם :

ב **דהנה** ארז"ל (אבות פ"א) על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח. ונכלל כל שלשה בחי' אלו במדבר סיני ואוה"מ. ולהבין היטב מהו"ע מדבר. כי מדבר הוא במ"ם פתוחה. דהנה יש למעלה ב' בחי' מ"ם סתומה ומ"ם פתוחה והו"ע מאמר סתום ומאמר פתוח הנזכר בגמ' (שבת ק"ד א'). ולהבין ענין ב' בחי' אלו למעלה. דהנה באדם יש ג"כ מאמר סתום ומאמר פתוח שהוא ב' בחי' אותיות. אותיות המח' ואותיות הדיבור. דאותיות המח' הם בהעלם תוך מוחו ושכלו. והיינו לפי שהמח' דבוק ומיוחד עם השכל בתכלית וע"כ המה כלולים ובטלים בהשכל בלתי מתגלים כלל ליש נגלי ולכן הם בהעלם. אבל אותיות הדיבור יוצאים לחוץ ומתגלים לזולתו. והיינו לפי שהדיבור אינו דבוק ומיוחד עם השכל אלא מופרד ומובדל ממנו וע"כ אותיות הדיבור מתגלים בבחי' יש נגלי ממש. (והנה אנו רואים אעפ"י שהמח' ודיבור שניהם רק לבושים להשכל. כי השכל אינו מערך מהות אותיות כלל והוא אור פשוט בתכלית. מ"מ המח' דבוק ומיוחד עם השכל ובטל אצלו בלתי מתגלה כלל. והדיבור מופרד ומובדל מהשכל עד שמתגלה בבחי' יש. והיינו כי השכל הוא אור פשוט בתכלית האחדות. וכדי להיות גילוי השכל צ"ל ע"י אותיות דוקא שבהם מתלבש השכל והמה מחלקים שפע אור השכל לחלקים רבים. והנה אותיות המח' לפי שהם קרוב להשכל ודבוקים בו ע"כ כל אות וצירוף בטל לגבי אור השכל המלובש בו ואינו מתגלה כלל. ואותיות הדיבור שרחוקים מאור השכל ע"כ כל אות וצירוף אינו בטל לגבי השכל אלא נפרד ממנו ומתגלה ליש) . והנה למעלה יש ג"כ מחו"ד . ורק דכתיב (ישעי' נ"ה) כי לא מחשבותי מחשבותיכם. שמוחו"ד של האדם לא יהי' שום התהוות ופעולה (רק שיעשה הוא או חבירו יעשה ע"י צוויו) אבל למעלה הרי כל ההתהוות הוא רק על ידי אותיות שהאותיות הם לבושין לחיות ושפע אוא"ס ב"ה הנמשך להחיות העולמות ע"י התלבשותו בהאותיות. והנה אותיות המח"ע דבוקים ומיוחדים בתכלית עם החיות ושפע מאוא"ס ב"ה המלובש בהם . וע"כ המה כלולים ובטלים ממש באוא"ס ב"ה בלתי מתגלים ליש כלל. וע"כ נק' מאמר סתום פי' אעפ"י שהוא בבחי' מאמר ואותיות מ"מ הוא סתום ובטל בא"ס ב"ה כו'. ובחי' מח"ע היא מקור התהוות עלמין סתימין דלא אתגליין. פי' שהעלמין אינם מתגלים ליש כלל כ"א אדרבה הם בתכלית הביטול לאוא"ס ב"ה המהוה אותן. אבל אותיות דיבור העליון כמ"ש בדבר הוי' כו' אינם דבוקי' ומיוחדי' באוא"ס שמלובש בהם אלא מובדלים ומופרדים כו'. זולת החיות מאוא"ס ב"ה המלובש בהם. וע"כ מתגלים בבחי' יש ודבר כו'. ולכן הדיבור עליון הוא מקור התהוות עלמין דאתגליין פי' מתגלים בבחי' יש ודבר להיות נראה העולם ליש (ורק שהיש בטל). וע"כ נק' הדיבור עליון בשם מאמר פתוח היינו כשנמשכים האותיות למטה בהשתלשלות יש פתח ומבוא ליניקת החיצונים כיון שהמה נפרדים מאוא"ס ב"ה ומתגלים בבחי' יש. משא"כ מח' עילאה הכלולה ובטלה באוא"ס ב"ה נק' מאמר סתום שאין יכול להיות יניקת החיצונים ממנה. כי לא יגורך רע. וזהו"ע מדבר במ"ם פתוחה דקאי על בחי' דבר הוי' מקור התהוות עלמין דאתגליין שיש פתח ליניקת החיצונים. (וביאור"ע הוא. כי הנה היות ושפע אוא"ס ב"ה הנמשך להחיות העולמות הוא אור פשוט ואחדות כו' כמ"ש ה' אחד. והעולמות המה רבים מאד עד אין מספר כמ"ש (שה"ש ו') ועלמות אין מספר. ובכל עולם יש נבראים רבים מאד כמארז"ל (חגיגה י"ג ב') אלף אלפין ישמשוני' ורבוא רבבן קדמוהי יקומון גדוד א' ולגדודיו אין מספר. ואין כל עולם ואין כל נברא דומה לחבירו. וא"כ איך יתהוה רבוי ההתחלקות עצומה כזה משפע אוא"ס הפשוט ואחדות כו'. אך זהו"ע האותיות שנתגלו מכחו ית' (ועי' בלקו"ת פ' בהר בביאור דשבתותי כו' בתחלתו) שבכלל יש כ"ב אותיות מחולקות זמ"ז לגמרי וכשמצטרפים האותיות זע"ז יהיו הצירופים רבים מאד בלי יוכל לספר כלל כמ"ש בס"י מכאן ואילך צא וחשוב עד שאין הפה יכול לדבר ואין האזן יכול לשמוע. וכל צירוף ענין ומהות נבדל מצירוף חבירו כמו עד"מ ארי' ושור כו'. וענין האותיות בחלקות הם כחות חלקי' מוגבלים כו'. והאותיות הם לבושין לחיות ואוא"ס המתלבש בתוכן. ומגבילים אותו כפי שהם. והנה כשהחיות ואוא"ס מתלבש בתוכן הרי נחלק שפע אוא"ס לחלקים רבים כמו ערך רבוי הצירופים. כמו עד"מ הארת אוא"ס ב"ה המלובש בצירוף יהי אור יתהוה ממנו ענין אור. והארת אוא"ס המלובש בצירוף יהי רקיע יתהוה ממנו רקיע. וכעד"ז נחלק שפע אוא"ס לחלקים רבים באותיות וצירופים אלו ומזה נמשך רבוי התחלקות הנבראים כו'. והנה ידוע הכלל דכל בחי' אין וביטול יותר יהי' ההתכללות וההתאחדות יותר. כמו הכ"ע לפי שהיא בבחי' כח מ"ה ביטול ואין ממש באוא"ס ב"ה איך שהוא לבדו ואין זולתו ע"כ היא למעלה ממהות כלי וכנודע שהכ' נק' אור כמ"ש בע"ח שהכ' נק' היולי כו'. וכעד"ז למעלה מעלה עד רוה"מ בעולם העקודים לפי שהם הביטול יותר בעצמות אוא"ס ב"ה ע"כ הם עקוד בכלי א'. ואפי' במדות דאצי' לפי שהם בטלים באוא"ס ב"ה כמ"ש לך הוי' הגדולה ע"כ הם בבחי' התכללות ואחדות . וכמ"ש בת"א שכלים דאצי' רק כח המגביל כו' אבל לא גבול כו'. ושרש הענין הוא דכולא קמי' כל"ח וכל הקרוב יותר קמי' אשר הוא ית' בעצמו פשוט בתה"פ ממש הוא כל"ח יותר מאחר שבטל בא"ס ב"ה הפשוט. וכל בחי' יש ודבר בפ"ע יותר יהי' הפירוד וההתחלקות ביותר (וכידוע מענין נפשות עשו ומענין יש לי רב). וזהו שאותיות מחשבתו ית' לפי שדבוקים ומיוחדים באורו ויש בהם גילוי אלהותו ית' הארת אוא"ס ממש איך שלמעלה היש ולמטה אין ובטל ממש. יהו"ע. המה כלולים ובטלים באורו ית'. ר"ל אעפ"י שהם ג"כ התחלקות עלום מ"מ הוא רק בבחי' העלם ואין ההתחלקות בהתגלות כלל. ולזה נקרא מאמר סתום כמו מחו"ד של האדם שאותיות המח' המה ממש אותיות הדיבור ורק המח' היא ההעלם והרוחניות של הדיבור. וכעד"ז יובן למעלה במח' עילאה שהיא ממש מעין הדיבור רק שכל ההתחלקות

של

מלמעלמ"ט. וביאור ענין זה (ר"ל ענין ההילוך במלמעלמ"ט) הוא כמ"ש (קהלת א' ז') כל הנחלים הולכים אל הים כו' שנביעת המעין ונמשך ממקורו נק' בשם הילוך. והיינו כי הנחלים ומעינות נובעים תמיד מהמקור בלי הפסק ואינו נח כלל (כי המקור אינו מהות מים כלל רק ענין כח רוחני ודק בלתי מוגבל בבחי' א"ס ממש שמכח זה נובע מעינות ונחלים וע"כ זהו תמידי') וגם מה שנובע הוא רק חדשות שכל נביעה ונביעה הוא מים חדשים שלא היו כלל עדיין. וע"כ נק' בשם הילוך מאד שנובעים ומתגלים תמיד מים חדשים. וזהו כל הנחלים הולכים. והנה מצינו ששם הוי' נמשל למקור מים חיים כמ"ש (ירמי' י"ז י"ג) מקור מים חיים את הוי'. ות"י כמבוע דמיא דלא פסיק. כי שם הוי' הוא נביעת אור וגילוי הארת אוא"ס ב"ה שמהוי' ומהוה כל העולמות מאין ליש. והתהוות זו היא תמידיות. ובטובו מחדש בכ"י תמיד. היינו שבכל רגע היות הראשון מסתלק למקורו ונמשך נביעת אור וגילוי חדש ממש להחיות העולמות. ולפי שבכל רגע נמשך ונתגלה הארה חדשה ממש ע"כ נק' זה בשם הילוך מלמעלמ"ט ולכן נמשל שם הוי' למקור מים חיים (ענין מקור ומעין ונהר הוא כתר וחו"ב אשר כ"ע שהוא ממוצע בין עצמותו לנאצלים הוא בבחי' א"ס ממש. ושרש הנאצלים ע"ס בהעלם ודקות גדול מאד ועי' בביאור ע"פ בחקתי כו'. ולכן הארת אוא"ס כמו שהוא בכ"ע אינו בגדר אור והיות לע"ס כלל. ולכן נק' חשך. וזהו כמו שהמקור אינו מהות מים כלל ורק שמהכ"ע נובע גילוי והארת אוא"ס לע"ס דאצי' על ידי יגת"ד כנודע. וראשית הגילוי הוא בח"ע יו"ד של שם כו' שלמעלה מבחי' גילוי והתפשטות ונק' בשם מעין ואח"כ נמשך מחכ' לבינה בבחי' מאין ליש כנודע להיות בבחי' נהר כנודע דבינה הוא ה' של שם אורך ורוחב כו' וע"כ הארת אוא"ס שמהכתר לחו"ב נק' בשם הילוך כנ"ל. אך בהיות הילוכי לצורך קיום העולמות אינו נמשך מהכתר עצמו כ"א מחכ' לבינה היינו הארת אוא"ס שבחכ' שהוא עדיין בבחי' אין נמשך בבינה להיות בבחי' יש (על ידי הילוכיות חסד דעת"י. אוא"ס הכל יכול להוות מאין ליש ועי' ביאור דלאיכה ורחיצה). וזהו ההילוך שמחכ' נובע חיות והארה חדשה בכל רגע. אך באמת ענין זה הוא רק לחדש השנות ורק לגבי נביעת האור יתכן לקרוא בשם הילוך. והנה גבי מ"ת כתיב (שמות י"ט י"ט) ויהי קול השופר הולך וחזק מאד. והיינו כי התחדשות ההארה תמיד שנק' בשם הילוך הוא רק לחדש השנות בהילוכיות העולמות ונק' זווג הילוכי דאו"א. אך על ידי העבודה בתפלה ותורה ממשיכים התחדשות הארה והתגלות פנימיות מעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מסדר השתלשלות שיומשך ויתגלה בסדר ההשתלשלות אבי"ע לחדש פנימיות העולמות וראשית ההתגלות הוא בח"ע דאצי' ועל ידי יחוד הפנימי דחו"ב נמשך גילוי זה בכל העולמות. וזהו"ע הילוך פנימי מפנימי' אוא"ס שלמעלה מהשתלשלות ולא כמו התחדשות ההארה לחדש השנות כו' אעפ"י שהוא ג"כ מלמעלה מהשתלשלות ונק' ג"כ הילוך אך הוא רק מהילוכיות רב טוב וחסד עליון. ולכן כתיב גבי מ"ת ויהי קול השופר הולך וחזק פי' הולך לפי שממשיך מעצמות הא"ס ב"ה ממש שלמעלה מהשתלשלות). ונמצא דפי' ההילוך מלמעלמ"ט שיומשך הארה וגילוי חדש ממש והילוך זה הוא דוקא על ידי בואה לגוף. (והיינו כי על ידי התלבשותה בגוף ונה"ב באה לבחי' הילוך מלמטלמ"ע והוא בחי' בכל מאדך בבחי' א"ס. שזהו דוקא על ידי בירור נה"ב כמ"ש מזה בד"ה אם בחקתי כו' ולקמן ית' בהו"ע מדבר סיני כנ"ל. ועי' בד"ה מהלכים בת"א ס"פ וישב ובהגהות שם שע"י בחי' בכל מאדך שהו"ע למטו"ל באחד עי"ז ממשיכים מעצמות אור אין סוף ב"ה מבחי' א"א ועתיק יומין עד אין סוף המאציל העליון כו' להיות יחוד חכמה ובינה בפנימיות. היינו לחדש פנימיות העולמות בהתחדשות גמורה לא ע"ד חידוש השנות. ועי' בביאור דונקדשתי כו'. וזהו עיקר ענין ההילוך שמלמעלמ"ט להמשיך גילוי עצמות אוא"ס ב"ה בראשית האצי' שהוא הכ"ע ועי"ז נעשה יחוד זו"נ בפנימי' ממש היינו שהכ"ע עצמה המלובשת בז"א תהי' מאירה בלי הסתר בנוק' שהוא מדת מלכותו ית' דבר הוי'. ועי' לקמן. ובנפש האדם בעבודה היינו שיתגלה בחי' אין אמיתי דאוא"ס ב"ה להיות הביטול בנה"א כמו בח"ע ממש עד שהיד הגשמי תהי' כלי להשראת אוא"ס ע"ד שלמעלה איהו וגרמוהי חד בבחי' חסד דרועא ימינא. ועי' מזה בד"ה את שבתותי קרוב לסופו. וגילוי בחי' אין אמיתי וביטול זה בנה"א זהו"ע גילוי ח"ע במל' כנ"י. ולקמן ית' שהו"ע או"ת. וזהו מ"ש ונתתי לך מהלכים ב' מיני הילוך מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט וזהו ולאן אתה הולך). ועיקר הקיבול שכר הוא בתחה"מ כי אז יתלבשו הנשמות בגופים ויקבלו הגילוי מעצמות אוא"ס ב"ה השוכ"ע שהנשמה כשהיתה למעלה בגע"ע לא הי' ביכולתה לקבל כ"א מבחי' זיו השכינה לבד המתגלה בג"ע וע"כ נק' עומדים (בבחי' מלמעלמ"ט). ואעפ"י דכתיב ג"כ להשקות הגן. מ"מ הכל הוא בבחי' זיו כו'. אבל ע"י ירידתה בגוף ונה"ב תוכל לקבל הגילוי מעצמות אוא"ס ב"ה השוכ"ע בשוה ולמהתב"כ. וזהו ההילוך שמלמטלמ"ע. וכמו למשל שמי הים המה מלוחים וסרוחים וכשהולכים דרך גידי הארץ ומתעלמים שם ובוקעים העפר יקראו מים חיים דוקא. וכמו"כ בירידת הנשמה שדוקא ע"י ירידתה והתלבשותה בגוף ונה"ב נעשית בבחי' באמ"ה בחי' מהלך כו'. נמצא ביאור ענין ההילוך. שקודם ירידתה בגוף כו' כשהיתה עומדת למעלה בג"ע היתה מקבלת הגילוי מבחי' זיו השכינה כו'. ואח"כ תוכל לקבל הגילוי מעצמות אוא"ס ב"ה וזהו ולאן אתה הולך. וזהו"ע ירידה צו"ע. (והנה מ"ש שעיקר קיבול שכר בתחה"מ לפי שעתה מה שנמשך בחי' אין וביטול אמיתי הוא רק גילוי החכ"ע בעצמה. הן למעלה במל' והן בעבודת האדם כנ"ל. אבל הכתר עצמו אינו מתגלה כלל. אבל לע"ל בתחה"מ שאז יהי' עיקר התגלות הכתר וכנודע בטל שעתיד להחיות בו המתים הוא גבורה דע"י המלובש במו"ס כו'. וזהו עיקר ההילוך וירידה צו"ע. וענין גילוי הכתר הוא הביטול דאפס שלמעלה מאין כמ"ש במ"א בד"ה אל ברוך כו'). וזהו שאו את ראש בנ"י היינו בחי' העלי' של נש"י לבחי' לגלגלתם שהוא רעו"ע ואוא"ס ב"ה

שלמעלה

וידבר

ה' אל משה במדבר סיני באהל מועד כו' שאו כו' למשפחותם לבית אבותם כו' לגולגלותם כו' תפקדו אתם כו' אתה ואהרן. וצ"ל מהו הענין שמספר לנו הכתוב היכן הי' הדיבור. במדבר סיני בא"ל מועד. דלכאורה מה מודיענו בזה. והנה פי' שאו הוא להעלות כנס"י כללות נש"י לבחי' גולגלותם. וכדי להעלות ולהגביה כנס"י בבחי' זו צ"ל תחלה למשפחותם שהם ע' נפש יוצאי ירך יעקב ואח"כ לבית אבותם שהם שבטים ואבות. ולהבין זה צ"ל תחלה מהו"ע מדבר סיני ואוה"מ. והנה ארז"ל (במדבר רבה פ"ג סי' ד') לא יצאו ישראל ממצרים אלא בזכות אוה"מ. והיינו שכל עיקר המכוון דיצימ"צ הוא רק לבוא לבחי' אוה"מ. וא"כ שייכים זל"ז. וצ"ל מה שייך ענין יצימ"צ שעל ידה יבואו לבחי' אוה"מ. עוד ארז"ל (מד"ר שמות פל"ג סי' ט') בשעה שאמר הקב"ה למשה לעשות אוה"מ א"ל משה רבש"ע יכולים הם ישראל לעשותו. והשיב לו הקב"ה אפי' אחד יכול לעשות אוה"מ. ולכאורה א"ז מובן. ולהבין כ"ז צלה"ק מהו"ע ירידת הנשמות בגופים שהוא ירידה צו"ע מהו העלי'. הנה ארז"ל (אבות רפ"ג) דע מאין באת ולאן אתה הולך. דהנה הנשמה קודם ירידתה למטה להתלבש בגוף כשהיתה עומדת בגעה"ע. אזי הי' בבחי' אין עדמ"ש (איוב כ"ח) והחכ' מאין כו' שה"ע היא בבחי' אין ממש. כי ה"ע היא כח מה ביטול אמיתי בא"ס ב"ה ומצד ביטולה באוא"ס ב"ה נק' אין. ועד"ז נק' הנשמה ג"כ אין כי הנשמה כשהיתה עומדת למעלה בעולם העליון היתה בבחי' ביטול ממש באלקות. ואינה יש בפ"ע כלל. וע"כ נק' אין (אך אין זה הוא למטה מטה הרבה מבחי' אין דהכמה). וכך אנו אומרים בסדר הנשמה. טהורה היא אתה בראתה יצרתה כו'. בראתה היינו כשבאה הנשמה בבחי' בריאה יש מאין להיות בבחי' יש. אבל קודם שבראתה אז היתה במדרגת טהורה. כי כל יש הוא בחי' מסתיר ומכסה על אוא"ס אבל קודם שבראתה שהיתה כלולה במאציל אוא"ס ב"ה בבחי' ביטול אזי היא בבחי' טהורה כו'. וז"ש (ישעי' מ"ג ז') כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו כו' מתחלה שהיתה כלולה במאציל ב"ה אזי נק' בשמי שאינה יש כלל ואח"כ בראתיו כו' שנמשכה בבחי' יש. הרי שהנשמה כמו שהיא במקור חוצבה ויסודתה קודם התפשטותה וירידתה למטה היא בבחי' ביטול ממש בא"ס ב"ה. וזהו דע מאין באת. ולאן אתה הולך אן הוא בחי' מקום כמ"ש (יחזקאל כ"א כ"א) אנה פניך מועדות. והיינו שהוא ירידת הנשמה בבחי' אי"ן וגדר מקום להתלבש בגוף ונה"ב בעוה"ז.

ועי"ז נעשית בחי' יש ממש. וזהו ירידה גדולה ותכלית ירידה זו היא צו"ע. וזהו ולאן אתה הולך שאחר שירדה בבחי' אן משם תבוא לבחי' הילוך כמ"ש (זכרי' ג' ז') ונתתי לך מהלכים בין העומדים. כי מלאכים נק' עומדים כמ"ש (ישעי' ו') שרפים עומדים. שמשימ"ב הם עומדים במדרגה אחת. ואעפ"י שיש להם אהבה וכלוה"נ לה' מ"מ שהאהבה היא במדרגה א' כמו שנבראו בשימ"ב בלי שום תוס' והידוש כלל. והגם שבכל יום נמשך להם האהבה מחדש אך זהו ע"ד ובטובו מחדש בכ"י תמיד מע"ב שבכל עת ורגע מתחדש העולם מאין ליש כבתחלת הבריאה ומ"מ אין אנו רואים שום חידוש בעולם וכתמול שלשום כן הוא היום ממש הכל באופן א'. והיינו שהוא רק לחדש הישנות. דבכל רגע החיות מסתלק וא"כ היו העולמות מתבטלים ממציאותם לגמרי כמו קודם הבריאה. ובטובו הגדול שממשיך להם בכל רגע חיות חדש. עי"ז מתהוים מאין ליש להיות בעמדם יעמודו שלא יתבטלו כו' וזהו רק חידוש הישנות. ועד"ז יובן ענין מלאכים שנק' עומדים. שאין הפי' שבאותה אה' שנבראו בשימ"ב אותה אה' גופא עומדת לעד. דליתא. כ"א שבכל רגע החיות מסתלק וצ"ל האה' בטלה וע"כ נמשך חיות חדש באהבה לחדש האהבה מאין ליש. אך ענין חידוש זה הוא רק חידוש הישנות. שאופן מדרגת האהבה א' הוא. כמו שנבראו. ולכן נק' עומדים. והנה נש"י קודם ירידתן למטה היו ג"כ בחי' עומדים כמ"ש (מ"א י"ז א') חי הוי' אשר עמדתי לפניו ואעפ"י שאין עמידה אלא שתיקה וביטול ממש כנ"ל שנק' אין. מ"מ בחי' אין וביטול זה הוא בבחי' עומד. שכמו שאצולה מזיו המאציל ב"ה בבחי' אין וביטול. אין בביטול הזה שום תוס' והידוש כלל והכל במדרגה א'. ולכן נק' עומדים. אבל ע"י ירידתן למטה להתלבש בגופים הם באים לבחי' הילוך כמ"ש ונתתי לך מהלכים כו'. כמו עד"מ אדם ההולך שהולך על מקום חדש שלא הי' שם בתחלה. כעד"ז הוא בהנשמה שלא לעמוד במדרגה א' כ"א להלוך מדרגה אחר מדרגה בבחי' הביטול בעילוי אחר עילוי. וכעד"ז בבחי' אהבה נעשים בבחי' מהלכים להיות בכל יום אה' הדשה ממש עד שיבואו לבחי' בכל מאדך בבחי' א"ס שלמעלה מהכלים כו' והנה ההילוך בבחי' אהבה שהוא בכל מאדך זהו"ע מדבר סיני כמשי"ת אי"ה. וההילוך בבחי' הביטול הוא בחי' אין דחכמה שהוא גילוי יחודו ית' כמו שהוא ית' בחי' יחיד. וזהו יחוד א"ס ב"ה בנפש האדם וזהו בחי' אוה"מ כמשי"ת אי"ה. אשר האה' וביטול שהי' לה מתחלה אינן ערוך כלל למדרגת האה' וביטול שבא לה על ידי התלבשותה בגוף כמו שאין ערוך הנבראה לגבי הבורא ועי' בלקו"ת בד"ה וידבר בהג"ה. שקודם ירידתה היתה בעולם הבריאה מת' שבמת'. ולכן היא בבחי' אין ע"ד שיתבא"ר אי"ה ענין מה'. ועל ידי הגוף תתעלה להתגלות אור האצי' ממש שהוא גילוי אלהותו ית' אוא"ס ממש. אשר בי"ע יש מאין מאצי' כו'. והיינו שעל ידי מדבר סיני בירור נה"ב באה לבחי' בכל מאדך. ועל ידי העלאת מ"ן בבחי' זו נמשך אח"כ המשכת מ"ד אוה"מ אין ממש וזהו ירידה צו"ע בבחי' הילוך מלמטלמ"ע. והנה על ידי ההילוך שמלמטלמ"ע באה לבחי' הילוך

מלמעלמ"ע

מפתחות הדרושים מס׳ במדבר

ספר

מגן אבות

על ספר

במדבר

דרושים יקרים. מאירים כספירים. מעוררים הלבבות לעבודת ה׳. על סדרי פרשיות התורה ומועדים. שלש רגלים. ראש השנה ויום הכפורים. חנוכה ופורים.

אשר השאיר אחריו ברכה

כ״ק אדונינו מורינו ורבינו החסיד והעניו נזר ישראל ותפארתו בקש״ת

מרנא ורבנא **שלמה זלמן** נבג״מ זיע״א

מקאפוסט.

בן

כ״ק אדונינו מורינו ורבינו ארי׳ דבי׳ עילאה חסידא ופרישא קדוש עליון אור עולם והדרו

בקש״ת מרנא ורבנא **יהודא ליב** נבג״מ זיע״א. מקאפוסט

בנו של

כ״ק אדונינו מורינו ורבינו הגאון האמיתי האלקי חסידא קדישא אור עולם מופת הדור נזר ישראל ותפארתו

קדוש ה׳ מכובד בקש״ת מרנא ורבנא **מנחם מענדל** נבג״מ זיע״א. מליבאוויטש (בעל הצ״צ).

הובא לדפוס בעזהי״ת

על ידי **יהודא ליב שניאורסאן** בן אדמו״ר המחבר נ״ע זיע״א

ברדיטשוב

בדפוס של חיים יעקב שעפטיל

שנת **תרס״ב** לפ״ק

Дозволено Цензурою. Кіевъ, 9 Сентября 1901 г.

БЕРДИЧЕВЪ

Лито-типографія Я. Г. Шефтеля

1902

ספר

מגן אבות

על ספר

במדבר

דרושים יקרים. מאירים כספירים. מעוררים הלבבות לעבודת ה'. על סדרי פרשיות התורה ומועדים. שלש רגלים. ראש השנה ויום הכפורים. חנוכה ופורים.

אשר השאיר אחריו ברכה

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו החסיד והעניו נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מרנא ורבנא שלמה זלמן נבג"מ זיע"א

מקאפוסט.

ברדיטשוב

בדפוס של חיים יעקב שעפטיל

שנת תרס"ב לפ"ק

МОГЕНЪ-ОВОТЪ

Объясненія къ разн. мѣстамъ въ Пятикнижіи

Соч. Раввина Ш. З. Шнеерсона

Томъ четвертый

לוח הראשי תיבות

שש"פ (שביעי של פסח). שפ"ד (שפיכות דמים). שמ"צ (של מצוה). שש"מ (שמחה של מצוה). ש"ת (של תורה. שמחת תורה):

ת.

תב"כ (תפיסא בי' כלל). ת"ד (תיקוני דיקנא). תדב"א (תנא דבי אליהו). תושב"כ (תורה שבכתב). תושבע"פ (תורה שבעל פה). תומ"צ (תורה ומצוה). תו"ע (תורה ועבודה). תו"מ (תפארת ומלכות). תומ"י (תיכף ומיד). ת"א (תורה אור. תרגום אונקלוס). ת"י (תרגום יונתן). ת"ז (תיקוני זהר). ת"ח (תא חזי). תחב"ס (תחלתן בסופן). תחה"מ (תחיית המתים). תמע"ב (תמיד מעשה בראשית). תנהי"מ (תפארת נצח הוד יסוד מלכות). תעה"פ (תענוג הפשוט). ת"ע (תפלת ערבית. תענוג עליון). תפ"ע (תפלת ערבית). תפהמ"נ (תפלה המנחה). תפ"ש (תפלת שחרית). תרדל"מ (תרין רעין דלא מתפרשין). תשומע"ט (תשובה ומעשים טובים). תשו"ע (תשובה עילאה). תשו"ת (תשובה תתאה). תשב"ר (תינוקות של בית רבן). תש"י (תפילין של יד). תש"ר (תפילין של ראש):

לוח הראשי תיבות.

ל.

לבנח"ע (ל"ב נתיבות חכמה עילאה). לבנח"ת (ל"ב נתיבות חכמה תתאה). לה"ק (לשון הקדש. לשון הקבלה). ללמג"כ (לית לה מגרמה כלום). למחתב"כ (לית מחשבה תפיסא בי' כלל). למבאמא"כ (לאו מכל אינון מדות איהו כלל). למס"נ (למסור נפשו). לעו"ז (לעומת זה). לפה"נ (לפי הנראה). לפושע"ד (לפום שיעורא דילי'). ל"פ (לא פסיק). לק"פ (לקבל פרס). ל"ש (לא שניא):

מ.

מא"פ (מאה פעמים). מאו"א (מאורי אור). מ"ד (מיין דכורין). מדה"י (מדינת הים). מדה"ד (מדת הדין). מדה"ר (מדת הרחמים). מה"ת (מהיכי תיתי. מן התורה). מה"ט (מהאי טעמא). מה"ש (מלאכי השרת). מהוע"צ (מהותו ועצמותו). מהק"צ (מן הקצה). מו"ס (מוחא סתימאה). מו"מ (משא ומתן). מזבה"ח (מזבח החיצון). מזבה"פ (מזבח הפנימי). מ"ח (מים חיים). מח"ז (מחשבות זרות). מחמ"ז (מחמת זה). מחו"ד (מחשבה ודבור). מחדו"מ (מחשבה דבור ומעשה). מחכ"נ (מחכמה נפקת). מחה"ק (מחשבה הקדומה). מחה"ש (מחליף השקל). מחא"ח (מחיל אל חיל). מח"ד (מאמר חיקור דין). מט"פ (מ"ט פנים. מ"ט פעמים). מטולמ"ט (מטי ולא מטי). מי"פ (מה יפו פעמיך). מכה"כ (מלא כל הארץ כבודו). מלמטלמ"ע (מלמטה למעלה). מלמעלמ"ט (מלמעלה למטה). מכ"ע (מלכות כל עולמים). ממכ"ע (ממלא כל עלמין). ממה"מ (מלך מלכי המלכים). מ"מ (מגיד מישרים). ממ"י (מגיד מישרים ישן). ממ"כ (ממלכת כהנים). מ"נ (מיין נוקבין). מ"ע (מים עליונים). מעהמ"צ (מעשה המצות). מע"ב (מעשה בראשית). מעומ"ט (מעלה ומטה). מעו"ע (מעולם ועד עולם). מצ"ע (מלך עלמין. מלך עלמים). מקו"ח (מקור חיים). מקוה"ת (מקור התענוגים). מקו"פ (מקום פנוי). מ"ק (מספר קטן). מק"מ (מקדם מלך). מ"ר (מים רוח). מ"ש (מלכות שמים). משוה"ד (מסורת הדין). מ"ת (מים התחתונים. מתן תורה). מתג"ח (מתנת חנם):

נ.

נבה"ע (נבראת העולם). נבעוה"ז (נבראת עולם הזה). נה"א (נפש האלקית). נה"ב (נפש הבהמית). נה"ש (נפש השכלית). נה"ח (נפש החיונית). נה"ד (נהר דינור). נהו"ע (נהורא עילאה. נהורין עילאין). נהו"ק (נהורא קדמאה). נהו"ת (נהורא תתאה). נהי"מ (נצח הוד יסוד מלכות). נו"ה (נצח והוד). נ"ח (נר חנוכה). נח"ר (נחת רוח). נחה"ק (נחש הקדמוני). נל"נ (נשמה לנשמה). נסובת"ח (נעוץ סופן בתחלתן). נס"ו (נצח סלה ועד). נפ"א (נפילת אפים). נש"צ (נשמותיהן של צדיקים) נתחב"ס (נעוץ תחלתן בסופן):

ס.

סדכ"ס (סתימא דכל סתימין). סה"ק (ספרי הקבלה). סוכ"ד (סוף כל דרגין). סודכ"ד (סופא דכל דרגין). סוה"ע (סוף העולם). סוכ"ע (סובב כל עלמין). סומ"מ (סובב וממלא). סו"מ (סור מרע). סובת"ח (סופן בתחלתן). סוכה"ד (סוף כל הדורות). ס"י (ספר יצירה). סכ"ס (סוף כל סוף). ספד"צ (ספרא דצניעותא). ספה"ע (ספירת העומר). ספמ"ע (ספורי מעשיות). ס"ק (ספרי קבלה). ס"ר (ס' רבוא). סש"ב (ספר של בינונים):

ע.

עא"א (עילוי אחר עילוי). עאבו"כ (על אחת כמה וכמה). עא"ק (עד אין קץ). עא"ת (עד אין תכלית). עבמ"ח (עלה במחשבה). עבמחה"ק (עלה במחשבה הקדומה). עבר"צ (עלה ברצונו). עברצוה"פ (עלה ברצונו הפשוט). עבה"נ (עבר הנהר). עה"ד (עץ הדעת). עה"ח (עץ החיים). עה"ב (ערכו הבינויים. עם הכולל). עהכ"ס (על הכסא). עה"ע (עולת העולות). עה"ת (על התורה). עה"ס (על הר סיני). עו"ע (עילה ועלול). עומ"ש (עול מלכות שמים). עומ"צ (עול מצות). ע"ח (עץ חיים. עירובי חצירות. על חטא). עט"ב (עטרת בעלה). עטה"ק (על טהרת הקדש). ע"ט (עשה טוב). עת"י (עתיק יומין). עי"מ (עיביר יניקה מוחין). עיגיה"ג (עיגול הגדול). ע"כ (עשר כחות. עשר כתרין. עבד כנעני). עכ"פ (על כל פנים). עכדו"ד (על כל דבור ודבור). עלדאת"ג (עלמא דאתגליא). עלדאתכ"ס (עלמא דאתכסיא). עמה"מ (עמק המלך). ע"ע (עבד עברי). עפ"ק (על פי קבלה). ע"צ (על צד). עצמותמה"ו (עצמותו ומהותו). ע"ק (עתיקא קדישא). ערצש"מ (עושין רצונו של מקום). עשה"ד (עשרת הדברות). עש"מ (עשרה מאמרות). ע"ת (עירובי תבשילין):

פ.

פ"א פנ"א (פני ארי'. פני אדם). פא"פ (פה אל פה. פנים אל פנים). פב"פ (פנים בפנים). פדר"א (פרקי דרבי אליעזר). פו"ר (פרי' ורבי'). פמשמ"ע (פמליא של מעלה). פמשמ"ט (פמליא של מטה). פסוד"ז (פסוקי דזמרה). פס"ט (פסיק טעמא). פע"ח (פרי עץ חיים). פר"א (פרא אדם). פר"נ (פרחה נשמתן). פרד"ס (פשט רמז דרוש סוד). פ"ש (פני שור):

צ.

צ"ג (צדיק גמור). צו"פ (צמר ופשתים). צו"ע (צורך עלי'). צי"ע צישו"ע (צדיק יסוד עולם). צי"א (צירופי אותיות. צירופי אלקים). צא"א (צירופי אלהים אחרים). צלה"ק (צריך להקדים). צ"ע (צדיק עליון). צ"ת (צדיק תחתון):

ק.

קבעומ"ש (קבלת עול מלכות שמים). קבעומ"צ (קבלת עול מצות). קה"ק (קדש הקדשים). קרוה"ש (קדוש השם). קה"ט (קליפות הטמאות). קוצש"י (קוצו של יו"ד). קו"ח (קו וחוט). קובהו"ש (קודשא בריך הוא ושכינתי'). קושנבה"ע (קודם שנבראת העולם). קי"ס (קריעת ים סוף). ק"נ (קליפת נוגה). קצה"ש (קצה השמים). קצה"ע (קצה העליון). קצה"ת (קצה התחתון). קק"ק (קדוש קדוש קדוש):

ר.

רדל"א (רישא דלא אתיידע). רו"ג (רוחניות וגשמיות). רו"ש (רצוא ושוב). רוה"ט (רוח הטומאה). רוה"ק (רוח הקדש). רוה"מ (רום המעלות). רו"נ (רוח ונפש). רחו"ד (רחימו ודחילו). ר"ח (רב חסד. ראשית חכמה). רכ"ד (ריש כל דרגין). רמ"ע (רוח מים עפר). רע"ג (רעש גדול). רע"מ (רעיא מהימנא). רעו"ד (רעותא דליבא). רעדכ"ר (רעוא דכל רעוין). רצוה"ע (רצון העליון). רצוה"ת (רצון התחתון). רצו"פ (רצון פשוט). רצש"מ (רצונו של מקום). ר"ר (רחמים רבים). רת"ס (ראש תוך סוף):

ש.

ש"א (של אולם. של אדם). ש"ב (של ברכה). שב"ע (שבת עילאה). שב"ת (שבת תתאה). שבה"כ (שבירת הכלים). שה"ש (שמי השמים). שו"א (שמים וארץ). שופ"ג (שופר גדול). שושדמ"ל (שושבינא דמלכא). שושדמט"ר (שושבינא דמטרוניתא). שוה"ד (שורת הדין). שהל"ח (שבק חיים לכל חי). ש"י (של יו"ד. של יד) שימ"ב (ששת ימי בראשית). שיה"ח (ששת ימי החול). שימהמ"ע (ששת ימי המעשה). שכ"ע (שכינתא עילאה). שכ"ת (שכינתא תתאה). שמ"ע (של מעלה). שמ"ט (של מטה). שנא"י (שונאי ישראל). שמע"צ (שמיני עצרת). שמח"ת ש"ת (שמחת תורה). ש"ע (של עולם). שע"ב (שערי בינה). שעה"נ (שער הנון). שע"ט (שערי טומאה). שעה"ק (שער הקודש). שעה"ת (שער התשובה. שער התפלה). ש"פ (של פסח).

שש"פ

לוח הראשי תיבות

א.

א"א (אריך אנפין). אא"כ (אלא אם כן). אא"ל (אי אפשר לומר. אי אפשר להיות). אב"א (אחור באחור). אבד"מ (אברי דמלכא). אבי"ע (אצילות בריאה יצירה עשי'). ארה"ג (אדם הגדול). ארה"ע (אדם העליון). ארה"ר (אדם הראשון). ארה"ת (אדם התחתון). א"ק (אדם קדמון. אין קץ). אד"ז (אדרא זוטא). אד"ר (אדרא רבא). אה"ז (אהבה זוטא). אה"ט (אהבה הטבעית). אהמ"ס (אהבה מסותרת). אה"ע (אהבת עולם. אמה העבריה). אה"ר (אהבה רבה). אהוי"ר (אהבה ויראה). אהק"צ (אל הקלה). או"א (אבא ואימא. אלו ואלו). או"ג (איהו וגרמיהי). או"מ (אור מקיף). או"פ (אור פנימי). או"ח (אור חדש. אור חוזר). או"י (אור ישר). או"כ (אורות וכלים). אוב"כ (אורות בכלים). אוה"מ (אהל מועד. אור המאיר). אוא"ס (אור אין סוף). או"ת (אור תורה). או"ש (ארץ ושמים. אכילה ושתיה). א"ז (אין זה). אח"פ (אזן חוטם פה. אחדות פשוט). אחה"פ (אחדות הפשוטה). א"ח (אשת חיל). אחשנ"ת (אחר שנתבאר). אחשנבה"ע (אחר שנברא העולם). א"י (אין יכול). אישר"ם (אמן יהא שמי' רבא מברך). אבמ"ל (אין כאן מקומו להאריך). א"מ (אין מובן. אמר מאיר). אמ"ה (אלקינו מלך העולם). אנכנה"ג (אנשי כנסת הגדולה). אסה"מ (אספקלריא המאירה). אסשא"מ (אספקלריא שאינה מאירה). אק"ב (אשר קדשנו במצותיו). ארה"ח (ארץ החיים). ארה"ע (ארץ העליונה). ארמ"ע (אש רוח מים עפר). א"ת (אין תכלית. אל תיקרי). אתדל"ע (אתערותא דלעילא). אתדל"ת (אתערותא דלתתא):

ב.

באמ"ח (באר מים חיים). באו"פ (באור פני). בב"א (בבת אחת). בב"ח (בשר בחלב). בבע"ג (בלתי בעל גבול). בבע"ת (בלתי בעל תכלית). בג"ה (בינה גבורה הוד). בה"ש (בין השמשות. בית השואבה). ביאוה"ר (ביאור הדבר). ביאוה"ע (ביאור הענין). בכה"מ (ברוך כבוד הוי' ממקומו). בכי"ת (בכל יום תמיד). בכ"מ (בכל מאדך). בכ"נ (בכל נפשך). בל"ג (בלי גבול). ב"מ (בר מינן). ב"נ (בר נש. בני נשא). בנה"א (בני האדם). בנ"ר (בורא נפשות רבות). בע"ג (בעל גבול). בעהמ"ח (בעל המחשבה). בעהר"צ (בעל הרצון). בע"ת (בעל תכלית). בפו"מ (בפועל ממש). ב"פ (ב' פעמים. ב' פרשיות). בוצר"ק (בוצינא דקרדוניתא). ב"ר (בית ראשון). ב"ש (בית שני). בשכמל"ו (ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד):

ג.

ג"א (ג' אלפים). ג"ד (ג' דברים). גונה"ב (גוף ונפש הבהמית). גז"ד (גזר דין). גז"ש (גזרה שוה). ג"י (ג' יסודות). געה"ע (גן עדן העליון). געה"ת (גן עדן התחתון). גפ"ק (ג' פעמים קדוש). גקה"ט (ג' קליפות הטמאות). ג"ר (ג' ראשונות):

ד.

ד"א (ד' אותיות. ד' אמות). דא"ח (דברי אלקים חיים). דבו"ע (דבור עליון). דב"ט (דברים בטלים). דבת"ח (דירה בתחתונים). דה"ט (דרך הטבע). דה"י (דברי הימים). דו"נ (דכר ונוקבא). דחו"ר (דחילו ורחימו). ד"י (ד' יסודות). ד"כ (דרך כלל. ד' כנפות). דכ"ד (דכל דרגין). דכ"ט (דכל טעירין). דכ"נ (דכל נהורין). ד"מ (דיני ממונות. ד' מראות). ד"נ (דבר נפרד. דיני נפשות). ד"ע (דעת עליון). ד"פ (דרך פרט. ד' פעמים. ד' פרשיות). דצח"מ (דומם צומח חי מדבר). ד"ר (ד' רוחות). דרה"ע (ד' רוחות העולם). דרו"ש (דרועא שמאלא). ד"ת (דעת תחתון). דת"י (דעת תפארת יסוד):

ה.

ה"א (הוי' אלקים. הוי' אלקיך). הבוי"ת (הבורא יתברך). ה"ג (ה' גבורות). הו"ר (הושענא רבא). ה"ח (ה' חסדים). ה"י (ה' ישמרני). הללמ"מ (הלכה למשה מסיני). ה"ס (הר סיני. הוא סוד). העמ"נ (העלאת מיין נוקבין). השוה"א (השמים והארץ):

ו.

והא"ש (והי' אם שמוע). והר"נ (והדר נהורא). והמ"י (והמשכיל יבין). והרי"ע (והוא רחום יכפר עון). ו"מ (ו' מדות). ומ"ש (וכל מאמינים שהוא). ו"ס (ו' ספירות). וע"ד (ועל דא. ועל דרך). ו"ק (ו' קצוות):

ז.

ז"א (זעיר אנפין). זא"ז (זה אל זה. זה אלל זה. זה אחר זה). זב"ז (זה בזה). זו"ז (זה וזה. זולת זה). זה"ח (זכר חדש). זה"י (ז' הימים). זה"ק (זהר הקדוש). זו"נ (זעיר ונוקבי'. זכר ונקבה). זל"ז (זה לזה). זלעו"ז (זה לעומת זה). ז"מ (ז' מדות). זמ"ז (זה מזה). זמה"ב (זמן הבית). זמה"ג (זמן הגלות). זמה"ז (זמן הזה). זמל"ק (ז' מלכין קדמאין). ז"ס (זה סוד. ז' ספירות). ז"ר (ז' רקיעים). ז"ת (ז' תחתונות):

ח.

ח"ב (חד בהון). חב"ד (חכמה בינה דעת). חגת"מ (חסד גבורה תפארת מלכות). חה"ש (חוט השדרה. חילול השם. חג השבועות). חה"ס (חג הסוכות). חה"פ (חג הפסח). חהמ"צ (חג המצות). חו"ב (חכמה ובינה). חו"ג (חסד וגבורה). חו"כ (חתן וכלה). חוה"מ (חול המועד). חוש"מ (חולו של מועד). חו"צ (חומר וצורה). ח"ח (חפץ חסד. חד חרוב). חח"נ (חכמה חסד נצח). ח"י (חי' יחידה). חיוה"ק (חיות הקדש). חכ"ע (חכמה עילאה). חכ"ת (חכמה תתאה). ח"ס (חכמה סתימאה). חס"ע (חסד עולם. חסד עליון). חס"ל (חסד לאברהם). ח"ע (חכמה עילאה. חיי עולם). ח"ש (חיי שרה). חשל"נ (חשוכא לנהורא). ח"ת (חכמה תתאה):

ט.

טה"ע (טהירו עילאה). טה"ת (טהירו תתאה). טה"ק (טהרת הקדש). טו"ד (טעם ודעת). טוד"פ (טורי דפרודא). טו"ר (טוב ורע). טמרכ"ט (טמירא דכל טמירין). טנת"א (טעמים נקודות תגין אותיות):

יו"ד.

יב"ב (י"ב בקר). יבג"א (י"ב גבולי אלכסון). יב"ח (י"ב חדש). יב"צ (י"ב צירופי). יב"ש (י"ב שעות). יגמה"ר (י"ג מדות הרחמים). יגת"ד (י"ג תיקוני דיקנא). יה"ר (יהי רצון). יוה"ד (יום הדין). יחו"ע (יחוד עליון. יחודא עילאה). יחו"ת (יחודא תתאה). יח"ס (יחידי סגולה). ילה"ק (יש להקדים). ימו"ע (ימות עולם). ימ"ב (ימי בראשית). ימוהמ"ש (ימות המשיח). ימוה"ח (ימות החול). יסו"א יסוא"ב (יסוד אבא). יסוא"י (יסוד אימא). יסו"ע (יסוד עולם). יצי"מ (יציאת מצרים). יר"ע (יראה עילאה). יר"ת (יראה תתאה). ירושמ"ט (ירושלים של מטה). ירושמ"ע (ירושלים של מעלה). יש"ז (ישראל זוטא). יש"ס (ישראל סבא). ישסו"ת (ישראל סבא ותבונה):

כ.

כבו"ע (כבוד עילאה). כבו"ת כ"ת (כבוד תתאה). כה"ד (כל הדברים). כה"י (כל היום). כלוה"נ כה"נ (כלות הנפש). כה"ע (כל העולם). כה"ק (כף הקלע). כה"ר (כהנא רבא). כה"ש (כל השנה). כ"ח (כל חי. כולא חד. כל חד). כחו"ח (כל חד וחד). כחב"ד (כתר חכמה בינה דעת). כל"ח (כלא חשיב. כי לעולם חסדו). כמרא"ד (כמראה אדם). כנס"י (כנסת ישראל). כסה"כ (כסא הכבוד). כעד"ז (כן על דרך זה). כעד"מ (כן על דרך משל). כ"ע (כתר עליון. כתרא עילאה). כעמ"נ (כעמר נקא). בקבל"ח (כולא קמי' כלא חשיבי). כר"ב (כריתות בריה):

לבנח"ע

(ואש שלנו א' מס' בגיהנם). ומ"מ זהו נק' פסולת וגבורות קשות שנשתלשלו מגבורות קדושות הנ"ל. וזהו זיעתן של חיות כו'. ומזה נמשך הגיהנם היינו שמטעם שלהם נמשך האש של גיהנם ששורף ומכלה ומחריב הרשעים כו'. וזהו נה"ד יוצא מזיעתן של חיות כו':

והנה כ"ז בששת ימי החול. אך בשבת כתיב לא תבערו אש. ואפי' אש של גיהנם שובת ג"כ בשבת. והענין כי שבת הוא עליות העולמות. והעלי' הוא בשם הוי' בחי' ביטול וע"כ לא יש אז פסולת כלל (כי האש הוא משם הוי' בבחי' ביטול וע"כ אין תגבורת הגבורות כלל) כי בשבת נמשך להם אהבה עליונה משם הוי' וע"כ לא יש מאהבה זו שום פסולת כלל. ולכן שובת הגיהנם (והיינו כי אין מקום להתהוותו) בשבת. וזהו לא תבערו אש בכל מושבותיכם. אך צ"ל מפני מה הי' בשבת"ק אש. והענין כי בשבת"ק הי' מוכרח להיות אש. כי אש שבשבת"ק הוא מ"ש אש אכלה אש. פי' אש (משם הוי') המכלה כל האשות. והיינו המשכת בחי' אש משם הוי' המברר כל האשין כו' דלמטה. שידחה הפסולת. והמובחר יעלה למעלה. וזהו רפאני הוי' פי' שיומשך אה"ר כרשפי אש בנה"א והמשכת אה"ר זו יהי' משם הוי' שלמעלה מהשתלשלו' שלא יהי' שינויים בהאה' ח"ו היינו שלא יוחלף באה' זרה ח"ו. ורק שיהי' אה"ר וצמאון להפוך ולהתקרב בכלות הנפש בעצמי' אוא"ס ב"ה. נמצא פי' רפאני הוי' שמצד אש שלמטה שהאדם מעורר יכול להיות בחי' אשת זנונים הולת אהבה כנ"ל. ורפאני הוי' פי' שיומשך אש ואה"ר משם הוי'. שאהבה זו בל תמוט. ומ"מ צ"ל וארפא. מלמטה. כמו עד"מ אעפ"י שממשיכים לו היותו ע"י הרפואות מ"מ אומרים לו הזהר במאכל ומשקה. וכך יובן שאעפ"י שנמשך לו מלמעלה רשפי אש האהבה מ"מ צריך להיות בבחי' אתכפיא בתומ"צ אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים כו' ואז נק' עובד אלקים. ל' עורות עבודים. פי' דקודם שנעבדו אינן ראוין ללבוש כלל. ואחר העיבוד נעשים לבוש כהוגן. וכמו"כ הוא בנה"א שע"י חטא ועון כנ"ל פגם וטומאה לבושי הנשמה ונדבק בהם הרע. וע"י אתכפי' ואתהפכא בתומ"צ הוא מברר ומתקן הלבושים דנשמה להיות טובים ומנוקים מרע. פי' שמדחה מהם הרע ולהיות לבושים לקבל על ידם גילוי אלקות. וביאור זה הוא עפמ"ש ויעש אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם. ות"י שם ועבד אלקים לאדם ולאנתתי' לבושין דיקר מן משך חויא עכ"ל. ולכאורה א"ז מובן כלל כיון שהם מן משך חויא שהוא ק"נ איך הם לבושים דיקר. והפי' בזה שע"י שמבררים ומהפכים המשך חויא באלקות אזי נעשו לבושין דיקר כלים לקבל גילוי א"ס וזהו"ע כתנות עור נעשה וילבישם כו' לבושין דיקר. וזהו פי' וארפא לברר שלבושין לדחות מהן הרע (ואזי אח"כ יומשך בנפשו גילוי שם הוי' איך שאתה ה' לבדך. ועי' בשה"ז בשלח גבי ארבין מבואר שם שכל הגילוים מקבלת הנשמה ע"י הלבוש הנ"ל. וע"כ ממילא מובן דקודם שנתקן הלבושים לא יתכן שיומשך על ידם גילוי א"ס ב"ה. וע"כ צ"ל תהלה וארפא):

הושיעני והושעה. שנה רבי יש קונה עולמו בשעה אחת כו'. כי וארפא הוא תיקון ובירור הלבושים ע"י תומ"צ והוא בהדרגה אי אפשר יומא חד חסר לבושא חדא. שבכ"י הוא מתקן חלק א' מהרע (ועי' בת"א ימי שנותינו בהם שבעים שנה שכאו"א כפי מה שצריך לו לברר הלבושים כך ימים נתנו לו). אבל יש קונה עולמו בשעה א' כמו ויושע ה' כו'. הפנה לאלקות מעומקא דליבא להתכלל ולהתבטל באוא"ס ב"ה ונק' רעו"ד. וזהו אין לך אדם שאין לו שעה כו'. וזהו יש קונה עולמו בשעה א' פי' בהפנה א' מה שפונה א"ע מעומקא דליבא עי"ז מתקן ומברר כל הלבושים בבת א' ברגעא חדא. מבלי שהיית זמן כנ"ל בפי' וארפא. והיינו ע"י המשכת הושיעני ל' שע"ה נהורין שלמעלה מהשתל' ועי"ז מתברר כל הלבושים ברגעא חדא. וזהו הושיעני המשכת שע"ה עי"ז והושעה. ובכלל זהו תפלה כי תפלה יהי רצון (ובתרגום וקביל ברעוא) פי' שיהי' ההשפעה מרצוה"ע שלא עפ"י הכ'. כי בכ' יש שם ב' קוין חו"ג וע"כ משם אין מיתה בלא חטא ואין יסורים בלא עון כו'. אבל תפלה הוא הבקשה יה"ר המשכת רצוה"ע ב"ה שלמעלה מהכל'. ומזה יורד הטובה והברכה אעפ"י שאינו ראוי ע"פ הכ' (וזהו ג"כ כנ"ל כי ע"פ הכ' צ"ל בהדרגה ע' שנה כו' אך ע"י המשכת רצוה"ע ברגעא חדא כו') והיינו ע"י התעוררות במס"נ למסו"נ באחד כו'. ובכלל זהו"ע ב' שמות הוי' דכתיב ויקרא הוי' הוי'. ופס"ע בגווייהו. הא' שם הוי' מקור התהוות והוא מ"ש הוי' בחכ'. והב' שם הוי' דלעילא המיוחד בעצמות אוא"ס שלמעלה מהשתלשלו'. והנה וארפא שהוא ע"י תומ"צ הוא רק משם הוי' דלתתא. והושיעני שהוא ע"י תשובה מעומקא דליבא הוא משם הוי' דלעילא:

כי תהלתי. פי' שהמשכה זו צ"ל ע"י תהלה דוקא כמו עד"מ למטה שהתלמיד כשרוצה להמשיך ולהביא השפעת חכמת הרב אליו או התגלות מדת חסדו אליו. הנה הוא ע"י השבח משבחו בגודל חכמתו וברוב חסדיו עי"ז ממשיכו אליו. והנה אם למטה כך כש"כ למעלה באוא"ס דלמכאמא"כ ולא שייך רחמן והשדן כלל כש"כ וק"ו שצריך תהלה כדי להמשיכו וזהו האל הגדול הגבור והנורא ועי"ז ממשיך התגלות אוא"ס ב"ה ע"י מדותיו ית' להאיר נפשו (ולפה"כ הוא המשכה לברר). וזהו תהלה לשון שבח ולשון אור בהלו נרו על ראשי. והיינו שע"י התהלה ושבח ממשיך האור והגילוי. וזהו כ"ו כל"ת כמספר שם הוי' והיינו שע"י כ"ו כל"ת ממשיכים גילוי שם הוי' ב"ה. והנה אור דוחה חשך. כי איך יכולים לדחות החשך אם לא ע"י שמדליקין אור ואז ממילא נהפך החשך לאור (או נדחה) וכך ע"י המשכת אוא"ס ב"ה על נפשו ממילא נדחה הרע כו' (מה שנדבק בלבושי הנפש). אתה. פי' כל המכוון מהנ"ל (דוארפא והושעה) הוא אתה. פי' אתה הוי' לבדך שיהי' גילוי זה למטה בנה"א כמו למעלה באצי' דאיהו וגרמוהי חד. וזהו ג"כ ענין מאה ברכות. ברוך אתה הוי' כו'. (ולפהנ"ל. היינו שאחר שנתבררו הלבושים דנה"א ונזדככו מרע הנדבק בם אזי על ידם יהי' המשכת גילוי שם הוי' בנה"א. וזהו אתה כו'. ועי' בשה"ז הנ"ל):

סליק ספר ויקרא

אלקיך. וזהו מ"ש (בראשית ג' ט"ז) ואל אישך תשוקתך שלא יהי' שום רצון אחר כלל זולת אל הקב"ה מה שאתה ה' לבדך כו' ר"ל לצמאון ותשוקה גדולה ונפלאה ועי"ז (שהוא העלאת מ"נ והתקשרות כנס"י בקוב"ה מלמטלמ"ע) מעוררים הרצון ותענוג למעלה בא"ס ב"ה שיתגלה שם הוי' דילי' על נפש האדם ולהיות בבחי' מרכבה ממש ובטל ונכלל כו'. וזהו הוי כל צמא לכו למים בחי' מקור מים חיים הנ"ל:

ו **ועתה** יובן מ"ש כי עזבו כו'. וקאי על כנס"י בזמה"ג שנק' חולת אהבה. ובזהר שכינתא מרעא בגלותא. כי ההפרש שבין חולה לבריא למטה בגשמיות הוא שהבריא יש לו יסוד האש במקום מושבו ותכונתו שצריך להיות שם. כמו בכבד שנק' תנור הגוף שעי"ז החום והאש מבשל הקיבה. אבל במקום שא"צ להיות אש כמו במוח. אינו שם כלל. אבל ענין החולה הוא שיצא יסוד האש שבו למקום שא"צ להיות שם כלל (כמו במוח) ונק' אש זר ועי"ז הוא מקלקל ומחריב כל הגוף ה"י. נמצא דפי' חולה הוא שיצא האש במקום שא"צ להיות שם כלל. ונק' אש זר. ועד"ז ממש נק' כנס"י בשעתא דגלותא בכתוב בשם חולת האהבה. והיינו כי בכנס"י צ"ל האש והצמאון לאלקותו ית' בכל לב ונפש. וזהו מ"ש ואל אישך תשוקתך. וכנ"ל באריכות. ולא יהי' רצון אחר זולתו כלל. וזה נקרא בריאות הגוף שהאש והצמאון הוא במקום שצריך להיות ואל אישך תשוקתך. אבל בגלות שכנס"י בבחי' נפילה היינו שמכניסים האש והצמאון בעניני עוה"ז. לילך אחר תענוגי בנ"א ותאות עוה"ז בבחי' רדיפה והמימות האש. ה"ז אש זר פי' שהאש והמימות הרצון הוא במקום שא"צ להיות כלל. וזהו שנק' חולת אהבה וכנ"ל. ונק' ג"כ אשת זנונים ות"י דנפקת ברא. פי' שיצא האש והצמאון מצד הקדושה לצד השני שהוא כע"א ה"י. לימשך אחר תענוגי עוה"ז בהפילה ותשוקה בוערת. ויש בזה ב' מדרגות. תאות היתר ותאות איסור שהוא ק"נ וגקה"ע לגמרי. ונק' נופלים לגמרי וזהו ג"כ מ"ש (שלח ט"ו ל"ט) ולא תתורו אחרי לבבכם כו' אשר אתם זונים אחריהם. פי' כמו הזונה שסרה לבה מבעלה לחשוק באחר כו' כך כשממשיכים האש והצמאון שצריך להיות לה' כנ"ל לחשוק בתענוגי עוה"ז זהו"ע זונה. וזמ"ש בזה"ק מרעא בגלותא שהאש שצ"ל באלקות יצא בהיפך ר"ל. והנה ע"ז כתיב (ירמי' ב' י"ג) שתים רעות עשה עמי אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בארות בארות נשברים. דהנה כמו שאם האש והצמאון הוא לה' כנ"ל הרי עי"ז מקבלים כנס"י להיות גילוי בחי' מקור מים חיים כו' על נפשם. שהוא מ"ש ונהר יוצא מעדן. מים עליונים המגדלים כל מיני תענוג אלקי בגעה"ע ותחתון (וכנס"י מקבלים מעדן עצמה הארת חכ"ע מה שאתה ה' לבדך ממש שזוהי מדרגת החכמה כמ"ש בתניא פל"ה). וכן להיפך כשמכניסים (לשונו הי'. אז מי בריינגט אריין) האש והצמאון בעניני עוה"ז לחשוק בהם כאש בוער הרי אז מקבלים ג"כ מבחי' מים המגדלים כל מיני תענוגי עוה"ז. אך זהו מהתענוג שנפל בשבה"כ בבחי' מות ממש (ונק' עוברי רצונו כלומר מה שהרצון עובר בבחי' אחוריים כמאן דשדי בתר כתפי' והיינו שנפל בשבה"כ)

וזהו מ"ש בארות נשברים פי' מה שנפל בשבה"כ ממש. להיות תחת ממשלת ק"נ. וזהו שתים רעות כו' א' כי עזבו מקור מים כו'. כי כשאין הרצון והצמאון להוי' אחד. הרי אז אין יכול להיות גילוי שם הוי' בחי' אתה ה' לבדך (כנ"ל באריכות) בתוך נפשם. והב' לחצוב להם כו' שמקבלים ממה שנפל בשבה"כ ממש. פי' שריווי לצמאונם והתענגם לדשן נפשם הוא בבחי' בארות נשברים כו':

ז **והנה** ע"ז באה בקשת הנביא בעד כללות כנ"י רפאני הוי' כו'. פי' שיומשך מלמעלה להיות בכנ"י בחי' צמאון כרשפי אש בוער עד כלות הנפש ממש. לאהבה את ה' ולדבקה בו ממש קרבת ה' כנ"ל. ולא יהי' רצון אחר זולתו כלל וכלל. וכל עניני עוה"ז יהי' ע"ד כאלו כפאו כו'. והוא המשכת בחי' אש שלמעלה משם הוי' דוקא. וזהו רפאני הוי' דוקא. ולהבין ביאור ענין זה שהבקשה שיומשך האש משם הוי' דוקא. צריך להקדים להבין מ"ש (ויקהל ל"ה ג') לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת. ואפי' אש של גיהנם שובת ג"כ בשבת ורק בבהמ"ק הי' אש להקריב תמידין ומוספין כו' ואחז"ל (שבת ד"כ ע"א) בכל מושבותיכם כו' אבל אתה מבעיר במדורת בית המוקד כו'. וצ"ל שבכ"מ א"צ להיות אש ובבהמ"ק דוקא צ"ל אש. ותחלה צ"ל מאין יהי' התהוות הגיהנם שהוא תכלית הדין להיות רשעים נדונין בו. והלא אין רע יורד מלמעלה כלל. והענין דהנה אחז"ל (חגיגה י"ג סע"ב) נה"ד יוצא מזיעתן של חיות הקדש כו' על ראש רשעים כו'. ולכאורה א"ז מובן כי איך שייך לומר זיעה בחיות כו'. ויובן זה מענין זיעה באדם. כי אדם הוא עור ובשר. ויש בו דם שהוא (עצמיות) חיות כמ"ש (ראה י"ב כ"ג) כי הדם הוא הנפש. וברביעית דם הנפש תלויה בו. וסיבוב והילוך הדם הוא בכל אברי הגוף על ידי העורקים. כי אחר שהוא חיות צ"ל בכל הגוף. והנה בדם והיות זה יש מובחר ופסולת. והפסולת א"צ להיות בתוך הגוף כי מזיקים שם ושורפים. אלא צ"ל נדחה לחוץ על ידי זיעה. וענין העור הוא שיש בו נקבים קטנים ומנוקב ככברה. ועל ידי נקבי העור פולטת הזיעה שיוצא לחוץ. ונקלטת המובחר להיות לחיות. ועד"ז יובן ענין זיעתן של חיות דהנה חיות ואופני הקדש הם תמיד בבחי' התלהבות והתלהטות גדולה ובוערים ממש (בל"א ברענען) באלקות עד כלות נפשם. וז"ש והחיות בוערות והיינו להכלל ולהבטל במקור החיים א"ס ב"ה (כששומעים מה שהשרפים אומרים קדוש מובדל כו'). והנה באה"ר זו יש ג"כ פסולת. וכמו עד"מ שאנו רואים למטה בעבודת האדם שלפעמים מתפלל באהוי"ר והתלהבות עצומה. ואחר התפלה יכול להיות בכעס גדול שזהו מדה רעה ומגונה מאד. והיינו דכיון שמעורר יסוד האש האלקי בתוקף להיות בהתלהבות כו'. ה"ז גבורות קדושות ממילא יש בזה פסולת כי מגבורות קדושות נמשך גבורות קשות. וכמו"כ למעלה בחיות באה"ר והתלהבות עצומה שלהם ישנו מעורב פסולת שמהאש שלהם דקדושה גבורות קדושות נמשך מזה גבורות קשות. והוא ג"כ כעס גדול כאש בוער. אך שם הוא הכעס על ההיפך היינו על מי שאינו חפץ קרבת ה' והוא יש ודבר נפרד לילך בשרירות לבו. ע"ז רבה וגדלה הכעס שלהם ובוער כאש ממש

ואש

שם ב"ן בגימט' בהמה והוא רק יש ובטל. וע"כ אין מאיר שם גילוי חכמה כו' אין ממש. וא"כ ענין והאותיות מוסדי ארץ הוא יחוד מ"ה וב"ן. וע"כ צ"ל תחלה דוקא התגלות בחי' נחל איתן כו' להיות בתכלית הביטול כו'). והנה כמו"כ כל אדם על ידי שלומד תושבע"פ בבחי' נחל איתן שבנפשו ממשיך להיות והאותיות כו' המשכת בחי' איתן הנ"ל ולא בחכ' ידיעה בתושבע"פ:

ד **והנה** כ"ז הוא בשעת ק"ש ותפלה וכן בשעת לימוד התורה כנ"ל שאז הוא גילוי שם הוי' בנפשו איך שאתה ה' לבדך כו'. והיינו בבחי' מציאות כלל מחמת גילוי יחודו ית'. אבל אח"כ כשעוסק במו"מ עסק הפרנסה ומוטרד בעניני עוה"ז. הנה אז נשכח מאתו לגמרי בחי' הביטול דשם הוי'. ותופס העולם ליש ודבר. מצד העלם והסתר דשם הוי'. ואפי' אם הוא יושב אצל מ"מ א"א להיות קבוע כל היום בבחי' התבוננות וביטול במציאות הנ"ל. ונמשך ג"כ אחר הגשמיות להיות נראה ליש. וזהו בחי' העלם של שם הוי' שנעשה אחר הגילוי. החשך יכסה ארץ (ישעי' ס' ב'). והנה גם אפי' כשטרוד בהבלי עולם ונעשה בחי' יש ודבר בפ"ע. יש עדיין עצה ותקוה להביא עוד הפעם גילוי שם הוי' בחי' נחל איתן בנפשו להיות בטל ונכלל כמו בשעת התפלה ותורה. והיינו ע"י מצות מעשיות. וזהו וצדקה כנחל איתן. שע"י מצות צדקה ממשיכים התגלות בחי' נחל איתן אתה ה' לבדך. גם אחר ההעלם כמו שהי' מתגלה בעת ק"ש ותפלה שהי' מתבונן באוא"ס ב"ה. ולאו דוקא צדקה אלא ה"ה כל המצות שנק' בשם צדקה כנודע. וזהו צדקה תרומם גוי (משלי י"ד ל"ד) פי' גוי הוא נה"ב שהוא מה שנראה העולם ליש ודבר נפרד ממש (היפך בחי' ה' לבדך שזהו ההעלם שאחר הגילוי כנ"ל) שהוא רק מכח הנה"ב כו'. וע"י צדקה תרומם גוי אפי' ישות דנה"ב להיות עולה ונכלל. היינו להיות גם בבחי' זו גילוי בחי' נחל איתן שהוא גילוי איך שהוא ואין בלתו והכל בטל במציאות ממש. וזהו והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה' (ש"א כ"ה כ"ט) וקאי על המצות שנק' צרור החיים (בעי"ז והיתה נפש אדוני צרורה את ה' כו') והיינו כמ"ש (משלי כ"ו ח') כצרור אבן במרגמה. פי' כשצריך האדם לזרוק אבן א' גבוה גבוה מאד מה שאין זה בכחו כלל נותנו לאבן במרגמה שהוא עץ הקלע. וע"י קלע זו יזרק וירוץ גבוה מאד מה שלא הי' בכחו בתחלה. ועד"ז נק' המצות צרור החיים. דהנה האדם אחר התפלה כשמשוקע ונטרד בעניני עוה"ז ונעשה יש גמור ה"ה רחוק מאד מהתגלות בחי' אתה ה' לבדך שהוא לבדו ואין זולתו ממש. וא"א לו בעצמו לבוא לגילוי זה בשום אופן מצד הסתר הגוף ונה"ב לבוש ש"ק כו' אלא ע"י המצות שמגביהים הנפש אלקית ממטה מטה מאד למעלה מעלה מאד להיות התגלות אוא"ס ב"ה בכבודו ובעצמו על נפשו. שאין זה בכחו כלל. ולכן נק' צרור החיים כמשל הקלע הנ"ל. וזהו והיתה נפש אדוני צרורה (גם אחר העלם) ע"י בצרור החיים (להיות) את הוי' ממש להיות בטל ונכלל באורו ית'. וזהו (משלי ל' ד') מי צרר מים בשמלה. מים הוא מקור מים חיים הנ"ל שהוא בחי' שם הוי'. ומי צרר ומקשר את המים להיותן בגילוי ממש בנפש"א להיות קבוע ואחוז בהם כל היום בל תמוט הוא ע"י שמלה מצות שנק' לבושים כמ"ש (שה"ש ד' י"א) ריח שלמותיך כריח לבנון. ועתה יובן ג"כ ענין גילוי העלם וגילוי של שם הוי' בנה"א. שבשעת ק"ש ותפלה ותורה הוא גילוי שם הוי' ומתבטל במציאות ממש. ואח"כ כל היום שנמשך אחר הגשמיות הוא העלם והסתר דשם הוי' להיות נראה יש. ומ"מ ע"י קיום המצות ממשיכים הגילוי גם בבחי' ישות דנה"ב כמו בתחלה להיות בטל ונכלל כו':

ה **והנה** ע"ז כתיב כי עזבו מקור מ"ח את ה'. פי' שעזבו גילוי בחי' אתה הוי' לבדך המתגלה בתפלה ותורה ובעסק המצות כנ"ל. דהנה כתיב (ישעי' נ"ה א') הוי כל צמא לכו למים. צמא דוקא. כי הנה מים קרים על נפש עיפה הוא תענוג גדול. ולכן השותה מים לצמאו מברך כו' (ברכות מ"ד א'). אך כ"ז הוא באם שרוצה וצמא למים שאז המים מרוים הצמאון ומזה נמשך התענוג אבל כשאינו רוצה וצמא כלל הרי אז לא יהי' לו שום תענוג כלל וכלל ממים כי מים אינן אלא בחי' שמרוה הצמאון. וע"כ הוי כל צמא דוקא. וכך הוא ממש בעבודת האדם את בוראו ית'. דהנה משכן יסוד האש האלקי הוא בלב. ומשכן יסוד המים הוא במוח. וצריך האדם תחלה לעורר בחי' יסוד האש שבלב בבחי' צמאון ותשוקה גדולה עד כלות נפשו ממש להיות חפץ בכל לבו ונפשו קרבת ה' שיהי' מרכבה לגילוי יחודו ית' תמיד בל תמוט ולהיות בטל ונכלל באורו ית'. וכ"ז יחפוץ בכלות הנפש ממש. וזהו ואהבת את ה' אלקיך שתאהב ותחפוץ שהוי' יהי' אלקיך ואתה תהא מרכבה ובטל לו מכל וכל מחשבותיך למחשבתו כו' להיות כקרבן קדוש (הושע י"א ט'). וזהו ענין התעוררות יסוד האש שבלב בבחי' צמאון גדול. ואז אח"כ דוקא יומשך ויתגלה בחי' יסוד המים שבמוח שהוא התגלות שם הוי' אתה הוי' לבדך יחיד ומיוחד ועי"ז יהי' בטל במציאות ממש. וביאור זה הוא ע"פ מארז"ל (פסחים קי"ב א') יותר ממה שהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק. פי' שדברו ד"מ על רב ותלמיד שודאי יש תענוג במשפיע מההשפעה. שזה מביאו לידי השפעה וזהו יותר ממה שהעגל כו' רוצה להניק. אך מ"מ צ"ל תחלה העגל רוצה שיהי' רצון ותשוקה במקבל לקבל ההשפעה מהמשפיע (שרצון הוא העלאת מ"נ והתקרבות המקבל במשפיע ממטלמ"ע בדרך דביקות אליו) ועי"ז מעורר הרצון והתענוג במשפיע שישפיע לו השפע (שיהי' התקרבות המשפיע במקבל מלמעלמ"ט להמשיך לו השפעה ממנו. ונק' המשכת מ"ד) ואז באמת יותר ממה כו' הפרה רוצה להניק שרצון ותענוג המשפיע גדול יותר. ועד"מ זה יובן למעלה שודאי יש תענוג ושעשועים למעלה בעצמותו ית' כביכול מהתגלות שם הוי' שהוא גילוי יחודו ית' שהוא לבדו ואין זולתו על נפש האדם שהוא למטה בעוה"ז עולם היותר שפל וחשך כפול כו' ומלובש בגוף ונה"ב. ע"י תומ"צ. כי זהו עיקר ענין דירה בתחתונים (שמצד זה האציל וברא ויצר ועשה כו' וכך עלה ברצונו ית' להיות לו תענוג מזה שהאדם התחתון בטל במציאות כו'). אך מ"מ צ"ל תחלה בכנס"י כלות נפש בחי' צמאון ואח"כ כרשפי אש בכלות"נ ממש להפוך קרבת ה' ית' בזה שיהי' ה'

אלקיך

תכלית ההסתר וההעלם. שם יהי' דוקא התגלות בחי' שם הוי' אתה הוי' לבדך ממש והכל בטל במציאות ממש להיות מתגלה בעולם העשי' בכאו"א מישראל כמו בהשתל' דאיהו וגרמוהי חד בהון. להיות בתכלית הביטול האמיתי מצד התגלות אוא"ס ב"ה שעל נפשו האלקי'. והיינו ע"י תומ"צ שיש בעולם העשי'. שעי"ז ממשיכים שם הוי' שיתגלה למטה בעשי' כמו למעלה בהשתל'. וזהו מה שהמלאכים אומרים איה מקום כבודו (הוא בחי' ח"ע היכלא עילאה דקוב"ה כנודע) משמע שאינו מתגלה בעולם. והם גופא אומרים מכה"כ. והיינו כנ"ל שבעולם הבריאה והיצירה שם הוא העלם והסתר דשם הוי' יהו"ע דהשתל'. וזהו אי' מקום כבודו. ובעולם העשי' ע"י תומ"צ יש התגלות שם הוי' שהוא גילוי איך שאין בלתו כמו למעלה בהשתל'. להיות כאו"א מישראל ע"י עסקו בתומ"צ בטל ונכלל באורו ית' השורה ומתגלה על נפשו כמו ע"ד שנא' לך ה' הגדולה. וזהו מלא כל הארץ דוקא כבודו. ועתה יובן ענין הנ"ל מ"ש מקור מים חיים את הוי' שהמשיל הנביא שם הוי' למקור מים חיים. ולכאורה איך הם משל לשם הוי'. ועתה יובן זה היטב. כי כמו שבנביעת המים והתגלותם ממקורם יש ג' בחי' גילוי והעלם וגילוי וכנ"ל. כך עד"ז ממש בשם הוי'. כי א"ס ב"ה עצמו הוא ישת חשך סתרו ולמעלה מעלה עד אין קץ מבחי' אור וגילוי כי למהתב"כ. ושם הוי' הוא נביעת אור וגילוי מא"ס ב"ה להיות מאיר ומתגלה בעולמות איך שאתה הוי' לבדך כו'. ויש בזה ג' מדרגות אלה. גילוי והעלם וגילוי. כי בהשתל' שהוא עולם הבטל שם הוא גילוי שם הוי' כו' נקרא בשמי ממש. ובבי"ע שהוא מאין ליש להיות יש ודבר בפ"ע ורק שהיש בטל שם הוא הסתר והעלם שם הוי' ואינו מתגלה. ורק בעולם העשי' שהוא תכלית ההסתר והחשך להיות נראה עולם כמנהגו נוהג. שם דוקא מתגלה שם הוי' בבחי' לבדך ממש כמו בהשתל' והיינו ע"י תומ"צ. ומצד שסדר המשכת והארת שם הוי' הוא בבחי' גילוי העלם גילוי מצד זה נמשל למקור מים חיים דוקא. שהם בבחי' משל מצד שאופן התגלותם הוא ג"כ בבחי' גילוי והעלם וגילוי וז"ש מקור מים חיים את הוי':

ג **והנה** כל הנ"ל בענין שם הוי'. מבחי' גילוי והעלם וגילוי הנחלים. ישנו הכל באדם התחתון בעבודה. דהנה כתיב (עמוס ה' כ"ד) וצדקה כנחל איתן. פי' כי המח' של אדם נק' בשם נחל. להיות כמו הנחל שהולך ונובע תמיד ממעינו ומקורו ולא נח כלל. כן המח' של אדם משוטטת תמיד ואין יכול האדם לפשוט עצמו ממח' אפי' רגע א'. משא"כ דיבור הרי עת לחשות ועת לדבר. וכשהוא רוצה אינו מדבר כלל. משא"כ המח' ושכל הגלוי המתלבש במח' להרהר משוטטים תמיד ולזאת נקראו בשם נחל בלשון הפסוק. וכמו הנחל שיש לו מקור ומוצא. כן יש בנפש בחי' מקור שממנו נובעים המח' ושכל הגלוי להיות משוטטים תמיד והוא בחי' כח המשכיל שבנפש שהוא מקור נביעתם. ונק' איתן ע"ש שהוא מקור כללי ולא נפסק נביעתו לעולם. כי איתן הוא לשון חוזק. וכתיב (תלים פ"ט) משכיל לאיתן כו'. וזהו נחל איתן שהמחשבה ושכל הגלוי נק' בשם נחל. וכח המשכיל מקור הנביעה נק' איתן. וזהו בנפש החיונית והטבעי'. ועד"ז יובן ג"כ בחי' נחל איתן בנה"א. דהנה ידוע שיש בחי' שם הוי' ג"כ בכאו"א מישראל. ובחי' י"ה זהו"ע נחל איתן כי המח' וההתבוננות כאו"א לפי ערכו מה שיכול להשיג בבחי' אני ה' לא שניתי. שאין שינוי כלל בין קודם הבריאה לאחר הבריאה ואתה הוי' לבדך ממש דכולא קמי' כל"ח ובטל במציאות ממש. השגה והתבוננות זו הוא בחי' ה' דשם הוי'. כי ה' הוא אורך ורוחב. וכך הו"ע השגה והתבוננות הנ"ל באורך ורוחב נק' ה'. ובחי' יו"ד היא חכמה שבנפש. בחי' כח מה תכלית הביטול להיות בטל במציאות ממש מחמת אוא"ס ב"ה השורה ומתגלה על נפשו שהוא בחי' אתה הוי' לבדך (וגילוי זה הוא בבחי' חכ' שבנה"א ע"ד ה' בחכמה. וא"כ הוא בחי' ביטול שלמעלה משכל והשגה כו'). וביטול זה אינו נלקח מהשכל וההתבוננות דבחי' ה' הנ"ל. אלא מחמת גילוי יחודו ית' אוא"ס ב"ה המתגלה בבחי' חכ' שבנפש. ורק שביטול זה הוא בא ונמשך בבחי' התבוננות שבתחלה ועי"ז יהי' קיום הביטול. וזהו נקודה בהיכלא (זח"א ו' ע"א) וענין תרדל"מ כלל (זח"ג ד' וי"א). וזהו"ע נחל איתן שהוא בחי' י"ה דשם הוי' וכנ"ל. והנה התגלות דשם הוי' בחי' נחל איתן להיות בטל ממש מחמת גילוי יחודו ית' הוא רק כשעומד ממטתו ומתחיל להתפלל. תחלה מודה אני. שהוא כענין הודאה דהודאה. ואח"כ הודו לה' (שאז מאיר בנפשו קדושת עולם העשי' בחי' נה"י). ואח"כ פסוד"ז ויוצר אור מענין המלאכים כמ"ש במ"א. ואח"כ בק"ש שמע כו' לשון הבנה והשגה בבחי' ה' אחד כו' שז' רקיעים בטלים לגמרי וכנ"ל. וזהו בחי' ה' נחל. ואח"כ בשמו"ע ברוך אתה הוי' המשכת בחי' חכמה כח מה להיות בטל ונכלל ממש מחמת גילוי יחודו ית'. וזהו"ע התגלות נחל איתן. והנה מיד אחר התפלה צריך לעסוק בכל כחו בתושבע"פ. להיות כל הנחלים הולכים אל הים. וכמו בנחלים הגשמיים שמיד אחר נביעתם והתגלותם ממקורם להיות מהות מים הולכים ובאים לים. כן צ"ל עבודת האדם שמיד אחר התפלה שעדיין מאיר ומתגלה בנפשו בחי' נחל איתן להיות בבחי' ביטול במציאות צריך ללמוד בביטול זה בתושבע"פ שנק' ים התלמוד. כמו הים שהוא עמוק מאד בלי תהום כך תושבע"פ ג"כ עמוק עמוק מי ימצאנו. ולהמשיך ולהביא גילוי הנחלים שלו בתושבע"פ דוקא. והיינו כדי להיות והאיתנים מוסדי ארץ (מיכה ו' ב') וידוע שהתנאים נק' איתנים ע"ש שמאיר בהם בחי' נחל איתן ותמיד היו בבחי' ביטול במציאות ממש. ועי"ז הם מוסדי ארץ תושבע"פ שהיא בחי' מלכות (שם ב"ן) להמשיך גילוי ח"ע הכים ולא בחכ' ידיעא אשר אוא"ס שורה בחכמה להיות מאיר בתושבע"פ ע"ד איהו וחיוהי וגרמוהי חד כו' (וזהו ג"כ מ"ש (משלי ג' י"ט) ה' בחכמה יסד ארץ). וחכ"ע נק' ג"כ איתן משכיל לאיתן. וזהו והאיתנים כו' שממשיכים גילוי בחי' איתן כו'. (ועי' בתו"א פ' שמות בענין ועלמות אין מספר. וז"ל שאין הארת ח"ע דאצי' בתוכו כי תלמוד בבריאה שנק' בורא חשך כו'. וזהו"ע ליבון הלכתא שצריך ללבן ההלכות ולהמשיך בתוכן הח"ע כו' עכ"ל ע"ש. ועי' בד"ה יפה שיחתן כו' שהוא בחי'

אנו רואים העולם יש. וזהו רק בעולם שלנו שנק' עלמא דפרודא כמ"ש (בראשית ב' י') ונהר יוצא מעדן להשקות הגן ומשם יפרד להיות נראה יש. ואפי' עולם הבריאה בכלל זה. והטעם לזה כי אצי' הוא דרך כלל חכמה כידוע ואיזהו חכם הרואה את הנולד (תמיד ל"ב א') שרואה בבחי' ראי' ממש איך שנולד ונמשך מאין ליש תמיד בכל רגע. וא"כ זהו התגלות אור הוי' ממש במהות בכל רגע. וכיון שרואים ממש התהוות העולמות שבכל רגע הם מתהוים מאין ואפס המוחלט ליש. וזהו בכל רגע. ממילא אין רואים העולם ליש ומציאות כלל (גם מפני שרואים איך שנולד. איכות ואופן מהות ההתהוות. שהנה קודם שנתהוו הרי היו אין ואפס ממש וא"כ שנתהוו הרי הכל הוא כחו ית' הכל יכול וא"כ אין זולתו ממש). ולכן הם בבחי' הביטול בתכלית יחוד ה' לבדו. אבל עולם הבריאה שמקבל האור ע"י העלם והסתר הפרסא (בחי' לבוש וכיסוי) ואין רואים ממש ההתהוות שמאין ליש כו'. ע"כ הם רואים ותופסים העולם ליש ודבר. וזהו מ"ש ומשם יפרד כו' להיות נראה ליש ולא בחי' אתה ה' לבדך. וז"ש (ישעי' מ"ג ז') כל הנק' בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו. אף עשיתיו. נקרא בשמי קודם לבראתיו. וכן בסדר הנשמה אנו אומרים טהורה היא אתה בראת יצרת כו' שקודם שבאה הנשמה בבחי' בריאה (מאין ליש) אזי היא במדרגת טהרה כו'. והיינו כי נקרא בשמי (וכן טהורה היא) קאי על עולם האצי'. שאעפ"י שהוא עולם ויש בו ז' רקיעים וארץ כו' מ"מ כתיב (דה"א כ"ט י"א) לך הוי' הגדולה והגבורה כו' שמדות אלו אינם נראים ליש ומציאות מה שבפ"ע אלא כלולים ובטלים במציאות באוא"ס ב"ה המתגלה בהם. וזהו נקרא בשמי פי' שעל כולם נק' שמו ית' והוא אוא"ס ב"ה אתה ה' לבדך ומתייחד עמהם בתכלית היחוד להיות איהו וגרמוהי חד ממש שאינם בחי' בפ"ע כ"א נק' בשמי שם הוי'. וגם מה שמתפשט מז' רקיעים הנ"ל בחי' נשמות גבוהות דאצי' וכן מלאכים גבוהים מאד המובחרים דאצי' הכל בבחי' נקרא בשמי. התגלות שם הוי' אתה הוי' לבדך. ובטלים ונכללים באורו ית' ואינם נחשבים לבחי' בפ"ע כ"א נקרא בשמי. ולכבודי בראתיו זהו עולם הבריאה שנתהוה מאין ליש שהעולם אינו בחי' אין ובטל אלא (מסתיר) נראה יש ודבר. וכן כל הנבראים שבעולם הבריאה הם בבחי' יש. ואפי' מלאך הגדול מכל שעומד יום ולילה בא"ר וכלות הנפש ממש לה' אחד ולא נשקט מא"ר זו אפי' רגע א' מ"מ כיון שמתפעל ומתלהב בא"ר הרי היא בבחי' יש. כי יש מי שאוהב ויש מי שמתפעל. ועד"ז כל הנבראים שבכל בבחי' יש עכ"פ (וכ"כ רחוק בחי' יש דבריאה מבחי' הביטול דאצי' עד שהוא מאין ליש כו') וא"כ אין שם התגלות שם הוי' שהיא גילוי איך שאין בלתו ואתה ה' לבדך ממש וכנ"ל. יצרתיו היא עולם היצירה. ונק' יצרתיו לשון צורה. כי ההפרש שבין בריאה ליצירה הוא ממש ע"ד ההפרש שבין חומר לצורה. שהצורה אין מהות נוסף על החומר אלא שהוא התגלותו מהעלמו. וכמו בנפש הא"ע מח' ודיבור שאותיות הדיבור הם ממש אותן אותיות שהיו במחשבה. אלא שכשהיו במח' הרי היו נעלמים מזולתו ורוחניים יותר ובדיבור מתגשמים ומתגלים לזולתו. כן ממש למעלה בעולם הבריאה נק' מחשבה פי' כמו אותיות שהם נעלמים במוחו ומחשבתו כן הוא עולם הבריאה אעפ"י שהוא בבחי' יש ודבר מ"מ היש נעלם מאד ומופשט בתכלית וההתגלות הוא רק ביטול (וזהו שנק' ג"כ עלמין סתימין וכנ"ל) וזהו בחי' חומר העלם העצמי (של היש) ועולם היצירה הוא רק התגלות עולם הבריאה היינו היש הנעלם להיות מתגלה (יותר) ממש (ואפשר שזהו"ע אליו טוב כו') ולכן נק' צורה שהוא התגלות החומר. וזהו מ"ש יצרתיו. ונק' יש מיש. ובעולם היצירה הרי יותר הוא הסתר והעלם דשם הוי' שהוא אתה ה' לבדך כו'. והנה אעפ"י שבי"ע בדרך כלל נקרא בחי' יש כו' ואין נקרא בשמי. התגלות שם הוי' כו'. מ"מ הנבראים שבהם אינם שוים לגמרי. כי הנה יש ב' בחי' שרפים ואופנים. ובשרפים כתיב (ישעי' ו' ב') עומדים ממעל לו. ובזהר (עי' זח"ג מ"ז א') איתא ממעל לשכינתי'. ולכאורה איך יתכן שהנבראה המתהוה מאין ליש מהבורא ית'. שהוא שכינת עוזו ית'. יעמוד למעלה ממנו. והענין כי שכינתי' היא ההארה המתפשטת בתוך עולמות בי"ע להוותם ולהחיותם ונק' ממכ"ע. כאו"א לפי מזגו כו' כידוע. והנה השרפים משיגים איך שבחי' זו מקור התהוותם היא רק הארה בעלמא ובטלה לגמרי לגבי אוא"ס ב"ה עצמו שהוא קדוש ומובדל לגמרי מעולמות בי"ע ונק' סוכ"ע. וא"כ הרי העולמות עם מקור התהוותם בטלים וכל"ח ואינם תופסים מקום כלל. וא"כ הרי הם משיגים בחי' אתה ה' לבדך. וזהו ממעל לו. פי' שהשגתם ומחשבתם הוא באוא"ס ב"ה עצמו בחי' אתה ה' לבדך שלמעלה מעלה מבחי' שכינתי' (ונק' עומדים ממעל לו הוא כמו התלמיד שמקבל השכל מרבו שאעפ"י שהשכל גבוה יותר משכל התלמיד שהרי נלקח משכל הרב עכ"ז לאחר שהתלמיד מבין השכל ומשיגו הרי היא מוקף משכל התלמיד שבשכל התלמיד משיג ותופס השכלה זו ומקיפה. וכן עד"ז בשרפים לפי שמשיגים בחי' אתה ה' לבדך יצדק בהם לומר עומדים ממעל לו. לגבי מה שממעל לשכינתי' כו' וד"ל). ואעפ"י שהשרפים הם בעולם הבריאה שהוא בחי' מאין ליש כנ"ל. (מ"מ מחמת הארת המל' דאצי' שמאיר עליהם בבחי' גילוי דאיהו וגרמוהי חד כו' משיגים בחי' אתה ה' לבדך שהוא מדרגת היחוד שבאצי'. אך רק אפס קצהו כו' כי הם גוף ונפש והגוף שלהם מסתיר. ועי' בד"ה להבין מ"ש האריז"ל שבפ' ראשונה שם מ"ב כו'). והאופנים מתנשאים ברעש גדול לעומת השרפים. כי השגתם הוא רק בחיות אלקות המתפשט בעולמות כו' ואינם משיגים כלל למעלה מזה בבחי' אתה ה' לבדך כמו השרפים. כי הם בחי' יש יותר ותופסים העולם ליש ממש. וע"כ כששומעים שהשרפים אומרים קדוש כו' מתנשאים ברעש גדול והילא יתיר וכמ"ש במ"א. וזה בא דוקא מצד ההסתר כו'. והרי נת' שאפי' בבריאה יש ג"כ נבראים שמשיגים מדרגת היחוד דאצי'. וא"כ אף עשיתיו הוא עולם העשי' ואף הפסיק הענין היינו שבו מוסתר אלקות בתכלית והיש מתגבר מאד עד שהחשך יכסה ארץ להיות נראה בעוה"ז עולם כמנהגו נוהג (וזהו רובו רע ומיעוטו טוב). והנה בהמת בעולם העשי' דוקא שהוא

תכלית

פסוק שהוא להסביר מה שמקור מים חיים הם משל לבחי' הוי' דכתיב מקור מים חיים את הוי' וכנ"ל. והנה ענין ד"א הוי' יו"ד ה"א כו' הוא להסביר ולגלות באיזה אופן הוא ההתהוות. ותחלה אות היו"ד כו'. ויובן זה ג"כ ממשל נביעת המעין מהמקור. דהנה אנו רואים שהמעין כשנמשך ונובע מהמקור הוא הולך רק ליגור דק וקצר מאד כמו טיפין טיפין ואח"כ (בהתרחקו הרבה ממקורו) נעשה בבחי' התפשטות לנהר גדול והילוך רב מאד. והטעם כי המקור הוא כח בבחי' א"ס ממש ובלתי מוגבל כלל ואם הי' הליכת המעין והמשכתו מהמקור בשטף רב. לא הי' העולם באפשר לקבל כלל ע"ד השפעה אלא הי' מבול לשטוף ולהחריב העולם. וע"כ גבי המבול כתיב (נח ז' י"א) נבקעו מעינות תהום כו' ואח"כ מפני זה ויהי המבול כו' על הארץ כו' (שם י"ז) ולזאת צ"ל נביעת המעין והמשכתו מהמקור בצמצום גדול כנ"ל. ועד"מ זה הוא ממש למעלה בשם הוי'. כי הוי' הוא נביעת אור וגילוי מא"ס ב"ה עצמו שא"ס הוא בל"ג ותכלית כלל. ואם הי' נמשך ויורד השפע מהמאציל א"ס ב"ה בריבוי בלא צמצום כלל (היינו כמו שהוא בעצמו א"ס ממש. בבחי' זו ירד ויתגלה לנאצלים. וזהו ריבוי) לא הי' ביכולת הנאצלים (שהמה בבחי' גבול) לקבל. והיו מתבטלים ממציאותם ולא היו מתקיימים באורות וכלים ע"ד שהוא עתה. וע"כ צ"ל תחלה בחי' צמצום באור הא"ס. להתמעט ולהיות נמשך רק הארה מצומצמת (היינו לא כמו שהוא בעצמו א"ס כו') ואז יוכל להתקיים בא"כ וזהו"ע אות היו"ד. וידוע שיו"ד הוא הנקודה ראשית ההשתלשלות. ויו"ד שהוא נקודה הדא בחי' צמצום מרמז על איזה אופן הוא ראשית הגילוי בה"ע (ומ"מ נק' עדיין בחי' אין ממש). ואחר יו"ד הוא בחי' ה' ג' קוין אורך ורוחב שהו"ע התפשטות האור בבחי' השגה ותפיסה (בבחי' יש אור הבינה כו'). והוא כמשל המעין שאח"כ ע"י הצמצום נעשה נהר. וכמו"כ כאן שע"י צמצום היו"ד נמשך אח"כ אות ה' התפשטות האור כו' בבחי' ה'. והנה יש ב' ההי"ן. ה' ראשונה וה' אחרונה. נגד ב' עולמות. עלמין סתימין דלא אתגליין ועלמין דאתגליין. וה' עילאה הוא בחי' עלמין סתימין שאעפ"י שהם עלמין מ"מ הם בטלים בתכלית ומאיר בהם ד"ע איך דכולא קמי' כל"ח. ומצד ביטולם (שהוא היפך היש) נק' סתימין (פי' שאינם מתגלים בבחי' יש) וזהו מדרגת ה' עילאה. אורך ורוחב דעלמין סתימין ביטול בתכלית (אימא מקננא בכורסייא). והאורך ורוחב זה נתהוה ע"י צמצום היו"ד (שאח"כ נעשה בהאור אורך ורוחב להתפשט להוות בחי' עלמין כו'). ואחר ה' הוא בחי' ו' המשכה בבחי' מיעוט. להיות ה' תתאה שהוא אורך ורוחב דעלמין דאתגליין שהם מתגלים ליש בפ"ע. והביטול הוא רק מה שהיש בטל. וכדי להיות התפשטות האור בבחי' זו. צ"ל תחלה בחי' וי"ו שהוא המשכת קו דק מאד מורה ענין מיעוט האור שנית. ובזה יובן יותר מה שנמשל שם הוי' למקור מים חיים. שהוא משל גם לבחי' אופן ההתהוות וכנ"ל. וזהו שת"י כמבועא דמיא דלא פסיק שהוסיף רק תיבה א' אך מזה יובן פשט הפסוק במ"ש מקור מים חיים את הוי' וכנ"ל:

ג **והנה** יש עוד טעם במה שנמשל שם הוי' למקור מים חיים דוקא. דהנה כתיב (קהלת א' ז') כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת. ולכאורה א"ז מובן מ"ש והים איננו מלא אחר שכל הנחלים שבכל הכדור הולכים אל הים. ולא די שאינו נשפך על גדותיו אלא שאינו מלא עדיין ולמה הוא כך. והתירוץ כתיב אח"כ אל מקום שהולכים שם הם שבים כו'. כי הילוך המים הוא באופן זה שתחלת הכל נובעים המעינות ממקורם ומתגלים להיות גילוי מהות מים (כי במקור אין שם גילוי מים כלל והוא רק כח רוחני להתמשך ולהביע ממנו מים) ומתפשטים ונשפכים לנהר רב והולכים לים. וז"ש כל הנחלים הולכים כו' היינו אחר שמתגלים בבחי' נחלים. ואחר בואם לים אוקינוס שמקיף כל כדור הארץ כחגורה נכנסים ונבלעים בכדור הארץ ומתעלמים שם. וזהו אל מקום שהם הולכים שם הם שבים כו' ולכן והים איננו מלא. ואח"כ מצד ההסתר (דוקא) שנסתרים ונתעלמים בארץ בוקעים את גידי הארץ (בל"א. שלאגט דורך. כך הי' לשונו הט') ונתגלים שנית ע"פ כל הארץ להיות באמ"ת. והרי יש כאן בבחי' יציאות והתגלות המים (להיות מהות מים) ג' מדרגות. גילוי והעלם וגילוי. היינו נביעת המים מהמקור והתפשטותם לנהר ונחל להיות כל הנחלים הולכים זהו"ע גילוי. ואחר בואם לים שנכנסים ונבלעים בתוך כדור הארץ ומתעלמים שם זהו"ע העלם המים. וכשבוקעים גידי הארץ (ההסתר שלהם) ומתגלים ע"פ הארץ להיות באמ"ת זהו"ע גילוי שנית. ועד"מ זה שאנו רואים בבחי' יציאת והתגלות המים ג' בחי'. גילוי העלם גילוי. כך עד"ז הוא ממש בבחי' יציאת והתגלות שם הוי' בעולמות וכמש"ת בעזהשי"ת. דהנה נאמר (נחמי' ט' ו') אתה הוי' לבדך אתה עשית את השמים כו'. פי' כמו עד שלא נברא"ע שהי' הוא ושמו בלבד ואין זולתו. כן הוא ממש לבדו ית' גם אחר הבריאה. אף שהם עולמות אין קץ ותכלית כלל מרכ"ד עד שכ"ד וכמ"ש (שה"ש ו') ועלמות אין מספר. מ"מ באמת כולא קמי' כל"ח ובטלים במציאות ממש נגדו ית'. להיות כללות ההויות המתפשט מעצמותו ומהותו ית' להחיות כל עלמין הוא רק זיו והארה אחת לבד. וכמו ביטול זיו השמש בשמש שאין נופל עליו שם יש כלל רק אין ואפס (וכנ"ל) כך עד"ז הוא ביטול הארה הנ"ל בעצמותו ית'. ואחר שעצמותו ית' ממש לית אתר פנוי מיני' וכמ"ש (ירמי' כ"ג כ"ד) את השמים ואת הארץ אני מלא. הרי העולמות כולם עם מקור הויתם כלולים בעצמותו ית' ע"ד ביטול זיו השמש בשמש וכנ"ל. ועי' מזה בתו"א פה"ש בד"ה יפה שעה כו'. וזהו אתה ה' לבדך אתה עשית את השמים שמ"מ הוא לבדו ית' וכנ"ל. והנה התגלות שם הוי' ב"ה שהוא מ"ש אתה ה' לבדך. גילוי איך שאין בלתו. הוא ג"כ בבחי' אתה עשית את השמים היינו בבחי' עולם. כי הנה יש עולם הבטל (בתכלית ואינו בבחי' מציאות ויש כלל. אלא רק בבחי' אין. ע"ד אתה ה' לבדך) והוא עולם העליון עולם האצי' (שלמעלה מבחי' בריאה ויש) ושם הוא גילוי שם הוי' שאין בלתו. ולכן איהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון. ומה שבעולם שלנו הרי

חסר כו'. והנה פירות הארץ הם מלאכים כמ"ש תדשא הארץ דשא עשב כו'. יוצר משרתים ואשר משרתיו כידוע (בזה"א די"ח ע"ב). ופירות האילן הם נשמות כמ"ש (הושע י"ד) ממני פריך נמצא כו' (בזה"ב רכ"ג). וזהו נשפע על התבואה בצורת מלאכים. ובצורת על פירות האילן נשמות. ועכשיו נבראו חסר. שהארץ לא הוציאה כל כחה ושלימותה בפירותיה כו'. אבל לע"ל ונתנה הארץ יבולה שתוציא הארץ כל כחה בשלימות. שיהי' ההעלאת מ"ן בתכלית השלימות. וגם עץ השדה יתן פריו. שיומשך נשמות גבוהות יותר. והענין כי עץ השדה הוא בחי' ע"ה כי האדם עץ השדה. וע"י שיאיר בעץ השדה בחי' עליונה יותר יומשך נשמות גבוהות יותר כמ"ש היש בה עץ אם אין. ופי' בזהר (בלק קצ"ה ע"ב) דשאלה הי' אם ההמשכה רק מבחי' עץ החיים לבד. או אם מאיר בו בחי' אין והחכ' מאין כו'. והסימן הי' כשהפירות אינן משובחים כ"כ מוכח שהארץ מקבלת רק מבחי' עה"ח לבד. אבל כשהפירות משובחים מאד שלא עפ"י דרך הטבע זהו לפי שההמשכה נמשך מבחי' אין על ידי עץ חיים. וכמו"כ יובן ג"כ בענין נשמות. דהנה דורות הראשונים האריכו ימים במספר אלף שנה. והיינו לפי שהנשמות נמשכו מא"א על ידי אילנא דחיי. ומא"א נמשך אריכות ימים ובמספר אלף כי אלפים הוא בא"א. אבל אח"כ כתי' לא ידון רוחי באדם והיו ימיו מאה ועשרים שנה. והיינו לפי שנסת' ק' אור א"א ונמשך רק מבחי' ז"א לבד. הרי חילוק גדול מאד בין כשהנשמות נמשכו מבחי' עץ חיים לבד. או אם נמשכו מבחי' אין כו'. והנה זהו פי' ועץ השדה יתן פריו שלא יהי' חסר כו'. והיינו על ידי שמאיר בו בחי' אין. בחי' אין מזל. מאין יבא עזרי. וכתי' כי אין מחסור כו' ממלא החסרון. ועי"ז יומשכו נשמות חדשות. כמ"ש רז"ל (בגמ' ברכות י"ז ובאדר"נ) ועטרותיהם בראשיהם כו'. ע' בד"ה הוי' לי בעוזרי בהג"ה. שיהי' בהם בחי' ראי' ממש באלקות כי עין בעין יראו. והיינו לפי שיומשכו מבחי' אין שלמעלה מע"ה. גם הארץ תתן יבולה מלאכים. שיהי' בהם תכלית הביטול באופן היותר שלם. וכ"ז יהי' על ידי אם תלכו השמרו מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט. ונתתי גשמיכם בעתם המשכת מ"ד מבחי' גשם בחי' גבוה מאד כנ"ל. ועל ידי שהמשכת מ"ד הוא מבחי' גשם מ"ע (מו"ס כנ"ל) עי"ז ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו. שבחי' היותר שלם במלאכים וגם יומשכו נשמות חדשות ממש. (גם י"ל ונתנה הארץ יבולה העלאת מ"ן. ועץ השדה כו' המשכת מ"ד. שיהי' ההעלאה וההמשכה באופן היותר שלם ומשובח כו'. והכל כונה א'). וכ"ז הו"ע ימי שנותינו בהם ע' שנה. להפך הע' שנה דנה"ב שעי"ז נעשה עין הרואה:

רפאני הוי' וארפא הושיעני ואושעה כי תהלתי אתה (ירמי' י"ז י"ד). וזה מאמר הנביא בעד כנס"י בזמן הגלות. שנק' חולת אהבה. ובזה"ק (ת"ז תיקון כ"ה) שכינתא מרעא בגלותא. ועי"ז באה הבקשה של כנס"י כללות כנ"י רפאני הוי' כו'. ולהבין ענין זה (מהו ענין המחלה והרפואה). גם להבין כפל הלשון מ"ש וארפא ואושעה. שא"ל לומר זה כלל. כי ודאי רפואת ה' שלמה. ומאחר דכתיב רפאני מסתמא יהי' וארפא כו' וכן ואושעה כו'. וילה"ק להבין מ"ש קודם פסוק זה כי עזבו מקור מים חיים את ה' הרי שהמשיל הכתוב שם הוי' למקור מים חיים. וצ"ל זה והלא יש למטה כמה השפעות היותר מעולים ורוחניים יותר הרבה ממים חיים. ולא הי' לו במה להמשיל בחי' שם הוי' אלא במקור מים חיים דוקא שהמה דוקא משל לשם הוי'. והנה יש ע"ז ב' טעמים. וא' מתבאר מהתרגום יונתן. דמתרגם ע"פ זה כמבועא דמיא דלא פסיק. והענין כי באמת אנו רואים השתנות במים חיים מכל השפעות. שהנה כל השפעות יש להם הפסק. פעם נמשך ונשפע ממקורו ופעם לא. אבל במים חיים לא יש הפסק לעולם. כי אנו רואים שהמעין הנמשך ונובע מהמקור הוא נובע בתמידיות בלי הפסק שאינו נעצר ולא נח מנביעתו אפי' רגע א'. אלא תמיד נובע הוא ממקורו. ומצד בחינתם זה המה משל לבחי' שם הוי' ב"ה. כי כך עד"ז הוא ממש בשם הוי' כי הוי' היינו מ"ש (מלאכי ג' ו') אני הוי' לא שניתי. פי' שאין שינוי כלל בין קודם הבריאה לאחר הבריאה. כי אין ערוך אליך (תלים מ' ו') והוא הוא"ס ב"ה אשר הוא לבדו ממש כמו קודם שנבה"ע. וכל ההשתלשלות דאבי"ע בטלים במציאות ממש נגדו ית' כי אין ערוך כו' אפי' כטפה באוקינוס שהיא עכ"פ בבחי' מציאות (אלא עד"מ ביטול זיו השמש בשמש שאין נופל שם יש כלל רק אין ואפס. וזהו לא" ממש ולא כלא) וע"כ מה שנמשך מבחי' זו להיות התהוות העולמות מאין ליש (היינו המשכת האוא"ס מלמעלה מן השכ' שהוא בחי' אין האמיתי בלי מ"ה ממש. ולהיות התלבשות בחו"ב ומדות להצטייר בגדר מהות כמו אור החכמה כו' וכנודע. וכשהאור הוא בבחי' מהות ה"ז בחי' יש. וא"כ זהו נק' מאין ליש) הוא תמיד. כמאמר ובטובו מחדש בכל יום תמיד מע"ב. מחדש ממש מאין ליש בכל עת ורגע שבכל רגע נמשך חיות והמשכה חדשה משם הוי' להחיות העולמות ולהוותם. וז"ש (בראשית ב' יו"ד) ונהר יוצא מעדן. יצא לא כתיב דמשמע לשון עבר שפעם א' יצא האור להוות ועומד כך. אלא יוצא כתיב שהוא לשון הוה. כי עדן הוא הכ"ע אשר הוי' בחכמה. והנהר הוא התפשטות האור דבחי' עדן בתוך העולמות והוא יוצא ונובע תמיד בכל רגע הארה חדשה ממש (וזהו דרך פרט שהחכמה נק' אין ובינה יש כידוע). וכמו נביעת המעין שנובע בכל רגע רק מים חדשים שלא הי' מתחלה כלל. וכך מחדש בכ"י תמיד שבכל רגע נמשך הארה חדשה להוות העולמות מאין ליש (והטעם היינו מאחר שהאוא"ס ב"ה הוא בבחי' לבדו ממש כנ"ל ואין ערוך. ונמשך להוות יש. וזהו היפך הביטול. ע"כ אין להאור התיישבות כלל בעולם ובכל רגע צריך להסתלק אל מקורו א"ס ב"ה. ולהיות נמשך הארה חדשה וזהו והחיות רצוא ושוב כנודע. ובאופן אחר י"ל הטעם שהאור הוא אין ממש פשוט בתכלית הפשיטות ובלי בחי' גבול כו'. וזהו והחכ' מאין תמצא תמיד. וזהו מע"ב ראשית חכ'. ובטובו הוא אור העצמות ממש ית' שבחי' כל יכול להדש מאין ליש בחכמה). וזהו שת"י כמבועא דמיא דלא פסיק

ריבוי האור דתהו הוא דוקא בהזמן שהוא הביטול דחכמה כנ"ל. ומי הוא האוחז ומקיים הזמן שהוא הביטול דחכמה בהכלים הוא המצות כי נר מצוה כו'. והיינו כי על ידי המצות נעשה התיקון והגדלת הכלים דרמ"ח אברין דמלכא. והו"ע הזיכוך שיהי' בהכלים ביטול המהות לגמרי כו'. ועי"ז יתקיים האור בהכלים. ולכן נק' רמ"ח אברים כמו האבר ממשיך חיות הנפש שישרה בו בקביעות כו'. ובכלל הו"ע המשכת ריבוי האור דתהו בכלים דתיקון. כדי שיהי' ב' המעלות כאחד. המעלה דתהו שיאיר האור כמו שהוא בלתי מוגבל כלל. והמעלה דתיקון שהכלים יקבלו האור בתוכן שלא יסתלק עוד ח"ו וזהו המעלה דעומדים בלי מגרעת כו':

ה **ועשיתם** אתם. הנה עיקר העשי' הוא ביד ימין. משא"כ ביד שמאל אין עשיה נכונה כלל. והנה המצות כולם נמשכו מבחי' ימין עליון עמוד החסד. ולדקה כללות המצות כו' ובתורה ג"כ אורך ימים בימינה כו'. והנה עשיית המצות אין צ"ל בבחי' שמאל. מצות אנשים מלומדה (כדפירש"י ז"ל על למשמאילים בה). כ"א בעבודה בשמחה ובטוב לבב מרוב כל. בבחי' יד ימין. וכמו"כ מלמעלה נמשך ג"כ בחי' ימין יומם יצוה ה' חסדו יומם דאזיל עם כולהו יומין כו'. וגם פי' ועשיתם אתם שנש"י עושים אותם למצות שיהיו מצות הוי' כו'. והנה תלכו תשמרו הוא בחי' רו"ש מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט. ואח"כ עי"ז ונתתי גשמיכם בעתם תורה קו האמצעי המחבר ב' הבחי' דמלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט כו'. והתורה נק' גשם כמ"ש (ישעי' נ"ה) כי כאשר ירד הגשם והשלג כו' כן יהי' דברי אשר יצא מפי. גשם טיפין טיפין. כמו"כ התורה הלכות הלכות נימין ושערות כו'. והנה ארז"ל (תענית ב' ע"א) מפתח של גשמים לא נמסר ביד שליח. וצ"ל דהכתיב (איוב ה') נותן מטר על פני ארץ ושולח מים על פני חוצות. השליח הוא מט"ע שר העולם כו'. והענין דיש חילוק בין מטר שהוא גשם לבחי' מים. ויובן ע"פ מה דאי' בפרקי דר"א בזמן שישראל עושין רצונו של מקום הארץ שותה ממים עליונים. ובזמן שאין עושין רצונו ש"מ הארץ שותה מתמצית מי אוקינוס. והענין דכתיב יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים. והנה מים מגדלים כל מיני תענוג וכמו לחלוחית המים שבנוה שמהם נמשך תענוג הבכל כו'. ומים עליונים הוא בחי' ונהר יוצא מעדן. מקור המשכת ת"ע שבג"ע. ונק' מיין דוכרין. ומ"ת הם מקור השפעת תענוגים גשמיים כו'. ולכן יש רקיע המבדיל כו'. וכמו באדם האגר הכבד מפסיק בין אברי הנשימה לאברי המזון. ויש שני בחי' הבדלות. הא' בין קדש לחול. והב' בין קדש לקה"ק כו'. ומ"ע נמשכים מבחי' קה"ק כו'. וכמו באדם ב' הבדלות קרומא דפסיק במיעוי. וקרומא דפסיק בין מוחא לגלגלתא כו'. ועי' בד"ה והתהלכתי בתוככם מענין פי' הפדר"א הנ"ל דההבדלה הוא בין חכמה למו"ס ומ"ע הוא ממו"ס קדה"ק. וע"ש היטב. ובחי' זו נק' גשם. נת' שם בזה"ל כי הנה נובלות חכמה שלמעלה תורה וכשהיא שותה מבחי' זו נק' מ"ת אכן כשנמשך בהתורה עלמה מהש"מ ממש מו"ס זהו ענין מ"ע והו"ע מוריד הגשם בשמע"צ עכ"ל. ומזה יובן שבחי' זו דגשם בתורה נמשך דוקא אחר בחי' תלכו תשמרו משא"כ התורה מצד עצמה נק' מים. ועי' בסוף הביאור דתורה אוה בענין על תפלתי שתהא כמוכה למטתי. וזהו שבזמן שישראל ערש"מ הארץ שותה ממים עליונים שמעל לרקיע כו'. וזהו נק' גשם כמ"ש כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים. היינו מים עליונים. שלג בחי' גבוה. כשלג ילבינו. לבושיה כתלג חוור כו'. ובחי' זו דגשם לא נמסר ביד שליח מט"ע. וכמו"כ מפתח של לידה דבני כו' במזלא תליא כתר כו'. אבל שולח מים ע"פ חוצות היינו מ"ת שלמטה מהפרסא בחי' זו נמשך ע"י שליח כו'. והנה כי כאשר כו' והרוה כו' והולידה כו'. שתוציא הארץ כל כחה בשלימות כו'. כן יהי' דברי כו'. כי התורה ג"כ מן השמים המשכת מים עליונים כמ"ש ואשים דברי בפיך. כל היושב ושונה הקב"ה קורא כנגדו כו'. ולכן בשמע"צ מוריד הגשם. גשם דוקא. (ע' מענין גשם נדבות בביאור מאמר הזהר ע"פ והנה רבקה יוצאת כו'). והנה עסק התורה בבחי' גשם כו'. הוא דוקא אחר בחי' תלכו. תשמרו. שאזי ממשיכים ע"י התורה בחי' גשם מ"ע ויהי קול מעל לרקיע כו'. וזהו ונתתי גשמיכם בעתם. והו"ע המשכת מ"ד מבחי' היותר גבוה. גם עוד פי' שהתורה נק' גשם. ע"ד שארז"ל במד"ר (בראשית פכ"ו) כל אורה האמור באליהוא אינה אלא בירידת גשמים. ולכאורה מה שייך אור לגשם. והענין כי אור זה"י גנזו לצדיקים לע"ל וכמ"ש אמרו לצדיק כי טוב. בחי' וירא אלקים את האור כי טוב. ופי' גנזו לצדיקים הו"ע אור זרוע לצדיק. זריעה הו"ע גניזה וכמו הגרעין הנזרע בארץ הרי הוא נגנז ונאבד לגמרי ואח"כ יהי' הצמיחה יותר גדול למאד. כך בחי' אור זה"י נזרע ונגנז בבחי' צדיק המקיים תומ"צ. ועי"י עסק התומ"צ יהי' אח"כ הצמיחה באור זה"י שיהי' במעלה היותר גבוה כו'. וענין הצמיחה בהאור. הוא כמ"ש רש"י ז"ל בפי' ואור החמה יהי' שבעתים כאור שבעת הימים. שבעתים הוא זפ"ז מ"ע. ויהי' מ"ט פעמים יותר גבוה מבחי' אור זה"י. וזהו שבעתים כאור שבעת הימים מ"ט פעמים ז'. (ענין זה נת' בסידור בהדרוש דספת ימים של קי"ס. כי שבעתים הוא בבינה כללות כל הז' מדות והם מ"ט שע"ב. וז"ת דע"י נק' אור זה"י. ושבעתים כאור זה"י הוא בבחי' בינה דעתיק ג"ר דעתיק שנחשב מבחי' א"ס ממש ע"ש וזהו ענין הצמיחה של האור דזה"י שיהי' מאיר בו בינה דע"י מ"ט פעמים ז' ואז הוא שמ"ג. וזהו בחי' גשם) והו"ע הצמיחה באור זה"י ע"י הזריעה והגניזה בתומ"צ כו'. והנה מ"ט פעמים ז' גימט' שמ"ג. וזהו בחי' גשם. ונמצא בחי' גשם דתורה הוא שבעתים כאור שבעת הימים. ועי"ז נאמר ונתתי גשמיכם בעתם שיהי' בתורה המשכת וגילוי בחי' גשם זה:

ו **ונתנה** הארץ יבולה. ועץ השדה יתן פריו. הנה ארז"ל במד"ר (בראשית פי"ב סי' ה') כל תולדת שבמקרא חסר. חוץ מאלה תולדות השמים כו' ואלה תולדות פרץ. והחסר הוא הוי"ו שלא נכתב כ"א וי"ו א'. והיינו ו' דברים שחסר מחמת חטא עה"ד. ומהם הוא פירות הארץ. ופירות האילן שיוצאים

מהשעש"ע ז"ל שכ"ש וק"ו כשאסתלק יקרא דקוב"ה והאי שיהי' ממילא התפלה כש"א כו'. וכ"ז הו"ע החקיקה מבחוץ שהו"ע חציבה דהיינו תיקון חיצוניות הכלי. והחקיקה הב' בפנים הוא כדי לעשות פנימיות הכלי. כלי מקבל. כי הנה אמיתית בחי' כלי מקבל אינו אלא ח"ע. כמ"ש בתניא שאין אוא"ס שורה בכל ספי' אלא ע"י התלבשותו תחלה בח"ע כו'. כי פי' כלי מקבל הוא היפך מבחי' כלי המגביל. כ"א לקבל האור כמו שהוא בעצמותו ממש. וא"ז רק כ"א בחי' ח"ע. כי מהו גילוי אוא"ס איך שהוא אחד האמת ואין זולתו כי הוא לבדו הוא ממש וכאלו לא נבראו העולמות כלל כו'. וע"כ כלי המקבל האור כמו שהוא הוא רק חכמה כח מ"ה ביטול מהות הכלי במציאות לגמרי עד שנק' היולי והור כו'. ולכן ענין עשיית פנימיות הכלים שהוא כלי מקבל. הוא דוקא ע"י שיהי' בהם הביטול דחכמה כח מה שהוא ביטול במציאות לגמרי. בלי שום הגבלה בבחי' יש כלל. בביטול זה הוא בחי' כלי מקבל האור כמו שהוא כו'. (ולכן ע"י חכמה שורה אוא"ס בכל הספי' דאצילות. היינו שבחי' חכמה שבכל ספי' שהוא הביטול במציאות של הכלי ע"ד חכמה שזהו ענין פנימיות הכלי כלי מקבל) ולכן ענין החקיקה מבפנים בנפש הוא ע"י ק"ש ותפלה קול דממה דקה ליבטל במציאות לגמרי. וז"ש באר חפרוה שרים. שהו"ע החפירה להיות פנימיות הכלי כלי מקבל כו' והוא בחי' באר מ"ה בכל מאדך (ע' ע"פ והייתם קדושים):

ג **וכ"ז** כדי להיות תלכו. דהיינו כדי להמשיך ריבוי אור דתהו. שהוא האור כמו שהוא בלתי מוגבל כלל כו'. וע"כ צריך תחלה לעשות שני חקיקות. הא' מבחוץ כנ"ל והב' מבפנים. פנימיות הכלי כלי מקבל שהוא ביטול במציאות לגמרי כנ"ל כדי לקבל האור כמו שהוא. ולא להגבילו כו' ע"ד מיעוט האור דתיקון שאין ערוך כלל כמשנת"ל. והחקיקה זו שמבפנים נעשה ע"י החוקים שהחקתי לכם שהוא המצות שנק' חוקים שנמשכים מרצה"ע שלמעלה מהחכמה ע"כ על ידם נעשה החקיקה שמבפנים בחי' כלי מקבל ע"ד הביטול דחכמה. וכ"ז החקיקה מבפנים הוא רק בבחי' מלמטלמ"ע העלאה כו'. והוא בחי' בכל מאדך. הגם שהוא ביטול במציאות לגמרי ונק' פנימיות הכלי מקבל כו' אך הוא רק בדרך העלאה שההעלאה הוא בבחי' חקיקה שקיעה תוך כו'. ועי"ז גורמים גם למעלה בכלים דז"א דתיקון דאצילות כו' בחי' שקיעה פנימיות הכלי מקבל כנ"ל היפך מכחם בחי' כלים המגבילים בחי' יש כו'. כ"א שיהיו כלים לקבל ריבוי אור דתהו כמו שהוא בלתי מוגבל כלל. והיינו ע"י שיהי' בהכלים ביטול המהות לגמרי ע"ד חכמה כח מ"ה (ולא כמו שהם מתגלים בבחי' מהות להגביל האור כו'). אך שקיעה וביטול זה הוא בדרך העלאה מלמטלמ"ע כמשנ"ת בד"ה שימני כחותם בהביאור פ"ב וז"ל אבל יש עוד העלאת מ"ן (דז"א) בבחי' עיבור כבטן אמא כו' היינו שנתבטל (הכלים דז"א) ממהותו לגמרי בחי' שקיעה ונכלל בעליון ממש ונמשך מזה המשכת מ"ד מוחין חדשים ממש עכ"ל. ובחי' שקיעה זו בז"א בדרך העלאה נעשה ע"י תפלה וכ"ה כמשנ"ת בס בהתו' רפ"ג ע"ש שהוא ע"י ההעלאה שמלמטה בנפש בבחי' שקיעה וביטול לגמרי כענין פנימיות הכלי כלי מקבל כו'. ובביאור ע"פ ונקדשתי נת' שהו"ע הקדוש הראשון ע"ב וגו' גם שהוא ע"י עליי' נש"י ומלאכים בבחי' בכל מאדך שעי"ז גורמים בחי' הסתלקות שמים עילאין לבחי' קדם העליון ע"ד עיבור כנ"ל. והו"ע עיבור ב' לצורך המשכת מוחין דגדלות שני לאחר יניקת התעברת כו'. וענין הז"א שנמשך בו מוחין דגדלות ב'ע' שבה"ז ע"פ כי מראש צורים שלא יש בו שום הגבלה דמדות כלל כ"א רק ע"ד מהות מוחין ממש והו"ע כלי מקבל ולא כלי המגביל. והיינו כי העלאת מ"ן לעורר האורות דתהו. הוא רק עד"ז דוקא בבחי' שקיעה ותוך רק לקבל האור כמו שהוא ולא להגבילו. וזהו ענין השבכל מאדך בנפש. וכמו"כ למעלה עליית הכלים דז"א בבחי' שקיעה וביטול המהות לגמרי כו'. וע"י עלי' כזו מעוררי' המשכת הריבוי אור דתהו. וענין העלאתם בבחי' זו יתכן לקרות כלים המעוררים כו' מאחר שהעלאתם הוא רק לקבל כמו שהוא ולא להגבילו כו':

ד **זאת** מצותי תשמרו. שהשמירה של המשכת האור בכלים הוא ג"כ על ידי המצות. אעפ"י שנת"ל שהחקיקה מבפנים דרך העלאה כדי להמשיך האור הוא על ידי המצות. מ"מ גם עשיית ותיקון הכלים לקבל האור מלמעלה למטה ג"כ על ידי המצות. וזהו פי' תשמרו. כי מה שנעשה החקיקה פנימיות הנ"ל שהוא עליית הכלים ליבטל במציאות ולא להגביל כו'. מ"מ זהו רק בדרך העלאה והתכללות בהאור כו'. אבל כדי שאח"כ כשבאים הכלים דז"א למקומם יהי' בהם ג"כ ביטול המהות לגמרי ע"ד בחי' חכמה כח מ"ה כדי שיוכלו לקבל האור דתהו כמו שהוא מלמעלמ"ע שיהיה בהם בקביעות ולא יסתלק כו'. צריך לזה בחי' שמירה. וכמו ענין הנפילים שהם נשמות גבוהות מאד מבחי' ז"א דאצילות ביטול במציאות דיחו"ע כו'. אך כיון שלא נשתהו בבחי' עיבור במל' כו'. שרש ומקור התהוות היש כו'. והיינו שיהי' נקלט הביטול דיחו"ע גם כשיתלבש בכלי ולבוש יש ודבר לאחר לידתם מבחי' זו"נ דאצי' בבי"ע כו'. כי גם לידת נשמות דאצי' בבי"ע מ"מ באים ומתלבשים בלבוש יש ודבר נפרד. וע"ז הו"ע העיבור במל' שלא יסתיר היש על האין כו'. שלא יהי' העולם מסתיר כלל על הביטול דיחו"ע איך קמיה (וכמו יוסף שהי' מלך במצרים. והי' מרכבה בבחי' ל"ע תופר ב' הדעות כו'). והנפילים לפי שלא נשתהו בעיבור במל'. לכן כשנמשכו למטה בבחי' יש נפלו לגמרי כו'. ועד"ז יובן שגם בכלים דז"א דאצי' העיקר שלאחר שבאים מבחי' העיבור והעלי' הנ"ל ונמשכים למטה למקומם צריך להיות בהכלי בחי' ביטול המהות לגמרי שלא ע"ד כלי המגביל שהוא מצד היש והתגלות המהות של הכלי. כ"א ביטול מהות הכלי לגמרי. ורק לקבל האור כמו שהוא בעצמותו וכמו חכמה כח מ"ה כנ"ל. ושמירה זו שיוקלט הביטול דחכמה שבכלים הוא על ידי המצות. כמ"ש במחקק גימט' רמ"ח מ"ע שעל ידם הוא החקיקה והביטול דחכמה שבכלים שיוכלו לקבל האור מלמעלמ"ע. והענין דכתיב כי נר מצוה. נר נק' האור שמן ופתילה. וגם הכלי כו'. והיינו כי השמן אוחז את האור שיתקיים בפתילה. והנר אוחז בהשמן שלא ישפך כו'. וכמו"כ המשכת גילוי

ריבוי

הי' עליו שום הגבלה כלל. והי' מאיר כמו שהוא בעצם. ועתה יובן גודל עוצם ריחוק הערך שבין אור המוגבל בכלי לבחי' האור הבלתי מוגבל בכלי. כי עתה שמאיר השמש אין יכולים לראות כ"א רק ערך הני תחום שבת לא יותר משא"כ אור זה"י שלא הי' מוגבל בכלי היו יכולים אז לראות מסוף העולם ועד סופו. וגם עוד פי' מסוף העולם ועד סופו. שהי' נ"ל מתחלת כו' ועד סופו. אלא דקאי על סוף שני העולמות מסוף עלמא דאתכסי' עד סוף עלמדאת"ג והיינו שהיו רואים בעלמא דאתכסיא ועלמא דאתגלי'. נמצא ענין מיעוט האור והגבלתו בכלים אין ערוך כלל וכלל לבחי' האור כמו שהוא בלתי מוגבל בכלי (ולא שהוא ערך אותו האור עצמו ורק שנתמעט. כ"א שאינו בערך כלל). ועד"ז יובן ענין ריבוי האור דתהו. דהיינו שלא הי' על האור שום הגבלת כלים כלל. כי אעפ"י שהיו שם כלים אבל לא היו מגבילים כלל את האור כו'. ונשאר האור כמו שהוא בעצמותו בלתי מוגבל כלל בכלי וזהו שהאור הי' העיקר. אבל בתיקון שהכלים מגבילים את האור ממש והכלים הם העיקר שגם האור מאיר רק ע"ד אופן מהות הכלי כו'. ולכן מיעוט האור דתיקון אין ערוך כלל לבחי' ריבוי האור דתהו. והנה מאחר שלא הגבילו הכלים את האור נסתלק האור לשרשו והכלים נשברו ונפלו למטה בק"נ ונעשו חשך ממש (תכלית ההסתר. ההיפך מריבוי האור) ומהם נשתלשל הנה"ב שבאדם שהוא ג"כ חשך. והנה"א הוא בחי' אור שנמשך מעולם התיקון ויאמר אלקים יהי אור זהו עולם התיקון. והנה יתרון האור הוא מהחשך דוקא שע"י שמהפכים החשך דנה"ב עי"ז מגיעים לבחי' ריבוי האור דתהו כנ"ל. ובזה יובן מארז"ל (מד"ר ס"פ נשא) ע"פ כי לא יראני האדם וחי בחייהם אינן רואין אבל במיתתן רואין. ועוד נדרש שם וחי על חיות הקודש שנושאות את הכבוד ומ"מ אינן רואות כו'. וא"כ אינו מובן הדרש במיתתן רואין. דמאי מעליותא דהנשמה כשנפרדת מהגוף יותר על חיות הקדש שבלא"ה אין להם גוף גשמי ח"ו. אלא דהענין הוא מצד בירור ואתהפכא דנה"ב יכול להיות במיתתן רואים בבחי' הריבוי אור דתהו. מה שלא יראני האדם (ז"א) וחי חיות הקדש. וכמו הראי' דוקא בשחור שבעין. ולא בהלובן. וזהו ימי שנותינו בהם שבעים שנה. בהם היינו בהמיות. ושבעים שנה הם ז' מדות דנה"ב וכל העבודה לבררם ולהפכם ולהעלותם לשרשם הריבוי אור דתהו. ועי"ז נעשו הע' שנה בבחי' עין הרואה. וזהו הירידה צורך עליה. והו"ע תלכו. כי מלאכים וגם נשמות מקודם הם בבחי' עומדים. והיינו מבחי' תיקון שהאורות מוגבלים בכלים ולכן עומדים תמיד בלי גרעון מאחר שהכלים מגבילים האור. ולא כמו בתהו שהכלים לא הגבילו ונעשה שבה"כ כו'. אך גם תוס' אין בהם. אבל תלכו הוא המשכת תוס' וריבוי אור דתהו כמו שהאור בעצמותו א"ס ממש בלתי מוגבל כלל בכלי. וענין זה בעבודה הוא כי האהבה דנה"א שנמשכה מתיקון יש עליה בחי' כלי המגבילה ואפי' האהבה היותר גבוה. אבל כשהנה"ב מתברר ובא לבחי' אהבה כיון שנמשך מכלים דתהו שנפלו בהן ניצוצי אורות דתהו ג"כ אשר האורות בלתי מוגבלים כלל ע"כ שהאהבה בבחי' בכל מאדך בלי גבול שאין שום כלי המגביל על האהבה. והוא מצד שהכלים מגיעים לשרשן ריבוי האור כנ"ל:

ב **ועתה** נ"ל פי' אם בחקתי ל' חקיקה. כי הנה כתי' ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. בתוכו לא נאמר. שנש"י הם בחי' כלי להשראתו ית'. והנה מאחר שנת' דפי' תלכו הוא ענין ריבוי האור דתהו. וע"כ כדי שיהיו נש"י כלים לקבל הריבוי אור דתהו כמו שהוא בלתי מוגבל כו' (כי נש"י הם מתיקון ובתיקון אורות מועטים) צריך להיות ב' חקיקות. חקיקה א' מבחוץ והב' מבפנים. וכמו אומן העושה כלי עושה חקיקה מבחוץ להחליקה וליפותה שיהי' תואר כלי מבחוץ ולא גולמא כו'. ואח"כ חוקק תוך וכלי קיבול מבפנים שתוכל לקבל כו'. והנה מצינו למטה ב' כלים. הא' כלים פשוטים כמו הסכין שהוא כלי שעובר על ידו איזה השפעה כמו שמחתכים על ידו לחלקים כו'. אבל אינו מקבל כלום בתוכו. ויש פשוטי כלי עץ שאין מקבלים טומאה. ופשוטי כלי מתכות שמקבלים טומאה. והב' כלים מקבלים. שמקבלים בתוכם השפע. והנה השרש לב' בחי' כלים אלו למעלה הו"ע חיצוניות הכלים ופנימיות הכלים. חיצוניות הכלים אין מקבלים שום גילוי אור בתוכם רק שעל ידם עובר ושפע השפעת חיות אלקות בעולמות (כי אין מתאחדים כלל עם האור כי אין בתוכן שום הכנה להיות בבחי' מעין האור כדי לקבלו). ופנימיות הכלים הוא כלים המקבלים. שמקבלים גילוי האור בפנימיותם ומתאחדים עם האור. והנה החקיקה מבחוץ הוא לתקן הבחי' חיצוניות הכלים תחלה. והו"ע הנסירה. כי אדם וחוה נבראו דו פרצופין אחור באחור. כדי שלא להיות יניקת החיצונים מאחוריים כו'. שמהפכים א"א להם לקבל כו'. ואח"כ הנסירה הוא להפרידם ולתקן הבחי' חיצוני' והאחוריים שלא יהי' יניקת החיצונים גם מבחי' האחוריים ג"כ. והו"ע החקיקה מבחוץ דהיינו תיקון חיצוניות הכלים. כי נקראו ג"כ כלים אך כלים פשוטים שעל ידם עובר השפע בעולמות כו'. והנה כשלא נתקנו ויכול להיות יניקת החיצוני' מהם הרי אין יכולים להיות גם כלים פשוטים להיות עובר על ידם השפע בעולמות דקדושה מאחר שהחיצוני' יכולים לקבל כו'. וע"כ זהו ענין החקיקה מבחוץ שהו"ע הנסירה והפרדת הרע מחיצוניות הכלים ועי"ז יהיו בבחי' כלים פשוטים הנ"ל. וכמו"כ יובן ענין זה בנפש. כי חיצוניות המדות דנה"א ודנה"ב הם דבוקים זב"ז כותל א' לשניהם ומעורבים כו'. כי חיצוניות המדות דנה"ב מלובשים ברע תאות כו'. וגם חיצוניות המדות דנה"א המלובשים בחיצוני' המדות דנה"ב יש בהן ג"כ תערובות רע כו' (ע' בד"ה כי אברהם לא ידענו. ותוכן הענין נת' בביאור ע"פ אני ישנה בהג"ה בענין אחותי ע"ש היטיב ויובן כאן). וע"כ צריך להיות הנסירה שהוא תיקון הבחי' חיצוניות בשניהם. והיינו להפריד הרע מהם. והוא ע"י פסוד"ז ל' זמיר עריצים. רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות כו'. שע"י ההתבוננות ברוממות אל עי"ז יתפעל הנה"ב בחיצוניות המדות לאלקות ויתפרד ממילא הרע מחיצוניותו כו'. וכמ"ש בזהר (תרומה קכ"ח ב' תצוה קפ"ד א' וכ"ד) כד אתכפיא סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה כו' וידוע הק"ו

מהבעש"ט

כלל אין יכולים לקיים התומ"ש שהו"ע הבירורים העליונים (בירור הב') להמשיך המשכת מ"ד כו'. ורק דוקא נש"י שירדו למטה ונתלבשו בגופים המעורבים טו"ר ומבררים ומהפכים את הגוף להיות בבחי' אדם מ"ה וביטול אמיתי כו' עי"ז יכולים ג"כ לברר כל הבירורים שבעולמות להעלות אותם בבחי' אין וביטול ע"י שיומשך המשכת מ"ד מבחי' ה"ע בהנ' אתבירירו כו'. וע"כ כי תבאו אל הארץ אתם דוקא כנ"ל אזי ושבתה הארץ שהוא הנייחא מהתמהון והשתוממות ע"י שיתגלה בה אורות עליונים. מא"ס ב"ה עצמו שלמעלה מאצי' כו' כנ"ל. (כי זהו רק אחר חטא עה"ד שנסתלקו כל הע"מ ונשאר רק בחי' מאמר אחד כמ"ש מלכותך מלכות כ"ע כנ"ל שעי"ז נעשה הפירוד וההסתר למטה כנ"ל. אבל ע"י התגלות תוס' אורות מא"ס ב"ה עצמו יתגלו כל הע"מ במאמר אחד להיות גילוי אלקות למטה כמו למעלה וכמו שלע"ל כו' וע"כ ושבתה הארץ נייחא כו'). כי זהו"ע ת"ח עוסקים בבנינו ש"ע להמשיך התגלות כל הע"מ וכמו קודם חטא עה"ד.

וזהו"ע ושבתה נייחא כו':

פרשה בחקתי

אם בחקתי תלכו וגו'. מהלכים עומדים. ויעמידם לעד כו'. גם נשמות מקודם בואם כתי' אשר עמדתי. וע"י ירידתם בגוף ונה"ב נעשו מהלכים בין העומדים כו'. וצ"ל זה. גם להבין מארז"ל (אבות פ"ג) חביב אדם שנברא בצלם כו'. חביבין ישראל שנק' בנים. בנים אתם לה' אלקיכם. והנה מה שנק' בנים הוא מצד נה"א כמו הבן שנמשך ממוח האב כך נש"י עצמ"ה שנמשכו ממחשבתו וחכמתו ית'. וא"כ ענין חביב אדם שנברא בצלם קאי על נפש השכלית. ונק' צלם לפי שהוא ממוצע בין נה"א ונה"ב כמ"ש בלקו"ת. ולהבין כ"ז. כתי' ואהבת כו'. ויש ב' פי' ל' נוי. ול' השעה. כי יש בחי' אהבה שהאדם יוכל לבוא ע"י התבוננות. והנוי הוא שיעמיק שכלו בהתבוננו'. והוא בפסוק שמע כו' ה' אחד. השי"ת והד' בטלים לבחי' האל"ף. אאלפך חכמה מה'. והו"ע מאמר אחד דהיינו השי"ת והד' כללות העולמות כמו שהיו כלולים במה' אאלפך חכמה. שהיו אז בתכלית הביטול. ואח"כ ע"י ע' מאמרות נפרטו להיות בבחי' יש כו'. וא"כ קמיה גם עתה כל"ה ובטל במציאות. וזהו פי' שמע שם ע'. ע' רבתי הם ז' מדות דאצילות הכלולים מעשר שנק' ז' ספירות הבנין. והיינו משום כי המדות שייכים רק להעולמות כמו מדת חסד אינו שייך כ"א כשיש עולמות על מי להיות חסד. וכענין המדות באדם שהם רק ההתחברות עם זולתו או העדר ההשפעה מזולתו. אבל הו"ב מיוחדים באוא"ס ב"ה כמו שהוא לבדו הוא. גם אלו לא ברא העולמות. והנה באמת גם המדות אין מתפשטין בעצמן להחיות העולמות. כי הגם שהם בחי' מדות מ"מ הם בטלים לבחי' אבא מכל אינון מדות כו'. ואינן דומים כלל למה שנמצא מדות בנבראים. כי בנבראים החסד רק גורם השפע. ולמעלה החסד גופא מחי' ומהוה. מכלכל חיים בחסד. כי באמת אינן מדות כלל ומה שנקראים מדות הוא לפי שהם מקור לבחי' מדות כו'. וזהו ע' רבתי שכלולי' בתכלית הביטול בבינה וחכמה שלמעלה מעולמות כנ"ל. ורק שם והארה בעלמא מבחי' המדות הוא מקור חיות העולמות. והוא בחי' מל'. כי בנין המל' הוא מט' מלכיות דז"א ממל' שבחסד נעשה חסד שבמל' ולכן רק שם והארה מבחי' ע'. ישראל הוא ההתבוננות למעלה יותר בן פורת עלי עין. למעלה מבחי' ע' רבתי הנ"ל והיינו כי ישראל עצמ"ה כנ"ל. ומהתבוננות זו נמשך ואהבת כו' שלא לרצות הבחי' שם ע'. כ"א יהי' הרצון והתשוקה לאוא"ס עצמותו ית'. וזהו את הוי' אלקיך. ע"ד מ"ש (ש"א כ"ה כ"ט) והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את הוי' אלקיך. פי' צרור החיים הוא חו"ב והחכמה תחי' ג"ר כו'. ועי"ז הוא הנוי. והיינו כי הנה"א ירדה לברר הנה"ב. שתפעול אהבה הנ"ל בהנה"ב שיתפעל כו'. ואיך הוא זאת. שהמה ב' הפכיים. כי אהבת הנה"א הינה מצד השגה כ"א הה"ע נר הוי' כו' כמו שלהבת העולה מאליה כו' והנה"ב היא בהמה פי' רק מדות לבד המקושרים בתאות גשמי' בלי טעם ושכל. ואיך תוכל להתלבש לברר. ולכן יש נפש השכלית בחי' שכל והשגה. והנה"א מתלבש בנה"ש להעמיק השכל בהתבוננות והשגות אלקות. איך שמע שם ע'. ועי"ז יתפעל הנה"ב בבחי' ואהבת את הוי' אלקיך כנ"ל. וזהו אך בצלם יתהלך איש כו'. והנה להבין מהו העלי' בזה להנה"א מה שמתלבש בנה"ש ומתבונן כו' הרי הנשמה למעלה הי' לה אהבה יותר גדולה באין ערוך כלל כו'. אלא כי הירידה צורך עלי' הוא על ידי נה"ב דוקא. כמארז"ל (שבת ע"ז ע"ב) כברייתו ש"ע בריאה השוכה כו'. מוכח שהחשך שרשו גבוה יותר. וכמו הבהמה חזקה מאדם לפי ששרשה גבוה יותר כו'. וכמו"כ הנה"ב שהוא החשך שרשו גבוה יותר מהנה"א ולכן כשמהפכים אותו ומגיעים לשרשו עי"ז התעלה הנה"א. והענין כי שרש הנה"א מעולם התיקון ושרש הנה"ב מעולם התהו. והנה בתהו הי' ריבוי אורות וכלים מועטים. פי' שהאור הי' העיקר. ובתיקון רבוי הכלים. שהכלים הם העיקר כו'. ולהבין המעלה דריבוי אור דתהו. יובן מענין אור זה"י הי' מביט בו מסוף העולם ועד סופו. ראה שאין העולם כדאי גנזו לצדיקים (במד"ר בראשית פ"ח). ויש דעה הבדילו לעצמו (שם פ"ג סי' ז'). ובמקום אור זה כתי' ויעש אלקי' שני המאורות כו'. שנתלה השמש ברקיע הד' להאיר אור בעולם והו"ע מיעוט האור ע"ד עולם התיקון כנ"ל. והנה אור השמש ענינו שהוא מוגבל בכלי כי השמש מוגבל בהגלגל הד' והוא הנרתק של השמש כמ"ש לשמש שם אהל. ולע"ל הקב"ה מוציא חמה מנרתקה. והנה הגלגל הוא כלי המגביל את אור השמש. וגם החום נמשך מהגלגל. ונק' שמש לפי שהוא אור המוגבל בכלי. משא"כ אור זה"י נק' רק אור והיינו שלא הי'

הי'

מאד נעלה מעצמותו ית' דוקא כו'. ומ"מ כתיב ג"כ (שם קט"ו ט"ז) והארץ נתן לבנ"א. והיינו שבני האדם (שהם ג"כ בבחי' ארץ כנ"ל) עושים להיות מתגלה הכח הצומח שבה כו' להצמיח תוס' אורות כו'. ופי' בנ"א בחי' אדם הוא מ"ה ביטול. והיינו ע"י התפלה. כי קודם התפלה כתיב (ישעי' ב') חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו שאינה מתגלית בגוף ואין נקרא בשם אדם כלל כמ"ש (ויקרא י"ט כ"ו) לא תאכלו על הדם ואחז"ל (ברכות י' ב') קודם שתתפללו על דמכם. שנק' דם מצד נפשו החיונית דכתיב (ויקרא י"ז י"א) כי נפש הבשר בדם הוא. וענין אדם א"ף דם. שהדם שהוא נה"ב החיונית יהי' בטל לבחי' האל"ף אלופו ש"ע דוקא שאזי נק' אדם. ולמעלה הנה דם הוא בחי' הכ"ע עי' ד"ה בשעה שהקדימו. ואל"ף הוא כ"ע. והנה ידוע שהעולם נברא בבי"ת חכמה ומ"מ מתחיל באל"ף שע"י התומ"צ דוקא ממשיך התגלות האל"ף ואזי נק' אדם. אך זהו רק אחר התפלה משא"כ קודם התפלה רק דם לבד חכמה. וע"י התפלה נעשה אדם (עי' בביאור דתורה אור בענין על תפלתי שתהא סמוכה למטתי) כי ענין התפלה הוא שתתפשט ותתגלה הנשמה להאיר בגוף. וגם כמ"ש ואני תפלה ל' התחברות שתתחבר הנשמה שבגוף אל שרשה. וזהו כל האריכות דפסוד"ז וברכות יוצר שבע ביום כו' שעד ברוך שאמר ממשיך על נפשו קדושת העשי' שהוא בחי' הודאה לבד ומתחיל רק הודו להוי' כו'. ואח"כ כל פסוד"ז ממשיך על נפשו קדושת עולם היצי' בחי' אה' כו'. ואח"כ בק"ש בא לאה"ר דבכל מאדך שהוא הרצוא ליבטל במציאות לגמרי והיינו ע"י התבוננות איך רק מלכותך מכ"ע בי"ה הוי' כו' אין ערוך לך כו'. ואח"כ בשמו"ע אומרים ברוך אתה הוי' ובא לבחי' יר"ע וביטול אמיתי בחי' מ"ה דהב'. נמצא שע"י התפלה נעשה בחי' אדם שהוא ההעלאה והביטול לבחי' האל"ף כנ"ל ולכן קודם התפלה אסור לאכול. וזהו והארץ נתן לבנ"א (גילוי כח הצומח שבארץ הפך דנש"י) ועי"ז פועלים התגלות כח הצומח שבארץ העליונה להיות מצמיח ישועות ע"י התומ"צ. וביאוה"ע דהנה שרש ענין המצות הוא רק לברר בירורים מנוגה כידוע שנפלו ניצוצות קדושות בק"נ ונעשו בבחי' יש ונפרד לגמרי וע"י שמקיים המצות מברר ומעלה אותם מהיש ולהאיר בהם בחי' ביטול להוי'. והנה ידוע שיש ב' בירורים הא' הבירור דב"ן והב' הבירור דמ"ה. הבירור דב"ן הוא מה שע"י קיום המצות בקבעומ"ש מבררים הניצוצות ומעלים אותם בבחי' מל' דאצי' להיות בבחי' ביטול היש. אבל מ"מ הרי הם בבחי' יש רק שהיש בטל לגמרי. אבל מ"מ אינם יכולים להתייחד עם אוא"ס ב"ה המתגלה למעלה באצי' כי אין אוא"ס שורה אלא במי שבטל לגמרי בבחי' אין ואפס כו'. ע"ד יחוד וביטול עליון דאצי' עד שהכל אלקות ממש. משא"כ ניצוצות אלו בחי' יש. וע"כ הו"ע בירור הב' שנפשטים לגמרי מכל בחי' יש ורק אין וביטול ממש עד שנעשים אלקות כו'. ובירור זה הב' הוא ע"י המשכת מ"ד מבחי' הכ"ע כח מה כנודע. וזהו"ע והארץ נתן לבנ"א שע"י שהם בבחי' אדם מ"ה וביטול שהו"ע התפלה קול דממה דקה הם ממשיכים כמו"כ למעלה המשכת וגילוי אדם עילאה שהוא מ"ד דהב' כח מה כו' להיות בהב' אתבירו. והנה אז הוא עיקר התגלות כח הצומח שבארץ העליונה להצמיח תוס' אורות מאוא"ס מהותו ועצמותו ית' שלמעלה מסדר השתלשלות (ועי' בביאור דונקדשתי ספ"ב ע"ש. ועי' בלקו"ת פ' חוקת בביאור דאז ישיר בענין והי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חציים אל הים הקדמוני. ובענין מלמטלמ"ע לא ידענו יעו"ש שהו"ע התגלות כח"ב דתהו שהם אורות שבעצמות א"ס ב"ה שלמעלה מאורות דכח"ב דתיקון. וכ"ז הוא רק אחר שמתבררים לגמרי ומתהפכים לבחי' אין וביטול אמיתי שאזי דוקא מעוררים בשרשן כו'. וזהו"ע התגלות כח הצומח ע"י בחי' אדם עסק התפלה כו'). ובזה מוב' מה שלפעמים משמע שהתומ"צ גבוה יותר מהתפלה. והיינו כי באמת כל ההמשכות רק ע"י תומ"צ. אבל מ"מ הצמיחה הוא ע"י כח הצומח תפלה רצוא בכל מאדך. לכן בבחי' זו תפלה גבוה יותר. וזהו"ע וכל בניך בן י"ה אהוי"ר תפלה. ואח"כ וכל בוניך תורה עד"ה וכל בניך. וזהו"ע הברכות בעל ובלמ"ד. כי מצד בחי' כח הצומח והרצוא נש"י גבוהים יותר שהם מעלים המצות ועושים אותם למצות (עד"ה והי' לכם לציצית פ' שלח בענין ועשיתם את כל מצותי). וזהו אשר קדשנו וצונו פי' שחיבר אותנו להמצות וזהו על מצות כו'. ומ"מ מצד ההמשכה והגילוי שאח"כ הרי נש"י מקבלים מהמצות. וזהו"ע הברכות שבלמ"ד להניח תפילין כו':

ז **ועתה** נבוא לביאור הפסוק כי תבאו אל הארץ כו' מיד ושבתה. כי הארץ נק' ארץ כנען ע"ד והכנעני אז בארץ שהארץ היתה מלובשת בגלות בבחי' ארור כנען שע"א כו'. והיינו כי מחמת חטא עה"ד נעשה התערובות טו"ר. וצריך להיות מי יתן טהור מטמא שהטוב צריכים לבררו ולהעלותו מהרע ואזי יהי' טוב מאד. וכמו אברהם מתרח כו'. והנה כשהארץ היתה בגלות בבחי' כנען אזי לא הי' יכול להיות בה ענין הרצוא וההעלאה בבחי' מאדך שהוא ביטול לגמרי כנ"ל מצד אחיזת החיצונים כו'. וא"כ לא הי' יכול להיות התגלות כח הצומח שבה כנ"ל. אבל כי תבאו אתם קרויים אדם משם מ"ה ותמשיכו בהארץ הארת שם מ"ה כדי שתוכל לעלות מלמטלמ"ע בבחי' רצוא דבכל מאדך שתהי' נק' אח"כ א"י. הנה מצד הרצוא עצמו מיד ושבתה שזה גופא נחשב לנייחא וכמשל מי שיוצא מהשבי' והגלות שהוא נייחא כו'. וזהו רק מה שגורמים בהארץ בחי' הרצוא וההעלאה. אבל אח"כ שש שנים תזרע שדך שתא סדרי משנה. כרמך תלמוד. והיינו שע"י הרצוא הנ"ל נמשך הצמיחה והתגלות אורות עליונים דתומ"צ מלמטלמ"ע שיהי' יחוד שם מ"ה וב"ן שהוא בחי' השוב שאחר הרצוא לכן אח"כ הוא עיקר השביתה. וז"ש שבת שבתון. משא"כ מקודם כתיב רק ושבתה כו'. והנה כי תבאו אל הארץ הו"ע וכל בניך תפלה אהוי"ר. ואח"כ שש שנים הו"ע וכל בוניך תורה עד"ה וכל בניך בלקו"ת פ' ראה. ועפ"י כ"ז יובן ג"כ ענין המדרש הנ"ל ע"פ והארץ היתה תהו כו'. ושע"י כי תבא אל הארץ ושבתה כו' כנ"ל. והיינו כי המלאכים בקשו תורה ולא נתנה להם כמ"ש (איוב כ"ח י"ג) לא תמצא בארץ החיים כו'. כי המלאכים שהם בעולם הברור ואין בהם רע

כלל

הגשמי הוא חשך גמור בלי גילוי כלל (והיינו לפי שנסתלק כל העש"מ והיות נמשך רק מבחי' מאמר אחד) עד שנראה עולם כמנהגו נוהג כו'. והנה לפ"ז ענין ת"ח שעוסקים בבנינו ש"ע היינו להמשיך התגלות כל העש"מ במאמר אחד. וכמו קודם חטא עה"ד:

ה **והנה** כתיב ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה. ואחז"ל (זח"א כ"ז א') לעבדה זו רמ"ח מ"ע ולשמרה זו שס"ה ל"ת. והיינו שצריך לעבוד את הג"ע ע"י תומ"צ. פי' להמשיך תוס' אורות. וכמ"ש (במדבר ו' כ"ה) יאר הוי' פניו פנימי' כו'. והוא להיות התגלות זיו השכינה בג"ע. כי הנה כתיב יוצר אור ובורא חשך. כי שית ספירן מקנן ביצירה שמתגלים שיהי' בהם השגה גמורה ע"כ נק' אור ביצירה הוא בחי' אור וגילוי. אבל בבריאה הגם שמאיר שם בחי' עליונות יותר בינה וחכמה אעפ"כ נק' בורא חשך שהם בחי' חשך שאין יכול להיות השגה גמורה. והנה געה"ע הוא בעולם הבריאה לכן נצרך להמשיך זיו ואור בהחשך כדי שיאיר ויתגלה החשך. ולכן התענוג שבג"ע הוא עד אין קץ כמשל מי שיושב בחשך ומביאים לו אור כמו"כ התענוג מן האור והגילוי דבחי' חשך עדמ"ש בקי"ס ויהי הענן והחשך ויאר כו'. וזהו"ע זיו השכינה שנצרך להמשיך בג"ע. ונבין מהו לשון זיו השכינה. הנה כתיב (מ"א ו' א') בחדש זיו. ואחז"ל (ר"ה י"א א') שבו נולדו זיותני עולם היינו האבות שהאירו את העולם כי האבות היו מתקנים חטא עה"ד להמשיך כל העש"מ להיות מאירים בהתגלות וכמאחז"ל (ב"ר פ"ט סי' י"ג) בא אברהם והוריד כו' ויקרא כו' אל עולם (כי האבות היו מרכבה וע"י הרו"ם שלהם המשיכו התגלות תוס' אורות מעצמות אוא"ס ב"ה כו') ולכן נק' זיותני עולם. וא"כ מובן בענין זיו דאין פירושו זיו והארה בעלמא כ"א הכוונה שהוא התגלות תוס' אורות מעצמות אוא"ס ב"ה. ועד"ז יובן ענין זיו השכינה דאין פירושו זיו והארה בעלמא כ"א כמ"ש יאר הוי' פניו אליך ות"א ינהר ה' שכינתי'. שהו"ע הארת פנים מבחי' חכמת אדם תאיר פניו עצמות ח"ע הנים ולא בהכ' ידיעה. ולכן הסריס שאין לו כח המוליד מעצמות המוחין אין לו הדרת פנים. ועפי"ק זיו השכינה הוא היסוד שממנו יוצא זיו למל' כמ"ש במאו"א (אות ז' סי"ה). והיינו כי היסוד הוא בחי' נהר היוצא מעדן שממשיך הטפה מפנימי' ועצמי' ח"ע כו' ולכן נק' זיו הדרת פנים כו'. וז"ש גבי יוסף ע"ה בן פורת כו'. גם היסוד נק' יתוש מהמו (כי בינה עד הוד כו') הנה יתו"ש ר"ת יפ"ת ויפ"מ שהוא הדרת פנים. ומכ"ז יובן ענין התגלות זיו השכינה בג"ע שהוא הארת פנים עליונים מעצמות חכ"ע בג"ע (שמל"ע הוא ג"כ בריאה מאין יש בורא חשך כו') והו"ע קוב"ה אתהזי על גנתא. קוב"ה הוא ג"ר כח"ב. והו"ע התגלות מאמר אחד (לפי' הא') או עש"מ (לפי' הב') כנ"ל. והמשכה זו ע"י תומ"צ וזהו העבודה שצריך לעבוד את הג"ע לעבדה ולשמרה ב' ההי"ן שהוא ה' עילאה בגעה"ע וה' תתאה בגעה"ת. וזהו דג"ע לשון זכר ולעבדה ל' נקבה אלא דהפי' להמשיך ב' ההי"ן כו'. אך להבין מהו הענין שעבודה זו הוא ע"י תומ"צ דוקא. הנה כתיב (שמות כ' א') וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר.

ולכאורה תיבת לאמר הוא מיותר דהלא כל ישראל שמעו כו'. והענין יובן עפמ"ש בזהר (ויקרא י"א סע"ב וי"ב א') דעשה"ד הם מכוונים כנגד עש"מ. אנכי הוי' אלקיך כנגד יהי אור. וזכור את יום השבת לקדשו כנגד תדשא הארץ דשא. וכעד"ז בכל הדברות שהם מכוונים כנגד עש"מ. והיינו שע"י עשה"ד ממשיכים התגלות העש"מ (וע' בלקו"ת ר"פ חוקת בהביאור) וזהו"ע וידבר אלקים את כל הדברים האלה שהוא עשה"ד עסק התורה לאמר שעי"ז יומשך התגלות עש"מ. וזהו ג"כ ענין המבואר במד"ר (נשא פי"ג סי' ט"ו) שמאנכי עד אשר לרעך הוא תר"ך אותיות שהם כנגד תרי"ג מצות וז' ימי בראשית. והיינו שע"י תרי"ג מצות ממשיכים בחי' ז' ימי בראשית אור ז' הימים שהי' מביט בו מסוף העולם כו'. והיינו ע"י התגלות כל העש"מ. וזהו"ע שת"ח עוסקים בבנינו ש"ע כו':

ו **ועתה** צ"ל למה נק' עסק התומ"צ בשם זריעה כנ"ל. והנה ענין הזריעה הוא שזורעין גרעין א' בארץ אשר אין בגרעין טעם וריח כלל. וע"י זריעת הגרעין נצמח אח"כ אילן גדול עם פירות הרבה מתוקים וערבים כו'. אשר אין ערך הגרעין כלל. והיינו ע"י כח הצומח שיש בארץ שמצמית. וככה יובן ענין עסק התומ"צ. דהנה כשלומד כאן בעוה"ז הלכה של המחליף פרה בחמור כו' ולומד בביטול כו' עי"ז יזכה אח"כ ללמוד בג"ע ג"כ אותה הלכה. או כמו ד' רבוות לבנת שלמטה ענין רה"י בגשמיות גבוה יו"ד ורחב ד' ולמעלה הו"ע שם הוי' ע"ס וד' אותיות. או כמו ציצית למטה ל"ב חוטין גשמי' ולמעלה ל"ב נתיבות ח"ע. וזהו אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו (מו"ק כ"ח א') כו'. והנה ענין הלימוד שבג"ע אותה הלכה הוא באופן אחר לגמרי כי שם הוא רק השגה והתענגות באורות עליונים מא"ס ב"ה המתגלים בג"ע כמאחז"ל נהנין מזיו השכינה. וא"כ הלא אין ערך ויחס כלל הלכה של המחליף פרה כו' מה שאנו לומדים למטה למה שלמעלה בג"ע לומדים ענין המחליף פרה כו' ששם הוא רק השגות אוא"ס ב"ה. ומ"מ הרי ע"י הלימוד משנה זו בעוה"ז יזכה ג"כ ללמוד הלכה זו בגעה"ע. וה"ז כמו שמגרעין נצמח אח"כ אילן כו'. ולזאת נק' עסק התורה בשם זריעה וכן עסק המצות שע"י שמקיים המצות בגשמי' ממשיך תוס' אורות שמתגלים מאוא"ס ב"ה כמ"ש זורע צדקות ומצמיח ישועות כו' (בע"ה נהורין). אך כמו שזריעת הגרעין הוא בארץ כי בארץ יש כח הצומח להצמיח כו' כך הו"ע זריעת התומ"צ בארץ עליונה שהוא בחי' מל' סודכ"ד כי בה יש דוקא כח הצומח להצמיח מעסק התומ"צ בגשמיות התגלות אוא"ס כו' והיינו כי נעוץ תחב"ס דוקא. והנה גם כנ"י נק' ארץ כמ"ש (מלאכי ג') כי תהיו אתם ארץ חפץ. שבהם דוקא יש כח הצומח להצמיח ממצות גשמי' גילוי אורות עליונים כו'. כי למה נק' שמה ארץ שרצתה. בחי' רצוא והעלאה מלמטלמ"ע בבחי' בכל מאדך ליבטל לגמרי. וזהו כח הצומח שבה כו'. והנה ע"ז כתיב (תלים כ"ד א') לה' הארץ ומלואה. פי' הארץ היא מל' עצמה. ומלואה הוא בחי' כח הצומח שבה כו' הוא לה' שברשו

מאד

עלי עשור כו'. וכדי להבין מאמר זה נ"ל תחלה ענין עבודת הלוים בשיר כו' שנ"ל בשמחה דוקא. וכתיב (דברים כ"ח מ"ז) תחת אשר לא עבדת את הוי' אלקיך בשמחה. שעיקר העבודה נ"ל בשמחה דוקא. דלכאורה מה שייך עשיית המצוה לשמחה כו'. והענין דהנה באדם יש ב' בחי'. פנימיות הדמים והחיות. והילוניות הדמים והחיות. והנה כשאדם הוא בעצבות אזי הוא בבחי' כווץ שאין מתגלה הפנימי' כלל. רק הבחי' חילוניות. אבל כשהוא בשמחה אזי הוא התגלות עצמיות ופנימיות הדמים והחיות עד שלהבו פניו וכולו אדום מהדוה רבה. שהוא מרוב התגלות פנימיות הדמים. ונמצא שענין השמחה א"ז התחדשות גמור כ"א מה שהפנימיות הוא בבחי' העלם תצא לגילוי רב. והנה כן הוא בעבודת השי"ת יש ב' בחי'. א' הוא בבחי' חילוניות לבד דהיינו שעושה מצוה ומקיים רצוה"ע ב"ה. אבל אין בזה שום חיות ותענוג פנימי. ובחי' הב' שעושה המצוה בחיות ורשפי אש גדול לקיים רצוה"ע. וזהו התגלות הפנימיות. ונק' שמחה. והנה למעלה באלקות יש ג"כ חילוניות ופנימיות. חילוניות הוא מה שנמשך ומתפשט חיות מאוה"ס ב"ה להחיות העולמות. ופנימיות הוא אוה"ס כמו שהוא בעצמו שאינו מתפשט כלל למטה בעולמות הנבראים. והנה ע"י שהאדם עובד השי"ת בשמחה שהוא בפנימיות החיות והדוה רבה לקיים רצוה"ע ב"ה אזי באתעדל"ת אתעדל"ע שמעורר למעלה ג"כ כביכול בחי' שמחה להיות התגלות פנימיות אוה"ס ב"ה שאינו שייך כלל לחיות העולמות כו'. משא"כ כשאינו עובד את ה' בשמחה אזי אינו מעורר למעלה בחי' שמחה ונמשך רק בחי' החילוניות כו' כנ"ל. והנה ע"ז כתיב (יחזקאל א' כ"ו) כמראה אבן ספיר דמות כסא (כש"י הקוקים תחת כסה"כ) כמו שבאותו פנים שמסתכל במראה כן מתגלה לו פנים במראה וכו'. וכתיב (משלי כ"ז י"ט) כמים הפנים לפנים כו' כנודע. ובזה יובן הפסוק (שם י"ג ט') אור צדיקים ישמח ונר רשעים ידעך כו' דלכאורה איך שייך שמחה באור. והשתא א"ש דפי' אור צדיקים ישמח. היינו שהוא התגלות הפנימיות שזהו"ע השמחה. ועתה יובן ענין שיר הלוים שהי' בשמחה דוקא. היינו כדי להמשיך התגלות בחי' פנימיות אוה"ס ב"ה:

ד **ועפי"ז** יובן ג"כ מארז"ל כנור של בהמ"ק של שבעת נימין שהוא ז"מ עליונות לך הוי' הגדולה והגבורה והת"ת כו' אשר במדות עליונות מתלבש אוה"ס ב"ה ואיהו וחיוהי וגרמוהי חד כו'. ויש ב' בחי' חילוניות החיות ופנימיות החיות (ופנימי ז"א בעתיקא אחיד ותליא. ועי' במ"א סד"ה ענין ב' ירידות מענין מעלת פנימי' ז"א). והנה ידוע מארז"ל (תענית ג' ב') כשם שא"א לעולם בלא רוחות. ונת' במ"א שהוא ו"ק (ע"פ ויאמר משה וע"פ ועשית חג שבועות בהביאור). אך הוא רק בבחי' חילוניות. והעבודה הוא להמשיך התגלות פנימיות אוה"ס המלובש במדותיו ית'. והנה מה שעל ידי עבודת הלוים בבהמ"ק היו יכולים להמשיך התגלות הפנימיות הינו אלא נבחי' מדותיו ית'. וזהו"ע של שבעת נימין. אבן בימוהמ"ש יכולים להמשיך התגלות הפנימיות מבחי' שלמעלה מהמדות והוא בחי' בינה דאלי' אם הבנים. ובבינה יש ג"כ ב' בחי' כנ"ל. ופנימיות בינה הוא עת"י ממש כנודע דהתגלות עתיק בבינה דוקא (ועי' ע"פ לך לך) וז"ש (יחזקאל מ"ו א') בשער החצר הפנימית (בינה) הפונה קדים כו'. וזהו"ע של שמונת נימין. אבל לע"ל שהוא בעולם התחי' יהיו יכולים להמשיך התגלות הפנימיות מבחי' שלמעלה מעלה עוד יותר לאין קץ. והוא מבחי' הכ"ע וכ"ע בחי' אוה"ס ב"ה עצמו הסוכ"ע כו' אשר מבחי' זו יומשך ג"כ התגלות הפנימי' (והוא פנימי' ע"י שבמו"ס ועוד למעלה יותר כנודע ממ"ש ע"פ ונשא וגבה מאד כו'. ועי' בביאור דועתה יגדל נא בהגהות בענין הדר מלכותו. וע"פ מאמר הזהר ויש: ישכיל עבדי) והוא התגלות אוה"ס ממש מהותו ועצמותו ית' וזהו"ע של עשרת נימין (שהוא התגלות הפנימי' מכל הע"ס עילאין כו'). והכל יהי' נמשך על ידי כנור שהו"ע שמחה בפנימיות החיות ותענוג בקיום מצותיו ית' כנ"ל. ועתה יובן ג"כ איך עשרה מאמרות הם למעלה יותר מבחי' מאמר אחד. והענין כי מאמר אחד זהו בחי' מל' שמחי' כל העולמות כמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים. כי בבחי' מל' יש ג"כ כלול ע"ס הב"ד והג"ת שבמל'. וזהו במאמר אחד יכול להבראות שבאמת הי' יכול להבראות העולם על ידי מאמר אחד לבד שהוא רק מדת מלכותו ית' הממכ"ע. ומ"מ נבה"ע בעש"מ שהי' מאיר ומתגלה בעולם כל העש"מ בחי' עלי עשור כמ"ש בראשית ברא ות"א בקדמין ות"י בחוכמתא. בחי' חכמתו ורצונו. והיינו שכל הע"ס עליונות דאצי' היו מאירים בעולמות כו' וכמו שיהי' לע"ל בב"א (וכמ"ש בפע"ח שער השבת הובא בלקו"ת ר"פ שלח שמה שכעת ז"א דאצי' הי' אז עולם הבריאה). אך נ"ל דלפ"ז שנבה"ע בעש"מ הוא ממש כמו שיהי' לע"ל. א"כ איך הוא זה הלא לע"ל כתיב (ישעי' מ') ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר כו' וכתיב (שם נ"ב) כי עין בעין יראו כו'. וכתיב (שם ס"ו) כאשר השמים החדשים. וכתיב (שם ס') והלכו גוים לאורך כו'. שיהי' רק התגלות אלהותו ית' שאין עוד מלבדו. משא"כ עתה הלא ההסתר וההעלם גדול מאד גם בעולמות עליונים (בי"ע יהו"ת) וכש"כ למטה חשך גמור. והענין דהנה קודם הטא עה"ד הי' העולם באופן אחר לגמרי וכמארז"ל (ב"ר פי"א סי' ב') אור ז' הימים הי' מביט בו מסוף העולם ועד סופו. וכתיב (ישעי' נ"ב) ישכיל עבדי כו' מאד אותיות אדם כמו אדה"ר קודם החטא כמ"ש בגלגולים להאריז"ל. והיינו שאז היו העולמות מזוככים ומעולים יותר לאין קץ ממש כמו לע"ל. עד שעוה"ז הגשמי הי' כלי לגילוי אלהותו ית' וכמ"ש (בראשית ב' ט"ו) ויניחהו בג"ע לעבדה. שמה שעתה הוא קיבול שכר ואחר הגיהנם וכל ההזדככות וכה"ד אז תוכל הנשמה לבדה לבוא לג"ע ליהנות מזיו שכינה. ובשית"ב הי' אדה"ר בגוף גשמי בג"ע והי' נהנה מזיו שכינה כו' (כמו לע"ל וכל קרבי כו') וכעד"ז כל העולמות היו אז במדרגה עליונה יותר עד שבבריאה הי' איהו וגרמוהי חד כמו באצי'. ואצי' עוד למעלה יותר כמו בא"ת כו'. והיינו לפי שנבה"ע בעש"מ וכל העש"מ היו מאירים ומתגלים בעולמות כו'. ואחר הטא עה"ד נתקלקלו העולמות ונתגשמו בהגשמה אחר הגשמה עד שעוה"ז

הגשמי

אחד אחד. הוי' אחד) ואח"כ נתהוו בדרך פרט ע"י עש"מ שבחי' דבר הוי' כו':

ב ועתה צ"ל מדוע באמת לא נתהוו העולמות על ידי מאמר א' שהוא הכ"ע. והענין דהנה חכמה הוא כח מ"ה אין וביטול לגמרי בא"ס ב"ה ואם הי' ההתהוות על ידי מאמר א' דחכמה הי' רק אין וביטול ולא הי' יכול להיות שום התהוות יש כלל (כי חכמה בחי' מח'. והנה עד"מ באדם המח' מיוחד בעצם הנפש. אבל הדיבור יוצא לחוץ בבחי' נפרד. כעד"מ למעלה אם הי' כל ההתהוות על ידי מאמר אחד מח' הי' הכל בבחי' אחדות וביטול לגמרי. ולא הי' התהוות נפרדים כלל. וכמו שעלמדאתכ"ס שמקבל מבחי' מח' הוא ביטול בתכלית וכמו משה כי מן המים משיתהו כו' לכן ונחנו מ"ה כו' משא"כ עלמדאת"ג בחי' נפרד לפי שמקבל מבחי' דיבור. ולכן נתהוו אח"כ העולמות בדרך פרט על ידי עש"מ שמבחי' דיבור עליון כדי שיתהוו נפרדים (ויש חילופים ותמורות רל"א שערים שהו"ע מסכים וכמו ועד חילופי אתוון דמאמר אחד) ויהי' ביטול גם בהיש הנפרד שזהו תכלית המכוון) וכמו בשבת דלפי שאז העולמות מקבלים היותן מבחי' מח' הרי הכל בבחי' ביטול לגמרי ולכן אסור כל המלאכות ורק שביתה וביטול (כי ל"ט מלאכות החורש הזורע כו' הוא רק לברר בירורי נוגה היינו לברר מהיש ודבר נפרד כו'. וזהו בימי החול. אבל בשבת הוא העלי' עוד יותר היינו בבחי' יחו"ע ועי"כ א"ז נק' מלאכה כו'). ורק דלפי שהתהוותם ע"י עש"מ שמבחי' דבר הוי'. ע"כ בחיצוניות העולמות אין שום שינוי בהם בבחי' יש כמו שנתהוו ורק בפנימיות העולמות הוא הביטול גדול מאד לפי שמקבלים מבחי' מאמר אחד בחי' הכ"ע. וע"כ אם הי' התהוות העולמות בתחלה על ידי מאמר אחד שהוא הכ'. הי' בחי' אין וביטול לגמרי גם בחיצוניות העולמות ולא הי' שום התהוות יש כלל. ותכלית כוונת המאציל בברה"ע הוא להיות דירה בתחתונים דוקא שיתהוו עולמות בבחי' יש. ומ"מ יהי' אין ובטל כו'. וע"כ נתהוו העולמות תחלה בדרך כלל על ידי החכמה ואז הי' באמת אין ובטל. ואח"כ נתהוו על ידי עש"מ להיות בבחי' יש ודבר. ומ"מ הם בבחי' ביטול. ולפ"ז ענין שת"ח עוסקים בשניהם ש"ע. היינו להמשיך התגלות בחי' מאמר אחד. שהוא הכ"ע. בעש"מ כדי להיות בחי' יחו"ע וביטול למטה בעולמות הנבראים כמו למעלה באצי' כו' (וכמ"ש מי כעמך כישראל גוי אחד בארץ. להמשיך הביטול דמאמר אחד גם בארץ והו"ע דשת"ח כי אחר שנתהוו העולמות בבחי' פירוד על ידי עש"מ צריך אח"כ להמשיך התגלות אלקות שיהי' ביטול כי זה תכלית המכוון. וכמ"ש לע"ל ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה. הוא בחי' עלמדאתכ"ס מח' בחי' מאמר אחד יהי' בבחי' זה גילוי למטה):

והנה להבין ענין ת"ח שנק' בנאים על ידי התורה להמשיך התגלות מבחי' מאמר אחד. הענין דכתיב (משלי ח' ל') ואהי' אצלו אמון אומנא. וקאי על התורה כמ"ש במד"ר (ר"פ בראשית פ' ב') ובזהר (תרומה קס"א א') כמשל אומן שצריך לבנות בנין מצייר תחלה בדרך כלל על הלוח ואח"כ כשצריך לבנות בדרך פרט מסתכל בהלוח ובונה כו'. כך אורייתא היא כללא דכל העולמות ואסתכל באורייתא וברא עלמא. והענין כמ"ש (שמות כ' א') וידבר אלקים את כל הדברים האלה. שכל עשה"ד נאמרו בדיבור אחד. גם כל הדברים האלה קאי על כל התושב"כ ותושבע"פ. וכל שיתא אלפי שני דהוי עלמא וימוהמ"ש ותחה"מ ונו"ן אלפים יובלות כו'. שהכל הי' כלול בדיבור א' דאנכי ולא יהי' לך כו'. והיינו לפי שהתורה אלפים שנה קדמה לעולם שנמשכה מבחי' מח' אחת (הקדומה) הכוללת כל כ' השתלשלו' מרל"ד עד סוכ"ד הכל בסקירה אחת כמ"ש צופה ומביט כו' בבחי' הבטה א'. נמצא שהתורה היא בחי' אור כולל. וזהו וידבר כו' את כל הדברים האלה. ולכן כתיב (שם) וכל העם רואים כו' ואחז"ל (רש"י עפ"ז. ועי' מד"ש פי' ט') רואים את הנשמע ושומעים את הנראה. כמו עד"מ דהתחלקות הכחות ראי' ושמיעה הוא כאשר מתגלים הכחות בגוף ומתלבשים כל א' באבר מיוחד אליו. אבל כאשר כלולים בביטול בעצם הנפש הפשוטה כו' אין שם שום התחלקות כלל. וכמו"כ הנה כש"י נחלקו לי"ב שבטים שנמשכים מי"ב בקר. ויש בהם התחלקות. ראובן כי ראה ה' בחי' ראי' שנמשך מפני אהי' אותיות ראי'. ושמעון כי שמע ה' כו'. אבל כאשר נתגלה בחי' אור כולל דתורה שכולל כל ההשתלשלות בסקירה א'. אזי אין שם התחלקות כלל. לכן היו רואים הנשמע כו'. וזהו שהתורה נק' אומנא שעל ידה נמשך בנין העולם בבחי' היותר מעולה. והיינו שיהי' ההתגלות מבחי' מאמר אחד הכולל כל ההתחלקות דעש"מ. ולכן נק' התנאים בנאים כמאחז"ל (מקואות פ"ט מ"ו) של בנאים מאד א' כו'. וזהו"ע ורב שלום בניך. פי' ורב שלום הוא התחברות דאוא"ס עם העולמות שיהי' גילוי אלקות בעולמות ומזה נמשך ג"כ להיות ורב שלום ע"ד וגר זאב עם כבש (ישעי' י"א ו'). והיינו כי כאשר נמשך גילוי אלקות אזי גם הקליפות בטלים לגמרי. וזהו ורב שלום. שלום בפמש"ע ובפמש"ע:

ג והנה כ"ז הוא לפי' א'. שמאמר אחד הוא גבוה ולמעלה מעש"מ. אבל יש עוד פי' שעש"מ גבוהים למעלה יותר ממאמר אחד. וכן משמע מלשון המשנה למה נאמר בעש"מ כדי להפרע כו' וליתן שכר טוב כו' שנברא בעש"מ. משמע דעתה שנבה"ע בעש"מ העולם גבוה יותר מאלו נברא במאמר אחד. וכן משמע עוד דלכאורה קשה כיון שבאמת הי' יכול העולם להבראות במאמר א' ורק שנברא בעש"מ. א"כ איך יפרע מן הרשעים בטענה זו שמאבדים העולם שנברא בעש"מ כיון שבאמת הי' יכול להבראות במאמר אחד. אלא עכצ"ל דכשנברא העולם בעש"מ אז העולם גבוה יותר מאד מאלו הי' נברא במאמר אחד. והשתא א"ש קושיא הנ"ל דאעפ"י שהי' יכול לברוא העולם במאמר אחד מ"מ אז לא הי' העולם גבוה כ"כ משא"כ עתה שנבה"ע בעש"מ הוא במעלה ומדרגה יותר עליונה כו' ולכן כדי להפרע כו' וליתן שכר טוב כו' שנברא בעש"מ. ולהבין זה הנה ארז"ל (ערכין י"ג ב') כנור של בהמ"ק של שבעת נימין שנאמר שובע שמחות. ושל ימוהמ"ש של שמונה נימין שנאמר למנצח על השמינית. ושל לע"ל של עשרה נימין שנאמר בנבל עשור זמרו לו. וכתיב

עלי

להמשיך גילוי ע"ס בנה"א. ועי"ז נופל ממילא הקומה דנה"ב. וצ"ע כי איך אפשר להמשיך ע"ס קודם בירור נה"א כנ"ל באריכות. ואולי שיש כמה מדרגות באתהפכא כו' וצ"ע). והנה על ידי בירור נה"ב שהוא בחילא יתיר. ממשיכים עצמות אוא"ס כי לא אדם כו' ע"ד והחיות נושאות כו' ואז יוכל להיות מ"ת ג"כ התחברות מי אלה (כתר הכ'):

פרשה בהר

כי תבאו אל הארץ ושבתה הארץ כו'. צ"ל דמשמע מיד כי תבאו כו' יהי' שבתה. הלא שביתה ושבת הארץ הוא רק לאחר ו' שנים. גם צ"ל מה שא"י נק' ארץ כנען ורק שאח"כ נק' ארץ ישראל כו'. הנה כתיב (בראשית א') והארץ היתה תהו ובהו כו' ואחז"ל במד"ר (בראשית ר"פ ב' סי' ג') מתמיה ומשתומם. הלא שמים וארץ כאחד נבראו היינו במאמר אחד. ואעפ"כ עליונים חיים וקיימים נהני' וניזונין מזיו השכינה. ותחתונים מתים. ומה שמגיע להם גילוי זיו השכינה הוא אחר כל העבודה וההזדככות. משל למלך שקנה שני עבדים בשטר אחד. זה עשאו גבוה ונעלה מאד. וזה השפילו כו'. וזהו והארץ היתה תהו כו'. וע"ז כתיב כי תבאו אל הארץ אזי ושבתה כו' שהוא הנייחא מהתמהון והשתוממות הנ"ל. וצ"ל ענין זה מהו. הנה כתיב (תלים צ"ז) אור זרוע לצדיק. והו"ע עסק המצות שנק' בשם זריעה כמ"ש (בראשית כ"ו י"ב) ויזרע יצחק כו' ואיתא בהד"א (שה"ש פ"א) זרע צדקה שנאמר (הושע י') זרעו לכם לצדקה. וכדי להבין למה נק' עסק המצות בשם זריעה (בארץ עליונה) צ"ל תחלה ענין תפלה ותומ"צ. דלפעמים מצינו שעסק התומ"צ גדול יותר מהתפלה כמאחז"ל (פאה פ"א) ות"ת כנגד כולם. וכתיב (הושע ו' ו') כי חסד חפצתי ולא זבח. זבח הו"ע קרבנות ועכשיו תפלה במקום קרבנות ות"מ חסד חפצתי שהוא הצדקה שהיא כללות המצות ולא בזבח שהו"ע התפלה. ולפעמים מצינו להיפך שעסק התפלה גדול יותר כמאחז"ל (ברכות כ"א א') ולואי שיתפלל אדם כל היום כולו. והחסידים הראשונים היו שוהים ט' שעות ביום כו' (שם ל"ב ב'). הנה כתיב (ישעי' נ"ד י"ג) ורב שלום בניך ואחז"ל (ברכות ס"ד) א"ת בניך אלא בוניך אלו ת"ח שעוסקים בבנינו ש"ע. וצ"ל דעולם ל' זכר ובניך ל' נקבה. גם צ"ל כי ענין א"ת בניך כו' נדרש מן תיבת בניך שאחר ורב שלום שהוא מיותר. וא"כ אכתי תקשה שגם אם לא הי' נכתב תיבת בניך שאחר ורב שלום כ"א רק וכל בניך לימודי הוי' ורב שלום הייתי יכול ללמוד שת"ח מרבים שלום בעולם ולמה צריכים למדרשי' מן תיבת בניך שאחר ורב שלום. ולהבין כ"ז צ"ל המשנה (אבות פ"ה) בעש"מ נברא העולם והלא במאמר אחד יכול להבראות אלא כדי להפרע כו' וליתן שכר טוב כו'. והענין דהנה בתורה יש כלל ופרט. וכן בבריאת העולמות. שמתחלה נתהוו כל העולמות בדרך כלל ע"י מאמר אחד ואח"כ נתהוו בדרך פרט ע"י עש"מ. וצ"ל כיון שנתהוו בד"כ ע"י מאמר א' א"כ למה נתהוו בד"פ ע"י עש"מ ולמה לא נתהוו בד"פ ג"כ ע"י מאמר אחד. והנה ענין מאמר א' הוא מה שאחז"ל (ר"ה ל"ב א') בראשית נמי מאמר הוא (ולכן כתיב את השמים שכולל כל צבא השמים ואת הארץ כולל כל צבא הארץ. שבפרט נתהוו ע"י ט' מאמרות. אבל ע"י בראשית נמי מאמר הוא נתהוה הכל בדרך כלל). פי' בראשית הוא כת"י בחוכמתא והוא בחי' מח' עילאה. וזה נק' מאמר אחד. והיינו שהוא כולל כל העש"מ. דהנה למטה אנו רואים ההפרש שבין מח' לדיבור שמה שבדיבור צריך לדבר אותיות שעה שלימה. כשמחשב זה במח' יכול לחשוב כל הענין בזמן מועט. והיינו לפי שאותיות המח' הם כוללים. ר"ל שאות א' ממח' כולל כמה אותיות הדיבור. וע"כ כשמחשב כל הענין אינו משתהה אלא זמן מועט (כי במח' תופס השכל והשכ' בסקירה א'. ואח"כ בדיבור צריך לומר ע"י ריבוי התחלקות צירופי אותיות). וכן הוא למעלה שדיבור עליון הוא בבחי' פרט. משא"כ בחי' מח"ע (דאצי' בחי' חכ') היא בבחי' כלל שכולל כל הבחי' שבדיבור עליון. ובזהר (תצוה ק"פ ע"ב) נק' אתוון רברבין ואתוון זעירין. וזהו שבחול אנו אומרים הא"ב אל ברוך גדול דעה כו' שכל אות אינו אלא תיבה אחת. משא"כ בשבת אנו אומרים הא"ב אל אדון על כל המעשים. ברוך ומבורך כו'. שכל אות כולל חמשה או ד' תיבות. והיינו כי בשבת כתיב כי בו שבת. והפי' כי בחול ה"ה כביכול מדבר עש"מ ויאמר אלקים תדשא כו' תוצא נפש חי' כו' שהוא התפשטות עש"מ להחיות העולמות. אך בשבת הוא השביתה מבחי' דיבור והיינו שכל העש"מ מסתלקים ועולים ונכללים במקורם. אך א"כ הי' צ"ל העולם בטל. אלא שבשבת מקבלים כל העולמות השפעת חיותם מבחי' מח' עליונה שלמעלה מהדיבור כו'. וזהו כי בו שבת. וע"כ אומרים בשבת הא"ב אל אדון כו' לפי שמח"ע היא בחי' כוללת הכל כו'. משא"כ בחול שאז מקבלים כל העולמות מדיבור עליון עש"מ ע"כ אומרים הא"ב אל ברוך כנ"ל. ועד"ז יובן ענין מאמר אחד ועש"מ. כי עש"מ הוא מבחי' דבר ה' כו'. בחי' פרט. משא"כ מאמר אחד הוא בחי' חכ' מח"ע הכולל כל העש"מ (והיינו כמו שכל העש"מ נכללים בשורשם כו'). וזהו בראשית נמי מאמר כו' כי לגבי אוא"ס ב"ה הרי החכ' ג"כ בחי' מאמר לבד (ובטילה לגמרי כו') אבל הוא מאמר אחד הכולל כל העש"מ. שהוא למעלה אין קץ מעש"מ (כי כל המאמרות הם בבחי' יהו"ת יש כו'. משא"כ המאמר אחד דחכ"ע הוא בחי' אין וביטול לגמרי בא"ס ב"ה). וזהו הענין שמתחלה נתהוו כל העולמות בדרך כלל ע"י מאמר אחד שהוא החכ"ע (כי הנה כתיב כי לא מחשבותי מחשבותיכם (ישעי' נ"ה ח') שלמטה ממחשבת האדם לא יתהוה כלום. אבל למעלה הנה מבחי' מח' עליונה נתהוו כל העולמות בדרך כלל. ולכן גבי כל המאמרות כתיב ויאמר ובבראשית אין כתיב ויאמר כי הוא בחי' מח'. ומה שנק' מאמר אחד ע"ד

אתה

הנ"ל שיש מלאכים שהם מאכל לבהמה. בחי' מל' דאצי'. וזהו בהמה רבה דאכלה אלף טורין כו'. שהוא בירורי ניצוצי תהו הנתבררים ונכללים במל' דאצי'. וכ"ז הוא ע"י גילוי שעורה כנ"ל. וענין שעור ה' היינו כי בכלל נחלק אופן הגילוי לד' מהות שכינה ובפרט ידוע שאין כל א' דומה שבנתו לחבירו וזהו נודע בשערים בעלה כל חד לפושע"ד וזהו ג"כ שעורה שעור ה':

יא **והנה** כמו שיש מלאכים עליונים מניצוצי תהו שנפלו בבי"ע שהמה צריכים להתברר מבחי' יש לבחי' ביטול ממש (ע"ד היחוד באצי') והתבררותן הוא ע"י שעורה שעור ה'. היינו בחי' מל' דאצי' (היינו שמשם נלקח ההעלאה שלהם בבחי' ביטול והתכללות כנ"ל. וגם לפי שהם נכללים) שנק' מאכל בהמה. כמו"כ הוא ממש באדם שיש בו שתי נפשות נה"א ונה"ב. והנה"א ידוע שהיא חלק אלוה ממש וא"צ להתברר (ונק' בחי' אדם מבורר) ורק עיקר ירידת הנה"א היא לברר את הנה"ב שנפלה בשבה"כ בתחתית המדרגות עד שמוסכת האדם בתאות עוה"ז ולהיות יש ונפרד מאלקות ית' ולזאת הוא ירידת הנה"א לברר את נה"ב היינו לאתהפכא חשוכא כו' שלא להיות בנה"ב כ"א רצון ה' להיות בטל לאלקות מכל וכל. אך כדי להיות בחי' ביטול ואתהפכא בנה"ב זהו"ע שתים לפניה כי אין הדינין נמתקין אלא בשרשן (ר"ל בגילוי שרשן) וע"י שמזכירין את הנה"ב שרשו ומקורו מאין הוא נלקח בחי' שרפים ואופני הקודש ושם הוא רק בחי' ביטול בתכלית והשוי"ר כו' שור נוגח (וכשהי' עדיין כלול במקורו ושרשו הי' ג"כ בבחי' זו וזהו אמיתי' מהותו של נה"ב כידוע שבכל שרש הוא אמיתי' המהות (עי' בענין חומר וצורה) ורק אחר ירידתו ונפילתו קרה לו כאלה להיות נמשך אחר הגשמיות וא"כ זהו רק לבוש אצלו) עי"ז יתהפך גם הוא מהק"ל אחר כו'. וגם הנה התבוננות דהוי' אחד כו' יחו"ע שאין עוד כו' כמו עד שלא נבה"ע כו' זהו רק שייך לנה"א אבל הנה"ב מחמת גסותו והתעבותו לא יגיע לו שום התפעלות מזה. אך עיקר ההתפעלות בנה"ב הוא רק כשמשיג איך שהיש בטל והיינו כל ענין פסוד"ז סדר השתלשלות חיצוניות העולמות ופנימיות העולמות שהו"ע מלאכים כו' וכולם עושים באימה ויראה כו' ושרש ומקור התהוותן הוא רק בקול דברי אלקים כו' שה' ברא"ם כנ"ל באריכות עי"ז יתהפך כו' ויתפעל לבבו שלא להיות כ"א רצון לה' ולתורתו. וזהו"ע כפה"ע עומר שעורים שאז מתחילים לברר את הנה"ב על ידי שעורה שעור ה' כנ"ל. והנה ידוע שדוקא על ידי בירור נה"ב ממשיכים הגילוי ממקום עליון ונעלה ביותר. שהנה"א מצ"ע אינו יכול להגיע לבחי' זו. והוא ע"ד והחיות נושאות את הכסא. אעפ"י שהם בבחי' בהמה ונתבררים על ידי בחי' אדם מ"מ הם נושאים ומעלים את הכסא ובחי' כמרא"ד שעליו לבחי' כי לא אדם הוא היינו עצמותו ומהותו ית' אוא"ס ב"ה שלמעלה מעלה אין קץ מבחי' ע"ס וה"ע שהו"ע כמרא"ד כנ"ל והוא בחי' אנת הוא חד ולא בחושבן. והיינו כי באמת שרש המלאכים הוא מכלים דתהו שלמעלה מעלה מעולם התיקון. ורק שנפלו למטה. אכן על ידי הבירור שמתבררים בחילא יתיר והתגברות עצומה (ע"ד תהו) עי"ז מגיעים ומתקרבים לשרשן הנעלה בחי' כח"ב דתהו כו' וממשיכים משם הארת עצמות אוא"ס ב"ה דלמהתב"כ בע"ס דאצי'. וכמו"כ הוא ממש באדם שעל ידי בירור נה"ב בבחי' בכל מאדך וחילא יתיר ממשיך גילוי עצמות אוא"ס ב"ה שהוא למעלה מגדר השתלשלות השפי' להיות מאיר בח"ע וכל הע"ס:

יב **והנה** אחר ספה"ע שהו"ע בירור והעלאת הנה"ב בחילא יתיר בכל מאדך כו' אזי יכול להיות מ"ת. כי באמת מניעת גילוי אור התורה למטה הוא מפני ב' דברים. א' כשלא נתברר הרע עדיין לגמרי ולכן לא יוכל לשכון אור התורה שהוא חכמתו ורצונו ית' שהוא גילוי יחודו ית' ממש על נפש האדם. הב' מפני שח"ע היא ראשית השתלשלות ומסתיימת באצי' ואינה יכולה להתפשט ולהתגלות כ"כ למטה בגשמיות. אבל על ידי ספה"ע הרי נשלם ב' הענינים. א' שנתברר הרע דנה"ב. הב' שעל ידי בירור זה דנה"ב ממשיכים הגילוי מבחי' כי לא אדם הוא שהוא עצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מאצי' שיומשך ויתגלה בח"ע (ובבחי' כמרא"ד) ועל ידי כח גילוי זה יוכל להיות התפשטות והתגלות ח"ע למטה מטה ממש כמו למעלה באצי'. וזהו"ע התחברות דמי ואלה בתומ"צ. כי אלה הוא מצד שרשה בחכ"ע והחכמה מאין כו' ולכן נק' אלה גילוי מההעלם. ובחי' מי הוא כמארז"ל (זה"ג י"א סע"א) אנכי מי שאנכי בחי' כ"ע שנק' מי לשון העלם שדכ"ם כו' (עי' בביאור ע"פ יגדל בענין אד' מי כו'). ועל ידי התחברות וגילוי מי באלה יוכל להיות מ"ת שהוא גילוי חכמתו ורצונו ית' למטה ממש. וזהו וספרתם לכם ממחרת השבת המשכות והתגלות ע"ס עליונות דאצי' ממש על נה"א וראשיתן הוא הח"ע גילוי יחודו ית' בחי' ביטול אמיתי. הנה המשכה זו אחר ספה"ע. וזהו מיום הביאכם את עומר כו'. וי"ל פי' ממחרת השבת כי שבת בינה וממחרת השבת הוא בחי' הח"ע. והנה הגילוי הוא רק להמשיך ח"ע כי בינה מקננא בכורסיא והכ' באצי' ולכן כדי להמשיך התורה ממחרת השבת הוא מיום הביאכם את עומר כו':

קיצור. ענין התומ"צ להמשיך גילוי ע"ס דאצי' למטה בבי"ע בהתגלות ממש וגם על נפש האדם וע"ז יתפרש הפסוק נעשה אדם כו'. וי"ל תחלה שלימות הנה"א התחברות מי אלה מוחא וליבא כהדא כו' וזהו ילימ"ל (על ידי נגלה ט' ממה"ת. בכל השנה על ידי תפלה והתעוררות ר"ר) שעי"ז וראו מי ברא אלה בשמים וארץ שלא יסתירו כלל קבלת היותן מאין ליש כו'. והיינו על ידי התחברות מי אלה באצי' גילוי ח"ע ואוא"ס ב"ה שו"ק ט' וגילוי יחו"ע ביחו"ת כו'. ואח"כ צ"ל ענין כפה"ע לברר הנה"ב. על ידי שעורה שעור ה' התבוננות במקור התהוות שרק האדם. וא"כ היש בטל. וזהו ג"כ ענין שתים לפניה (והיינו שעל ידי התחברות מי אלה בנה"א. שלימות. אז יוכל להיות ענין כפה"ע בירור נה"ב כו' כבזה קש כו'. ועי' ע"פ ענה דודי ט' דשם מבואר ענין זה קש להמשיך

מתנהגים ע"פ חכמה כנ"ל אזי מהמדות לבד יכול להיות גסות ויש שזהו בחי' המן. אבל ביצימ"צ שהמדות מתנהגים ע"פ חכמה ושכל. שכפי שמתבונן ומשיג במוחו כך היא המדה בלב אזי המדות הם בבחי' ביטול. כי מצד גילוי מוחין נמשך הביטול. כי שרש הביטול הוא בחכ"ע כח מ"ה וכמו"כ למטה כשהשכל והשגה מאיר במדות הלב אזי המדות הם בבחי' ביטול ממש. ולכן עגות מצות דוקא. ובזה יובן ג"כ מה שהי' ביצימ"צ אותות ומופתים הרבה. והיינו כמשנת"ל שע"י החיבור דמי ואלה בנש"י נעשה התחברות מי ואלה בכל העולמות עד שמים וארץ שלפנינו הגשמיים לא הסתירו כלל האלקות המהוה אותן בכל רגע כנ"ל. וע"כ אין יכול להיות טבע כלל. כי הטבע הוא בחי' לבוש המסתיר אלקות. וזהו טבע לשון טובעו בים סוף להיות נראה עולם כמנהגו כו'. ושרש בחי' הטבע הוא שם אלקים בגימט' הטבע. שהוא המסתיר על בחי' שם הוי' בבי"ע. אבל ע"י התחברות מי ואלה הרי אין יכול להיות שום הסתר על אלקות עד שלא הי' טבע כלל. והנה ידוע בענין המועדים שהוא המשכה כללית בעבודת ה' בכל השנה. כל א' בבחי' בפ"ע. ובפסח נמשך הכח על כל השנה להיות יצימ"צ בכל יום שהוא לידת המדות מי ברא אלה. והיינו ע"י התעוררות ר"ר דוקא כנ"ל בענין התפלה. והנה מכ"ז יובן ענין יצימ"צ שהוא ע"י שנגלה עליהם ממה"מ כו' הוא רק לנה"א בלבד. שיהי' התחברות דמי ואלה בנה"א אבל לא לנה"ב והרע דנה"ב עדיין בתקפו. דהנה כל ענין הגילוי הנ"ל דבחי' ממה"מ הוא למעלה במל' דאצי' כנש"י מקור כל נש"י כמ"ש (שמות י"ב כ"ג) ופסח ה' על הפתח. אך כתיב (דברים ל"ב ט') יעקב חבל נחלתו וכמו החבל כשמנענעים ראשו הא' שלמעלה מתנענע מאליו ראשו הב' שלמטה. כך ע"י שנגלה ממה"מ הקב"ה במל' דאצי' אזי ממילא הי' הגילוי בכאו"א מישראל למטה להיות יצימ"צ מי ברא אלה כנ"ל. וע"כ עיקר הגילוי הגדול הוא רק לנה"א. אבל הנה"ב אינו שייך בבחי' זו כלל (כי שרש המשכתו הוא משמרי אופנים) עד שלא הי' מאיר בו גילוי הנ"ל. וע"כ הרע דנה"ב הי' עדיין בתקפו ולא נתברר כלל ולכן כתיב כי בחפזון יצאת ממצרים וכתיב כי ברח העם והוא כנ"ל:

י **והנה** תכלית המכוון דיצימ"צ שהו"ע יחוד וחיבור ב' הבחי' דמי ואלה בכאו"א מישראל הוא כדי להיות אח"כ מ"ת וכמאמר המדרש ואלה שמות בנ"י בזכות מי הם עומדים בזכות אלה העדות כו'. וענין מ"ת הוא גילוי חכמתו ורצונו אלו כשרות ואלו טריפות הכל הוא רצוה"ע ב"ה הנמשך ומתלבש בחכמתו ית' שהיא התורה וע"י התקשרות חכמתו ושכלו בחכמת התורה תהיה החכמה דנה"א בבחי' כלי ממש לגילוי ח"ע כנ"ל. וכן כל הבחי' דנה"א יהיו בבחי' כלים ממש לגילוי ע"ס עליונות ע"י תומ"צ. וע"כ א"א להיות מ"ת תומ"י אחר יצימ"צ שהוא רק יצימ"צ דנה"א אבל הרע דנה"ב עדיין בתקפו כי לא יגורך רע כנ"ל. וע"כ צ"ל באמצע ספה"ע. שהוא בירור דנה"ב לאתהפכא מחשוכא לנהורא ממש. כי העומר הוא עומר שעורים מאכל בהמה (רע"מ אמור צ"ה סע"א). והנה ידוע דמלאכים וחיות הקדש נק' בהמות כמ"ש (מלכים א' ז' כ"ה) שני עשר בקר שלשה פונים צפונה כו' וכתיב (יחזקאל א' יו"ד) פני אריה אל הימין כו'. והיינו שאין להם דעת באלקות. ואעפ"י דכתיב (שם) ודמות פניהם פני אדם ה"ז אדם שבבהמה. וכמו שהנה"ב נק' בהמה בלא דעת לגבי נה"א. אעפ"י שגם הנה"ב משכלת ומתבוננת (ועי' בד"ה ששת ימים הא' שבלקו"ת בהג"ה שדעת דתהו נפל בשנה"ב) מ"מ כל השגתה אינה נחשב כלום לגבי דעת והשגת נה"א ממש והשכלתה והשגתה נק' אדם שבבהמה. אבל לגבי בחי' אדם ממש נקרא הנה"ב בשם בהמה ממש. וכעד"ז יובן למעלה במלאכים אעפ"י שודאי יש בהם דעת גדול. ומשיגים איך שהוא קדוש ומובדל והכל כלא כו'. מ"מ ה"ז אדם שבבהמה. אבל לגבי ד"ע דבחי' ועהכ"ס דמות כמרא"א שהוא בחי' יחו"ע ממש אין עוד מלבדו. אין נחשב השגתם לכלום וכבהמות בלא דעת יחשבו. והנה שעורה הוא שעור ה' (זהר בלק קפ"ה ב') והוא מאכל לבהמות הנ"ל והיינו שכל עיקר היותם של המלאכים הביטול דשרפים מה שעומדים באימה ויראה ממש והתפעלות שלהם בכלות הנפש. הכל נמשך הוא מהשגתם בבחי' שעורה שעור ה' בה' בראם. שהוא מקור התהוותם מאין ליש. והיינו שמשיגים איך שהוא רק הארה קטנה מאד ונקרא ה' אתא קלילא דלית בה ממשא כי יש הבל המתלבש באותיות כו' ובאות ה' ההבל זוטר מאד. ובחי' זו היא מקור כל ההתהוות עולמות עד אין קץ ותכלית. אבל מהותו ועצמותו ית' אינו שייך לעלמין (כי בחי' מל' הוא סוכ"ע וממכ"ע כמאמר אדון עוזנו שהוא מל' דאצי' עצמו בחי' סוכ"ע וכתיב מלכות כל עולמים ממכ"ע והיינו בחי' שערות דנוק'. ועי' בד"ה והניף ידו על הנהר בס"פ צו בתחלת המאמר. ובד"ה ונקדשתי בהג"ה). ומפני זה עומדים באימה ויראה והאופנים ברעש גדול. וזעות מחיל כסא כו'. וזהו"ע שעורה שעור ה' שהוא מאכל בהמה ר"ל המלאכים שנק' בהמות כנ"ל (ועי' ר"פ צו בד"ה ואכלתם אכול). והנה איתא בזה"ק (ח"א י"ח ב'. ח"ג קפ"ט א') שיש מלאכים שהם בחי' מאכל לבהמה רבה ונק' מיכלא דהוא בעירא. והנה יש ב' בחי' מלאכים כמאמר יוצר משרתים ואשר משרתיו. כי יש מלאכים עליונים מאד אשר עוד נפשם בגופם משימ"ב חיים וקיימים מאז ועד עתה שלא יצאו מגדרי הגוף לעולם. וכל השגתם בבחי' שעורה שעור ה' שמזה נמשך הביטול ויראה הוא מותפס ומוגבל בכלי השגתם. וכך הביטול הוא מוגבל בכלי. והם הנק' אשר משרתיו. אכן יש מלאכים עליונים. אשר בכ"י כשמשיגים במקור היותן שעורה הנ"ל שהוא הארה ובטל כו'. אזי הם נשרפים ונבטלים ונכללים באוא"ס ב"ה בבחי' אין ואפס ממש. עד שנאבד מהותן ממש. בא"ס ב"ה. והם נצוצי תהו הצריכים להתברר כו'. והנה מקום התכללותן הוא במל' דאצי' שלשם נתכלל כל בחי' העלאת מ"נ. וזהו"ע יוצר משרתים (וע"ז ארז"ל (סנהדרין ל"ח) הושיט הקב"ה אצבעו הקטנה ושרפן כו' שהוא בחי' מל' שעורה). וזהו"ע המבואר בזה"ק

הנ"ל

שלמטה אין. כבי"ע יהו"ת. (והיינו שמלך הוב' אורות בז"א נעשה יחוד זו"נ כמ"ש בזהר פ' ויקהל (קפ"א ע"א) אתגהרא בגין שמבה ובתוקפא דנהו"ע. ועי' במ"א בפי' מאמר זה. וג' שהו"ע בילוב אד' בהוי' להיות גילוי יהו"ע ממש למטה) ואה"כ יהי' התגלות אלהותו ית' בעוה"ז הגשמי' איך שמהוה בכל רגע מאין ליש ובשמי' וארץ לא יסתירו כלל קבלת היותן כו'. וזהו מאה"ז כיון דהמליכתי' כו' לד' סטרין שזהו"ע אחד גילוי אלופו ש"ע בו"ק ומל' כו' כנ"ל. וזהו מי ואלה שבשמים וארץ. כי א"ס ב"ה שלמעלה מהמדות בחי' כוכ"ע נק' מי ומדות נק' אלה כנ"ל. וכן יהו"ע בחי' כוכ"ע דבי"ע נק' מי (וכמ"ש במ"א ע"פ לשבתי בד"ע כוכ"ע כי ז"א נק' הקב"ה) ויהו"ת התגלות יש ובטל נק' אלה. וכן אלקות המהוה מאין ליש גשמי (מל' דמל' דעשי' שבתוכה הא' הקו) מוסתר ונק' מי. והתגלות העולם ליש בפני עצמו נק' אלה. וע"י התחברות דמי ואלה בא"י נעשה אח"כ התחברות דמי ואלה בבי"ע ובעוה"ז הגשמי. ולהיות התחברות דמי ואלה בא"י שה"ע עצמה נמשכת בגילוי במדות הוא ע"י התחברות דמי ואלה בנש"י שהתבוננות שבמוחו יומשך לידי גילוי בלב במדות אהוי"ר (עי' ביאור ע"פ משה ידבר. הנה יש עי"מ ומיום א' דפסח בחי' לידה עד יום שבועות כל מ"ע ימי הספי' הוא המשכת מוחין דיניקה שהמשכה זו היא מנה"י דאו"א שנעשו מוחין לז"א. וזהו"ע חיבור מי ואלה למעלה בא"י ע"י חיבור מי ואלה בנש"י. אך מוחין אלו שייכים למדות עי' סידור שער התפילין. והגילוי במל' רק ע"ד יהו"ת. ולכן ב' בחי' מחולקות א"י ובי"ע. אך להיות המשכה מעצמות ג"ר במדות להיות יחוד זו"נ ממש בי"ע כמו א"י זהו ע"י מ"ת דוקא כמ"ש בדרוש משה ידבר. אך החכמה מסתיימת בא"י וכדי להיות המשכה בבי"ע הוא ע"י גילוי אור הכ"ע עתיק כו'. ועי' בת"א פ' לך לך כו'. ולכן ע"י ספה"ע בירור נה"ב ממשיכים כי לא אדם. עי' סוף הדרוש. וזהו התחברות מי אלה בתומ"צ ר"ל כתר והו"ב כו'). וזהו מאמר המדרש אלה תולדות כו' בזכות מי הם עומדין כו' להיות גילוי מי באלה כנ"ל. בזכות ואלה שמות בנ"י:

ח **ועתה** נבוא לענין מצרים מיצר מי. דהנה ידוע שלהיות המשכת המוחין מן הראש ללב היינו שההשגה וההתבוננות שבמוחו בגדולת א"ס ב"ה יומשך להיות מדה בלב אהבה או יראה הוא ע"י אמצעות הגרון דוקא. לפי שהוא מפסיק בין מוח ללב ועל ידו עובר ונמשך שפע המשכת השכל ללב כי בגרון יש קנה. ובקנה יש גידים דקים מאד וע"י אותם הגידים נמשך שפע יסוד המים ולחלוחית המוח ללב (ועי' בתו"א פ' וארא בביאור דלכן אמור) וכדי שהשכל יתהפך למהות מדה. והיינו המשכת המוחין ללב הוא דרך הגרון דוקא כנ"ל. והנה במיצר הגרון שם הוא מקום פרעה וג' שריו. כידוע דשר המשקים ושר האופים ושר הטבחים הם שלשה אלה קנה ושט ורידין. ופרעה עומד כנגדן בעורף. והנה כשעובר המשכת השכל וההתבוננות בא"ס ב"ה איך שבולא כלא כו' דרך מיצר הגרון לבוא ללב להתהפך למהות מדה באהבה להכלל ולהבטל כו' או למהות מדת היראה ופחד כו'. אזי פרעה וג' שריו שהם במיצר הגרון הם מעכבים שפע השכל ומוחין להיות מונח ומעוכב בגרון שלא להיות שום גילוי מדה בלב. וזהו"ע מצרים מיצר מי פי' במיצר ומעכב בחי' מי להיות מונח במיצר הגרון דוקא שלא לבוא ללב כנ"ל היינו שאף שבמוחו יבין איך שהוי' אחד והכל כל"ח ובטלים במציאות ממש נגדו ית' אשר ע"כ יאתה להדבק ולהבטל אליו ולא למדותיו במס"נ ממש. מ"מ לבו כלב האבן ולא נתפעל מזה כלל. והיינו לפי שהמוחין וההתבוננות מעוכבים ומונחים עדיין במיצר הגרון ולא באו לגילוי בלב כלל. וזהו לסיבת פרעה וג' שריו העומדים במיצר הגרון ואוחז במוחין שלא להיות לידת המדות (ולמעלה הוא שלא יהי' המשכת המוחין בז"א ואז גוים מרקדין בהיכלו כו'). והגורם לזה הוא מה שממשיכים א"ע בתאות עוה"ז ורצונות זרות שזהו גרמא בניזקין להיות העיכוב ע"י פרעה וג' שריו. ונמצא פי' ענין מצרים מיצר מי ההפוך ממש מבחי' מי ברא אלה שהוא התחברות מוחא וליבא כהדא מי ואלה. אלא להפסיק בין בחי' מי לאלה. שאעפ"י שהמוחין באלקות מ"מ המדות יהיו מלובשים בעניני עוה"ז ותאותיה וממילא יהי' הפירוד בין בחי' מי אלה בכל העולמות היינו שלא יומשך תוס' אור מא"ס ב"ה במדות עליונות דא"י ולא יהי' גילוי בחי' יהו"ע למטה בבי"ע שהוא ג"כ מי אלה עד שבמים וארץ שלנו יסתירו לגמרי על קבלת היותן להיות נראה עולם כמנהגו נוהג כנ"ל:

ט **והנה** כדי להיות יצי"מ (שבחי' מי יבוא לגילוי באלה למטה באדם תחלה ואח"כ בכל העולמות) הוא ע"י שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה וגאלם. כי כתם מלך הוא מ"ש מלכות כ"ע שהוא התפשטות אלקות להיות עולמות. אבל ממה"מ הוא בחי' מל' דא"ס ב"ה שלמעלה מעלה מסדר כל ההשתלשלות (למעלה מבחי' ז"ת דע"י המלובשים בא"א שהוא בכלל שרש הנאצלים. אבל מל' דא"ס הוא ג"ר דע"י בחי' התחונה שבמאציל ובחי' זו דבוק וכלול עדיין במאציל עצמו ית' בחי' א"ק. וז"ש מלכותך". ועי' מזה בד"ה קול דודי ובסידור ד"ה שבת ימים הב' בענין כימי נאתך כו') ונתגלה הארה עליונה זו בכאו"א מישראל (אעפ"י שהיו במצרים ומושקעים במ"ע שע"ע מ"מ לגבי הארה גבוה זו כחשכה כו'. ועי' בסידור בד"ה והגדת. ואעפ"י בשם נזכר על בחי' ג"ר דאצי' י"ל שהכל א' ממש עדמ"ש בביאור דשוש אשים דפנימיות אבא פנימי' ע"י ומובן מלשון הסידור ג"כ) להאיר את החשך דחומר הגוף כו' להיות לידת המדות בלב (באה"ר ויר"ע) ולהסיר ההסתר דפרעה וג' שריו כנ"ל (כי מגילוי הארה זו באו לבחי' יר"ע וביטול במציאות ממש כמ"ש בלקו"ת בד"ה מלה זו ובד"ה שבת ימים ואה"כ ממילא נעקר יצה"ר מלבם) אלא להיות מי ברא אלה כו'. וזהו מ"ש (במדבר ט"ו מ"א) אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ להיות לכם לאלקים. אלקים הוא ב' תיבות מי אלה היינו התחברות דב' הבחי'. שמהשכל וההתבוננות שבמוחו יהי' לידת המדות בלב ולכן כתיב (שמות י"ב ל"ט) ויאפו כו' עוגות מצות כי לא חמץ כי גורשו ממצרים. דהנה החמץ הוא הגבהה והתנשאות בחי' גסות ויש שזהו מקור לכל מיני רע ה"י. והיינו כשהיו ישראל במצרים מיצר מי והמדות היו

מתנהגים

איך בשמים ובשמי השמים כו׳ הארץ וכל אשר עליה כו׳ כולם מקטן ועד גדול חיותם וקיומם אינו אלא מדבר ה׳ המלובש בהם משית״ב ואילו יצוייר סילוקו רגע היו מתבטלים ממש וזהו״ע מי ברא אלה להיות התחברות ב׳ השמות דמי ואלה ככ״ל עד ששמים וארץ גשמיים לא יסתירו כלל קבלת חיותם כו׳. (והנה בבריאה י״ל דפי׳ אלה המדות עליונות שמהם התהוות העולמות כמ״ש ששת ימים כו׳ ומ״י הוא בחי׳ א״ע שאין עוד מלבדו ולמעה אין יהו״ע. זהו אין מושג כלל ולכן נקרא מ״י). והנה כמו שמצינו ענין יש מאין מן הנבראים לבורא כו׳ כמו״כ יש ענין יש מאין למעלה יותר והוא מ״ש והחכמה מאין תמצא (איוב כ״ח י״ב). כי הנה המדות עליונות ז״א דאצי׳ נמשכים מן החו״ב דרך עו״ע. ועי׳ בסידור בד״ה עבדים כו׳ בענין עיבור ז״א באימא. וכן הדיבור בחי׳ מל׳ מן המדות. אבן התהוות החכ״ע מהמאציל העליון א״ס ב״ה אינו דרך השתלשלות כ״א יש מאין ממש. כי הכ״ע היא בחי׳ גילוי כמ״ש ונהר יוצא מעדן כו׳ שהמשכת חכ״ע נמשכת בגעה״ע בהשגות הנשמות ממש יושבין ונהנין מזיו כו׳. וה״ז בחי׳ גילוי. והנה א״ס ב״ה למחתב״כ למעלה מעלה מגדר גילוי והשגה ואינו גילוי כלל והיינו שהוא אחד פשוט בתה״פ בלי יש שום הגבלה כלל ובלי מ״ה ממש משא״כ החכמה ולכן ונהר יוצא כו׳ ע״כ התהוות חכ״ע מא״ס ב״ה שלמעלה מגילוי והשגה הוא יש מאין ממש ע״ד הנ״ל.והנה א״ס ב״ה מקור ההתהוות נקרא מי. אנכי מי שאנכי. והכ״ע נק׳ אלה ל׳ התגלות ראשית ההשתלשלות:

ז **והנה** ע״ז ארז״ל ברבות ר״פ ויקהל (פמ״ה סי׳ ב׳) ע״פ שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. בזכות מי נבראו אלה תולדות כו׳ ובזכות מי הן עומדין. בזכות אלה שמות בנ״י. ואלה בזכות מי הן עומדין בזכות אלה העדות והחוקים כו׳ עכ״ל המדרש. נמצא מבואר שיש ג׳ בחי׳ מי אלה. בשמים וארץ. ובנש״י. ובתומ״צ. והתחברות מי ואלה שבשמים וארץ הוא תלוי ועומד בהתחברות דמי ואלה בנש״י כמובן מלשון המדרש. ולהבין מהו ענין מי ואלה בנש״י נ״ל זה מענין המלאכים שגם בהם יש ב׳ הבחי׳ דמי ואלה. והו״ע שרפים ואופנים. דהנה שרפים אומרים קדוש בלא רעש כמאמר להקדים ליוצרם בנחת כו׳ ואופנים אומרים ברוך ברעש גדול. והענין כי שרפים הם בעולם הבריאה וידוע דבינה מקננא בכורסייא שהוא עולם הבריאה. והיינו שהעיקר אצלם ההתבוננות והשגה בא״ס ב״ה איך שהוא קדוש ומובדל כו׳. וההשגה בהם היא בבחי׳ גדלות מאד כי כמו שהמוח הגשמי הוא כלי שישכון בתוכו גילוי כח השכ׳ והשכל של הנפש. כך ממש עולם הבריאה הוא בבחי׳ מוחין שיהי׳ בהם גדלות ההשגה בא״ס ב״ה. והנה ידוע דכל עיקר הביטול הוא מצד המוחין. וע״כ בשרפים שהמוחין בבחי׳ גדלות מאד יש ביטול ביותר ולכן אין המדות מתגלים כלל רק כלולים ובטלים באור השגתם התופף עליהם בתוקף הגדלות ולכן אומרים קדוש בלא רעש כלל רק עומדים ביראה כו׳ ביטול. והנה ההתבוננות וההשגה שהוא מצד גילוי אור הבינה בבריאה נק׳ מי כידוע דמי הוא בינה (ועי׳ בפרדס בעה״כ ערך מי). ואופנים הם בעולם היצירה ושית ספירין מקננין ביצירה ונק׳ עלמדאת״ג וע״כ העיקר אצלם התגלות המדות בהתפעלות חזקה ורעש גדול מאד באהוי״ר כו׳. ואף שיש בהם ג״כ מוחין והשגה שמהם נמשכים המדות. אך המוחין הוא רק כפי קיום והיות של המדה ונק׳ מוחין שבמדות וע״כ המדות מתגלים. והנה התגלות המדות דאופנים ברעש גדול שהוא מצד שית ספירין ו״ק המאירים ביצירה נק׳ אלה כי אלה הוא ל׳ התגלות וגם חשבון ל״ו וששה מדות הכלולים מוי״ו הוא בחשבון אלה. והנה כמו שבדרך כלל מדרגת השרפים בבחי׳ מי ומדרגת האופנים בבחי׳ אלה. כעד״ז בפרט יש בכאו״א מישראל ב׳ הבחי׳ דמי ואלה. דההתבוננות שבמוחו מה שמתבוננים ומשיגים בא״ס ב״ה איך שהוי׳ אחד וכולא קמי׳ כלא״ח זה נק׳ מי גימט׳ המשים שע״ב. וכשההתבוננות שבמוחו נמשכים לידי גילוי בלב להיות מזה הולדת המדות אהוי״ר זה נק׳ אלה. והנה עיקר האדם הוא המדות שלו שהם מנהיגים אותו ע״פ רוב. ולכן נ״ל מי ברא אלה שההתבוננות שבמוחו יומשכו לידי גילוי בלב. וזהו כל עיקר ענין התפלה להיות גילוי מי באלה שמהתבוננות יבוא לגילוי המדות אהוי״ר. כי בתפלה יש ג׳ מיני פסוקים. יש פסוקים שמדברים בעניני התבוננות המעוררים אהבת ה׳ וזהו בחי׳ אברהם. ויש פסוקים שמדברים בעניני התבוננות המעוררים יראת ה׳ בחי׳ יצחק. ויש פסוקים המעוררים ר״ר על נפשו כמו אלקי עולם ברחמיך הרבים רחם עלינו כו׳ ולא נבוש כו׳ בחי׳ יעקב. והיינו כאשר מתבונן במוחו בכל מיני התבוננות ולא נולד מזה שום גילוי מדה בלב אלא כל ההתבוננות הוא רק במוח לבד ואינו נוגע ללב והיינו מפני שנתאמת אצלו ישות העולם וע״ז הוא מעורר ר״ר על נפשו וזהו ולא נבוש כי בצאת הנשמה מהגוף ותראה האמת איך שהכל כלא כו׳ יהי׳ הבושה גדולה מאד על שנתאמת אצלו ישות העולם. וזהו בחי׳ יעקב המעורר ר״ר עליונים. ואז יכול להיות הולדת המדות בלב אהוי״ר. וזהו כה אמר ה׳ ליעקב אשר פדה את אברהם (ישעי׳ כ״ט כ״ב). ונמצא ענין התפלה הוא התעוררות רחמים שמהתבוננות שבמוחו יומשך מדת האהבה בלב להתלהב ולהתלהט באור ה׳. וזהו״ע התחברות מי ואלה בנש״י. והנה על ידי התחברות דמי ואלה בנש״י עי״ז נעשה התחברות מי ואלה בעולמות. והענין כמארז״ל (ברכות י״ג ב׳) כיון דאמליכתי׳ למעלה ולמטה ולד׳ סטרין תו לא צריכת. דהנה כמו שיש למטה ו״ק גשמיי׳ מעומ״ע כו׳. כמו״כ יש שרש לזה ו״ק רוחניי׳ (עד״מ בחי׳ אה״ר דפני ארי׳ זהו״ע דרום) עד למעלה מעלה במדות עליונות ו״ק דאצי׳ לך הוי׳ הגדולה והגבורה כו׳ (והנה במדות עליונות מלובש בהם אוא״ס ב״ה כפי הקצוב ע״פ קו המדה בחי׳ רוח ונפש דאבא ככ״ל). והנה כדי להמשיך התגלות אלהותו ית׳ בעוה״ז הגשמי ממש להיות וראו מי ברא אלה איך ששמים וארץ מתהוים בכל רגע מאין ליש ולא יסתירו כלל. שזהו מצד התגלות אלקותו ית׳ בעוה״ז הגשמי. צריך להמשיך תחלה התגלות אור אין סוף ב״ה במדות עליונות שרש הו״ק רוחניים וגשמיים (היינו תוס׳ אור וגילוי א״ס ב״ה להיות מאיר בגילוי רב לא כפי הקצוב. ועי׳ ביאור דשבת שבתון בתחלתו בשם הקדמת פע״ח) ואח״כ יהי׳ מזה גילוי אא״ס ב״ה למטה בעולמות בי״ע היינו גילוי יהו״ע איך

שלמטה

בעולמות. א' מה שדרך השתלשלות. והב' שאינו דרך השתלשלות כלל וכלל. והנה דרך השתלשלות הוא יש מיש או עו"ע ושאינו דרך השתלשלות הוא יש מאין. ויובן ענין השתלשלות בנפש האדם מהשתלשלות הכחות זמ"ז ועפ"ז נבין ענין השתלשלות למעלה בעולמות. דהנה המדות נולדים ונמשכים מהשכל וכמו שאנו רואים בחוש כאשר א' מעמיק ומייגע שכלו באיזו השכלה גשמי' יש לו כח המוסף לזו ההשכלה. והיינו כיון שהתקשרות שכלו הוא בזו ההשכלה ממילא נולדים ונמשכים המדות בלב לחשוק בזו ההשכלה. וכמו"כ גם בעבודת ה'. שמהרחבת ההתבוננות והעמקת הדעת באלקות יומשך מזה מדה בלב אהבת ה' או יראה. לפי ההתבוננות. ולכן כתב בתורה ואהבת כו' שהוא צווי על אהבה ולכאורה זהו דבר המסור ללב ואיך שייך צווי ע"ז. אך התחלה כתיב שמע ישראל. שהוא התבוננות. והיינו שמהתבוננות מוכרח להתמשך מדה בלב. והנה מה שהמדות נמשכים מהשכל א"ז התהוות חדשה כי גם קודם שנרגש המדה בלב אלא מוחו הי' ממולא מן גדלות ההתבוננות אז היתה ג"כ מציאות מדה אלא שהיתה בהתכללות בשכל. וענין ההתכללות בשכל היינו שהיתה בהעלם ודקות ואז היתה מתאחדת במהות השכל עד שלא נרגש שום מציאות מדה כלל. ואח"כ יצאה ונמשכה המדה מן העלם שלה והתכללותה במהות שכל להתגלות בלב במהות מדה ממש (היינו בהסתלקות אור גדלות השכל כו' וד"ל) וא"כ זהו רק המשכה מהעלם לגילוי וזה נק' יש מיש (ר"ל שגם קודם הי' יש רק שעתה נמשך ליש נגלי יותר) או עו"ע שהעלול כלול בהעלם בעילה כו'. וכמו ענין עיבור ולידה. וכעד"ז המשכת המח' מן המדות וכן הדיבור מן המח' כשמחשב מה שידבר ואח"כ מדבר. הרי אותן האותיות עצמן שמדבר הי' מחשב תחלה במחשבתו. רק שהו"ע העלם ואח"כ כשמדבר יצאו האותיות בהתגלות גמור. וזהו תוכן ענין עו"ע הנזכר בכל מקום שכל העלול במהותו ממש הי' כלול תחלה בעילה. רק בדרך העלם. והמשכתו ותולדתו מעילה שלו הוא רק מהעלם לגילוי (וכמ"ש בביאור זה ג"כ בסידור שער הסמ"ך בד"ה עבדים היינו כו' ע"ש). ועד"ז יובן ענין השתלשלות למעלה כנודע מ"ש ולכבודי בראתיו יצרתיו כו' בי"ע שהו"ע מהודו"מ. וזהו הכל דרך השתלשלות בעולם היצירה הי' כל מהותו בנשמות ומלאכים כלול תחלה בהעלם בעולם הבריאה. וכעד"ז עשי' ביצירה. ונמשכו רק מהעלם לגילוי. ונמצא שגם עתה אחר שנתגלה עולם היצירה מעולם הבריאה נקרא עולם הבריאה ההעלם של היצירה והיצירה הוא הגילוי דבריאה. וז"ש יוצר אור ובורא חשך כו' שזהו"ע עו"ע וזה נק' דרך השתלשלות. אבל תחלת התהוות הנבראים מהבוי"ת (היינו בי"ע ממל' דאצי') אינו דרך השתלשלות כלל. בא"א לומר שהיו כלולים תחלה בהעלם בבורא ית' ונמשכו רק מהעלם אל הגילוי ע"ד הנ"ל בענין עו"ע. כי זה אינו שייך כ"א בשכל ומדות. שהמדה גם אחר התגלותה בלב היא ערך השכל ממש (רק שהיא עבה מהשכל) ולכן שייך לומר שהיתה תחלה כלולה בהעלם ודקות בשכל ואז היתה מהות שכל ממש כי השכל הוא ההעלם של המדה וערכה רק כשהיא בהתגלות אז נפרדת מהשכל אבל כשהיא בהעלם ודקות מתאחדת בתכלית עם השכל והיו לאחדים. וכעד"ז למעלה בבי"ע בהשתלשלותם זמ"ז. אבל הנבראים לגבי הבוי"ת אין ערוך ממש לא מהערך שבין עו"ע כי העולמות ונבראים הם בע"ג ותכלית ממש והבוי"ת א"ס ממש בל"ג. וגם הם בבחי' זמן ומקום והבוי"ת אינו בגדר זמן ומקום כלל הוא מקומו ש"ע כו'. וא"כ הרי העולמות כמו שהם בהתגלות אינן ערוך כלל וכלל. וגם ההעלם שלהם אין ערוך כמו הגילוי שלהם כי ההעלם הוא ממש מהות הגילוי כנ"ל במחו"ד ומדות ושכל. ועי' בסידור. וא"כ כמו שהגילוי שלהם במהות בע"ג אין ערוך כלל וכלל כך ממש העלם שלהם אין ערוך כלל. וא"כ איך יכול להיות שהעולמות היו כלולים תחלה בהעלם בבוי"ת ואז היו בבחי' א"ס ממש אחר שבהתגלותם הם בע"ג ואם היו כלולים בהעלם בבוי"ת ויצאו לגילוי הי' הגילוי ג"כ א"ס ממש. וזה ודאי א"א לומר שההעלם שלהם (כמו שהם עתה בע"ג) הי' כלול בא"ס ב"ה. כמו שא"א שהגילוי הוא מהות בורא כו'. אלא קודם שנתהוו העולמות והנבראים (בי"ע ממל' דאצי') לא היו כלולים בבורא א"ס ב"ה (מל' דאצי' שבתוכה הארת הקו כו') אפי' בדרך מקור וכח היולי (למהות נבראים בע"ג) ולא הי' שרש לעולמות בע"ג כלל. ונתהוו רק מאין ואפס המוחלט ממש בכחו (הארת הקו) של הבורא (מל') שהוא א"ס ב"ה הכל יכול כו' לברוא היש מאין ואפס ממש. ונמצא התהוות הבריאה מהבורא שהוא יש מאין אינו דרך השתלשלות כלל והתהוות זו חדשה לגמרי וזהו המחדש" בטובו כו'. ולכן אנו אומרים שהבריאה היא יש". היינו כיון שלא נמשכה בדרך עו"ע שהעלול בטל במקורו שהוא עילתו אלא התהוות חדשה ממש יש מאין ואפס ממש וא"כ אין שייך לייחס להבורא א"ס ב"ה הפעולה כדרך כל פעולה להפועל שלה אחר שאין ערוך כו' כנ"ל (וזהו ומי כו' שיאמר לך מה" תעשה כו') וכאלו לא נודע מקור לזה כלל (בענין שהוא גבולי ותכלית כו') וכאלו מציאותו מעצמותו (ועי' בביאור דגן נטול בסופו ויובן היטב) וזהו"ע מה שבוכבי מטה אומרים בדעתם שהבריאה היא יש. והנה למעלה בעולמות העליונים משיגים ג"כ הביטול של היש. ויש עלמדאתכ"ס ואתגליא כו'. אבל למטה בעוה"ז הגשמי אין מושג כ"א היש לבד בזהו בהתגלות הגלוי. אבל הביטול אין נראה כלל. עד שנראה עולם כמנהגו נוהג כו' (עד שיש טעו בדמיונם הכוזב לומר שהעולם קדמון כו' ה' ישמרנו). והנה התגלות העולם בבחי' ו"ק מטומ"ש מזרח ומערב צפון ודרום. וכן כל הנבראים דלא"מ שבו. להיות נראה יש ודבר נפרד בפ"ע זה נק' אלא התגלות היש ונפרד: ומקור ההתהוות שהוא א"ס ב"ה המהוה בכל עת ורגע מאין ליש ואילו יסיר סילוקו רגע א' היו מתבטלים ממש זה אינו מושג כלל ומוסתר ונעלם בתכלית (כאלו מציאותם מעצמם) וע"כ נק' מ"י. שצריך לשאול מי כו'. אך ע"ז כתיב וראו מי ברא אלה כנ"ל בחי' ראי' ממש כאלו רואה בעיניו שמי ברא אלה

איך

התורה עי"ז החכמה שבנפשו כלי לגילוי ח"ע. והיינו כי ח"ע הוא ביטול אמיתי שלמעלה מהשגה ממש איך שאין עוד כו'. וגילוי ביטול זה בנפש הייינו בחכ' דנה"א נקרא המשכת אור החכ' כו'. ונק' גילוי יחודו ית'. ומוח בינתו של הנה"א יהי' כלי לבינה עילאה היינו שמוחו יהי' ממולא מן התבוננות והשגה בא"ס ב"ה כל מה שיוכל להיות השגה כו' וא"ז התבוננות הילוני כו' אלא בחיות גדול מאד להרגיש אלקות א"ס ב"ה במוחו. ועל ידי מצות צדקה נעשה מדת האהבה דנה"א כלי לחסד עליון דאצי'. היינו אה"ר שלמעלה משכל המושג להיות בטל וכלל בא"ס ב"ה בבחי' ביטול ממש. וזהו"ע חסד דז"א. אך ח"ע הוא האור והנשמה המלובש בחסד עליון כנודע. והיינו להיות האה"ר בתכלית הביטול שמאיר בה בחי' אין עוד כו' שזהו חכמה המלובש בחסד. ובחי' אה"ר זו נק' הר הקדש כד"ה יתקע ע"ש. וכשאה"ר זו מאיר בנה"א זהו"ע שמדת האה' דנה"א היא כלי לגילוי חס"ע על ידי צדקה. וכן על ידי איזהו גבור הכובש יצרו נעשה מדת הגבורה דנה"א כלי ממש לגילוי גבורה עליונה דאצי'. והיינו יראה שלמעלה מעלה מבחי' נברא וגם בלי שום הרגש ישותו כלל כ"א בבחי' ביטול. זהו"ע גבורה שבתוכה מלובש חכ"ע. ונק' פחד יצחק. וכעד"ז ע"ה להיות הנצוח וההודאה בבחי' ביטול בלי הרגשה זהו"ע נה"י שבתוכם מלובש ח"ע. ועד"ז מדת ההתקשרות כו' וקבעות"ש בבחי' ביטול זהו"ע יסוד ומל'. וזהו בעבודה). וזהו נעשה אדם בצלמנו היינו שנה"א ע"י עסקה בתומ"צ תמשיך גילוי ע"ס ממש. כדמותנו קאי על רמ"ח אברי הגוף גשמי שיהיו ג"כ כלים להשראת אלקות. והוא ע"י מצות מעשיות שיש מצות התלויות בראש כמו הנחת תפילין ויש מצות התלויות בעינים בשו"מ ולא תתורו כו' ובוע"ע וראו מי ברא אלה. ויש מצות התלויות ביד כמו צדקה ויש מצות התלויות ברגל. והנה ע"י המצות ממשיכים גילוי ע"ס ממש. ומה שעשר בחי' דנה"א הם בחי' כלים ממש לגילוי ע"ס נק' בצלמנו. ומה שרמ"ח אברי הגוף הם בבחי' כלים להשראת קדושת ע"ס נק' כדמותנו. ובאמת כל עיקר המכוון דהתלבשות או"ס בבחי' ע"ס דאצי' כמרא"ד. שהוא בעצמו פשוט בתכלית כו' ולמעלה מגדר הו"ב ומדות כמ"ש כולם בחכ' עשית כו'. הוא רק כדי שהאדם ע"י עסק התומ"צ ימשיך בנפשו גילוי ע"ס עליונות. שהו"ע דירה בתחתונים. ועי' בתו"א בד"ה כי אברהם לא ידענו. וזהו וספרתם לכם וספרתם הוא ל' ספירות פי' שתאירו ותמשיכו בכם גילוי ע"ס עליונות שבתוכם מלובש או"ס ב"ה. והיינו ע"י תומ"צ:

ה **ועתה** צ"ל מאמר שהארת ע"ס בנה"א בהתגלות ממש הוא ע"י תומ"צ דוקא כמשנת"ל וזהו בכל יום א"כ מה זה שייך לספה"ע דכתיב וספרתם לכם מיום הביאכם כו'. והענין כי ספה"ע הוא בין יצימ"צ למ"ת שבעו"ו דניסן יום א' דפסח יצאו ממצרים ובשבועות הוא מ"ת ובאמצע הוא ספה"ע. דהנה יצימ"צ ומ"ת הם ב' בחי' רו"ש ועי"ז כתיב (יחזקאל א') והחיות רו"ש. יצימ"צ הוא בחי' רצוא היינו העלאת הנפש מכל המצרים וגבולים (גשמי' ורוחניי') שלא להיות כ"א רצון א' להתאהבא בגופא דמלכא. ונק' בכל מאדך בל"ג (היינו שאין אהבה זו מוגבלת בכלי כלל אלא להכלל ולהבטל כו') להיות נכלל ובטל ממש באו"ס ב"ה (המלובש בע"ס עליונות דאצי'. ע"ד היחוד דכלים דאצי' איהו וחיוהי וגרמוהי חד ממש. וזהו"ע לאתאהבא בגופא כו') וזהו"ע יצימ"צ בחי' רצוא והסתלקות למעלה. ואח"כ מ"ת הוא בחי' שוב לאחד המשכת אלהות מלמעלמ"ט כמ"ש (יתרו י"ט) וירד הוי' עה"ס (היינו ככ"ל להמשיך גילוי ע"ס עליונות ממש בעשר בחי' דנה"א שיהיו בחי' כלים ממש להע"ס וזהו"ע שוב). וכדי להיות אחר הרצוא דיצימ"צ בחי' השוב דמ"ת זהו"ע ספה"ע באמצע שהוא הממוצע המחבר כו'. וביאור זה דהנה ביצימ"צ כתיב (דברים ט"ז ג') כי בחפזון יצאת ממצרים. וכתיב (שמות י"ד ה') כי ברח העם. ולע"ל כתיב (ישעי' נ"ב י"ב) כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכון כי הולך לפניכם ה'. והענין כי אדם (פי' בחי' צלם לבוש הנה"א שהוא נק' אדם. וכ' שהוא ג"כ נפש השכלית) הוא כלול מטו"ר בתולדתו (כמ"ש במ"א ע"פ כי תשא כי האדם בטבעו מעורב טו"ר מהמת לבושי נוגה (והוא כנ"ל) ואף שאינו עושה רע בפו"מ הוא מפני שישן אצלו עכ"ל). וכשהרע לא נתברר עדיין והוא בתקפו כתולדתו אזי העצה להאדם לברוח מהרע שלו. והיינו מאמרז"ל יסיע לבו לד"ת (ל' הרמב"ם ז"ל פכ"א מהא"ב) שהו"ע היסח הדעת שמניח שכלו ודעתו בתורה בהעמקה ויגיעה ומסיח דעת מהרע ועי"ז הוא בורח מהרע שלו. וזהו בחי' חפזון ומנוסה בעבודה. ובחי' זו הי' צ"ל בשעת יצימ"צ כי ביצימ"צ הרע דנה"ב ושכלית לא נתברר כלל והי' בתקפו ולכן הי' צריך כאו"א לברוח מהרע שלו ע"י היסח הדעת. וז"ש כי בחפזון יצאת כו' כי ברח העם. אבל לע"ל דכתיב (זכרי' י"ג ב') ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ וכתיב (צפני' ג') אז אהפוך אל עמים (בחי' ק"נ לבושי נוגה הנ"ל) שפה ברורה כו' ולעבדו שכם אחד כו' שלא יהי' רע כלל שיתברר ויתהפך לטוב ממש (להיות גילוי עשר בחי' דנה"א בנה"ב וכן גילוי שם הוי' בנה"א. ועי' ע"פ רפאני כו' והושע) אז אין צריכין לחפזון ומנוסה כלל. וזהו כי לא בחפזון כו' ובמנוסה כו'. והנה בהיות שביצימ"צ לא נתברר עדיין כלל הרע דנה"ב והוא בתקפו. ע"כ כדי להיות מ"ת שוב לאחד שהוא להמשיך גילוי אלהות ממש על נפשו שיהיו בבחי' כלים להע"ס א"א להיות תומ"י אחר יצימ"צ שהרע בעמדו כי לא יגורך רע. וצ"ל תחלה ספה"ע שהו"ע בירור דנה"ב בבחי' אתהפכא ממש כמשי"ת אי"ה ואז אח"כ יכול להיות מ"ת:

ו **ולהבין** ענין ספה"ע ומ"ת. וגם כיון שהרע דנה"ב עדיין לא נתברר כלל מהו"ע יצימ"צ שהוא יציאת הנפש מכל המצרים וגבולים. צלה"ק שרש ענין מצרים שהוא מיצר מ"י או מיצר ים שהכל ענין א'. הנה כתיב (ישעי' מ' כ"ו) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. מי הוא ל' נסתר ונעלם. ומורה על ההעלם עד שצריך לשאול מי". ואלה הוא ל' גילוי ועל דבר שהוא בהתגלות לעין כל שייך לומר אלה. והוא כמו אתה והוא כנודע. וצ"ל וראו מי ברא אלה לראות ההעלם שממנו נמשך ההתגלות הזה. והענין דהנה אנו אומרים שהבריאה היא יש מאין ולכאורה הלא כי ממך הכל ומה שלמטה הוא כל"ח ובטל ואיך הבריאה היא יש. דהנה יש ב' בחי'

בעולמות

באלקות. שהוא להיות התהוות העולם מאותו ממש באלקות. וכן
כל העלאת מ"ן יהי' נחקק ונרשם באלקות. וזהו מ"ש (זכרי' ד' י"ד)
שבעה אלה עיני הוי' משוטטות בכל הארץ. ולפעמים יש בחי' שמיעה
(ולפי הנ"ל היינו שלא יתפוס המהות ממש) :

ג **ונחזור** לענינינו. שכל אלו הבחי' הנ"ל. היינו תלת מוחין
וגלגלתא דחפיא על מוחא שהוא בחי' רצוא"ש. וראי'
ושמיעה. זהו נקרא למעלה באלקות בחי' ראש. וע"ז אמרו הקב"ה
מנענע ראשו. ויש למעלה בחי' ידים ג"כ. כמ"ש (שמות ט"ו י"ז)
מקדש אד' כוננו ידיך. וכתיב (ישעי' מ"ח י"ג) אף ידי יסדה ארץ.
ובת"ז הו"ע חסד דרועא ימינא וגבורה דרועא שמאלא. ולכאורה
אינו מובן מהו"ע יד למעלה. אך זה יובן ג"כ ממה שאנו קוראין
למטה יד. דהנה מה שאנו קוראין למטה יד באדם. אינו על ציור
התיך האבר ותמונתו באורכו ורחבו. אלא האבר שהוא כלי המעביר
ומוליך השפע מאדם לזולתו איתו אבר אנו קוראין יד ע"ש זה. וכל
ההשפעות שמאדם לזולתו הכל על ידי ידיו. וע"ד דוגמא משארז"ל
בגיטין דפ"ח ע"ב. ידים שאין מוכיחות הוי ידים. ומה שייך התם
גבי גט ידים. ועי' פירש"י שם. דהפי' שהבחי' שעל ידה גילוי הענין
ורצונו. אותה הבחי' נקראת יד ובית אחיזה. וכן משארז"ל ידות
נדרים. וכן יש יד לקדושין. וכמ"ש הפרדס בשער עס"ש פ"א. ועד"ז
יובן למעלה שהכלי המוליך ומעביר כללות החיות והשפע מאלקות
בעולמות בי"ע אותו כלי השפע נק' למעלה יד. והוא כלי החסד
עליון שעל ידה עובר ונמשך שפע וחיות בעולמות (וכמ"ש מזה
בת"א גבי פורים בד"ה כי אברהם לא ידענו. והתגלות מדותיו ית'
בבחי' אצי' דאיהו וגרמוהי חד לא הוצרך אלא לצורך נבראים כו'.
וכן מבואר יותר גבי והנה מבואר בע"ח שבחי' נוק' דז"א מתחיל
מחזה דז"א ע"ש היטב ויובן כאן) וזהו מכלכל חיים בחסד. וכתיב
(תלים ס"ג ד') כי טוב חסדך מחיים. וכתיב (שם פ"ט ג') כי אמרתי
עולם חסד יבנה. וזהו מה שנקרא למעלה יד. והנה באמת מה שאנו
קוראין למטה לאבר המעביר ההשפעה מאדם לזולתו בשם יד. הוא
לפי שבחי' זו למעלה נק' יד כנ"ל ע"כ אנו קוראין אבר זה למטה
ג"כ יד. והנה יש למעלה יד ימין ויד שמאל. והוא כמו עד"מ למטה
ימין מקרבת. שמשפיע שפע וטובה אף למי שאינו ראוי לקבל ממנו
לפי ערכו אותו מ"מ מצד מדת חסדו ישפיע לו וזהו ימין מקרבת.
ושמאל דוחה היינו שלא ישפיע השפע אלא למי שראוי לקבל כו'.
וכעד"ז למעלה אברהם בחי' יד ימין ולכן אמר לו ישמעאל יחי'
לפניך. ויצחק קו השמאל יד שמאלא שלא ימשך השפע אלא במקום
קדושה וביטול. וזהו"ע המבואר בת"ז חסד דרועא ימינא וגבורה
דרועא שמאלא נו"ה תרין שמשין כו' כליות יועצות. והם לבר
מגופא. וכל הבחי' הנ"ל תלת מוחין וגלגלתא וב' ידים ותרין שמשין
הו"ע ע"ס עליונות. ועז"כ ועה"כ דמות כמרא"ד כו' (בציור אדם)
וסיום המאמר כולא לאחזאה איך מתנהג עלמא. היינו כל מה
שנאצלו ע"ס עליונות מהמאציל ית' הוא רק לאחזאה שע"י התלבשותו
ית' בהע"ס יכול להיות התהוות העולמות אבל למכהמה"כ .
שא"ס ב"ה בעצמו הוא למעלה מעלה עד א"ק מבחי' ע"ס וח"ע

כי הוא פשוט בתכלית הפשיטות מושלל מגדר מהות כו' ובל"ג כמ"ש
כולם בחכ' עשית שחכ' נחשבת כעשי' גשמי' אצלו והיינו שכמו שאין
ערוך הגבול הגשמי לעצמות א"ס ב"ה כך ממש אין ערוך הגבול
דח"ע מה שהוא חכמה לגבי עצמותו ית'. וכמאמר המלך המרומם
לבדו. וזהו מ"ש בשמואל (ט"ו) כי לא אדם הוא. וביחזקאל כתיב
ועל דמות הכסא דמות כמרא"ד. אלא לא קשיא הא דכתיב כמרא"ד
הוא מצד התלבשותו ית' בע"ס עליונות שאזי נק' ג"כ כמרא"ד.
ועי' ביאור דבהורה אני בתחלתו אור המהוה שפי' הכ'. משא"כ
מצד עצמותו ית' שלמעלה מאצי' וע"ש נק' כי לא אדם הוא :

ד **והנה** מע"ס עליונות דאצי' נשתלשלו בירידת השתלשלות
ומדרגות עשר בחי' דנה"א הנחלקות לשתים שהן שכל
ומדות. כמ"ש בתניא פ"ג. ועז"כ (בראשית א') נעשה אדם בצלמנו
כו'. אדם הוא נה"א. וז"ל בצלמנו היינו שעשר בחי' דנה"א יהיו
כלים שיומשך בהם גילוי והמשכת ע"ס עליונות דאצי' ממש. והיינו
על ידי תומ"צ שכשהאדם מעמיק ומייגע שכלו ובינתו בחכ' התורה
דאורייתא מחכ"ע חכים ולא בחכ' ידיעה. כנ"ל אות א'. ומבינה
ומשיגה היטב בשכלו הרי החכ' ושכל האדם בחי' כלי ממש לגילוי
חכמתו ית'. וכמו"כ על ידי בחי' ראי' וראו מי ברא אלה נעשה
כח ההסתכלות שלו כלי לגילוי ראי' שלמעלה עיני ה' אל צדיקים
כו'. וכן כל עצמיות דע"ס עליונות נמשכים על נה"א על ידי עסק
התומ"צ כמשי"ת אי"ה. אך צ"ל איך הוא זה שעל ידי עסק התורה
יומשך גילוי ח"ע בנה"א. דהגם שהתורה שרשה מחכ"ע אך כיון
שירדה כ"כ עד שנתלבשה בדברים גשמי' המחליף פרה בחמור כו'
איך יהי' על ידה המשכת חכ"ע ממש. והענין דהנה ע"ז כתיב
(ישעי' ח' ט"ז) צור תעודה חתום תורה בלימודי. ואחז"ל (יומא ס"ט ב')
חותמו של הקב"ה אמת. ואין אמת אלא תורה (ברכות ה' ב') הרי
שמה שהתורה ירדה למטה כ"כ ונתלבשה באותיות וענינים גשמיים
נקראת מצד זה חותם. דהנה כשהאדם צריך לשעבד א"ע לחבירו
במלוה או לתת לו מתנה הוא חותם שמו עד"מ אברהם בן יעקב
(חייב אדם לומר בלשון רבו) על שטר וזהו קיום הדבר. היינו
שעי"ז נשתעבד עצמיותו של האדם ממש לחבירו שיקיים הענין
שחתם שמו עליו. הרי שעל ידי שמו הנחתם על שטר נשתעבד כל
עצמיותו של האדם. והגם שאין ערוך כלל שמו הנחתם על שטר
לגבי עצמיות שמו וכש"כ לגבי שכל ומדות הנפש דאפי' שמו העצמי
אינו אלא הארה. מ"מ נמשך על ידי שמו כל העצמיות של הנפש.
והיינו כי השם יש לו שייכות בהעצם כמ"ש (בראשית ב' י"ט) וכל
אשר יקרא לו האדם נפש חי' הוא שמו. ולכן גם על ידי השם
שנחתם על השטר יומשך ג"כ כל העצמיות שלו. וכעד"ז הוא
באורייתא דמחכ"ע וירדה מדרגה אחר מדרגה עד שנתלבשה חכמתו
ית' בענינים גשמיים. מ"מ (כיון שהיא נמשכת מחכ"ע וע"ס
עליונות) יומשך על ידה כל העצמיות דע"ס עליונות דאצי' להאיר
בעשר בחי' דנה"א ששרשה ג"כ מע"ס כנ"ל. וזהו שהתורה נק'
חותם. (ופי' וענין מה שעשר בחי' דנה"א נעשים כלים ממש לגילוי
ע"ס עליונות על ידי תומ"צ. היינו שעל ידי שמקשר שכלו בחכמת
התורה

בחי' רצוה"ע ב"ה שלמעלה מהחכמה וזהו חפיא על מוחא. דכמו שלמטה הגולגולת חופה ומסבב תלת חללי הנ"ל כעד"ז למעלה רצוה"ע ב"ה שלמעלה מעלה מהחכ' ואינו מתלבש כלל בחכ' בבחי' או"פ (והוא בחי' כתר. ורק ע"י יגת"ד נמשך ההארה בח"ע) אלא הוא בחי' סובב ומקיף וז"ש ישת חשך סתרו כו' נקרא גלגלתא דחפיא על מוחא. וכמ"ש (שמות כ"ח ל"ה) והי' על מצחו תמיד לרצון כו' כנודע. וכן יש למעלה ענין ראי' ושמיעה כמ"ש (תלים ל"ד ט"ז) עיני ה' אל צדיקים. וכתיב (שמות ג' ז') ראה ראיתי כו'. וכן כתיב (מלאכי ג' ט"ז) ויקשב ה' וישמע וכתיב (שמות ב' כ"ד) וישמע אלקים כו':

ב **ולהבין** מהו"ע ראי' ושמיעה למעלה באלקות. הנה זה יובן ג"כ מענין ראיה ושמיעה שלמטה באדם. כי למטה אינו דומה שמיעה לראי'. כי שמיעה היא רק תפיסת והשגת המציאות ולא המהות. כמו מה ששומע קול ודיבור שהמה רוחניים אינו תופס כ"א המציאות דקול ודיבור כו'. אבל ענין ראי' הוא תפיסת והשגת המהות ממש מדבר המוחש (והיינו לפי שראי' בגשם ושמיעה ברוחני). וההפרש שבין שמיעה לראי' זהו"ע ההפרש שבין חכמים לנביאים. נביאים ישעי' ויחזקאל נבואתם הי' רק בבי"ע. דיחזקאל שדומה לבן כפר כו' ראה נבואתו במרכבה דחיות ואופנים שהוא ביצירה ועשי'. וישעי' שדומה לבן כרך כו' (כלומר קרוב למלכות) ראה נבואתו במרכבה דשרפים שהוא בעולם הבריאה (והנה בי"ע הם נבראים ומחודשים מאין ליש) אבל למעלה מזה היינו בעולם האצי' לא מצינו ענין נבואה כלל. ואפי' במרע"ה כתיב (שמות ל"ג כ') כי לא יראני האדם וחי. ואחז"ל (מד"ר ס"פ נשא) בחייהם אינן רואים. ובאמת אנו רואים שרשב"י באדרא דרש בפרצופים דאצי'. ולמעלה מעלה מאצי' עתיקא דעתיקין כו'. וזה א"א לומר שרשב"י הי' למעלה ממדרגת ישעי' ויחזקאל (וכש"כ ממרע"ה). והענין הוא כי כל מה שהשיג רשב"י באצי' ולמעלה מעלה עד רוה"מ הוא רק שהשיג המציאות אבל לא המהות. והראי' ע"ז דאנו רואים שאפי' בבחי' אחרונה שבאצי' והוא בחי' מל' כודכ"ד שמבואר בזהר ובתנ"ך שיש למעלה בחי' מל' אין אנו יכולים להשיג כלל מהותה כ"א המציאות שיש בחי' מל'. כי בבחי' מל' כתיב (תלים קמ"ה) מלכותך מכ"ע. וכן כתיב (נחמי' ט' ו') ואתה מחי' את כולם (ואי' בזהר (ח"ב קט"ע ב') נהו"ת ונהו"ע דאתכליל כהדא איקרי ואתה. ועי' בד"ה הקל קול יעקב). והנה כל ענינים שלמעלה אין אנו יכולים להבין אלא ממה שיש דוגמתן למטה. וכמ"ש (איוב י"ט כ"ו) ומבשרי אחזה כו'. והנה למטה במלך בו"ד אנו רואים שענין המלוכה וההתנשאות מה שמתנשא על המדינה. זהו פעולה שיהיו שרים למשמעתו ולעשות רצונו. אבל אין שייך לומר שממה שהוא מלך עליהם ומתנשא עליהם יקבלו חיות מזה (בלא אכילה ושתי') כ"א החיות שלהם הוא מאכילה כו'. אבל למעלה הרי ממה שנקרא מלך עליהם מזה עצמו הם חיים וקיימים ועיקר התהוותן מאין ליש הוא ע"י רוממותו והתנשאותו להיות נקרא מלך עליהם. וגם בשרש הכל הרי ע"י שעבר"ל אנא אמלוך. שרצה להיות מנושא כו' מזה נתהוה כל סדר השתלשלות כו'. וכעד"ז ממל' דאצי' לבי"ע הרי אין אנו משיגים זה כלל איך הוא ההתהוות מבחי' מל'. וזה לפי שאין אנו משיגים מהותה וכנ"ל. ורק מה שמשיגים שיש בחי' מל' הוא המציאות לבד. ואם בבחי' מל' דאצי' כודכ"ד הוא כך. כש"כ וק"ו למעלה יותר כו'. ועד"ז הי' השגת רשב"י ע"ה באצי' ולמעלה כו'. ובחי' השגה זו נק' בשם שמיעה. כי מהו תוכן כח השמיעה אינו אלא לתפוס המציאות כמו"כ השגת רשב"י שהוא רק בהמציאות לבד נק' בשם שמיעה. משא"כ בנבואת ישעי' ויחזקאל כתיב וארא. ואינו ענין ראי' בענין גשמי כי זה א"א שהגשם יתפוס הרוחני במהותו. אלא כמו שתוכן הראי' הוא תפיסת והשגת המהות ממש מדבר המוחש. כעד"ז ממש הי' נבואתם שישעי' השיג המהות מרכבה דבריאה ויחזקאל השיג המהות מרכבה דיצירה ועשי'. וזהו"ע ראיית השכל. שמה שהשכל משיג המהות זה נק' ראי'. וז"ש בהם וארא. וכיון שמדרגתם הי' בבחי' ראי' והשגת המהות ממש א"ש מה שהי' נבואתם רק בבי"ע שהמה נבראים ממש. משא"כ באצי' שהוא אלקות ממש והכלים ג"כ אלקותו ית' הרי א"א להנברא לראות בוראו (כי צ"ל הסתר הבורא מהנברא ואם יראה בוראו לא יהי' נברא וזהו ל' כי לא יראני האדם וחי"). ועי"ז כתיב כי לא יראני כו'. וזהו"ע חכמים ונביאים שיש מעלה בזה על זה. יש מעלה בהשגת חכמים רשב"י והאריז"ל שהוא למעלה מעלה נורא מאד. אך הוא רק בהמציאות בחי' שמיעה. ויש מעלה בנביאים אעפ"י שהוא למטה בנבראים. כי י"ס דבריאה ג"כ נבראים. אך זהו השגת המהות בחי' ראי'. ועתה יובן ענין ראי' ושמיעה באלקות ית'. דהנה כתיב (תלים צ"ד) הנוטע אזן הלא ישמע. אם יוצר עין הלא יביט. וזהו תשובה על הכסילים הכופרים בהשגחה פרטיו'. והוא מ"ש מקודם ויאמרו לא יראה י"ה ולא יבין כו'. ועי"ז משיבים מהנוטע אזן כו'. והענין כי כבר נת"ל ענין ראי' שהוא להשיג ולתפוס המהות ממש. ועי"ז קמה הפליאה בראשם. ענין השגחה פרטי'. איך אפשר שהקב"ה אדון העליונים כו' היינו שמנושא מהעליונים יתפוס המהות ממש של כל עשי' ועשי' מעשה אנוש ותחבולותיו. שאין ערוך אליך כלל. שהו"ע להשגיח ולהביט כו'. ועי"ז אנו משיבים אותם היוצר עין הלא יביט עין הוא כח הראי' שבאדם שהוא כח ההתחברות מהות של עשי' ודומם גשמי להיות נחקק ונצטייר בעצם שכל הנפש הרוחני. והוא כאשר יביט האדם על אבן גשמי הרי נחקק האבן במוחו עד שיוכל לצייר מהותו ממש. והנה א"ז ערוך כלל וכלל בין אבן גשמי לנפש המשכלת הרוחני' (והתהוות הגשמי' מרוחניות אין לך יש מאין גדול מזה ועי' ע"פ גן נעול). ומ"מ יצר הקב"ה הכל יכול ונתן למטה באדם כח הראי' שהוא מחבר ב' קצוות. וא"כ כש"כ וק"ו שלמעלה באלקות יש ג"כ כח כזה בחי' ראי' והשגחה פרטי' על כל מעשה אנוש ותחבולותיו. להשגיח ולהביט במהות של כל עשי' ועשי' בשו"מ וע"ע. וכן בההפך ח"ו. שהכל יהי' נתפס המהות ממש באלקותו ית'. וזהו נורא עלילה על בנ"א. עיניך פקוחות על כל דרכי בנ"א. וממלא יובן פי' ענין ראי'

באלקות

החרמון שיורד על הררי ציון כי שם צוה הוי' את הברכה. וכתיב ישלח עזרך מקדש ומציון יסעדך כו'. וזהו והי' כל הנשאר בציון. היינו מי שישאר בבחי' מעהמ"צ. קדוש יאמר לו. דהנה עתה ממשיכים כל הג' בחי' קדוש מלמעלמ"ט על ידי הג' קוין דתו"ע וגמ"ח וכנ"ל באריכות. אבל לעתיד יהי' בחי' מלמטלמ"ע שכל המשכות יהי' מלמטלמ"ע וכמ"ש והי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חציים אל הים הקדמוני כו'. והיינו שהבחי' דעתה שנמשך כל ההמשכות מלמעלמ"ט יהי' לעתיד ג"כ. אבל יהי' עוד דבר אחד שיהי' גם בחי' מלמטלמ"ע (והכל בבחי' ארץ). וזהו עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש היינו שכל הג' בחי' קדוש יומשך לע"ל מלמטלמ"ע היינו מבחי' מעשה המצות. וזהו והי' כל הנשאר בציון קדוש יאמר לו. (ביאור הענין כי עתה נמשך כל הג' בחי' קדוש שהם המשכת הכתרים לאו"א וזו"נ (עי' ביאור דונקדשתי) מלמעלמ"ט היינו מבחי' כח"ב דתיקון אור ישר. אבל לע"ל יתגלה אורות דכח"ב דתהו שגבוהים יותר לאין קץ והתגלות זו יהי' במל' דוקא. והיינו על ידי קיום מעהמ"צ שהם בירורים מתהו וכאשר יתגלה אורות דכח"ב דתהו במל' אזי ימשיכו ממנה ג"פ קדוש לאו"א וזו"נ דאצי'. וזה נק' מלמטלמ"ע או"ח. וזהו כל הנשאר בציון שהוא מעהמ"צ שנכללים במל' ולעתיד יתגלו בהם אורות דכח"ב דתהו אזי ימשיכו מלמטלמ"ע כל הג' בחי' קדוש. וזהו קדוש יאמר לו כו') :

פרשה אמור

וספרתם לכם כו'. הנה וספרתם הוא לשון בהירות ואורה. כמ"ש (יחזקאל א' כ"ו) כמראה אבן ספיר. שעניינו בהיר. וכן הוא פי' ע"ש ג"כ לשון בהירות כו'. וזהו פי' וספרתם לכם. שתאירו עצמכם. והיינו שתמשיכו בנפשכם הארת אור וגילוי. והוא ע"י ספה"ע היום יום כו'. יום הוא לשון אור וגילוי כמ"ש (בראשית א' ה') ויקרא אלקים לאור יום. ויום ראשון האיר הארה אחת בנה"א וביום ב' נמשכים ב' הארות. ולהבין זה הנה כתיב (שם כ"ו) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. וכתיב (שם ט' ו') בצלם אלקים עשה את האדם. וצ"ל זה איך שייך לומר שציור האדם ובניינו ברמ"ח אברי הגוף ושס"ה גידים הוא בצלם ודמות של הקב"ה הלא אינו גוף ולא דמות הגוף כו'. ויש מתרצים דפי' צלם הוא רק תואר לבד ולא עצמיו' אך א"ז האמת. והענין דהנה כתיב (יחזקאל א') ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם כו'. פי' אדם הוא מ"ש בת"ז אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין. חכ' מוחא. בינה ליבא. חסד דרועא ימינא. גבורה דרועא שמאלא. נו"ה תרין שוקין כו' עד כולא לאחזאה כו' ולמכאמה"כ. ובחי' ע"ס הכ' מוהא כו' זהו מ"ש ועה"כ כמרא"ד. והנה להבין ביאור ענין מהו בחי' אדם כו'. הנה מצינו שיש למעלה בחי' ראש כמ"ש (בראשית ל"ג כ') ויקרא לו אל אלהי ישראל וישראל אותיות לי ראש. וגם ארז"ל (ברכות ג' א') בשעה שישראל עונין איש"ר הקב"ה מנענע ראשו. ולכאורה איך שייך בחי' ראש למעלה. אך זה יובן ממה שאנו קוראין למטה ראש. והוא תלת חללי גלגלתא. מוח החכמה לצד הימין ומוח הבינה לצד שמאל ומוח הדעת לצד העורף. וגלגלתא דחפיא על התלת מוחין. ורא"י ושמיעה. כ"ז אנו קוראים למטה ראש. ועד"ז יובן שכל בחי' אלו למעלה אנו קוראין בשם ראש. כי למעלה יש ג"כ מוח החכמה. כמ"ש בזה"ק (ח"ב פ"ה א'. קכ"א בע"א) אורייתא מחכ"ע נפקת. הכ"ס ולא בחכ' ידיעה. למעלה מעלה מגילוי והשגה. שאינה יכולה להתגלות בעולם כלל לרוב העלמה וביטולה ויחודה במאצילה א"ס ב"ה (היינו אפי' בעולם האצי' כמ"ש בלקו"ת בביאור ע"פ שבת שבתון. איך שהבינה וז"א ומל' הם בחי' כלים וחכ"ע נק' היולי שהוא האור הנמשך ומתלבש בהכלים הנ"ל ורק נר"נ דחכמה מתלבשים בבינה וזו"נ אבל ח"י שהוא עצמי' ח"ע הוא בחי' קדש ומובדל שאינה מתגלית כלל. ונק' פליאות חכ' בס"י כנודע. ועי' מענין מוחין דאבא שהוא מה שאינו מושג כלל בביאור דאלה פקודי ובד"ה להבין מ"ש בהגדה מלה כו'). והתורה נפקת מח"ע ולכן כתיב על התורה לא ידע אנוש ערכה (איוב כ"ח י"ג) פי' כי כל סיפורי מעשיות שבתנ"ך כמו ותמנע היתה פלגש כו' (בראשית ל"ו י"ב). ובני חם כוש כו' (שם י"ד ו'). לפי הנראה זהו דברים תחתונים ונמוכים מאד. אך אל יעלה על לב האדם שזהו דברים כפשטן. ח"ו וח"ו. אלא זהו שכל המשכות ח"ע הכ"ס ולא בחכ' ידיעה שבחי' הכ' אינו מושג כלל (אפי' באצי') ולכן אין אנו יכולים להשיג כלל בעניני התורה שהיא הכל סודות עליונים מאד מאד מלין עתיקין וסתימין. וזהו לא ידע אנוש ארכה (ועי' מענין מקרא ותושב"כ בביאור דולא תשבית אות ד'. ומ"ש בהג"ה שם נפקת לבד. ומלד זה בלא בידיעה והשגה. אך שרשה בכתר כו' ולכן היא למעלה מהשגה. וכן תהלה כ' דמה שנמשך מאוא"ס ב"ה בח"ע יכול להיות מושג ע"ש היטב. א"ז סותר כלל להנ"ל דכבר ישב זה בהג"ה בד"ה להבין מ"ש בהגדה הנ"ל אות א'. שיש ב' בחי' בחכ' ובחי' עליונה שבחכ' שדבוקה במקורה עצמות א"ס ב"ה למעלה מהשגה ע"ש. ולפמש"ל י"ל שהו"ע ח"י דהכ'. וכידוע דפנימי' אבא פנימי' עתיק ממש כמ"ש בד"ה שוש אשיש בהג"ה ע"ש. ומ"ש בביאור דולא תשבית י"ל דקאי על נר"נ דהכ' כו'). והנה אורייתא דמחכ"ע נפקת והכ"ע עצמה זהו"ע מה שיש למעלה מוח הכ' (וזהו כמו שלמטה באדם מוח הכ' הוא עדיין למעלה מהשגה ורק בחי' הברקה כו'. ושמיכות ענין התורה כאן שייך למה שית' בסוף הדרוש אי"ה). וכן יש למעלה מוח הבינה כמארז"ל (חגיגה י"ב א') בעשרה דברים נברא העולם בחכ' ובתבונה ובדעת כו' וכן כתיב וידע אלקים (שמות ב' כ"ה). וזהו"ע תלת מוחין. ויש למעלה גלגלתא דחפיא על מוחא. והוא

בחי'

החוטא. וממשל ראי' ושמיעה כו'. וזהו לרוקע הארץ על המים כל"ה. חסדו הוא תומ"ל כמ"ש ותורת חסד על לשונה שבחי' זו דוקא בארץ:

י **והקדוש** הג' הוא ג"כ המשכה מלמעלמ"ע והוא ע"י קו השלישי תורה. וענין המשכה זו הוא שהתורה נותן כח בב' בחי' הנ"ל. הן בבחי' קדוש הא' שהוא עבודה רצוא מח' העלאה. שכדי שיוכל לבקוע הארץ נצרך לזה כח מלמעלה שיוכל להפוך הגוף וכה"ב. והן בבחי' קדוש הב' שהוא המשכה מלמעלמ"ע ע"י מצות מעשיות נצרך ג"כ כח לזה. וכח זה נמשך ע"י התורה שיש בה ב' בחי' העלאה והמשכה. כי בעסק התורה יש ג"כ ב' בחי'. דיבור התורה כמ"ש וידבר הוי' כו' לאמר. שמצותה בדיבור דוקא. והדיבור הוא המשכה והתגלות מלמעלמ"ע. ועיון התורה הוא התקשרות הנפש בדרך העלאה. ודרך כלל תושב"כ מצותה בדיבור. ותושבע"פ מצותה בעיון. נמצא יש בתורה ב' הבחי' דהעלאה והמשכה. ועפ"י קבלה תורה היא קו האמצעי שמכריע בין שני הקוין דחו"ג. וידוע דחסד הוא המשכה. וגבו' העלאה. וקו האמצעי שכולל יש בו שני הבחי' כאחד. וזהו ששמתי כדכד כ"ד ספרין דאורייתא יש בהם ב' בחי' כד מלמעלמ"ע ולמלמעלמ"ע. (עד"ה כי תשא בענין מחצית השקל). והנה הקדוש הג' שהוא התורה נותן כח בב' הבחי' דהעלאה והמשכה שע"י עבודה וגמ"ח. ולכן נק' התורה חיי עולם נלחי'. וזהו פי' על ג' דברים העולם עומד. פי' עומד הוא ג"כ קיום ונלחיות שלא ישונה. וזהו ג"כ שמתרגם בת"י קדיש לעלם ולעלמי כו'. והנה כתיב ואתה מרום לעולם כו' שבחי' עולם נלחי' נמשך מבחי' מרום רוממות אני הוי' ל"ש כו'. והיינו לפי שהתורה היא קו האמצעי כנ"ל. ע"כ על ידה מתחבר בחי' קדיש בשמי מרומא עילאה עם בחי' קדיש על ארעא. שיומשך מעלמיות קדיש בשמי מרומא ויתגלה בבחי' קדיש על ארעא. (כי הנה ההמשכה שע"י המצות רק בבחי' מקיף. משא"כ ע"י התורה נמשך הגילוי בפנימי' ממש כמ"ש במ"א בפי' ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך. גם התו' קו האמצעי מחבר הב' בחי' קדוש רו"ש. והענין כי קדוש הא' רצוא זהו העלאה בעלמיות בחי' קדוש ממש. משא"כ קדוש הב' ושוב המשכה למטה אין נמשך הגילוי דבחי' עלמיות ומהות בחי' קדוש כידוע בענין ופני לא יראו בבחי' המשכה מלמעלמ"ע. משא"כ בבחי' העלאה את פניך הוי' אבקש. ולכן התו' מחבר' הב' בחי' קדוש דעבודה וגמ"ח. דהיינו כמו שהוא בבחי' רצוא .ועלי' כן יהי' בבחי' ושוב המשכה למטה שעלמיות בחי' קדוש ומובדל יומשך ויתגלה למטה ממש) וזהו ובנ"י הלכו ביבשה כו'. והמים להם חומה מימינם זו תורה ומשמאלם תפילין. והם באמצע. שהו"ע הג' קוין. שעל ידם המשכת ג"פ קדוש. שלמעלה מגדר בחי' ים. כי ים עלמדאתכ"ס. בחי' עולמות. אבל הג"פ קדוש הם המשכות מבחי' קדש עליון שלמעלה מגדר עולמות. והמשכה זו היא דוקא בארץ כנ"ל באריכות. ע"כ מהמת זה נתבטל הים ונקרע. וזהו והמים להם חומה. וכתיב קפאו כו'. והוא ע"ד הכם אינו מדבר בפני מי שגדול ממנו. וכענין כבד פה דמשה. וכמו"כ בחי' ים. מלד שנתבטל. אגלידו מיא היפך ההשפעה כו':

ז **ועתה** יובן ג"כ מאמר המד"ר בענין הג' עטרות. כי כל הג' בחי' קדוש הם המשכה מבחי' קדש להיות קדש ו'. רק שקדוש הא' שע"י עבודה רצוא הוא המשכת בחי' קדוש מקיף עטרה רק למעלה מעלה מאד בחי' כתר יתנו לך כו'. והב' בחי' קדוש שע"י תומ"ל הוא ההמשכה בנש"י. וזהו ב' עטרות שנתן בראש בניו. פי' בניו כי נש"י נק' בנ"י. כי כל האבות נק' בשם ישראל כמ"ש (שמות י"ב) ומושב בנ"י כו'. אבל השבון זה הוא מאברהם ונק' ג"כ ישראל. והיינו כי הקב"ה נק' ג"כ ישראל לשון שררה כי שרית עם אלקים. והיינו בחי' שם הוי'. והנה האבות היו מרכבתא עילאה ולכן נק' ישראל. ונש"י שילאו מהם נק' בנ"י וזהו מה טוב חלקינו. ולכן א"ש מה שנק' בניו ממש. ולכן הם דוקא הכלים שיוכלו לקבל העטרות. וזהו ושנים נתן בראש בניו כו'. וזהו והייתם קדושים כי קדוש אני כו'. והנה גם בחי' קדוש הא' שהוא העטרה שנטל לעלמו אינו רק לעלמו כ"א כדי שיוכל להיות אח"כ שתים בראש בניו על ידי תומ"ל. דהנה כדי שיהי' באתעדל"ת דתומ"ל אתעדל"ע הנה אין ערוך כלל אלא התירון כך עבר"ל אשר רצוה"ע ב"ה הוא למעלה מהאתעדל"ת ואתעדל"ע (אצי' ובי"ע) ועי"ז יוכל להיות באתעדל"ת אתעדל"ע. והנה תחלה צ"ל השבחי' כך עבר"ל. וזהו"ע העבודה למסו"כ באחד שעי"ז ממשיכים הרצוה"ע מעלמות או"ם ב"ה להיות בחי' כתר ועטרה בראשו של הקב"ה שהוא להיות הרצון שבאתעדל"ת יהי' אתעדל"ע ואח"כ יוכל לימשך השתים בראש בניו על ידי אתעדל"ת דתומ"ל. והנה אי' בספרים (עי' בעה"כ לבעל סדה"ד) שהתלבשות הנשמה בגוף זהו כמו עסקא. פלגא מלוה ופלגא פקדון וזהו מלד השני בחי' דממכ"ע וסוכ"ע (עד"ה אם כסף תלוה). וכדי שלא יהי' איסור ריבית הכריחו שיהי' פלגא בהפסד להנותן ותלתא באגרא כו'. ולהמקבל תרי תלתא באגרא כו'. והנה פלגא בהפסד זהו כדאי' בשבת פ' אר"ע (דפ"ט ע"ב) שיאמר ילחק פלגא עלך כו'. ותלתא באגרא כי השכר מכל העבודה של הנשמה למטה הוא ג"פ קדוש ומזה רק תלתא להנותן וזהו נטל א' לעלמו. ושתים בראש בניו זהו התרי תלתא להמקבל כו' (ע"ש באריכות):

ח **ועתה** צ"ל ענין והי' כל הנשאר בליון כו' קדוש יאמר לו. פי' ליון קאי על מעהמ"ל. כי ליון ל' סימן. וכך כל המלות הם כמו סימן ורושם להמלות שלמעלה. דכתיב (בראשית א') נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. אדם תומ"ל יש בהן צלם ודמות כמו ענין ד' רשויות לשבת. אבל למטה ענין רה"י גבוה יו"ד ורחב ד' בגשמי'. ולמעלה זהו"ע ע"ם דז"א שהם ד"א הוי' כו'. או כמו מלות ציצית שלמטה הוא ל"ב חוטין גשמיים ולמעלה הו"ע לבנה"ע כו'. לכן נק' המלות שלמטה בשם ליון. רק סימן ורושם לבחי' המלות כמו שהם למעלה.נמצא כי ליון הו"ע מעשה המלות. וירושלים הוא ההילוכיות דבחי' ליון כמ"ש כי מליון תצא תורה ודבר ה' מירושלים.דבר הוי' הוא התפשטו' חיות אלקות להחיות עולמות עד אין קץ ע"י ריבוי התחלקות הצירופים דבחי' דיבור העליון בחי' זו נמשך מירושלים שהיא בחי' עיר אלקינו כללות עולם הדיבור עליון כו'. משא"כ מליון תצא תורה שהוא השפעה פנימיות ולכן כל השפעות פנימיות הוא רק בבחי' ליון. כמ"ש כטל

הרמון

יש לבחי' ארץ היא צורך עלי'. והיינו כמו בגשמי' מי הים המה מלוחים ועל ידי שבוקעים עפר הארץ ועולים מלמטלמ"ע נעשו מים חיים. כמ"כ הנשמה בהיותה למעלה בבחי' יש העליון הי' אינה רק האהבה דבכל נפשך שהוא עפ"י טעם והשגה וזהו מי מלוחים כו'. אבל על ידי ירידתה לגוף וגם"כ שהיא בחי' ארץ ומהפך אותו לבחי' אהבת ה' אזי היא באה לבחי' בכל מאדך הנ"ל שהו"ע מים חיים:

ד **ועתה** יובן ענין הג' דברים תו"ע וגמ"ח וענין הג"פ קדוש כי הג' קוין תו"ע וגמ"ח הם המשכות ג' פעמים קדוש כידוע. פי' וענין קדוש הוא מובדל שהו"ע שלמעלה מבחי' ממכ"ע. והיינו כמ"ש גבי נזיר קדוש יהי' גדל פרע שער כו'. קדושה תלוי' בשערי (זח"ג ח"ה ב') כמ"ש (דניאל ז') ועת"י יתיב כו' ושער רישי' כו'. שההמשכה שממקום גבוה מאד (בחי' קדוש ומובדל) א"א להיות כ"א על ידי לבוש השערות מותרי מוחין ואין נוגע להעלמיות כלל. וזהו בחי' קדוש. דהנה יש קדש וקדוש. קדש הוא בגדרי' עלמות משא"כ אינו בגדר עולמות כלל. וכאלו לא ברא העולמות עדיין. בחי' יחיד אתה הוי' לבדך שלמעלה מבחי' אחד. וההמשכה מבחי' קדש בס' השתלשלות נק' קדוש. קדש ו'. שהו"ו הוא בחי' שערה שנמשכה מקדש העליון כי השערה חלולה ונקובה נמשך יניקה מבחי' קדש. ועז"כ שאו ידיכם קדש וברכו את הוי'. הוי' הוא בחי' קדוש כמ"ש קק"ק הוי' צבאות והיינו משום כי הוי' צוה ונבראו ממילא שלא על ידי התלבשות ע"כ נק' קדוש. והנה ג"פ קדוש זהו ג' המשכות מקדש העליון שלמעלה מגדר עלמין בכללות השתלשלות העולמות שנחלק בדרך כלל לג' בחי' בראתיו יצרתיו אף עשיתיו שהו"ע מהדו"מ ולכן המשכה זו על ידי תו"ע וגמ"ח שהם ג"כ בחי' מהדו"מ. עבודה תפלה בחי' מח' וכוונה. כמו פ' רחבון דמטא אם כיון לבו יצא וא"ל לא יצא. וכן ברכת אבות אעפ"י שאמר בדיבור לא יצא כלל. וא"כ (עיקר) בחי' התפלה הוא רק במח' לבד. וענין המח' הוא הכונה שק"ש כפ"ר שארז"ל מתחלה יקבל עליו עומ"ש. והיינו למסו"נ באחד מסירת הרצון שלא יהי' לו כ"א רק רצון ה' אליו ולא למדותיו. ועמך לא חפצתי. והו"ע מח'. כי פנימי' המח' הוא הרצו"ד והמס"נ. ועי"ז ממשיך להיות הוי' אלקינו יחוד הו"כ שהם אין ויש. והיינו שנמשך בחי' אין שלמעלה מהשכ' להיות הוי' אלקינו. וזהו"ע עבודה מח' שעי"ז ממשיכים הקדוש הראשון בבחי' מח' בריאה. הו"ע בריאה שבאצי'. וזהו שמתרגם בת"י קדיש בשמי מרומא עילאה בית שכינתי' כו'. בית שכינתי' י"ל בינה שנק' שכינתא עילאה כנודע. ומרומא עילאה זהו הכ'. ושמי מרומא י"ל כתר כידוע כפי' שמי השמים. ופי' קדיש בשמי מרומא כו'. היינו מה שממש' דא"ס נמשך להיות עתיק לג"ר כח"ב דאצי'. וממשיכים זה על ידי עבודה שהוא בכלל ענין רצוא שבתפלה בבחי' מ"ח בכל מאדך. שעי"ז מעורר בבחי' מאד העליון שהוא עלמי' אוא"ס שלמעלה מהשתלשלות להיות קדיש בשמי מרומא עילאה כו' כנ"ל. והנה בהמ"ח נק' ג"כ שלמ"ח כמ"ש בהרמב"ן פ' תולדות וכתיב (ירמי' ג') אותי עזבו מקור מ"ח והיינו כי בגמ"ח

הי' ענין הקרבנות שנכללו כל הבהמות גשמי' שאש שלמעלה ונתעלו למעלה מעלה ליכלל עד א"ס כו'. (וידוע ומבואר בכ"מ שזהו"ע בירור ניצוצות שנפלו בק"נ. וא"כ עלייתם ליכלל עד א"ס זהו כמו שאר מ"ח). וכעת הוא בתפלה במקום קרבנות כו'. ורק אז הי' ההעלאה בבחי' אש. ועתה בתפלה הוא ההעלאה בבחי' מים חיים שהוא האה' דבכל מאדך כנ"ל. והמעלה באש שהוא בהתגבורת גדול. אבל המעלה בבחי' מים שנמשך האהבה בתמידות כמאמר זכור אב נמשך אחריך כמים וזהו שאנו אומרים אחר תפלת שמו"ע אליך הוי' נפשי אשא. נמצא ענין עבודה הוא ההעלאה בבחי' מים חיים בכל מאדך וכן' רצוא וזהו"ע קדוש הא' כנ"ל:

ה **והקדוש** הב' הוא בחי' טוב לאחד. והיינו על ידי קו השני גמ"ח שכולל כל המצות. אשר על ידו ממשיכים התגלות א"ס למטה. וזהו אשר קדשנו במצותיו. פי' אשר היינו ת"ע שמבחי' קדש שמובדל מס' השתלשלות. כי יש בחי' ת"ע המתגלה בס' השתלשלות בגעה"ת וגעה"ע. ויש בחי' עדן דהיינו ענג העליון מאוא"ס ב"ה המלובש בת"ע שהוא מקור הנ"ע כמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. אבל עצמות התענוג הפשוט שנק' מקור התענוגים הוא קדוש ומובדל מסדר השתלשלו' לגמרי וז"ש כי עמך מקו"ח. שמקו"ח שהוא מקור התענוגים הוא רק עמך כלול ובטל בעצמותו עדיין. וזהו אק"ב שבחי' ת"ע שהוא קדוש ומובדל דהיינו מקור התענוגים נמשך לנו למטה ע"י קיום מצותיו. ונמצא שע"י המצות ממשיכים מבחי' קדש מלמעלמ"ט. וז"ש בשמחה ובטוב לבב מרוב כל. פי' רוב כל היינו חיי העוה"ב שהוא כל העליות שעד אין קץ. והכל ע"י בחי' כל. וזהו רוב כל. והנה באמת זהו תענוג עד אין קץ כלל ומיטב דלידייהו כו'. אבל מ"מ המצוה עצמה גבוה ביותר לאין קץ. כי מה שע"י המצות עושים וממשיכים הג"ע הוא רק זיו והארה לבד כנ"ל. אבל המצוה עצמה א"א להתגלות כלל בג"ע כו'. וזהו הקדוש הב' שהוא בחי' טוב המשכה וגילוי למטה ע"י מעשמ"ל. וזהו שמתרגם בת"י קדיש על ארעא המשכה מלמעלמ"ט בבחי' ארץ. והנה הב' בחי' קדוש אלו אין יכולים להיות כ"א בארץ דוקא ולא בבחי' יש העליון. כי קדוש הא' שהו"ע עבודה בבחי' רצוא דבכל מאדך מים חיים הרי א"א להיות בחי' זו שם כי מי הים מלוחים כנ"ל. ורק ע"י הארץ נעשים מים חיים. (ומה שמתרגם ע"ז הקדוש קדיש בשמי מרומא כו' שמים לרום. זהו לפי שקדוש זה אינו המשכה למטה כ"א רק העלאה. ועי"ז נמשך רק למעלה מעלה בשמי מרומא כו'. אבל העלאה זו א"א להיות כ"א בארץ). וכן גם הקדוש הב' שהוא המשכות אוא"ס ע"י קיום המצות. בחי' זו (ודאי) ג"כ בארץ דוקא שהרי המלאכים בקשו התורה ולא נתנה להם. והשיבו להם כלום יצה"ר כו'. והענין כי המלאכים בקשו התורה כמו שהיא ברוחני' כו' כמו מצות ציצית שבגשמי' הוא ל"ב חוטין ולמעלה הוא המשכת ל"ב נתיבות חכ"ע. ועי"ז היתה התשובה כלום יצה"ר. שהמשכה זו א"א כ"א למטה בגשמי' ע"י שמתפסים כל הדברים הגשמיי' דוקא. והענין כי אור היותר עליון נמשך במקום היותר נמוך דוקא. וכמ"ש ועברתי בא"מ"צ אני ולא מלאך. וכידוע ממשל

הכותב

התחברות והתקשרות הגבורות דשם אלקים עם החסדים דשם הוי' שהו"ע יחוד הוי' ואלקים. וזהו פי' ברית אלקיך שגורם הברית וההתקשרות שם אלקים עם שם הוי' דהיינו שיתקיים היחוד תמיד. וזהו"ע מה שהמלח מקיים הדבר כו'. וז"ש בזהר (שם) ע"פ צדיק ה' צדקות אהב דא מלחא בימא רבא. דהיינו מה שע"י היסוד שנק' צדיק נמשך טעמים דחכמה להמתיק הגבו' קשות דאותיות יש דשם. אלקים זהו ודאי צדקה גדולה דאל"כ לא הי' יכול להיות קיום העולם כמ"ש בזהר (ח"ג ק"י ב'. ע"פ בטח בה' ועשה טוב כו') הא כדין נורא דליק ואוקיד עלמא בשלהובא. וזהו צדקות אהב. וזהו"ע מה שהמלח מגין על היסורים. היוצא מזה שענין מה שהים מלוח למעלה א"ז חסרון כלל כ"א מעליותא גדולה:

ג **והנה** כשהנשמה היתה תחלה בבחי' נוני ימא אשר מי הים המה מלוחים שהוא תכלית הביטול. וגם להיות טעם והשגה כו'. ונמשכה אח"כ לבחי' ארץ ה"ז ירידה גדולה ומהו העלי' בזה כו'. והענין כי מי הים למטה אנו רואים אשר הם מתעלים ע"י הארץ כי אזי נק' מים חיים. דהנה כל הימים כמקוה וגם לפי פסק הלכה שמטהרין בזוחלין כמ"ש בשו"ע סי' ר"א. אבל קידוש מי חטאת לטהר טומאת מת פסול מהים כ"א דוקא מים חיים וכן כל טומאות המורות כזב ומצורע אין להם טהרה בים כ"א דוקא ע"י מים חיים כו'. והנה מ"ח הוא בחי' גבוה מאד כמארז"ל באדר"נ (ספל"ד) עשרה דברים נק' חיים. וה' אלקים אמת הוא אלקים חיים. התורה נק' חיים. המים נק' מים חיים כו'. דמזה מוכח שיש מעלה בבחי' ארץ שהים מתעלה על ידה. ויובן הענין מקי"ס דכתיב ובנ"י הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חומה כו' שהים נתבטל לפניהם עד שנקרע לפניהם. והיינו מחמת מימינם ומשמאלם וישראל באמצע שהו"ע הג' קוין דתו"ע וגמ"ח שהם דוקא בבחי' ארץ. כמארז"ל (זה"ג רנ"ה א'. ילקוט בשלח) מימינם זה תורה מימינו אש דת למו ומשמאלם זה תפילין שמניחים על יד שמאל. ולהבין המעלה בעבודה לבחי' מים חיים על מי מלוחים דים. והענין דיש שני בחי' אהבה. בכל נפשך ובכל מאדך. בכל נפשך הוא כמ"ש נפשי אויתיך כו'. כמו האדם שאוהב ומשתוקק לחיי נפשו וביותר הוא בחולה שאין לו אז שום רצון אחר כלל כ"א רק רצון אחד שיתפשט הנפש להחיות הגוף מפני כי הגוף אין לו שום חיות כלל מבלעדי הנפש. כן הבורא ית' הוא נפש וחיות של כל העולמות עליונים ותחתונים נשמה לכל הנשמות וחיות לכל חי כו'. והעולמות מצ"ע הם מות ממש שאין בהם שום קיום וחיות כלל מבלעדי אלקות. ע"כ א"צ להפוך בהעולמות עצמן לא בגשמי' ולא ברוחניות כ"א רק רצון א' לאהבה את ה' ולדבקה בו ית' כמ"ש לאהבה כו' כי הוא חייך. ומבלעדי אלקות לא ירצה שום דבר כלל. וזהו האהבה דבכל נפשך. נפשי אויתיך. שיהי' האדם לגבי אלקות כמו הגוף לגבי הנפש דהיינו שלא ליקח חיות ועונג משום דבר חוץ אלקות. והנה אהבה זו היא עפ"י טעם והשגה. וזהו מדרגת הנשמה כשהיתה למעלה שהאהוי"ר שלה הוא רק עפ"י טעם והשגה בחי' האהבה דבכל נפשך. וגם הביטול שלה מה שנק' נוני ימא ג"כ עפ"י טעם והשגה כנ"ל שהים מלוח. אבל ע"י ירידתה למטה בגוף ונה"ב היא באה לבחי' בכל מאדך פי' מאד בל"ג. והיינו אהבה שלמעלה מטו"ד. שנמשכת מעצמות אוא"ס ב"ה שאינו מושג ולמהתב"כ. כי שרש הטעמים הוא רק בחכ' ולכן הים הוא מלוח. היינו יש האחרון או יש החכמה כו'. אבל עצמותו ומהותו ית' שלמעלה מחכ' הוא למעלה מבחי' טעמים. ולכן האהבה שנמשכת מזה הוא בל"ג כלל. והיינו ע"י ההתבוננות בעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מגדר אור וחיות לעלמין לגמרי לא בגדר ממלא ולא בגדר סובב. כי לא זהו עיקר האלקות מה שמהי' ומהוה העולמות כי זהו רק בחי' ההארה מאלקות ובבחי' זו שייך לומר ממכ"ע וסוכ"ע. אבל עצמות אוא"ס הוא למעלה מגדר בחי' אלו לגמרי. וזהו הרחמן הוא ינחילנו כו' ומנוחה לחיי העולמים. חיי העולמים הוא הב' בחי' דסובב וממלא. ובאלף השביעי שיהי' וחד חרוב אזי יוכללו הב' בחי' דסוכ"ע וממכ"ע בעצמות אוא"ס שלמעלה מגדר עלמין ה"ז בחי' מנוחה לחיי העולמים שישבתו וינוחו מפעולתם דעכשיו כו'. וע"י התבוננות זו נמשך האהבה דבכל מאדך. שלא ירצה להיות בבחי' יש ודבר ולקבל חיות מאלקות בבחי' גילוי והשגה שזהו רק מבחי' זיו והארה. כ"א ליכלל וליבטל לגמרי בעצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' כי הוא חייך כו'. והנה בחי' זו דבכל מאדך מתגלה בבע"ת דוקא כמ"ש בזהר (ח"א קכ"ט סע"א וע"ב) זכאין איהון מארי דתיובתא דמשכין לי' בחילא יתיר. כי מדרגת הצדיקים שהולכים מדרגא לדרגא כמ"ש (בראשית כ"ד א') ואברהם זקן בא בימים וכמ"ש במ"א. אבל הבע"ת שהי' תחלה בהיפך לגמרי מאלקות ולכן אח"כ כשמתחרט ונעשה צר לו מאד ריחוקו מה' וחייו אינם חיים כלל אזי הצעקה והאהבה לה' הוא מרעו"ד ממש בבחי' בכל מאדך וכמשל המים כשמעכבים אותם שוטפים ועוברים בכח גדול יותר כו'. וכמו"כ ע"י ירידת הנשמה למטה בגוף בריחוק והסתר אלקות וכשמתגברת על הסתר הגוף ונה"ב ובאה לאהבה את ה' אזי האהבה היא בכל מאדך בל"ג. ע"ד בע"ת דמשכין לי' בחילא יתיר. והנה אהבה זו דבכל מאדך נקראת מים חיים. דהנה מים חיים יש בהם ד' בחי'. א' נביעה ממקור. ב' מתתא לעילא היפך טבע המים שנמשכים דרך ירידה מלמעלמ"ט. ג' הנביעה בלי הפסק. ד' שבוקעים הפסק עובי כדור הארץ כו'. כמו"כ האהבה דבכל מאדך נמשכת מהמקור גימט' שמו וגימט' רצון דהיינו מההתבוננות בבחי' רצוה"ע ועצמות אוא"ס שלמעלה מחכ'. ולמעלה מבחי' סוכ"ע וממכ"ע. וגם האה' מלמטלמ"ע דכיון שהאהבה הוא ע"י ההתבוננות בעצמי' אוא"ס שלמעלה מגדר בחי' חיות לעולמות לא בבחי' ממלא ולא בחי' סובב א"כ אין שייך לומר שהאהבה הוא שישאר למטה בבחי' יש ולקבל חיות מאלקות (דהיינו בחי' השגה וגילוי כו') כ"א ליכלל וליבטל לגמרי היפך חיותו כו'. וא"כ זהו העלאה מלמטלמ"ע. וגם בלי הפסק כי האה' דבכל נפשך שעפ"י טעם והשגה יוכל להיות בה שינוי והפסק. אבל האהבה דבכל מאדך שנמשכת מעצמותו ית' שלמעלה מבחי' טעמים אין בה שינוים והפסק כלל. ובוקע החשך והסתר הגוף ונה"ב. ולכן נק' האה' דבכל מאדך באמ"ת. ונמצא הירידה של הנשמה מבחי'

במים שאין יכולים להיות יש ודבר נפרד מהם כי כשפורשים מיד מתים. כמו"כ יש מלאכים עליונים שבטלים במציאות לגמרי לגבי החיות אלקות המהו' ומהות אותן עד שאין נראים יש כלל. והיינו מצד שהחיות אלקות מהו' אותן בקירוב וגילוי מאד שמאיר עליהם בתוקף ההתגלות ומקיפם מכל צד כו'. ומחמת זה הם ממילא כלולים ובטלים במציאות ואין נראים יש כלל כו'. ולכן יוכל מלאך לומר ע"ע כי נשבעתי נאום הוי'. והיינו כיון שהוא בתכלית הביטול עד שאינו מהות כלל ע"כ אינו מסתיר כלל על אור שם הוי' המלובש בו. וזהו בחי' המלאכים שנק' נוני ימא דהיינו שהשפעה מאלקות נק' ים לפי שמהו' אותם באופן שמקיפם מכל צד עד שמוכרחים להיות בבחי' ביטול ואין להם בחירה כלל להיות נפרדים כו' והמלאכים נק' נוני ימא. ולכן נז' על מרע"ה המעלה כי מן המים משיתהו שהי' בו למטה הביטול דבחי' ים. והו"ע בחי' נוני ימא דאזלין ביבשתא כמ"ש (בראשית מ"ח ט"ז) וידגו לרוב בקרב הארץ:

והנה הנשמות נק' בזהר ברואים שבארץ כמו הברואים שבארץ אעפ"י שניזונים מהארץ מ"מ הם נפרדים לגמרי מהארץ להיות יש ודבר בפ"ע. כמו"כ הנשמות שיורדים למטה בעוה"ז ומתלבשים בגוף וגם"כ נראים יש ודבר נפרד מאלקות. והנה באמת גם הנשמות קודם שנמשכו למטה נק' ג"כ נוני ימא שהיו ג"כ כלולים בתכלית הביטול בבחי' ים העליון כו' וכמ"ש חי הוי' אשר עמדתי. כמו דכתיב במלאכים שרפים עומדים. וענין עמידה הוא תכלית הביטול. ורק אח"כ נמשכו הנשמות וירדו מבחי' ים לבחי' ארץ להתלבש בגוף הגשמי כדי שיהיו יש וד"כ כו'. ולכן הי' בפע"ח אשר שביעי ש"פ שהו"ע קי"ס אזי הוא זמן לידת הנשמות למטה. והיינו כאשר נקרע הים העליון ששם כלולים כל הנשמות אזי נמשכים הנשמות שמבחי' נוני ימא בבחי' יבשה. ולכאורה זהו ירידה גדולה לגבי הנשמות שנמשכו מבחי' ים לבחי' ארץ. אך הענין כי ירידה זו לצ"ע היא. דהנה אנו רואים למטה שמי הים המה מלוחים שאינן ראוים לשתי' כלל. ולכן הי' בגמ' שבת שאסור לטבול בים בשבת מפני שמחזי כרפואה. וע"י שמי הים עוברים מלמטלמ"ע דרך גידי הארץ ובוקעים אותה עד שעולים מלמעלה על הארץ נעשו מים חיים שהם מתוקים מאד ויפים לשתי' כו' דמזה מובן שיש בבחי' ארץ ועלמדאתג"ג מעלה יתירה על בחי' ים ועלמדאתכ"ס. ולכן גם התורה נתנה דוקא בארץ. ים אמר אין בי. תהום אמר אין עמדי. וכמ"ש אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי. בראתי בגימט' תרי"ג וזהו ואדם עליה כו'. נעשה אדם בצלמינו בחי' ועל דמות כו' כמרא"ד. אשר אדם זה למעלה מבחי' ים. והתגלותו דוקא בארץ. והיינו לפי שיש טו"ר ובחירה כו' (שהו"ע כל הבירורים כו'). ולהבין מה שמי הים הם מלוחים. כי נת"ל שים הוא עלמדאתכ"ס ביטול בתכלית. וא"כ ודאי למעלה מה שמי הים הם מלוחים א"ז חסרון כ"א למעליותא גדולה. והענין דכתיב (ויקרא ב' י"ג) ולא תשבית מלח ברית אלקיך. וכתיב (במדבר י"ח י"ט) גבי כהונה ברית מלח עולם.

דהנה המלח עושה ג' פעולות. א' שנותן טעם בהמאכל כמ"ש (איוב ו' ו') היאכל תפל מבלי מלח. ב' שמפליט ומפריד פסולת ותמצית הדמים שהו"ע המליחה. אין הבשר יוצא מידי דמו אא"כ מולחו יפה כו' (חולין קי"ג א'). ג' שמקיים הדבר לזמן מרובה שלא יתקלקל כו'. וככל המשל הזה שבמלח גשמי שייך ענין זה למעלה ברוחניות בבחי' ים העליון שהוא מלוח. דהנה נת"ל ענין נוני ימא למעלה היינו מלאכים עליונים שכלולים בתכלית הביטול באלקות מצד תוקף התגלות חיות אלקות עליהם ומקיפם מכל צד כו'. וא"כ אעפ"י שהביטול דבחי' נוני ימא גדול מאד. אבל ביטול זה אינו מצ"ע דהיינו מצד השגתם. כי אינן משיגים כלל מהות הביטול. ורק מצד החיות אלקות שמאיר עליהם בתוקף הגילוי ומקיפם מכל צד. מתבטלים ממילא למעלה מהטעם והשגה כו'. כמו עו"ע כשהעילה מקיף וכולל בעצמו את העלול אזי העלול ממנו מתבטל ממילא לגבי העילה המקיפו בלי שום טו"ד כו'. וזהו מדרגת ים מצ"ע. אך ענין שהים מלוח. היינו כמו מלח שנותן טעם כו'. כמו"כ יומשך ויתגלה הביטול אמיתי דבחי' ים בבחי' טעם והשגה ממש שיהיו משיגים הביטול. להיות טעם והשגה בהביטול דבחי' ים כו' כי מלח בכללו הוא גבורות דאבא. וידוע בענין טנת"א אשר טעמים בהכ"ע. ולכן הוא נותן טעם בהביטול דבחי' ים. והנה ארז"ל (מקואות פ"ה מ"ד) ע"פ ולמקוה המים קרא ימים (בראשית א') שיש מיני ימים הרבה. וכן אי' בזהר (ח"א רמ"א ב') אתר אית בים שבו מים מתיקין. כמו ים כנרת שמימיו מתוקין ככנור. ואתר אית בים שבו מים מרירין. כמו"כ יש למעלה ברוחניות כמה מדרגות בבחי' ים. דהנה כתיב (מ"א ז' כ"ה) שנים עשר בקר והים עליהם מלמעלה דהיינו י"ב בקר דבריאה. והים זהו מל' דאצי' שנעשית עתיק ומקיף לבריאה. וזהו עומד עליהם מלמעלה דהיינו למעלה מהדעת והשגה כ"א בבחי' עתיק ומקיף עליהם מלמעלה כו'. ואעפ"י שבטלים בתכלית לבחי' ים העליון כנ"ל בענין נוני ימא. אך ביטול זה אינו מתגלה בהם בבחי' השגה ממש. כ"א שמתבטלים ממילא למעלה מהטעם והשגה. ולכן ענין בחי' ים זה שעל י"ב בקר שהוא מלוח היינו שיהי' טעם והשגה בהביטול וכנ"ל. אך יש עוד בחי' ים שלמטה ממדרגה זו דהיינו אותיות אחרונות דשם אלקים שהם ב' אותיות ים והו"ע מ"ה צירופים אחרונים דשם אלקים שהם גבורות קשות ויש בהם אחיזת החיצונים ביותר. כידוע בפי' אדמת בני ח"ם ובענין מצרים מיצר י"ם. וזהו"ע אתר אית בים שהם מים מרירין. ולכן ענין שים זה הוא מלוח היינו המשכות טעמים דהכ' להמתיק הגבורות קשות דאותיות ים דשם אלקים ועי"ז נפרד אחיזת החיצונים מגבורות אלו (וה"ז כמו שבגשמיות פעולת המלח להפליט ולהפריד הפסולת) ואזי יוכל להיות נמשך יחוד עליון בהגבו' אלו שיקבלו מיתוק מהחסדים עליונים כו'. ולכן ענין שהים זה מלוח הוא ממש ענין מלח ברית אלקיך דהיינו המלח שיש באותיות ים דשם אלקים להמתיק הגבו' קשות שיתפרדו מהם אחיזת החיצונים ואזי יוכל להיות

התחברות

שם הוי' דלעילא שלמעלה מה"ע. ומשם נמשך בשבת גילוי נשמה יתירה בנר"נ. שהוא בחי' רעו"ד ביטול שלמעלה מהשכל. וזהו ענין הקב"ה נותן בו נשמה שלמעלה מבחי' נר"נ. ובזה יובן ענין סמיכות שבת לכיבוד אב ואם. כי תחלה צ"ל כיבוד או"א שהוא להמשיך התגלו' בחי' נר"נ מבחי' תו"ב שנק' או"א. והיינו שיאירו הנר"נ בהתגלו' בהגוף. ואח"כ בשבת נמשך מלמעלה מהחכמה הגילוי דנשמה יתירה. וביאור הענין כמארז"ל (אבות פ"ב) עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו שמתחלה צריכים לעשות הרצון לאלקו' עפ"י שכל וטעם ודעת כו'. וזהו כרצונך. וזהו המשכת גילוי נר"נ. ואח"כ יעשה רצונך כרצונו. שיהי' רצון למעלה מהשכל. והיינו כי הבחי' שלמעלה מהמוחין מאיר ע"י המוחין דוקא. וזהו סמיכות שבת לכיבוד או"א וכענין שבועות שאחר ספה"ע כנ"ל. וכמו"כ ג"כ סמוך שבת למקדש את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו. כי מקדשי תורה והתורה נקראת גם כן אב ואם כנ"ל:

ענין שבת תתאה ושבת עילאה. שב"ת עליו' המדות בבחי' ה"ע שם הוי' דלתתא. ושב"ע העלי' בשם הוי' דלעילא. ובזה יובן שייכות ענין הגאולה לשבת. דארז"ל (מ"ר בראשית פי"ב סי' ה') כל תולדת חסר חוץ מאלה תולדות השו"א. ואלה תולדות פרץ שהם מלא בשני וי"ן. ואפי' תלדות יעקב יוסף כתי' ג"כ רק ו' א'. וענין ב' ווי"ן. כי יעקב עצמו הוא ו' כי הוא קו האמצעי ת"ת כללות ו"ק דז"א ונק' אות אמת. וכתי' וזכרתי בריתי יעקוב מלא בוי"ו. וקאי על הגאולה. והיינו שבבחי' יעקב נמשך עוד ו'. והו"ע תתן אמת ליעקב. והוא בחי' והנורא אל עליון. שבחי' ו' זה הוא מאל עליון שלמעלה מהשתלשלו' ונמשך בבחי' נורא ת"ת לפי שת"ת בריח התיכון. ומבחי' ו' הב' שלמעלה מהשתלשלו' נמשך הגאולה. ולכן תולדות פרץ שהוא משיח מלא בשני ווי"ן. כי פרץ כמו עלה הפורץ. פורץ גדרו ש"ע. למעלה מסדר השתלשלו'. ולכן ו' דברים שנחסרו מאמת חטא עה"ד. יתמלאו לע"ל כשיומשך גילוי ו' הב' כו'. והנה ארז"ל בירושלמי (נדרים פ"ג ה"ט) שקולה שבת כנגד כל המצות כי בכל המצות כתי' רק מצות בוי"ו א' ובשבת כתי' (בנחמי' ט' י"ד) מצוות שבת בשני ווי"ן. כי כל המצות הם בחי' צוותא וחיבור ש' הוי' דלתתא שיומשך בגילוי למטה ולכן כתי' רק ו' א'. אבל בשבת הרי יש שבת עילאה שהוא ש' הוי' דלעילא. ולכן מצות שבת מלא בשני ווי"ן ומבחי' ו' זה נמשך הגאולה. ולכן ארז"ל (שבת קי"ח ע"ב) אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלין. דהיינו שב"ת ושב"ע. אך ענין שתי שבתות דוקא. היינו דכתי' אם יגאלך טוב יגאל. שהוא בחי' טוב הוי' לקויו ע"י הג' קוין דתומ"צ ועבודה כו'. וא"ל וגאלתיך אנכי ש' הוי' דלעילא. והב' גאולות ישנם בשבת שב"ת ושב"ע. ועפי"ק הב' גאולות הם יסוד שנק' טוב. ובינה שנק' אנכי. כי התגלות עת"י בבינה. וב' הבחי' בשבת:

והייתם לי קדושים כי קדוש אני כו'. וצ"ל מהו הדמיון כו'. הנה כתיב (ישעי' ד' ג') והי' הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו. וארז"ל בגמ' (ב"ב ע"ה ב') עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש כדרך שאומרים לפני הקב"ה. וצ"ל זה ג"כ. וגם מהו הלשון כדרך כו' דמשמע שא"ז בחי' א' לגמרי רק כדרך כו'. והנה ארז"ל במד"ר (קדושים פכ"ד סי' ח') על ענין הג"פ קדוש משל למלך שעשו לו בני המדינה ג' עטרות נטל א' ונתנו בראשו ושנים נתן בראש בניו שנאמר והייתם קדושים כי קדוש אני. והיינו כי בנ"י נאמר קדושים תהיו. וגם והתקדשתם והייתם קדושים. ב' פעמים. ובהקב"ה נאמר כי קדוש אני פעם א'. ועפי"ז אפ"ל מה דבגמ' (שבת פ"ח ע"א) אמרו שבמ"ת קשרו לבנ"י שני כתרים א' כנגד נעשה. וא' כנגד נשמע. והרי כתיב (שה"ש ג') צאינה כו' בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו. דמזה משמע שענין מ"ת הוא שנמשך העטרה בראשו של הקב"ה. והיינו כמאמר המדרש א' נתן בראשו. ושנים נתן בראש בניו. ובזה יתקיימו שני הענינים כו'. ותחלה צ"ל ענין על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח (אבות פ"א מ"ב). גם יש ג' בחי' כהנים לוים וישראלים. ג' אבות. אוריין תליתאי. ג"פ קדוש. הכל רק ג' כו'. ולאה"ק תחלה ענין ירידת הנשמות בגופים שהוא ירידה צו"ע כי הנה הנשמה קודם שנמשכה למטה היתה במדרגה גבוה מאד. נשמה שנתת בי טהורה היא כו'. פי' טהורה לשון כעצם השמים לטוהר. שהנשמה כמו שהיא למעלה היא בבחי' בהירות בתכלית דהיינו שאינה שום דבר המסתיר על אלקות כלל. וזהו מצד גודל הביטול כי כל בחי' יש הוא מסתיר אלקות אבל הנשמה כמו שהיא למעלה היא בתכלית הביטול. וזהו דע מאין באת כו'. ולכן אינה דבר המסתיר כלל על אלקות. וז"ש (מ"א י"ז א') חי הוי' אשר עמדתי לפניו דהיינו שהיתה כלולה בתכלית הביטול בבחי' פנימי' אלקות. וזהו לפניו. וכשיורדת למטה לעוה"ז להתלבש בגוף ונה"ב נעשית יש ודבר נפרד. וירידה זו צו"ע לבוא מבחי' צדיק לבחי' בע"ת כי כשהיתה למעלה והאי היתה בבחי' צדיק. וע"י שנמשכה למטה בבחי' ריחוק והסתר תבוא לבחי' תשובה. כי תשובה אינה דוקא על עבירות כו'. ובמקום שבע"ת עומדים כו'. כי יתרון האור מן החשך כו':

ב **דהנה** כתיב (תלים קל"ו) לרוקע הארץ על המים כי לעולם חסדו. כי בשעת הבריאה היתה הארץ מובלע ומוקף מהמים כמ"ש (בראשית א') ורוח אלקים מרחפת על פני המים. והיינו שזהו מצד טבע הבריאה שכל יסוד כבד ביותר הוא למטה ביותר והיסוד הקל ממנו הוא גבוה ומקיפו מכל צד. המים מקיף הארץ והרוח מקיף את המים כו'. אך אח"כ גזר הקב"ה יקוו המים כו' ותראה היבשה להיות היפך הטבע שיהי' הארץ גבוה מן המים ולכן הולכי ימים נק' יורדי הים כו'. והיינו כדי שיהי' ישוב העולם כמ"ש (ישעי' מ"ה י"ב) אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה כו' שהאדם הי' להיות כ"א בארץ. וזהו לרוקע הארץ על המים כל"ה. ולהבין מהו ענין זה ברוחניות כו'. הנה ידוע בזהר (בשלח וכ"ד) אשר המלאכים נק' נוני ימא. כמו נוני ימא הם מובלעים ומכוסים

במים

יחידה כו'. שאין אהבה זו מוגבל בשום כלי כלל אלא לצאת מגדרי הכלים ולהתבטל בא"ס ב"ה. וזהו נשמה יתירה (כלומר יותר מכפי הכלים שאינה מלובשת ונכנסת בכלי). והנה על ידי בחי' רעו"ד ורצון זה שלמעלה מהכלים ממשיכים מעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מהחכ' אור השם ממש שאינו מלובש כלל בע"ס כו'. אבן על ידי מדות שנולדים מהשכל בחי' אה"ר שנלקחה מהתבוננות ומוגבלת בכלי אינו יכול להמשיך הגילוי כ"א מה שכבר בא המשכת א"ס ב"ה בכלים כמו בח"ע. והנה בחי' אם יבים אליו לבו הנז"ל שהו"ע להפוך בהוי' יהי' אלקיך הוא אהבה המוגבלת בכלי דוקא כמובן. ואין יכול להמשיך הגילוי כ"א מהאא"ס המלובש בחכמה (בחי' כלי) וכנז"ל להמשיך בחי' ח"ע עצמה בהתורה שבהשתלשלות במדות כנ"ל שזהו"ע לעשות התורה. וא"כ מה הוא זה שנת"ל בענין כבד את אביך להמשיך גילוי אוא"ס ב"ה שלמעלה מהחכ' בהחכ' ע"י תומ"צ שנק' להם. אלא מגד תומ"צ בעצמו הוא רק העלאת מ"ן ליחוד זו"נ כמ"ש כ"ז בד"ה ונקדשתי בהביאור. ע"כ צ"ל דמ"ש כבד את אביך. שנת"ל תושב"כ ח"ע. אין ר"ל עצמות ח"ע הכים ולא בחכמה ידיעה. והכיבוד להמשיך אוא"ס ב"ה עצמו שלמעלה מהחכ' בחכ'. כי זה א"א על ידי תומ"צ לאוד כ"א על ידי קדימת בכל מאדך ומס"נ ממש בק"ש. אלא דפי' אביך ותושב"כ ח"ע ר"ל מוחין דז"א שהוא המשכת אור ח"ע שמלובש בז"א. וזהו תושב"כ שמקומה בז"א. והכיבוד הוא להמשיך מא"ס ב"ה המלובש בח"ע. והיינו ע"י תומ"צ וקדימת ואהבת שבק"ש. ופי' אביהם שבשמים מוחין דז"א. ובזה יתפרש שפיר פי' כבד לשבית כיבוד. דר"ל להמשיך ל"ב נתיבות ח"ע עלמה כו'. ע' בסידור שער התפילין בתהלתו מענין תלת חללי גלגלתא כו'. וגם לקמן גבי ביאת תליתאה שמע ישראל. ישראל סבא. וממה שנתבאר בש יובן כאן. וע' בת"א ר"פ בראשית ע"פ השמים כסאי. וע' עוד בד"ה ועשית חג שבועות. וע"פ וידבר דעשה"ד:

עניין סמיכות שבת לכיבוד או"א בעשה"ד. ובפסוק איש אמו כו' ואת שבתותי כו'. נ"ל ענין ספה"ע ושבועות. הנה ארז"ל (מ"ר בראשית פס"ז סי' ז') צדיקים לבן ברשותן דומין לבוראן. ויאמר ה' אל לבו כו'. וזהו ענין ספה"ע שיהי' לבן ברשותן. והיינו כי ספה"ע עומר שעורים הוא לברר ז' מדות דנה"ב. כי יש ז"מ דקדושה והו"ע ע' נפש ל' יחיד. לפי שבטלי' בתכלית לאוא"ס ב"ה כמ"ש לך ה' הגדולה. אך יצב גבולות עמים למספר בנ"י כו'. שמז"מ דתהו נפלו בשבה"כ בע' שרים וז"מ דנה"ב. ולכן ספה"ע הוא לברר המדות דנה"ב. והיינו ע"י המשכת מוחין בהמדות ומוח שליט על הלב. כי המוחין מנהיגים המדות על אופן הראוי. וכמו אפי' מי שהוא חסדן בטבעו אם אינו מתנהג עפ"י חכמה. יוכל להיות החסד שלא במקום הראוי והחכמה מנהיג את המדה שיהי' במקום הראוי. וכמו"כ למעלה ענין לבו ברשותו ויאמר ה' אל לבו. כי לבו זהו המדות. ועפ"י המדות אם פוגמים באלקו' נמשך העונש למאד. וזהו ויתעצב ה' אל לבו ויאמר מחה אמחה כו'. אבל ע"י המשכת גילוי החכמה בהמדות נמתקים המדות. כי חכמה מקור החסד. ומי שהוא חכם ביותר הוא חסדן ביותר. וזהו ויאמר ה' אל לבו לא אוסיף עוד להכות כו'. וכמו"כ גם בבחי' יגמה"ר בקש משה ונפלינו אני ועמך. כי מדות אלו שלמעלה מהחכ' הם רחמים פשוטים ויוכל לימשך השפע אפי' לאוה"ע. וכמו שאמר אברהם לו ישמעאל יחי' לפניך. ולכן בקש משה ונפלינו. והיינו שיהי' הנהגת מדה"ר עפ"י החכמה דוקא ואז יומשך השפע במקום הראוי כו'. וזהו ענין לבו ברשותו למעלה. וגם עוד פי' לבו ברשותו כי לבו זהו ל"ב אלקי' שבמעשה"ב וזהו ויתעצב אל לבו כו' שהם מדה"ד. וענין לבו ברשותו הוא שיתוף מדה"ר למדה"ד. והו"ע גבורתו שכובש כעסו. וכמ"ש לצדיקים לבן ברשותן שהמוחין מנהיגים את המדות. כי אלת שליטין אינון מוחא לבא כבדא וכימנך מלך". וזהו ענין ספה"ע המשכת מ"ע שע"ב היום יום גימט' אל הוי' ונמשך לעומר שעורים דב"ן. והיינו שהוא המשכת מוחין בהמדות כדי לברר את המדות. ואח"כ בשבועות מתגלה בחי' שלמעלה מהמוחין. והוא שער הנו"ן דבינה. דהנה ארז"ל (מכילתא בשלח ויתרו) במ"ת נדמה להם כזקן מלא רחמים ועל הים כבחור. כי ביש הי' צ"ל ההנהגה ע"י המדות דז"א דוקא חסד לישראל ודין למצרים כמ"ש דודי צח ואדום. צח לי ואדום למצרים. וזהו בחור גימט' רי"ו גבורה. ובגבו' יש חסד ג"כ כי גבור' גימט' ג"פ חסד. ובמ"ת נדמה להם כזקן מלא רחמים הוא בחי' לבושי' כתלג חיור ושער רישי' כעמר נקא ורב חסד שלמעלה מהחכמה. והנה ספה"ע הוא המשכת מוחין בהמדות. ועי"ז אח"כ בשבועות מתגלה ממילא בחי' שלמעלה מהמוחין. ובאדם אין מושג כ"א רק שכל ומדות. אבל למעלה יש בחי' שלמעלה לגמרי ממהות מוחין כו':

והנה כמו ענין ספה"ע ושבועות. עד"ז הו"ע כיבוד או"א ושבת. כי חכמה נק' אב כמ"ש (ישעי' ס"ג ט"ז) כי אתה אבינו. ובינה נק' אם. כי אם לבינה תקרא. והמדות נק' בן ובת. כי השכל מוליד המדות. והו"ע שם הוי' בשלימות בן ובת ו"ה או"א י"ה. וזהו ענין מצות כיבוד או"א. שעי"ז ממשיכים התגלות בחי' הו"ב י"ה עלמא דאתכסי' ששם מאיר הוא"ס ב"ה בבחי' ו"ה עלמדאת"ג. והנה בגלות אין השם שלם כי יד על כס י"ה. ומזה נמשך כל הדינים. אבל ע"י כיבוד או"א ממשיכים המוחין בהמדות שהו"ע היחוד י"ה בו"ה כו'. ועפ"י הסודות ענין כיבוד או"א הוא עסק התורה. כי מוסר אביך תושב"כ. ותורת אמך תושבע"פ. והתו' היא פנימיות ח"ע שלמעלה מבחי' מקור המדות (כי ענין חו"ב שנק' או"א לגבי זו"נ הוא ישסו"ת. והתו' או"א עילאין). וכל המשכת מוחין הוא על ידי התו'. והנה נת' שכיבוד או"א הו"ע המשכת מוחין מחו"ב בהמדות. וכענין ספה"ע. אך שבת הוא המשכה מלמעלה מבחי' מוחין. וכענין שבועות שלאחר ספה"ע. ולכן סמוך שבת לכיבוד או"א כמו שבועות אחר ספה"ע. והענין כי שלשה שותפין כו'. וכמו שהוא בהגוף כן בהנשמה. שבחי' כו"ב שהו"ע שכל ומדות נמשכים מבחי' חו"ב. ולכן חו"ב נק' או"א. אבל יש בחי' שלמעלה מהחכמה. והו"ע שבת עילאה שהוא גילוי בחי'

אמרו אית רצון ולית רצון. פי' שיש ב' בחי' רצון. יש רצון ואהבה שנלקח ונמשך מההתבוננות. והוא כמשנ"ל ענין ואהבת שאחר שמ"ע התבוננו' דשם ע"ן כנ"ל. ובחי' רצון ואהבה זו הוא למטה מהשכל. ונק' בכל לבבך ג' בחי' נר"נ. ובכל נפשך ג' לבושים מחדו"מ. וע"ז אחז"ל עשה רצונו כרצונך. כמו ברצונך בטוה"ז הוא עפ"י טעם ודעת. כן תעשה ותעורר רצון ואהבה לאלקות עפ"י התבוננות וכנ"ל. וזהו ענין נה"א שהוא ג' שכלים. או"א. ומדות הנולדים מזה כו'. ואית רצון העליון שלא ע"י התבוננות כלל. והוא למעלה משכל והתבוננות דנה"א. ובחי' זו נק' בכל מאדך בבחי' בלי גבול. היינו שרצון זה אין שום כלי מגביל אותו להיות כשאר בבחי' איזו מציאות. כ"א ליכלל ולאשתאבא בגופא דמלכא עצמותו ית'. היפך הגילוי והמשכה למטה בכלים דנה"א. כ"א להתכלל בבחי' אין ואפס כו'. ונק' רעו"ד כו' וזהו בחי' יחידה. ונמצא בחי' רצון ואהבה זו הוא למעלה מחהו"ב דנה"א. ובחי' זו נק' נשמה יתירה. פי' שהיא יתירה ואינה מכלל גוף הנשמה כלל. כי מהו גוף הנשמה הוא ג' שכליי' וז"מ כנ"ל ונק' נר"נ. ורצון זה הוא למעלה מחהו"ב ע"כ נק' נשמה יתירה. והנה התגלות נשמה יתירה הוא בשבת. ונמצא ענין שבת הוא מה שהקב"ה נותן בו נשמה. וכמו בגוף שנולד מאו"א ויש מה שהקב"ה נותן בו נשמה. כן הוא ממש בהנשמה שלשה שותפין דע"ס של נה"א נמשכו מתשב"כ ותשבע"פ וכנ"ל באריכות ויש מה שהקב"ה כו' והוא בחי' שבת. התגלות נשמה יתירה. אך י"ל מהו שייכות גילוי דנשמה יתירה בשבת דוקא. הנה כתי' (יחזקאל מ"ו א') שער החצר הפנימית הפונה קדים סגור יהי' שימה"מ וביום השבת יפתח. יש ב' בחי' קדם וראשית. ראשית יש לזה שני שלישי כו'. קדם כמו כפ"ע. ראשית הוא בחי' חכ' כמ"ש בראשית ברא אלקים ות"י בחוכמתא. הרי שח"ע נק' ראשית והיינו לפי שח"ע היא ראשית ומקור ההשתלשלות. ויש לזה שני שלישי כו'. אבל אוא"ס ב"ה שלמעלה מהשתלשלות לגמרי נק' קדם. קדמונו ש"ע כו'. וזהו בחי' הפונה קדים. (חצר הפנימי' לפמ"ש הוא בינה כידוע דהתגלות ע"י בינה וזהו הפונה קדים). ובחי' זו דהפונה קדים סגור יהי' בשי"מ המעשה ורק ביום השבת יפתח. כי שבת הוא שביתה כמ"ש וישבות ביום השביעי. כי בשי"מ המעשה כתי' ששת ימים עשה כו' ששה מדות עילאין נמשכין ויורדין בהשתלשלות להיות כל העולמות יום ראשון חסד ויום שני גבורה (וגם הארת ח"ע נמשך ומתלבש בהמדות כמ"ש כולם בחכ' עשית) וזהו בששת ימי המעשה שאז הוא ירידת החכ' ומדות בעולמות. ושבת הוא שביתה עליות חהו"ב ומדות בלמעלה מהחכמה. וכמו למטה באדם כשעושה איזה מלאכה הרי השכל ומדות והמח' מלובשים בהפעולה. אך כשנח מלעשות המלאכה הרי עולים המח' והמדות והחכ' בעצמות הנפש למעלה מן החכ'. וכן יובן בשבת שהוא שביתה עליות חהו"ב ומדות וא"כ היכן הוא העליה בעצמות אוא"ס שלמעלה מהשתלשלו'. (ואעפ"י דכתי' אני ה' לא שניתי וא"כ איך א"ל ענין שביתה כו' אך באמת עיקר פי' לא שניתי הוא בעצמותו ית' שלמעלה מהשתלשלות אבל בההארה הנמשכת יהי' בודאי שינוי'). וזהו שער החצר הפנימי' הפונה קדים בחי' שלמעלה מהשתלשלות ע"ס. ביום השבת דוקא יפתח שהו"ע שביתה כו'. וכיון ששבת הוא גילוי בחי' קדמונו ש"ע שלמעלה מהשתלשלות. ע"כ גילוי דנשמה יתירה הוא בשבת דוקא. וביאור הענין הנה כתי' (משלי כ"ח כ"ד) גוזל אביו ואמו. ואחז"ל (ברכות ל"ה ע"ב) אביו זה הקב"ה . אמו כנס"י. הרי שהקב"ה נק' אב לכנ"י. וכתי' יש אחד ואין שני גם בן ואח אין לו מבואר שהקב"ה בעצמו למעלה מבחי' בנים להיות להם לאב. והענין שניהם אמת. כי כנ"י נמשכים מח"ע וכנ"ל. ומה שכנ"י נק' בנים והקב"ה נק' אב הוא מצד התלבשות אוא"ס ב"ה בע"ס להיות הבנים כו' אזי יקראו כנ"י (מצד התמשכותם מחכ') בנים. והנה מה שאוא"ס מתלבש בע"ס הוא בחי' לצמצום והשפלה אצלו ית' ורק ההארה לבד נצמצמה להיות מלובש כי בעצמו הוא לאו מכל אינון מדות כלל. ולמעלה מעלה מבחי' ח"ע כו'. ומצד בחי' זו גם בן אין לו דכיון שהוא למעלה מע"ס ע"כ ממילא אינו שייך לכנ"י הנמשכים מע"ס. והנה מה שגם בן אין לו קאי על עצמיות גוף הנשמה היינו ע"ס שלה שנמשכה מאו"א תשב"כ ותשבע"פ. אך התגלות דנשמה יתירה שהיא רעו"ד בחי' רצון שלמעלה מהחכ' דנה"א נמשך דוקא מבחי' עצמותו ית'. אוא"ס ב"ה בעצמו. דכיון שהרצון הוא למעלה משכל. עכצ"ל נמשך מא"ס שלמעלה מהח"ע . הרי נת' דעצמיות הנשמה ובחי' הרצון הנק' נשמה יתירה נמשכו מב' שרשים. שעצמיות הנשמה ע"ס שלה נמשכה מע"ס עליונות. ומצד עצמותו שלמעלה מע"ס גם בן אין לו. והרצון הנק' נשמה יתירה נמשך דוקא מאוא"ס שלמעלה מע"ס. ועתה יובן בטוב טעם שהתגלות דנשמה יתירה הוא בשבת דוקא לפי שבשבת הוא הגילוי מבחינת הפונה קדים אוא"ס שלמעלה מהשתלשלות ע"ס (בן אין לו) ע"כ אז הגילוי דנשמה יתירה. וזהו איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו יכול יהא כיבוד אב דוחה שבת. כי כיבוד אב הוא מדרגה גבוה היינו להמשיך אוא"ס בח"ע וכנ"ל בענין כבד כו' ונותן כח לגילוי עשר בחינות דנה"א וע"כ יכול שהוא למעלה מבחי' שבת. ת"ל ואת שבתותי. כי שבת הוא גילוי עצמיות אוא"ס שלמעלה מע"ס. ובנפש הוא המשכת נשמה יתירה והוא מה שהקב"ה נותן בו נשמה. והנה נשמה יתירה שמתגלה בשבת נותן כח בכל התפלות דשי"מ החול. היינו להיות בחי' בכל מאדך בל"ג בכ"י. וע"כ נק' התפלה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה לפי שבתפלות דחול מאיר הארה דנשמה יתירה. הכונה דכמו כבוד או"א דתושב"כ ותושבע"פ נמשך מזה כח על גילוי גוף הנשמה בגוף דהיינו עשר בחינותיה כנ"ל. כמו"כ מבחי' שבת נמשך הכח על בחי' הקב"ה נותן נשמה שהוא הרעו"ד בכל מאדך שיתגלה בהאדם בכל ימי החול בתפלה. ולכן שבת גבוה יותר מכיבוד או"א כו':

ה **והנה** ענין הקב"ה נותן נשמה הוא מאוא"ס ב"ה שלמעלה מעלה אין קץ מבחי' ח"ע. והיינו מבחי' כתר א"א רצא"ע ב"ה. ומגילוי זה נמשך בנפש הרצון עליון שלמעלה מחכמה ושכל. בחי'

יחידה

בחי' לש"ל אבל שם שורה אוא"ס ב"ה. וזהו שקשת משה הראני נא כבודך" והשיבו ופני לא יראו. אעפ"י שמשה קבל תורה. הרי שבחי' כבוד עילאה עצמו הוא למעלה מתושב"כ. לכן זהו כבד את אביך להמשיך גילוי כבוד ל"ב נתיבות עילאין. שהתורה שנתלבשה במדות. (ענין כבד את אביך" השייך הוא חכמה דתושב"כ שנתלבשה בז"א אבל החכמה ומוחין דז"א הוא בחי' אב של רוב הנשמות שנמשכים מיחוד זו"נ דאצילו' (לבד נשמות הגבוהים שמיחוד או"א) והכיבוד הוא להמשיך גילוי כבוד עילאה עצמות ח"ע שלמעלה מההתלבשות בז"א. שהו"ע לעשות התורה שנת"ל)
(עי' לקמן בסוף הדרוש ויובן) :

ואת אמך זה תושבע"פ. ומה שהמשיל תושב"כ לאב ותושבע"פ לאם. הוא כי הטפה שממוח האב הרי כלולים שם ג"כ רמ"ח אברים אך בהעלם ובקיצור גדול מאד. ולא נראה כ"א טפה א'. ואח"כ כשנמשכה הטפה בבטן האם שם יתגדל ויצטייר בנין שלם בכל רמ"ח אברים (הרי שבבטן האם לא יתוסף הדבר ורק מה שבטפת האב היה בהעלם עתה יתגלה ויתגדל). וכעד"ז ממש הוא בתשב"כ ותשבע"פ שיוצדק לקרות תשב"כ בשם אב ותשבע"פ בשם אם. כי כל הדינים שבתושב"כ הם בתכלית הקיצור נמרץ. כמו ולטטפות בין עיניך איני יודע איך הוא עשיית התפילין ואיך הוא הנחת וזמן התפילין כו' וכל הדינים. ובתושבע"פ מפסוק א' נעשה שם הלכות תפילין לבאר כל הדינים עשייתם והנחתם וזמנם וכל הפרטים שיוכל להיות. וע"כ נק' תושב"כ מצד הקיצור וההעלם בשם אב. ותושבע"פ מצד הביאור והגילוי דההעלם נק' בשם אם. והנה לגבי הנשמה יתכן ג"כ לקרות תושב"כ ותושבע"פ בשם אב ואם. כי הנשמות נמשכים מח"ע ובהיותם בח"ע הרי כלולים בבחי' ביטול והעלם שלא יתגלו כלל הע"ס דהנשמות. כי החכמה נק' אור. ואעפ"י שיש בה כלי ג"כ אך הכלי כלול ובטל באור ממש. וכן גם בנשמות הכלולים בח"ע כו' שהם בבחי' בלי מ"ה. והע"ס היינו ג' שכליים וז' מדות כלולים בהעלם. וכמו הטפה כו' עד"מ. אך כשנמשכים בבחי' עיבור במל' דאצילות תושבע"פ (או בבינה) שם יצטייר כל נשמה ונשמה בבחי' ע"ס ג' שכליים וז' מדות ויצא ההעלם לגילוי. וע"כ תושב"כ ח"ע נק' אב ותושבע"פ מל' נק' אם. הכ' בראש והכ' בסוף. וזהו כבד את אביך ואת אמך. להמשיך גילוי אוא"ס ב"ה בח"ע תשב"כ ואח"כ גילוי החכמה בבחי' מל' תשבע"פ וכנ"ל. והיינו ע"י ההתבוננות שמ"ע ואח"כ ואהבת. זהו תפלה. ואח"כ ע"י עסק התומ"צ אזי הוא גמר ההמשכה :

והנה כתיב (משלי ט' ד') לכו לחמו בלחמי. שע"י לחמי וכנ"ל יהיה אח"כ לחמו להיות בחי' לחם למטה בהנשמה כו'. ופי' כי נש"י נקראו בחי' רגל. כי ברא כרעא דאבוה. וכמו שהרגל בטל לגבי הראש וכל מה שהראש רוצה הרגל עושה בלי שום מניעה ועיכוב. שאין לה רצון אחר זולת הראש. כך נש"י יש בהם בחי' ביטול כזה להקב"ה. שאין להם רצון אחר זולת הקב"ה. וע"כ נק' בשם רגל. והנה אנו רואים שכשנמשך תוס' חיות בהראש יומשך אח"כ החיזוק ברגל שיוכל לילך בחוזק. וכעד"ז למעלה שע"י המשכת גילוי אוא"ס בח"ע הנק' ראש ממילא יומשך אח"כ הגילוי למטה בנש"י הנק' רגל. וזהו שהתורה נקרא' עוז (במד"ר בשלח פכ"ו) פי' כי אעפ"י שהגילוי הוא למעלה מ"מ נמשך למטה בנה"א ג"כ הגילוי. והיינו שיהיו מתגלים כל הע"ס דנה"א ג' שכלים וז' מדות. שמוחו יהיה משיג ומתבונן באלקות. ובלב יהיה גילוי המדות באהבה ויראה. וזהו לכו לחמו בלחמי שע"י לחמי ישראל מפרנסין כו' נעשה אח"כ לחמו. גילוי ע"ס דנה"א כנ"ל :

ג **והנה** ע"פ איש אמו ואביו תיראו. ארז"ל (קדושין ל"א ע"א) כאן הקדים אם לאב. שעל יראה הזהיר הכתוב יותר באם.
תשב"כ צ"ל באהבה כנ"ל. אך בתשבע"פ צריך להיות בחי' יראה. כי הנה אצוי"ר הם שרש רמ"ח מצות עשה ושס"ה לא תעשה כמ"ש בתניא פ"ד. מ"ע הוא המשכת אלקות מלמעלה למטה. אך ע"י עון נפסק הגילוי כמ"ש (ישעי' נ"ט ב') עונותיכם מבדילים. ואין נמשך הגילוי למטה. ועי"ז יש מעלה יתירה בל"ת על מ"ע שהוא רק להסיר המנגד והדבר המסתיר כמו לא תאכל חלב כו'. (והנה תושב"כ ותשבע"פ הוא ענין מ"ע ומל"ת כידוע שכל ז' מצות דרבנן אפילו מה שבקום ועשה כמו נט"י ונר חנוכה מ"מ המכוון הוא להסיר המסתיר כמו ל"ת ועי' ע"פ גן נעול כו'). והנה תשב"כ יכול להיות באהבה לבד כבד את אביך. וא"צ כ"כ ליראה. ובתשבע"פ הזהיר על בחי' יראה. (י"ל כי הכיבוד שהוא להמשיך כבוד עילאה עצמי' ח"ע בתושב"כ זהו ע"י אהבה דוקא כנ"ל בענין אם ישים אליו לבו כו'. ומתחלה צריכים להמשיך בתושב"כ. והנה תושב"כ ע"ה לא יגורך רע. אך כדי שיומשך אח"כ בתושבע"פ מל' שמבררת עה"ד טו"ר צריך להיות חותם. מטבע ארוך תושבע"פ חותם בברוך כו'. וא"ל לא יומשך. והחותם ע"י שמירת ל"ת דאורייתא ואיסורים דד"ס. ולכן גבי מורא יראה קיום מל"ת הקדים אם תושבע"פ כו'). כי תושב"כ הוא רק וידבר הוי' אל משה (גילוי אוא"ס בהכ') ויש שם ביטול יותר. אך תושבע"פ מדבר בענינים גשמיים מאד כמו המחליף פרה בחמור. וע"כ צריך לשמור האדם ח"ע שלא להיות נמשך אחר הגשמיות ויאחז בבחי' יש. וע"כ הזהיר הכ' בתשבע"פ שצ"ל בחי' יראה וביטול. לידע כי ב"ש וב"ה כולם דבר ה' ממש. אלו ואלו דא"ח.
וזהו איש אמו ואביו תיראו שביראה הקדים אם לאב:

ד **ועתה** נבא לענין ואת שבתותי תשמרו. שהוא למעלה מכיבוד אב. כי איש אמו ואביו תיראו הוא בחי' או"א של הנשמה שמהם נמשך גוף הנשמה. אך בנשמה יש ג"כ ג' שותפים ויש מה שהקב"ה כו' וזהו"ע שבת. ובהיות שנת"ל ענין או"א שהוא תשב"כ ותשבע"פ ח"ע ות"ת שמשם נלקח' הנשמה ג' שכליים וז' מדות שלה. עתה יובן ענין בחי' שבת. כי שבת הוא התגלות נשמה יתירה בכאו"א מישראל. ולהבין מהו ענין נשמה יתירה. צ"ל המשנה אבות פ"ב עשה רצונו כרצונך כו' בטל רצונך מפני רצונו כו'. מהו ענין ב' בחי' עשה רצונו ובטל כו'. הנה בזה"ק

אמרו

וכ"ש נש"י דכתי' כי חלק הוי'. חלק אלוה ממעל כו'. ודאי נעשה דביקות הנפש ממש באלקות ועי"ז מעורר וממשיך גילוי אלקות (שבמקום שרצונו מגיע משם הוא ממשיך הגילוי). אך כשהרצון נמשך ע"י התבוננות כנ"ל אין יכולים להמשיך כ"א מאוא"ס שמלובש בחו"ב עילאין דאצילות. ולכן אחר ואהבת אומרים והיו הדברים האלה ודברת בם. שממשיכים להיות והיו הדברים האלה כו' ודברת בם. להיות בחי' תורה (בישראל). כי תורה היא במדות עליונות. כשר ופסול טמא וטהור. בחו"ג דאצי'. ושתא סדרי משנה נמשכים מששה מדות עליונות. ומ"ש חצבה עמודיה שבעה (משלי ט' א') קאי על תושב"כ. (ולמעלה יש ג"כ ששה ושבעה). אך באמת ידוע מארז"ל (ב"ר פמ"ד) נובלות חכמה של מעלה תורה. פי' שירדה בהשתלשלות בבחי' ירידה להיות מקומה במדות עליונות. אבל שרשה הוא הגבה למעלה בחו"ב דאצילו'. כי על תורה נאמר (ב"ר פ"ח, ויקרא רבה פי"ט) אלפים שנה קדמה לעולם. אלפים שנה הוא אאלפך חכמה אאלפך בינה. מה שהי"ב קדמה לעולם ו"ק דאצילות. ואין ערוך להמדות עם ח"ע כו'. כמו שאנו רואים למטה בנפש שהמדות שייכים לזולתו. כמו חסד שענינו השפעה או מדת גבורה שעניינה העדר השפעה. וא"ז שייך רק כשיש אחר עמו. אבל כשהוא לבדו א"צ למדותיו כלל. אבל שכלו כו' נצרך לו לעצמו גם כן. אפי' כשהוא לבדו. ועל דרך זה יובן למעלה במדות דאצי'. שהוא ענין גילוי והשפעה בעולמות. ושייכים להעולמות (חו"ג. גילוי וצמצום) לא כן החכמה עילאה שנק' פלא (שלמעלה מעלה מההשפעה בעולמות ואינה שייך להשפעה ורק עיונה הוא בא"ס) ושוכ"ע ומיוחדת בתכלית עם אוא"ס ב"ה ביחוד דאיהו וחיוהי כו'. הרי שאין ערוך להמדות עם ח"ע. וזהו אלפים שנה קדמה לעולם. ומשם הוא שרש התורה. כמאמר הזהר (ח"ב פ"ה ע"א) אורייתא מח"ע נפקת. הרי מובן שמה שירדה התורה ונתלבשה במדות עליונות זהו רק נובלות כו'. וז"ש (חיי כ"ד ט"ז) ותמלא כדה כו'. כ"ד ספרין דאורייתא זהו רק כד מים החכמה עילאה. ועתה יובן ענין לעשות התורה. שהוא להמשיך שרש התורה חכמה עילאה (אלפים שנה קדמה כו') בחי' פלא. בהתורה שבהשתל' שמקומה במדות עליונות. וזהו ענין ר"מ שהי' אומר על טמא טהור ומראה לו פנים (עירובין די"ג ע"ב) בחי' חכמת אדם תאיר פניו שלמעלה מהתלבשות במדות. וכענין הלכה שלמעלה מבחי' אלו ואלו דא"ח. וזהו ענין עשיית התורה. שישראל צריכים לעשות להיות בחי' תורה המשכת חו"ב בז"א. והיינו ע"י שמע ואהבת. בחי' אם ישים אליו לבו. אא"כ הוא ממשיך בחי' רוחו ונשמתו. להיות והיו הדברים כו' ודברת בם כו'. וזהו שע"י התבוננות עושים תורה דהיינו שע"י הרצון שנמשך מהתבוננות ממשיכים מעצמות חו"ב בהתורה שנתלבשה בהמדות דז"א דאצי' כו':

ב **וזהו** ענין כבד את אביך. דקאי על תושב"כ שנק' אב. וכמו הבן שנמשך ממוח האב כך כביכול נשמות כאו"א מישראל נמשכו מחכמתו ית' אורייתא דלעילא. ולטעם זה נק' התורה אב. והנה ארז"ל (קדושין ל"א סע"ב) איזהו כיבוד מאכילהו ומשקהו. והיינו כמארז"ל (זה"ג דף ז' ע"ב) ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים. וכתי' (פנחס כ"ח ב') את קרבני לחמי. דקאי על עסק התומ"צ של ישראל שזהו בחי' לחם למעלה. ולהבין איך שייך לחם למעלה (בח"ע תושב"כ) צ"ל תחלה מהו ענין הלחם שלמטה באדם. הנה מאכל האדם הוא צומח וחי. ומתחלה הוא נתברר בקיבה ומתהפך לדם. והדם גופא מתברר המובחר ממנו. ובהמובחר שבדם יתלבש הנפש. כמ"ש (אחרי י"ז י"א) כי נפש הבשר בדם הוא. והדם הוא כמו ממוצע לחבר ולקשר חיות הנפש בגוף. ומוכרח להיות ממוצע לחבר כי נפש הוא רוחניות והגוף הוא גשמי ואיך יתחברו יחד להיות לאחדים ומה חבור יש בין גשמי עם הרוחני אם לא על ידי הממוצע המחברם ומקשרם יחד והוא הדם המתברר מהמאכל דצומח וחי. והגם שצומח וחי הוא למטה במדרגה מנפש האדם המדבר (והממוצע צריך להיות גבוה משניהם) ומאין לו הכח הזה לחבר כו'. אך ידוע מ"ש (עקב ח' ג') כי על כל מוצא פי ה' יחיה כו' דשרש הצומח וחי הוא גבוה יותר משרש האדם. ולכן בסדר המאמרות הקדים תחלה מאמר תדשא הארץ דשא. ואח"כ תוצא כו' נפש חי' כו'. ואח"כ מאמר נעשה אדם. להיות כי המאמרות הולכים לפי יציאתם משרשם ומקור. ובשרש צומח וחי גבוהים יותר כו'. וזהו מה שאומרים לאדם אפילו יתוש קדמך (סנהדרין ל"ח ע"א, ב"ר פ"ח). ולטעם זה יהי' כח בצומח וחי לחבר ולקשר חיות נפש המדבר בגוף כו'. ועפי"ז יובן ענין הלחם למעלה בחו"ב עילאין. כי אוא"ס ב"ה בעצמו לאו מכל אינון מדות כלל. ולמעלה מכל הע"ס ואפילו מח"ע. כמ"ש כולם בחכמה עשית שבחי' הכ' כעשיה גשמיות נחשבת. ומה שנאמר בחי' ח"ע הוא אחר הצמצום ומקו"פ כו'. ומובן שכמו שלמטה אין ערוך לגוף הגשמי עם נפש הרוחני. כן ויותר מכן הרבה אין ערוך בחי' ח"ע לאוא"ס ב"ה. ונק' גופין. וכדי להיות התחברות אוא"ס ב"ה להיות מאיר אורו ב"ה בגילוי בח"ע לזאת צריכים בחי' לחם. והיינו ע"י עסק התומ"צ שנש"י עוסקים למטה. בהם ועל ידם יהיה התחברות אוא"ס בח"ע. ואעפ"י שהתורה ומצות ירדו למטה בגשמיות כמו ציצית תפילין ואיך יהי' בהם כח גדול כזה לעשות התחברות כו'. אך ה"ז כמשל הנ"ל שהוא מפני השרש כו' שהוא גבוה. כן יובן לנו כאן שאדרבה שמצות שירדו בגשמיות יותר יש בהם כח עליון יותר. מא"ס ב"ה עצמותו. ומפני זה יכולים להמשיך גילוי אוא"ס בח"ע. אך כמו המאכל שמחבר צריך תחלה ליכלל בגוף האדם להתהפך לדם כנ"ל. כמו"כ התומ"צ שירדו בגשמיות צריכים להעלותם שיוכללו בבחי' כמראה אדם. וההעלאה הוא ע"י התפלה אם ישים אליו לבו כנ"ל. וזהו ענין כיבוד אב מאכילהו. דקאי על התורה שלמעלה. שישראל בעסקם בתומ"צ למטה מקיימים כיבוד אב להיות מאכיל כנ"ל. וזהו ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים. שמים הוא אש ומים מדות דחו"ג. ואביהם כו' הוא בחי' חכמה עילאה. אך ישראל ע"י עסק התומ"צ ממשיכים הגילוי מלמעלה מהשכ' בחכ' וזהו מפרנסין לאביהם כו'. וזהו כבד את אביך לעשות כיבוד. כבוד בגימט' ל"ב נתיבות ויש ב' בחי' ל"ב נתיבות דח"ע ודח"ת. ח"ת הוא מה שנמשך בז"א ונק' כבוד תתאה. וכבוד עילאה הוא

בחי'

ותושבע"פ נק' אם כמארז"ל ע"פ ואל הדר הורתי זה תושבע"פ. ששם הוא עיבור הנשמות וכמשי"ת אי"ה. ושארז"ל (נדה ל' ע"ב) שהתינוק במעי אמו נר דלוק כו' ומלמדין אותו כל התורה כו'. וזהו"ע מה שיש בהנשמה אב ואם שהוא תושב"כ ותושבע"פ. וזהו גוף הנשמה שנמשך מאו"א כנ"ל. ויש מה שהקב"ה נותן בה נשמה. שהוא בחי' היותר גבוה:

ולהבין כ"ז. הנה כתיב ושמרתם את חקתי ועשיתם אתם. אתם כתי' חסר וי"ו. לומר שישראל עושים התורה. וכן אנו אומרים בברכת אה"ע רחם נא כו' ותן בלבנו בינה להבין כו' לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך. וצריך להבין מהו הענין שצריך לעשות התורה והלא כבר נתנה למשה בסיני. וגם מהו שעושים התורה על ידי התבוננות דוקא להבין ולהשכיל לעשות כו'. שעל ידי התעוררות ר"ר יכולים לבא להתבוננות ואח"כ יכולים לעשות התורה. מהו שייכות עשיית התורה להתבונני'. ובאמת כן נ' מסדר הק"ש שמע כו' ואהבת. ואח"כ והיו הדברים האלה כו' ודברת בם. הרי נ' שעל ידי התבוננות עושים להיות בחי' תורה. וי"ל תחלה ענין ההתבוננות ומה הוא ההתבוננות. הנה ההתבוננות היא בפסוק ראשון דק"ש כתיבת שמ"ע שם עי"ן. פי' וענין שם עי"ן נ"ל תחלה מה שקראו המקובלים להשתלשות הכללית מא"ס ב"ה להיות העולמות בשם אור אין סוף. מהו אור דוקא. והוא זה. כי הנה כל מה שאנו מוצאים השפעות (זולת אור) למטה היא השפעה בשינוי. ר"ל שפועל שינוי בהמשפיע בעת השפעתו. כמו כשעושה האדם איזו מלאכה הרי מלובש כח הפועל בהנפעל. ומייגע א"ע על ידי הפעולה. הנה ההשפעה פועל שינוי. וכן הוא בכח השכל כשמייגע עצמו באיזה ענין חכמה ופלפול. זהו פועל שינוי בהשכל. וכ"ז נק' כח. אך למעלה הלא כתי' אני הוי' לא שניתי וקודם בריאת העולם ואחר בריאת העולם הכל שוה לפניו ית'. ואם נאמר שההשפעה במא"ס ב"ה בעולמות הוא כמו השפעה שיש למטה (בחי' כח). הרי יוכרח השינוי. ואם לומר כן. ע"כ קראו בחי' זו אור. היינו שהמשילו זה לאור. כמו אור הנר שאעפ"י שמאיר אורו בבית. מ"מ לא יהי' שינוי והתפעלות באור הנר. מהמקבלים. כ"א כשיש נר דלוק ממילא יהי' אור. וכמו אור השמש שמאיר לארץ ולדרים שאין זה שינוי בהאור. ורק כשמאיר השמש אזי ממילא יהיה האור. ובאמת זהו משל גשמי ואין זה משל למעלה. ורק קצת יובן שכן הוא למעלה בההשתלשות הכללית שמא"ס ב"ה שאעפ"י שמחיה ומהוה ומשפיע חיות בעולמות ומ"מ אין זה פועל שינוי כלל. קראו בחי' זו בשם אוא"ס ב"ה. והנה האור הוא א"ס כי האור מעין המאור. וכמו שהמאור הוא בודאי א"ס כו' כן הוא האור בלי סוף כלל ובלי גבול. וע"כ כדי שיהיה התהוות העולמות שהם בע"ג ואפילו ע"ס נק' כח המגביל שהם מקוריים לבחי' גבול. צריך להיות תחלה צמצום בהאור. פי' צמצום הוא הסתלקות מלהאיר. וכמא' הזהר וכד אנת תסתלק כו' שייך למעלה הסתלקות. ולכאורה הסתלקות והתפשטות אינו שייך כ"א במה שהוא בגדר מקום. אבל באוא"ס ב"ה בלי גבול ותכלית כלל. איך יוצדק ענין הסתלקות. אך באמת מה שאנו קוראים הסתלקות והתפשטות הוא העלם וגילוי. וכמו עד"מ בנפש שכח הראיה מלובש בהעין. והנה כשהעין פתוח אזי תתפשט כח הראיה לראות. אבל כשסתום העין אזי לא יתפשט כח הראי' לראות. ואין שייך לומר שאינו אז בהעין (והראי' כי מיד כשפותח העין אזי תומ"י יראה בלי איחור כלל וא"כ היכן הי' תחלה). אלא שאז הי' בהעלם. ואח"כ כשפותח העין יוצא הכח הראיה מהעלם לגילוי. וזה נק' הסתלקות והתפשטות. וכעד"ז יובן למעלה פי' הסתלקות הוא רק ענינו העלם. ומתחלה הי' אוא"ס ב"ה ממלא כל החלל כו' פי' שהי' גילוי א"ס. ואז לא הי' יכול להיות התהוות שום נאצל ונברא (שכולם שייכים לגבול). וכשעלה ברצונו להאציל כו' אזי צמצם עצמו. פי' שנסתלק ונכלל גילוי דהאור ב"ה בהעלם דעצמות המאור א"ס ב"ה. פי' להיות בבחי' העלם ולא להאיר בגילוי. וע"כ מלא כה"כ שנמצא למטה בתוך החלל ומקו"פ. כמקדם. וזהו ענין הצמצום. והנה ע"י הצמצום נאצל בחי' ועל הכסא דמות כמראה אדם. ע"ס עליונות (שרש הגבול ונק' כח המגביל). חכמה מוחא. בינה לבא. והע"ס הם מקוריים לכל ההתהוות. ובאמת על הע"ס בעצמיותן כתי' לך הוי' הגדולה. שבחי' גדולה וגבורה. מדות החו"ג. בטלים ומיוחדים במאצילן האוא"ס ב"ה המלובש בהן ואיהו וגרמוהי חד. ואינן נמשכים בעצמיותן למטה בבי"ע להחיות כו'. כ"א מה שנמשך מהע"ס להחיות ולהוות בי"ע. הוא רק בחי' אחרונה שבע"ס. וזהו שמ"ע שם עי"ן. ז' מדות הכלולים מעשר נק' עי"ן. ומצד ביטולם ויחודם באוא"ס ב"ה יקראו עי"ן רבתי. ושם הוא בחי' מל'. אותיות. בחי' אחרונה שבע"ס. והיא היא מקור ההשתלשות. שמבחי' זו נמשך השפע לכל העולמות. מתחלה בפנימיות העולמות. וזהו ה' אלקינו. הם נשמות ישראל (שהם הפנימי' והרוחניות). ואח"כ הוי' אחד. הוא ירידת השפע בז' רקיעים כו' חיצוניות העולמות. (ע' בביאור הב' ע"פ שחורה אני פ"ב). והנה ע"י התבוננות בכל הנ"ל. איך שהאור א"ס כו' וצ"ל צמצום להאצלת ע"ס. וע"ס גופא הם לך הוי' כו'. ורק שם עי"ן בפנימיות וחיצוניות. יובן שמקור החיות באמת רק הארה שאינו תופס מקום. וזהו בשכמל"ו כו'. ועי"ז ואהבת את הוי' שיאהב בתשוקה נפלאה ואח"כ להיות הוי' עצמותו ית' אלקיך ולא יאהב במקור החיות הארה כו' כ"א בעצמותו ית' דוקא מקורא דכולא. והנה כתיב (איוב ל"ד י"ד) אם ישים אליו לבו. רוחו ונשמתו אליו יאסוף. כי הנה כל ההשתלשות שמלמעלה הכל תלוי הוא ע"י הרצון. שבמקום שרצונו מגיע משם הוא ממשיך. וכמו למטה כשיש לאדם איזו רצון באיזה ענין נמשך (ונתפשט) העצמיות שלו שם ונדבק שם. כעד"ז יובן למעלה. שע"י שהאדם מעורר בנפשו הרצון והאהבה לה' בק"ש להיות ואהבת את הוי' כו' עצמותו ית' דוקא. וזהו אם ישים אליו" לבו כו'. אזי אח"כ רוחו ונשמתו אליו יאסוף. המשכת אוא"ס ב"ה מלמעלה למטה. וכ"ש הוא שאם ע"י רצון האדם לאיזה דבר נדבק עצמיות הנפש שלו שם. אשר הם בעצם שני דברים מופרדים ומובדלים לגמרי. א"כ כ"ש ע"י שמעורר רצון ותשוקה לאלקות אשר כי ממך הכל (דה"א כ"ט י"ד)

וכ"ש

וכמ"ש בזהר ר"פ וארא. גם במא"ה פי' טובע גימט' לה. שם ע"ב שהוא כמנין חסד. עם כ"ו שהוא שם הוי'. והיינו ע"ד כ"ו פעמים כל"ה. שהם מבחי' ורב חסד כו'. וזהו ג"כ ענין המצנפת. בחי' לפנת כתר. וארכו י"ו אמה. ע"ז נתיבות דחו"ב. והיינו לחבר ההשפעה מבחי' ור"ה דא"א שלא ע"פ מדה וחשבון. בבחי' חכמה יו"ד ולמטה. ע"ד אם לעושי רצונו. לעושי רצונו שאכו"כ שיומשך ריבוי ההשפעה בקדושה. ולכן הי' המצנפת מכפר על גסי הרוח דאיתא במא"ה (ג'ג') גאוה גימט' י"ה. שבזה מגיע הפגם. כי הנה הארת א"ס הוא בחכמה לפי שהוא כח מה ביטול כמ"ש בשס"ב פל"ה בהג"ה. ע"כ שורה בחכ' א"ס שהוא כתר יש אמיתי. ה' מלך גאות לבש. גאות ת"י נימין כמנין קדוש. והגאוה של האדם פוגם בי"ה. כי נש"י נק' בנים כמו הבן שנמשך ממוח האב. כך כל נש"י נמשכו מעצמיות חכמתו ממש דחכים ולא בחכ' ידיעה. ולכן ע"י שיש בנש"י גאוה וגסות פוגמים בח"ע וגורמי' הסתלקות גאות ויש האמיתי דא"ס מח"ע. ולכן המצנפת שהוא בחי' לפנת וארכו י"ו אמה שהוא י"ה. א"כ מחבר וממשיך התגלות הכתר בחו"ב. לכן זהו התיקון על גאוה. וזהו גאוה גימט' י"ה. שבי"ה מאיר בחי' הגאות ויש האמיתי דא"ס. הגאוה והגדולה לחי העולמים. והיינו לפי שי"ה הוא בחי' מה וביטול לגמרי. ומצנפת הוא בחי' יו"ד וקוצו דשם הוי' דלעילא. ע"כ מכפר ומבטל הפגם שבי"ה דהוי' דלתתא:

ד **וענין** האבנט. במא"ה א' ע"ז אבנט נק' המל' וע' ערך אזור עכ"ל. וע' ת"ז תיקון כ'. ובשי' כ"ו כ' אזור נק' המל' כי היא יוצאה ממקום האזור. כאשר ידבק האזור אל מתני איש כן הדבקתי אלי בית ישראל עכ"ל. הנה מחברים אבנט עם אזור. ובאמת הם שני ענינים. כי האזור הוא ע"ג המתנים. וא"כ הוא מחבר הלבוש שיהי' דבוק להמתנים. משא"כ האבנט חוגרו ע"ג הלב. וא"כ מחבר הלבוש למקום גבוה יותר. שיהי' דבוק ללב. שהוא עיקר גוף האדם. והענין כי הלבוש הוא מל'. והגוף הוא בחי' גופא דמלכא. כמראה אדם. שם הוי'. ואזור מחבר הלבוש מל' לבחי' מתנים היינו לבחי' נה"י דז"א. והאבנט מחבר הלבוש מל' ללב. היינו לבחי' חג"ת דז"א. וא"כ ע"י האזור נמשך היחוד מבחי' יסוד במל'. וע"י האבנט מבחי' ת"ת. וההפרש נת' במ"א כי יסוד ות"ת ב' שמות שדי ושם הוי'. משם שדי נמשכים נסים נסתרים שמתלבשים בטבע ע"ד הנס דפורים. ומ"מ אין הטבע מסתיר כלל על הנס. שהכל רואים שזהו נס מלמעלה. כמארז"ל בגמ' על הנס דפורים שעז"כ ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלקינו. שהקדים רפואה למכה. ותלקח אסתר כו' ומרדכי הגיד על בגתן כו'. אבל משם הוי' נמשכים נסים נגלים שלמעלה מהטבע לגמרי ע"ד יצ"מ וקי"ס כו'. ולענין מדרגת הביטול ההפרש. כי ת"ת נק' עשיר ויסוד נק' דל ברע"מ (פ' תשא ע"פ העשיר לא ירבה כו'). עני בדעת. וזהו ד"ת. עשיר בדעת וזהו ד"ע. וזהו ההפרש בין אזור לאבנט. וענין האבנט איתא כמו שפי' במא"ה שהוא במל'. שהרי מל' הוא הלבוש המתחבר אל הגוף גופא דמלכא. והאבנט הוא המחבר. א"כ הוא למעלה גם מבחי' גופא דמלכא. והיינו שהוא בחי' ה' עילאה בינה. וכתי' (משלי ח') אני בינה לי גבורה. שמלובש בה גבורה דא"א. וגם בה מאיר ומתגלה עת"י. וע"כ ממנה נמשך הכח במל' הנק' לבוש מל'. והוא ע"ד בכה"מ. כבוד הוא לבוש. והיינו שהמל' שנק' כבוד הוי' זיו יקרי'. ושיתברך הכבוד ממקורו ושרשו. בחי' איה מקום כבודו. זהו ע"י הבינה ה' עילאה. וז"ע האבנט שמחזיק הלבוש. וע"כ הי' מכפר על הרהור הלב ע"י המשכת הבינה ליבא שהיא פנימי' הלב. וכמ"ש בזהר ר"פ צו בענין העולה שהיא קדה"ק בחי' בינה ומכפרת על הרהור הלב שנאמר והעולה על רוחכם. והרהורי עבירה באים מנוק' דקליפה. וע"י קרבן עולה נשרפת כו'. וכמ"כ יובן בענין האבנט שמבחי' ה' עילאה מתבטלת נוק' דקליפה. וכמ"ש בד"ה שה"ש בענין כלה עילאה כלה בארי שמכלה הים ולגרמי' כו'. וזהו ובאבנט בד יחגור ע"ד חגרה בעוז מתניה שפי' באגה"ק סי' א' שהוא ע"י תושבע"פ. ומזה נמשך שלא תהי' המל' כלה הגרית כו' ויבן את הצלע שלא תהי' בחי' צולע ח"ו. הנה נת' בטוב ענין ד' בגדי לבן. שהם בגדי הבד. שפרשם בד' אותיות הוי' דלעילא. וזהו בגדי קדש הם. הוי' דלתתא הוא קדוש. וע"י שכה"ג שהוא אדם הי' לובש אותם. היו נשפעים ונמשכים בד' אותיות של הוי' דלתתא. לכפר ולהבטיל הפגם והחסרון שנעשה ע"י עונות ישראל כו':

פרשה קדושים

איש אמו ואביו תיראו. ואת שבתותי תשמרו. סמך שבת למורא אב. הואיל והוקשה כיבוד אב לכיבוד מקום שנאמר כבד את אביך. ונאמר כבד את ה' מהונך (משלי ג'). יכול יהא כיבוד אב דוחה שבת ת"ל ואת שבתותי תשמרו (ב"מ דל"ב ע"א). ונ"ל זה האיך סד"א שיהא כיבוד אב דוחה שבת. הנה ארז"ל (נדה ל"א א') שלשה שותפין באדם הקב"ה ואב ואם. אב מזריע לובן שממנו גידין ועצמות. אם מזרעת אודם שממנה עור ובשר כו'. והקב"ה נותן בו נשמה. הרי בגוף האדם הוא מטיפת או"א. ולכן כבד את אביך כו'. והקב"ה נותן בו נשמה הוא הרוחניות והחיות. והנה כמו שיש ג' שותפין בגשמיות הגוף. כמו"כ יש ברוחניות בהנשמה ג"כ ג' שותפין אב ואם והקב"ה נותן בו נשמה. כי הנה איתא בזה"ק (אחרי ע"ג ע"א) תלת קשרין מתקשראן דא בדא כו' ישראל מתקשראן באורייתא. פי' מתקשראן באורייתא שנלקחים מאורייתא. כי ס"ר נשמות שרשיים מקבלים מס"ר אותיות התורה שבכתב. ומה שיש נשמות יותר מס"ר הם כמו ענפים. אבל נשמות שרשיים אינן אלא ס"ר. ונלקחו מס"ר אותיות התורה. וע"כ תושב"כ מקור הנשמות נק' אב כמ"ש (משלי א' ח') שמע בני מוסר אביך וארז"ל זה תושב"כ. שנק' אב ע"ש שממנה נלקחים הנשמות.

ותושבע"פ

שבנפש. והנ"ל שלא נמשך בו ממהוע"ל הנפש. וכן למעלה שע"י ברית הלשון נמשך גילוי הארת (עצמיות) חכמה בחי' ממכ"ע. אבל ע"י המצות נמשך מבחי' אא"ס הסוכ"ע ממש בחי' מהוע"ל. ושייך זה לברית מעור הוא כי מילה היא כללות כל המצוה ושרשם. שהרי אברהם לא נצטוה על שום מצוה כ"א מילה. והקטן אינו בר מצוה וחייבים למול אותו לשמונה ימים. וזהו שברית עה"כ גימט' תרי"ג. ולכן נק' ברית שבין רגליו. אשר הרגלים הם מעהמ"ל כנ"ל. והמילה היא שורש להם וכללותם. הרי נת' שע"י ברית שבין עשר אצבעות רגליו יסוד ז"א נמשך שפע עליונה יותר (משבחי' ברית הלשון שבין עשר אצבעות ידיו). דהיינו מפנימי' ומעצמיות ח"ע ממש ועצמיות רלה"ע שלמעלה גם מהח"ע. והמשכה זו שמעצמותו ית' ממש נק' בשם יחוד עליון כו'. והנה קודם החטא עה"ד כתיב (בראשית ב') ויהיו האדם ואשתו שניהם ערומים. שהי' היחוד עליון בלי לבושים. והיינו כמו שעתה התגלות יחודו האמיתי באצי'. שבשם רואים איך שאתה ה' לבדך ואפס זולתו. כמ"כ הי' מתגלה היחוד גם בבי"ע בבחי' ראי' והשגת המהות ממש. משא"כ אחר החטא עה"ד היחוד ע"י לבושים ואז הגילוי בבי"ע רק ע"ד אא"ס הידוע מציאותו ולא מהותו. ומזה יובן גודל והפלגת חומר העון דפגם ברית המעור. שממשיך היחוד דקדושה שבשפע הפנימי' שמעצמיות ח"ע ורלה"ע בקליפות ח"ו שיהיו יונקים מהיחוד דקדושה ח"ו. וזהו פי' וענין גילוי עריות. דהנה למעלה באצי' כל היחודים בעריות. שזו"נ הם אח ואחות. ולפעמי' נעשה היחוד דז"א עם בינה כמש"נ בסידור בשער הק"ש בכונת אימא כו'. והבינה בחי' אימא עילאה דז"א. אלא הענין כי למעלה באצי' איהו וגרמוהי חד. שהכל אחדות א' ממש. דכמו בג"ר מדע ויודע וידוע הכל א' ממש. כן הוא בכל הז"ת במדת חסדו ומדת גבורתו ותפארתו ומדת מלכותו הכל אחדות ועצם א' ממש. שאין שום התחלקות ביניהם כלל. וא"ת א"כ מהו היחוד כו'. באמת הי' בזה"ק בנק' רזא דמהימנותא. שאין מובן כלל איך שייך יחוד כיון שבאצ"ה הכל אחדות אחד ממש. וכ"ז למעלה באצי' אבל למטה בבי"ע דכתיב ומשם יפרד עלמא דפרודא. שם זהו עריות ממש. כי למטה אח ואחות הם שני מהותים נפרדי' לגמרי כו'. וא"כ כשיהי' למטה ח"ו היחוד בעריות יהי' יניקת הקליפות מעצם היחוד ח"ו. וזהו הל' גילוי עריות פי' שמגלה היחוד עליון (דאצי') בשעריות. בקליפות. וכמשל שמגלה סוד המלך בשוק שמחייב בנפשו כו'. ובכ"ז מובן שפגם ברית המעור שמפלגא ולתתא גדול וגרוע יותר כו' מפגם ברית הלשון שמפלגא ולעילא. שבשם הפגם בדיבור גורם יניקה לחיצוני' מהארת ח"ע ולא מעצמותה כו'. אבל ע"י פגם ברית המעור ממשיך שפע עצמות ח"ע ועצמות רלה"ע בקליפות ח"ו. ולכן כתיב (ויקרא כ"ו) והבאתי כו' חרב נוקמת נקם ברית. וכתיב (איוב י"ט) גורו לכם מפני חרב שיש למעלה חרב נוקמת נקם ברית המעור. וז"ש (תהלים מ"ה) חגור חרבך על ירך גבור. כי בירך שם כל מיני יצה"ר ותאות רעות של פגם ברית המעור. וצ"ל חגור חרבך על ירך. ע"ד דע מה למעלה ממך כו'. שצריך לידע ולהסתכל איך שיש למעלה חרב נוקמת נקם ברית. וכאלו חרב זה מונח על הירך שלו ממש לנקום ממנו ח"ו. ועי"ז יהי' גבור הכובש את יצרו. להיות נקי מפגם ברית. הודך בעוה"ז. והדרך בעוה"ב. כי הדרת פנים תלוי ביסוד. וסריס אין לו הדרת פנים. ויוסף שמסר נפשו על שמירת הברית ונעשה מרכבה לבחי' לי"ע. הי' יפ"ת ויפ"מ. והנה פגם ברית וג"ע עיקר הפגם הוא במל' ובבחי' נה"י דז"א שמשם נמשך היחוד במל'. שגורם להיות ושפחה כי תירש גבירתה. ובחי' בא נחש על חוה. וא"כ עיקר הפגם הוא בה' אחרונה דשם הוי'. וז"ע המכנסי בד דכה"ג ממתנים ועד ירכים יהיו לכסות בשר ערוה. היינו לתקן הפגם דג"ע ופגם ברית שמפלגא ולתתא. (משא"כ הכתנת הי' עד המתנים. א"כ זהו התיקון בבחי' מפלגא ולעילא) ולכן המכנסי' הם בה' אחרונה דש' הוי'. אך כיון שעל ידם תיקון הפגם הגדול שבה' אחרונה. א"כ צ"ל שהם ה' אחרונה דש' הוי' דלעילא. וזהו מכנסי בד. שגם המכנסים היו בד. אשר בד זהו ש' הוי' דלעילא בחי' שמו כמו שהוא בלבד כנ"ל. אך צ"ל כיון שהפגם שמפלגא ולתתא גדול יותר כנ"ל. א"כ צריך להיות התיקון ממקום הגבוה ביותר. וא"כ למה הכתנת שעל ידה התיקון בבחי' מפלגא ולעילא הוא בבחי' ו' דשם הוי' דלעילא. והמכנסי' שעל ידם התיקון בבחי' מפלגא ולתתא הם בבחי' ה' אחרונה. אך זה יובן עפמ"ש בע"ח שער א"א פ"ב בהג"ה שבא"א (שהוא שם הוי' דלעילא) שם המל' למעלה מע"ס דא"א. שהמל' נתקנה מבחי' נה"י דעתיק. ועתיק נק' שם רדל"א יעו"ש. ובמ"א נת' בפי' שהמל' דא"א היא מבחי' רדל"א כו'. וא"כ מובן שמכנסי בד שהם בה' אחרונה דשם הוי' דלעילא זהו גבוה יותר מכתנת בד שבבחי' ו' דשם הוי' דלעילא. ולכן ע"י מכנסי בד דוקא התיקון בבחי' מפלגא ולתתא שהוא פגם ברית המעור:

ג **וענין** מצנפת בד. המצנפת הי' מכפר על גסי הרוח. הענין דהי' במא"א מ"ס סעיף קכ"ה מצנפת נק' הכתר עכ"ל. וי"ל כי בפסוק אשר צפנת. צפנת גימט' כתר. וגבי יוסף שנק' צפנת פענח דמתרגם גליין לי'. ומצנפת יש בו אותיות צפנת. והמ"ס לשימוש. גם ענין צניף ומצנפת שמסבבים סביבות הראש. והוא בחי' סובב ומקיף. אך הרי רבינו ז"ל פי' בענין שהמצנפת של כה"ג ארכה י"ו אמה. שהם חצי מבחי' ל"ב נתיבות החכ'. א"כ איך הוא בחי' כתר. ואפ"ל זהו המשכה מכתר בחכמה. ועמ"ש בהגה"ק סי' ג' ע"פ וילבש צדקה כשריון וכובע ישועה בראשו. שם נת' כובע ישועה הוא בחי' כתר. ובפע"ח שער הברכות בענין ברכת עוטר ישראל בתפארה פי' היינו מה שת"ת דאימא נעשה כתר לז"א. וברכה זו מברך כי פריש סודרא על רישא (ברכות ס' ע"ב). ועמ"ש מענין כובע ישועה בת"א בד"ה בכ"ה בכסלו ובהגהות שם. ועמ"ש בפ' תצוה ע"פ ומגבעות תעשה להם כו'. ואפ"ל מצנפת דכה"ג נמשך מכתר. א"א. וכה"ג אבא. ומצנפת ומגבעות דכהן כהן זהו מה שנמשך מת"ת דאימא שהי' כתר לז"א כנ"ל. ולכן נק' מגבעות כי בינה נק' גבעות עולם וכמ"ש

והשרש וההתהוה להשתל' הקליפות. וזהו לבן הארמי פי' שהוא כולו לבן בבחי' מה וביטול. אך רמאי שמרמה לגמרי. כי במה שמרגיש הביטול ועושה ממנו יש ודבר זהו העצמיות והשרש להשתל' הקלי' כו'. והנה אע"פ שבד בשרש גבוה מאד כנ"ל. אבל למטה הוא בשבירה בק"נ. והיינו עתיק דק"נ לבן הרמאי כו'. ולכן הוא לבן. וז"ע קין שהביא מפרי האדמה ואחז"ל (ילקוט בשם פדר"א) זרע פשתן הי'. והיינו שרצה לקרב הס"א מה שהסבורא ית' ריחק בתכלי' ולכן ואל קין ואל מנחתו לא שעה. והנה כמו ר"מ הי' עושה מכתנות עור בע' אור בא'. כך הי' הכה"ג על ידי הכתנת בד מברר ומעלה בחי' בד מבחי' לבן דלעו"ז בחי' עתיק דק"נ לשרשו בחי' בד בקדושה. דהיינו בחי' שמו כמו שהוא בלבד. ועת"י יתיב לבושי' כתלג חוור. לובן העליון כנ"ל. ובזה הי' מכפר ומשלים הפגם והחסרון שבהלבושי' דמצות דהנה מצות תלוים בימים. ואי חסר יומא חדא חסר לבושא חדא. והיינו כי המדות דאלי' נק' יומין. ומהכלים דמדות דאלי' שהם בחי' ספירות ובהירות (וזהו יומין יוס ואור) נמשכים ונעשים בחי' לבושי' (דמצות) לנשמה שהם בחי' אשה"מ לראות ולהשיג על ידם נועם ה' בגעה"ע כמ"ש בת"א ד"ה ת"ר כ"ח יעו"ש. אך זכאין איכון מארי דתיובתא דמשכין לי' כו' בשעתא חדא וברגעא חדא. יש קונה עולמו בשעה א'. והיינו לפי שע"י הרעו"ד ממשיכי' מבחי' ועת"י המתגבא מימו"ע. ושם אין תלוי ביומין כלל. ולכן משם נשלם כל הפגמים והחסרונות שבהלבושי' בשעתא חדא. ועד"ז יובן איך שהכתנת בד דכה"ג שהוא שמו בלבד ו' דשם הוי' דלעילא בחי' ועת"י יתיב כו' הי' משלים כל הפגמי' והחסרונו' שבהלבושי'. אך לעיל נת' שהכתנת הי' מכפר על שפ"ד. ולכאו' זהו שני ענינ' רחוקים. כי הלבושי' נעשים מהכלים דע"ס דאלי' כנ"ל. וא"כ פגם דלבושי' זהו הפגם רק בהכלים לבד. משא"כ שפ"ד שופך דם האדם זהו הפגם בההיות והאור דע"ס. ואיך הי' הכתנת משלים כו'. אך כיון שהכתנת בד לבן הוא בחי' ו' דהוי' דעתיק ז"ת דעתיק. הרי עתיק הוא שרשי האורות. לכן משם יכול להיות מילוי הפגמי' והחסרונו' שבהאורות ג"כ כי אנת הוא שלימו דכולהו כו':

ב **ועניין** המכנסים. כתיב ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה ממתנים ועד ירכים יהיו. שהכתנת הי' לבוש הכה"ג מפלגא ולעילא. והמכנסי' הם לבוש מפלגא ולתתא. וכ' להעיר לזה ע"ד מ"ש בס' מאור עינים פ' בשלח בפי' הפ' רפאות תהי לשרך. הענין כי איתא בפ"ד דסנהדרין (ל"ט א') שאמר המין מפלגא ולעילא כו'. ובאמת צריך אדם ליזהר שלא יהיה ח"ו חלוק בחי' מפלגא ולתתא ג"כ. פי' שלא יהא פגם הברית ח"ו. וזהו ע"י התורה. ולכן נאמר בה רפאות תהי לשרך שאפי' מהטבור ולמטה מרפא שיהי' שלם עכ"ד. וההפרש בשרשו בין בחי' מפלגא ולעילא לבחי' מפלגא ולתתא. זהו משום כי יש פרסא מפסקת ביניהם. יהי רקיע ויהי מבדיל כו' כמ"ש בזהר ברא"ש' (ל"ב ב'). וע' מזה בלק"ת בד"ה שׂשׂים שמה מלכות הא'. שע"י ומעין מבית ה' יוצא נתקן בחי' זו.

ומעין זה הוא השכ'. ואורייתא מחכ' נפקת. נמצא ענין המכנסי' של כה"ג שהיו מתקנים עי"ז גם בחי' מפלגא ולתתא. ומשמע דהפגם שמפלגא ולתתא גדול ביותר מהפגם שמפלגא ולעילא. שהרי זהו שבח שמשבחי' התו' שהיא רפואה אפי' לשרך שמפלגא ולתתא. וביאור הענין הנה אי' ברבות אסתר (פ"ז סי' י"ג) יש ברית בבשר דכתי' ואתה את בריתי תשמור. ויש ברית בפיהם זו תורה דכתי' לא ימוש ספר התורה הזה מפיך. והענין כמ"ש בס"י פ"א מ"ג ע"ס בלי מה מספר עשר אצבעות חמש כנגד חמש. וברית יחיד מכוון באמצע במילת לשון ובמילת מעור עכ"ל וכן אמר בסוף הס"י כרת לו ברית בין עשר אצבעות רגליו והיא המילה. ובין עשר אצבעות ידיו והוא הלשון עכ"ל הביאו הפרדס ש"א ופי' דעשר אצבעות ידיו הן ע"ס דאצי'. ועשר אצבעות רגליו הם ע"ס דבריאה. ויש למצוא סמך לדבריו ממ"ש בת"א בד"ה ותחת רגליו כו' בענין ואל אצילי ב"י לא שלח ידו כו' ע"ש. ולכן יש ג"כ פרסא חלר הכבד שמפסיק באמצע הגוף אשר הידים אחוזים בגוף למעלה מהפרסא. והרגלים הן למטה מהפרסא. והיינו כי הפרסא היא המפסקת בין אצי' לבריאה. ועכ"פ ברית יחיד המכוון באמצע זהו המקור הממשיך מהמאציל לע"ס. ולכן על ידו מתייחדי' ג"כ החמש דימין שהם ה"ח עם החמש דשמאל שהם ה"ג. כי להיות היחוד זהו ע"י תוס' אור מא"ס ב"ה שעי"ז מתבטלין הו"ג כמ"ש באגה"ק סי' י"ב. וא"כ התו' היא ברית הלשון. וכמ"ש במשה שהי' כבד פה וכבד לשון כבד פה לגבי אוריי' דבע"פ. מל' פה תשבע"פ קרינן לה. וכבד לשון לגבי אורייתא דבכתב. בחי' מדות עליונות. כי התו' ירדה ונתלבשה בבחי' מדות. והוא הי' עצמיות ח"ע שלמעלה מהחכ' המתלבש בבחי' מדות ודיבור. וזהו עד שלא זכה לתו'. אבל משזכה לתורה כתיב אלה הדברים כו'. וא"כ דיבור התורה הוא המשכה מבחי' ח"ע שלמעלה מהחכ' המתלבשת בהמדות. ולכן ע"י התורה מתייחדים עשר אצבעות ידיו שהם ע"ס דז"א דאצי' (כי מת"ת דאו"א נעשה ע"י וא"א לז"א). ובחי' אצבעות הרגלים מתייחדים ג"כ ע"י מילת המעור. והיא בחי' קיום מעשה המצות שנק' בחי' רגל. כמו הרגל הוא בחי' האחרונה. וכך הו"ע המעשה. ומ"מ יש מעלה יתירה ברגל מה שאין בראש. שהרגלים הם המהלכי' ונושאים את הראש כו'. ובבחי' זו נק' הרגל ראש כו'. וז"ע נתב"ס. שסופן הוא תחלתן מלמעלמ"ע. וכמ"כ בחי' מעשה המצות יש בהם מעלה יתירה שע"י שמתקן מעשיו שהן בחי' רגליים עי"ז נעשו מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה כמ"ש כ"ז בת"א ר"פ בראשי' בפי' והארץ הדום רגלי. והיינו כמ"ש בד"ה יביאו לבוש מל'. כי הנה אורייתא מח"כ. והחכ' היא ראשי' ההשתל' שהיא בחי' ממכ"ע. אבל הארת והמשכת א"ס ב"ה במעשמ"צ גשמי' הוא מבחי' סוכ"ע כו' ע"ש. ולכן הטפה הנמשכת מברית המעור שבין עשר אצבעות רגליו נמשך ומתלבש בה מעצמות הנפש להוליד בדומה לו ממש. משא"כ בברית הלשון שלא נמשך ומלובש בה כ"א הארת השכל ולא מהות ועצמיות כח השכל

שבנפש

הי' מכפר על שפ"ד יורה שודאי היותה שו' דהיינו שופך דם האדם באדם. והו' הוא פני אדם כדכתיב (ישעי' מ"ד) כתפארת אדם. (אע"פ שבחי' כמר"א זהו כל הששה מדות ביחד חסד דרועא ימינא כו' ת"ת גופא נו"ה תרין שוקין כו'. מ"מ מדת הת"ת לבד נק' ג"כ אדם. כי ת"ת כולל בעצמו חו"ג וענפיהן נו"ה כו'. ולכן ת"ת נק' ו' דשם הוי'. כללות ז"א. ולכן הכתנת שהוא לבוש לכללות גוף האדם הוא ממשיך בחי' כתפארת אדם ו' דשם הוי'). וע"י שפ"ד היו מסלקים הו' דלא שריא בגופא דתמן כתנת. וכה"ג הי' מכפר ע"י הכתנת וממשיך הו' על ישראל. משנכנסי' היו מכפרי' על ג"ע. וזה יורה ודאי היותן במל'. כי שם עיקר פגם הערוה. שכן ער ו"ה פירושו שמגלה ו' מהה'. (גם פי' ער ו"ה שמגלה היחוד ו"ה בקליפות ח"ו שיהיו יונקים מהיחוד ו"ה ח"ו. גם שגורם ב' בחי'. א' בא נחש על הוה. א"כ מגלה הה' כו'. ב' ובשפחה כי תירש כו'. ובזה מגלה הו' בקלי' ח"ו). ומקומה מהטבור ולמטה כסוד ותשכב מרגלותיו. וע"י העריות היו מסלקים הה"א מעליהם דלא שריא בהו. וע"י המכנסי' הי' כה"ג מכפר על העריות וממשיך הה' על ישראל עכ"ל בתוס' קצת. אמנם אין הכונה שהד' בגדי לבן הם בד' אותיות שם הוי' דאצי'. כיון שעל ידם התיקון בד"א הוי' דאצי'. אלא הכונה בד"א הוי' דלעילא. ולכן כתיב בד אצל כ"א. ורק שנשפלו בד"א שם הוי' דאצי' לתקן הפגמים כו'. ולבאר הדברי' להבין ענין כל בגד בפרט. נתחיל מהכתנת. כתיב (שיר ה') פשטתי את כתנתי איככה אלבשנה. וזה תשובה על פסוק שלפני זה אני ישנה כו' קול דודי דופק. שהו"ע מה שנמשך אתעדל"ע מלמעלה לעורר כנ"י משינתם שיהי' אתעדל"ת. דהיינו פתחי לי כו'. וע"ז משיבה כנ"י פשטתי את כתנתי. כתנתי זהו הלבוש הנעשה מהתומ"צ וכענין כתנת פסים דיוסף ומחמת שהם בגלות בבל ואין מקיימים המצות כדבעי. וא"כ נעשה פגם וחסרון בהלבושים ואין יכול להיות ההעלאה מלמטלמ"ע. וא"כ מהו הפעולה מהאתעדל"ע שנמשך לעורר אתעדל"ת. ובמד"ר ע"פ זה מפרש על הבגדי כהונה והכל א'. שהכתונת דכה"ג הי' מכפר על הפגם וחסרון שבלבושים דתומ"צ. וכיון שפשטתי כתנתי דכה"ג ממילא זהו פשטתי כתנתי כפי' הא' ג"כ. ולהבין איך הי' הכתונת דכה"ג מכפר ומשלים החסרון ופגם שבלבושי' דתומ"צ. הנה זהו שהי' משש. ויובן ע"ד מש"ארז"ל בתורתו של ר"מ הי' כתוב כתנות אור בא'. והענין כי מחמת חטא עה"ד נעשה כתנות עור בע'. והיינו כי ע"י משך ממשי ונו"פ מאיר על ידו אור הנר. ויוצא על ידו משקה כו'. משא"כ ע"י משך של עור אין מאיר כלום שמפסיק ומחשיך לגמרי. ושום משקה אין יוצא על ידו. וכמ"כ יש מסכים ופרסאות בקדושה. שמאיר על ידם אלקות. אבל ע"י הלבוש דק"נ שהוא המסך המבדיל בין קדש לחול אין מאיר כלום. ולכן בעוה"ז שהשפעת החיות ע"י לבושי ק"נ אין נראה כלל החיות אלקות. וזהו כתנות עור. אך ר"מ לפי שהי' מאיר עיני חכמים. הי' כתוב בתורתו כתנות אור בא' היינו שגם הלבוש שלו הי' בחי' אור. לפי שהי' יכול להפך מבחי' עור שהוא ק"נ לבחי' אור להיות אתהפכא חשוכא לנהורא. ועד"ז ועוד למעלה יותר הי' ענין כתנת הבד דכה"ג. דהנה כתיב בדניאל והאיש לבוש הבדים. ובמד"ר בראשית פכ"א כהדין קמצא דלבושי' מיני' ובי'. ונ"ל מאין לוקח המד"ר לומר שהלבוש מיני' ובי'. והיינו שמדייק כיון שכ' לבוש הבדים. שזהו לבוש דמיני' ובי'. ופי' מיני' ובי' היינו שאינו לבוש נפרד כשאר הלבושי'. כ"א מיני' ובי'. וזהו כענין אותיות המח' שהם לבוש להשכל והם מיני' ובי'. משא"כ אותיות הדיבור עיקר משכל הלב. ובאמת גם אותיות המח' אינם מיני' ובי' רק לגבי שכל הגלוי לבד. אך כ"ב אותיות שקבועים בנפש זהו לבוש מיני' ובי' לגבי קדמות השכל. דהיינו כח השכל שכלול בעצם הנפש ממש. שבחי' ההרגשה שבו זהו כ"ב אותיות הקבועים בנפש. ולא דבר נוסף שנתחדש כו'. ועד"ז יובן גם למעלה דהנה ארז"ל עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד. הוא זהו כללות האור א"ס. ושמו זהו בחי' אותיות הרשימו שכלולי' בהאור. שמתחלה הי' מאיר גילוי האור בהאותיות. וע"י הצמצום נשארו האותיות בלי גילוי האור בתוכן. והנה בחי' האותיות נק' מלבוש לכללות האור. ועז"כ עוטה אור כשלמה. נתעטף בטלית לבנה. בשלוש אותיות מלבוש. וז"ע עולם המלבוש רל"א שערים שנת' בעה"מ באריכות. ולבוש זה הוא כהדין קמצא דלבושי' מיני' ובי'. דכמו שיש האור כמ"כ יש אותיות כלולי' בהאור. ולא שנתוספו ונתחדשו. כ"א שמהאור גופא נמשכי' האותיות. דהיינו שבחי' ההרגשה שבהאור זהו האותיות כו'. ולא כמו הע"ס דאצי' שנאצלו ונתחדשו. ושייך לומר קודם שנאצלו. וכמ"כ שייך לומר אפי' על כתר דאצי' ועקודי' וא"ק כו'. אבל בחי' אותיות הרשימו הכלולי' בהאור אין שייך לומר כן ח"ו. כ"א אפי' כשלא נאצל ונתהוה שום התהוות כלל היו ג"כ האותיות כלולי' בהאור עצמו ומציאותם שוה עם האור. וזהו הוא ושמו בלבד. ששניהם בלבד. פי' בלבד היינו כשלא נאצל עדיין כלום ולא נתהוה שום התהוות כלל. וזהו בלבד שלא הי' אלא עצמותו ית' הי' הוא ושמו דהיינו בחי' האור והאותיות דרשימו שכלולי' בהאור כו'. וזהו שאמרו ברבות דכיון דכתי' לבוש הבדים. אשר בד זהו שמו בלבד. א"כ בחי' לבוש זה הוא כהדין קמצא דלבושי' מיני' ובי' כו'. ומזה יובן שרש ענין בגדי בד. ששרשם בבחי' המלבוש דרשימו בבחי' שמו כמו שהוא בלבד קודם שנאצל עדיין כלום כו'. ולבוש זה מיני' ובי'. ואע"פ שד' בגדי בד הם ד' אותיות הוי'. אך זהו ד' אותיות שם הוי' דלעילא כמו שעלה ברצונו כו' שהוא בחי' שמו כמו שהוא בלבד ולכן בד הוא לבן גוון עצמי. דהנה המדות דאצי' שנק' גוונים ג' גווני הקשת. הרי נאצלו ונתחדשו. ואפי' כתר שרש הנאצלי' זהו כמו חומר ההיולי לגבי הד"י. הרי אדרבה החומר ההיולי הוא עיקר בריאה יש מאין. משא"כ בחי' עתיק שהוא בחי' ההרגשה שבמאציל זהו מציאות עצמיות ולא שנתחדש ונתהוה ח"ו לכן נק' לבן גוון עצמי. וזהו ועת"י כו' לבושי' כתלג חוור כו'. ויש לבן בלעומ"ז עתיק דקליפה היינו ג"כ העצמיות והשרש וההתחלה להשתל' הקליפות. משא"כ כל השתל' אבי"ע דקליפה הרי נתחדשו ונתהוו מהעצמיות שלהם. והיינו ופלגשו ושמה ראומה שהוא בטל בתכלית ומצד זה הוא באצי'. אך שמרגיש הביטול ועושה יש ודבר מהביטול שלו. וזה גרוע יותר מכל הקליפות הגסים. כי זהו העצמיות

והשרש

מהשתלשלות (עי' בלקו"ת ד"ה ושאבתם הב') וזהו שמן שאף ע"ג היין. ויש דעה בגמ' (שבת ה' ב') דשמן ויין אין חיבור כלל זל"ז. ולכן בחי' שמן זה צ"ל נמשך דוקא ע"י שערות כשמן הטוב כו' יורד על הזקן. וזהו"ע כהן משוח. פי' שכדי שיהי' כה"ג דהיינו שיומשך למטה התגלות הא"ר שלמעלה מהשכ' בחי' ורב חסד כנ"ל צ"ל נמשך הכח לזה מבחי' שמן הטוב שעל הראש (שהוא למעלה גם מבחי' ורב חסד. עי' בד"ה בהעלתך הא' פ"ה ובהביאור. ובביאור מטעם שע"פ זאת חוקת בפ' נשא). וזהו כשמן הטוב כו' שיורד ע"פ מדותיו. פי' שיתגלו מדותיו של א"ס ב"ה א"ר מבחי' ורב חסד. ולכן נק' הכה"ג כהן משוח שע"י שמן המשחה הי' נעשה כה"ג. וממילא הי' לובש אח"כ הח' בגדים כדי שיתקיים אורו בגילוי למטה תמיד. ע"ד שאין אור מאיר בלא כלי כו' וכנ"ל. וזה הי' בבית ראשון. אבל בב"ש שנגנז שמן המשחה. הי' הכה"ג נעשה ע"י לבישת הח' בגדים שע"י הבגדים הי' נעשה כה"ג. והענין כך. שבזמן בית שני היו צריכים להמשיך בחי' כה"ג והתגלות הא"ר ע"י הבגדים והלבושים דתומ"צ. כי כמו שהמצות הם בחי' כלים ולבושים להתגלות הא"ר הנ"ל. כמו"כ יכולים ע"י המצות גם להמשיך בחי' כה"ג והא"ר הנ"ל. לפי שהמצות עצמן הן באמת רצוה"ע שלמעלה מהתחכמה (עי' בלקו"ת פ' בלק בד"ה מי מנה ובהביאור ובד"ה ראשי המטות. והעיקר בד"ה כי כארץ פ"א במ"ש על ענין הגילוי דבחי' קדם העליון שלמעלה מהשתלשלות בחי' כתר. וז"ל אך קנת גילוי מבחי' זו נמשך להאיר לנפש האדם בעבודה מבחי' קדושה זו ע"י המצות כו' אשר קדשנו במצותיו. והוא להיות בנפש א"ר הנק' בשם קדושה שמקבלת מקדם סוכ"ע עכ"ל. ומזה יובן מה שבב"ש הי' הכה"ג נעשה ע"י הבגדים דתומ"צ). והחילוק הוא דכהן משוח הוא נמשך מלמעלמ"ע ע"י שמן המשחה אבל מרובה בגדים הוא מלמטלמ"ע ע"י המצות כנ"ל:

ועתה צ"ל מה שכהן משוח מביא פר לחטאת. ומרובה בגדים מביא רק שעיר ככל ישראל. הענין דאי' במד"ר (ויקרא פ"ה סי' ו') ע"פ ואם הכהן המשיח יחטא. עלובה מדינה דאסיא פודגרים. משל למי שסרח לפני המלך ואח"כ הביא דורון לפני המלך צוה המלך לתלות הדורון לפני פתחו להראות לכל שנרצה ונתכפר לו החטא. כמו"כ כתיב גבי כהן המשיח והביא את קרבנו פתח אוה"מ. שזהו הוראה לכל שנתכפר לו כו'. והענין דאי' בספרים הקושיא הלא הקב"ה מקיים כל המצות כמו הקב"ה מניח תפילין. וגם שבת יש שבת להוי'. וגם מועדים יש מועדי הוי'. ואיך מקיים מצות תשובה שאינה אלא על חטא ומה שייך ח"ו חטא למעלה שיתכן ענין התשובה. ותירצו ע"ד שובו אלי ואשובה אליכם שהו"ע החזרת פב"פ כי בשעת החטא הו"ע כי פנו אלי עורף בבחי' אחוריים כנודע וגם למעלה נמשך השפע רק מבחי' אחוריים כו' אבל ענין התשובה למטה הו"ע החזרת הפנים שיהי' כל פנימיות הנפש להשי"ת וכמו"כ ואשובה אליכם בבחי' החזרת פנים יאר הוי' פניו אליך כו'. וזהו תירוצם והוא אמת. אבל מ"מ לפי' הזהר י"ל עוד יותר כמו התשובה שלמטה שבאה על החטא דוקא. והענין כי הזהר (ויקרא י"ג ב') פי' הפסוק ואם הכהן המשיח יחטא דקאי על הקב"ה. אלקיכם כהן הוא. ופי' יחטא ע"ד והייתי אני ובני שלמה חטאים. דהפי' חסרים. וכך פי' יחטא הו"ע חסרון דהיינו העדר האור והגילוי. ופי' החסרון הוא בב' בחי'. הא' בבחי' כהן המשיח עצמו שאין נמשך בו האור והגילוי מלמעלה. והב' שאין נמשך ההתגלות דבחי' כהן המשיח למטה שהוא התגלות הא"ר כנ"ל והא בהא תליא. ופי' לאשמת העם. היינו שהחטא והחסרון דבחי' כהן המשיח הוא מפני אשמת העם. ולכן והביא את קרבנו פר לחטאת ולא ככל ישראל שמביאין רק שעיר. כי כל הבהמות אילים וכבשים ושעירים הגם שנמשכים מפני שור מהשמאל אבל הם רק ענפים לבד ממנו. אבל פר הוא העלאה מבחי' עצמי'. דפני שור (עי' בד"ה ענין הנסכים שפ"ג בלקו"ת פ' שלח) ולכן גם ההמשכה שעל ידי העלאה זו נמשך מלמעלה יותר ובבחי' תוס' וריבוי יותר. וז"ש ורב תבואות בכח שור (משלי י"ד ד') וזהו ג"כ פי' פר לשון פרי' ורבי'. שהוא המשכת תוס' ורבוי אורות מלמעלה מהשתלשלות. וכמ"ש (בראשית מ"ט כ"ב) בן פורת יוסף (פרת כתיב) ואחז"ל (מד"ר ויחי ס"פ צ') שע"י הפרות נתגדל יוסף. והנה יוסף הוא כמ"ש יוסיף ה' שנית ידו (ישעי' י"א י"א) שהוא תוס' אורות מעלמות המאציל ית' והמשכה זו הוא על ידי בירור והעלאות הפרות דוקא שמעלמי' פני שור. ולכן גם כדי למלאות החטא וחסרון האור דבחי' כהן המשיח הוא על ידי פר דוקא שהוא המשכת תוס' ורבוי אורות מלמעלה מהשתלשלות שעי"ז יתמלא החסרון. וגם יומשך ההתגלות דבחי' כה"ג גם למטה מטה. וזהו והביא את קרבנו פתח אוה"מ. פתח ממש כניסה ויציאה ולמעלה זהו בחי' מל' אשר כל ההעלאות מבי"ע לאצי' הוא על ידה וגם כל ההמשכות והתגלות שמאצי' לבי"ע ג"כ על ידי המל' ולכן נק' פתח. ופי' והביא את קרבנו פתח אוה"מ הענין הוא שע"י הפתח יומשך הגילוי האור דבחי' כהן המשיח למטה כמו למעלה. וזהו משל המדרש לתלות הדורון על הפתח כדי להראות שנתכפר החטא וכמו"כ בהנמשל. וזה הי' רק בזמן ב"ר שהי' התגלות דבחי' כה"ג מלמעלמ"ע ואז היו יכולים להקריב פר להעלות עצמי' דפני שור. ועי"ז הי' נמשך הגילוי למטה כמו למעלה. וזהו והביא כו' פתח אהל מועד משא"כ בבחי' מרובה בגדים דב"ש שהוא רק ע"ד מלמטלמ"ע ולא הי' הגילוי כ"כ לכן לא הי' יכול להקריב פר. כ"א שעיר ככל ישראל. אבל הכהן המשיח הי' יכול להביא פר:

כתנת בד קדש ילבש וגו'. בס' עבודת יוהכ"פ להרמ"ק ז"ל סעיף ה' פי' ארבע בגדי לבן הם שם הוי' בעל הרחמים והלובן. וד' בגדי זהב הם סוד אד'. שעלי' נאמר ממשבצות זהב לבושה (תלים מ"ה). ופי' מצנפת מכפר על גסי הרוח יורה ודאי שהיא ביו"ד. אבנט מכפר על הרהור הלב יורה ודאי היותו בה'. כתנת הי'

ופי' בת"י דקאי על מלך המשיח כמ"ש מה יאין עיינין דמלכא משיחא. והיינו שאז יהי' בחי' ה' שהו"ע ה"פ הוי'. והנה גבי מילה אמרו ג"כ כדי שיעבור עליו שבת אחת שהיא ג"כ למעלה מז"פ הוי' כ"א ה"פ הוי' נימא השמינית שהוא בחי' קה"ק. ולכן ענין בגדי אהרן שהם מבחי' קה"ק הם שמונה כי הוא בחי' נימא השמינית וזהו ג"כ שהם כנגד מילה שנתנה בשמיני :

ג **וזהו** בזאת יבא אהרן אל הקדש. שכדי שיוכל לעלות לבחי' קה"ק הוא ע"י כח המילה. אך זה גופא צ"ל מאין הכח דמילה שיגיע לבחי' קה"ק. הנה כתיב (בראשית א' ו') יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים ואח"כ כתיב ויעש אלקים את הרקיע ויבדל כו' נז' שני הבדלות. והענין כי הבדלה הראשונה שבין מים למים הוא ע"ד והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדה"ק (כמ"ש זח"ב קע"ה ב'). והיינו שגם לאחר שהובדלו המ"ת הם בחי' קדש עליון. שהרי אח"כ כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן דקאי על המ"ת שהובדלו. והמים עליונים הם בחי' קדה"ק. והענין כמ"ש הוי' הוי' ופס"ע בגווייהו. הוי' הא' הוא המהוה ס' ההשתל' דאבי"ע ע"י צמצום והתפשטות כו'. ושם הוי' הב' הוא כמו שעצמ"ל שכלול בעצמותו ית' שלמעלה מהשתלשלות. ולכן פס"ע בינייהו שאין ערוך כלל. ובחי' הפסיק שבין ב' שמות הוי' זהו"ע והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קה"ק. וזהו ג"כ ענין יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל כו' שהוא הבדלה בין קדש לקה"ק שהם שני שמות הוי' כו'. ואח"כ כתיב ויעש אלקים את הרקיע ויבדל. הו"ע המבדיל בין קדש לחול. ויש עוד הבדלה שבין טהור לטמא. ודרך פרט יש פרסות בכל עולם כו'. (וי"ל כך שההבדלה והפסיק שבין ב' שמות הוי' הו"ע הבדלה שבין קדש לקה"ק. ואח"כ מה שיש פרסות בכל סדר ההשתלשלות אבי"ע דקדושה שכל עולם התחתון מקבל מעולם העליון הימנו ע"י פרסא. הו"ע המבדיל בין קדש לקדש. והפרסא שבין קדושה לק"נ זהו"ע המבדיל בין קדש לחול. והפרסא שבין ק"נ לנ"ק. כמ"ש בשם הבעש"ט ז"ל ע"פ ויהי' העטופים ללבן. הו"ע המבדיל בין טהור לטמא). והנה ענין המילה שהוא הסרת הערלה. היינו כי הערלה מכסה על ברית קדש. ובעבודה הו"ע ערלת לבבכם שהוא ההתקשרות להשוק בתאות גשמיות שזה נעשה כסוי והסתר והפסק שלא יהי' שום גילוי אלקות בלב האדם שיתפעל באהוי"ר וכמ"ש (משלי ט"ז כ"ח) ונרגן מפריד אלוף. פי' דכתיב (ש"ב ז' כ"ג) ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ שגם בארץ הם בטלים לבחי' אחד. אבל ונרגן מפריד אלופו ש"ע. והנה ערלה הוא עור הגס ופריעה הוא עור הדק דהיינו תאות גסים ותאות דקים שכ"ז הוא ערלה החופפת ומפסקת וה"ז כמו פרסא המבדיל בין קדש לחול או בין טהור לטמא. והנה ע"י הסרת הערלה שמפשיט א"ע מתאות גשמיים לגמרי ולהיות כל האהבה לה'. הנה כיון שמסיר הכיסוי והפרסא שלמטה המבדיל בין קדש לחול עי"ז גורם שיוסרו כל הפרסות וכל ההבדלות שבכל ההשתל' עד שגם הפסיק וההבדלה שבין קדש לקה"ק יסתלק ג"כ. כמארז"ל (מד"ר שה"ש פ"ה סי' ג' ישו"ש) פתחי לי כחודה של מחט ואני אפתח לך כפתחו ש"א. אעפ"י שלמטה הוא דבר מועט שמסירים הערלה החופפת על ברית קדש. אבל עי"ז גורם למעלה הרבה עד שיוסר ההבדלה שבין קדש לקה"ק שהו"ע ב' שמות הוי'. וזהו בזאת יבא אהרן אל הקדש שכדי שיוכל לעלות לבחי' קה"ק. והרי יש פרכת ופסיק המבדיל בין קדש לקה"ק ואיך יוכל לעלות. אלא ע"י כח המילה שע"י הסרת עור הערלה שלמטה החופפת עי"ז יוסר גם ההבדלה שבין קדש לקה"ק שלא יפסיק ויסתיר כלל. ואזי יוכל לעלות מבחי' קדש לקה"ק. וזהו שנאמר אחר בריתי היתה אתו כו' ואתן לו מורא וייראני ומפני שמי נחת הוא. פי' ואתן לו מורא הוא המשכת יראה מלמעלה בבחי' מתנה מה שא"א לבוא לבחי' זו מעצמו. והיינו ע"י בריתי כו' שעי"ז נמשך ההתגלות מלמעלה מהפרסא שמבדיל בין קדש לקה"ק כו' (עי' בד"ה עם לבן גרתי בענין שיש נשמות גבוהות שנבקע עליהם הפרסא ונמשך בהם היראה והביטול שלמעלה מהפרסא ולכן אמרו עליהם לית דין בר נש. כמו נשמת רחב"ד ור"ח בר חמא ורב יהודא כו'. שיצאו מגדר בחי' אדם שהוא מציאות עשר בחי' בהו"כ. ועד"ז יובן ג"כ ענין ואתן לו מורא מלמעלה מהפרסא ע"י כח המילה וכנ"ל) :

ד **ועתה** צ"ל ענין כהן משוח ומרובה בגדים. דהנה כתיב (תלים קל"ג ב') כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן כו' שבחי' שמן הטוב צ"ל נמשך ע"י בחי' שערות דוקא. והענין כי יש שני השפעות. א' בדרך אברים. והב' בדרך שערות. פי' כמו אברים ושערות ששניהם מקבלים חיות מהמוח אבל האברים מקבלים חיות עצמי מהמוח. ולכן מרגישים הכאב למאד. משא"כ שערות שנתלשים בהם רק חיצוניות ומותרי מוחין כו'. והענין כי ההשפעה שמסדר ההשתלשלות יכול להיות נמשך ע"י בחי' אברים וכלים חיות עצמי. משא"כ ההשפעה שמלמעלה מהשתלשלות א"א להיות נמשך כ"א ע"י צמצום השערות דוקא. ולכן בחי' שמן הטוב יורד על הזקן דוקא. וצ"ל מהו בחי' שמן. כי שמן צף ע"ג יין. דהנה שיר הלוים הי' על היין ונק' יין המשמח אלקים. והענין כי קוב"ה סתים וגליא (זח"ג ע"ג א'). גליא הוא בחי' שם אלקים מקור התפשטות החיות בהעולמות ולכן בכל מע"ב כתיב רק שם אלקים. ושם הוי' הוא בחי' סתים והעלם שאינו מאיר כלל ונק' סוד הוי'. שהוא מוסתר ונעלם. וע"י שיר הלוים על היין הי' נמשך התגלות בחי' העלם וסתים דשם הוי' בשם אלקים וזהו המשמח אלקים. נמצא ענין יין הוא התגלות בחי' העלם וסתים. אבל בחי' שמן הוא למעלה יותר. דהנה כתיב (דברים ל"א י"ח) ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא. שיש בחי' שהוא מוסתר ונעלם גם מבחי' יום ההוא. וכענין פי' סדכ"ס דהיינו שגם מבחי' הסתימין הוא סתום ונעלם וכענין רזא דרזין. קה"ק שלמעלה מבחי' קדש. אדון הנפלאות למעלה גם מבחי' נפלאות. כי גאה גאה כו'. והיינו כי יין הוא המשכת ההעלם של סדר ההשתלשלות אבל שמן הוא המשכת גילוי ההעלם מלמעלה מהשתלשלות

ורב חסד כו'. והנה להמשכת גילוי אה"ר זו נצרך לעשות לבושים במה שתתלבש ותתקיים אורה בגילוי תמיד. והענין כמו אורות וכלים שבלתי כלים אינן יכולים להאיר ומסתלקים כו'. וכמו"כ האה"ר היא בחי' אהבתי אתכם אמר הוי' שנמשך מבחי' עצמות אוא"ס שלמעלה משם הוי'. ולכן נצרך לעשות לה כלים ולבושים במה שתתגלה למטה. והו"ע לבושים מתומ"צ. וזהו"ע שמונה בגדי כה"ג ד' בגדי לבן וד' בגדי זהב שנמשכים מד"א הוי' וד"א אד'. ובכלל זהו תומ"צ. כי התורה נק' תורת הוי' והמצות הם מצות המלך שם אד'. והנה זהו בדרך כלל. אבל בדרך פרט יש שלש מדרגות בבגדי אהרן. דכתיב (שמות כ"ח ב') ועשית בגדי קדש כו' ואח"כ כתיב (שם ג) ואתה תדבר אל כל חכמי לב ויעשו כו'. ואח"כ כתיב (שם) ועשו שהם דקאי על כל ישראל. נמ' שלש עשיות בבגדיו. הא' של משה. והב' של חכמי לב. והג' של שהם ישראל כי משה מן המים משיתהו ה"ע. ולכן נתנה התורה על ידו כי אורייתא מחכ"ג. והנה ה"ת מורשה אלא מאורסה שהיא בחי' כלה מקבל. והיינו כמ"ש (תלים ק"ד ב') עוטה אור כשלמה שהתורה דמחכ"ג היא בחי' לבוש לבחי' ורב חסד שלמעלה מהחכמה. וזהו"ע הבגדי אהרן שעושה משה שהוא רק ע"י לבוש הח"ע לבד. ועפי"ק הוא רב חסד שמלובש בחכ'. וענין חכמי לב הוא כי ארז"ל (במד"ר תולדות פס"ז סי' ז') לדיקים לבם ברשותם. ויאמר דוד אל לבו. וישם דניאל על לבו. והנה היא מדברת על לבה. דומין לבוראם ויאמר ה' אל לבו. והיינו שממשיכים גילוי החכמה בלב. ומוח שליט על הלב לכן לבם ברשותם. וזהו חכמי לב שהוא הארת החכמה שבמדות. ולכן איתא בטור (או"ח סי' קט"ו) שברכת אתה חונן יש בה י"ז תיבות כנגד הפסוק ואתה תדבר אל כל חכמי לב שיש בו ג"כ י"ז תיבות. והענין כי ברכת אתה חונן לאדם דעת הוא שע"י הדעת יהי' התחברות החכ' במדות ובחי' זו נמשך מחכמי לב כנ"ל. והנה החכ' שבמדות אין ערוך לבחי' עצמות ח"ע הכים ולא בחכ' ידיעה. ונמצא שהבגדי אהרן שעושים חכמי לב הוא למטה מהבגדי אהרן דמשה. וענין עשיית בגדי אהרן של שהם ישראל הוא ע"י קבעומ"ש דקיום המצות. והכל הוא בגדים ולבושים לאה"ר דאהרן. והענין כי בחי' אהרן כה"ג יש בכל העולמות כמ"ש בזהר (ח"ב ס"ז ב') אית מלך לעילא וכהן משמש תהותי' ואית מלך לתתא וכהן משמש תהותי'. ולכן יש ג"כ ח' בגדים בכל העולמות. וזהו"ע השלש עשיות דבגדי אהרן. וכענין אתוון זעירין ואתוון בינונים ואתוון רברבין כו'. (ביאור הענין כי אהרן יש למעלה מאצי' והוא בחי' ורב חסד אה"ר הנ"ל והח' בגדים לבחי' אהרן זה עושה רק משה שהוא ע"י התלבשות בעצם ח"ע לבד. ויש בחי' אהרן באצי' והו"ע חסד דאבא. שלמעלה מבחי' חסד עולם דז"א שהוא בחי' אברהם. וענין אה"ר זו נת' בד"ה בהעלתך הא' שבלקו"ת שהוא אה"ר שנמשך מבחי' ראי' דחכ' ועניני רק מלמעלמ"ע (משא"כ חסד עולם דז"א נמשך מבחי' מוחין דאימא שמיעה ולכן ענינה רק העלאה הליכות עולם. ו"ק דז"א. לו מלמעלמ"ע) והח' בגדים לבחי' אהרן זה הוא ע"י חכמי לב הנ' דז"א שנעשה לבוש לבחי' חסד דאבא. ויש אהרן בבי"ע מיכאל כה"ר ולבוש לבחי' זו הוא ע"י קבעומ"ש דמצות. והגם שלבוש זה הוא מבחי' מל' דאצי' ואיך יהי' זה רק לבוש לבחי' כה"ר דמיכאל שהוא נברא כו'. אך הכונה דמה שנק' מיכאל כה"ר הוא מצד שנמשך ומתלבש בו האה"ר דבחי' חסד דז"א דאצי' והמשכה זו ע"י הלבוש דמל'. ועשיית לבושים אלו הוא ע"י כל ישראל כנ"ל):

ב ועתה צ"ל מהו הענין שהם שמונה בגדים. וגם מה שייך לבחי' מילה שנתנה בשמיני. הנה ארז"ל (עי' ב"ר פנ"ג ופ"ס סי' ה' ובהמפרשים שם. ועי' שהש"ר פ"א סי' ע"ז ובמת"כ. ובפסיקתא זוטרתא) לא נמול אדם לשמונה תחלה אלא יצחק שהי' הראשון בעולם שנמול לשמונה. והנה גבי מילה בשמיני ארז"ל (במד"ר אמור פכ"ז סי' יו"ד) כדי שיעבור עליו שבת אחת. והענין כי יצחק גימט' ח"פ הוי' ויעקב גימט' ז"פ הוי'. כי יצחק ע"ש העתיד כמ"ש (בראשית כ"א ו') צחוק עשה לי אלקים. בחי' אלקים הם הגבורות והצמצומים שמסתירים שיהי' יש נפרד. וכאשר יתהפך היש לבחי' אין וביטול. יהי' מהגבורות צחוק ות"ע. וזהו שלעת"ל יתעלו הגבו' כמ"ש האריז"ל ע"פ והכהנים הלוים. והנה יצחק קו השמאל גבורות המסתיר להיות יש. וכאשר יתהפך היש לבחי' אין יתעלו הגבורות ויתגלה בהם צחוק ות"ע ממקור התענוגים. וזהו יצחק ל' עתיד שלעתיד יתגלה השחוק וכמ"ש (תלים קכ"ו ב') אז ימלא שחוק פינו. ולכן יאמרו על יצחק לע"ל כי אתה אבינו (שבת פ"ט ב') ולכן אמר יעקב ושבתי בשלום אל בית אבי (בראשית כ"ח כ"א) שלאחר תשלום כל הבירורים יבוא לבחי' יצחק. והנה יצחק גימט' ח"פ הוי'. מובן שבחי' צחוק והתגלות הת"ע שלע"ל נמשך מהבחי' דח"פ הוי' כו'. ולהבין זה הנה ארז"ל (ערכין י"ג ב') כנור של בהמ"ק של ז' נימין שנאמר שובע שמחות כו'. ושל ימוהמ"ש של שמונת נימין. והענין כי כנור פי' כ"ו נר. כ"ו הוא שם הוי'. ונר היא נשמ"י רמ"ח פיקודין ותרין דרועין בגימט' נר. וכשנמשך יחוד והתגלות שם הוי' בנשמ"י כמ"ש (ש"ב כ"ב כ"ט) כי אתה נרי הוי' אזי נק' כנור כו'. והנה כנור של בהמ"ק של שבעת נימין. דהיינו מה שהיו יכולים להמשיך יחוד והתגלות שם הוי' הוא רק מבחי' ז' לבד. והיינו כמו שבת שנק' יום השביעי ונק' שבת להוי' כי בכל ששת ימי החול נמשך החיות רק משם אלקים לבד. אבל בשבת כתיב ויכל אלקים (בראשית ב' ב') ונמשך התגלות שם הוי'. וזהו"ע יום השביעי. והנה שבת נק' קדש. אבל יש בחי' קה"ק שלמעלה מבחי' קדש. וזהו"ע שמונת נימין שהוא המשכת גילוי שם הוי' דלעילא מבחי' קה"ק שלמעלה מהתגלות שם הוי' דשבת שהוא רק מבחי' ז"ת דאצי'. שזהו"ע כנור של ז' נימין. אבל פי' של שמונת נימין הוא מבחי' קה"ק. וזהו"ע יצחק ח"פ הוי'. כי יצחק הוא התגלות הת"ע שיהי' לע"ל ע"י עילוי הגבורות כנ"ל. והתגלות זה יהי' למעלה מבחי' שביעי דשבת ובהמ"ק דהעפ"י שהוא התגלות שם הוי' ונק' קדש. אבל התגלות דלעתיד יהי' משם הוי' דבחי' קה"ק והו"ע שמונת נימין. וזהו"ע ח"פ הוי'. ולכן כתיב חכלילי עינים בחי"ת רבתי ופי'

האורך דרוה לפון (ולא בבחי' בינה עלמה בנק' לפונית כו') כמבנ"ת בהוספות לבה"ז הנ"ל. וא"כ מה שמתקשרת המל' תחלה ללפון גבורה ואח"כ לדרום חסד. זהו כמבנ"ת ע"פ שמאלו תחת לראשי שההתעוררות על היחוד עליון נמשך משמאל משבע' דלפון אתער רחימו כו' (זח"ב ל' א') ואח"כ וימינו תחבקני. ומ"ש בזהר כלן לקשרא לה (דהיינו מערב בחי' מל') בדרום כו' וגופא (ת"ת) בי' אשתכח עכ"ל. הכוונה כמבנ"ת בפרד"ס בשער המכריעין. שת"ת מכריע ונוטה רק לחסד כו'. וע"פ עבודה כותל מערב שומ"ל ככ"ל וצריך לחבר מתחלה ללפון גבו' דהיינו יראה. ואח"כ לדרום חסד אהבה ביחי' השומ"ל באהבה ושמחה כו' כמ"ש בשמחה ובטוב לבב:

ה **ועניין** קרן א' במלאו. שזה הי' תיקון על חטא עה"ד. והענין כי עה"ד בשרשו הוא גבוה בקדושה שהרי הי' ג"כ בתוך הגן כמו ע"ה. והוא מדת מל' דאצי' שכמו שמשפיע עיקר החיות בשפ' דטוב. כן גם הרע יונק ממותרות השפע. ונק' עה"ד טוב ורע. משא"כ ז"א נק' עה"ח שאין הרע יונק ממנו כלל. וא"כ ע"ה ועה"ד זהו ת"ת ומל' וכשאכל תחלה מעה"ד הפריד את עה"ד מל' מע"ה ת"ת וקילץ בנטיעות. והשב שאינה מקבלת מת"ת. ולכן כשעשה תשובה הקריב שור לשני טעמים. א' כי שור גבורה (כמ"ש (יחזקאל א' י') ופני שור מהשמאל) אשר המל' בנייה מהגבורות. (וא"כ כשהפריד את עה"ד מל' פגם בגבורה דז"א). ב' כי שור ג"כ יסוד. כמ"ש בזהר פ' שמיני ע"פ ושור ואיל לשלמים שהוא ונתתי שלום בארץ וכמ"ש גבי יוסף שהוא יסוד בכור שורו הדר לו. ושם כתי' וקרני ראם קרניו (ברכה ל"ג). שהמל' שנק' קרן מקבלת מהיסוד השפע שמתפארת. ולפי שהפרידה מהיסוד ע"כ הקריב שור. וענין קרן א' במלאו להורות שהמל' שנק' קרן היא מחוברת ובאחדות אחד עם ז"א דאצי' היינו עם גבו' דז"א שנק' שור ועם היסוד שנק' שור. שעל ידי יסוד מקבלת מקו האמצעי תפארת. ולכן הי' במלאו שהוא מקום האמצעי של השור. להורות שמקבלת מקו האמצעי ת"ת ויסוד. וגם ענין קרן א' שהקרן יש לו תוקף ועוז ורוממות ככ"ל עד שמקבלת מעתיקא מל' דא"ס שבה רק קרן א' דלית שמאלא בהאי עתיקא (משא"כ ב' קרניים ימין ושמאל רומזים על חו"ג) וזהו ההיפך לגמרי ממה שהפרידה תחלה גם מז"א. ועפ"י עבודה. הנה חטא עה"ד הי' מהתגברות היצה"ר נה"ב שמשמאל האדם. ונפל מפני שור מהשמאל. ע"כ הקריב שור להעלות את הנה"ב לשרשו בקדושה פני שור מהשמאל. דהיינו להפוך את כח המתאוה והאש זר שבתאות גשמיות לרשפי אש האהבה לה'. וענין קרן א' במלאו. מלא נגד מוח הדעת שללד העורף והיינו ההסכם בנשאר מתב"ד להיות בטל לה' מכל וכל. וכשההסכם הוא חזק מאד נק' קרן לשון תוקף ועוז. וקרן א' רק נטי' א' לב אחד לאבי"ת:

בזאת יבא כו' זאת מדת מל' שנק' קרן ככ"ל באריכות. בפר בן בקר זה אברהם. מדת חסד עליון שנק' דרום. וא"כ זהו ענין קרן דרומית. גם בקר לשון בוקר. מזרח שמשם זורח השמש בבוקר וא"כ זהו דרומית מזרחית דרום דאתקשר במזרח. ואיל לעולה זהו יצחק מדת גבו' ובינה מקור קו השמאל. לפון. וא"כ בפר כו' ואיל כו' זהו ענין מזרחית לפונית. שני שעירי עזים זה יעקב זהו בריח התיכון שמחבר מערב ללפון ואח"כ לדרום. וזהו"ע לפונית מערבית ומערבית דרומית:

בזאת יבוא אהרן אל הקדש כו'. ארז"ל במד"ר (ויקרא פכ"א סי' ה') בזאת ע"י זאת אות בריתי וגו' ע"י זכות המילה. ולכן נאמר גבי כה"ג בריתי היתה אתו (מלאכי ב' ה'). וגם שמונה בגדי כה"ג הוא ג"כ ע"י זכות המילה שנתנה בשמיני. ול"ל זה. הנה ארז"ל במשנה (מגלה פ"א ט' ע"ב) אין בין כהן משוח בשמן המשחה למרובה בגדים אלא פר הבא על כל המלות. פי' כי בזמן בית ראשון הי' הכה"ג נעשה ע"י שמושחין אותו בשמן המשחה. וממילא הי' לובש אח"כ השמונה בגדים. אבל מה שהוא כה"ג הוא ע"י שמן המשחה. ולכן נק' כהן משוח. אבל בבית שני שנגנז שמן המשחה שהוא מה' דברים שחסרו בב"ש ולכן הי' הכה"ג נעשה ע"י מה שלובש שמונה בגדים ולכן נק' מרובה בגדים. והחילוק שביניהם הוא שכהן משוח מביא פר להעלאת. וכהן מרובה בגדים מביא שעיר ככל ישראל. ול"ל ענין זה. ל"ל תחלה מהו"ע כה"ג. הנה אהרן הוא מז' רועים. והיינו שמשפיע אהבה בנש"י. והנה אברהם משפיע ג"כ אהבה בנש"י כמ"ש (ישעי' מ"א ח') אברהם אוהבי. וא"כ ל"ל מהו החילוק שבין אברהם לאהרן. כתיב (דברים ו' ד') ואהבת את הוי' אלקיך ויש בזה ב' פירושים. א' ל' נווי. והב' ל' הבטחה. והענין דאית רלון ואית רלון. יש רלון ואהבה שנמשך ע"י השגה והתבוננות כמ"ש (משלי ל"א) נודע בשערים. לכל חד לפום מאי דמשער בליבי' (זח"א ק"ג ב'). לפ"ע מה שמייגע א"ע בהתבוננות והשגת אלקות סוכ"ע וממכ"ע כו'. וע"ז כתיב ואהבת לשון נווי. והיינו שמקודם כתיב שמע ישראל. שהוא התבוננות איך שהוי' אחד וע"י התבוננות זו ממילא יומשך האהבה. וזהו"ע אברהם אוהבי שממשיך אהבה בנש"י. הגם שבאמת היא אה"ע שלא מלד השגה כ"א טבעיות כו' אבל מ"מ היא מוסתרת. ויליאתה מהעלם אל הגילוי הוא ע"י התבוננות והשגה. גם כי באמת שרשה רק מבחי' חכמה כו' (הכוונה כי האה"ע לדבקה בו ית' הוא רק בהאלא"ס ב"ה שמלובש בח"ע ובבחי' זו נק' הוא ית' אב לישראל. וגם"י נק' בנים כו'. ובבחי' זו הוא האה"ע כאהבת הבן אל האב כו'). והנה בחי' רלון ואהבה זו שנמשך מבחי' הכמה היא מוגבלת. כי גם הכ' היא בחי' גבול כו'. אבל אית רלון והה"ר שלמעלה מהחכמה. וענין אה"ר שלמעלה מהחכ' היא בבחי' א"ס בלתי מוגבלת כלל. והיינו מס"נ. ביטול במליאות לגמרי בעלמות הוא"ס שלמעלה מגדר עלמין לגמרי כו'. וע"ז כתיב ואהבת לשון הבטחה. שא"א לבוא לבחי' זו מעלמו רק שנמשכת בדרך מתנה מלמעלה ע"י קדימת הרלון שלמטה מהשכל ככ"ל. וזהו כל המאריך באחד ע"י התבוננות. אח"כ מאריכין לו ימיו שהוא התגלות הה"ר שלמעלה מהחכמה. וזהו"ע אהרן כה"ג שהוא התגלות אה"ר מבחי' א"ס שלמעלה מהחכמה ונק'

ורב

שיהי' תוקף כח ועוז בהקעומ"ש שיהי' יכול לדחות ע"י הקעומ"ש שלו כל מיני ילה"ר וכל הרהורין בישין ויעמוד בכל הנסיונות (ע' ד"ה והכבדה בפרעה) כמ"ש וקרני ראם קרניו בהם עמים ינגח כו'.

ופי' ז' עממין ידוע שהם ז' מדות רעות:

וענין בחי' הד' דקרן ל' כי קרן עור כו' מהו בנפש יובן ע"פ מש"כ במ"א בפי' ענין מעשה גדול. כי התו' אוריי' מחכ' נפקת זהו בחי' ה"ע דאצי' שהיא כלי להשראת אא"ס ב"ה. אמנם כדי להמשיך מעצמות אא"ס שלמעלה מהחכ' דהיינו מבחי' עצמותו ומהותו ית' ממש שלמעלה מהשארה שנמשך ע"י האצוס דדיקנא בה"ע כו' זהו ע"י מעשה דוקא. דהיינו ע"י הביטול רצון דבחי' קעומ"ש שלמעלה מהטעם כו' שזה דוקא מגיע לעצמיות רצה"ע ואא"ס ב"ה שלמעלה מהחכ'. גם מטעם עשי' לעילא כו'. וזהו שבחי' קרן דקעומ"ש הוא ג"כ ל' כי קרן עור פני משה. כי משה זהו תורה. כמ"ש זכרו תורת משה עבדי (מלאכי ג' כ"ב). שהתורה נק' על שמו. שמשה ותורה הכל א'. וכדי להיות כי קרן עור פני משה. דהיינו שיומשך בהתורה הארת אור וגילוי מעצמות אא"ס ב"ה ממש שלמעלה מהחכ'. והו"ע הקב"ה יושב ועוסק בתורה כמ"ש במ"א. זהו ע"י הבחי' קרן דקעומ"ש שזה"ע דמעשה גדול כו':

ד **וכ"ז** נת' בחי' ובא לו לקרן בקדמיתא כו'. לבתר דרומי' דתמן אילנא דחיי כו' לאזדווגא לי' במזרח. דאיהו אבא עילאה כו'. ובעי לאתקשרא כהדא דרום במזרח כו'. (ע' בהוספות לבא"ז על מאמר זה יעו"ש. וכאן נכתב רק איזה הוספה וביאור בס"ד) שאחר בחי' קרן יבא לבחי' דרום דאתקשר במזרח. למעלה זהו התקשרות חסד דז"א דאצי' לבחי' כחב"ד דאבא שמשם זורח השמש יסוד אבא בחסד דז"א. ולמטה בנפש בעבודה. דרום חסד זהו אהבה. אך יש כמה בחי' אה'. אבל ענין דרום דאתקשר במזרח. היינו האהבה הנלקחת מעומק החכמה והתבוננות בבחי' שמש הוי' המאיר ע"י יס"א איך שאתה הוי' לבדך ואין עוד מלבדו ממש שאזי האהבה היא אה"ר כמ"ש מי לי בשמים כו' כלה שארי כו' ליכלל וליבטל ביחודו האמיתי ית' ולא להיות בבחי' יש כלל. וזהו ענין תוקפא דשמשא בדרום איהו. שלכן בדרום אין שום ישוב. והענין כי ישוב העולם זהו האהבה לדבקה בו ית' שרוצה להיות למטה בבחי' יש ולהיות דבוק באלקות. אבל האה"ר דבחי' דרום מצד תגבורת אור שמש הוי' הוא לא להיות בבחי' יש כלל כ"א ליבטל ביחודו האמיתי ית'. וזהו שמזפתני השמש כו' דמוקדין לי' בשלהובין דרחימותא:

ואח"כ מזרחית צפונית. מזרח דאתקשר בצפון יחוד חו"ב כי דרום דאתקשר במזרח זהו דרום אהבה ורק שנמשכה מבחי' מזרח דאבא כו' כנ"ל אבל אח"כ עצמיות בחי' מזרח הוא ה"ע עצמה היינו ראיה ממש ביחודו האמיתי ית' שמזה בא לבחי' מה ביטול אמיתי שלמעלה מהתפעלות אהבה לגמרי. וגם שזהו ביטול שלמעלה משכל המושג לגמרי. אעפ"י שהוא בחי' ראיה. אבל זהו שרואה דבר שאין שכלו משיג כלל בחי' זה. ומזרח דאתקשר בצפון היינו יחוד חו"ב נקודה בהיכלא תרדל"מ של"ל ב' הבחי' ביחד. כמשכ"ת אצלנו בטוב בד"ה ראה האריך יעו"ש. והנה ע"י האה"ר שבנפש שנמשך מעומק החכמה והתבונני' בשמש הוי' כנ"ל עי"ז גורם למעלה להיות דרום דמתקשר במזרח. וע"י הביטול שלמעלה מהשגה. והתבוננות ביחד כו'. עי"ז גורם למעלה מזרח דאתקשר בצפון יחוד פנימי דחו"ב עילאין. אך מקודם צ"ל ובא לקרן. מל' קבעומ"ש. כי זהו ראשית התחברות האדם עם אלקות ובלא בחי' מל' א"א לעלות להבחי' העליונות שלמעלה מבחי' מל'. אעפ"י שיהי' אצלו האה"ר הנ"ל אין יכול לעלות למדת חסד דז"א שלמעלה מהמל' ולגרום דרום דאתקשר במזרח מבלי שיקדים תחלה קבעומ"ש יראה ממדת מלכותו ית' כמ"ש זה השער להוי' צדיקים יבואו בו. אעפ"י שמדת צדיק גבוה יותר כמ"ש צדיק מושל בירא' אלקים (ש"ב כ"ג ג') מ"מ גם העלי' לבחי' הגבוהות יותר צ"ל על ידי המל' דוקא. וזהו כל ענין הטא דבני אהרן שהתחילו מאהבה בחי' דרום. ודלגו בחי' מל' יראה. ולכן צ"ל ובא לו לקרן בקדמיתא:

אח"כ לפונית מערבית. מערב מל'. כי במערב הוא הערב שמש כך במל' מסתיים אור הה"ע דאצי' שמש הוי' יס"א. גם נק' מערב ל' תערובות שבמל' מתערב חו"ג ביחד. מתחלה מרומז המל' רק בקרן דרומית כו' ואח"כ כותל שלם. כותל מערב. והענין כי קרן הוא קבעומ"ש. שקודם עול מצות שזה שייך אפילו לא בשעת מעשה המצות. כי זהו מה שמקבל עליו עומ"ש בכלל וממשיך אימה ופחד מדת מלכותו במוחו ומחשבתו. ואח"כ עומ"ל זהו דופן שלם שיש בזה מחדומ"ע. מחשבה היינו כוונת המצות שצריך לכוון בעשייתה שעושה רק כדי לקיים הצווי של הקב"ה. והדיבור היינו ברכת המצות. ומעשה זהו עצם עשיית המצות מה שמניח תפילין ומתעטף בציצית. וביטול רצון בעשיית כל מצוה בפרט. (בהגהות של כ"ק אאזמו"ר נ"ע זיע"א נת' ע"ד מ"ש בזהר בלק קצ"א א' בענין אזעירת גרמה כו' שהורה אני דא אות יו"ד. ואח"כ אתעבידת ה' כמלקדמין כו'. שזהו ענין כמו שמה שמתחלה נרמז רק בקרן נעשה אח"כ כותל שלם דמערב כו' עכ"ל. כי בחי' קרן קבעומ"ש (שקודם עול מצות) עי"ז ויתנו לך כתר מלוכה (בפייט דר"ה). דהיינו כתר מל' נקודה השרשית וזהו אות יו"ד כו'. ואח"כ על ידי עומ"ל מחדומ"ע נעשה ה' ב' קוין מחוברים מחו"ד וקו הג' מעשה כו' והיינו להיות בנין המל' בפרצוף שלם כו'). והענין כי כל הנ"ל עד בחי' צפונית מערבית זהו רק בדרך העלאה מלמטלמ"ע שגורם דרום דאתקשר במזרח. שהו"ע התקשרות חסד דז"א בה"ע. ומזרחית צפונית יחוד חו"ב. אבל אח"כ צריכים להמשיך כל היחודים הנ"ל מלמעלמ"ט לבחי' מדת מלכותו ית'. וזהו על ידי עומ"ל שזהו במל' מצות המלך כו'. ולכן מסיימים במערבית דרומית לחבר בחי' מל' לבחי' דרום חסד בכדי שכל הבחי' מה שנעשה התקשרות החסד דז"א לח"ע ואח"כ שמקבל מיחוד פנימי דחו"ב עילאין יומשך מהחסד לבחי' מל'. שהיחוד נמשך מהחסד כמ"ש בזה"ג (ז' ע"ב) ע"פ ואיש כי יקח את אחותו חסד הוא. איש דא קוב"ה אחותו דא כנס"י הבורא דלהון בחסד תליא. ובעבודה מערבית דרומית היינו שהעומ"ל יהי' באהבה ושמחה כמ"ש תחת אשר כו' בשמחה ובטוב לבב. ענין לפונית מערבית מה שמתקשרת המל' לבחי' לפון זהו לבחי' גבורה דז"א התפשטות

ארוממך אלקי המלך. שדוקא מדת מל' יכולים להגביה לרוממות דמל' דא"ס לפי ששרשה משם. וז"ש יגדל כח אד' וכמש"ת במ"א דפי' כח אד' זהו מל' דא"ס. והנה במל' דא"ס שם שרש הכח והחוזק שבחי' א"ס ממש הכל יכול. וכח זה מלובש ג"כ במל' דאצי' כי נעוץ תחב"ס ולכן יש במל' הכח להוות מאין ליש דבי"ע. ומטעם זה נק' המל' קרן לשון קרן זוית שמחבר אצי' ובי"ע. שכח ההתחברות צ"ל ע"י בחי' הגבוה משניהם דוקא:

ועניין פי' הד' קרן לשון קרן עור פני משה. כי משה מ"ה הוא ונחנו מה דהיינו בחי' חכמה כח מה. אבל ענין כי קרן עור פני משה הוא הארת אור וגילוי מבחי' אין עצמו שלמעלה מעלה מהחכמה. וא"ל שהגילוי מלמעלה מבחי' שרש הכלים דהיינו א"א שרש הגלגלים כ"א מבחי' עתיק בחי' התענוג שבא"ס ב"ה שרש האורות וזהו כי קרן כו' פני כו' קרני הוד כו' לפי שהו"ע הארת הגילוי מבחי' אור א"ס ב"ה דהיינו מבחי' שרש האורות כו'. ועד"ז יובן ג"כ מה שהמל' נק' קרן. לשון כי קרן עור כו'. וי"ל העילוי מדרגה דבחי' קרן לשון כי קרן עור על שבחי' קרן ל' חוזק כו' היינו שמשרש המל' במל' דא"ס יש משם אור וגילוי ג"כ בבחי' מל'. לא רק המשכת הכח לבד:

ג **ולהבין** ענין ד' פי' דקרן בעבודה בנפש. הנה קרן ל' שופר הוא כמ"ש מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה. פי' מיצר זהו מה שהאדם נעשה צר לו מאד מן ריחוקו מאת ה' דהיינו כאשר יתבונן ברוממות הא"ס ב"ה שהוא עד אין קץ ועד אין תכלית. והיותו ממארי דחושבנא מכל המחדו"מ שלו שמצד היצה"ר שהוא בתכלי' ההסתר וריחוק מאלקות לגמרי שבהבל בא ובחשך ילך כו'. ונעשה מזה צר לו מאד עד שאין מוצא מקום לעצמו כלל והיו אין חיים. והנה עי"כ ויצעקו אל ה' בצר להם (תלים ק"ז ו'). שמבחי' בצר להם דהיינו המיצר שמריחוק אלקות עי"ז נעשה צעקת הלב כמ"ש צעק לבם אל הוי' (איכה ב' י"ח). דהיינו שבא לבחי' רעו"ד שמעומקא דלבא לצעוק אל ה' שצר לו למעלה מהשכל והדעת וזהו שמן המיצר שבתחלה בא אח"כ לבחי' מרחב. כי מרחב נק' הרצון שלמעלה מהשכ'. שהוא בחי' אהבה דבכל מאדך כנ"ל. ועז"כ כשופר הרם קולך (ישעי' נ"ח א') כמו השופר שמתחלתו תחלה הקול בצד הקצר ואח"כ מתרחב בצד הרחב. כך כל מה שיהי' לו מתחלה צר ביותר מן ריחוקו מהש"י יהי' אח"כ המרחב ביותר. דהיינו שיהי' הרצון והאה' דבחי' בכל מאדך ביותר כו'. ובחי' זו ז"ע בחי' קרן ל' שופר למטה בנפש. ורק שענין בחי' קרן ל' שופר למעלה במל' דאצי' הוא מלמעלמ"ט כנ"ל באריכות דהיינו לענין המשכת החיות מאלקות בעולמות מלמעלמ"ט. שדוקא לאחר שמתצמצם בב' אותיות י"ה אזי מתרחב ומתפשט אח"כ לא"ס ממש. ובנפש זהו מלמטלמ"ע שע"י המיצר שבתחלה מריחוק אלקות אזי בא לבחי' מרחב שהוא ההעלאה מלמטלמ"ע בבחי' רצון פשוט שלמעלה מהשכל שזהו בכל מאדך כנ"ל. ע"כ נק' מרחב. וגם למעלה בבחי' מל' י"ל ג"כ שיש בחי' זו דשופר מלמטלמ"ע כידוע בפי' מזמור לדוד שהיותו במדבר כו' צמאה לך נפשי כו'. כן בקדש חזיתיך שדיקא ע"י ירידת המל' להיכלות דק"נ שנק' מדבר. ועז"כ רגליה יורדות מות (משלי ה' ה') שזהו ודאי מיצר כו'. כדי לברר מהם שבה"כ דתהו. אזי נעשה אח"כ בבחי' מל' העלי' בתגבורת הצמאון מאד מה שאין כה בחי' זו כלל בהיותה למעלה באצי'. וא"כ ע"י הירידה לבחי' מיצר דק"נ. עי"ז נעשה אח"כ המרחב דהיינו ההעלאה בתגבורת רשפי אש הרצוא וצמאון ביתר שאת לאין קץ. וגם שהעלי' הוא למקום גבוה יותר כו':

ועניין קרן ל' זוית בנפש זהו בחי' קטנו"ם אתכפיי' כו' בטל רצונך שעי"ז דוקא נעשה בבחי' התחברות האדם עם אלקותו ית'. כי האדם מצד תולדתו כתי' לפתח חטאת רובץ (בראשית ד' ז'). וכתיב ועיר פרא אדם יולד (איוב י"א י"ב). שהיצה"ר מתלבש בו מיד כשנולד. ולכן יש בכל אדם רצונות זרות כו'. וע"כ כדי להיות התחברות האדם עם אלקות. שזהו ע"י אה' ודביקות לאלקות כמ"ש לאהבה את ה' ולדבקה בו (נצבים ל' כ'). וה"ז שני הפכיי' ממש כאש ומים. שאחר שהוא מלא אהבות זרות כו' איך יוכל להיות בבחי' אה' ודביקות להש"י. וכמ"ש בח"ה (שער חשבון הנפש פ"ג החשבון כ"ה) דכמו שלא יתכן להיות מים ואש בכלי א' כן ממש לא יתכן בלב אחד אהבת עוה"ז ואהבת הש"י. וע"כ צ"ל מתחלה קטנו"ם. וכמו עד"מ זריעת הגרעין שנרקב בארץ ובא לבחי' אין. ואח"כ דוקא נעשה הצמיחה בריבוי יותר. כי זהו הכלל שמאין יכול להיות יש היותר נעלה אם לא שיבא בנתיים לבחי' אין. וכך א"א להתהפך מאהבת עוה"ז וכיסופין בטלי' דילה לאהבת הש"י. אלא ע"י שמתחלה יהי' קטנו"ם דוקא לאכפיי' כו' בטל רצונך כו'. שזהו בחי' אין וכמש"ת לקמן אי"ה. ולכן קטנו"ם נק' קרן ל' זוית. דכמו מדת מלכותו ית' למעלה נק' קרן ל' זוית לפי שמחברת אצי' עם בי"ע דהיינו אלקות עם נבראי'. כמ"כ בחי' קטנו"ם שעי"ז נעשה התחברות האדם עם אלקות. ע"כ נק' ג"כ קרן ל' זוית וכנ"ל:

ועניין בחי' הג' קרן ל' תוקף בנפש יובן עפמ"ש יראו את ה' קדושיו כי אין מחסור ליראיו. שע"י קטנו"ם שהוא בחי' יראה. כי מה שמקבל עליו עומ"ש היינו מצד שממשיך אימה ופחד מדת מלכותו שמוהו עכ"פ. וע"י יראה זו בא לבחי' אתכפיי' וביטול היש דהיינו שאין תופס מקום ואינו שום מהות כלל שזהו בחי' אין (שעי"ז יכול להיות האתכפיי'. בטל רצונך). עי"ז מגיע לבחי' אין האמיתי שלמעלה מהשכ' דאצי'. שהוא בחי' אנת הוא שלימותא דכולא שמשלים כל שמאן. שמשם הוא מילוי כל החסרונות כנו"ג. וזהו כי אין מחסור כו' דפי' מחסור היינו שמשלים כל החסרון ע"ד כנ"ר והחסרון דהפי' מילוי החסרון כו'. וזה"ע התוקף והעוז שיש בבחי' קרן דקטנו"ם. כמ"ש כי כן יבורך גבר ירא ה' (תלים קכ"ח ד'). וכתי' יברך יראי ה'. וכתי' אשרי איש ירא את ה' כו' גבור בארץ יהי' זרעו וגו' הון ועושר בביתו כו' (שם קי"ב). גם כמש"ת ע"פ והי' אם שמוע כו' בענין מעלת השמיעה וקבלת הצוויים שמגיע למעלה מאד. דהיינו בבחי' עצמ"ת אנא אמלוך כו' יעו"ש. שמשם יובן ביותר ענין קרן ל' תוקף ועוז. וגם ענין התוקף ברוחניות היינו שיהי'

דק"כ ע"א ר"א שאל לר"ש אבוי בימנא לזווגא דיהודא (פי' איך הוא סדר העבודה לבוא לשלימות היחוד עליון שבק"ש הוי' אחד כו') א"ל כעין כהנא דמדבחא יבא לו לקרן דרומית מזרחית (דרום הוא חסד אהבה כמ"ש ואברהם הלוך ונסוע הנגבה. והיינו שתחלה צ"ל אהבה) מזרחית לצפונית. לצפונית מערבית. מערבית דרומית. (שצריך גם לסיים בטוב. היינו בדרום שהוא בחי' אהבה וחסד וכתיב אך טוב וחסד כו') א"ל ר"א והא לא יכיל עד דמקבל עליה בר נש עול מלכותא קדישא בקדמיתא (פי' שר"א הקשה לו האיך אומר שצריכים להתחיל בדרום שהוא אהבה ובאמת צ"ל קבעומ"ש תחלה) א"ל ר"ש כו' ובא לו לקרן אמינא בקדמיתא והא ידעת רזא דקרן עכ"ל. וקרן ידוע שזהו מדת מלכות דאצי'. והנה בקרן יש ד' פירושים. הא' לשון שופר כמ"ש במשוך בקרן היובל (יהושע ו' ה). הב' לשון קרן זוית האמור בגמ' וכמ"ש ג"כ כרם הי' לידידי בקרן בן שמן (ישעי' ה'). הג' לשון תוקף וחוזק כמ"ש וכל קרני רשעים אגדע (תלים ע"ה) דהפי' החוזק שלהם. תרוממנה קרנות צדיק. וכתי' ויתן עוז למלכו וירם קרן משיחו (שמואל א' ב' יו"ד) דהפי' ג"כ החוזק שלו כו'. הד' לשון כי קרן עור פני משה כו' שהוא אור וזיו כו'. וכל הד' פירושים ישנם בבחי' מלכות שנק' קרן. דהנה ענין קרן לשון שופר היינו שע"י השופר יוצא הקול מהעלם הלב אל הגילוי. ומתחלה מצומצם בצד הצר ואח"כ מתרחב כו'. דהנה המשכת החיות מאוא"ס ב"ה מהעלם אל הגילוי להחיות העולמות נקרא בשם קול. וזהו בקול דברי אלקים חיים. וכתיב וברוח פיו כל צבאם. ובחי' מל' היא מקור בי"ע שע"י אותיות הדיבור עליון דבחי' מל' נמשך החיות מאוא"ס להחיות עולמות הנבראים דבי"ע וע"כ נק' המל' קרן לשון שופר שעל ידו יוצא הקול כו'. וגם שמתחלה מצומצם החיות ואח"כ מתרחב. דהנה אור אין סוף כשמו כן הוא א"ס בלי גבול ותכלית כלל. וכל העולמות הם בע"ג ותכלית וע"כ כדי שיומשך מאוא"ס ב"ה התפשטות החיות להחיות בע"ג צריך תחלה להצטמצם החיות (ואחר כך יוכל להיות התפשטות). והיינו כמ"ש בי"ה הוי' צור עולמים כו' ביו"ד נברא העוה"ב. ובה' נברא עוה"ז. שבחי' ב' אותיות י"ה הוא בבחי' מל' (מצד קבלתה ה"ת ששרשם מח"ע בחי' יו"ד וה"ג ששרשם מבינה ה') והנה עד"מ למטה ביטול שתי אותיות לגבי כללות כח הדיבור וכ"ש לגבי עצם הנפש. ולמעלה הביטול יותר באין ערוך. ואח"כ מה שמתלבש כללות החיות בבחי' ב' אותיות י"ה דמל' זהו צמצום עצום. שמצטמצם רק בשתי אותיות לבד. אבל אח"כ נמשך התפשטות החיות מאוא"ס להוות ולהחיות רבוא רבבות עולמות ונבראים עד אין מספר ממש. כמאמרז"ל אלף אלפין כו' ורבוא רבבן זהו מספר גדוד א' ולגדודיו אין מספר (חגיגה י"ג ב'). וא"כ אחר צמצום החיות בשתי אותיות י"ה נעשה התרחבות והתפשטות החיות עד א"ס ממש. וזהו ענין במאמר אחד יכול להבראות. היינו שבכללות הוא רק מאמר אחד ורק שאח"כ נתחלק לעש"מ. וכל מאמר מתחלק לריבוי התחלקות צירופי אותיות וחילופים ותמורות עד אין מספר ממש. וא"כ מתחלה מצומצם החיות רק במאמר אחד. וא"כ נעשה התרחבות והתפשטות החיות בריבוי התחלקות צירופי אותיות עד אין מספר :

ב **וענין** פי' השני קרן לשון זוית היינו עד"מ כמו שני כתלים המתחברים יחד אז נק' הזוית שבהם קרן ובלא חיבורם יחד כאשר כל א' הוא בפ"ע ואינו מתחבר עם כותל השני אזי אין שייך שום זוית באחד מהם. וגם בחיבורם יחד לא נתוסף בשני הכתלים שום דבר רק מה שמתחברים יחד שאזי במקום חיבורם יש ממילא זוית. וא"כ הזוית אינו שום מהות בפ"ע רק חיבור שני כתלים. כעד"מ בחי' מלכות למעלה לית לה מגרמה כלום היינו שאינה שום בחי' ומהות בפ"ע כ"א רק שהיא סיום האצילות ועתיק לבחב"ד דבריאה. דהיינו התחברות סיום אצילות עם התחלת בריאה שמהתחברות זו נעשה ממילא בחי' ומדת מלכות מלוכה על נבראים כו'. וכמו ענין מלוכה שלמטה בגשמיות שמתחלה הי' המלך בפ"ע והעם בפ"ע וא"כ כשנתמנה למלך היינו מה שמתחבר להעם להיות מרומם ומנושא עליהם הרי בהתחברות זו לא נתוסף שום דבר לא במהות המלך ולא בהעם. כ"א רק שמהתחברות של המלך והעם להיות מנושא עליהם מזה נתהוה ממילא ענין מדת המלוכה כו'. והרי זה כענין הקרן זוית בגשמיות שאינו שום דבר בפ"ע כ"א רק התחברות השני כתלים. וביאור הענין דהנה כל בחי' בנין הע"ס דמל' דאצי' נעשה רק מט' מלכיות דע"ס דז"א דאצי' וסיומם. דהיינו ממל' שבחכמה דז"א נעשה חכמה שבמל' וממל' שבבינה נעשה בינה שבמל' וממל' שבחסד נעשה חסד שבמל'. וכמו עד"מ בחי' הדיבור דל"ל מגרמיה כלום כ"א שהשכל והמדות מאירים ונמשכים בו. וזהו עד"מ ממל' שבחכמה דהיינו מבחי' גילוי שכל נעשה חכמה שבמל' דיבורי שכל כו'. וממל' שבחסד נעשה חסד שבמל' דיבורי אהבה כו'. וא"כ מובן שכל הע"ס דמל' הוא רק סיום וסוף דהיינו בחי' אחרונות דע"ס דז"א דאצי'. ולכן במדת מל' מתחברים כל ההפכיים דחו"ג ביחד (כידוע בענין אתרוג שסובל קיץ וחורף) לפי שכל ספי' מל' הוא רק מה שנשאר מכל מדה בחי' תחתונה שבה כו' ע"כ מלכיות דחו"ג מתחברים יחד במל' כיון שאינן עצמיות חו"ג רק מלכיות שבהם ואינן הפכיים כאש ומים דעצמיות חסד וגבורה. ובמקום אחר נתבאר בענין שלאה דינא קשיא ורחל דינא רפיא. שבמחשבה נעשה מלא קפידות ודינים. ואח"כ כשצ"ל הקפידה בדיבור אזי נחלש ונתמעט המדה מאד. ולכן מלכות דגבורה שנעשה גבורה שבמל' נחלש ונתמעט הדין דמדת גבורה עד שיכולה לסבול גם מדת חסד כו'. נמצא מתבאר מזה שמדת מל' דאצי' היא רק סיום וסוף מדות דאצי' ומה שנעשית עתיק לבריאה היינו שמתחברת עם התחלת בריאה כחב"ד דבריאה. וא"כ זהו רק התחברות סיום אצי' והתחלת בריאה. ומהתחברות זו נעשה מדת מלוכה על נבראים נפרדים כו'. וא"כ זהו ממש כמשל הקרן שנעשה רק מהתחברות שני כתלים כו' וכנ"ל :

ופי' הג' קרן לשון חוזק היינו כי שרש המל' הוא גבוה מאד נעלה עצמ"ה אנא אמלוך. דהיינו במל' דא"ס ממש. וז"ש

דנגעים להקל והוי דומה לכל הספיקות דאורייתא שלהומרא:

ז **ועתה** יובן מארז"ל אין הגליות מתכנסות אלא בזכות המשניות. כי הנה ענין הד' מלכיות הו"ע ד"מ נגעים. ושורש התהוות הנגעים הוא מחמת הסתלקות אור אבא כנ"ל. וזהו כל זמן הגלות שאז אין אור אבא מאיר בגילוי כלל והו"ע קוב"ה בגלותא שליק כו'. והנה תיקון הנגעים הוא ע"י המשכת והתגלות אור אבא. והנה ע"י לימוד התושבע"פ נמשך התגלות אור ח"ע כו'. כמארז"ל (ע"ז ל"ה ע"א) ערבים עלי דברי סופרים יותר מיינה של תורה. תו' שבכתב נק' ספר בינה. ותושבע"פ סופר ח"ע. ועי"ז יתבטל ד"מ נגעים שהו"ע גלות הד' מלכיות כי נעשה תיקון הנגעים ע"י הארת אור אבא וכמ"ש (יואל ד') ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים שגם נחל השטים של זנות יתרפא לע"ל. וזהו זאת תהי' תורת המצורע ולא כתיב טהרת כו' והיינו שע"י התורה גופא הוא טהרת המצורע. ולכן קיבוץ גליות הוא דוקא ע"י לימוד המשניות שהוא תושבע"פ שהוא המשכת והתגלות ח"ע להאיר בגילוי שעי"ז יתוקן יניקת הד"מ נגעים כנ"ל:

ח **ולהבין** עוד שהוס' ביאור ענין אין הגליות מתכנסות אלא בזכות המשניות. צריך להקדים מארז"ל במגילה (י"ז ע"ב) למה נקבע בשמו"ע ברכת השנים קודם קיבוץ גליות שהוא ברכת תקע בש"ג. לפי שקודם קיבוץ גליות צ"ל ברכה עצומה בפירות. כמ"ש ביחזקאל ל"ו ואתם הרי ישראל ענפיכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל כי קרבו לבא. והענין כמארז"ל (מד"ר בראשית פי"ב סי' ה') כל תולדת שבמקרא חסר חוץ מאלה תולדות השמים והארץ בהבראם. ואלה תולדות פרץ. שהם מלא וי"ו. וענין חסר וי"ו זהו הוי"ו דברים שנחסרו מחמת חטא עה"ד ושנים מהם השרון בפירות הארץ ופירות האילן. ולע"ל יתמלא חסרון הוי"ו דברים. ולכן צ"ל ברכה בפירות קודם קיבוץ גליות כו'. והענין כי הנה אלקי אברהם אלקי יצחק שלא וי"ו ואלקי יעקב בוי"ו. וכן הגדול הגבור בלא וי"ו והנורא אל עליון בוי"ו. וכתי' (בחקתי כ"ו מ"ב) וזכרתי את בריתי יעקוב מלא בוי"ו נז' הוי"ו גבי יעקב. והיינו כי וי"ו הוא קו והוא המשכת הקו מאוא"ס ב"ה שלמעלה מאצילות וזהו והנורא אל עליון. והיינו שהוא המשכת הוס' אורות מהקו שח"ע כו'. ולכן וי"ו זה הוא שבחי' יעקב דוקא לפי שיעקב קו האמצעי מבריח מן הקצה כו'. ולכן תולדות פרץ מלא וי"ו. כי פרץ הוא משיח. והנה פרץ ל' ויפרוץ האיש מאד מאד. ופרצת ימה. ימין ושמאל תפרוצי. שהפריצה הוא התגלות מלמעלה מהשתלשלות. והנה בגלות הוא הסתלקות בחי' וי"ו זה. קוב"ה בגלותא שליק כו'. וכד אנת אסתלק כו'. וז"ש ונהר יחרב ויבש (איוב י"ד). בחי' ונהר יוצא מעדן. נהר ל' המשכה שהוא בחי' וי"ו הנ"ל. הנה בגלות הוא יחרב כו'. והנה מחמת הסתלקות וי"ו זה נחסרו הוי"ו דברים. ומהן פירות הארץ ופירות האילן. ושייכות חסרון הפירות להסתלקות וי"ו זה היינו כמ"ש (שלח י"ג כ') היש בה עץ אם אין. והנה כשההמשכה רק מבחי' עץ השדה לבד אזי לא יש ברכה עצומה בפירות כו'. אבל כשההמשכה מבחי' אין בהעץ אזי יהי' רוב ברכה בפירות. והוא בחי' והחכמה מאין תמצא בחי' וי"ו הנ"ל. ולכן קודם קיבוץ גליות שיהי' תולדות מלא בוי"ו שיומשך התגלות וי"ו זה אזי יתברכו הפירות. ולכן אומרים ברכת השנים קודם קיבוץ גליות. והנה ש"ס משנה הוא בחי' וי"ו. שהם המשכת גילוי בחי' וי"ו. ומה שהם ששים המה מלכות היינו הוי"ו כשהוא כלול מהיו"ד כי יש ו' בלא יו"ד שהם ששה מדות דאצילות. אבל כשיו"ד בראשו הוא שיאיר בהוי"ו בחי' ח"ע אשר בח"ע מלובש הקו כו'. ובזה יובן מה שקיבוץ גליות הוא בזכות לימוד המשניות. דהנה כתי' (ירמי' ל"א י"ד) רחל מבכה על בניה כי איננו. וידוע הקושיא בזה"ק (ח"ג דכ"ט ע"ב) כי איננם הול"ל. אלא כי איננו בגו בנהא. בחי' קוב"ה בגלותא אסתלק שהו"ע הסתלקות הוי"ו מהה' כו'. ומזה נמשך להיות בניה בגלות כי הא בהא תליא. כי הנה לע"ל כתי' (תלים כ"ב כ"ח) וישתחוו לפניך כל משפחות גוים. וכתי' (ישעי' ב' ב') ונהרו אליו כל הגוים. שגם באוה"ע יומשך הביטול. והיינו כי כעת שנמשך השפע על ידי העו"ם ע"כ הם יש ודבר נפרד לגמרי. אבל לע"ל כתי' (זכרי' י"ד ט') והי' ה' למלך על כל הארץ שיהי' יחוד עליון והתגלות הוי"ו בהה' ע"כ יומשך הביטול אפי' באוה"ע. וזהו רחל מבכה על בניה כי איננו בגו בנהא. והנה כיון שעל ידי ש"ס משנה נמשך התגלות הוי"ו כשהוא כלול מהיו"ד להאיר בהה'. ע"כ עי"ז יהי' קיבוץ גליות. וכמ"ש והי' ה' למלך על כל הארץ:

פרשה אחרי

בזאת יבא אהרן כו' בפר בן בקר וגו'. וארז"ל במד"ר פ' אחרי (פכ"א) בפר בן בקר זה אברהם. על שום ואל הבקר רץ אברהם איל לעולה זה יצחק על שום והנה איל אחר נאחז בסבך. עז בזכותו של יעקב דכתיב וקח לי משם שני גדיי עזים עכ"ל. ומקודם כתיב בזאת יבא כו'. וידוע דפי' זאת היינו מדת מלכותו ית'. ושלשה אבות בבחינת הם הג' מדות חג"ת דז"א דאצי' שלמעלה מבחי' מל'. וא"כ הבחי' הראשונה מלמעלמ"ע היא מדת מל' שבה צריכים להתחיל. ולכן כתיב מקודם בזאת יבא כו' ואח"כ בפר כו' מדרגת ג' אבות כו'. הנה כתיב ותיטב לה' משור פר מקרן כו' (תלים ס"ט) וארז"ל (שבת כ"ח ע"ב) שור שהקריב אדה"ר קרן אחת היתה לו במצחו. וצ"ל דשור שהקריב אדה"ר הי' תשובת על חטא עה"ד. ולזה הביא קרבן לכפר עליו. ולמה הי' צ"ל קרן אחת במצחו. מה זה שייך לענין תשובה ותיקון על חטא עה"ד. ולהבין כ"ז צריך להקדים להבין מאמר הזה"ק פ' במדבר

דק"כ

גבו' עיקר המדה והתגלותה הוא גבו' וכלול בה בהעלם חסד ג"כ. וא"כ מצד הגילוי הם התחלקות לב' קוין הפכיים ונק' בזהר (פק"ש) ענפין מתפרדין. הב' הוא בעת רצון כשמאיר אוא"ס ב"ה בגילוי רב על ידי מ"ה דחכ' בת"ת אזי נעשה ביטול והתכללות אמיתי בהמדות. שאין בהם שום התחלקות כלל כ"א אחדות אחד ממש. והנה יניקת הקליפות גם מהאצי' הוא מבחי' קו השמאל. ולכן נק' סט' דשמאלא. וזהו רישא דעשו בעטפוי דיצחק. והענין כי קו השמאל הוא מדת הגבורה והצמצום ויש כמה השתלשלות המדרגות זה למטה מזה בבחי' צמצומים כו'. והו"ע ק"נ צירופי אלקי' שהו"ע צמצום אחר צמצום כו'. ואעפ"י שהכל רק בדרך אצי' שהו"ע השתל' העלם וגילוי (כנ"ל). מ"מ מה שלמטה במדרגה יהי' הצמצום ביותר כו'. והנה מבחי' סוף הצמצומים דבחי' קו השמאל דהיינו הסיגים והפסולת דמדה"ד נתהוה ק"נ דאצי' וא"ז רע גמור ח"ו כי לא יגורך רע כ"א זהו בחי' ומדרגה שהביטול שבה איננה בשלימות כמ"ש ופלגשו ושמה ראומה שעושה יש ודבר מהביטול שלו. כי עולם האצי' הוא ביטול במציאות לגמרי איך דקמי' כל"ח וע"כ כל שהביטול איננו בשלימות כ"א בהרגשת היש זהו נק' קליפה דאצי' והיינו שהיא ג"כ בבחי' אצי' שהוא רק ענין העלם וגילוי ולא בבחי' בריאה כו' אך מבחי' העלם וגילוי של ריבוי הצמצומים דקו השמאל וגם מסוף הצמצומים מבחי' הסיגים והפסולת נמשך בדרך אצי' שהוא גילוי ההעלם מדרגה אשר הביטול איננו בשלימות כ"א בהרגשה ליש כו'. וזהו נק' קליפה דאצי'. והו"ע ד"מ נגעים שהם בק"נ דאצי' כו':

ד **והנה** איתא בע"ח שסיבת הנגעים הוא מחמת הסתלקות אור אבא כי מצורע חשוב כמת (נדרים ס"ד ע"ב) וכתיב (איוב ד' כ"א) ימותו ולא בחכמה. כי חכמה כח מ"ה. ובבחי' מ"ה דחכ' הוא התגלות אור א"ס ב"ה. וע"כ כשמאיר הביטול דח"ע בגילוי בהמדות דאצי' אזי המדות הם בתכלית הביטול לאור א"ס ב"ה. ולכן אפי' מבחי' קו השמאל אין יוכל להתהוות בחי' ק"נ דאצי' אבל כשמסתלק אור אבא אעפ"י שמאיר הבינה הנה הבינה היא בחי' יש כמ"ש (משלי ח' כ"א) להנחיל אוהבי יש שהו"ע הבינה (אעפ"י שהיש דבינה נכלל בהאין דחכ'. מ"מ) יוכל להיות נמשך מזה בסוף הצמצומים דקו השמאל יניקה לבחי' ק"נ דאצי' שיהי' הביטול בהרגשה כו' כנ"ל. וכמשל מי שמתפלל בהתלהבות ורשפי אש ומ"מ יוכל אח"כ לימשך גאוה איך שטוב התפלל. או מדת כעס. והיינו שממדות דקדושה יוכל להיות יניקה למדות הרעות. אבל בהארת אור אבא נעשה תיקון הנגעים:

ה **ועתה** יובן ענין ואלה שמות בנ"י הבאים מצרימה. שהו"ע המשכת השמות עליונים בבחי' מהו"ד דאצי' שהוא בחי' לאה ורחל ומ"מ נק' מצרימה שהוא העלם והסתר. והענין כי בגלות הוא הסתלקות אור אבא וכמ"ש (בת"ז) וכד אנת תסתלק כו' קוב"ה בגלותא אסתלק כו' (זח"ג ד"ב ע"ב) ואזי מתהוים הנגעים שהו"ע תוס' יניקה לבחי' ק"נ דאצי' שהם ד"מ נגעים ד' נוקבו'. הלעו"ז של לאה ורחל ושתי השפחות. והנה בבחי' לאה ורחל כתיב שם הגדולה ושם הקטנה שהם ממשיכים בחי' שם והתגלות וכענין נעשה לנו שם. שע"י לאה נמשך הגילוי בעולם האצי' וע"י רחל בבי"ע. אבל ד"מ נגעים הו"ע מצורע מוציא שם רע וכמ"ש גבי דור הפלגה ונעשה לנו שם שממשיכים ג"כ בחי' שם וגילוי אך השפעת החיות בקליפות וכט"א והוא שם רע הלעו"ז דבחי' שם הגדולה לאה ורחל כו'. והנה בזמן גלות מצרים היו שולטים אז ד"מ נגעים הנ"ל וא"כ הבחי' לאה ורחל ושתי השפחות דקדושה שהוא בחי' מחשבה ודיבור עליון (שעל ידם נמשך כל המשכות וגילוי אלקות בעולמות) היו אז בבחי' גלות פי' שלא היו שולטים ולא היו פועלים התגלות אלקות כיון ששולטים ד"מ נגעים ע"כ נק' לאה ורחל דקדושה אז בשם מצרימה כמ"ש בתו"א שהפסוק דהבאים מצרימה דפ' ויגש קאי על הירידה לבחי' מחשבה בחי' לאה ופסוק הבאים מצרימה דפ' שמות קאי על הירידה לעולם הדיבור בחי' רחל. וע"כ נק' מצרימה שהוא העלם והסתר היפך מבחי' שם ה' גדולה כו' ושם ה' קטנה. שהם ממשיכים בחי' שם והתגלות. והיינו שלא היו פועלים אז כלל כיון ששולטים ד"מ נגעים דקליפה. ובזה יובן היטב מה שהמשכות השמות לבחי' מצרימה דקדושה שהו"ע מהו"ד דהקדושי' למה נק' זה בשם גלות אלא דבשנק' מצרימה זהו מורה על שאינם פועלים אז וכנ"ל ע"כ ירידת הה"ע בהם נק' בשם גלות ירד ירדנו. ואח"כ עלה נעלה:

ו **ועתה** צריך להבין ענין ספק. קוב"ה אומר טהור. וכולהו מתיבתא דרקיע אמרי טמא. והענין דתיבת ספק לא נמצא בתנ"ך. והוא לשון תרגום. ע"פ יתומים היינו ואין אב אמותינו כאלמנות (איכה ה' ג'). ופי' הת"י כארמלן דאזלו גוברייהו בקרוי דימא ומספקא לון אי איכון קיימין אי לא קיימין כו'. דהנה כנס"י בזמה"ג היא כאלמנה שהלך בעלה למדה"י. והיינו שהוא בחי' הסתלקות אלקות מלהאיר לכנס"י וכמ"ש קוב"ה בגלותא סליק לעילא. בחי' וכד אנת תסתלק כו'. וההסתלקות הוא למדינת הים בבחי' ים החכמה. ומספקא לון כו' אם יומשך עוד התגלות ח"ע להאיר לכנס"י. וכמ"ש (שם כ"ב) אם מאוס מאסתנו קצפת כו' ואמרו במד"ר (שם עפ"ז) אם מאיסה לית סבר ואם קציפה אית סבר. וזהו הספק כו'. והנה מה שנחשב זה לספק הוא רק מצד אריכות הגלות אבל באמת א"ז ספק כלל. וכמ"ש יתומים היינו ואין אב כו' ואחז"ל (במד"ר איכה פ"א סי' כ"ו ע"פ אין לה מנחם) כ"מ שנאמר אין הוא לי' אח"כ וכמו בשרה אין לה ולד. וזהו שנביאים האחרונים פשטו הספק של ירמי' כמ"ש (מלאכי ג') כי תהי' אתם ארץ חפץ. וכתיב ורציתי אתכם נאם ה' (יחזקאל מ"ג כ"ז). שבודאי יומשך התגלות אלקות מבחי' ח"ע להאיר בכנס"י ביתר שאת ואין זה ספק כלל כו'. והנה הספק של נגעים נוגע ותלוי בהספק דגלות כו'. כי סיבת הנגעים הוא דוקא בעת הגלות שמחמת הסתלקות אור אבא שאז שולטים ד"מ נגעים כנ"ל. והנה השגת המתיבתא הוא עפ"י תורה וע"כ דימו ספק זה דנגעים לכל ספיקא דאורייתא שהוא לחומרא. אבל קוב"ה אומר טהור לפי שספק זה של נגעים נוגע להספק דגלות דמספקא לון כו' כנ"ל. וספק זה איננו ספק כלל כי בודאי יומשך גילוי אלקות מבחי' ח"ע להאיר לכנס"י. ע"כ צ"ל ספק

דנגעים

כמאחז"ל (במד"ר תזריע פט"ו סי' ט') שד' מלכיות נק' ד' מראות נגעים שאת זו בבל ספחת זו מדי כו'. ואח"כ שאמר לו הקב"ה השב ידך כו' והנה שבה כבשרו. שמיד אחר שנעשה ידו מצורעת כו' שבה כבשרו. זה הראה לו הקב"ה שהגאולה מד' מלכיות שהם ד' מראות נגעים יכול להיות כרגע ברצונו ית'. והנה ענין ד"מ נגעים. דכתיב (ויצא כ"ט ט"ז) וללבן שתי בנות שם הגדולה לאה ושם הקטנה רחל. שהי' לבן בקדושה הוא לובן העליון. שם ה' גדולה לאה עלמא דאתכסי' וה' קטנה רחל עלמא דאתגליא (תרין נוקבין מהו"ד) ושם כתיב תחלה ע"ד צדיקים שמן קודם כו' (במד"ר אסתר פ"ו). שהעיקר שהי' שם והתגלות. וענין הב' שפחות הם שתים שהם ד' בקדושה. והנה בלעו"ז יש ג"כ לבן הארמי שק"ל ויש לו ג"כ ד' נוקבות דקליפה והם ד"מ נגעים שתים שהם ד'. בהרת עזה כשלג לעומת רחל ושאת כנגד לאה דקדושה. וספחת כולל ב' תולדות דשאת ובהרת והם בלעו"ז כב' השתי שפחות דקדושה. והנה בזמן הגלות שולטים בעולם ד"מ נגעים הנ"ל והו"ע ד' מלכיות כו'. וצריך להקדים הדרוש דקא מיפלגי במתיבתא דרקיע כו' ספק קוב"ה אומר טהור וכולהו מתיבתא דרקיע אמרי טמא. כו' בזה"ק (פ' בלק דר"ג ע"ב וע"ש במק"מ) שיש שני מתיבתות. א' מתיבתא דמט"ע. והב' מתיבתא דקוב"ה. והו"ע בארצות החיים געה"ת וגעה"ע. ומתיבתא דרקיע הו"ע מתיבתא דקוב"ה. ומה שנק' מתיבתא דרקיע כי יש אור מים רקיע. אור מקור השכ'. ומים גילוי בחי' ה"ע שיכולה לבוא בכמה מיני גילוי' בהשגה כו' כמו מים דניידי ואזלי כו'. ואח"כ כשנמשכה השכ' בהשגה והבנה דבינה שאז הגילוי באופן אחר כו' נק' רקיע כענין הקרח אגלידו מיא כו'. ומלא דבינה נק' רקיע. והנה בינה מקננא בכורסי' דהיינו בגעה"ע שבעולם הבריאה ששם מאיר אור הבינה בגילוי ע"כ נק' געה"ע מתיבתא דרקיע. וקוב"ה קדוש וברוך בחי' אור ומים המתגלה בהמתיבתא דרקיע הנ"ל. ולכן מתיבתא דרקיע זהו מתיבתא דקוב"ה לפי שהג' בחי' אמ"ר שהם ג"ר כח"ב הם השוות כאחד כידוע:

ב **והנה** מבואר בכתבי האריז"ל אשר הד"מ נגעים הם ק"נ דאצילות. ולכאורה א"ז מובן כלל איך שייך לומר קליפות דאצי'. כי החילוק שבין אצי' לבריאה היינו שבריאה היא התהוות יש מאין ממש. אבל אצילו' לשון ויאצל רק גילוי ההעלם שהמדות היו כלולים תחלה בהעלם באוא"ס ב"ה ויצאו אח"כ מהעלם אל הגילוי. ויש ע"ז כמה פירושים איך היו כלולים כו'. וא"כ תמוה איך שייך לומר בבחי' אצי' שהו"ע גילוי ההעלם (דא"ס ב"ה) ענין קליפות דאצילות. וצריך לומר ב' הקדמות. הא' שיש בעולם האצי' כמה מדרגות. והיינו שיש ע"ס דאצילו'. ויש ג"כ נשמות דאצי' כמו משרע"ה והאבות ותנאים שהיו נשמותי' מאצי'. והנה יש חילוק והפרש גדול בין הנשמות דאצי' להע"ס דאצי'. כי הספי' הם אלקות ממש ונק' מדותיו של הקב"ה חסד של הקב"ה ממש כו'. משא"כ הנשמות אינן אלקות ממש. והיינו לפי שהספי' הם אצילות מאור א"ס ב"ה שמאור א"ס ב"ה נאצלו ונתגלו הספי' הנ' והם רק מהעלם אל הגילוי ולכן הם אלקות ממש. אבל הנשמות דאצי' הם בחי' אצי' מהע"ס שמהספי' דאצי' נאצלו הנשמות דאצי'. והם רק הארה בעלמא מהע"ס ואין ערוך כלל לעצמות הספי'. כמו נשמת אברהם נאצל ממדת חסד דאצי' הרי אמר ע"ע ואנכי עפר ואפר לגבי שרשו חסד דאצי'. וכן נשמת משרע"ה שהי' מבחי' ח"ע היינו שנאצל נשמתו מהספי' דח"ע והיא רק הארה מעצם הספי' דח"ע. ולכן הנשמות אינן אלקות ממש כמו הספי' (רק כמ"ש באגה"ק סי' כ' מעין אלקות בצמצום רב ועצום). ולכן הקו מאוא"ס ב"ה מלובש בע"ס דאצי' ואיהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון. משא"כ בנשמות דאצי' אין מלובש כלל הארת הקו (ולכן הכלים דאצי' יכולים להוות יש מאין משא"כ הנשמות דאצי' כו' כמ"ש באגה"ק). וי"ל משל לזה כמ"ש בסה"ז פ' פנחס ע"פ ובחודש הראשון. כמו שיש ב' בחי' מחשבה. הא' מחשבה הנוגע לחיי נפשו של אדם שהוא טרוד בה בעמקות גדול מאד עד שלא ירגיש שום דבר. זולת מח' הזאת. וא"כ מח' זו היא עצמי' אצלו. והב' מה שמחשבתו של אדם משוטטת תמיד והולכת ועוברת מחשבה שאינו נוגע לחיי נפשו כלל. וא"כ מח' זו אינה עצמי' כערך מח' הנוגע לעצמי' חיי נפשו כו'. היוצא מזה שיש באצי' כמה מדרגות שאעפ"י שהנשמות והספי' שניהם באצי' מ"מ אינם דומים כלל. שהספי' הם אצילו' מא"ס ב"ה מהעלם אל הגילוי. והנשמות הם אצי' מהספי' מהעלם אל הגילוי. והנה כתיב ויאצל מן הרוח אשר עליו (של משה) ויתן על שבעים הזקנים. והנה משה הי' נשמה דאצי' וממנו נאצלו אצי' הע' זקנים. וא"כ אצי' הע' זקנים היא רק מנשמה דאצי' ולא מהע"ס דאצי' כמו הנשמות דאצי' כנ"ל. והנה הנשמות דאצי' הם הארה מהע"ס והע' זקנים הם רק הארה מנשמות דאצי' והו"ע הארה דהארה מהע"ס דאצי'. ונמצא שיש ג' מדרגות באצי'. הא' הספי' שהם אצי' מאוא"ס. והב' הנשמות שהם אצי' מהע"ס. והג' הע' זקנים שהם אצי' מהנשמות דאצי'. ומ"מ הכל נק' אצילו' כיון שנמשך רק בדרך העלם וגילוי ולא בדרך בריאה יש מאין. זהו הקדמה א'. והמכוון מהקדמה זו היא ב' דברים. הא' שלא לדמות שכל מה שיש באצי' הכל הוא אצי' מאוא"ס כ"א שהע"ס דאצי' הם אצי' מא"ס והנשמות דאצי' הם אצי' מהספי' (וגם מהנשמות יש אצי' כמו מהספי'). הב' כי אעפ"י שאצי' הוא מהעלם אל הגילוי מ"מ אין זה ערוך כלל להמקור. כמו המדות דאצי' אעפ"י שנאצלו מא"ס ב"ה מהעלם אל הגילוי מ"מ אין זה ערוך כלל כי אוא"ס למעלמ"ע. וכמו"כ הנשמות אעפ"י שנאצלו מהעלם אל הגילוי מהע"ס מ"מ אינן ערוך כלל להספי'. כי הספי' הם עצמות אלקות ממש והנשמות אינן אלקות ממש:

ג **הקדמה** ב' הנה בע"ס דאצי' יש ג' קוין חג"ת. חו"ג ב' הפכים. ות"ת קו האמצעי ונק' בריח התיכון המבריח כו' שבו מאיר אור א"ס ב"ה בגילוי רב ועל ידי הביטול נעשה התכללות חו"ג והו"ע עושה שלום במרומיו כו'. אבל בעולם התהו הי' רק ב' קוין ועי"ז נעשה שבה"כ כו'. והנה בתיקון יש ב' מיני התכללות. הא' מצד עצם עולם התיקון ונק' בסוד שרש שהתכללות זו היא תמיד שבחסד כלול גבו' ובגבו' כלול חסד ומ"מ במדת החסד עיקר המדה והתגלותה היא חסד ורק שכלול בהעלם גבו'. וכמו"כ במדת

גבו'

ממנו. ואפי' ע"ש דאצי' הרי הם ג"כ נאצלים שנאצלו. ולכן הם ג"כ מקבלים מהמאציל כידוע בענין השמות שבהספי' שהשם הוא החיות מאוא"ס שמהו' הספי' ומכש"כ בבחי' התגלות אורו ית' כמו שהוא א"ס בבחי' זו ודאי הם מקבלים. ואפי' שרש הנאצלים שנק' א"א ג"כ מקבל מבחי' אחרונה שבמאציל (ואדרבה זהו כמו חומר ההיולי שהוא עיקר בריאה יש מאין) ולכן אוכם הוא קדם עה"ע כו'. נמצא עד המאציל העליון אור אין סוף ב"ה נק' הכל בחי' נוק' משא"כ עצמיות אוא"ס ב"ה (שנק' פנימיות עתיק) נק' זכר דהיינו ההיפוך לגמרי מבחי' מקבל כ"א שהוא ית' מקור ההשפעה ואין מקבל ח"ו משום בחי' וכמ"ש ברמב"ם שכולם צריכים לו והוא ית' א"צ לאחד מהם. ולכן התומ"צ כמו שהם באצי' אורייתא מחכ"ע נפקת ורמ"ח פיקודין רמ"ח אבד"מ מצות הוי' הרי כל האצי' זהו הכל בחי' נוק'. אבל כשממשיכים בהתורה להיות הקב"ה יושב ועוסק בתורה דהיינו הגילוי מעצמיות אוא"ס ממש. וכן במצות הוי' רמ"ח אברים דז"א ממשיכים הגילוי מבחי' מצות של המאציל ית'. אזי נק' וילדה זכר. וזהו וזכרתם את כל מצות הוי'. וא"כ מובן דבחי' וילדה זכר זהו התגלות בחי' האור זרוע בחי' אור שלמעלה ממים רקיע שזהו עצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מגדר גילוי בסדר השתלשלות שבחי' זו נק' זכר ההיפוך מבחי' נוק' מקבל כנ"ל:

ועתה י"ל מה שהמשכה זו דוילדה זכר קאי על לע"ל כדפי' הצוא"ה. והענין כמארז"ל (מד"ר בשלח פכ"ג סי' י"א. ושה"ש פ"א סי' ל"ו) כל השירות נאמרו בלשון נקבה ולעתיד יהי' שיר זכר ונק' ג"כ שיר חדש. והענין כי בנקבה יש עיבור ולידה וחוזרת ומתעברת אחר הלידה. והנה העיבור הוא גלות שכל ההמשכות שנמשכים הם בבחי' העלם למעלה אותותינו לא ראינו (תלים ע"ד). וכענין הזריעה שבהעלם עדיין בארץ. והגאולה נק' בשם לידה וצמיחה. והנה גאולת מצרים הי' מבחי' נוק' ולכן אף שהי' בחי' לידה וגילוי אלקות ביצימ"צ וקי"ס ומ"ת כו'. מ"מ הי' עוד בחי' עיבור בגלות בבל כו'. אבל השיר שלעתיד יהי' שיר זכר שהוא הגילוי מבחי' שלמעלה מעיבור ולידה. ושרש הענין שבאורות וכלים שייך עיבור ושינה. אבל למעלה מאורות וכלים דהיינו בעתיקא אין שייך שם עיבור ולידה כ"א הכל גילוי כו'. וזהו שיר זכר ונק' ג"כ שיר חדש שהוא המשכת אוא"ס מעצמיות המאציל שלמעלה מסדר השתלשלות. ותוכן הכונה שבבחי' האור שמלובש בסדר השתל' דהיינו חיצוניות עת"י שמתלבש בא"א שרש הנאצלים ואח"כ ע"י המזלות מתלבש בחו"ב וזו"נ דאצי' בבחי' זו שייך עיבור ולידה. לגבי הנאצלים ודאי שייך שמסתלק מהם האור כו'. ואפי' בהאור גופא שייך ג"כ לומר שמסתלק מהכלים ועולה ליכלל במאציל. אבל בבחי' פנימיות עתיק שלמעלה מהתלבשות בא"א דהיינו ג"ר דעת"י רדל"א שבחי' זו מגולה שאין שום פרצוף מלבישו כמ"ש בע"ח בחי' זו למעלה מבחי' עיבור ולידה כו'. וכשיתגלה בחי' זו אזי יהי' לעולם גילוי כו'. ופי' מגולה הכונה היינו כי כל הצמצומים והמסכים והפרסות המעלימים כו' הוא רק על חיצוניות עתיק. אבל על פנימי' עתיק אין שייך צמצומים והעלמים כו'. ואין שום צמצום ופרסא יכול להלבישם ולהעלים וזהו"ע מגולה ובחי' זו דוקא נק' שיר זכר:

עוד כת' ברמ"ז תשא קפ"ח פי' וענין שיר זכר שבעתיקא ליכא נוק' כ"א כולו פנים ודכורא כו'. וצ"ל כיון שנק' זכר ומשפיע א"כ ע"כ שייך נוק' שמקבל ההשפעה. וי"ל הכונה כי בכל הפרצופים יש בחי' נוק' כלי המעלה מ"ן לההשפעה עצמי' שלו כו'. משא"כ פנימיות עתיק הוא למעלה מבחי' אתעדל"ת והעלאת מ"נ לגמרי כמשכ"ת באריכות בביאור ע"פ אני ישנה שלא נדפס יעו"ש כי טוב הוא. ורק כל ההשפעה נמשך רק בבחי' אתעדל"ע מצ"ע כי חפץ חסד הוא ולא מצד העלאת מ"נ של המקבלים כו' כי אין יכולים לעורר שם כלל. ולכן א"ש מה שנק' זכר אעפ"י שאין שם בחי' נוק' כי הוא מקור ההשפעה מצ"ע כי חפץ חסד הוא ולא מצד העלאת מ"ן דנוק' כו'. והנה מה שנק' המשכה זו בשם שיר שיר זכר או שיר חדש. הענין כי שיר הו"ע רו"ש. והנה כתיב (יחזקאל א') והחיות רו"ש דקאי גם על המשכות החיות מאוא"ס באצי' שהוא בבחי' מטי ולא מטי וכמ"ש באריכות בביאור כאשר השמים החדשים ע"ש. רק מה שנק' שיר זכר ושיר חדש הוא המשכה חדשה מעצמי' המאציל שלא הי' לעולם כלל בסדר השתלשלות כו' כי הוא גילוי מלמעלה מסדר השתלשלות לגמרי. ומ"מ כיון שגילוי זה בדרך מטי ולא מטי רו"ש ע"כ נק' שיר. והנה שמים וארץ ג"כ רו"ש. ארץ רצוא והעלאה תפלה. ושמים שוב המשכה מלמעלמ"ע. והתורה מן השמים כמ"ש בדרוש דכאשר השמים החדשים. והנה שמים וארץ החדשים שיהי' לע"ל הו"ע הרו"ש דשיר חדש ושיר זכר שנת"ל. וזהו וילדה זכר דקאי על לע"ל כנ"ל. כן יעמוד זרעכם ושמכם כמ"ש בת"א ע"ש:

ארז"ל (במד"ר צו פ"ז סי' ג') אין הגליות מתכנסות אלא בזכות המשניות שנא' גם כי יתנו בגוים עתה אקבצם (הושע ח' י"ג). וצ"ל למה דוקא בזכות המשניות דהיינו תושבע"פ. וצ"ל היטב ענין הפסוק ואלה שמות בנ"י הבאים מצרימה. כיון שנת' בתו"א פ' שמות ע"פ זה שהו"ע המשכות שמות עליונים בבחי' מהו"ד וא"כ אינו מובן כ"כ למה הם באים מצרימה בבחי' העלם והסתר ולא בבחי' גילוי כו'. הנה צ"ל תחלה ענין השני מופתים שהראה הקב"ה למשה. הא' שממטה נהפך לתנין. ואח"כ מתנין למטה. והב' שאמר לו הבא ידך בחיקך כו' ויוציאה והנה ידו מצורעת כשלג. ואח"כ שבה כבשרו. שאינו מובן מהו ענין שני מופתים אלו דוקא. והענין כי הקב"ה אמר לו אהי' אשר אהי' ופירש"י ז"ל אהי' עמם בגלות זה אשר אהי' עמם בשעבוד ד' מלכיות. והיינו דכמו שיגאל אותם ממצרים כך יגאל אותם משעבוד ד' מלכיות בב"א. וזהו שהראה לו הקב"ה הב' מופתים הנ"ל. הא' זהו הוראה על הגאולה מיד פרעה כי פרעה נק' התנין הגדול הרובץ בתוך יאוריו. ומתחלה שנהפך המטה לתנין זהו הוראה על הגלות. ואח"כ כרגע נהפך התנין למטה זהו הוראה על הגאולה מפרעה שהי' כרגע ברצונו ית'. והמופת הב' שנעשה ידו מצורעת כשלג. זהו הוראה על שעבוד ד' מלכיות כמארז"ל

דהיינו בהגרעין מלובש כל כח של האילן והפירות אך שמלובש בהעלם והגשמה. כמו"כ בהמצות גשמיים כיון שנמשך ע"י ל"ב חוטי הציצית ל"ב נ"ח. וע"י ד' פרשיות דתפילין ד' מוחין דאצי'. ומקיפים דבינה ע"י סוכה כו'. א"כ עכצ"ל שמלובשים בהם כל האורות עליונים. אך ענין התלבשות האורות עליונים מלמעלמ"ע בהמצות גשמי' הוא בתכלית ההעלם כו' ע"ד שמלובש כל כח האילן והפירות בזריעת הגרעין. ולכן התלבשות האורות עליונים במצות גשמיים נק' אור זרוע לצדיק הי' העולמים מלמעלמ"ע. והצמיחה היינו התגלות אורות עליונים מהתלבשותם והתעלמותם במצות גשמיים הוא בג"ע ועולם התחי' ועיקר ההתגלות באלף הז' כמ"ש בתניא פל"ו. בג"ע מתגלה רק זיו תורתן ועבודתן שלכן נק' ג"ע שבה נטיעה ויטע כו' גן כו' (בראשית ב'). דהנה כמו במשל הזריעה והצמיחה. הנה הצמיחה היא ע"י כח הצומח שבארץ וע"י המזל הנמשך מלמעלה במכה ואומר גדל ומתיקות גשמי שבתפוח נמשך ממתיקות רוחני שבמזל אעפ"י שאין ערוך כלל כי המתיקות רוחני שבמזל הוא מתיקות מהשגות אלקות ע"ד טעמו וראו כי טוב הוי' (תלים ל"ד ט') וכמו שאין תענוג כתענוג התרת הספיקות כמ"ש ברמב"ם. וא"כ פשיטא התענוג מהשגה באלקות שהיא בעריבות ומתיקות עצום עד להפליא. ומ"מ בריבוי השתל' המדרגות נמשך ומשתלשל מזה מתיקות גשמי שבתפוח. כמו"כ בהי' צמיחת והתגלות תענוג מהשגת אלקות שבג"ע נמשך מבחי' הכיס ולא בהכ' ידיעה כו'. וכמ"ש (בראשית ב' יו"ד) ונהר יוצא מעדן הו"ב להשקות את הגן. ובחי' תענוג והשגות אלקות שבג"ע אין ערוך כלל לבחי' ת"ע והשגת אוא"ס ב"ה שבהו"ב ע"ד שאין ערוך מתיקות גשמי שבתפוח אל שרשו מתיקות רוחני שבמזל. הרי בהגילוי שבגעה"ע אין ערוך כלל להתגלות ענג העליון שבנהר היוצא מעדן הו"ב דאצי'. ומכש"כ לבחי' אור הכתר דאצי'. וא"כ בתחה"מ שיתגלה ג"ר דאצי' והעיקר שיתגלה כ"ע ה"ז אז עיקר הצמיחה של המצות. ולפי מה שכתוב בתניא שקבלת שכר עיקרו באלף השביעי היינו שאזי יתגלה עוד אורות עליונים היותר נעלים כו'. ואם כן ג"ע ותחה"מ ואלף השביעי הוא הצמיחה של המצות. והתלבשות האורות עליונים במצות גשמיים עכשיו הוא נק' אור זרוע כו'. אך פי' וענין אור זרוע מהו אור. הענין כי יש אור מים רקיע וידוע ההסבר בזה. וא"כ אור היינו עצמיות אוא"ס ב"ה ממש שלמעלה מגדר גילוי בסדר השתלשלות. ובחי' אור זה זרוע בהמצות גשמיים דהיינו מה שמלובש בהם בבחי' זריעה מלובש כל העצמיות גם בחי' אור שלמעלה מבחי' מים רקיע. עד"מ מזריעה וצמיחה בגשמיות. שבהצמיחה יש חילוקי מדרגות. שבארץ שמינה וטובה נצמח הרבה פירות מאד והיינו לפי שיוצא כל הכח שמלובש בהגרעין מהעלם אל הגילוי ובארץ שאינה שמינה כו' הצמיחה מועט יותר לפי שאין יוצא אל הגילוי כל הכח שבגרעין כו'. אבל בבחי' זריעה דגרעין אין חילוק שלעולם מלובש כל הכח של האילן והפירות בהעלם כו'. כמו"כ יובן בשבחי' הצמיחה של המצות יש חילוקי מדרגות ג"ע וימוהמ"ש ותחה"מ ואלף השביעי.

אבל בבחי' אור זרוע כו' דהיינו התלבשות האורות עליונים בהעלם בהמצות גשמיים עכשיו. הנה בבחי' זריעה והעלם מלובש בהם גם עכשיו כל העצמיות ממש דהיינו גם בחי' אור שלמעלה מבחי' מים רקיע :

ד **והנה** געה"ע נק' מתיבתא דרקיע כמ"ש בלקו"ת בדרוש בהרת. ובחי' הו"כ דאצי' מקור הג"ע נק' מים. וזהו ונהר יוצא כו'. וזהו הכל בחי' הצמיחה של המצות אבל בבחי' זריעה במצות מלובש גם בחי' אור שלמעלה ממים רקיע. ולכן יפה שעה א' בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב (אבות פ"ד). ולכן תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן הם ג' פעמים אור שהו"ע ג' דברים תורה ועבודה וגמ"ח. וזהו ג"כ ענין ג"פ קדוש. וכ"ז הוא בחי' זריעה. שמלמעלמ"ע. וע"כ צ"ל תחלה בכנס"י אשה כי תזריע מלמעלמ"ע שהוא העלאת כנס"י בבחי' תשוקה ורשפי אש ליכלל באוא"ס ב"ה ושיומשך לקבל הגילוי דבחי' אור זרוע הנ"ל מלמעלמ"ע. והיינו דכמו שיש אור מים רקיע בבחי' המשכת מ"ד כמו"כ יש אור מים רקיע בבחי' העלאת מ"נ עי' בהגהות לד"ה ביום השמיני שלח כו'. וענין אשה כי תזריע שהוא ההעלאת מ"נ בבחי' רשפי אש רעו"ד שלמעלה מהשכ' ליכלל בעצמות אוא"ס ב"ה זהו העלאת מ"ן בבחי' אור לפמש"נ בהגהות הנ"ל יעו"ש. ולכן עי"ז דוקא יתגלה בחי' אור זרוע שמלמעלמ"ע בהמצות דהיינו שיתגלה בחי' אור שלמעלה מבחי' מים. משא"כ אם יהי' העלאת מ"נ ע"י הבחי' אה"ע שנק' בנים ה"ז העלאת מ"נ רק בבחי' מים כנ"ל שהאה"ע היא אהבה הנמשכת כמים בבחי' קרירות כו' ולא יתגלה עי"ז האור זרוע שלמעלה מבחי' מים רקיע. וזהו וילדה זכר. דהיינו שהמשכת האור זרוע דתומ"צ מלמעלמ"ע היא בחי' זכר היינו כשמתגלה בחי' אור זרוע שלמעלה מבחי' מים רקיע זהו בחי' זכר. דהיינו בחי' עליונה יותר. משא"כ כשאינו מזריע תחלה שאין העלאת מ"נ מכנס"י תחלה כ"א רק ההמשכה שמצד תומ"צ בעלם אזי הגילוי הוא רק בחי' נקבה. והענין כי במצות יש כמה מדרגות כי נק' מצות המלך ומצות הוי' ומצותי כו'. אך ע"י אשה כי תזריע אזי וילדה זכר כמ"ש וזכרתם את כל מצות הוי' (שלח ט"ו ל"ט) שיהי' בחי' זכר ומשפיע כו'. והענין ע"ד זכור את יום השבת (יתרו כ' ח') כי שבת מצ"ע שנק' שבת בראשית הנה ראשית לשון נוק' בחי' ה"ע מקבל כו' וצ"ל זכור כו' להמשיך מבחי' ראש בבחי' ראשית. והיינו על ידי המצות אשר קדשנו כו'. וכמו"כ הוא בענין תומ"צ. כי הנה ארז"ל (נדרים פ"א א') על שלא ברכו בתורה תחלה כי התורה מצ"ע היא רק המשכה מבחי' ה"ע לבד. וצ"ל ברכו בתורה להמשיך הגילוי מאוא"ס שלמעלה מהשכ' כו'. והיינו על ידי קדימת התפלה והאתעדל"ת קודם התורה. ובחי' זו נק' וילדה זכר להמשיך מלמעלה מבחי' ראשית חכמה. משא"כ איש מזריע תחלה הוא רק וילדה נקבה שההמשכה שעל ידי תומ"צ לבד הוא רק מבחי' ראשית הנ' ראשית ל' נקבה כנ"ל :

וביאור הענין כי כל ס' השתלשלות מרכ"ד עד סוכ"ד נק' הכל בחי' נוק' לגבי המאציל ית' שכולם מקבלים שפע והיותם

ממנו

כלה או אשה כמ"ש (הושע ב' כ"א) וארשתיך לי כו'. כי בועליך עושיך כו' (ישעי' נ"ד ה'). הנה כתיב (דברים ו' ד') שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד. וצ"ל מ"ש שני שמות הוי' ולא כתב הוי' אלקינו אחד. גם צ"ל מ"ש (שם אח"כ) ואהבת כו'. והוא מ"ע על כאו"א מישראל. ולכאורה איך שייך צווי על אהבה שהוא דבר המסור ללב כו'. והענין כי פי' הוי' אחד שהא' והד' שהם ז' רקיעים וארץ וד"ר העולם בטלים לגבי' אלופו ש"ע. והיינו לפי שמקור התהוותם הוא רק מבחי'. דיבור עליון ומבחי' מאמר אחד ולכן כולא קמי' כלא"ח. וע"ז מורה ד' רבתי דאחד כו'. אך כדי שיומשך בבחי' דיבור עליון צ"ל תחלה שם הוי' כי. כל המשכה צ"ל על ידי ד"א הוי' שהו"ע למלוס והתפשטות המשכה והתפשטות ואח"כ נמשך להיות דבור העליון ועש"מ להוות כל העולמות. וזהו הוי' אחד ששם הוי' זה הוא המקור לבחי' דבור עליון שמהוה עלמין דאתגליין. הוי' אלקינו הוא מקור כש"י שנמשכו מבחי' מח' עילאה ישראל עבמ"ה (מד"ר בראשית פ"א). והנה דיבור הוא בחי' נפרד אבל מח' מיוחדת עם האדם. כמו"כ בחי' מח' עליונה דבוקה ומתאחדת באלקות ממש. ולכן היו נש"י גם קודם ברה"ע כמארז"ל (שם פ"א סי' ו') במי נמלך כו'. והיינו כי בריאת העולמות הוא מבחי' דיבור. אבל נש"י נלקחו מבחי' מח' כו'. אך כדי שיהי' בחי' מח' צ"ל ג"כ שם הוי' תחלה וכמ"ש (איוב כ"ח כ"ז) אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ואח"כ ויאמר לאדם שהוא בחי' מח' שרש נש"י כו'. דכמו שיש שם הוי' המהוה עלמין דאתגליין בחי' דיבור. כמו"כ צ"ל שם הוי' המהוה עלמין סתימין בחי' מח'. וזהו הוי' אלקינו שהמשכת נש"י מבחי' מח' עליונה. צ"ל ג"כ על ידי ד"א הוי'. וזהו ד' מדרגות טהורה בראת יצרת נפחת וכמ"ש בלקו"ת בד"ה האזינו הה' ע"ש. וזהו בנים אתם כו'. דכמו הבן שנמשך ממוח האב כך נש"י נמשכו מבחי' מח' עליונה כו'. ועתה יובן איך שייך צווי על אהבה. והענין כי האהבה ישנה בנש"י וא"צ לעשותה כו'. ונק' אהבה הטבעית כמו שהבן נמשך בטבע אחר האב כך בנש"י לפי שנמשכים מבחי' מח' שקשורה ודבוקה באלקות ע"כ יש להם אה"ע לדבקה בו ית' ממש ולא ליפרד כלל ממנו ית' וכמ"ש (משלי כ' כ"ז) נר הוי' נשמת אדם כשלהבת העולה מאליה לידבק וליכלל בשרשה בחי' מח' עליונה שמיוחדת באלקות כו'. ורק שכשהנשמה באה בגוף ונה"ב נק' אהמ"ס שמוסתרת בלבוש הגוף ונה"ב הנמשכים אחר תאות גשמי'. וזהו צווי ואהבת להוציאה מהעלם אל הגילוי ע"י התבוננות:

ב **ועתה** צ"ל דאה"כ ששרש נש"י הוא מבחי' מח' עליונה שמתאחדת עם אלקות ויש להם אה"ע כשלהבת העולה מאליה ממש ומצד זה נק' בנים. למה זה ירדה הנשמה בגוף ונה"ב שמסתתרת האהבה לגמרי ככ"ל וצ"ל עבודה בכל יום להוציאה מהעלם אל הגילוי. והענין כי ירידה היא צו"ע בשביל קיום התומ"צ באזי נק' בשם כלה או אשה כמארז"ל ביום חתונתו זה מ"ת (תענית כ"ו ב') ועז"כ וארשתיך לי כו' וארז"ל (במד"ר בא ספט"ו) במ"ת דעכשיו נק' אירוסין ולע"ל יתגלה פנימיות התורה ונק' נשואין

כמ"ש כי בועליך עושיך כו' דקאי על לע"ל. ומה שנק' בשם כלה ואשה ע"י התומ"צ הוא מדרגה היותר גבוה מאד נעלה ממה שנק' בנים מצד שרשן שעבמ"ה. והענין כי מח' רק לבוש להשכל אבל עצמיות השכל הוא למעלה מהמח'. וכמ"כ כח המשכיל ועלם הנפש. וכמו"כ שרש נש"י שמבחי' מח' הוא רק לבוש. כי מהדו"מ הוא בי"ע. שנק' לבושים. אבל אורייתא מח"ע נפקת (זח"ב פ"ה א') שלמעלה מבחי' מח'. והיינו כי נר"ן מבי"ע. אבל ע"י תומ"צ ממשיכים התגלות בחי' אצי' ששם מאיר ח"ע והוא"ס ב"ה כו'. וגם תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן הם מבחי' תר"ך עמודי אור דכ"ע שלמעלה גם מהחכ"ע כו'. וזהו שנק' בשם כלה ואשה לפי שע"י תומ"צ נעשה יחו"ע ממש ומקבלים הטפה מעצמות ומהות ה"ע ממש דחכים ולא בחכ' ידיעא. משא"כ מה שנק' בנים הוא רק מצד שרשן שנלקחו מבחי' מח' לבד כו'. וגם בבחי' האהבה הנה מצד שרשן שיש בהם אה"ע היא רק אהבה שבבחי' מים קרירות כו'. אבל כשנק' כלה ע"י התומ"צ נמשך בהם אהבה בבחי' רשפי אש בחי' ואל אישך תשוקתך (בראשית ג' ט"ז). ופי' תשוקה הוא רעו"ד ועמך לא חפצתי כו'. שלא יהי' לו שום רצון אחר כלל. כי כשהאהבה היא בבחי' מים יכול להיות גם רצון אחר ג"כ. אבל בחי' תשוקה ורעו"ד היינו שנמשך כולו אה"ז ואין מקום כלל שיהי' לו רצון גם לדבר אחר כו'. ולכן אה"ט הנ"ל שהיא בחי' מים קרירות. יכול להיות רצון ג"כ בגשמיות. וגם האהבה לדבקה בו רק בבחי' מקור חוצבה לבד מח' עליונה כו'. אבל האהבה כרשפי אש ורעו"ד. שאין לו רצון אחר כלל וגם שהאהבה ליכלל בעצמות הוא"ס שלמעלה מבחי' חיי החיים לעולמות ולנשמות כו'. ובחי' רעו"ד זו נמשך ע"י התורה כי נר"ן שנמשכים מבחי' מהדו"מ ס' השתל' אין בהם רעו"ד כי רעו"ד הוא בחי' שלמעלה ממהדו"מ. כמ"ש בדרוש דהרס את מעך. אבל התורה היא המשכה מלמעלה מבחי' מח' וכנ"ל. מבחי' ח"ע וכ"ע. ע"כ נמשך ע"י עסק התורה וקיום המצות בחי' רעו"ד. וזהו התשוקה ורשפי אש האהבה דבחי' כלה שע"י התומ"צ שלמעלה מעלה מבחי' אה"ע שמצד שרש נש"י שנק' בנים ככ"ל:

ג **ועתה** נבוא לענין אשה כי תזריע כו' דקאי על נש"י שנק' בשם אשה ע"י קיום התומ"צ וצ"ל כי תזריע פי' תזריע היינו ההעמ"נ והאתעדל"ת שמלמטלמ"ע לא יהי' בבחי' אה"ע לבד דהיינו בבחי' בנק' בנים כי לא לזה הושפלה הנשמה למטה. כ"א אשה כי תזריע שההעלאת מ"נ והתעדל"ת יהי' בבחי' אשה דוקא. דהיינו מה שנש"י נעשו כלה ע"י התומ"צ בחי' ואל אישך תשוקתך אה"ר כרשפי אש ורעו"ד לעצמות הוא"ס שלמעלה מבחי' ס' השתל' לגמרי כו'. ועי"ז דוקא וילדה זכר. דהנה יש בחי' אור זרוע מלמעלמ"ע כמ"ש (תלים צ"ז י"א) אור זרוע לצדיק. והיינו התומ"צ שנתנו למטה בגשמי' זהו בחי' אור זרוע לצדיק חי העולמים. צדיק ה' בכל דרכיו (שם קמ"ה). כמו הזריעה שזורעין גרעין שאין בו טעם וריח כלל מ"מ נצמח ממנו אילן גדול עם הרבה פירות שיש בהם טעם ותענוג גדול כו'. וא"כ צ"ל שבהזריעה

זהו הגילה שבקדושה. יסוד דנוק' דקדושה. אבל להיפוך כשמשפיל עצמו בהתקשרות תאות. רעות שנפשטים מהיכלות הקליפות הרי נעשה בחי' מקבל מהם ובחי' נוק' דקליפה כמ"ש אשר אתם זונים כו' וכשמתקשר הרבה זהו יסוד דנוק' דקליפה. ולכן נק' ג"כ גיא דקליפה גיא צלמות כו'. ועד"ז נק' יסוד דנוק' בשם כוס שהיא כלי לקבל. ויסוד דנוק' דקדושה נק' כוס של ברכה. כוס ישועות. ויסוד דנוק' דקליפה נק' כוס התרעלה כוס החמה. שמקבלת כל הגבורות קשות כו'. וזהו"ע גיהנם גי הנם. שהוא יסוד דנוק' דקליפה. ולפי"ז צ"ל איך שם המשפט של רשעים ומפני מה הגיהנם מטהר ומנקה את הנשמה מטומאתה שבעבירות כיון שהגיהנם הוא יסוד דנוק' דקליפה איך הוא מטהר כו'. והענין דכתיב קץ שם לחשך. ופירשו המקובלים חשך נק' מדת גבורה דקדושה. כנודע שמדת חסד נק' יום ואור. כמ"ש וישכם אברהם (חסד) בבקר. וכתיב להגיד בבקר חסדך. ומדת גבורה נק' לילה וחשך. וז"ש ויצא יצחק כו' לפנות ערב. ופי' קץ שם לחשך. כי צריך שיתמלא ממדת החשך גבורה דקדושה פסולת הגבורות דהיינו סיגי הגבורות שנק' גבורות קשות ביותר. ונצרך להיות מקום ששם יומשך כל הסיגים והפסולת דגבו' דקדושה. ומקום זה הוא יסוד דנוק' דקליפה ששם מתמלים ונופלים כל סיגי הדינים והגבו' קשות ביותר. ולכן נק' קץ כל בשר כו' קץ הימים שכל מיני כלי' כו' וכל מיני מיתה ב"מ ה"י הכל נמשך ממקום זה כו'. וזהו קץ שם לחשך פי' הגבו' דקדושה שנק' חשך שם לה המגביל בחי' קץ דנוק' דקליפה ששם יומשך ויפול כל הסיגים והגבורות קשות דמדת החשך גבו' דקדושה. בכדי שיהי' רצועה שיפא להלקאה לחייביא כו'. ועי"כ יסוד דנוק' דקליפה זהו הגיהנם גי הנם שמכלה כל הרשעים כו'. והחוטא גופא המשיכה עליו ע"י התקשרותו לעבירות שזהו עצמו בחי' יסוד דנוק' דקליפה. ולכן זה שיורד בגיהנם זהו בדין ומדויל ידי' משתלים לי' שהתקשר עצמו לשם כו'. ושם הגבורות היותר קשות כנ"ל. ובזה יובן איך ע"י גיהנם ינוקה הנשמה מהכתם של העבירה כו'. והענין שע"י שהנוק' דקליפה (שהתקשר עצמו לשם ע"י העבירה) מיסר את הנשמה בגיהנם עי"ז גופא נפרד הרע ממנה וכמשל העלוקה שמוצצת הדם ומתה אח"כ. וזהו שארז"ל ע"פ חצי אכלה כו' חצי כלים והם אינם כלים והיינו כנ"ל. ועד"ז שמצרים ערות הארץ נק' כור הברזל. ופרעה הקריב כו' וארז"ל (מד"ר בשלח פכ"א סי' ה') הקריב את ישראל (להביאם בשמים) [לתשובה]:

ם **והנה** מעונשים שבעולם העליון יכולים להבין ליקח עצות בעבודה בנפש למטה בעוה"ז הגשמי. שמענין כף הקלע יכולים ליקח עצה לטמטום המוח. דהנה יתבונן המשכיל כי גם בעסקו מעין עוה"ב בעוה"ז דהיינו בענין תפלה וכיוצא בה בא"ת להגיע לזה בלתי אם יגער אדם עניני עוה"ז מהמוח לגמרי. ובאמת זהו ק"ו עצום. ומה הנשמה אחרי צאתה מהגוף הרי היא נשמה בלא גוף. והיא באה להשיג רק איזה הארה מזיו שכינה שבג"ע כו'. ומ"מ אינה יכולה בשום אופן עד שיוסר ויתנער ממנה כח הזוכר מעניני עוה"ז ע"י הניעור דכף הקלע כנ"ל. א"כ כ"ש וק"ו כשהנשמה היא למטה מלובשת בגוף וצריכה בתפלה לדבקה בו ית' בעצמותו ומהותו ממש. כמו ההתבוננות באחד בק"ש שהוא באחדות פשוט דעצמות אוא"ס ב"ה ממש. שבודאי המחשבות הגשמי' אפי' דהיתר החקוקים במוח מטמטמים את המוח שבלתי אפשר להתבונן ולהשיג אלקות עד שינער עניני עוה"ז מהמוח קודם התפלה. ואיך יהי' הניעור הוא כמ"ש בזהר (ויחי ר"כ ע"א) זכאי קשוט משתכלין בנפשייהו כאלו ההוא יומא משתלקי מעלמא שקודם התפלה יפשוט מחשבתו מעוה"ז הגשמי ויחשוב שאינו ע"ז העולם כלל וכאלו הוא עומד בעולם העליון וצריך ע"ז שעה גדולה שיפשוט בעצמו כך כו'. וכשיתגבר מחשבה זו במוחו ברצון וחשק עד שיתקרב ויתעלם מחשבה זו במוחו עי"ז יבא למעין הפשטת הגשמי' ממחשבתו. הכונה שיתנער עניני עוה"ז הגשמי ממוחו וממחשבתו (וזהו"ע זכאי קשוט משתכלי כו' דהיינו להסיר כח הזוכר מעניני עוה"ז) ואזי יהי' יכול להתבונן ולהשיג אלקות בתפלה ולדבקה בו ית'. זהו העצה לטמטום המוח שנעשה רק ממחשבות גשמי' דהיתר כנ"ל. והעצה לטמטום הלב שנעשה ע"י עבירה שמטמטמת לבו של אדם כנ"ל. הוא כמו שיסורי גיהנם מנקה הכתם של העבירה מהנשמה כנ"ל באריכות. כמו"כ העצה לטמטום הלב היא תוכחת מוסר ושיעורים כנ"ל באריכות. רק שעוה"ב נבנה על מדת הדין הקשה על כן כדי לנקות כתם העבירה הוא ע"י יסורי גיהנם הקשים שכל יסורי איוב ע' שנה כלא לגבי חד שעה יסורי גיהנם. אבל עוה"ז נאמר בו עולם חסד יבנה. ומה שהי' ראוי לידון ביסורי גיהנם הקשים די בעוה"ז ביסורים קלים. דהיינו שיעשה האדם בעצמו תוכחת מוסר שיהי' נבזה בעיניו נמאס ויטעום מרירות בנפשו איך כי רע ומר עזבו את ה'. ועי"ז נפרד הרע דאבן נגף מלבו. ואח"כ התעוררות רחמים רבים ואח"כ התבוננות גבוה ביותר ועי"ז יפתח גם לב האבן והמס ימוס להיות שפכי כמים לבך באר מים חיים:

פרשה תזריע

אשה כי תזריע וילדה זכר. ארז"ל (ברכות ס' ע"א) אשה מזרעת תחלה יולדת זכר. באוה"ת פי' על לידת נשמת משיח שיומשך ממדרגה היותר עליונה דהיינו מעלמא דדכורא. וזהו וילדה זכר (דהנה גם במדרגות עליונות שייך ג"כ בחי' היותר עליונה שנק' זכר. כמו שיש שבת שבתון הוא ל' זכר והיא ל' נקבה. וכמו"כ במשיח אעפ"י שנאמר עליו ישכיל כו' מאד. שייך ג"כ שיומשך מבחי' היותר עליונה שנק' זכר). והנה מצינו שלפעמים נק' נש"י בנים כמ"ש (דברים י"ד א') בנים אתם להוי' אלקיכם. ולפעמים נק' בשם כלה

נטי' ככ"ל ויש לה רלון ותשוקה לפעול אותן כו'. ובשעה שהיא אוחזת בתשוקה לפעול אותן מפשיטים אותה מהם לגמרי ומראין לה שילאתה מהעוה"ז. וזהו לה לער מופלג כמו מיתה. דהיינו כמו אדם שמלטער על איבוד גופו. ואח"כ מלבישים אותה במחשבות ורלונות רוחני' של עולם העליון. שגם התשוקה רק להשיג אלקותו ית' ולדבקה בו ית' ולזה יש לה ודאי רלון ותשוקה עלמיות כי היא נר ה' נשמת אדם. וכשמתגבר אללה התשוקה במאד להשיג אלקות ולידבק בו ית' אזי. מפשיטים אותה ממחשבות רוחני' תיכף ומפילים ומלבישים אותה במחשבות ורלונות גשמיי' וזה לה לער גדול ביותר לאין קץ מהלער שמקלעין אותה מעולם הגשמי לעולם הרוחני. כי בגשמי' אין לה כ"א קלת נטי'. אבל הרלון והתשוקה לאלקות זהו עלמיות אללה כו'. ולכן קליעה זו שמקלעין אותה מעולם הרוחני לעולם הגשמי הוא לער גדול ביותר לאין קץ. וכן נוהגין עמה תמיד שמקלעין אותה מרוחני לגשמי ומגשמי לרוחני. והיינו מבוש שבאמת אין יכולה לנוח ולהיות לא ברוחני ולא בגשמי. כי כשמלבישים אותה במחשבות ורלונות גשמיי' של עוה"ז אינה יכולה לישאר בהם כי אין לה כלים במה לפעול אותן כי היא נשמה בלא גוף ואין זה לה כ"א רק דמיון בעלמא. נמלא שבעולם התחתון אין יכול להיות לה מנוחה. וכשמלבישים אותה במחשבות רוחניי' של עולם העליון ג"כ אינה יכולה להשיג אלקות כלל כ"ז שחקוק בה מחשבות ורלונות גשמיי' של עוה"ז. נמלא שאין יכול להיות לה מנוחה בב' העולמות. ע"כ מקלעין אותה תמיד מרוחני לגשמי ומגשמי לרוחני כו'. זהו דעת בעל העיקרים מ"ד ס"פ ל"ג. ויש ראי' לדבריו ממ"ש בשל"ה דף ק"ה סע"ב בשם פרקי דר"א דכף הקלע היינו מה שמפילין הנשמה מא"י לחו"ל. ויש לבאר כונתו כי א"י היא מל' דילי' דקדושה. וחו"ל זהו מל' דק"נ. שמק"נ נשפעים כל המחשבות ורלונות גשמי' של עוה"ז כו'. וא"כ הקליעה מא"י לחו"ל זהו ג"כ מעולם רוחני לגשמי כו'. וגם הלשון שבגמ' שבת שהובא לעיל מלאך א' עומד בסוף העולם ומלאך אחד עומד בסוף העולם כו'. יש לפרש ג"כ כדעת בעל העיקרים. דהלשון מסוף העולם ועד סופו אינו מובן כ"כ דהי' ל"ל מתחלת העולם ועד סופו. ואפ"ל דהכונה על סוף שני עולמות כו' היינו מסוף עולם הרוחני עד סוף עולם הגשמי כו':

ז **אך** במד"ר קהלת (ספ"ג) בפסוק מי יודע רוח בני האדם כו'. אמרו בזה"ל ונשמותיהן של רשעים מטורפות בארץ שנאמר ואת נפש אויביך יקלענה כו'. מזה משמע שהקליעה אינו מעולם העליון לעולם התחתון כדעת בעל העיקרים אלא בעולם התחתון הגשמי עלמו מקלעין אותה מסוף העולם ועד סופו כמו מדרום ללפון. והענין שמקודם מלבישים אותה במחשבות של אהבה ושמחה ותענוג שזה נק' דרום (ימין העולם חסד). ואח"כ מפשיטין אותה מהם ומפילים אותה לקלה השני שהוא לפון (שמאל העולם דין). דהיינו שמלבישים אותה במחשבות של פחד ולער ויסורים גדולים כו'. ואפ"ל שדברי שניהם אמת ולא פליגי כלל. כי מתחלה הקליעה בעולם התחתון עלמו כמ"ש במד"ר ואח"כ הקליעה מעולם העליון לעולם התחתון וכו' כדעת בעל העיקרים.

והנה ע"י הלער מופלג של הנענוע והטרדה דכף הקלע עי"ז מתנער מהנשמה כל המחשבות ורלונות גשמי' כו' לגמרי עד שלא יהי' לה כח הזוכר כלל מעניני עוה"ז. וזהו כמשל בגד לבן שנפל עליו אבק. וכדי שיפרד האבק מהבגד הוא ע"י ניעור שמנערים הבגד היטב וניעור זה מועיל להבגד שיפרד ויפול ממנו האבק עד שישאר הבגד נקי מהאבק לגמרי. וכמו"כ יובן בהנמשל דהיינו בהנשמה. דהנה כתי' ויאבק איש עמו כו' וארז"ל (חולין צ"א א') שהעלו אבק עד כה"כ. וידוע דהאיש הוא שרו של עשו ס"מ דכר דקליפה. והאבק שלו הוא נוק' דקליפה. ובא עם האבק שלו כי בקליפה הנוק' חזקה הרבה יותר מן הדכורא כו'. כמ"ש ברע"מ (ח"ג רל"א ע"ב) ע"פ היותרת על הכבד כו'. ויעקב אע"ה העלה האבק עד כה"כ שבירר והעלה ממל' דק"נ ליכלל במל' דקדושה. והנה נשמה נמוכה כשהיא בגוף גשמי בעוה"ז משך זמן שבעים או שמונים שנה. נופל עלי' האבק הזאת. היינו שנחקק בה כל המחשבות ורלונות גשמיי' המושפעים מהאבק דמל' דק"נ. ולריכים שיפרד ויתנער ממנה האבק הזאת כו'. ע"כ ע"י הלער העלום מהקליעה והניעור דכף הקלע עי"ז נפרד ממנה האבק ונעשית הנשמה נקי' מהאבק כו':

ח **והנה** הניעור דכף הקלע מועיל רק על היתר דהיינו לנער מהנשמה מחשבות ורלונות גשמי' דהיתר כו'. אבל אם נכשל באיסור ח"ו כמו אם הרהר בעבירה ברלון כו'. ומכ"ש אם עשה א"ע במעשה איסור כו'. אפי' באיסור קל של ד"ס. ע"ז אין מועיל כלל כף הקלע אלא לריך לירד לגיהנם לטהר נשמתו. שהוא כמשל הכתם שנעשה בהבגד אין מועיל שום ניעור כלל. כ"א שלריך לנקות ולטהר הכתם ע"י אש או ע"י כח האש דהיינו חמי האש כו'. ולכן מוכרח הנשמה לירד לגיהנם כדי לנקות הכתם שנתהוה בה מהרהורי עבירה כו'. (ומה שנמלא בספרים שגיהנם הוא תיקון להנשמה (ומשפט רשעים בגיהנם רק יב"ח) וכף הקלע גרוע הרבה יותר מגיהנם. ג"ז אמת. שהכונה הוא על כף הקלע שאינו ניעור ותיקון ומשתהא שנים הרבה ה"ו. ואולי י"ל שזהו מדרגת כף הקלע שבמד"ר קהלת הנ"ל ונשמותיהן של רשעים מטורפות בארץ כו' שהקליעה היא רק בעולם התחתון הגשמי עלמו כנ"ל באריכות קלת. משא"כ מי שלא נטמא בעבירה במזיד כו'. ונלרך רק לנערו ממחשבות גשמיי' דהיתר איזו זמן קטן כו' וגם שהקליעה מעולם התחתון לעולם העליון וכנ"ל ולא רק בעולם התחתון לבד. ע"ז אנו אומרים בכאן שדי לו בהניעור דכה"ק וא"ל לירד לגיהנם כלל). ולהבין ענין גיהנם. הנה יש גיא בקדושה כמ"ש (ישעי' כ"ב) גיא חזיון. כל גיא ינשא כו'. ויקבור אותו בגיא מול בית פעור דהיינו הגיא דקדושה שהוא מול ונגד בית פעור שמברית קליפת פעור. ויש גיא בקליפה כמ"ש גיא ללמות. גיא בן הנם. גיא ההריגה. והיינו יסוד דנוק' דקדושה זהו גיא בקדושה ויסוד דנוק' דקליפה זהו גיא דלעו"ז. והענין כי גיא הוא מקום מדרון ושפל כו'. וכשהוא משפיל ומבטל א"ע לקבל מהקדושה עד שהוא נעשה כלי ריקן מכל רלונות גשמיי' כ"א רק התקרבות לאלקות

זהו

יותר אך ע"י מחשבות גשמיי' דהיתר יהי' טמטום המוח כ"כ. דהנה הנשמה כשצריכה לעלות מגעה"ת לגעה"ע צריכה לטבול בנהר דינור כדי לשכוח כל ההשגות שהשיגה בגעה"ת שאם היתה זוכרת הי' זה מבלבל הנשמה שלא תוכל להשיג כלום בג"ע העליון. וכמו ר"ז צם מאה תעניתא כי היכא דליסכה תלמוד בבלי (ב"מ פ"ה ע"א) דלפי שתלמוד ירושלמי גביה יותר כל רבי מא"י כו'. ע"כ כדי להשיג תלמוד א"י הי' צריך לשכוח תלמוד בבלי כו'. וכמו"כ הו"ע הטבילה להנשמה בנהר דינור. ואעפ"י שגעה"ת הוא ג"כ מדרגה גבוה מאד שהרי מה שאמרו מוטב דלידייני' כו' ודאי כל יסורי גיהנם בשביל שעה אחת תענוג בג"ע זה קאי גם על געה"ת. מ"מ לפי שגעה"ע הוא גבוה יותר ע"כ ההשגות שבגעה"ת מבלבלים הנשמה שלא תוכל להשיג כלום בגעה"ע וצריכה לשוכחם. הרי אנו רואים שגם בקדושה. השגה התחונה היא הסתר לגבי השגה עליונה הימנה. שההשגות שבגעה"ת הם הסתר לגבי ההשגות שבגעה"ע. דהיינו שמסתירים ומעלימים שלא יוכלו להשיג געה"ע כו'. ומזה ידון האדם קל וחומר שכשאטריד מוחו בריבוי מחשבות וענינים גשמיים עד שנתמלא כל מוחו מהן. על אחת כמה וכמה שזה מגשם ומטמטם מוחו שלא יוכל להשיג אלקות כו'. עוד יובן זה ע"ד שהמאכל מביא את השינה (יומא י"ח א') והיינו ע"י אדים וקיטורים שעולים מהמאכל שנתבשל באצטומכא ועולה כמו עשן להמוח ומכסה על חדרי המוח הגשמי ומפסיק בין המוח הגשמי ובין כח השכל הרוחני שצורה בהמוח. עד שהשכל אין יכול לפעול פעולתו במוח ומסתלק ונכלל בהעלם עצם הנפש ומזה נעשה השינה והחלום כו'. וכמו"כ הו"ע ריבוי המחשבות של עסקים גשמיים כשהטריד מוחו בהן. כי זהו הכלל שכל המחשבות והדיבורים שחשב ודבר אל יחשוב האדם שנאבדו ואינם כו' כי ברוחני' לא שייך כליו'. שרק דבר גשמי כלה ונאבד אבל דבר רוחני אינו כלה . ולכן גם אחר שחשב ודבר ישנם בעין ובשלימות. והעלאה של המחו"ד הוא כמו עשן רוחני. וזהו מי זאת עולה מן המדבר (דהיינו מכל הדיבורים שנדברו) כתמרות עשן (ושם' אור המאיר היתה שזכי הראות יכולים לראותו והבעש"ט נ"ע ראה אותו וממנו ראה וידע כל מה שנעשה עם האדם כו'). ועשן רוחני זה שעולה מכל המחשבות והדיבורים אשר לא לה' המה. הוא עולה להמוח ומכסה על השכל של נה"ב השכלית. ומפסיק בין השכל של נה"ב להשכל האלקי של נה"א עד שהשכל של נה"א אין יכול לפעול מאומה על שכל של נה"ב כו'. וזהו שינה ברוחני' הסתלקות המוחין. כמו שהעשן גשמי של המאכלים גורם שינה בגשמי' כנ"ל. ואל יאמר האדם הרי בשעת התפלה איני חושב כלל מחשבות גשמיים. אך כיון שמכבר חשב והטריד מוחו בהן הרבה כו' ישנם עתה במוחו בשלימות ופועלים בו כמו בשעה שחשב ממש כו'. ויש ע"ז ב' ראיות. א' כי אנו רואים באם האדם בקי היטב באיזו מסכת אף שיש כמו חדש ימים שלא למד אותה ולא חשב בה כלל. אם רוצה לזכור ולחשוב אותה הוא זוכרה וחושבה מיד ממש ואין משתכח כלום הרי שגם כשאינה מחשבה היא ישנה הקוקה במוחו בשלימות כמו בשעת שמחשבה. ועוד ראי' מענין החלום שארז"ל (ע"ז כ' ע"ב) אל יהרהר ביום וכו'. הגם שבלילה קודם השינה אינו חושב כלל ומכ"ש בשעת שינה ודאי אינו בורר לחשוב בזה. אך מכיון שכבר חשב בזה ישנו במוחו ופועל בו כמו בשעה שחשב ממש כו'. ומזה יובן ענין טמטום המוח בשעת התפלה אעפ"י שאז אינו חושב כלל מחשבות גשמיי' כו'. ויכול להיות שטמטום הלב אין לו כי באיסור לא נכשל. אבל כיון שיש לו טמטום המוח ממילא גם לבו קשה כאבן כי הדעת שבמוח הוא מפתחא דכליל בית. פי' שהוא מפתח לפתוח שיומשך אור השכל בהמדות והיינו דכליל בית ששה מדות חג"ת נה"י. וכיון שמחמת טמטום המוח אין דעת ה' במוחו ממילא אין יכול להיות שום התפעלות מדות בלב כלל:

ו **והעצה** לטמטום המוח. נ"ל ענין כף הקלע לנשמה אחרי צאתה מהגוף. כמ"ש ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע. והנה בגמ' שבת דף קנ"ב ע"ב מלאך אחד עומד בסוף העולם ומלאך אחד עומד בסוף העולם ומקלעין נשמתן זה לזה שנאמר ואת נפש אויביך יקלענה וגו' עכ"ל. והענין שהוא כמשל אבק שנפל על הבגד. וצריך שיפרד האבק מהבגד אזי מנערים את הבגד היטב. והניעור מועיל להבגד שיפרד האבק ממנו. עד שישאר הבגד נקי מהאבק כו'. וכך הנשמה כשיוצאת מהגוף הקוק בה מחשבות גשמיי' מעניני עוה"ז. ומחמת זה אינה יכולה להשיג אלקות. וצריך שיפרד ממנה כל המחשבות גשמי' לגמרי עד שיעבר ממנה כח הזוכר ועניני עוה"ז לגמרי. ע"כ זהו ענין הקליעה דכף הקלע כו'. שזהו כמו ניעור להבגד כו'. שעל ידי קליעה זו יתנער כל עניני עוה"ז ממנה כו'. והנה הבעל העיקרים מ"ד ס"פ ל"ג פי' שמקלעים אותה מעולמות הרוחני' אל עוה"ז הגשמי'. ומעולם התחתון אל עולם העליון. וכן נוהגין עמה תמיד. והענין כי נשמה נמוכה כפש דנפש דעשי' כשיורדת למטה לעוה"ז הגשמי ומתלבשת בגוף ונה"ב נעשה בהנשמה גופא קצת נטי' לרצונות גשמיי' שמצד הגוף ונה"ב. הגם שהנשמה מצד עצמה אפי' נפש דעשי' היא בחי' נר ה' נשמת אדם כמשל אור הנר שעולה רק למעלה ליכלל במקורו כו' מ"מ מצד התלבשותה בגוף נעשה בה קצת נטי' לרצונות גשמיי'. וברע"מ נק' זה שרכות הריאה. כמו הריאה כשנסרכת לדופן אינה יכולה לרחף עוד בכנפי' על הלב כך נשמה נמוכה כשבאה למטה בגוף היא נסרכת ונדבקת להגוף ונה"ב ונמשכת אחר רצונות גשמיי' שמצד הגוף כו'. ואינה יכולה להיות פורחת לעילא על ידי הגדפין שלה שהם האהוי"ר שהי' לה למעלה שהיתה עומדת תמיד באהוי"ר. אבל מצד התקשרותה והתדבקותה להגוף נתעלמו האהוי"ר שלה שהם הגדפין לגמרי כו'. והנה נשמה נמוכה כזו כשיוצאת מן הגוף הקוק בה כל המחשבות ורצונות גשמיי' של עניני עוה"ז שמלבישים את הנשמה כולה כו'. וכדי שיופרדו ויתנערו ממנה עד שלא יהי' לה גם כח הזוכר מעניני עוה"ז. ע"כ מקלעין אותה תמיד מעולם הרוחני לעולם הגשמי. ומעולם הגשמי לעולם הרוחני. והיינו שמקודם מלבישים אותה במחשבות ורצונות גשמיי' שבזה יש להנשמה קצת נטי'

דעשי' אין יכול להיות למטה בעוה"ז הגשמי שום גילוי אלקות כ"א רק החשך יכסה ארץ כו' עד שנראה רק טבע ועולם כמנהגו נוהג כו'. וכ"ז הוא מצד הקו. אבל אוא"ס הוא למעלה עד אין קץ שמה שמצד הקו הוא מעלה ששם הגילוי היותר גדול שאין למעלה הימנו. הנה מצד אוא"ס יכול להיות עוד גילוים בעילוי אחר עילוי עד אין קץ. ונמצא שהמעלה שמצד הקו אינו מעלה כלל. כי לא שייך כלל לומר מעלה. ולמטה עד אין תכלית. פי' שמה שמצד הקו הוא מטה. דהיינו תחתית וסוף המדרגות שאין יכול להיות שום גילוי כלל. הנה מצד אוא"ס אין שייך כלל מטה ותכלית. כ"א למטה בעשי' גשמי' יכול להיות גילוי אוא"ס כמו למעלה באצי' וא"כ המטה אינו מטה כלל. והנה ע"י התבוננות גבוה כזו כשיעמיק האדם את שכלו ומחשבתו כו' אזי גם לב האבן המס ימוס. וז"ש מלפני אדון חולי ארץ כו' ההופכי הצור אגם מים. פי' כי אדני לשון נקבה והיינו מל' דאצילו'. ואדון לשון זכר הוא שרש המל' בחי' מל' דא"ס שלמעלה מהקו"ח. ולכן מלפני אדון חולי כו' ההופכי הצור (בחי' לב האבן להיות) אגם מים. באר מ"ח. (וי"ל טעם לזה גם עפי"ק. כי הנה כל סדר השתלשלות הוא מהקו. עד שנתהוה גם הגבורות קשות דנוק' דקליפה שמסתירים לגמרי על אלקות. עד שנמשך מהם להיות לב האבן כו'. אבל עצמות מל' דא"ס שלמעלה מהקו הוא למעלה מכל ס' השתל' ושם גם החשך לא יחשיך כו'):

ועצה הב' הוא התעוררות ר"ר דוקא. רחמים גדולים. דהנה אנו רואים למטה במי שלבו לב האכזר אף אם רואה איזו רחמנות שכל אדם מתפעל ומתעורר ברחמים ע"ז כו' אך הוא אינו מתפעל מזה כלל. אבל אם רואה רחמנות גדולה מאד אזי גם לב האכזר מתפעל ומתעורר ברחמים. וכמו"כ בעבודה כדי לפתוח לב האבן הוא ע"י רחמים גדולים דוקא. כי יש רחמים שבסדר השתל' שהוא על ירידת הנשמה בגוף מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. וכמ"ש במ"א. אבל רחמים רבים שלמעלה מסדר השתל' היינו שאפי' על עולמות עליונים שייך רחמים ואפי' על געה"ע ועולם האצי' כו' לפי שכולם רחוקים מעצמות אוא"ס ממש. וכנ"ל שכל ס' ההשתלשלות הוא מהקו"ח שהוא הארה בעלמא והוא בטל וכל"ח לגבי עצמותו ית' יותר מביטול טפה באוקינוס. והנה רחמים גדולים שלמע' מהשתל' יכולים להמתיק גם הגבורות קשות דלב האבן כו' עד שגם לב האבן המס ימוס כו'. וז"ש והאבן גדולה על פי הבאר. ויגש יעקב ויגל את האבן כו' פי' האבן הוא אבן נגף וצור מכשול. להיות לב האבן כו'. ופי הבאר הוא בחי' באר מ"ח דהיינו מה שהלב צ"ל באר מ"ח. ויגל יעקב את האבן. יעקב הוא ת"ת מדת רחמים דאצילו'. אבל ע"י שהוא בריח התיכון העולה עד הכתר ומעורר ר"ר שלמע' מאצי' עי"ז ויגל את האבן מעל פי הבאר. היינו שגם לב האבן יהי' נשפך כמים להיות באר מ"ח. זהו העצה הב' לטמטום הלב:

ויש עצה ג' שצ"ל קודם הב' עצות הנ"ל. והוא מ"ש בזהר (ח"ג קס"ח א') אכריז רב מתיבתא אעא דלא סליק בי' נהורא מבטשין לי' וינהיר. גופא דלא סליק בי' נהורא דנשמתא מבטשין לי' וינהיר בי' נשמתא. ואין הכונה שיומשך ביסורין מלמעלה ח"ו שא"צ להמתין ע"ז כו'. כ"א הכונה שהאדם יבטש א"ע ע"י שיעשה חשבון עם נפשו מאין בא לו הלב האבן שזהו מחמת שהתקשר עצמו בתאות רעות כו' ונפל לבחי' יסוד דנוק' דקליפה שהיא אבן נגף כו'. וא"כ כשישים ללבו היטב לאיזו מקום שנפל כו' ובאיזו מקום נתקשר כו' עי"ז יבטש א"ע וישבור לבו בקרבו עד שיהי' נבזה בעיניו נמאס ומואס בחייו. שחייו אינם חיים כלל. ומחמת זה יכול ליפתח גם לב האבן. ויש ג' טעמים ע"ז מה שהביטושים מועילים כו'. הא' כי מאין נתהוה באדם לב האבן הוא מגבו' קשות דאבן נגף דנוק' דקליפה ואין הגבורות נמתקין אלא בשרשן לכך צריך לעורר עליו גבורות דקדושה לעולם ירגיז אדם יצ"ט כו' שהוא הביטושים כנ"ל. ועי"ז נמתקין הגבורות קשות דלב האבן כו'. טעם ב' שכל הויתה של הקליפה וסט"א הוא רק גאוה וגסות ואם מבטשים ומשפילים אותה נעשה ממנה אין ואפס. ולכן גם לב האבן שמהקליפה וסט"א הנה ע"י הביטושים שהאדם מבטש א"ע נפרדת ונופלת הקליפה שהיא האבן נגף ממנו וממילא יכול הלב ליפתח כו'. טעם הג' דכתי' (משלי ו') ודרך חיים תוכחת מוסר. ונת' במ"א ע"ז. שהבירור מרע גמור א"א להיות כ"א ע"י יסורים ממרקים כו'. כמ"ש (ירמי' ב') תיסרך רעתך כו'. שע"י שהרע שמהקליפה וסט"א מיסרת את האדם ביסורים עי"ז גופא נפרד הרע ממנו. וכמשל העלוקה שמוצצת את הדם ומתה אח"כ. וזהו הכונה שארז"ל (סוטה ע' א') תלי כליה כו'. וכמו"כ לענין טמטום הלב שנעשה ע"י עבירה המטמטמת לבו של אדם שנפל ונתקשר לרע גמור דאבן נגף נוק' דקליפה כנ"ל א"א להתברר וליפרד מהרע כ"א ע"י תוכחת מוסר דוקא. וא"צ להמתין על יסורים בפו"מ ח"ו. כ"א שיעשה האדם בעצמו תוכחת מוסר דהיינו ע"י הביטושים שיבטש א"ע כנ"ל ויטעום טעם מרירות ממש בנפשו שיהי' רע ומר עזבו את השי"ת והיו אינם חיים. והנה ע"י היסורים מהמרירות שבנפשו ממה שנפל והתקשר א"ע לאבן נגף כו'. עי"ז גופא נפרדת הרע דנוק' דקליפה שהיא אבן נגף מלבו. וממילא נפתח הלב. ונמצא נת' ג' טעמים מה שביטושים מועילים לטמטום הלב. וא"כ צ"ל עצה הב' לעורר ר"ר רחמים גדולים. וא"כ עצה הראשונה התבוננות גבוה ביותר. וע"י ג' עצות אלו נפתח גם לב האבן והמס ימוס להיות שפכי כמים לבך. באר מים חיים כו':

ה **ואם** עשה כל הג' עצות הנ"ל. ואינו מועיל שלא נפתח לבו האבן. צריך האדם לידע שאינו טמטום הלב. כ"א טמטום המוח. וטמטום המוח אינו דוקא מאיסור כמו טמטום הלב כ"א אפי' מהיתר. ע"י שמטריד ומקשר מוחו בריבוי מחשבות גשמיים אפי' דהיתר כמו בעסקי מו"מ שהוא מותר אבל אם מעמיק דעתו בריבוי התחכמות מאד עי"ז הוא מגשם ומטמטם את המוח שלא יהי' כלי להתבוננות והשגות אלקות. כידוע שכלי ריקן דוקא הוא כלי קיבול. וע"כ כיון שנתמלא ונתגשם מוחו מריבוי התחכמות בעסקים גשמים הרי נתטמטם מוחו כמו הטומטום שאין בו כלי קיבול כלל. ואין יכול ליכנס שום התבוננות אלקות במוחו. ולהבין

את בחי' אל"ף פלא עליון שהוא כ"ע רצוה"ע שלמע' מהשכ' דאצי'. וזהו שהוכיח שמואל את שאול באמרו החפץ לה' בעולות וזבחים כשמוע בקול ה'. פי' וכי יש השגה דבחי' חפץ ה' שהוא פנימי' רצה"ע שלמע' מה"ע בעולות וזבחים. כי הקרבנות ממשיכים המשכת מ"ד רק מחכ"ע דהיינו מרצוה"ע שמלובש בחכ'. אבל חפץ ה' שלמעלה מהתלבשות בחכמה אין נמשך ע"י קרבנות כ"א רק ע"י בחי' שמוע בקול ה' שהוא קבעומ"ש ביטול הרצון למעלה מהטעם כו'. ולכן א"ת מה אלא מאה. כיון שע"י מה נמשך האל"ף ונעשה מאה כו'. וענין מאה ברכות. כי ענין הברכה ברוך אתה הוי' כו' היינו המשכת גילוי שם הוי' למטה ממש. והנה מצד סדר השתל' כתי' כי שמש ומגן כו' שבחי' שם אלקים הוא מגן המעלים ומסתיר על אור שם הוי' שלא יתגלה אפי' בעולמות עליונים דבי"ע. וכ"ש למטה בעוה"ז הוא חשך כפול כו'. אבל ע"י המשכת בחי' אל"ף פלא עליון רצון העליון שלמעלה מש' השתלשלות דאבי"ע שמקיף אצי' ובי"ע בהשוואה אחת ממש. יכול להיות נמשך גילוי שם הוי' דאצילות למטה בבי"ע וגם בעולם הזה הגשמי כמו למעלה באצילות ממש. וממילא יומשך ויתגלה ש' הוי' גם בנפש האדם למטה. דהיינו שההתבוננות דאני הוי' לא שניתי כו' כנ"ל יתגלה בתוכיות ופנימי' הלב כנ"ל בפי' בכל לבבך. עד שיהי' האדם בחי' יסוד דנוק' דקדושה לקבל משם הוי' שהו"ע האבן דקדושה שהיא באר מ"ח. וזהו א"ת מה אלא מאה. שע"י בחי' מה קבעומ"ש של קיום המצות נמשך בחי' אל"ף. להיות מאה ברכות בכל יום. וכ"ז בקדושה. אבל בקליפה כתיב ונטמתם הסר אלף שע"י העבירה שעבר על רצה"ע ב"ה. נחסר ומסתלק בחי' אל"ף פלא רצה"ע. ולא די מה שנחסר ההמשכה דבחי' אל"ף. כ"א עוד שנשאר ונטמתם. מטמטמת לבו של אדם כו'. דהנה כתיב (ש"א כ"ה) והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים כו' ואת נפש אויביך יקלענה כו'. דכמו שמצות (שהם המשכת בחי' לבושים ומקיפים מרצוה"ע על הנפש) הם מגביהים ומעלים את הנפש למעלה מאד. עד שגם בהיות הנפש מלובש למטה בגוף גשמי יהי' לה רק רצון אחד ליכלל וליבטל באוא"ס ב"ה. כך לעו"ז העבירות מפילים ומורידים את הנפש למטה מטה בתכלית החשך כו' דהיינו שמקלע את הנשמה למקום רחוק מאד מאלקות. ופי' מקום רחוק הלא כתי' את השמים ואת הארץ אני מלא דלית אתר פנוי מיני'. אך הענין שמקום רחוק מאלקות זהו היכלות הקליפות שמקבלים חיות מאלקות ע"י פרסא ומסך גס ועב מאד שמסתיר ומעלים לגמרי על קבלת חיותן מאלקות. עד שאין יודעים כלל שמקבלים חיות מאלקות. ואומרים ידינו רמה ולא ה' פעל כו' לי יאורי ואני עשיתני כו'. ולכן נק' הסט"א בשם מות כמ"ש ואת המות ואת הרע. דכמו המת אין בו שום חיות כלל. כך אין מורגש שם קבלת חיותן מאלקות כלל. וע"ז כתי' כי אין במות זכרך בשאול מי יודה לך. ולכן נק' זה מקום רחוק מאלקות וזהו ואת נפש אויביך יקלענה כו'. וזהו לשון עבירה לשון מעברות הירדן. שמעביר הנשמה מהיכלות הקדושה שהם חיים וטוב להיכלות הקליפות שהם מות ורע כו'. וזהו שתים רעות כו' אותי עזבו מקור מ"ח היינו בחי' אבן דקדושה באר מ"ח. לחצוב בארות נשברים שהם הקליפות שמקבלים חיותן רק משבה"כ כו'. וזהו ונטמתם כו'. שלא זו בלבד שנחסר ונסתלק האל"ף. כ"א עוד שנעשה ונטמטם. עבירה מטמטמת כו'. כי היא מפלת את הנפש להיכלות הנוק' דקליפה שאין מורגש שם אלקות כלל וכלל. וזהו נפילה מן השמים לבחי' האבן נגף וצור מכשול. ועי"ז נעשה אצלו לב האבן וזהו מטמטמת לבו של אדם כו'. והנה הטמטום הוא בב' בחי' הלב בפנימי' וחיצוני'. כי פנימי' הלב שהוא רעו"ל רצון שלמעלה מהטעם והאי א"א להיות כיון שע"י העבירה עבר על רצה"ע. וגם חיצוני' הלב שנלקח מחו"ב שבנפש. ועז"א הלב רואה (היינו שמקבל מחכ' שנק' ראי') הלב שומע (שמקבל מבינה שנק' שמיעה) גם בחי' זו א"א להיות כיון שפגם בחכמתו ורצונו אלפים שנה קדמה כו' ב' אלפי"ן חו"ב א"כ א"א להלב לקבל אור חו"ב (וכ"ש ע"י שנפל בבחי' נוק' דקליפה אבן נגף כו') ונעשה הלב כולו אטום בב' בחינותי' כו'. והעיקר שזהו נפילה מן השמים שנפל לעמקי הקליפות ·

ד **ואף** שהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים. היינו שעכ"פ יש עצה ובחירה בידי אדם שיהי' יכול לפתוח את לב האבן. ובכלל יש ג' עצות לטמטום הלב. הא' הוא התבוננות גבוה דוקא בעצמות אוא"ס ב"ה. דהנה כתיב הרים כדונג נמסו מלפני הוי'. וקאי גם על ההרים גשמיים דלעו"ז שהם גאוה וגסות מקור לכל המדות רעות. אפי' בחי' הרים אלו כדונג נמסו מלפני הוי'. והענין כמ"ש (מיכה א') כי הנה ה' יוצא ממקומו ונמסו ההרים כו' מקומו היינו שם אדני כמ"ש (חבקוק ב') והוי' בהיכל קדשו. היכל בחשבון אדני. וכמו ההיכל של האדם שדר בתוכו נק' מקומו של האדם כן שם אד' שהוא היכל לשם הוי' נק' מקומו של הוי'. והנה כמו ההיכל מעלים על האדם שלא יראהו אותו בחוץ. כן שם אד' שהוא היכל הוא מעלים על ש' הוי' דאצילות שלא יתגלה בבי"ע. ומשם אד' משתלשלים היכלות דבי"ע עד שנתהוו היכלות הקליפות שמסתירים לגמרי על אלקות ומתגאים בחוצפה וגסות שאומרים לי יאורי כו'. אבל כששם הוי' יוצא ממקומו דהיינו שיוצא מהעלם ההיכל דש' אד' ומהעלם כל ההיכלות דבי"ע ומתגלה אור שם הוי' בעצמותו. אזי ונמסו ההרים כו' שכל הקליפות בטלים ומבוטלים לגבי התגלות אור ש' הוי'. הרי שלגבי גילוי הגבוה יותר מתבטלים כל הקליפות ממילא כו'. וכמו"כ גם בעבודת האדם שעל ידי התבוננות גבוה יותר יוכל גם לב האבן ליפתח כו'. כי מאין נתהוה לב האבן הוא ממה שנפל באבן נגף נוק' דקליפה. לכן על ידי התבוננות גבוה מאד מתבטל גם החשך והסתר דאבן נגף כו' וממילא נפתח הלב. והיינו על ידי התבוננות איך שכל ס' השתל' הוא רק מהקו שהוא הארה בעלמא שבל"ח ובטל לגבי עצמותו יותר מביטול טפה באוקינוס. ולכן אמרו בזה"ח (פ' יתרו) שאוא"ס ב"ה הוא למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית. פי' כי מעלה ומטה שייך רק מצד הקו"ה לבד שכתר דא"ק נק' מעלה לגבי הקו. שבו מאיר מהקו גילוי היותר גדול. ומל' דמל' דעשי' נק' מטה לגבי הקו. שמצד סיום הקו במל' דמל'

דעשי'

ענין טמטום הלב. הנה ארז"ל ברבות בקהלת (פ"א סי' ל"ח) ע"פ דברתי אני עם לבי. הרבה נאמר בתורה על הלב. הלב נכנע שנאמר יען רך לבבך ותכנע כו'. הלב נשבר שנא' לב נשבר ונדכה. הלב נקרע שנא' קרעו לבבכם. הלב צועק שנא' צעק לבם אל ה'. הלב נשפך כמים שנאמר שפכי כמים לבך. הלב הוא קשה כאבן שנאמר והסירותי את לב האבן מבשרכם ע"כ במדרש הנ"ל. וצ"ל כיון שיש בהלב כל המדרגות טובות הנ"ל שנכנע ונשבר וכו'. א"כ איך הוא קשה כאבן שזהו היפוך לגמרי כו'. והענין שזה נעשה רק ע"י עבירה כמארז"ל עבירה מטמטמת לבו של אדם וזהו והאלקים עשה את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים. דהיינו שהקב"ה עשה את הלב בהאדם ישר שיהי' נכנע ונשבר כו' ונשפך כמים כו'. ורק שהאדם ע"י החטא מקלקל את הלב לגמרי ונעשה קשה כאבן:

ב **אך** צ"ל איך נעשה ע"י עבירה קשה כאבן. והענין דהי' בזהר ח"א ויחי דף רל"א ע"ב. דאית אבן ואית אבן. יש אבן בקדושה כמ"ש והאבן הזאת כו' יהי' בית אלקים. משם רועה אבן ישראל. אבן בוחן פנת יקרת. ויש אבן בקליפה כמ"ש אבן אופל וצלמות (איוב כ"ח ג') ולאבן נגף ולצור מכשול (ישעי' ח' י"ד). וידוע שהאבן שבקדושה זהו מל' דקדושה יסוד נוק' דקדושה. והאבן שבקליפה הוא מל' דקליפה יסוד נוק' דקליפה. והנה האבן דקדושה היא באר מ"ח. שזהו"ע הבאר שהי' במדבר שהי' צור וסלע. וכמ"ש ויוציא נוזלים מסלע כו'. והענין כי באר מ"ח הוא ב' דברים. א' שהנביעה מתתא לעילא (משא"כ כל הנהרות נמשכים ויורדים מלמעלמ"ט). ב' שהנביעה היא בתמידיות בלי הפסק כלל. ובחי' זו בעבודה בנה"א היינו העלאת הנפש מלמטה למעלה באה"ר דבחי' בכל מאדך בלי גבול שאין שום ג"ע יכול להגביל האהבה כלל כ"א רק ליכלל וליבטל באור אין סוף ב"ה עצמותו ומהותו ית'. כמ"ש אליך ה' נפשי אשא. וגם שאה"ר הלזו היא בתמידיות בלי הפסק כלל. זהו הנק' באר מ"ח. וכדי שיהי' בחי' זו בנה"א הוא כמ"ש ואהבת את הוי' אלקיך. ואהבת השרש הוא אבה לשון רצון. שתרצה שהוי' יהי' אלקיך פי' אלוה שלך. דהיינו שיתגלה בך. בכל לבבך. הבי"ת הוא ב' השימוש. דהפי' שיתגלה יחודו האמיתי דשם הוי' בתוכיות ופנימיות נקודת הלב ממש. והיינו שההתבוננות בשם הוי' איך שהוא הי' הוה ויהי' כאחד בלי שינוי כלל. שכמו בעד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד וכמו שיהי' בחי' וחד חרוב דאלף הז' כשיחזרו כל העולמות לאין ואפס שאזי יהי' ונשגב ה' לבדו ביום ההוא כן הוא גם עכשיו בהוה כו' שהוא לבדו הוא ואפס זולתו. כדכתיב (ישעי' מ"ד) אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים. וע"ז כתיב (מלאכי ג') אני הוי' לא שניתי. הנה התבוננות זו יהי' נקלט בתוכיות ופנימיות נקודת הלב. ואזי יהי' האהבה בבחי' בכל מאדך בל"ג כנ"ל ובתמידיות כו' והוא בחי' באר מים חיים. ובחי' זו היא יסוד נוק' דקדושה דהיינו הכלי שמעלה מ"נ ליחוד אוא"ס ב"ה. כי האתעדל"ת והעלאת מ"ן צ"ל מעין האתעדל"ע והמשכת מ"ד וכיון שהאתעדל"ע והמשכת מ"ד הוא יחוד וגילוי אוא"ס ב"ה. ע"כ צ"ל האתעדל"ת והעלאת מ"נ ג"כ בבחי' א"ס.

והיינו בחי' האהבה דבכל מאדך. ובתמידיות בלי הפסק שזהו בחי' א"ס לגבי הנפש. ע"כ זהו העלאת מ"ן ליחוד אוא"ס ב"ה כו'. ולכן בחי' אבן דקדושה שהיא באר מ"ח זהו יסוד נוק' דקדושה. כלי שמעלה מ"ן ומקבל המשכת מ"ד כו'. אך כדי להיות כלי קיבול צ"ל חלל כלי ריקן כו' דהיינו ריקן משום דבר אחר כ"א רק להעלות מ"ן ולקבל המשכת מ"ד. ובעבודה בנפש היינו שיהי' ולבי חלל בקרבי כו' שהלב יהי' חלל וריקן מרצונות זרות ותאות גשמיות שלא יהי' בהלב התקשרות לשום רצון גשמי כלל. ולא רק מרצונות גשמי' של עוה"ז לבד כ"א גם מרצונות רוחני' כדכתיב (תלים ע"ג) מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ. שלא יחפוץ גם בגעה"ת והעליון נשמות יושבין ונהנין כו' שהם בבחי' יש ודבר עדיין כו'. כ"א שיהי' לו רק רצון אחד ליכלל וליבטל ביחודו האמיתי ית'. וכשלבו חלל בקרבו ע"ד הנ"ל אזי דוקא יוכל ליקלט ההתבוננות דשם הוי' בתוכיות ופנימיות נקודת הלב שיהי' האהבה דבכל מאדך בתמידות שהו"ע באר מ"ח כלי המעלה מ"נ כו' יסוד נוק' דקדושה:

ג **ובז"ז** הוא אבן דקדושה יסוד נוק' דקדושה שהוא באר מים חיים. אבל אבן דקליפה יסוד נוק' דקליפה זהו ההיפוך בתכלית כו'. פי' כי מי שנמשך אחר רצונות זרות ותאות רעות שנשפעים מהיכלות הקליפות וסט"א. אזי נעשה האדם בעצמו בחי' נוק' דקליפה ח"ו. היינו מקבל מהם. כי מי שיש לו רצון ותשוקה לאיזו דבר שחסר לו דבר זה ואינו שלם בלא זה הרי הוא מקבל מאותו דבר. שאותו דבר משלים לו תשוקתו וחסרונו. וכיון שנפל בבחי' יסוד נוק' דקליפה שהוא האבן שבקליפה אבן נגף כו' אבן אופל כו'. ע"כ מזה נעשה אצלו לב האבן. פי' קשה כאבן שאין נכנס בלבו שום התבוננות והתפעלות מאלקות כלל. וזהו נפילה מן השמים. כי מפני העבירה שעבר פעם א' ח"ו הרי יש חשבון לעונו שלא כל הנפש בכללה נשקעה ונטבעה בקליפות. כ"א רק איזו כחות וניצוצות מנפשו (בעונות שאין בהם כרת כו'). ורק שמפילים אותו מן השמים לבחי' אבן נגף דנוק' דקליפה (שהתקשר עצמו לשם כו'). ומזה נעשה לבו קשה כאבן ממש. וזהו עבירה מטמטמת לבו של אדם שנאמר ונטמתם בם חסר א' א"ת ונטמאתם אלא ונטמטם בם. וזהו מה שבקליפה הוא היפוך מהקדושה כי בקליפה כתי' ונטמתם חסר אל"ף בתיבה שהי' צ"ל מלא א'. ובקדושה מצינו שאפי' בתיבה דכתיב חסר א' וצ"ל חסר עפ"י לה"ק. מ"מ דורשין ומוסיפין א' כאלו כתיב מלא א'. דכתיב ועתה ישראל מה הוי' אלקיך שואל מעמך כו' וארז"ל (רש"י מנחות מ"ג ב'. זח"ג רנ"ד) א"ת מה אלא מאה. אך צ"ל כיון דכתיב מה האיך אנו קוראין מאה. והענין כי מה נק' בחי' מל' כמ"ש בזה"ק (בהקדמה ב' ע"א) ע"פ מה אדיר שמך. והיינו שבחי' מל' היא קבעומ"ש. שהוא ביטול לגמרי למעלה מהטעם ודעת שאין מבקש שום טעם בהמצוה. ואין רוצה תועלת לנפשו רק לקבל עליו עומ"ש לקיים רצה"ע. וא"כ זהו ביטול בתכלית למע' מהטעם וע"כ נק' בחי' מה. והנה ע"י בחי' מה שהוא ביטול הרצון למעלה מהטעם עי"ז ממשיכים

את

רצוה"ע כו'. אבל לעתיד יהיו כמו קליפה השומר לפרי כו'. וזהו ג"כ השונה שעל ידי שבע' תלוי' נק' חזיר מיער. (כי כשיתברר ויתעלה הע' תלויה שנפל בשבה"כ אזי יתעלה ויתהפך הנגו' קשות שנשתלשל בחיות הדורסים ואפי' בחזיר להיות בהם טבע הנחת והחסד כו'). והיינו מחמת שיתגלה בחי' הביטול דבחי' יש עלדאתכ"ס. אך בירור והעלאת הע' תלויה מהחזיר הוא על ידי בנ"י. דהנה כתיב יצב גבולות עמים למספר בנ"י שע' אומות וע"ש הם כנגד ע' נפש דקדושה של בנ"י. והיינו כי ע' נפש הם מבררים הע' אומות כי ענין ע' נפש ל' יחיד הוא על ידי תפלה. שבק"ש הוא למסו"נ באחד. וזהו ואהבת השרש אבה ל' רצון מסירת הרצון כו' (כמ"ש בד"ה בהעלותך הא'). שעל ידי שמתבוננים איך דכולא קמי' כל"ח כו'. אזי נעשה רק רצון א' ליכלל וליבטל באוא"ס ב"ה עצמותו ומהותו. ואזי נק' ע' נפש דאעפ"י שהם ע' מ"מ הם נפש לשון יחיד כיון שכולם אין להם כ"א רצון א' כנ"ל. וזהו"ע תפלה ותלים שהוא בחי' העלאה וביטול מלמטלמ"ע שבחי' ע' נפש. וזהו"ע למשפחותם לבית אבותם שנת' בד"ה במדבר סיני. וזהו דאיתא במדרש (ילקוט בהעלותך רמז תשל"ז) ע"פ אספה לי שבעים איש כנגד ע' יו"ט שבכל שנה נ"ב שבתות וה"י יו"ט. והיינו כי שבת ויו"ט הוא בחי' ביטול מדרגת ע' נפש. שבת מוחין דאבא ביטול. ויו"ט שנאמר ישברו כו' ונק' מועדי הוי'. והנה יצב גבולות עמים למספר בנ"י. היינו כי ע' נפש הם מבררים ע' אומות שהם ממה שנפל בשבה"כ מז' מלכין דתהו כנ"ל. וזהו"ע תלים שהוא בחי' ביטול והעלאה דע' נפש שמבררים מע"ס והיינו מה שנפל בהם מז' מלכין דתהו הכלולים מיו"ד. וזהו העיי"ן תלויה כו'. וזהו עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו. כי אוה"ע עכומ"ז יש להם ע"ש. אבל ישראל כי חלק הוי' עמו. וזהו יצרתי לי כו' שהם בבחי' ביטול לי. ולכן תהלתי יספרו שמאירים וממשיכים התהלה כו'. (בפי' תהלתי י"ל ב' פי'. א' כי בחי' מל' שם ב"ן נק' תהלה וכמ"ש במ"א בפי' ותהלתי לפסילים ולכן פי' תהלתי יספרו שמבררים ומזככים את שם ב"ן. וכן תלים בירור וזיכוך שם ב"ן מלמטלמ"ע. והיינו כי השבירה הי' בשם ב"ן. והב' כמ"ש בזה"ק (משפטים קכ"ב ב') נהירו דה"ס איקרי חוטמא דילי'. ודא איהו תהלה לדוד וכמ"ש במ"א ע"פ תהלה לדוד). וגמלא שהוי"ו דגחון שבאליין של תורה מפסיק כח הנחש מלמטלמ"ע. והע' תלוי' שבאליין של תלים מעלים כחו של עשו מלמטלמ"ע. ע"י מה שמבררים ומעלים ממנו שיוכלל בקדושה. (לכוונת הדרוש אין הכרח לומר כי נחש וחזיר הם שני בחי' בקליפה. כ"א רק החילוק שע"י אליין של תורה מפסיק מלמטלמ"ע כנ"ל ע"י לאכללא שמאלא בימינא כו' וע"י אליין של תלים מלמטלמ"ע היינו ע"י מה שמבררים ומוציאים ממנו מה שנפל בו מזמ"ל דתהו כנ"ל. ולכאורה הנחש הוא דכר דקליפה כמארז"ל (שבת קמ"ו א') בא נחש על חוה. ואמרו (בפדר"א פי"ג) רכב ס"מ על הנחש כו'. וא"כ הוא לויתן נחש בריח ת"ת דז"א דקליפה. והנה חזיר כהוא עשו הרי עשו ג"כ ז"א דקליפה והוא ג"כ הס"מ כו' לעומת בחי' יעקב ז"א דאצי' וא"כ נחש וחזיר שניהם בחי' א' לכאורה וצ"ע). אך ג"כ באליין ש"ת דוקא היינו בבחי' בירור והתכללות הב' אליין הו"ג דמל' בדרך העלאה אזי דוקא יכרסמנה חזיר מיער וכנ"ל:

ז **ובב"ז** יובן מארז"ל בקדושין (ד"ל ע"ב) ע"פ ושמתם שם תם נמשלה התורה לסם חיים שכל מי שעוסק בתורה אין היצה"ר מתגלה עליו. אדרבה היצה"ר מסור בידו. הענין כמ"ש אם רעב שונאך שהוא היצה"ר האכילהו לחם לחמה של תורה. והיינו כיון שע"י המשכת הוי"ו רברבא שבאליין של תורה נעשה בירור והתכללות הו"ג יחד להיות לאכללא שמאלא בימינא ונק' שלום בפמשמ"ע ממילא ג"כ למטה היצה"ר שנשתלשל מקו השמאל מתבטל לגבי היל"ע ונעשה שלום בפמשמ"ע. וזהו מה שהביאו בגמ' (שם) הפסוק אם תיטיב שאת פי' אם ימשיכו בחי' טוב ביחי' לאכללא שמאלא כו' ביחי' הכל בחי' ימין וטוב כו'. ואם לאו השקהו מים. דהנה כתיב יהי רקיע כו' ויהי מבדיל בין מים למים. והנה מבחי' מ"ת מקור כל התענוגים גשמיים מזה מקבל היצה"ר לימשך אחר הגשמי' אבל השקהו מים עליונים תענוג אלקי כו'. גם עוד מה שהתורה נק' סם חיים להיצה"ר היינו כי השבירה הי' בז"ת אבל בחי' ח"ע למעלה מהשבירה כמ"ש ימותו ולא בחכ'. ולכן אורייתא דמחכ"ע היא דוחה את היצה"ר ומתשת כחו שיתבטל לגבי היל"ע. וזהו שארז"ל (שם בקדושין) בראתי יצה"ר ובראתי לו תורה תבלין כו':

ולא תטמאו בהם ונטמתם בם. הנה בשרשים שרש טמא לשון אטימות. וגם טמא אותיות אטם. ובזהר ס"פ משפטים (קכ"ה ע"ב) מסאבותא אטימא מכולא. ומסאבותא זהו התרגום של טומאה. ובגמ' יומא דל"ט ע"א עבירה מטמטמת לבו של אדם שנאמר ונטמתם בם. א"ת ונטמאתם אלא ונטמטם. והו"ע טמטום הלב שנמשכת מהטומאה. ע"י שטמא א"ע באיזו עבירה ח"ו. וזהו מ"ש ונטמתם חסר אל"ף. אלופו ש"ע. שע"י הטומאה בעבירה נחסר ונסתלק האל"ף שהוא אלופו ש"ע מהאדם. דהיינו שאלופו ש"ע אין מתגלה עוד בלבו. ובשל"ה פי' ענין חסר אל"ף דהיינו שהטומאה מחסרת ומסלקת את הדעת מהאדם. כי טהרה מרבה ומוסיף דעת. כמארז"ל (שבת ל"א ע"א) ע"פ והי' אמונת עתך כו' ודעת זה ס' טהרות. ולכן להיפוך הטומאה מחסר ומסלק את הדעת כו'. וזהו ונטמתם חסר אל"ף. כי האל"ף הוא דעת כמארז"ל במס' שבת (ק"ד א') אל"ף בי"ת הוא אלף בינה. וא"כ האל"ף הוא מלמד בינה וזהו דעת כמארז"ל (אבות ספ"ג) אם אין דעת אין בינה. והיינו ד"ע שמחבר חו"ב וא"כ הוא ממשיך מחכ' להיות התהוות בינה. ושני הפי' עולים בקנה א' כי הדעת שיש באדם לידע ולהשיג אלופו ש"ע דהיינו אחד כו' כמ"ש וידעת כו' כי הוי' הוא האלקי' כו'. והדעת הוא מפתחא דכליל שית שפותח גילוי ההשגה דאחד בכל ששה מדות הלב. וא"כ ע"י הדעת מתגלה אלופו ש"ע בחי' אחד בלב האדם. אבל ע"י הטומאה שנחסר ונסתלק הדעת ממילא אין מתגלה עוד אלופו ש"ע בלב האדם. וזהו שארז"ל עבירה מטמטמת לבו של אדם. ולהבין

ענין

התרגום והתפלג קרח. ולכן הי' חטאו גדול מאד. וכיון שבחי' שמאל מתכלל בימין. אזי א"א להם לקבל יניקה גם מקו השמאל אדרבה גם מבחי' שמאל נמשך להיות דהיית הרע ביותר. כמ"ש (שמות ט"ו ו') ימינך ה' נאדרי בכח. ימינך ה' תרעץ אויב. ב"פ ימין כו'. ולכן הוא מפסיק כח הנחש כו'. גם עוד זאת שמגביה ומעלה כל מה שנפל מקו השמאל למטה בקליפות שיוכלל למעלה בשרשו בקדושה העליונה. והרע הגמור שלא יוכל להתעלות יתפרד ויפול כו' (והן נק' כל הקדושה ימין. והסט"א נק' שמאל). והענין כי כל דבר למעלה בשרשו הוא טוב גמור. ועד"ז שמצינו בדרז"ל (ב"ב ט"ז ע"א) שטן ופנינה לשם שמים נתכוונו. ולפעמים אמרו (יומא ס"ט ע"ב) נתן עיניו במקדש ראשון וכו'. והענין כי הוא בבחי' השתלשלות המדרגות. ובשרשו הוא טוב עדיין ולכן לש"ש נתכוין. ועד"ז מ"ש בזוה"ק (קרח קע"ה ע"ב) אלמלא דינא לא ידעי בני נשא מהימנותא עילאה. ולא הוו עבדין פקודא דאורייתא כו'. אך כשיורד בריבוי ההשתלשלות עד למטה מטה נעשה רע גמור. ולכן נתן עיניו כו'. והנה שטן ונחש גימט' א'. ולכן אפשר להגביהו ולהעלות הטוב ממנו בשרשו והרע הגמור שבו יודחה כו'. וכמו נחש הנחשת דמשה שהגביהו לשרשו. והי' כל הנשוך וראה אותו וחי כו'. כי אין הדינים נמתקים אלא בשרשן דוקא. אך זהו אחר שנעשה לאכללא שמאלא בימינא. ולכן הוי"ו דגחון מלבד מה שגורם לאכללא שמאלא כנ"ל. עוד שמעלה הטוב שנפל מהגבורות דקדושה בנחש לשרשו. ולכן הוא מפסיק כח הנחש. ובנפש בעבודה זהו להיות בכל לבבך בשני יצריך. שגם היצה"ר שהוא חוש הטבעי כח המתאוה שמלובש בתאוות גשמיות שנפל משיגי הגבורות יתהפך ויתעלה בשרשו רשפי אש ליכלל באלקות ואזי נק' טוב מאד. וכ"ז הוא על ידי הוי"ו רבתי דגחון. כמארז"ל (סנהדרין צ"ט ע"ב) כל העוסק בתורה לשמה משים שלום בפמשמ"ע. חיבור הב' קוין דהו"ג כנ"ל. ובפמלי' של מטה להיות בשני יצריך. שהיצה"ר שנשתל' מקו השמאל יהי' נכנע ובטל להיצ"ט שנשתלשל מקו הימין. והנה כ"ז הוא על ידי כי תשמע בקול כו' במה שמלובש בפנימיות הקול. שהו"ע הוי"ו רבתא כנ"ל כו'. ואח"כ כתיב לשמור את כל מצותיו. כמ"ש בלקו"ת ע"ש. לעשות הישר בעיני הוי' אלקיך. שיהי' ענין בעין מלמטלמ"ע כמו מלמעלמ"ט כמ"ש בלקו"ת בסוף כו' ע"ש:

ה **ועתה** נבוא להבין ענין ע' תלוי' דיכרסמנה חזיר מיער תלי אותיות דתלים. כי הקליפות מקבלים חיות מהקדושה בבחי' ריחוק מהם ומקיף עליהם כענין מקיף דלבונה. וזהו הע' תלוי' שהוא מה שנפל בשבה"כ מבחי' ז"ת דבינה הכלולים מעשר להיות בחי' מקיף להחיות הקליפות. ולכן הע' תלוי'. שאינו עומד בתוך השורה כ"א ממעל כו'. וע' בתו' וביאור דוכל בניך. וזהו ענין עשו ע' שו. כמארז"ל (במד"ר בראשית פס"ג סי' י"ב) על עשו הא שוא שבראתי בעולמי. וזהו שו. והע' הוא הע' תלוי' המנהי' אותו. והנה ע"י ספר תהלים מקליפין כחו של עשו כמ"ש במהרש"א הובא לעיל. והיינו שמבררים את הע' תלוי' ממנו ומהפכים אותו שיוכלל בקדושה. ואז נחלש לגמרי כו'. והעיקר יקוים לע"ל כמ"ש (צפני' ג' ט') אז אהפוך אל עמים כו'. אך מה שהוא ע"י תהלים דוקא. הענין כי תהלה לשון שבח. ולשון אור בהלו נרו כו'. והיינו שעל ידי השבחים איך השמים מספרים כבוד אל וכו'. הללו את ה' מן השמים כו'. עי"ז נמשך אור וגילוי בנפש שיהי' בחי' יראה ואהבה. וא"כ השבחים דתהלים הו"ע העלאה מלמטלמ"ע. ועי"ז נמשך אור מבחי' י"ה כמ"ש הללו יה. שלמעלה מבחי' ז"ת מקור הע' תלוי' כנ"ל. והאור דוחה את החשך. ומהפך את הע' תלוי' שיוכלל בקדושה כו'. ונמצא שתלים הוא בירור והעלאת הע' תלוי' כחו של עשו מלמטלמ"ע. וכמו תפלה שכל עיקר התפלה הוא לבוא לק"ש שמע שם ע'. שם בגימט' ב"ן ורפ"ח שיוכלל בבחי' ע' רברבא דבינה כו'. כי תהלה ותפלה שניהם במל'. אך ג"כ דוקא בהליין של אותיות דתהלים. דכמו שנת"ל במפתחות הפנימיות דתורה יש שני הנאין. ובהליין של אותיות שהוא התכללות הב' הנאין. שם דוקא נפסק כח הנחש בבחי' מלמטלמ"ע כנ"ל באריכות. כמו"כ עיקר בירור והעלאת הע' תלוי' מעשו מלמטלמ"ע ע"י תלים הוא ג"כ בהליין של אותיות דוקא. כי במפתחות החיצוניות יש ג"כ שני הנאין והוא ממש ענין אלות לילה הו"ג דמל'. ולכן על ידי חיבור והתכללות הב' הנאין דמל' הו"ג עי"ז דוקא מקליפין כחו של עשו מלמטלמ"ע. והיינו כי תלים הו"ע העלאת מ"נ דמל' ועי"ז מתברר ומתעלה בחי' הע' תלויה דעשו מלמטלמ"ע ולכן נ"ל ההעלאה דמל' בבחי' חיבור והתכללות הו"ג כו'. וזהו"ע הליין של תלים דפי' חיבור הב' הנאין. ובנפש היינו שלא יהי' ההעלאה בבחי' ומדה א' לבד כמו אהבה לבד או יראה לבד כ"א שיהי' ההעלאה בכל הג' מדות אהוי"ר ורחמים ואז דוקא יכולים לברר מהרע וכמשנ"ת ענין זה יפה בלקו"ת בפ' ואתחנן בביאור הא' שע"פ וידעת היום פ"א ע"ש ויובן לכאן. ונמצא בהליין של אותיות דתורה מפסיק כח הנחש מלמטלמ"ע והליין של תלים מחליש כח של עשו מלמטלמ"ע. וזהו מקול מהללים כו'. ופי' בזוה"ק (בראשית ל"ב א') שבחי' הקל קול יעקב מהלך שנחלק ומחבר הב' מדות דהו"ג. והיינו כי קל הראשון חסר ו' הוא קול דתפלה העלאה מלמטלמ"ע. אך כשההעלאה הוא בבחי' התכללות המדות אהוי"ר ורחמים כנ"ל זהו קול יעקב מלמטלמ"ע. וקול הב' מלא ו' הוא קול דתורה המשכת או"ס ב"ה מלמעלמ"ט להיות חיבור והתכללות הו"ג יחד כנ"ל. וזהו מקול מהללים שבחי' קול דתפלה הולך ומחבר הב' הנאין דמל'. וקול דתורה הב' הנאין דז"א כנ"ל. והנה ארז"ל (ב"ר פס"ה סי' ט"ז) בזמן שהקול קול יעקב אין הידים ידי עשו והיינו שעל ידי בחי' קלא קדמאה דתפלה מבררים מבחי' עשו מלמטלמ"ע ועל ידי קול הב' דתורה מפסיקין כח הנחש מלמטלמ"ע:

ו **ומזה** נבוא לענין יכרסמנה חזיר מיער. דהי' בהדר"כ (פל"ד) אלו לא הי' הע' תלויה הי' נק' חזיר מיער שהוא מזיק גדול. אבל כיון שהעיי"ן תלויה למעלה מהתיבה נק' חזיר מיר כמו מיאור והחזיר של יאור אינו מזיק כ"כ. והענין דכתיב (ישעי' י"א) לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים. כי בבחי' ארץ הם מזיקים אבל כשיהי' ומלאה הארץ כמים לים כו' מדרגת עלדאתכ"ם שהם ביטול בתכלית אזי לא ירעו כלל ויהי' וגר זאב עם כבש. שהקליפות עכשיו הם קליפות המסתירים ונגד

דודי מדלג כו'. והמשל לזה הוא מהאותיות כמו שהם החקוקים על האבן טוב אין ניכרים שם. כ"א דוקא על שעוה גשמיות. כמו"כ בחי' חותמו של הקב"ה אמת (יומא ס"ט ע"ב) אינו יכול להתגלות למעלה. כ"א למטה בגשמיות דוקא. ועוד כי נעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחלתן שהסוף דוקא יש לו התקשרות עם ההתחלה ולא האמצע :

וזהו כי תשמע בקול הוי' אלקיך. קול הוא ממשיך ומחבר המשכה רוחניות מהשכל והבל הלב בדיבור גשמי. וכמו"כ המשכת התורה מבחי' ח"ע למטה מטה בגשמיות נק' קול. וקול זה נמשך ע"י הוי' אלקיך (זו"נ) עד למטה בעשי' כו'. וזהו ענין קול הוי' אלקיך כמ"ש (שמות ט"ו כ"ו) אם שמוע תשמע לקול הוי' אלקיך כו'. אך כאן כתיב כי תשמע בקול. ולא לקול. הכוונה שא"צ להיות השמיעה שהיא ההתקשרות והתשוקה לבחי' הקול עצמו בלבד. דהיינו לבחי' התורה עצמה שנמשכת מח"ע כו'. כ"א דוקא לבחי' עצמות אור א"ס ב"ה שמלובש בח"ע. וכענין דהע"ה הי' מחבר תורה של מעלה בהקב"ה (זה"ג רכ"ב ע"ב). וזהו עוסק בתורה לשמה לשם התורה עצמה להמשיך שם התלבשות עצמיות אוא"ס ב"ה. וזהו כי תשמע בקול היינו בפנימיות הקול. פי' מה שמלובש בפנימיות הקול שהוא עצמיות אוא"ס ב"ה שלמעלה מהחכמה (שהו"ע הקול עצמו) :

ג ועתה יובן ענין ו' רברבא דגחון. כי וא"ו במילוי עולה י"ג שני ווי"ן והאל"ף באמצע. כי ו' הוא המשכה כמו קול. ושני ווי"ן ב' המשכות. תושב"כ ותושבע"פ. אך האל"ף שבאמצע זהו ההמשכה מבחי' אחדות דעצמות אוא"ס שלמעלה מח"ע. שהוי"ו. והו"ע בקול מה שמלובש בפנימיות הקול. וע"ז מורה הוי"ו רברבא. שאינו עצם הוי"ו לבד. כ"א מה שמלובש בפנימיות הוי"ו שהוא המשכת הקו"ת מאוא"ס שלמעלה מהחכ'. דהנה כתיב (בראשית כ"ז כ"ב) הקל קול יעקב. יעקב הוא ת"ת קו האמצעי. ונק' קול כמו הקול כלול מג' בחי' אמ"ר. כמו"כ ת"ת כלול מג' קוין חג"ת יחד כו'. ונק' ו' כללות המדות דז"א. אך הנה כתיב (שמות כ"ו כ"ח) והבריח התיכון כו' מבריח מן הקצה אל הקצה כו'. שנמשך בו מבחי' כ"ע עתיקא כו'. והמשכה זו נק' בקול. כי קול נק' ת"ת מצד עצמו ו' קצוות. אך המשכת עתיקא בפנימיות. נק' בקול. ו' רברבא. וזהו ו' רבתי דגחון. שהוא ההמשכה מעצמיות אור א"ס ב"ה שלמעלה מסדר השתלשלות. וענין שהו' רברבא דגחון הוא חציין של אותיות שבתורה. דהנה התורה נמשכה מב' קוין חו"ג. כמ"ש (דברים ל"ג) מימינו אש דת. ימינו בחי' חסד ומים. ואש מדת הגבורה. ולכן נק' התורה שמים אש ומים. וזהו שיש בתורה כמה שיטין ואזהרות. ורמ"ח מ"ע נמשכים מח"ח. ושס"ה ל"ת מה"ג. וזהו"ע הב' חצאין של התורה ב' הקוין דחו"ג כו'. והו' רברבא דגחון שבחציין של תורה. היינו שמחבר הב' חצאין להיות התחברות והתכללות הב' קוין דחו"ג. וכמו ענין חצות לילה. כי חצי לילה הראשון המל' מקבלת מגבו' וחצי הב' מחסד. והרגע של חצות הוא התכללות הב' מחצית כו'. וע"כ צ"ל שאז מאיר בחי' עליונה ביותר. ולכן נק' עת רצון.

וכמו"כ פי' חציין של תורה. היינו חיבור והתכללות דהב' חצאין שהם המדות דחו"ג יחד. ואעפ"י שמצד עצמן הם שני הפכים. אך זהו כענין עושה שלום במרומיו. מיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש כו'. כי מה שהם הפכיים הוא רק מצד המדות. אבל כשמאיר בחי' היותר עליונה. ושניהם בטלים ממהותם לבחי' זו היותר גבוה. לכן נעשה שלום ביניהם כו'. וכמו"כ למעלה יותר ע"י שמאיר בהמדות גילוי מעצמות אוא"ס דלאו מכל אינון מדות איהו כלל. אזי נכללים המדות דחו"ג ומתכללים יחד כו'. ולכן הו' רבתי דגחון מחבר הב' חצאין של תורה כנ"ל. ונק' לאכללא שמאלא בימינא. גם פי' שהוא בחציין של תורה. היינו שהוא חוצה אותם לשנים. כי ת"ת קו האמצעי נותן מקום לשניהם. כי אעפ"י שראוי להיות עליו דין. מ"מ יומשך עליו חסד מצד הרחמים. א"כ הוא נותן מקום לב' המדות. שיהי' מדת החסד אמת גם עפ"י מדת הגבורה. וא"כ הוא מחבר אותם יחד כי בלא זה הגבורה מנגדת למדת החסד. כי ענין שהוא חוצה ומחלק אותם לב' חצאין. וענין שהוא מחבר אותם. הכל ענין אחד ממש כמ"ש בשה"ז פ' כי תשא בענין חצי השקל ומחצית השקל ע"ש ויובן לקמן :

ד ועתה צ"ל ענין מה שהוי"ו רבתי דגחון מפסיק בה הנחש. דהנה הקליפות נק' סט' דשמאלא. לפי שיניקתם הוא רק מקו השמאל. והקדושה נק' בכלל סט' דימינא. ומקו הימין א"א להיות להם יניקה כלל. כמ"ש ימינך ה' תרעץ אויב. ומה שמאברהם יצא ממנו ישמעאל זהו קודם שנימול. שלא הי' עדיין מרכבה בתכלית למדת חסד עליון. אבל יצחק יצא ממנו עשו אפי' אחר שנימול. והיינו כי יניקתם הוא מקו השמאל דוקא. והראי' ממה שהשביע אברהם את אליעזר. לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני כו' כ"א מארצי וממשפחתי כו' (בראשית כ"ד). ולכאורה הלא שניהם הי' גוים עובדי ע"ז ומהו הנפקותא. אך כי בנ' בני נח שם הוא קו הימין. ומשפחת אברהם הי' משם. והנה מה שנפל מקו הימין לא נפל בג"ק הטמאות לגמרי כ"א רק בק"נ לבון ונוגה לו סביב שכלולה מטו"ר ויכולה להתעלות בקדושה וכמו המאכל כשאוכלים אותו לתיאבון הוא מגשם. אבל לש"ש הוא מתעלה כו'. אבל כנען נשתלשל מחם כמ"ש (שם ט') וחם אבי כנען. אבל חם הוא קו השמאל לכן נשתלשל ממנו כנען שהוא מג"קט"ע לגמרי כמ"ש (שם) ארור כנען עבד עבדים כו'. שאינו יכול להתעלות כלל הרי שג"קט"ע א"א להם לקבל מקו הימין כ"א מקו השמאל. והענין כי בחי' שמאל למעלה בקדושה הו"ע התלהבות ורשפי אש להתעלות וליכלל באלקות מלמטלמ"ע. וא"כ ההשפעה רק בדרך דחי' וצמצום. ולכן מסיגי הגבורות נמשך יניקה לסט"א וכמו שאנו רואים למטה באדם כשמתפלל ברשפי אש וא"כ יכול להיות כעס אחר התפלה והגם שהכעס הוא על הרע מ"מ זהו מקור שיתעטף אח"כ כעס שהוא רע גמור. והנה הו' רברבא דגחון שבחציין של תורה זהו ההמשכה מעצמות אור א"ס דלאו מכל אינון מדות איהו כלל כדי שיתחברו הב' חצאין דחו"ג כנ"ל. והיינו לאכללא שמאלא בימינא. ההיפך מקרה שרצה להפריד קו השמאל מקו הימין. וזהו כוונת

התרגום

מהלישין כח של עשו. וצ"ל מה שהוי"ו דגחון לפי שהוא באמצע של אותיות ע"כ הוא מפסיק כח הנחש הקדמוני. הנה ספר תהלים מכוון כנגד תורה. כמו בתורה ה' חומשים כן בתלים ה' ספרים. ויש דעה שהתורה נחלקת לז' ספרים. וכן התלים נחלק לז' ימים. והענין ע"ד שארז"ל (שבת ל"א ע"ב) כל אדם שיש בו תורה ואין בו י"ש דומה לגזבר שמסרו לו מפתחות הפנימיות. ומפתחות החיצוניות לא מסרו לו כו'. הרי שיראה נק' מפתחות חיצוניות ותורה מפתחות הפנימיות. וכמו"כ הו"ע תלים ותורה כו'. כי כל התלים הוא רק סיפור שבחיו של מקום. השמים מספרים כבוד אל כו'. הללו את ה' מן השמים וכו'. ועי"ז נמשך יראה על האדם כו'. והנה כל השבחים של הנבראים כמו פרק שירה ששרש כל נברא אומר שירה כו' זהו רק במקור הבריאה. דהיינו ההיות אלקות שמהי' ומהוה אותם. ומקור היותם הוא רק הארה חיצוניות. ע"כ נק' תלים מפתחות חיצוניות. גם כי אדמו"ר נ"ע אמר פעם א' על ספר תהלים שהוא עולם הדבור. כי למה סיפר דוד זה הענין מה שהשמים מספרים כבוד אל כו'. כי יש צדיק גדול שיודע ג"כ זאת ואינו מספר כלל. אלא הענין לפי שדוד הי' מעולם הדבור. שצריך לדבר ולגלות הכל. וזהו ענין הג' ספרים סופר וספר וסיפור. סיפור הוא בחי' מל' עולם הדיבור שמספרת הכל כו'. וזהו ענין ספר תהלים שהוא בבחי' מל' שנק' סיפור כו'. וגם תהלה ותפלה במל' כו'. כי זה שייך במקבל שמוציא ומביא השפע מהמשפיע פעם ע"י תפלה ובקשה כו' ופעם ע"י תהלה כשהמשפיע רחוק מהשפעת הכמה אזי ע"י שמשבח חכמתו מעוררו להשפיע. גם הלל ושבח על השפעת השפע. ולכן זהו דוקא למעלה במל' בחי' שיקרא מקבל. ולכן הוא ענין מפתחות החיצוניות. אבל תושב"כ נמשך מבחי' ת"ת בריח התיכון זהו נק' מפתחות הפנימיות כמשי"ת לקמן אי"ה. גם כי תהלים שהו"ע הלל ושבח שייך רק בשם הוי' שמהי' ומהוה. והיינו שע"י ההלל ממשיכים גילוי שם הוי' זה ונק' מפתחות החיצוניות מהדומ"ע (שבאצילות). אבל יש בחי' תורה תהלות כמ"ש ע"פ והרא. והמשכה זו היא ע"י התורה בחי' ושמי הוי' לא נודעתי. לכן נק' מפתחות הפנימיות כו':

ב **ולבאר** הדברים. צריך להקדים הדרוש בע"פ כי תשמע בקול כו'. בלקו"ת פ' ראה. שנתבאר שם תהלה ענין יראה שנק' מפתחות החיצוניות. כי היראה נלקחה מההתבוננות במקור היות כל העולמות איך שאתה עשית את השמים כו'. וכללות היות של הנבראים הוא רק זיו והארה חיצוניות. ולכן נק' הבריאה יש מאין. לפי שהמקור הוא הארה בעלמא שנק' אין ואפס לגבי עצמותו ומהותו ית'. ונק' אור ושם כו'. כי בלשון המחקרים נזכר רק שפע. ובלשון המקובלים אור. והחילוק כי השפעה היא מבחי' עצמיות ממש. ולכן גורם שינוי במשפיע כו'. משא"כ הארה זהו מה שאין נוגע להעצמיות כלל. ולכן כללות ההיות של העולמות נק' רק הארה כו'. וכיון שהיראה לוקחה מבחי' זו. ע"כ נק' מפתחות החיצוניות. וביאור ענין זה עפ"י הסבר. הוא ממשנ"ת בדרוש דאוא"ס למעלה עד אין קץ כו'. שבאדם יש חיצוניות ופנימיות. ויש ג' כחות מהדומ"ע. כללות כח המעשה נק' חיצוניות לגבי הדבור. שהרי יכולים לעשות אעפ"י שיחי' שכלו ומחשבתו קשור בענין אחר לגמרי. ומ"מ יש במעשה ג"כ פנימיות וחיצוניות. כמו כח הזריקה. שישנו אפי' בבהמה. נק' חיצוניות. וכח הכתיבה והציור נק' פנימיות. וכללות כח המעשה נק' חיצוניות לגבי כח הדבור. וכח הדיבור נק' חיצוניות לגבי כח המחשבה שהיא פנימיות יותר. והנה כל הג' כחות מחדומ"ע נק' כולם חיצוניות לגבי שכל ומדות לפי שמהדומ"ע הם רק לבושים. משא"כ שכל ומדות נק' גופין ועצמיות הנפש. כי אעפ"י שעצם הנשמה חלק אלוה ממעל ואינה בעלת שכל ומדות מ"מ השכל ומדות הם כלים להנפש שמתאחדת עמהם בתכלית. כהתאחדות הגוף עם הנפש. אבל מהדומ"ע הם לבושים ויכולים לפושטם. כמו בגדי חול ובגדי שבת. והנה כמו"כ יובן למעלה שכללות עולמות הנבראים הם ג' עולמות בי"ע. כמ"ש בראתיו יצרתיו כו'. והיותם מבחי' מהדומ"ע. עולם הבריאה עלמא דאתכסיא מקבל מבחי' מח'. עולם היצי' מבחי' דבור. ועולם העשי' נק' מעשה ידיך. והרי מהדומ"ע נק' לבושים אצלו ית' שפושטם ולובשם כמו בגדי חול ובגדי שבת. כי בשבת החיות רק על ידי עולם הבריאה מחשבה. ובחול על ידי ההתלבשות עוד ביצירה ועשי' כו'. ולכן נק' חיות העולמות מפתחות החיצוניות. כיון שמהדומ"ע הם רק לבושים. אבל בחי' ע"ס דאצילות נק' מפתחות הפנימיות. שהרי הם בחי' גופין ואוא"ס ב"ה מתייחד עמהם בתכלית. ומ"מ בע"ס גופא עיקר בחי' פנימיות הוא רק ח"ע ראשית הע"ס. (כי באצילות גופא יש אבי"ע. ובינה וזו"נ נק' בי"ע שבאצי' מהדומ"ע לבושים. שלגבי ההארה המלובשת בבינה וזו"נ הם גופין. אבל לגבי עצמות אא"ס השורה בחכמה הם כמו לבושים. וע"כ זהו מפתחות החיצוניות. וח"ע אצי' שבאצי' גופא ועצמיות. ע"כ זהו מפתחות הפנימיות). כי בח"ע שורה אוא"ס שאינו מושג ולית מח' תפיסא בי' כלל. והנה אורייתא מח"ע נפקת (זח"ב פ"ה ע"א). ולכן כתיב (דברים ו' ו') והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך. אנכי ממש. לפי שבח"ע שורה עצמות אוא"ס ב"ה. וזהו קרוב ה' כו' לכל אשר יקראוהו באמת (תלים קמ"ה) אותו בעצמו כו'. כי אין אמת אלא תורה (ברכות ה' ע"ב). וזהו קרוב ה'. שבתורה קרוב ה' ע"ד שבחכמה שורה אור אין סוף ב"ה בקירוב מקום כו' (ע' ד"ה אדם כי יקריב). ולכן נק' התורה מפתחות הפנימיות. והנה התורה נתנה למטה דוקא שלא כסדר השתל'. כי סדר ההשתלשלות הוא שמחיצוניות עליון נעשה פנימיות לתחתון. וע"כ ח"ע שהיא ראשית ההשתלשלות א"כ פנימיות ח"ע למעלה מהשתלשלות וא"א להיות מושג ומתגלה בשום עולם. וז"ש (שמות ל"ג) ופני לא יראו וכמ"ש בביאור ע"פ שובה עד שלא נדפס. (וגם מטעם זה גופא עיקר מפתחות הפנימיות הוא רק אורייתא דמחכ' נפקת. והיינו כי פנימיות בינה אע"פ שאין נמשך בז"א מ"מ נעשה אחוריים לגבי ח"ע כיון שפנימיות בינה מלבשת רק אחוריים דחכ"י דאבא. אבל ח"ע ראשית ההשתלשלות א"כ פנימיות הח' שאין מלבישו שום דבר אין נעשה אחוריים באלי' לגבי שלמעלה הימנו). ולכן התורה שנמשכת מפנימיות ח"ע לא הי' אפשר שתנתן למעלה. אלא שנתנה למטה דוקא בדרך דילוג. וע"ז כתיב (שיר ב' ח') קול

דודי

בשביל השיב דוקא. המגביהי כו' המשפילי כו'. מה שהלאה והפלי' גבוה יותר הוא שכדי שאח"כ יומשך הגילוי למטה מטה יותר כו'. וזהו חסד תפלתי (תהלים ו' י'). בחי' ארץ ישוב ותיקון. ולא תהו בראה דבחי' ים ועגולים ותהו. וזהו אני הוי' כו' בארץ כי באלה חפצתי (ירמי' ט' כ"ג). ולכן לרוקע הארץ על המים (תהלים קל"ו). ושכ"ז יובן מה שגלי הים נק' דורים אלמים. כי דיבור היא גילוי ההשפעה מלמעלמ"ע משא"כ גלי הים שהם רק ע"ד בחי' עגולים ותהו דהיינו רק בחי' רצוא והעלאה ליכלל וליבטל לגמרי בבחי' קדוש. ומצד תוקף הביטול שלהם בבחי' רצוא דוקא אין יכולים לירד בבחי' השפעה מלמעלמ"ע. ולכן נק' דורים אלמים ע"ד כבד פה דמשה לפי כי מן המים משיתהו כו'. דהנה כתיב (דניאל ז' י') אלף אלפין ישמשוני' זהו חיות ואופנים שאומרים ברוך הם שלוחי השפע שעל ידם ירידת השפע דהיינו השפעת גילוי אלקות מלמעלמ"ע. משא"כ שרפים רצוא ורבבן קדמוהי יקומון שאין שייכים כלל להשפעה כ"א לבחי' העלאה שבא הכלות על ידם. עומדים ממעל לו. שבשלך אינו דבר. נשמה אי מלך. להתעלות וליכלל באלקו' זהו ע"י שרפים. ובתים ישופך (ישעי' ו'). מהלך עומד ומקריב נשמותיהן כו' (חגיגה י"ב ע"ב). ולכן נק' דורים אלמים. מורה על תוקף הביטול רק ליכלל לגמרי. ואין יכולים לירד בבחי' השפעה מלמעלמ"ע :

ו **והנה** כ"ז הו"ע מה שהמים נק' אדירים. אך נש"י נק' אדירים בארץ. כי מה שגלי הים מרכבה דבריאה הם אדירים זהו רק בהיותן בבחי' ים עלמדאתכ"ס. שם הם בחי' אדירים תוקף הביטול. אבל כשירדו למטה לארץ נפלו ממדרגתם לגמרי. וז"ש (בראשית ו' ד') הנפילים היו בארץ כו'. כי בבחי' ארץ שהיא נראה דבר נפרד לגמרי. שם אין יכולים להיות אדירים בבחי' תוקף הביטול כו'. אבל נש"י הם אדירים גם בארץ. כי נש"י מצד עצמן הרי הם ג"כ נוני ימא שבלועים בבחי' ים העליון. ומבחי' ים נמשכים ויורדים לבחי' ארץ. ולכן בשביעי ש"פ קי"ס אזי זמן לידת הנשמות. והיינו לפי שבנקרע הים העליון אזי נמשכים נשמות מבחי' ים לבחי' ארץ. שגם בבחי' ארץ יש בהם תוקף הביטול שלמעלה מטו"ד שלא ליפרד מיחודו ית' במס"נ ממש. בפועל ובכח כנ"ל. וז"ש (תהלים ט"ז ג') לקדושים אשר בארץ המה ואדירי. ולכן כל חפצי בם דוקא. וזהו"ע האדירות דתיקון שהו"ע הכח והחוזק שיש בכלים להחזיק האורות ולהכילם שלא יתבטלו דהיינו שישכון ויתגלה הביטול של או"ס ב"ה בכלים דוקא ואח"כ גם בעולמות בי"ע. ובמ"א מבואר שהאדירות דכח זה שבכלים הוא מצד שרש הכלים למעלה מהאור כו'. ולכן יכולים נש"י שנמשכים מתיקון להיות אדירים גם בארץ כו':

והנה בקי"ס שהלכו נש"י בתוך הים ביבשה כו'. הרי נתחברו נשמות ישראל שהם אדירים בארץ עם המים אדירים. והתחברות ב' אדירים אלו זהו"ע התחברות עגולים ויושר שהו"ע ים וארץ כנ"ל. והיינו שיהי' ב' המעלות כאחד. המעלה דעגולים שהביטול בשלימות כמו מצד אור העליון. והמעלה דיושר שיתגלה שלימות הביטול דאור עליון מלמעלמ"ע במקום התחתון. וגם שיהי' הבנה בהביטול (וכה התחברות זו עי' בסידור בשער הקמ"ץ (דפוס ברדיטשוב) דקל"ח ע"ג בענין קי"ס דבעא לאוקיר לדיקנא יעו"ש דמבואר שם הכונה בהכח על קי"ס להיות הפך ים ליבשה נמשך מהפנימיות דדיקנא דהיינו מעתיקא שמלובש בפנימיות הדיקנא כו'. וא"כ זהו"ע אדיר לשון אדרת שער דהיינו האדירות שיש בשערות ת"ד. מחמת עתיקא שמלובש בהם כו'). והנה בבחי' התחברות זו דנש"י אדירים בארץ עם המים אדירים שהו"ע עגולים ויושר נמשך ונתגלה בחי' אדיר במרום ה'. דהיינו פנימיות עתיק שלמעלה מעגולים ויושר תהו ותיקון. שלגבי פנימיות עתיק שהוא עיקר בחי' אדיר שלמעלה מהשתלשלות שם האדירות דתהו ותיקון שניהם כל"ח. שנמשכו רק מבחינת . שם ס"ג. שם מ"ה. שם והארה בעלמא. וזהו יבוא אדיר כו' לאדירים כו' באדירים. והיינו כנ"ל שבהתחברות ב' אדירים אלו דים וארץ נמשך ונתגלה אדיר במרום כו'. וביאור וטעם הענין. כי שרש העגולים מבחי' נפש. ושרש היושר מבחי' רוח. ועקודים שבהם גילוי פנימיות עתיק ממש נק' נשמה. וז"ש (ישעי' מ"ב ה') בורא השמים זהו ע"ס דעגולים. רוקע הארץ ע"ס דיושר. נותן נשמה כו' זהו עקודים כו'. והנה כמו בגו"ן של האדם הרי כשמתחברים רוח ונפש דו"נ אזי שורה ומתגלה עליהם בחי' נשמה כענין זכר ונקבה בראם ויברך כו' (בראשית ה' ב'). בשעה שעטרה לו אמו ביום חתונתו (שה"ש ג' י"א). כמו"כ בענין קי"ס שנתחברו עגולים ויושר שהוא נפש ורוח דכללות אזי נתגלה עקודים נשמה דכללות פנימיות עתיק דהיינו יבא אדיר זה הקב"ה. וזהו ויפרע כו' מאדירים אלו המצרים. כי מה שנק' אדירים שלעו"ז הוא רק נגד בחי' אדירים שבהשתלשלות דקדושה דים וארץ כו'. אבל נגד בחי' יבא אדיר כו' זה הקב"ה שלמעלה מהשתלשלות לגמרי אין שייך לעו"ז. ולכן יבוא אדיר דוקא ויפרע כו' כי במצרים אעפ"י שלקו בעשר מכות מ"מ נתקיימו (לבד בכורים) אבל בקי"ס ע"י יבא אדיר כו' אזי נאבדו מהעולם לגמרי כמ"ש לא נשאר עד אחד כו' מפני שזהו בחי' כתר דכללות וכתר אותיות כרת תרום ידך כו' וכל אויביך יכרתו. ובזה יובן מה שנוגפם ה' בשעת קי"ס דוקא. היינו כשנתחברו נש"י אדירים שבארץ עם המים אדירים ומחמת זה נמשך יבא אדיר כו'. וגם המצרים היו בים. אזי ויפרע כו' מאדירים כו' :

פרשה שמיני

להבין מארז"ל (קידושין ל' ע"א) ו' דגחון חציין של אותיות שבתורה. ע' תלויה דיכרסמנה חזיר מיער חציין של אותיות שבתהלים. ובמהרש"א שם ד"ה ו' רברבא דגחון מפסיק בין הנחש הקדמוני. דכתיב בו על גחונך תלך. ועי"ז חציין של תהלים

מחליפין

בבחי' ו"ק דעולמות הנבראים ג"כ. וזה נק' דיבור גילוי לזולתו עד"מ כו'. ולכן נק' פי הוי'. ואעפ"י שגילוי זה ממש אלקים מוחין דקטנות הוא בחי' דעת דקטנות דהיינו שיומשך בהנבראים רק בחי' הכרה והרגשה ביחודו ית' (ולא השגת המהות) מ"מ זהו גילוי יחודו ית' בבי"ע ולכן אין זה אלם כ"א שיש בחי' דיבור דהיינו גילוי יחודו ית' בבחי' דעת דקטנות עכ"פ. אבל כאשר מסתלקים אותיות י"ה דהיינו אפי' מוחין דקטנות ואזי אין מתגלה יחודו ית' כלל בבי"ע אפי' בבחי' הכרה ג"כ לא כו'. וא"כ אזי אין בחי' דיבור כלל. ולכן זהו בחי' אלם כו' (שבחי' מל' דיבור עליון אין נקרא אז בשם דיבור דבחי' כמראה אדם. אעפ"י שיש בחי' המשכת והשפעת החיות מבחי' מל' לעולם. ואתה מחי' כו'. אך המשכה זו נק' רק קול ע"ד קול בע"ח כידוע שהמל' נק' אז רוח הבהמה היורדת שם ב"ן כו'). הרי שגם למעלה בבחי' כמרא"ד כשאין גילוי מוחין חב"ד אזי נק' אלם. וא"כ כש"כ המלאכים דבריאה שהדעת שבהן הוא רק שכל ודעת נברא. לכן נק' אלמים שהרצוא וההעלאה שלהם מה שאומרים קדוש אין זה נחשב דיבור ודעת (לגבי כמרא"ד דאצי') כ"א רק קול בלי דיבור כמו שאגת בע"ח שאין בהם דעת הוא רק קול כו':

ה **והנה** עוד הפי' מה שנק' דוורים אלמים למעליותא. שמורה על תוקף הביטול ביותר. דהנה ענין ים וארץ. ים הוא סיום וסוף העגולים מל' דעגולים. וארץ סוף היושר מל' דיושר. כמשנ"ת בד"ה לרוקע הארץ על המים יעו"ש. והנה בעגולים העגול התחתון כלול בהעליון שמוקף ממנו. והעליון מקיפו. והיינו שהביטול דעגולים הוא שהתחתון נכלל לגמרי בהעליון. וא"כ זהו בחי' מלמטלמ"ע דהיינו העלאה והתכללות לגמרי באור העליון כו'. משא"כ יושר שהעליון מתלבש בהתחתון זהו מלמעלמ"ט שגילוי הביטול דאור העליון הוא למטה במקום התחתון דוקא. והנה יש מעלה בעגולים על יושר שהביטול שם ביותר. דכיון שהתחתון נכלל בהעליון א"כ הביטול בשלימות כמו נגד אור העליון משא"כ ביושר שהעליון מתלבש בתחתון הרי הביטול כפי שהתחתון יוכל להשיג ולהכיל הביטול ולא כמו שהוא בשלימות בהעליון כו'. ויש מעלה ביושר. כי בעגולים הביטול רק מלמטלמ"ע ליכלל בעליון . משא"כ ביושר מלמעלמ"ט מתגלה הביטול למטה במקום התחתון וזהו דירה בתחתונים. ועוד כי בעגולים א"ז השגה בהביטול כ"א שהתחתון מתבטל ממילא לגבי העליון למעלה מהטו"ד. כמו במלאכים שנק' נוני ימא שע"י שהחיות אלקות מאיר עליהם בתוקף הגילוי ומקיפם מכל צד ממילא מתבטלים למעלה מהטו"ד ולא שמשיגים הביטול. וכמו"כ בעגולים כיון שהעליון מקיף התחתון מכל צד והוא מוקף מהעליון ממילא מתכלל ומתבטל באור העליון למעלה מהטו"ד משא"כ ביושר התלבשות כו' הרי התחתון משיג הביטול דאור העליון כו'. עוד נת' במ"א ע"פ מאמר הזהר ע"פ יקוו המים. שבעגולים אין זווגים כלל וביושר יש זווגים ויחודים. כי בעגולים כיון שהתחתון כלול לגמרי בהעליון א"כ כל עצמו של תחתון אינו אלא הארה' העליון ר"ל שאין שייך בעגולים שום העלם כלל מעליון לתחתון וכל התגלות אור מעליון לתחתון הוא בגילוי כל עצמותו בלי שום העלם עוד בחי'. ואם הי' בעגולים זווגים תוס' אורות חדשים בגילוי אחר גילוי והכל הוא רק לא דרך התלבשות והעלם כ"א התגלות בעלם הי' התחתון מתבטל במציאות ומתהפך לגמרי לאור עליון ולא הי' מציאות התחתון כלל. משא"כ ביושר שהעליון מתלבש בתחתון וענין התלבשות הוא דרך העלם קצת ע"כ יכול להיות זווגים תוס' אורות וגילוים חדשים בעה"ע עד אין קץ ויכול התחתון לסבול שלא יתבטל במציאות כו'. וא"כ עגולים עומדים ויושר מהלכים כו'. ולכן ביושר נעוץ תחב"ס בכדי שיהי' קיום להתלבשות אור עליון בהתחתון משא"כ בעגולים שהתחתון כלול בעליון א"צ זה כלל כו' (יעו"ש ובד"ה מי שם פה כו'). נמצא ביושר יש בהתחתון ד' מעלות. א' דירה בתחתונים. ב' השגה בהביטול. ג' זווג מהלכים. ד' נעוץ תחב"ס. שכ"ז אין בעגולים כו'. והנה ענין עגולים ויושר זהו"ע תהו ותיקון. כי בתהו הי' תוקף הרצוא בהאורות עד שנסתלקו מהכלים ונכללו בהמאציל לגמרי והכלים נפלו כו'. וא"כ זהו ע"ד הביטול דעגולים מלמטלמ"ע שהתחתון נכלל ומתבטל בהעליון כו'. משא"כ בתיקון שהאורות מלובשים בהכלים דע"ס. ואעפ"י שהחיות רו"ש מטי ולא מטי וא"כ האור כמו שמלובש בהע"ס יש בו הרצוא והביטול להמאציל העליון. אך מ"מ אינו מסתלק מהכלים וא"כ הביטול של האור לעצמות המאציל הוא למטה דוקא בהכלים כו'. ולגבי הכלים גופא זהו ודאי מלמעלמ"ט שנמשך ומתגלה בהן הביטול דאוא"ס ב"ה שלמטה מה"כ מלמטלמ"ע. ומחמת זה הכלים בטלים בתכלית להאור לך הוי' הגדולה כו' ומתייחדים עם האור בתכלית היחוד משא"כ בתהו הי' האור עם הכלי ב' הפכים כו' (שהאור הי' בתוקף הביטול והרצוא ליכלל באחדות פשוטה דעצמות אוא"ס ב"ה. והכלים היו בתוקף היש וגילוי המדה להגביל דוקא כו'). וא"כ התיקון בחי' יושר כו'. וזהו ג"כ החילוק שבין ים לארץ. דהנה גלי הים מרכבה דבריאה שרפים. הביטול שלהם הוא רק מלמטלמ"ע דהיינו בחי' רצוא והעלאה ליכלל לגמרי בבחי' קדו"ש. והשוב שלהם הוא רק מצד פחד הכבא כמשנת"ל. ולכן בהשוב אין בהם הביטול לבחי' קדוש כמו בהרצוא. שאזי נופלים מהביטול שלהם ליכלל כו'. ועיקר הביטול אלם לבחי' קדוש הוא בהרצוא דוקא כשמתנשאים ומתרוממים ליכלל לגמרי. וא"כ גלי הים זהו הביטול דעגולים ותהו. רק מלמטלמ"ע. אבל ארץ הוא בחי' שוב מצות מעשיות. ונק' ארץ מושבותיכם שכל מצות תלויות בארץ דוקא. וא"כ זהו בחי' יושר ותיקון. ואעפ"י שלמה נק' ארץ שרצתה כו' (ב"ר פ"ה סי' ז') ל' רצוא. אך בתיקון הרצוא רק טפל בשביל השוב. וז"ש (תלים קי"ג) מי כהוי' אלקינו דתיקון שרש נס"י. המגביהי לשבת. פי' המגביהי עליית ז"א בא"א ועת"י הו"ע עליית הכלים לקבל מוחין ואורות היותר גבוהים בכדי לשבת שיומשך אח"כ בחי' ישיבה והשפלה דהיינו התגלות אוא"ס מלמעלמ"ט דירה בתחתונים (משא"כ רם על כו' הוי' זהו הוי' דתהו שממנו מקבלים ע"ש ע"י שבה"כ. הוא רק בחי' רם רוממות והסתלקות לגמרי מהכלים עד שנשאר רק בבחי' מקיף כו'). וזהו ההפרש בין בן עזאי הציץ ומת ע"ד רצוא דתהו. ובין רע"ק נכנס בשלום ויצא בשלום (חגיגה י"ד ב') זהו תיקון. שהרצוא

בשביל

וזהו שארז"ל ריש פתיחתא דאיכה ע"פ צהלי קולך בת גלים מה גלים הללו מסויימים בים כך אבותיהם מסויימים בעולם עכ"ל. ואפ"ל דגלי הים הם המרכבה דבריאה ע"ד שרפים עומדים ממעל לו וכמ"ש הפי' בלקו"ת בד"ה ונקדשתי וכיון שהם ממעל לשם הד' שבבריאה זהו כענין גלי הים. וכך אבותיהם כי האבות הן הן המרכבה. או י"ל גלי הים הם שנים עשר בקר שהים עומד עליהם כו'. וזהו פי' המד"ר שמתחלה לא הי' עולה קילוסו של הקב"ה אלא מן המים. שהי' בשוא גליו שאומרים קדוש כו'. וזהו אתה מושל בגאות הים בשוא גליו אתה תשבחם. גאות גימט' קדוש. שהים מתרומם ליכלל בבחי' קדוש כו'. שזהו"ע השרפים שאומרים קדוש כו' (עכ"ל כ"ק אאזמו"ר נ"ע). ולהבין פי' אתה מושל כו' אתה תשבחם מהו ב' פעמים אתה. והענין ע"ד אתה הוא ראשון כ"ע שלמעלה מהשתלשלות ואתה הוא אחרון מל' סופא דכל דרגין והנה אתה מושל בגאות הים כו' זהו אתה הוא אחרון. והענין י"ל ענין והיות רו"ש מהיכן בא השוב מה ששבים לאחור. דהנה ידוע שפי' אד' יושב על כסא רם ונשא. אד' הוא מל' דאצי' שנשפלת להיות מקור לבי"ע. והכסא כחב"ד דבריאה. שע"י הישיבה וההשראה דבחי' מל'. אך מה שנק' הכסא רם ונשא אעפ"י שכחב"ד דבריאה הם נבראים. היינו כמ"ש בע"ח שער כסה"כ שכחב"ד דאצי' ממש מתגלה בכחב"ד דבריאה. והיינו רצונו וחכמתו ובינתו ודעתו המלבישים את החיות אלקות דבחי' מל' שיהי' מקור לבי"ע ולא יסתלק ליכלל באצי'. ולכן אעפ"י שהלא כה דברי כאש כו'. מ"מ אינה יכולה להפרד מהכסא. ג"כ מפני התגלות אור עליון דכחב"ד דאצי' ולכן הכסא נק' רם ונשא כו'. והנה חיות המרכבה דבריאה אעפ"י שמתנשאים בבחי' רצוא ותשוקה ועלי' ליכלל בבחי' קדוש כו'. אך כיון שמגיעים להכסא ומשיגים התגלות כחב"ד דאצי' ברצונו וחכמתו ובינתו ודעתו שיהיו נבראים בע"ג נופל עליהם אימה ופחד ומתבטלים מהרצוא שלהם ושבים לאחור כו'. וזהו זעות מחיל כסא. חיל מלשון חיל ורעדה ולשון חיל וכח. דהיינו מהכח דכחב"ד דאצי' שיש בהכסא. וזהו שיסד הפייט קופצות מתחת לכסא מתעלפות מפחד רם יושב על כסא. פי' קופצות זהו הרצוא שלהם לצאת מהכלים ולבושים דבי"ע לעלות באצי' וליכלל בבחי' קדוש כו'. אך זהו מתחת לכסא. כשאינן משיגים כ"א רק הכסא לבד. מתעלפות זהו השוב שלהם כמו התעלפות זהו ביטול החיות כמו"כ מה שמאבידים ההשגה והרצוא שלהם דהיינו מה שנפסק ומתבטל ההשגה והרצוא שלהם מרוב פחד ואימה זהו מפחד רם יושב על הכסא דהיינו מהתגלות כחב"ד דאצי' שיש בהכסא. וזהו אתה מושל בגאות הים. אעפ"י שגאות הים הו"ע גלי הים דהיינו השרפים שמגביהים עצמם בבחי' רצוא ליכלל בבחי' קדוש גאות גימט' קדוש. ואתה הוא אחרון הוא רק מל' שם והארה בעלמא. מ"מ אתה הוא אחרון מושל בגאות הים ששבים לאחור כו'. ואין יכולים לעבור אותו לעלות למעלה מהכסא מפני כי הכסא רם ונשא וזעות מחיל הכסא. ומ"מ בשוא גליו אתה תשבחם היינו אתה הוא ראשון כ"ע.

כאלו נכללים שם מצד הרצוא והתשוקה שלהם ליכלל בבחי' קדוש שהוא בכתר כמ"ש במ"א נתבאר כאלו נכללים שם :

ד **ומב"ז** יובן ענין מקולות מים רבים אדירים. שזהו"ע האדירות בגלי הים מרכבה דבריאה אעפ"י שהם נבראים מאין ליש מבחי' מל' שם הד' שהוא הבורא ית' שמהוה אותם מאין ליש. מ"מ מגביהים א"ע בבחי' רצוא ותשוקה לעלות וליכלל למעלה משם הד' דהיינו ליכלל בבחי' קדוש. ולכן המים נק' אדירים דהיינו תוקף הביטול שיש בהרצוא שלהם כו'. וזהו לפי' הב' דוקא שהים עצמו עולם הבריאה וגלי הים מרכבה דבריאה. (לשון אאזמו"ר נ"ע ע"פ הנ"ל) וזהו שנק' במד"ר דיוריס אלמים והיו משכימים ומוצאים בגלומו של מלך ברמיזה ובאצבע ובמגולין פירש"י והערוך בסודרים שעל ראשם שמסירים אותם מראשם מפני כבוד המלך כמנהג ארץ יון עכ"ל. י"ל כי אלו ד' מדרגות דצח"מ הם כנגד ד' עולמות אבי"ע. ולכן האדם שהוא מדבר נאמר עליו חביב אדם שנברא בצלם אלקים כו' משא"כ עולם הבריאה זהו נגד בחי' חי שאינו מדבר שהרי אפי' חיות המרכבה נק' בשם חי שאינו מדבר פני ארי' פני שור וכמ"ש מזה בת"א בביאור ע"פ ואלה המשפטים וז"ל עולם הכסא הוא עולם הבריאה ששם הוא בחי' בהמה פני ארי' כו' מהגה מכאל כארי' ישאג. שלגבי מעלה היינו לגבי אצי' נחשב בלי דעת הגם שלגבי מטה נחשב הדעת גדול. והאדם שבמרכבה הוא הדעת שמלובש בבריאה. וזהו אדם ובהמה תושיע ה'. אבל אדם דאצי' הוא אדמה לעליון כו' עכ"ל לענינינו. ולשון כארי' ישאג היינו שאין לו בחי' דיבור ממש כמו האדם שהוא מדבר בדעת. כ"א ששואג בקול בלי דיבור. וזהו בחי' בריאה שלגבי אדם דאצי' נחשב האהבה של פנ"א דבריאה כשאגת הארי' בלי דעת כו'. ועמ"ש בד"ה אתם נצבים. לפי שאהבתו נמשך רק מההתבוננות מלכותך מכ"ע ונק' אחרי ה' ילכו כארי' ישאג. וכעד"ז המלאכים הנק' נוני ימא הם ג"כ רק במדרגת חי שאינו מדבר כי הים הוא ג"כ עולם הבריאה כנ"ל. ועיקר בחי' מדבר זהו אדם דאצי'. וזהו שנק' אלמים שאין בבחי' מדבר כ"א כארי' ישאג שור גועה כו' כאיל תערוג כו' וכן נוני ימא (עכ"ל אאזמו"ר נ"ע). ולכן אעפ"י שגלי הים נק' אדירים דהיינו תוקף הביטול שיש בהרצוא שלהם לעלות למעלה מהחיות אלקות שמהוה אותם כו' וליכלל בבחי' קדוש כו'. מ"מ נק' דיוריס אלמים שלגבי ד"ע דאצי' העלאה זו רק כמו קול בעלמא בלי דעת כו'. וזהו ע"ד מי כמכה באלמים כו' (גיטין דנ"ו ב') דאיתא בכהאריז"ל ששם אלקים כאשר מסתלק ממנו אותיות י"ה נשאר אותיות אלם כו'. והענין כי אלקים נק' לפעמים המדות דז"א כמ"ש בד"ה באתי לגני. והיינו כי שם אלקים לצמצום והסתר וכמו"כ המדות שנק' ימות עולם מקור התפשטות החיות בבחי' מקום וזמן הרי הם בחי' לצמצום והסתר על אוא"ס ב"ה שלמעלה מגדר זמן ומקום כו'. אך מ"מ כשנק' אלקים יש בהם מוחין מחו"ב. וזהו י"ה שבתיבת אלקים. וי"ל דהיינו מוחין דקטנות שהם שמות אלקים כמ"ש בפע"ח שער ההמ"ל. וענין המוחין היינו גילוי יחודו ית' בהו"ק דז"א שיתבטלו ויתאחדו ביחודו האמיתי. ואח"כ נמשך ע"י הדיבור עליון גילוי יחודו ואחדותו ית' גם בבחי'

עשר בחי' כלל. הרי זהו תוקף החוזק והאומץ בהביטול שלמעלה מהטעו"ד לגמרי וזהו ענין ההדירות שבנש"י בעבודה. והיינו מצד השרשה בבחי' כ"ע עתיקא שנק' אדיר כנ"ל. כי נר"ן ח"י דוגמת ה' פרצופים א"א ואו"א וזו"נ והנילוק אלקות שמלובש ביחידה הוא מבחי' עתיק שמלובש בא"א. ואפי' נפש דעשי' כלול ג"כ מנר"ן ח"י כמ"ש בתניא וא"כ גם בבחי' יחידה שבנפש דעשי' מלובש ניצוץ אלקות ששרשו מבחי' עתיק שנק' אדיר. ומחמת זה אפי' פחות הערך יש בו האדירות למס"נ בפו"מ למעלה מהטעו"ד:

מאדירים אלו המצרים. שמצרים ופרעה הם אדירים בלעו"ז כו'. כדכתיב על פרעה (יחזקאל כ"ט) התנים הגדול א"א דקליפה הרובץ בתוך יאוריו ע"ש דקליפה. ולכן אי' בזהר (בא ל"ד א') שמשה הוה דחיל לילך לפרעה. כי פרעה הי' בלעו"ז גבוה ממשה בקדושה. כי משה הי' נשמה מבחי' ח"ע דאצי' ופרעה הי' הלעו"ז דבחי' כתר דקדושה. שהי' כתר דקליפה. וא"כ כמו שהכתר דקדושה נק' אדיר בקדושה. כמו"כ פרעה כתר דקליפה נק' אדיר בלעו"ז. וענין בחי' זו היא כי פרעה אותיות הערף. עקשות דקליפה כי עם קשה עורף כו'. דהיינו הרצון זר להיות משוקע בתאוות גשמיות בלי טו"ד. שאין הדעת דקדושה מועיל לו שאעפ"י שיודע מפי ספרים ומפי סופרים גדולת אוא"ס ב"ה איך הוא סוכ"ע וממכ"ע וכולא קמי' כל"ח ואיך שעיניך פקוחות כו' אני ה' חוקר לב כו' דע כו' עין רואה. אינו ניזוז ממקומו כלל והיינו מפני שאין מתקבל אלקות כלל במוח הדעת שלו והו"ע שכחה דקליפה. פי' שכחה לא שאינו יודע. כ"א שכות מעיקרו שנשכח ממנו ענין התפעלות והביטול מאלקות וכמו שאמר פרעה לא ידעתי את הוי'. אעפ"י שמשה ואהרן אמרו לו. אך פי' לא ידעתי שאין מתיישב ומתקבל בדעתו ענין אלקות כלל כו'. וזהו"ע האדירות בקליפה. וכמו שגם שלקו בעשר מכות וראו גבורות ה' ויכולתו ופלאיו. ומ"מ הקשו לבם לרדוף אחרי בנ"י עד ששקעם הקב"ה בים סוף כו':

ג **באדירים** אלו המים. מקולות מים רבים אדירים (תלים צ"ג) דכמו הים עמוק מאד שאין יודעים בו תהום כו'. כך הביטול דבחי' עלמדאתכ"ס שנק' ים הוא עמוק מאד למעלה מהדעת והשגה. וכמשכ"ת בזהר (ח"א קנ"ח ע"ב) בעלמדאתכ"ס מקבל משם הוי' דלעילא שבכ"ע שנק' אדיר כנ"ל. ולכן נק' המים אדירים. וביאור הענין הנה ארז"ל במד"ר בראשית רפ"ה מתחלת ברייתו של עולם לא הי' קילוסו של הקב"ה עולה אלא מן המים הה"ד מקולות מים רבים אדירים. וי"ל שענין קילוס זה דקולות מים רבים זהו"ע גלי הים שמתנשאים ומתרוממים למעלה מעלה בקול שאון ורעש גדול כו' וכמ"ש בזהר נח (דס"ט ע"ב) ע"פ אתה מושל בגאות הים בשוא גליו אתה תשבחם (תלים פ"ט) וז"ל תשבחם ממש שבחא הוא לון בגין דסלקין בתיאובתא למהמי. מכאן כל מאן דכסיף כו'. אע"ג דלא יכיל ולא יהבי לי' רשות שבחא איהו דילי' כו' עכ"ל. והנה בענין גלי הים י"ל ב' פירושים. הא' שהים עצמו הוא מל' דאצי'. שנעשית עתיק לבריאה. כמ"ש (מ"א ז' כ"ה) שנים עשר בקר כו' והים עליהם מלמעלה. שנים עשר בקר הם י"ב חיות המרכבה דבריאה והים עליהם מלמעלה זהו מל' דאצי' שנעשה עתיק לבריאה. וזהו עומד עליהם מלמעלה דהיינו למעלה מהדעת והשגה כ"א בבחי' מקיף עליהם כו'. והנה הים מצד עצמו הרי הוא עומד ונח על הי"ב בקר דבריאה להיות בחי' עתיק ומקיף להם כו'. אבל ענין גלי הים שע"י רוח סערה מתרוממים הגלים עד רקיע (שאזי אין הים מכסה על הנבראים שבו כ"א שמתגלים כו') היינו שע"י ה"ג דבינה המשפיס במל' נעשה תוקף ותגבורת הרצוא בבחי' מל' דהיינו בחי' הסתלקות מי"ב בקר דבריאה להתעלות באצי'. ואזי המל' למעלה מעלה מגדר בחי' עתיק ומקיף להן ואזי הים אינו עומד ונח על הי"ב בקר דבריאה כ"א שמתנשא לעלות באצי'. אך צ"ל דהכתיב למען יזמרך כבוד ולא ידום ופי' בזהר (ח"ב ק"מ א' ועי' זח"א קע"ח ב') נהורא תתאה קארי תדיר לנהורא עלאה ולא שכיך לעלמין. והיינו שהמל' כבנעשית עתיק לבריאה היא תמיד בבחי' זמרה ותשוקה לעלות לאצי' וזהו הי' אלוה עושי הנותן זמירות בלילה (איוב ל"ה י"ד) וכמאמר אלו פינו מלא שירה כים כו'. וא"כ מהו התחדשות ענין גלי הים דמשמע שזהו רק לפרקים כשיש רוח סערה כו'. והענין דיש במל' שני בחי' העלאת מ"ן. הא' לבחי' או"פ. והב' לבחי' או"מ. והנה העלאת מ"ן לבחי' או"פ שמוגבל בכלים ואותיות. הנה ההעלאת מ"ן ג"כ בבחי' או"פ והגבלה בכלים דהיינו שאעפ"י שהיא בבחי' רצוא ותשוקה לעלות לאצי' (לקבל גילוי האור שמאיר בע"ס דאצי') מ"מ אינה מסתלקת מבחי' י"ב בקר דבריאה כ"א שהיא בבחינתה להיות והים עליהם מלמעלה להיות בחי' עתיק ומקיף להם והיינו כי הרצוא והתשוקה שלה מוגבל בהכלים ולבושים שלה כו'. והעלאה זו היא בתמידיות. אבל ההעלאת מ"ן לבחי' או"מ דהיינו לעצמות אוא"ס שלמעלה מסדר השתלשלות שאינו מלובש כלל בע"ס הד ולא בהוספן כ"א שמקיף כל ההשתלשלות בהשואה א'. הנה ההעלאת מ"ן לזה הוא ג"כ בבחי' אור מקיף דהיינו שהרצוא והתשוקה אינה מוגבלת בהכלים כו' כ"א יוצא מהכלי בבחי' מקיף. וזהו"ע תוקף תגבורת הרצוא בבחי' מל' שמסתלקת מבחי' י"ב בקר דבריאה ומתרוממת לעלות באצי'. וזהו"ע גלי הים שרק לפרקים. בעת רוח סערה ה"ג דבינה. וזהו אלו פינו מלא שירה כים. ולשונינו רנה כהמון גליו. והפי' הב' בענין גלי הים (ל' כ"ק אאזמו"ר כ"ע ע"פ מקולות מים רבים אדירים) דהנה כתיב יהי רקיע כו' ויהי מבדיל כו'. וא"כ הים הוא מבחי' מ"ת שע"י הרקיע הובדלו וירדו למטה. וא"כ בשוא גליו לבחי' מ"ע. וביאור הענין עפמ"ש במ"א דים וארץ שהם עלמדאתכ"ס ועלמדאת"ג זהו כמשל אותיות המח' ואותיות הדיבור. והן בריאה ויצירה שלכן נאמר יוצר אור ובורא חשך. עי' בד"ה מי מנה עפר יעקב. והנה הרקיע המבדיל זהו הפרסא המפסקת בין אצי' לבריאה. וא"כ אף שלגבי יצירה נק' הבריאה חשך לפבת שאינו מושג כמו המח' לגבי הדיבור אבל לגבי אצי' נק' בריאה חשך ממש. וע"כ גלי הים מתרוממים שרצונם להתעלות מבריאה לאצי' שבה בחי' מים עליונים אשר מעל לרקיע והפרסא כו'.

וזהו

אד' (במדבר י"ד). וזהו אתה גבור לעולם אד' שהוא גבור להתגבר על תוקף הדין דאד' אותיות דינא. אד' למה הרעות (שמות ה' כ"ב). והנה כל הד' בחי' אלו הוא בעתיקא דוקא. שהם הוא הכח דכל יכול להוות יש מאין. דלפי שעת"י הוא בחי' ההנהגה שבמאציל הוא"ס ב"ה שהאור מעין המאור מגילויו מעצמותו כי עתיק פי' ג"כ לשון ישן דהיינו מאז ומקדם שלא נתחדש כמו שארי הפרצופים דאצילות שנאצלו ונתחדשו משא"כ עתיק הוא בחי' ההנהגה שבאוא"ס שמגילויו מעצמותו לכך כו' כמשנ"ת בהגה"ק (סי' כ'). ומשם יוכל להיות שינוי בסדר השתלשלות כמ"ש בזהר (ח"ב קנ"ה ב') ע"פ מה תצעק אלי בעתיקא תליא כו'. דלפי שהוא למעלה לגמרי מסדר השתלשלות יוכל להיות שינוי בסדר השתלשלות. וכענין רם ונשא מגדר עלמין ע"כ גדול ונורא. ואין שום שינוי והפסק בהשפעתו שזהו עיקר בחי' אני הוי' ל"ש (הוי' דלעילא) כמ"ש בזהר וכל עינו לא פסיק. וכמארז"ל (במד"ר ויקרא פ"ב) כ"מ שנאמר לי אינו זז לעולם כו'. והיינו כיון שהוא למעלה מבחי' כלים המגבילים כו'. וממנו נמשך כפיית הדינים כמ"ש באד"ר (דקל"ו ב') ע"פ עיניו כיונים (שה"ש ה') יונים רק השגחות. כמו"כ שבעה אלה עיני ה' הם רק צופים ומביטים על כל מעשה בני האדם. וכשלא אסבר דרי ח"ו אז העיינין דלעילא מתלהטים ומתלהבים בגוון אדום והי' יכול להיות ח"ו חורבן העולם ואז רוחצות בחלב. חוורו דעתיקא. שעל ידי שנמשך בהם נהירו (והשתכלות) מעתיקא אז הם מתלבנים שתוקף הדין נהפך לחסד ורחמים. ובענין סעודה ג' דשבת (בזהר"ז רפ"ח ע"ב) רעוא דרעוין כד אתגליא כדין כל דינין אתכפיין כו'. ונק' עת רצון. משא"כ בשם הוי' דע"ב דחכ' הרי הוא האור שמלובש בע"ס דאצי' ונק' ממכ"ע ולכן מבחי' האור שמלובש בחכ' נמשך רק השתלשלות עו"ע ולא יש מאין. ועיקר הטעם כי האור שמלובש בח"ע נעשה בו תמונה שנקרא אור החכמה כמ"ש ותמונת הוי' יביט (במדבר י"ב) הרי הוא עצמו נתחדש ולא כמו עתיקא שמאז ומקדם ומגילויו מעצמותו. גם כי האור שמלובש בהכלים דע"ס הוא אור מוגבל. ויש מאין צ"ל דוקא על ידי כח בל"ג. וגם חכ' היא ראשית ההשתל' וא"כ היא האור והחיות להיות סדר השתלשלות אבי"ע. ולכן התגלות שם הוי' הוא רק באצי'. ושם אלקים הוא המגן והפרסא שמעלים שלא יתגלה בבי"ע. וביצירה הגילוי מועט יותר מבבריאה. ובעשי' מביצירה. ולמטה נעשה הפך גמור כו'. וא"כ מצד ש' הוי' אין יכול להיות שינוי בסדר השתלשלות. וגם יכול להיות שינוי והפסק בהשפעה כי שם הוי' האור המלובש בהכלים דע"ס והכלים מגבילים התפשטות האור והחיות. וע"ז כתיב (איוב ל"ח י"א) ואומר עד פה תבא ולא תוסיף. פי' ואומר קו המדה. כלים. ונק' אל שדי כו'. וגם כי בשם הוי' כתיב וארבע הידות ב' פעמים ימין ושמאל. י"ה ו"ה. ויכול להיות שינוי והפסק בהשפעה במקו הימין. מחמת הגבו' והדין דקו השמאל. וגם בענין כפיית הדינין הרי ש' הוי' מדה"ר. ויש כנגדו שם אלקים מדה"ד. וכאשר נעשה ח"ו תוקף התגברות והתעוררות מדה"ד דשם אלקים אין ביכולת שם הוי' להמתיקו כו' כדכתיב (נצבים כ"ט י"ט) אז יעשן אף הוי' כו'. לפני זעמו מי יעמוד כו' (נחום א' ו') ולכן קוב"ה מגלי יה"ר מלפני שיכבשו כו' (ברכות ז' א') מלפני דוקא. ולכן כל הכח והחוזק בד' בחי' הנ"ל הוא בעתיקא דוקא. ולכן נק' אדיר כו'. אך כאשר שם הוי' דע"ב דחכמה מקבל מבחי' עתיקא אזי נעשה בו ג"כ הכח והאומץ בכל הד' בחי' הנ"ל. וע"ז כתיב מי כמכה נאדר בקדש כו'. ואזי הי' יכול להיות משה ע"ב קי"ס. כי בקי"ס הי' צ"ל כל השבחי' כח ואדירות הנ"ל. כי קי"ס הפך ים ליבשה שבכל סדר השתלשלות נעשה מאתכסיא אתגליא א"כ הי' צ"ל האדירות והכח דכל יכול לשנות סדר השתלשלות. וגם קי"ס הו"ע לידת הנשמות מאצי' לבי"ע יש מאין וא"כ הי' צ"ל התגלות הכח דכל יכול שיהי' בחי' לידה מאין ליש. וגם הי' צ"ל הכח והגבורה להיות כפיית הדינים כמארז"ל במד"ר נשא (פ"ט) שהיו אוה"ע קורין תגר על הים. הללו ערלים והללו ערלים. אלה ויושע כו' הלכו ביבשה בתוך הים. וכמו ונער פרעה כו'. והי' השטן מקטרג מאד ונתעורר מדה"ד וא"כ הי' צ"ל כפיית הדינים כו'. וא"כ הי' צריך בשעת קי"ס להתגלות כל בחי' אדירות הנ"ל. וזהו שארז"ל (ילקוט יתרו רמז רפ"ו) על הים נדמה להם כבחור גבור מלחמה דהיינו בעל כח וגבורה כו'. וז"ש ימינך הוי' נאדרי בכח שבשם הוי' יש ימין ושמאל ולכן הימין דשם הוי' נאדר ומתחזק מהכח דעתיקא קדישא שנקרא אדיר. שכולו ימין. ועי"ז גם בשם הוי' מתחזק הימין להיות שמאלא אתכליל בימינא. וזהו ענין אדיר לשון חוזק ואומץ ולשון הדר שבעתיקא החוזק בדקן הידור. וג"כ לשון אדרת שער כמ"ש (דניאל ז' ט') ועת"י יתיב כו' ושער רישי' כעמר נקא שהשערות הם המשכות מבחי' עת"י. ולכן יש בהם ג"כ הכח והאדירות כו'. ולכן יגת"ד הם יגמה"ר שעל ידם כפיית הדינים כידוע שהשערות דדיקנא קשין כו'. וזהו שמשון הגבור הי' כל כחו וגבורתו רק על ידי השערות דנזירות שלו כו':

ב **וזהו"ע** יצא אדיר זה הקב"ה דהיינו פנימיות הכתר עתיקא. ויפרע לאדירים אלו ישראל. וענין מה שנש"י נק' אדירים דכתיב (יהושע כ"ד ב') בעבר הנהר וגו'. נהר בינה היוצא מעדן חכמה. ומבינה נולדו ונתגלו המדות דאצי' אשר האבות הן מרכבה להן. ובעבר הנהר כו' שקדם האבות שהמדות שלמעלה מהשתלשלות שכלולים בהעלם הכתר עליון. ונק' טורי חשוכא. ישת חשך סתרו. וא"כ שרש נש"י שבבחי' כ"ע דעתיקא שנק' אדיר כנ"ל. וגם ארז"ל (במד"ר בראשית פ"א) ישראל עבמ"ה. מחשבתן של ישראל קדמה. ששרש שרשן במחה"ק דא"ק כתר דכללות. ולכן נק' נש"י ג"כ אדירים שיש בהם האדירות דכ"ע. לקדושים אשר בארץ כו' ואדירי כל כו' (תלים ט"ז ג'). היינו שגם בארץ יש בהם תוקף הביטול שלמעלה מהטו"ד. דהיינו שאין יכולים ליפרד מאחדותו ית' למעלה מהטו"ד עד שבאים למס"נ בפו"מ על קדוה"ש להשליך חייהם מנגד כו'. כי מה שע"פ טו"ד משיגים אלקות הוא רק כדכתיב (דברים ל') כי הוא חייך כו'. ומזה אין יוכל להיות מס"נ להשליך חייו מנגד כו'. וזהו מס"נ בפועל. וגם בכח ענין למסו"נ באחד מסירת הרצון שכל הרצון כולו הוא רק ליכלל בבחי' אנת הוא חד ולא בחושבן. אליו ולא למדותיו. אעפ"י שהם יתבטל בבחי' אין ואפס לגמרי ולא יהי' הנפש בבחי' מציאות

עשר

ברוח קדים ויבקעו המים. וזהו ויהי הענן והחשך כו' כמשנ"ת בשד"ה ויהי הענן שבסדר השתל' האור מדת יום למעלה מהחשך מדת לילה. אך כ"ז בההמשכה שמבחי' תחתונה שבמאציל. אבל למעלה מהשתל' דהיינו בעצמות המאציל שם חשך גבוה מהאור. ומשם נמשך ויאר את הלילה החיבור דמדת יום ומדת לילה בסדר השתלשלות :

יבא אדיר ויפרע לאדירים מאדירים באדירים. יבא אדיר זה הקב"ה דכתיב אדיר במרום הוי'. ויפרע לאדירים אלו ישראל שנאמר לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כו' שהקב"ה הוא אדיר במרום. וישראל הם אדירים בארץ. מאדירים אלו המצרים כו'. באדירים אלו המים שנאמר מקולות מים רבים אדירים כו' (בגמרא מנחות פ"ה דנ"ג ע"א). הנה בשרשים איתא על אדר ג' פרשים לשון חוזק ואומץ. ולשון הדר. ולשון אדרת שער. והנה מה שהקב"ה נק' אדיר. אדיר במרום ה' (תלים צ"ג ד') היינו שבו ית' תכלית הכח והחוזק בדרך הידור כו' ושייך ג"כ לשון אדרת שער. ולהבין זה הנה בשירת הים כתיב מי כמכה באלים הוי' מי כמכה נאדר בקדש (שמות ט"ו י"א) פי' מי כמכה באלים כו' מי הם האלים והרי בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד (דברים ד' ל"ט). והענין כי האלים הם השמות עליונים דקדושה ס"ג מ"ה ב"ן שהם שמותיו ית' דקאי על בורא הכל. והיינו הארתו ית' בבינה וזו"נ דאצי' זהו"ע הג' שמות הנ"ל. והוי' במילוי יודי"ן שם ע"ב זהו בבחי' הכ"ע דאצי'. והנה קי"ס הי' על ידי שם ע"ב כידוע בענין הג' פסוקים ויסע ויבא ויט ג' פעמים ע"ב כו'. וידוע שבינה וזו"נ הם בי"ע שבאצי'. והכ"ע אצי' שבאצי'. ולכן כמו שאין ערוך בי"ע לאצי'. כן אין ערוך בי"ע שבאצי' לגבי אצי' שבאצי'. וזהו מי כמכה באלים הוי' שהוי' דע"ב שבחכמה הוא למעלה יותר מהשמות דס"ג מ"ה ב"ן שבבי"ע דאצי' כו'. אך זהו רק מצד ההארה שבח"ע עצמה לבד. ואח"כ אמר עוד שבח יותר נעלה על הכ"ע שם ע"ב מי כמכה נאדר בקדש נאדר הוא לשון נפעל (ער ווערט געשטארקט) שנעשה אדיר וחזק מבחי' קדש עליון. וא"כ קדש עליון למעלה גם משם הוי' דע"ב שבחכמה. והענין כמ"ש (תלים קל"ד ג') שאו ידיכם קדש וברכו את הוי'. דיש ב' בחי'. קדש וקדוש. קדוש הוא קדש ו'. היינו מה שנתלבש ונתמשך הארה בעלמא מבחי' קדש. להיות קדוש מובדל. בחי' מקיף וסובב. והנה הוי"ו הוא השערה עצמה והיו"ד שבראשו היינו מה שנתלבש להיות נמשך ומאיר בהשערה. והו"ע אבא יונק ממזלא כו'. אבל קדש הוא מלה בגרמיה דהיינו עצמות אוא"ס ב"ה שאינו בגדר עלמין והוא למעלה מסדר השתלשלות לגמרי שאינו בגדר בחי' סוכ"ע וממכ"ע. והיינו בחי' עתיק יומין. המתנשא מימו"ע. שהוא בחי' אחרונה שבמאציל שלמעלה גם מבחי' א"א שנק' רצוה"ע סוכ"ע. ולכן מבחי' קדש נמשך הברכה בשם הוי'. וזהו מי כמכה נאדר בקדש. שהוי' דע"ב שבח"ע נעשה חזק ואמיץ ע"י קבלתו מבחי' קדש העליון. והיינו כי עיקר בחי' אדיר הוא בעתיקא דוקא. כי עתיק הוא לשון חוזק כמו הדוברות על צדיק עתק (תלים ל"א). עתקו גם גברו (איוב כ"א ז'). והנה ענין הכח והחוזק כו' הוא בדרך כלל בד' בחי'. א' הבחי' דכל יכול להוות יש מאין ואפס המוחלט שבחי' זו נק' כח כמארז"ל (במד"ר בתחלתו והובא ברש"י) מ"ע פתח בבראשית משום כח מעשיו הגיד לעמו (תלים קי"א ו') הרי שמע"ב נק' כח מעשיו. ולכן בפסוק ראשון דבראשית יש כ"ח אותיות. בחי' כח. שכח זה אינו לא בנבראים ולא בנאצלים כמארז"ל (ב"ר ספל"ט) אילו היו מתכנסין כל באי עולם יחד לא היו יכולים לברוא כנף א' של יתוש. כ"א זהו רק כח ויכולת הא"ס ב"ה הכל יכול. ב' הכח והחוזק שבבחי' כל יכול לשנות סדר ההשתלשלות בכל אופן שירצה. כמו שהי' בשעת ילימ"ל שנעשה הים יבשה. ולהם הי' יורד מן השמים. ומים מסלע כו'. וגם שיומשך ויתגלה אלקות בעשי' כמו באצי' ממש כמו שהי' בשעת מ"ת וירד הוי' על ה"ס. וכח זה הוא כח וחוזק יותר דהיינו כח פנימי יותר של כל יכול. כי הכח דכל יכול להוות יש מאין. הרי היש הוא היפך האין ואינו משיג כלל את האין. וזהו רק כח א' להוות יש מאין. אבל ענין כח זה דלשנות סדר ההשתלשלות שיתגלה יחודו האמיתי שבאצי' גם בבי"ע כמו באצי' שהיש לא יסתיר כלל את האין כ"א שיתגלה האין האמיתי גם בהיש. ומ"מ יהי' יש. עד שגם היש הגשמי לא יסתיר כלל את האין האמיתי כ"א שיתגלה בחי' אין דיחודו האמיתי איך קמי' כלא חשיב גם בהיש הגשמי. ומ"מ יהי' נראה בחי' יש. וזהו כח פנימי יותר מבחי' כל יכול כו'. והיינו שבחי' יחוד אצי' ובי"ע ומ"מ לא יתבטל בי"ע לגמרי כ"א שיהי' בי"ע ורק שבי"ע לא יסתיר כלל על יחו"ע דאצי' שהו"ע חיבור ב' הפכים ביחד זהו ודאי כח דבחי' כל יכול יותר מהכח דכל יכול שיתהוה בי"ע יש מאין מאצי' שבי"ע מסתיר על אצי'. ג' ענין הכח והחוזק בההשפעה. שלא יהי' שום שינוי והפסק בההשפעה לעולם ועד כו' כמ"ש אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ואחז"ל בירושלמי (ברכות פ"א. ובהפי' פני משה יעו"ש) כיום הבראם ממש דהיינו שבכל יום הם כמו בהבראם ממש אעפ"י שזהו ה' אלפים ותר"ל שנים שהולך הגלגל לא נפסק מעולם ולא שינה מדתו כלל ולא נחלש כלל אפי' כל שהוא. וכמו"כ כל צבאי השמים וכמ"ש (תלים קמ"ח) ויעמידם לעד לעולם כו' שאין שום שינוי והפסק כלל בהשפעתם. וגם בצבאי הארץ איש לא נעדר היינו המין כמ"ש במ"א. וזהו ודאי בחי' כח כמ"ש (ישעי' מ' כ"ו) מרוב אונים ואמיץ כח איש לא נעדר. ד' ענין הכח והחוזק להיות כפיית הדינים דהיינו להתגבר על מדה"ד ולהמתיקו כו'. ועד"ז מארז"ל (אבות פ"ד משנה א') איזהו גבור הכובש את יצרו שנאמר טוב ארך אפים מגבור (משלי ט"ז ל"ב). ובגמ' (יומא ס"ט ב') גבורת גבורתו שכובש את כעסו כו'. הרי שעיקר הגבורה הוא להיות כפיית הדינים כו'. ושרש גבורה זו הוא גבוה מאד בבחי' ארך אפים דוקא כו' וכמ"ש מי ימלל גבורות ה'. וכמ"ש בזח"א (רמ"ט א') מאן יכיל למיעבר ולסלקא הדא גזרא דדינא כי מדה"ד יש לו תוקף גדול דין אמת כו'. וכמ"ש מי יודע עוז אפך לשון ויודע בהם אנשי סוכות. ולכן משרע"ה גבי חטא העגל שהי' צריך להמתיק מדה"ד הזכיר ג"פ כח. מבלי יכולת ה' כו' בכחך הגדול (דברים ט' כ"ט). יגדל נא כח

בחי' ממוצע שכלול מב' בחי' ים וארץ כנ"ל. אבל על ידי הגילוי מעצמות אוא"ס שלמעלה מסדר השתלשלות נעשה קי"ס שבחי' ים נעשה יבשה. והיינו שנמשך הגילוי מאצי' לבי"ע שלא על ידי ממוצע. וכמו במ"ת אעפ"י שמרע"ה הי' ממוצע כמ"ש אנכי עומד בין ה' וביניכם מ"מ אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענו שלא על ידי ממוצע כו'. וכמו"כ בקי"ס נתגלה ההעלם דבחי' ים שהוא בחי' העליונה של המל' שזהו גילוי אצי' ממש להיות בבחי' ארץ שיומשך ממנה הגילוי בבי"ע (כמו באצי') ולכן זכו כולם לנבואה אשר נבואה היא מאצי'. וא"כ הענין שנמשך הגילוי מאצי' לבי"ע על ידי בחי' העליונה של הממוצע שזהו גילוי אצי' ממש ולא כמו שעכשיו נמשך על ידי בחי' התחתונה של המל' שנק' ארץ הרי בי"ע ומשם יפרד כו'. וכמו"כ למעלה יותר בב' הבחי' דבחי' ים וארץ שבשכ"ע ג"כ הענין שנתגלה ההעלם דבחי' העליונה של הכתר שנק' ים והוא בחי' התחתונה שבמאציל להיות בגילוי גמור ע"ד בחי' ארץ. וכ"ז על ידי ששת ימים תאכל מצות להמשיך בכל השפע מדות המשכת סוכ"ע וא"כ ביום השביעי אשר כל השביעין חביבין מתגלה בחי' שלמעלה מסוכ"ע. שעי"ז הגיעו לעצמות אוא"ס להיות וביום השביעי עצרת להוי' אלקיך שהם ב' הבחי' דבחי' ים וארץ כוכב ומזלא שנק' הוי' ואלקים כנ"ל. והנה קי"ס הי' על ידי הג' פסוקים ויסע ויבא ויט. שם ע"ב הפוך וישר והפוך. כנגד ג' אבות. ופסוק ויט כו' ויולך ה' את הים ברוח קדים כו' הוא כנגד יעקב. והיינו כי יעקב קו האמצעי העולה עד הכתר. ולכן המשיך בחי' רוח קדים שהוא אויר קדמון אוא"ס שבכתר. וכמארז"ל (שמות רבה פכ"א סי' ז') קי"ס בזכות יעקב שנאמר בו ופרצת ימה וקדמה כו' והיינו שהמשיך בים בחי' רוח קדים כו' שעי"ז נעשה קי"ס. גם כי שביעי רשות למעלה מאתעדל"ע שנמשך על ידי המצות שנק' חובה. והיינו כי קי"ס בעתיקא תליא. מה תצעק אלי ר"ת אמת. וזהו בחי' יעקב תתן אמת ליעקב. ולכן יעקב תיקן תפלת ערבית רשות כמו שביעי ש"פ רשות:

ומכ"ז יש להעיר לענין ר"ה. דאי' בזהר (בשלח נ"ב א') תלת ובכן ובכן ובכן שאומרים בר"ה לקבל ויסע ויבא ויט. וא"כ שייך ר"ה לקי"ס. והענין דכתיב (הושע ו') יחיינו מיומים ביום השלישי יקימנו כו'. מיומים אלו ב' ימים של ר"ה. וענין הב' ימים של ר"ה היינו ביום האחד הוא העלי' בבחי' פנימיות דהיינו בנשמות. ויום הב' הוא בחי' חיצוניות דהיינו עולמות. עי' בלקו"ת ע"פ זה. ובמק"מ היתה ביום הא' הוא בחי' לאה ויום הב' רחל. וא"כ זהו בינה ומל' שנק' ים וארץ כנ"ל. או ב' הבחי' שבמל' עצמה. ביום האחד הוא פרצוף הפנימי דמל' שנק' שכינתא עילאה כמו הבינה ונק' ים. ויום הב' הוא פרצוף החיצון דמל' שכינתא תתאה שנק' ארץ. והיינו כי ר"ה הוא בנין המל' בב' הבחי' שלה דים וארץ. וענין כל הנחלים הולכים אל הים שהוא ההמשכה מע"ס דז"א לבנות ע"ס דמל' זהו בר"ה על ידי ט' ברכות וט' תקיעות והו"ע ט' אזכרות דחנה כו'. ולכן שני ימים דר"ה הם כיומא חדא אריכתא. כי שני יו"ט של גליות. הא' במל' דאצי' והב' במל' דעשי'. ולכן אינן נחשבים כיומא חדא אריכתא. אבל שני יו"ט של ר"ה ששניהם במל' דאצי' ורק ביום הא' הוא בחי' מל' שנק' ים ויום הב' הוא הבחי' דמל' שנק' ארץ ע"כ שניהם כיומא חדא אריכתא דמי. והנה בשני ימים דר"ה הוא רק בנין שני הבחי' דים וארץ שבמל' שבחי' ים הוא בחי' שפ"ע להיות בבחי' העלם כו'. והנה כמו בפסח יש שביעי ש"פ שבו הי' קי"ס חיבור ב' הבחי' דים וארץ כנ"ל על ידי שמתחלה ששת ימים תאכל מצות. כמו"כ בר"ה אחר שנבנה בב' ימים דר"ה ב' הבחי' דמל' ים וארץ אח"כ ע"י עשי"ת נעשה ביוכ"פ להיות כמו קי"ס שיתחברו הב' בחי' דים וארץ. ולכן יוהכ"פ הוא כמו עוה"ב שאין בו לא אכילה ושתי' והיינו כמו שש"פ דלעתיד כמ"ש בסידור בדרוש ששת ימים האחרון בסופו. כנודע שביוהכ"פ המל' מתחברת בבינה שעולה המל' למעלה מז"א וכל העליות שביוהכ"פ הוא רק ע"י הבינה שנק' ים. ולכן אומרים בשכמל"ו בקול רם כו' שהמל' אז כמו הבינה. וכמו שבקי"ס נאמר עד יעבור עמך הוי' כמו"כ ביוהכ"פ כתיב ויעבור הוי' על פניו ויקרא הוי' הוי' חיבור ב' ההויות ברש תרין עלמין. וכתיב לפני הוי' תטהרו. וכמו שביוהכ"פ מתחברים ב' הבחי' דים וארץ דמל' ובינה כו'. כמו"כ מתחברים ג"כ ב' הבחי' דים וארץ שבכתר. לכן אומרים ביוהכ"פ אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך שנתחברו ב' בחי' אנכי שבכתר כו' שהם בחי' ע"י וא"א שנק' ים וארץ. (נ"ל כי יוכ"פ הוא קי"ס כפי' הזהר שהובא בסידור. מלמטלמ"ע. שהרי יוכ"פ הוא רק עליות המל' בבינה כנודע):

לדרוש הנ"ל.

ענין יוכ"פ הוא דוגמת קי"ס לפי שעולה המל' בבינה שהו"ע חיבור דים וארץ. אך ע"י הבינה עולה המל' במל' דא"ס זהו כמו קי"ס דשש"פ שלעתיד והניף ידו על הנהר. גם כי שופר דר"ה הוא בחי' ונהר יוצא מעדן כמ"ש בהגהות לד"ה להבין המשנה ע"ש. וביו"כ מאיר שופר גדול. א"כ זהו"ע והניף ידו על הנהר כו'. וא"כ והכהו לשבעה נחלים אלו ז' ימי הסוכות. גם הז' שבמינים דלולב כו':

יחיינו מיומים ב' ימים דר"ה נגד ויסע ויבא. וא"כ ביום השלישי יו"כ נגד ויט שאז ויבקעו המים:

יש לחבר לדרוש זה סוף הדרוש מד"ה אל ברוך גדול כו'. כי בחי' ים נת"ל שהוא שם הוי'. לפי שבבחי' העליונה של הממוצע נמשך שפע האצי' ושם הוי' ממש. וא"כ זהו מדת יום. ובחי' התחתונה של הממוצע שנק' ארץ מקור בי"ע נת"ל שהוא שם אלקים וא"כ זהו מדת לילה. וענין קי"ס שנתגלה הבחי' דבחי' ים כמו בחי' יבשה ממש. וא"כ זהו חיבור דמדת יום ומדת לילה. וגם נת"ל שגם אצי' עצמו נתגלה בבי"ע. וא"כ זהו כמו שנת' בד"ה הנ"ל חיבור והתכללות מדת יום שבמדת לילה וגם התכללות דעצמות מדת יום דאצי' עם מדת לילה דבי"ע. וכ"ז הוא ע"י ת"ת כמשנ"ת שם בפי' אל אלקים הוי' דבר כו' יעו"ש. וזהו כמשנ"ת כאן שבפסוק הג' ויט שהוא יעקב ת"ת כתיב ויולך כו'

ברוח

(יסוד ז"א) דאקרי שלום ואטיל לון לימא רבא (מל') עכ"ל. נמצא שהמשכת הגילוי מל"ב נ"ה במל' שנק' ים סוף זהו ע"י היסוד שנק' שלום. וז"ש גבי היעודים ונתתי שלום בארץ. דהיינו שהשלום יסו' דבוק לארץ העליונה מל' להשפיע בה כל טוב (וההפך מזה הוא בזמן הגלות דכתיב ותזנח משלום נפשי. נשיתי טובה). וכן בברכת כהנים כתיב וישם לך שלום. וזהו הים ראה כו' מלפני אדון חולי ארץ. שמה שהים דמל' ראה האורות שנתגלו ע"י הבקיעה והפתיחה דל"ב נ"ה הוא ע"י היסוד דז"א שנק' שלום. שהיסוד דוקא מכניס הגילוי דל"ב נ"ה במל' כמ"ש וכל נתיבותיה שלום. וכמ"ש בזהר הנ"ל דהוא אטיל לון לימא רבא. והיסוד זהו דרגא דיוסף. ואח"כ מלפני אלוה יעקב שעלם האורות שמתגלים ע"י הבקיעה דל"ב נ"ה זהו אלוה יעקב. שזהו עצמו מדרגת בחי' יעקב. אותיות יבקע כו':

ענין קי"ס. ג' פירושים. הא' כי י"ה נק' הנסתרות כו' עלמדאתכ"ס ואח"כ זהו בחי' ים. ובחי' ו"ה נק' והנגלות עלמדאת"ג וכמ"ש (דברים ד') כי שאל נא לימים ראשונים כו'. ו"ק. ואח"כ זהו בחי' ארץ. ולכן קי"ס שבחי' ים נמשך להיות בגילוי כמו בחי' ארץ זהו גילוי בחי' י"ה בו"ה. ואח"כ זהו כמו דכתיב לעתיד ביום ההוא יהי'. ב' פעמים י"ה היינו שבבחי' ו"ה יהי' ג"כ הגילוי כמו בבחי' י"ה. הפי' הב' כמ"ש בזהר וילך (קפ"ה ב') שב' שמות הוי' שלפני יגמה"ר תרין עלמין אינון. חד אתכסיא וחד אתגליא. והיינו שם הוי' דלעילא עתיקא נקרא ים. ושם הוי' הב' שהוא בז"א נק' ארץ ולכן פס"ע בגווייהו. ולפ"ז קי"ס שמאתכסיא נעשה אתגליא היינו התגלות שם הוי' דעתיקא בשם הוי' דז"א שנתחברו ב' שמות הוי'. ואח"כ זהו כמו שנאמר אלעתיד ביום ההוא יהי' הוי' אחד ואז"ל (פסחים נ' ע"א) בעוה"ז על שמועות טובות אומר הטוב והמטיב ועל שמועות רעות כו' משא"כ לעתיד כולו הטוב והמטיב. והיינו כי עכשיו ההנהגה רק ע"י שם הוי' הב' שהוא בז"א שיש ב' קוין חסד ודין כו' אבל לע"ל יתחברו ב' שמות הוי'. ויהי' הגילוי מבחי' שם הוי' הא' דלית שמאלא בהאי עתיקא ולכן כולו הטוב והמטיב כו'. הפי' הג' בענין קי"ס כי בחי' מל' נק' לפעמים בשם ים ולפעמים נק' ארץ. והיינו דבחי' מל' כמו שהיא באצי' נק' ים. ובחי' מל' שנעשית מקור לבי"ע נק' ארץ. ופי' זה קרוב לפי' הב' שהוא תרין עלמין כו'. והיינו כי עלמדאתכ"ס בינה ועלמדאת"ג מל'. וכמו"כ בחי' מל' כמו שהיא באצי' נק' שכינתא עילאה כמו הבינה. ועז"כ (שה"ש ב') כן רעיתי בין הבנות. ופלוף החילון דמל' שנעשית מקור לבי"ע נק' שכינתא תתאה כשושנה בין החוחים. והענין כי בחי' מל' היא ממוצע בין אצי' לבי"ע. שכלולה מבחי' אצי'. ויש בה ג"כ שרש להתהוות בי"ע. דכדי שמבחי' חסד דאצי' יומשך להיות התהוות מהנה מכלל דבריאה שאין ערוך כלל צ"ל ממוצע (וכמו מ"ת שהי' משה ממוצע שנאמר (דברים ה') אנכי עומד בין ה' וביניכם. וכן ילימ"ל הי' ע"י משה ואהרן שהיו שני ממוצעים שנאמר ואהרן אחיך יהי' נביאך. ונמצא מסך המעלם והסרת הגילוי). וז"ש עולם חסד יבנה שכדי שיומשך החסד בעולם צ"ל יבנה ע"י אבנים אותיות דמל'. והממוצע כלול מב' הבחי'. וכמו"כ בבחי' מל' יש ב' בחי'. בחי' העליונה של המל' היא באצי' ובבחי' זו מקבלת גילוי השפע מכל הע"ס דאצי' כו'. ובחי' הב' הוא בבי"ע. והיינו שבחי' זו היא מקור שיתהוו בי"ע יש ודבר נפרד. והנה ע"י בחי' העליונה היא מקבלת מאצי' וע"י בחי' התחתונה שבה היא משפעת החיות לבי"ע. וזהו והמונה כל זאת בחי' נוק' מקבל. וקיים עלינו לשון דכר כו'. וזהו כל הנחלים הולכים אל הים (קהלת א'). נחלים הם המשכות מט"ס דז"א לבנות ע"ס דמל' כנודע שממל' שבחסד נעשה חסד במל' כו' ולכן הולכים אל הים דוקא היינו בבחי' העליונה של המל' שנק' ים שבבחי' זו היא מקבלת מאצי'. ומה שאיננו מלא הים משום שמקבל מאצי' ואח"כ משפיע בבי"ע. וא"כ הוא כענין עושי דברו ואח"כ לשמוע בקול דברו כו'. ולכן אל הים לירוף שם אלהים. ולכן בחי' העליונה של המל' נק' ים. שזהו בחי' העלם השפע בעצמות המשפיע. שהרי אין מאיר גילוי אור האצי' בבי"ע. ובחי' הב' של המל' מה שהיא שרש לבי"ע נק' ארץ (ולפמ"ש בשה"ז בשלח ד"ה ועוי"ל כו'. במל' דאצי' כשנעשית מקור לבי"ע גופא יש ב' בחי' ים וארץ. מה שמתי' בריאה מה' נק' ים. ומה שמתי' יצירה דיבור נק' ארץ). וב' בחי' אלו של המל' נק' ג"כ סוכ"ע וממכ"ע הוי' ואלקים. ולכן אעפ"י שבחי' מל' היא ממוצע בין אצי' לבי"ע מ"מ הרי באצי' איהו וחיוהי וגרמוהי חד כו' ובבי"ע משפיע בחי' מל' החיות להיות ומשם יפרד. והיינו לפי שמשפיע ע"י בחי' התחתונה של המל' מה שהיא שרש ומקור דבי"ע והבחי' עליונה שלה היא בבחי' העלם מבי"ע ולכן נקרא ים כו'. וכמו"כ בין בריאה ליצירה יש ג"כ ממוצע ע"ד הנ"ל. וכמו שאנו רואים למטה בד' מדרגות דצח"מ שיש ממוצע בין דומם לצומח והוא עצי אלמוגים. וכמו"כ בין צומח לחי יש ממוצע עוף הגדל באילן כמ"ש ביו"ד סי' פ"ד. ובין חי למדבר הקוף ממוצע כו'. והנה ד' עולמות אבי"ע נק' ג"כ דצח"מ לכן צ"ל ממוצע בין עולם לעולם כו'. והנה כמו שהוא מאצי' לבי"ע כמו"כ בין המאציל לנאצלים צ"ל ג"כ ממוצע. והוא בחי' מל' דא"ק שנעשה כתר לאצי'. ויש בו ג"כ ב' בחי'. בחי' העליונה של הכתר היא בחי' תחתונה שבמאציל. ונק' ים סוף. ים מצד שבחי' זו היא בבחי' העלם מהנאצלים כו' וסוף לפי שהיא מדרגה התחתונה שבמאציל. ובחי' התחתונה של הכתר היא שרש הנאצלים. ובחי' זו נק' ארץ לפי שבחי' זו מתגלה להחיות הנאצלים. ועל ידי בחי' התחתונה שבמאציל שנק' ים מקבל הכתר מא"ס. ואח"כ על ידי הבחי' שרש הנאצלים שנק' ארץ משפיע לנאצלים כו'. וכמו"כ יש ב' בחי' אלו דים וארץ למעלה יותר כי א"ק נק' אדם דבריאה ואצי' נק' הא"ס כו' וא"כ יש בחי' ממוצע כו'. וכמ"ש בע"ח שיש בחי' עתיק שלמעלה מגולגלתא דא"ק. והוא ע"ד הנ"ל שמל' דאצי' ממוצע בין אצי' לבי"ע. ועוי"ל ב' בחי' דים וארץ למעלה יותר. שבחי' הקו"ה שהוא שרש הגילוי בפנימי' בבחי' ממכ"ע נק' ארץ. ובחי' העלם האור בעצמות א"ס על ידי הצמצום נק' בחי' ים סוכ"ע. וכ"ז הוא עפ"י סדר ההשתלשלות צ"ל ההמשכה מאצי' לבי"ע וכן מהמאציל לנאצלים על ידי

בחי'

התהוות דבי"ע. וא"כ הקושי דקי"ס זהו לגבי עלם הבריאה. אבל לא שזהו קשה בעלם כו'. אבל בזהר (ח"ב נ"ב ב') אמרו ע"פ מה תצעק אלי. בעתיקא תליא. וא"כ בש' הוי' שהוא האור המאיר בז"א דאצי' ונק' קוב"ה. שבחי' זו זהו קשה. וצ"ל נמשך מלמעלה מש' הוי' דהיינו מעתיקא. וכמ"ש גבי קי"ס עד יעבור עמך הוי'. והענין דאי' בזהר פ' ויגש דר"ח ע"א וז"ל ועל דא קשין קמי' כקי"ס דהא קריעת ימא לאתפתחא בי' שבילין לעילא איהו וכמה דמתפתחין שבילין ואורחין ביה הכי אתבקע ואתפתח ובג"כ כולא תליא לעילא עכ"ל. וכתב המק"מ לעילא איהו פי' ע"י עתיקא. ופי' לאתפתחא ביה שבילין לעילא כו' היינו ל"ב נתיבות ח"ע. שמתחלה צ"ל נבקע ונפתח ל"ב נ"ח שיומשך מהן הגילוי ביס סוף שהוא מדת מל' דאצי' ואח"כ עי"ז נעשה הבקיעה בים. שיהי' נבקע ונקרע לי"ב גזרים. דהיינו שיפתח שבילין ואורחין בבחי' מל' דאצי' שנק' ים שיהי' על ידם הגילוי מלמעלמ"ט מאצי' לבי"ע. וגם העלי' מלמטלמ"ע מבי"ע לאצי'. והענין כי כדי שיהי' קי"ס מאצי' לבי"ע שבחי' העלם אורות דאצי' שבבחי' מל' יומשכו ויתגלו בבי"ע. צ"ל מתחלה באצי' גופא קי"ס. כי באצי' יש ג"כ ים ויבשה. דהנה כתי' הנסתרות להוי' אלהינו (נצבים כ"ט כ"ח) דהיינו בחי' י"ה הו"ב עילאין שנק' נסתרות. עלמא דאתכסיא שזהו בחי' ים. וע"ז כתי' מאד עמקו מחשבותיך (תלים צ"ב ו') דקאי על הו"ב שנק' ממעמקים ב' עומקים עומקא דכולא ועומקא דבירא. כמו העומק שזהו דבר שאין מושג. כך עצמיות הו"ב אין מושג לא בנבראים ולא בנאצלים. וא"כ בחי' י"ה הו"ב דאצי' זהו נק' ים. ועל בחי' ו"ה כתי' והנגלות לנו כו' ו"ה נגלות שנק' עלמא דאתגליא. וז"ש ישמחו השמים ר"ת י"ה. ותגל הארץ ר"ת ו"ה. וא"כ בחי' ו"ה נק' ארץ יבשה עלמא דאתגליא (ורק שלגבי בי"ע נק' גם ה' תתאה בחי' מל' בשם ים. אבל באצי' גופא. הנה ב' הבחי' דו"ה נק' ארץ). וא"כ כדי שיהי' קי"ס מאצי' לבי"ע שיהי' נבקע ונקרע ההעלם דבחי' ים דמל' מה שמעלמת על האורות דאצי' ויופתח בבחי' מל' שבילין ואורחין דהיינו י"ב שבילין לי"ב שבטים. שעל ידם יתגלה האורות די"ב ג"א דזו"נ דאצי' בי"ב בקר דבריאה. ושיומשכו ויתגלו נשמות דאצי' בבי"ע. כנ"ל בענין לידת הנשמות דקי"ס. צ"ל מתחלה באצי' גופא קי"ס דהיינו שיהי' נבקע ונפתח ל"ב נתיבות ח"ע דאצי' שזהו בחי' ים באצי'. ועי"ז יבקעו ויופתחו הנו"ן שערים דבינה (שב' בחי' אלו דהיינו נתיבות דח"ע ושערים דבינה זהו הכל בחי' ים שבאצי' ים החכמה וים הקדמוני) שיומשך מהם הגילוי אורות עליונים דהו"ב דאצי' בבחי' מל' שנק' בחי' ארץ ויבשה למעלה באצי' שהו"ע החיבור דבחי' ים ויבשה באצי'. ועי"ז אח"כ יהי' הבקיעה ופתיחת שבילין ואורחין בבחי' מל' דאצי' שנק' ים לגבי בי"ע שיהי' הגילוי מאצי' לבי"ע כנ"ל. אך כדי שיהי' נבקע ונפתח ל"ב נ"ח עילאה. צ"ל בקיעה זו מלמעלה מהחכמה דהיינו מעתיקא דוקא. מפני ב' טעמים. א' שעל ידי התגלות תוס' ריבוי אור מעתיקא בל"ב נ"ח עי"ז נעשה בהם הבקיעה שיומשכו ויתגלו מהם האורות למטה לבחי' מל' כדרך כל בקיעה שבא דוקא מחמת תוס' וריבוי אור. טעם ב' לפי שעל ידי בקיעה זו נעשה התפשטות והתגלות ח"ע בח"ת ובבי"ע ע"כ צ"ל מקור המשכה זו מלמעלה מהחכמה וכמשנ"ת במ"א ע"פ אל יתהלל חכם בחכמתו כו' כ"א בזאת יתהלל כו' זאת היינו התפשטות גילוי ח"ע למטה בח"ת ובבי"ע שזה נמשך מבחי' השכל מקור השכל דהיינו ממו"ס דעתיקא כו'. וכענין מה שמאברם נעשה אברהם שזהו על ידי הה"א שנתוסף לו דהיינו על ידי התגלות עתיק שבבינה כו'. כמשנ"ת בתו"א שם (פ' לך) :

והנה בקיעה זו שבנתיבות דח"ע ובנשע"ב. שיצאו ויתגלו מהם האורות בבחי' ו"ה זו"נ דאצי'. זהו עצמו שרש ענין מדרגת יעקב. כי יעקב אותיות יבקע. אז יבקע כשחר אורך (ישעי' נ"ח ח'). וכתי' יבקע צורים כו' (תלים ע"ח ט"ו). והענין דכתי' אך יצא יצא יעקב כו' ב' יציאות. ופי' בע"ח בטעם של שמו יעקב שהוא אותיות יבקע. לפי שמדרגתו היא האורות היוצאים ומתגלים לחוץ דרך בקיעה. שמפני תוקף ותגבורת ריבוי אור שביסוד אבא אשר לא יכילם הכלי דיסוד אבא אזי נבקע כלי היסוד ובוקעין ויוצאין ומתגלים ממנו אורות לחוץ דהיינו לבינה. ואח"כ שגם כלי היסוד דבינה אין יכול להכילם כו' נבקע גם כלי היסוד דבינה ובוקעין ויוצאים ומתגלים האורות לחוץ דהיינו בבחי' מדות ודיבור עליון דאצי' ו"ה דשם הוי'. וזהו אך יצא יצא יעקב שיצא ב"פ אחד מיסוד אבא ואחד מיסוד אימא. והבקיעה הזאת מיסודות דהו"ב דאצי' זהו שרש ענין בחי' יעקב. וביאור הדברים נת' בסידור בשער הסוכות עד"מ כאשר האדם משכיל שכל וסברא זהו בחי' יסוד אבא. ומה שנתפסת ההשכלה אח"כ במוח ההבנה וההשגה להבינה ולהשיגה באורך ורוחב כו' זהו בחי' יסוד אימא. והנה כשיש כח במוח ההבנה וההשגה לקבל ולהכיל את ההשכלה שנובע ונמשך מכח המשכיל אזי ישיג רק לעצמו ולא יהי' מוכרח לגלות לזולתו בדיבור. אבל כשנובע ונופלים לו ריבוי השכלות עמוקות מאד אשר לא יכילם כלי השגתו אזי יהי' מוכרח לגלות לזולתו בדיבור כו'. וזהו אורות היוצאים ומתגלים דרך בקיעה דיסוד דבינה כו'. ובזה יובן מה שקי"ס הי' בזכות יעקב דוקא. לפי שמה שנבקע ונקרע הים סוף דמל' דאצי' לי"ב שבילין ואורחין כו' זה הי' דוקא ע"י הבקיעה והפתיחה דל"ב נ"ח (ונשע"ב) שנמשך ונתגלה מהם האורות בבחי' מל' (שהו"ע קי"ס באצי') כנ"ל באריכות. ובקיעה זו של הנתיבות דחכמה ושערים דבינה זהו עצמו מדרגת יעקב שהוא האורות היוצאים ומתגלים ע"י הבקיעה דיסודות דהו"ב כנ"ל. וזהו הים ראה וינס. פי' הים היינו מל' דאצי' (שלגבי בי"ע נק' ים) ראה הבקיעה והפתיחה דל"ב נ"ח עילאה שהוא עיקר בחי' ים באצי' ועי"ז וינס גם הוא שנבקע ונקרע גם ההעלם דמל' דאצי' לי"ב גזרים דהיינו י"ב שבילין. ולכן אמר מלפני אלוה יעקב. שהאורות היוצאים ומתגלים ע"י הבקיעה דיסודות דהו"ב זהו מדרגת יעקב. ומה שאמר הכתוב תחלה מלפני אדון חולי ארץ. שזהו דרגא דיוסף. יובן עפמ"ש בזהר פ' מקץ דקנ"ז ע"ב ע"פ וכל נתיבותיה שלום. וז"ל מאן נתיבותיה אלא אינון שבילין דנפקין מלעילא (ופי' במק"מ ל"ב נ"ח) וכולהו נקיט להו ברית יחידאה

יסוד

כל הביטול אמיתי דבחי' ים בשלימות עד שאמרו זה אלי כו' ואחז"ל ראתה שפחה על הים כו' (ילקוט בשלח רמז רמ"ד בשם מכילתא). בחי' ראי' חושיית ממש. וא"כ זהו ענין חיבור הב' דעות דבחי' ים ויבשה ביחד כו':

ולכן הי' קי"ס ע"י משה דוקא. בוקע ים לפני משה. כי ההפרש שבין נבואת משה לשאר נביאים. כי כל הנביאים בעת שהי' עליהם הנבואה מלמעלה הי' נהרס בנין הגוף שלהם ונתבטלו כל החושים עד שהי' בהם אז התפשטות הגשמיות לגמרי. והיינו לפי שהנבואה נמשך מבחי' ים עלמא דאתכסיא שהרי הנביא מודיע ומגלה מה שבסתר ואתכסיא כו'. ולכן גבי יונה הנביא כשכבש נבואתו. כתי' ויהי סער גדול בים. וכתי' ויטילו אותו כו' ויעמוד הים מזעפו. וכמ"ש בזהר (ר"פ חיי דקכ"א ע"א) מקמי' ימא ערק שדא ימא ידא בי' בדוכתהא. וע"כ כשנתגלה להם הנבואה שמבחי' ים אזי נתבטל אצלם לגמרי הבחי' יבשה שהוא היש גשמי של הגוף כו'. אבל על משרע"ה כתיב פה אל פה אדבר בו כו' (במדבר י"ב ח') שהי' בנין הגוף על עמדו וכל החושים היו אצלו בשלימות ומ"מ נתגלה לו נבואה ממדרגת בחי' ימא עילאה יותר מכל הנביאים. וא"כ הי' בנבואת משה החיבור דבחי' ים עילאה דאצי' היותר גבוה עם בחי' יבשה ויש גשמי של הגוף שלו. ולכן קי"ס שהוא ג"כ החיבור דבחי' ב' דעות ד"ע וד"ת דבחי' ים ויבשה הי' זה ע"י משה דוקא:

ובזה יובן דמה שנת' בכתהאריז"ל שבשב"פ שהוא קי"ס אזי הוא לידת הנשמות (דבשמע"צ הוא הזווג וקליטת הטפה. ויולדת לז' יולדת למקוטעין. דהיינו שש חדשים ועוד. עד שבז' של פסח שהוא קי"ס הי' הלידה כמ"ש בפע"ח בסופו ממש גבי שמע"צ יעו"ש) א"ז כמו שהם לידת הנשמות מבחי' מל' דאצי' בבי"ע שהם נשמות דבי"ע. והלידה היינו שתתהפך הנשמה מבחי' היותה בעיבור בבחי' אין ממש ובחי' נוני ימא לבחי' ים ויבשה כמשנת"ל באריכות. וא"כ לידה זו היינו שנעשה מבחי' ים יבשה. שביבשה אין הביטול דבחי' ים כלל. אבל קי"ס שזהו החיבור דבחי' ים ויבשה יחד. שגם בבחי' יבשה יהי' הביטול דבחי' ים בשלימות כנ"ל. וא"כ ענין לידת הנשמות שבשב"פ היינו לידת הנשמות דאצי' בבי"ע שגם בירידתן לבי"ע ואח"כ גם לעוה"ז הגשמי הם נשמות דאצילות ממש. וכמ"ש באגה"ק (סי' כ') שלא נשתנה מהותן כלל להיות דבר נפרד מאלקות. וא"כ הבחי' יבשה שהוא חיצוניות היש דעלמא דאת"ג אין מסתיר להם כלל על הביטול דבחי' נוני ימא עילאה דאצי' והוא בחי' נוני ימא דאזלין ביבשתא. וא"כ לידת נשמות דאצי' ממש בבי"ע זהו החיבור דבחי' ים ויבשה ממש. שזהו ענין קי"ס כנ"ל:

ט **ועפי"ז** יובן שייכות ענין קריעת ים סוף למתן תורה (ושכמה דרושים נת' שקריעת ים סוף הי' הכנה למתן תורה). והענין לפי שקי"ס הו"ע לידת הנשמות. והנה נת"ל בענין לידה למטה בגשמיות. שבשעת לידה נמשך כח רוחני הפועל שינוי בהעובר ממהות למהות. שממה שהי' מתחלה ירך אמו. יהי' אח"כ בלידה יש ודבר בפ"ע. אך זהו דוקא בשעת לידה. אבל אח"כ כדי שיתקיים להיות יש ודבר עם היות בפ"ע הוא ע"י המאכלים שאוכל אח"כ בפ"ע (ולא ממה שאמו אוכלת כשהיותו בעיבור). והענין כידוע בענין שהמאכל מחיה את האדם לפי ששרשו נלקח מלמעלה משרש האדם. שיש בהם תענוג לפי ששרשם מחיצוניות בינה שבבינה הוא התגלות עתיק שהוא יש האמיתי (והאדם שרשו רק מז"א) וע"כ יש בהם כח להחיות את האדם. ולכן הם הנותנים ג"כ הגבהה והתנשאות בהולד להיות יש ודבר בפ"ע. וכמו"כ יובן בהנמשל למעלה שהתורה נק' לחם. לכו לחמו בלחמי כו'. דהיינו שכמו ירידת הטעמים מש"ג דבינה להתלבש במאכלים גשמיים. כן הוא ירידת והתלבשות ח"ע למטה בהלכות גשמיים. ומה"ע מלובש בהם מעצמיות ח"ע ממש ביותר שלא מהתגלותה למעלה בעולמות היותר עליונים. ונמצא שענין מ"ת הוא קישור והיחוד של אצי' עם עשי' גשמיית. שעצמות ח"ע דאצי' נתלבשה בהלכות גשמיים. ורמ"ח איברים דמדות דז"א דאצי' נתלבשו ברמ"ח מ"ע גשמיים. וכח זה נמשך מעצמות המאציל ממש דקמי' אצי' ועשי' שוין כו'. ולכן נק' התורה משל הקדמוני שהיא בחי' משל ולבוש שבה מלובש קדמונו ש"ע. בחי' א"ק. וע"כ התורה היא בחי' לחם להנשמות אחר בחי' לידה. דהיינו שהתורה מחברת ב' הבחי' שגם היש הגשמי של הגוף והעוה"ז לא יסתיר על גילוי יחודו האמיתי ית' שבאצי'. וגם שיהי' כח ביש הגשמי של הגוף להכיל את התגלות בחי' יחודו האמיתי ושלא יתבטל במציאות לגמרי דהיינו שלא יהי' ממנו אין ואפס. כ"א שיהי' מתקיים היש הגשמי של הגוף בקיומו ושאעפ"כ יהי' בו כח לקבל ולהכיל הגילוי דיחודו האמיתי ית'. וע' בתניא פל"ו שהו"ע שהתורה נק' עוז שנותנת כח בצדיקים לקבל שכרן. וזהו ענין על תורה ועל תחי' שהכל א'. וזהו ההפרש בין לבושי המצות שנק' ארבין כנ"ל ובין התורה שנק' לחם. כי הארבין היינו שברואים שביבשה בהליכתם בים לא יטבעו בים. ושיהיו יכולים לחזור אח"כ ליבשה כנ"ל בעבודה ענין זה. אבל כשחוזרים ליבשה אזי אין בהם הבחי' דים. אבל ענין לחם דתורה נותן כח שגם ביבשה שהוא ביש גשמי דגוף יהיו יכולים לקבל הגילוי דבחי' ים העליון בשלימות. ולכן קי"ס זהו רק לידת הנשמות דאצי' בבי"ע. אך כמו בגשמי' שאחר לידה צ"ל אוכל בפני עצמו כדי שיתקיים היש בקיומו. כן אחר קריעת ים סוף ניתנה התורה בחי' לחם כנ"ל כדי שיתקיים הביטול דיחודו האמיתי ביש הגשמי. (והימים שבין קי"ס למ"ת שהוא ספה"ע זהו ענין יניקה):

י **ועתה** צ"ל מה שקי"ס הי' בזכות יעקב. הים ראה וינס מלפני אלוה יעקב. ותחלה צ"ל מה שאחז"ל קשה לזווגם כקי"ס (סנהדרין כ"ב א') שקי"ס הוא כביכול קשה למעלה. שא"ז מובן איך שייך קושי למעלה. וי"ל דהכוונה שא"ז קשה בעצם. כ"א שנק' קשה לגבי עצם הבריאה. שעצם הבריאה דבחי' יש ויבשה יש מאין א"ז קשה למעלה. כמאחז"ל (ב"ר פ"ג) לא בעמל ולא ביגיעה אלא במאמר. אבל קי"ס שהוא החיבור דים ויבשה. גם שקי"ס הוא לידת הנשמות. ובלידה שייך קושי. והקושי היינו שגם בבי"ע יהיו נשמות דאצי' ממש ולא יסתיר להם ההעלם של העולמות דבי"ע זהו קשה יותר מעלם

התהוות

לבוש שנק' ארבין ספינה שזהו כמשל בגשמיות הספינה הולך ומפסיק בין האדם ובין המים שלא יטבע. כמו"כ הלבוש הוא המעכב את הנשמה שלא תטבע בבחי' ים העליון. דהיינו שלא תסתלק מהגוף כ"א שתשאר אח"כ למטה בבחי' יבשה וארץ לקיים תומ"צ בגשמיות דוקא. לפי שבחי' הלבוש הוא למעלה מהנשמה ע"כ יוכל לעכב על הנשמה ולקיימה בגוף כו'. ולכן הלבושים זהו דבר נוסף בנשמות על מלאכים. לפי שהנשמות הם ברואים שביבשה ע"כ צריכים לבושים שהם ארבין כדי לילך ולשוט על ידם בים כו'. משא"כ המלאכים שהם נוני ימא א"צ לארבין:

ו **והנה** ע"י הארבין יש לנשמות יתרון רב על המלאכים גם בבחי' ים ועלמא דאתכסיא. ויובן זה עפ"י מאמר הזהר (בשלח דמ"ה ע"ב) כד סליק ימא גלגלוהי כולהו ארבין סלקין ונחתין. ונוני ימא מתבדרין לכל סטר. דהנה כאשר הים נח ושקט שאז הוא מכסה על הדגים וכל הנבראים שיש בו. זהו משל להשפלת מדת מל' דאצי' בבריאה להיות מקור לבי"ע. וז"ש שנים עשר בקר והים עליהם מלמעלה. י"ב בקר זהו י"ב חיות המרכבה דבריאה. והים עליהם מלמעלה להיות בבחי' מקור להן דהיינו עתיק דבריאה. ולכן כתי' כל הנחלים הולכים אל הים. נחלים הם השפעות מהמדות ומהו"ב דאצי' בבחי' מל' שנק' ים והים איננו מלא מפני שמשפיע בבריאה. שהמל' היא ממוצע שיומשך השפע מאצי' לבי"ע. אמנם כאשר יגבהו הגלים בים זהו ענין סילוק המים מהדגים ועולים למעלה על ידי הרוח סערה המגביהם כו'. וכמו"כ למעלה גלי הים הוא הגבהת ועליית המל' בבחי' רצוא ותשוקה להסתלק מבריאה וליכלל באצי'. וע"ז כתי' צהלי קולך בת גלים (ישעי' יו"ד למ"ד). וזה נעשה על ידי רוח סערה כו'. שהוא מה שז"א משפיע הגבורות שבו במל' לעורר את העלאת מ"ן דמל' בהתגבורת הרצוא ורשפי אש לעלות לאצי'. ואזי נוני ימא מתבדרין לכל סטר. כי מה שכלולים ומתאחדים עם החיות אלקות דמדת מל' דאצי' זהו כשנק' המל' בשם ים מקור לבריאה. דהיינו כשהים נח כו' (והיינו שמתאחדים בהביטול ובחי' אין ממש כמו שהוא מצד החיות אלקות עצמו המהוה כו' וכנ"ל). אבל כד סליק ימא גלגלוהי היינו כשמסתלק מדת מל' מבריאה ומתעלית ליכלל באצי' אזי א"א להם לקבל אז מבחי' מל' כלל שאזי בחי' מל' למעלה מעלה מבחי' מקור להם (והיינו שבהביטול אמיתי דיחו"ע דאצי' שלמעלה מהחיות אלקות המהוה כו'. בבחי' זו אין יכולים להתאחד כלל). אבל הארבין סלקין ונחתין עם הגלים. שאין נבטלים בפני הרוח סערה. והטעם לפי שהלבושים הם גבוהים בשרשם מהרוח סערה. כי הרוח סערה זהו מגבו' דז"א שמעוררים התגבורת הרצוא ליכלל ביחו"ע דז"א דאצי' דהיינו בבחי' אחד כו'. אבל הארבין נמשכים מת"ת דבינה שלמעלה מז"א. שבבינה מושג הביטול דבחי' יחיד שלמעלה מהביטול דבחי' אחד. הרי נתבאר ההנהגה דבחי' ארץ וההנהגה דבחי' ים. אבל בבחי' ארץ אין בה שינוים. וכמ"ש והארץ לעולם עומדת (קהלת א' ד'). ובההנהגה דבחי' ים יש כמה שינוים שלפעמים הים נח ולפעמים יש רוח סערה וגלי הים. ואז יש חילוק בין נוני ימא לבחי' ארבין. ואח"כ אתי חד דברא ונשתק הים מזעפו כו':

ז **ועתה** צ"ל ענין קי"ס שהו"ע החיבור ויחוד דב' הבחי' ים ויבשה כו'. הנה כתי' (ש"א ב') כי אל דעות הוי'. ב' דעות. א' מלמעלמ"ט כמו שהוא מצד החיות אלקות עצמו המהוה. אשר החיות אלקות המהוה הנק' בורא ית' הוא היש האמיתי והנברא המתהוה הוא אין ואפס לגמרי. ודעת הב' מלמטלמ"ע היינו מצד הנבראים כו'. שהנברא המתהוה הוא יש ודבר והחיות אלקות המהוה נק' אין שאינו מושג. וב' דעות אלו זהו ענין הב' בחי' ים ויבשה הנ"ל. שבחי' ים עלמא דאתכסי' עולם הבריאה ראשית התהוות היש מאין הוא קרוב להאין. ע"כ מושג שם הביטול כמו שהוא מצד החיות אלקות עצמו המהוה כו'. משא"כ יצי' ועשי' הם יבשה עלמדאת"ג שם הוא דעת הב' הנ"ל. וזה נתפרש ענין הב' דעות על בחי' ים ויבשה שבבי"ע. וכמו"כ בכללות יותר שכללות בי"ע נק' ארץ עלמדאת"ג. וים זהו העלם עלמיות אורות דאצי'. אזי הב' דעות הם אחד ועד כמש"ת בלקו"ת בד"ה שבת ימים הראשון פ"ה יעו"ש בסופו בהג"ה. ופי' כי אל דעות כו' היינו שעצמותו ית' הוא למע' מהב' דעות. שהדעת עליונה דבחי' יחו"ע דמדות דאצי' דהיינו הביטול דבחי' אחד א"ז נחשב ביטול אמיתי לגבי עצמות אור א"ס ב"ה שהוא יחיד ומיוחד שלמע' מהביטול דבחי' אחד. כמבואר הביאור במ"א (עד"ה והר סיני עשן). והדעת התחתונה דבחי' יחו"ת דבי"ע שנראה ליש ודבר כו' הנה יש זה א"ז הסתר כלל לגבי עצמותו ית' שגם בהיש הזה יכול להתגלות יחודו ית'. ולכן עצמותו שלמע' מהב' דעות הוא כוללם ומחברם יחד. שגם בבחי' ד"ת שנראה ליש יתגלה ד"ע דבחי' יחו"ע דאצי' ממש. וזהו ענין הג' דעות ה"א שמים קדמו כו' היינו שמצד ס' השתלשלות שמים ו"ק דז"א קדמו לבחי' ארץ מל' מקור בי"ע. בין בזמן. שנאצלו מקודם. ובין במעלה שהרי הם בחי' יחו"ע כנ"ל. וה"א ארץ קדמה. היינו מצד השרש במחה"ק בעצמ"ה אנא אמלוך. ומלוכה הוא העיקר על בחי' ארץ כנ"ל. ודעת השלישית שו"א כאחד נבראו כו'. היינו מה שמצד עצמית המאציל נמשך להיות כימי השמים על הארץ כו'. ואזי גם בבחי' סדר השתלשלות שניהם שוין כו'. דהיינו מצד היחוד והחבור דבחי' שו"א זו"נ דאצי':

ח **ועפ"ז** יובן ענין קי"ס. דהנה ענין קי"ס הוא כמ"ש בנהר יעברו ברגל (תלים ס"ו ו') שהלכו ברגל ע"ג היבשה ממש. והנה אם הי' נחרב ויבש הים דהיינו שהי' נעשה מים יבשה. אזי הי' רק יבשה לבד. אבל באמת הי' הים בשלימותו ובמילואו כמ"ש והמים להם חומה מימינם ומשמאלם. ורק שהלכו ביבשה בתוך הים. וא"כ הי' קי"ס החיבור דים ויבשה ביחד. וברוחניות היינו שבבחי' יבשה שהוא התגליות דעלמין דאתגליין דבי"ע לא הי' שום שינוי. דהיינו שהיו נראים ליש ודבר נפרד. וא"כ הי' בחי' יבשה. ורק שבבחי' יבשה דעלמדאת"ג נתגלה כל הביטול דבחי' ים (יחו"ע דאצי') בשלימות. והענין כי יש עש"נ. ובבחי' עולם ושנה דעלמדאת"ג לא הי' שום שינוי כלל. וא"כ הי' יבשה בשלימות. ורק בבחי' נפש דהיינו בבחי' השגה וראי' נתגלה

כל

בפנימיות מדת מל׳ דאצי׳. וא״כ גם הנשמות כשהיו בבחי׳ עיבור למעלה במל׳ דאצי׳ היו בודאי במדרגת נוני ימא כמו המלאכים ועוד גבוה יותר. ועיקר ההפרש שבין מלאכים לנשמות. שמלאכים נק׳ נוני ימא והנשמות נק׳ ברואים שביבשה. זהו מצד הלידה דוקא. שבלידת הנשמות מבחי׳ מל׳ נעשים (ומתהוים) להיות נראה יש ודבר נפרד מאלקות. וא״כ בלידה נהפך הנשמה מבחי׳ נוני ימא להיות ע״ד יבשה שאין העלול מוקף מעילתו רק יהי׳ היש דבר נפרד בפ״ע. דהנה גם למטה אנו רואים שענין הולד כשנולד לגבי היותו בבחי׳ עיבור הוא שני הפכיים מהקצה אל הקצה. דכשהוא בעיבור הוא ירך אמו שאין לו שום תיות בפ״ע ורק שהוא חי כאחד מאבריה. ואם איהי מייתא איהו מיית ברישא. ומיד כשנולד נעשה יש ודבר בפ״ע שיש לו חיות בפ״ע בהיפך לגמרי ממה שהי׳ בעיבור. וא״כ הלידה הוא להיות מבחי׳ אין יש כו׳. ואיך הוא זה. ואין לומר שזהו לפי שבעיבור אוכל ממה שאמו אוכלת ובלידה אוכל בפ״ע. שהרי אין התינוק אוכל וטועם כלום עד לאחר הלידה הרבה וא״כ באותה הרגע שנולד שעדיין לא אכל וטעם כלום למה מיד בהולדו הוא יש ודבר בפ״ע. אלא הענין שבשעת לידה ממש נמשך כח עליון רוחני הפועל השינוי הזה בהעיבור ממהות למהות דהיינו ממה שהי׳ ירך אמו שיהי׳ יש ודבר בפ״ע היפך לגמרי ממהות הראשון. ועד״ז יובן גם בנמשל למעלה. שלידת הנשמות ממל׳ דאצי׳ הוא בחי׳ יש מאין ממש. שבלידה דוקא מתהוים הנשמות להיות יש ודבר נפרד. דהיינו בחי׳ יבשה היפך ממש ממה שהיו תחלה בעיבור בבחי׳ אין וביטול לגמרי ע״ד בחי׳ נוני ימא כנ״ל. משא״כ לידת המלאכים מבחי׳ מל׳ בבי״ע הוא רק להיות ע״ד בחי׳ עו״ע ונוני ימא כנ״ל. וא״כ כדי להיות לידת הנשמות מבחי׳ מל׳ בבחי׳ יש מאין. להיות נהפך מבחי׳ יש לבחי׳ יבשה ממש. הוא ע״י הכח מבחי׳ עתיקא דוקא כקי״ס. שאותו הכח השופע בהנשמות הנולדים מבחי׳ מל׳ להיות נראים יש ודבר בפ״ע הוא נמשך מהארת עתיקא שהוא יש האמיתי דוקא. משא״כ בלידת המלאכים מהמל׳ אין בהם מהארת עתיקא כמו בהנשמות. ולכן קי״ס הוא לידת הנשמות כידוע שהזווג בשמע״ל והלידה בשש״פ. כי הלידה הוא מה שנהפך מבחי׳ נוני ימא להיות ע״ד יבשה ממש וכנ״ל (ולכן לידה וקי״ס שניהם בעתיקא תליא). ורק שיש הפרש בין סתם לידת הנשמות לקי״ס. כי סתם לידה הוא שנהפך מבחי׳ ים להיות בבחי׳ יבשה. משא״כ קי״ס הוא ההיפוך דים ויבשה. אך באמת ענין לידת הנשמות בשש״פ הוא כמו קי״ס ממש. וגבוה יותר מסתם לידת הנשמות. וזה ית׳ לקמן אי״ה. ונמצא שמצד שרש הנשמות מזווג גופני שמעלמות ה״ע יכולים להיות לאחר ירידתם למטה בבחי׳ ארץ ועלמדאת״ג ג״כ בבחי׳ ביטול לאלקות. אך להיות הלידה. דהיינו שיתהפך מבחי׳ ים לבחי׳ יבשה. שמבחי׳ היותם בעיבור בבחי׳ אין לגמרי יתהוו אח״כ בלידה בבחי׳ יש. זה צ״ל מעתיקא דוקא שלמעלה מעלה מהחכמה. ומה שנמשכים מזווג גופני שמעלמות ה״ע זהו מועיל שלאחר ירידתם בבחי׳ יבשה ויש כו׳ יהי׳ יכול להיות ביטול בהים (ובד״ה והי׳ לכם לציצית נת׳ בענין תכלת שמרא הוא שזה נמשך מבחי׳ אבא יונק ממזלא יעו״ש. וכן נת׳ בד״ה שובה בפי׳ כי עמך הסליחה למען תורא. וי״ל שזהו דוקא בעלמות ה״ע שגם נמשך ממזלא כו׳. כמשנ״ת בביאור דוהניף שזהו הגדלה וריבוי מוחין דגדלות בחכ׳. ומה שנת׳ בסידור שקי״ס הוא דבעי לאוקיר לדיקנא. זהו מהארת פנים שגם גילוי עלמות מו״ס שלמעלה משערות) משא״כ מהארת ה״ע דזווג נשיקין אין יכול להיות ביטול בהים דבחי׳ ארץ. אבל כדי שיתהוה הים זה צ״ל ע״י הכח מבחי׳ עתיקא דוקא :

ה **אמנם** באמת גם בהיותם בבחי׳ עיבור יש הפרש בין נשמות למלאכים. והוא שיש דבר נוסף בנשמות מה שאינו במלאכים והו״ע לבושי הנשמות. שהוא בחי׳ צלם כמ״ש אך בצלם יתהלך איש (תלים ל״ט ז׳). ולבוש זה נמשך מבחי׳ בינה והוא למעלה מהנשמה עצמה שנמשכה ממוחין דזו״כ שמעלמות נה״י דאו״א. אבל הלבוש נמשך מת״ת דבינה. ולבושי הנשמות זהו האדבין בכתוב בזהר (פ׳ בשלח דמ״ח ע״ב). דהיינו ספינות. וענין הספינות היינו שעל ידם יכולים ברואים שביבשה לילך בים ולא יטבעו במי הים. והנה הנשמות כמו שהם למטה הם בריות שביבשה וע״כ צריכים לבחי׳ אדבין. שע״י האדבין הנה גם בהיותם למטה בחי׳ ברואים שביבשה יהיו יכולים לשוט בים ולא יטבעו. והענין דהנה עבודת הנשמה למטה בתפלה זהו מדרגת בחי׳ ים עלמדאת״כ ממש. ועסק התורה בלימוד כל ההלכות שנתלבשו בגשמיות. וקיום מצות מעשיות זהו בחי׳ ארץ עלמדאת״ג. דהנה התפלה עיקרה מחשבה והתבוננות באוא״ס ב״ה דהיינו שיתבונן בעומק מחשבתו ברוממות אוא״ס איך שאין ערוך אליו שכל ס׳ ההשתלשלות מריש כ״ד עד סוף כ״ד נתהוה רק מהארה והארה דהארה וכולא קמי׳ כל״ח יותר מביטול טפה א׳ בים אוקיינוס. וגם כל העליות דלעתיד הוא הכל רק בבחי׳ שם והארה אל תקרי שמות אלא שמות. ולכן אני הוי׳ לא שניתי. והרי התבוננות והשגת ביטול זה. זהו ודאי בחי׳ ים. וגם שמזה נמשך כלות הנפש וביטול באור אין סוף ב״ה. כמו שאנו רואים שיש נשמה גבוה מאד שבאה בתפלה לבחי׳ כלות הנפש ממש בבחי׳ מס״נ ליכלל וליבטל באור א״ס ב״ה והוא בחי׳ האהבה דבכל מאדך בלי גבול והיינו ע״י ההתבוננות אתה עשית את השמים ואת הארץ את הים כו׳. וכתיב ה׳ אשר עשה את הים ואת היבשה (יונה א׳ ט״ו). כללות עלמין סתימין ועלמין דאתגליין של כללות סדר השתלשלות. ופי׳ אשר עשה. אתה עשית. שנעשי׳ גשמיות נחשבים ממש שניהם כל״ה קמי׳. שנתהוו רק מהארה בעלמא. וא״כ היתה צריכה הנשמה ליפרד מהפתילה שהוא הגוף ונה״ב וליכלל וליבטל לגמרי באוא״ס ב״ה בבחי׳ ביטול ואין לגמרי ע״ד בחי׳ נוני ימא ממש. והרי במשל ברואים שביבשה נטבעים בים כו׳. ומ״מ אין הנשמה נפרדת ומסתלקת מהגוף כלל. כ״א באחר הכלות הנפש בבחי׳ מס״נ ממש דבחי׳ ים. היא חוזרת להשאר בגוף והיא הפלא דוקא בעסק התורה וקיום מצות מעשיות בגשמיות שהוא בחי׳ יבשה ארץ כנ״ל. כי יפה שעה א׳ בתשומע״ט בעוה״ז כו׳ וע״כ הוא הפלא בזה לקיימם בשמחה וטוב לבב. ואיך הוא זה הלא הי׳ צריכה ליטבע בבחי׳ ימא עילאה בתפלה. אלא הענין לפי שכל נשמה יש לה

לבוש

מים כלל. ומ"מ כיון שהמים מהי' אותן הם מובלעים ומכוסים תמיד בהמים ואין יכולים ליפרד כלל. כמו"כ אעפ"י שהמלאכים אפי' היותר עליונים הם בודאי בריאה מאין ליש דבר חדש לגמרי וכל מלאך הוא מהות בפ"ע מובדל ממדרגת זולתו כמו מיכאל וגבריאל. אך היש הנברא אינו יכול להיות נפרד כלל מהחיות אלקות כ"א שהיש כלול תמיד בבחי' ביטול כנ"ל. עד שאין נראה יש ואין נראה לנפרד. ולכן שייך עליהם מלוכה כמ"ש כבוד מלכותך יאמרו כו' דקאי על המלאכים. אעפ"י שאין מלך בלא עם. דבעינן זרים ונפרדים שעם כו'. והיינו כיון שהם בריאה מאין ליש שבעצם הם בחי' יש ונפרד מאלקות. שהרי אינן אלקות כלל כ"א בריאה והתהוות יש מאין. ורק שהיש כלול בביטול ואין נראה יש ונפרד כו' ע"כ שייך עליהם מלוכה:

ב **והנה** אופן ההשפעה השניה ממדת מל' דאצי' הוא שנקראת בשם ארץ. דהיינו כמו ברואים שבארץ אעפ"י שניזונין ומקבלים כל חיותם מהארץ מ"מ הם נפרדים לגמרי מהארץ להיות יש ודבר בפ"ע. כמו"כ נמשך השפעת החיות אלקות ממדת מל' דאצי' להוות ולהחיות הנבראים ע"י ריבוי צמצומים והסתרים. עד שמתהוים הנבראים להיות נראים יש ודבר נפרד מאלקות. דאעפ"י שהחיות אלקות מהי' ומהוה אותן מאין ליש בכל רגע והם אין ואפס ממש לגבי החיות המהוה אותן. אך לפי שמתצמצם ומתעלם החיות אלקות עד שאין רואים אותו וגם אין מבינים המהות כו'. ע"כ הם נראים יש ודבר נפרד כו'. ומה שיש בהנבראים ביטול לאלקות הוא רק מצד השגתם מה שהם יכולים להשיג הביטול (שאין ערוך כלל להביטול שמצד החיות אלקות עצמו. והחילוק כי הנבראים מבינים הביטול מצד התהוות ההתהוות מאין ליש בכל רגע. אבל ההתהוות הוא בחי' יש. ומצד החיות אלקות גם עצם התהוות הנברא הוא בחי' אין ואפס והחיות אלקות המהוה הוא היש כו'). ולכן מצד השפעה זו מבחי' מל' נק' מדת מל' בשם ארץ והנבראים שמתהוים מהשפעה זו נק' ברואים שבארץ. ועיקר ענין ההפרש בין בחי' נוני ימא לבחי' בריות שבארץ. הוא כמו ההפרש שבין עו"ע. שהעלול מוקף מעילתו ובטל במציאות אליו. לבחי' יש מאין שהיש הוא דבר נפרד כו'. והרי נוני ימא הם מוקפים מהים כמו העלול שמוקף מעילתו ובטל כו'. משא"כ בבחי' יבשה וכנ"ל. והיינו שמבחי' מל' דאצי' המהוה בי"ע יש ב' השפעות. הא' ע"ד עו"ע והם הנק' נוני ימא כנ"ל. והב' בבחי' יש מאין והם הנק' ברואים שביבשה ודו"ק. וב' בחי' אלו דבחי' מל' נק' ים וארץ. ולכן בר"ה שאז צ"ל בנין המל' אומרים לה' הארץ כו' כי הוא על ימים כו'. והיינו ב' הבחי' דמל' שנק' ים וארץ. ומקדימים בחי' ארץ כמ"ש ארץ אשר ה' אלקיך דורש כו' מראשית שנה כו' שהעיקר הוא בחי' ארץ. דהיינו מה שבחי' מל' מהוה ומחיה שיהי' נראה היש דבר נפרד ומ"מ מעצמו הוא בטל ומקבל עליו עומ"ש בטל זה הוא עיקר התגלות המלוכה. ולכן יש דעה ארץ קדמה אפי' לשמים. וכ"ש לבחי' ים. ומ"מ מזכירים אח"כ בחי' ים ג"כ. שגם על בחי' ים שייך מלוכה כנ"ל. וצריך להמשיך בנין המל' דבחי' ים ג"כ:

ג **והנה** בזהר נק' המלאכים נוני ימא. והנשמות נק' ברואים שבארץ. והיינו לפי שהנשמות יורדים לעוה"ז ומתלבשים בגוף וגה"ב להיות נראה יש ודבר נפרד מאלקות. ומ"מ גם בירידתם למטה בבחי' ארץ הם בבחי' ביטול לאלקות שמקבלים על עצמם עומ"ש ועומ"ל. ורק שזהו הביטול דבחי' יבשה ולא בחי' ים. דהיינו יש ובטל. אך מה שיכולים הנשמות לירד למטה לבחי' ארץ. זהו מצד ששרשם הם גבוהים יותר ממלאכים. ששרש הנשמות הוא מזווג גופני דזו"נ דאצי' ושרש המלאכים מזווג נשיקין. וענין זווג גופני היינו השפעת עצמיות ומהות ח"ע ממש רק דרך הלבשה והעלם בהכלים כו'. וזווג נשיקין הוא המשכת הארת ח"ע לבד ולא ע"י הלבשה והעלם. כ"א בבחי' גילוי יותר. ולכן המלאכים שנמשכים מזווג נשיקין יש בהם ביטול יותר מבהנשמות. כנ"ל שנק' נוני ימא. אך אינם יכולים להיות כ"א בבחי' ים עלמא דאתכסיא. אבל אין יכולים לירד למטה בבחי' ארץ כלל. וזהו ענין הנפילים היו בארץ. כי כשירדו מבחי' ים למטה לבחי' ארץ נפלו ממדרגתם לגמרי. כי למטה בבחי' ארץ אין יכול להיות בהם בחי' ביטול כלל. אבל הנשמות לפי שנמשכים מזווג גופני שמעצמות ח"ע ממש ודרך הלבשה בהכלים ע"כ הם דוקא יכולים לירד למטה לבחי' ארץ ושיהיו גם למטה בבחי' ארץ בטל לאלקות בקבעומ"ש ועומ"ל. וזהו לקדושים אשר בארץ המה ואדירי (תלים ט"ז ג'). קדושים נק' הנשמות כידוע שבהם דוקא יש התוקף להיות גם למטה בבחי' ארץ בטל להש"י ועי"כ כל חפצי בם. בם דוקא. וכמ"ש כי תהיו אתם ארץ חפץ (מלאכי ג' י"ב). וזהו ואנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי (ישעי' מ"ה י"ב). אדם קאי על נש"י (שנמשכים משם' מ"ה כמראה אדם. אבל המלאכים נק' בהמה לפי שנמשכים משם ב"ן). שהנשמות שהם מבחי' אדם הם דוקא יכולים להיות בארץ. ולא המלאכים שנק' נוני ימא. שאין יכולים להיות כ"א בים ולא בבחי' ארץ:

ד **והנה** גם הנשמות כשהיו תחלה בבחי' עיבור במל' דאצי' היו בחי' נוני ימא ממש כמו המלאכים. כי עובר ירך אמו הוא ומוקף ממנה ובטל אליה. שהוא רק כבשר מבשרה שאין לו שום היות כלל בפ"ע. כמו"כ הנשמות כשהיו בבחי' עיבור במל' דאצי' הרי בחי' מל' הי' מקיפם מכל צד והיו מוקפים מבחי' מל' דהיינו שהיו כלולים בתכלית הביטול לבחי' מל' עד שלא היו שום מציאות יש בפ"ע כ"א שהיו בבחי' אין ממש. ועז"א (אבות פ"ג) דע מאין באת. ואזי היו נקראים בנות ירושלים כמ"ש במ"א דהיינו שהי' בהם אז יראה בשלימות כמו שהוא למעלה בבחי' מל' דאצי' כמו שהיא באצי'. וגם ירושלים נק' ע"ש יראה שלם כמ"ש במד"ר. והיינו שבחי' מל' כמו שהיא באצי' היא מחוברת לבחי' שלם יסוד ז"א דאצי'. והנשמות כשהיו כלולים בבחי' עיבור בבחי' מל' דאצי' כמו שהיא באצי' שנק' ירושלים אזי הי' בהנשמות שלימות היראה. כמו למעלה בבחי' מל' כשמתחברת לבחי' שלם יסוד כו'. ועז"כ חי ה' אשר עמדתי לפניו (מ"א י"ז א'). ואין עמידה אלא שתיקה וביטול מכל וכל. והיינו כשהי' כלול בבחי' עיבור

בפנימיות

נמשך אח"כ בחי' הוי' אלקינו הוי' אחד. שע"י העלאת מ"נ דבחי' ישראל אליו ולא למדותיו עי"ז נמשך להיות הוי' אלקינו שיומשך עצמות אוא"ס שלמעלה מגדר בחי' מדות להתלבש בחו"ב שנק' הוי' אלקינו להיות יחוד חו"ב. וע"י ההעלאה דבחי' שמע שם ע' (שנעשה הגדלת הכלים בהמדות) עי"ז יכול להיות אח"כ הוי' אחד שיומשך גילוי אוא"ס בהמדות דו"ק דז"א שיהי' התגלות יחודו ית' גם בעולמות. אחד בז' רקיעים וארץ וד' רוחות העולם :

ד **וזהו** בן פרת יוסף בן פרת עלי עין. פרת לשון פרו ורבו המשכת תוס' וריבוי אורות מעצמיות אוא"ס שלמעלה מסדר ההשתלשלות מלמעלמ"ט להיות מאיר בגילוי בחו"ב כנ"ל ועי"ז יהי' התגלות אלקות בעולמות וזהו בן פרת יוסף. בן פרת עלי עין היינו שזכה להיות בן פרת מלמעלמ"ט שיומשך מעצמיות אוא"ס ממש הוא לפי שבן פרת עלי עין דהיינו לפי שמלמטלמ"ע הוא ג"כ גבוה מאד שמגיע בבחי' עלי עין וכמ"ש ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך שהבירור והעלאה דיוסף הוא למעלה מהבירור דשבטים שבהם כתיב והנה אנחנו מאלמים אלומים בתוך השדה וזהו הבירור דשמע שם ע'. דהנה העיי"ן נק' ע' תלוי' כמ"ש יכרסמנה חזיר מיער שהע' תלוי'. והיינו שמבחי' ז"ת הכלולים מעשר נתהוה הכל אפי' ע' אומות. כי בז' תחתונות הי' השבירה ונפל בבחי' שם ב"ן וזהו שם בגימט' ב"ן ורפ"ח. וזהו שם ע' דהיינו לברר ולהעלות בחי' רפ"ח ניצוצין שנפלו בבחי' שם ב"ן לבחי' ע' רבתי (ז' תחתונות דאימא שם ס"ג) ואם כן הבירור וההעלאה של השבטים הוא לבחי' ע' רבתי. אבל ההעלאה דבחי' יוסף מלמטלמ"ע הוא לבחי' עלי עין. דהיינו לבחי' אליו ולא למדותיו שלמעלה גם מבחי' ע' רבתי. ולכן לפי שהביטול שלו מלמטלמ"ע הוא לבחי' עלי עין ע"כ מלמעלמ"ט הוא ג"כ בן פרת יוסף שמעצמות אוא"ס שלמעלה מגדר בחי' ע"ס יומשך להאיר פניו בחו"ב. וזהו ויוסף הורד מצרימה כדי להיות ויוציאנו הוי' אלקינו כנ"ל. כי כדי שיומשך למטה מטה להיות יצימ"צ הוא דוקא ע"י בחי' הגבוה יותר וכמ"ש ועברתי באמ"צ אני ולא מלאך וכו'. וכתיב אנכי הוי' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים אנכי דוקא. אך המשכה זו דבחי' בן פרת יוסף מלמעלמ"ט שהוא בחי' ירידה והשפלה גדולה להיות ויוסף הורד מצרימה הוא מצד שיוסף הוא בחי' טוב עליון וכנ"ל :

ה **וזהו** כמה מעלות טובות למקום עלינו. דהנה כתיב טוב הוי' לכל. וכתיב טוב הוי' לקוו. והיינו כי בחי' טוב הוי' לכל זהו השפעה חיצוניות שלהחיות העולמות וכמ"ש ורחמיו על כל מעשיו. אך בחי' השפעה פנימיות מפנימיות אוא"ס ב"ה זהו טוב הוי' לקוו. לקוו דוקא. וזהו כמה מעלות טובות למקום עלינו. עלינו דוקא. לפי שהמעלות טובות אלו הם מבחי' טוב הוי' לקוו. וענין ט"ו מעלות טובות זהו כנגד י"ה היינו שהם המשכות מבחי' טוב העליון שבעצמות אוא"ס שיומשך פנימי' רצוה"ע ופנימיות אוא"ס בחו"ב כדי להיות ויוציאנו הוי' אלקינו. ופי' וענין דיינו הוא כי הנה שם שדי הוא שאמר לעולמו די. וכתיב והריקותי לכם ברכה עד בלי די וארז"ל עד שיבלו שפתותיכם מלומר די. והענין כי שדי פי' די. סיפוקא דכולא שממנו נמשך מילוי כל החסרונות. וע"ד די מחסורו וארז"ל אפי' סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו. ושם שדי נתגלה לאברהם אחר המילה כמ"ש אני אל שדי התהלך לפני כו'. וז"ש וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי שממנו נמשך רק די מחסורו מילוי החסרון לבד. אבל ושמי הוי' לא נודעתי להם. ומבחי' שם הוי' נמשך להיות והריקותי לכם ברכה עד בלי די שיבלו שפתותיכם מלומר די כו'. וזהו אלו הוציאנו ממצרים ולא עשה בהם שפטים דיינו. שבאמת גם יצימ"צ לבד הי' די. אך בחי' די נמשך משם שדי כנ"ל. אבל כמה מעלות טובות מעלה אחר מעלה ואומרים הרבה פעמים דיינו. זהו בחי' עד שיבלו שפתותיכם מלומר די לפי שהגילוי מלמעלה מבחי' שם שדי :

הים ראה וינס וכו' מלפני אדון חולי ארץ. מלפני אלוה יעקב.

וברבות פ' בשלח פכ"א ר"ע אומר בזכות יעקב נקרע הים שנאמר ופרצת ימה. והנה אדון חולי ארץ זהו דרגא דיוסף כדכתי' (בראשית מ"ב) ויוסף הוא השליט על הארץ. והיינו לפי שהי' מרכבה לבחי' צדיק יסוד עולם שהוא אדון חולי ארץ. וצ"ל מה שייך קי"ס לבחי' יוסף ויעקב. דהנה יש להבין הטעם למה פעמים כינו מדת מל' בשם ים כמו כל הנחלים הולכים אל הים (קהלת א' ז') וכיוצא בזה. ולפעמים כינו בשם ארץ כמו השמים כסאי והארץ הדום רגלי (ישעי' ס"ו א'). אך הנה שניהם אמת כי בים הגשמי אנו רואים שהדגים לפי שכל עיקר חיותם הוא רק מן המים ע"כ הם מובלעים ומכוסים במים שאין יכולים להיות יש ודבר נפרד מן המים כלל דכשפורשים מיד מתים. כמו"כ יש מלאכים עליונים שבטלים במציאות לגמרי לגבי החיות אלקות המחיה ומהוה אותן עד שאין נראים ליש כלל. והיינו מצד שהחיות אלקות דבחי' מל' דאצילות מחיה אותן בקירוב וגילוי מאד שמאיר עליהם בתוקף ההתגלות ומקיפם מכל צד (כמו העלול כשהוא מוקף מהעילה שלו המקפת אותו מכל צד שאזי העלול כלול ובטל לגמרי בתוך העילה שלו) ומחמת זה הם ממילא כלולים ובטלים במציאות שאין נראים ליש כלל. ואין להם בחירה כלל להיות נפרדים. ולכך יוכל מלאך לומר על עצמו בי נשבעתי נאום ה'. והיינו כיון שהוא בתכלית הביטול עד שאינו מהות כלל ואין תופס מקום ואין נראה ליש ע"כ אינו שום הסתר כלל על אור וחיות דשם הוי' המלובש בו. שאין נראה כ"א האור והחיות דשם הוי' והמלאך בעצמו אין נראה כלל ליש. וזהו בחי' המלאכים שנק' נוני ימא. דהיינו שההשפעה מאלקות דבחי' מל' דאצי' נק' ים לפי שמחי' אותן באופן שמקיפם מכל צד עד שמוכרחים להיות ביטול ואין לגמרי כמו שהוא מצד החיות אלקות (שלמעלה ממה שיכולי' הנבראים להשיג הביטול כו') ואין להם בחירה כלל להיות נפרדים. והמלאכים נק' נוני ימא. ואעפ"י שהם נבראים מאין ליש. אך ה"ז כמשל הדגים שבים שהם מהות בפ"ע זולת המים. שאינם ממהות

והיינו שהי' מהפך שלא יומשך השפע מבחי' עורף דה"א (שאז מקבל פרעה) כ"א שיהי' יאר הוי' פניו אליך (פי' שיסתלק השפע דבחי' עורף ואחוריים דה"א ויוכלל בבחי' פנים דה"א ויומשך השפע מבחי' פנים דה"א) דהיינו שיאיר פנימי' רצוה"ע ואוא"ס ב"ה בבחי' גילוי בחו"ב כדי להיות ואהבת הוי' אלקיך (חו"ב) ביד חזקה כו' (על ידי שהלבישו לפנימיות זרועות דה"א). וכמ"ש ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך. שהבירור דיוסף הוא להיות מבחי' שכם אחד. שבחי' אחוריים יוכלל בבחי' פנים (שמברר אחוריים דכתר שיוכלל בבחי' פנימיות הכתר כמ"ש במ"א ע"פ זה) :

ב **ולהבין** מה שיוסף דוקא הורד מצרימה. הנה כתיב כי לקח טוב נתתי לכם כו'. דקאי על התורה שנק' לקח טוב וכמארז"ל יבוא טוב ויקבל טוב כו'. והענין דהנה למטה נק' טוב מי שיכול להשפיל עצמו להתחבר גם עם פחותי הערך ממנו. וע"ד והלל לא יקפיד אעפ"י שהי' מטריחו כמה פעמים. וכמו השפעה מרב לתלמיד שהוא על ידי בחי' ומדת טוב שהרי הרב צריך להשפיל א"ע ולצמצם שכלו לפ"ע הבנת התלמיד. וכדי להיות בחי' צמצום והשפלה זו היא מצד בחי' טוב שבמשפיע דכמו השפעת צדקה בגשמיות מעביר לעני הוא מצד בחי' טוב. וכמו"כ צדקה רוחניות דהיינו השפעת שכל מרב לתלמיד הוא ג"כ על ידי בחי' טוב. ועד"ז יובן מה שהתורה נק' לקח טוב. והיינו שכדי שיומשך עצמות אוא"ס ב"ה להתלבש בתורה דמחכ' נפקת היא על ידי בחי' טוב עליון של אוא"ס ב"ה. שהרי אוא"ס מצד עצמותו ומהותו כתיב אם צדקת מה תתן לו ורבו פשעיך מה תעשה לו. וא"כ זה שיומשך רצונו העליון להתלבש בתורה שיהי' רצונו וחכמתו בתומ"צ דוקא צ"ל צמצום והשפלה גדולה (וזהו רצון אותיות צנור שהוא בחי' צמצום שיומשך רצוה"ע להתלבש בבחי' ח"ע). וע"כ כדי להיות בחי' צמצום והשפלה זו הוא מצד בחי' טוב עליון של אוא"ס ב"ה. אבל בחי' טוב זה הוא שיאיר פנימיות אוא"ס ב"ה בגילוי. וזה א"א להיות כ"א על ידי תומ"צ לכן מזה נמשך הצמצום בהרצון של תומ"צ שקיום המצות הוא פנימיות רצונו ית' נח"ר לפני שאמרתי כו' ועבירה היפך רצונו לגמרי כו'. ולכן נק' התורה לקח טוב. וזהו מאמר הרבות בפ' בראשית והארץ היתה תהו כו' אלו מעשיהן של רשעים. יהי אור אלו מעשיהן של צדיקים. ועדיין איני יודע באיזו מהן חפץ. כשהוא אומר וירא אלקים את האור כי טוב הוי במעשיהן של צדיקים הוא חפץ ואינו חפץ במעשיהן של רשעים. פי' שבאמת מצד עצמותו ומהותו ממש עדיין איני יודע באיזה מהן חפץ שהרי אם צדקת מה תתן לו כנ"ל. רק כשהוא אומר וירא אלקים את האור כי טוב. שמצד בחי' טוב עליון נעשה הצמצום שיומשך גילוי רצוה"ע בתומ"צ דוקא ואזי הוא חפץ במעשיהן של צדיקים ואינו חפץ במעשיהן של רשעים וכמ"ש ואת עשו שנאתי. וזהו את האור כי טוב שבחי' טוב הוא המקור לבחי' אור שהוא המשכת גילוי אוא"ס בתומ"צ דוקא. וזהו בחי' הטוב כי לא כלו רחמיך כו' שבחי' טוב זה הוא המקור לי"ג מה"ר ולכל ההמשכות שבע"ס כו'. והנה יוסף הוא בחי' טוב כמ"ש בן שבע עשרה שנה בגימט' טוב. וכתיב ויוסף הוא המשביר כו'. וכתיב מי יתנך כאח לי כיוסף לאחיו שגמל לחייבים טובות. וזהו ויוסף הורד מצרימה דכיון שהוא בחי' טוב עליון ששרשו גבוה מאד בחי' הטוב כי לא כלו רחמיך הנ"ל ע"כ הורד והושפל בבחי' מצרימה מיצר הגרון לתקן הגלות מצרים דהיינו שיאר ה' פניו שיומשך פנימי' רצוה"ע ואוא"ס ב"ה להיות מאיר בגילוי בחו"ב דוקא ועי"ז ואהבת הוי' אלקינו כנ"ל :

ג **והנה** ארז"ל מזכירין יצימ"צ בכל יום. וא"כ בכל יום יש בחי' מצרים מצר ים ובחי' ויוסף הורד מצרימה כדי להיות ואהבת הוי' אלקינו. והיינו כי בכל יום צריך להמשיך מעצמות אוא"ס דלמכאמ"ל שיומשך ויתלבש בהמדות ע"י בחי' ארך אפים כנ"ל. אך להמשכה זו צ"ל העלאה תחלה. והעלאה לבחי' זו הוא בק"ש כי המס"נ דק"ש היא בחי' אליו ולא למדותיו. והנה ההעלאה הוא בב' תיבות אלו שמע ישראל שהם ב' בחי' העלאות והיינו כי שמע הוא בירור והעלאת נה"ב שיש בה נפש השכלי' המשכלת ומתבוננת בתיבת שמע שם ע'. ע' הוא בחי' ז"ת הכלולים מעשר ונק' ז' ימי בראשית. אך זהו בחי' מדות סתם. אבל ע' רבתי היינו המדות כשהם כלולים בהמקור שנק' אור שבעת הימים (היינו ז"ת דבינה). ופי' שם ע' שהמדות בעצמן הם כלולים ובטלים במקורם. ומקור התפשטות החיות בעולמות הוא רק בחי' שם ע' דהיינו התפשטות זיו והארה חיצוניות מהמדות. וע"י התבוננות זו נעשה הרצון והתשוקה ליכלל וליבטל בהמקור דהיינו בחי' ע' רבתי. וזהו בירור והעלאת הנה"ב בתיבת שמע. ישראל הוא העלאת הנה"א שהיא חלק אלוה ממעל. שהביטול דנה"א הוא להתאחדא בגופא דמלכא ולא בבחי' שם ע' שכל מה שיכול להיות הגילוי הוא רק מבחי' זיו השכינה. אבל הביטול דנה"א הוא לאוא"ס עצמותו ומהותו ית' ממש שלמעלה גם מבחי' ע' רבתי. וזהו ב' בחי' אהבה דבכל נפשך ובכל מאדך. שאהבה דנה"ב היא בחי' בכל נפשך בחי' נפשי אויתיך ואהבה דנה"א היא בחי' בכל מאדך אליו ולא למדותיו. וביאור ענין ב' העלאות אלו הוא כמארז"ל למה קדמה שמע לוהי' אם שמוע כדי שיקבל עליו עומ"ש תחלה ואח"כ יקבל עליו עומ"צ. כי רמ"ח פיקודין הם רמ"ח אבד"מ בחי' כלים דע"ס והיינו שע"י קיום המצות עי"ז עושים בחי' כלים למעלה בז"א הגדלת כל המדות כי המצות הוא רק הדבק במדותיו מה הוא רחום אף אתה כו'. מה הוא צדיק אף אתה כו'. וא"כ קיום המצות זהו העלאת מ"ן לבחי' כלים דהיינו להתהוות בחי' מדותיו ית'. אך מתחלה צריך לקבל עליו עומ"ש שהוא בחי' העלאת מ"נ לבחי' האורות דהיינו שמעצמות אוא"ס בחי' למכאמ"ל יומשכו האורות להתלבש בהמדות. וענין קבעומ"ש הוא בחי' מס"נ וביטול לגמרי. וזהו ג"כ ענין ב' העלאות שבתיבת שמע ישראל שבירור נה"ב ע"י ההתבוננות בשם ע' זהו העלאה מבחי' ב"ן ורפ"ח בגימט' שם לבחי' ע' רבתי (ועי"ז נעשה הגדלת הכלים בהמדות כמו ע"י הבירורים שממעשה המצות כנ"ל) אבל ההעלאה דבחי' ישראל שהיא הנה"א הוא בבחי' מס"נ וביטול במציאות לבחי' אליו ולא למדותיו. וע"י ב' בחי' העלאות אלו

נמשך

ולהתקשר א"ע לאלקות זהו דילוג שלא בהדרגה. ודילוג זה נעשה ע"י הדילוג שלמעלה הנה זה בא מדלג כנ"ל. אבל בחי' יצי"מ בקדושה הו"ע הילוך בהדרגה. ולא דילוג. משא"כ קי"ס זהו בקדושה בחי' דילוג דהיינו שהעליות שבקדושה גופא מעדאת"ג לעדאת"כ הוא שלא בהדרגה כלל כנ"ל. וזהו הים ראה וינס שנתבטל המסך והעלם דים לגמרי וע"כ ההרים כו' עליות הנ"ת נה"י בחי' יבשה עדאת"ג לבחי' ים דחו"ב עילאין הי' שלא בהדרגה וזהו רקדו דילוג. וכ"ז מלפני אדון חולי ארץ בגילוי שרש בחי' ארץ. ארץ קדמה:

כמה מעלות טובות למקום עלינו. נזכר כאן ט"ו מעלות טובות וי"ד פעמים דיינו. וט"ו מעלות הם כנגד ט"ו שיר המעלות שבתלים. הנה כתיב בן פרת יוסף בן פרת עלי עין. וצ"ל מ"ש ב' פעמים פרת ומהו עלי עין. הנה כתיב ויוסף הורד מצרימה. פי' מצרימה הוא כמ"ש עבדים היינו לפרעה במצרים ואיתא בפע"ח מצרים מצר ים ששרש יניקת פרעה הוא מבחי' ב' אותיות ים דשם אלקים (וע"ש שזהו בחי' גבוה מאד אותיות מי כשע"ב והוא בחי' עורף העליון וגרון דא"א שהוא בינה שלו הנק' מי וגרון כמנין ג' אלקים. ויניקתו מבחי' ים. עד יש שם רמוז הג' מוחין הב"ד העולים כתר כו' ע"ש. ונמצא מובן שבחי' ב' אותיות ים זהו אחוריים דכתר וזהו מצרים מצר ים). והענין כמארז"ל עשרה דורות מאדם עד נח. ועשרה דורות מנח ועד אברהם להודיע כמה ארך אפים לפניו שכולם היו מכעיסין ובאין כו'. והיינו שמבחי' מדה זו דארך אפים יכולים רשעים ג"כ לקבל השפעה. ובגמ' עירובין הקשו ארך אף מבעי' לי' ומהו אפים ל' רבים. אלא שמאריך אף לצדיקים ומאריך אף לרשעים. ונמצא שב' אותיות ים היתרות שנכתבו בארך אפים הם רומזים על בחי' זו שמאריך אף לרשעים. והנה פרעה הי' רשע גדול שאמר מי הוי' אשר אשמע בקולו. ומ"מ הי' יונק מבחי' מדה זו דארך אפים שמאריך אף גם לרשעים. אך זהו רק מבחי' ב' אותיות ים שבארך אפים. וזהו מצרים מיצר ים. ולהבין זה יל"ק דהנה כתיב מי כהוי' אלקינו בכל קראנו אליו וארז"ל אליו ולא למדותיו. וצ"ל הלא מדותיו הם שמותיו ית' כמ"ש חסד אל כל היום שמדת חסד נק' אל. ומדת הגבורה נק' אלקים ל' דיין ושם הוי' הוא מדה"ר ושם שדי הוא ביסוד. ולהשמות מותר לקרות. ומשה רבינו בקש בתפלתו לשם אל כמ"ש אל נא רפא נא לה. ולמה אמרו בספרי שהקריאה א"צ להיות למדותיו כ"א אליו דוקא. והענין כמ"ש בת"ז כולא לאחזאה איך מתנהג עלמא כו' ולמכאמא"כ. כי המדות הם בבחי' גדר מהות. כמו חסד. ועד"מ למטה מי שהוא בעל חסד הוא מהות החסד. ואעפ"י שהחסד שלמטה אינו בערך כלל לבחי' החסד עליון (וכמ"ש במ"א שלמטה החסד רק גורם השפע ולמעלה החסד עצמו מחי' כו') מ"מ גם למעלה זהו מהות חסד כו'. ואפי' בחי' ח"ע שהיא בחי' חכים ולא בחכ"י מ"מ היא בבחי' מהות חכמה. אבל אוא"ס ב"ה הוא בחי' למהתב"כ שמובדל מכל גדר מהות מ"ה כו' ע"כ למכאמא"כ. ורק שנאצלו ונתהוו בחי' מדות עליונות כדי לאחזאה איך מתנהג עלמא שיהי' התהוות העולמות בע"ג מן הארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה. אך מה שמדותיו הם שמותיו ית'. הענין כי מדה יש עוד פי' ל' מדו בד לבוש כו'. והיינו שהם לבושים שאוא"ס ב"ה מתלבש בהן. כי אעפ"י דלמכאמא"כ. מ"מ הוא נמשך ומתלבש בהמדות. וזהו מארז"ל בעשרה לבושים נתלבש הקב"ה וברא בהן את העולם. וזהו הענין שהמדות הם שמות. היינו האור המלובש בהמדות. שכשהוא מלובש במדת חסד נק' אל ובמדת הגבו' נק' אלקים ולכן מותר לקרות להשמות כי השמות קאי ודאי על בורא הכל עצמותו ומהותו ית'. רק שזהו כמו שהוא ית' מתלבש במדותיו. והשמות נכללים בכלל אליו ולא למדותיו. ומ"מ גם המדות הם אלקות ממש רק שאח"ז בחי' עצמותו דלמכאמ"כ. ועפי"ק נק' או"כ. שהמדות הם בחי' כלים והשמות הם אורות הנמשכים מעצמות אוא"ס להתלבש בהכלים. והנה כדי שיהי' המשכת והתהוות השמות. דהיינו שיומשך מאוא"ס ב"ה דלמכאמא"כ להתלבש במדותיו. הוא על ידי הבחי' שנק' ארך אפים. דהנה ארך אפים היינו שמעביר על מדותיו א"כ צ"ל שמדה זו דא"א היא למעלה מגדר בחי' מדות. ומ"מ כיון שנק' מעביר על מדותיו. שנק' מדותיו מדות שלו. א"כ המדות שייכים אליו. והענין כי מדה זו דארך אפים הוא ממוצע בין עצמות אוא"ס דלמכא"מ כו' להמדות. והממוצע צ"ל כלול מב' הבחי' שיש בו שרש לבחי' מדות (ונק' אריך) ומלובש בו ג"כ אוא"ס דלמכאמא"כ (ונק' עתיק שמלובש בא"א) ולכן מצד היותו בחי' שרש וראש למדות הנאצלים ע"כ נק' המדות דאצי' מדותיו. ומצד שמלובש בו בחי' אוא"ס דלמכאמ"כ ע"כ הוא מעביר על מדותיו. ונמצא שמדה זו דארך אפים הוא ממוצע שיומשך אוא"ס שלמעלה מגדר מדות להתלבש בהמדות. אבל מ"מ המדה דא"א בעצמו היא למעלה מעלה מבחי' מדות וה"ע. ולכן הוא מעביר על מדותיו נושא עון ועובר על פשע כו'. והנה מבחי' זו דא"א יכולים הרשעים ג"כ לקבל השפעה כיון שהוא למעלה מבחי' מדות. ומעביר על מדותיו כנ"ל. דהנה מצד מדותיו וח"ע הנה חכמה היא כח מה שלא יומשך השפע מאוא"ס אלא במקום שיש ביטול. ולכן אורייתא דמחכ"ע היא רק על תנאים אם בחקתי תלכו כו'. אם שמוע תשמעו אל מצותי כו'. אבל מצד בחי' זו דארך אפים יכולים גם הרשעים לקבל כו'. וזהו"ע עבדים היינו לפרעה במצרים מצר ים ששרש יניקתו הוא מבחי' ים דארך אפים דהיינו מה שמאריך אף גם לרשעים כנ"ל. ומ"מ נק' זה מיצר ים. בחי' מיצר הגרון מקום היותר צר שבכל הגוף. שיניקתו הוא רק מבחי' מיצר הגרון עליון ועורף דא"א (הג' שרים יניקתם מבחי' גרון דא"א כמ"ש בפע"ח ופרעה עצמו מבחי' העורף דא"א ע"ש) שהוא רק בחי' אחוריים דארך אפים. ולפי שאז הי' זמן העיבור שהשפע הי' יורד ונמשך מבחי' אחוריים דארך אפים דרך מיצר הגרון ע"כ הי' פרעה מקבל השפע ולכן עבדים היינו לפרעה במצרים. והנה התיקון לזה הוא מ"ש ויוסף הורד מצרימה שיוסף (שהורד בבחי' מיצר הגרון) הי' מתקן (בזה) ענין גלות מצרים.

והיינו

מפני שנגלה שרש בחי' ארץ מה שארץ קדמה. שמחמת גילוי זה היה ראה ויגש כו':

ו **ולבאר** מעט ההפרש בין יצי"מ לקי"ס. דהנה על קי"ס כתיב הים ראה כו' ההרים רקדו כו'. ריקוד הו"ע דילוג.

ועל יצי"מ כתיב קול דודי כו' מדלג (שיר ב' ח'). וכמו שהי' דילוג מלמעלמ"ע כמו"כ ודאי הי' עי"ז מלמטלמ"ע דהיינו בכנס"י ג"כ בחי' דילוג. וכמ"ש כי ברח העם כו' (בשלח י"ד ה'). בחפזון יצאת כו' (דברים ט"ז ג'). שזהו כמו דילוג שלא בהדרגה שלמעלה מבחי' הילוך כו'. וא"כ צ"ל מהו ההפרש שבין יצי"מ לקי"ס. ומתחלה צ"ל פי' הנה זה בא מדלג. הנה נודע דפי' זה היינו יסוד. שממשיך הגילוי מבחי' יהו"ע ממש איך קמי' כל"ח ע"כ נק' זה. כי זה שייך לומר על גילוי מהות ועצם הדבר ממש. משא"כ בחי' מל' יתו"ת נק' כה כידוע. והנה יש כמה בחי' יסודות באצילות וכל יסוד נק' זה. כמו בבינה הנה מל' דבינה הוא ג"כ המשכה מבינה אבל לא מעצמות בינה כ"א רק הארה לבד ע"כ נק' כה. אבל יסוד דבינה הוא המשכה מעצמות בינה ממש ע"כ נק' זה. וכמו"כ בח"ע מל' דאבא הוא ג"כ המשכה וגילוי מח"ע אבל רק הארה. ויסוד אבא ממשיך מעצמות אבא ע"כ נק' זה. וכמו"כ למעלה יותר דהיינו בלמעלה מאצי' שהוא למעלה מסדר השתלשלות הנה גם שם מה שנק' יסוד. כמו יסוד דא"א או דע"י. זהו המשכה מעצמות האור שלמעלה מהשתלשלות ע"כ נק' זה. והנה כשנמשך כסדר ההשתלשלות צ"ל נמשך השפע מלמעלה מאצי' ע"י התלבשות בהרבה בחי' יסודות דאצי' דהיינו דרך התלבשות ביסודות דאו"א וז"א כו'. אבל בחי' מדלג זהו כשנמשך שלא כסדר השתלשלות. דהיינו שבחי' היסוד שלמעלה מאצילות נמשך ומתגלה בעצמו בבחי' מל' דאצי' שנק' כנס"י דרך מעבר היסודות דאו"א וז"א וכמ"ש (ישעי' ס"ג ד') ורב טוב (יסוד דע"י) לבית ישראל (מל' דאצי'). וזהו הנה זה בא מדלג. שבחי' זו שהוא יסוד דע"י שלמעלה מאצי' בא לבחי' כנס"י בבחי' דילוג כנ"ל. והנה ע"י הדילוג נעשה למטה בכנס"י ג"כ בחי' דילוג. ומתחלה יל"ק שיש בעבודה ג' בחי' עמידה והילוך ודילוג. דהנה הנשמות כמו שהם למעלה טרם ירידתן למטה בעוה"ז הם בחי' עומדים כמ"ש חי ה' אשר עמדתי לפניו (מ"א י"ז א'). וע"י ירידתן למטה לקיים תומ"צ נעשו מהלכים. והענין דכתיב בראתיו יצרתיו אף עשיתיו (ישעי' מ"ג ז'). שהנשמות שרשן בבריאה עולם המחשבה. ומשם הם יורדים למטה לבחי' אף עשיתיו. וע"י ירידתן למטה לעשי' הנה אף מרבה בחי' רביעית זהו אצילות. שע"י קיום תומ"צ למטה ממשיכים הגילוי מאצילות ממש בבי"ע. וא"כ עומדים זהו מצד שרשן בבריאה. והילוך זהו העלי' מבי"ע לאצי' וא"כ המשכה מאצי' לבי"ע. וזהו ענין מהלכים ב' מיני הילוך כו'. והילוך זה הוא ע"י תומ"צ ל"ת תלוין בי"ה מ"ע בו"ה. ולכן ע"י המצות ממשיכים הגילוי משם הוי' שבאצי' גם בבי"ע. והנה הילוך הוא בהדרגה. והיינו שעם שנעשה עלי' מבי"ע לאצי' וגם המשכה מאצי' לבי"ע מלמעלמ"ע עכ"ז זהו בהדרגה. וגם שמאצי' לבי"ע הוא כסדר השתלשלות. אבל דילוג זהו ענין תשובה שלמעלה מתורה ומצות שבמקום שבע"ת עומדים כו'. והיינו כי בע"ת ממשיכים מעצמות או"א שלמעלה מאצי' למלאות הפגמים שפגם הוי'. וכמ"ש (ישעי' מ"ג) אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך כו'. וזה נק' דילוג שלא בהדרגה. כידוע שיותר משאין ערוך בי"ע לאצי' אצילות להמאציל יותר אין ערוך כו'. שלכן התהוות בי"ע מאצי' הוא ע"י פרסא. ובין אצי' למאציל הוצרך להיות למצום כו'. גם כי ענין בע"ת בשעתא חדא ורגעא חדא יש קונה עולמו בשעה א'. שמשלים כל החסרונות בשעה א' מה שבעפ"י תומ"צ נצרך לזה זמן כ' שנה. א"כ זהו שלא בהדרגה. ע"כ זהו בחי' דילוג שלמעלה מהילוך. והנה ענין יצי"מ בקדושה הוא כי כל העולמות דבי"ע נתהוו בבחי' מצרים וגבולים. שכל עולם הוא מוגבל בבחינתו לבד. שאין בו גילוי מעולם שלמעלה ממנו. כמו החיות שבעולם היצי' אין משיגים כלל קדוש שאומרים השרפים דבריאה. שלכן מתנשאים ברעש גדול. וכן גם בבריאה אין מושג כלל מהות יהו"ע דאצי' כמשנ"ת במ"א בפי' זכר רב טובך יביעו כו'. וא"כ התהוות בי"ע בבחי' מצרים וגבולים זהו הבחי' עומדים שנת"ל. אבל ענין יצי"מ לצאת מהמצרים וגבולים היינו שבבי"ע יומשך גילוי משם הוי' שמאיר באצי' ממש. וכן ביחי' יכול להיות עלי' מבי"ע לאצי'. וז"ש (שמות ו') והוצאתי אתכם כו' וידעתם כי אני הוי'. וא"כ זהו"ע ובחי' הילוך שלמעלה מעמידה. והנה הילוך זהו בהדרגה. דהיינו דמה שביצי"מ הוא המשכת גילוי שם הוי' מאצי' בבי"ע זהו בהדרגה. ע"ד ברוך ה' מהעולם ועד העולם. שהוא רק המשכה לבד מעדאת"כ לעדאת"ג. ולא שכל עצם עדאת"כ נהפך לגילוי כו'. וכמו"כ הו"ע יצי"מ אע"פ שאצי' נק' ודאי בחי' ים ועדאת"כ לגבי בי"ע. אך ענין הגילוי מאצי' לבי"ע ביצי"מ זהו רק המשכת איזו גילוי משם הוי' דאצי' ולא שכל עצמות האצי' בשלימות נתגלה בבי"ע. וכנ"ל בענין המשכת מוחין דאו"א (שהוא בחי' ים באצי') לבחי' זו"נ דאצי' (שנק' יבשה וארץ) ע"י מצה. אבל קי"ס הוא שכל העלם דבחי' ים עדאת"כ נהפך לבחי' אתגליא ע"ד יבשה ממש. שמאתכסיא נעשה אתגליא. כידוע בפי' קי"ס שנקרע המסך והפרסא שבין אצילות לבי"ע (וכן באצי' נקרע הרקיע שבין הבינה לזו"נ) עד שכל אצי' בשלימות נתגלה לבי"ע אחרי שהוסר המסך לגמרי. ולכן ראתה שפחה מה שלא ראה יחזקאל. א"כ זהו בחי' דילוג שלא בהדרגה שלמעלה מבחי' הילוך. וזהו ההרים רקדו כו'. כי הרים וגבעות זהו בחי' יבשה שבאצי' דהיינו חג"ת נהי"מ. ועלי' בחי' יבשה ואתגליא לבחי' ים עדאת"כ דהיינו לבחי' חו"ב עילאין הי' שלא בהדרגה כלל ע"כ נק' עלי' זו בשם ריקוד שהו"ע דילוג כו'. והנה ביצ"מ הי' דילוג ג"כ כנ"ל. והענין דיש ב' בחי' יצי"מ. הא' יצי"מ ממצרים דלעו"ז. והב' יצי"מ בקדושה גופא כנ"ל באריכות. דהנה מצרים דלעו"ז נק' ערות הארץ מ"ע שהו"ע דנוק' דקליפה. והנה היציאה מהרע דמ"ע שהו"ע ולהתאחז ולהתקשר בקדושה עליונה דהיינו באלקות דמדת מל' דאצי' (אמונה זכה וטהורה ביחודו ית') זהו ודאי דילוג שלא בהדרגה. וכמו"כ גם עכשיו בכל אדם ביחי' יכול לעקור א"ע מההרהורין בישין ותאוות רעות ולהתקשר

רצה"ע שלמעלה מהחכמה דאצי'. ומצד גילוי זה במל' דאצי' נק' המל' אז בשם ארץ כנ"ל וכמ"ש רצית ה' ארצך. גם שעל ידי גילוי זה דממה"מ נמשך הגילוי מכל הבחי' מוחין דגדלות בפעם א' ממש דהיינו בחי' גדלות ראשון ושני דהו"ב כו' כמ"ש בפע"ח אשר ההמשכה שממוחין דגדלות זהו ודאי נק' המשכת מ"ד בחי' מים עליונים שמים החכמה עילאה. והמשכה זו הי' במל' דאצי' ממש. ע"כ זהו הבחי' דמל' שנקראת ארץ. כמ"ש פקדת הארץ ותשוקקיה. וכנ"ל שבגשמיות נק' העפר בשם ארץ לאחר שירד עליה גשם ומטר מהשמים כו'. וא"כ נתבאר בטוב איך שהב' בחי' מצה זהו הגילוי מהב' בחי' דמל' שנק' יבשה וארץ. ולכן אחר שמתגלה הב' בחי' יבשה וארץ דבחי' מל' על ידי הב' בחי' מצה. אזי אח"כ נמשך בשש"פ להיות קי"ס שהוא הגילוי דבחי' ים שלמעלה מהב' בחי' דיבשה וארץ. והענין כי בחי' מצה הב' שאחר אכילת מצות מצה בוי"ו הגם שזהו הגילוי מבחי' מוחין דגדלות שני דחכמה ובינה. וזהו ודאי נק' המשכת מ"ד מבחי' ים החכמה לבחי' ארץ. אך זהו רק המשכה לבד מא"ע. וע"ד ברוך ה' מהעולם ועד העולם (תלים מ"א) שהוא רק איזו המשכה מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא. אבל מכל מקום כל עצמות עלמדאת"כ בשלימות לא נתגלה עדיין ונשאר להיות בבחי' עלמא דאתכסיא כמקדם. וכמו"כ הו"ע ההמשכה שע"י המצה. כידוע שבחי' עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא באצי' הוא בחי' י"ה ובחי' ו"ה דשם הוי'. שבחי' ו"ה נק' עלמא דאתגליא כמ"ש והנגלות ו"ה נגלות. ונק' ג"כ ארץ כמ"ש ותגל הארץ ר"ת ו"ה. שהבחי' ארץ שמורה על עלדאת"ג שייך ג"כ על המדות דז"א דאצי' ששייכים לעולמות. ונק' אלה לשון גילוי כידוע בפי' מי ברא אלה. ובחי' י"ה נק' ים ועלדאת"כ. וע"ז כתיב הנסתרות להוי' אלקינו כו' (דברים כ"ט כ"ח). וא"כ המשכת מוחין דגדלות דהו"ב לזו"נ דאצי' שזהו בחי' מצה הב'. זהו רק המשכה מבחי' ים לבחי' ארץ. אבל עלם ים הע"ע דאצי' לא נהפך כלל לבחי' גילוי. אבל ענין קי"ס בשש"פ. היינו שכל ההעלם דבחי' ים ועלמא דאתכסיא דהו"ב דאצי' נהפך להיות בבחי' אתגליא ממש ע"ד בחי' יבשה ממש. וזהו שבת ימים תאכל מצות שהוא המשכת הגילוי הב' בחי' דיבשה וארץ עי"ז אח"כ וביום השביעי כו' קי"ס שיתגלה גם בחי' ים עצמו ע"ד בחי' יבשה וארץ :

ה **ולהבין** ביאור הענין מפני מה מתגלה אח"כ גם הבחי' ים עצמו. ויובן עפ"י מארז"ל (חגיגה י"ב ע"א) בש"א שמים קדמו. ובה"א ארץ קדמה. ואלו ואלו דא"ח שבבחי' מעשה שמים קדמו דהיינו שכשנבראו נבראו שמים תחלה. אמנם בבחי' מחשבה ארץ קדמה. דהנה הארץ היא כגרגיר חרדל לגבי שמים וגם השמים מקיפים את הארץ. ואעפ"כ יש בארץ דוקא הכח להצמיח עשבים ואילנות יש מאין, משא"כ בלבא השמים. והיינו מפני שארץ קדמה במחשבה שבשרשה גבוה יותר ונתב"ש. וכמו"כ יובן גם למעלה שבחי' ארץ העליונה זהו מל' דאצי' כשנעשית מקור לבי"ע. ובחי' ים זהו מל' דאצי' כמו שהיא באצי'. ובחי' שמים הוא ז"א דאצי'. ולכן עם היות שבסדר השתלשלות בחי' ים וכ"ש בחי' שמים ודאי גבוה יותר מהבחי' ארץ. מ"מ שרש בחי' ארץ גבוה יותר גם מבחי' שמים. שבמחה"ק שם ארץ קדמה שתחלת ועיקר המחה"ק הוא על בחי' ארץ. ולכן בחי' ארץ שנעשית מקור לבי"ע היינו שנעשית עתיק דבי"ע שעי"ז נמשך ממנה התהוות יש מאין בבי"ע. והרי הכח והיכולת לברוא יש מאין נמשך דוקא מבחי' עצמות אור א"ס ב"ה שהוא לבדו בכחו ויכולתו לברוא יש מאין. והוא נק' עתיק יומין דאצילות. א"כ מוכרח שבחי' עתיק דבריאה שרשו בבחי' עת"י דאצי' דהיינו שמאיר בו הכח מבחי' עת"י ממש. וזהו מלך יחיד. דפי' מלך יחיד היינו מלך מל' דאצי' נעשה עתיק לבריאה אשר בחי' עתיק נק' יחיד. והוא כדי להיות חי העולמים להחיות בי"ע יש מאין. והרי בחי' יחיד זהו דוקא עצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מהתלבשות בהע"ס דאצי' שנק' אחד. והיינו בחי' עת"י דאצי' נק' יחיד. אלא משום שהכח בבחי' עתיק דבריאה לברוא יש מאין נמשך מעצמות אוא"ס דוקא בחי' עתיק דאצילות שהוא לבדו הוא. יחיד ומיוחד. ונתב"ש. וזהו שבמח' ארץ קדמה דהיינו שבמחה"ק ורצון הקדוש של המאציל ית' שם עיקר המכוון דהיינו פנימיות הרצון הוא על בחי' ארץ דוקא. שיתהוה עלמא דאתגליא להיות נראה יש ודבר נפרד. ושיהי' היש בטל לגמרי ליחודו האמיתי ית'. כי נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים דוקא. ורק שכדי שיתהוה בחי' ארץ צ"ל תחלה אצילות בחי' ומדרגות שגבוהות יותר מבחי' ארץ דהיינו בחי' שמים מדות דז"א דאצי' ובחי' ים. אבל עיקר פנימיות רצון המאציל הוא דוקא על בחי' ארץ. ולכן נק' ארץ חפץ. חפץ הוא פנימיות הרצון כידוע. והנה עד"מ מי שעושה איזו מלאכה או מדבר איזה דבר בהכרח לומר שיש לו בזה איזה תענוג בנפש שמחמתו נתעורר להיות עושה ומדבר כו'. אלא שהענג גנוז בשכלו ומדותיו המתפשטים במעשה הפעולה או בהדיבור כו'. ואינו מתגלה כלל כשעסוק עדיין באמצע הפעולה או באמצע הדיבור. כנראה לעין בבונה בנין מפואר שהוא מחמת שעלה ברצונו שמהבנין הזה יקבל קורת רוח ותענוג. אך כשמתחיל לבנות ומטריד מוחו ומחשבתו בעסק הבנין לא ניכר ונראה הענג שיגיע לו מזה. אך לאחר שגמר את הכל ומסתכל ביופי המלאכה שנעשה כפי רצונו. אז דוקא ניכר ונגלה הענג שלו. וכעד"ז יובן גם למעלה בענין ארץ קדמה. שכשנמשך גילוי הביטול דיחודו האמתי ית' גם בבחי' ארץ. אזי דוקא מתגלה פנימיות הרצון וענג המאציל ית'. ולכן ע"י שבת ימים תאכל מצות. שהב' בחי' מצה הוא המשכת הביטול אמיתי מבחי' חכמה כח מ"ה בהב' בחי' דיבשה וארץ. וא"כ נגמר ונשלם עיקר המכוון של רצון המאציל ית' מה שארץ קדמה. ואזי מתגלה פנימיות הענג של המאציל הגנוז ברצון הקדוש ומחה"ק. שנק' פנימיות עתיק. שהוא עיקר בחי' יחיד וקדמונו ש"ע שלמעלה מסדר השתלשלות העולמות לגמרי. אשר שם בחי' ים ויבשה שניהם שוין ממש. ולכן ע"י גילוי זה משרש בחי' ארץ איך שארץ קדמה עי"ז נעשה קי"ס. שכל ההעלם דבחי' ים ועלמא דאתכסיא נהפך להיות גילוי ע"ד יבשה ועלמא דאתגליא ממש. וז"ש (שמות י"ד) ויולך ה' את הים ברוח קדים. וז"ש (תלים קי"ד) הים ראה וינס כו'. מלפני אדון חולי ארץ. דהיינו

מפני

מ"ה ומ"ד. גם כללות ה"ה וה"ג. כידוע בענין אתרין בשיבל קוץ יתירך כו'. ועי"כ מדת מל' דאצי' נק' בחי' יבשה וארץ. שיש בה הביטול דבחי' דומם כו' כמו ארץ:

ב **והנה** בחי' מלכות מצד עצמה קודם שנמשך בה השפע מלמעלה נק' יבשה. דהיינו יבש. וכמ"ש נפשנו יבשה אין כל (במדבר י"א ו'). שפשו' כי כל בשי"א כו' (שהוא היסוד שבעל ידו נמשך כללות השפע מכל המדות דז"א) אין נמשך להשפיע במל' אזי נפשנו (מלכות) יבשה כו'. אבל כשנמשך במדת מל' פנימיות השפע מאו"א ב"ה שנק' שפע יהיב עלין. דהיינו המשכת מ"ד מיין דכורין. שזהו בחי' מים עליונים שנמשכים מים החכמה שילה דאצי'. אזי נקראת המלכות ארץ. וכמ"ש פקדת הארץ ותשוקקיה (תהלים ס"ה י'). גם מה שנק' אז ארץ הוא כי ארץ לשון רצון כמאחז"ל למה נק' שמה ארץ שרצתה כו' (ב"ר פ"ה סי' ז'). והיינו שנמשך רצון המאציל לבחי' הארץ העליונה. כי המשכת מ"ד מבחי' מוחין דגדלות דה"ע צ"ל לזה רצון המאציל על המשכה זו וכמ"ש ואני תפלתי כו' עת רצון (תהלים ס"ט י"ד). שכשנמשך רצון המאציל לבחי' השעת דמל' להשפיע בה פנימיות השפע אזי נק' השעת עת רצון. וכמו"כ הוא פי' ארץ לשון רצון כי מה שנק' ארץ מצד המשכת מ"ד הרי זה עפ"י רצון המאציל על המשכה זו כנ"ל. וא"כ אזי נמשך רצון המאציל לבחי' הארץ העליונה. וכמ"ש (שם פ"ה) רצית ה' ארצך כו':

ג **ועתה** צ"ל מ"ש בזהר שבחי' מצה לחם עוני אקרי יבשה. דהנה ידוע דבחי' עוני הוא בשיפלא. דל"ל מגרמה כלום. ולכן דוד שהוא בחי' לבנה אמר כי עני ואביון אני (שם פ"ו). ולמעלה יהי' בחי' מלכות מצד עצמה שהיא רק בחי' מקבל מע"ס שלמעלה ממנה. וטרם שנמשך בה השפע היא בבחי' עני. וא"כ זהו הבחי' מל' שנק' יבשה כמשנת"ל. ולכן בחי' מצה לחם עוני אקרי יבשה. אך צ"ל דהרי ע"י אכילת מצה לחם עוני קודם חצות. דהיינו השיית מצה. שע"ז נצטוינו בערב תאכלו מצת. ע"י נמשך מוחין דקטנות דאבא כמ"ש בפע"ח. שזהו המשכה גדולה מאד. ואם כן איך אקרי יבשה עדיין. כי נת"ל שיבשה הוא מלשון יבישות שבלא נמשך עדיין במל' שום שפע. וכיון שנמשך בה קטנות דאבא איך אקרי יבשה ולחם עוני. והתירוץ עפ"ק יש לומר כך. דהנה כמו למטה בגשמיות מה שנק' ארץ הוא כשיורד עליה גשם וממטר מהשמים. וכמ"ש (דברים י"א) ארץ הרים כו' למטר השמים תשתה מים (ויהיה בעוד עליה הגשם נק' יבשה כמשנת"ל). כמו"כ למעלה במדת מל' דאצילות נקראת ארץ כשנמשך בה המשכת מ"ד מיין דכורין. דהיינו מים עליונים מים החכמה דאצילות כנ"ל. והנה המשכת מ"ד שהו"ע יהיב עלין שיהי' לידת נשמות ומלאכים כו' זהו דוקא כשהמשכת מ"ד הוא ממוחין דגדלות דאבא גדלות דאמא וגדלות שני. שאז דוקא נקרא המשכה זו בשם מיין דכורין כו'. אבל ההמשכה שממוחין דקטנות דאבא. אע"ז נקרא המשכת מ"ד כלל. עד"מ קטן אינו מוליד. ולכן המצה דקודם חצות אעפ"י שנמשך במל' אז קטנות דאבא נקראת יבשה עדיין. ועפ"י הסודות יש לבאר זה. עפ"י הידוע דמצה נק' מיכלא דמהימנותא. כי מל' מצד עצמה נק' אמונה. דאיהו אמת ואיהי אמונה (זח"ג ר"נ א'). קוב"ה הוא אמת אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים. וכנס"י נק' אמונה במאמין באמת דהקב"ה. ומצה מיכלא דמהימנותא מאכל שמחזק האמונה שהו"ע המשכת הדעת בהאמונה. והיינו רק דעת דקטנות דאבא לבד. ע"ד אין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעום טעם דגן. שהו"ע הכרה בעלמא ע"ד הכרת השור את בעליו כמבואר בשיחה. ומ"מ הכרה והרגשה זו חזקה היא עד שאין יכולים לדברו הפך זה בשום אופן. ולפי שהמשכה זו שע"י המצה הוא רק קטנות אבא. דעת דקטנות. ע"כ נק' לחם עוני עני בדעת. וע"כ נק' זה יבשה עדיין שאין נמשך לאלוהית שם מ"ה דגדלות דה"ע בחי' כמיא דאשקי לאילנא. ומ"מ על ידי הכרה זו בבחי' אמת הוי' איך שאין עוד כו'. עי"ז באים לבחי' שפלות וביטול המהות להיות בטל רצונך מכל וכל. בבחי' אתכפיא עכ"פ. וע"כ זהו יבשה בחי' דומם שתיקה וביטול. וכמו המצה שאין בה שום הגבהה והתפשטות כלל. אך ביטול זה נק' רק ביטול היש לבד. וזהו ענין מצה לשון מצה ומריבה שצ"ל ריב עם הרע דעכ"ב לאתכפיא לי' כו':

ועוי"ל ענין מצה לשון מצה ומריבה למעליותא. והענין כמאמר ראה נא בעניו וריבה ריבנו וצ"ל פי' ריבנו מהו הריב שלנו שאנו צריכים לריב שאנו מבקשים שהוא ית' יריב ריבנו. אך ידוע כי זלעו"ז עשה האלקים שיש היכלות הקדושה. ולעו"ז היכלות הקליפות. והנה הכל תלוי ביד האדם. אם האדם מואס ברע כמ"ש אוהבי ה' שנאו רע (תהלים צ"ז י"ד) בכל העבירות ואפי' איסור קל של ד"ס כיון שהוא נגד רצון ה' ע"כ הוא שנאוי ומאוס אצלו לגמרי כמו שאין האדם יכול לסבול הדבר המאוס כטנוף וצואה הנה עי"ז גורמים ג"כ למעלה שיהי' הקב"ה מואס ברע דהיינו שלא ישפיע חיות לקליפות. כ"א רק מותרות ופסולת השפע כו'. אך זהו מדרגת צדיק וטוב לו. אבל בחי' צדיק ורע לו שאין הרע מאוס אצלו לגמרי. וכ"ש מדרגת הבינונים שעבודתם רק בבחי' אתכפיא לבד. שאין הרע מאוס אצלם כו'. אזי גם למעלה אין מואסים ברע ויכול להיות נמשך חיות גם לקליפות. וז"ש ה' צלך (תהלים קכ"א ה'). פי' צל שלך. כמו הצל שפונה אחר האדם כ"מ שהוא פונה כו'. וזהו הבקשה ריבה ריבנו שהריב שלנו שאנו צריכים לריב עם הרע תריב אתה כו'. כי ראה נא בעניו לחם עוני אתכפיא כו'. שמ"מ גם בבחי' זו יש ביטול עצום לבטל כל הרצונות זרות כו'. והבקשה שע"י האתכפיא שלמטה יומשך מלמעלה הריב עם הרע להיות מואס ברע. וז"ש (תהלים ל"ה) ריבה ה' את יריבי לחם את לוחמי. והנה מצה לחם עוני אתכפיא ביטול היש. ועי"ז ממשיכים להיות ראה נא בעניו וריבה ריבנו. וזהו ענין המצה ומריבה שממשיכים מלמעלה עם הרע. על ידי אכילת מצה למטה כו':

ד **וכ"ז** הו"ע מצה הא' שקודם חצות. שע"ז כתיב בערב תאכלו מצת חסר וי"ו. שנק' לחם עוני. ע"כ זהו הבחי' דמל' שנק' יבשה כנ"ל. אמנם בחי' מצה הב' שאחר חצות דכתיב מצות מלא בוי"ו. והיינו כי הוי"ו זהו ההמשכה שנגלה עליהם ממה"מ כו' שהיא הגילוי מבחי' מל' דא"ס בבחי' מל' דאצי'. אבד מל' דא"ס נעשה כתר לאצי' שהו"ע

רצ"ע

ולכן הי' בחי' ראיית המצות. וזהו ואתם תחרישון. שאין צ"ל בחי' דיבור כלל. לפי שהגילוי מבחי' מח' עילאה. וזהו עצרת להוי' אלקיך. דהנה כדי להיות הפך יש הכ' כו' הוא ע"י גילוי מעצמיות אוא"ס ב"ה בהכ"ע. וזהו ישראל מפרנסין לאביהן שבשמים (זח"ג ז' ב'). דהנה בסדר השתלשלות שמים קדמו והארץ מקבל מבחי' שמים. וזהו ששת ימים תאכל מצות. אבל בלמעלה מהשתלשלות ארץ קדמה ולכן ע"י התפשטות וגילוי החכמה בבחי' קטנות להאיר בוי"ו מדות דמל' בוי"ו ימי הפסח שהו"ע המשכת הדעת בהאמונה. עי"ז נמשך אח"כ תוס' גילוי אור מעצמותו ומהותו ית' בהכ"ע ומזה נמשך להיות הפך יש ליבשה כו' ולכן הי' אז בחי' ראי' ולכן שביעי רשות כיון שהמשכה זו הוא מעצמיות אוא"ס ב"ה בחי' עצמא דהירו כו':

לדרוש הנ"ל.

ענין האמונה שנתיחדה לנש"י דוקא. והמצה היא מיכלא דמהימנותא זו. י"ל ממשכ"ת בזהר פ' ויצא שע"י המצה באו לבחי' ארץ החיים (ואח"כ ע"י המן באו לבחי' שמים דלעילא). והנה כתיב (יחזקאל כ"ו כ') ונתתי צבי בארץ חיים ואחז"ל (עי' כתובות קי"א א') למה נק' א"י ארץ החיים לפי שמתיה חיים תחלה לעוה"ב דהיינו שממנה נמשך להיות התחי' כו'. והנה ענין תחה"מ הוא כמארז"ל (ברכות י"ז א') העוה"ב אין בו אכילה ושתיה כו' נשמות יושבין ונהנין מזיו שכינה. שהגוף גשמי יהי' ניזון מאלקות. ובחי' זו נמשך מארץ החיים כו'. וצ"ל איך יכול הגוף הגשמי להיות נזון מזיו שכינה. והענין כי יש שני בחי'. הא' סדר השתלשלות. והב' למעלה מסדר השתלשלות. והנה ע"פ סדר השתלשלות העולמות דאבי"ע. הרי עולם העשי' הגשמי' דהיינו העוה"ז הוא רחוק מבחי' גילוי אלקות. ואין יכול להיות בו גילוי אלקות כלל. וזהו בחי' ארץ מצרים שהוא בחי' מלכותך מכ"ע שהוא המקור שיתהוה השתלשלות העולמות בבחי' מצרים וגבולים שכל עולם מוגבל בבחינתו שלא יוכל להיות בו גילוי אלקות יותר מגבולו. ולכן בעוה"ז הגשמי לא יוכל להיות שום גילוי כלל ולכן נק' בחי' זו ארץ מצרים כו'. אבל מצד עצמות אוא"ס שלמעלה מסדר השתלשלות. הנה כל עולמות העליונים הרוחניי' עם עוה"ז הגשמי הכל שוה לגמרי. ולכן יכול להיות גם בעשי' גשמי' גילוי אלקות כמו באצי' כו'. וזהו"ע תחה"מ שיתגלו תוס' וריבוי אורות שלמעלה מסדר השתלשלות. כי המצרים וגבולים הוא מקו המדה אבל יש בחי' ארוכה מארץ מדה שלמעלה מקו המדה. ולכן יהיו הגופים גשמיים רק מאלקות לבד כמו העולמות עליונים ממש ויהי' גילוי בעשי' כמו באצי'. ולכן נמשך התחי' מארץ החיים. והיינו מצד שנעוץ תחב"ס דוקא. דהיינו אור הכתר המאיר במל' שהוא הבחי' שלמעלה מסדר ההשתלשלות כו'. וזהו אנכי הוי' אלקיך אשר הוצאתיך מאמ"צ. מלכותך מכ"ע. כ"א להאמין בבחי' ארץ החיים. שמצד נעוץ תחב"ס שהיא בחי' עצמותו ומהותו שלמעלה מסדר השתלשלות יוכל להיות גילוי יחודו ית' שבאצי' גם בעשי' כו' שהוא ענין יציאת מצרים כנ"ל בארוכות. וזהו ג"כ ענין תחית המתים. נמצא ההסבר ליציאת מצרים הוא מענין תחית המתים:

ששת ימים תאכל מצות. וביום השביעי עצרת וגו'. הנה איתא בזהר (בראשית דל"ג ע"א) ע"פ ויקרא אלקים ליבשה ארץ. היינו דכתיב שבעת כו' מצות לחם עוני. ובגין דאיהו לחם עני אקרי יבשה וכו' יעו"ש. דהנה ההפרש שבין יבשה לארץ. כי עפר הארץ מצד עצמה קודם שירד עליה גשם ומטר מהשמים נקראת יבשה. דהיינו יבשה דפי' יבש כו'. ואח"כ כשירד עליה גשם מן השמים ונתלחלחה מהמים אזי נק' ארץ כמ"ש פקדת הארץ ותשוקקה (תלים ס"ה י'). והענין כידוע ששרש ד"י ארמ"ע הוא בד"א הוי'. וא"כ ה' אחרונה דשם הוי' מדת מלכות דאצי' נק' עפר העליון. והטעם כי ביבשה וארץ יש ג' ענינים. הא' שהיא היסוד היותר אחרונה ונמוכה בהד"י. ב' שהיא בחי' עצמא דאתגליא (שכל הברואים שבים הם שם באתכסיא. משא"כ הברואים שביבשה הם באתגליא ליש ודבר נפרד בפ"ע כו'). ג' בחי' דומם. שאין בה שום תנועה והגבהה כמו בצומח. וזהו בחי' שתיקה וביטול בתכלית. וזהו ונפשי כעפר לכל תהיה כו'. וכעד"ז הוא למעלה. שמדת מל' דאצי' היא בחי' האחרונה מאלקות. ונק' סודכ"ד. גם שזהו בחי' גילוי החיות לעולמות ונבראים. ונק' דרגא דאתגליא. כידוע שקוב"ה סתים וגליא ומדת מל' זהו הבחי' גליא דקוב"ה. וע"כ בחי' ומדה זו נק' יבשה וארץ למעלה. וגם בחי' דומם כמו ארץ. והיינו כי מדת מלכות היא רק מקבלת אור ושפע מהע"ס שלמעלה מהמל'. כי בכל ספירה יש אור עצמי. משא"כ במדת מל' שאין לה שום אור מעצמה כלל. וע"כ נק' סיהרא. כמו הלבנה שאין לה שום אור מעצמה רק מה שמקבלת מהשמש. ומחמת זה יש בבחי' מל' ביטול יותר מבכל הע"ס. דהיינו הביטול האמיתי שצ"ל במקבל זהו דוקא במל'. וכמו שלמטה מתייחס הענוה אל הלבנה דוקא יותר מלהשמש. וזהו ענין ישראל מונין ללבנה דהיינו שנצרך לידע שהוא מקבל רק מלמעלה הנה בתפלה ותומ"צ. ומצד עצמו אין לו כלום. וכמ"ש דוד כי ממך הכל ומידך נתנו לך (דה"א כ"ט י"ד). ומחמת זה יהי' האדם שפל בעיניו ובטל לגמרי שלא יהי' שום מהות כלל. ולכן דהע"ה שהי' נשמתו מבחי' מל' הי' בו הביטול אמיתי והענוה שצ"ל בהמקבל כמו שהוא למעלה במדת מל' דאצי'. וע"כ אמר ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני כו' אם לא שויתי ודוממתי כו' (תלים קל"א). אעפ"י שהי' הראש לכל בעלי רוה"ק דהיינו שהי' בו הבחי' היותר שלם שברוח הקדש. ואמר כל הס' תהלים ברה"ק וכלות הנפש באמת כו'. מ"מ לא הי' מחזיק טיבותא לנפשיה כלל. ולא הי' מחזיק עצמו לכלום לפי שידע היטב שהכל נמשך לו הכח מלמעלה. ולכן אמר ונקלותי עוד מזאת והייתי שפל בעיני (ש"ב ו' כ"ב). וכתיב ואנכי תולעת ולא איש כו' (תלים כ"ב ז'). ואם כן הוא בנשמה שמבחי' מל' שאינה ערוך לעצמיות הספירה דמל' עאכו"כ למעלה בספירת מל' עצמה שהביטול והענוה לגבי אוא"ס ב"ה הוא לאין קץ ותכלית כלל. ולכן מצד זה יש מעלה עליונה יתירה בבחי' מל' שיכולה לקבל האורות עליונים מכל הע"ס מז"ת.

תפילין שלמעלה הם ד' מוחין שרש ומקור כל הד' עולמות. ולמטה נתלבש זאת בד' פרשיות גשמי'. וכמו משלי שלמה. ראה חיים עם האשה כו' דקאי על האמונה. לשמרך מאשה זרה כו' קאי על אמונות זרות. שיש בזה כוונות עמוקות אך שהלבישם אותם בדברים נמוכים מאד ובענין המשל שהוא דבר גשמי לא בערך השכל. ומ"מ מלובש בו כל הנמשל שעל ידו דוקא יובן הנמשל. ועד"ז יובן ענין מצה קטנות דאבא. והענין כי דעת זה שנמשך על ידי המצה שהוא בחי' הבנה להשיג איך שמבחי' דיבור ומל' נמשך מצרים וכנ"ל ועל ידי אנכי כו' יכול להיות יצימ"ל שיהי' למטה כמו למעלה כו' אלא אין אנו משיגים כלל מהו בחי' דיבור מל' ומהו בחי' אנכי שאינו מושג המהות כלל. ורק שבדרך כלל משיגים המציאות מזה לבד איך שמבחי' אנכי יוכל להיות יצימ"ל (והשגה זו היא בהכרה והרגשה גדולה). ולכן נק' דעת והשגה זו בשם קטנות אעפ"י שמלובש בזה כל הענין איך שמבחי' אנכי כו' נמשך יצימ"ל. אבל כיון שמלובש רק בבחי' הבנת המציאות לבד ואינו משיג המהות כלל וכלל לכן נק' זאת קטנות שמלובש בבחי' קטנות ההשגה שאינו משיג רק המציאות. אבל אח"ז כמו בחי' אמונה לבד כ"א בבחי' דעת השגה והכרה והרגשה בתוך תוכו שיהי' יודע לקרות בחי' אבא עילאה אוא"ס שבחב' כנ"ל:

אך צ"ל למה המשכת דעת זה הוא על ידי המצה דוקא. והענין כי ענין עה"ד טו"ר למעלה הוא חו"ג ובחי' גבורה נק' רע אעפ"י שאין שייך כלל רע למעלה אך לפי שהיא מקור שיתהוה ממנה למטה רע. והנה החמץ נמשך מקו השמאל וזהו חמץ ל' חמיצות כמו שיש יין וחומץ יין (שהוא גבורות ממותקות וגבו' קשות שמהם יש יניקה כו'). גם חמץ כמו מכף מעול וחומץ. שממנו נמשך יניקת החיצונים. וזהו שיש בו הגבהה והתנשאות וגם טעם. ונמצא שהחמץ שרשו בבחי' הרע שבעה"ד. והוא בחי' להם שממנו יכול להיות אבר אתם זוכים החריהם. אבל מצה נמשך מבחי' טוב שבעה"ד היינו מקו הימין כי המצה היא רק מים שמעורב עם קמח. והנה מים היא חכמה כח מה וגם מים חסד כי חכ' מקור קו הימין הח"ן. וכמו שאנו רואים שהחסד נמשך על ידי הביטול כמו באברהם דכתיב (וירא י"ח כ"ז) ואנכי עפר ואפר שהי' בטל בעיניו למאד ולכן הי' איש החסד ומשפיע לכל. שהכל טובים ממנו. משא"כ מי שהוא יש ודבר הכל לגרמי' וא"א להיות ממנו השפעה. הרי החסד נמשך על ידי ביטול החכמה. וזהו"ע המצה רק מים לבד עם קמח ושומרים אותה שלא תחמיץ. והיינו שנמשכת מקו הימין חסד. ולכן אין שום הגבהה והתנשאות כלל. וזהו"ע אכילת מצה בפסח. כי פסח הו"ע דילוג נגלה עליהם ממה"מ כו' אתעדל"ע מצ"ע כי חפץ חסד. והדילוג הוא רק בבחי' טוב שבעה"ד דהיינו קו הימין חסד כו'. ולכן נק' המצה מיכלא דמהימנותא. ענין לחם הוא יחוד כמ"ש (שמות ב' כ') קראן לו ויאכל לחם. וכתיב (בראשית ל"ט ו') כי אם הלחם אשר הוא אוכל. וענין היחוד הוא המשכת הדעת באמונה כי הטפה נמשך ממוח הדעת. ולכן המשכת הדעת ויחוד זה הוא על ידי מצה דוקא. דהנה כתיב (ויקרא כ' י"ז) ואיש אשר יקח את אחותו כו' חסד הוא. אחותו היא כנס"י פתחי לי אחותי ל' חבור. והיינו התחברות דכנס"י עם הקב"ה. ואיש הוא בחי' ח"ע. וכדי להיות המשכת הביטול דח"ע בבחי' יחוד בכנס"י הוא על ידי חסד דוקא כי באמת זהו חסד. ולכן גם מיכלא דמהימנותא שהוא בחי' היחוד והמשכת הדעת באמונה זהו על ידי מצה דוקא בחי' חסד כנ"ל. וזהו כל האוכל מצה כו' כאלו בועל ארוסתו כו'. וכמשארז"ל (פסחים מ"ט ב') כל הלומד תורה בפני ע"ה כאלו בועל ארוסתו בפניו. כי התורה נק' כלה. מורשה מאורסה כו'. וענין לימוד התורה הוא להמשיך בה יחוד עליון מאוא"ס ב"ה. וזהו לכו לחמו בלחמי (וכענין עוסק בתורה לשמה לשם התורה עצמה) והיחוד הוא על ידי הדעת דוקא כמ"ש והאדם ידע. והנה כבר נת' שהאמונה היא בחי' נוק' א"ה ונק' ארוסתו. ועל ידי המצה נמשך בה היחוד שהוא המשכת הדעת באמונה וזהו כאלו בועל ארוסתו:

ג **וזהו** ששת ימים תאכל מצות. שצריך להמשיך בחי' דעת זה בכל הוי"ו מדות. כי עיקר השבירה הי' במדות וגם בשם ס"ג דהיינו מפני הישות שהי' במדות כו'. והנה גסות וגאוה נק' אבי אבות הטומאה. והוא בלעו"ז דוגמת קה"ק שבקדושה. והנה גסות הוא המקור לכל מיני רע. כי מי שהוא בבחי' ביטול אינו מתאוה כלום. משא"כ מי שהוא יש ודבר מתאוה לכל כו'. ולכן צריך להמשיך הביטול דמצה בכל הששה מדות כדי שיהיו כל המדות בבחי' ביטול ולא יהי' עוד שבירה כו'. כמ"ש (איוב ד' כ"א) ימותו ולא בחכמה. והנה המצה נק' בזהר (ח"ג קפ"ג א') מיכלא דאסוותא. כמו החולה מיד אחרי התרפאותו מחליו מצוים לו לאכול רק מאכלים דקים. ואח"כ כשמבריא היטב יוכל לאכול גם מאכלים גסים. כך ג"כ מיד אחר שיצאו ישראל מטומאת מצרים ערות הארץ לא הי' יכולים לאכול חמץ כלל שהוא בחי' הגבהה ויש. והיו צריכים לאכול רק מצה שהוא הביטול ולהמשיכו בכל המדות. ואזי כשיוכללו כל המדות בביטול דמצה. אזי יהי' אפשר לאכול גם החמץ (עי' ביאור ע"פ קול דודי כו' שהוא שיוכל להיות היש בקדושה כמו ויגבה לבו בדרכי ה'). והנה יש מצת חסר. כללי' ההמשכה. ומצות מלא ו' שנמשך במדות. והנה כ"ז הוא המשכת בחי' דעת באמונה ונצרך להמשיכו בכל הוי"ו מדות. וביום השביעי עצרת לה' אלקיך שאז הי' קי"ס. והנה בקי"ס אמרו זה אלי. שהוא בחי' ראיית המהות ממש. וכמארז"ל (ילקוט בשלח רמז רמ"ד בשם המכילתא) ראתה שפחה כו'. כי כל הנביאים נתנבאו רק בכה. אבל בקי"ס הי' לכל ישראל בחי' זה ראי' כנ"ל. והענין כי ששת ימים תאכל מצות וענין וביום השביעי כו' הוא מעין ודוגמא דבחי' שיתא אלפי שני דהוי עלמא שהוא רק המשכת הדעת לבד וידעת היום ועי"ז יהי' לעתיד התגלות אלקות בבחי' ראי' ממש כמ"ש (ישעי' כ"ה ט') ואמר כו' זה הוי'. וכך ג"כ על ידי ששת ימים תאכל מצות שהוא המשכת הדעת באמונה נמשך בשב"פ להיות המשכת בחי' ראי' ממש. וענין קי"ס הפך ים ליבשה. יבשה עלמדאת"ג היש דבר נפרד כמו שנתהוה יש מאין מבחי' דיבור עליון. וים עלמדאתכ"ס. בחי' התכללות וביטול במציאות לפי שמקבל מבחי' מחשבה חכמה. ועל ידי שהפך ים כו' נמשך גם בעלמדאת"ג הביטול דעלמדאתכ"ס.

ולכן

האמונה (כמלא תוכן האמונה הוא למעלה מדיבור עליון שממנו נמשך הבריאה יש מאין בבחי' מצרים. כ"א האמונה הוא בשם הוי' דוקא אשר קמי' כל"ח ביטול לגמרי יחו"ע. וגם עוד ענין האמונה אשר יוכל להיות גילוי זה גם למטה שגם היש הגשמי לא יסתיר כלל על בחי' יש האמיתי יחו"ע ביטול במציאות כו' (ויכול להיות התחברות הב' דעות) וע"כ האמונה באמת למעלה גם משם הוי' כ"א בבחי' אנכי. שמבחי' זו נמשך יצימ"ל וכנ"ל. וזהו אתה הראת לדעת כי הוי' הוא האלקים כולא חד שמכח האחדות גופא נמשך כח ההסתר שמתראה העולם ליש וכמ"ש בתניא (ח"ב) שכמו דלמחשב"כ בבחי' יחו"ע שהוא התגלות יחודו ית' כך למחשב"כ בבחי' יחו"ת שהוא כח המסתיר. ולכן נמשך להיות יחוד הוי' ואלקים בכל העולמות עד שגם בעוה"ז הגשמי יתגלה יחודו ית' שמצד שם הוי' בהיש הגשמי שנראה בבחי' נפרד גמור מצד שם אלקים כו'. והנה אתה הראת כו' פי' שלכן הראת הנשמה בגוף כדי שתאמין כי הוי' הוא האלקים היינו בהיחוד וכנ"ל. הרי עיקר האמונה הינה בבחי' יחו"ע עצמו לבד. כ"א בהיחוד דהוי' אלקים דוקא שיכול להיות התגלות זו גם למטה. והנה כדי שיהי' יחוד הוי' אלקים בכל העולמות. ובפרט יחוד הוי' אלקים גם בעוה"ז הגשמי מוכרח להיות המשכת הכח לזה מבחי' אנכי דוקא. והטעם כי בבחי' אנכי אין שם כלל התחלקות דשם הוי' ואלקים כי לית שמאלא בהאי עתיקא. וז"ש (דברים ל"ב ל"ט) ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלקים עמדי (וזהו"ע כי אל דעות שעם אל כולל הב' דעות) ולכן מבחי' זו נמשך דוקא היחוד דשם הוי' ואלקים בכל העולמות. עד שגם למטה לא יסתיר כלל היש הגשמי שמצד שם אלקים בגימט' הטבע. על בחי' יחודו ית' האמיתי שמצד שם הוי'. וזהו אנכי הוי' אלקיך שמבחי' אנכי דוקא נמשך שיהי' הוי' אלקיך היינו היחוד דשם הוי' ואלקים בכל העולמות ומבחי' זו נמשך אשר הוצאתיך מאמ"צ וכנ"ל. ונמצא עיקר האמונה צ"ל בבחי' אנכי דוקא ולא בבחי' שם הוי' לבד וכנ"ל שעיקר האמונה אינה בבחי' יחו"ע לבד כ"א בהיחוד דהוי' אלקים שיוכל להיות גילוי זה גם למטה שזהו"ע יצימ"ל כנ"ל וזה נמשך מבחי' אנכי דוקא). והנה מה שנש"י יש להם אמונה זו היינו לפי ששרשם ג"כ בבחי' אנכי כמארז"ל (במד"ר בראשית פ"א סי' ה'. ובזהר ח"ב ק"ח ב') נש"י עבמ"ח. מח' הוא חכמה. אך פי' עבמ"ח הוא למעלה מהחכ' וע"ד שתוק כעבמ"ח (עי' ביאור דבחקתי בלקו"ת). וזהו אנכי הוי' אלקיך כמ"ש (ואתחנן ו' ד') שמע ישראל הוי' אלקינו ואמרו במד"ר (ואתחנן פ"ב סי' כ"ג) שזהו קבלה על דיבור אנכי הוי' אלקיך. והיינו לפי ששרשם שם וכנ"ל. ולכן אמונה זו נתיחדה לנש"י דוקא ואין לאוה"ע עכומ"ז חלק בה כלל:

ב **והנה** על אמונה זו כתיב (תלים ל"ז ג') ורעה אמונה. פי' כמ"ש (חבקוק ב' ד') וצדיק באמונתו יחי' שצריך להמשיך חיות בהאמונה ולא אמונה לבד בבחי' מקיף (וריחוק ממנו) וזהו"ע הפרנסה שמפרנסים את האמונה. והיינו בשני בחי'. דעת וראי'. דכתיב (ויקרא ה' א') והוא עד או ראה או ידע כו' ואמרו במד"ר (שם פ"ו סי' ה') והוא עד קאי על ישראל דכתיב אתם עדי (וגם ע"ד רבתי דק"ש) או ראה כמ"ש אתה הראת כו' או ידע דכתיב וידעת היום. והנה בחי' ראי' יהי' רק לעתיד כמ"ש (ישעי' כ"ה ט') ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה. וכתיב (שם נ"ב ח') כי עין בעין יראו כו'. משא"כ עתה צ"ל רק בחי' דעת וזהו וידעת היום. ועל ידי שממשיכים עתה בחי' דעת יהי' לע"ל בחי' ראי'. וזהו ורעה אמונה שתפרנס את האמונה והיינו להמשיך בחי' דעת בהאמונה. ודעת זה נמשך על ידי אכילת מצה ולכן נק' המצה מיכלא דמהימנותא. וביאור ענין המשכת דעת זה. הנה ארז"ל (ברכות מ' סע"א) אין התינוק יודע לקרות אבא ואימא עד שיטעום טעם דגן. והנה מה שיודע לקרות א"ז בהשגה אמיתי' איך שהוא אביו ואיך שהולידו וכיוצא בזה שכ"ז אין התינוק משיג כלל. ורק ענין הדעת הוא שמשיג בדרך כלל שהוא אביו בהכרה והרגשה גדולה שהרי אנו רואים שמחמת דעת זה הוא כרוך אחריו בלא"כ ויש לו געגועים עליו. מה שמקודם לא הי' זה אצלו כלל. ונמשך לו דעת זה על ידי טעימת טעם דגן. והנה הגם שדעת זה הוא בקטנות מאד אבל מלובש בזה כל ההשגה איך שהוא אביו. ורק שמלובש בקטנות הדעת דתינוק שהו"ע הכרה והרגשה לבד איך שהוא אביו. ועד"ז יובן ענין המצה שנק' מיכלא דמהימנותא שהוא המשכת הדעת בהאמונה הו"ע דעת דקטנות שיהי' רק יודע לקרות כו' בחי' אבא עילאה ולא השגה גמורה. ועפי"ז נק' המשכת קטנות דאבא. וביאור ענין קטנות. הנה בדרך כלל הו"ע שכל עמוק שמופלא מהשגה. ומלבישו בדברים התחתונים (וכיון שמשיגים אותו על ידי לבוש נמוך נק' זה קטנות). והענין יובן ע"ד מארז"ל (סוכה כ"ח א') גבי ריב"ז לא הניח דבר קטן ודבר גדול. דבר גדול מעשה מרכבה דבר קטן הויות דאביי ורבא. ולכאורה א"ז מובן כלל שהרי הויות דאביי ורבא זהו כל התורה כולה ואיך שייך לקרות זה דבר קטן. והענין שאין הפי' דבר קטן שהוא בחי' בפ"ע שאין בזה הדבר גדול דמעשה מרכבה. שהרי כל התושבע"פ נבנה ע"פ מרכבה. אלא הענין שיש בהויות דאביי ורבא כל הגדלות דמעשה מרכבה בשלימות ורק שנתלבש בבחי' קטנות היינו בדברים קטנים. וביאור זאת מענין לימוד הבהרת. אשר מה שלומדים זאת בג"ע הו"ע הסתלקות אור אבא עילאה מבחי' אדה"ע שעל דמות הכסא. ומחמת זה יוכל להיות מבחי' העור יניקה לד' מראות נגעים דלעו"ז. ויש חילוק בין אם שער לבן קודם שאז א"א להיות יניקה כו'. ולמטה נתלבש ענין זה בבחי' בהרת הגשמי' שבאדם על ידי הסתלקות הדם כו' ושער לבן בגשמי'. הרי נתלבש כל ענין לימוד הבהרת שלמעלה בבחי' לימוד הבהרת בגשמי' ולכן נק' זאת דבר קטן אף שמלובש בזה כל הענין שלמעלה. אך כיון שמלובש בדבר קטן כו'. וכמו שלומדים עם התינוק קיצור לשון המשנה דשנים אוחזין. אשר מלובש בזה כל האריכות והפלפול של הגמ'. ולפי שהאריכות לא יוכל להבין מלבישים הכל בהקיצור דלשון המשנה כו'. ועד"ז נתלבש כל הענינים שלמעלה דמעשה מרכבה בדברים גשמי'. וכעד"ז במצות כמו מצות ציצית שלמעלה הו"ע לבנה"ע ולמטה נתלבש זאת בל"ב חוטין גשמי' דצמר ופשתים. וכן

 תפלין

כמו שם האדם שא"ז עצמיות הנפש כלל. וכל הג' שמות דדיבור שם ומל' הכל כוונה אחת להורות שהוא רק הארה חיצוניות בעלמא שאינו נוגע לעצמותו ומהותו ית'. ומבחי' הארה זו נתהוו כל העולמות יש מאין. והנה כמו שנתהוו העולמות יש מאין מבחי' דיבור העליון. נתהוו בבחי' נפרד כמ"ש (בראשית ב' י') ומשם יפרד כו'. היינו שכל עולם הוא בבחי' נפרד שאין יכול להיות נמשך בו הגילוי מעולם שלמעלה ממנו. כמו עוה"ז הגשמי שנברא היש הגשמי בד' בחינותיו דדצח"מ. אין בו כלל בחי' שלמעלה ממנו (הכוונה כי היש הגשמי נברא להיות נראה עולם כמנהגו נוהג בחי' טבע כידוע. גם תכלית הגבול. משא"כ בעולם הגלגלים אעפ"י שהם בחי' יש ודבר. מ"מ הרי הם בטלים לבחי' חיות אלקות המחי' אותם כמ"ש (נחמי' ט' ו') וצבא השמים לך משתחוים. וזהו"ע סיבובם כנודע. ובפרט בשמש הביטול עצום לבחי' שם הוי' שהוא בבחי' א"ס כו'. כידוע מענין השיר של השמש הודו להוי' כו'. משא"כ דצח"ם הגשמי נעשה היש דבר נפרד לגמרי עד שאין נראה כלל קבלת חיותו מאלקותו ית'). וכמו"כ בעולמות העליונים כל עולם ועולם כאשר נברא בבחינתו ומהותו הוא מוגבל כך לפי ערכו. ואין נמשך בו גילוי הביטול מעולם שלמעלה ממנו. ודרך כלל מאד ברה"ע כתיב (תלים קט"ו ט"ז) השמים. שמים לה'. והארץ נתן לבנ"א. וכמ"ש במד"ר (שמות פי"ב) שלא הי' חיבור כלל (הכוונה כי הארץ היא בחי' עלמדאת"ג מקור התהוות היש דבי"ע. ושמים הוא בחי' יחו"ע ביטול אמיתי שבאצי' כו'. ולא הי' שום גילוי והמשכה מבחי' יחו"ע דאצי' בבחי' יחו"ת דבי"ע והיינו שלא היו יכולים העולמות לקבל כלל). ובשעת מ"ת ביטל זאת. והעליונים ירדו לתחתונים וכו'. ואל משה אמר עלה אל ה'. וירד הוי' עה"ס. הוי כל אשר חפץ הוי' עשה בשמים ובארץ כו'. משא"כ בשעת ברה"ע לא הי' שם חיבור כלל. וזה נק' בחי' מצרים בקדושה לשון מצרים וגבולים. שכל עולם הוא בבחי' מיצר וגבול שמוגבל לפי ערכו. ואין יכול להיות נמשך בו ביטול היותר עליון. ודוגמא לזה ממ"ש (ירמי' ה' כ"ב) אשר שמתי חול גבול לים. שהחול הוא מגביל את הים שלא יתפשט יותר. וכך העולמות הם בבחי' מיצר וגבול שמגבילים ומסתירים את החיות אלקות דבחי' ים מדת מל' שלא יומשך גילוי עליון יותר כו'. עד"ה מי מנה. חול הים נק' הנבראים דבי"ע. וכן יש בחי' מצרים עוד למעלה יותר (היינו באצי') כמ"ש בכתבי האריז"ל אשר הגרון דקדושה נק' מצרים מיצר ים. כי הגרון מפסיק בין מוח ללב שלא יומשך כל ההתבוננות שבמוח ללב. כ"א רק בחי' ההארה כו'. שאם הי' כל ההתבוננות שבמוח נמשך ללב היו מתהפכים כל המדות והי' נעשה אדם אחר לגמרי כו'. אך ההתבוננות וההשגה שבמוח נמשך דרך הגרון והגרון הוא מקום צר שמצמצם ומגביל שלא יומשך כ"א בחי' מעבר לבד חלק עשירי כו'. וכעד"ז יובן ג"כ למעלה (שהגרון עליון מיצר ומגביל על עצמיות חכ"ע דאצי' שלא יומשך בז"א כ"א רק בחי' מעבר לבד מבחי' ש"י דחו"ב וזהו"ע שם אל נהירו דחכמתא שבז"א כמ"ש בזהר (ג ל"א א') וזהו הודו לאל השמים). וזהו הכל בחי' מצרים בקדושה כמו שנתהוה הבריאה יש מאין מבחי' דיבור עליון שם והארה בעלמא.

אבל ענין יצי"מ הוא כמו נתאוה הקב"ה להיות לו דבת"ת (מד"ר במדבר פי"ג סי' ו') פי' תחתונים הוא עולם היותר שפל שהוא עוה"ז הגשמי. ופי' דירה היינו התגלות אלקות ממש יחודו ית' איך קמי' כל"א ביטול במציאות (וזהו ההפך מבחי' מצרים המיצר וגבול דעוה"ז הגשמי שיהי' נראה היש ד"נ לגמרי וכנ"ל כ"א שגם בהיש הגשמי יהי' התגלות יחודו ית' האמיתי איך קמי' ממש). וכמ"ש (שמות ג' י"ז) אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ טובה ורחבה. פי' ורחבה כמ"ש (תלים קי"ט) רחבה מצותך מאד. שע"י קיום המצות מעשיות בעוה"ז הגשמי נמשך גילוי מאד העליון שהוא א"ס ממש כו' בל"ג. והנה כדי להיות יצי"מ הוא דוקא ע"י אנכי מי שאנכי עצמותו ומהותו ית' שלמעלה מהשתלשלות. כי מבחי' הדיבור עליון שממנו נתהווה הבריאה יש מאין. נתהוה הכל בבחי' מצרים. מיצרים וגבולים שכל עולם מוגבל לפי ערכו בבחי' העלם והסתר שאין יכול להיות בו כלל גילוי שלמעלה ממנו וכמו עוה"ז הגשמי שנברא להיות בתכלית ההעלם והסתר (ע"י לבוש הטבע כמ"ש בתניא שנמשך החיות ע"י ק"נ. ואולי זהו הפרסא שבין קדש לחול) שלא יתראה כלל קבלת חיותן. הרי אין יכול להיות בו כלל גילוי הביטול אפי' של עולם העשי' ששם מובן ההתהוות מאין ליש בכל רגע וכנ"ל. אבל מבחי' אנכי נמשך יצי"מ שיהי' התגלות יחודו ית' איך קמי' גם בהיש הגשמי ולא יסתיר כלל כו'. וזהו"ע האמונה שנתיחדה לנש"י דוקא. והיתה במנין המצות אשר האמונה היא בפסוק אנכי שמבואר בו יצי"מ דוקא. והענין כי בבריאה יש מאין אין שייך אמונה וגם או"ה יודעים מזה. אבל כיון שנתהוה הכל בבחי' מצרים שנראה בחי' יש וד"נ. הי' אפ"ל שהיש הוא באמת דבר נפרד (וזהו דעת או"ה עכומ"ז שאומרים שהעולם הוא יש ודבר באמת ואינם מאמינים כלל שהוא בטל במציאות. ורק שמאמינים שנתהוה יש מאין. אבל כאשר נתהוה הוא יש ודבר. ואפי' אם היו מאמינים בתמידיות ההתהוות מאין ליש בכל רגע. א"ז רק כ"א ביטול היש לגמרי אבל לא ביטול במציאות לגמרי ויש אריכות בזה במק"א. אבל באמת אינם מאמינים גם בתמידיות ההתהוות כמ"ש בסידור בביאור דאתה הצבת. ואומרים רק עזב הוי' את הארץ וא"כ היש דבר נפרד לגמרי לפי דעתם הכוזב וכמ"ש במ"א ביאור ענין זה כו'). אבל נש"י מאמיני' בבחי' אנכי עצמות אוא"ס ב"ה אשר באמת קמי' כל"א ובטל במציאות לגמרי (היש דבי"ע וגם היש הגשמי) אך זהו קמי' אבל למטה מצד ריבוי ההעלמים והסתרים נראה בחי' יש ודבר. אבל מצד בחי' אנכי כו' יכול להיות התגלות זה גם למטה שגם היש הגשמי לא יסתיר כלל על בחי' יחודו ית' האמתי איך קמי'. דהנה כתיב (ש"א ב') כי אל דעות הוי'. ד"ת שהיש בטל. וד"ע איך קמי' דכל"א ובטל במציאות לגמרי. והנה שם אל הוא למעלה מב' הבחי' (וזהו אל ברוך גדול דעה שם אל מקור הגמה"ר עי' אני לדודי הא' שבלקו"ת) וכולל הב' דעות יחד. ומבחי' זו נמשך התחברות הב' דעות כאחד שיהי' מלמטלמ"ע ג"כ ביטול במציאות כמו מלמעלמ"ט. וזהו בחי' אנכי מי שאנכי שממנו נמשך להיות יצי"מ וזהו עיקר

האמונה

על לא בהפזון דלע"ל). וגם כי ענין החפזון הוא שמתירא מהרע וע"כ בורח ממנו זהו ענין יראת חטא. ויראת חטא הוא מעלה גדולה שנשנית במשנה (סוף סוטה) אחר כל המעלות. פרישות מביאה לידי קדושה. וקדושה מביאה לידי ענוה. וענוה מביאה לידי יראת חטא. פי' שמתירא מהחטא ולא מחמת העונש. כ"א מפני שזהו נגד אלקות והיפך רצה"ע. כמ"ש בלקו"ת בד"ה ראשי המטות. וכ"ז הוא לפי הדעה שהי' חפזון דישראל. וענין הדעה שבמכילתא שהוא חפזון דשכינה. ואעפ"י שאין ראי' לדבר זכר לדבר שנאמר קול דודי הנה זה בא מדלג כו'. הענין כי פי' קול דודי זהו הגילוי שמלמעלמ"ע בחי' נגלה עליהם ממה"מ. שהי' בחפזון מדלג כו' מקפץ כו'. כדי לגאול שכינת עוזו ית'. וגם"י שהיו בגלות מצרים במ"ע שע"ע דקליפה. וגילוי זה נק' בחי' נר להאיר את החשך כנ"ל. ומזה יש ללמוד שבשכינה הי' ג"כ חפזון. וכמשל מי שיושב בחשך ומביאין לו נר הוא חוטף במהירות. וכמו"כ יובן למעלה בבחי' שכינה כשהיתה מלובשת בגלות מצרים שנק' לילה וחשך שהי' בה ג"כ חפזון לעלות מהחשך מלמטלמ"ע לקבל הגילוי דבחי' נר של ממה"מ. ולכן זהו רק זכר לדבר ולא ראי' גמורה. כי הפסוק מיירי על החפזון דבחי' דודי. ולא על שכינה כו':

ה **ובב"ז** יובן הפסוק (משלי ו' כ"ג) כי נר מצוה ותורה אור. פי' נר הוא רמ"ה מ"ע ותרין דרועין בגימט' נר. והוא"ע המשכה מבחי' רמ"ח אברים דמלכא בבחי' מל' ונק' המשכת יחוד אלקות בעולמות. אך ההמשכה וגילוי זה הוא בבחי' זמן ומקום. דהיינו בבחי' מל' שרש הזמן והמקום. כי המצות נק' מצות המלך. ואעפ"י ששם המשכה מבחי' תר"ך עמודי אור דכ"ע. אך המשכה זו הוא בבחי' מל' וכענין מלכותך מלכות כ"ע שנת"ל שהזמן ומקום נשאר להיות בחי' זמן ומקום. ולכן נק' נר מצוה כמו הנר שמאיר חשך הלילה וכנ"ל. וגם המצות עושה אותם האדם שיהיו מצות. בחי' רמ"ח אברים דמלכא. וכמ"ש ועשיתם אתם כו'. והרי זה כמו בחי' נר שאדם מדליק שנת"ל ולכן נק' נר מצוה. אבל ותורה אור בחי' באורך נראה אור שהוא המשכה מלמעלה בחי' ודברי אשר שמתי בפיך:

וביאור ענין ותורה אור. הנה כתיב (דניאל ז' ט') לבושי' כתלג חוור. וקאי על התורה. כמו שלג שהוא מים הנקרשים. ואח"כ חוזר ונמס והי' למים. וכמו"כ התורה נק' משל הקדמוני שנתלבשה בענינים גשמיים כו'. וכתיב (תלים ק"ד ב') עוטה אור כשלמה. כמאמר שהתורה היא בחי' שלמה ולבוש שבה מלובש אוא"ס ממש. והנה כשהאדם מקשר ומלביש שכלו ומחשבתו בתורה הרי הוא מתלבש בלבוש של הקב"ה. וה"ז יחוד נפלא ועצום וכמו שנים שמתכסים בטלית אחד. וכמו"כ הוא מלובש עם הקב"ה בלבוש א' ממש. ולכן נקרא' התורה אהבה כמ"ש (שה"ש ב' ד') ודגלו עלי אהבה כו'. וזהו ותורה אור. שבתורה מלובש אוא"ס ממש. ועל ידי שמלביש נפשו בלבוש התורה עי"ז מתקשר נפשו באוא"ס עצמו המלובש בתורה. וזשארז"ל במד"ר (ויקרא פ"ח) שהקב"ה נק' מלך הכבוד שחלק מכבודו ליראיו. לבושו עוז. כמ"ש (תלים צ"ג) לבש ה' עוז התאזר. ולבוש זה נתן לישראל כמ"ש (שם כ"ט) ה' עוז לעמו יתן. כי לבושו עוז זהו כ"ה ר"ת כתר חכמה. והיא התורה. ולבוש זה נתן לישראל שיתלבשו ג"כ בלבוש זה. ובזה יובן מארז"ל (סוטה מ"ט א') אלמלא תפלתו של חבקוק היו שני ת"ח מתכסים בטלית אחד מפני העוני ודוחק. והיינו שהי' כדאי ונצרך לשבול למטה העוני והדוחק שיהיו שני ת"ח מתכסים בטלית אחד כדי לזכות למעלת התורה שיהי' מלובש עם הקב"ה בלבוש אחד ממש. שעי"ז נעשה יחוד נפלא ועצום שמתקשר נפשו באוא"ס עצמו המלובש בתורה כיון שמלובש עמו בלבוש אחד ממש כנ"ל ולכן צ"ל למטה ג"כ הדוחק ועוני שיהיו שני ת"ח מתכסים בטלית א'. (ולבחי' אורך ימים בימינה א"ז שייכות. שיהי' אורך ימים. ועי"ז יתקיים פירותיהן בעוה"ז). אך ע"ז התפלל חבקוק ה' פעלך היא התורה בקרב שנים חייהו וארז"ל (שם) בקירוב שנים אלו שני ת"ח העוסקים בתורה חייהו שיהי' להם הרוחה שלא יצטרכו להיות מתכסים בטלית א' ממש. והיינו כי חבקוק הוא לשון חיבוק בחי' וימינו תחבקני. גם חבקוק גימט' גבורה רי"ו גבורה גימט' ג"פ חסד שהוא ענין התגברות האור והחסדים ולכן פעל בתפלתו שיהי' בקרב שנים חייהו:

ששת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת להוי' אלקיך.

ארז"ל (פסחים ק"כ א') מה שביעי רשות אף ששה רשות. ולילה הראשונה חובה כמ"ש (שמות י"ב י"ח) בערב תאכלו מצות. הנה ארז"ל (בירושלמי פסחים פ' ע"פ ה"א) כל האוכל מצה בע"פ כאלו בועל ארוסתו בבית חמיו. וצ"ל הדמיון דאכילת מצה לבועל ארוסתו. והענין כי מצה נק' בזהר (ח"ב מ"א א'. קפ"ג ב') מיכלא דמהימנותא. פי' כמ"ש (תלים ל"ז ג') שכון ארץ כו' ורעה אמונה. והיינו שתפרנס את האמונה. וכן מה שנק' משה רע"מ ג"כ הפי' שהוא רועה ומפרנס את האמונה כמו המאכל שמחזק את האדם. וזהו ג"כ ענין מצה שנק' מיכלא דמהימנותא שהוא בחי' מאכל המפרנס ומחזק את האמונה והיינו המשכת הדעת באמונה. וזהו כאלו בועל ארוסתו. כי האמונה היא בחי' נוק' ונק' אשת חיל. כמ"ש ואמונה כל זאת לשון נוק'. שמקבלת מבחי' אמת דאיהו אמת ואיהי אמונה. ולכן ענין אכילת מצה שהוא"ע הפרנסה והמשכת הדעת בהאמונה זהו כאלו בועל ארוסתו. והנה כתיב (שמות כ') אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מאמ"צ וידוע קושיית המפרשים למה לא נאמר אשר ברא שו"ת שהוא דבר פלא יותר. ורק בדיבור הד' גבי שבת נאמר ענין הבריאה דשו"א בדרך טעם על מצות שבת. והענין כי בריאה יש מאין הוא מבחי' דיבור העליון. בעש"מ נברא"ע והלא במאמר אחד כו'. כי הדיבור מקבל מבחי' חכמה כמ"ש בראשית ברא ות"י בחוכמתא. אך זהו רק המשכה והארה הילוכיות מבחי' חכמה. כי הדיבור הוא בחי' האחרונה גילוי והתפשטות הארה הילוכיות בלבד ונק' מלכות. מלכותך מכ"ע. דענין המלוכה ג"כ רק שמו נקרא ואו"ז עלמי' המלך כלל. ונק' שם.

מהרע (דהיינו שלא יעסוק בהעלאת המדות. מיד כשעולה אליו איזה מדה רעה. וגם לא ישהה בה כלל כו'. כ"א לדחות אותה בשתי ידים ולברוח ממנה בחפזון ומרוצה). והבריחה היא לתורה דהיינו שילביש ויקשר הג' לבושים שלו שמחדומ"ע של התומ"ל. שיקשר מחשבתו בהתבוננות אלקות בתפלה או בעיון התורה. וכמו"כ הדבור בתורה כו'. ועי"ז שמקשר מח' במחשבה ודבור בדבור ומעשה במעשה במחדומ"ע של התומ"ל. אזי המדות רעות הם בבחי' ביטול ממילא ואין עולים עוד מהלב אל המוח. מפני שניתן כח במוח להיות שליט על הלב. ואעפ"י שהמדות רעות הם מדות. וזה רק לבושים. אך המדות הם מדות שלו דהיינו של האדם. והמחדומ"ע של התומ"ל הם לבושים של הקב"ה. ולכן נבטלים המדות רעות מהמתה. אעפ"י שאין מתהפכים כלל. והנה כמו"כ ביצי"מ שהרע דנה"ב שמק"כ לא נתברר עדיין ואעפ"י שנגלה ממה"מ בבחי' מל' שהו"ע נר המאיר את חשך הלילה. אך מ"מ הלילה נשאר עדיין בחי' לילה. שהחשך דמדת לילה דבי"ע לא נשתנה ממהותו ולא נהפך לאור. כ"א רק שמאיר בו נר מלמעלה כו'. וכמו"כ בכל אדם החשך דנה"ב לא נתהפך עדיין והוא בתקפו. שהגילוי רק בנפה"א. ע"כ הי' צ"ל חפזון. כמ"ש כי ברח העם דהיינו לברוח מהרע (שלא בשעת התפלה. דהיינו כשאין מאיר הבחי' רצוא והעלאה דנה"א צ"ל החפזון כפשוטו כמ"ש לעיל בשם התניא. ואפי' בשעת התפלה שמתעורר הנפה"א בבחי' רצוא והעלאה בכלות הנפש ליכלל וליבטל בא"ס ב"ה צ"ל ג"כ חפזון. דהיינו שעצם הרצוא דנה"א צ"ל בחפזון ומהירות גדולה שלא יהי' שוהה בההתבוננות וימתין ויפסיק מהרצוא עד שיהי' הרצוא באמת לאמיתו ומפנימיותו ותוך תוכו נקודת לבבו האמיתי. כ"א מיד כשיתעורר אצלו הרצוא יתלהב ויתלהט ליכלל וליבטל בא"ס ב"ה. מצד היראה שלא יתגבר עליו הגוף ונה"ב ויפסיקנו לגמרי מהרצוא כו'. וכמו"כ י"ל עד"ז בהחפזון דשכינה שית' לקמן אי"ה שעלתה מהחשך דמ"ע שע"ע בחפזון ומהירות גדולה להתחבר עם קוב"ה. מיראת התאחזות החיצונים שלא יעכבו היחוד ח"ו. וכמו"כ גם עתה בהעלאת מ"ן שלה מק"נ בבחי' רשפי אש והתלהבות הרצוא ליכלל באלקות שצ"ל ג"כ בחפזון עד"ז. וכמ"ש בפע"ח בענין שלהובא דאשא שכאשר המל' עולה עם המ"נ שלה אזי מגביה א"ע גם הסט"א לעלות כדי לעכב ההעלאת מ"ן דמ"ל (עד שיורד שלהובא דאשא ודוחה ומפריד את הסט"א ע"ש). והנה כמו"כ בהשוב וההמשכה שמלמעלמ"ע (ע"י הרצוא) צ"ל ג"כ בבחי' חפזון מיראת פן יתגבר הגוף ונה"ב ויפסיקנו מהרצוא ואזי לא יוכל להיות גילוי השוב למטה כו'. וענין מהות החפזון למעלה בבחי' מלמעלה למטה. היינו כי ההמשכה שבבחי' חפזון זהו היפך מבחי' ישוב הדעת ופנימיות המוחין שנק' מוחין דגדלות כ"א בבחי' חיצוניות הדעת והמוחין. וזהו הגריעותא למעלה בההמשכה שע"י החפזון. וכמ"ש במ"א שהו"ע מה שעשביו נמשך הטפה רק מחיצוניות אבא וחיצוניות עתיק כו') :

ד ובזה היה הנר דגאולת מצרים שע"י משה ואהרן אעפ"י שהי' נר גדול מאד (מבחי' ממה"מ) והי' מאיר קרוב להשבע מאות שנה. אך מ"מ כשה אח"כ שנשתעבדו בגלות בבל. והיינו כי עברה משנה מצוה. דהיינו בחי' נר מצוה. וכמו"כ הנר דיצי"מ כיון שהחשך לא נהפך כלל לאור. ומחמת זה לא היו ישראל בתכלית השלימות כ"א שהי' בהם ריבוי מדרגות והיו תמיד בעליות וירידות. ולכן ע"י העוה"ס גרמו שכבה הנר דגאולת מצרים שע"י משה ואהרן. ומכ"ש הנר דחנני' מישאל ועזרי' וכו'. לכן אמרה כנס"י אמתין על לעתיד דכתיב (ישעי' ל"ד כ"ו) והי' אור הלבנה כאור החמה. שהלילה יהי' נעשה יום ממש שהחשך דמדת לילה יהופך לאור. וק"נ יתברר לגמרי. וכמ"ש ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ (זכרי' י"ג ב'). ויאיר אור השמש שאין בו שינוי והפסק כלל. שאין יוכל להיות כבה כו'. והיינו בחי' בהורך נראה אור. בחי' אני הוי' לא שניתי. כי בשר ודם אינו יכול להפיך את חשך הלילה לאור כ"א רק שממשיך בחי' נר. וע"כ יכול להיות כבה. אבל לע"ל הקב"ה כל יכול שהלילה נעשה יום. ויומשך הגילוי מבחי' בהורך כו' אור ז' הימים או שבעתים כאור ז' הימים. ולכן כתיב לעתיד כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכון. והיינו דכמו שבכללות העולם יהופך החשך לאור. כמו"כ בכל אדם יהופך החשך דנה"ב לאור. וכמ"ש (יחזקאל ל"ו כ"ו) והסירותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר. ורוח חדשה אתן בקרבכם. וא"כ אזי לא יהיו צריכים לבחי' חפזון כלל. כי דוקא ביצי"מ שהי' היציאה דנפה"א מהרע. והרע דנה"ב לא נתברר עדיין ע"כ צ"ל חפזון. אבל לעתיד שיתברר היצה"ר לגמרי ויהי' לב אחד והגאולה יהי' רק עליות בהשגות אוא"ס ב"ה עד אין קץ ותכלית לא יהי' חפזון כלל כ"א כמ"ש (ישעי' ל' ט"ו) בשובה ונחת תושעון (שהרו"ם דלעתיד לא יהי' בחפזון כלל. ויהי' המעלה בהרצוא שיהי' באמת לאמיתו ומבחי' פנימיו' ועומק יותר. וכמו"כ בהשוב שלמעלה שיומשך בישוב הדעת דהיינו מבחי' פנימיו' מוחין דגדלות יותר. והוא ענין מ"ש בכתבי האריז"ל שלעתיד יומשך הטפה מפנימיות אבא ופנימיות עתיק). והנה בתורה נכתב החפזון דיצ"מ למעליותא כמ"ש שבעת ימים תאכל מצות כי בחפזון יצאת כו'. וכיון שהצווי דאכילת מצה הוא מטעם החפזון שלא הספיק להחמיץ א"כ משמע דהחפזון הוא מעלה. והענין שג"ז אמת. כי יש מעלה באתכפי' יותר על אתהפכא. כי אתהפכא הוא כשכבר נהפך הרע לגמרי. משא"כ אתכפי' הוא כשהרע אצלו בתוקף בטבעו כתולדתו. והוא דוחה אותו ומכניעו ועי"ז גורם גם למעלה להיות אתכפייא סט"א דלעילא בעודה בתקפה וגבורתה ומגביה עצמה כגבר כמו פרעה אותיות הערף שהגביה א"ע לקבל מבחי' עורף דא"א. להיות משם אורידך נאום הוי'. והנה כד אתכפיא סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה לעילא על כולא יתיר כו'. שהוא בחי' גילוי תענוג עליון מאוא"ס ב"ה. וכמו עד"מ למטה עיקר התענוג הוא כשיש מלחמה ומנצחים המלחמה. משא"כ לאחר הנצחון שאין עוד מלחמה כלל אין התענוג גדול כ"כ. וזהו המעלה שבאתכפיא יותר על אתהפכא. והנה החפזון דיצי"מ הוא לפי שהוא בחי' אתכפיא עדיין וזהו החפזון לדחות את הרע ולברוח ממנו כנ"ל. וע"כ נכתב בתורה החפזון למעליותא. (שמצד בחי' זו יש יותר מעלה בחפזון דיצי"מ

על

שנגלה יש ודבר נפרד. ובחי' מלכות כל עולמים שמהי' אותם נק' ג"כ לילה. ולכן הגילוי דבחי' מלכותך מל' דא"ס בבחי' מל' כ"ע נק' זה בחי' נר. שמאיר את חשך הלילה. והנה בנר יש ד' דברים. הנר עצמו הוא הכלי. והדלקת הנר הוא ע"י אור שמן ופתילה שבנר. ולמעלה בחי' מלכות נקרא נר כשנמשך בה גילוי אור שמן ופתילה. אור זהו הגילוי מבחי' מלכותך מל' דא"ס שנק' אור א"ס. ושמן הוא בחי' שמן משחת קדש. ה"ע כח מ"ה ביטול. שהתגלות האור א"ס הוא רק בחכמה. ופתילה הוא בחי' המדות יסוד ז"א כמ"ש בתו"א ד"ה המגביהי לשבת בסופו. כי הגילוי דבחי' מלכותך בבחי' מלכות כ"ע צ"ל נמשך ע"י המדות. כמ"ש (שה"ש ב' ח') קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים. הרים הם האבות (במד"ר בא פט"ו) ונמצא שהגילוי מבחי' מל' דא"ס בבחי' מלכות כ"ע הוא ע"י חכמה ומדות. וזהו ענין אור שמן ופתילה שבנר. ובכללות נק' גילוי זה בחי' נר שמאיר חשך הלילה דבחי' מלכות כ"ע. וכמו"כ המצות הם בחי' נר. כמ"ש (משלי ו' כ"ג) כי נר מצוה. והיינו כי ברכת המצות הוא ברוך אתה כו' מלך העולם. לשון העלם בחי' מלכות כ"ע. אשר קדשנו במצותיו זהו ההמשכה מבחי' תר"ך עמודי אור בבחי' מלך העולם. ואזי נק' בחי' מל' נר. וזהו כי נר מצוה. והנה אדם הוא מדליק את הנר. והיינו כמ"ש (ש"ב כ"ב כ"ט) כי אתה נרי הוי'. וכתיב (משלי כ' כ"ז) נר הוי' נשמת אדם. שבכל נשמת כאו"א יש בחי' נר הוי'. השמן הוא בחי' חכמה וביטול דנה"א לברר את נה"ב. וב' גווני אור נהורא תכלא ונהורא חוורא זהו ב' בחי' אהבה. פתילה הוא בחי' יראה תתאה. והוא ענין ד' אותיות הוי' וע"י גילוי בחי' כי אתה נרי הוי' שבכאו"א עי"ז יכול להמשיך בחי' נר הנ"ל שהוא הגילוי דבחי' מלכותך בבחי' מלכות כל עולמים שהגילוי הוא על ידי ד' אותיות הוי'. והנה נר זה דיציאת מצרים הי' על ידי משה ואהרן כו':

ג **והנה** לבחי' גילוי נר זה צריכים לאכול מצה. כי מצה ומצוה הם אותיות שוים. ורק שבמצוה יש ו'. ומצה בלא וי"ו. והיינו דכשנמשך הוי"ו במצה אזי הוא בחי' מצוה. כי נר מצוה. והענין כי החילוק שבין חמץ למצה הוא כי מצה בה"א וחמץ בחי"ת. והנה חמץ יש בו גובה והתנשאות וטעם. ומצה אין בה הגבהה וטעם כלל. והיינו כי מצה זהו שפלות. ובחי' אמונה שהוא ביטול שלמעלה מהטעם והשגה. וזהו אות ה' שבמצה שמורה על הביטול. שהג' עולמות בי"ע שנמשכים מהג' קוין דאות ה' הם בבחי' ביטול כמ"ש ולכבודי בראתיו כו'. משא"כ אות ח' דחמץ שאין בו פתח ברגל השמאלי. זהו הג' עולמות בי"ע דקליפה שאין בהם ביטול כלל. ולכן מצה לשון מצה ומריבה. כיון שהוא ביטול היש. וע"כ כדי לבטל היש צריך להיות מלחמה ומריבה. ולבחי' מצה צ"ל מרור. והנה מרור מונח בקערה בקו האמצעי. ולכאורה מרירות זהו גבורות ושייך לקו השמאל. אך ע"י מרירות ממשיכים התעוררות רחמים. כי רחמים אינו שייך כ"א על מי שחסר לו איזה דבר. והמרירות הוא מחמת התבוננות איך שהבריאה יש מאין זהו מדת לילה וחשך. ובפרט כשהאדם למטה נמשך אחר הגשמיות שנעשה רחוק מאד מה'. וע"י המרירות מהחשך דמדת לילה (שזהו העלאת מ"ן מהחשך) נמשך התעוררות רחמים. ומדה"ר הוא בקו האמצעי. וכתיב (שמות י"ט ד') ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי. דהיינו לבחי' מהוע"ל. והנה המשכת הגילוי דבחי' ממה"מ בבחי' מצה הוא ע"י המרור בחי' קו האמצעי. וזהו פסח מצה ומרור. פסח זהו הדילוג מבחי' ממה"מ מלכותך. ומצה אמונה בבחי' מלכותך. המלך המרומם לבדו. זהו הכלי להגילוי. ומרור הוא קו האמצעי שעל ידו נמשך הגילוי בהמצה. וזהו שלפעמים כתיב מצת חסר ו' ולפעמים כתיב מצות מלא בוי"ו. והיינו שהשפלות והביטול שלמעלה מהטעם דמצה זהו הכלי להמשכה דבחי' ו' שהוא המשכה מבחי' קול דודי ממה"מ. וקודם שנמשך נק' מצת חסר ו'. ואחר שנמשך הוי"ו במצה אזי נק' מצות. וזהו ענין מצה ומצוה. מצה היא הכלי להמשכת הוי"ו. ואחר שנמשך בה הוי"ו נק' מצוה. ואזי היא בחי' נר. נר מצוה כנ"ל באריכות. כי הוי"ו שנמשך בהמצה זהו ההמשכה מבחי' מלכותך כנ"ל. ונק' המשכת הקו"ח שלמעלה מההכ' בד"ה להבין ענין אוא"ס ע"ש. והיינו כי מצה היא בחי' מל' וע"י מצות אכילת מצה נמשך במל' הוי"ו שהוא ההמשכה מבחי' מלכותך ואזי נק' מצוה. וזהו בחי' נר כנ"ל. כי הוי"ו עצמו מרומז בו אור שמן ופתילה. כי הקו של הוי"ו זהו ו' מדות דז"א שנקרא פתילה כנ"ל. והיו"ד שבראשו זהו המשכת ח"ע שנק' שמן. והקוץ שע"ג יו"ד זהו אור. והנה המצה נק' מצה שמורה שצריכה שימור. והיינו כיון שהיא ביטול היש ע"כ צריכה שימור שלא יומשך אחר הישות וגסות. וז"ש (שמות י"ב מ"ב) הלילה הזה כו' שמורים כו'. כי ע"י המצה נמשך בחי' נר להאיר חשך הלילה כנ"ל שנעשית בחי' נר מצוה. ולכן נק' הלילה הזה. שבבחי' לילה נמשך ומאיר הגילוי דבחי' זה. אך כיון שהיא בחי' מדת לילה ע"כ צריכה שימור. וכמו שלמטה בלילה צריך שימור מפני מזיקין שיש בלילה. כמו"כ למעלה ארז"ל (ברכות ד"ג ע"א) שלש משמורות הוי הלילה כו'. חמור נוער כו'. חמור שור כלב (ר"ת חשך) ג' קליפות השולטים בלילה. והיינו כיון שבחי' מל' נק' מדת לילה בחי' צמצום והסתר כדי שיתהווה יש ודבר נפרד. וע"כ יכול להיות יניקת החיצונים. וצ"ל בחי' שמירה. וז"ש הלילה הזה שמורים. שאעפ"י שבבחי' לילה מאיר בחי' זה שהו"ע המשכת בחי' נר להאיר את הלילה ע"י המצה. אך מ"מ כיון שבחי' מל' לא נשתנה שנק' עדיין מדת לילה וכמו הנר שמאיר בלילה. שהלילה הוא לילה וחשך כו'. ע"כ צריך להיות ליל שמורים וכנ"ל. וזהו ענין כי בחפזון יצאת ממצרים. והיינו כמ"ש בתניא פל"א שיש ב' בחי' אתכפיא ואתהפכא. אתהפכא הוא כמ"ש (תלים צ"ז) אוהבי ה' שנאו רע. שכבר נהפכו מדותיו לה' עד שמואס ושונא את הרע בתכלית. אבל אתכפיא היינו שהמדות רעות הם בתקפם כתולדותם. ורק שמוח שליט על הלב שמבין ומשיג במוח איך שצ"ל ביטול לאלקות וצריך להפוך את המדות ועי"ז הוא דוחה את המדות רעות ואין מניחם להתפשט במחדומ"ע. וב' בחי' אלו נק' בינוני וצדיק. והנה כשהאדם הוא במדרגת אתכפיא אזי העצה לברוח

מהרע

מצה זו כו' ע"ש שלא הספיק להחמיץ. וידוע הקושיא דהלא כבר הי' הצווי בעשור לחודש על מצות ומרורים יאכלוהו. והתי' עפ"י פשוט הוא דעיקר טעם הצווי בעשור לחודש על אכילת מצה הוא מטעם דלא הספיק להחמיץ. והוא ע"ד מגיד מראשית אחרית. כיון שהקב"ה הוציא אותם מארץ מצרים ידע מתחלה שהגאולה יהי' על האופן שלא יספיק להחמיץ כו' מצד החפזון כמ"ש (שמות י"ב ל"ט) כי גורשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה כו'. וכן כתיב בפ' ראה (ט"ז ג') שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני כי בחפזון יצאת ממצרים. והנה מכאן משמע שהחפזון הוא מעלה גדולה כיון שמטעם זה הי' הצווי על אכילת מצה. והמעלה בזה היינו מה שהגאולה הי' חיש ומהר. והקשה השל"ה דהכתיב (ישעי' נ"ב י"ב) על לע"ל כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכון כי הולך לפניכם ה' דמזה משמע לא כיצ"מ שהי' בחפזון ובמנוסה. וא"כ החפזון הוא לגריעותא. והנה בפי' כי בחפזון יצאת ממצרים יש בזה ג' דעות. דהנה בפ"ק דברכות ד"ט בע"א ראב"ע מפרש חפזון דמצרים שנחפזו לשלחם. כמ"ש (שמות י"ב ל"ג) ותחזק מצרים על העם למהר לשלחם. וכתיב כי גורשו ממצרים (שם ל"ט). ורע"ק מפרש חפזון דישראל שנחפזו ללכת. ובמכילתא פ' בא איתא עוד אבא חנין משום רבי אליעזר אמר זה חפזון דשכינה אעפ"י שאין ראי' לדבר זכר לדבר (שה"ש ב') קול דודי הנה זה בא מדלג כו' מקפץ כו' (שהו"ע החפזון) עכ"ל. וצריך להבין למה נק' רק זכר לדבר דלכאורה זהו ראי' גדולה. והנה ע"פ כי בחפזון יצאת ממצרים יש במדרשים שני ענינים. א' ס"פ בא (פי"ט) משל לסוחר שלן בפונדק עמד בלילה ונטל כל החפצים שלו ויצא מן העיר. למחר הוציאה עליו הפונדקית קול נטל כל אשר לי ויצא. אמר הסוחר מי גרם לי זה מפני שיצאתי בלילה נשבע אני שלהבא לא אצא בלילה אלא ביום. כך ישראל יצאו ממצרים בלילה וכתיב וינצלו את מצרים. ולכן אח"כ כתיב וירדפו מצרים אחרי בנ"י. אבל לעתיד לא יהי' הגאולה בלילה כ"א ביום. ומשמע ממדרש זה דהחפזון הי' מפני שיצאו בלילה כו'. אבל לעתיד שיהי' הגאולה ביום ע"כ כתיב כי לא בחפזון תצאו כו'. ובמדרש תלים (פי' ל"ו) ע"פ באורך נראה אור אמרו באופן אחר. משל לאחד שהי' מהלך בדרך באישון לילה עמד והדליק נר. להאיר לו את החשך. וכבה אח"כ. עמד עוד פעם ב' והדליק נר וכבה ג"כ. עמד עוד פעם ג' והדליק נר וכבה ג"כ. אמר עד מתי אהי' מתייגע א"ע בנר אמתין עד הבקר על אור השמש שאין לו הפסק לעולם. כך הגלות נק' לילה ואפילה. וכשהיו ישראל בגלות מצרים עמדו משה ואהרן וגאלום והיינו שהם הדליקו נר להאיר האפילה דגלות מצרים ועי"ז נגאלו. אך אח"כ כבה נר שלהם שנשתעבדו בגלות בבל בחורבן בית ראשון. עמדו חנני' מישאל ועזרי' וגאלום. שהוא ג"כ בחי' נר. וכבה אח"כ שנשתעבדו בגלות יון. עד שעמדו מתתי' חשמונאי ובניו וגאלום ונק' ג"כ נר. והו"ע נרות דחנוכה. וכבה אח"כ. אמרה כנס"י עד מתי תהי' לי הגאולה בנרות על ידי בשר ודם. אמתין על לע"ל דכתיב והי' אור הלבנה כאור החמה. שיהי' אור השמש שאין לו שינוי והפסק. והיינו שתהי' הגאולה על ידי הקב"ה לבדו שלא באמצעי' בו"ד. וזהו באורך" נראה אור. ולכן לע"ל כי לא בחפזון תצאו כו' כי הולך לפניכם ה'. שגאולת מצרים שהי' על ידי בו"ד הי' הנס בלילה. ועל ידי נר. ע"כ כבה והי' צ"ל בחפזון. אבל לע"ל שהלילה נעשה יום והגאולה יהי' על ידי באורך נראה אור ע"כ לא יהי' שינוי כו' וא"צ לחפזון כו' ולכן אמר משה מי אנכי כי אלך כו'. והיינו כי הקב"ה אמר ליעקב אנכי ארד עמך ואנכי אעלך כו'. ועז"א משה מי אנכי וכי אני הוא האנכי אעלך שאמרת. והיינו שרצה משה שהגאולה יהי' על האופן דלעתיד באורך דוקא כו':

ב **ולהבין** ביאור הענין מה שגאולת מצרים שעל ידי משה ואהרן נק' נר להאיר את חשך הלילה כו'. הנה ארז"ל (כ"ה בהגדה והרא"ש גורס כן בל' המשנה דע"פ) נגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם. צריך להקדים בקצרה הדרוש דקול דודי שבלקו"ת בשה"ש. הנה איתא בפדר"א (פ"ג) עד שלא נברא העולם הי' הוא ושמו בלבד. וצ"ל הלשון נברא העולם. וכמו שאנו אומרים אתה הוא עד שלא נברא העולם. וכתיב כי הוא צוה ונבראו (תלים קמ"ח). ולמה לא כתיב ברא. שהרי נברא משמע ממילא. והענין כי פי' שמו הוא אור א"ס. שאין זה עצמותו ומהותו ממש כ"א התפשטות הארה שאין נוגע לעצמותו ומהותו כלל. כמו עד"מ אור השמש או אור הנר כו'. ונק' שמו הגדול. כמו שם האדם שאינו נוגע לעצמיות האדם כלל. וזהו הלשון נברא העולם דמשמע ממילא. היינו כיון שהתהוות כל העולמות הוא רק מבחי' שם והארה שאינו נוגע כו'. ועל שם אלקים כתיב ברא. כי אלקים זהו הארה שמאיר בכל סדר ההשתלשלות ובכל נברא בפרט בחי' כח הפועל בנפעל. וע"כ כתיב ברא. ונק' ג"כ בחי' מל' כי מלך רק שמו נק' עליהם. והנה כתיב (שם קמ"ה) מלכותך מלכות כל עולמים. מלכותך זהו בחי' שמו וההארה כמו שכלולה ובטלה בעצמותו ומהותו ית' ממש. שלמעלה עדיין מגדר עולמות. ומלכות כל עולמים זהו התגלות ההארה שמתפשטת להחיות העולמות. ופי' כל עולמים הוא בחי' ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו (ישעי' מ"ג ז'). בה' בראם ב' קוין מחוברים וא' מופסק כו'. והנה מצד בחי' מלכות כל עולמים הרי יש זלעו"ז כמו שיש בי"ע דקדושה שהם בבחי' ביטול כמו"כ יש בי"ע דקליפה. והם ג"ק הטמאות. ונוגה הוא אצילות דקליפה. ומבחי' מצרים דקדושה. שהוא מה שנגבל האור בכלים מכלים שונים. יכול להיות נמשך ג"כ יניקה לבחי' מצרים דקליפה. ולכן מצד בחי' זו דמלכות כל עולמים אין יכול להיות יציאת מצרים. וכדי להיות יצי"מ זהו ע"י התגלות בחי' מלכותך שלמעלה מגדר עולמות. ונק' מל' דא"ס. בבחי' מלכות כל עולמים. וזהו ענין נגלה עליהם ממה"מ וגאלם. וגילוי זה נק' נר שמאיר חשך הלילה. דהנה בחי' מלכות כ"ע נק' בשם לילה. דכמו שלילה הוא חשך כך מבחי' מלכות כל עולמים נמשך להיות עולמים לשון העלם והסתר. דהיינו עולמות בי"ע שנק' מדת לילה לפי שהם מסתירים ומעלימים על אלקות. כי עולם האצילות נק' מדת יום לפי ששם מאיר גילוי אלקות. כמו שביום מאיר אור השמש כך בבחי' אצילות מאיר שמש הוי' יסוד אבא כו'. משא"כ בי"ע נק' מדת לילה חשך והסתר

שנראה

דהיינו ליכלל וליבטל. כ"א מלמעלמ"ט שהרצון הנ"ל הוא שיומשך התגלות אוא"ס ב"ה בעולמות מלמעלמ"ט שגם העולמות לא יסתירו. ענין ד' עפמשנ"ת ע"פ ויצו שם בפי' וענין צנעה הצנע לכת כו'. ובעבודה זהו תעלומות לב שלמעלה מעומק הלב. וזהו ענין הצנע לכת שגם הבחי' לכת בעבודה שהו"ע בחי' מהלכים הילוך שלמעלה מבחי' עמידה דהיינו האהבה דבכל מאדך שלמעלה מהשכל צ"ל בבחי' הצנע וצנעה והו"ע תעלומות לב שנתבאר אצלינו בחי' זו באריכות ע"פ כי מראש צורים. וזהו ענין ובחי' לינה ליני הלילה:

ד **ועפי"ז** יובן ענין מים שלנו. ותחלה צ"ל הדין מה שמי פירות אין מחמיצין. כ"א מים דוקא מחמיצין. למה דוקא מים. דהנה כתי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. ומשם יפרד והי' לד' ראשים. הם ד' אמהות שכינה. והם מקור ושרש שבריבוי השתלשלות המדרגות משתלשל מהם ד' גליות. מצרים בבל יון אדום. שנק' ג"כ ד' נהרות. מצרים נילוס הוא נהר הראשון שם האחד פישון. וכמו שמבוא' פני שור מהשמאל משתלשל הנה"ב כו'. והנה ד' נהרות דקדושה הם מקור שעל ידם נשפע השפעת תענוג אלקות בג"ע ועולמות. ונק' מים עליונים כמו עד"מ מים מגדלים כל מיני תענוג. אבל ד' נהרות דלעו"ז הם מקור השפעות כל תענוגים גשמיים. וזהו מים תחתונים. ולכן רקיע מבדיל ביניהם כו'. כמ"ש יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים. והנה מים תחתונים שמבחי' ד' נהרות דלעו"ז הם מחמיצין. חמץ הוא גסות יש ודבר שהוא מקור לכל מיני רע. והיצה"ר נק' שאור שבעיסה. ומים אלו מגדלים כל מיני יצה"ר כו' לחשוק אחר כל תענוגי עוה"ז וכיסופין בטלין דילה כו'. והנה כתיב אשריכם זורעי על כל מים. שישראל זורעים מצות על כל בחי' מים אפי' על מ"ת שמחמיצין. והיינו לבררם ולהעלותם שיוכללו בבחי' ביטול כו'. וזהו ענין מים שלנו. שיש בזה ג' דברים. א' שמפרידים אותן מהנהר. ב' ששואבין אותם בכלי. שיהיו בתוך כלי. ג' שלינו בתוך כלי כל הלילה דוקא. והיינו שמפרידים אותם מן שרשם ד' נהרות דק"נ הנ"ל שמחמיצין כו'. ומעלים אותם שיהיו בתוך כלי דוקא. וענין כלי הוא כמ"ש ככלה תעדה כליה. הם נשמות הצדיקים. וכתי' הברו נושאי כלי ה' כו'. שנש"י נק' כלים מצד הביטול שבטלים בתכלית לאלקות לכן הם כלים לאלקות. וכמו"כ רמ"ח פקודין נק' רמ"ח אברים דמלכא. אעפ"י שהם מדברים גשמי' אך כיון שעושים מהם מצות הם נכללים בבחי' ביטול לכן הם כלים שממשיכים גילוי אור א"ס. אברים דמלכא כמו האבר שממשיך חיות הנפש כו'. וענין הלינה בתוך כלי בלילה. הוא כענין ליני הלילה כמשנת"ל. וביאור ענין ג' דברים הנ"ל. א' שמפרידן מד' נהרות דק"נ. היינו סור מרע. אתכפיא. שזהו הבחי' הראשונה להפריד המדות דנה"ב מהג' לבושים מחדומ"ע. ומ"מ בלב הם בתקפם. ב' שיהיו בתוך כלי דוקא כלי ריקן דוקא מחזיק. היינו שא"כ צריך להפוך המדות גם בלב. שיהי' ולבי חלל בקרבי. דהיינו שגם הלב יהי' חלל וריקן מכל רצונות זרות לגמרי שלא יהי' לו שום רצון בגשמיות כלל. ובכלל זה שיהי' בעיניו בטל ושפל לגמרי כאלו הוא אין ואפס

ומקומו הוא חלל כמ"ש בתו"א ע"פ לא תהי' משכלה. ואזי הוא כלי קיבול לגילוי אלקות. דהיינו שנכלל בבחי' כוס ישועות דכנס"י. ג' לינה בתוך כלי כל הלילה היינו שמלבד שהוא חלל וריקן מרצונות גשמיים צ"ל רק קשור ברצון ותשוקה א' לאור א"ס ב"ה שהו"ע כלי המעלה מ"ן לאור א"ס ב"ה. וההעלאת מ"ן ע"ד הנ"ל נקרא לינה כנ"ל. ומה שהוא בלילה לפי שלילה הוא זמן של אתעדל"ת והעלאת מ"ן כנ"ל בענין נפשי אויתיך בלילה. והיינו שהוא העלאת מיין נוקבין שיהיו מ"ת בוכים אנן בעינן למהוי קדם מלכא (כי כלי הוא בחי' יסוד דנוק' שלשם נכללים כל העלאת מ"ן כו' כמ"ש במ"א בענין קדרה וליקי קדרה). ולכן לישת המצה צ"ל במים שלנו דוקא. כי לילה ויום הוא ענין אתעדל"ת ואתעדל"ע. העלאת מ"ן והמשכת מ"ד. כנ"ל בענין רננא ברמשא ושמחה בצפרא. וכתי' כאיל תערוג על אפיקי מים. ולכן כדי להמשיך האתעדל"ע מיין דכורין שזהו הגילוי מבחי' מים עליונים. צ"ל העלאת מ"ן לזה מבחי' מ"ת. והו"ע מים שלנו. והנה נת"ל שמצה הוא בחי' לחם עוני סיהרא כו' מל'. ולכן כשהלישה במים שלנו דוקא. אזי ע"י האכילה בערב תאכלו מצות נמשך בה היחוד והגילוי מבחי' סוכ"ע מלך מלכי המלכים. שהוא מל' דא"ס ב"ה. ועי' בתו"א בד"ה וכל העם רואים נת' שההמשכה ממל' דא"ס נק' מים עליונים. והענין כי יש כמה פירושים בפסוק ויהי מבדיל בין מים למים. ובזהר ובע"ח איתא שזהו הפסיק טעמא שבין ב' שמות הוי'. וא"כ הוי' דלעילא נק' מים עליונים והוי' דלתתא נק' מים תחתונים. והענין כי מים יורדין מגבוה לנמוך מלמעלמ"ט. ולכן שם הוי' דלתתא שהוא מה שנמשך אור והיות מאוא"ס להיות מהוה ומחיה ע"י צמצום והתפשטות וכו'. זה נק' מים תחתונים. ושם הוי' דלעילא שהוא כמו שעלה ברצונו להיות שם הוי' דהיינו הרצון על שם הוי' שנק' ג"כ שם הוי' אך שם הוי' שכלול בבחי' רצון עדיין. דהיינו רצון על בחי' יו"ד חכמה. ורצון על ה' עילאה בינה. נק' מים עליונים שזהו ג"כ בחי' מים והמשכה מאוא"ס ב"ה בעל הרצון אך המשכת שם הוי' זה הוא כלול ברצון העליון ע"כ נק' מים עליונים. והנה ע"י בערב תאכלו מצות נמשך הגילוי מבחי' ממה"מ דהיינו הבחי' היותר גבוה דמים עליונים. שהוא שם הוי' דלעילא. וע"כ צ"ל הלישה במים שלנו. שהוא העלאת מ"ן מהבחי' היותר תחתונה דמ"ת. דהיינו ממ"ת דד' נהרות דק"נ שע"י העלאתם בבחי' מ"ת בוכים כו' אזי בכי"ם ר"ת ברוך כבוד הוי' ממקומו דהיינו משרשו ומקורו הוי' דלעילא שהוא הבחי' היותר גבוה במים עליונים. וזהו אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מאמ"צ. א' דאנכי הוא ו' המחבר הב' יודי"ן מ"ע ומ"ת כמשנ"ת בדרוש דמחצית השקל. ולכן צ"ל העלאה לזה בחי' מים שלנו מ"ת בכים כו' בכי' והתעוררות ר"ר. וז"ע המרור מרירות והתעוררות ר"ר. כי מרור בקו האמצעי ת"ת. ורחמים מעורר למעלה מאד כמ"ש ואשא אתכם על כנפי נשרי' ואביא אתכם אלי. אלי ממש. שהו"ע אנכי כו' אשר הוצאתיך.
וזהו ליני הלילה כו' וא"ל כו' וגאלתיך אנכי כו':

השדים ממש). ובפרט המשכת היחוד במל' בליל א' דפסח הוא אמיתית חסד פשוט. כי כל יחוד עליון בשכל הנה צ"ל תחלה אתעדל"ת והעלאת מ"ן מלמטלמ"ע. ואח"כ נמשך האתעדל"ע בחי' המשכת מ"ד מלמעלמ"ט. וגם שלפי ערך ההעלאת מ"ן כן ההמשכת מ"ד. וא"כ אין זה חסד פשוט. אבל המשכת היחוד בליל א' דפסח הי' שנגלה עליהם ממה"מ בדרך אתעדל"ע מאליו ומעצמו מלמעלמ"ט שלא הי' מתחלה אתעדל"ת כלל שהרי ישראל היו שקועים במ"ט שערי טומאה בקליפת מצרים ערות הארץ. ולא הי' יכול להיות אתעדל"ת כלל. כ"א שנמשך ונתגלה ממה"מ מל' דא"ס בבחי' מל' דאצי' בדרך אתעדל"ע מצד עצמו. ולכן מתחילין אז לומר מוריד הטל. וע"כ יחוד זה הוא חסד פשוט לגמרי. ועוד שיש הפרש בין צדקה לחסד. צדקה רק די מחסורו כו' וחסד בוויתור דהיינו הפלגת הטוב. גם צדקה רק לעניים. וגמ"ח בין לעניים ובין לעשירים. והנה כתם המשכת היחוד במל' כל השנה הוא רק בחי' צדקה די מחסורו. דהיינו שלא להיות מארת חסר. בחוסר כל. בחי' כי כל בשמים ובארץ שהוא היסוד שנק' כל לפי שעל ידו נמשך כללות השפע מכל ההמשה מדות דז"א. כ"א שיהי' לא תחסר כל בה. מרוב כל. שע"י היסוד יומשך שהוא השפעת פנימיות השפע מכל המדות דז"א לבחי' מל' וזהו מילוי החסרון ונק' צדקה. אבל בפסח נגלה ממה"מ. מל' דא"ס הסוכ"ע אצי' ועשי' בהשואה אחת ומבחי' זו ממש נמשך הגילוי והיחוד במל' דאצי'. א"כ זהו לא רק מילוי החסרון לבד כ"א הפלגת הטוב. ע"כ המשכת יחוד זה שבליל א' דפסח נק' חסד שלמעלה מצדקה. שבחי' חסד זה נצרך גם לבחי' עמודא דאמצעיתא ת"ת שנק' עשיר כמו לבחי' עוני דשירא. וע"כ צ"ל מצה דוקא בלי שום תערובות חימוץ משהו כו'. כי האכילת מצה הוא המשכת היחוד דבחי' חסד שלמעלה מצדקה. וז"ש (קהלת י') אשריך ארץ כו' ושריך בעת יאכלו. ופי' בזהר (תרומה קנ"ה א') דקאי על אכילת הפסח ומצה כו'. כי עת נק' המל' כי כל העתים וזמנים נמשכים ממנה שהמל' שרש הזמן כו'. וגם שלהמשכת פנימיות השפע הנק' בשם זווג יש ג"כ עת וזמן לזה כו' כמו בשבתות ויו"ט וכו'. וע"ז כתיב עת לעשות להוי'. דהיינו לתקן העת דמל' להוי'. וכתי' עת רצון. דהיינו כשנמשך הרצ"ע לבחי' העת דמל' שיומשך בה היחוד. וזהו ושריך בעת יאכלו. פי' בעת שנמשך היחוד למעלה בבחי' מלכות אזי אוכלים כמות ישראל מצה כדי שיומשך להם למטה ג"כ הגילוי מבחי' היחוד עליון שלמעלה במל'. והיינו המשכת הדעת באמונה. שלא להיות רק אמונה מרחוק לבד כ"א שיהי' גם בחי' דעת הכרה והרגשה ביחודו ית' איך שהוי' אחד. כאלו רואה ממש:

ג **והנה** כדי שתהי' בחי' מצה הראויה ליחוד דהיינו שע"י האכילה יומשך המשכה וגילוי מבחי' סוכ"ע בבחי' מל' שכינה. ע"ז אמרו בז"ל הלישה במים שלנו. וביאור ענין מים שלנו. הנה כתיב (רות ג') ליני הלילה והי' בבקר אם יגאלך טוב יגאל ואם לא כו' וגאלתיך אנכי. דהנה כתיב (ישעי' כ"ו) נפשי אויתיך בלילה. כי יש עולם שנה נפש. נפש היא בחי' מאלקות שמחיה העולם ושנה. וכמו כי הדם הוא הנפש. ונק' בחי' ממכ"ע ויש בחי' רוח ונשמה וח"י שלמעלה מבחי' נפש. וע"ז כתי' מלכותך מכ"ע שבחי' נפש זהו מדת מל' שיורדת למטה להחיות עולמות בי"ע ששם הוא בחי' העלם והסתר אלקות. ונק' מדת לילה מצד החשך והסתר אור א"ס ב"ה. ולכן נפשי אויתיך בלילה. נפשי זהו בחי' מל' נפש וכללות החיות דעולמות בי"ע אויתיך בלילה דוקא שכשיורדת למטה ושוקעת המשך להיות עתיק לבי"ע מדת לילה אזי יש לה בחי' צמאון והשתוקקות לעלות וליכלל בשרשה. כמ"ש (איוב ל"ד י"ד) אם ישים אליו לבו. אזי רוחו ונשמתו אליו יאסוף. רוחו בחי' סוכ"ע. ונשמתו למעלה מבחי' סוכ"ע. ובחי' אם ישים אליו לבו זהו ההעלאה דבחי' נפש. וז"ש צמאה לך נפשי כמה לך בשרי בארץ ציה ועיף בלי מים. וכמ"ש כאיל תערוג על אפיקי מים. דדוקא בארץ ציה ועיף בלי מים שם דוקא יש בחי' צמאון גדול יותר ליכלל באוא"ס ב"ה. ולכן בירידת המל' לבי"ע מדת לילה אזי תגדל בבחי' המל' התשוקה לאוא"ס וכמ"ש איה אלוה עושי הנותן זמירות בלילה. אלוה עושי זהו מל' עשי' שבאצי'. וז"ש בזהר (ויחי רכ"ט ב') רננא ברמשא. ושמחה בצפרא. דכמו שבבחי' מל' עיקר הצמאון והתשוקה שלה מלמטלמ"ע הוא בבחי' לילה. כמו"כ השיר של המלאכים הוא ג"כ בלילה וזהו רננא ברמשא. דכתיב וצדקתך ירננו. שמחמת השגתם בבחי' צדק מלכותא קדישא. מזה נמשך הרינה שלהם. ולכן דוקא בלילה שהוא בחי' חשך והסתר כו'. שאזי בחי' מל' בצמאון ותשוקה מלמטלמ"ע אזי עבודתם ג"כ בבחי' שיר והעלאה בכלות הנפש לצאת מהחשך כו'. וזהו כל בעלי השיר יוצאים בשיר כו'. ושמחה בצפרא. כי בקר הוא בחי' אור וגילוי כמו מועדים לשמחה. וכמו"כ למטה בנש"י כתיב עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות דוקא. והו"ע חצות לילה. וזהו ליני הלילה. דקאי על כנס"י. לילה הוא זמן הגלות. שהוא חשך כפול ומכופל ביותר. אחרון כו'. וצ"ל ליני דוקא. עד"מ וילן יהושע בעמק. ואחז"ל (מגילה ג' ע"ב) שלן בעומקה של הלכה. והיינו כשמקשר כל שכלו ומחשבתו ומדותיו. להיות קשור ממש רק בדבר אחד כמו הלכה א' זהו נק' לינה. שלן שם. כמו לינה במקום אחד. וזהו ליני הלילה שבגלות שהוא לילה צ"ל קשור רק ברצון אחד לצאת מהחשך. גם עוד שענין הטרדה בעומק השכל נק' לינה כמו שינה הסתלקות השכל שמסתלק השכל והמדות וכל פנימי' הכחות ונשאר רק קיסטא דחיותא. כמו"כ עומק השכל הוא למעלה משכל המושג. עד שלגבי שכל המושג הוא למעלה מהשגה. ובעבודה שמה שהוא קשור רק ברצון אחד יהי' זה בבחי' הרצון שמעומקא דליבא שלמעלה מהטעם ודעת. ענין ג' בלינה שמצפה על בקר שהלן ענינו שמצפה על יום. כמו"כ להיות מצפה ומייחל רק על בקר שהוא בחי' גאולה שנק' בקר ויום. שאזי יומשך ויתגלה אור ה' גם למטה בעשיה הגשמי' ממש. והיינו שמה שהוא קשור רק ברצון ה' למעלה מהטעם ודעת א"ז רק מלמטלמ"ע.

דהיינו

אעפ"י שבלתי אפשר להיות מושג בבחי' דעת כ"א בבחי' הודאה מ"מ יש בו ג"כ מותר האדם על הבהמה וכנ"ל בפי' תכלית הידיעה אשר לא נדע. ונק' טוב להודות כו' שיש בו דעת והשגה איך שא"א להיות מושג :

לחג המצות

אמר רב יהודה אשה לא תלוש אלא במים שלנו כו' (בגמ' פסחים דמ"ב ע"א). והטעם כדי שיעמדו כל הלילה בבית ויתקררו מחום הנהר כו'. והנה הדין נוהג בכל המקומות גם במדינות הקרות. והלא אנו רואים שאצלינו מיד שנשאבים מהנהר המים יותר קרים הרבה. והנה ארז"ל (ירושלמי פ' ע"פ ה"א) כל האוכל מצה בע"פ כאילו בועל ארוסתו. וצ"ל הדמיון דמצה לכלה וארוסה כו'. והענין כי בכל שה"ש נזכר רק כלה. והיינו בחי' מל' ממכ"ע נק' בשם כלה ע"ש קבלת השפע מבחי' סוכ"ע להיות יחוד סובב וממלא שבהארה דממלא יומשך הגילוי מעצמותו שגם בחי' סובב יתגלה בפנימיות כמו ממלא. וזהו ג"כ בחי' מצה שנקרא לחם עוני. בחי' סיהרא דלית לה מגרמה כלום. ולכן דוד שהוא בחי' לבנה אמר כי עני ואביון אני. והיינו כי שמשא וסיהרא הוא ב' שמות הוי' אלקים. וכמו הסיהרא שמקבלת רק האור מהשמש. כן שם אלקים מקבל האור והגילוי משם הוי'. כי שם אלקים הוא אותיות וכלים. ושם הוי' הוא האורות שמלובש בהכלים. ולכן נק' שם הוי' שם העצם. כי האו"כ הוא עצמות וכלים. ושם הוי' הוא העצמות כו'. וא"כ הכלים הם רק מקבלים גילוי האור בתוכן. וזהו הענין ששם אלקים מקבל משם הוי'. וזהו בכלל. אך בפרט שם אלקים הוא במלכות. כי בכל הע"ס יש או"כ. שהאורות הם עצמיות בהם. שכל ספירה כמו חסד או גבורה דז"א יש לה אור עצמי משם הוי'. וא"צ לקבל מזולתה. משא"כ ע"ס דמל' אין להם אור מצד עצמן. כ"א שמקבלים האור מהע"ס העליונות שלמעלה מהמל'. וא"כ הע"ס דמל' הם רק אותיות וכלים לבד. וזהו כל היתרון מעלה של בחי' מל' שהיא כלי קיבול לקבל מכל הע"ס מז"ת וגם מג"ר. ולכן עיקר ש' אלקים הוא במל' ונק' סיהרא שמקבל האור משמשא ש' הוי'. וא"כ המצה שנק' בתורה לחם עוני זהו בחי' סיהרא ש' אלקים בחי' מל'. שזהו הכלה שבכל שה"ש. ולכן המצה צ"ל פרוסה דרכו של עני בפרוסה. והענין דאיתא בפרד"ס שכל שיעורי הנאין שבתורה. כמו חצי האמה. מחצית השקל. הם במלכות. כי בחי' מל' זהו סיהרא כנ"ל. והירח עפ"י רוב כמו קודם חצי החדש ואחריו היא נראית רק חציה כמו פרוסה. ושרש ענין זה למעלה הוא כי במל' יש ע"ס. והנה בה' ספירות ראשונות כח"ב חו"ג מאיר האור משמש הוי' תמיד. משא"כ בה' ספירות תחתונות תנהי"מ אין מאיר האור תמיד כ"א רק בשעת מילוי הלבנה. ועוד טעם. כמו כל מחצית אין זה שלימות כ"א כשנצטרף ונתחבר אליה מחצית הב' ומשלימה אזי היא דבר אחד שלם. כן כדור הירח מצד עצמה היא רק גשם חשוך. ורק שהיא גשם מוכן לקבל האור מהשמש ולהיות עי"ז מאור להאיר על הארץ בלילה. וא"כ הירח מצ"ע היא רק כמו פרוסה וחצי דבר. שגם כשהיא נעשית מאור זהו רק מה שמקבלת אור השמש כו'. וכעד"ז יובן גם בבחי' סיהרא למעלה כיון שבחי' מל' מקבלת האור רק מהע"ס דז"א. א"כ המל' מצד עצמה היא רק כמו פרוסה וחצי דבר. וכמו"כ הוא בנש"י למטה בעבודה ישראל מונין ללבנה. להיות רק כמו פרוסה וחצי דבר. דהיינו שכל תורתם ועבודתם הוא בבחי' דל"ל מגרמייהו כלום. כ"א שמקבלים הכל הכח ע"ז מלמעלה. וכמ"ש דוד (שהוא בחי' לבנה) כי ממך הכל ומידך נתנו לך כו' (דה"א כ"ט). וגם דכמו חצי דבר שא"ז שום שלימות כלל בלתי חצי הב'. כן נש"י הם רק חצי דבר. דהיינו שאין מקבלים שום חיות ועונג משום דבר גשמי ורוחני כ"א רק מאלקות לבדו ית'. וכדכתיב מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו'. ומכ"ז יובן ענין המצה שצ"ל פרוסה לפי שמצה היא בחי' מל' כנ"ל. ובכ"ז יובן הדמיון דמצה לכלה וארוסה. לפי שמצה היא רומז' למדת מל' דאצי' שזהו הכלה שבשיר השירים. ורק דכשאינה מקבלת היחוד עליון אזי היא בבחי' עוני. ונק' דלי"ת ל' דלותי כו'. והיא אז בחי' פרוסה חצי דבר כו'. וכשמקבלת היחוד עליון אזי נק' כלה. ואז היא מליאה כל טוב דקיימא סיהרא באשלמותא:

ב **והנה** בפסח נגלה עליהם ממה"מ כו'. שזהו הגילוי מבחי' מל' דא"ס אמיתיות בחי' סוכ"ע. בבחי' מל' דאצילות ממכ"ע. וזהו ענין מצות אכילת מצה בערב. כי אכילה הוא זווג כמ"ש כ"א הלחם אשר הוא אוכל. קראן לו ויאכל לחם. וכתיב מאשר שמנה לחמו וארז"ל שבנותיו נשואות למלכים (ב"ר ס"פ ע"א וס"פ צ"ט). וכמו"כ הו"ע אכילת מצה. שהמצה בעצמה היא בחי' מל' שנק' כלה כנ"ל. והאכילה הוא שיומשך היחוד והגילוי בבחי' שכינה מל' דאצילות ממכ"ע מבחי' ממה"מ מל' דא"ס הסובב כל עלמין בשוה. ולכן צ"ל מצה דוקא שלא יהי' בה שום חימוץ כלל. כי שרש מתיקות וחמיצות הוא בהשני מדות חו"ג. מתיקות בחסד. וחמיצות בגבורה. ולפי שאכילת מצה הוא המשכת היחוד במלכות ע"כ אין צ"ל אז שום דין בהלחם דמל' כ"א רק מים וקמח שהמים מורים על חסד לבד. בלי שום תערובות דין כלל. כי היחוד עליון הוא חסד. כמ"ש ואיש אשר יקח את אחותו כו' חסד הוא. ופי' בזהר (ויקרא ז' ע"ב ע"ז ב') ואיש דא קוב"ה אחותו דא כנס"י חיבורא דלהון בחסד תליא. כי ענין היחוד עליון שהוא יחוד סובב וממלא כנ"ל היינו שיומשך התגלות אלקות מלמעלמ"ע להיות דירה בתחתונים. שזהו רק מדת חסד עליון. להיות בחי' מלמעלמ"ע. וגם שעל ידי היחוד נמתקים גבורות דמל' בחסדים דהיינו שיתהפכו הגבורות דמל' לחסדים ממש שהו"ע יחוד מדותיו (דהיינו שלא להיות הלא כה דברי כאש כו' מלמעלמ"ע. כ"א מלמעלמ"ע כמו

שמשא וסיהרא. והנה יחוד הוא המשכת השפע ממוח הדעת כמ"ש והאדם ידע כו' ולמעלה היינו המשכת גילוי ד"ע דבחי' אדם העליון שם מ"ה שבחי' דעת תחתון דבהמה בגימט' ב"ן. וכמו שכתוב על לעתיד לבוא כי מלאה הארץ (מל') דעה את הוי'. שבחי' ארץ תתמלא מגילוי בחי' ד"ע וזהו עיקר ענין היחוד עליון:

ב **ועתה** צ"ל כיון שבחי' יהודה הוא יחוד עליון המשכת הדעת כנ"ל א"כ איך נק' יהודה ל' הודאה. והרי הודאה הוא דוקא כשאינו משיג ואין בו דעת בזה אזי שייך לומר הודאה. ויובן בהקדים מאמר המדרש (שוח"ט סי' ג') במן תפלה למשה יש י"א מזמורים שאמר משה כנגד י"א שבטים שברכם. ומזמור הד' מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה'. הוא כנגד יהודה שהוא רביעי כנ"ל. והנה בחול אומרים מזמור לתודה. ובשבת אומרים טוב להודות. והענין צריך לבאר תחלה ענין היחוד עליון דאדם ובהמה מ"ה וב"ן ד"ע וד"ת. דהנה כתיב כי אל דעות הוי' שיש ב' דעות ד"ע וד"ת. ד"ת הוא הדעת דבריאה איך שמתהוה יש מאין שהיש בטל בתכלית ומ"מ הוא יש ודבר ולמעלה אין. ודעת זה נמשך מבחי' פני אדם שבבהמה. אבל ד"ע היא דקמיה כל"ח שהיש בטל במציאות לגמרי שלמעלה היש ולמטה אין ואפס. ולכן נק' הד"ת דבריאה בשם בהמה כיון שאין אצלם בחי' דעת והבנה שאין יכולים להשיג איך דקמיה כל"ח. אבל למעלה בבחי' אדם העליון זהו בבחי' דעת והבנת המהות איך שהכל בטל במציאות לגמרי כו'. ומ"מ גם בבחי' ד"ת דבהמה דבריאה יש בחי' הודאה לבחי' ד"ע שאעפ"י שאינם משיגים בבחי' דעת מ"מ הם מודים בדרך הודאה לבד כו'. והנה כמו שמבחי' בהמה לבחי' אדם הוא רק בחי' הודאה לבד. כמו"כ מבחי' אדם לעצמות אור א"ס ב"ה שלמעלה מגדר בחי' אדם הוא ג"כ רק בחי' הודאה לבד ולא דעת כו'. והיינו כמ"ש בתניא פמ"ו בפי' בהמות הייתי עמך. מ"ש בהמות ל' רבים להורות שגם ד"ע דאצילות הוא ג"כ נחשב לבחי' בהמה לגבי אור א"ס ב"ה כמו ד"ת דבי"ע. כי כל מה שיש למעלה בבחי' אדם בחי' דעת (והבנת המהות ממש) הוא רק עד בחי' ח"ע דהיינו בהארה מאוא"ס שמלובש בח"ע. אבל בעצמות אור א"ס ב"ה שהוא למעלה מהחכמה ולית מחשבה דח"ע תפיסא ביה כלל. אין יכול להיות בחי' דעת כלל כ"א רק הודאה. וזהו בשבת אומרים ג"כ טוב להודות. כי בחול שאומרים מזמור לתודה זהו ההודאה שמבחי' בהמה ד"ת לבחי' אדם ד"ע. ואפי' בשבת שהוא גילוי מבחי' ד"ע בחי' אדם מ"מ אומרים ג"כ טוב להודות והיינו ההודאה שמבחי' ד"ע דבחי' אדם לעצמות אוא"ס. אך הודאה זו נק' טוב" להודות. שבחי' הודאה זו אינה מערך וסוג של בחי' הודאה שמבחי' בהמה לבחי' אדם. וכמו שבההודאה שמבחי' בהמה ד"ת לבחי' ד"ע ג"כ אינה דומה כלל ההודאה שלנו מה שאנו מודים לבחי' ד"ע להודאה של המלאכים לבחי' ד"ע. שהרי גם שבחי' ד"ת איך שמתהוה יש מאין ג"כ אינו דומה כלל השגתינו להשגת המלאכים. שהם משיגים המהות ממש איך שמתהוה יש מאין ואצלינו הוא רק ידיעת המציאות. וכיון שבבחי' ד"ת יש להם הבנת המהות (משא"כ אנו רק המציאות) א"כ ההודאה שלהם לבחי' ד"ע אעפ"י שאינם משיגים המהות מ"מ זהו באופן אחר ואין דומה כלל להודאה שלנו לבחי' ד"ע. שהרי מחמת הודאה זו אומרים קדוש בכלות הנפש וביטול לגמרי והחיות בוערים כמראה הלפידים ומתנשאים ברעש גדול כו' (ואצלינו אין ההודאה נוגע מעין וערך זה כו'). ועד"ז יובן שגם ההודאה שמבחי' ד"ע דבחי' אדם לעצמות אוא"ס אינה בערך כלל להודאה שמבחי' בהמה לבחי' אדם. ולהסביר יותר הוא כמ"ש בספרים שתכלית הידיעה אשר לא נדע. וא"כ קשה למה צריכים להתחיל בדעת לידע כיון שהתכלית הוא אשר לא נדע כלום. אך כשאינו מתחיל לידע אינו יודע כלום. אבל כשמעמיק דעתו לידע. הנה עד גבול הדעת הוא בא לבחי' דעת והבנה ממש. ומה שלמעלה מגבול הדעת הוא עכ"פ יודע ומשיג איך שבלתי אפשר לידע. וכמו"כ למעלה בבחי' אדם העליון שעד בחי' ח"ע דהיינו עד בחי' האור המלובש בחכמה שייך בחי' דעת והבנת המהות. משא"כ לבחי' האור שלמעלה מהחכמה אעפ"י שא"א להיות שם דעת והבנת מהות ממש כ"א רק בחי' הודאה לבד כנ"ל מ"מ עכ"פ יודע ומשיג איך שא"ס ב"ה א"א להיות מושג דלית מחשבה תפ"כ. וכמ"ש בזהר ג"כ ענין הנ"ל דתכלית הידיעה אשר לא נדע והוא ע"פ שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה כו' (בהקדמה ד"א ע"ב) כיון דבעא בר נש ומפשפש לאסתכלא ולמנדע מדרגא לדרגא עד סוף כל דרגין. כיון דמטי לתמן מה ידעת מה אסתכלת מה פשפשת הא כולא סתים כדקדמיתא עכ"ל. והנה מתחלה כ' שאו מרום עיניכם וראו כו' שמסתכל למנדע ואח"כ כיון שבאת לבחי' ראיה ודעת מה פשפשת כו' הא כולא סתים כדקדמיתא. וזהו תכלית הידיעה אשר לא נדע. ובא רק לבחי' הודאה. אך הודאה זו נק' טוב להודות (טוב לשון אור וגילוי) שיש בה עכ"פ קצת ידיעה איך שא"א להיות מושג (דהיינו איך שא"ס ב"ה הוא היפך מהשגה והוא כענין ידיעת השלילות בנת' בביאור דפקודי ע"ש). ועפי"ז יובן ענין יהודה ל' הודאה אעפ"י שיהודה הוא בחי' יחוד שמשא וסיהרא המשכת גילוי ד"ע כו'. אך בחי' דעת זה הוא רק עד בחי' ח"ע. וכיון שבא לבחי' ד"ע והבנת המהות עד בחי' ח"ע א"כ תכלית העילוי שיבוא לבחי' הודאה לעצמות אוא"ס שלמעלה מהחכמה. והודאה זו נק' טוב להודות כנ"ל. והנה קודם היחוד הוא רק בחי' בהמה רק הודאה לבחי' ד"ע. אבל על ידי היחוד נמשך גילוי בחי' ד"ע והבנת המהות עד אוא"ס שמלובש בח"ע דאצילות ומשם ואילך בחי' הודאה שנק' טוב להודות (לא כמו ההודאה שלמטה) וזהו תכלית העילוי. וזהו ומותר האדם מן הבהמה אין. עפ"י פשוט שאין מותר. היינו כיון דכמו שמבחי' בהמה לבחי' אדם הוא רק הודאה ולא דעת כמו"כ מבחי' אדם לגבי למעלה מבחי' אדם ג"כ רק הודאה וכנ"ל בפי' בהמות ל' רבים שגם ד"ע נחשב כבהמה כו'. ומ"מ גם פי' זה יתכן ומותר האדם מן הבהמה. שבחי' והחכמה מאין תמצא זהו מותר האדם על הבהמה. והיינו שבבחי' בהמה אין בה דעת כלל. אבל בבחי' אדם יש דעת והבנה עד בחי' ח"ע. וגם בבחי' אין שלמעלה מהחכמה

אעפ"י

ואינו דומה להגילוי בחי' יר"ע שבתורה דמח"ג). וזהו ענין שרים הרואים פני המלך. שגם בחי' שר יכול לבוא למדרגה שיהי' רואה פני המלך. וכמו משה רבינו אעפ"י שהי' בחי' שר ומלכו של תורה מ"מ הי' בו ג"כ הבחי' דכעבד לפני המלך. והנה השר הרואה פני המלך הוא למעלה משרים סתם. ויוכל לפעול מהמלך למעלה מבחי' נימוסי וחוק המלוכה. וכמו"כ יובן למעלה ענין שרים הרואים פני המלך. והוא כמו ר' מאיר שהי' אומר על טמא טהור ומראה לו פנים. לפי שממשיך גילוי בחי' פנים עליון שלמעלה מהתורה שמלובשת במדות ע"כ יוכל להיות מבחי' טמא טהור. מה שעפ"י התו' מצד עצמה אין יכול להיות כן:

וביאור ענין שרים הרואים פני המלך הוא כמ"ש (תלים מ"ב ג') מתי אבוא ואראה פני אלקים ובמועדים כתיב (משפטים כ"ג י"ז) שלש פעמים כו' יראה פני הוי' אלקיך. והיינו כי מועדים הם בינה. שמחה. ושמחה גורם התגלות למטה מטה וכמשל המלך בעת שמחתו מתגלה לעין כל. ולכן השמחה דבינה גורם הגילוי גם למטה להיות יראה פני הוי' אלקיך. משא"כ שבת אעפ"י שהוא בחי' שלמעלה מיו"ט מ"מ כיון שאינו בחי' שמחה אין יכול להיות הגילוי למטה. וזהו ג"כ החילוק בין תורה לתפלה. אעפ"י שהתורה למעלה מהתפלה. מ"מ על ידי השמחה שבהתבוננות דתפלה איך דכולא קמיה כל"ח ואין ערוך אליו כלל אפי' לא כטפה באוקיינוס וכמ"ש (ישעי' נ"ד ז') ברגע קטן עזבתיך שכל הזמן הוא רק בחי' רגע קטן כו'. הנה על ידי השמחה של ההתבוננות שבתפלה ממתיקים דינים יותר מע"י התורה. והיינו לפי ששמחה ממשיך הגילוי למטה מבחי' פנים העליון מוחין דגדלות. והנה מובן שהתפלה ג"כ בבחי' א' עם המועדים. וגם כי המועדים הם כנגד ג' אבות. וגם תפלות אבות תקנום. וא"כ על ידי התפלה יכולים לבוא לבחי' יראה פני הוי' אלקיך כמו על ידי המועדים. (וי"ל כי עסק התורה הוא רק בבחי' שר סתם. אבל על ידי התפלה יוכל לבא למדרגת שר הרואה פני המלך. והיינו כי התו' היא מוחין דז"א. ועל ידי התפלה ממשיך בחי' מוחין מבינה שמת"ת דאי' נעשה כתר לז"א למחול על הדין שנמשך ממוחין דז"א עצמן). וזהו ענין ז' קרואים דשבת כנגד שבעה שרים הרואים פני המלך. כי הז' קרואים הם שבעה מדות עליונות ובחי' מלך מה"מ הוא א"ס שמלובש בחו"ב ועל ידי קריאת התורה נעשים הז' שרים שהם המדות להיות רואי פני המלך. א"ס שבחו"ב. ולכן נק' שבת פנים חדשות ואומרים שבע ברכות וכמו"כ בתפלה שהוא בחי' יראה פני הוי' אלקיך ע"ד יו"ט כנ"ל ע"כ אומרים בתפלה ג"כ שבע ברכות וכנ"ל:

ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל. וצ"ל הלא רוח האדם (שם מ"ה) עולה למעלה. ורוח הבהמה (ב"ן) היורדת היא למטה. וגם למטה בגשמיות הבהמה אין בה דעת. והאדם יש בו דעת. והביא אדם שנברא בצלם שנאמר כי בצלם אלקים עשה את האדם כו' (אבות פ"ג) וא"כ איך כתי' ומותר האדם כו' אין. ולכן מפרשים ומותר האדם מן הבהמה אין שבחי' והחכ' מאין תמצא זהו מותר האדם על הבהמה. אך לפ"ז אין מובן מהו דוקא בחי' אין. והלא יש כמה מדרגות חו"ב עד בחי' אין שהם מותר האדם על הבהמה. וגם לפ"ז מהו כי הכל הבל. כיון דקאי על בחי' אין שלמעלה מהחכמה כו'. והנה בתולע"י הביא בשם הזהר הקושיא למה בתולה נשאת ליום הרביעי. והרי מיעוט הירח הי' ביום ד' ולמה קבעו בו נשואין. ותי' שע"י נשואין שבתולה נשאת ליום הרביעי עי"ז מתקנים ומשלימים מיעוט הירח שביום ד'. וכן איתא במדרש (ילקוט ויחי רמז קנ"ט) שע"י יהודה שהוא רביעי לבטן נשלם מיעוט הירח שניתלו המאורות ביום ד' וא"כ נעשה מארת חסר שנתמעטה הירח וע"י יהודה שממנו יצאו מלכות ב"ד ומבית דכתי' בו וכסאו כשמש נגדי נשלמת סיהרא להיות קיימא באשלמותא. וזהו ענין ד' ה' שביהודה. דלי"ת ועוני מורה על מיעוט הירח שביום ד' שסיהרא ל"ל מגרמה כלום. והה' היינו שע"י הנקודה שנמשך בהדלי"ת עי"ז נשלמת סיהרא להיות מלאה כל טוב כו'. (נת' שע"י יהודה שהוא רביעי וכן ע"י בתולה נשאת ליום הרביעי נשלם מיעוט הירח שביום רביעי וצריך להקדים כל הדרוש דיהודה אתה שבתו"א פ' ויחי עד אחר תיבות וז"ע נתב"ם והמ"י). וזהו יהודה אתה. כמ"ש אתה כהן לעולם וצ"ל שהרי הלוי למטה מכהן ובלוי כתי' ועבד הלוי הוא. וכמ"ש בד"ה יהודה אתה באריכות. יעו"ש. אך צ"ל שהרי הם בני לאה וכל המשכות אלו הוא בלאה שנק' ה' גדולה עלמא דאתכסי'. ועיקר המכוון הוא להמשיך ברחל בחי' מל' שנק' ה' קטנה ועלמדאת"ג. ואיך נמשך כל בחי' אלו גם ברחל. צריך להקדים הטעם של מצות פו"ר שהיא מצוה גבוה מאד. והענין כי האדם ואשתו הם מכוון נגד ו"ה. ו' הוא בחי' עלמא דדכורא. ה' עלמא דנוקבא. וע"י שמולידים בן ובת נשלם כל השם הוי'. והיינו שע"י מצות פו"ר נמשך תוס' אור בשם הוי' ואזי מתעלים הא' ואם בבחי' י"ה שנק' או"א והבן ובת הם בחי' ו"ה. והנה רחל בחי' מל' נק' כנס"י ואימא תתאה ונש"י הם בנים לה. ולכן ע"י הבנים שהם נש"י מתעלה בחי' רחל ה' קטנה להיות כמו ה' גדולה. וכל ההמשכות שבבחי' לאה ה' גדולה יומשכו בבחי' רחל ג"כ. וזהו שיהודה שהוא רביעי לבטן הוא כנגד יום רביעי שניתלו בו המאורות ונעשה מארת חסר מיעוט הירח. וע"י יהודה נשלם המיעוט. והיינו כי ג' בחי' ראובן שמעון ולוי הם היכלות דבריאה. ראובן בחי' פני ארי' אל הימין היכל האהבה. ושמעון פני שור מהשמאל יראה. לוי היכל הרצון התקשרות כו'. זהו בחי' נפרד עדיין כו' ורק שיש לו אהוי"ר כו'. אבל יהודה הודאה וביטול זהו בחי' יחוד עליון לאשתאבא בגופא דמלכא שנכלל בבחי' ביטול באוא"ס ממש. וא"כ ע"י יהודה נעשה יחוד שמשא וסיהרא. שהו"ע השני שמות דהוי' ואלקים זו"נ דאצילות. ועי"ז נשלמת סיהרא להיות מלאה אור וכל טוב כו'. וכמו"כ ע"י בתולה נשאת ליום הרביעי נשלם ג"כ מיעוט הירח שביום ד' לפי שע"י היחוד דחתן וכלה ממשיכים למעלה בחי' יחוד

שמשא

הי' למעלה ממש (במקור הברכות) ומשם המשיך והשפיע הברכות ליעקב מלמעלמ"ע. וכמו"כ הו"ע ברכת כהנים ואני אברכם מלמעלמ"ע. ועל בחי' זו של המשכת הברכות מלמעלמ"ע אמרו בזהר נשמת כל חי דוקא תברך את שמך. לפי שפרשה מתי העולמים (ברכות לראש צדיק ע"כ משפיע הברכות לבחי' מל' מלמעלמ"ע). אך מה שארז"ל אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך זהו בחי' מלמטלמ"ע דהיינו שהעלאה מלמטלמ"ע מדברים התחתונים שנפלו למטה בשבה"כ זה נק' ברכת הדיוט שע"י העלאה זו נמשך אח"כ המשכה ממקום גבוה מאד מבחי' אורות דתהו והמשכה זו נק' מלמטלמ"ע לפי שנמשך ע"י העלאת מ"ן שמדברים התחתונים. ולכן אעפ"י שהי' יורד אש שלמעלה מצוה להביא מן ההדיוט תחלה (עירובין ס"ג ע"א. יומא כ"א ע"ב). אך כדי להיות ברכת הדיוט צ"ל תחלה המשכת הכח מלמעלמ"ע על העלאה זו והמשכת הברכה מלמעלמ"ע הוא ע"י נשמת כל חי דוקא. ולכן כשיש פנים חדשות דוקא ע"ד נשמת כל חי כו' אז אומרים שבע ברכות והיינו שיוכל להמשיך הז' ברכות להכלה מלמעלמ"ע כדי שתוכל להתעלות בבחי' היחוד עליון. ועפי"ז יובן המשנה (ברכות י"א ע"א) בשחר מברך שתים לפניה ואחת לאחריה. ובערבית מברך שתים לפניה ושתים לאחריה שביחד הם שבע ברכות. ולכאורה מה שייך ז' ברכות לתפלה. אך הענין כנ"ל שעכשיו ממשיכים ע"י התפלה היחוד עליון דאדם ובהמה כמו ע"י הקרבנות שהו"ע יחוד החתן וכלה. וע"כ צריכים להמשיך בתפלה שבע ברכות להכלה כדי שתוכל להתעלות באצילות להתייחד עם בחי' אדם כנ"ל. והנה ברכה השביעית היא השכיבנו לשלום. ואיתא בזהר (ויצא קנ"ו ע"ב) ע"פ וישכב עמה בלילה הוא. וישכב הוא המשכה מבחי' יש ומבחי' כ"ב בבחי' מל' שם ב"ן בחי' בהמה. יש הוא בחי' עלמא דאתי כמ"ש (משלי ח' כ"א) להנחיל אוהבי יש. וכ"ב הוא כ"ב אתוון דאורייתא. וזהו עיקר היחוד עליון בבחי' מל' וכמ"ש וישכב עמה בלילה כו'. והענין צ"ל ההסבר דבחי' אדם ובהמה שהו"ע יחוד מ"ה וב"ן דהנה כתי' (ש"א ב') כי אל דעות הוי' ב' דעות ד"ע וד"ת. ד"ת של הנבראים דבי"ע הוא יש מאין שהבריאה היא יש והתהוותה תמיד הוא מאין. שלמעלה נק' אין. וד"ע הוא דקמיה כל"ח שהעולמות בטלים במציאות והם אין ואפס ממש. והוא ית' נק' יש האמיתי. ולכן הד"ת של הנבראים נק' בהמה לגבי ד"ע כמו שהבהמה יש לה ראי' ושמיעה ואין לה דעת. כמו"כ הנבראים אין להם דעת שאין יכולים להשיג כלל איך הוא זה דכל"ח שבטל במציאות כו'. וענין היחוד עליון דאדם ובהמה הוא שיומשך גם בד"ת הגילוי מבחי' ד"ע איך שלמעלה היש ולמטה אין. וזהו ענין וישכב עמה כו' שהוא ההמשכה והגילוי בבחי' מל' מבחי' יש האמיתי היינו איך שלמעלה היש כו'. וגם מבחי' כ"ב אתוון דאוריי' שלמעלה מבחי' האותיות שנבראו מהם העולמות כי כ"ב אתוון דאוריי' הם מבחי' ח"ע שלמעלה מבחי' עולמות כו'. וזהו וישכב עמה בלילה הוא. הוא זהו המשכה מבחי' עלמא דאתכסי (הוא דא עתיקא). ולכן ברכה השביעית דתפלה הוא השכיבנו לשלום שאחר שממשך הז' ברכות להכלה אזי נעשה היחוד. ע"כ אומרים השכיבנו שהוא ההמשכה מבחי' יש (בינה) ומבחי' כ"ב (חכמה) בבחי' מל' וכנ"ל. והנה ז' ברכות דתפלה הוא כנגד שבעה פעמים כי טוב שנאמר במעשה בראשית. טוב הוא בחי' השפעה וגילוי מלמעלה למטה וכמו כן הוא ענין ז' ברכות דתפלה וכנ"ל:

ה **ולהבין** עוד בענין פנים חדשות שאומרים ז' ברכות. צ"ל מה שאמרו בגמ' (מגילה דכ"ג ע"א) ששבעה קרואים שעולים לתורה בשבת הם כנגד ז' שרים רואי פני המלך. וצ"ל שהרי שבעה שרים הרואי פני המלך הם כרשנא שתר כו' שרי פרס ומדי. ואיך שייך לומר שהז' קרואים דשבת הם כנגדם. וגם צ"ל והלא יש הרבה שרים. ומהו שבעה שרים דוקא הרואי פני המלך. והנה פרס ל' פרוסה כמו פרוס לרעב לחמך (ישעי' נ"ח ז'). שהוא בחי' מזון או"פ. ומדי ל' מדו בד לבושים או"מ. והנה ידוע מה שאמר ריב"ז על רחב"ד שאני כשר לפני המלך והוא כעבד לפני המלך (ברכות ל"ד ע"ב). החילוק שבין שר לעבד הוא שעל ידי השר הוא הנהגת המלוכה כי המלך בעצמו א"א להנהיג כל המדינה. וההנהגה הוא עפ"י חוק ונימוס משפט המלוכה דוקא. אבל העבד הוא מקורב להמלך דהיינו שהמלך בעצמו צריך לו (שהעבד מאכילו ומלבישו כו') וע"כ יכול לפעול מהמלך בעצמו מה שהוא למעלה מהחוק ונימוסי המלוכה. שהמלך בעצמו יכול למחול אפי' למי שאינו ראוי למחול לו עפ"י נימוסי המלוכה. והנה על התורה כתי' (משלי ח' ט"ו) בי מלכים ימלוכו. וריב"ז שהי' ראש הסנהדרין הוא בחי' שר שעל ידו ההנהגה שעפ"י תורה דוקא. והורי' דמה"כ היא בחי' דין שאין מיתה בלא חטא כו' (שבת נ"ה סע"א). וע"ז ארז"ל (ילקוט תלים רמז תש"ב ע"פ טוב וישר) שאלו לחכמה נפש החוטאת במה תתכפר אמרה תמות. שאלו לתורה כו'. אבל רחב"ד שהוא כעבד לפני המלך היינו שהי' תמיד בבחי' ביטול למעלה מהחכמה. ואעפ"י שבנימוסי משפט התורה לא הי' גדול כ"כ כמו ריב"ז (וע"כ לא נזכר ממנו דינים במשנה כ"א במקומות מועטים כו') מ"מ מצד שהי' תמיד בבחי' ביטול עצום ביותר ע"כ הגיע על ידי הביטול שלו למעלה מבחי' ח"ע. וכמ"ש במ"א שרחב"ד הוא מהנשמות שנבקע עליהם הפרסא. והי' מאיר בו הביטול שלמעלה מהפרסא ע"כ הי' בבחי' ביטול במציאות לגמרי מכל וכל כו' (עד שלא הי' בגדר בחי' מהות אדם שהוא מציאות עשר בחי' כלל וכמ"ש בד"ה ויאמר לבן עד הגל ע"ש) וכיון שהי' כעבד לפני המלך למעלה מבחי' חכמה דתו' ע"כ הי' יכול לפעול יותר מריב"ז. והנה משה רבינו נק' ג"כ עבד כמ"ש משה עבדי אעפ"י שהי' בחי' שר מלכו של תורה. מ"מ הי' גם בחי' עבד. והיינו שיש ב' בחי' עבד. כי עבד הוא יראה וביטול. ויש ב' בחי' יר"ת ויר"ע. ומשה עבדי הוא בחי' יר"ע. והגיע למדרגת בחי' עבד ויר"ע זו על ידי התורה כמ"ש ויצונו כו' את כל החוקים האלה ליראה את ה' כו'. שבבחי' ח"ע מתגלה בחי' יר"ע ששרשה למעלה מהחכמה דהיינו מגנו' דעתיק כמו"ש. גנו' גימט' יראה (משא"כ רחב"ד שהוא כעבד לפני המלך זהו גילוי בחי' יר"ע בנשמה לפי שנבקע עליהם הפרסא.

והינו

להחיות בע"ג ע"כ היא בבחי' כלה ותשוקה לעלות וליכלל באוא"ס בחי' כמראה אדם כנ"ל. ולכן אמרה דביתהו דר"ע על עצמה יודע צדיק נפש בהמתו (כתובות ס"ג ע"א). ובחי' חתן הוא דרגא זהו ההמשכה מאוא"ס ב"ה בחי' כמראה אדם. ולכן נק' הוא דרגא כמ"ש (בראשית ב' כ"ד) על כן יעזב איש את אביו ואת אמו. והיינו להיות כי בחי' רוח האדם הוא העולה למעלה להיות רק בבחי' ביטול והתכללות באוא"ס שאורה בחו"ב שנק' או"א. וז"ל על כן יעזב איש את אביו ואמו בחי' חו"ב ולירד למטה להיות בחי' חתן הוא דרגא דהיינו להתייחד עם בחי' כלה שהוא בחי' בהמה שם ב"ן כנ"ל. ונמצא שיחוד זו"נ הוא ג"כ ענין יחוד דאדם ובהמה מ"ה וב"ן והיינו התחברות בחי' רוח ונפש. כי כלה היא בחי' נפש כלתה נפשי ונק' נפש בהמתו. ובחי' אדם הוא בחי' רוח. רוח האדם העולה. והיינו התחברות אור א"ס עם מקור דבי"ע. ועתה יובן ענין שכלה צריכה שבע ברכות. וכלה בלא ברכה אסורה כו'. והיינו כיון שכלה היא בחי' בהמה שם ב"ן וע"כ כדי שתוכל לעלות למעלה להתייחד עם בחי' אדם. צריכה לקבל שבע ברכות שהו"ע המשכת הכח בה מלמעלה על בחי' העלאה זו. וכמו ענין לכה דודי לקראת כלה שאומרים בקבלת שבת. כי שבת היא ג"כ בחי' כלה (שבת קי"ט ע"א) שהוא עליית בחי' מל' בהמה כו' באצילות. ולכן אדם מצווה על שביתת בהמתו בשבת מן התורה. לפי שגם למעלה מתעלה בחי' רוח הבהמה שם ב"ן ליכלל באצילו' בבחי' אדם. וע"כ אומרים לכה דודי לקראת כלה שיומשך מבחי' דודי אור א"ס כח לבחי' כלה שתוכל לעלות באצילות. וכמו"כ הו"ע שבע ברכות דכלה. וכמ"ש (וארא ו' כ"ג) ויקח אהרן את אלישבע. דלפעמים נק' בחי' מל' בת שבע ולפעמים נק' אלישבע. בת שבע נק' כשמקבלת מבחי' דין. ואלישבע נק' כשמקבלת מבחי' חסד (בזוה"ג ל"ה ב') וזהו אלי שבע אל הוא בחי' חסד אל כו'. והיינו המשכת בחי' שבע ברכות (מבחי' חסד) במל' בשביל היחוד שאז נק' אלישבע :

ג **ועתה** יובן ענין תיכף לסמיכה שחיטה. דהנה כתי' (אחרי ט"ז כ"א) וסמך אהרן את שתי ידיו כו' שהאדם צריך לסמוך על הבהמה בשתי ידיו ובכל כחו (מנחות צ"ג ע"א). והיינו שהאדם ע"י הסמיכה הוא נותן כח בהבהמה שתוכל להתעלות למעלה. כי שתי ידיו הו"ע ע"ס במספר עשר אצבעות חמש כנגד חמש. וזהו בכל כחו. כמארז"ל (שבת קי"ט ע"ב) העונה איהא"ר בכל כחו קורעין לו גז"ד של ע' שנה. כח הוא כ"פ יד הב' מדות חו"ג והוי"ו הוא הבחי' שמחבר הב' מדות להיות שמאלא אתכלל בימינא וזהו ענין הסמיכה בשתי ידיו ובכל כחו שעי"ז נותן כח בהבהמה שתוכל להתעלות למעלה. ולכן תיכף לסמיכה שחיטה. שאח"כ יכול להיות השחיטה וההקרבה שהוא העלאת הבהמה כו'. ועכשיו שתפלה במקום קרבנות. הו"ע תיכף לגאולה תפלה. כי בק"ש זהו רק המס"נ והעלאה דנה"א בבחי' ביטול לאור א"ס. וזהו שמע ישראל כו' ישראל דוקא שהוא הנה"א שבא לבחי' מס"נ באחד. אבל הנה"ב אינו מתברר עדיין לגמרי בק"ש. כ"א בתפלה שבשמו"ע הוא בירור ועליית נה"ב ג"כ ליכלל וליבטל באלקות וזהו שאומרים ברוך אתה הוי'. דכמו שבשמ"ק הי' יורד אש שלמעלה ובו הי' נכלל הבהמה כמו"כ אומרים גם עתה בתפלה ברוך אתה הוי' שיומשך בחי' אה"ר מעלמא דאתכסיא בגילוי להיות בבחי' אתה לנוכח. ועי"ז יתכלל הנה"ב לגמרי בבחי' ביטול כו'. ולכן צ"ל סמיכת גאולה לתפלה שהגאולה שבסוף ק"ש שהוא עלי' הנה"א ליכלל בבחי' אדם נותן כח בתפלה דהיינו בהנה"ב שתוכל להתכלל בבחי' ביטול לגמרי בשמו"ע וא"כ ענין סמיכת גאולה לתפלה זהו ממש ענין סמיכת האדם בשתי ידיו על הקרבן. ולכן סמכו ענין תיכף לגאולה תפלה לתיכף לסמיכה שחיטה. שהכל ענין אחד שבקרבנות הי' הסמיכה דאדם על הבהמה ועכשיו הו"ע סמיכה של נה"א על נה"ב. ועתה יובן ג"כ ענין ברכת חתנים. אעפ"י שהשבע ברכות הוא בשביל כלה וא"כ למה נק' ברכת חתנים. אך הענין כי מבחי' חתן נמשך הברכות להכלה שהו"ע המשכת הכח שתוכל לעלות למעלה כנ"ל (כי הו"כ הוא היחוד דאדם ובהמה וא"כ הוא כענין תיכף לסמיכה כו' ותיכף לגאולה תפלה) ובאמת שרש הז' ברכות הוא מלמעלה מבחי' חתן ורק שנמשך ע"י בחי' חתן להכלה. ומה שנק' ברכת חתנים ל' רבים היינו כי עיקר חתן הוא תפארת אך הע"ס כלולים מיו"ד והיו"ד מיו"ד ע"כ נק' חתנים ל' רבים :

ד **והנה** בשים פנים חדשות אומרים שבע ברכות בכל ז' ימי המשתה. וצ"ל דפנים ל' זכר וחדשות ל' נקבה. והיינו כמ"ש (בראשית מ"ט כ"א) נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר. אילה שלוחה ל' נקבה. והנותן ל' זכר. והיינו בחי' יחוד דכר ונוק' וכמו"כ הו"ע פנים חדשות. והנה בחי' פנים שייך לברכה כמ"ש בשבת (בראשית ב' ג') ויברך אלקי' את יום השביעי וארז"ל (במד"ר בראשי' פי"א) ברכו באור פניו של אדם אינו דומה מאור פניו של אדם בחול למאור פניו של אדם בשבת. והענין צ"ל הטעם מה שאין מניחים תפילין בשבת. והיינו כי תפילין הוא ד' מוחים שבולטים על הראש בבחי' מקיפים. ובשבת נכנסים המקיפים בפנימיות וע"כ שבת לאו זמן תפילין הוא. והנה כשנכנסים המוחין דתפילין בבחי' פנימיות מזה נעשה הארת פנים כמ"ש יאר ה' פניו אליך וכתי' (קהלת ח' א') חכמת אדם תאיר פניו. וזהו ברכו במאור פניו ולכן נק' שבת פנים חדשות. וכמו"כ כשים אורח איש חשוב נק' ג"כ פנים חדשות והיינו כשהוא יכול להמשיך גילוי בחי' אור הפנים ע"ד ר' מאיר שהי' אומר על טמא טהור ומראה לו פנים (עירובין י"ג ב'). אזי נק' האורח פנים חדשות ואומרים אז שבע ברכות. והיינו לפי שהוא פנים חדשות ע"כ יכול להמשיך השבע ברכות להכלה. וביאור הענין דהנה בשבת אנו אומרים נשמת כל חי תברך את שמך. ואיתא בזהר (תרומה קל"ה ע"א) נשמתא דפרחא מתי העולמים דוקא תוכל לברך את שמך. וצ"ל הלא ארז"ל (מגילה ט"ו ע"א) אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך. וא"כ מהו נשמת כל חי דוקא. והענין כיש שני בחי' ברכה. הא' מלמטלמ"ע והיינו ע"ד יעקב שקבל הברכות מיצחק. לפי שיצחק אחר העקידה הי'

שמשם דוקא נעשה הקיבוץ והיחוד דבי"ע עם אצילות שלא כסדר ההשתלשלות. ואח"כ עצם הקירוב הוא ע"י תורה שיהי' מאיר בבחי' קירוב מקום. נמצא שההמשכה דבחי' אין שלמעלה מהשתלשלות והגילוי ויחוד דבחי' קירוב מקום שבחכמה נמשך הכל בבחי' וירם קרס דהיינו בבחי' יראה שבבחי' זו דוקא נעשה עם קרובו כו'. ולכן המנגד לזה הי' קליפת עמלק אשר קרך כו'. כמ"ש במ"א בענין שבלעם ועמלק הלעו"ז דמשה ויעקב. שעמלק הוא נחש בריח שממשיך השפע שמבחי' דעת וכתר דקדושה במקום ההיפך מבחי' יראה לגמרי דהיינו בנוק' דקליפה. ובזה הוא מונע השפע והיחוד שמבחי' דעת ות"ת שמל' דקדושה שיהי' עם קרובו כנ"ל ואח"כ הוא מפריד בין י"ה לוא"ו ובין וא"ו לה' אחרונה כנס"י כו'. וזהו אין השם שלם ואין הכסא שלם. וזהו אתה עיף ויגע ולא ירא אלקים. שכשחסר מדת היראה בכנס"י דהיינו כשאין יראת חטאו קודמת לחכמתו שאזי ויוסיף דעת יוסיף מכאוב כו'. אזי יוכל עמלק ליגע. לכן זכור כו' שיהי' בבחי' ירא אלקים יראת חטא קודמת כו'. שאזי נמשך ההמשכה שמדעת וכתר בבחי' יראה אשה יראת ה' ואזי לא יוכל עמלק ליגע כלל :

אדם כי יקריב כו' מן הבהמה כו' וסמך ידו על כו' ונרצה לו. הנה ארז"ל (ברכות מ"ב א') שלש תכיפות הן תיכף לסמיכה שחיטה. תיכף לגאולה תפלה כו'. וצ"ל השייכות תכיפת סמיכה לשחיטה לתכיפת גאולה לתפלה. צ"ל ג"כ ענין ברכת חתנים. הלא השבע ברכות הוא בשביל הכלה כי כלה בלא ברכה אסורה לבעלה כנדה. וא"כ למה נק' ברכת חתנים. הנה קרבן הוא לשון קירוב ויחוד (ושייך לענין יחוד חו"כ כמש"ת א"ה). והענין דכתיב (קהלת ג' כ"א) רוח בני האדם העולה היא למעלה. ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ. פי' רוח הבהמה הוא כי המלאכים נק' בהמה כמ"ש פני ארי' פני שור. והחיות אלקות שמחי' אותם נק' ג"כ רוח הבהמה כו'. כיון שחיות זה מתצמצם ויורד להחיות בע"ג. אשר הגבול לגבי בלי גבול אין ערוך כלל. ע"כ נק' כללות חיות זה בשם בהמה לגבי אור א"ס ב"ה. כמו שאין ערוך בין בהמה לאדם. שבאדם שייך חסד ורחמים. משא"כ הבהמה ששוחטים אותה בשביל האדם. ורוח האדם העולה היא למעלה היינו ליכלל באור א"ס ב"ה. כי אדם בגימט' מ"ה. כמ"ש משה ונחנו מה. שהי' בתכלית הביטול. ולכן אמר כבד פה וכבד לשון אנכי. כבד פה לגבי אורייתא דבע"פ. וכבד לשון לגבי תושב"כ. שמצד עוצם הביטול לא הי' יכול להשפיל א"ע בבחי' השפעה כלל. כי הביטול הוא היפך ההשפעה. ולכן רוח האדם בגימט' מ"ה העולה למעלה בבחי' ביטול והתכללות באור א"ס ב"ה. היפך ההשפעה. ורוח הבהמה היורדת למטה כו' הוא בחי' שם ב"ן בגימט' בהמה. שהוא בחי' יש (ולא מ"ה). ע"כ היא יורדת בבחי' השפעה למטה מטה כו'. ושארז"ל (פסחים קי"ב ע"א) יותר ממה שהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק. וצ"ל למה אמרו על השפעת הרב לתלמיד לשון הפרה רוצה להניק. והענין כי גם למעלה בחי' מקור ההשפעה להחיות העולמות נק' בשם בהמה. ויש שני בחי' בהמה. הא' שנק' בהמה רבה שלפני האצילות דהיינו בחי' מקור ההשפעה בעולם האצילות. והב' בחי' מל' דאצילות שם ב"ן בגימט' בהמה שהיא מקור השפעת וירידת החיות להחיות בי"ע כמ"ש (תלים קמ"ה) מלכותך מכ"ע. וב' בחי' אלו בדרך כלל נק' הפרה רוצה להניק. וגם בחי' דעת והשגה באלקות שנמשך בנבראים מבחי' שם ב"ן זהו רק בחי' בהמה לגבי אוא"ס. כמו שלמטה הבהמה אין בה דעת כלל ואינה ערוך להאדם. ושארז"ל (אבות פ"ד כ') הוי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים. והיינו שבחי' מל' כמו שהיא באצילות אעפ"י שנק' רק זנב לאריות מ"מ היא בבחי' אדם. אבל כשנעשית ראש לשועלים דהיינו מקור לבי"ע אזי נק' בהמה. וזה הי' ענין הקרבן מן הבהמה. היינו כי קרבן ל' קירוב לקרב וליחד בחי' רוח הבהמה היורדת למטה מל' שם ב"ן ליכלל ממש בבחי' רוח האדם העולה למעלה. שהוא שם מ"ה. ונק' יחוד מ"ה וב"ן. והנה למטה אין יכול להיות מבהמה אדם. אבל למעלה נעשה יחוד בתכלית שבחי' בהמה יתכלל בבחי' אדם ממש. וכמ"ש (תלים ע"ג) בהמות הייתי עמך ואני תמיד עמך. והיינו כי כשמקריבים הבהמה גשמי' ע"ג המזבח מתעורר עי"ז למעלה בחי' חיות הנושאות את הכסא. ובחי' רוח הבהמה. והיינו להעלות בחי' בהמה שם ב"ן להתכלל בבחי' אדם העליון שם מ"ה. וזהו האש שלמעלה שהי' יורד בדמות אריה אור י"ה ובו הי' נכלל הבהמה לגמרי. ועכשיו תפלה במקום קרבנות. והיינו להקריב הבחי' בהמה שבאדם. דכתיב (ירמי' ל"א כ"ו) וזרעתי את בית ישראל כו' זרע אדם וזרע בהמה. וכעת רוב הנשמות הם מבחי' זרע בהמה. וא"כ גם הנה"א הי' בחי' בהמה. וכ"ש הנה"ב שהיא בהמה כפשוטו לימשך אחר ענייניס גשמיים. וע"כ צריך להקריב הבחי' בהמה שבאדם שיבוא לבחי' מס"נ וביטול במציאות באוא"ס. וזהו כל ענין התפלה שמתחילים הודו ופסוד"ז. ואח"כ ברכת יוצר מענין המלאכים הביטול דבחי' בהמה למעלה. וכ"ז הוא הכנה לק"ש לבוא לבחי' למס"נ באחד. ועי"ז נעשה למעלה בחי' יחוד העליון שבחי' בהמה שם ב"ן יתכלל בבחי' אדם העליון שם מ"ה. ונמצא שעכשיו ע"י התפלה הוא ג"כ יחוד עליון כמו ע"י הקרבנות. והנה היחוד הוא המשכת הדעת כמ"ש (בראשית ד' א') והאדם ידע. והיינו שיומשך גילוי בחי' ד"ע דבחי' אדם שם מ"ה בבחי' ד"ת דבהמה שם ב"ן. וכמ"ש לע"ל (ישעי' י"א ט') כי מלאה הארץ דעה את הוי'. וז"ש (משלי י"ב י') יודע צדיק נפש בהמתו והיינו שבחי' צדיק חי העולמים משפיע ד"ע בבחי' נפש בהמתו שם ב"ן בחי' מל':

ב **וזהו** ג"כ ענין יחוד החתן וכלה. דהנה ענין כלה הוא כמ"ש (תלים פ"ד) כלתה נפשי כו'. כי יש עש"נ. עולם ושנה הוא המקום וזמן. ובחי' נפש זהו החיות אלקות שמתפשט להחיות העולם ושנה. וא"כ בחי' נפש למעלה זהו ענין רוח הבהמה היורדת למטה. ופי' כלתה נפשי היינו שבחי' נפש ורוח הבהמה הוא בבחי' כלה. דהיינו בחי' כלות הנפש והתשוקה וגעגוע גדול ליכלל באוא"ס ב"ה. וא"כ בחי' כלה זהו בחי' רוח הבהמה היורדת למטה. שלפי שיורדת למטה להחיות

כתי' וירם קרן לעמו. דהנה קרן אינו מהות בפ"ע כלל. כ"א שהוא רק התחברות שני כתלים כמו קרן דרומית מזרחית. ולכן נק' המלוכה קרן. כמ"ש רמה קרני בה'. ואחז"ל (מגילה י"ד ע"א) דוד שנמשח בקרן כו'. כי המלוכה אינו מהות בפ"ע רק התחברות המלך עם העם להיות מנושא עליהם. שמתחלה הי' המלך בפ"ע כמו עתה. וגם העם הי' בפ"ע. ועתה לא נתוסף דבר רק ההתחברות כו'. ולמעלה בחי' מל' שמחבר אצילות ובי"ע נק' קרן כו'. אך למעלה זהו בחי' מלמעלמ"ע. ולמטה באדם זהו מלמטלמ"ע כי קרן נק' בחי' יראה. לפי שכדי שיוכל להיות ראשית התחברות האדם עם אלקות הוא ע"י יראה דוקא. וזהו וירם קרן לעמו. רוממות קרן. והיינו שבחי' קרן שהוא יראה וביטול של קיום המצות. מגיע וממשיך מבחי' אין ממש שהוא עצמות אוא"ס שלמעלה מסדר ההשתלשלו'. כמ"ש כי אין מחסור ליראיו. והטעם לפי כי יראה וקבעומ"ש שהוא ביטול המהות לגמרי (שאינו שום מהות בבחי' השגה או אהבה כו') עי"ז דוקא יוכל להגיע בבחי' אין שהוא בלי מ"ה בלי מהות כנ"ל. וזהו שבתיבת קרן יש עוד פי' ל' כי קרן עור פני משה (שמות ל"ד ל"ה). כי משה מצד עצמו הוא ונחנו מ"ה בחי' חכמה כח מה. אבל ענין כי קרן עור פני משה הוא הארת אור וגילוי מבחי' אין שלמעלה מהחכמה. וזהו חיבור ב' הפי' שבתיבת קרן. הא' ל' קרן זוית. והב' ל' כי קרן כו'. והיינו שע"י בחי' קרן זוית שהוא בחי' יראה וקבעומ"ש בקיום המצות עי"ז מגיעים לבחי' כי קרן עור פני משה כו'. וזהו ענין וירם קרן. ובדרך כלל מבואר במזמור זה שני בחי' המשכות. שמתחלה אמר הללו את ה' מן השמים כו' הללוהו כל מלאכיו כו'. עד ויעמידם כו'. הכל הוא עבודת המלאכים. והיינו שע"י עבודתם ממשיכים המשכת הוית העולמות. בחי' ובטובו מחדש בכי"ת מע"ב. ואעפ"י שבחי' זו אין נפסק לעולם. אך מ"מ שייך עבודה בזה. כי יש ריבוי ומיעוט. כענין שלפעמים שנה טובה. ולפעמים להיפך. וכמו שבע שני השבע ושבע שני הרעב. ולכן זהו כל עבודת המלאכים בהשיר שלהם. כל בעלי השיר יוצאין בשיר בבחי' כלות הנפש ממש. כדי להמשיך המשכת הוית העולמות בבחי' תוס' וריבוי אור. והיינו שממשיכים יחוד עילוני דאו"א שלצורך הוית העולמות שזווגיהו תדיר כו'. ולכן נק' עומדים כו'. ואח"כ אמר הללו את ה' מן הארץ כו' וירם קרן לעמו כו'. שהם בחי' מהלכים שע"י קיום המצות בבחי' יראה וביטול יש להם רוממות קרן להמשיך המשכת אור חדש ממש שהוא מבחי' אין שלמעלה מהחכמה. ונק' יחוד פנימי דאו"א. וזהו וירם קרן כו' לבנ"י עם קרובו. שנעשים עם קרובו ממש. וזהו ענין ההילוך שנק' מהלכים. והענין כי מכאל כה"ג עומד ומקריב נשמותיהן של צדיקים ע"ג המזבח. כי נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראת. אעפ"י שנמשכה מבחי' טהורה כו'. מ"מ אתה בראת. שירדה בעולם הבריאה להיות יש ודבר נפרד מאור א"ס ב"ה ממש. ואפי' נשמות שבגעה"ע. הרי געה"ע הוא ג"כ בעולם הבריאה. שהוא בחי' נפרד ומשם יפרד כו'. משא"כ אצילות הוא לשון אצל וסמוך דאיהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון. וזהו מקריב נשמותיהן כנ"ל. דהיינו הנשמה שבבחי' בריאה תתעלה ותוכלל בבחי' ביטול אמיתי דאצילות. וזהו עם קרובו. שנש"י יכולים להתעלות באצילות ממש שהוא בחי' אצל וסמוך. ולכן נק' מהלכים:

ד **וע"ז** אחז"ל אימתי אתם נק' עם קרובו. כשדברי תורה קרובים לכם. כמ"ש כי קרוב אליך הדבר. וזהו אדם כי יקריב מכם. שבחי' אדם דתורה מקריב מכם ממש שתהיו עם קרובו כנ"ל. דהנה אומרים וקרבתנו מלכנו לשמך הגדול וקאי על מ"ת. והיינו כמ"ש (תלים קמ"ה) קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת. ואין אמת אלא תורה (ברכות ה' ע"ב). כי אורייתא מח"ע נפקת (זח"ב פ"ה ע"א). ובח"ע שורה אור א"ס ב"ה בקירוב מקום. וזהו קרוב ה' כו' לכל אשר יקראוהו באמת. כי כל הקורא ושונה. הקב"ה קורא ושונה כנגדו (ילקוט איכה סי' ב' רמ"ז תתרל"ד). ולכן ע"י עסק התורה נעשים בנ"י עם קרובו ממש. שיהי' קרוב ה' כו' שמאיר בהם אוא"ס ב"ה בקירוב מקום ע"ד השראתו בח"ע. והנה באצילות יש ג"כ אבי"ע. בינה וזו"נ בי"ע שבאצילות. וח"ע אצילו' שבאצילו'. והיינו שעיקר בחי' אצילות שהוא אצל וסמוך ממש הוא רק בח"ע לפי שבח"ע מאיר אור א"ס ב"ה בקירוב מקום. משא"כ בבינה מאיר בריחוק מקום כו' כמ"ש במ"א. ולכן כדי שיהיו ישראל בבחי' עם קרובו ממש הוא רק ע"י עסק התורה. וזשארז"ל אם יהיו ד"ת קרובים לכם כו'. וזהו ג"כ אדם כי יקריב מכם שבחי' אדם העליון דתורה עושה הקרבה מכם ממש. שהנר"נ כמו שהם בבי"ע יתעלו להיות בבחי' אצילות ממש שיהיו עם קרובו שיאיר בהם אור א"ס ב"ה בקירוב מקום. (ומה שמכאל מקריב ע"ג המזבח. הוא רק העלאת מ"ן לזה שנכללים הנר"נ תחלה בבחי' מ"ן במזבח עילאה בחי' מל' דאצילות. אבל כדי שתתהפך הנשמה ממהות נברא להיות בבחי' אלקות דאצילות הוא רק ע"י שם מ"ה דתורה בירור הב' דמ"ד ע' בד"ה מאלמים אלומים ע"ש). ואח"כ כתי' מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם. כי הנה קרבן הוא לשון קירוב. והיינו שכדי לעשות בחי' קירוב מן בחי' בהמה דבי"ע עלמן כו'. זהו אחר בחי' אדם כי יקריב מכם כו'. שבחי' אדם העליון עושה בחי' הקרבה מנש"י שיהיו עם קרובו כמשנת"ל. אזי מן הבהמה כו' תקריבו את קרבנכם שאזי יכולים נש"י לעשות בחי' קירוב ג"כ בכללות בהמה דבי"ע שיתעלו בבחי' אצילות ממש. וזהו הכל בחי' וירם קרן לעמו שנק' מהלכים ע"י שממשיכים אור חדש מלמעלה מסדר השתל'. משא"כ מלאכים אעפ"י שממשיכים בחי' תוס' אור מבחי' זווג תילוני דאו"א מ"מ נשארים במהות בי"ע ורק שנמשך להם בחי' אור השגה להשיג באצילות והו"ע אמירת קדוש שלהם כו' ולכן נק' עומדים. אבל נש"י נעשים עם קרובו ואח"כ עושים בחי' קירוב בכללות בחי' בהמה דבי"ע לכן נק' מהלכים:

נתבאר שכל ענין עם קרובו שהו"ע הקירוב ויחוד אוא"ס עם נש"י הוא ע"י בחי' וירם קרן ועסק התורה. שע"י יראה קבעומ"ש ממשיכים מבחי' אין שלמעלה מהשתלשלות

שממש

נק' בשרי כמו השער שמשמש כניסה ויציאה כו'. ויש ז"מ וז"פ ז' הם מ"ש בשע"ב. וכמו"כ יובן למעלה ענין עליות הז"מ עליונות היינו שעולים בבחי' ביטול עד שמתכללים לגמרי במ"ש בשע"ב. ושם הם בטלים לעצמות אוא"ס דלאו מכל אינון מדות איהו כלל. שהו"ע שער הנ' דבינה וזהו לך הוי' הגדולה והגבו' כו'. לך בגימט' נשע"ב. שזהו עליות המדות בבחי' ביטול והתכללות גמור בנשע"ב. ועיקר פי' לך הוא הביטול לבחי' שער הנ' כנ"ל. וענין הביטול הוא כי למטה הם ענפין מתפרדין הו"ג שני הפכיים כו'. אבל כשנכללים בבינה שם הם בתכלית האחדות והתכללות אמיתי ממש כו'. וזהו כגונא דאינון מתיחדין לעילא באחד (זח"ב קל"ה סע"א). פי' אינון הם הו"ק דזעיר ולעילא בבינה אינון מתיחדים בתכלית כו'. וזהו מאמר השבטים ליעקב כשם שאין בלבך אלא אחד (פסחים נ"ו ע"א). כי יעקב ת"ת כללות המדות דז"א ולכן יעקב ויצחק בגימט' שמים. ופי' בלבך הוא בינה. כי בינה ליבא. והיינו כשעולים המדות בבחי' ביטול והתכללות בבינה אזי הם בטלים במציאות לעצמות אוא"ס דלאו מכל אינון מדות כו'. וזהו כשם שאין בלבך אלא אחד. כי יעקב ת"ת ולבך בינה אלא אחד עת"י. והיינו כי המדות כשהם בבחי' עיבור והתכללות בבינה אזי הם בטלים שם לבחי' עת"י שהו"ע שער הנ' דבינה. והו"ע מרכבתא עילאה כו'. וזהו הכל ענין לך הוי' הגדולה מלמעלמ"ע. ואח"כ כי כל בשמים כו'. הוא מלמעלמ"ע. כל ל' כללות כענין אמרו אליו כל תשא עון כו' (הושע י"ד ג'). והיינו שאח"כ נמשך המשכה וגילוי מבחי' נשע"ב בהמדות מלמעלמ"ע וזהו כי כל נמשך בשמים ובארץ (זו"כ דאצילו'. וזהו לא כמו שמפרשים בכ"מ כל דאחיד בשמיא ובארעא כו'). והנה ע"ז כתי' מי עלה שמים וירד. ופי' בזה"ק (ויקהל קצ"ז ע"ב) שהשמים עילאין עולים לבחי' מי. דהנה כתי' (ואתחנן ה' כ"ו) מי יתן כו' ליראה אותי. ואחז"ל (ברכות ל"ג ע"ב) הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים. והיינו כי כל הנהגות העולמות הוא בידי שמים שהם המדות עליונות. אבל י"ש הוא למעלה מהמדות כ"א בבחי' מי. בחי' מי ברא אלה. אלה הם המדות ופ"ו כהשבון אלה. ובחי' מי הוא בגימט' נשע"ב. ולכן בקש דוד יחד לבבי ליראה שמך וכן אנו מבקשים ויחד לבבינו לאהב' וליראה את שמך. וטהר לבנו. והיינו שהבקשה הוא לבחי' מי וזהו מי יתן. שזה אומר הקב"ה שבחי' מי יתן כו' ליראה אותי. והו"ע הקב"ה מצלי (ברכות ז' ע"א) קוב"ה הוא המדות דאצי' ולכן מצלי יה"ר מבחי' מי בינה. וזהו מי עלה שמים שהשמים עולים בבחי' מי כענין לך הוי' הגדולה כנ"ל. ואח"כ וירד כענין כי כל בשמים וכנ"ל. וזהו הללו את ה' מן השמים שהו"ע עליות השמים בבחי' מי בינה כדי שיומשך בהם אח"כ מבחי' מי הגילוי מלמעלמ"ע. ואח"כ הללוהו במרומים שמשמים נמשך אח"כ בחי' יראה וביטול בעולמות בי"ע. אעפ"י שהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים. אך כיון שהשמים עולים לבחי' מי יוכל להיות נמשך מהם אח"כ בחי' יראה וביטול בעולמות וכמאמר השבטים ליעקב כשם שאין בלבך כו' כך אין בלבנו אלא אחד. והיינו שמבחי' כשם שאין בלבך אלא אחד נמשך אח"כ להיות כך אין בלבנו אלא אחד כו'.

ג **הללוהו** במרומים כו' מלאכיו. צבאיו. פי' בסידור האריז"ל בי"ע ועי' בסידור דהנה כתי' (דניאל ז' יו"ד) אלף אלפין ישמשוני' כו' הם המלאכים דיצירה שעל ידם נמשך ונשפע חיות אלקות בעולמות. וזהו ישמשוני'. ולכן נק' מלאכיו לשון שלוחים. ורבוא רבבן קדמוהי יקומון. זהו בחי' שרפים עומדים ממעל לו. שאינם שייכים כלל להשפעה למטה. ולכן שרפים דבריאה נק' מרומים כו'. צבאיו נק' מלאכים דעשי'. כמ"ש (תלים ק"ג) ברכו ה' כל צבאיו משרתיו עושי רצונו כו'. כי נק' צבאיו לפי שעושים רצונו בעולם (עי' שהש"ר ע"פ השבעתי כו' בצבאות כו') דהיינו שעל ידם נעשה הרצה"ע שעיקר רצונו ית' שיומשך השפעה למטה בעשיה גשמיות דוקא. וכ"ז הוא אחר הללו את ה' מן השמים. כי הכל בידי שמים חוץ מי"ש כנ"ל. אבל ע"י ההלל שעולים השמים עילאין בבחי' מי כנ"ל אזי אח"כ נמשך משמים המשכות בחי' יראה וביטול גילוי אלקות גם בבי"ע להיות הללוהו במרומים. מלאכיו. צבאיו:

יהללו את שם הוי' כי הוא צוה ונבראו. פי' צוה ונבראו. ע"ד מי שאמר והי' העולם (עירובין י"ג ע"ב). דהנה כתי' בראשית ברא אלקים. ברא ל' נוכח. והיינו שעם אלקים הוא בחי' התלבשות כח הפועל בנפעל. אבל מבחי' שם הוי' עצמות אור א"ס הוא בחי' נבראו ממילא. והו"ע מי שאמר והי' העולם. וזהו יהללו כו' כי הוא צוה ונבראו. היינו שבחי' העלאה והביטול שלהם מלמעלמ"ע הוא לבחי' עצמות אוא"ס דוקא שעם רק צוה ונבראו והיינו בבחי' מי שאמר כו'. וכנ"ל בענין מי עלה שמים כו'. ויעמידם לעד לעולם כו'. אעפ"י שעולים בבחי' מי כו' וממשיכים אח"כ מלמעלמ"ע כנ"ל בארוכות. מ"מ נק' בחי' עומדים עדיין. וזהו עבודת המלאכים שנק' עומדים. אבל אח"כ כתי' הודו על ארץ כו' וירם קרן לעמו כו'. כי נש"י נק' מהלכים. והיינו מגד התומ"ל. וזהו הודו על ארץ כו' ארץ תהלה. כי מלאכים בקשו תנה הודך על השמים ולא נתנה להם (שבת פ"ח ע"ב). ולכן מגד בחי' זו דתורה שמים מקבלים מבחי' ארץ. כמ"ש (שיר ה') סיומבת בגנים הם הנשמות. חברים שהם המלאכים מקשיבים לקולך. וביאור זה. נ"ל ענין וירם קרן לעמו כו'. דהנה כתיב (תלים ל"ד) יראו את ה' קדושיו כי אין מחסור ליראיו. קדושיו הוא בחי' אשר קדשנו במצותיו. מצוה ל' צוותא וחבור. והיינו כי בריאת העולמות הוא ע"י הארה בעלמא. אבל על ידי המצות נעשה צוותא וחבור עם עצמות אוא"ס ב"ה. וכמ"ש והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך כו' בחי' אנכי כו'. וזהו יראו את הוי' קדושיו שע"י בחי' יראה וקבעומ"ש בקיום המצות ממשיכים צוותא וחבור מעצמות אוא"ס. וזהו כי אין מחסור ליראיו. בחי' אין הוא כמו בחי' מי. שאינו מושג. והיינו בחי' אין שלמעלה מחכ'. כי הע"ס חכ' וחסד הם בבחי' מהות מה עכ"פ. אבל עצמות אוא"ס הוא פשוט בתכלית בלי שום מהות מה לכן נק' אין שאינו מושג כלל. ובחי' אין זה משלים כל החסרונות. וזהו כי אין מחסור ליראיו. והנה כדי שבחי' יראה וקבעומ"ש של קיום המצות. יוכל להגיע ולהמשיך מבחי' אין ממש (כמ"ש כי אין מחסור ליראיו) ע"ז

כתיב

אדם

כי יקריב מכם וכו' מן הבהמה כו' תקריבו כו'. ונ"ל דהול"ל אדם מכם כי יקריב. ואיתא ברקנטי ז"ל שיש בחי' הקרבה מכם ממש ע"ד מיכאל כה"ג עומד ומקריב נשמותיהן ש"צ ע"ג המזבח וזהו אדם כי יקריב מכם. מכם ממש. כי אדם הוא בחי' תורה כמ"ש ועל דמות הכסא. כסא תושבע"פ. דמות כמראה אדם תושב"כ. רמ"ח פקודין רמ"ח אברים דמלכא. שס"ה ל"ת נגד שס"ה גידי האדם כו'. ועי"ז בחי' אדם דתורה נעשה הקרבה מנפ"י ממש. וכמארז"ל במד"ר (ס"פ נצבים) דמ"ש וירם קרן לעמו כו' לבנ"י עם קרובו וכתי' ומי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו. אימתי בזמן כי קרוב אליך הדבר מאד. דלעיל מיני' כתי' כי המצוה הזאת לא נפלאת היא ממך. וקאי על התומ"ל. אעפ"י דכתיב (איוב כ"ח כ"א) ונעלמה מעיני כל חי מ"מ ממך לא נפלאת. ולא רחוקה היא ממך אעפ"י דכתיב (קהלת ז' כ"ג) אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. כי קרוב אליך הדבר. ולכן כשד"ת קרובים לכם אזי נקראו בנ"י עם קרובו. וזהו אדם כי יקריב שבחי' אדם דתורה עושה הקרבה מבחי' נפ"י שיהיו עם קרובו ממש כו'. ונ"ל תחלה ענין המזמור דהללו את ה' מן השמים כו' שהוא עיקר פסוד"ז כמארז"ל בשבת (קי"ח ע"ב ע"ש בפירש"י) שב' מזמורים אלו הללו את ה' מן השמים והללו אל בקדשו הם עיקר פסוד"ז. והיינו משום כי במזמור דהללו את ה' מן השמים. מבואר תחלה כל השבחים והלל שמן הבריות דהשמים. וזהו הללוהו במרומים. מלאכיו צבאיו. הללוהו שמש וירח. כל כוכבי אור כו'. ואח"כ השבחים שמן בריות הארץ. אש וברד שלג וקיטור רוח כו' הרים כו' ד"י ארמ"ע. ואח"כ עץ פרי כו' החי' וכל בהמה כו' מלכי ארץ שהם דלא"מ. ואח"כ בסוף הכל אמר וירם קרן כו' לבנ"י עם קרובו. ונ"ל ענין הללו את ה' מן השמים. דהנה פסוד"ז הוא הכנה לק"ש. ובק"ש אומרים שמע ישראל. בחי' ישראל עם קרובו. הוי' אחד. ונ"ל מה שאומרים אחד דוקא ולא יחיד. שהרי יחיד מורה יותר על אחדות. וכמ"ש בת"א ד"ה וארא הא'. והענין כי יחיד הוא מגיד את"ס עצמותו ומהותו ית' שאינו בגדר עלמין כלל. כמ"ש (מלאכי ג' ו') אני הוי' לא שניתי. כי מה שיש סוכ"ע וממכ"ע זהו ע"י צמצום וירידה אבל עצמותו ומהותו אינו בגדר סובב כו'. ולכן נק' יחיד. אבל אחד זהו ההארה מאוא"ס שבורא בעולמות דהיינו בז' רקיעים וארץ וד' רוחות וזהו א' ח' ד'. דהיינו מה שמאיר הארתו ית' גם בבחי' התחלקות דו"ק מעלה ומטה וד' סטרין שיהיו כללים ובטלים במציאות לגמרי לבחי' יחודו ית' בבחי' אחד.

וזהו פי' אחד. והנה כתי' (זכרי' י"ד) ביום ההוא יהי' הוי' אחד. וארז"ל (פסחים נ' ע"א) אטו האידנא לאו אחד הוא אלא לא כשאני נכתב כו'. והענין כי אנו מבקשים הבט משמים וראה. השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך כו' (דברים כ"ו ט"ו). ונ"ל מהו מן השמים דוקא. שמים הם מדות עליונות דאצילות. שמים אש ומים. אש מלמטלמ"ע גבורה. מים יורדין מגבוה לנמוך מלמעלמ"ט. חסד. ות"ת שכולל ומחבר חו"ג נק' שמים. כי עיקר ז"א ת"ת. ותיבת מים כתיב בשלימות ומאש נכתב רק השי"ן להורות כי ז"א רובו חסדים כו'. וכמו שלמטה יש ז' רקיעים בגשמיות. כמו"כ למעלה הם ז' מדות שנק' שמים. וענין המדות היינו שהם ו"ק כו' והם שרש ומקור להתהוות העולמות בבחי' ו"ק מעלה ומטה כו'. והנה השפעת החיות מאוא"ס בעולמות הוא על ידי המדות. כי אוא"ס הוא לאו מכל אינון מדות איהו כלל. וגם ח"ע כעשי' גשמיות נחשבת. וע"כ א"א להיות גילוי בעולמות כ"א ע"י המדות. וז"ש (דה"א כ"ט י"א) לך ה' הגדולה והגבו' עד לך ה' הממלכה הם ז"מ עליונות שעל ידם מאיר גילוי אלקות בעולמות כו'. והנה בגלותא קוב"ה סליק לעילא לעילא (זה"ג ד"כ סע"ב). כי קוב"ה הוא ההארה שמאיר בהמדות. שהו"ע אחד כו' אל"ף מאיר בז' רקיעים וכו'. ובזמה"ג מסתלק הארה זו לעילא לעילא לבחי' עצמותו ומהותו ית' בחי' יחיד ממש. וזהו ביום ההוא יהי' ה' אחד. וארז"ל אטו האידנא לאו אחד כי ההסתלקות הוא בבחי' יחיד. ומזה נמשך הגלות. כי כשמאיר הארתו ית' על ידי המדות דוקא. אזי כתי' (מלאכי א' ב') אהבתי אתכם אמר ה'. ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי. כמו עד"מ למטה אדם המתנהג עפ"י מדות הרי יש דבר שהוא רצונו וחפצו. ודבר שהוא היפך רצונו לגמרי. וכמו"כ למעלה מבחי' פנימיות מדת חסד נמשך להיות אהבתי אתכם כנ"ל. וממדת הגבורה להיות ואת עשו שנאתי. משא"כ בבחי' לאו מכל אינון מדות איהו כלל. שם כתי' (איוב ל"ה ז') אם צדקת מה תתן לו וכו'. וזהו הבקשה הבט השמים וראה. משמים דוקא. שיאיר אור א"ס ב"ה על ידי השמים שהם ז"מ עליונות. השקיפה ממעון קדשך מן השמים. ואזי וברך את עמך ישראל דוקא:

ב **והנה** כדי להמשיך בחי' הבט משמים דהיינו גילוי הארת אוא"ס בהמדות (מהבחי' דסליק לעילא) ע"ז אמר הללו את ה' מן השמים. שנ"ל תחלה העלאת בחי' שמים שהם המדות עליונות בבחי' ביטול לגמרי באור א"ס ב"ה עצמותו ומהותו דלמכ"א מדות איהו כלל. וז"ש לך הוי' הגדולה והגבו' כו'. שמדת הגדולה שהיא מקור התפשטות החיות לכל העולמות היא נכללת בבחי' ביטול במציאות לגמרי. ואח"כ כתי' כי כל בשמים ובארץ. והנה לך וכל שניהם בגימט' נ' כשע"ב. רק שבחי' לך הוא מלמטלמ"ע. ובחי' כל מלמעלמ"ט. ותחלה נבין ענין שערי בינה. כי אדם כשמתבונן בשכלו באלקות נעשה מדה בשכל והו"ע נטי' בשכל לזה כו'. ובחי' נטי' זו היא בשער שיתגלה אח"כ מהשכל מדה בלב. וכמו"כ עליות מדת ההתפעלות בלב בתוכלל בשכל ממש. הוא ג"כ על ידי בחי' שערי בינה הללו. כמשכ"ת יפה בד"ה ברוך שעשה נסים לאבותינו. ולכן

נק'

מפתחות הדרושים מס׳ ויקרא

ספר

מגן אבות

על ספר

ויקרא

דרושים יקרים. מאירים כספירים. מעוררים הלבבות לעבודת ה'. על סדרי פרשיות התורה ומועדים. שלש רגלים. ראש השנה ויום הכפורים. חנוכה ופורים.

אשר השאיר אחריו ברכה

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו החסיד והעניו נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מרנא ורבנא **שלמה זלמן** נבג"מ זיע"א

מקאפוסט.

בן

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו ארי' דבי' עילאה חסידא ופרישא קדוש עליון אור עולם והדרו

כקש"ת מרנא ורבנא **יהודא ליב** נבג"מ זיע"א. מקאפוסט

בנו של

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו הגאון האמיתי האלקי חסידא קדישא אור עולם מופת הדור נזר ישראל ותפארתו

קדוש ה' מכובד כקש"ת מרנא ורבנא **מנחם מענדל** נבג"מ זיע"א. מליבאוויטש (בעל הצ"צ).

הובא לדפוס בעזהי"ת

על ידי **יהודא ליב שניאורסאן** בן ארמו"ר נ"ע זיע"א

בארדיטשוב

בדפוס של חיים יעקב שעפטיל

שנת תרס"ב לפ"ק

Дозволено Цензурою. Кіевъ, 9 Октября 1901 г.

БЕРДИЧЕВЪ
Лито-типографія Я. Г. Шефтеля
1902

ספר

מגן אבות

על ספר

ויקרא

דרושים יקרים. מאירים כספירים. מעוררים הלבבות לעבודת ה'. על סדרי פרשיות התורה ומועדים. שלש רגלים. ראש השנה ויום הכפורים. חנוכה ופורים.

אשר השאיר אחריו ברכה

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו החסיד והעניו נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מרנא ורבנא **שלמה זלמן** נבג"מ זיע"א

מקאפוסט.

ברדיטשוב

בדפוס של חיים יעקב שעפטיל

שנת **תרס"ב** לפ"ק

МОГЕНЪ-ОВОТЪ

Объясненія къ разн. мѣстамъ въ Пятикнижіи

Соч. Раввина Ш. З. Шнеерсона

Томъ третій

הכ"ח עתים ועל ידי זה נעשו כל העתים לטובה. והנה כתיב מי יתן טהור מטמא. טמא כשע"ט. ובחי' מי שעה"נ דבינה מהפך מטמא להיות טהור. וזה נאמר על פרה אדומה. ובני יששכר שהם יודעי בינה לעתים שממשיכים בחי' מי נ' שערי בינה על כן שייך להם דוקא הבירור דפרה אדומה להיות מטמא טהור כו':

סליק ספר שמות

אויביהם ופי' במק"מ שכאשר גש"י הם בגלות באיזה שר אזי גם השכינה מתלבשת בשר ההוא להשפיע לישראל על ידו ולהגנה עלייהו. ולא בחי' מל' לבד כ"א שנמשך גם מבחי' קוב"ה דהיינו ת"ת ויסוד לבחי' שכינת עוזו באשר היא שם כו'. וזהו ואף גם זאת. זאת היא בחי' מל'. אף גם הם ריבויים בחי' ת"ת ויסוד שכ"ז נמשך לישראל בהיותם בארץ אויביהם מל' דנוגה. וא"כ המשכה וירידה זו הוא ע"י האותיות דמקיף דלבונה. והמכוון מירידה זו הוא כדי לברר האותיות דמקיף דלבונה כו'. ולכן ע"י הירידה ובירור אותיות אלו נעשה אח"כ העלי' ג"כ שלא בהדרגה דהיינו לבחי' טעמים שהם אותיות התענוג. בחי' פנימיות הכתר שנק' עתיק כו'. וביאוה"ע יובן מענין קטרת דאיתא בכהאריז"ל שמל' דעשי' אינה עולה מהקליפות בשום פעם (ע"י שום מצוה) זולת ע"י קטרת. והיינו כמ"ש בס' שערי ג"ע דכמו מל' דיצירה נעשה עתיק לעשי' כמו"כ מל' דעשי' נעשה עתיק לק"כ. וזהו בחוק הקלוב (ע"כ לא ניתנה שום מצוה להעלות מהם בחי' זו כי אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו. וכל המצות הוא רק לברר ולהעלות מהם מה שנתוסף בהם נפילת ניצוצות דקדושה ע"י חטא עה"ד או מה שמוסיפים החוטאים בכל דור ה"ו ה' ישמרנו) ורק ע"י מצות קטרת לבד עולה מל' דעשי' מהקליפות לפי שעה ההיא. והיינו שמתברר ומתעלה בחי' המקיף דלבונה שהוא בחי' עתיק דק"כ שממל' דעשי' וכלל בקדושה בשעה ההיא כו'. ועי"ז שמתעלה בחי' האחד עשר שבק"כ עי"ז ממשיכים מה שבקדושה הוא עשר ולא אחד עשר שבחי' עתיק אינו ממנין הע"ס שיומשך ויתגלה בהע"ס. חהו"ע ריח הקטרת בחי' מקיף דהרי בשמים שנת' בד"ה היושבת בגנים ע"ש. וכמו"כ בזמה"ג בהירידה דבחי' צבי ועופר האילים על הרי בתר הוא ע"י האותיות דמקיף דלבונה. וע"י ירידה זו הם מתבררים ומתעלים בקדושה כו'. ולכן העלי' עי"ז לבחי' הרי בשמים דהיינו בחי' עתיק שאינו בחשבון הע"ס שהו"ע טעמים אותיות התענוג שלמעלה מבחי' חכ"ע כו'. ובזה יובן ענין התי"ו רבתי ומ"ש רבינו ע"ז תי"ו רושם כו' ככ"ל. דהיינו כמ"ש באדרא תי"ו רשים רשימו לעת"י. ונת' בלקו"ת בביאור ע"פ שבתותי שבתי' תי"ו זהו רשימו שמזה מתהווה בחי' עתיק. והנה אסתר נק' כנס"י בזמה"ג. הסתר אסתיר פני כו'. שאזי הי' בחי' ובמתי כסאי בעילם התלבשות השכינה בשר של מדי. והתלבשות זו הוא ע"י אותיות דמקיף דלבונה. וזהו ותכתוב אסתר בתי"ו רבתי שע"י התלבשות ובירור בחי' אותיות דלבונה נעשה העלי' גבוה מאד שלא בהדרגה שיומשך ויתגלה תי"ו רבתי בחי' אותיות הרשימו שלמעלה מבחי' ע"י וא"א דאצי'. ועי' בד"ה ויגש בענין רשימו שמזה נמשך התיות בזמה"ג. ועי' בהגהות לד"ה ויאבק שם נת' שע"י האותיות דמקיף דלבונה יכולים להגביה א"ע לקבל מבחי' רשימו ממש יעו"ש. ולכן י"ל שע"י בירור והעלאה אותיות דמקיף דלבונה שבזמה"ג עי"ז מתעלה גם כללות בחי' הרשימו לעלמות אוא"ס ב"ה שיומשך ויתגלה אוא"ס ב"ה להאיר בהרשימו בגילוי רב. וזהו ותכתוב אסתר בתי"ו רבתי שהו"ע העלאת הרשימו לאוא"ס ב"ה:

לדרוש יהודה בן תימא הנ"ל.

הנה בפרה אדומה מרומז ד' מל' ככ"ל. והיינו שהיא ג"כ הבירור מבחי' הרי בתר עורי דפרודא ככ"ל. ולכן ושחט אותה מחוץ למחנה חוץ לג' מחנות מחנה שכינה ולויה וישראל. והפרה נעשית חוץ למחנה ישראל. והיינו שזהו הבירור מבחי' חוץ עוד"פ. והענין כי הפרה באה לטהר טומאת מת. וענין טומאת מת הוא כי רשעים בחייהם קרואים מתים. והיינו כי ואלה המלכים כו' וימלוך וימת שהם זמ"ל דתהו שנפלו בשבה"כ בז"מ הרעות. ע"כ נק' זה מיתה כי מאן דנפיל מדרגי' אקרי מית. וזהו עיקר טומאת מת שנק' אבי אבות הטומאה. והנה הרשעים שנמשכים אחר מדות הרעות לגמרי ע"כ בחייהם קרואים מתים שקבלת חיותם הוא מטומאת מת שהוא שבה"כ דזמ"ל דתהו שנפלו בנקה"ע כו'. והפרה באה לטהר מטומאת מת דהיינו להוציא הניצוצות דקדושה שנפלו למטה מטה מק"כ. ובאדם היינו כשנפל במחשבה דבור ומעשה של איסור ח"ו מכל מקום יהי' יכול לשוב אל ה' ולהוציא מה שהמשיך בקלי' להחזיר שיוכלל בקדושה כו'. וכמו"כ הוא ענין גלות נשמות ישראל דאמרו רז"ל לא גלו אלא כדי להוסיף כו'. דהיינו להעלות הניצוצות שנפלו בע"ס שנק' הרי בתר. שהוא ג"כ למטה מטה מנוגה. וזהו אתה גבור לעולם אד' מחי' מתים אתה רב להושיע. שזהו בחי' גבורה מה שנשפל בחי' שם אד' למטה מטה כל כך להיות מחי' מתים מיתת הזמ"ל דתהו דהיינו מה שנפל למטה מק"כ וכלל בג' קליפות הטמאות. ורב להושיע בחי' רב עורי דפרודא ע"ד יש לי רב. נפשות עמו כו'. ולכן כתיב (בנתנאל בן צוער נשיא יששכר) הקרב קרבנו חסר יו"ד לרמז שהוא העלאת ובירור בחי' רב. כי כל רב מבבל כל רבי מארץ ישראל. בתוס' יו"ד. כי בארץ ישראל מאיר בחי' חכמה עילאה ביטול. מה שאין כן בבל הוא בחי' רב עורי דפרודא. וכל זה הוא ענין אפר הפרה. ואחר כך השוב הוא בחי' מים חיים בחי' והתכ' מאין תמצא וכמו שכתוב באגרת הקדש בד"ה למה נסמכה כו' שבכל הקרבנות הבירור רק מבחי' נוגה ע"כ ההמשכת מ"ד מבחי' אדם זעיר אנפין וחכמה עילאה. אבל אפר הפרה שהוא הבירור למטה מטה מנוגה ע"כ השוב הוא בחי' מים חיים דהיינו ממו"ם שבה מלובש גבור' דע"י כו'. והוא ענין שנת"ל שלפי שהירידה הוא על הרי בתר ע"כ העלי' הוא על הרי בשמים כו'. ושייכות פרשת הפרה לשבט יששכר ולנתנאל בן צוער. היינו כי נתן אל זהו התורה שנתנה מיד ליד כו'. ובני יששכר הם עוסקים בתורה. והנה כתיב ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה בישראל. כי יש כ"ח עתים י"ד לטובה וי"ד להיפך ונמשכים מב' ידות חו"ג. והיינו כי מקו השמאל יש יניקה לבע"א אבל בינה היא בחי' דרור עלמא דהירו שלמעלה מבחי' יניקת החיצונים. ובני יששכר מחברים התגלות הבינה בכל

הכ"ת

וזהו תוכן כוונת המד"ר שהקול דמ"ת ישנו בכל דור. ר"ל אפי' בעקבות דמשיחא. ובכל אדם אפי' נפש הנפש דעשי'. ובכל מקום אפי' בחו"ל. מכיון שעוסק בתו' לשמה ובביטול. אזי מתגלה בו הקול דמ"ת. שלפי שהוא קול גדול כו' ע"כ ישנו מלובש באותיות התורה גם עתה. ומתגלה בדיבור האדם כשהוא בביטול כו'. הפי' הב' הוא שלא הי' לו בת קול. הענין קול הוא המשכה מהעלם אל הגילוי. וסתם קול הוא המשכה מת"ת. וקול גדול הוא מבינה. וענין ב"ק היינו שעצמיות הקול נשאר למעלה בבחי' מל' ומבחי' מל' נמשך אח"כ הארה בשינוי ונק' אור של תולדה. וכמו הלבנה שמקבלת האור מהשמש. והיא משנה את האור שיהי' מאיר באופן אחר. ולכן ב"ק למטה מנבואה. כי כל נבואה הוא מבחי' אצי' ממש. והיינו שהקול עליון כמו שהוא באצי' בבחי' ת"ת נמשך ע"י נו"ה להנביאים בלי שינוי כלל כו'. ובמ"ת קול גדול ולא יסף שלא הי' לו ב"ק. היינו שהי' הגילוי בבי"ע כמו באצי'. והפי' הג' שהי' הולך מסוף העולם ועד סופו. היינו מסוף עלמא דאתכסי' עד סוף עלמא דאתגלי'. שגם בבי"ע גופא לא הי' בהתחלקות המדרגות. כמו שהי' וירד הוי' על הר סיני. וכ"ז הוא מפני שהוא קול גדול מבחי' לא שניתי :

ז **והנה** הנביאים והכתובים עתידים ליבטל. הטעם ע"פ פשוט לפי שהם תוכחות לישראל על שאינם הולכי' בדרכי ה'.

וזהו שייך רק עכשיו שיש יצה"ר בעולם. אבל לעתיד דכתי' ומלאה הארץ דעה כו' וכתי' ואת רוה"ט אעביר מן הארץ. לא יהי' צריכי' עוד לתוכחות. וע"פ סוד הענין כי נביאים הוא מלשון ניב שפתים. היינו שהם בחי' נו"ה דאצי' שעל ידם נמשך גילוי משם הוי' בבחי' מל' דבר הוי' ומתלבש בדיבור הנביא. ונק' למודי הוי' לפי שמקבלי' משם הוי'. וז"ש ישעי' ה' אלקים נתן לי לשון למודים. וע"כ לע"ל דכתיב וכל בניך למודי הוי' ע"כ לא יצטרכו עוד לנביאים. אבל ה' חומשי תו' שהם מה' עילאה בחי' ונהר יוצא מעדן הו"ב. ונק' קול גדול ולא יסף. שהמשכה וגילוי זה הוא מלמעלה מש' הוי' בש' הוי' ת"ת דז"א כללות ז"א. בחי' גילוי זה יהי' צריך גם לע"ל. ומטעם זה גם הלכות לא יבטלו. שזהו שנק' הלכות עולם. ל' הליכות. וידוע שהליכות נמשך ממקום גבוה מאד כנ"ל בענין כ"מ שנאמר לי כו'. וכתיב ואתה מרום לעולם. שעולם הליכות נמשך מבחי' מרום. וזהו ג"כ מארז"ל (מד"ר ויצא פ"ע) ע"פ שם הגדולה לאה. גדולה במתנותיה. כהונה לעולם. ומל' ב"ד לעולם. לפי שנמשכי' מה' גדולה. וכמ"כ הלכות לא יבטלו מטעם זה. וגם שנק' דברי סופרים שלמעלה גם מספר. וע"כ לא יבטלו גם לע"ל. והנה במגלת אסתר נאמ' ג"כ וזכרם לא יסוף כו' ולמדים בג"ש שגם היא לא תבטל. כי הנה ארז"ל (חולין קל"ט ע"ב) אסתר מן התו' מנין. ולכאו' אין מובן מה צריכי' לבחי' אסתר שתהי' מה"ת דוקא ולא די במה שהיא דברי נביאי' אך הענין כנ"ל במה שנק' אגרת זהו לפי שכל מה שהי' מלובש במדי בהיות שם ישראל בגלות הי' רק לשעה. שכשיצאו ישראל משם נסתלק הכל. וע"כ זהו כמו אגרת שהוא לשעה. ומ"מ נק' ג"כ ספר כמ"ש ונכתב בספר. וע"ז הוא השאלה אסתר מן התו' מנין. היינו שתהי' במדרגת ס"ת. שלפי שהוא בחי' קול גדול ולא יסף. ע"כ זהו ספר שקיים לעד. ושתהי' המגלה ג"כ בבחי' זו זהו מה שנאמ' ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא. שבחי' אסתר הוא בחי' פני שמוסתר גם ביום ההוא. וא"כ הוא בחי' סדכ"ס. כי גאה גאה. והגיעו לבחי' זו ע"י המס"נ שהי' להם אז. ועי"ז המשיכו שתהי' בבחי' ספר שקיים לעד כמו ס"ת. כי אפי' לע"ל שנאמר ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה. שמפני זה הנביאים שנתנבאו בכה בטלים אז. מ"מ מגלת אסתר לא תבטל. כי הרי זהו בחי' פני שמוסתר אפי' בבחי' ביום ההוא שלמעלה גם מבחי' זה. והיינו מ"ש בפע"ח הובא בת"א ד"ה כי אברהם לא ידענו שבפורים מאיר יס"א בגילוי במל' שלא ע"י ז"א. פי' יסוד אבא זהו המשכה מאא"ס ממש (כמ"ש בזח"ב ס"ג ע"ב עתיקא סדכ"ס אמרי והכליל כולא בההי עמיקא כו' ומבואר במ"א) וזהו וזכרם לא יסוף מזרעם כמו קול גדול ולא יסף. וכ"ז הוא ע"י המס"נ שלהם. כידוע מענין לא זז מחבבה עד שקראה בתי אחותי אמי. שע"י המס"נ מתעלה המל' להיות בבחי' אמי לגבי ז"א. וכמ"ש לע"ל ביום ההוא יהי' ב"פ י"ה. שגם הה' אחרונה תקבל מהיו"ד כמו הה' עילאה. ועי"ז יהי' בבחי' מל' ג"כ היחוד בתמידי' בלי הפסק כלל כמו בבינה. וכמ"כ בפורים אע"פ שמגלת אסתר נק' אגרת. מל'. מ"מ נק' ג"כ ספר מצד המס"נ. ולכן וזכרם לא יסוף מזרעם היינו שבכל פורים נמשך גילוי זה במל' כמו בימי מרדכי ואסתר ממש. וזהו כמו הפי' הא' דמד"ר בקול גדול ולא יסף דלא פסק. וגם הפי' הב' שלא הי' לו ב"ק שייך ג"כ בפורים כמ"ש בפע"ח בפי' ויעבור מרדכי. ומרדכי יצא כו'. שהארת יס"א עובר דרך מעבר בחי' מל' ויוצא ומתגלה מבחי' מל' בבי"ע. כמו שמתגלה בבחי' מל' בלא שינוי כלל. א"כ זהו"ע שלא הי' לו ב"ק כמו שנת':

ותכתוב אסתר. התי"ו רבתי. ואיתא ל' רבינו נ"ע ע"ז ת"ו רושם והיינו שהוא בחי' רשימו ממש וד"ל עכ"ל. ביאור זה ע"פ משנת"ל בענין דומה דודי לצבי או לעופר כו' שבזמן הגלות כמשל הירידה למטה לצבי כו'. והנה נת' שבחי' רוכב על כרוב קל כו' הוא על ידי אותיות דשם מ"ה. ובחי' כי תרכב על סוסיך הוא על ידי אותיות דס"ג. וצריך להבין הירידה דבחי' צבי ועופר האילים מהו ואיזהו בחי' אותיות אלו. ואפשר לומר שבחי' ירידה זו להתלבש בע"ס דנוגה הוא ע"י אותיות דבחי' מקיף דלבושה שנת' ע"פ וירא שהוא בחי' אותיות דקדושה שנעשים בחי' מקיף להיות עבר כתרין דנוגה. וזהו"ע ציפי' דעשו בעטפוי דיצחק כי יצחק הוא בחי' קץ חי. קץ הוא בחי' מל' שנק' קץ הימין וחי הוא בחי' יסוד או ע"ס ב' פעמים ע' מלמעלמ"ע ומלמטלמ"ע הוא חי כו'. והם מלובשים בזמה"ג בבחי' ציפי' דעשו שהוא המקיף דלבושה כנ"ל וכמ"ש ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם

מס"כ ממש שהוא בחי' תמתי - כמ"ש אחותי רעיתי יונתי תמתי. אשר תמתי הוא בחי' היותר גבוה דהיינו בחי' מס"נ וביטול שלמעלה מהחכמה כו'. והנה במ"ת שאמרו כל אשר דבר ה' נעשה כו' אמרו ג"כ במד"ר (שמות פ"ב סי' ז' ובשה"ש פ"ה סי' ג') שאמר הקב"ה שנתממו עמי. אך זהו רק לפי שעה לפי שהביטול הי' בהם ע"י האתעדל"ע והגילוי מלמעלמ"ע כפה עליהם הר כו' אבל בגלות מדי שהי' בחי' הסתר אסתיר פני ובאו לבחי' תמתי שהוא מס"נ מעלמם ולכן נק' מדי תמימה שעל ידם באו נס"י לבחי' תמתי כו'. וכ"ז הי' המכוון למעלה מה שגדל המלך אחשורוש דקודשה את המן. וכיון שנשלם המכוון מיד הי' מפלתו ויתלו את המן כו'. ובזה יובן מה שאמר המן ישנו עם אחד אלהיהם של אלו ישן הוא (ילקוט עפ"ז) שבגלות הוא בחי' שינה בז"א ואין נמשך היחוד במל' שהו"ע אחשורוש שנת"ל. והי' הנס ע"י מס"נ שהי' להם מה ראו על ככה שגם בבחי' ככה הי' ג"כ בחי' מה ומס"נ. ומס"נ נק' ריח בחי' מקיף שלמעלה מהשכל. ריח בגדיו. ריח בוגדיו. וריח הזק מעורר מהשינה כו' ונמשך עי"ז היחוד במל' שהו"ע אחש ורוש. ועי"ז ונהפוך כו'. וזהו שהנס דפורים הי' מלובש בדרך הטבע מאהבת אסתר. אעפ"י שכל נס הוא מיחוד הוי' ואלקים. וזהו כ"ס גימט' הוי' אלקים. אשר שם הוי' הוא למעלה מהנהגת הטבע. וע"י היחוד יוצא גם שם אלקים מהגבלת הטבע. אך לפי שהי' בזמה"ג שהי' התלבשות היחוד בע"ש שהם לבושי הטבע. אעפ"י שהם אין יודעים מהיחוד ואינם נהנים ולא משיגים מאומה. מ"מ הי' מלובש בדרך הטבע. רק שהטבע לא הסתיר על הנס שהכל הבינו שהוא נס כמארז"ל ע"ז ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלקינו. ולא כמו מ"ש לעושה נפלאות גדולות לבדו שאין בעל הנס מכיר בנסו שהטבע מסתיר לגמרי על הנס. אבל כאן לא הסתיר הטבע על הנס:

ה **ובב"ז** יובן מה שנק' המגלה אגרת כמ"ש על כל דברי האגרת הזאת. וגם נק' ספר כמ"ש ונכתב בספר. והיינו כי ההפרש בין אגרת לספר הוא שאגרת הוא רק לשעה. שאחר שקוראים אותה א"צ לה עוד. וספר הוא קיים לעד. והיינו כמו בנת' שבשעת גלות ההוא שהי' בחי' ושמתי כסאי בעילם. אזי הי' מלובש בפרס ומדי כל הבחי' ומדרגות עליונות. כי פרס ומדי או"פ ואו"מ. פרס ל' פרוס לרעב לחמך. ומדי ל' מדו בד. ושבע הנערות הם ז' היכלות דנוק'. ושבעת הסריסים המשרתים את פני המלך הם ז' היכלות דדכורא. ולמעלה מהם שבעת שרי פרס ומדי רואי פני המלך. ואחשורוש הוא בחי' אחש ורוש כנ"ל. אבל אח"כ כשיצאו מהגלות אין מלובש בהם עוד כלום. וע"כ נק' אגרת. ומ"מ נק' ג"כ ספר. דאי' במד"ר (רות פ"ד) וקבלו היהודים לא כתי' אלא וקבל רבן של יהודים קבל שמרע"ה קבל גם מגלת אסתר (וכ"ה בזה"ב קנ"א ב' יעו"ש). ובירושלמי (פ"ק דמגילה ה"ה) רב ור"ה ור"י וב"ק וריב"ל אמרו המגילה הזאת נאמרה למשה מסיני. ועוד שם הנביאים והכתובים עתידים ליבטל וה' חומשי תורה אינן עתידין ליבטל. מ"ע קול גדול ולא יסף. רשב"ל אמר אף מגלת אסתר והלכות אינן עתידים ליבטל נאמר כאן קול גדול ולא יסף. ונאמר להלן וזכרם לא יסוף מזרעם. הלכות הליכות עולם לו. הרי שלומדים גז"ש מגלה מס"ת. וביאור זה י"ל תחלה ענין קול גדול ולא יסף דמ"ת. ויש בזה ב' פי' מהזהר ומד"ר. בזהר ואתחנן (רס"א א') ה' עילאה קול גדול ולא יסף דלא פסק מבועי לעלמין כו' ע"ש. וכ"כ בפ' בראשית (ו' ע"א) קלא פנימאה דלא אשתמע אקרי קול גדול ולא יסף. והענין כי כל בחי' שאין לה הפסק לעולם צ"ל נמשך ממקום גבוה מאד. כמארז"ל (מ"ר ויקרא רפ"ב) כ"מ שנאמר לי אינו זז כו'. והענין כי בסדר השתל' יש ב' מדות חסד ודין. וע"כ יכול להיות שינוי והפסק בההשפעה שממדת החסד מחמת מדה"ד שכנגדו המעכבת. וכמו הגלות שהוא מצד עונת מדה"ד כו'. אבל בהא"ס שלמעלה מס' השתל' אין שם בחי' דין כלל ורק חסד כו'. ע"כ אין יכול להיות שינוי והפסק בהשפעתו. וכמ"ש (מלאכי ג') אני הוי' לא שניתי. ולכן כ"מ שנאמר לי דקאי על עצמות הא"ס שלמעלה מהשתל' ע"כ אינו זז כו'. וזהו"ע ה' עילאה דאקרי קול גדול ולא יסף. דהנה כתי' ונהר יוצא מעדן ואי' בזח"ג (ר"ל סע"א) יוצא תדיר. כי יוצא הוא ל' הוה ותמידי' בלי הפסק כלל. וכמו הנהר שנמשך מהמעין והמעין נובע מהמקור. הוא בלי הפסק כלל. שנובע תמיד מים חדשים. וכמ"כ למעלה בחי' נהר בינה שיוצא מעדן ח"ע. אשר בח"ע שורה הא"ס ב"ה בחי' אין שלמעלה מהחכ'. וכיון שהנביעה היא מהא"ס שבל"ג. ע"כ יוצא הנהר ונמשך מעדן תמיד הארות וגילויים חדשים בלי הפסק כלל. ולכן לקידוש מי חטאת פסול נהרות המכזבים. כי לטהר טומאת מת הוא דוקא מבחי' מקור מ"ח את ה'. כמבואר דמיא דל"פ. וזהו קול גדול ולא יסף. שנמשך מבחי' גדול הוי' כו' ולגדולתו אין חקר. דהיינו התגלות עת"י שבבינה. ע"כ ולא יסף שאין נפסק לעולם. ומקול גדול זה הי' מ"ת. כי ה' חומשי תורה נמשכים מה' עילאה ה"ת דבינה שעד הוד אתפשטת. וז"ע ספר התורה כידוע דספר בבינה. וזהו ג"כ ענין תשב"כ. שנתלבשה באותיות וכתב דבינה. וזהו ונגלית עליהם בערפלי טוהר. שהם ענן הוא במל'. וערפלי טוהר הוא בבינה. כעצם השמים לטוהר. כזהר הרקיע:

ו **ובמד"ר** יתרו (ס"פ כ"ח. וע' במד"ר שמות פ"ה. ילקוט תלים סי' כ"ט רמז תש"י.) אמרו ג' פי' בענין קול גדול ולא יסף. הא' שכל הנביאים שנתנבאו הי' רק מקול זה דמ"ת. ולא הנביאים לבד. אלא גם החכמים בעלי המשנה והגמ' ואחריהם כולם קבלו ג"כ מקול זה דמ"ת. וע"כ נק' קול גדול ולא יסף כו'. עד סוף כל הדורות. והענין כמ"ש קול דודי הנה זה בא מדלג. דקאי על הקול דמ"ת. וכתי' הנה זה בא ל' הוה. היינו שכאו"א בשעת עסק התורה נמשך ומתגלה בו אותו הקול גדול שהי' בשעת מ"ת. והו"ע הקל קול יעקב. והוא כשלומד לשמה ועם ביטול כמו שארז"ל מה להלן באימה ויראה כו' וכתי' תען לשוני אמרתיך. אזי כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו. היינו שבחי' קול העליון ממש שהי' במ"ת מתגלה בו בעת עסקו בתורה. וזהו לפי שהוא קול גדול כנ"ל ע"פ פי' הזהר. שהוא המשכה מהא"ס שלמעלה מהשתל' מבחי' ולגדולתו אין חקר. ע"כ ולא יסף. שגם עכשיו יוכל להיות נמשך כמו בשעת מ"ת.

וזהו

צריך להמשיך בזמה"ג שהשכינה מלובשת בע"ש כדי לברר מהם כו'. וע"כ צריך להמשיך לה כח עליון יותר מלמעלה מבחי' אדם כנ"ל. וכמ"ש בזה"ק (ח"ג קט"ו ב') ע"פ ואף כו' בהיותם בארץ אויביהם (מל' דקליפה) לא מאסתים כו' לכלתם הפר כתיב בגין דהיא כלה עילאה הינוקתא דנפשאי דבריאה בגווייהו. בסוד גלות. וע"כ כדי להמשיך המשכה עליונה מאד נעלה למקום נמוך מאד צריך להיות מלמטה ג"כ העבודה בבחי' תוס' וזריזות יותר מהחיוב כו'. וזהו"ע המאמר דיהודה בן תימא:

ג **ועתה** יובן ענין אחשורוש ואסתר דלכאורה אינו מובן כי אסתר היא בחי' מל' ואיך היתה תחת אחשורוש. והענין כי יש אחשורוש בקדושה ג"כ. ונק' אחש ורוש. אחש הוא לשון והש עתידות. בעתה אחישנה. שהו"ע מהירות ומרוצה. והיינו ההמשכה שבזמה"ג בחי' סוב דמה לך דודי לצבי או לעופר האילים על הרי בתר. (וכמו"כ הי' בבהמ"ק ענין השן המשפע כמ"ש במ"א). ורוש נק' השכינה כשהיא מלובשת בסוד גלות בע"ש. כי רוש הוא מרירות כמ"ש (דברים ל"ב) ענבימו ענבי רוש אשכלות מרורות למו. כי יש בקדושה גפן ממצרים תסיע. והיפך זה בקליפה נק' ענבי רוש. ולכן המשכת היחוד שבזמה"ג (שאז השכינה מלובשת במרירות הע"ש והקליפות) נק' אחשורוש כו'. וגם רוש ל' עוני כמו ריש ועושר כו'. אלא שריש הוא יותר מעוני וכמו דל ודלי דלים. ולכן ורוש כמו אות רי"ש. וההפרש שבין אות ר' לאות ד' כי דלי"ת הוא לשון עוני אבל רי"ש הוא יותר מדלי"ת. כי ד' יש לו לאחוריו תמונת יו"ד. משא"כ ר' עגול ואין לו יו"ד. והענין כי השכינה בזמה"ג נק' דלי"ת ורי"ש. אלא שרי"ש הוא יותר עוני מדלי"ת וכמ"ש ונהר יחרב ויבש ואחז"ל (זח"א ו' ע"ב) יחרב בגלות בית ראשון ויבש בב"ש הרי שיבש הוא יותר מיחרב. והיינו כי יחרב הוא שמ"מ נשאר בו מעט מים וע"ז כתיב ואני בתוך הגולה על נהר כבר ואזי נק' המל' דלי"ת שיש בו תמונת יו"ד מאחוריו. כי היו"ד הוא בחי' רשימו מנהר כבר. אבל יבש בב"ש היינו שנתיבש הנהר לגמרי שלא נשאר ממנו כלום ח"ו ואזי נק' השכינה רי"ש שהוא עגול שאין לו תמונת יו"ד וכמ"ש ולרש אין כל שנחסר בחי' כל כמ"ש בהוסר כל שהוא בחי' יו"ד זעירא דפנחס. וזהו"ע ורוש. ומ"מ אף בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים לכלתם כו' ונמשך המשכה עליונה מאד נעלה לבחי' שכינה שאסתר היא שם בבחי' מרוצה ומהירות דמה לך לצבי או לעופר האילים על הרי בתר. ולכן המשכה ויחוד זה נק' אחשורוש כו' וכנ"ל:

ד **ועתה** צ"ל כיון שאחשורוש הוא בקדושה א"כ איך גדל את המן בן המדתא. ורז"ל פי' אחר הדברים כו' היינו אחר שהקדים רפואה למכה שהוא מה שהגיד מרדכי על בגתן ותרש שמזה התחיל גדולת מרדכי. אך מ"מ צ"ל למה גדלו כו'. והנה במד"ר (לך פמ"ד סי' כ') אמרו שבברית בין הבתרים הראה הקב"ה לאברהם כל הד' גליות. ואפ"ל דפי' ברית בין הבתרים הוא הכריתות ברית שגם בזמה"ג יומשך בחי' דודי כו' על הרי בתר וכנ"ל וזהו ל' ברית בין הבתרים כו'. ואמרו שם שהד' גליות מרומזים בפסוק והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו. גדולה הוא גלות מדי גדל את המן. והענין כי עשו נק' בנה הגדול. ויעקב בנה הקטן. קליפה קדמה לפרי שהוא הבכור. שיניקתו הוא ממה שנפל בשבה"כ מז' מלכין דתהו שמשם הי' ריבוי אור שלא ע"י צמצום כלל ולכן נק' בנה הגדול. ולכן גם כמו שלמטה יניקת עשו ועכו"ם משם דרך נפילה ושבירה"כ הם מקבלים שלא בדרך גבורות וצמצומים. ולכן יש להם עושר וכבוד ושלוה שלא במדה ושיעור ולא ע"פ חשבון כלל ואעפ"י שהם עוברי רצונו לפי שמקבלים מבחי' א"א וגדל חסד. ויעקב נק' בנה הקטן לפי שמקבל מעולם התיקון שהאור מאיר ע"י צמצומים כדי שיוכל להתקבל בכלים. והיינו כדי שיומשך האור בבחי' גילוי בפנימי' בכלים ויתייחד האור עם הכלי. ולכן כל השפעות של ישראל הוא במדה ושיעור מזונותיו של אדם קצובים. וז"ש מי יקום יעקב כי קטן הוא. ויש ע"ז משל במד"ר (אסתר רפ"ז) לאחד שהי' לו סייחה והמורה והזירה. לסייחה והמורה נתן מאכל במדה. ולחזירה שלא מדה. אמרו אנו שעושין מלאכת בעה"ב נותן לנו במדה. ולחזירה שלא מדה. אמר להם תבוא השעה שאני בא ונוטל החזירה. וא"כ כל מה שנותן לה הוא רק לרעתה. והנמשל כי ישראל נק' שור וחמור יששכר חמור גרם שהם כשור לעול וכחמור למשאוי לקיים התומ"צ וא"כ עושים מלאכת בעה"ב כו' ולהם יורד השפע בצמצום ובמדה. ואפי' השפעות רוחניים כמו התורה דכתיב בה ארוכה מארץ. ומ"מ מדה כו'. ובמד"ר (תזריע פט"ו) שאפי' ד"ת שנתנו מלמעלה לא נתנו אלא במדה כו'. אבל או"ע עכו"ם מקבלים ריבוי שפע שלא עפ"י חשבון כלל. אך כל ההשפעה הוא לרע להם. כי מה שנותנים להם השפע הוא בשביל שיושלם איזה מכוון וא"כ מיד נעשה מפלתם. וזהו"ע שיש למעלה סנהדרי גדולה פי' שהם דנין על השפ' גדולה. דהיינו ההשפעה שנמשך מבחי' ארך אפים וגדל חסד לעכו"ם הם דנין כמה יומשך ועל כמה זמן עד כדי שיושלם המכוון וא"כ יהי' מפלתן. וזהו שמן אחר הדברים האלה גדל כו' את המן עד ויתלו את המן על העץ יש שבעים פסוקים. וכמו"כ גבי נחש הקדמוני מן התחלת ס' בראשית עד הקללה של הנחש יש ג"כ ע' פסוקים. ואיתא שהנחש והמן שניהם בחי' א' ושניהם נדונו ע"פ שבעים סנהדרי גדולה. והיינו כי מה שגדל המלך אחשורוש את המן הוא מבחי' א"א וגדל חסד כו'. אך על בחי' גדולה זו יש סנהדרי גדולה כנ"ל שהם דנין כמה זמן יומשך הגדולה דהיינו עד כדי שיושלם המכוון. והמכוון שהי' בגדולת המן הוא כדי שיביא את כל ישראל למס"נ ממש ותשו"ע שנה תמימה ועי"ז יהי' גמר קבלת התורה כמ"ש קימו וקבלו היהודים קימו עכשיו מה שקבלו כבר כו' והיינו ע"י המס"נ והביטול שהי' בהם שנה תמימה וכמ"ש מה ראו על ככה כו' שגם בבחי' ככה שמבחי' כה כדמותינו הי' ג"כ בחי' מ"ה וביטול במציאות. ובזה יובן מה שארז"ל (ילקוט ר"פ חוקת) ע"פ פרה אדומה תמימה אדומה זו בבל רישי' דדהב תמימה זו מדי. שאינו מובן למה נק' מדי תמימה. והיינו שע"י גלות מדי הביאו את כל נש"י לבחי'

מס"נ

ומהופך ממש בחי' אדמה לעליון ממש. בחי' כי לא אדם הוא. ולפי ששרש הגילוי הוא מלמעלה מבחי' אדם כו' לכן הוא נמשך ויורד על ידי צבי ועופר האילים על הרי בתר כנ"ל. וזהו ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם. גם הוא רבוי ואף הוא ג"כ ריבוי. והיינו כי זאת היא השכינה שנק' זאת לפי שמקבלת מזה". ואף גם שהוא ב' ריבויים היינו בחי' דמה לך דודי כנ"ל שכ"ז נמשך ג"כ אפי' בהיותם בארץ אויביהם. והנה אח"כ (בסוף שה"ש) כתיב ברח דודי ודמה לך לצבי או לעופר האילים על הרי בשמים. והיינו כמו שהירידה הוא למקום נמוך מאד על הרי בתר כנ"ל כך העלי' הוא ג"כ שלא בהדרגה למקום גבוה מאד נעלה. וזהו ברח כו' או לעופר האילים על הרי בשמים שהעלי' הוא לבחי' הרי בשמים שהוא בחי' ריח כמ"ש במשיח והריחו ביראת ה' (ישעי' י"א) טעם הוא או"פ וריח או"מ והו"ע ריח הקטרת המשכות מקיפים כו'. וזהו הרי בשמים שהם בחי' מקיפים שלמעלה מהתלבשות בכלים היינו בחי' טורי הנוקא מדות שבכתר כו' וזהו"ע שושנת העמקים שדוקא בעומק היא מתרבה ומתגדל' ביותר שהעלי' היא לבחי' הרי בשמים נמצא שיש הפרש בין זמן מ"ת וכל זמן הבית לזמן הגלות בשני בחי'. הא' בשרש ההמשכה שבזמן מ"ת הי' וירד הוי' עה"ס שהוא בחי' אדם. ובזמה"ג שרש ההמשכה הוא מבחי' או"ס עצמותו בחי' כי לא אדם. והב' הוא בבחי' ירידת ההמשכה שבזמן הבית הי' הירידה רק בקדושה. אבל בזמה"ג הירידה הוא בע"ס שמק"נ דעשי'. ומובן מזה שבזמה"ג יש תוס' ותוקף התגבורת באהבת השי"ת לעמו ישראל כמ"ש אהבתי אתכם כו' ביתר שאת ויתר עז לאין קץ על זמן הבית. והתוס' הוא מרובה על העיקר כנ"ל שבזמה"ב הי' גילוי שם הוי' שבאצי' למטה בעשי'. אבל בזמה"ג הוא גילוי עצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מעלה מאצי'. וידוע שיותר מאין ערוך בי"ע לגבי אצי'. אין ערוך אצי' לגבי עצמות המאציל. וגם בבחי' הירידה שבזמה"ב הי' בדרך וסדר השתלשלות אבי"ע דקדושה שהם כשלשלת אחוזים זב"ז. אבל בזמה"ג שהירידה הוא בע"ס אשר סט"א מהקדושה הוא שלא כפי דרך וסדר ההשתלשלות. א"כ הוא ירידה שלא בסדר והדרגה כלל. ואי' בזהר פ' בחקתי (קי"ד ב') משל ע"ז שכאשר יחוד המלך והמלכה הוא בהיכלו אין ניכר בזה כ"כ אהבת המלך. אבל כאשר המטרוניתא היא בשבי' בשוקא דבורסקי שיש שם ריחות רעות והמלך יורד לשם ומתייחד עמה. מזה ניכר אהבת המלך ביתר שאת. וכמו"כ הנמשל למעלה שבזמה"ב הי' היחוד עליון בהדר המטות שהוא היכל ק"ק דבריאה. והיכל ק"ק דבריאה הי' שורה בהיכל ק"ק שבבהמ"ק. זהו כמו יחוד המלך והמלכה בהיכלו. אבל בזמה"ג כתיב על משכבי בלילות בקשתי כו' ולא מצאתי. כ"א שצ"ל התלבשות היחוד עליון בע"ס שמק"נ זהו כמו שוקא דבורסקי שיש שם ריחות רעות. כי הע"ס הם נגד אלקות לגמרי שכופרים ואומרים לי יאורי כו' ידינו רמה כו' ואעפ"כ יורד קוב"ה ומתייחד שם עם השכינה. והוא ע"י ריבוי גבורות וצמצומים כמ"ש בזהר כליק אגרי' ונחית כותלי' תבר גזיזי דפרדא מזה ניכר אהבת השי"ת ביתר שאת. וז"ש ואף גם זאת כו' לכלתם בגין היא כלה דשריא בינייהו. ומהיות כן גם בעבודת נש"י לקוב"ה בזמה"ג צ"ל תוס' ותוקף התגבורת על זמה"ב. וזהו כל ענין מצות דרבנן שהם גזירות וסייגים הכל תוס' על התורה והיינו כי כל הגזרות דרבנן נתרבו בסוף בית שני וכמו י"ח דבר גזרו בו ביום. לפי שאז הי' גלות וצריך להמשיך מלמעלה יותר כנ"ל. לכן צ"ל העבודה מלמטה בקיום התומ"צ בבחי' תוס' יותר ויותר מהחיוב שעפ"י תורה. ועז"א ערבים עלי ד"ס יותר מיינה של תורה:

ב **וזהו** ג"כ ענין יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר כו' והרי עפ"י התורה אין אדם מחויב כ"כ. דהענין הוא כנ"ל כי התומ"צ הוא כדי שיומשך הגילוי מבחי' כמראה אדם שם הוי' למטה בעשי' דקדושה כנ"ל. אבל יהודה ב"ת אומר על זמה"ג שאז צריך שיומשך מלמעלה מבחי' כמרא"ד. למטה מטה ביותר דהיינו על הרי בתר. בשכינה כמו שהיא מלובשת בגלות בע"ס כנ"ל. ולכן כדי להמשיך בחי' זו צ"ל זריזות וגבורה יתירה בקיום התומ"צ בכל עבודה בפרט יותר מהחיוב שעפ"י תורה כו' ולקיימה במס"נ ממש ואפי' כל דקדוקי סופרים כמו ר"י בר אלעאי הי' שותה ד' כוסות. שהם מד"ס. והי' חוגר לדעיו מן הפסח עד עצרת. וזהו הוי עז כנמר ע"ד כי עם קשה עורף וסלחת כו' ביטול הרצון שלא עפ"י שכל וטעם כלל. שעקשות במילי דעלמא זהו גריעותא. קליפה. ועז"א עז פנים לגיהנם. אבל בקדושה הוא לשבח. וקל כנשר עדמ"ש מגביהים קלו כו' לעשות רצון קונם. ר"ל שהעבודה לא יהי' לעול ומשא כמשארז"ל (ברכות כ"ה ב') העושה תפלתו קבע אין תפלתו תחנונים לפי שהוא עליו כמשא שרוצה לפטור החוב. וזהו קל כנשר שלא יהי' לו שום עייפות ויגיעה מהעבודה. רץ כצבי הוא זריזות יתירה ע"ד שאי' במד"ר (בלק פ"כ) חוטפין ק"ש חוטפין תפילין כו'. זהו ג' מדרגות בוע"ע. ועי"ז יומשך מלמעלה ג"כ סוד דמה לך דודי לצבי כו' על הרי בתר. וגבור כארי הוא בבחי' סומ"ר כי גבורה שייך במלחמה להיות התגבורת הלב אעפ"י שהשונא מורה חצים ואבני בליסטראות לא ירך לבבו ויתגבר לנגדו. כמו"כ בעבודה הוא אעפ"י שהיצה"ר מפיל עליו מחשבות רעות והרהורין בישין יתגבר עליו שלא יהי' ניזוז ממקומו ולא יפול ממדרגתו זהו גבור כארי. ועי"ז יומשך בחי' אתה גבור לעולם אד' מחי' מתים אתה וכו'. מתים נק' ניצוצי ז' מלכין דתהו שנפלו בשבה"כ בק"נ שנק' מיתה. ובזמה"ג שהשכינה מלובשת בע"ס בסוד גלות אזי נמשך לה המשכת כח עליון מלמעלה מעלה כדי שתוכל לברר ולהעלות הניצוצים שנפלו בהשר ההוא. והמשכת הכח בבחי' שכינה ממקום גבוה מאד נעלה למקום נמוך מאד שהוא במקום הקליפות צ"ל ע"י גבורות וצמצומים הרבה. וזהו אתה גבור לעולם אד'. מחי' מתים. שהחי' זהו התעלותן לשרשן הנעלה. ולכן אי' בכהאריז"ל מחיה בגימט' ס' ס"ג. כי השבירה היתה בשם ס"ג והבירור הוא שיתעלו בשם ס"ג ולכן מחי' בגימט' ס"ג כו'. ורב להושיע. כל רב מבגל. שהוא בטורי דפרודא שם הפירוד והריבוי. כל רבי מא"י היינו מה שנתברר מהריבוי והפירוד ונכלל בהביטול דבחי' יו"ד ה"ע ואזי נק' רבי. וזהו ג"כ ענין ורב להושיע. וכ"ז

צריך

לטוב. וזהו הפך עצמו שאמר והעם לעשות בו כטוב בעיניך הוא עצמו אמר ואתם כתבו על היהודים כטוב בעיניכם. שהוא ענין אתהפכא חשוכא לנהורא ונגלה כבוד ה' למטה במקום החשך דוקא (ובזה הוא מבייס ביאור הענין איך שפורים הוא במדרגה א' עם הגילוי דלע"ל):

מכאן עד סוף הדרוש הוא מרשימה

ולכן כל המועדים בטלים לע"ל לפי שכל המועדים הם רק נגיעה בראש השרביט כנ"ל ולגבי הגילוי דלע"ל יהיו בטלים. אבל פורים לא יתבטל לפי שהוא ג"כ מענין זה. וז"ש בפ' ז ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב דמשמע שנתן לה כל השרביט. היינו למעלה מבחי' השרביט אשר בידו. שזהו חיצוני' הקו שמלובש במדות דא"ק. ולכן נאמר ג"כ ותקם ותעמוד. פי' במקומה. ולא כמש"כ ותקרב ותגע. היינו עדמ"ש לע"ל לא תוסיף קום. לפני המלך פי' בח"א ע"ד עט"ב הנ"ל. ואפ"ל ג"כ כפשוטו דבמח"א פי' התחברות באחרית וראשית שלו. והיינו בחי' עיגול הגדול ששם שוים אחרית וראשית. וזהו ותעמוד לפני המלך:

יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר וקל כנשר רץ כצבי וכו' לעשות רצון אביך שבשמים (אבות ספ"ה). ומשארז"ל (שם) עז פנים לגיהנם זהו במילי דעלמא אבל לעשות רצון אביו שבשמים צ"ל עז כנמר וכו'. וצ"ל מאין לקח יהודה בן תימא החיוב כ"כ להיות עז כנמר וכו' דהא עפ"י תורה אין חיוב כ"כ. גם צ"ל כל ענין ד"ס שהם גזירות וחומרות גדרים וסייגים על תושב"כ שהכל הוא הוס' על תושב"כ יותר על החיוב כו' מהו השרש לבחי' תוס' זה כו'. וצ"ל תחלה מהו"ע החבורות ואסתר. הנה כתיב (שה"ש ב') טוב דמה לך דודי לצבי או לעופר האילים על הרי בתר. וזה קאי על זמן הגלות. דהנה ארז"ל (מגלה כ"ט א') גלו לבבל שכינה עמהם. גלו למדי שכינה עמהם שנאמר ושמתי כסאי בעילם כו'. ולכן לפעמים והעיר שושן נבוכה. ולפעמים והעיר שושן צהלה ושמחה. כי שושן היא בחי' שכינתא כנס"י שנק' שושנת העמקים. כמו השושנה שגדלה בעומק נמוך מאד ושם היא מתגדל' ומתרבה. כמו"כ בכנס"י כתיב ותרד פלאים. שבזמה"ג היא בבחי' ירידה למטה מטה מאד בע"ב שמק"כ דעשי'. אך אעפ"י שהשכינה יורדת ומתלבשת בע"ש בסוד גלות מ"מ נק' שושן עמק אומה שהיא בחי' איום ונורא כו' כי מה שגלתה שכינה עמהם הוא כדי להגנה עליהם מן האומות כו' כמ"ש בזה"ב (קכ"ו ב') אומה תקיפא להגנה. וז"ש ג"כ והיא שעמדה לאבותינו. היא היינו בחי' שכינת עוזו ית' שעמדה לאבותינו ולנו. וכמ"ש אנכי ארד עמך מצרימה. עמו אנכי בצרה. וזהו שבעת נפילת כנס"י כתיב והעיר שושן נבוכה. ואח"כ בעת קימת ועליית כנס"י והעיר שושן צהלה ושמחה. והנה שכינה היא בחי' ממכ"ע. וגם נמשך המשכה וגילוי מבחי' סוכ"ע בבחי' שכינה גם בזמה"ג אף שהיא מלובשת בע"ב כו'. ועל המשכה זו שבזמה"ג שנמשך הגילוי מבחי' סוכ"ע בבחי' שכינה וממכ"ע באשר היא שם שמלובשת בע"ש ע"ז כתיב טוב דמה לך דודי לצבי כו' על הרי בתר. וביאור"ע דהנה במ"ת כתיב כי תרכב על סוסיך כו' (חבקוק ג'). כי ענין מ"ת הוא כמ"ש וירד הוי' על ה"ס. שהו"ע ירידה והתגלות שם הוי' למטה בעשי' בגשמי' ממש עה"ס. ולכן כדי להיות ירידה כזו הוא ע"י אותיות דבחי' סוסים כמו הסוס שמוליך את האדם ממקום גבוה מאד למקום נמוך מאד מה שאין בכח האדם מצ"ע. והנה לפעמים ארז"ל (ע"ז ג' ב') רוכב על כרוב קל שלו ושט בח"י אלף עלמין. זהו בחי' ירידת ההשפעה במלאכים שמתהלך לח"י אלף כו'. ולכן הוא ע"י בחי' כרוב כרביא מבחי' אדם שם מ"ה. אבל כדי להיות הירידה והגילוי למטה בעשי' גשמי' ממש הוא דוקא ע"י המרכבה דבחי' סוסים. כי סוס ב' פעמים גם כי גאה גאה כו'. לפי כי כל הגבוה יותר יוכל להשפיל עצמו למטה מטה ביותר. וזהו כי תרכב על סוסיך דוקא. והנה על סוס רוכב האדם והיינו כי התומ"ל נמשכים מבחי' ועל דמות הכסא כמרא"ד כו' רמ"ח פיקודין איגון רמ"ח אבר"מ. ושס"ה ל"ת שס"ה גידי אדם כו'. והיינו כי התומ"ל הוא שיומשך הגילוי מבחי' אדה"ע שם הוי' דאצי' למטה בעשי' גשמי' ממש שהו"ע נתאוה כו' דירה בתחתונים שבחי' יחוד אוא"ס שבע"ס דאצי' יתגלה למטה בעשי' גשמי'. ולכן צ"ל ע"י בחי' סוסים כנ"ל שהסוס דוקא מוליך את האדם ממקום גבוה מאד למקום נמוך מאד. ומ"ש והחיות נושאות את הכסא ובחי' כמרא"ד שעליו כו' זהו שיומשך היזו גילוי רק למעלה בעולמות העליונים. אבל כדי שיומשך הגילוי למטה ממש הוא ע"י בחי' סוסים דוקא. ולכן מ"ת כי תרכב על סוסיך דוקא. אך הנה בזמה"ג כתיב טוב דמה לך דודי לצבי כו' על הרי בתר. והיינו כי מ"ת שהוא בחי' וירד הוי' עה"ס אעפ"י שזהו ירידה והתגלות שם הוי' בחי' כמרא"ד למטה בגשמיות ממש על ה"ס מ"מ זהו בקדושה עדיין כי הר סיני נכלל ג"כ בבחי' ביטול באלקות כמ"ש והר סיני עשן כולו שהוא העלאת עב"נ בבחי' ביטול באוא"ס ב"ה. ולכן בחי' ירידה זו אפשר להיות ע"י בחי' סוסים. אבל הרי בתר הם עורי דפרודא ע"ש שהם קליפות ים ודבר נפרד לגמרי והשכינה מלובשת בתוכם בבחי' גלות כנ"ל וע"כ כדי שיומשך הגילוי מבחי' סוכ"ע בהשכינה בזמה"ג כשהיא מלובשת בע"ש שנק' הרי בתר זהו ירידה גדולה יותר למאד. מהגילוי דמ"ת דוירד הוי' עה"ס (שזהו בקדושה עדיין כנ"ל). ולכן להיות ירידה גדולה כזו א"א להיות גם ע"י בחי' סוסים. וע"ז כתיב דמה לך דודי לצבי או לעופר האילים על הרי בתר. שהצבי מרוצתו במהירות יותר מהסוס. ומכש"כ עופר האילים שהוא איל בהיר שקופץ מהר לבקעה ומבקעה להר כו'. והנה האדם רוכב רק על סוס. אבל על הצבי ועופר האילים א"א לאדם לרכוב עליו מגודל תוקף מרוצתו. וכך הירידה והגילוי שבזמה"ג ע"י צבי ועופר האילים נמשך מלמעלה יותר מבחי' כמרא"ד. וז"ש טוב דמה לך דודי. פי' דמה לך כי אדם הוא ע"ש אדמה לעליון. אדם הוא בחי' מדות עליונות שמתחלקים לג' קוין חג"ת כו'. אבל עליון הוא בחי' והנורא אל עליון. עצמות אוא"ס ב"ה דלמעלה מה"כ. וזהו דמה לך. דהיינו לעצמותך ומהותך

הביטול יותר לאין קץ שגם החיות שמהי' הוא בטל כזיו השמש בשמש כו' וכמ"ש במ"א בארוכות לכן מהתבוננות זו נמשך אהבה כרשפי אש הנ"ל מלמעלמ"ע כו']. וקאהו העליון הוא כשמתלהבת ומתלהטת מהתבוננותו במהותו ועצמותו ית' ולמהתב"כ ולא שייך בי' לשון גדולה ממכ"ע וסוכ"ע רק על הארה והמשכת החיות ממנו ית' שייך לומר ממלא וסובב אבל לגדולתו דוקא אין חקר. פי' דלא שייך כלל לחקור ולהתבונן בגדולתו איך הוא גדול מאד ומהולל אלא בשם הוי' ב"ה המורה על המשכת החיות לעולמות. אבל קמי' ממש כלא ממש חשיבי וכאלו אין שם עולמות כלל כמ"ש אני הוי' לא שניתי ואתה הוא קודם שנברה"ע ואתה הוא אחר שנברא העולם הכל בשוה ולא שייך לפניו ית' בחי' עלמין לא בבחי' ממלא ולא בבחי' סובב כי אינו בגדר עלמין כלל. וכדכתיב גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו הר קדשו ואחז"ל אימתי נק' גדול כשהוא בעיר אלקינו וכו'. כי לפניו ית' לא שייך לשון גדולה מאחר שכל עולמות עליונים ותחתונים כולא כל"ה קמי' אלא מדת גדולתו הוא ענותנותו שמתלבש בבחי' גדולה כדי להיות מלכותו מלכות כל עולמים. וכמ"ש וישב ה' מלך לעולם. וזהו ואתה קדוש יושב תהלות ישראל. פי' שלהיותך תהלות ישראל הוא בחי' ישיבה שהוא השפלה וענוה אלא שבאמת אתה קדוש ומובדל מגדר זה. [כ"ז מבאר מדרגת קאהו העליון . וביאור ענין קאהו העליון וקאהו התחתון. הנה כתיב אתה ה' לבדך את עשית את השמים ושמי השמים כו'. אתה הוי' לבדך הוא בחי' כללות האור דהיינו עצמות אוא"ס ב"ה שנק' מל' דא"ס (שהקו"ה הוא רק הארה בעלמא מבחי' מל' דא"ס) והוא בחי' העיגול הגדול שמקיף כל החלל ומקו"פ והקו"ה בהשוואה א'. את עשית את השמים ושמי השמים. זהו בחי' אור הקו אעפ"י שמתלבש בא"ק בבחי' או"פ אבל מ"מ (ראשית הקו קאהו העליון) נמשך ממנו ג"כ מקיפים דא"ק כמ"ש בע"ח שהקו מתעגל וחוזר ומתעגל. וזהו את עשית את השמים ושמי השמים מקיפים דא"ק ומקיפים דמקיפים כו'. וי"ל ענין קאהו העליון לפמ"ש כאן שהוא למעלה מבחי' סובב וממלא כו' דהיינו פנימיות הקו ראשית הקו ממש כמו שהוא דבוק בעיגול הגדול דהיינו לבחי' אתה הוי' לבדך שלמעלה מבחי' מקיפים ופנימי' דא"ק. וזהו את עשית את השמים וא"כ הרי הוא בעצמו למעלה עדיין מבחי' שמים ושמי השמים. ופי' אתה עשית ע"ד כולם בחכמה עשית שהחכ"ע עלמה כעשי' גשמי' נחשבת לגבי המאציל וכמו עושה פלא שבחי' פלא עליון עושה אותו כעשי' גשמי' ממש. וכמו"כ המשכת השתלשלות שמים ושמי השמים מראשית הקו קאהו העליון הוא רק אתה עשית" את השמים כו' בבחי' עשי' לבד דכמו התהוות עשי' גשמי' מאוא"ס אין ערוך כלל כן גם כו' (ושייך לזה ענין וכל קומה דא"ק לפניך פנימי' הקו"ה תשתחוה כו') ועי' בסידור בביאור ע"פ אני לדודי בפי' והחזירנו בתשובה שלימה לפניך. דהיינו בפנימי' הקו שלמעלה מכל בחי' העיגולים. וזהו קאהו העליון כו' . וקאהו התחתון י"ל בב' בחי' הא' קאהו התחתון בבחי' הגילוי הוא ביסוד ז"א דאצי' ששם מסתיים גילוי הארת הקו כו'. והב' קאהו התחתון בבחי' התפשטותו. הוא בסיום וסוף נה"י דא"ק שהוא סוף רגלי א"ק המסתיימים במל' דעשי':

ד **והנה** לע"ל יתגלה קאהו העליון בגילוי רב ועצום דהיינו המשכת אוא"ס ב"ה עצמותו ומהותו ית' ממש. דהיינו בחי' פנימיות הקו וראשו העליון כמו שהוא דבוק בעיגול הגדול] שהוא בחי' אני הוי' לא שניתי הי' הוה ויהי' ברגע א' וראו כל בשר בעיני השכל גשמי כי אלהינו יהי' בבחי' זה כנ"ל. והתגלות זה יהי' בתחתונים דוקא למטה. וכמו שארז"ל ע"פ כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל שמלאכי השרת ישאלו זאת לצדיקים ובמקום שהיו מלאכי השרת אומרים אי' מקום כבודו יאמרו מלא כל הארץ כבודו. וזהו א"ח עט"ב שאור ה' המתגלה בה עכשיו נקרא בעלה [והיינו שסיום הארת הקו שביסוד ז"א דאצי' שהוא בחי' קאהו התחתון נק' כעת בעלה של כנס"י שמבחי' זו נמשך כל היחודים בבחי' מל'. גם י"ל שכללות אור הקו המתלבש בא"ק נק' בעלה שבבחי' זו שייך יחודים. יחוד או"פ ואו"מ. אבל קאהו העליון הוא למעלה מבחי' יחודים כידוע בענין יש אחד כו' גם בן ואח אין לו . אבל כשתתעלה בבחי' קאהו העליון תהי' עט"ב] שתהי' במדרגה גבוה יותר. לכן כתיב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל. פי' שלא יהי' שייך לה בחי' קימה ועלייה כי יהי' אור ה' בגילוי רב למטה דוקא [כי בבחי' גילוי הקו שייך עליות פי' כשצ"ל גילוי יותר גדול הוא על ידי עלי' והזדככות עוד יותר. משא"כ בלמעלה מהקו דהיינו בעיגול הגדול אין שייך עליות כ"א שהוא ית' כל יכול ויכול להיות כל הגילויים בהעולמות אפי' כמו שהן בלי הזדככות (וכמ"ש במ"א לתרץ מ"ש בסידור מהרי"ק שא"ק אינו עולה בשבת דלכאורה זהו הפך כהאריז"ל). והטעם לגילוי הגדול זה לע"ל היינו משום דאתהפכא חשוכא לנהורא. כי יש ב' מיני חשך הא' מלמעלמ"ע דהיינו החשך של העולמות שלמטה מהאור כמו שגם בי"ע דקדושה נק' מדת לילה. ויש חשך דלעו"ז כמו נוגה דבי"ע. והחשך היותר תחתון שאין תחתון הימנו במדרגה הוא חשך דק"נ דעשי' שעל ידה השפעת החיות בעוה"ז הגשמי. ויש חשך מלמעלמ"ע שלמעלה מאור דהיינו בחי' ישת חשך סתרו. שכל כתר ומקיף נק' חשך שלמעלה מבחי' אור וגילוי בפנימיות . ונמצא שהחשך היותר עליון הוא העיגול הגדול ומתגלה על ידי דאתהפכא החשך היותר תחתון דוקא ומטעם זה עיקר התגלותו למטה דוקא] ולא לאכפייא לסט"א בלבד לבטלם ולהכניעם כמו בשאר גלות דכתיב למכה מצרים בבכוריהם וגו' ויהרוג מלכים אדירים וגו' רק כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה וגו' והלכו עמים רבים וגו'. והנה מעין זה הי' הנס של פורים [כי ע"י המס"נ שלהם המשיכו הגילוי מבחי' אסתיר פני ביום ההוא כנ"ל ושרש בחי' זו הוא פנימיות אור הקו"ה שמוסתר ונעלם גם מבחי' המקיפים שנמשכים מהקו"ה. וכענין השמים (מקיפים) ושמי השמים מקיפים דמקיפים דא"ק לא יכלכלוך אינן בחי' כלי לגילוי פנימיות הקו כו'. וזהו אסתיר פני ביום ההוא כו'. ואעפ"י שגילוי זה א"א להיות כל זמן שיש רע כ"א כשאתהפכא חשוכא לנהורא כמשנ"ת לענין לע"ל. אך הרי מעין זה הי' בפורים] שנתהפך לב אחשורוש

לטוב

שיותו רו"ש היותו רב מאד דהיינו שיש בו ריבוי חיות יותר. כי תנועה זו של בחי' אש והסתלקות ליכלל במאור זהו לפי שהוא מעין המאור לכן אח"כ כשנמשך ומתפשט להחיות הרי יש בו חיות רב מהמאור דהיינו מהתקרבותו למאור. וכמו עד"מ הנהר במקום חיבורו למעין יש בו היותו של המעין. וכמו"כ עד"מ המבדיל הבדלות לאין קץ באור הקו מחמת תשוקתו ליכלל במאור שזהו התקרבות עצומה להמאור יש בו עדיין חיות המאור כו'. ולכן כשנמשך ומתפשט אח"כ יש בו רבוי חיות יותר. דהנה יש למעלה המשכת חיות אלקות שנק' בשם מים כידוע בפי' וענין אור מים רקיע. והיינו בחי' חיות והארה דהארה מהקו שנתצמצם בכמה מיני צמצומים עד שמוגבל בהכלים דע"ס להיות מלובש בהם בבחי' התישבות. ובחי' זו נק' מים כמו מים שיורדים ונמשכים רק מלמעלמ"ע. כמו"כ בחי' חיות זו שנק' בשם מים והחסד הוא נמשך ומתפשט רק מלמעלמ"ע להחיות העולמות ואין בו התנועה של מלמטלמ"ע כלל. ולכאורה הי' אפ"ל שבבחי' זו של חסדים ומים יש חיות יותר כיון שנמשכים ומתפשטים רק מלמעלמ"ע. ואין בהם התנועה דהסתלקות כלל. אבל באמת אינו כן דמה שאין בהם התנועה דהסתלקות שהוא התשוקה לעלות וליכלל במאור. זהו לפי שנתרחקו מהמאור ע"י ריבוי צמצומים והגבלת העלם הכלים כו' לכן אין מושג מעלת המאור עצמו. אבל באור הקו שיש בו תמיד התשוקה להסתלק וליכלל במאור ומחמת זה הוא רו"ש תמיד (ויש בו טבע הגבורות לעלות כו') זהו לפי שהוא מעין המאור ומושג בו מעלת המאור. מה גם שעצם ענין התשוקה והרצון ליכלל במאור זהו גופא התקרבות עצום להמאור כידוע בפי' שרפים עומדים ממעל לו שהיכן הרצון הוא שם הוא בעצמו כו'. וברוחניות נוגעים (בל"א רירט מען אן) ע"י הרצון דוקא (ואפ"ל מה שהקו דבוק בראשו להעיגול הגדול הוא מחובר ושואב שפע מהמאור דרך צנור וקו דק עד"מ. משא"כ חיבורו אח"כ להמאור מצד הרצון והתשוקה ליכלל במאור זהו העלאת מ"ן לעצמות המאור ממש). ולכן אח"כ בתנועה של התפשטות אור הקו להאיר ולהחיות הרי יש בזה חיות רב מאד מהמאור כו' (וזהו שברו"ש דגבו' יש חיות יותר מבהתפשטות דחסדים כו'). ולכן נק' הקו שרביט הזהב ותיו. פי' בענין היותו שרביט דהיינו ענין האורך שלו בהו"ע המשכה מלמעלמ"ע אין זה רק מלמעלמ"ע (כטבע החסדים ומים כו') כ"א שרביט הזהב". זהב דוקא מגולן כנילולי אש רו"ש. ולכן ותיו. שמזה הוא עיקר החיות בריבוי יותר כו']. והנה כנס"י אינה יכולה לעלות ולראות ולקבל חיותה מכל השרביט. רק השרביט נשאר בידו ורק הארה מגיע אליה בראש השרביט [דהיינו מבחי' כיוס הארת הקו שביסוד ז"א דאלי' שבחי' זו נק' ראש השרביט (מלמעלמ"ע) ע"ד ברכות לראש צדיק(ע' זה"א קס"ב א'). שראשי כמלא טל. ראש המטה. משא"כ עצמיות הארת הקו נשאר מלובש בהמדות דז"א שנק' ידים עליונים חסד דרועא ימינא. וז"ש רק השרביט נשאר בידו כו'. ולפ"ז י"ל קאהו העליון זהו קנה השמים דלעילא בינה. וקנה השמים דלתתא יסוד ז"א זהו קאהו התחתון]. והארה זו היא בחי' אהבה עזה כרשפי אש ושלהבת העולה למעלה [דהנה יש ב' בחי' אהבה. הא' אהבה הנמשכת כמים כענין נמשך אחריך כמים כמו טבע המים לדבק. והוא בחי' האהבה לדבקה בו ית' שלא להיות בבחי' פירוד כלל כ"א להיות דבוק באלקות על ידי השגה ואהוי"ר כו'. אבל מ"מ נשאר להיות בבחי' יש ורק שדבוק באלקות. וכמו שמחברים שני דברים בדבק להיות מחוברים יחד דמ"מ הם בעצם שני דברים רק שדבוקים כו'. גם כמו טבע המים שנמשכים מלמעלמ"ע. כמו"כ האהבה רק ע"ד מלמעלמ"ע שישאר למטה בבחי' יש ויהי' דבוק באלקות כו'. והב' היא בחי' אהבה כרשפי אש. כמו שהאש בטבעו מפרר ומפריד היסודות. גם כמו שאש מלמטלמ"ע. כך היא האהבה עזה כרשפי אש שלהבת מתלהבת ליפרד מהפתילה ולעלות מהיש ופירוד דעוה"ז לגמרי. ולא מעוה"ז לבד כ"א גם לצאת מהיש ופירוד דעולמות עליונים ואפי' מגעה"ת ומגעה"ע לעלות ליכלל וליבטל לגמרי בעצמות אוא"ס ב"ה. והנה אהבה זו כיון שהיא ליפרד מהפתילה לגמרי ורק מלמטלמ"ע. לכן נק' אהבה זו בשם אש. ואהבה זו נמשך מבחי' שרביט הזהב. דלפי שהוא בעצמו בחי' רו"ש כנ"ל לכן נמשך ממנו בנש"י אהבה כרשפי אש הנ"ל. דכמו הקו אעפ"י שהוא כנשמה לגופא מ"מ אין לו התיישבות בהכלים דע"ס כמו"כ נמשך ממנו למטה בהנשמה שמלובש בגוף שיהי' בה אה"ר כרשפי אש ליפרד מהפתילה כנ"ל] מהתבוננותו בגדולת א"ס ב"ה ממכ"ע וסוכ"ע [י"ל שמבחי' כיוס הארת הקו שביסוד נמשך שארה כסותה כו' או"פ ואו"מ ממלא וסובב לבי"ע וכמו"כ יובן למעלה יותר. וענין שמהתבוננות בבחי' סובב וממלא (קאהו התחתון) יומשך אהבה כרשפי אש הנ"ל. אעפ"י שבחי' סובב וממלא זהו המשכת החיות לעולמות ואה"ר כרשפי אש הוא ליפרד מהפתילה לגמרי. היינו ע"י התבוננות בבחי' אור וחיות דסובב וממלא כמו שהוא בעצם לא כמו שמתקבל בהעולמות והנבראים. כי בחי' ממכ"ע שהוא בחי' גילוי החיות מאוא"ס מתפשט להחיות עולמות ונבראים עד אין קץ. וא"כ הרי בבחי' הגילוי הוא א"ס. ובחי' סוכ"ע שהוא החיות שלמעלה מהתלבשות וגילוי בפנימיות כ"א בבחי' העלם ומקיף הוא ג"כ א"ס ממש. דהיינו שאין התחלקות בההעלם שנוכל לומר כי בעשי' ההעלם יותר כו'. כ"א שמקיף אצי' ועשי' בהשוואה א' ממש. וא"כ מהתבוננות זו מובן איך שהעולמות אינן ערוך כלל לגבי החיות דבחי' ממלא וסובב דהיינו שאין לו התישבות כלל באמת. דאעפ"י שבכל עולם ונברא החיות אלקות מצומצם ומוגבל זהו רק לגבי העולמות אבל החיות בעצם א"ס ממש הרי שבבחי' ומדרגות העולמות מל"ע אין יכולים לקבל החיות דבחי' סובב וממלא כמו שהוא בעצם. לכן מזה נמשך אה"ר כרשפי אש ליפרד וליכלל כו'. גם עוד ההתבוננות בענין ביטול העולמות לגבי ב' הבחי' כו'. היינו ביטול העולמות לגמרי כמו שהוא מצד החיות אלקות דבחי' סובב וממלא עצמו. ולא כמו שמושג בהעולמות ביטולם לבחי' סובב וממלא. כי מצד בחי' ממכ"ע כח הפועל בנפעל הרי אלמלי נתנה רשות לעין לראות כו' לא הי' גשמיות הנברא ומשבו נראה ליש כלל. כמ"ש בשער היחוד כו'. ומצד בחי' סוכ"ע

הביטול

מתגלה בשבתות ויו"ט שורף ומכלה דבר ההפוך הגלוי לאכפייא לסט"א [הייגו שעלייתה מן המדבר א"ז עלי' ניצוץ אלקי שבנה"א לבד כ"א שע"י תוס' רשפי אש האה"ר שבנה"א נשרף כל המדות רעות והרהורין ביסין דנה"ב ג"כ ומתהפכים ומתכללים ברשפי אש האהבה דנה"א וא"כ עלי' נה"א בשבת ויו"ט הוא עם בירור והעלאה דנה"ב. וזהו מי זאת כו' כתמרות עשן. תמר בליק דכר ונוק' הייגו עלי' נה"א המברר בחי' דכר ומשפיע עם נפה"ב המתברר שהוא בחי' נוק' מקבל. וכן עשן חיור ואוכם. וזהו כמו נהורא היורא שמגד נה"א ונהורא אוכמא שמהפתילה שהוא בירור נה"ב שנת' בד"ה כי אתה נרי יעו"ש. ובגמרא כפ"ג דיומא (ל"ח ע"א) שהי' העשן מתמר ועולה כמקל הייגו כמ"ש בענין כפות תמרים שאין עליו מופרדים זמ"ז המורה על ענפין מתפרדין כ"א כפות בבחי' אחדות וביטול. וכענין שבעים נפש כו'. וזהו כתמרות עשן. והייגו ע"ד כגונא דאינון מתיחדין לעילא באחד. שעליית ו"ק דז"א דאצי' להתכלל בבינה עילאה הוא בבחי' ביטול והתכללות אמיתי עד שהם אחדות א' ממש (אעפ"י שמל"ע הם ענפין מתפרדין כידוע בפי' שבע שנים). אוף הכי איהי אתייחדת לתתא ברזא דאחד. שעליית ו"ק דבריאה להתכלל במל' דאצי' ולהתעלות באצי' הוא ג"כ בבחי' התכללות ואחדות בתכלית. וזהו כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד. וזהו מי זאת עולה מן המדבר שעליית נה"א עם בירור נה"ב מבי"ע לאצי' בשבת ויו"ט הוא כתמרות כו' בבחי' אחדות וביטול. הכונה שבמדות דקדושה גופא יהי' אחדות דהייגו התכללות הו"ג אהוי"ר. והנה פשטי' דליבנא דגמ' כתמרות עשן שמתמר ועולה כמקל. הייגו שעלייתו ביושר לבחי' קו האמצעי ת"ת. וכן פי' בפרד"ס בערך עשן יעו"ש. והענין שע"י עליית הנה"א עם בירור נה"ב מבי"ע לאצי' שהוא עליית דו"כ מברר ומתברר מ"ה וב"ן. שברש נה"א משם מ"ה ושרש נה"ב משם ב"ן. לכן עי"ז מתעלים בבחי' מ"ה וב"ן דאצי' ת"ת ומל' ששניהם בקו האמצעי וגורמים ומעוררים גם למעלה באצי' שיתעלו זו"כ דאצי' (מ"ה וב"ן) בבחי' מ"ן לאימא עילאה ע"ד הקדוש הראשון שנת' בביאור דונקדשתי יעו"ש]. וגם היא מקוטרת קיטור נקרא עשן דק כמו עשן המגמר והקטרת ולרוב דקותו לא נקרא בתורה בשם עשן כ"א בשם ענן כמ"ש וכסה ענן הקטרת. והייגו מפני שאינו שורף ומכלה דבר ההפוך ממש לפי שאין בדבר הנאחז בהם האור מדבר ההפך כ"א מעט מזעיר ואעפ"כ צריכה להיות בבחי' זו בבחי' מקוטרת לשרוף ולכלות כל אחד לפי מדרגתו ולפי מעלת נשמתו [הכוונה שבירור זה הוא דק יותר שאין מברר ההפך ממש. כ"א שלא להיות שוס תערובות ים ולגרמי' בעבודתו כו'. ובמ"א נת' שגם האהבה דבכל נפשך או האהבה דבחי' כמים הפנים כו' נחשב קליפה לגבי מדרגת אהבה דבכל מאדך. וכמ"ש בזהר (ח"א י"ט סע"ב) דא קליפה לדא ודא מוחא לדא ולכן י"ל שהבירור והעלי' מבחי' זו נק' מקוטרת]. וא"כ יהי' בבחי' מור הוא האמור במגילה בהגיע תור נערה ונערה לבוא אל המלך שכל ניצוץ ישראל הם בבחי' נוק' לגבי הקב"ה לעלות ולראות באור ה' כל אחד לפי מדרגתו. בשם הדסים בשמן המור שמן הוא בחי' חכ' להיות בבחי' מור בבחי' מרירות שמאהר שעולה מן המדבר ומברר ומפריד הרע להיות כלה ונשרף בעשן וקיטור אזי ישכיל היטב ענין המרירות מן ההפך איך ומה הוא [וענין מה שנ"ל אחר כתמרות מקוטרת מרירות ממה שהי' בהפך תחלה. הייגו כי בחי' כתמרות עשן מקוטרת זהו הכל ההעלאה רק בבחי' אהבה כרשפי אש. וזהו הבחי' הא' שנת"ל מה שמתעלים בבחי' רשפי אש אה"ר ביתר שאת כו'. ולפי שתוס' אה"ר זו נמשך מחסד דז"א בחי' ע"ת שם מ"ה המברר. לכן עי"ז נעשה כתמרות עשן מקוטרת שהוא בירור והעלאת הנה"ב כנ"ל. אבל כדי להיות כלי לגילוי אלקות ביחי' בחי' אורה ושמחה ותדות ה' כנ"ל צ"ל תחלה מור מרירות וביטול שמבחי' גבורות דאבא שעושים בנפש כלי לאלקות (עי' בד"ה הנותן לשכוי בינה)]. ואח"כ יבוא לבחי' לבונה היא בחי' השמחה בהדות ה' ישמח ישראל בעשיו. וזהו"ע ששה הדסים בבשמים כי כמו שהריח נקלט ונכנס לתוך גופו ומענג בדשן נפשו הגם שהוא דבר שאין בו ממש ואין נראה ונתגלה לעין רק נקלט הריח לתוך גופו. כך ענין השמחה בה' הוא מעלמא דאתכסיא רק שמשמחת את הלב ומלהיטו להתלהט ולהתלהב באור ה'. מכל אבקת רוכל הם כל מיני התלהבות אשר בכל נפש מישראל כל חד לפום ע"ד. והו"ע בתמרוקי הנשים שבכל אלו הנערה באה אל המלך:

ג **והנה** כל מיני עליות והתקרבות כנס"י להקב"ה בשבת ויו"ט וכל מה שמתעלות בעילוי אחר עילוי עד רוס המעלות נק' בשם נגיעה ברא"ש השרביט. כי שרביט הזהב הוא המשכת אוא"ס ב"ה והוא הוא חיות כל העולמות עליונים ותחתונים כמ"ש את שרביט הזהב והיה [הנה הקו"ת מאוא"ס ב"ה נק' שרביט הזהב כי שרביט הוא ארוך דהייגו בעיקרו אורך כו' וכן הקו"ה נק' קו ארוך. אשר אורך מורה על המשכה מלמעלמ"ט. עי' מענין אורך בד"ה להבין מ"ש באוא"ח הנדפס בהוספות לקו"ת אות ו'. זהב הוא מגולך כעין נילוי גהלי אש לוהבות בתנועתה הסתלקות והתפשטות רו"ש. וכמו"כ נאמר על המשכת הקו"ת להחיות העולמות והחיות רו"ש. ולכן נק' הקו"ה שרביט הזהב. וביאור הענין הוא כי ירידה גדולה הוא לגבי אור הקו להיות מאיר בהע"ס והעולמות ולכן הולרך להיות למלוס. וכמו עד"מ זיו השמש כשכלול בגוף השמש הוא מתאחד עם המאור שלמעלה מגדר בחי' אור וזיו. וכשהוא מתגלה מהשמש להאיר על הארץ אזי נק' אור וזיו ואינו בערך עלמות מאור השמש כלל. אך למעלה בהקו"ת אינו כן שאפי' אחר הגלמוס מ"מ האור מעין המאור. וזהו מפני שבראשו הוא דבוק לעיגול הגדול. ולא שנתרחק לגמרי ח"ו כ"א שמובג בהקו מעלת המאור ולכן כשנמשך אור הקו להאיר בהע"ס אינו יכול לנוח ולהתיישב שם כ"א שתמיד תשוקתו להסתלק וליכלל בהמאור וחוזר ומתפשט להאיר בהע"ס מלד שכך עלה ברלונו הפשוט. וזהו והחיות רו"ש. וזהו א' מהטעמים שנק' בשם אור כמו טבע האור ואש שמתנענע תמיד להסתלק ליכלל במקורו אש היסודי וכמ"ש (דברים ד' כ"ד) כי הוי' אלקיך אש אוכלה הוא. והנה מובן למשכיל בענין הקו שמפני

חייב לבסומי עד דלא ידעי כו'. דהנה מצינו בעבודת הלוים הי' בשמחה להשמיע קולם בשירה וזמרה. והיינו משום דכתיב (במדבר י"ח כ"ג) ועבד הלוי הוא שעבודת הלוי היא בבחי' הוא שלמדאתכ"ס ה' עילאה בינה יומשך ויתגלה בבחי' אתה לנוכח כמו עלמדאת"ג. וזהו"ע השמחה מגילוי ההעלם כו'. ולכן הי' צ"ל השיר והשמחה על היין כי יין משמח שממשיך גילוי ההעלם כנודע. אך השמחה שעל היין הי' צ"ל במדה כמ"ש בהנסכים חצי ההין שלישית ההין רביעית ההין. ובפורים אמרו בהשתיה והשמחה צ"ל בלא מדה עד דלא ידעי כו'. והיינו משום כי עבודת הלוים הי' רק להמשיך בחי' הוא שיתגלה בבחי' אתה או זה כו'. אבל בפורים המשיכו בגם בחי' המוסתר ונעלם מבחי' הוא דהיינו כדכ"ס יומשך ויתגלה בבחי' זה. לכן צ"ל השמחה יותר גדולה בלא מדה. כי בבחי' ועבד הלוי הוא שהוא המשכת גילוי ההעלם על סדר השתלשלות שייך מדה. אבל הגילוי ההעלם שלמעלה מהשתלשלות לא שייך בו מדה והוא למעלה מקו המדה. ובזה יובן שהגילוי שבפורים הוא מעין הגילוי דלע"ל דכתיב (ישעי' כ"ה ט') ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה וגו' המשמע שבבחי' ביום ההוא עצמו יאמר זה הוי'. משא"כ עכשיו בזמן הגלות בחי' זו מוסתר ונעלם גם מבחי' ביום ההוא. והענין כי הגלות הוא כמ"ש בזה"ק קוב"ה בגלותא סליק לעילא לעילא (עי' בזה"א קל"ד ע"א. ובזה"ג כ' ע"ב. ע"ה ע"א) קוב"ה זהו הסתלקות מאוא"ס ב"ה שמאיר בהמדות. ובע"ת נק' זה מוחין דז"א. ובזמה"ג שנק' עיבור ושינה סליק בחי' זו לעילא לעילא. וצ"ל מהו ב"פ לעילא. והענין כי פעם אומר הנביא הוי גוי חוטא כו'. ופעם אומר אוי. ואיתא בזה"ק (שם ע"א) שבחי' הוי זהו הסתלקות הוי"ו יו"ד ת"ת ויסוד לבחי' ה' עילאה. ובחי' אוי זהו הסתלקות למעלה יותר דהיינו לבחי' אל"ף פלא עליון כתר כו' שנק' כדכ"ס. וזהו ב' פעמים לעילא. וא"כ לע"ל כשיומשך מבחי' עיבור ושינה להיות בחי' לידה וגילוי הרי יומשך הגילוי מבחי' לעילא לעילא פלא עליון דכתר שנק' כדכ"ס. שמוסתר ונעלם גם מבחי' ביום ההוא. ולכן יאמר ביום ההוא דשינה הנה אלקינו זה שהמוחין דז"א יומשכו לעתיד מלמעלה יותר משעכשיו שנמשכים מאימא עילאה כונן שמים בתבונה (משלי ג') משא"כ לע"ל יומשכו מכ"ע כדכ"ס לכן יהיה זה לגילוי גדול גם לבחי' ביום ההוא עצמו. זה הוי' קוינו לו מה שהמשכנו אותו בקוין כל משך זמן הגלות עכשיו נתגלה זה בגילוי רב ועצום. ויותר יומתק פי' זה עפמ"ש בזה"ק פלח (הנ"ז ה') ע"פ והי' ביום ההוא דפי' ההוא היינו דאחיד סופא בשירותא. התחברות ב' ההי"ן יחד שבחי' ה' תתאה יהי' כמו ה' עילאה. וזהו ואמר ביום ההוא כו'. שמה שמוחין דז"א יומשכו מבחי' עיבור ושינה להיות בחי' לידה וגילוי אין זה גילוי רק לבחי' ה' תתאה מל' לבד שממנה נסתלק כמ"ש (איכה א' ו') ויצא מבת ציון כל הדרה כו'. רחל מבכה כו' כי איננו כו' (ירמי' ל"א י"ד). דסליק לעילא. כ"א גילוי זה הוא גילוי רב ועצום לבחי' ב' ההי"ן יחד לפי שהוא בחי' כדכ"ס שגם מבחי' ה' עילאה הוא בחי' סתום ונעלם כמו מה' תתאה. ולכן ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו' זה הוי' קוינו לו. שהמוחין דג' קוין דז"א שיומשכו ויתגלו לעתיד לבא מהעיבור ושינה. זהו גילוי רב ועצום גם לבחי' ביום ההוא. לפי שזהו למעלה מעלה מבחי' ביום ההוא. וזהו"ע והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול (ישעי' כ"ז י"ג) כי השופר דעכשיו הוא רק ההמשכה במל' לבד שהי' בנין המל'. וזהו אמרו לפני מלכיות כו' ובמה בשופר. וזהו"ע ע' תקיעות להמשיך ע"ס דמל'. והיינו כי השופר דעכשיו הוא רק המשכה מבינה ות"ת דאצי'. אבל השופר גדול דלע"ל שהוא המשכה מבחי' רעדכ"ר יומשך המשכה זו גם בשביל בינה עצמה שנק' יום ההוא. וא"כ מובן שהגילוי דפורים מבחי' אסתיר פני ביום ההוא זהו כמו הגילוי דלע"ל ולכן צ"ל שמחת פורים גדולה למאד :

ב **ולהבין** בתוס' ביאור איך שהגילוי שבפורים הוא מעין הגילוי דלע"ל. וגם להבין עוד שרש ענין אסתיר פני ביום ההוא. הנה ארז"ל (מדרש משלי ט') כל המועדים בטלים לע"ל חוץ מפורים שנאמר וימי הפורים האלו כו' וזכרם לא יסוף כו'. והענין כי שבת ויו"ט הוא שבהם עליית פנימיות העולמות דהיינו בבחי' כנס"י דלעילא בכלל וכן כל ניצוץ נשמת ישראל בפרט מתעלה במדרגה מפני אור הוי' המתגלה בשבת ויו"ט. ובפרטיות בפסח מתגלה תוס' הארה ממדת חסד עליון דאצי' בגילוי רב ועצום (בכנס"י בכלל ובכל ניצוץ בפרט) ועי"ז מתעלים כל ניצוצי כנ"י בכמה בחי'. הא' שמתוסף ומתרבה אצלם האה"ר להיות התלהבות והתלהטות רשפי אש האה"ר ליכלל וליבטל באוא"ס ב"ה ביתר שאת ויתר עז לאין קץ על מדרגת האה"ר שבניצוץ מקודם (כי האהבה שבניצוץ מל"ע הוא רק מבחי' מל' אבל אה"ר זו הוא מחסד דז"א). והב' שהאהבה היתה רק אה"ר כרשפי אש בלבד (כמו שהוא בניצוץ מצד עצמו שמבחי' מל' שהוא רק למאון לבד למאה נפשי כנ"ל) כ"א שהוא בבחי' אורה ושמחה והודות ה' להתענג על ה' בעריבות מתיקות נעימות כו'. ונק' אה"ר בתענוגים (והיינו לפי שביו"ט גילוי מוחין דאימא ע"י המדות דז"א ושבינה התגלות עת"י). והג' שעי"ז נמשך הכח לדחות כל המונעים המבטלים דהיינו שהם הפך ונגד אהבת ה' שהם תאות גשמיים לאכפייא לסט"א ולאהפכא חשוכא לנהורא וכמ"ש (תלים קל"ו) למכה מצרים בבכוריהם כל"ח שע"י אור החסד עליון הכה בכורי מצרים שהם הספכים מזה (וכמ"ש בזהר (וארא כ"ז ע"א) שהוא"ע עכומ"ז הימין דוחה אותם) הכוונה בזה שע"י תוס' אה"ר שבנה"א בשבת ויו"ט מתברר ומתעלה עי"ז כל המדות רעות דנה"ב וכל הרצונות זרות והרהורין ביבין כברף ונכלל ג"כ ברשפי אש האהבה לה' דנה"א. וא"כ א"ז עליית נה"א לבד כ"א שע"י עליית נה"א בשבת ויו"ט מתברר ומתעלה נה"ב ג"כ עמו]. וז"ש (שה"ש ג') מי זאת עולה מן המדבר כתמרות עשן מקוטרת מור ולבונה מכל אבקת רוכל. פי' כנס"י נק' זאת היא עולה מן המדבר שהם דברים הגשמיים אשר לא לה' המה שהם דומים למקום מדבר ושממה וגם מדבר מלשון דיבור דהיינו דברים בטלים והיא עולה מהם בשבתות ומועדים. ואז הוא כתמרות עשן כי כמו שעשן גשמי התהוותו הוא מחמת שהאש שורף דבר שהוא הפך טבעו דהיינו להלחלוחית שיש בעצים או בפתילה שנאחז בהם האש שאחרי ריבוי העשן הוא לפי ריבוי הלחלוחית שיש בדבר ההוא כך כביכול כשאור ה'

מתגלה

כו' ע"מ לקבל פרס) לבחי' האהבה דבכל מאדך. וא"ז נק' מלאכה כי א"ז בירור מהסיפך כ"א עליות בקדושה. ולכן בשבת כתיב למען ינוח עבדך ואמתך כו' בחי' נר"נ עבד עברי ואמה העבריה ואזי העבודה בבחי' נשמה יתירה:

מגלת אסתר

לשון התו"א עם הוספות וביאורים

ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב ותקם אסתר ותעמוד לפני המלך וגו'. להבין ענין השייכות שבין פרשה זו לפרשה שלמעלה דשם נאמר ויושט המלך את שרביט הזהב אשר בידו. וגם שם נאמר ותגע בראש השרביט. וכאן משמע שנתן לה כל השרביט. וגם להבין ענין זה בכל זמן מהו. הנה כנס"י נקראת בשם אסתר על שם ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא. כי פני ה' שהוא גילוי שכינתו כמ"ש יאר ה' פניו אליך [כמ"ש בתרגום ע"פ זה ינהר ה' שכינתי' לותך. הרי שהשכינה נק' פניו. וז"ש (ישעי' ס"ו) יבוא כל בשר להשתחוות לפני. ונכרתה הנפש ההיא מלפני (אמור כ"ב ג'). והטעם הוא כמו באדם התחתון שבפניו הוא עיקר גילוי פנימיות כחות הנפש שכל ומה' ראי' שמיעה ריח דיבור כמו"כ למעלה בבחינת עוזו פנימיות המל' מתגלה פנימיות המדרגות עליונות של כל הע"ס דאצי' שלמעלה מהמל' פנימיות המדו' ופנימי' ג"ר כי הע"ס כשהן בעצמותן אין שייך לומר ע"ז לשון גילוי כ"א כשמאירים ומתגלים כל הע"ס בבחי' מל' (מקור הנשמות). ולכן נק' המל' פני הוי'. וזהו שנק' כנסת ישראל פי' שכונסת ואוספת לתוכה הארת הגילוי מבחי' ישראל דלעילא. ויש ישראל זוטא ז"א דאצי' וישראל סבא הכ' דאצי'. והטעם שמתגלה בבחי' מל' פנימיות של כל הע"ס עליונות הוא לפי כי פנימיות המל' דהיינו עצמיות נקודת המל' שנק' נקודת ציון נקודה פנימי' עצמותה ומהותה היא רק בחי' רצוא ותשוקה וצמאון לעצמות אוא"ס ב"ה שמאיר בע"ס עליונות כדכתיב (תלים מ"ב ג') צמאה נפשי כו' לאל חי כו'. וכתיב (שם ס"ג ב') צמאה לך נפשי כמה לך בשרי כו'. וידוע כי נפש דוד היא מל' דאצי' ממש לכן היא כלי שיומשך בה הגילוי דפנימיות הע"ס. ונק' פני. פני הוי'. ובחי' נקודה עצמיות שלה זהו כתר מל' שבחי' זו נאצלה בסוד שרש. ובזה יובן מ"ש בכהאריז"ל שהכתר שלה לעולם באצי' דבוק בע"ס דז"א בסוד לעולם ה' דברך נצב בשמים (שם קי"ט פ"ט) דהיינו לפי שבחי' רצון זה הוא הכלי לגילוי כל הפנימיות דע"ס. ומה שהע"ס דמל' כשיורדים לבריאה אין בהם היחוד והגילוי דע"ס הוא לפי שמתרחקים מהכתר דמל' שאין בהם בחי' רצון הנ"ל. והנה בחי' זו היא מקור כל הנשמות ישראל שבחי' רצון אלקי שבנפש של כאו"א מישראל הוא רצון פרטי שנמשך מבחי' שכינה כנס"י דלעילא שנק' פני וענין בחי' זו בנפש היינו אהבה עצמיות לאלקות לא מחמת טעם ודעת כ"א רצון פשוט שלמעלה מהטו"ד ונק' אה"ר ליבטל וליכלל לגמרי בעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מבחי' חיי החיים לעולמות כמ"ש (שם כ"ה א') אליך הוי' נפשי אשא. והנה בזמן הגלות כתיב (וילך ל"א י"ח) ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא. יום ההוא הוא בחי' שאין נראה ונגלה כ"א נסתר ונעלם. דהיינו עולם הבריאה שנק' עלמא דאתכסיא. ועיקר בחי' ביום ההוא זהו ראש עולם הבריאה כתב"ד דבריאה בריאה שבבריאה. וזהו כפל הלשון הסתר אסתיר. ובחי' פני מוסתר ביום ההוא דהיינו שפנימיות המל' מסתתרת ומתעלמת בכתב"ד דבריאה פי' שגם מכתב"ד דבריאה היא מוסתר ונעלם. דאעפ"י שמלובשת שם אך בבחי' העלם והסתר וזהו"ע אסתיר פני ביום ההוא]. ודרך פרט בכל נפש מישראל הנה כאשר בחי' רצון נפשו האלהית הוא מכוסה ומלובש בלבושי מחשבה דבור מעשה הגשמיים ואין אור ה' שורה ומתגלה בו להיות נתפס ונקבע במוחו ולבו האהבה לה' לדבקה בו בהתגלות הלב כ"א בבחי' מקיף עליו מלמעלה נקרא בחי' אהבה זו בשם אסתר. שהיא מסותרת בבחי' ביום ההוא שאינה בהתגלות. והיא בחי' נקודה בהיכלא בפנימיות נקודת לבו ודאי מוסתרת היא האהבה בכל נפש מישראל. [וזהו"ע אסתיר פני ביום ההוא בנפש. דכמו למעלה נק' ביום ההוא עולם הבריאה כנ"ל כמו"כ באדם זהו פנימיות הלב. בינה ליבא שמקננא בבריאה. וחילוניות הלב זהו בחי' שית ספירן שמקננן ביצירה. ועי' בתניא פל"ט בתחלתו. ופמ"ז. וכמו שלמעלה עיקר בחי' ביום ההוא זהו ראש עולם הבריאה כתב"ד דבריאה. כמו"כ בנפש זהו פנימיות נקודת הלב דהיינו תעלומות הלב שבהעלם תוך עומק הלב עומק אחר עומק כו' ושם מוסתר הרצון אלקות שבנפש שהוא בחי' אהבה הנ"ל] ואין לך אדם שאין לו בחי' פנימיות זו אלא שלהוליא מההעלם אל הגילוי אינה שוה בכל אדם. [ולכן בשעת מס"נ מתגלה הרצון אלקות שמוסתר בפנימיות נקודת הלב. שהוא בחי' אסתיר פני ביום ההוא. והנה בימי אסתר היו כל ישראל מוכנים על מס"נ לגמרי בפו"מ. וא"כ האיר בהם בגילוי בחי' אסתיר פני ביום ההוא. ועי"ז המשיכו מלמעלה שבחי' פני שמוסתר ונעלם גם מבחי' ביום ההוא יומשך ויתגלה. ושרש בחי' זו למעלה הוא בחי' פנימיות עת"י שמוסתר ונעלם בפנימיות בינה שנק' ביום ההוא עלמא דאתכסיא (והבינה בריאה שבאצי'. ופנימיות בינה בריאה שבבריאה דאצי') כידוע שאו"א נק' סתימין ועתיקא נק' כדכ"ם שגם מבחי' סתימין ובחי' ביום ההוא הוא סתום ונעלם כו'. ולכן שמחת פורים גדולה עד למאד. שהשתיה והשמחה צ"ל בלא מדה כמארז"ל (מגילה ז' ב')

במוצש"ק כו'. אך צריך להבין א"ע לקבל בחי' זו דתוס' נר"נ. והיינו על ידי מהדו"מ דתומ"צ שהם כלים לבחי' נר"נ. וכמשית"ל"ק בענין ז' קני המנורה איך שעל ידי התומ"צ ממשיכים גילוי בחי' רצוה"ע כו'. וזהו"ע חולין שנעשו עטה"ק היינו כשבימי החול מאיר ג"כ מעין קדושת השבת כו'). והנה התפלה של חול היא בחי' הממוצע בין שבת ליומין דחול הממשיך ההארה מבחי' רצוה"ע המתגלה בשבת בכל יומין דחול כו'. ולכן נמשלה התפלה לסולם דכתיב והנה סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה כו'. כמשל הסולם שבו ועל ידו עולה התחתון מלמטה מהארץ על הגג. וכן בו ירד העליון מלמעלמ"ט. כך עד"מ התפלה נמשלה לסולם שעל ידי התפלה עולה הנפש מלמטלמ"ע במעלות ומדרגות עליונות דרגא בתר דרגא עד רום המעלות. והיינו על ידי צעקת הלב ברעו"ד לכלות נפשו אליו ית' שזהו בחי' העלאת מ"נ מלמטלמ"ע לעלות בעילוי אחר עילוי עד רום המעלות ליכלל באוא"ס ב"ה. [ולכן ארז"ל (חגיגה י"ג ב') סנדל קושר כתרים לקונו מתפלותיהן של ישראל. והנה הכתרים הם המשכות מרצוה"ע שלמעלה מהחכמה וכיון שנעשו על ידי תפלותיהן של נש"י א"כ צ"ל התפלה ג"כ ברעו"ד ורצוה"ע שלמעלה מהשכל. וכדי שיהי' בחי' זו בחול זהו הארה מנשמה יתירה דשבת. וזהו עולת שבת בשבתו על עולת התמיד שעולת שבת נותן כח על עולת התמיד. ועי"ז יוכלו להמשיך אחר כך על ידי התורה ומצות גילוי והמשכת רצון העליון מלמעלה למטה בחי' אור מקיף ואור פנימי. ולכן הקדים משה שבת למשכן:

והנה במנורה הי' י"א כפתורים וס"ה הי' בה מ"ט כלים נגד מ"ט שערי בינה ועם כללות המנורה נ"ן. והנה המנורה רומז על כללות התורה שהוא תורה שבכתב ותורה שבעל פה. וזהו ענין ששה קנים היוצאים מן קנה האמצעי הם ש"ס מבנה המקבלים מקנה האמצעי תושב"כ. וענין הכפתורים אמרו במדרש כפתורים אלו התלמידים. כי הכפתור הוא במקום יציאת הקנים מקנה האמצעי ששם הוא עב ביותר. וכמו הקשר שבמקום שמתקשרים ומתחברים שני דברים יחד שם הוא עב וחזק יותר. וכמו"כ נק' התלמידים כפתורים כמארז"ל (מכות יו"ד א') ומתלמידי יותר מכולם. וכידוע שע"י התחברות משפיע ומקבל מאיר בחי' היותר עליונה וגבוה משניהם. וכמ"ש (משלי כ"ט י"ג) רש ואיש תככים נפגשו מאיר עיני שניהם ה' וכמ"ש רות (ב' י"ט) האיש אשר עשיתי עמו בהעני עושה חסד ביותר עם העשיר. וע"כ נק' התלמידים כפתורים שעל ידי שמקבלים השפעה שנשפע בהם מהרב מאיר עי"ז חכמה יתירה כו'. ולהבין ענין זה בת"ח שנק' כפתורים הוא כמ"ש (ישעי' נ"ד י"ג) וכל בניך למודי הוי'. פי' שהם למודים משם הוי'. י"ה אהוי"ר ו"ה תומ"צ. כי כל האומר אין לי אלא תורה אפי' תורה אין לו (יבמות ק"ט ב') וכמ"ש באריכות בד"ה וכל בניך פ' ראה (בלקו"ת). והנה על ידי שהם למודי הוי' דהיינו אהוי"ר ותומ"צ עי"ז ממשיכים תוס' אורות בשם הוי' ע"ד ומתלמידי יותר מכולם. וזהו"ע הכפתורים שבמנורה שארז"ל אלו ת"ח. כי המנורה היא בחי' תושב"כ וידבר הוי' אל משה. בחי' גילוי שם הוי'. אבל על ידי הת"ח שהם למודי הוי' נמשך תוס' אור בשם הוי'. ולכן נק' כפתורים שבמקום חיבור משפיע ומקבל הוא עב וחזק יותר דהיינו מה שמאיר על ידי המקבל הארה היותר עליונה כו'. והנה כמו"כ הו"ע שבת שמוסיף אור בתומ"צ מעצמות אוא"ס שלמעלה משם הוי' ולכן אומרים בשבת קדשנו במצותך ותן חלקנו בתורתך המשכת בחי' מצותיך ותורתך של עצמות המאציל ממש. וזהו עולת שבת על עולת התמיד שכבשים תחלה עולת התמיד בחי' תומ"צ המשכות משם הוי' אזי אח"כ הוא בחי' עולת שבת שמוסיף אור בתומ"צ מבחי' על הוי'. וזהו הענין שהקב"ה הקדים משכן לשבת. וכן משה אמר בדרך כלל ג"כ משכן קודם שבת כי ששת ימים תעשה מלאכה דמשמע ממילא קאי על מלאכת המשכן כנ"ל. ומ"ש ששת ימים תעבוד ועשית קאי על שאר מלאכות כי כל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה. אבל תעשה מלאכה קאי על מלאכת המשכן שהוא תומ"צ ולכן תעשה ממילא כי הבא לטהר מסייעין אותו (יומא ל"ח סע"ב) והקב"ה עוזרו. וע"כ הקדים משה ג"כ משכן לשבת בדרך כלל. והיינו כי הבחי' דשבת שמוסיף אור בתומ"צ הוא דוקא אחר בחי' עסק התומ"צ שהו"ע מלאכת המשכן. ואח"כ בדרך פרט הקדים שבת למשכן כי מבחי' שבת נמשך ג"כ הכח על תפלות חול שיוכלו להמשיך ההמשכות דתומ"צ. ואח"כ נמשך מבחי' שבת תוס' אור בתומ"צ שיתגלה בחי' מצותך ותורתך של עצמות המאציל כנ"ל שייך שבת קודם משכן כדעת משה ואחר משכן כצווי הקב"ה. ולהעיר לענין שבת ששייך קודם משכן ואחר משכן ממה שנת' בלקו"ת שה"ש בהביאור שע"פ צאינה וראינה ושם תשים בסופו. בענין אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת שיש בה שני בחי'. הא' שמההילוכיות נמשך אתעדל"ע מצ"ע שהו"ע כח על אתעדל"ת ואח"כ כשיש אתעדל"ת ואתעדל"ע שע"י האתעדל"ת מתגלה הפנימיות מהאתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת וכמו"כ הוא ג"כ בענין שבת שנק' מתנה טובה יש לי בבית גנזי כו' שלמעלה מאתעדל"ת כו']:

לדרוש הנ"ל.

ענין שהעבודה בחול בבחי' נר"ן. כי נר"נ הם ג' בחי' עבד כנעני ועבד עברי ואמה העבריה. עי' דרוש וכי ימכור. ועבד ואמה עושים מלאכות. וזהו בחול דוקא ל"ט מלאכות. והיינו עבודת הבירורים לברר מהסיפוק. לאכפיי' ולאהפכא כו'. ובחי' נשמה נק' אמה העבריה. כמו האמה שמתקנת בשר בהמה ע"י בישול שיהי' ראוי למאכל אדם. כמו"כ בחי' נשמת שדי תבינם ע"י התבוננות באחד. שמזה נעשה בחי' נשימה רו"ש ליכלל וליבטל ביחודו ית'. עי"ז מתהפכת הנה"ב מאהבת עוה"ז לאהבת ה' להיות בכל לבבך בשני יצריך וזה נק' מלאכה. וכ"ז שייך בחול לברר מהסיפך כו'. אבל בשבת בורר אסור. כ"א מה שנתברר בשימה"ת מתעלה בשבת למעלה יותר. ולכן בשבת העבודה בבחי' נשמה יתירה רצוה"ע שלמעלה מהשכל והיינו להעלות הנה"ב מבחי' האהבה דבכל לבבך כו' למען חייך (שהאהבה בבחי' לגרמי' כו'

ורצון לאיזה דבר הנוגע לעצם הנפש ממש. גורם לו לעשות דברים שלא ע"פ הדעת והשכל כלל. כי רצון זה עמוק עמוק מהשכל כו' וכנודע שיש בחי' רצון שלמעלה מהשכל ע"ד אמרם כך עלה במח' ואין טעם לרצון. ובחי' אהבה ורצון זה לה' מתגלה בנפש אדם ביום השבת דוקא. והיא בחי' אה"ר שהיא באה מלמעלמ"ע בנפש האלקית בשבת דהיינו שאין האהבה לפ"ע השכל וההתבוננות לבד. רק היא למעלה מהשכל ונמשכת מבחי' רצוה"ע שלמעלה מהחכמה. (וזהו כמבואר בפע"ח דהיכל האהבה המאיר בק"ש דשבת הוא למעלה מעלה מבחי' היכל האהבה המאיר בק"ש דחול ע"ש). שבחי' גילוי רצוה"ע הוא בשבת דוקא דהנה כתיב שער החצר הפנימית הפונה קדים כו'. פי' כי בעש"מ נבה"ע בשית"ב ובראשית שהיא ח"ע כמ"ש מאמר הוא ונשלה השכ"ע והמדות להתלבש בבחי' הדיבור לומר יהי אור כו'. עד"מ אדם הכותב או מצייר כו'. ונק' לכך ו' ימ"ב שמקבלים מבחי' ראשית היא הח"ע. וב' ב"ז כתיב וינפש שנגמר המלאכה ונתעלו השכ' ומדות לבחי' שלמעלה מהשכ' הוא בחי' רצון ותענוג העליון. וזהו בחי' הפונה קדים בחי' שלמעלה מהחכמה נק' קדם שלמעלה מבחי' ראשית כו'. כי הראשית יש שני לו משא"כ בחי' קדמונו ש"ע כו'. וכנודע ג"כ ע"פ המגיד מראשית כו' ומקדם כו' ע"ש. ובשבת נפתח השער הפונה קדים הוא גילוי רצוה"ע ותענוג העליון לפי ששבת וינפש עליית החכמה שלמעלה מהחכמה. משא"כ בששת ימי המעשה שנק' ו' ימי בראשית שמקבלים מהחכמה ולא מבחי' קדם שלמעלה מהחכמה שאינו אז בבחי' גילוי כמו עד"מ בשעת המלאכה אין מתגלה עדיין התענוג רק כשנגמר כו'. ולכן נמשך גילוי בחי' רצוה"ע ג"כ בנפש האדם שהוא גילוי האה"ר שלמעלה מהשכל כו'. [וזהו עולת שבת שעל עולת התמיד. כי עולת התמיד שבחול הו"ע בירור נה"ב ע"י בחי' ונשמת שדי תבינם ועי"ז גורם והחיות נושאות את הכסא שהוא העלי' לשם הוי' אבל בשבת העבודה בבחי' נשמה יתירה שלמעלה מבחי' בינה ושם הוי'. כי נמשכת מבחי' קדם בחי' על הוי' כו']. וזהו"ע שבת שבתון לה' כי הנה המשכת הרצוה"ע שהוא בחי' הרצון שלמעלה מהשכל הנמשך ומתגלה בשבת הוא דוקא כשיש כלי לגילוי אור זה והכלי הוא בחי' הרצון התחתון שנולד מן השכל וההתבוננות בכל ששת ימי המעשה שזה הרצוה"ת נעשה בחי' כלי לגבי זה הרצוה"ע שיומשך בתוכו ממש בבחי' השראה כהשראת האור בתוך הכלי ממש. מפני שהרצוה"ת אעפ"י שהוא למטה מבחי' רצוה"ע אבל עכ"פ כלי הוא לגילוי רצוה"ע שיהי' מתלבש בו בהתחברות ויחוד אמיתי ביום השבת. ועי"ז נאמר שבת שבתון להוי'. פי' שבת שבתון הם ב' רצונות הנ"ל שמתחברים כאחד והיו לאחדים ממש ולשון שבתון להוי' היינו כי שם הוי' הנה היו"ד בחי' חכמה כו'. ובשבת הוא בחי' שבת להוי' שמתגלה הרצוה"ע שלמעלה משם הוי' כו'. וז"ש כי אל דעות הוי' שיש ב' בחי' דעת הא' ד"ע והב' ד"ת. פי' דעת הוא לשון רצון בדעת ורצון השכל ענין א' כמ"ש רק אתכם ידעתי מכל משפחות כו'. שהכוונה הוא שבחרתי ורציתי אתכם לבחור לי לעם סגולה כי דעת הו"ע הכרה שזהו בחי' התקשרות המביא לידי הרצון כו'. וכן והאדם ידע כי התקשרות והתחברות כו'. וענין אל דעות היינו התחברות ב' דעות הנ"ל שהם ב' הרצונות הנ"ל. ואז הוא בחי' שבת שבתון לשם הוי'. והוא ג"כ פי' אל דעות הוי' שמתחברים ב' הרצונות שהרצוה"ע שלמעלה מהחכמה מאיר ומתגלה ג"כ ברצוה"ת כו'. [וכמ"ש עולת שבת בשבתו על עולת התמיד שצ"ל תחלה עולת תמיד ועל עולת התמיד מאיר בחי' עולת שבת. וזהו מארז"ל (שבת יו"ד ב') שאמר הקב"ה למשה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה לך והודיעם. פי' והודיעם שיהי' אצלם מתחלה ד"ת שהוא רצוה"ת ואח"כ בבחי' זו יכול להתגלות השבת שהוא ד"ע רצוה"ע. וזהו שמקודם כתיב ויקהל משה את כל עדת בנ"י. עדת אותיות דעת שקבץ בחי' הדעת של נש"י שלא יהי' מפוזר ומפורד ברבות מחשבות כ"א שיהי' בחי' הדעת רק לאלקות בחי' ד"ת. והיינו בחי' השבטים כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבינו אלא אחד. פי' כשם שאין בלבך אלא אחד כי בניו של יעקב הי' גבוה מאד נעלה שהי' בחי' מרכבה ממש ליחודו ואחדותו ית' כך אין בלבינו אלא אחד אף שאנחנו למטה בעלמא דפרודא אעפ"כ ע"י הביטול רצון לאכפייא לנפש"א שלא לחפוץ בשום חפץ בעולם זולת לה' לבדו נעשה להם ג"כ לב אחד לאביהם שבשמים (ועי' בזהר פ' תרומה דקל"ד ע"ב מזה) דהיינו רצון א' שנוע התקוע בלב שלא לחפוץ בשום חפץ בעולם זולת לה' לבדו לכך אין בלבנו אלא ה' בלבד הגם שאנחנו למטה נעשה למטה אחד כמו למעלה. וזהו ויקהל משה את כל עדת בחי' י"ב שבטים ד"ת. ואח"כ אמר להם ענין שבת שהוא בחי' ד"ע ורצוה"ע:

ה **ועתה** יתורץ מה שמשה הפך הסדר והקדים שבת למשכן. כי ענין המשכן כנודע הוא תומ"צ. התורה היא נגד בחי' כלי המשכן. הארון ומנורה ותורה אור גילוי רצוה"ע בבחי' פנימיות. ותורתך בתוך מעי. והמצות בחי' מקיפים קבעומ"ש וטומ"ל זהו בחי' יריעות המשכן]. והנה עם היות שעל ידי תומ"צ ממשיכים בחי' מקיפים ופנימיים שהם בחי' לבושים ובחי' מזון לנפש שיהי' גילוי רצוה"ע בנפש בבחי' פנימי על ידי התורה ובבחי' מקיף על ידי המצות. אך באמת כיון שהאדם הוא למטה בגוף גשמי א"א לו להגיע לבחי' רצוה"ע שלמעלה מעלה מכל העולמות להמשיך משם האור למטה. ולזאת צ"ל תחלה בחי' אתעדל"ת שיתעורר בנפשו ויעלה להגיע לגילוי בחי' רצוה"ע. [ועלי' זו היא על ידי שבת כי הארה מנשמה יתירה שבשבת נותן כח בנפש האדם בכל ימי החול להיות נמצא בהאדם בחי' הארה מרצוה"ע שלמעלה מהשכל]. וגילוי הארה זו הוא בזמן התפלה דחול כשמתעורר באהבה וחפץ לה' ית' שהוא בחי' הארה מקדושת שבת המאיר בימי החול כמ"ש בזה"ק (ח"ב ס"ג ע"ב פ"ח ע"א) יומא דא יתיב חילא לשאר יומי כו' ולכן יכול להאיר בהן מבחי' רצוה"ע הנ"ל (וכמו שהביא בר"ח בשעה"ק פ"ב מאמרי הזהר המזהירים איך צריך להתקדש ולהמשיך עליו בכל יום מקדושת שבת. וזהו פי' מ"ש קדושים תהיו כו' להמשיך עליו מבחי' שבת שהוא קדש בעצם. וכ"כ בפע"ח בתוס' נר"נ המאירים בשבת אינן מסתלקים ג"כ בימות החול רק בחי' תוס' ה"י מסתלקים

במוצ"ק

ארוממך אלקי המלך שיהי' ושכנתי בתוכם התגלות אלקות למטה בנש"י כו'. ועיקר התגלות אלקות בבהמ"ק הי' ע"י הקרבנות כמ"ש (שמיני ט' כ"ד) ותצא אש מלפני ה' ותאכל את העולה כו'. והענין ששרש נפש הבהמה הוא במרכבה פני ארי' פני שור כמו ששרש נפש האדם הוא בבחי' פני אדם. וזהו חביב אדם שנברא בצלם (אבות פ"ג) כי בצלם אלקים עשה את האדם (בראשית ט') ולכן ע"י שמקריבים בהמה גשמי' בוידוי דברים והרהורי תשובה מתעלה נפש הבהמה ונכללת בשרשה פני שור. ועי"ז גורם בחי' והחיות נושאות את הכסא. כסא הוא בחי' מל' כמ"ש (תלים כ"ט) וישב ה' מלך לעולם. והחיות אעפ"י שאין משיגים המהות איך שהוא ית' קדוש ומובדל. מ"מ ע"י הרעש וההתפעלות שלהם שמרעישים ליכלל בבחי' קדוש ומובדל עי"ז הם נושאות את הכסא בחי' מל' לעצמות אוא"ס ב"ה. וא"כ ע"י הקרבנות שבמשכן היו גורמים בחי' ארוממך אלקי המלך להיות כי הנה המלכים נועדו. וזהו קרבן ל' קירוב היינו לקרב ולחבר הספירה דבחי' מל' לעצמיות אוא"ס ממש. ומפני זה הי' התגלות אלקות למטה כנ"ל בענין ואברכה שמך לעולם ועד. ועתה הוא תפלה במקום קרבנות דהיינו להקריב את נה"ב באדם ליעקר כל התאוות והרצונות זרות שיהי' רק רצון ה' ליכלל באלקות. ועי"ז גורמים ג"כ בחי' והחיות נושאות את הכסא כמו ע"י הקרבנות. ולכן מתחילים בתפלה לומר ארוממך אלקי המלך. וזהו עולת תמיד עליית המל' ליכלל באוא"ס ב"ה ע"י תמיד של שחר ותמיד של בין הערבים. ונעש' ע"י תפלת שחרית ומנחה. והנה הקרבת הקרבנות הוא דוקא במשכן ובבהמ"ק. אבל על שחוטי חוץ חייב כרת: והענין כי היריעות והכלים זהו ב' הבחי' דמל'. הכלים הם בחי' האו"פ דמל'. הארון שבהיכל ק"ק הוא מבחי' מל' שמאיר בהיכל ק"ק דבריאה. וכמו"כ שארי הכלים. שכל א' בחי' בפ"ע והכל מבחי' האו"פ דמל'. אבל היריעות נוטה שמים כיריעה הם בחי' או"מ בחי' רוממות המל'. וכיון שבמשכן מאירים הב' בחי' דמל' ע"כ כאן דוקא המקום להגביה ולרומם הב' בחי' דמל' לעצמות אוא"ס. והיינו כמו שהחיות הנושאות את הכסא זהו לפי שהם מנושאות עם כסא שהכסא גופא נותן בהם כח שיהיו יכולים להיות נושאות וכמ"ש ע"פ הודו להוי'. כמו"כ הנה על העלאת הקרבנות לשרשם שיהיו גורמים בחי' והחיות נושאות את הכסא זהו דוקא במשכן לפי שמשב' בחי' דמל' שמאיר ביריעות וכלים נמשך הכח על העלאה זו כו'. וכמו"כ נעשה מהתומ"צ שהם בחי' יריעות וכלים דמשכן נמשך כח על תפלה והעלאת ובירור נה"ב. ולכן לובשים טלית ותפילין קודם התפלה. וכן צריך ללמוד פרק א' קודם התפלה :

ד **ופ"ז** הו"ע המשכן. ועתה צ"ל ענין סמיכת שבת למשכן. הענין דכתיב עולת שבת בשבתו על עולת התמיד. דהנה בשבת כתיב אז תתענג על הוי'. שם הוי' יו"ד הוא נקודה וצמצום כדי להיות מאוא"ס ב"ה מקור לעולמות ה' התפשטות ו' המשכה. אבל עצמות אוא"ס הוא למעלה מהצמצום דשם הוי'. וזהו אז תתענג על הוי' פי' למעלה משם הוי'. וכמו שארז"ל (אבות פ"ד) יפה שעה א' בתשומע"ט בעוה"ז. כי חיי העוה"ב הוא ביו"ד נברא העוה"ב. שגילוי הת"ע שבעוה"ב נמשך מבחי' יו"ד ה"ע אבל ע"י תשומע"ט ממשיכים מלמעלה מהיו"ד דשם הוי'. בחי' אז תתענג על הוי' (ישעי' נ"ח). וכמ"ש בחנה ותתפלל על הוי' (ש"א ב' א'). כדי להמשיך בנים שבמזלא תליא הוא מבחי' על הוי'. בחי' כי לא אדם הוא כו'. וזהו עולת שבת כו' על עולת התמיד. כי עולת התמיד הוא בחי' והחיות נושאות את הכסא. ועל הכסא דמות כמרא"ד הוא מראה דמות כבוד הוי' (יחזקאל א'). דהיינו לרומם ולהעלות בחי' מל' לחברה עם שם הוי'. אבל עולת שבת הוא אז תתענג על הוי' שהוא עלי' של המל' למעלה משם הוי' ע"כ היא על עולת התמיד. פי' למעלה מבחי' עולת התמיד. וזהו"ע סמיכת שבת למשכן. שהמשכן הי' כל העבודה בקרבנות והוא בחי' עולת תמיד רוממות ועליית המל' לשם הוי'. ושבת הוא על עולת התמיד שהעלי' למעלה משם הוי' :

ולהבין מהו עכשיו בעבודה בחי' זו דעולת שבת שעל עולת התמיד]. הנה ידוע מארז"ל (ביצה ט"ז א') שבשבת נתוסף בכל אחד נשמה יתירה. ולכאורה אינו מובן מהו"ע הנשמה יתירה הלא אין נרגש בנפש האדם תוס' חיותו בשבת יותר מבכל השבוע. והענין כי נר"נ הנה נשמה נמשכת מבינה כמ"ש (איוב ל"ב ח') ונשמת שדי תבינם. כי נשמה היינו הבנה והבנה באוא"ס ב"ה כמ"ש (משלי ל"א) נודע בשערים בעלה. כל חד וחד לפום מאי דמשער בליבי'. וענין הבנה א הוא ההתבוננות בגדולתו ית' איך שהוי' אחד כמארז"ל תמליכהו בשמים וארץ וד' רוחות העולם שע"ז מורה הח' והד' דאחד. הח' היא בחי' ז' רקיעים והארץ. והד' הוא ד"ר העולם שהם בטלים ליחודו ית' המרומז באות אל"ף. וכמו"כ למעלה עד רום המעלות יש בחי' ז"ר והארץ רוחניים בחי' לך הוי' הגדולה כו'. וכולם מקבלים חיות רק מבחי' שם כבוד מלכותו כו'. וע"י התבוננות זו יבוא לבחי' ואהבת בכל לבבך וזהו נשמה לשון נשימה רו"ח שמהבינה נמשך הרו"ח. אבל נשמה יתירה הוא כמו שארז"ל (נדה מ"ה ב') בינה יתירה נתנה באשה. תוספע"פ. יותר כו'. והיינו כי נשמה נמשכת מבינה. והנה כל מה שיוכל להיות מושג בהבנה והשגה הוא רק הארה אבל אוא"ס עצמותו ית' אינו מושג ולמתהב"כ ואינו מאיר בבחי' בינה דהיינו במ"ע סע"ב. וזהו"ע נשמה יתירה שנמשכת מבחי' בינה יתירה דהיינו מהבחי' שאינו מושג בבינה כ"א מבחי' שעה"ג דבינה שהוא בחי' כ"ע כמ"ש במ"א. ובעבודה היינו כי הנה אית רצון ואית רצון. פי' אית רצון שנולד מהשכל וההתבוננות ונק' רצון התחתון לפי שבחי' רצון זה נולד מהשכל א"כ הוא למטה מהשכ' ובינה ונולד ונמשך מהם. אבל אית בחי' רצוה"ע שלמעלה מעלה מהשכ'. וגילוי בחי' זו בנפש האדם הוא בחי' האהבה שאינה נולדת מהתבוננות השכל כ"א היא אהבה טבעית שלמעלה מן השכל שזהו בחי' יחידה שבנפש שלמעלה מהחכמה. וכמו עד"מ כאשר יהפוך האדם בהפך

ורצון

ממנו ית' להחיות העולמות. כללות אור וחיות זה הוא רק בחי' הארה בעלמא ממהותו ועצמותו ית' שהאיר והמשיך ממנו עד"מ הארה בעלמא. וע"י זו ההארה הוא ית' מחי' אותן ומהוה אותן מאין ליש. אבל הוא ית' במהותו ועצמותו מרומם ומתנשא מגדר עלמין. וזהו שנק' הקב"ה שהוא קדוש ומובדל. והגם שנאמר ואתה מחי' את כולם. הנה עיקר חיותם וקיומם הוא רק מבחי' הארה בעלמא כנ"ל. והארה זו היא בחי' מדת מלכותו יתברך כמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים. שחיות כל העולמים הוא מבחי' מלכותך דהיינו שמה שנק' הוא ית' מלך עליהם מזה עצמו הם חיים וקיימים [וז"ש (דה"א כ"ט י"א) לך הוי' הגדולה והגבורה וכו' לך הוי' הממלכה. שכתוב בחי' מלוכה בהפסק תיבת לך. והיינו כמו עד"מ בנפש שהמדות נוגעים לעצמיות הנפש שהוא בגדולה או בגבורה משא"כ מדת המלוכה היא התפשטות הארה שאין נוגע להעצמיות כלל. וכמו"כ למעלה שהמדות עליונות הם בחי' עצמיות אלקות. ובחי' מל' היא רק שם והארה בעלמא מהמדות. ומ"ש ממלכה בשני ממי"ן היינו שהב' בחי' מלוכה שעל עולמות התחתונים ועל עולמות העליונים ואפי' על געה"ע הכל הוא רק בחי' הארה בעלמא]. וז"ש ישתבח שמך לעד מלכנו פי' שהתפשטות מדת מלכותו ית' הנק' ג"כ שמו הוא לעד דהיינו עד אין קץ ותכלית כי מדת מלכותו היא ג"כ בחי' א"ס ממש כיון שהיא הארה ממנו ית'. וז"ש בברכת יוצר ומשמיעים ביראה יחד בקול דא"ח ומלך עולם שאין משיגים רק ההמשכה שנמשכה מאלקים חיים ומלך עולם שקול הוא המשכה כנודע. אבל עצמותו ומהותו ית' הוא קדוש ומובדל דלמהתב"כ ולכן לא שניתי כנ"ל. וזהו והחיות נושאות את הכסא כו'. זעות מחיל כסא. שתפול עליהם אימה ופחד של מדת מלכותו ית' שהוא בחי' מלך יושב על כסא רם ונשא ולכן הם מקבלים עליהם עומ"ש כו':

ב **והנה** מבחי' מדת מלכותו ית' נמשך האור והחיות ג"כ בב' בחי' והוא בחי' סוכ"ע וממכ"ע [וכמו עד"מ למטה במלך בו"ד שיש ב' בחי'. א' עצם המלוכה שהוא רוממות והתנשאות מהעם. והב' לווים של המלך שהוא בחי' התפשטות להנהיג המדינה. וז"ש פרעה ליוסף ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו כו' ועל פיך ישק כל עמי. רק הכסא אגדל ממך (מקץ מ"א). שהנהגת המדינה על ידי התפשטות דבר המלך נתן לו. אבל הכסא שהוא עצם רוממות המלוכה לא נתן לו. וכמו"כ למעלה שעצם מדת מלכותו ית' היא בחי' רוממות והתנשאות על העולמות. ומזה גופא מה שמתרומם ומתנשא עליהם הם חיים וקיימים (ולא כמו למטה במשל) וזהו בחי' מל' כמו שהיא באצי'. ובחי' הב' הוא המשכה והשפעה מבחי' מל' בפנימיות והוא מ"ש ואתה מחי' את כולם. והיינו בחי' מל' כמו שנעשית עתיק לבריאה שמאירה בכתב"ד דבריאה בגילוי בפנימיות. וב' בחי' אלו נק' או"פ ואו"מ סוכ"ע וממכ"ע]. וזהו ארוממך אלקי המלך ואברכה שמך לעולם ועד. דלכאורה לשון לעולם ועד אינו מובן שהרי ימי שנותינו שבעים שנה. אלא דפי' אברכה שמך היינו להמשיך גילוי אלהותו בתוך העולמות ממש וזהו לעולם ועד. אך כדי להיות המשכה זו ממקורה ושרשה הוא על ידי שבתהלה ארוממך כו'. דפי' ארוממך רוממות והתנשאות של בחי' המלך והוא בחי' סוכ"ע כמשל התנשאות המלך על עמו הוא בחי' מקיף כו' ומשם יומשך אח"כ להיות ואברכה שמך לעולם ועד בבחי' ממכ"ע כו'. וזהו בקול דברי אלקים חיים ומלך עולם. קול הוא המשכה בפנימיות כו'. [מפרש ארוממך כו' ואברכה שמך. על הב' בחי' דמל' שנת"ל. ואין זה מספיק דכיון שעצם מדת מל' היא בחי' רוממות מצד עצמה. וא"כ מהו ארוממך דמשמע שמוסיף רוממות כו'. ויובן עפמ"ש (תלים מ"ח ה') כי הנה המלכים נועדו כו'. ופי' בזהר (ויגש ר"ו א') ובמד"ר (ר"פ ויגש) דקאי על יוסף ויהודה. והענין כי יהודה שממנו יצא מלכות ב"ד הוא בחי' מל' שם והארה שמחיה העולמות. ויוסף שנק' ע"ש יוסיף ה' שנית ידו (ישעי' י"א) הוא המשכת תוס' אורות מאוא"ס עצמותו בבחי' מל'. וזהו כי הנה המלכים נועדו. דהנה איתא בזהר (ת"ז תיקון למ"ד) רמ"ח פיקודין אינון רמ"ח אברים דמלכא. כמו האבר שהוא לבוש שבו מתלבשת הנפש. וכשמושכין את האדם באבר א' נמשך עי"ז כל הנפש. כך רמ"ח מ"ע הם רמ"ח אבד"מ שהם בחי' כלים ולבושים לאוא"ס עצמותו ומהותו ית' ממש וכמ"ש (ואתחנן ו' ו') והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך. שאבד"מ הן המשכות מבחי' אנכי מי שאנכי. שתרי"ג ארחין דמתפלגין בז"א נמשכים מבחי' חד ארחא דא"א וכמ"ש במ"א. וזהו בחי' מלכא דוקא. אבל בחי' מלכות הוא רק התפשטות הארה בעלמא מבחי' מלכא. וכמו למטה שיש עצמיות גוף המלך. וכללות מדת המלוכה אין נוגע לעצמיות המלך כלל. וכמו זיו השמש אעפ"י שהוא אור גדול שמאיר לכל העולם מ"מ הוא רק הארה בעלמא שאין נוגע לעצמיות מאור השמש. וכמו"כ למעלה שכללות בחי' מל' דהיינו ב' הבחי' דאו"מ ואו"פ הוא רק בחי' שם והארה מבחי' רמ"ח אבד"מ שהם המשכות מבחי' עצמותו ומהותו ממש. וזהו כי הנה המלכים נועדו שהוא התחברות בחי' מלכות שם והארה. לבחי' מלכא עצמות אוא"ס שבז"א. ולכן עברו יחדו ואיתא בזהר (שם ע"ב) שהו"ע ויעבור הוי' על פניו עובר על פשע שנמתקים כל הדינים. המה ראו כן תמהו כו' קאי על שלוחי הדין. וזהו ארוממך אלקי המלך. היינו לרומם כללות בחי' המל'. דהיינו גם בחי' הרוממות דמלכות שהיא רק הארה. לבחי' מלכא להיות כי הנה המלכים נועדו כנ"ל. וזה אמר דוד בעד כללות נש"י והוא כענין וישמחו בך ישראל מקדשי שמך. שממשיכים מבחי' אתה קדוש בבחי' שמך קדוש. ואברכה שמך לעולם ועד. והיינו שאחר בחי' ארוממך כו' יכול להיות ואברכה שמך לעולם ועד דהיינו שיומשך בחי' ברכה והתגלות אלקות מבחי' שמך בעולמות. כי המל' מל"ע כיון שהוא רק שם והארה ע"כ נק' מלך העולם ל' העלם והסתר שהעולם מסתיר. אבל כשממשיכים תוס' אורות מעצמות אוא"ס בבחי' הארה דמל' עי"ז נמשך מבחי' מל' התגלות אוא"ס בעולמות שלא יסתירו כו':

ג **והנה** גבי משכן כתיב ויקחו לי תרומה כו' קחו מאתכם תרומה להוי'. והיינו שהמשכן הוא כדי להיות בחי'

ארוממך

ופני שור מבחי' גבורה כו'. ולפעמים הן של ארבע שהוא בחי' פני אדם שבחיות המרכבה שהן ד' בחי' חג"ת"מ. ועד"ז אחז"ל (ב"ר פמ"ז ופ' פ"ב) האבות הן המרכבה שהן ג' בחי' חג"ת. ודוד הוא רגלא רביעאה כו'. וז"ש במרכבת יחזקאל חוברות אשה אל אחותה שהן בבחי' חיבור והתכללות שעי"ז דוקא והחיות נושאות משום שע"י ההתכללות וחיבור המדות יחדיו עי"ז מתעלים וממשיכים מבחי' עליונה מאד ששם כל המדות כלולים יחדיו וכמ"ש בפ' נח בד"ה הן עם אחד עכ"ל. ביאור הענין כי ההתכללות שבחיות המרכבה הוא ע"י שבטלים בבחי' התפעלות ותשוקה למעלה מבחי' ברצוא שהוא התלהבות ו"ק (המל' או דז"א) כ"א דוקא לעצמות אוא"ס ב"ה הפשוט בתכלית כו' חד ולא בחושבן כו' אשר א"א להגיע אליו לבדו. לא בבחי' אהבה ולא בבחי' יראה. רק ליכלל בבחי' אין ואפס כו'. וביטול זה הוא פשוט בלי התחלקות. וע"כ מתבטלים מבחי' עצמותם ומכאל מקבל מגבריאל וגבריאל מקבל ממכאל כו'. עי' בה"ז פ' בשלח ד"ה עוי"ל מאמר הנ"ל בפי' כד סליק ימא גלגלוהי כו' כוני ימא מתבדרן לכל סטר שמתבטלים ממציאותם והמלאכים שמבחי' דרום חסד הולכים לצפון גבורה והוא כנ"ל. ומתכללים כאחד ונעשים רבקה כנ"ל ואומרים קדוש בשוה. נמצא שבחי' ההתכללות להיות רבקה א' כו' הוא הביטול לעצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' אדם התחלקות לג' קוין כו' ולכן עי"ז הם נושאות את הכסא ובחי' כמראה אדם לבחי' כי לא אדם הוא. והנה זהו למעלה ולכן כדי שיהיו נש"י למטה בגופם ג"כ בחי' מרכבה ע"ד הנ"ל בחי' ארוממך אלקי המלך ע"ז אמר להם משה קחו מאתכם תרומה להוי' מאתכם דוקא. וע"כ הי' צ"ל תחלה ויקהל משה בחי' קהל ואסיפה התכללות כל המדות והרצונות להיות רצון ה' פשוט כו'. ועי' במ"א ע"פ שאו שבכנעבו כנ"י למטה דגלים שהו"ע בחי' מרכבה להיות ארוממך. קחו מאתכם תרומה כו'. היא גבוה יותר מהדגלים שלמעלה. כי העלאת המלאכים לחיות והחיות נושאות הוא לבחי' חיצוניות הכתר אבל ע"י נש"י נעשה העלאה לפנימי' הכתר. וזהו הן להוי' אלקיך (זו"נ דאצי') השמים (עולם העשי') ושמי השמים (בי"ע. המרכבה דשרפים חיות ואופנים) ורק באבותיך חשק הוי' שהיו מרכבה למטה. ולכן חשק. חשק פנימיות הרצו"ע כנ"ל. ופי' ויקהל משה משה דוקא כי משה הוא הדעת שמחבר וממשיך הביטול דמ"ה דחכ' בהמדות וזהו משה מ"ה בי"ן כנ"ל. וכמשנ"ת בתו"א בביאור ע"פ ואלה המשפטים בענין ונתתי עשב כו' לבהמתך. שממשיך בחי' שם ע"ב בשם ב"ן. וז"ל שם ולפי שמשה מבחי' דעת העליון שלמעלה גם מאצי' לכך הוא דוקא יכול להמשיך הדעת גם בבי"ע (בהמתך) עכ"ל:

ולכן אמר להם ג"כ שבת קודם קחו מאתכם תרומה כו'. כי בשבת מתגלה הנשמה יתירה שמבחי' בחינה עילאה כנ"ל ועיקר הארתה למטה הוא בשבת דוקא. וענין נשמה יתירה נת' בתו"א ד"ה ויקהל שהוא רצו"ע שלמעלה מהחכמה אהבה פשוטה בחי' יחידה ליבטל בעצמותו ומהותו ית' בחי' יחיד. ונק' אחת היא יונתי (בד"ה ששים המה מלכות) וע"י גילוי זה נעשה ג"כ התכללות המדות בנפש. להיות רק לב אחד דהיינו רצון ה' פשוט אליו ולא למדותיו. והנה משבת נמשך ההארה בכל תפלת החול כמשי"ת (בסמוך) בד"ה ויקהל. נמצא בחי' זו דויקהל משה הוא ע"י הנשמה יתירה המתגלה בשבת כו'. והנה עי"ז יוכל להיות קחו מאתכם תרומה להוי' מלמעלמ"ע ע"ד והחיות נושאות כו'. ואח"כ כל נדיב לב יביאה את תרומת הוי' מלמעלמ"ע כמשנת"ל:

ל' התו"א עם הוספות

ויקהל משה וגו' ששת ימים תעשה מלאכה. וביום השביעי יהי' לכם קדש שבת שבתון לה'. [צ"ל מ"ש כאן תעשה מלאכה דמשמע ממילא. ובעשה"ד כתיב ששת ימים תעבוד ועשית כו'. ויש מתרצים ע"ד שארז"ל (ברכות ל"ה ע"ב) בזמן שישראל עושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית ע"י אחרים. ולכן כתיב כאן תעשה ממילא. אך העיקר הוא דהנה ארז"ל (הובא ברש"י תשא ל"א) למה נסמכה פ' שבת למלאכת המשכן לפי שנאמר ועשו לי מקדש. יכול אני לומר אפי' בשבת לכך כתיב ששת ימים תעשה כו' וביום השביעי כו' שבת שבתון. שמלאכת המשכן צ"ל בששת ימים ואינה דוחה שבת. ורק קרבנות דוחה שבת. וא"כ מ"ש כאן ששת ימים תעשה מלאכה קאי על מלאכת המשכן ולכן א"ש מ"ש תעשה דמשמע ממילא והיינו כמ"ש על בהמ"ק והבית בהבנותו אבן שלמה מסע נבנה (מ"א ו' ז') דפי' נבנה היינו ממילא וכמ"ש במדרש (שה"ש פ"א) שהאבן הי' מסיע עצמו מאליו. וכמו"כ במלאכת המשכן שהיו רק צריכים להתחיל לעשות והיו מסייעים אותם מלמעלה וכאלו נעשה ממילא ומאליו ולכן כתיב תעשה מלאכה]. גם צ"ל מפני מה בצווי הקב"ה למרע"ה בפ' תרומה ותצוה נאמר תחלה מלאכת כלי המשכן דהיינו הארון והשולחן והמנורה כו'. ואח"כ מלאכת המשכן עצמו הן היריעות של המשכן. ואח"כ לבסוף הכל נאמר בפ' כי תשא אך את שבתותי תשמרו כו'. הרי הקדים הכלים ואח"כ היריעות ואח"כ שמירת שבת. ובצווי מרע"ה לישראל דהיינו בפ' זו דויקהל משה הפך הסדר שאמר להם תחלה שמירת שבת ואח"כ מלאכת המשכן ואח"כ הכלים. והענין דהנה כתיב (תרומה כ"ה) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. בתוכו לא נאמר אלא בתוכם דהיינו בתוך כללות נש"י ישכון כבוד הוי' ית' על ידי המשכן. ועכשיו ג"כ הוא ע"י עסקם בתומ"צ שהתורה היא כמו בחי' כלי המשכן. והמצות הם בחי' יריעות המשכן כי על ידי המצות נעשה בחי' לבושים לנפש. כמ"ש והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספך. וזהו כמו בחי' יריעות שהן בחי' מקיפים. והתורה היא בחי' מזון לנפש כמ"ש ותורתך בתוך מעי וזהו בחי' כלי המשכן שהן בחי' פנימיים:

ולהבין זה יש להקדים להבין מ"ש אני הוי' לא שניתי שאין בו ית' שום שינוי והתפעלות ח"ו על ידי ברה"ע. שכמו בחי' יחיד ומיוחד קודם ברה"ע כך הוא ג"כ אחר ברה"ע וכמאמר אתה הוא קודם שנברא העולם ואתה הוא משנברא כו'. ר"ל בזה שאין בריאת העולמות פועל בו שום שינוי ח"ו. והיינו לפי שהחיות הנמשך

ממנו

ז **ועתה** י"ל מה שאמר להם קחו מאתכם תרומה. הנה כתיב (תלים קמ"ה) ארוממך אלקי המלך. וכתיב (בשלח ט"ו) זה אלי כו' וארוממנהו. וי"ל למה צריכים לרומם אותו והלא כתיב (תלים צ"ב) ואתה מרום לעולם הוי'. והענין כי פי' אלקי המלך אלקי ל' כח. והיינו כח והיות אלקות שמתלבש בהעולמות בחי' ואתה מחי' את כולם (דה"א כ"ט). כי הנה יש שני בחי' ממכ"ע וסוכ"ע. ממכ"ע שמתלבש ומתחלק למדרגות אין קץ. וכמו שלמטה אנו רואים שמתחלק החיות בדרך כלל בד' מדרגות דצח"מ. ובדרך פרט יש התחלקות אין קץ. אבל סוכ"ע כמו עיגול שאין בו התחלקות מעלה ומטה כלל לפי שאינו מאיר בפנימיות בהשגה כו' כ"א בחי' מקיף השוה ומשוה כו'. ולכן מצד בחי' ממלא כתיב (ישעי' נ"ה) כי גבהו שמים מארץ, ומצד סובב כתיב (תלים קי"ג) המשפילי לראות בשמים ובארץ בהשוואה אחת כו'. וזהו"ע ארוממך לרומם כללות הכח והחיות דבחי' ממכ"ע שמתחלק למדרגות אין קץ למקור ושרש דהיינו בחי' סוכ"ע שלמעלה מהתחלקות כנ"ל. והנה פי' אלקי המלך. כי בבחי' מל' יש ג"כ שני בחי' ממלא וסובב כמו עד"מ למטה ענין המלך שהוא רק רוממות והתנשאות מהעם היפך החיבור ולכן המלך אין רואים אותו כו' (סנהדרין כ"ב א'). ולכן אעפ"י שרב שמחל כו' כבודו מחול. אבל מלך שמחל אין כבודו מחול (כתובות י"ז א'). והיינו כי רב ענינו השפעה בפנימיות בדרך חיבור וקירוב כו'. אבל מלך ענינו רק רוממות כו' ע"כ אין כבודו מחול. ומ"מ יש ג"כ בבחי' מלך מה שנמשך ממנו בפנימיות כמו ענין דבר מלך שלטון. שהדיבור ופקודת המלך נמשך לכאו"א מהעם כו'. וזהו שאמר פרעה ליוסף ובלעדיך לא ירים כו' ועל פיך ישק כל עמי רק הכסא אגדל ממך (מקץ מ"א). והיינו שהנהגת המלוכה שע"י הדיבור דבר מלך שלטון נתן לו. אבל עצם הרוממות שלמעלה מהדיבור והפקידה בחי' זו לא נתן לו. וזהו רק הכסא אגדל ממך. והנה למעלה בבחי' מל' מקור בי"ע שנעשה ממנה כחב"ד דבריאה הנה החב"ד הוא השפעה בפנימי' אבל הכתר שלה הוא מקיף לג' עולמות בי"ע בהשוואה א'. וזהו ארוממך אלקי המלך. אלקי הוא מה שמלובש בפנימיות בבי"ע בבחי' ממלא. המלך הו"ע הרוממות והתנשאות דבחי' מל' בחי' סובב. וע"כ צריך לרומם שני הבחי' ממלא וסובב דמל' לבחי' עצמות הסובב הכללי שמקיף לד' עולמות בהשוואה א'. והיינו לבחי' ממה"מ מל' דא"ס. וזהו"ע מלך יחיד לרומם המל' לבחי' יחיד כו':

ח **ועתה** י"ל איך יכול דוד שהוא נברא ובע"ג לומר ארוממך כו'. ויובן ע"ד והחיות נושאות את הכסא דקשה ג"כ והלא הכסא כבוד מרום מראשון כו' והחיות הם נבראים מאין ליש מבחי' הכסא דמל'. ואיך יכולים להיות נושאות. והענין כי אמת שהם נבראים מאין ליש מבחי' מל'. וכל השגתם הוא רק עד בחי' מל' אבל למעלה מבחי' מל' אין משיגים כלל. אבל מ"מ כיון שמשיגים בחי' מל' איך שהיא רק הארה בעלמא כו' מזה נעשה אצלם ההתפעלות והרעש גדול ומתלהבים כאש בוער ליכלל בעצמות אוא"ס ב"ה ממש. ולפי שאינם יכולים ליכלל כו' ע"כ מרעישים ובוערים למאד כו'. וזהו"ע אמירת קדוש שלהם כו'. וז"ש (ישעי' ו') ואראה את אד' יושב על כסא שרפים עומדים ממעל לו. וי"ל איך יתכן שעומדים ממעל כו'. והענין כי הכלל בכל מקום שרצונו של אדם הוא נחשב כאלו הוא שם ממש. ולכן כיון שההתפעלות והתשוקה שלהם הוא לעצמי' אוא"ס דוקא שלמעלה מבחי' מל' ע"כ נחשבים כאלו עומדים שם. וזהו ממעל לו דהיינו לשם אד' כו'. והנה מצד ההתפעלות והרשפי אש והתשוקה שלהם לעצמות אוא"ס עי"ז הם נושאות את הכסא. ואח"כ הם מנושאות עם הכסא. והנה למעלה הוא מצד התלהבות רשפי אש התשוקה באהוי"ר. אך שיהי' כל אדם יכול להיות ארוממך כו' ע"ד והחיות נושאות כו' הוא ע"י קיום המצות בבחי' קבעומ"ש דוקא. וזהו ארוממך כו' שאמר זה דוד בעד כללות נש"י. וזהו קחו מאתכם תרומה להוי'. והיינו ע"י נדבת המשכן שהו"ע צדקה וצדקה תרומם גוי כו'. וביאור זאת איך יכול להיות ארוממך ע"י קיום המצות בקבעומ"ש כו'. יובן מענין אכילת מצה שקודם כשפ"ע ומ"ת (בתו"א ד"ה קחו כו' תרומה) כי כשפ"ע וספרתם כו' לשון הארה והיינו להמשיך בחי' אור וגילוי מלמעלמ"ע כדי להפוך הז"מ דנה"ב כו'. ובחי' אור זה הוא התגלות אלקות בהשגה והעמקת הדעת באלקות שעי"ז יכולים להפוך הנה"ב כי אור דוחה חשך וכתיב (תלים ס"ח) כהמס דונג כו' כן יאבדו רשעים. הם התאוות. מצד גילוי אור ה' בבחי' השגה כנ"ל. ומקודם צ"ל אכילת מצה להם עוני אתכפיא ביטול היש. וכנודע שא"א להיות התהוות יש מיש כמשל הגרעין הנזרע בארץ שצריך שיוכלל תחלה בבחי' אין. ועי"ז אח"כ הצמיחה בתוס' וריבוי גדול. כמו"כ בחי' וזרעתיה לי בארץ כדי שיהי' הצמיחה שהוא המשכות תוס' אורות וגילוי אלקות צ"ל תחלה בחי' אין אתכפיא וקבעומ"ש. וכמאמר כד אתכפיא סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה (זח"ב קפ"ד א'). וזהו בכדי להיות תרומה להוי' הנה עצם מדת מל' נק' תרומה ל' רוממות כמבנת"ל שעצמי' המל' היא בבחי' רוממות והתנשאות סובב דבי"ע. וצריך לרומם ולהעלות תרומה זו מלמעלמ"ע להוי' שהוא אוא"ס ב"ה. והיינו ע"י נדבת המשכן בחי' צדקה תרומם כו' בבחי' קבעומ"ש. ואח"כ כתיב כל נדיב לבו יביאה את תרומת הוי'. והיינו כי מתחלה שהוא רק העלאת המל' נק' רק תרומה להוי'. אבל בחי' כל נדיב כו' שהוא המשכת רוממות עצמות אוא"ס מלמעלמ"ע בבחי' מל'. ע"כ נק' התרומה אז תרומת הוי' ממש. וזהו"ע קבעומ"ש תחלה בפ' שמע העלאה ע"ד תרומה להוי'. וקבעומ"ל הוא המשכה מלמעלמ"ע בחי' תרומת הוי' ממש. והו"ע אתכפיא ואתהפכא. נדיב לב שהלב בעצמו רוצה הו"ע אתהפכא:

וענין שייכות ויקהל משה לשיהי' עי"ז דוקא אח"כ קחו מאתכם תרומה להוי' כו'. עי' בתו"א פ' תולדות ד"ה מים רבים בענין רבקה בת שלש שלש עשר או בת ארבע וז"ל דהפי' הוא חיבור וקישור בת שלש או בת ארבע בהמות יחדיו. וכך הוא בענין חיות המרכבה שבהן כלולים ומתייחדים יחד להיות והחיות נושאות הן בחי' רבקה בת שלש שלש עשר שהוא התכללות חג"ת. פני ארי' מבחי' חסד

ופני

שרש הנשמה בהנשמה שמלובש בגוף כו׳ ואח״כ רוח והבל הדיבור דהורה הוא בחי׳ רוח הנופח כו׳. להיות ויקם עדות ביעקב כנ״ל:

וענין ויקהל משה. דהנה כתיב (עמוס ט׳) הבונה בשמים מעליותיו ואגודתו על ארץ יסדה. שכל העליות והמשכות נ״ל ע״י התכללו׳ וביטול דוקא. וזהו ויקהל. והענין דאיתא בכתבי האריז״ל קהל גימט׳ ג״פ מ״ה. והיינו כי ישראל נחלקו לג׳ מדריגות כהנים לוים וישראלים. ג׳ אבות. ישרשם מהמדות עליונות. ועיקר המדות הם ג׳ חג״ת. וזהו״ע ג״פ מ״ה שהוא המשכת הביטול דשם מ״ה בכל הג׳ מדות כדי שיהי׳ בהם ביטול והתכללות שאין מספיק ע״י המשכת מ״ה בקו אחד רק צריך שיהי׳ המשכת מ״ה בכל הג׳ קוין. כי המדות מצ״ע הן ענפין מתפרדין הו״ג שני הפכים. וע״י הביטול דשם מ״ה נעשה בהם התכללות אמיתי כו׳ ע״ד עושה שלום במרומיו בין מכאל וגבריאל שהם אש ומים. מלמעלמ״ע ומלמעלמ״ע. והרי הם שני הפכים. ומ״מ אומרים שניהם כאחד קדוש. והיינו מצד שבטלים בבחי׳ תשוקה והתפעלות לעצמות אוא״ס דלמעלמ״כ אבל שם בטלים ההפכיים לגמרי ע״כ מתחברים ומתכללים כאחד כו׳. וזהו קהל גימט׳ ג״פ מ״ה. וזהו שם מ״ה מלגאו דאיהו אורח אצי׳. היינו בעושה אורח ודרך באצי׳ להיות קשר והיבור כל הע״ס יהדיו כו׳. שמצד המשכת שם מ״ה והביטול בהמדות שיהי׳ בטלים לבחי׳ למעלמ״כ. עי״ז נעשה בחי׳ קהל והתכללות חג״ת שיהיו כבחי׳ א׳ ממש. והנה משה שי״ן עם מ״ה השי״ן ג׳ מדות. והוא ממשיך הביטול דשם מ״ה בהג׳ מדות (והיינו לפי כי משה הוא הדעת שממשיך הגילוי מהכתר) ולכן ויקהל משה דוקא. והנה נגה ג״כ גימט׳ ג״פ מ״ה כמו קהל. והיינו כי נגה זו שאנו אוכלים ע״ש מ״ה כדי שיומשך בחי׳ מ״ה וביטול בהמדות. כי ענין נגה הי׳ בכתבי האריז״ל שהוא המשכת הסדים מדעת דקטנות דאבא כי נגה אין בה לא המילות ולא גובה. כי המילות הו״ע דינים וגבו׳ דקו השמאל. ונגה הוא המשכת הסדים מהכ׳ שהוא מקור קו הימין מקור החסדים כמאמר אב הרחמן אב הרחמים כו׳. וגם המשכת הביטול דהכ׳ כח מ״ה. והיינו שנמשך עצמות ובלימות הביטול דהכ׳. וענין הקטנות הוא שנמשך רק בבחי׳ הכרה יתרגשה לא בבחי׳ רהי׳ והשגה כו׳. והנה כתיב ששת ימים תאכל מצות. עי׳ בסידור בדרוש דששת ימים תאכל מצות שהוא המשכת הביטול בששה מדות. וכ״כ בלקו״ת בד״ה אלה פקודי ע״ש. הגם שחיוב אכילת מצה הוא רק בלילה הראשונה. אך ההמשכה דמצה שהוא המשכת מ״ה דהכ׳ צריך להיות בכל הששה מדות. כי בשה״כ הי׳ במדות מהמת בחי׳ ישות וגסות כידוע שהספירה הי׳ בשם ס״ג כמ״ש כולו סג כו׳ סג אותיות גס. כי גאוה וגסות הוא שרש לכל מיני רע. כמו שבקדושה יש היכל קה״ק שהוא המקור לכל היכלות דקדושה. כן להבדיל בלעו״ז הגאוה וגסות נק׳ אבי אבות הטומאה שהוא שרש ומקור לכל מיני רע. כי מי שהוא בהכנעה ושפלות אינו רוצה וא״צ לכלום ואינו מתכעס ואינו מתפאר ואינו בגילוי ואינו רוצה שהכל יודו לו כו׳. משא״כ מי שהוא בעל גאוה רוצה וצריך הכל ומתכעס ומתפאר ומתגלה כו׳ לכן צריך להמשיך המשכת מ״ה בהמדות כי עי״ז הוא תיקון המדות ועיקר המדות הם ג׳ כנ״ל לכן מצה הוא גימט׳ ג״פ מ״ה כו׳:

ו **והנה** אח״כ אמר להם ענין השבת כו׳. דהנה כתיב לעשות השבת. וצ״ל דהלא שבת מיקדשא וקיימא. והענין כמארז״ל (ב״ר פי״ז) ג׳ נובלות הן כו׳ נובלות העוה״ב שבת. כי השבת הו״ע השביתה ממלאכה כמ״ש ששת ימים עשה ה׳ כו׳. וביום השביעי שבת. אבל עוה״ב הוא יום שכולו שבת ומנוחה כו׳ הו״ע שביתה בעצם. שלא ממלאכה. ולכן השבת שלנו הוא רק נובלות מבחי׳ השבת דעוה״ב דהיינו מבחי׳ יום שכולו שבת. וזהו לעשות השבת שיומשך איזו גילוי והארה בשבת שלנו מבחי׳ יום שכולו שבת כו׳. והיינו על ידי ששת ימים העבוד ל׳ עורות עבודים דהיינו מה שמתקנים ומבררים הניצוצות דתהו שנפלו בק״נ שיוכללו בבחי׳ ביטול. וזהו כל הל״ט מלאכות הזורע והורש כו׳. והעלאה ובירור זה הוא על ידי עובד אלקים בנפש בבחי׳ אתכפיא וביטול היש אינו דומה שונה פרקו מא״פ לשונה פרקו מא״פ ואחד כו׳. וזהו״ע שאמר להם אלה הדברים שהו״ע ל״ט מלאכות כדאי׳ בגמ׳ (שבת ע׳ ע״א) דברים הדברים אלה הדברים הם ל״ט מלאכות. שהכל הוא העלאות ובירורים מק״נ. והנה העלאת כל הבירורים שבחול שיוכללו בבחי׳ ביטול לגמרי באוא״ס הוא בשבת שאז הוא זמן עליות העולמות. ולכן כל התפלות והתומ״צ של ששת ימי החול מתעלים בשבת ליכלל באלקות. ואח״כ ביום השבת נמשך ומתגלה המשכה מלמעלמ״ע ממקום גבוה מאד והוא בחי׳ על עלא דנטיף מעתיקא לז״א ולכן אומרים סעודתא דע״ק (והו״ע יום שכולו שבת). ובחי׳ על זה מתגלה על ידי העלאות הבירורים מבחי׳ ל״ט מלאכות. והנה שבת הוא בחי׳ מלמעלמ״ע היינו שעל ידי העלאת הבירורים שמבררים בחול מלמעלמ״ע בבחי׳ ביטול והתכללות לגמרי באוא״ס ב״ה (והוא כענין עדת הנ״ל) מתגלה אח״כ בחי׳ על מלמעלמ״ע. אבל כדי שיוכל להיות העבודה ע״ד הנ״ל. נ״ל תחלה ויקהל משה את כל עדת שהוא מלמעלמ״ע. פי׳ שעל ידי המשכת בחי׳ שם מ״ה וביטול מלמעלמ״ע עי״ז נעשה אח״כ בחי׳ עדת (ועדות) שהוא העלאת המדות בבחי׳ ביטול והתכללות באוא״ס ב״ה מלמעלמ״ע. והיינו שאחר שנעשים נש״י בחי׳ עדת ועדות על ידי המשכת הדעת מבחי׳ משה כנ״ל עי״ז אח״כ יוכל להיות כל העבודה בששת ימי החול ויומשך אח״כ בשבת מלמעלמ״ע כו׳. והנה אחר שבת אמר להם מלאכת המשכן. כי יריעות המשכן נוטה שמים כיריעה הו״ע המלות מקיפים. והכלים הם פנימי׳ הו״ע תורה המשכות או״פ. אך פי׳ משכן הו״ע ושכנתי בבחי׳ גילוי גמור דהיינו שהמקיפים עליונים יתגלו ממש בהמצות בלמטה. וכן בתורה יתגלה בחי׳ או״פ דת״ע בגילוי גמור ולא שיהי׳ רק עדות לבד. וזהו״ע המשכן. והנה כדי להמשיך הגילוי שלא יהי׳ השלהבת קבורה בהגחלת כ״א שילא ויתגלה לחוץ הוא על ידי רוח הנופח דיבור התורה. ובחי׳ רוח זה הוא אחר שנעשים נש״י עדים על ידי התפלה. והנה ענין שבת היא שיוכל להיות עבודה בהעלאה והמשכה. וא״כ הו״ע עדות. אזי אח״כ יוכל להיות ענין המשכן:

ועתה

הדעת לחבר המוחין עם המדות. אבל כשאין אתם עדי אזי גם למעלה אין אני אל. והיינו כענין קוב"ה סליק לעילא כו'. כי אל שהוא לשון אלקות. הנה על עצמותו ומהותו ית' אין שייך כלל לשון אלקות. כי לשון זה שייך רק על ההארה שמתגלה להחיות העולמות שייך לומר אלקות וזהו פי' אל. וכנודע פי' אל הוא הארה שמאוא"ס ב"ה בעולמות. אבל בגלות הוא מסלק ההארה בעצמותו ומהותו ממש שלא להיות כי אל דעות כו'. דהיינו שלא יתחברו הב' דעות כ"א שיומשך השפע מבחי' ד"ע לבד דקמי' כחשכה כו'. וזהו כשאין אתם עדי אזי איני אל כביכול. וזה"ע עדת בנ"י. שע"י הדעת שמחבר אור השכל וההשגה (דבחי' יחו"ע הוי' אחד כו') בתוך המדות אזי נהפכים כל הרצונות. ואזי הו"ע עדת ל' עדות שכשמאיר הדעת אזי נק' עדות כמ"ש והוא עד כו' או ידע כנ"ל. אבל כשלא יש בחי' דעת אין נק' עדות כלל. והנה משה הוא הדעת ונק' רע"מ שממשיך בכאו"א מישראל בחי' הדעת. וזהו ויקהל משה את כל עדת בנ"י כו':

ה **וביאור** ענין ויקהל משה את כל עדת כו'. צ"ל תחלה המשנה בעש"מ נבה"ע והלא במאמר אחד כו' (אבות פ"ה).

והנה ידוע הקושיא הלא א"ס אחד פשוט ואיך יכול לימשך ממנו ריבוי התחלקות כ"כ כו'. והענין כמו שאנו רואים למטה באדם מה שחושב ברגע מועטת. כשצריך לפרש אח"כ בדיבור ישהא זמן רב. והיינו כי עיקר ריבוי התחלקות הוא בדיבור. וכמו"כ למעלה בדיבור עליון הוא ריבוי והתחלקות הצירופים לאין קץ כו'. ומקור התחלקות הדיבור הוא מהששה מדות שהם ג"כ בבחי' התחלקות הו"ג שני הפכים כמו אהבה ושנאה כו'. ובדרך כלל יש ששה מדות ה"ז התחלקות ו"ק. ובדרך פרט יש ריבוי מדרגות כי חסד כלול מכל המדות וגבו' מכל המדות. ואח"כ כשנמשך מהמדות לדיבור נעשה ריבוי התחלקות ביותר. כמו מחנה מיכאל קפ"ו אלף שפרשו ממדת חסד דאצי'. וכשנמשך ומתלבש החסד עליון בהדיבור הנה ע"י הדיבור נעשה ההתחלקות לקפ"ו אלף כו'. ולכן נבה"ע בששת ימים וע"י עש"מ. ולכאורה הלא כל העש"מ יכולים לומר בחצי שעה ולמה הי' נצרך זמן ששת ימים. אלא הענין כי כדי שיהי' ריבוי התחלקות בהדבור צ"ל נמשך תחלה ע"י המדות שהם ג"כ בבחי' התחלקות כנ"ל ואח"כ כשנמשך להדיבור נעשה התחלקות ביותר ולכן הי' צ"ל הבריאה בו"ו ימים דוקא וע"י עש"מ. עכ"פ מבואר שעיקר הריבוי והתחלקות נמשך מהמדות ודיבור עליון. אבל למעלה מזה דהיינו בבחי' ח"ע כח מ"ה ביטול לגמרי אין שייך שום התחלקות. וזהו מאמר אחד שהוא בראשית נמי מאמר הוא בחי' חכמה ביטול והתכללות לגמרי שלמעלה מהתחלקות ע"כ נק' מאמר אחד. והנה במאמר אחד יכול להבראות אבל הי' רק ביטול לגמרי והתכללות ולא הי' שייך שכר ועונש. ולכן נברא בעש"מ שיהיה יש והתחלקות כדי להפרע כו' וליתן שכר טוב כו'. והנה זהו כדי שיהיה כו'. אבל אח"כ צריכים להמשיך הגילוי מבחי' מאמר אחד כדי שיהי' גם בבחי' היש וריבוי התחלקות דנבראים בחי' ביטול והתכללות באוא"ס ב"ה כו'.

וזהו ויקהל משה את כל עדת. כי משה הוא בחי' ונחנו מה חכמה כח מ"ה. וע"י שממשיך הביטול דמ"ה דחכמה שהוא בחי' מאמר אחד נעשה גם בבחי' הריבוי והתחלקות בחי' התכללות לגמרי. כי ההתחלקות הוא מחמת בחי' יש. וגם במדות עליונות מחמת שהם בבחי' יש הם ענפין מתפרדין. אבל ע"י המשכת הביטול משה מ"ה נעשה התכללות לגמרי. והנה נת"ל שההתחלקות הוא בהמדות. וזהו ויקהל משה את כל עדת שעל ידו נעשה בחי' קהל ואסיפה והתכללות כל המדות ליכלל וליבטל באוא"ס ב"ה שאזי נק' המדות עדת לשון קיבוץ ואסיפה כנ"ל. והנה משה הוא הדעת שממשיך הביטול דחכמה בהו"ק כו' כנ"ל. ועי"ז נעשה התחלקות הו"ק בחי' עדת ביטול והתכללות באא"ס ב"ה. והנה בחי' משה יש גם כעת בכאו"א מישראל. כמארז"ל ע"פ מה הוי' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה כו' אין לגבי משה מילתא זוטרתא. וידוע הקושיא ע"ז דהא שואל מעמך כתיב אלא משום שיש בחי' משה בכאו"א. וגילוי בחי' מ"ה דמשה נמשך ע"י התורה כמ"ש זכרו תורת משה עבדי. תורה צוה לנו משה. שע"י עסק התורה נמשך התגלות בחי' מ"ה דמשה שבכאו"א כו'. ולכן עי"ז נעשה בחי' ויקהל משה כו'. והנה כשנעשה בחי' עדת ע"י הדעת כנ"ל אזי הו"ע עדות וכמ"ש והוא עד כו' או ידע כו' דוקא כנ"ל. והנה שרש בחי' זו דויקהל משה יובן ע"פ מארז"ל נובלות בינה שלמעלה שינה. שינה היא מקור נש"י המתלבשים בגופים. והנה הגם שהיא חלק אלוה ממעל מ"מ אין שם השגה באוא"ס ב"ה דלמהתב"כ כו'. אבל בינה שלמעלה שם מאיר אוא"ס ב"ה בהבנה והשגה איזו בחי' גילוי כו'. ושרש הנשמה הוא בבינה שלמעלה כו'. ולכן הנשמה שלמטה היא בחי' נובלות ועדות כנ"ל באריכות. וע"כ צריך להמשיך ולחבר שרש ומקור הנשמה שמבחי' בינה שלמעלה שיאיר בגילוי למטה בהנשמה שבגוף. ועי"ז נמשך הדעת גם למטה בהנשמה שבגוף שיהי' עדת ועדות כנ"ל. וזהו והוא עד או ראה הוא בשרש הנשמה דמזליי' חזי ממש. או ידע כשנמשך הגילוי משרש הנשמה למטה בהנשמה שמלובשת בגוף נמשך להיות או ידע עכ"פ ואזי נק' ג"כ והוא עד. ולכן בחי' זו דויקהל משה את כל עדת הוא ע"י גילוי שרש הנשמה שמבינה שלמעלה. שעי"ז נעשה בהמדות ביטול והתכללות שיהי' רק רצון א' פשוט ליבטל בא"ס ב"ה שהו"ע עדת ועדות כנ"ל. ולכן ויקם עדות ביעקב כו'. כי התומ"צ אעפ"י שהם בחי' עדות זהו בהעלם. וצריך להמשיך בחי' שרש המצות והתורה כמו שהיא למעלה שיתגלו ממש בהתומ"צ שלמטה. והו"ע שלהבת הקבורה בגחלת וצריך לנפוח בחי' רוח והבל הדיבור של עסק התורה. וכדי שיהי' בחי' רוח והבל הדיבור דתורה בחי' רוח הנופח גילוי השלהבת כו' (דהיינו שיתגלה שרש התומ"צ כמו שהוא למעלה. בהתומ"צ שלמטה ולא יהי' רק עדות לבד) הוא דוקא כשנעשים נש"י עדים בהתגלות להיות והוא עד כו' או ידע דוקא שע"י הדעת נעשים בחי' עדת ביטול והתכללות המדות וכל הרצונות באוא"ס ב"ה ואזי הם עדות ממש. וכ"ז הו"ע עסק התפלה לחבר

שרש

בגחלת כו' אחת רוח אלקים חיים. וענין המשל דע"ש לשלהבת הקשורה בגחלת הוא כמו הגחלת השלהבת בהעלם לגמרי בהגחלת. וע"י מפוח ורוח הנופח מוציאים גילוי שלהבת הגדולה לחוץ. כמו"כ הע"ס דאצי' בהם הוא התגלות אוא"ס כמאמר איהו וחיוהי וגרמוהי חד אך אינו מתגלה על ידם לחוץ דהיינו בבי"ע כי הם בחי' כלים המגבילים ומעלימים על האור לכן נק' אברים כמו עד"מ אברי האדם שמכסים על הדם שבתוכם. וע"כ הגם דאצי' וקרינן לון ע"ש לאתגלאה בהון עלמין מ"מ בעולמות אין הגילוי כמו בהספי' שבהם איהו וגרמוהי חד ובעולמות כתיב ומשם יפרד עלמא דפרודא לאו איהו וגרמוהי חד בהון. אך ע"י רוח אלקים חיים בחי' הכ"ע מתגלה אוא"ס בבהע"ס לחוץ ולא שיהי' בהעלם כו'. והנה רוח המשיך רוח. באתעדל"ת אתעדל"ע (זח"ב קס"ב ריש ע"א) שע"י אתעדל"ת בחי' רוח והבל הדיבור דתורה ותפלה במס"נ וביטול לגמרי בבחי' והדבר אשר שמתי בפיך ע"ז ממשיכים בחי' רוח אלקים חיים. שיתגלה אוא"ס מההעלם כנ"ל. ולכן בימי התנאים היו הנסים מצוים מאד בגילוי לפי שעסק התורה שלהם במס"נ וביטול הי' בחי' רוח הנופח וע"כ לא הי' שום דבר מסתיר עליהם כלל. והנה התומ"צ נק' בחי' עדות ורמיזא בעלמא. שכל אורות העליונים מלובש בהם בבחי' הסתר והעלם גמור. וע"כ שיתגלה העדות דתומ"צ לישראל. שע"י בחי' רוח הנופח שלהם בעסק התומ"צ בבחי' ביטול והדבר אשר שמתי בפיך כו' יתגלו כל המצות שלמעלה ממש. כמו ע"י מצות ציצית יתגלה בחי' לבושי' ושער רישי' כו'. ולא שיהי' רק עדות לבד כו'. וע"ז כתיב (תלים קל"ב י"ב) ועדותי זו אלמדם והיינו לפי שנש"י נק' ג"כ עדות אתם עדי נאום ה':

והענין דאיתא בספר הבהיר נובלות בינה שלמעלה שכינה. שכינה לשון ושכנתי בתוכם שהוא מקור נש"י שמלובשים בגופים ונק' כנס"י בחי' מל' דאצי'. והיא נובלות מבחי' בינה שלמעלה שכינתא עילאה שהיא מקור הנשמה בחי' מזליי'. והנה לבחי' מל' יש מרכבה ממלאכים. פי' מרכבה שהם בטלים לגמרי לבחי' מל'. ונק' מרכבתא תתאה. וכמו"כ יש מרכבתא עילאה ונק' האבות הן המרכבה (ב"ר ספמ"ז) והיינו שהוא בחי' ביטול לאוא"ס ב"ה ממש. וכמ"ש (יהושע כ"ד ב') בעבר הנהר ישבו אבותיכם דהיינו למעלה מבחי' ונהר יוצא מעדן. ולכן הם מרכבה להבינה שכינתא עילאה דהיינו להעלות בחי' הו"ב לעצמות אוא"ס ב"ה. והנה הנשמה שמלובש בגוף נמשכה מבחי' שכינתא תתאה מל'. אבל שרש ומקור הנשמה בחי' מזליי' שרשה בבינה שלמעלה כנ"ל בענין האבות הן המרכבה כו'. וזהו נובלות בינה שלמעלה שכינה. ולכן אין המלאכים אומרים קדוש עד שיאמרו נש"י למטה תחלה קדוש כו' (חולין צ"א ב'. ובזח"ג ק"ל ע"ב) וזהו"ע שנש"י נק' עדות דהיינו הנשמות המתלבשים בגופים שנמשכים מבחי' שכינה מל'. הם עדות על שרש ומקור הנשמה שמבחי' בינה שלמעלה כו'. והנה זהו כל עסק התפלה שיתגלה בחי' עדות של הנשמה. וזהו ע"ד רבתי שבפסוק ראשון דשמע. והיינו שתתחבר הנשמה שמלובש בגוף עם מקור הנשמה בחי' מזליי' שמבחי' בינה שכינתא עילאה. וענין בחי' מזלי' הוא בחי' רעו"ד מש"כ לגמרי רצון ה' פשוט כו'. והנה התפלה היא הכנה לעסק התומ"צ. דהיינו שע"ז יהי' אח"כ עסק התורה בבחי' והדבר אשר שמתי בפיך בחי' רוח הנופח הנ"ל שיתגלו בתומ"צ ג"כ כל האורות עליונים ולא שיהיו רק בחי' עדות. והיינו על ידי שמתגלה בחי' עדות של נש"י תחלה על ידי התפלה. יכולים להמשיך אח"כ התגלות העדות דתומ"צ:

ד **וזהו** הכל ענין עדת שהוא ג"כ לשון עדות. הנה דעת ועדת ועדות. הכל אותיות שוים. וצ"ל תחלה פי' הפסוק הנ"ל אתם עדי ואני אל. הנה כתיב דע את אלקי אביך. פי' דעת הוא היפך משיכת הדעת שהו"ע שכחה. אבל דעת ענינו שיהי' מקושר ונמשך אחר זה תמיד בלי הפסק כלל. כי יש אמונה ודעת. אמונה הוא שמאמין איך שהקב"ה מהוה העולמות ואעפ"י שמאמין איך שאתה הוי' לבדך הנה זהו רחוק ממנו עדיין. וכמו גנבא אפום כו' לפי שאמונה הו"ע שערה ומקיף כו'. ואין שייך עדיין אליו. אבל דעת הוא לשון והאדם ידע התקשרות והתחברות אל תוכו ותוך תוכו שנמשך אח"ז כל המדות שלו בלי הפסק כלל. והיינו שמחבר השכל והשגה שבמוח אל המדות שבלב שנמשכו כל המדות אחר השכל והשגה שבמוח כו'. וזהו ע"ד רבתי דשמע. שע"י הדעת והתקשרות ההשגה דהוי' אחד בתוך לבו שנמשכו כל המדות ליכלל וליבטל אלי' נק' עד. וזהו אתם עדי שהוא על ידי הדעת נעשים עדים. וכמ"ש והוא עד (דקאי על ישראל) או ראה (אתה הראת) או ידע וידעת כו' כי הוי' הוא האלקים. שמחמת הדעת נק' ג"כ עד כו'. והנה כשיהיו אתם עדי אזי ואני אל. פי' אל אינו כמו שם הוי'. כי שם הוי' הוא כמו עד שלא נבה"ע שהי' הוא ושמו בלבד דהיינו כמו שכלול בעצמות א"ס ב"ה ואינו שייך לעולמות כלל. אבל אל הו"ע הארה וגילוי בעולמות. כי אל לשון כח כמו ואת אילי הארץ. והיינו כח התפשטות החיות בעולמות וכענין כח הד'. וזהו אל שדי שע"י כח זה הוא מסדר המערכות כו' ולכן כתיב חסד אל כל היום (תלים נ"ב ג') וכתיב (שם ז' י"ב) ואל זועם בכל יום. הרי שבחי' אל הוא ההארה והגילוי ששייך להנהגת העולמות. והנה כתיב (ש"א ב' ג') כי אל דעות הוי'. ד"ע וד"ת. ד"ע הוא סוכ"ע בחי' מקיף שאינו שייך להנהגת העולמות כלל. וז"ש בילמ"ל (שמות ב' כ"ה) וידע אלקים. וכי מתחלה לא הי' יודע ח"ו. אלא הענין שמתחלה הי' הידיעה בבחי' ד"ע בדרך גלוי וידוע כו' ממילא כו'. וד"ע בחי' מקיף ושם כחשכה כאורה. אבל פי' וידע אלקים היינו שנמשך בבחי' ד"ת שמחבר אוא"ס ב"ה עם המדות וע"י המדות נעשה התפעלות להיות אהבתי אתכם כו' ואוהב את יעקב כו' (מלאכי א') שנמשך גילוי אלקות ובמקום הביטול. ובלעו"ז לא נמשך כלום. וזהו כמו שבאדם הדעת מחבר המוחין עם המדות. וזהו על ידי בחי' שם אל שגבוה מב' הדעות. וזהו כי אל דעות הוי'. שבשם אל הוא מחבר הב' דעות. ולכן אל תרבו תדברו גבוה כו' לקבל מבחי' ד"ע דכאשכולא כו'. כי אל דעות כו' שמחבר כנ"ל להיות חיבור ולא באל"ף עם ולו בוי"ו שיהי' נתכנו עלילות גם בבחי' ולא באל"ף. והנה כ"ז הוא כשאתם עדי. שגם בנפש מאיר

הדעת

כי עדות אינו דוקא הגדת עדות כ"א בחי' אות וראי' על איזו דבר נק' ג"כ עדות על הדבר ההוא. וכענין עד הגל הזה ועדה המצבה כו' (ויצא ל"א נ"ב). שהוא אות חזק וראי' על הדבר שנגמר בין יעקב עם לבן כמ"ש בפרשה שם. ע"כ נק' זה בשם עד כו'. ועד"ז נק' ג"כ התומ"צ בשם עדות. כי הנה כל המצות כולם ישנם למעלה. ומלא בכל המדרשים שקודם מ"ת הי' הקב"ה בעצמו מקיים המצות כמארז"ל הקב"ה מתעטף בציצית. הקב"ה מניח תפילין (ברכות ד"ו ע"א). ואח"כ נתן הקב"ה את המצות לישראל. וע"כ המצות שלמטה הם בחי' עדות על המצות שלמעלה. וכמו מצות ציצית. שענין מצוה זו למעלה הוא מ"ש (דניאל ז' ט') ועתי"י יתיב לבושי' כתלג חיור ושער רישי' כעמר נקא. פי' כתלג חיור היינו כי גוון לבן הוא בחי' חסד והוא בחי' לבוש של חסד. והיינו בחי' ורב חסד וזהו"ע הטלית למעלה שארז"ל (מדרש תלים סי' ק"ד) נתעטף הקב"ה בטלית לבנה. והציצית הם בחי' ושער רישי' כעמר נקא. כי הציצית הם בחי' שערות כמ"ש (יחזקאל ח' ג') ויקחני בציצית ראשי. ופי' ושער רישי'. היינו ההמשכות (שמבחי' לבושי' כתלג) הם ג"כ כעמר נקא. וזהו"ע הטלית והציצית למעלה. וע"כ הטלית והציצית שלמטה הם בחי' עדות אות וראי' על בחי' זו שלמעלה שהוא בחי' רמיזה שרומזים על בחי' לבושי' כתלג חיור ושער רישי' כעמר נקא. וכן מצות תפלין הוא ג"כ בחי' עדות ורמיזה שרומזים על מצות תפילין שלמעלה שארז"ל הקב"ה מניח תפילין. תפילין דמארי עלמא פי' מארי עלמא הוא ת"ת דאצי' כללות ז"א. כי אנת הוא דאפיקת כו' כדי לאנהגא בהון עלמין. והתנהגות העולמות הוא ע"י המדות דז"א דוקא. ועיקר ז"א הוא ת"ת ע"כ נק' מארי עלמא. ונק' ג"כ הקב"ה קדוש בוי"ו. והתפילין דמארי עלמא הוא מה שנמשך בו מוחין מבחי' עליונות מבחי' קדש שלמעלה מבחי' קדוש. וזהו פי' קדש לי כו' להמשיך לי בחי' קדש מלה בגרמי' כו'. והיינו מבחי' ג"ר חו"ב ודעת הנחלק לחו"ג. והו"ע ד' בתים דתפילין דמארי עלמא. וע"כ התפילין שלנו שאנו מניחים ד' בתים גשמי' שמונחים בהם ד' פרשיות גשמי' כו' הם בחי' עדות ורמיזה על התפילין דמארי עלמא כו'. וכן ג"כ מצות אכילת מצה. כי החמץ שרשו מבחי' גבורות. אבל מצה שאין בה חימוץ ולא שום הגבהה כלל. הנה בחי' זו למעלה הו"ע לחם מן הארץ העליונה. והיינו המשכות החסדים והביטול דקטנות דאבא בבחי' מל'. ומצה הגשמיות מעיסה שלא נתחמצה. בחי' עדות ורמיזה ע"ז. וקוטב הענין שכל המצות שלמעלה מלובשים בהמצות שלמטה בבחי' הסתר והעלם. ולכן נק' עדות ורמיזה כו':

ב **והנה** ע"ז אמר דוד (תלים קי"ט) בדרך עדותיך ששתי כעל כל הון. פי' בדרך עדותיך. כמ"ש (וירא י"ח י"ט) ושמרו דרך הוי'. שיש דרך איך שיומשכו המצות שלמעלה להתלבש במצות שלנו הגשמיים עד שיהיו נקראים עדות כנ"ל. וזהו כל ארחות הוי' כו' (תלים כ"ה). והגם שהתלבשות זו היא בבחי' הסתר מאד שלכן הם רק עדות ורמיזה בעלמא. אבל מ"מ מלובש כו'. ולכן הי' שש ושמח בקיום המצות בגשמיות יותר מכל הון. פי' הון כמ"ש (משלי כ"ד ג') ובדעת חדרים ימלאו כל הון יקר ונעים. הד"ר ר"ת חסד דין רחמים. והו"ע הביאני המלך חדריו (שיר א' ד') חדרי ג"ע. וע"י הדעת מתמלאים כל הון יקר כו'. שהו"ע תענוג והשגות אלקות ממש. וזהו כעל כל הון כמארז"ל (אבות פ"ד משנה י"ז) יפה שעה א' בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב. כי בג"ע מתגלה רק זיו והארה מהמצות כמו מבחי' לבושי' כתלג כו' ושער רישי' כו' מתגלה מזה בג"ע רק הארה דהארה. אבל המצות גשמיים. אעפ"י שהם רק עדות בעלמא. אבל מ"מ הרי הם עדות לבחי' עצמיות. כמו מצות ציצית לבחי' עצמיות לבושי' ושער רישי' כו'. וזהו"ע בשמחה ובטוב לבב מרוב כל (תבא כ"ח מ"ז). וענין שהתורה נק' עדות כנ"ל. הענין כי נובלות חכמה שלמעלה תורה (ב"ר פי"ז סי' ז') כי התורה היא פי' וביאור המצות. והיינו החכמה איך לעשות המצות. כמו מצות ציצית שיהי' גדיל. ושלש גדיל ושני שלש פתיל כו'. והיא נובלות מהחכמה שלמעלה שבמצות שלמעלה. כמו מצות ציצית למעלה בחי' לבושי' כו' ושער רישי' כו'. ויש ע"ז חכמה למעלה. למה צריכים לבחי' לבוש. ואיך יהי' הלבוש זה כו'. והיא חכמה דא"ס ממש. ולכן התורה שלמטה בחי' חכמה שבמצות ציצית גשמיות היא עדות וראי' ובחי' רמיזה על בחי' חכמה הנעלמה דא"ס שבבחי' לבושי' ושער רישי'. והיינו שמלובש בה בהעלם כו'. וזהו משל הקדמוני. בחי' משל לקדמונו ש"ע כו'. והנה כמו שחכמת התורה היא בחי' עדות שהוא אות וראי' על חכמה שלמעלה. כמו"כ י"ל ג"כ באותיות התורה. כי שרש תיבת אותיות הוא אות. והנה אות הוא ג"כ לשון אות ומופת כו'. והענין כי אותיות הדיבור של האדם הם בחי' אות וראי' שיש כ"ב אותיות קבועים בעלם הנפש. והם נמשכים משם. והראי' כי אנו רואים שאין המוצאות בעצמם עושים האותיות. דא"כ החרש והקטן שמניעים המוצאות כראוי ולמה אין יכולים לדבר כו'. אלא הענין שצורת האותיות נמשכים מכ"ב אותיות הקבועים בעלם הנפש (דהיינו בבחי' חי' שלמעלה מבחי' נר"נ. וז"ש לנפש חי' ותרגומו לרוח ממללא כו'). ולכן כשמביעים אותיות בומ"ף בהשפתים הם גורמים תנועה בהשפתים להוציא הברת האותיות בומ"ף כו'. עכ"פ אותיות הדיבור הם אות וראי' שנמשכים מכ"ב אותיות שקבוע בעלם הנפש כו'. וכמו"כ יובן גם למעלה שכ"ב אותיות הדיבור עליון דעש"מ או דעשה"ד שהם כ"ב אותיות התורה שרשם למעלה מהחכמה דתורה. וכמ"ש ואתא מרבבות קדש. כי מה שהם כ"ב היינו לפי שנמשכים ומתגלים ע"י ע"ס ויבג"א. אבל שרשם הוא בבחי' רבבות קדש עליון שלמעלה מהחכ'. ולכן נק' אותיות לשון אות וראי' שנמשכים משרשם שלמעלה מהחכמה. וזהו נגילה ונשמחה בך. וישמחו בך ישראל כו'. והנה בך פי' בעצמות א"ס ית' ממש. וגם בך הוא כ"ב אותיות. והיינו לפי שע"י כ"ב אותיות יוכל להיות נמשך גילוי משרשם בעצמות א"ס שלמעלה מהחכמה כנ"ל:

ג **והנה** כתיב (תלים ע"ח ה') ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל. שבחי' עדות דתומ"ל ניתנה לבנ"י. והיינו שימשיכו בהם התגלות המצות שלמעלה ממש. ולא שיהי' רק בחי' עדות לבד כו'. כי הנה איתא בס"י ע"ס בלי מה כשלהבת הקשורה

בגחלת

לגבי. שיחוד שבזמה"ג הוא ע"י תוקף תגבורת אור האהבה עליונה מבחי' קוב"ה לבחי' כנס"י יותר מבזמן הבית. לפי שהריחוק שבין קוב"ה לשכינתי' הוא עצום מאד. כי קוב"ה סליק לעילא לעילא. וכנס"י היא בבחי' ותרד פלאים שהו"ע גלות השכינה להיות מלובשת בע"ש. ועי"ז כתיב ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם שהוא התלבשות השכינה במל' דק"נ מ"מ לא מאסתים לכלותם כו'. שגם אז יומשך היחוד עליון מאוה"ס ב"ה לבחי' שכינה כאשר היא שם. וזהו וזכרתי להם ברית ראשונים שעי"ז הי' הכר"ב עם משה שיומשך בחי' ברית והתקשרות אוא"ס ב"ה אפי' שלא בבחי' ארץ דהיינו בארץ לא זרועה. וזהו פירוש הפסוק את מעשה ה' כי נורא הוא. דקאי על הגלות כמארז"ל (יומא ס"ט ב') דירמי' לא אמר הנורא גוים מקרקרים בהיכלו והוא שותק אי' נוראותיו. ואנשי כנה"ג החזירו הדבר ליושנו הן הן נוראותיו כשבה א' בין ע' זאבים ומתקיימת כו'. ועי"ז כתיב את מעשה ה' כי נורא הוא (והיינו מחמת השכינה שמלובשת בע"ש כדי להגנה עלייהו כי אע"פ שמלובשת בע"ש בסוד גלות מ"מ נק' שוכן עמק איומה שהוא בחי' איום ונורא על הע"ש וכמ"ש (תהלים קמ"ה י"ג) ומלכותו בכל משלה וזהו את מעשה ה' כי נורא הוא. ולכן מתקיימת הכבשה אחת בין ע' זאבים. וגם י"ל כי נורא קאי על היחוד שבזמן הגלות שהשכינה מלובשת בע"ש. ומ"מ הע"ש אין מקבלים כלום מהיחוד). היוצא מזה שיש ב' בחי' ברית. וכל ברית הוא שיהי' כמו שני אוהבים שביחד יהי' שלימות דוקא. הא' ברית דאברהם שהוא הברית דשם הוי' עם כנס"י וכנ"ל. והב' הברית דמשה שהוא ברית והתקשרות השני אלין דכ"ע כנ"ל:

ד **ועפי"ז** יובן ענין זה יתנו כו' מחצית השקל כו'. עשרים גרה השקל. דהנה פי' שקל הקדש הוא מה שקדש העליון נמשך בבחי' משקל. ועי"ז כתיב (ישעי' ל"ג י"ח) אי' סופר אי' שוקל ושני מחצית דשקל הקדש היינו כמ"ש בזהר (ח"ב רכ"ה ב') שיש ב' בחי'. קדש עילאה וקדש תתאה. קדש תתאה הוא בחי' מל' מלכותך מכ"ע ונק' ממכ"ע. וקדש עילאה הוא בחי' סוכ"ע וכל מחצית היא עשרה גרה וביחד הם עשרים גרה דהיינו ע"ס דאו"י וע"ס דאו"ח. זו"נ. ובחי' ז"א לבד הוא רק מחצית. וזו"נ ביחד נק' שקל א' שקל הקדש. דהיינו שלימות א' וכנ"ל. והנה זה יתנו כו' מחצית השקל הלווי רק על מחצית התחתון בחי' ע"ס דקדש תתאה. ובשנותנים מחצית זה א"ל ליתן עוד יותר שהמחצית העליון דקדש עילאה נמשך ממילא כיון שהוא רק חצי ולא שלימות בלתי קדש תתאה. אך איך יכול האדם ליתן מחצית זה. הענין כי בנפש יש ג"כ ענין בחי' שכל ומדות. וצריך לקשר השכל בתורה ותפלה ולהפך המדות לאלקות שיהי' והאהבת בכל לבבך. בשני יצריך. ועי"ז נותן העבד בחי' של הנפש והיינו שיהי' רק בבחי' מחצית כמ"ש (תהלים ס"ג ב') צמאה לך נפשי כמה לך בשרי כו'. וכתיב (שה"ש ה' ו') כי עזה כמות אהבה כפריקותא דנפשא מגופא (זח"ג נ"ד ב') וכתיב (ישעי' כ"ו) נפשי אויתיך שאלקות יהי' בחי' נפשי. כמו שהגוף הוא תאב ומשתוקק לחיי נפשו. שמבלעדי הנפש אינו כלום. שהגוף לבד הוא רק חצי דבר. כמו"כ יהי' כל האמון והשתוקקות הנפש רק ליכלל ביחודו ית'. וכמ"ש (תהלים ע"ג) ועמך לא חפצתי שלא יהי' לו שום רצון אחר רק רצון א' קבוע ליחודו ית' שאזי דוקא נק' כל העבד בחי' של הנפש מחצית להקב"ה. ועי"ז נותנים בחי' מחצית השקל דקדש תתאה כנ"ל. וכיון שהאדם נעשה מחצית להקב"ה א"כ גם הקב"ה הוא רק בבחי' מחצית לגבי כנס"י. וא"כ נמשך ממילא ומאליו בחי' מחצית העליון דקדש עילאה. והנה זה יתנו כו' זה מנין י"ב. י"ב שבטים. והענין דהנה למעלה והחיות נושאות את הכסא הם י"ב מלאכים ובד"כ נק' ד' מחנות שכינה שכל מחנה כלולה מג'. וכמו"כ כנס"י הם ד' דגלים וי"ב שבטים. ולכן כמו שלמעלה להיות נושאות את הכסא הוא דוקא י"ב מלאכים כמו"כ למטה זה" דוקא יתנו כו'. מחצית השקל תרומה להוי'. שהוא בחי' ארוממך אלקי המלך. כל העובר על הפקודים איתא בירושלמי (שקלים פ"א ה"ד) אפי' מאן דעבר על פיקודיה דאוריתא. והיינו אחר חטא העגל. ומ"מ יכולים ליתן ג"כ מחצית השקל ע"י תשובה שעי"ז הי' הכר"ב ועי"ז יומשך מחצית העליון ממקום גבוה ביותר בחי' ברית ראשונים כנ"ל:

בפי' שני מחצית השקל הוא ג"כ כמו השני בחי' ברית או זו"נ או השני אוהבים דאתר לפמשנ"ת בתו"א פ' כי תשא בסופו שמחצית השקל העליון הוא בחי' אה' בתענוגים שנמשכת מבחי' עתיק כו':

פרשה ויקהל

ויקהל משה את כל עדת וגו'. ששת ימים כו'. וביום השביעי כו'. ואח"כ אמר להם קחו מאתכם תרומה כו'. אמר להם שני דברים שבת. ומשכן. ומקודם כתיב ויקהל שבכל התורה לא כתיב ויקהל כ"א כאן. והנה פי' עדת הוא ענין קבוץ ואסיפה של הרבה אנשים שמתחברים יחד ע"כ נק' עדת מלשון הילכו שנים יחדיו בלתי אם נועדו (עמוס ג' ג'). כי הנה המלכים נועדו (תהלים מ"ח). והדמו"ר נ"ע פי' עוד ענין עדת שהוא ג"כ לשון עדות. והנה התורה נק' עדות כמ"ש (שמות כ"ה ט"ז) ונתת אל הארון את העדות אשר אתן אליך ולכן נק' ארון העדות. וכתיב (תהלים י"ט) עדות ה' נאמנה. אלה העדות והחוקים כו' (ואתחנן ד' מ"ה). גם המצות נק' עדות כמ"ש (תהלים קי"ט) בדרך עדותיך ששתי כעל כל הון. וגם ישראל נק' עדות כמ"ש (ישעי' מ"ג) אתם עדי כו' לפני לא נוצר אל כו'. וכתיב (שם) אתם עדי ואני אל. ואחז"ל (ילקוט ישעי' רמז ש"ז בשם הספרי) תני רשב"י בזמן שאתם עדי אני אל. ושאין אתם עדי איני אל כביכול עכ"ל. ולכאורה תמוה הלא אתה הוא עד שלא נברא"ע כו'. וכתיב (איוב ל"ה ו') אם צדקת מה תתן לו כו'. והענין

כי

ממנו. וז"ש (שמות ו') ושמי הוי' לא נודעתי להם אעפ"י דכתיב וירא אליו הוי' כו' זהו רק גילוי שם הוי' דלתתא אבל ושמי הוי' דלעילא לא נודעתי. ולכן כתיב נודעתי ולא הודעתי. והיינו לפי שאברהם אברהם פס"ע (זח"א ק"כ סע"א) ע"כ גם למעלה מפסיק הפסיק שבין שמות הוי'. וה"א הטוה"ב גלה לו היינו שגלה לו גם משם הוי' דלעילא. אך בטוה"ב גופא יש ב' בחי' ימוהמ"ש ותחה"מ. והחילוק הוא כמארז"ל (ערכין י"ג ב') כנור של ימוהמ"ש של שמונת נימין. בינה. והיינו ג"ר כמו שהם כלולים בבינה עילאה. וזהו פי' הטוה"ב גלה לו. אבל כנור של לע"ל של עשרה נימין כמ"ש (תלים צ"ב) עלי עשור ועלי נבל. היינו בחי' כ"ע כמו שהוא בפ"ע שאינו מלובש בבינה כלל. ובחי' זו לא גלה לו אפי' למ"ד הטוה"ב גלה לו. נמצא שלמ"ד הטוה"ז גלה לו זהו רק שם הוי' דלתתא (ואפי' למ"ד הטוה"ב. זהו ג"כ שם הוי' דלתתא מה שמאיר בו הארה משם הוי' דלעילא). וא"כ הכר"ב שעם אברהם הי' רק משם הוי' דלתתא. אבל הכר"ב שעם משה הוא משם הוי' דלעילא. והיינו לפי שמשה משה לא פס"ע (וכמ"ש בזהר הנ"ל) ע"כ ממשיך הגילוי משם הוי' דלעילא שלא יעלים הפסיק שבין שמות הוי' וכמ"ש (שמות ל"ד ו') ויקרא הוי' הוי'. וז"ש וזכרתי להם ברית ראשונים. ופי' הבחיי בשם הרמב"ן ז"ל שיש ג"ר וז"ת ובס' יצירה נק' שלש אמות ושבע כפולות. והברית שעם האבות הוא מז"ת. אבל הברית שעם משה הוא בג"ר. וזהו ברית ראשונים שהוא הברית מאוא"ס ב"ה להאיר בג"ר כח"ב. אך צ"ל מה צריך לזה כר"ב. והענין דכתיב (שם ל"ג ט"ז) ונפלינו אני ועמך כו' ואמרז"ל (ברכות ז') בקש משה שלא תשרה שכינה על אוה"ע עכומ"ז. וא"ז מובן מה צריך בקשה ע"ז שלא השראת השכינה א"ז דבר קטן וצריך לזה כמה עבודה ויגיעה. אך לפי שמשה המשיך יגמה"ר וראה בחי' נושא עון ועובר על פשע כו'. ואיך יכול להיות נושא עון. אלא לפי שקמי' עצמותו ומהותו ית' ממש כחשכה כאורה (תלים קל"ט) וכתיב (איוב ל"ה ז') אם צדקת מה תתן לו כו'. כי הרצו"ע שבמצות הוא על ידי למצוא בהאור עד שנעשה בחי' רצון. אבל למעלה מבחי' רצון שם אין העון תופס מקום כלל. ולכן יכול להיות נושא עון כו'. והנה מצד בחי' זו יכול להיות השראה אפי' על אוה"ע עכומ"ז ג"כ. ולכן בקש ונפלינו אני ועמך. שבבחי' פלא ומופלא יהי' ג"כ ונפלינו. ועפי"ז יובן ענין ברית ראשונים שצ"ל כר"ב בעצמות אא"ס עם ג"ר שיהי' מאיר ומלובש בג"ר דוקא דהיינו כח"ב. כתר הוא רצוה"ע שרש המצות. והחכמה שרש התורה כי אורייתא מחכ' נפקת (זח"ב פ"ה א') ואזי יומשך השפע לנש"י דוקא במקום שיש ביטול כו'. וזהו ג"כ ענין פורים עד דלא ידעי בין ארור המן לברוך מרדכי (מגילה ז' ב') והיינו שהפור שהוא הגורל הוא ממקום דלא ידעי כו' ששניהם שוה כו'. ומ"מ מבחי' זו דוקא נמשך להיות ארור המן וברוך מרדכי. ומה שהכר"ב הוא על זמה"ג כנ"ל. הענין כי גלות הוא ג"כ בחי' זו. דהנה כתיב (דברים ל"א י"ח) ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא. והוא כמ"ש בזהר (ח"ג כ' סע"ב) קוב"ה בגלותא סליק לעילא לעילא דהיינו להבחי' דכחשכה כאורה ומזה נמשך הגלות משא"כ

אלו היו המדות מאירים בגילוי לא הי' גלות כלל. וכיון שבזמה"ג הוא ההנהגה מהבחי' דכחשכה כאורה ע"כ ע"ז הי' הברית עם משה שנק' ברית ראשונים שגם משם יומשך השפע לישראל בזמה"ג. וז"ש הנה אנכי כורת ברית. שבאברהם כתיב ביום ההוא כרת הוי' את אברם ברית אבל במשה כתיב הנה אנכי כורת ברית שהכר"ב נמשך מבחי' אנכי מי שאנכי. וענין שני חלאין בבחי' ברית ראשונים היינו כמ"ש בסידור בביאור ע"פ אתם נצבים ב' בחי' דכתר א"א ועת"י וע"ז נת' ההסבר כאן. וע"פ הבידות הוא כמ"ש ועשיתם אתם כאלו עשאני (זח"ג קי"ג א') שישראל עושין בחי' אדם מבחי' כי לא אדם הוא וזהו"ע השני חלאין התחברות בחי' כי לא אדם הוא בבחי' אדם וא"א נק' אדם הגדול. ועי"ז נעשה השלימות למעלה בבחי' כי לא אדם הוא שיומשך ממנו השפע במקום הראוי דוקא. כי שרש הנאצלים הוא רק כלי לקבל גילוי אור המאציל (ולהשפיע אח"כ בנאצלים) וא"כ בחי' זו לבד רק כלי צורה. וכמו גוף בלא נשמה. שהוא רק כלי לבד. ובחי' אחרונה שבמאציל זהו מה שיכול להיות מאיר גילוי אור והיות בנאצלים. אך בחי' זו לבד ג"כ רק כלי צורה. כמו שא"א להיות מהנשמה התפשטות אור והיות בגשמי בלא גוף. כמו"כ מבחי' אחרונה שבמאציל בלא יחוד וחיבור עצמי עם שרש הנאצלים א"א להיות גילוי כ"א רק השפעה חיצוניות ובבחי' מקיף והעלם. וגם שיומשך למקום שאינו ראוי כלל. אבל ע"י היחוד עם בחי' שרש הנאצלים יומשך פנימיות אוא"ס ולהאיר בבחי' גילוי ויומשך במקום הראוי דהיינו בנש"י ובע' דקדושה. לכן הב' בחי' דכתר ביחד זהו צורה שלימה. והנה ארז"ל (מד"ר רות פ"ב סי' י"א) כתוב א' אומר (תלים צ"ד י"ד) כי לא יטוש ה' עמו ונחלתו לא יעזוב. וכתוב א' אומר (ש"א י"ב כ"ב) כי לא יטוש ה' עמו בעבור שמו הגדול. כאן בארץ וכאן בחו"ל. ובאמת גם נש"י מצ"ע נק' ג"כ נחלתו. כמ"ש (דברים ט' כ"ט) והם עמך ונחלתך. וכתיב (שם ל"ב) יעקב חבל נחלתו. אלא כי לא יטוש כו' ונחלתו לא יעזוב קאי ג"כ על נש"י. והיינו מצד כח התשובה. ופי' שלא יטוש היינו ע"י ואל תטוש תורת אמך (משלי א' ח') תושבע"פ. שהוא בחי' תשובה. כי יש תשו"ע מלמטלמ"ע וזהו בחי' תפלה ורעו"ד החזרת פנים של הנפש כו'. ובחי' תשו"ע מלמעלמ"ט זהו בחי' עסק התושבע"פ החזרת פנים העליון (ומה בתושבע"פ דוקא י"ל כי תשובה מלמעלמ"ט הוא חזרת הרצוה"ע. והתגלות רצוה"ע הוא בתושבע"פ דוקא) וכמ"ש בתד"א הי' רגיל לקרות דף א' יקרא ב' דפין כו'. ולכן ע"י ואל תטוש תורת אמך עי"ז לא יטוש ה' עמו כו'. והנה כתיב (ישעי' ס"א י"א) כי כארץ כו' וכגנה כו'. בחי' ארץ וגנה זהו הכל בחי' זריעת המצות וכמ"ש בלקו"ת ע"פ זה. וכדי שיהי' צמיחה ע"י הזריעה ע"ז הי' הכריתות ברית עם האבות. כן אד' הוי' יצמיח צדקה כו' (שם) מצ"ע. אפי' ליכא בחי' ארץ וזריעה. והיינו ע"י תשובה. וע"ז הי' ענין הכר"ב עם משה כו'. ולכן מפרש הת"י על גלות כי גלות הוא בהיותם בארץ אויביהם. ומ"מ גם שם יומשך המשכת אוא"ס ב"ה לנש"י. עז"כ הנה אנכי כורת ברית כו' אשר לא נבראו בכל הארץ (והיינו כמ"ש בביאור ע"פ דומה דודי

לצבי

הוי' הוא רק בעיר אלקינו. והיינו ע"י הקרבנות בירושלים שהי' יורד אש משמים. וכן בהיכל ק"ק שהי' שם השראת השכינה כמ"ש (שמות כ"ה כ"ב) ונועדתי לך שם. וא"כ התגלות שם הוי' למטה הוא דוקא ע"י עיר אלקינו. ולמעלה זהו בחי' מל' כנס"י מקור נש"י. וכנ"י ע"י קיום המצות הם ממשיכים התגלות שם הוי' למטה ע"י עיר אלקינו. כי מצד שם הוי' אעפ"י שהוא ביטול במציאות. אך גילוי ביטול זה הוא רק למעלה באצי'. וזהו כולא קמי' כל"ח. קמי' דוקא. אבל למטה בבי"ע הם נפרדים. ועיקר המכוון הוא שיתגלה הביטול אמיתי דשם הוי' למטה בהנפרדים. וכדי שיומשך גילוי ביטול זה גם בבי"ע זהו ע"י המל' כנס"י דהיינו ע"י העלאת מ"נ של המצות (משא"כ בבחי' ההמשכה משם הוי' לבד בלא ע"י המל' היו מתבטלים העולמות דבי"ע לגמרי ולא הי' מציאות יש כלל. אבל כשנמשך ע"י המל' מקור התהוות היש. אעפ"י שנמשך גילוי הביטול אמיתי דשם הוי' בהיש מ"מ מתקיים היש בקיומו. וזהו עיקר המכוון של המאציל ית' בדירה בתחתונים שהיש לא יסתיר על האין. וע"פ פשוט שע"י שכנס"י מעלה מ"ן מבי"ע לאצי' עי"ז נמשך המשכת מ"ד מבחי' ז"א דאצי' שהוא שם הוי' למטה בבי"ע) וזהו המתי שכנס"י היא עושה שלימות למעלה שהקב"ה לבד הוי נורא כו'. וזהו גדול הוי' כו' בעיר אלקינו דוקא. וגם ארז"ל (זח"ג ה' א') אימתי קוב"ה גדול כשהוא בעיר אלקינו בהאי דוקא הוא" גדול והיינו שעי"ז נמשך תוס' אורות מעצמות אוא"ס בשם הוי'. כי הוי' יו"ד לצמצום. ועצמות אוא"ס הוא למעלה משם הוי' עי' בהגהות לד"ה וכל העם בענין מגדל עוז שם הוי' ויובן היטב. וזהו שנק' כנס"י נחלתו. כמו למטה באדם שמנהלה יש לו פרנסה שמתפרנס עי"ז כמו"כ כתיב על כנס"י (שה"ש ה' ג') רעיתי וארז"ל (שהש"ר פ"א סי' ט"ו) מפרנסתי. ובזהר (ח"ג ז' ע"ב) ישראל מפרנסין לאביהן שבשמים. וזהו"ע הכר"ב עם אברהם על נתינת הארץ לנש"י. והיינו שהקב"ה יהי' רק חצי נורא ועם נש"י יחד יהי' נורא שלימה והיינו כי נש"י ע"י בחי' ארץ וקיום המצות הם עושים השלימות למעלה שנק' תמתי. וגם שממשיכו תוס' אורות בשם הוי' כו'. והיינו כיון שנתן הקב"ה לאברהם ולנש"י את הארץ העליונה. אזי יתכן ענין הברית שהקב"ה ונש"י יהיו כמו שני אוהבין ממש. כי ע"י הכח דארץ העליונה יכולים נש"י להמשיך ע"י המצות המשכת גילוי היחוד דשם הוי' למטה כנ"ל. ועפי"ז היינו כי הארץ עליונה זהו בחי' שכינתא ומטרוניתא כנ"ל. וכיון שניתן הארץ עליונה לישראל ע"כ הוי' לבדו כביכול כמו חצי דבר כמ"ש בזהר (שם ה') ע"פ גדול הוי' כו' בעיר אלקינו מלכא בלא מטרוניתא לאו הוא מלכא ולאו הוא גדול ולא מהולל כו'. וכמו למטה שהזכר לבד רק פלג גוף. וכמ"ש הפי' בשם המגיד נ"ע ע"פ עשה לך שתי חצוצרות כסף. שתי חצי צורות. דקאי על הקב"ה וכנס"י שביחד הם צורה שלימה. וזהו ועל דמות הכסא דוקא (כסא כנ"י) בחי' כמראה אדם היא צורה שלימה אל"ף דם כמ"ש בד"ה הנ"ל. וזהו החילוק שבין הברית דאברהם להברית דנח. שהברית שעם נח הי' רק על קיום חיצוניות העולמות כמ"ש (בראשית ח') עוד כל ימי הארץ כו' וקיץ וחורף כו' לא ישבותו. והיינו על בחי' יחוד חיצוני דזו"נ שלצורך קיום העולמות. והכר"ב שעם אברהם הוא על פנימיות דהיינו על שיומשך (מבחי' יחוד פנימי דזו"נ) גילוי אלקות בעולמות. וזהו ממך אני מעמיד מגינים לצדיקים. פי' לצדיקים שיהיו בדומה לו לצדיקים דומין לבוראן מה הקב"ה צדיק ה' בכל דרכיו כמו"כ יהיו נש"י ג"כ צדיקים להמשיך הגילוי למטה כמו למעלה. וכ"ז הוא הכריתות ברית עם אברהם על בחי' ארץ וקיום המצות. והיינו כשועמך כולם צדיקים אזי לעולם ירשו ארץ. אבל כשפוגמים בתומ"צ ובבחי' ארץ בא"א להיות בחי' זריעה וצמיחה ע"ז הי' הכר"ב עם משה. שיומשך בחי' יגמה"ר להיות נושא עון ועובר על פשע. וזהו כי עם קשה עורף הוא וסלחת כו' ונחלתנו. שע"י התשובה יהיו ג"כ בחי' נחלתו מצד הבחי' ברית של יגמה"ר שארז"ל (ר"ה י"ז ב') ברית כרותה ליגמה"ר כו'. והיינו שיומשך אוא"ס ב"ה בבחי' תשובה. אפי' אם פגמו בבחי' ארץ. וזהו אשר לא נבראו בכל הארץ. כי הכר"ב עם האבות על מ"ת הוא בבחי' ארץ. אבל הכר"ב של משה הוא אפי' שלא בבחי' ארץ. וז"ש (ויקרא כ"ו) וזכרתי את בריתי יעקוב כו' והארץ אזכור. שזהו הברית שעם האבות. וא"כ כתיב (שם) ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם. שהוא בחי' ארץ לא זרועה. מ"מ לא מאסתים כו'. וזכרתי להם ברית ראשונים אשר הוצאתי אותם מאמ"צ. דהיינו הכר"ב שעם משה שאפי' בבחי' ארץ לא זרועה מ"מ יהי' ברית והתקשרות אוא"ס בנש"י ע"י התשובה :

ג **וצ"ל** יותר החילוק שבין הכר"ב דאברהם להכר"ב דמשה. הנה כתיב ביום ההוא כרת ה' את אברם ברית. ואי' במד"ר (לך פמ"ד סי' כ"ה) ריב"ז ורע"ק ח"א העוה"ז גלה לו וח"א העוה"ב גלה לו. וצ"ל למ"ד שהעוה"ז גלה לו איך אפ"ל כן שהרי אברהם בחר בשעבוד תחת גיהנם בשביל עוה"ב (שם סי' כ"ד) ואיך לא גלה לו. וצלה"ק דאי' בזהר (ח"א קנ"ה ב') שהשני שמות הוי' שלפני יגמה"ר הם שרש הב' עולמות דעוה"ז ועוה"ב. והנה הוי' פי' שהוא מהוה והיינו על ידי יו"ד לצמצום ה' התפשטות כו'. והוי' דלתתא הוא בחי' ממכ"ע. והוי' דלעילא הוא כמו עד שלא נברא"ע שהי' הוא ושמו בלבד (פדר"א פ"ג) כמו שכלול בעצמותו עדיין. ונק' סוכ"ע. ולכן פס"ע ביניהו ע"ד והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קה"ק (שמות כ"ו ל"ג) והנה כתיב (תלים מ"א י"ד) ברוך ה' כו' מהעולם ועד העולם וצ"ל וכי אין רק שני עולמות והרי יש עולמות עד אין קץ. אלא שבדרך כלל נחלקים כל העולמות לב' בחי' עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא. וזהו"ע עוה"ז ועוה"ב. והנה שם הוי' דלתתא בחי' ממכ"ע הוא שרש היות העוה"ז עלמא דאתגליא בחי' מל' ובי"ע ואפי' ג"ע בכלל. ושם הוי' דלעילא בחי' סוכ"ע הוא שרש העוה"ב עלמא דאתכסיא בינה כו'. וזהו הפי' ח"א העוה"ז גלה לו היינו שגלה לו שם הוי' דלתתא ממכ"ע שרש העוה"ז אבל העוה"ב שם הוי' דלעילא לא גלה לו בדרך השגת המהות ממש כ"א רק שידע

הבירור מבחי' ביטול היש ליכלל בבחי' ביטול אמיתי א"ז נק' העלאת מ"ן לשיומשך מ"ד מעצמות הכ"ע קדש. כ"א רק העלאה להמשיך הארת ח"ע קדוש שלמטה מבחי' קדש. ולכן לא ניתנה התורה למלאכים מטעם כלום ילא"ר כו'. שעיקר הבירור הוא לאכפי' לסט"א וזה לא שייך במלאכים שאין בהם העלאת מ"ן מבירורי נוגה. ולכן כתיב (שמות ל"ג) כי לא יראני האדם וחי. ופי' רז"ל (במד"ר ס"פ נשא) שאפי' חיות הקדש אינן רואות את הכבוד והיינו כי ראי' עצמי' ח"ע. ולעתיד כתיב (ישעי' נ"ב ח') כי עין בעין יראו. וגם ארז"ל (שם במד"ר) על נש"י במיתתן רואין. והיינו מצד בירור הגוף ונה"ב שגרשם מעולם התהו כו'. אך איך יומשך המשכה עליונה כזו דבחי' קדש עליון ע"י מצות גשמי'. הנה ע"ז כתיב (ישעי' ל"ב כ') אשריכם זורעי על כל מים כו'. זורע צדקות. שהמצות נק' בשם זריעה. כמו הזריעה שזורעין גרעין א' שאינו בערך הפרי. ומ"מ יש בהגרעין כל כח הפרי. ולכן נצמח ממנו פרי שלם כו'. כמו"כ המצות הם אור זרוע לצדיק חי העולמים. כי כל המצות יש להם למעלה כמו תפילין ד' מוחין כו'. ותרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן הם תר"ך עמודי אורות דכ"ע. ורק שמלובשים במצות גשמי' בדרך זריעה. ולכן נצמח על ידם המשכת אורות עליונים מאד נעלה וזהו ומצמיח ישועות. אך הזריעה צ"ל בארץ שבה יש כח הצומח כו'. כמו"כ זריעת המצות הוא בנש"י דכתיב (מלאכי ג' י"ב) כי תהיו אתם ארץ חפץ. שהם בחי' ארץ להצמיח בחי' חפץ ורצוה"ע בגילוי ע"י קיום המצות. והיינו כי בארץ יש ב' דברים. א' שמרקיב הגשמיות דגרעין ומפרידו. ונשאר רק הטוב והרוחניות שהוא כח רוחני של הפרי. והב' שמעלה הכח רוחני בבחי' מ"ן ליכלל בעצמות כח הצומח הכללי שיוצמח אילן שלם ופירות. כמו"כ בחי' ארץ דכנס"י מבררת ומפרדת הטוב דנוגה מהרע דנוגה. ואח"כ מעלה הטוב דנוגה בבחי' מ"ן שיומשך אח"כ מ"ד מוחין דאבא וגילוי תר"ך עמודי אור דכ"ע. ועי"ז כתיב ביום ההוא כרת ה' את אברם ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ. שניתן להם כח הארץ העליונה להצמיח ע"י המצות המשכת גילוי אוה"ס ב"ה. וז"ש (תלים קמ"ז) מגיד דבריו ליעקב כו' לא עשה כן לכל גוי כו'. לפי שנש"י דוקא הם בחי' ארץ חפץ שניתן להם הארץ העליונה:

ב **ועניין** הכריתות ברית הוא כמ"ש (ירמי' ל"ד י"ח) אשר כרתו לפני העגל כו' ויעברו בין בתריו. שכורתים דבר א' שלם לשני חצאין והיינו כמו ששני חצאים כל א' הוא רק חצי דבר ולא שלימות בלתי חצי הב' ובהתחברותם יחד נעשה דבר א' שלם כמו"כ כורתים ברית שני אוהבים נאמנים שכל א' לא יהי' שלם בפ"ע כ"א רק חצי דבר בלתי השני. וז"ש (בראשית ט"ו י"ז) בברית בין הבתרים והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים האלה. ולהבין ענין זה למעלה איך הוא. הענין כמ"ש (דברים ל"ב ט') כי חלק הוי' עמו. שנש"י (מצד שרשם ומקורם) הם חלק ממש משם הוי'. וכיון שהם חלק משם הוי' ע"כ הוי' בפ"ע כביכול אינו שלימות בלתי נש"י. וז"ש (שה"ש ה' ב') תמתי וארז"ל במד"ר (שה"ש פ"ה סי' ג') תאומתי שנש"י הם תאומה של הקב"ה. והיינו שנש"י נק' כלה והקב"ה

חתן כמ"ש (שם ג') ביום חתונתו. זה מ"ת (תענית סוף המס'). שהקב"ה נק' חתן וכנס"י כלה. והנה כתיב (בראשית ה') זכר ונקבה בראם ויקרא שמם אדם. שחיבור דו"כ ביחד נק' אדם אחד. שהדכר לבד נק' פלג גוף. וכשהשפעה שלו מתקבל בנוק' אזי נק' אדם אחד צורה שלימה ונעשה הולדה בדומה לו. משא"כ מצד השפעת הדכר לבד לא יתהוה כלום. וכיון שהקב"ה וכנס"י נק' חתן וכלה דו"כ א"כ כביכול הקב"ה לבד הוא רק חצי צורה ולא שלימות בלתי כנס"י. והיינו כמ"ש תמתי דקאי על כנס"י שהיא משלים למעלה בהקב"ה. והענין דכתיב (דה"א כ"ט י"א) לך הוי' הגדולה והגבורה וכו' ואח"כ כתיב לך הוי' הממלכה ולמה לא אמר והממלכה. אך היינו כמ"ש (ישעי' מ"ג ז') כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. נקרא בשמי קאי על עולם האצי' דאעפ"י שיש שם השתלשלות המדרגות ע"ס הכ' ומדות מ"מ הכל בתכלית הביטול לאוא"ס ב"ה דאיהו וחיוהי וגרמוהי חד כו'. ולכבודי בראתיו כו' קאי על התהוות עולמות בי"ע שנק' עלמא דפרודא כמ"ש (בראשית ב' י') ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים שהם בחי' יש ונפרדים. ועולם הבריאה הוא עולם הנשמות. יצרתיו הוא עולם המלאכים שגם יש ביטול היש אעפ"י שהם נפרדים. אף עשיתיו. אף הפסיק הענין שעולם העשי' הוא נראה כנפרד גמור. וזהו לך הוי' הגדולה וכו' זהו בחי' מדות דאצי' שהם בבחי' ביטול במציאות. לך הוי' הממלכה זהו בחי' מל' מקור התהוות עלמא דפרודא. והנה נש"י ע"י קיום המצות הם ממשיכים הגילוי שבאצי' גם בעלמא דפרודא דבי"ע. והעיקר שגם בעשי' יהי' ביטול במציאות כמו באצי' ממש. וכמ"ש לע"ל ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר כו' (ישעי' מ'). כי עין בעין יראו כו' (שם נ"ב). והיינו ע"י המצות שנק' רמ"ח אברים ממש ונק' תר"ך עמודי אור כמו עמוד המחבר גג עם הארץ. וזהו כל הנק' בשמי. ופי' התרגום צדיקיא דאתקרון בשמא דהוי'. והיינו בחי' ועמך כולם צדיקים ע"י קיום המצות. ומצד זה נק' הקב"ה וכנס"י חתן וכלה. דכמו למטה שע"י יחוד חתן וכלה הנה ע"י הכלה דוקא נעשה הולדה בדומה לו. כמו"כ למעלה כנס"י נק' כלה לפי שע"י כנס"י בקיום המצות נעשה דוקא בחי' לידה בדומה לו. פי' בדומה לו היינו כנ"ל שהגילוי דשם הוי' כמו שהוא למעלה באצי' איך קמי' כלא חשיב יהי' אותו הגילוי ממש למטה בבי"ע זה נק' בדומה לו. ואם לאו א"ז נק' לידה כו'. והיינו בחי' לידת נשמות גבוהות דאצי' למטה בבי"ע שיהיו בדומה לו ממש שגם למטה יהי' אצלם גילוי אלקות וביטול איך קמי' ממש ולא יסתיר להם העולם כלל. וע"ז ארז"ל (במד"ר תולדות פס"ז סי' ז') צדיקים דומין לבוראן. וזהו הענין שכנס"י נק' תמתי תאומתי בחי' כלה ועי"ז תמתי שמשלים למעלה. והיינו כי מצד קוב"ה בחי' שם הוי' הגילוי רק למעלה באצי' אבל בי"ע עלמא דפרודא. וע"י כנס"י דוקא הוא בחי' לידה בדומה לו. שגם בבי"ע יהי' הגילוי והביטול כמו למעלה. וא"כ הקב"ה וכנס"י הם כמו הו"כ שני חצאים שביחד הם שלימות א'. וז"ש גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו (תלים מ"ח ב') שהתגלות שם

הוי'

לדרוש הנ"ל

אפ"ל מה שקוראין פ' פרה קודם פסח. כי פרה מטהר עמאים ואפי' טומאת מת וא"כ הו"ע טהרה שנת"ל בתחלה לריכים ליטהר מטומאת איסור כו"מ. וטומאת מת הו"ע רשעים כו' קרויין מתים. ואח"כ פסח יצי"מ לגאות מכל המצרים וגבולים דנה"ב היינו ודאי אפי' מתאוות היתר והו"ע פרישות שאחר טהרה כנ"ל. אך יצימ"צ הוא רק בנה"א לבד כמ"ש בגאת ישראל כו'. ולכן כי בחפזון כו' כי ברח כו'. וא"כ הוא כענין הנסירה שנת"ל. ואח"כ כספה"ע כל העסק הוא לברר את הנה"ב להיות בחי' אתהפכא ממש כו'. וא"כ הוא ענין יחוד פב"פ של הנה"ב עם נה"א שאחר הנסירה. והעיקר מתן תורה בתי הלחם יחוד מ"ה וב"ן והו"ע קדושה שאחר פרישות כמ"ש וקדשתם היום ומחר כו' במ"ת:

***

הנה אנכי כורת ברית נגד כל עמך אעשה נפלאות אשר לא נבראו בכל הארץ. צ"ל קושיית הרמב"ן ז"ל מ"ש אעשה נפלאות כו'. שהרי לא מצינו אח"כ נפלאות כ"כ. ועיקר הנפלאות הגדולות כבר היו דהיינו יצימ"צ וקי"ס ומ"ת וירידת המן. גם מ"ש אשר לא נבראו בכל הארץ דמשמע שהמופתים שקודם זה היו בארץ. וגם מה שייך לשון בריאה על מופתים. והנה פסוק זה קאי אדלעיל מיני' דכתיב כי עם קשה עורף הוא וסלחת לעונינו ולחטאתינו ונחלתנו. ופי' דאעפ"י שעם קשה עורף הוא מ"מ וסלחת כו' ונחלתנו שנהי' בחי' נחלה שלך. כי כנ"י נק' נחלתו כמ"ש (תלים צ"ד) כי לא יטוש ה' עמו ונחלתו לא יעזוב. ומה שנקראו נחלתו הוא מצד שהשראת השכינה הוא רק בכנ"י לבד. וזהו שבקש משה ונפלינו אני ועמך מכל העם כו'. ואחז"ל (ברכות ז' א') שלא תשרה שכינה באוה"ע עכומ"ז כ"א בישראל דוקא. וע"כ נק' נחלתו. וכמו שבהמ"ק נק' נחלה מטעם זה כמ"ש (דברים י"ב ט') כי לא באתם עד עתה אל המנוחה זה שילה ואל הנחלה זה ירושלים (זבחים קי"ט א'). מפני בהיותה השראת השכינה שם בבהמ"ק ע"כ נק' נחלה. והנה כאן חטאו ישראל בחטא העגל. ועז"א משה כי עם קשה עורף וסלחת כו' ונחלתנו. דאעפ"י שחטאו מ"מ ע"י וסלחת נהי' ג"כ בבחי' נחלתו. ועז"כ הנה אנכי כורת ברית אעפ"י שיחטאו ישראל מ"מ ע"י תשובה יהי' וסלחת שיהיו בחי' נחלתו. והנה הת"י מתרגם הפסוק על זמן הגלות דכתיב (תלים קל"ז א') על נהרות בבל שם ישבנו. וזהו אשר לא נבראו בכל הארץ. דהיינו גם שהו"ל על נהרות בבל כו'. וצ"ל מהו עוד ענין אנכי כורת עמך ברית הלא כבר הי' כריתות ברית עם האבות כמ"ש (בראשית ט"ו י"ח) ביום ההוא כרת ה' את אברם ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ. ישכריתית ברית זה הוא גם על מ"ת כמ"ש (דה"א ט"ז) דבר צוה לאלף דור. דקאי על מ"ת אשר כרת את אברהם ושבועתו ליצחק ויעמידה ליעקב כו'. ומהו עוד ענין כריתת ברית עם משה שהי' אחר מ"ת. וגם שהרי אמרו במד"ר (לך פמ"ד סי' ו') על אברהם שבשעת הכריתות ברית הי' בו הרהורי דברים שהרי כבר כרת ברית עם נח אלא לפי שסגלתי אני מע"ע יותר מנח דחת בריתי לבריתו שמא יעמוד עוד אחר שיסגל מע"ע יותר ממני וידחה בריתי ג"כ א"ל הקב"ה שלא יהליפנו באחר מנח לא העמדתי מגינים של לדיקים וממך אני מעמיד מגינים של לדיקים. וא"כ יתחזק הקושיא איך כרת אח"כ ברית עם משה. ילה"ק תחלה ענין ירידת הנשמה בגוף שהוא ירידה לו"ע. והעלי' הוא כמ"ש (שמות כ"ב ל') ואנשי קדש תהיון לי. וכתיב (ירמי' ב' ג') קדש ישראל להוי'. וצ"ל ענין עבודת המלאכים בכל יום שבכל י"ב שעות היום אומרים ג"פ קדוש. הלא המלאכים נבראו בבחי' ביטול ומה שייך עבודה אצלם. וגם בקשו תורה ולא נתנה להם מטעם כלום יצה"ר כו' (שבת פ"ט א') ומ"מ עבודה שייך אצלם. והענין כי החילוק בין מלאכים לנשמות. שעל המלאכים כתיב (תלים ל"ג) בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם שנתהוו מבחי' דבו"ע עלמדאת"ג. כמו שהדיבור באדם הוא גילוי לזולתו. וכמו שהדיבור באדם הוא יוצא לחוץ ונעשה נפרד. כמו"כ מבחי' דיבור עליון מתהוים נפרדים כמ"ש (בראשית ב' י"ד) ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים ד' מחנות שכינה. וכמ"ש (שה"ש ג' י"ד) מרכבו ארגמ"ן. והנה בחי' דיבור עליון זהו בחי' מל' שם והארה בעלמא ונק' שכינתי' אבל אוה"ס שמלובש במדות דז"א דאצי' הוא קדוש ומובדל ונק' קוב"ה. וזהו עבודת המלאכים שאומרים קדוש בכל יום היינו להמשיך התגלות בחי' קדוש ומובדל גם בבי"ע כי מה שהם נפרדים זהו רק מצד התהוותם מבחי' מל' דיבור. אבל ע"י הגילוי מבחי' קדוש יהי' בהם ג"כ בחי' ביטול אמיתי כו'. וענין ירידה לורך עלי' של הנשמות היינו כי נש"י עבמ"ח כמו מח' אינה גילוי לזולתו כ"א לעצמו. גם אין יוצא לחוץ ליפרד כ"א דבוק ומחובר בשכל. כמו"כ למעלה זהו אותיות וכלים דז"א דאצי' דאיהו וגרמוהי חד בהון. וא"כ הרי נש"י מושרשים בבחי' קדוש. אבל על ידי עבודתם בגוף מתעלים לאשתאבא בגופא דמלכא דהיינו כמ"ש ואנשי קדש תהיון לי שמתעלים בעצמות בחי' קדש העליון שלמעלה מבחי' קדוש (שממשיכים המלאכים). כי קדוש הוא קדש ו'. המשכה והארה בעלמא מבחי' קדש העליון להיות קדוש. ולכן עתידים לדיקים שיאמרו לפניהם קדוש (ב"ב ע"ה ב') כמ"ש בלקו"ת ד"ה כי כארץ. ועלי' זו בעצמות קדש העליון הוא ע"י המצות כמ"ש אשר קדשנו במצותיו. והיינו ע"י עשה ול"ת בחי' אתכפיא וביטול היש דנה"ב שעיקר המכוון הוא כדי לאכפיי' לסט"א כמ"ש בזהר (תצוה קפ"ד א') כד אתכפיא סט"א לתתא אסתלק כו'. וע"י אתכפיא וביטול היש זה נעשה בירור נה"ב שמק"נ. וכמו"כ נעשה ע"י קיום המצות בירורי נוגה מדברים גשמיים שמקיימים בהן המצות. ובירורי נוגה נק' העלאת מ"נ שמעורר וממשיך המשכת מ"ד מעצמות הכ"ע ממש קדש עליון שלמעלה מבחי' קדוש. משא"כ מלאכים שאין בהם רע. ורק

הבירור

הקבעומ"ש הוא בקרירות מאד. ועשיית המצות היא רק מצות אנשים מלומדה. ועסק התורה הוא למשמאילים בה. בחליפות. ורק לפטור א"ע. זהו בחי' אור דנה"א. ואור דנה"ב הוא שאינו בזוללי בשר וסובאי יין עד"מ. ורק שבקרירות עוסק במו"מ וכל צורכי הגוף ותאוותיו. ובזה הולך כל היום או רובו. הנה כאשר הוא כן אזי יכולים להיות דבוקים זב"ז וכותל א' לשניהם. היינו שאינו מכיר ומבחין כלל כי ברע הוא. ודרך איש ישר בעיניו. ואך וישר פעלו. ועז"כ אוילים מדרך פשעם כו'. אבל כשמעמיק א"ע בתורה עי"ז נשבר ומתפרד היצה"ר מן היצ"ט. והיינו עסק התורה בבחי' אתכפייא אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים כו' ובעיון ויגיעה ולא בדרך למשמאילים כו' אזי יוכל להכיר ולהבחין הרע שבו וכמשארז"ל (קדושין ל' ב') אם פגע בך מנוול זה משכהו לבהמ"ד אם אבן הוא נימוח כו'. והו"ע אתא חסד ופריש גזעין. וגם חסד הוא התבוננות אלקות. וההתבוננות הוא במ"ש ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב את המות ואת הרע כו' ובחרת בחיים. פי' שיתבונן איך שבכל דבר החומר והגשמיות שבו הם מות באמת. כמו שרואים בכל עניני עוה"ז שכלים ונפסדים. ואפי' אישי השמים עולם הגלגלים. הרי כתיב שמים כעשן נמלחו כו' וחפרה הלבנה. ונגולו כספר השמים. וגם למעלה יותר בעולם המלאכים העיקר הוא החיות אלקות שמחיי' ולבד החיות הם מות. וכשמתבונן היטב בכ"ז אזי הוא ובחרת בחיים כו'. וזהו אתא חסד ופריש גזעין שעושה הנשירה באדם שיהי' היצה"ר נשבר ונבדל מן היצ"ט ולבוא למדת הפרישות ואתכפי' כנת"ל. ופרישות מביאה לידי קדושה הו"ע אתהפכא חשוכא לנהורא ויחד לבבינו יחוד פב"פ. ועי"ז גורם בעולם ג"כ להיות יחוד מ"ע ומ"ת שהם יו"ד דהוי' ויו"ד דאד' כמבי"ת. והנה שרש הנה"א הוא מבחי' מים עליונים יו"ד דשם הוי' עולם התיקון דאצי'. כי הנשמה א"צ תיקון לעצמה. ומה שירדה למטה בעוה"ז הגשמי להתלבש בגוף ונה"ב הוא רק כדי לברר את הנה"ב ולהפכו מחשוכא לנהורא. כי שרש הנה"ב הוא מבחי' מים תחתונים יו"ד דשם אד' שם ב"ן שנפלו שם בשבה"כ דזמ"ל דתהו (שקדם לתיקון) ומשם נפל בנוגה דבי"ע ומתהוה יצה"ר ונה"ב. לכן ע"י בירור הנה"ב מהנה"א. שזהו כמו שם ב"ן שמתברר משם מ"ה כן מתברר היצה"ר ונה"ב ומתחבר ונכלל ביצ"ט ונה"א. עי"ז גורם בעולם להיות יחוד יו"ד דהוי' ויו"ד דאד' מ"ע ומ"ת. ועי"ז יתגלה אורות דתהו שלמעלה מתיקון. וזהו יתרון האור מן החשך דוקא. שע"י שנותן מחצית השקל שבנפש עי"ז מברר ומעלה בחי' מחצית השקל שבעולמות דהיינו להעלות מ"ת ולהברר ולייחד עם מ"ע כנ"ל:

ח **והנה** הכח שיוכל כל אדם ליתן מחצית השקל שבנפש. ע"ז כתיב (תלים קל"ט) אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפכה. ורש"י פי' כפכה ל' כפי' כמו אכף עליו פיהו (משלי ט"ז כ"ו). שהו"ע כפיית הפה לדבר בתורה בעיון ויגיעה כמארז"ל (סנהדרין צ"ט ב') ע"פ אדם לעמל יולד (איוב ה' ז'). שזהו הכח לעשות הנשירה בנפש ולהיות אח"כ יחוד פב"פ. והמגיד נ"ע פי' כפכה ל' כף כלומר כפכה כ"ף שלך. והענין כמש"ל ע"פ עשרה עשרה הכף בשקל הקדש דליתא במד"ר ובזה"ק שהכ"ף שהו"ע שקל הקדש הוא ב' פעמים עשרה עשה"ד ועש"מ. והיינו כי השקל הקדש יש בכל המדרגות. בעולמות. ובנפש האדם. וגם בתורה. והו"ע עשה"ד ועש"מ. דהנה נז' בתורה שני הבדלות. יהי רקיע כו' ויהי מבדיל כו' ויעש כו' ויבדל. והו"ע עש"מ ועשה"ד. כי הבדלה זו בין מים למים יש בכמה בחי' ומדרגות. דנת"ל דמ"ע ומ"ת זהו. יו"ד דהוי' ויו"ד דאד'. דהיינו ח"ע המאיר בכל עולם האצי' נק' מ"ע ות"ת המתפשט בבי"ע נק' מ"ת. ובזהר (ח"ב קע"ה ב') יש דיהי רקיע ויהי מבדיל כו' זהו בין עתיקא לז"א. א"כ ע"ס דאצי' נק' מ"ת וע"ס שבכתר נק' מ"ע. וזהו"ע שקל הקדש שבתורה עשה"ד ועש"מ. עש"מ מתחילין בב' זהו ח"ע כדכתיב בחכ' יבנה בית. ועשה"ד מתחילים באל"ף פלא עליון כתר. וזהו חרות על הלוחות חקיקה ע"ס שבכתר. וזהו אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפכה שבחי' הכ"ף שהו"ע שקל הקדש דתורה נותן הכח בבחי' אחור וקדם של האדם שהו"ע השקל שבאדם כנ"ל. והיינו שעש"מ נותנים כח הביטול בנה"ב. ועשה"ד בנה"א. כי הנה קודם ק"ש תקנו שתים לפניה כדי שיתפעל הנה"ב שהתפעלות הנה"ב הוא מסיפור מע"ב דוקא איך שנתהוה כ"כ עולמות ומלאכים מאין ליש וההתהוות הוא על ידי עש"מ שהם רק הארה בעלמא בה' בראם אתא קלילא הבל והארה בעלמא כידוע בענין ז' הבלים דעליהון מתקיים עלמא כו'. ואיך שכולם מקדישים וממליכים את שם כו'. אבל הביטול דנה"א הוא מבחי' אנכי הוי' כו' שהוא עצמות אוא"ס ב"ה דכולא קמי' כל"ח. כמו שאחר ברכת יוצר הוא למסור נפשו באחד דק"ש שהוא העלאת הנה"א והתהפכא הבל"כ דנה"ב. וזהו שהתורה נק' שלום כמ"ש וכל נתיבותיה שלום. או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי כו'. שלום בפמלמ"ע. זהו חיבור הנה"ב והנה"א. וזהו ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו. וזהו זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל וקאי גם על השקל שבאדם שהם התרין יצרין. ופי' מחצית השקל היינו לחצות ולחלק השקל לב' חלקין שתחלה צ"ל נשירה לנסר ולהפריד הנה"א מהנה"ב שלא יהיו דבוקים אב"א ואח"כ יוכל לברר הנה"ב ולהעלותו. וז"ש אח"כ עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה להוי'. שהו"ע העלאת המ"ת בבחי' ביטול לאוא"ס. והו"ע מ"ת בוכים שהעלאתם הוא בבחי' בכי' ותשובה. וז"ש לע"ל בבכי יבואו (ירמי' ל"א). והנה כמו במשל הנ"ל הרי אברי הנשימה מקבלים חיות מאברי המזון שלמטה מהלב הכבד. כמו"כ מ"ע מקבלים ג"כ ממ"ת שלמטה מהפרסא כשמתעלים כו'. והיינו כמו המים כשבוקעים את עפר הארץ ועולים אח"כ מלמעלה ע"ג הארץ נעשו מים חיים ומטהרים כל הטומאות המורות. כמו"כ מ"ת שרשם מע"ס דתהו. שלמעלה מתיקון שהם מ"ע. וכשמתבררים ועולים בבחי' העלאת מ"נ מלמטלמ"ע מתגלה בהן שרשן אורות דתהו כו'. ואזי נק' מים חיים שלמעלה מבחי' מ"ע. וזהו והי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים אל הים הקדמוני. ים הקדמוני הוא בחי' מים עליונים ומים חיים הוא בירור והעלאת המ"ת כנ"ל ויומשך מהם השפעה אל הים הקדמוני:

הד. וכמו"כ הו"ע הגלוי דזה יתנו מחצית השקל. שהוא היו"ד דאד' שם אלקים שבחי' יו"ד זה צריך ליתן דהיינו ליחדו עם שם הוי' בחי' יו"ד העליון כו'. אך איך יכול האדם ליתן זאת. הענין כמ"ש (בראשית ב' ז') וייצר הוי' אלקים את האדם. שבכל העולמות והנבראים כתיב רק שם אלקים לבד אבל באדם כתיב שם מלא שנברא בשני השמות כו'. וכיון שיש בו שני השמות לכן יוכל ליתן מחצית השקל וליחד הב' יודי"ן שהם הב' שמות דהוי' ואלקים. וזהו מה יתרון לאדם כו' שיעמול תחת השמש (קהלת א' ג') והיינו כי שמקבל משם אלקים לבד נק' תחת השמש כי שם הוי' נק' שמש כנ"ל:

ו **ולהבין** ביאור הענין איך יכולים ליתן מחצית זה כו'. הנה כתיב וייצר ה' אלקים את האדם. ואיתא בגמ' (ברכות ס"א א' ובעירובין י"ח א') דוייצר הוא ב' יצירות כי אדם וחוה דו פרצופין נבראו והיו דבוקים אב"א וזהו אחור וקדם צרתני (תהלים קל"ט ה') שפנים אחד הי' קדם ופנים א' לאחור כו'. ובמד"ר (בראשית פ"ח) איתא ונסרו ואזי אח"כ הי' יכול להיות יחוד פב"פ ונעשה הולדה. משא"כ כשהיו דבוקים אב"א. זהו פי' הגמ' בפסוק וייצר כו'. ובת"י פי' דוייצר בתרין יודי"ן קאי על תרין יצרין יצ"ט ויצה"ר שהם תרין יודי"ן. והוי"ו דוייצר י"ל לפ"ז שהו"ע הצלם המחברם כו' כמ"ש (תהלים ל"ט ז') אך בצלם יתהלך איש. וזהו אדם מתחיל באל"ף. אשר אל"ף הוא שני יודי"ן וקו המחברם כנ"ל. נמצא לפ"ז דכמו שיש שקל הקדש בעולמות שהוא אות האל"ף דהיינו שני יודי"ן דהוי' ואד' מ"ע ומ"ת והרקיע המחברם כו' (או אות וי"ו כנ"ל) כמו"כ יש באדם ג"כ שהתרין יצרין הם ב' יודי"ן ושרשם הוא מב' יודי"ן הנ"ל כמשיתל"ק אי"ה. והנה כמו לפי' הגמ' נבראו דו פרצופין אב"א כנ"ל. כמו"כ לפי' הת"י גם התרין יצרין בתחלת יצירתן הם דבוקים אב"א. וג"כ כנ"ל בענין אחור וקדם צרתני. דהיינו שהפנים דנה"א פונה אחר אלקות כי מצד הנה"א אין רק כ"א רצון א' ליכלל וליבטל באוא"ס ב"ה כו'. משא"כ הפנים דנה"ב פונה לאחור לימשך אחר התאוות גשמיות. ולכן כמו באדם וחוה שכדי שיהי' יכול להיות יחוד פב"פ נסרן כמו"כ כדי שיהי' יכול להיות אתהפכא דנה"ב להיות בכל לבבך בשני יצריך (יחוד פב"פ) צ"ל תחלה נסירה דהיינו לנסור ולהפריד הנה"א מנה"ב כו':

ועניין הנסירה הוא כמארז"ל (סוף סוטה בברייתא דרפב"י) טהרה מביאה לידי פרישות ופרישות מביאה לידי קדושה קחשיב ג' דברים טהרה ופרישות וקדושה. פי' טהרה הוא כמ"ש מי יתן טהור מטמא כו'. ליטהר מטומאת איסור דאורייתא ודרבנן להיות סור מרע בתכלית. וטהרה מביאה לידי פרישות היינו כי פרישות זהו שפורש א"ע אפי' מהיתר מן המותרות. והו"ע קדש א"ע במותר לך שהוא דאורייתא כמ"ש הרמב"ן ז"ל ע"פ קדושים תהיו יעו"ש. כמו במאכלים. שאדם צריך לאכול. אך שיאכל רק כדי להחיות את נפשו לבד שלא יהי' בזוללי בשר וסובאי יין כ"א כפי טבע ומזג גופו יאכל רק המועיל להברות גופו ומן המותר יפרוש א"ע. וכמו"כ בדיבור לבד דיבורים האסורים מהד' כתות כו' שזהו בכלל טהרה. עוד זאת צריך ליזהר אפי' מדבורי היתר שאינם מוכרחים וידבר רק ההכרחי ולא מותרות כמו דברים בטלים. וכמו"כ במח' לבד הרהורי עבירה כו' צריך ליזהר גם ממחשבות בטלות כו'. ובראי' לבד מה שצ"ל עוצם עיניו מראות ברע שזהו בכלל טהרה. עוד זאת להיות שח עינים ולא להביט כלל במה שא"צ. ובשמיעה ויתד תהי' לך על אזניך שלא יכנסו דב"ע באזניך. גם כשאינו מדבר בעצמו ימנע א"ע מלשמוע. ועד"ז בכל הדברים וכמבו' באריכות בחוה"ל שער הפרישות. והפרישות הוא מפני ב' טעמים. א' שמותרות ההיתר ג"כ מגשם כמ"ש (האזינו ל"ב ט"ו) וישמן ישורון ויבעט שמנת עבית כשית. כמרעיתם וישבעו כו' ע"כ שכחוני (הושע י"ג ו'). והב' כי תענוגי היתר קרוב לאיסור ח"ו כו' כי ההיתר כשאינו מה שמוכרח לה' ולעבודתו זהו מק"נ שהיא שכן עם גקה"ט. שמשם קיום וחיות כל הדברים האסורים. נמצא כי מותרות היתר עם האיסור הם שכנים זל"ז. וזהו שאחר הטהרה מטומאת איסור צ"ל פרישות גם ממותרות היתר. והנה הפרישות זהו"ע הנסירה בנפש. כיון שפורש א"ע מכל מותרות ההיתר עי"ז ננסר ומתפרד היצ"ט מן היצה"ר. והו"ע אתכפייא שאינו מניחו ליצה"ר להתפשט בלבושי הנפש מחדו"מ אעפ"י שישנו ליצה"ר וכח המתאוה בשלימות. אבל כופה א"ע בבחי' אתכפייא שלא להתפשט במחדו"מ. ואח"כ יכול להפוך את היצה"ר שיהי' בכל לבבך בשני יצריך. וזהו פרישות מביאה לידי קדושה שהוא אתהפכא חשוכא (דנה"ב) לנהורא שכח המתאוה יתהפך לשיות התלהבות ורשפי אש אהבה להוי' ואזי כולו קדוש ואין בו חול כלל. והו"ע ויחד לבבנו שישוב היצה"ר לאהבת השי"ת ויהי' לב א' לאביו שבשמים ונק' יחוד פב"פ הנה"א עם הנה"ב כו'. וזהו"ע עשי"ת שהם יו"ד ימים של נסירה (כדאי' בע"ח) ואח"כ ביוהכ"פ יום התשובה הוא בחי' תשובה שובו אלי ואשובה אליכם החזרת פב"פ כמ"ש במ"א:

ז **והנה** אי' בזהר (ח"ג ע"ז ב') על ענין הנסירה אתא חסד ופריש גזעין. שהנסירה היא ע"י החסד. ובעבודה הנה התורה נק' תורת חסד על לשונה (משלי ל"א) כי ע"י מדת חסד עליון נמשך כל ההשתלשלות והגילוי למטה. וכמו"כ המשכת גילוי התורה משרשה ומקורה ח"ע למטה מטה זהו חסד עליון כמארז"ל (ילקוט רמז תתע"ה) ע"פ הודו לה' כי טוב כל"ה דקאי על מ"ת. והנה כשאדם נמשך אחר הגשמיות אזי נק' כותל אחד לשניהם שהנה"א ונה"ב הם דבוקים זב"ז אב"א כנ"ל. כי בבחי' הפנים שלהם א"א להיות שום חיבור ודביקות כי הם הפכיים לגמרי. שהפנים של נה"א הוא בחי' להב ושלהבת י"ה העולה מאליה נר הוי' נשמת אדם (משלי כ' כ"ז). כלתה נפשי. אליך הוי' נפשי אשא. והפנים של נה"ב הוא כח המתאוה ואש זר לתאוות ורצונות זרות. ואיזה חיבור יכול להיות ביניהם כיון שהם הפכיים לגמרי. וכמו שלא יוכל להיות מים ואש בכלי א'. או עד"מ שלא ישתמשו אור וחשך כאחד. כן היצ"ט הוא טוב ואור. והיצה"ר הוא רע וחשך. וא"א להם להתחבר רק בהיותם אב"א. בחי' אחור דנה"א הוא כמ"ש כי פנו אלי עורף כו' שמה שפנו אלי הוא רק בבחי' עורף אחוריים והצוניות. היינו אעפ"י שהוא כו"מ אבל

הקבעומ"ש

מובן כיון שהוי"ו הוא רק ממוצע בין שני ההי"ן איך יקרא מחצית השקל. הא השקל הוא עשרים גרה כו' ושני ההי"ן ביחד הם רק עשרה. ופי' הפרד"ס בשער א' פ"ו שכוונת הזהר דכמו שהוי"ו הוא ממוצע בין שני ההי"ן כמו"כ הוא ממוצע בין שני יודי"ן. וזהו צורת אל"ף. יו"ד למעלה ויו"ד למטה והם מ"ע ומ"ת. והוי"ו אשר באמצע שני היודי"ן הוא ת"ת המייחד מים עליונים ומים תחתונים כו'. וזהו מחצית השקל שהוא ממוצע ואמצעי בין שני היודי"ן שהם עשרים גרה השקל. ועתה משמעות אלו הזהר ומשמעות מחצית השקל הכל דבר א' עכ"ל. כמלא מתבאר מדבריו שאות אל"ף הוא שקל הקדש בשלימות. ועניין אות אל"ף שהוא יו"ד וי"ו יו"ד. וגם' ע"פ הסבר בתו"א פ' יתרו בד"ה מראיהם ומעשיהם ע"ש. והשני מחצית הם ב' יודי"ן מים עליונים ומ"ת. (והנה ההפרש בין גולה על ראשה לגאולה על ראשה כנ"ל הוא רק באות א'. וכן א"ת מה אלא מאה). וביאור הדברים הנה כתיב (נצבים ל' ט"ו) ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע כו' ובחרת בחיים כו' לאהבה את ה' אלקיך. וצ"ל מי הוא שאינו רוצה לבחור בחיים (וכמ"ש בלקו"ת פ' ואתחנן בד"ה שמע ישראל ע"ש). הנה כתיב (בראשית א' ו') יהי רקיע כו' ויהי מבדיל בין מים למים. עד"מ כמו באדם יש אברי הנשימה שהם אברים רוחניים. ואברי המזון שהם אברים גשמיים. ויש הלר הכבד המפסיק בין אברי הנשימה לאברי המזון. ומ"מ אנו רואים שאברי הנשימה מקבלים חיות מאברי המזון שהמובחר עולה ללב ולמוח כו'. כמו"כ יש למעלה ב' בחי' מ"ע ומ"ת ויש רקיע המבדיל ביניהם. דהנה כתיב (שם ב' י"ד) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד. כמו הגן והפרדס שגדל בו כמה מיני מטעמים. כמו"כ בחי' גן העליון יש בו ריבוי מיני המשכת גילוי ת"ע. ומים עליונים הם מקור המשכת גילוי ת"ע כמו מים מגדלים כל מיני תענוג. וזהו ונהר יוצא כו'. והיינו כי מ"ע הם מקור המשכת גילוי אוא"ס ב"ה בעולם האצי' אשר שם איהו וחיוהי וגרמוהי חד שהכל בטל במציאות כו'. ומשם יפרד כו' שנעשה בחי' מים תחתונים שהם מקור השפעת החיות לנפרדים שהם עולמות בי"ע יש ודבר נפרד כו'. וזהו והי' לארבעה ראשים ד' מחנות שכינה כו'. עד שמהפסולת דמ"ת נשפע כל התענוגים גשמיים. והנה ב' בחי' מים הם ב' יודי"ן דהוי' ואד'. יו"ד דהוי' הוא בחי' מעיין שנמשך מהמקור בצמצום טיפין טיפין כו'. והוא מקור ההמשכה בשם הוי' שהוא עולם האצי'. ויו"ד דאד' הוא ח"ת מ"ת מקור השפעת החיות לבי"ע. וזהו"ע יו"ד ו' יו"ד דאות אל"ף. כי היו"ד העליון הוא היו"ד דהוי'. שהוא הצמצום כדי שיומשך גילוי אור וחיות באצי' שהכל בחי' אלקות עדיין. ואח"כ צ"ל ו' המשכה. דהיינו המשכת היו"ד ח"ע להאיר בתוך המדות. ואח"כ מהוי"ו נמשך עוד יו"ד דאד' ח"ת שהוא צמצום ב' כדי שיהי' מקור החיות לנבראים יש ודבר נפרד כו'. ולכן כל ההמשכות הוא ע"י אות אל"ף. וכל השמות מתחילין באלף. אהי' אל אלקים אד'. הוי' גימט' כ"ו שהוא ו' עם ב' יודי"ן. וזהו ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב הם מים עליונים ח"ע. ואת המות ואת הרע הם מ"ת דהיינו הפסולת שנשפע מהם תענוגים גשמיים. ולכן ובחרת בחיים לאהבה את הוי' אלקיך. והנה כדי שיהי' מ"ת שיהיו בבחי' מקור השפעת החיות לנפרדים זהו על ידי הרקיע המבדיל. וע"ז אר"ע (חגיגה י"ד סע"ב) כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים. שלא יאמר האדם שהרקיע הוא הבדל גמור שהמ"ת הם באמת נפרדים כמאמר המין מפלגא ולעילא כו' ומפלגא ולתתא כו' (סנהדרין ל"ט א') שאומר שהמ"ת הם נפרדים לגמרי שאינם מקבלים כלל מלמעלה מהרקיע כו'. וזהו"ע אחר שיצא לתרבות רעה כיון שראה מט"ע יושב וכותב כו' (חגיגה ט"ו א'). כי מיט"ע הוא לפעמים מל' (מאו"א אות מ' סי' כ"ה). ונתדמה אליו שהוא נפרד גמור שאינו מקבל השפע מלמעלה שהרקיע הוא הבדל גמור כנ"ל. וזהו א"ת מים מים כ"א שצריך לידע שהכל אחד ממש. דכמו שמ"ע (ח"ע) מקבלים מאוא"ס ב"ה כמו"כ מקבלים מ"ת (ח"ת) ג"כ מאוא"ס ב"ה על ידי מ"ע (דהיינו על ידי התלבשותו בח"ע) ורק כיון שעובר החיות דרך הרקיע נעשה העלם והסתר שיתראה כאילו העולם דבר נפרד. אבל באמת כמו שלמעלה באצי' כולא קמי' כל"ה כמו"כ למטה בבי"ע בטל במציאות. ורק שבאצי' מאיר אוא"ס ב"ה על ידי מ"ע וח"ע מתגלה שם יחודו ית'. משא"כ בבי"ע שנמשך דרך הפרסא ומ"ת אינו מגלה יחודו ית' בעולמות כו'. וע"ז מורה אות אל"ף. יו"ד למעלה ע"ג הקו הוא יו"ד דהוי' מ"ע. ויו"ד למטה תחת הקו הוא יו"ד דאד' מ"ת. והקו הוא ו' המחברם והוא ג"כ הפרסא. ומחברם שהכל א' ממש. דהיינו שגם יו"ד התחתון מקבל מיו"ד העליון. ולכן בס"ת ותפילין אם נפרד קוץ התחתון מהקו פסול. כי צ"ל מחובר להקו כו'. וזהו אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים. פי' אני ראשון הוא יו"ד דשם הוי' בחי' ח"ע מ"ע. ואני אחרון הוא יו"ד דאד' ח"ת מ"ת ומבלעדי הוא בחי' ו' המחברם. וע"ז בא הצווי זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל. דהיינו מחצית התחתון שהוא היו"ד שלמטה מהקו של האלף. שהוא בחי' יו"ד דאד' מים תחתונים. שמחצית זה צריך ליתן דהיינו לברר את המ"ת ולהעלותם שיוכללו בבחי' ביטול במ"ע. אבל מחצית הא' שהוא היו"ד שע"ג קו האל"ף שזהו יו"ד דשם הוי' מ"ע א"צ ליתן כלל. כי באצי' איהו וחיוהי וגרמוהי חד כו':

והנה הצווי והאזהרה דזה יתנו כו' מחצית השקל כו' הוא כמו הצווי דוידעת היום כו' כי הוי' הוא האלקים. שהוא צווי על מצות היחוד ליחדו איך כי הוי' ואלקים כולא חד. והענין כי הוי' ואלקים הם הב' יודי"ן הנ"ל. שם אלקים מדה"ד וצמצום הוא כדי שיתהוו עולמות הנפרדים בחי' יש כו'. ושם הוי' הוא התגלות יחודו ית' באצי' איך אני הוי' ל"ש וכולא קמי' כל"ה. וזהו המ"ע דליחדו ששם אלקים אינו נפרד משם הוי' שהחיות גם למטה הוא משם הוי' ורק שנמשך על ידי ההעלם דשם אלקים שמתלבש בצירופי אותיות וכלים דשם אלקים המעלימים ומסתירים. וא"כ מובן שא"ז ההסתר רק לגבי המקבלים. אבל לגבי הוי' שהוא עצמו המתלבש באותיות אלו דשם אלקים כו' אינן מעלימים כלל. וזהו כי הוי' הוא האלקים וכדכתיב כי שמש ומגן הוי' אלקים. וא"כ כולא

כל ישראל גורם שפלות כביכול בבחי' הוי' איש כו'. וביאור זה דהנה ארז"ל (יומא ס"ט ב') משה אמר האל הגדול הגבור והנורא. אתא ירמי' ולא אמר הנורא גוים מרקדין בהיכלו והוא שותק אי' נוראותיו. דניאל לא אמר הגבור בניו משתעבדין בקולרין אי' גבורותיו. אתו אנשי כנה"ג והחזירו הדבר ליושנו הן הן גבורותיו הן הן נוראותיו שכובש את יצרו שנותן ארך אפים למכעיסיו. וצ"ל מה שמשה אמר והם לא אמרו ואנשי כנה"ג החזירו כו' מטעם הן הן נוראותיו כו'. והענין דארז"ל (ברכות נ"ח ע"א) ע"פ לך הוי' הגדולה זה קי"ס והגבורה זה מכת בכורות והת"ת זה מ"ת. גדולה הוא מדת חסד עליון. ושמאירים המדות עליונות בהתגלות. אזי ממדת חסד עליון נמשך קי"ס. וע"י מדת הגבורה הי' מכת בכורות. וממדת הת"ת הי' מ"ת שהי' התגלות אלקות מאד כו' פנים בפנים דבר הוי' כו' (ואתחנן ה' ד'). והנה הגלות נק' בשם עיבור ושינה. שהמדות הם בבחי' העלם. דהנה שהמדות עליונות הם בהתגלות. דהיינו שהנהגת העולמות הוא ע"י המדות דוקא. כי ההשפעה מאוא"ס ב"ה נמשך ע"י המדות. אזי יש התגלות אלקית בעולמות. אבל בזמה"ג המדות הם בבחי' העלם דהיינו שמסתלק הארתו ית' מהמדות. והנהגת העולמות הוא שלא ע"י המדות כ"א שנשפע החיות מלמעלה מהמדות מבחי' למכה"מ כו'. זהו נק' עיבור ושינה. ואעפ"י שההשפעה נמשך ממקום עליון ביותר מ"מ למטה בהעולמות נעשה חשך והסתר אלקות לגמרי. כי התגלות אלקות בעולמות א"א להיות כ"א ע"י המדות. והנה כתיב (מלאכי ג' ו') אני הוי' ל"ש שבאמת אין שום שינוי לפניו ית' בין קודם זמן הגלות לאח"כ כו'. שכמו שהוא ית' מנהיג העולם קודם זמן הגלות כן אח"כ ממש. רק החילוק בין שההנהגה הוא ע"י המדות שאזי יש גילוי אלקות לבין שההתנהגות שלא ע"י המדות כנ"ל. והנה מרע"ה אמר האל הגדול הגבור והנורא. לפי שאז היו מאירים המדות בהתגלות. והנהגת העולמות הי' רק ע"י המדות. וכנ"ל שמבחי' גדולה הי' קי"ס וממדת גבורה מכת בכורות כו'. אבל ירמי' ודניאל שהיו בזמה"ג שהמדות הם בבחי' עיבור ושינה שאין מאיר הארתו ית' בהמדות לכן לא אמרו הגבור והנורא. וזהו אי' נוראותיו אי' גבורותיו פי' שהם בבחי' עיבור והעלם בבחי' אי"ה שהוא ג"ר כח"ב. ואנשי כנה"ג החזירו הדבר ליושנו הן הן גבורותיו כו'. פי' שיש מדות עליונות יותר שלמעלה מהשתלשלות לכן אעפ"י שהמדות דז"א הם בבחי' עיבור ושינה מ"מ ההנהגה ע"י מדות דא"א. וזהו הן הן גבורותיו שכובש יצרו ונותן ארך אפים למכעיסיו. כמו עד"מ באדה"ת כשמתנהג ע"פ מדות דקטנות ר"ל של מוחין דקטנות אזי גם מדת הגבורה הוא כששונאו מחרפו ומבזהו ומשפילו לשלם לו תומ"י ולירד לחייו ממש כו'. אבל כשמתנהג עפ"י מדות דגדלות אזי מדת הגבורה באופן אחר להיות כובש חרפתו ואינו משיב כלום. ובזה מגלה לו יותר דהיינו שהוא" מתעלה עי"ז מאד בעוה"ז כאמור (שופטים ה' ל"א) ואוהביו כצאת השמש בגבורתו וכמ"ש (משלי ט"ו ל"ג) ולפני כבוד ענוה. לבד מה שמוחלים לו כל עונותיו. והוא שמבזהו ברבים יתבטל מהעולם לגמרי ע"ד המלבין פני חבירו ברבים אין לו חלק לעוה"ב (ב"מ נ"ט א'). וגם בעוה"ז כמארז"ל (שם נ"ה ב' ונ"ט א') זה בגופו כו'. הכל נפרע ע"י שליח כו' חוץ מאונאה ה' נצב כו'. וכמו"כ יובן למעלה דכתיב (נחום א' ב') נוקם ה' ובעל חימה. וכתיב (ישעי' מ"ב י"ג) יריע אף יצריח על אויביו כו'. הוי' יחתו מריביו (ש"א ב' י'). קומה ה' ויפוצו אויביך (בהעלתך י' ל"ה). וזהו הכל מצד גבו' דז"א. אבל במדות דא"א גם מדת הגבורה באופן אחר גבורת גבורתו שכובש יצרו. דהיינו שמניח שליטה וממשלה לאוה"ע ומצירים מאד לישראל והם בתכלית השפלות. אך עי"ז מגלה להם יותר שעי"ז יתברר מהע"מ כל הניצוצות וכל הטוב שיש בהם ואח"כ יתבטלו מהעולם לגמרי כמ"ש (זכרי' י"ג ב') ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. והרשעה כולה כעשן תכלה. וגם"י יתעלו מאד נעלה עד שמלאכים יאמרו לפניהם קדוש כו'. וכמו ע"י גלות מצרים ויעבידו מצרים את בנ"י בפרך (שמות א' י"ג) עי"ז וינצלו את מצרים (שם י"ב ל"ו) שבירדו מהם כל הניצוצות שנפל בהם ומהמ"ז נתבטלו ונאבדו מהעולם לגמרי וננער פרעה וחילו בים סוף (תלים קל"ו) וגם"י נעשו גוי גדול ס"ר וזכו למ"ת מה שהאבות לא זכו לזה כו'. והנה כימי צאתך מא"מ אראנו נפלאות שלע"ל יתגלה פנימיות התורה ויהי' וראו כל בשר (ישעי' מ'). כי עין בעין יראו (שם נ"ב ח'). והרע יאבד מהעולם לגמרי. וזהו גבורת גבורתו כו' שבזה מגלה להם יותר. וא"כ גם כעת ההנהגה ע"פ מדות גבור ונורא רק באופן אחר לכן אנשי כנה"ג החזירו עטרה ליושנה. ועתה יובן מה שפירשו רז"ל הפסוק ויבא אדם ויפל איש שהוא בחי' הוי' איש מלחמה. דהנה כתיב (ש"א ט"ו כ"ט) כי לא אדם הוא. וכתיב (הושע י"א ט') אל אנכי ולא איש. והיינו עצמותו ומהותו ית' דלמעלמ"ע. אך מצד מדותיו ית' נק' בשם איש וזהו הוי' איש. ולכן כשויבא אדם אזי כביכול ויפל איש. איש דוקא. כי הגלות שהוא עיבור ושינה נוגע רק בהמדות שהוא בחי' איש אבל לא למעלה מהמדות כו'. ובכ"ז יובן מ"ש בילקוט על ענין כי תשא את ראש בנ"י למעלך עשה כי זה נוגע גם בהקב"ה עצמו שלמעלה מבחי' בחינה מקור כש"י:

ה **והנה** כדי שיהי' הגבהת ונשיאת ראש דכנ"י ע"ז כתיב זה יתנו כל העובר על הפקודים (אפי' מאן דעבר כו' כנ"ל) מחצית השקל בשקל הקדש. ותחלה צ"ל למה נק' שקל הקדש ורש"י ז"ל פי' לפי שנוקלין בו ערכין והרמים. וא"ז מובן כ"כ דהא ערכין והרמים כתיב אח"כ בפ' בחקתי. והענין כי קדש הוא בחי' אשר קדשנו במצותיו קדש העליון והוא נמשך בבחי' משקל. כמ"ש (ישעי' ל"ג י"ח) אי' סופר אי' שוקל. וזהו שקל הקדש. וענין עשרים גרה השקל. הנה כתיב (נשא ז' פ"ו) עשרה עשרה הכף בשקל הקדש. ואי' במד"ר (שם פי"ד סי' כ"ד) ובזהר (ויקרא י"א ע"ב) כי עשרה עשרה הם עשה"ד ועש"מ. וזהו שעשה"ד מתחילין באות אל"ף אנכי כו'. כי תמונת אות אל"ף הוא שני יודי"ן והקו המחבר הוא צור וי"ו. והנה בזהר (תצא רפ"ו ב') פי' מחצית השקל איהו כגון חצי הסי"ן ודא וי"ו ממוצע בין שני הי"ן. ועי' בבה"ז דהכוונה במחצית השקל איהו חצי השקל כ"א שהוא חוצה ומחלק השקל לחצאין ועי"כ יש בו ב' הבחי' דשקל והוא ממוצע המחבר כו'. ע"ש אך לכאורה א"ז

מובן

בני (זח"א כ"ו א') והו"ע בחוסר כל כנ"ל. וזהו ואני. מל'. בתוך הגולה על נהר כבר. פי' שמקבלת ממה שכבר הי' בה נהר. משא"כ עתה יחרב ויבש כו'. ואין הפי' שנחרב לגמרי עד שאין ניכר שהי' נהר כלל. כ"א שאין בו ריבוי מים ומ"מ נשאר בו רשימו ומעט מים וניכר שהי' נהר כבר. וזהו קלני מראשי קלני מזרועי ופירש"י ראשי כבד עלי. והיינו כי ראשו וזרועו הוא מקום הנחת תפלין דמארי עלמא כמ"ש (שיר ח' ו') שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך. כי התפילין הוא המשכה מבחי' סוכ"ע בממכ"ע. והיינו ריבוי אור בע"ס שהו"ע ראשו וזרועו כו'. ולכן ארז"ל (ברכות ו' א') תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו ומי כעמך כישראל כו' (ש"ב ז' כ"ג). ור"ל שנש"י ע"י קיום מצות תפילין. והוקשה כל התורה לתפילין (קדושין ל"ה א'). עי"ז הם ממשיכין התפילין דמארי עלמא ומוסיפין ריבוי אור וכח גדול בהע"ס. אבל כשאין עושין רצונו ש"מ אזי כביכול כתיב (האזינו ל"ב י"ח) צור ילדך תשי שמתישין כח שלמעלה (רבות איכה פ"א) מצד שנעשה מיעוט האור (ההפך מבחי' תפילין) ואזי קלני מראשי קלני מזרועי כאלו ראשו וזרועו כבדין מלהטיב עמהם כו'. מצד החסרון ומיעוט האור שנעשה בשכינה שהו"ע בחוסר כל כנ"ל. וזהו אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש. ר"ל מארי דחושבנא להתבונן על הכבידות שנעשה בראש שהיא השכינה מחמת חטאתינו. והכבידות הוא מצד החסרון שנחסר בחי' כל. וצריכים להתפלל ע"ז מעומקא דליבא במס"נ ממש בק"ש שיומשך ויתמלא החסרון בשכינה בחי' ראש ומקור נש"י שיהי' מרוב כל ושיומשך בה בחי' נהר היוצא מעדן בריבוי ושפע גדול. וזהו"ע סמיכת גאולה לתפלה בסיום וסוף הק"ש. כי תפלה היא בחי' מל' כמ"ש (תלים ק"ט) ואני תפלה וסמיכת גאולה לתפלה הוא המשכת הגילוי מבחי' סוכ"ע במל' ע"י בחי' כי כל. בחי' צדיק חי העולמים וכמ"ש (ישעי' ג') אמרו צדיק כי טוב. וזהו שארז"ל (ברכות י' ב') ע"פ והטוב בעיניך עשיתי (מ"ב כ' ג') שסמך גאולה לתפלה. ולכן כתבו רז"ל בברייתא (דל"א א') מיד אחר המאמר דאין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש. שהוא מצד בחוסר כל. אין עומדין להתפלל אלא מתוך שמחה של מצוה. דהיינו שע"י שמחה של מצוה יומשך להיות מרוב כל. וזהו ח"א וגולה על ראשה כענין כובד ראש שהוא החסרון בשכינה בחי' בחוסר כל. וה"א וגאולה על ראשה כענין סמיכות גאולה לתפלה כנ"ל:

ג **ואדמו"ר** נ"ע פי' אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש דקאי על נשמת האדם כי הנשמה נק' ישראל לי ראש. דהנה כתיב (ואתחנן ו') שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד. ואהבת כו'. וצ"ל איך שייך צווי על אהבה. גם צ"ל למה כתיב ב"פ הוי' והו"ל הוי' אלקינו אחד. והענין כי הוי' אלקינו זהו שרש ומקור נש"י שעצמ"ת. וכדי שיהי' אלקינו בחי' מח' עליונה עלמין סתימין מקור נש"י צ"ל תחלה שם הוי' לצמצום והתפשטות וכו'. הוי' אחד הנה הדלי"ת רבתי דאחד הוא הדיבור עליון שהוא מקור החיות לעולמות ומלאכים כמ"ש (תלים ל"ג) בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם. וארז"ל (בזח"א דמ"ו ע"ב) ע"פ ועוף יעופף. ועוף זה מיכאל יעופף זה גבריאל. ולכן כדי שיהי' בחי' דיבור עליון עלמדאת"ג הוצרך להיות עוד שם הוי' שהו"ע לצמצום והתפשטות המשכה והתפשטות. וזהו הוי' אחד. והנה כמו למשל באדם הדיבור יוצא לחוץ ונעשה נפרד אבל המח' היא פנימיו' שמתאחדת בתכלית עם האדם. כמו"כ למעלה בחי' מח' עלמין סתימין מתאחד בתכלית עם אלקותו ית'. וז"ש (ראה י"ד א') בנים אתם כו' דכמו הבן לפי שהוא חלק מהאב יש לו בטבע אהבה וביטול לאביו. כך נש"י שנמשכו מבחי' מח' עליונה ע"כ יש להם אהבה עצמיות לאלקות כמ"ש (משלי כ' כ"ז) נר הוי' נשמת אדם והאהבה היא בבחי' ביטול במציאות ליכלל באוא"ס ב"ה כי ברא כרעא כו' כמו הרגל שבטל להראש. והנה בחי' נשמה שנמשכה ממח' עליונה נק' ישראל לי ראש כי המחשבה היא בראש. והנה כשבחי' ישראל לי ראש מאיר באדם אזי יוכל להיות תמיד בבחי' אהבה וביטול לאוא"ס ב"ה. אבל הנה כתיב (תלים ל"ח ה') כי עונותי עברו ראשי כמשא כבד יכבדו ממני. פי' עונותי הם עונות שאדם דש בעקביו כמ"ש (שם מ"ט) עון עקבי כו'. וגם ל' מצות שהוא מה שנעשה התקשרות בתאוות ותענוגים גשמיים אפי' דהיתר כ"ז גורם להיות עברו ראשי. שלא יאיר בחי' ישראל לי ראש בהגוף ואז הוא רחוק מאהוי"ר מאד כו'. וזהו"ע כובד ראש. שעל ידי העונות נעשה כבדות בראש שהיא הנשמה שנמשכת מבחי' מח' שנק' ישראל לי ראש כו' שלא תוכל להאיר בהאדם. ולכן צ"ל כל עיקר התפלה שלא יהי' כובד ראש כ"א שיתגלה בו הנשמה בחי' ישראל לי ראש. והנה לפי' המגיד נ"ע ענין אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש זהו"ע תשו"ע. אבל לפי' אדמו"ר נ"ע הו"ע תשו"ת והמ"י. וזהו ג"כ החילוק בין המשנה להברייתא. כי במשנה שאמרו אין עומדין כו' אלא מתוך כובד ראש זהו תשו"ת הכנעה ושפלות ולעורר ר"ר על הנשמה על עולם ירידתה שנשקעה בגשמיות. ובברייתא שאמרו מתוך שמחה של מצוה זהו תשו"ע על ידי התבוננות איך כי הודו על או"ש הוד וזיו לבד. אבל המצות אשר קדשנו במצותיו המשכת ת"ע בחי' אשר כו' והו"ע מרוב כל. והנה שמחה בבינה. ולכן על ידי שמחה של מצוה ממשיכים נהר היוצא מעדן כו' שיתמלא חסרון השכינה לכן זהו תשו"ע. וזהו כי תשא את ראש בנ"י שלא יהי' כובד ראש כ"א שיהי' הגבהה ונשיאת ראש שהוא בחי' מקור נש"י שנק' בשם שכינה וממכ"ע. עד"מ (תלים קמ"ח) וירם קרן לעמו כו' לבני ישראל כו' כי הודו על או"ש שהמשכת חיות לכל העולמות הוא רק בחי' הודו וזיו לבד. אבל ישראל יש להם רוממות קרן שנמשך בהם הגילוי מעצמותו ומהותו ית' הסוכ"ע. וזהו"ע כי תשא את ראש בנ"י כו':

ד **ועתה** צ"ל ענין כ"א למעקך עשה. וזהו כי תשא את ראש. דצ"ל כי הגבהת ונשיאת ראש דנש"י נוגע רק בבחי' ראש ומקור נש"י שנק' בשם שכינה וממכ"ע. אבל מה נוגע זה להקב"ה בעצמותו ומהותו ית'. הענין דכתיב ויבא אדם ויפל איש וארז"ל בגמ' סוטה (דמ"ו ע"א) ויבא אדם אלו ישראל. ויפל איש שונאו של הקב"ה שנאמר (בשלח ט"ו) הוי' איש מלחמה. הרי שמפלתן

של

עליונה עד הקצה התחתונה דבחי' יראה מל'. והוי ממילא נכרת קליפת עמלק שהוא בחי' נחש בריח דלעו"ז. וזהו"ע מינוי מלך קודם דוקא כו'. משא"כ בימי שפוט השופטים לא הי' אפשר להכריתו :

פרשה כי תשא

כי תשא את ראש בנ"י וגו' זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל בשקל הקדש. עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה לה'. וצ"ל מ"ש ג' פעמים מחצית השקל. גם מ"ש כל העובר על הפקודים ואחז"ל בירושלמי (שקלים פ"א ה"ד) כל מאן דעבר על פיקודייא. כי רמ"ח פיקודין אינון רמ"ח אבר"מ. ופ' זו נאמרה אחר חטא העגל שעברו על כל המצות. ומ"מ יש להם תיקון ונשיאת ראש על ידי מחצית השקל. והנה בילקוט בישעי' (רמז תל"ג) ע"פ וישח אדם וישפל איש (ישעי' ב' ט') הביא בשם פסיקתא. וישח אדם אלו ישראל שנאמר (יחזקאל ל"ד ל"א) ואתנה צאני צאן מרעיתי אדם אתם. וישפל איש זה משה שנאמר (תשא ל"ב א') כי זה משה האיש. אמר משה לפני הקב"ה יודע אני שחטאו ישראל לעגל והושפלתי (כמאחז"ל ע"פ לך רד. רד מגדולתך כו') ואל תשא להם" (זהו סוף פסוק דוישח הנ"ל) כ"א למענך וזהו כי תשא את ראש בנ"י עכ"ל. וצ"ל מהו כ"א למענך. מה נוגע למעלה ענין הגבהת ונשיאת ראש דבנ"י. הנה כתיב (קהלת ב' י"ד) החכם עיניו בראשו וידוע הקושיא בזהר (בלק קפ"ז א') וכי אן אתר עינוי דבר נש. וכי הכסיל עיניו ברגלו. ויש ע"ז ב' פי'. הא' בת"י שפי' ידע בריש' מה יהי' בסופו וכמאחז"ל (תמיד ל"ב א') איזהו חכם הרואה את הנולד. וזהו החכם עיניו בראשו. שמסתכל בראשית כל דבר הסוף ממנו. וזה גורם יראת חטא. כמאחז"ל (אבות פ"ב) והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה. כי לכאורה כשבא לקיים המצוה הרי יש בה טורח ויגיעה עצומה. אבל כשמסתכל הסוף ממנה איך שזהו רצוה"ע ב"ה ויזכה עי"ז לחיי עוה"ב ע"כ מקיימה בשמחה כו'. וכמו"כ בעבירה שיש בה אתכפיא עצומה לכוף יצרו הבוער כו'. אבל כשמסתכל הסוף ממנה איך שהיא מר ממות עי"ז שקל הוא מונע א"ע כו'. וכ"ז הו"ע החכם עיניו בראשו. ופי' הב' הוא מ"ש (שם) בזהר דתנן לא יהך בר נש בגילוי' דרישא ד' אמות בגין דשכינתא שריא על רישי'. וזהו החכם עיניו בראשו בכל עינוי ומילוי הוא בההוא דשריא על רישי' וכמ"ש בתניא פל"ה. והיינו ע"ד כי הוי' אלקיך מתהלך בקרב מחניך להצילך ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך (תצא כ"ג ט"ו) וכמו"כ ענין החכם עיניו בראשו בכל עינוי ומילוי הוא כדי לקיים הארת השכינה דשריא על ראשו שלא יהי' ושב מאחריך כו'. ונמצא שהשכינה נק' ראשו וכמו"כ פי' במד"ר (ס"פ אמור פל"ב סי' ז') ע"פ ראיתי והנה מנורת זהב כולה (זכרי' ד' ב') זהו ישראל שהיו בגלות בבל. וגלה על ראשה גולה ל' גלות שהגלות הוא על ראשה ג"כ דהיינו השכינה מקור נש"י נק' ראשה. כי גלו לבבל שכינה עמהם. וזהו וגלה על ראשה. וה"א וגאולה על ראשה (במוסף אל"ף בתיבת וגולה) כמ"ש (מיכה ב' י"ג) ויעבור מלכם לפניהם וה' בראשם. וכתיב (ישעי' מ"ז ד') גואלנו ה' צבאות שמו. דהיינו שיהי' הגאולה בהשכינה שנק' ראשה. וזהו וגאולה על ראשה. אך לב' הפי' נק' השכינה ראשה. ועפ"ז יובן ג"כ ענין כי תשא את ראש בנ"י דקאי ג"כ על השכינה שהיא בחי' ראש ומקור נש"י :

ב **ולהבין** הענין. הנה ארז"ל (ברכות ל' ע"ב) אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש. ופי' המגיד נ"ע כי המתפלל על החסרון שיש לו ברו"ג א"צ להתפלל על החסרון שבו לבד. כ"א צריך לידע שבחטאו גרם חסרון זה למעלה בהמקור דהיינו בשכינה שהיא מקור נש"י וממילא נעשה אח"כ החסרון אצלו ג"כ. וע"כ צ"ל עיקר כוונתו בתפלה שיומשך ויתמלא החסרון למעלה בהמקור. וממילא אח"כ יושלם אצלו ג"כ. וזהו מתוך כובד ראש. פי' שיתפלל על הכובד והחסרון שיש למעלה בבחי' ראש ומקור נש"י. וראי' לדבריו הקדושים ממה שארז"ל (סנהדרין מ"ו א') בזמן שאדם מצטער שכינה מה הלשון אומרת קלני מראשי קלני מזרועי. הרי כשאדם מצטער על החסרון שלו למטה יש ג"כ כביכול אותו החסרון למעלה בשכינה ולכן קלני מראשי כו'. אך צ"ל מה שייך למעלה ענין חסרון. הנה כתיב (תבא כ"ח מ"ז) תחת אשר לא עבדת את הוי' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל. ועבדת את אויביך בחוסר כל. פי' מרוב כל הוא בחי' כי כל בשמים ובארץ (דה"א כ"ט י"א) ותרגומו דאחיד בשמיא ובארעא. דהיינו כי שמים הוא בחי' סוכ"ע וארץ היא בחי' ממכ"ע ובחי' כל מחבר וממשיך גילוי השפעה מבחי' סוכ"ע בממכ"ע ולכן נק' כל לשון כללות שכולל כללות ההשפעות מבחי' שמים דהיינו מכל המדות גם מבחי' נבע"ב גימט' כל. ומשפיע הכל בבחי' ממכ"ע. וז"ש (ישעי' מ"ג ז') כל הנקרא בשמי. וארז"ל (ב"ב ע"ה ב') עתידים צדיקים שיקראו בשמו של הקב"ה. והיינו שבחי' ומדת כל הם קוראים וממשיכים בבחי' שמי ממכ"ע. וזהו מרוב כל. שבחי' כל מאיר בריבוי בבחי' מל' ממכ"ע וממילא נמשך מבחי' מל' למטה ריבוי השפעה ברוחניות וגם בגשמיות. וזהו תחת כו' מרוב כל. ועבדת את אויביך בחוסר כל. שהשעבוד וגלות נמשך מצד חוסר כל. שנחסר ומסתלק בחי' כל מלהאיר בבחי' מל' ממכ"ע. וכמ"ש (יחזקאל א') ואני בתוך הגולה על נהר כבר. דהנה כתיב (בראשית ב' י') ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. עדן הוא מקור התענוגים בחי' סוכ"ע. ונהר הוא המשכה וגילוי שנמשך מבחי' עדן בגן שהוא בחי' ממכ"ע. והמשכת הנהר הוא ע"י קיום התומ"צ כמ"ש (שם ט"ו) ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה. לעבדה ע"י רמ"ח מ"ע כו'. ונהר הוא בחי' כל הנ"ל. אבל כשחוטאים כתיב (איוב י"ד) ונהר יחרב ויבש. יחרב בבית ראשון ויבש בבית

בני

כתיב (ירמי' י"ז י"ב) כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו. ופי' הבחיי בשם הרמב"ן ז"ל כסא הבינה שהיא הכסא להכבוד לבנ"ה. מרום הוא כתר . מראשון הוא או"א ב"ה . מקום מקדשנו . שכ"ז הי' מאיר בגילוי בבהמ"ק . וכיון שנק' כסאו של הקב"ה ע"כ צ"ל לא יגורך רע . ולכן הי' צריך מתחלה להכרית זרעו של עמלק. וזהו ג"כ ענין הפורים שמתחלה הרגו בשונאיהם ע"ה אלף וכולם היו עמלקים. ואח"כ הי' פורים שהוא המשכה ממקום גבוה מאד שכל המועדי' בטלים חוץ כו' (מדרש משלי ט'). והי' גורל. יום כפורים. כפורים. וזהו ונוח מאויביהם ע"ד קומה ה' למנוחתיך. ולכן היו צריכים מקודם להרוג העמלקים. והנה במשכן הי' השראת השכינה אעפ"י שלא נכרת זרעו של עמלק. והיינו כי המשכן נק' דירת ארעי של הקב"ה. דהנה איתא בזהר (ויקרא קמ"ה א') שהמשכן הוא בחי' קומה ה' ויפוצו אויביך. הוי' איש מלחמה. כי דירת ארעי הוא מבחי' סדר השתלשלות ממכ"ע ע"כ צ"ל מלחמה. אבל בהמ"ק הוא בחי' קומה ה' למנוחתיך וכמ"ש על שלמה (דה"א כ"ב ה') הוא יהי' איש מנוחה שא"צ למלחמה כלל. כי דירת קבע קה"ק כה"ב מקור הג' קוין דתורה ועבודה וגמ"ח זהו בחי' סוכ"ע שלמעלה מהשתלשלות. ובבחי' זו א"צ למלחמה כלל כ"א שבטלים ממילא כנר בפני האבוקה. ועל ב' בחי' אלו כתיב (תלים כ"ד) מי זה מלך הכבוד ה' גבור מלחמה. ואח"כ כתיב מי הוא כו' ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה. והיינו כי אית מלך לתתא כו' ואית מלך לעילא דאיהו רזא דקה"ק (זח"ב ס"ז ב'). וזהו בחי' בהמ"ק מלך הכבוד ועי"ז הי' דירה בתחתונים. וכיון שבהמ"ק הוא בחי' מנוחה ע"כ צריך להכרית תחלה את עמלק ואח"כ לבנות בהמ"ק. וכמשל המלך כשהוא באכסניא אין מקפיד אם לא יהי' כ"כ מנוקה מכל שמץ לכלוך כו'. אבל במקום דירת קבע שלו הוא מקפיד מאד שיהי' מנוקה היטב מכל שמץ לכלוך . ולכן בנין בהמ"ק שהו"ע דירת קבע ע"כ הי' החיוב תחלה להכרית זרעו של עמלק. (ואעפ"י שמינוי מלך הוא המשכת בחי' מלכא בבחי' מלכות אך זהו בבחי' מקיף עדיין . אבל בהמ"ק הוא בחי' כי הנה המלכים נועדו (תלים מ"ח ה'). בחי' יחוד וחיבור שיומשך הגילוי בפנימיות ממש . וע"כ צ"ל תחלה ובערת הרע כו') . וזה הי' חטא של שאול. שלא הכרית עמלק לגמרי בזה גרם שלא יהי' שבהמ"ק דירת קבע שהרי נחרב . אבל אם היה מקיים מלחמת עמלק כראוי להכריתו לגמרי כו' אזי היה ביהמ"ק דירת קבע לגמרי ולא הי' חורבן כלל. וזהו מלחמה להוי' בעמלק מדור דור . כלומר מן דור של משה עד דורו של שאול שאזי היו צריכים להכריתו: ולא נתקיים . לכן הפי' מדור דור ל' דירה . היינו מדור דירת קבע של בהמ"ק שבנה שלמה עד לע"ל שיהי' דירת קבע באמת . אזי יומחה זרעו של עמלק לגמרי כו' :

וענין הקושיא מהו הפעולה מזכירה שלנו. הענין דכתיב (תלים קמ"ה) רצון יראיו" יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם ובעמלק כתיב (תצא כ"ה י"ח) ויזנב בך כו' ואתה עיף ויגע ולא" ירא" אלקים. וע"כ זכור את כו' לזכור כל הפרשה שמה שעמלק יכול לזנב כו' הוא

כשאתה לא ירא אלקים. וע"כ תזכור זאת להיות ירא אלקים ואזי רצון יראיו יעשה שיומשך מלמעלה הזכירה זכור ה' לבני אדום. ואזי יהי' השם שלם והכסא שלם כו':

לדרוש הנ"ל

ענין עמלק י"ל באופן אחר. הנה בעש"מ מהרמ"ע מפאנו ז"ל איתא שבלעם ועמלק הם הלעו"ז של משה ויעקב. משה מלגאו ויעקב מלבר. דעת ות"ת. ומה שבלעם הוא הלעו"ז של משה ודאי א"ש כמארז"ל (ברכות נשא ספי"ד סי' ל"ד) ע"פ ולא קם נביא עוד בישראל כמשה (ברכה ל"ד י"ד) באוה"ע קם ומנו בלעם. ולכן כתיב על בלעם ויודע דעת עליון (בלק כ"ד ט"ז) כמו משה בקדושה שהוא הדעת כנ"ל. והנה כתיב (קהלת א' י"ח) ויוסיף דעת יוסיף מכאוב. וקאי על הנחש הקדמוני ערום מכל ארור מכל (מד"ר בראשית רפי"ט). וכמו"כ בלעם כו'. וצ"ל למה זה כך. והענין כי בקדושה ענין הדעת ות"ת שבקו האמצעי הוא להמשיך מבחי' קצה העליון דבחי' כ"ע בבחי' מעשמ"ל דהיינו בבחי' מל' שנק' עשי' שבאצי' ונק' אשה יראת ה' (משלי ל"א) שיומשך ההמשכה במקום היראה והביטול וכמארז"ל (אבות פ"ג מ"ט) כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו כו'. אבל בלעם שהוא בלעו"ז בחי' ויודע דעת עליון. היינו להמשיך ע"י הדעת ההמשכה ממקום גבוה מאד בקליפות וסט"א שלא במקום היראה והביטול. ע"כ ע"ז נאמר ויוסיף דעת יוסיף מכאוב שכל מה שמוסיף המשכת הדעת הוא יותר מכאוב כיון שאינו במקום הראוי. וזהו קליפת בלעם. וכמו"כ עמלק שהוא הלעו"ז של בחי' יעקב היינו כי יעקב הוא בריח התיכון (זח"א קמ"ח ב'. ובהקדמה א' ב') המבריח מן הקצה דכ"ע עד הקצה התחתונה בבחי' מל' יראה דוקא כנ"ל. אבל עמלק הוא בקליפה בחי' זו כמ"ש לויתן נחש בריח (ישעי' כ"ז א') שמבריח וממשיך ההמשכה שממקום גבוה בנוק' דקליפה. ולכן כתיב על עמלק ולא תחמול עליו (ש"א ט"ו ג') כי כל מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו (ברכות ל"ג א'). והיינו כי בחי' יעקב הוא מדה"ר. והבחי' שבלעו"ז בקליפות הוא ההפך לגמרי מבחי' רחמים וע"כ לא תחמול עליו כו'. ולכן כתיב בעמלק אשר קרך בדרך כו' ובבלעם כתיב ג"כ (בלק כ"ג ד') ויקר אלקים אל בלעם. ואחז"ל (ב"ר פנ"ב) אין ויקר אלא לשון טומאה כמ"ש (דברים כ"ג) כי יהי' בך איש אשר לא יהי' טהור מקרה לילה. והיינו כמו למטה ענין טומאת קרי הוא המשכת הטפה שממוח הדעת שלא במקום הראוי כו'. וכמו"כ כביכול למעלה שהשפע שמבחי' הדעת ות"ת נמשך שלא בבחי' אשה עליונה יראת ה' כנס"י. כ"א במקום שאין שם יראה וביטול דהיינו בקליפות ה"ו. וזהו"ע ויקר אלקים אל בלעם. ולכן כתיב בעמלק ג"כ אשר קרך כו' ואתה עיף ויגע ולא ירא אלקים. אבל כשיש למטה בנס"י בחי' יראה וההמשכה נמשך דוקא בבחי' יראה אזי א"א לעמלק ליגע כו'. ולכן צריך למנות מלך כדי להכרית זרעו של עמלק. כי מינוי מלך הוא להמשיך הגילוי מבחי' מלכא קדישא ת"ת דז"א בריח התיכון דקדושה שמבריח מן הקצה

עליונה

ה **והנה** ע"ז נצטוו ישראל בכניסתן לארץ. למנות להם מלך תחלה ואח"כ להכרית זרעו של עמלק. דהיינו שע"י מינוי מלך יוכלו להכרית קליפת עמלק. וצ"ל זה. גם למה נצרך מלך כלל וכמו שהוכיחם שמואל וה' אלקיכם מלככם כו'. והענין כי ענין למנות מלך הוא שע"י מינוי מלך למטה יומשך גילוי בחי' מלך דלעילא. והיינו כמו חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום (מנחות מ"ג ב') שאומרים מלך העולם. כי רמ"ח פיקודין רמ"ח אבר"מ. כי הנה יש חילוק בין מלכא למלכות. מלכות רק הארה שם כבוד מלכותו. אבל מלכא הוא עצמיות. כמוש"ל ממש. והיינו שע"י רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת נמשכים בחי' תר"ך עמודי אור דכ"ע שבחי' מלכא קדישא ז"א. וזהו"ע מינוי מלך שהמלך צריך להמשיך הגילוי מבחי' ה' לשאות מלך ישראל כו' מלכא קדישא שבחי' מלכות שיהי' התחברות בחי' מלכות עם מלכא כו'. אך איך יכול המלך להמשיך. הענין כי הנה אחז"ל בברכות (דל"ד ע"א) הדיוט כורע באבות ובהודאה. כה"ג בראש כל ברכה וברכה. והמלך כיון שכרע שוב אינו זוקף. ופירש"י שכל מי שהוא גדול יותר צריך להראות הכנעה ביותר. והמלך שהוא גדול מכל ישראל צריך להראות יותר הכנעה. והמכוון האמיתי הוא. כי כולא קמי' כל"ח. וא"כ כל הקרוב יותר קמי' הוא יותר כל"ח. והמשל מענין הכוכבים שנראים קטנים מהשמש אעפ"י שיש מהם שגדולים כמו השמש. אלא לפי שהם בגלגל השמיני וקרובים יותר לאלקות הם בבחי' ביטול יותר וע"כ מתראים קטנים מהשמש. וא"כ מלך ישראל שהוא קרוב לאלקות יותר מכל ישראל. הוא באמת בטל במציאות ביותר. ולא כמו שנראה לכאורה מפירש"י ז"ל שרק מראה הכנעה יותר. וע"כ כיון שכרע שוב אינו זוקף. (והיינו כי יש ב' בחי' ביטול הא' ביטול היש שנמשך מבחי' מלכות. והב' ביטול אמיתי איך קמי' כל"ח. והמלך שצריך להמשיך הגילוי מבחי' מלכא עצמו שלמעלה מבחי' מלכות כנ"ל ע"כ צ"ל בבחי' ביטול אמיתי איך קמי' דבחי' מלכא ממש כו') וענין המלך היינו שע"י הביטול העצום שלו הוא מחבר אלקות עם עולמות הנבראים עד שיתגלה גם למטה בנש"י המלובשים בגופים גשמיים. וזה הי' ענין דהע"ה. כי הנה בקידוש לבנה אומרים דוד מלך ישראל חי וקיים. כמו הלבנה שמחברת בלילה אור השמש להאיר על הארץ. ומתבטלת לגמרי לגבי השמש שנעשית נקודה חדא ועי"ז מקבלת האור מהשמש ומאירה על הארץ. כך הי' ענין דוד המלך שהי' מחבר התגלות אוא"ס ב"ה עם מקור דבי"ע בכדי שיהי' התגלות אלקות בעולמות. והיינו ע"י שהי' מלך שהו"ע ביטול עצום מאד ע"ד כיון שכרע שוב אינו זוקף וע"י ביטול זה הי' יכול להיות מחבר כו'. וכמו שמל' דאצי' מחברת אצי' עם בי"ע. עי' בענין וזאת לו לקרן (בד"ה בזאת יבא אהרן) שהמל' נק' קרן כו'. ולכן אמר ארוממך אלקי המלך. אלקי הוא בחי' כח הפועל בנפעל שהוא בחי' מל' כמו שמלובשת להחיות בי"ע. ובחי' מלך הוא אוא"ס שבז"א. ודוד הי' מרומם בחי' מקור דבי"ע שתתחבר עם אוא"ס שבז"א. ועי"ז הי' נמשך התגלות אלקות גם בעולמות הנבראים. ועתה יובן מה שע"י מינוי מלך יכולים להכרית זרעו של עמלק. כי קליפת עמלק בבחי' גסות והוצפה כו' כנ"ל הוא למטה דוקא אבל קמי' ית' הוא כל"ח. ולכן המלך שמחבר אלקות עם העולמות וממשיך הגילוי איך קמי' כל"ח עי"ז מתבטל קליפת עמלק לגמרי ונכרת זרעו מהעולם כו'. וכמ"ש (בהעלתך י' ל"ה) קומה הוי' ויפוצו אויביך וינוסו משנאיך מפניך (והיינו כי איש דרכו לכבוש (יבמות ס"ה ב') כי בחי' מלכות היא בחי' נוק' אשה יראת ה' (משלי ל"א) אבל ע"י מינוי מלך שממשיך הגילוי מבחי' מלכא בבחי' מלכות. שהוא בחי' איש כמ"ש (בשלח ט"ו) הוי' איש מלחמה. אזי דוקא יכולים להכרית עמלק. וגם כי עמלק בגימט' רם ב' פעמים ק"כ. והיינו בחי' ק"כ צירופי אלהים אחרים שיונקים מק"כ צירופי אלקים דקדושה וכמ"ש (תלים מ"ז ט') מלך אלקים על גוים. אבל ע"י מינוי מלך שממשיך הגילוי מבחי' מלכא שם הוי' ממש שמשם הוי' א"א להם לינק אזי יכולים להכריתו). וצ"ל איך יש בחי' זו דמינוי מלך בכל דור שיוכל עי"ז להכרית זרעו של עמלק שבכאו"א מישראל כנ"ל. והיינו קיום המצות בבחי' קבעומ"ש. דהנה אחז"ל (פי' ילקוט יתרו רמז רפ"ו) אנכי ולא יהי' לך הם מקור לכללות המצות. קבלו מלכותי. ואח"כ קבלו גזרותי. שצ"ל מתחלה קבלו מלכותי. דהיינו לבטל הרצון והשכל ומדות לגמרי שלא יבקש שום טעם כלל. ורק יקבל עליו עומ"ש. וזהו"ע ק"ש שמע ישראל קבעומ"ש. וזהו בחי' שום תשים עליך מלך. ואח"כ והא"ש קבעומ"צ. ובחי' ביטול זה וקבעומ"ש למעלה מטו"ד נק' מינוי מלך שעי"ז יכולים להכרית זרעו של עמלק. והראי' משמואל שאמר אל שאול (ש"א ט"ו) החפץ לה' בעולות וזבחים כשמוע בקול ה' הנה שמוע מזבח טוב. כי שאול הלך אחר הטעם. ועפ"י טו"ד הי' סובר שקיים מלחמת עמלק יותר מדאי כיון שהביא ממיטב הצאן קרבנות. ויעלה מבחי' עמלק. וע"ז הוכיחו שמואל מאסת את דבר ה'. כי כיון שעמלק הוא הקליפה שנגד הדעת ע"כ כדי להכניעו אין יכול להיות ע"י בחי' טו"ד דקדושה. כ"א דוקא ע"י ביטול שלמעלה מטו"ד. כי בקדושה יש תוקף ועוז על בחי' שלעו"ז בקליפה שהקליפה רק כקוף בפני אדם וכיתרון האור על החשך. וגם בביטול וקבעומ"ש זה מגיע למעלה יותר כי שרש הבירורים נמשך מטעמים דחכמה אבל בחי' קבעומ"ש מגיע למעלה יותר. וגם כדי להכרית זרעו של עמלק לגמרי א"א ע"י בחי' חכמה שממנה נמשך ענין הבירורים לברר הטוב מהרע והרע יודחה. וזהו מבחי' ז' אומות שיכולים לברר מהם איזה בחי' טוב וכמ"ש (זכרי' ב' ט"ו) ונלוו גוים רבים אל ה' וכמו בכל לבבך בשני יצריך שגם היצה"ר יכולים לבררו והבירור ע"י חכמה. אבל עמלק א"א לברר ממנו כלום וצריכים להכריתו לגמרי. וכמו מ"ע ומל"ת שהל"ת הם בחי' דחי' לדחות הרע ולא לבררו. והכריתה לגמרי זהו מבחי' כתר אותיות כרת וכמ"ש תרום ידך כו' וכל אויביך יכרתו (מיכה ה' ח'). וכתיב (האזינו ל"ב ל"ט) כי אני אני הוא ואין מידי מציל כו'. וכדי להמשיך מבחי' כתר הוא דוקא ע"י בחי' שמיעה וקבעומ"ש בלי טו"ד:

ו **ועתה** צ"ל מה שצריך מקודם להכרית זרעו של עמלק. ואח"כ דוקא לבנות בית הבחירה. הענין כמאחז"ל (במד"ר נא פט"ו סי' כ"ו) שכסאו של הקב"ה אין דבר רע נוגע שנאמר (תלים ה' ה') כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע. והנה על בהמ"ק כתיב

בחי' ממכ"ע והוא בחי' הכבוד ל"ב נתיבות חכמה כו'. אבל בחי' קוב"ה עצמות אלקות שלמעלה מבחי' שכינתי' שהוא בחי' אני הוי' לא שניתי (מלאכי ג' ו') נק' סוכ"ע ואינו מאיר אפי' בגעה"ע כו'. (והנה קובהו"ש יש עד רום המעלות כמ"ש בביאור ע"פ הוי' לי בעוזרי בפי' מקדשי שמך והיינו לפי שהו"ע סוכ"ע וממכ"ע). אבל ע"י קיום המצות נמשך הגילוי מבחי' קוב"ה סוכ"ע. והיינו כי המצות הם רמ"ח אבד"מ ממש (שלמעלה מבחי' מלכות). וכתיב (ואתחנן ו' ו') והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך כו'. אך גילוי זה אינו מתגלה בהשגה ממש. וע"ז אמרו בזהר אעפ"י דלמהתב"כ. ברעו"ד תפיס. מה' בחי' הנ'. שכל והשגה שבג"ע לא תפיס כו' כי הוא בחי' סוכ"ע שלמעלה מהשגה. אבל ברעו"ד בחי' כתר. הרצון שלמעלה מהשכל והשגה בבחי' זו תפיס כו'. והוא בחי' ממעמקים עומקא דליבא ליכלל וליבטל במציאות לגמרי כו'. וזהו יפה שעה א' בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב כי הנשמה כמו שהיא למעלה בג"ע היא רק בבחי' מה' שכל והשגה. ורק בבחי' זיו השכינה ממכ"ע כנ"ל. אבל ע"י ירידתה למטה בגוף ונה"ב היא באה לבחי' רעו"ד בחי' כתר הרצון שלמעלה מהשכל. ועי"ז יומשך הגילוי מבחי' סוכ"ע דלמהתב"כ (וזהו הירידה צו"ע כי בג"ע רק זיו השכינה הארה בעלמא מבחי' מל'. אבל ע"י ירידתה בגוף יומשך הגילוי מבחי' כתר מל'. וכ"ע הוא כתר מל'. והיינו ע"י קיום המצות ז' מצות דרבנן ותרי"ג מצות דאורייתא שהם המשכה מבחי' תר"ך עמודי אור בחי' כתר מל' שהוא כ"ע ממש. וע"י קיום המצות בבחי' רעו"ד. כי ברעו"ד דוקא תפיס) :

ג **ועתה** צ"ל למה באה הנשמה לבחי' רעו"ד ע"י ירידתה למטה דוקא. וצ"ל תחלה ענין יצימ"צ בכל יום. מצרים הו"ע מיצר. וצריך בכל יום לצאת מן המצר כו'. הנה כתיב (תלים קי"ח) מן המצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה. מיצר נקרא מה שהאדם צר לו מאד מן ריחוקו מאת ה'. כאשר מתבונן ברוממות אוא"ס עד אין קץ ותכלית. והיותו ממארי דחושבנא בכל המחדו"מ שלו שמצד היצה"ר שהוא תכלית ההסתר והריחוק מאוא"ס ב"ה ונעשה צר לו מאד. הנה עי"ז בא לבחי' רעו"ד עומקא דליבא לצעוק אל ה' בצר לו למעלה מהשכל והדעת. וזהו שמן המצר הוא בא למרחב. מרחב נק' הרצון שלמעלה מהשכ'. שהוא בל"ג. וע"ז כתיב (ישעי' נ"ח א') כשופר הרם קולך. כמו השופר שצדו א' קצר והב' רחב. כך כל מה שיהי' לו צר ביותר מן הריחוק יהי' אח"כ המרחב ביותר. ויש עוד משל ע"ז מענין הקשת כמ"ש (ויחי מ"ט כ"ד) בחרבי ובקשתי (ות"א) בצלותי ובבעותי. שק"ש נק' חרב רמ"ח תיבין רומח כו'. שעי"ז יכול להרוג השונא כשהוא קרוב כו'. אבל התפלה נק' קשת שיוכל להרוג גם כשהשונא הוא מרחוק. והנה הקשת כל מה שמושכין אליו הקשת ביותר יזרוק החץ למרחוק יותר. כך כל מה שיתבונן איך שהוא רחוק מה' ביותר ויהי' צר לו מאד מזה יומשך גילוי עליון ביותר. וכמ"ש (ירמי' ל"א ב') מרחוק הוי' נראה לי. וזהו"ע יצימ"צ בכ"י לצאת מכל המצרים וגבולים. והיינו ע"י בחי' הרעו"ד דוקא. ואח"כ כתיב (שמות ג' ח') ולהעלותו כו' אל ארץ טובה ורחבה. כמ"ש (תלים קי"ט) לכל תכלה ראיתי קץ. בחי' כלוה"נ והתענוג שבג"ע שנמשך מבחי' ממכ"ע. רחבה מצותך מאד שהוא המשכה וגילוי מבחי' סוכ"ע כמ"ש (ואתחנן ו' ו') אשר אנכי מצוך כו'. והמרחב הזה נמשך דוקא ע"י הרעו"ד שבא מן המצר. ועתה יובן שהנשמה כשהיתה למעלה לא הי' בה הבחי' רעו"ד כלל. ורק ע"י ירידתה למטה לבחי' מיצר הגוף ונה"ב היא באה לבחי' המרחב שהוא הרעו"ד. ועי"ז נמשך הגילוי מבחי' סוכ"ע רחבה מצותך מאד. וזהו הירידה צו"ע. ולכן כל התורה כולה בנויה על יצימ"צ. ובק"ש מסיימים ג"כ יצימ"צ כו' :

ד **והנה** אחר יצימ"צ עומד מיד לנגד מלחמת עמלק. והענין דכתיב (בלק כ"ד כ') ראשית גוים עמלק כו'. שהז' עממין הכנעני החתי כו'. הם ז' מדות הרעות. כל התאות כו'. והם לנגד ז"מ דקדושה. אך מ"מ ע"י שמעמיק שכלו והשגתו בהעמקת הדעת באלקות. ובעסק התורה. עי"ז יכול להכניע ז"מ הרעות. כי השכל יש לו כח וממשלה על המדות והיינו כי הם רק לעו"ז של הז"מ דקדושה. אבל השכל למעלה מהן וע"כ הם נכנעים ובטלים להשכל. אבל עמלק נק' ראשית גוים. והיינו שהוא הלעו"ז של הדעת דקדושה והוא הקליפה שנגד הדעת דקדושה. כי בעמלק יש ג' אותיות עמל מן בלעם. ובבלעם כתיב (בלק כ"ד ט"ז) ויודע דעת עליון. וכמאחז"ל יודע רבונו ומכוון כו' (רש"י בחומש פ' נח) שידע וראה כל הנסים שנעשו לישראל ואעפ"כ מלאו לבו ללחום עמם כו'. וע"כ אין הדעת והשגה דקדושה פועלה לו כלל. וענין קליפת עמלק הוא הגדלת היש גסה"ר והוצפה בלי טו"ד ונק' מלכותא בלא תגא. והיינו שאין יכול לסבול מי שגדול ממנו שאין יכול להיות בטל למה שלמעלה ממנו כלל בלי טו"ד. וכך היתה מדתו של עמלק בזמן מסה שהרי ישראל לא באו להלחם אתו רק הוא מעצמו ומאליו בא לעורר מלחמת חנם מפני גדולתן של ישראל והאותות ומופתים שלא הי' יכול לסבול שיהי' איזה דבר גדול מבלעדו. וככה הוא בכל אדם כשלא יוכל לסבול מי שיהי' גדול ממנו בעיני אלקים ואדם. וזה בלי טו"ד. דכמו שבקדושה יש מדות שלמעלה מהשכל והדעת. כמו"כ יש בקליפה ונק' למטה מהדעת שאין הדעת פועלה כו'. ונק' ראשית גוים מקור הז"מ דקליפה שנמשך מהספירה דשם ס"ג שבזה הי' עיקר השבירה. וכך גסות מקור כל מיני רע כו'. וזהו"ע גסות עמלק אם תגביה כנשר כו' לנגד שם הוי' לקבל מהבחי' דכחשכה כאורה. והו"ע חוצפה כלפי שמיא (סנהדרין ק"ה א') (ז"א דאצי'). וזהו בלי טעם. כי באמת אני הוי' שעצמות המאציל עם שם הוי' כולא חד. וע"כ כדי לכבוש ולהכניע קליפת עמלק. אין יכול להיות ע"י דעת והשגה כו'. כ"א דוקא ע"י בחי' בקדושה שלמעלה מהדעת והשגה (ומה שי"ל לכאורה איך אחר יצימ"צ עומד מיד לנגד מלחמת עמלק הלא כת"ל שענין יצימ"צ הוא הבחי' רעו"ד שלמעלה מהדעת. ועמלק אינו לעו"ז רק לנגד הדעת דקדושה וע"י הבחי' שלמעלה מהדעת מכניעים קליפת עמלק. אך זה יובן היטב למעמיק בת"א פ' תצוה ע"פ זכור בענין שיצימ"צ הוא רק בחי' אחור עדיין. ונק' אחרי הוי' כו' לכתך אחרי במדבר כו' (ירמי' ב' ב') וכתיב (תצא כ"ה י"ח) ויזנב בך כל הנחשלים אחריך):

והנה

מן המצר קראתי י"ה (תלים קי"ח ה'). וזהו השופר צדו א' קצר וצדו הב' רחב. ועי"ז מעוררים מהבינה וממשיכים התחדשות אור היותר גבוה. והיינו כנ"ל שאני אדם של ישראל ממשיך בחי' אני אדם של הקב"ה :

לפרשה זכור

זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך כו'. נזכר הקושיא במד"ר (איכה רפ"ה, ובתנחומא תצא סי' ט') מהו הפעולה מזכירה שלנו. זכור אתה הול"ל. כמ"ש זכור ה' לבני אדום כו' (תלים קל"ז). גם צ"ל מ"ש (בשלח י"ז) מלחמה להוי' בעמלק מדור דור. ולא כתיב לדור דור שאז הי' משמע לנצח כו' כמ"ש (איכה ה' י"ט) אתה ה' לעולם תשב כסאך לדור דור. כי יש חילוק בין מדור. לאם הי' כתיב לדור. שמדור דור אין משמע לנצח כו'. הנה ארז"ל (סנהדרין כ' ב') ג' מצות נצטוו בנ"י בכניסתן לארץ. למנות להם מלך. ולהכרית זרעו של עמלק. ולבנות בית הבחירה. והמצות הולכים כסדר דוקא. שמתחלה צריך למנות מלך ואח"כ להכרית זרעו של עמלק. והראי' שבימי שפוט השופטים שהיו אנשים גדולים מאד ושבו הרבה מלחמות ומ"מ לא נוח הקב"ה ללחום עם עמלק.. כ"א אח"כ שנעשה שאול מלך כתיב פקדתי כו' (ש"א ט"ו ב'). ואחרי שיוכרת זרעו של עמלק צריך לבנות בהמ"ק. והנה בכל דור ובכל יום חייב אדם לראות עצמו כאלו יוצא ממצרים (פסחים קט"ז ב'). ומיד אחר יצימ"צ יש מלחמת עמלק ג"כ בכל יום. וצ"ל זה. צריך להקדים ענין ירידת הנשמה בגוף שהוא ירידה צ"ע כו' שמקודם ירידתה למטה כתיב (מ"א י"ז א') חי ה' אשר עמדתי לפניו בג"ע. והעלי' כמארז"ל (אבות פ"ד) יפה שעה א' בתשו"מע בעוה"ז מכל חיי העוה"ב. וצ"ל הלא עוה"ז הוא עולם המעשה וג"ע הוא קיבול שכר וא"כ איך יפה שעה א' כו'. כתיב (ישעי' נ"ח י"ד) אז תתענג על הוי'. וידוע הפי' בזהר (יתרו פ"ח ב') דהיינו למעלה משם הוי'. והענין כי יש חילוק בין ג"ע להעולמות כו'. כמו גטה"ע שבעולם הבריאה יש חילוק והפרש גדול בין עולם הבריאה להג"ע שבו כו'. כי הנה שרפים וחיות אומרים אי' מקום כבודו כו'. אעפ"י שהם נושאות את הכסא ועל הכסא שורה הכבוד כו'. וארז"ל במד"ר (ס"פ נשא) אעפ"י שנושאות את הכסא אינן רואות את הכבוד. והיינו כי עולם הוא ל' העלם שבחי' אלקות שמהי' ומהוה הוא בבחי' הסתר והעלם בהעולם. וע"ז ארז"ל (במד"ר ויקרא פ"ד סי' ח') מה הנשמה כו' כך הקב"ה כו'. והנשמה שמהי' את הגוף היא בבחי' הסתר תוך הגוף. דאעפ"י שכל אדם יודע ומרגיש שמלובש בו נשמה שמהי' אותו. היינו מצד גילוי כחותיה שכל ומדות ונפש המרגשת שכ"ז הוא מן הנשמה. כי הגוף מצ"ע הוא בו"ד ואין בו שום חיות. אבל מ"מ אינו משיג מהות הנשמה כלל. ורק שמשיג המציאות כו'. וכעד"ז גם בעולמות עליונים מה שמושג אלקות איך שמהי' ומהוה הוא רק המציאות אבל מהות אלקות אין מושג כלל. ונק' הוא"ס הידוע מציאותו ולא מהותו. דכמו שאינו מושג בגשמיות. כמו"כ אינו מושג אפי' למלאכים. כי מעלתם הוא רק שהם רוחניים שכליים נבדלים. והרוחני למעלה מגשמי. אבל לגבי אלקות רוחניות וגשמיות שוה לגמרי כי מהות אלקות אין שייך בו לא רוחני ולא גשמי וע"ז כתיב (תלים קי"ג) המשפילי לראות בשמים ובארץ כו'. ולכן אפי' החיות הנושאות את הכסא אינן רואות את הכבוד היינו מהות אלקות מבחי' מל' דאצי' אינן משיגים כלל. והכסא בחי' כס א' כיסוי והסתר כו'. וזהו כי לא יראני האדם וחי (תשא ל"ג כ'). דפי' רז"ל (במד"ר נשא ספי"ד) אפילו חיות הקדש כו'. וזהו הכל בבחי' עולמות אפי' עולם הבריאה אשר עולם הוא ל' העלם והו"ע הסתר הבורא מהנברא. אבל בג"ע מאיר מהות אלקות ממש בהתגלות. ולכן דרשו רז"ל (שם במד"ר הנ"ל) הפסוק כי לא יראני האדם וחי (דקאי על מהות אלקות. ופי' וחי היינו גם חיות הקדש) בחייהם אינן רואין אבל במיתתן רואין דהיינו בג"ע רואים ממש מהות אלקות. ולכן מוטב דלידייני' כו' (חגיגה ט"ו ע"ב). וזהו פי' זיו השכינה המתגלה בג"ע דפי' זיו הוא הארה והתגלות ממש דבחי' שכינה. וכמו בחדש זיו (מ"א ו' א') וכן האבות נק' זיותני עולם (ר"ה י"א א') לפי שהמשיכו בחי' אור והתגלות אלקות בעולם וזהו אלקי אברהם כו'. משא"כ קודם האבות הי' העולם מתנהג באפילה (מד"ר בראשית פ"ב). ועד"ז פי' ג"כ זיו השכינה התגלות מהות דבחי' שכינה מדת מל' דאצי'. והתגלות זו בג"ע דוקא. משא"כ בהעולמות מה שנמשך כח הפועל בנפעל מבחי' מל' הוא בבחי' הסתר והעלם שאין מושג רק המציאות. וז"ש (תלים קמ"ה) כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו. דקאי על המשכת מדת מלכותו ית' להחיות העולמות שהוא על ידי גבורות וצמצומים להסתיר ולהעלים מהות אלקות כו' ואח"כ כתיב (שם) להודיע לבני האדם גבורותיו (גבו' ממותקות) וכבוד הדר מלכותו. קאי על ג"ע שאז מאיר ההידור וההתגלות דבחי' מל' הארת פנים יאר הוי' פניו אליך (נשא ו' כ"ה) ונקרא באור פני מלך חיים (משלי ט"ז ט"ו). (גם ג"ע הוא מבחי' היחוד דיסוד ומל' וזהו הדר מלכותו. היסוד נק' הדר כענין יוסף יפ"ת כו' כידוע). וזהו אז תתענג על הוי' שהתענוג שבג"ע מהשגת המהות שרשו למעלה משם הוי' כי שם הוי' שמהוה ומהי' הוא על ידי שם אלקים כי שמש ומגן כו' (תלים פ"ד י"ב) חמה בנרתק. וזה ביום עשות הוי' אלקים (בראשית ב' ד'). ששם אלקים מסתיר על מהות אלקות. וע"כ מה שבג"ע מתגלה מהות אלקות שרשו נמשך מלמעלה משם הוי' :

ב **והנה** כתיב (תבא כ"ח מ"ז) תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל. רוב כל קאי על ג"ע. וקיום המצות צ"ל בשמחה יותר מכל חיי העוה"ב דהיינו מכל העליות שבג"ע ילכו מחיל אל חיל (תלים פ"ד ח'). והענין כי הגילוי שבג"ע הוא רק מבחי' זיו השכינ'. שכינה ל' ושכנתי בתוכם (תרומה כ"ה).

ואין לאדם שום הנאה. וקיום המצות בבחי' זו נק' ערפל בעבודה. ואעפ"י שעל משה כתי' בכל ביתי נאמן בית נק' אצי' (ובי"ע נק' חצרות הוי') שהשיג המהות בכל האורות דאצי' כאדם היודע ומשיג מה שבביתו. וכתי' וירא ראשית לו שגם בבחי' ח"ע ראשית האצי' הי' ג"כ אצלו בחי' ראי' ממש. וא"כ השגת משה גבוה מאוד למעלה גם מהאבות. וכמ"ש גבי מן שירד בזכות משה. ולא ידעון אבותיך כו'. ומ"מ כשהי' צריך לעשות איזה מצוה קיימה בבחי' ערפל. דהיינו שלא הי' רוצה לבקש שום טעם והבנה להשיג כוונת המצוה ועניניה כו' ולא הי' רוצה לקבל שום ענג כלל. כ"א רק בחי' עבד שאינו יודע שום טעם ואינו מקבל ענג כ"א לקבל עומ"ש ולעשות רצונו ית' בלי טעם וענג. שלא בראו אלא לכבודו. וזהו משה עבדי בחי' עבד שאחר בן כו'. וכיון שקיים המצות בבחי' ערפל בעבודה. עי"ז ומשה נגש אל הערפל רדל"א שממל' דא"ק מהס"ק כתר דכללות עלמו' השעשועים דלא ידע לי' בר איהו. וכמו"כ בכל אדם עיקר קיום המצות צ"ל בבחי' ערפל שלא לבקש שום טעם וענג לעצמו כלל כ"א לעשות רצה"ע כי באמת יוכל כאו"א להשיג מעט מזעיר איזה טעם וכוונת המצות עפ"י שנגלו סודות הזהר וכהאריז"ל ומ"מ תחלת עשיית המצוה צ"ל רק בבחי' קבעומ"ש בלי טעם כנ"ל. ורק מרע"ה שהשיג עד בחי' הכ' דאצי' וא"כ בחי' ערפל שלו ר"ל מה שהוא קיים המצות שלא לבקש טעם וענג כו' זהו בבחי' ערפל שלמעלה מהחכ' דאצי'. כתר דאצי'. עבד שאחר בן. ובכלל מא"ק ועד אצי' הכל בכלל כתר דאצי'. וכאו"א מישראל הערפל שלו הוא כתר דעשי' בחי' עבד שקודם מדרגת בן. אך לפי שכל הכתרים יש להם שרש אחד בכתר הכללי דא"ק. לכן גם כאו"א מישראל כשמקיים המצות בבחי' ערפל. יכול להגיע לבחי' ומשה נגש אל הערפל כו':

פרשה משפטים

ויקח משה חצי הדם וישם באגנות וחצי הדם זרק ע"ג המזבח. ובגמ' חגיגה (ד"ו ע"א) עולת תמיד הוא׳. וענין שחלקו. היינו חצי הדם של ישראל זרקו ע"ג המזבח. וחצי הדם של הקב"ה וישם באגנות. ובזהר (משפטים קכ"ו א') איתא אגנות קאי על הסנהדרין כמ"ש (שה"ש ז' ג') שררך אגן הסהר. שררך קאי על הטבור כמו הטבור באמצע הגוף כמו"כ הסנהדרין היו יושבין בלשכת הגזית ולכן נק' שררך אגן כו'. והענין דהנה כתי' (ישעי' ס"ג) ויז נצחם על בגדי. ופירש"י נצחם הוא הדם שהוא נצחו ותוקפו של אדם. וצ"ל לפ"ז מ"ש (ש"א ט"ו כ"ט) וגם נצח ישראל לא ישקר כו' דקאי על הקב"ה מה שייך לקרותו נצח שהוא הדם כנ"ל. אך הנה התורה נק' אדם א' דם. והענין כי רמ"ח פיקודין נק' רמ"ח אבר"מ. ושס"ה ל"ת שס"ה גידי הדם. והיינו כמו באדם האברים הם רק כלים לבד שבהן נמשך חיות הנפש. והדם הוא החיות הנמשך באברים כמו"כ למעלה יש או"כ. כמו השד דרועא ימינא זהו רק כלי שבו נמשך ומתלבש האור מא"ס ב"ה והאורות הם בלי מ"ה. וזהו רמ"ח מ"ע רמ"ח אבר"מ בחי' כלים לבד. אבל ל"ת הם גידי הדם היינו בחי' האורות כי זכרי עם ו"ה רמ"ח שמי עם י"ה שס"ה. ו"ה בחי' כלים. י"ה בחי' אורות. נמצא בחי' כי הדם הוא הנפש זהו כינוי להמשכות האור מא"ס ב"ה שיתלבש בהכלים דע"ס. וזהארז"ל (שבת ק"ה ע"א) אנכי נוטריקון אנא נפשי כתבית יהבית. פי' אנא נפשי זהו בחי' דם שנק' נפש וחיות בחי' אור עליון מעצמות אוא"ס כענין נשבע הוי' בנפשו (ירמי' נ"א י"ד). וכמו שבת וינפש (תשא ל"א י"ז) בהוא עליית שם הוי' לבחי' נפש כו' כמ"ש במ"א. וזהו"ע שהתורה נק' אדם א' דם. היינו שאעפ"י שאורייתא רק מחכ"כ והרי אוא"ס ב"ה למעלה מגדר בחי' חכמה מ"מ נק' אדם א' דם שנמשך בחי' אור עליון מעצמות אוא"ס בחי' שמו הגדול להתלבש בתורה. וזהו אורייתא מתקשרא בקוב"ה. וזהו"ע חצי הדם של הקב"ה. וענין חצי הדם של ישראל שזרקו ע"ג המזבח זהו העלאה מלמטלמ"ע בבחי' מס"נ בק"ש למסו"נ באחד להיות בטל רצונך מכל וכל. עד"ה שב"ש מענין הזאה. ובד"ה בכ"ה בכסלו. וזהו שחצי הדם של הקב"ה נק' דם ברית. היינו שזהו כריתות ברית שעל ידי חצי הדם של ישראל שהוא העלאה בבחי' מס"נ. יומשך חצי הדם של הקב"ה שהוא ההמשכה מעצמות אוא"ס בחי' שמו הגדול להתלבש בתורה. וזהו וישם באגנות דקאי על הסנהדרין עיני העדה שהו"ע תורה כי מהם יוצא תורה לכל ישראל. כמ"ש אל המקום אשר יזרוק. והיינו שהמשכת בחי' חצי הדם של הקב"ה נמשך בתורה דוקא. גם אגן מרומז ג"ן סדרים דאורייתא. וכמו"כ כעת בתפלה יש ב' בחי' אלו. וזהו שאחר מס"נ באחד. ובכל מאדך. שהוא חצי הדם של ישראל. אומרים אח"כ והיו הדברים האלה אשר אנכי כו':

ומב"ז יש להעיר לענין ר"ה. דהנה כתיב (תלים פ"א ד') תקעו בחדש שופר בכסא. בכסה שמתכסה הלבנה כמו מרשית השנה (עקב י"א י"ב) השר הל"ף שמסתלק בחי' אלופו ש"ע א' דאנכי המאיר באל"ף דאד'. וההסתלקות הוא כדי שיומשך אח"כ גילוי או"ח היותר עליון. ולכן הם ימי דין. שהדין הוא בשביל שיוכל לימשך הגילוי. וזהו ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם ויישן (בראשית ב' כ"א) וזה הי' בר"ה שאזי בחי' שינה ודורמיטא למעלה בז"א. וכמו הגלות שנק' שינה. אך בגלות הוא הסתלקות לגמרי. וכאן ההסתלקות הוא רק לפי שעה כדי שמיד יומשך גילוי היותר גבוה. אבל מ"מ נק' בכסא שהו"ע הסתלקות בחי' דם העליון כו'. ועל ידי מה הוזרים ומעוררים מהשינה שיומשך אור היותר עליון. היינו על ידי השופר. וזהו תקעו בחדש שופר שעל ידי השופר ממשיכים או"ח כו'. והיינו כי השופר הוא בחי' תשובה. צעק לבם כו' קול פשוט בחי' רעו"ד שלמעלה מהחכמה לכן אינו יכול להתלבש באותיות. והו"ע תשובה

שלהם באצי' ממש כמ"ש בתניא. ומבחי' רצון ועונג העליון דכתר דאצי' עצמו יומשך ה' עלמין דכסופין לע"ל. ולכן כנור שלע"ל של שמונה נימין (ערכין י"ג ע"ב) כמ"ש עלי עשור (תלים צ"ב) דהיינו שיתגלה גם הכתר דאצי'. אבל בשעשועי' ועונג העצמי דמצות זהו למעלה מהכתר דאצי' ואין יכול להתגלות לנש"י כ"א בשעשוע המלך בעצמותו כנ"ל:

ח **ולהבין** איך יכולים להמשיך ע"י מצות גשמי' המשכת גילוי רצה"ע ועונג העליון ברמ"ח אברים דז"א דאצי' ועי"ז יומשך הגילוי גם למטה בבי"ע ונק' דירה בתחתונים. הנה באמת זהו ע"י כח האדם המקיימם כו'. וג"ז יפלא מאין הכח באדם הגשמי אלא הוא ברי' שפלה כדאי' בגמ' (סנהדרין דל"ח ע"א) ובמד"ר (בראשית פ"ח) מפני מה נברא האדם בע"ש כדי שאם תזוח כו' יאמרו לו אפי' יתוש קדמך וכמו כן הוא אד"ס אפר דם מרה בש"ר בושה סרוחה כו' (סוטה ה' ע"א). אך מי שהוא במדרגה תחתונה יותר ממילא מובן שיש לו שרש גבוה יותר. שבאם לאו לא הי' יכול לצמצם א"ע למדרגה תחתונה כזו. וא"כ בחי' אדם דנש"י שנשתלשל למטה מאד להתלבש באדם התחתון הגשמי מוכרח לומר ששרשם בבחי' אדם היותר גבוה שבכל ס' השתל'. שהוא א"ק. והיינו כי ישראל עבמ"ה. ואחז"ל (במד"ר בראשית פ"א) מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר כו'. והיינו ששרשם במח' הקדומה דא"ק. ואעפ"י שהכל נתהוה מבחי' מחה"ק. אך תחלת ועיקר המח' הוא רק על נש"י בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית (ילקוט בראשית רמז ב'). וא"כ בפנימיו' ועצמיו' מחה"ק מושרש רק נש"י לבד. וזהו אחור וקדם צרתני (תלים קל"ט) ששרשו מבחי' א"ק. והנה מאחר זה נש"י הם למעלה יותר מהמצות שמבחי' רצה"ע ועונג העליון דא"א ועת"י דאצי'. וזהו אשר. מקור התענוג הפשוט דמחה"ק דא"ק. קדשנו פי' שנהי' בבחי' קדוש לגבי המצות הבדילנו דהיינו להיות יותר גבוה מן המצות שהם המשכת א"א ועת"י דאצי' וזהו "על מצות ציצית. ומצד זה יכולים נש"י להמשיך ע"י רמ"ח מצות גשמי' המשכת גילוי רצון ועונג העליון מכתר דאצי' ברמ"ח אברים דז"א דאצי' ועי"ז יומשך הגילוי גם בבי"ע להיות דירה דתחתונים. עד"מ המח' מקפת ובולעת על כל האברים בהשוואה א' וכמ"כ מח' הקדומה דא"ק בחי' אור כללי שכולל אצי' ועשי' בהשוואה א' ממש. אך זהו רק שרש נש"י במחה"ק דא"ק. ומ"מ רחוקים הם מאד מהשרש. וכדי שיתגלה שרש נש"י שמבחי' עצמי' מחה"ק דא"ק למטה בנש"י המלובשים בגופים בכדי שיהיו יכולים להמשיך על ידי מצות מעשיות גילוי אורות עליונים זהו"ע מ"ת שאזי נתגלה הכח מבחי' א"ק באדם התחתון כו'. וזהו ולכבודי בראתיו. לא ברא אלא לכבודו. פי' כבוד לשון לבוש כמו ר"י קארי למאני' מכבדותא (שבת קי"ג ב') והיינו בחי' מחה"ק דאנא אמלוך. במח' זו ג"כ רק לבוש לגבי עצמותו ית' אבל במחה"ק תחלת ועיקר המח' הוא שיתהוו נש"י ויקבלו עליהם עומ"ש בקיום מצותיו כו'. הנה במח' הקדומה דא"ק שם נגלה עצמו' השעשועים והענג של התומ"צ ואהי' אצלו שעשועים. שעשוע המלך בעצמותו כו'. וזהו פי' ולכבודי בראתיו. שעיקר השעשועים וגילוי עצמו' הענג הוא רק בבחי' הכבוד ולבוש דמחה"ק דא"ק. ועז"א גלה כבוד מל'. פי' כתר מל'. והיינו כי מחה"ק דאנא אמלוך זהו הרצון הקדום והשרש לגילוי מדת מל' דאצי' וע"כ נק' זה כבוד מלכותך כתר מל'. והנה בבחי' כתר מל' דהיינו א"ק כתר דכללות שם נגלה עצמו' הענג. ועז"ז אנו מבקשים גלה כבוד מל'. ובחי' זו נק' ערפל. דכתי' חשך ענן וערפל. חשך הוא סתם חשך. ענן הוא חשך יותר ע"ד וימש חשך (בא יו"ד כ"א). ערפל הוא חשך עמוק יותר גם מבחי' ענן. והנה ההפרש ביניהם כי חשך יכולים להאירו כמו נר המאיר בחשך כו'. וכתי' והוי' יגיה חשכי (ש"ב כ"ב כ"ט). אבל ערפל חשך עמוק שאין יכולים להאירו כלל. והיינו בחי' כבוד מלכותך ולכבודי הנ"ל מחה"ק דא"ק כתר דכללות ששם עצמו' השעשועים והענג של התומ"צ דלא ידע לי' בר איהו שאין יכול להתגלות כלל באדם כו'. בחי' זו נק' ערפל. חשך עמוק שלמעלה מכל גדר בחי' אור שאין יכול להיות משם שום גילוי כלל. וביאור ענין חשך ענן וערפל. שלפמ"כ הם הכל בכתר. כי לפירש"י שהסדר מלמטלמ"ע א"כ סתם חשך הוא בחי' כתר שבכ"מ נק' כתר בשם חשך כמ"ש ישת חשך סתרו. דהיינו למעלה מבחי' אור. וענן וערפל עוד גבוה יותר ואפ"ל שהג' בחי' חשך ענן וערפל הם תלת רישין. וא"כ חשך מו"ס דא"א (שרש הנאצלים. לפמש"ל בשם הרמ"ז דעיקרו של אצי' מתחיל ממו"ס) ונק' חשך כי ח"ע דאצי' נק' אור כמ"ש בזהר ע"פ יהי אור. והיינו לפי שח"ע דאצי' נק' הב' דאתפתחא בל"ב שבילין כו'. משא"כ מ"ס דא"א דלא אתפתחא נק' חשך שלמעלה מבחי' אור דח"ע דאצי'. ובחי' זו יתגלה לימוהמ"ש. כמ"ש (ישעי' נ"ב י"ג) ישכיל עבדי. ע"ד השכל מקור השכל. שהוא מו"ס ע' במ"א עפ"ז. ענן שהוא יותר מחשך סתם זהו גלגלתא דא"א בחי' אתרוגה שבמאציל. שזהו העלם יותר מבחי' מו"ס. ובחי' זו יתגלה בתחה"מ כמשנ"ת בתו"א פ' יתרו. שתחה"מ שהגוף גשמי יהי' ניזון מאלקות לבד. בחי' זו נ"ל משוכ"ע וזהו גלגלתא מקור כל המקיפים. משא"כ מו"ס מקור לבחי' הכ' דאצי' או"פ ממכ"ע. וב' בחי' אלו נק' חשך וענן שיכולים להאירם דהיינו שיש מהם גילוי בימוהמ"ש ובעולם התחי'. וערפל הוא רדל"א שלמעלה גם מבחי' ימוהמ"ש ותחה"מ ששם עצמות השעשועים ואהי' אצלו שעשועים. דלא ידע לי' בר איהו. וזהו ושכינת עוזו מל' דא"ס בגבהי מרומים דהיינו בבחי' רדל"א. ערפל שלמעלה גם מבחי' חשך וענן. וזהו וההר בוער באש. ההר היינו מל'. כי ה"ס מל' כדפי' בזהר ע"פ ויחן ישראל נגד ההר. בוער באש זהו מראה כבוד ה' כאש כו' הלא כה דברי כאש כו' (פנימיו' המל'. וההר חיצוני' המל') עד לב השמים היינו אמצע השמים (שהוא עיקר הגובה). והנה שמים ז"א אש ומים. ולב השמים קו האמצעי ת"ת בריח התיכון שעולה עד הכתר. וזהו עד לב השמים חשך ענן וערפל תלת רישין. ועז"ז כתי' ומשה נגש אל הערפל כי מדרגת משה הוא ונחנו מה. ביטול מכל וכל. שלא הי' רוצה לעצמו כלום שום תענוג מתו' ומצות רק לעשות רצונו ית' שלא בראו רק לכבודו

ואין

דרך ד"א הוי' עד בחי' ואתה נפחת בי הבל העליון ומבחי' הבל העליון נמשכה הנשמה למטה. הרי שבחי' אדם דנשמות דבריאה נשתלשל רק מבחי' הבל העליון דאדם דאצי':

ולהבין מהו"ע ג' בחי' אדם דעולמות ונשמות ותורה. הנה הבעש"ט נ"ע מחלק כל ההשתל' לג' מדרגות עולמות ונשמות ואלקות. והיינו בחי' אדם דעולמות ואדם דנשמות ואדם דתורה. כי תורה היא אלקות ממש אורייתא וקוב"ה כולא חד כו'. והענין כי עולם הוא לשון העלם שהחיות מאוא"ס המלובש בעולמות הוא בבחי' הסתר והעלם שאין מושג המהות כלל ונק' הסתר הבורא מהנברא. ואעפ"י דכתי' (איוב י"ט כ"ו) ומבשרי אחזה אלוה. היינו שמושג רק המציאות לבד. ונק' אוא"ס הידוע מציאותו ולא מהותו. וזהו בחי' אדם של עולמות היינו שהחיות מאוא"ס הנמשך בעולמות על ידי כמראה אדם הוא בבחי' הסתר והעלם שאין מושג המהות. ובחי' אדם של נשמות הוא שיהי' הבנה והשגה במהות אלקות כמ"ש (איוב ל"ג ח') ונשמת שדי תבינם וזהו"ע נהנין מזיו שכינה בג"ע העליון. ומ"מ הנשמה היא נברא ודבר נפרד. ואינה מיוחדת עם אוא"ס. ר"ל שאעפ"י שמשגת מהות אלקות בגעה"ע מ"מ א"ז יחוד עדיין שאינה מיוחדת עדיין עם אלקות בתכלית. בשגם שכל השגתה הוא רק זיו השכינה לבד הארה בעלמא. ואפי' נשמות דאצי' הם רק מעין אלקות בצמצום רב ועצום ולא אלקות ממש. שאין מלובש בהם הקו כו'. משא"כ בחי' אלקות היינו הכלים דע"ס דאצי' שהם אלקות ממש. ומיוחדים בתכלית עם אוא"ס דאיהו וגרמוהי חד בהון. וזהו בחי' אדם דתורה שהתו' היא בחי' אלקות ממש. כי אורייתא וקוב"ה כולא חד חכמתו ורצונו ממש:

והנה ישראל מתקשראן באורייתא שבחי' אדם דנש"י מתקשר בבחי' אדם דתורה היינו שע"י עסק התורה יתעלו הנשמות ויתהפכו לבחי' אלקות ממש. וכמארז"ל (ויקרא רבה פ"ד) ע"פ אני אמרתי אלקים אתם דקאי על מעמד ה"ש שאז נעשו נש"י בחי' אלקות ממש. וקשרו להם שני כתרים כו'. והיו נשארים בבחי' זו לולא חטא העגל. והיינו שע"י עסק התורה נמשך להיות יחוד אור א"ס בנש"י. והנה ע"י התקשרות בחי' אדם דנשמות בבחי' אדם דתו' שיהי' אלקות ממש. נמשך אח"כ הגילוי בבחי' אדם של העולמות שיהי' התגלות אלקות בעולם ג"כ וכמ"ש (קהלת ג' י"א) גם את העולם נתן בלבם. פי' בלבם של בנ"א. וזהו שאנו אומרים בנוסח הברכות בא"י אלקינו מלך העולם שמתחלה נמשך בנש"י ואח"כ בעולמות. נמצא שמה שנמשך ונתלבש אא"ס בבחי' אדם דתורה הוא כדי שע"י התו' יומשך גילוי אוא"ס בבחי' אדם דנש"י וע"י אדם דנשמות יומשך התגלות אלקות בבחי' אדם דעולמות שיהי' בעולמות ג"כ התגלות מהות אלקות ממש. וגילוי זה יהי' לעתיד. ולכן כתי' (ישעי' ב' כ"א) לבוא בנקרת הצורים כו' מפני פחד ה' ומהדר גאונו. וכמאמר והופע בהדר גאון עוזך על כל יושבי תבל כו' וידע כל פעול כו':

ז **והנה** כתי' (ישעי' מ"ג ז') ולכבודי בראתיו כו' וארז"ל (ברייתא דש"א. יומא ל"ח ע"א) כל מה שברא הקב"ה לא ברא אלא לכבודו שנא' כל פעל ה' למענהו (משלי ט"ז ד') והענין שאפי' אם מקיים האדם כל התומ"צ. הנה עצמו' העונג ושעשועים של התומ"צ אינו יכול לימשך ולהתגלות באדם כלל. כ"א שגילוי עצמו' העונג הוא רק קמי' דוקא לגבי עצמותו ית'. וז"ש (שם ח' ל"ד) ואהי' אצלו כו' שעשועים. אצלו דוקא. משחקת לפניו בכל עת. לפניו דוקא. וכתי' (איוב כ"ח כ"ג) אלקי' הבין דרכה והוא ידע את מקומה. וכתי' (שם כ"ח כ"א) ונעלמה מעיני כל חי. שעצמו' השעשועים והעונג של התומ"צ לא ידע לי' בר איהו. וזהו ולכבודי בראתיו כו'. כל פעל ה' למענהו כו'. ומה שנמשך גילוי עונג עליון ע"י קיום המצות לנשמות בג"ע להיות נהנין מזיו שכינה. אעפ"י שהוא תענוג עד אין קץ ועיקר גילוי עונג לנשמות מקיום המצות ביתר שאת הוא בתחה"מ שאז יתגלה ת' עלמין דכסופין מבחי' עובר לסוחר שלמעלה גם מבחי' סוכ"ע. הנה הכל א"ז עדיין עצמו' השעשועים והעונג של התומ"צ שגילוי זה הוא רק קמי' דוקא שעשוע המלך בעצמותו ועז"כ (שיר א' ט') לסוסתי כו' דמיתיך רעיתי. כמו הסוס שמקשטין אותו בקישוטי זהב ואבנים טובות הרי הסוס אין יודע ומכיר כלל היפוי והעונג. אעפ"י שהוא נושא אותם. כ"א העונג הוא רק למלך לבדו. שהמלך יודע ומכיר העונג. ומ"מ גם להסוס מגיע תועלת מועט שמספיקין לו מזונו בטוב כו'. כמו"כ מה שנש"י מקיימים תומ"צ וממשיכים עי"ז עונג העליון. הנה עצמו' העונג הוא רק לגבי עצמותו ית'. ומה שנמשך גילוי עונג העליון לנש"י בג"ע ובעולם התחי' זהו רק הארה בעלמא מעצמו' העונג של התומ"צ. וזשארז"ל במד"ר (דברים פ"א) ע"פ אלה הדברים כו' לשון דבורה. מה דבורה כל מה שמסגלת אינה מסגלת אלא לבעליה כך כל מה שמסגלין ישראל תומ"צ אין מסגלין אלא להקב"ה כו'. והיינו כנ"ל. ולהבין זה צ"ל תחלה ענין המצות. הנה כל המצות הכוונה הכללית והשרש לכולם הוא בחי' א' ממש. שכולם רצה"ע ועונג העליון נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני. ונק' תר"ך עמודי אור. שמחברים רצה"ע שיהי' למטה בגשמי'. אך בבחי' ההמשכה והגילוי שע"י המצות. הנה כל מצוה היא המשכה וגילוי פרטי באופן אחר ממצוה אחרת כו'. כמו מצות ציצית המשכת מוחין למל' כי תכלת עמרא כו' ושער רישי' כעמר נקא. שמשם נמשך תוס' אור בח"ע כדי שיומשך ויתפשט לבנה"ח לבחי' מל' שיהי' ביטול היש וזהו תכלת דאכיל ושצי כו' (זח"ג קע"ה א'). כע"י המשכת ח"ע בהמדות כדי לדחות יניקת החיצונים מהמדות. תפלין המשכת מוחין לזו"נ בכדי שיהי' יחוד זו"נ. הרי אעפ"י שכל ג' מצות הנ"ל הם המשכת ח"ע מ"מ ציצית ההמשכה מחכ' למל' בשביל ביטול היש. ונע"י המשכה מח"ע באופן אחר. ותפלין באופן אחר. ועד"ז יובן בכל המצות וזהו רק מצד ההמשכה והגילוי מרצון ועונג דכ"ע להאיר ברמ"ח כלים דז"א דאצי' ולכן כל מצוה המשכה וגילוי באופן אחר מזולתה כו'. אבל מצד שרשם בעצמו' רצה"ע ועונג העליון אין שייך שם התחלקות ונק' חד ארחא כנ"ל. והנה מבחי' המשכת גילוי עונג ורצה"ע ברמ"ח כלים דז"א מזה נמשך גילוי העונג לנשמות בגעה"ע. וגדולי הצדיקים המדור

שלהם

מישראל שמזה נמשך להיות כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה. שבאו"א מוכן על מס"נ בלי שום ישוב הדעת כלל:

ה **ונראה** לומר דהרצון הוא מה שנמשך שבחי' אדם מבחי' כי לא אדם הוא. כי אדם מדבר עקרו מבחי' חכמה כי דאח"מ הם נגד ד' אותיות שם הוי' ובחי' הרצון קוצ"י בחי' כתר שלמעלה מבחי' חכ' ואדם. וכמ"ש ג"כ בביאור דאהינה וראינה שבחי' מצחא נק' אשר לא ישב אדם שם. וכו ועל ידו הוא התקשרות בחי' אדם להיות אדמה לעליון להתקשר בא"ס ב"ה ממש. ועוד ראי' ממ"ש הרמ"ז שהכתר של עולם התחתון שייך לעולם העליון ממנו. דהיינו הכתר של עולם הבריאה שייך לעולם האצילו' והתחלת עולם הבריאה הוא רק מחכ' שבכתר דבריאה. וכמו"כ באצי' כתר דא"א שנק' גלגלתא נחשב מעולם הא"ס. ועיקרו של אצי' מתחיל ממו"ס שהוא חכ' שבכתר. וזהו שמצינו מחלוקת בין המקובלים בענין הכתר שי"א שהכתר נמנה עם הע"ס דהיינו שהתחלת מנין הע"ס הוא מהכתר. וי"א שהכתר אינו נמנה שהתחלת המנין הוא רק מהחכ' וב' הדעות הוא קבלה אמיתית מפי אליהו ז"ל. ובאמת ב' הדעות דבר אחד ממש. אלא שלא פירשו בפירוש. שהדעה שהכתר נמנה עם הע"ס הכוונה מו"ס דא"א חכ' שבכתר. והדעה שהכתר אינו נמנה הכוונה כתר שבכתר גלגלתא דא"א. והתחלת המנין מהחכ' ר"ל מחכ' שבכתר כנ"ל בשם הרמ"ז שעיקרו של אצי' מתחיל ממו"ס. ובזה אפשר להשוות ב' הדעות יחד כו'. וז"ש (ויצא י"ח כ"ב) וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו. כמשכ"ת בתו"א פ' ויצא. שכל העליות הוא רק בחי' מעשר העשירי יהי' קדש. שעליית עולם התחתון בעולם העליון הוא רק בחי' מעשר דהיינו הכתר שבו לבד שכל הע"ס נכללים בהכתר והכתר מתעלה לעולם העליון. והיינו כנ"ל לפי שהכתר נחשב מבחי' עולם העליון כו'. ומכ"ז ית' איך שבחי' הרצון שהוא בחי' היותר עליונה שבפרצוף אדם זהו מה שנמשך שבחי' אדם מבחי' כי לא אדם הוא. כדי שיהי' האדם אדמה לעליון דהיינו שיהי' יכול להיות עליית והתקשרות בחי' אדם בבחי' כי לא אדם הוא. וכנ"ל שעליית עולם התחתון בעולם העליון הוא ע"י הכתר שבו כו':

ו **ועתה** נ"ל סדר ההשתל' והתהוות בחי' אדם של עולם התחתון מבחי' אדם של עולם העליון ממנו. והענין כי כנ"ל שפרצוף אדם הוא ה' בחי'. ודבור הוא בחי' האחרונה. והנה מבחי' דבור של בחי' אדם דעולם העליון נשתלשל ונתהוה כל פרצוף אדם שבעולם התחתון דהיינו גם המדות והחכמה ואפי' בחי' הרצון וגלגלתא שהוא בחי' היותר גבוה שבפרצוף אדם דבריאה נתהוה הכל מבחי' דבור דבחי' אדם דאצילו'. ויובן עד"מ שמבחי' דבור הרב נעשה מה' ושכל גבי התלמיד. וגם בחי' משכיל שלמעלה משכל המושג שהרי לא קאים איניש אדעתי' דרבי' עד מ' שנין (ע"ז ד"ה ע"ב) ואח"כ עד מ' שנין הרי דבור הרב בחי' משכיל אצלו כו'. וכמו"כ למעלה שממאמר נעשה אדם נתהוה כל פרצוף אדה"ר למטה גם בחי' הח' שלו שראה עד סוף כל הדורות דור ודורשיו כו'. והי' יודע לקרות שמות לכל הברואים כו'. וכמו"כ בעולמות עליונים הרי מל' דאצי' שהוא דבור עליון נעשית עתיק וכתר לבריאה שהוא הרצון של פרצוף אדם דע"ס דבריאה מה שלמעלה מהחכ' דבריאה. ועד"ז למעלה יותר שממל' דא"ק שהוא בחי' דבור דא"ק נתהוה בחי' עת"י וא"א דאצי' דהיינו כל פרצוף אדם דאצילות אפי' בחי' אדם הגדול כו' כנ"ל שהוא הרצון עליון שלמעלה מעלה מהחכ' דאצילו' ונק' גלגלתא דא"א נתהוה הכל מבחי' הדיבור דא"ק. ועד"ז הוא ההשתלשלות מעולם ועד עולם. והנה כמו למטה מה שמדיבור הרב נעשה שכל ומשכיל בתלמיד א"ז מכל דיבור הרב. כ"א מה שמצמצם דבור הרב לפ"ע שכל והשגת התלמיד. כמו"כ למעלה לא מכללות הדבור דבחי' אדם העליון מתהוה בחי' אדם בעולם התחתון כ"א רק מבחי' צמצום אות ה' בחי' ה' בה' בראם ה' זעירא אתא קלילא כו':

והנה בדרך כלל יש ג' בחי' אדם. הא' בחי' אדם דעולמות וזהו אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין כו' כדי לאנהגא בהון עלמין חכ' מוחא כו' חסד דרועא כו' נו"ה תרין שוקין כו'. הב' בחי' אדם דנשמות. כמ"ש ואתנה צאני כו' אדם אתם. הג' בחי' אדם דתורה כמ"ש זאת התורה אדם. והנה כמו השתל' בחי' אדם דעולמות כנ"ל שמבחי' דיבור דאדם שבעולם העליון משתלשל ומתהוה כל פרצוף אדם בעולם התחתון כמו"כ הוא בבחי' אדם דתורה. כידוע בפי' ועל תורתך שלמדתנו. תורתך זהו התו' כמו שהיא באצי'. ושלמדתנו הוא כמו שנמשכת למטה בעולם הבריאה (ע' בלקו"ת כד"ה ביום השמיני עצרת הא' בסופו) הרי שבחי' אדם דתו' משתלשל ג"כ מעולם ועד עולם. והוא ג"כ כנ"ל שמבחי' דבור דאדם דתו' שמעולם העליון משתלשל כל בחי' אדם דתו' שבעולם התחתון הימנו. וז"ש (איוב כ"ח כ"ז) אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ויאמר לאדם. ואמרו במד"ר (בראשית פכ"ד) ד' פעמים אמרה בינו לבין עצמו ואח"כ ויאמר לאדם. והיינו כי אז הוא בחי' כתר. כמו מאז ומקדם. ראה בבחי' חכ'. כידוע שחכ' נק' ראי'. ואח"כ אז ראה זהו המשכת התורה מבחי' כ"ע בח"ע. ויספרה בבחי' בינה כידוע בפי' שלשה ספרים סופר וספר וסיפור שהבינה נק' ספר. ספר התורה. כמו על הספר נכתבים אותיות. כך בבינה מת' מתגלים האותיות ונק' פתוחי חותם. (משא"כ בבחי' בריקת השכל אין מתגלים שם אותיות). הכינה המשכת התו' במדות דז"א. כי בזה יש התחלקות רמ"ח אבר"מ. וכל מצוה שרשה בבחי' כפי' פרטיו' השייך לה. וזהו הכינה כמו בעה"ב המכין ומסדר כלי זו במקום פלוני כו'. וגם חקרה. חקר זהו במל' כמו (איוב י"א ז') החקר אלוה כו'. ולב מלכים אין חקר כו' (משלי כ"ה ג'). ויאמר לאדם זהו דבור. הרי שמבחי' דבור העליון דאדם דתו' שבאצי' נשתלשל כל בחי' אדם דתורה בעולם הבריאה. כי התורה שלנו נק' תורת הבריאה כמ"ש בלקו"ת מהאריז"ל ר"פ בראשית. וכמו"כ בבחי' אדם דנשמות. דהנה אנו אומרים נשמה שנתת בי טהורה היא. בראת יצרת נפחת. שי כנגד ד' אותיות הוי' שבחי' מזלי' דנשמה הוא בחי' אין שלמע' מהחכ'. ונוזלים מן לבנון (שיר ד' ט"ו). ומשם נמשכה

דרך

בכלל אלא מה שבפרט וכשיצא מכלל לפרט יהיו תרי"ג כוחות מחולקות כו'. וא"כ גם במות שייך ציור אדם כלול מתרי"ג אך בדרך כללות. ונק' אדם דמוחין כו'. ועד"ז יובן למעלה שבבחי' אדה"ע דמדות דז"א דאצי' שם מתחלק הארת הקו מאוא"ס לתרי"ג אורות פרטים משא"כ בבחי' מוחין דה"ע שם כלולים כל התרי"ג אורות כאחד. ומ"מ זהו התכללות של תרי"ג אורות (ולא כמו הך הראה דגלגלתא דא"א) ולכן נק' בחי' זו אדה"ר ל' ראש בחי' אדם דמוחין (ולא אדם דמדות דז"א). ובחי' אדה"ג זהו א"א כ"ע שלמע' מהשתל'. ונק' אדה"ג לפי ששם המדות בבחי' א"ס ממש. החסד נק' ורב חסד. שהחסד בריבוי בבחי' א"ס ממש. וכן הגבו' הינו צמצום וכווץ (כמו גבו' דז"א) כ"א תגבורת האור וההיות כו'. משא"כ בחי' אדם דאצי' הרי שם יש בחי' כלים המגבילים. ועז"א בפרקי היכלות שיעור קומה. של יוצר בראשית רל"ו כו' (וגם בחי' אדם דמוחין דהכ' שנק' אדה"ר ה"ז הראש והכללות דבחי' התחלקות האורות בהכלים דבחי' אדם דמדות דז"א להאיר בבחי' גבול ומדה כו'). ובחי' א"ק הינו בחי' אדם כלל. כ"א זהו הרצון שעצמ"ה הקדומה להיות בחי' אדם בס' השתל'. וכתי' (ישעי' נ"ה) כי לא מחשבותי כו' וכיון שעצמה"ק להיות בחי' אדם נתהוה שם כו' (ומתחלה הי' המהה"ק בדרך כלל שיהי' בחי' אדם. ואח"כ שיער בעצמו בכה מה שעתיד להיות בפועל דהיינו ששיער במהה"ק בדרך פרט באיזה אופן יהי' פרצוף אדם בס' השתל' זהו נק' א"ק דהיינו מה שקדם אופן הרצון להשפיע טרם שמשפיע בגילוי ממש כו' ולא חסר כלום זולת הפעולה בגילוי ממש. זה נק' קדמון להמציאות שנתהוה אח"כ. משא"כ המח' כללית להיות בחי' אדם קודם ששיער בעצמו בדרך פרט איך שיתהוה בחי' אדם זהו למעלה עדיין מלהיות נק' קדמון לבחי' אדם שבס' השתל' דאבי"ע. ועי' בשער היחוד פי"א שמדבר קודם הצמצום ומשם יובן לענין התהוות בחי' אבי"ע מא"ק). ולכן מחשבה הקדומה והרצון הקדום להיות בחי' אדם נק' זה אדם קדמון. ולכן נק' בכתהאריז"ל א"ק בשם א"ס בדרך השאלה ומל' דא"ק נק' בשם מל' דא"ס. וא"ז אלא בדרך השאלה שבאמת כיון שנק' קדמון הרי שייך לומר בחי' יש ומציאות סדר השתלשלות והוא קדמון להם. וגם ע"ד האומר הקדוש שממנו יצאו צורת הד"י הרמ"ע. כמו"כ בחי' א"ק הוא מקור שממנו נמשך ונתהוה כל בחי' אדם שבסדר השתלשלות. והרי בא"ס עצמותו לא שייך לומר כלל תיבת קדמון כ"א יחיד כי למי הוא קדמון כיון שגם עתה הוא יחיד ומיוחד כמו עד שלא נברא העולם שהוא ושמו בלבד בשוה ממש (ואין שייך לומר בו שיש עולמות כלל). וגם הוא למעלה מגדר בחי' מקור ההתהוות. שכל העולמות נתהוו רק ע"י צמצום ומהארה דהארה. ולכן א"ק נק' אדם דבריאה. שהוא בריאה יש מאין לגבי אור א"ס ב"ה. והנה מה שנאצלו ונתהוו כל בחי' אדם למעלה. א"ק, ואדם הגדול. ואדם הראשון. ואדם סתם. ובחי' כמראה אדם. ובחי' ודמות פניהם פני אדם שבבי"ע. הכל כדי שישתלשל ויתהוה למטה בחי' אדם גשמי בעוה"ז. וזהו סוף דבר כו' את האלקים ירא. כי זה כל האדם. דהיינו כל הבחי' אדם שנאצלו למעלה הוא רק בדרך טפל בשביל עיקר המכוון שישתלשל ויתהוה האדם התחתון שבעוה"ז ויקבל עליו עומ"ש באמת. כי עצמ"ה אנא אמלוך. ועיקר התגלות המלוכה הוא למטה דוקא. ולכן כשנברא אדה"ר למטה בעוה"ז ואמר השיר ה' מלך כו'. אזי נשלם כל עיקר המכוון כו':

ד **ועתה** צ"ל מהו פרצוף אדם. הנה האדם הוא ה' בחי' דיבור ומח' ומדות. שכל ומשכיל בחי' אחד. והרצון. וה' בחי' אלו זה נק' פרצוף אדם. וכל דבר שלמטה במדרגה לוקח חיות משלמעלה ממנו עד"מ הדבור בלא מח' אין לו שום חיות והשכל מקבל מהמשכיל. היינו כח ומקור השכל הגלוי. והמשכיל מקבל מהרצון. וענין הרצון הוא בחי' רצו"פ היינו אעפ"י שאין השכל מחייב לעשות מ"מ הוא רוצה כך והוא עם קשה עורף דהיינו הרצון לה' למעלה מהשכל. וענין בחי' זו הוא ע"ד מאחז"ל (במנחות דכ"ט ע"ב) אצל ר"ע שתוק כך עלה במח"ש כמ"ש במ"א בד"ה ענין ק"ש. שאעפ"י שבודאי יש טעם בדבר אך הטעם ההוא נעלם מאד ולא ניתן להשגת המלאכים לכן אמור להם שתוק כו' עכ"ל. ואין הפי' שהטעם ההוא הוא ע"ד טעם שכלי ממש כי הרצון הוא למעלה גם מבחי' משכיל כנ"ל כי הרי כח השכל הנק' משכיל הוא מקור ושרש להשכל הגלוי ומאחר שענין ר"ע וכי זו תורה כו' הוא היפך השכל א"כ גם בכח השכל אין טעם לזה אלא שטעם זה הו"ע שאינו מושג כלל בשכל הגלוי ולא בכח השכל ההוא אלא הו"ע שכל מופלא וכמו שאין בכח השכל שבאדם להשיג מהות הרוחניות כי זה אינו מושג אלא בכח השכל הרוחני ולא בכח השכל שבמותו שאין בכחו כלל להשיג זה. כעד"ז הו"ע שתוק כעלמ"ה שהטעם הוא בבחי' שלמעלה לגמרי גם מכח השכל של הנבראים. ועד"ז ג"כ ענין בחי' קשה עורף דלשבת קאמר הוא ההתקשרות לה' שלמעלה גם מכח השכל וזהו"ע הרצון שלמעלה מהשכל דהיינו למעלה גם מכח השכל. וזה הבחי' יש אפי' בקל שבקלים אך שהיא בגלות ונק' יחידה אחדות א' עם אוא"ס ב"ה שאינו יכול ליפרד ממנו למעלה מהטו"ד ומבחי' זו נמשך מס"נ כי אין לומר שמחמת שכלו הרחב משיג אלקות הגדולה ואוהב אותו כ"כ עד שמוסר נפשו בעד אלהותו ית'. זה אינו שהרי מה שהוא משיג בשכלו באלקות היינו שהוא ית' טוב לכל ומחי' כל העולמות עליונים ותחתונים. וכיון שאינו רוצה ליקח לעצמו כלום מההיות כ"א הדבקה למסור נפשו א"כ זה אינו יכול להיות נמשך מחמת השכל שמשיג שהוא מחי' ואין שום שכל מחייב דבר הנ"ל בפועל. אלא בודאי שזה מבחי' שלמעלה מהשכל שיש בנה"א ועל בחי' זו כתי' (תלים מ"ד כ"ב) כי הוא יודע תעלומות לב כי עליך הורגנו כל היום וגו'. פי' כי הוא יודע כו' שבחי' זו אין האדם מרגיש שישנו אצלו כלל. כי בחי' מוחין באלקות וכן התגלות מדות אהוי"ר שבלב אדם יודע ומרגיש שיש בו. אבל בחי' הרצון פשוט שלמעלה מהשכל אין אדם מרגיש שישנו בו כ"א כשבא לידי מס"נ בפו"מ אזי מתגלה אצלו בחי' זו להשליך חייו מנגד כו' או מי שיש בו מס"נ בכח בק"ש למסו"נ באחד כו'. ועז"א כי הוא יודע תעלומות לב כו' שהוא ית' יודע ומכיר שיש בחי' זו בכאו"א

כו' וזהו שזה הב'. אבל ענין מ"ת שנמשך בחי' והיות רו"ש דבחי' סוכ"ע ונתלבש במצות גשמיים א"כ זהו אתעדל"ע מלמעלמ"ט שנמשך ונתלבש הכ' ורצונו בתומ"צ גשמיים ולכן נתלבש בזה עצמי' חכמתו ורצונו ממש. ומצד המשכת הגילוי מבחי' עצמותו ממש יכול להיות הגילוי למטה בבי"ע כמו למעלה באצי' ממש. כי על הגילוי מבחי' עצמותו ממש אין הפרסות יכולים להסתיר כלל:

ג **אך** צ"ל מאין הכח הגדול הזה שניתן בשעת מ"ת שהמצות מעשיות יהיו מעוררים וממשיכים עצמיות אלקות ממש כי קודם מ"ת לא היו העובדות גשמי' (לבד) מעוררים וממשיכים כלל שהבארות והמקלות דאבות לא הי' בהם שום קדושה כלל. וכל מה שהמשיכו זהו רק ע"י המס"נ ויחודים עליונים שהיו מיחדים כו'. ועכצ"ל הכח הגדול הזה שנתגלה בשעת מ"ת מאיזה מקום הוא כו'. וצריך להקדים תחלה הקדמה א'. דהנה אוא"ס כשמו כן הוא שהוא ית' א"ס בל"ג ותכלית כלל ואחדות פשוט בתכלית. וא"כ כשיומשך להיות התהוות ס' השתל' מאוא"ס ב"ה ודאי שאין מוכרח ומוגבל ח"ו להיות התהוות באופן זה ולא באופן אחר כיון שהתהוות הוא מא"ס יכול להיות ההתהוות בכמה וכמה מיני אופנים שונים לאין קץ ותכלית כו'. וא"כ הי' יכול לברוא ברואים אחרים ולא יהי' אדם כלל ואז לא הוצרך להיות ס' השתל' עו"ע כ"כ כמו שהוא עתה. אלא מפני שעלה ברצונו הפשוט שיהי' האדם דוקא ברמ"ח אברים ושס"ה גידים כלול מתרי"ג לכן הוצרך להיות ס' ההשתל' על אופן שהם עתה דהיינו ע"ס וד' עולמות אבי"ע בכדי שישתלשל ויתהוה למטה בריאת אדם גשמי על הארץ (עיקר הכוונה לשלול שבא"ס לא שייך ח"ו לומר ציור אדם רוחני דע"ס שאז הי' מוכרח להשתלשל ולהתהוות למטה ג"כ אדם דוקא ולא בריאה באופן אחר. אבל כיון שאינו גוף ולא דמות הגוף כי לא אדם הוא והוא פשוט בתכלית. שגם ציור בחי' אדם העליון דע"ס לא שייך כלל באוא"ס כמו שאין שייך ציור אדם גשמי בשום ממש. א"כ מה שנשתלשל ונתהוה אדם זהו רק מפני שכך עלה ברצונו):

ולהבין זה הנה אנו אומרים אתה קדוש ושמך קדוש. ולכאורה אינו מובן למה אין אומרים הנוסח אתה ושמך קדוש. אלא משום שאין דומה כלל קדושת שמו לקדושת עצמותו. כי מה שאתה קדוש מהוע"ל אפי' זיו והוד ממנו אין יכול להתגלות בעולמות. אבל בבחי' שמך קדוש כתי' (תלים קמ"ח י"ג) כי נשגב שמו לבדו הודו על כו'. בעצמי' בחי' שמו נשגב לבדו אבל הודו וזיוו מבחי' שמו נמשך להיות מאיר בעולמות. והיינו כי שמו זהו מל' דא"ס שבה הי' הצמצום. והנה עצמו' האור נסתלק אל הצדדין והוא העיגול הגדול המקיף את כל החלל ומקו"פ והקו בהשוואה א' ממש. וזהו בעצמי' שמו נשגב לבדו. שמך קדוש. וא"כ נמשך הארת הקו"ה להאיר בתוך החלל ומקו"פ שהוא רק חוט דק דהיינו רק הארה בעלמא מכללות האור כו' וזהו הודו על או"ש שהוד מבחי' שמו מאיר בהקו נמשך ממל' דא"ס. ולהבין איך הוא גילוי הקו להאיר בס' השתל' (ר"ל מה נק' גילוי הקו) והענין שנמשך הארת הקו ונתלבש בתורה דכתי' (חוקת י"ט י"ד) זאת התורה אדם. כמו אדם שכלול מתרי"ג רמ"ח אברים ושס"ה גידים כמו"כ התורה כלולה מרמ"ח פקודין רמ"ח אבר"מ. ושס"ה ל"ת נק' שס"ה גידים. ואזי מתחלקת הארת הקו למספר תרי"ג מיני אורות כו'. ונעשה בחי' אדם כלול מתרי"ג כו'. וז"ש (משלי ד' י"ח) ואורח צדיקים כו' חד ארחא. וכתי' (תלים כ"ה) כל ארחות ה' כו' לשון רבים ופי' בזהר (דקכ"ט ע"א) חד ארחא כו' ומן ההוא ארחא אתפרשא לתרי"ג ארחין. והיינו כי באמת זהו הארה א' פשוטה המאיר משמו הגדול מל' דא"ס ורק כאשר מתלבש הארה זו בתורה בחי' אדם מתחלק לתרי"ג ארחין. ואזי זהו בחי' גילוי להאיר לנש"י שהם בציור אדם כמ"ש (יחזקאל ל"ד) ואתן צאני כו' אדם אתם. משא"כ קודם שמתלבש בבחי' אדם הוא למעלה מגדר בחי' גילוי לנש"י וזהו אנכי עשיתי ארץ (נש"י ארץ חפץ) ואדם עליה בראתי (ישעי' מ"ה י"ב). בראתי בגימט' תרי"ג. בחי' אדם דתו' שכלול מתרי"ג כדי להאיר לבחי' ארץ חפץ דנש"י שהם בציור אדם:

והנה בס' השתל' נאצלו כמה בחי' אדם. הא' מ"ש (ביחזקאל סי' א') ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם. ולא אדם עצמו. הב' בחי' אדם עצמו. הג' אדה"ר. הד' אדם הגדול בענקים. הה' אדם קדמון. וכל הבחי' אדם נאצלו רק כדי שישתלשל ויתהוה בחי' אדם התחתון למטה בעוה"ז הגשמי. ולהבין ה' בחי' אדם אלו. הנה כמראה אדם נק' בחי' מל' דאצי' שעל בחי' זו כתי' (ס"פ בהעלותך) במראה אליו אתודע. כמו במראה האספקלריא רואים רק דמות אדם ולא האדם עצמו. כמו"כ בחי' מל' רק דמות מבחי' אדם העליון דאצי' ולא עצמי' בחי' אדם. כי אדם זהו עצמי' המדות עליונות חסד דרועא ימינא גבו' דרועא שמאלא וכו'. ובחי' מל' היא רק גילוי המדות ולא עצמי' המדות כי ממל' שבחסד שהוא התגלות מדת חסד מזה נעשה חסד שבמל'. ובחי' גילוי המדות הוא רק הארה חיצוני' ולא עצמי'. כמו גילוי המדות בדבור זהו רק הארת חיצוני' המדות. משא"כ פנימיו' ועצמיו' המדות א"א לבא לידי גילוי בדבור כלל שהרי בשעת התפעלות עצומה כמו כעס ושמחה א"א לדבר כלל. ולכן נק' בחי' מל' דאצי' כמראה אדם ולא עצמיו' המדות דבחי' אדם העליון דאצי'. וזהו ועל דמות הכסא כהנ"ל דבריאה. דמות כמראה אדם בחי' מל'. מלך יושב על כסא כו'. ובחי' אדם העליון עצמו זהו עצמיו' המדות עליונות דאצי'. ובחי' אדה"ר היינו הח' דאצי' שהוא בחי' אדם שבחכ'. דהיינו אדם דמוחין. ונק' אדה"ר מצד ב' טעמים. א' כי הח' ראשית ההשתל' וא"כ זהו אדה"ר שבס' ההשתל'. והב' ל' ראש. כמו הראש שהוא כללות החיות של כל רמ"ח אברי הגוף. והנה כאשר מתלבשים כחות הנפש בגוף הם בהתחלקות גמור כח הראי' בעין וכח השמיעה באזן וכח העיכול בקיבה כו'. עד שמתחלקי' לתרי"ג כחות מחולקות ונעשה ציור אדם. אבל במוח שם גילוי כללות החיות של כל תרי"ג אברי הגוף. והיינו שכל ההתחלקות של תרי"ג כחות כלולות שם בבחי' התכללות כו'. ומ"מ זהו התכללות של תרי"ג כוחות כי אין

בכלל

בחי' מל' מבריאה לאצילות כמו"כ היון עילאין ז"א דאצי' זהו מרכבתא עילאה שמעלים חו"ב לעת"י כי או"א במזלא אתכלילן וז"א בעתיקא תלי' כו'. כמשנ"ת המסבר בתו"א. לכן המרכבה לעורר ולהמשיך הגילוי מבחי' עת"י הוא ז"א דוקא וזהו לרוכב בערבות דוקא. אך התגלותו הוא בי"ה דוקא שראשית הגילוי בחו"ב שנק' י"ה ואח"כ ע"י בחי' י"ה נמשך הגילוי מבחי' עת"י גם בז"א. ונמצא שענין רוכב בערבות כו' זהו הגילוי מבחי' ג"ר כח"ב בת"ת שבחי' עתיקא כ"ע מאיר ע"י חו"ב בערבות. וענין חשך ענן וערפל מקיפים אותו. זהו ג"כ ג"ר כח"ב. חשך זהו בחי' ישת חשך סתרו כ"ע. ענן זהו בחי' חכ' כי ענני' דאהרן הוא חסד דאבא. ערפל בינה. והיינו כי רוכב בערבות כו' זהו הגילוי מבחי' ג"ר כח"ב בבחי' פנימי'. אך מה שיוכל להיות מאיר בבחי' פנימיו' בערבות א"ז עצמי' ג"ר כ"א רק הארה בעלמא. אבל עצמי' ג"ר אינם יכולים להתגלות בז"א בבחי' פנימי' כ"א רק בבחי' מקיף כו'. ועז"א חשך ענן וערפל מקיפים אותו כו'. ולכן עצמי' ג"ר נק' חשך ענן וערפל לפי שהם למעלה מבחי' גילוי בפנימי'. כ"א בחי' מקיפים. והנה במרע"ה כתיב ומשה נגש אל הערפל. כי משה הוא ת"ת דאצי'. משה מלגאו יעקב מלבר. ונגש אל הערפל ע"ד אחד באחד יגשו (איוב מ"א ח'). היינו התחברות והתקשרות לבחי' עצמו' ערפל. מה שהוא בבחי' מקיף כנ"ל. להיות מאיר בבחי' פנימי'. ואעפ"י שבערבות שהוא ת"ת אמרו חשך ענן וערפל מקיפים אותו זהו מצד ס' השתל' אבל במ"ת הי' הגילוי למעלה מס' השתל' ולכן משה ת"ת נגש ונתחבר אל הערפל שיומשך ויתגלה בו בחי' ערפל בבחי' פנימי' ממש. והנה לפירש"י שחשך ענן וערפל הסדר מלמטלמ"ע וא"כ ערפל הוא כ"ע ודאי א"ש מ"ש אל הערפל אשר שם האלקי'. לשכון בערפל דוקא. והיינו כי הכתר הוא הראשון המלביש את הקו וכ"ע גילוי הקו מאוא"ס ביתר שאת. ואפי' להפי' הנ"ל שהסדר מלמעלמ"ע וא"כ ערפל בינה. א"ש ג"כ מ"ש לשכון בערפל. אל הערפל אשר שם האלקים. כי לגבי הנאצלים הרי עיקר התגלות עת"י הוא בבינה דוקא משא"כ בחכ"ע וכ"ע שם העונג נעלם עדיין (פי' לגבי הנאצלים אבל בערך האור ודאי בח"ע וכ"ע הגילוי ביתר שאת כו') :

ב **אך** צ"ל מפני מה מייחד הכתוב הבחי' הזאת דערפל למשה דוקא. והלא בשעת מ"ת הי' התגלות אלקות גדולה על כל ישראל. וצ"ל תחלה מהו החידוש דמ"ת הלא האבות קיימו כל התורה כולה עד שלא נתנה. ויש בזה ג' שיטות וכולם עולות בקנה א'. השיטה הא' כי תורה גימט' רו"ש. והענין דכתי' והחיות רו"ש. פי' שהמשכת גילוי החיות מאוא"ס ב"ה עצמו שלמע' מהשתל' בראשית ההשתל' דהיינו בע"ס דאצי'. הוא בבחי' רו"ש מעולמ"ע. וז"ש בס"י ע"ס בלי מה. ודברו בהן ברו"ש. פי' ודברו של עצמו' המאציל דהיינו ההארה וההתגלות דבחי' מל' דא"ס בהע"ס הוא בבחי' רו"ש. דהנה יש ב' בחי' ממכ"ע וסוכ"ע. ממכ"ע הוא בחי' חיות ואור שנתלבש ומוגבל בכלים. בחי' זו יכול להיות בבחי' התלבשות והתישבות בעולמות. אבל בחי' סוכ"ע שהוא אא"ס הבל"ג שכל ס' ההשתל' אין ערוך. הנה הגילוי מבחי' זו אין יכול להיות בבחי' התלבשות והתישבות כ"א רו"ש מטי ולא מטי . והנה כל הקוטב והיסוד של מ"ת הוא שיומשך הגילוי מבחי' סוכ"ע שלמע' מס' השתל' אשר על גילוי זה נא' והחיות רו"ש. ולכן תו' בגימט' רו"ש. והנה אברהם הגיע להמשכה זו דתורה על ידי עבודתו בבחי' רו"ש כמ"ש ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה. דכמו שיש רו"ש מלמעלמ"ע כמו"כ יש רו"ש מלמטלמ"ע. והענין שיש ב' בחי' אהבה. א' מ"ש לאהבה את הוי' ולדבקה בו. ואתם הדבקים כו'. והיינו כי בבחי' ממכ"ע שהוא חיי החיים של כל העולמות יכול להיות האהבה בבחי' דביקות ממש. אבל האהבה לבחי' סוכ"ע כיון שהאה' היא כלה שארי כו' כלות הנפש לגמרי ליכלל וליבטל כו' באוא"ס ב"ה הסוכ"ע אין יכול להיות האהבה בבחי' דביקות כ"א רו"ש קירוב וריחוק כי אין הנפש יכול להכיל אהבה הגדולה הלזו כו'. ואברהם הגיע לבחי' הה' לסוכ"ע רו"ש וזהו אברם הלוך ונסוע ועי"ז הי' מעורר וממשיך הגילוי מבחי' סוכ"ע והחיות רו"ש מלמעלמ"ע וזהו שקיים התורה בגימט' רו"ש. אך זהו רק אברהם. אחד הי' אברהם (יחזקאל ל"ג כ"ד). והנה כדי שגם כאו"א מישראל יהי' יכול להמשיך גילוי מבחי' סוכ"ע והחיות רו"ש כו'. זהו"ע מ"ת. שיש מצות שהם בחי' העלאה רצוא כמו קרבנות תרומות ומעשרות. ויש שהם בבחי' המשכה ושוב כמו ציצית תפילין סוכה ולולב כו'. ולכן כאו"א מישראל ע"י שמקיים מצות אלו שהם בחי' רו"ש (הגם שבעבודה אין בו האהבה דבחי' רו"ש כנ"ל) מעורר וממשיך גילוי עצמו' בחי' סוכ"ע והחיות רו"ש. זהו שטה א'. ושטה ב' שהאבות כל מה שהמשיכו זהו רק למע' דהיינו תוס' אורו' באצי'. אבל בבי"ע הי' הגילוי מעט מזעיר לא לפ"ע הגילוי שבאצי'. וע"י מ"ת נמשך הגילוי למטה בבי"ע כמו למע' באצי'. וז"ש פקודי ה' ישרים. פי' שיהי' ישר בי"ע כמו אצי'. וכתיב צדיק ה' צדקות אהב (תומ"צ. כי כל מצותיך צדק. להיות) ישר יחזו פנימו. וזהו משה ידבר והאלקי' יעננו. ושטה ג' דאי' במד"ר (שה"ש פ"א) ע"פ לריח שמניך. כל המצות שעשו האבות ריחות היו. אבל אנו שמן תורק שמך. כי הריח אינו עצמות הדבר כלל. והראי' מהדין דריחא לאו מילתא היא. שגוף החמץ ענוש כרת וריח החמץ משרש הדין אינו אסור כלל. וכמו"כ כל ההמשכות שהמשיכו האבות זהו רק ריח שמניך היינו הארה בעלמא מבחי' ח"ע שא"ז נוגע לעצמות חכמתו ורצונו כלל. אבל אנו שמן תורק שמך שמה שניתן לנו תומ"צ בגשמיו' זהו המשכת עצמו' חכמתו ורצונו ממש. וכל הג' שיטות עולות בקנה א' ממש. דלפי שהאבות קיימו התו' ברוחני' דהיינו על ידי עבודה רוחני' בבחי' האהבה דרו"ש. וכיון שמה שהמשיכו הוא רק ע"י האתעדל"ת שלהם. והאתעדל"ת אין יכול לעורר ולהמשיך מבחי' עצמותו ומהותו. כ"א רק הארה בעלמא מבחי' חכ' ורצונו. ולכן נק' רק ריח שמניך. וזהו חבור שטה הא' עם שטה הג'. ומגילא כיון שלא המשיכו מעצמותו ממש כ"א רק הארה לכן הי' עיקר הגילוי באצי' ולא בבי"ע כי על הארה זו מסתירים הפרסות

כו'

אותיות כך בבינה מח' מתגלים האותיות ונק' פתוחי חותם (מבא"כ בבחי' בריקת השכל אין מתגלים שם אותיות). הבינה המשכת התורה במדות דז"א. שאז נק' תושב"כ (עד"ה השמים כסאי) וכמ"ש (משלי ט' א') חצבה עמודיה שבעה כי במדבר נחלק לג' ספרים. והיינו מה שנתלבשה בז' מדות דאצי'. ופי' הבינה כי בז"א יש התחלקות רמ"ח אבר"מ. וכל מצוה פרשה בבחי' ספי' פרטית השייך לה. וזהו הבינה כמו בעה"ב המכין ומסדר כלי זו במקום פלוני כו'. וגם חקרה היינו כשנמשך במל'. כי מל' פה תושבע"פ קרינן לה. שבתושבע"פ חקירת כל הענינים הנא' בתושב"כ דרך כלל הם מתבארים בפרטיות בתושבע"פ. ולכן נק' וגם חקרה שבה חקירת הדברים בפרטיות, והנה חקר הוא מה' כמ"ש (משלי כ"ה ג') ולב מלכים אין חקר והייט פנימי' הדבור שנק' הרהור כשמהשב איך לדבר. ואח"כ ויאמר לאדם שע"י הדבור עליון נמשכה ונתגלה התורה ממל' דאצי' בבי"ע עד למטה על ה"כ הגשמי' כענין ועל תורתך שלמדתנו. שזהו מ"ש וידבר אלקי' את כה"ד כו'. ולכן צ"ל עיקר עסק התו' בדבור. וההוא דגרם בלהיפא שבה כו'. הן יראת ה' היא חכמה שפרש בחי' ה"ת הוא בחכ"ע והכל א' נעוץ סבת"ח ותתב"ס וזהו ג"כ אל תאמרו מים מים כו'. וזהו ואהי' אצלו אמון (משלי ח' למ"ד). היינו כשהיתה התורה בכ"ע. וזהו אמון. אמון מופלא כמ"ש במד"ר ר"פ בראשית. ואהי' שעשועים יום יום דיומו של הקב"ה אלף שנה והיינו אלפים שנה שקדמה לעולם בחי' אאלפך חכמה אאלפך בינה. שהו"ע אז ראה ויספרה המשכת התורה מכ"ע בחו"ב. משחקת לפניו בכל עת היינו כשנמשכה התו' אח"כ בהמדות דז"א דאצי' שנק' פניו. ומשב' מדות חו"ג ב' ידות נמשכים הכ"ה עתים י"ד עתים שלטובה מבחי' יד ימין כו'. אבל התו' משחקת לפניו בכל עת שממשכת התגלות ת"ע מאא"ס ב"ה בכל הכ"ח עתים להמתיק הדין כו'. וכענין משמחי לב ל"ב אלקים כו'. וא"כ משחקת לפניו כו' זהו כענין הבינה כנ"ל. ואח"כ משחקת בתבל ארצו הוא המשכת והתגלות התו' במל' כענין וגם חקרה כנ"ל. ואח"כ ושעשועי את בנ"א זהו"ע ויאמר לאדם. וזהו"ע ה' קולות. ולפ"ז ואהי' אצלו אמון היינו בחשבון הה' קולות. כי הוא בחי' א"א מקור לה' קולות. כי ענין ה' קולות לפי הנ"ל הם שם הוי' י"ה הו"ב ו"ה זו"נ. ואח"כ ויאמר לאדם היינו בחי' הוי' אלקיך. ובחי' כ"ע א"א הוא המקור להה' קולות ואינו בחשבון עמהם. וזהו אנכי הוי' אלקיך אנכי בחי' כ"ע בחי' אז ובחי' ואהי' אצלו אמון שמשם נמשך הוי' אלקיך בחי' ה' המשכות הנ"ל עד ויאמר שנק' ה' קולות. והנה במ"ת הי' בחי' ראיה ע"ד בחי' הנ'. וזהו וכל העם רואים את הקולות. בחי' השוב שהוא המשכות גילוי יחודו ית' האמיתי שאין עוד מלבדו והי' השוב בבחי' ראיה כו'. ואת הלפידים בחי' רצוא התלהבות רשפי אש ליכלל דוקא. וקול השופר הוא בחי' עליונה המחבר הרו"ם שיתייחדו כו' :

ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלקים. וכתי' ה' אמר לשכון בערפל (מ"א ח' י"ב). והנה רש"י פי' דערפל זהו עב הענן. ולכן כתיב הנה אנכי בא אליך בעב הענן. כמ"ש כאן הערפל אשר שם האלהים. כי עב הענן אינו חשך ולא ענן וא"כ זהו ערפל. דהיינו מ"ש (בפ' ואתחנן ד' י"א) וההר בוער באש כו' חשך ענן וערפל. שעב הענן נק' ערפל. והנה מפירש"י משמע דמ"ש חשך ענן וערפל הסדר מלמטלמ"ע שערפל הוא הבחי' היותר גבוה. ולכן פירש"י ומשה נגש אל הערפל לפנים מג' מחיצות חשך ענן וערפל כו'. ולהבין מהו ערפל. הנה אי' בגמ' חגיגה (די"ב ע"ב) ערבות שבו צדק כו' וכסא הכבוד מלך אל כו' שוכן כו' בערבות שנא' (תלים ס"ח) סולו לרוכב בערבות כו' חשך ענן וערפל מקיפים אותו. והנה ערבות פי' בזה"ב דקש"ה ע"א דהוא ת"ת דז"א. כי ערבות לשון תערובות. ובת"ת הוא תערובות והתכללות ב' המדות חו"ג שמל"ע הם ב' הפכים אש ומים. ולכן ערבות גם לשון וערבה לה' (במלאכי ג' ד') עריבות ומתיקות. כי גוון א' אין בו יופי ועיקר היופי והעונג הוא בהתכללות ג' גוונים יחד חוור סומק ירוק. ולכן מדת הת"ת שבו התכללות הג' מדות חג"ת הוא בחי' תפארת ויופי ועז"כ (שיר א' י"ג) הנך יפה דודי שבמדה זו הוא הפאר והענג. ולכן עיקר התגלות הקו"ה הוא בת"ת יותר מבכל המדות כי קוב"ה לא שרי' אלא באתר שלים דוקא (זח"ג ג' סע"ב). וזהו ערבות לשון וערבה לה' כו'. וא"כ ערבות הוא ת"ת כללות ז"א. והרוכב בערבות זהו עתיק יומין המתנשא מימו"ע. כי המדות דאצי' נק' ימו"ע כמ"ש (האזינו ל"ב ז') זכור ימו"ע. שכל מדה הוא בחי' יום שכולל אלף שנים. אבל הוא"ס ב"ה דלאו מכא"מ איהו כלל נק' עת"י כו'. ובחי' עתיק יומין הוא רוכב בערבות כמו הרוכב שמנהיג המרכבה כרצונו שהמרכבה בטל לגבי הרוכב לגמרי לכל אשר יהפך יטנו כמו"כ עת"י הוא מנהיג המדות דז"א כרצונו שעיקר המהי' ומהוה הוא רק אוא"ס ב"ה שנק' עת"י ורק שמהוה ע"י המדות והמדות רק כגרזן ביד החוצב בו כו'. ועיקר פי' רוכב בערבות קאי על גילוי פנימי' כו'. דהיינו כמו שע"י המדות נמשך התפשטות החיות בעולמות שיהי' בחי' מקום ו"ק. כמו"כ נמשך ע"י המדות גילוי אוא"ס בעולמות דהיינו גילוי יחודו ית' שבחי' המקום ו"ק רוחני' וגשמי' יהיו נכללים ובטלים במציאות לגמרי ליחודו האמיתי וזהו ע"י המדות דו"ק דז"א דאצי' שנכללים ונבטלים לגמרי בבחי' עת"י המאיר בהן בגילוי רב. וזהו עיקר פי' לרוכב בערבות. ולכן בערבות דוקא בבחי' פנימי' ת"ת כנ"ל שערבות ל' וערבה לה' כו'. וזהו סולו לשון שבח כדפירש"י. לרוכב בערבות דוקא ולא לערבות עצמ' ע"ד אליו ולא למדותיו. ופי' בי"ה שמו. שמו גימט' רצון כ"ע מל' דא"ס שהתגלותו הוא בי"ה דוקא חו"ב. וצ"ל כיון דעתיק יומין רוכב בערבות ת"ת א"כ למה בי"ה שמו דוקא. ואי בי"ה שמו דוקא א"כ איך נק' רוכב בערבות. ותירץ בזהר (שם) ברוכב בערבות ע"י בי"ה. והכוונה שהמרכבתא שמעורר וממשיך גילוי בחי' עת"י הוא ערבות דוקא ת"ת כללות ז"א וזהו לרוכב בערבות דוקא. דכמו שים מרכבתא תתאה הוון תתאין דבריאה שמגביהים ומעלים

בהי'

דבחי' טוב. וה' התפשטות הוא גילוי והתפשטות התענוג עד שנעשה מקור לג"ע. וכמ"ש (בראשית ב' יו"ד) ונהר יוצא מעדן כו'. וע"כ מדרגת הבינה הוא התלהבות רשפי אש אורה ושמחה. כמ"ש (תלים קי"ג) אם הבנים שמחה. מקור דבחי' רצוא. ונק' ים לגבי חכמה כנודע. וב' בחי' אלו הם מקור הרו"ש. כי בעולם האצי' עצמו יש ג"כ ד"י. שהמל' נק' ארץ רצוא והמדות נק' מים שוב. וכן בינה ה' עילאה נק' אש רצוא ובחי' ח"ע יו"ד של שם הוי' נק' רוח. וכדי שיתייחדו ב' בחי' די"ה הוא על ידי המסכה וגילוי מבחי' מן המצר. דהנה כתי' (דניאל ז' ט') לבושי' כתלג חוור ושער רישי' כעמר נקא. והנה מעלות השערות על הלבושים הוא בשני דברים. הא' כי הלבוש הוא בעצם דבר מובדל ומופרד מהגוף. ב' שהוא רק דומם. אבל השערות יונקים מהגוף ומחוברים לגוף. גם הם צומח שלמע' מדומם. וכן עד"ז יובן למעלה מעלות שער רישי' כו' על לבושי' כתלג כו'. דהנה לבושי' כתלג חוור זהו יגמה"ר. דלפי שהם רחמים גדולים וחסדים רבים נק' כתלג חוור. והם רק לבושי' לגבי עת"י כמ"ש (ישעי' נ"ט י"ז) וילבש צדקה כו'. ובפייט לבושו צדקה. ענינו לובש צדקות כו'. אעפ"י שהם יגת"ד כמ"ש באד"ר כו'. וא"כ הם שערות (ולא לבוש). זהו לגבי מו"ס שנמשכים משם הם בחי' שערות. אבל לגבי עתיקא עצמו נחשבים רק בחי' לבושי' שהוא בחי' דומם לבד כו'. אבל בחי' שער רישי' דגלגלתא נחשבים לגבי עתיקא עצמו כאלו הוא שער רישי' כו'. וז"ש (שם) ועת"י יתיב לבושי' כו' ושער רישי' כו'. והענין כי יגת"ד הם השרש לבחי' הו"ב דאצי' ר' השתל'. כי הח' מקבל ממזל הח' ונוצר חסד. ובינה ממזל הי"ג ונקה. ולכן הם רק לבושי' בחי' דומם לגבי עתיקא. והם שרש לבחי' רו"ש דהו"ב. אבל ושער רישי' זהו המסכה מעצמות המאציל שלמע' גם מגדר בחי' שרש לבחי' רו"ש דהו"ב. שאין שייך לא בחי' רצוא ולא בחי' שוב. והנה מצר אותיות צמר. דהיינו בחי' שער רישי' כעמ"נ. וגם כפשוטו מקום צר שאין מושג כלל. והיינו המסכה מעצמות אוא"ס ב"ה שדכ"ש דלמחתב"כ. ולכן על ידי המסכה עליונה זו נמשך יחוד וחבור די"ה שרש הרו"ש כו'. וזהו מן המצר קראתי י"ה שע"י שנק' ונמשך בחי' י"ה הו"ב מן המצר משם נעשה החבור והיחוד דבחי' י"ה הו"ב רו"ש אין ויש שלא יהיו הפכיים כ"א שיתייחדו כו'. והנה קול השופר שצדו א' קצר וצדו א' רחב מעורר בבחי' מן המצר. ולכן נמשך מזה להיות קראתי י"ה. וא"כ ענני במרחב י"ה שזהו חבור הרו"ש דו"ה. דהנה כתיב (זכרי' י"ד ט') ביום ההוא יהיה. ב"פ י"ה. שעתה ה' תתאה מקבלת מו' המסכה דרך מיעוט ולכן אין היחוד תדירי כו' כ"א לעתים ולפרקים כנודע. משא"כ לע"ל תקבל ה' תתאה ג"כ מבחי' יו"ד. ויהיו בבחי' תרדל"מ. וזהו ענני במרחב י"ה. כי ישראל בשעת קבלת התו' ראו איך שיהי' לעתיד. והיינו דכיון שע"י שופר שממשיך מבחי' מן המצר נעשה היחוד למטה בבחי' הרו"ש דו"ה כמו למע' בבחי' י"ה א"כ נעשה ו"ה כמו בחי' י"ה. לכן כתיב ב' פעמים י"ה ענני במרחב י"ה. שגם בהמרחב דבחי' ו"ה נעשה ג"כ בחי' י"ה תרדל"מ. ומה שו"ה נק' מרחב. היינו כי בו"ה הוא התרחבו' והתגלות ריבוי הכלים כו' רמ"ח אבר"מ. ונק' שלום בפמש"ע י"ה ושלום בפמש"ע ו"ה. והנה חבור זה דרו"ש אש ומים בבחי' י"ה וגם בבחי' ו"ה להיות גם במרחב י"ה הוא על ידי קול השופר. וביאור הענין היינו דקול שופר הוא קול פשוט בלי הרכבה ואין בו הרגשת התענוג כמו בשאר זמר. כי הנה כמו שעיקר הנוי והתפארת בגוונים הוא מהתכללות כמה גוונים יחד. משא"כ בגוון א' לא שייך בו תפארת כ"כ. כך הניגון ממש עיקר הענג כאשר כלול מכמה תנועות וקולות הפכיים שימזגו יחד. היינו תנועות קולות המשמחין את הלב. ותנועות המעוררים העצבון. והמיצוע ביניהם. אזי ימצא בזה עריבות ומתיקות למדות הנפש וכ"ז העריבות זהו"ע המשכת התענוג במדות. אבל קול השופר שהוא קול פשוט ואין בו הרכבה ע"כ אין בו גילוי התענוג רק הוא מטיל חרדה ואימה. אך עכ"ז נק' שופר ע"ש שפרו מעשיכם. שהוא הממשיך תענוג כו' להיותו מבחי' שלמעלה מהרכבת והתכללות המדות רק בחי' הפשוט בתכלית הפשיטות כענין לית שמחה כבחי' עתיקא. והוא מקור התענוגים. ועי"ז נעשה התכללות הגוונים והקולות גם במקום ההתחלקות דג' מדות חג"ת ומזה נמשך גילוי התענוג מצד ההתכללות ההפכיים. וכמ"ש (שיר א' י"ו) הנך יפה דודי. ובחי' זו עתה בתפלה הוא שמו"ע. כי ב' פרשיות דק"ש קבעומ"ש וקבעומ"ל הוא ב' בחי' רו"ש. ואח"כ שמו"ע כריעות והשתחוואות ביטול שלמע' מרו"ש. והיינו שבעצמות אוא"ס ב"ה אין בגדר לעלות שם בדרך רצוא. וגם לא להמשיך הגילוי למטה בדרך שוב. כי הוא שדכ"ש כו'. וכמ"ש (יחזקאל א' כ"ה) ויהי קול מעל לרקיע כו' בעמדם תרפינה כנפיהם. רקיע כענין הקרח אותיות הרק הכ' ביטול. ומביטול זה נמשך חיבור ויחוד דרו"ש כו':

ו **ועתה** צ"ל בפרטיות ענין ה' קולות. וגם פי' רואים את הקולות כו'. דהנה אי' במד"ר (בראשית פכ"ד) ד"פ אמרה בינו לבין עצמו. ואח"כ נתנה לישראל. וצ"ל דבאדם יתכן זה אבל איך הוא למעלה. דהנה כתי' (איוב כ"ח כ"ז) אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ויאמר לאדם הן יראת ה' היא חכמה. וקאי על נתינת התורה. דהנה שרש התומ"צ הוא בכתר עליון. כי תרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן הם תר"ך כו'. וזהו אז כי אז הוא בחי' כ"ע שלמעלה מהשתל' כמו מאז ומקדם. ולכן ראשית ירידת גילוי אור התורה הוא בח"ע. וזהו אז ראה. דהנה חכ' נק' ראיה. כמ"ש במשה וירא ראשית לו (ברכה ל"ג כ"א). וחכמים נק' עיני העדה. וענין ראיה דחכמה יובן ממ"ש בפע"ח על האריז"ל שהשיג סודות התורה ברגע שעה מה שאלו הי' צריך לאמרם בדבור לא יספיק פ' שנה. ואיך הוא זה. אלא הענין כי השגה הוא ע"י אותיות וכלים כו' וע"י השגה צ"ל משך זמן כו'. אבל יש בחי' ראי' שלמע' מהשגה ואותיות רק שרואה וכמ"ש (זכרי' ט' י"ד) וה' עליהם יראה כו'. אזי יכול להשיג ברגע שעה מה שלא יספיק זמן פ' שנה כו' ויותר הרבה. והנה חכ' הוא בחי' ראי'. ולכן המשכת גילוי אור התורה בח"ע נק' אז ראה. ויספרה הוא בבחי' בינה. כידוע בפי' שלשה ספרים סופר וספר וסיפור. שהבינה נק' ספר. ספר התורה. כמו על הספר נכתבים

אותיות

מבחי' והחיות רו"ש דמל'. ג' שהרצוא נמשך בהם מבחי' מל' דבור עליון מקור היות העולמות מפתחות החיצוני' כו'. שאין זה שייך לתו' כו' ולמטה מטה הרבה מתו'. כי תורה ח"ע מפתחות הפנימי' פנימי' אוא"ס ששורה בח"ע כו'. ד' במלאכים הביטול שלהם לבחי' יהו"ע דאצי' רק בהרצוא ולא בהשוב. דהיינו בבחי' השוב אין בהם הביטול לאצי' כמו שיש בהרצוא. כי השוב הוא שמצד פחד הרקיע נפסק מהם הרצוא ושבים להיות בבחי' פירוד דבי"ע. ומה שהתורה בגימט' רו"ש היינו בהשוב הוא המשכת גילוי הביטול למטה. וא"כ בהשוב ביטול יותר הרבה משהרצוא. ולכן הן מצד הרצוא והן מצד השוב של מלאכים אין הרו"ש שלהם שייך לתו'. משא"כ הרו"ש של האבות זהו הבחי' דתורה בגימט' רו"ש. א' שהרצוא והשוב שלהם (שהוא מבחי' מרכבתא עילאה) הוא אלקות ממש. ב' שהוא עצמיות הצלם. ג' שנמשך מבחי' השראת אוא"ס ב"ה עת"י שבג"ר דאצי' (שהוא מהמקום שמשם נמשך תורה כו'). ד' שבהשוב שלהם הוא עיקר הביטול הרבה יותר משהרצוא. שזהו אמיתי' ענין השוב דת"ת. המשכת גילוי יחודו ית' למטה דירה בתחתונים. ולכן הרו"ש של האבות נק' קיום התורה בגימט' רו"ש:

ר **והנה** האבות מצד שהיו מרכבה ממש בבחי' מדות דאצי'. לכן קיימו התורה על ידי הרו"ש דאצי'. אבל כדי שכל אדם יוכל לבא לבחי' הרו"ש דתורה. לזה נתנו מצות מעשיות בגשמי'. שגם במצות מעשיות יש ג"כ בחי' אש ומים רו"ש עילאין כו'. ועי"ז יכול להיות בהאדם המקיימם ג"כ רו"ש זה דתו' כו'. והענין דארז"ל (חגיגה י"ד ע"ב) אל תאמרו מים מים. כי יש ב' בחי' מים. א' אשר מעל לרקיע מים עליונים בחי' עלא עילאה. והב' אשר מתחת לרקיע מים תחתונים. ונק' מיין דכורין ומיין נוקבין כו'. מ"ן הוא בחי' העלאה מלמטלמ"ע. וכמו ענין קיום מצות צדקה שמחי' רוח שפלים נעשה מזה בחי' העמ"ן מנוגה מלמטלמ"ע. ואח"כ נמשך בזה מ"ד שהוא המשכת גילוי אא"ס מלמעלמ"ט כו'. כי ענין מצות צדקה יש בה ג' ענינים. א' ביטול היש בתכלית שנותן מעותיו ויגיעו לעני כדי לקיים מצות הקב"ה. ב' רחמים. מה שמתמלא רחמים על העני שאזי הנתינה בויתור יותר ובשפ"י. ג' שמשפיע היות במקום שאין שם היות. והנה עשי' מצוה זו נעשה אתעדל"ת והעמ"ן מלמטלמ"ע לעורר אתעדל"ע והמשכת מ"ד מלמעלמ"ט. בחי' רחמים עליונים קו האמצעי שהוא עיקר ע"ת אילנא דחיי שיומשך היש' אור והיות מאא"ס ב"ה לבחי' עוני דסיהרא בחי' מל' שנק' עני למעלה. וזהו אל תאמרו מים מים ב' בחי' כי הם מתאחדים והיו לאחדים בתכלית שנעשה הכל א'. וזהו בחי' מים דמצות. היינו שבכל מצוה יש מ"ן ומ"ד. והעמ"ן הוא רק בשביל המשכת מ"ד מלמעלמ"ט. וכל המשכה היא בחי' חסד ומים כו' וזהו בחי' מים שבמצות. אך יש בהם ג"כ אש גבורות וצמצומים להיות המצוה דוקא באופן זה כו'. וכמו סוכה שהיא גבוה למעלה מעשרים אמה פסולה. וכן ציצית להיות החוטין שלימין דוקא. וכיוצא בזה בכל המצות בפרטיהן ודקדוקיהן הם בחי' גבורות וצמצומים.

והו"ע חסדים וגבו'. ובדרך כלל יש ה"ח וה"ג. וכן שרש מ"ע ומל"ת. והנה ה"ג שרשן מבוצינא דקרדינותא קו המדה. וענין המדה. כי אם הי' מתפשט החסד בל"ג אזי יוכלו החיצונים ג"כ לינק (ע' בתו"א פ' לך לך ע"פ אנכי מגן לך ובפ' אמור ע"פ והניף אותם). ולזאת הוא פעולת הה"ג שלא תרד השפע יותר מדאי רק כפי קו המדה. עד פה תבא כו'. וזהו"ע מ"ע ומל"ת. שרמ"ח מ"ע הן המשכת ה"ח. והל"ת הן המשכת ה"ג שע"י לא תאכל חלב גורם מניעת השפע לחיצונים. וכן במ"ע ג"כ יש בחי' גבורות וצמצומים להיות המצוה דוקא באופן זה כו'. ועי"ז נעשה עיכוב ומניעת השפע לחיצונים כו'. ועי"ז נמשך על האדם ג"כ בחי' רו"ש עילאין דאצי' כו'. וזהו"ע מ"ת שע"י המצות יומשך רו"ש גם בגשמי'. ולכן אי' במדרש תנחומא פ' ויגש הוו מכבדין את המצות שהן שלוחי. ושלוחו של אדם כמותו. והיינו כמ"ש וזכרתם כו' מצות הוי'. כי מצוה הוא מ"ל בא"ת ב"ש י"ה (ת"ז תכ"ט). והרי א"כ מצוה הוא ש' הוי'. דהיינו שלוחי הוי'. והענין יובן ממלאך מטטרו"ן שהוא ע"ע רמו"ן. כי רמון עם הכולל בגימט' רצוא. והענין כמארז"ל (חגיגה ט"ו ב') רמון מצא תוכו אכל וקליפתו זרק. ונמצא ענין רמון בירור והפרדת הרע. והטוב יתעלה. ובירור זה הוא ע"י רצוא בחי' אש דוקא. וזהו ג"כ פושעי ישראל מלאים מצות כרמון. וע"ע הוא בחי' ה"י ברכאן בחי' שוב. אך מלאך הוא ל' שליח. והיינו להמשיך הרו"ש בגילוי למטה בעולם היצי'. ויש מ"ש (משפטים כ"ג כ') הנה אנכי שולח מלאך לפניך שהוא עליון יותר להמשיך רו"ש בבריאה. ועד"ז נק' המצות שלוחי הוי'. שהם ממשיכים הרו"ש דהוי' דאצי' למטה בעוה"ז כנ"ל. והנה שרש הרו"ש של המצות מעשיות בגשמי' נמשך ממקום גבוה מאד. כי יש עוד פי' בפסוק והחיות רו"ש דקאי על ראשית גילוי החיות מאא"ס ב"ה בראשית האצילות שהוא בבחי' מטי ולא מטי כו'. וז"ש בס"י ע"ס בלי מה ודברו בהן ברו"ש. פי' דבור ידוע שהוא מדת מל'. אך מל' דאצי' נק' דבר ה'. אבל פי' ודברו של עצמות המאציל ממש זהו מל' דא"ס. וההארה וההתגלות דמל' דא"ס בהע"ס הוא בבחי' רו"ש. דהיינו מ"ש בע"ח מטולמ"ט. דכמו מאצילו' לבריאה צריך להיות והחיות רו"ש כנ"ל לפי שאין ערוך. א"כ כ"ש ממל' דא"ס ב"ה לאצילות. שהאצילו' לגבי א"ס ב"ה יותר אין ערוך. ומבחי' זו נמשך הכח שיתלבש בחי' אש ומים רו"ש עילאין דאצי' במצות גשמי'. נמצא שיש ג' בחי' ברו"ש. הא' רו"ש דמלאכים שנרשם מבחי' והחיות רו"ש דמל' דאצי'. הב' רו"ש של אבות שהם בחי' מרכבתא עילאה חו"ג דז"א דאצי'. הג' רו"ש במצות גשמיי' שנרשם מבחי' והחיות רו"ש דמל' דא"ס כנ"ל. וזהו כללות ענין הקולות ולפידים שהו"ע רו"ש. דהלפידים הוא בחי' רצוא דמצות. והקולות שהוא בחי' המשכות וגילוי כו' היינו בחי' השוב דמצות:

ה **ועתה** צ"ל מהו"ע קול השופר. והיינו שהוא בחי' עליונה המחבר הרו"ש שיתייחדו. דהנה כתי' מן המצר קראתי י"ה. ענני במרחב י"ה. כי יו"ד נקודה הוא בחי' העלם התענוג עדיין. ולכן נכל' רק בחי' מה וביטול אמיתי בחי' אין מקור

דבחי'

שבין אצי' לבריאה. וכתיב השמים כסאי. כס א' זהו הפרסא שהוא בחי' כסוי והסתר על אלופו ש"ע בחי' כמראה אדם דאצי'. ובהפרסא מלובש כח מבחי' מקיף עליון דכתר שנק' שמים לפי שמקיף ד"א הוי' כמו השמים מקיפים ד"י הרמ"ע. וזהו השמים כסאי. ולכן כשמתקרבים להפרסא ומשיגים המקיף עליון דכתר שמלובש בהפרסא שהוא רצה"ע שיעלים הפרסא ושיהיו בבחי' ומשם יפרד כו' אזי מזדעזעים ומתפחדים כו' להיות בבחי' שוב. וזהו ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא כו'. שהרקיע הוא בחי' נורא עליהם ואין יכולים ויראים לעבור אותו כו'. וזהו שיסד הפייט בסדר קדושה דר"ה קופצות מתחת לכסא. מתעלפות מפחד רם יושב על כסא. פי' קופצות היינו רצוא. כמ"ש (ש"ב כ"ב למ"ד) בך ארוץ כו' אדלג כו'. וזהו רק מתחת לכסא. מתעלפות היינו מה שנפסק היותם שהוא התלהבות הרצוא. הוא מפחד רם יושב על כסא. דהיינו מצד בחי' רוממות דכ"ע שמלובש בהפרסא כנ"ל. וזהו והחיות רו"ש. שמצד עצמן האש והרצוא מתלהבת ומתלהטת בהם להכלל בבחי' ביטול במציאות דאצי'. ומצד פחד הרקיע אשר על ראשם הם בבחי' שוב). והנה הרו"ש דחיות המרכבה אין זה מפאת עצמן. כ"א שנמשך מהרו"ש דחיות אלקות מקור דבי"ע. וזהו"ע ב' הפי' בפסוק והחיות רו"ש. ובאדם יש ג"כ ב' בחי' אלו. והו"ע מוח ולב. כי הלב אותיות להב בחי' אש ורצוא. ובמוח הוא משכן יסוד המים ביטול ושוב:

ג **ועתה** צ"ל מהו"ע הרו"ש של האבות. דהנה יש מרכבתא עילאה ומרכבתא תתאה. מרכבתא תתאה הוא בד' חיות המרכבה דבי"ע שהם נבראים להיות בבחי' יש ודבר והם בע"ג. ומ"מ יש בהם רו"ש אש ומים. שענין הרצוא הוא לצאת מהיש ופירוד וליכלל בביטול במציאות דעולם האצי'. אבל יש מרכבתא עילאה והוא מה שמדות עליונות דאצי' הם בבחי' מרכבה שהם ג"כ אלקות דאיהו וגרמוהי חד בהון כו'. אשר שם האש והרצוא לבחי' עת"י המתנשא מימו"ע לאמכלאמה"כ. וזהו נק' בזה"ק חיון תתאין וחיון עילאין. והנה האבות היו בבחי' מרכבתא עילאה ששם יש ג"כ אש ורצוא. אך אש זה הוא אלקות. דהנה כתי' (מ"א י"ט י"ב) ואחרי הרעש אש לא באש ה'. והוא בחי' אש דחיות המרכבה דבי"ע. אבל יש אש שבו גילוי שם הוי' ממש כמ"ש (יתרו י"ט י"ח) אשר ירד עליו הוי' באש כו'. והוא בחי' האש והרצוא דמדות דאצי' שמיוחד עם שם הוי'. וכמ"ש בזהר דאיהו וגרמוהי ח"ב. ורו"ש זה הוא למעלה גם משרש הרו"ש דמלאכים שהוא רק בבחי' מל' דבר ה' וכמ"ש הלא כה דברי כאש כו'. וכיון שרו"ש זה הוא מבחי' אלקות. לכן נק' רו"ש זה קיום התורה. וזהו מה שהאבות קיימו התורה. משא"כ הרו"ש של המלאכים שהם נבראים א"ז נק' תורה. וביאור ענין ההפרש שבין רו"ש דמלאכים לרו"ש של האבות. דהנה חיות המרכבה דבי"ע הם נבראים בבחי' יש ודבר נפרד. וזהו מהותן ועצמותן. ורק שיש להם בחי' התלהבות אש ורצוא ליכלל בביטול במציאות דאצי' הנמשך ונתהוה בהן מבחי' והחיות רו"ש דמל' דאצי' כמ"ש היא מתהלכת בין החיות. וא"כ אש ורצוא זה א"ז עצמיות אצלם. והיינו שא"ז עצמי' גם מצד חומר הגוף שלהם. כיון שמהותן להיות בבחי' יש. ולכן כתי' ואחרי הרעש אש לא באש הוי'. שא"א להיות גילוי ויחוד שם הוי' באש של השרפים. כי מהו גילוי שם הוי' הוא איך שאתה ה' לבדך כמו עד שלא נבה"ע כו' דכולא קמי' כל"ח לגמרי כו'. וא"א גילוי ויחוד שם הוי' ממש במלאכים כיון שהם בבחי' יש. וזהו שאין בהם יחוד א"ס ב"ה כמו באצי'. והשוב שלהם אינו מגילוי יחודו ואחדותו של הוי' שמחמת הביטול א"א להגביה עוד בבחי' רצוא. כ"א השוב הוא רק מצד פחד הרקיע אשר על ראשם שהוא רצה"ע וכח האלקי המסתיר עליהם שיהיו בבחי' יש דוקא. ולכן אין יכולים ויראים לעבור אותו כנ"ל. והרו"ש שלהם נמשך מבחי' והחיות רו"ש דמל' דאצי' שנעשה עתיק לבריאה. משא"כ האבות שהם מדות דאצי' אשר אצילו' הוא עולם הבטל במציאות לגמרי. וא"כ האש והרצוא ליכלל וליבטל בא"ס ב"ה זהו עצמיות ובאמת לאמיתו. כי זהו מהותן כו'. וא"כ השוב הוא מצד גילוי ח"ע חכים ולא בחכ' ידיעא שהוא גילוי יחודו ואחדותו של א"ס ב"ה איך שאתה ה' לבדך כו' כמו עד שלא נבה"ע. וגילוי זה הוא בתכלית היחוד. ולכן מצד הביטול אמיתי נמשך השוב (וכמ"ש ביאור זה בבה"ז פ' תזריע ע"ש). וזהו הוי' באש. דאיהו וגרמוהי חד כו'. וגם הרצוא נמשך ג"כ מבחי' גילוי חכ' רק דרך בינה והשגה. וממוחין דאימא נמשך הרצוא והתלהבות. וא"כ ממוחין דאבא ראי' נמשך השוב. וכללות ענין רו"ש באצי' הו"ע חו"ג. שטבע הגבורות ליבטל בדרך עליות והתכללות דוקא. וא"כ האש והרצוא זהו עצמי' מהותן כו'. וטבע החסדים להיות המשכת הביטול למטה כמו למעלה. וענין השוב גם בגבורות היינו שמתמתקים מה"ח כו'. וה"ח נמשכים מאבא. וה"ג מאימא. וזהו"ע רו"ש כו'. (וע' בדרוש דוהי' מספר. כת' שמל' בחי' רצוא וז"א שוב. עפר ומים. (וכן בינה אש רצוא. וחכ' מים שוב). היינו כי בדרך כלל ז"א רובו חסדים. זכר חסדו. ובנין המל' מהגבו' (וע' בביאור ע"פ וכל בניך). אבל בדרך פרט יש גם בז"א ה"ח וה"ג. ונק' רו"ש אש ומים כו'). והנה ענין התורה הוא גילוי חכ' כח מה ביטול אמיתי. ולכן הרו"ש של המלאכים שנמשכים רק מהרו"ש דמל' דאצי' וגם שאין האש והרצוא עצמיות אצלם כלל. וא"ז אמת כו'. והיינו כיון שאינו נמשך מגילוי ח"ע כנ"ל. וגם בהשוב לא יש כלל גילוי ח"ע. לכן הרו"ש שלהם אין נק' קיום התו' כלל. משא"כ הרו"ש של האבות שהוא עצמיות באמת לאמיתו כי זהו מהותן ביטול במציאות. תחלה רצוא ועליה ע"י מוחין דאימא וא"כ בחי' שוב ע"י גילוי מוחין דאבא בחי' ראיה שמתגלה ממש ביטול האמיתי דח"ע. לכן נק' זה קיום התורה כו'. והנה קוטב הענין שיש ד' הפרשים בין הרו"ש של המלאכים לבחי' הרו"ש של האבות. א' הרצוא והאש של מלאכים מרכבתא תתאה זהו אש נברא יש מאין. מבחי' והחיות רצוא ושוב דמל' דאצי'. ולא דרך עו"ע. ב' הרצוא א"ז עצמיות אצלם כ"א דבר נוסף עליהם כו'. בנמשך

מבחי'

שהביטול שבנפש הנ"ל הוא לבחי' מדת מלכותו ית'. ע"כ נמשך הגילוי דמקור התענוגים שבנפש במדת מל'.) והיינו מבקש שום טעם ע"ז כלל. וכמו עבודת העבד להאדון לעשות פקודתו ורצונו בלי שום טעם ותענוג. וזהו"ע קול השופר שמטיל חרדה. והיינו שממשיך יראה וביטול בנפ"י ממקום גבוה מאד מבחי' והנורא אל עליון ו' הוא הממשיך בחי' נורא מבחי' אל עליון שלמע' מס' השתל' כו'. כי פי' עליון הוא למעלה מגדר המשכה והתלבשות וא"כ הוא למעלה מכל הע"ס גם מבחי' רצון ועונג דכ"ע. כי רצה"ע שרש הנאצלים. ועתיק מתלבש בא"א. וא"כ פי' עליון זהו רדל"א שאין מלובש כלל גם בא"א. וזהו בחי' מקור התענוגים הנ"ל. ולפי שהמשכת יראה וביטול זה הוא ממקום גבוה מאד. ולכן הוא שבנפש כנ"ל. וע"י ביטול זה נמשך ג"כ גילוי מקור התענוגים במדת המל'. וזהו שופר ל' שפרו מעשיכם כו'. וזהו"ע קול שופר שר"ה שבעל ידו הוא בנין המל'. ועתה יובן ג"כ ענין קול שופר במ"ת דהנה רמ"ח פיקודין נק' רמ"ח אברים דמלכא. שמתלבש בהם הוא"ס ב"ה והיינו שבחי' רמ"ח אבר"מ אורות עליונים דאצי' נמשכים למטה ומתלבשים ברמ"ח מ"ע הגשמיי'. וכן התורה דמחכ' נפקת. הרי רצונו וחכמתו ית' שבאצי' נמשך למטה בהלכות הגשמיי' כו'. וע"כ כדי שירצה ויתענג ממצות מעשיות גשמיות עד שיתלבש בהן צריך ג"כ להמשיך מקור התענוגים. וזהו אשר קדשנו במצותיו. אשר הוא ת"ע מקור התענוגים (עד"ה ביוה"כ עטרת שמהלו כו'). אך המשכה זו היא דוקא ע"י קיום המצות בבחי' ביטול הרצון שלא ע"פ טעם ותענוג. כמ"ש (ויקרא ב' י"א) כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו. שאור זהו הרגשת היש גסות. דבש הרגשת התענוג כו'. כ"א רק ביטול שבנפש עומ"ש. ע' לקו"ת ד"ה ועתה יגדל נא. ולכן הי' השופר ג"כ במ"ת:

ב **ולהבין** ביאור ענין השופר במ"ת צ"ל תחלה עיקר ענין מ"ת. והלא קיים אברהם אבינו ע"ה כל התורה כו'. וגם יעקב למד התו' י"ד שנים בביהמ"ד של שם ועבר. וא"כ הי' ענין התורה גם קודם שנתנה כו'. והענין כי תו' היא בגימט' רצוא ושוב. ובאברהם כתיב הלוך ונסוע שהי' עבודתו בבחי' רו"ש. וזהו"ע מה שקיים התורה. ול"ל זה כיון דקיום התורה הו"ע רו"ש. והלא במלאכים ישנו שודאי רו"ש. וכמ"ש (יחזקאל א' י"ד) והחיות רו"ש. ומפני מה אין להם תור'. וכידוע שבקשו תנה הודך על השמים. ולא נתנה להם (שבת פ"ח ע"ב). והענין כי בפסוק והחיות רו"ש יש ב' פי'. הא' דקאי על חיות אלקות שמחיה עולמות. שהוא בבחי' רו"ש. והב' דקאי על חיות המרכבה שעבודתם הוא בבחי' רו"ש. דהנה כתיב (ואתחנן ד' כ"ד) כי הוי' אלקיך אש אוכלה הוא. וכתיב (ירמי' כ"ג כ"ט) הלא כה דברי כאש. הרי שנמשל בחי' דבר ה' מקור חיות העולמות לאש. ולהבין מהו המשל דאש. כי אנו רואים דהאש אין לו התחברות עם הג' יסודות רוח מים עפר. כי עפר הוא כבדות ונופל רק למטה. וכן מים יורדים מגבוה לנמוך. וכן רוח יש שהוא דרך ירידה מלמעלמ"ט. משא"כ האש טבעו שהוא מתנענע תמיד לעלות למעלה ולהסתלק במקורו אש היסודי. כי יש קושיא בספרים כיון שד"י מקיפים זה"ז. שיסוד המים מקיף את יסוד העפר. והרוח את המים. והאש את הרוח. וא"כ יסוד האש גבוה ולמעלה מכל הג' יסודות. וא"כ למה הוא חשך בלילה. והתירוץ כי האש היסודי הוא עצם חשוך שאינו מאיר ורק כשנאחז בפתילה ועצים אזי נראה גוון אש להאיר. ולכן טבעו של האש הנאחז בפתילה שמתנענע לעלות ולהסתלק ליכלל במקורו אש היסודי שהוא למעלה מגוון האש עד שאינו נק' בשם אור ואש כלל כו'. והנה בי"ע נק' רמ"ע. כי עולם העשי' נק' עפר ועולם היצירה בחי' יש (ע' בלקו"ת בביאור ע"פ במדבר פ"ד) ונק' מים. ועולם הבריאה נק' רוח. ועולמות אלו הם נבראים להיות בבחי' יש ודבר כו'. אך החיות אלקות מקור הג' עולמות בי"ע המהווה ומחי' אותן נק' אש. כי אין לו התחברות עם בי"ע שהם נבראים ובע"ג והחיות אלקות הוא בחי' א"ס ובל"ג. ולכן חיות זה תמיד הוא בבחי' הסתלקות וביטול ליכלל בעצמות אלקות אוא"ס ב"ה המאיר בע"ס דאצי'. וזהו והחיות רו"ש שהוא בבחי' רצוא והסתלקות ליכלל בא"ס. וא"כ הוא בבחי' שוב להיות מקור לבי"ע (מצד רצה"ע ב"ה וחכמתו ית' המלבישים את חיות זה ומכריחים אותו שיהי' מקור לבי"ע יש ובע"ג דוקא שכך עלה ברצונו כו'. וע' בתניא ומהו הלבוש ה"ע דלעילא לעילא. וע' בסידור בדרוש שאהר עלינו. ובביאור ע"פ מהלכים בסופו נזכר ענין התגלגלות כתב"ד דאצי' בכסה"כ ע"ש) ותמיד הוא בבחי' רו"ש מצד שאין חיות זה כלל בערך בי"ע. כי יש בחי' הלבשה שהתחתון מלביש את העליון ונק' ס' השתל' והיינו במה שהוא בערך (וכמו שאו"א מלבישים להו"ג דא"א. וז"א מלביש לאו"א. ומל' לז"א שהם בערך. ולכן שייך ענין הלבשה) אבל חיות אלקות מקור דבי"ע אינו בערך בי"ע כלל. ולכן אופן חיות זה הוא בבחי' רו"ש דוקא. וזהו מ"ש (יחזקאל א' י"ג) היא מתהלכת בין החיות בחי' בה' ברא"ם מקור דבי"ע מתהלכת תמיד אנה ואנה בבחי' רו"ש כו'. והנה מבחי' זו נמשך בחיות המרכבה ג"כ שיהיו בבחי' רו"ש. דענין הרצוא הוא התלהבות והתלהטות רשפי אש התשוקה לצאת מבחי' יש ודבר ופירוד דבי"ע ולהכלל בבחי' ביטול במציאות דעולם האצי' היינו בבחי' ביטול אמיתי ויחו"ע דמדות דאצי' דאיהו וגרמוהי חד בהון כו'. וזהו מ"ש שהחיות בוערות כמראה הלפידים. כמו הלפיד שהאש נאחז בו מגבי ומתיכו עד שנתכסה כולו באש. וכך גדלה האש והרצוא דחיות המרכבה להכלל ולהבטל במציאות עד שמקיף רשפי אש הרצוא את כל חומר גופם להיות נשרף ונכלה בבחי' רשפי אש הרצוא עד שלא נשאר שום עיכוב מצד חומר הגוף שלהם. פי' שאין יכול להיות שום עיכוב מצד חומר גופם כי רשפי אש הרצוא הנמשך בהם מבחי' והחיות רו"ש דמל' דאצי' הוא די ומספיק לכלות ולשרוף כל חומר גופם. ואזי נק' לפידים. ומ"מ אע"כ הם בבחי' שוב מצד שנבראו כך שיהיו בבחי' יש דוקא. (וע"פ וה"ס ענין נת' שבהגיעם לבחי' הרקיע שעל ראשם וצריכים לעבור אותו אשר רקיע זה הוא כח האלקות ית' המעלים ומסתיר עליהם שיהיו בבחי' יש ודבר דוקא ולא בבחי' ביטול במציאות. מצד שכך הוא רצה"ע (ע' בתו"א ד"ה כי אברהם לא ידענו. והתגלות מדותיו לא הוצרך אלא בשביל בי"ע) אזי הם מתפחדים ומתבטלים ושבים לחזור להיות בבחי' יש כו'. כי הרקיע זהו הפרסא

שבין

אירוסין. אבל לע"ל שיתגלה סתים דאורייתא פנימיות התורה זהו נשואין. ואעפ"י שמ"ת נק' ביום חתונתו. יחוד הו"כ. שזהו נשואין ממש וכמשנ"ל. אך הענין שמבחי' ח"ע דאצי' נמשך השפעה עצמיות ממש. דהיינו מפנימיות ועצמות ח"ע ממש. ע"כ בבחי' זו נק' נשואין ויחוד ממש. אבל מבחי' ע"י אין נמשך עכשיו כ"א רק חיצוניות עתיק לבד. כי עצמיות ח"ע מלבים רק פנימיות אריך וחיצוניות ע"י. ולע"ל יומשך הגילוי מפנימיות עתיק ממש. א"כ לגבי פנימיות עתיק נק' היחוד דמ"ת דעכשיו רק בשם אירוסין לבד:

מכאן עד סוף הדרוש הוא מרשימה

ולהבין זה הנה ארז"ל (פסחים נ' ע"א) ע"פ לא יהי' עוד אור יקרות וקפאון נגעים ואהלות שהם עיקר לימוד התורה ויקרים בעוה"ז יהי' קפוי וקל לע"ל. והענין הוא דהנה אורייתא מחכע"נ. והנה הגילוי מחיצוניות התורה הוא רק ל"א נתיבות כמ"ש וממדבר מתנה וממתנה נחליאל נחל אל ל"א נתיבות כו' אבל נתיב הל"ב הוא נתיב לא ידעו עיט. והנה גילוי זה של ל"א נתיבות נק' יקר כי י"פ ל"א גימט' יקר (וההפך מזה בלעו"ז הוא קרי כו'). וכ"ז בעוה"ז הוא המשכת הל"א נתיבות הנ' בחי' יקר שהו"ע יחוד עליון. אך לע"ל יהי' גילוי נתיב הל"ב פנימיות אבא ופנימיות עתיק ולגבי גילוי דלע"ל נק' כל הגילוי והיחוד דתורה בעוה"ז רק בחי' אירוסין בחי' מקיף וא"ז יקר כו' רק קפוי וקל כו'. וז"ש בזהר הני תליסר כו' דתליין כו' בההוא יקירא דיקירותא יקר ע"ג יקר שלגבי בחי' יקר שיתגלה לע"ל א"ז יקר כלל כל חיצוניות התורה דעכשיו ונק' דבר קטן לגמרי. אבל פנימיות התורה שיתגלה לע"ל נק' דבר גדול כו'. דהנה איתא אין דורשין במעשה בראשית בשנים ומעשה מרכבה אפי' ביחיד. דהנה ענין מע"ב הוא לימוד ס' ההשתלשלות איך שנתהוה אצילות מהמאציל ע"י צמצום ומקו"פ ובריאה מאצי' ע"י הפרסא וכמו"כ כל ההשתל'. וזהו כללות ס' הע"ח על מע"ב כו'. אבל לימוד פנימיות התורה הו"ע המרכבה כו' ענין היחודים איך שנתהוו היחודים או"א זו"נ ומאיזה דבר נתעורר היחוד ופעולת היחוד והגילוי שנמשך מזה. ולכן נק' חיצוניות התורה דבר קטן כו'. עוי"ל דבר קטן כמבואר בע"ח שבחי' קטנות הוא לבוא לגדלות כו'. דהנה ענין תורה למטה בעוה"ז הוא בחי' קטנות עד"מ הציור שאדם מצייר במפה ציור כדור הארץ שעל המפה הוא בקטנות ומ"מ ע"י שרואין את הציור משיגים את הכדור איך שהוא. כמו"כ תורה למטה היא בחי' ציור לבחי' פנימי' התורה שיתגלה לעתיד והו"ע מ"ש בע"ח שבחי' קטנות הוא לבוא לגדלות וכדאי' אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו בעיקר לימוד התורה למטה בעוה"ז הוא שיהי' בחי' לבוא וציור לבחי' פנימיות התורה שיתגלה לע"ל עד"מ לימוד בהרת למטה הוא בהרת גשמי' באדם גשמי ומהו"ע הבהרת מה שנסתלק הדם הגשמי כו'. והנה כ"ז הו"ע קטנות שהוא רק בחי' לבוא וציור לבוא עי"ז להשגות הגדלות כו' היינו פנימיות התורה שהו"ע מעשה מרכבה שקאי כ"ז על בחי' אדה"ע כו' והדם הוא בחי' אור אבא שמאיר בז"א וענין הבהרת הוא כמ"ש בזהר בגירותא דאור אבא פי' הסתלקות אור אבא ומצד זה נעשה התגברות הקליפות. כ"ז נק' פנימיות התורה שיתגלה לע"ל. וזהו שלא הניח דבר קטן הויות דאביי ורבא שכ"ז הוא חיצוניות התורה והו"ע דמע"ב כנ"ל. אך דבר גדול מעשה מרכבה כו' פנימיות התורה שיתגלה לע"ל. והנה לבחי' מרכבה זכו ע"י מ"ת וזהו רכב אלקים כו' סיני בקדש. והנה לזה הוא מבחי' אנכי כו' כנ"ל:

וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השופר וגו'. והנה התורה נתנה בה' קולות כמארז"ל (ברכות ד"ו ע"ב) כל המשמח כו'. ותחלה צ"ל ענין קול השופר מהו שייך למ"ת. ויובן מענין שופר דר"ה. דהנה בשופר יש שני דברים. כי קול השופר מטיל אימה וחרדה כמ"ש (עמוס ג' ו') אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו. וכתי' (יתרו י"ט ט"ז) וקול שופר חזק מאד ויחרד כל העם כו'. וגם שופר ל' שפרו מעשיכם. והיינו שקול השופר ממשיך תענוג. ולכן צ"ל קול שופר בר"ה. כי ר"ה הוא בנין המל' מחדש. והיינו שצריך להמשיך תענוג עליון במדת המלוכה. כי למטה במלך בו"ד יש רצון ותענוג במלוכה. כיון שהעם הם זולתו ואנשים כמותו ושמעים לרצונו ובטלים אליו לכן מתענג מזה. משא"כ למעלה הרי ממה שעלה ברצונו אנא אמלוך נתהוו כל העולמות. וכיון שממדת המלוכה עליונה הוא התהוות כל העולמות וקיומן וחיותן. ממילא דכולא קמי' כל"ח ואין לך דבר שחוץ ממנו כו'. ואיך שייך באמת מלוכה עד שיתענג כו'. ולכן צריכים כל ר"ה להמשיך תענוג עליון במדת המלוכה. וענין המשכה זו הוא להמשיך מקור התענוג עצמו שלמעלה מעלה אין קץ מגילוי התענוג. (כי ענין גילוי התענוג הוא תענוג מורכב להתענג משום דבר זולתו כמו ת"ע המלובש בח"ע שנק' עדן. והוא הת"ע מבחי' חכ'. והיינו שנתצמצם בחי' מקור התענוגים הפשוט. ונמשך ממנו זיו והארה להתלבש בבחי' ח"ע ואז נתהוה ונצטייר ענג פרטי שהוא ענג דחכ'. ועד"ז ת"ע שבבינה שהוא התגלות התענוג ביותר כו'. משא"כ מקור התענוג אינו משום דבר זולתו ח"ו כ"א מה שהוא ית' בעצמו תענוג ונק' שעשוע המלך בעצמותו. והנה במדת המלוכה באמת אין שייך תענוג כנ"ל דכולא קמי' כל"ח כו'. ולכן מצד גילוי התענוג שהוא תענוג מורכב משום דבר הרי א"א להיות ת"ע ממדת המלוכה ולכן צריך להמשיך מקור התענוג עצמו שהוא פשוט בתכלית ואינו מורכב כלל כו'). ולכן כדי לעורר ולהמשיך בחי' מקור התענוג הפשוט הוא דוקא ע"י עבודת עבד. שהו"ע ביטול פשוט לקבל עומ"ש ולעשות מה שהוא רצה"ע ב"ה (וביטול זה פשוט היינו שאינו מורכב מבחי' אהבה כו'. שא"א לידבק בו ית' אלא ע"י קיום מצותיו. וגם לא מבחי' חכ' וטעם. וגם לא מבחי' תענוג. וכיון שביטול זה הוא פשוט ואינו מורכב משום דבר לכן הוא המעורר מקור התענוג שהוא מה שא"ס ב"ה בעצמו הוא תענוג כנ"ל שהוא פשוט בתכלית. וגילוי זה נמשך במדת מלכותו ית' להיות בנין המל' מחדש. והטעם דכיון שהביטול

שמהלל נראה שם הוא כבוד השכינה כו'. וזהו אלקי אברהם כו' זה שמי לעולם. שהמשכת היחוד וגילוי אור א"ס שהמשיך אברהם הוא דבוק וקשור עמו ושורה עליו לעולם ואין יכול ליפרד ממנו כלל. ועד"ז כת' בספר עה"ק חלק התכלית פמ"ז וז"ל ולזה היה (ר"ל השכינה) משתוקקת אל המרכבה והם הצדיקים כו'. עד ומדמים הצורה ליוצרה. וזה סוד ובו תדבק וגם הוא דבוק בהם. והרי הם כאבן השואבת את הברזל שזה מושך את זה וזה נאחז מזה ואינם נעזבים זה מזה עכ"ל:

ז **והנה** ענין היחוד דמ"ת הוא שכאו"א מישראל יהי' יכול להמשיך תוס' אור והתגלות אוא"ס. דהיינו יחוד אוא"ס ב"ה בעולם. כמו שהמשיך אברהם אבינו ע"ה. פי' כמו שאברהם הי' מרכבה לפי שהמשיך הרכבת הכחות שלמעלה. דהיינו יחודי המדות עליונות. כמו"כ יהי' כאו"א מישראל מרכבה ממש להמשיך יחודים עליונים ושיומשך מזה יחוד אוא"ס בעולם. ומצד זה יתייחס אלקות ממש על כל א' מישראל כמו על אברהם ממש. וזהו אנכי ה' אלקיך ע"ד אלקי אברהם כנ"ל. והנה אברהם המשיך על ידי שהי' בעצמו מרכבה ממש. שע"י שהי' אצלו האהבה שנמשך מהתבוננות באוא"ס שבורא בה"ע דאצי'. ולא הי' מפסיק מאהבה אפי' רגע ממש. עי"ז המשיך למעלה מוחין חדשים מה"ע בחסד דז"א דאצי' כנ"ל. אבל ענין מ"ת הוא שיהי' כאו"א יכול להמשיך גילוי זה אפי' גם נפש דעשי' שאין לו כלל האהבה שמבחי' אצי' ואעפ"כ יהי' מרכבה לאלקות. וזהו היחוד דמ"ת. והיינו על ידי ג' קוין דתורה ועבודה וגמ"ח שהם כנגד הג' אבות. עבודה זהו מדרגת יצחק העלאה מלמטלמ"ע. וגמ"ח מדרגת אברהם מלמעלמ"ט. ותורה זהו בחי' יעקב כמ"ש (תלים ע"ח ה') ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל. נמצא שג' קוין אלו זהו מדרגת הג' אבות ממש. ולכן ע"י ג' קוין אלו יוכל כאו"א מישראל להיות מרכבה ממש כמו האבות כו'. ועוד יש יתרון מעלה. כי האבות עיקר המשכתם הי' למעלה באצי'. ובבי"ע הי' ג"כ גילוי יחוד אוא"ס ב"ה אך מעט מזעיר בלא לפ"ע הגילוי שבאצי'. אבל במ"ת ניתן הכח להמשיך גילוי יחוד אוא"ס למטה בבי"ע כמו באצי' ממש. ואדרבה במ"ת הי' עיקר הגילוי למטה דוקא כמ"ש (יתרו י"ט כ') וירד ה' על הר סיני. וכל המרכבות שלמעלה ירדו למטה דוקא. וגם כמשנת"ל ענין ביום חתונתו זה מ"ת שעצמות א"ס נתלבשה דוקא למטה בהלכות גשמיים. והנה כח זה נמשך מאנכי דוקא. כי אנכי הוא כ"ע. וכתר מלשון כותרת ומקיף שמקיף אצי' ושבי' בהשוואה א' ממש. וע"כ משם נמשך הכח להמשיך הגילוי למטה בבי"ע כמו באצי'. וגם שאפי' נפש דעשי' יהי' מרכבה לאלקות כמו האבות שהיו נשמות מאצי' העליון כו'. וז"ש אנכי הוי' אלקיך ל' יחיד. שמאנכי נמשך שכאו"א בפרט יהי' מרכבה לאלקות. ולא דוקא לצבור ועדה. משא"כ אצל בחי' אני כתי' אלקיכם ל' רבים דהכל בי עשרה דוקא שכינתא שריא. והענין דיש הפרש בין אני לאנכי אני שייך לומר כשמדבר בלשון שפלות. ואנכי מורה על רוממות דוקא כמ"ש במ"א. וזהו כמו ההפרש שבין אתוון זעירין לאתוון רברבן. דאתוון זעירין הם במל'. ואתוון רברבן הם בכתר. וכמו"כ אני זהו מל' ואנכי הוא רוממות דכ"ע. ולכן מאנכי נמשך הכח אפי' ליחיד כנ"ל אבל בבחי' אני מל' כתי' אלקיכם ל' רבים דהכל בי עשרה דוקא כו'. וז"ש ג"כ במלאכים (תלים ס"ח י"ח) רכב אלקים רבותים כו' אדני בם. דלפי שהם מרכבה רק לשם אד' מל' ע"כ נ"ל רבותים דוקא (רק שמתכללים להיות לאחדים כו'). והנה פי' רבותים אלפי שנאן פי' רז"ל בגמ' (ע"ז ג' ב') א"ת שנאן אלא שאינן. ושע בה"י אלף כו'. ואין מובן למה כתי' רבותים ואח"כ אלפי שאינן לכתוב לכתחלה רק רכב כו' שמונה עשר אלף כו'. אך הענין דבאמת יש רבותים כי יש ע"ס ובכל ספי' יש ב' בחי'. הא' או"י מלמעלה למטה. והב' או"ח מלמטה למעלה. וא"כ מכל ספירה נתהוו שני אלפים מלאכים. אך השני אלפים שנמשך התהוותן מהכתר שנק' אין כידוע שפי' והחכמה מאין תמצא. ע"כ נקראו אלפי שאינן. דהיינו שהם בבחי' אין וביטול לגמרי ואינן בחשבון עם הח"י אלף. כמו שיש דעה שהכתר אין נמנה בחשבון עם הע"ס. ובילקוט (פ' יתרו רמז רפ"ו) פי' אלפי שנאן כד"א (ירמי' מ"ח י"א) שאנן מואב מנעוריו. והכל כוונה א' כי שאנן הוא בכתר עליון דוקא. כמ"ש (ישעי' ל"ג כ') עיניך תראינה ירושלים נוה שאנן. ופי' באד"ר (קל"ז א') נוה שאנן לעתיק יומין אתמר. כי שאנן הו"ע השקט ומו"ס דעתיקא נק' מוחא דשקיט ושכיך כו'. והענין כי בז"א דאצי' שיש ב' קוין חו"ג שייך התפעלות והתעוררות דין ממעשה התחתונים כשלא אכשר דרי. וכמ"ש (עקב י"א י"ז) וחרה אף ה' כו' או יעשן אף ה' כו' וה"ז היפך המנוחה כו' משא"כ בעת"י דלית שמאלא כלל אין שייך שם שום התפעלות והתעוררות דין כלל. וע"ז כתי' (בלק כ"ג כ"א) לא הביט און ביעקב. וכתי' (איוב י"א י"א) וירא און ולא יתבונן. וגם שכל ההשפעות טובות שנמשך מע"י. כמ"ש בזהר וכל טיבו לא פסק. הוא ג"כ שלא בדרך התפעלות כלל. ע"כ שם תכלית ההשקט ומנוחה. ומשם נמשך כפיית כל הדינין דלתתא שבז"א כמ"ש בזהר (באד"ר קל"ו ב' ובאד"ז רפ"ה ב') רעדכ"ר כד אתגלייא כדין כל דינין אתכפיין כו'. והנה כמו"כ מלאכים המשתלשלים מזו"נ דאצי' נק' מארי דעיינין וע"ז כתי' (זכרי' ד' יו"ד) שבעה אלה עיני ה' הם משוטטים בכל הארץ. שמשגיחים על מעשה התחתונים. וכשלא אכשר דרי ח"ו אזי מתעוררים בדין מאד ח"ו כמ"ש בזהר (באד"ר וזוטא) בענין שמתלהטין העיינין בגוון אדום כו'. אבל המלאכים שמתהווים מהכתר הם ממוחין דגדלות מאד. שרחוקים לגמרי מהתפעלות ודין ונק' מלאכי רחמים. וזהו אלפי שאנן ל' השקט כו'. נמצא דבין לפי' הגמ' אלפי שאינן ובין לפי' הילקוט שאנן הכל כוונה א'. דהיינו מלאכים שנתהוו מהכתר כו':

ז **ועתה** נ"ל פי' וענין דבר קטן הויות דאביי ורבא דבר גדול מעשה מרכבה. הנה ארז"ל (במד"ר שמות ספט"ו) העוה"ז אירוסין והעוה"ב נשואין. כי אירוסין הוא רק השפעה חיצוניות לבד ונשואין הוא השפעה פנימיות. כך ענין מ"ת דעכשיו שזהו רק גליא דאורייתא. דהיינו חיצוניות התורה. ע"כ נק' רק

פ' נח (דנ"ט ע"ב) וגנתא עביד נייחא ביה. כמו עד"מ ענג המלכים הוא מדבר חדש כמו צפור המדברת. כמו"כ העלאת מ"ן מהבירורים שמק"נ זהו דבר חדש למעלה. וע"כ נעשה מזה ענג למעלה בקוב"ה. והרי זה ענין הרכבה שמצד עצמו הוא ית' קדוש ומובדל לגמרי מעולמות בי"ע. וא"כ איך יהי' ענג בקוב"ה מהבירורים דבי"ע. אלא שזהו ענין מה שבחי' העליונה מורכב' מהבחי' התחתונה עד שיתענג ממנה. וגם שהמשכת מ"ד הנמשך אחר העלאת מ"ן. ה"ז ג"כ ענג גדול למעלה בהקב"ה מהתגלות יחודו בתחתונים. וה"ז הרכבה שבחי' קדוש ומובדל יהי' מתענג מהביטול דבי"ע. וכן שייך ענין הרכבה ביחוד דשני מדות שוים. כמו יחוד חו"ג דז"א. שמצ"ע הן ב' הפכיים. והיחוד שחסד יהי' כלול במדת גבורה ה"ז הרכבה שבמדת גבו' יהי' נמצא ג"כ חסד וגם בכל רבוא רבבות פרטי המדרגות שיש במדת גבורה בכולם יהי' נמצא התכללו' בחי' חסד. עד שא"א להמצא מדרגה א' מיוחדת ממדת גבורה שלא תהי' כלולה מחסד. וע"כ יחוד חו"ג נק' הרכבה. ועד"ז התחברות י"ה בו"ה ג"ר עם ז"ת נק' ג"כ הרכבה. כמ"ש (תלים ס"ח ה') סולו לרוכב בערבות ביה שמו. וידוע הפי' בזוה"ק (תרומה קס"ה ע"ב) שערבות הוא ת"ת כללות ז"א. והרוכב בערבות הוא עת"י שרוכב בערבות ע"י י"ה חו"ב. שע"י הג"ר חב"ד נעשה התחברות עת"י עם ז"א. והתחברות זה נק' רוכב. וכתי' ג"כ רוכב שמים כו' (ברכה ל"ג כ"ו). שמים הוא ז"א דאצי' ועת"י נק' רוכב שמים כו' שהו"ע הרכבה. והיינו שבחי' ז"א שנק' ימות עולם. ימי עולם. יהי' מורכב מהגילוי דבחי' עתיק יומין המתנשא מימות עולם דלאו מכל אינון מדות איהו כלל. וכן בחי' עת"י יהי' מורכב גם מבחי' ימות עולם דז"א. כי פי' ערבות הוא גם לשון וערבה לה'. שהתערובו' והתכללות הג"ת יחד יהי' מזה עריבות וענג בבחי' עתיק יומין. עד שאמרו קוב"ה לא שריא אלא באתר שלים. ומכ"ז יובן מה שהד' מחנות שכינה נק' מרכבה. לפי שהם גורמים בחי' רוכב בערבות. רוכב שמים כו'. שהו"ע המשכת מוחין חדשים התחברות ג"ר עם ז"ת. דהיינו יחוד י"ה דשם הוי' עם הוא"ו ואח"כ יחוד ו"ה. שהו"ע הרכבת הכחות ויחודי המדות והספירו' כנ"ל באריכות ע"כ נק' מרכבה כמ"ש מרכבו ארגמן:

ה **ועתה** צ"ל ענין האבות הן הן המרכבה. הנה כתי' (לך י"ב ט') ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה. שנעשה מרכבה לאהבה עליונה הנמשכת ממדת חסד דאצי'. והיינו שהתבוננות באוא"ס השורה בה"ע שהוא ית' אחד האמת ואין זולתו האיר אצלו בהתגלות בלב שבא לבחי' אהבה דבכל מאדך ליבטל ביחודו האמיתי ית'. והי' אהבה זו אצלו בתמידיות בלי הפסק כלל אפילו רגע. ועי"ז המשיך גם למעלה תוס' אור והתגלות אוא"ס במדת חסד עליון דהיינו המשכת מוחין בז"א מבחי' ח"ע. בהו"ע היחוד דבחי' י"ה עם ו"ה. וכענין פי' הראשון באמירת קדוש. ועי"ז נעשה אח"כ היחוד דו"ה. דהיינו שיומשך התגלות יחוד אוא"ס בעולמות דבי"ע ג"כ. והנה על המרכבה דהאבות כתי' (עקב יו"ד י"ד) הן להוי' אלקיך השמים ושמי השמים ורק באבותיך חשק ה'. פי' הוי' אלקיך קאי על האור שמאיר בזו"נ דאצי'. השמים זהו עולם העשי' המרכבה דאופנים. ושמי השמים זהו בריאה ויצי' המרכבה דשרפים וחיות. ורק באבותיך חשק ה'. לפי שהאבות היו למטה בעוה"ז הגשמי מרכבה ממש. ע"כ מלובש בהם חשק ה' דוקא. שהוא פנימיות הרצו"ע שנק' חפץ שלמעלה מסתם רצון. וזהו אלקי אברהם. שמבואר לעיל הקושיא למה מייחס אלהותו ית' על אברהם ולא על בריאת שמים וארץ. והענין כי בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. שפו"א נבראו ע"י שם אלקים בחי' צמצום והסתר על אוא"ס. אבל אברהם על ידי שהי' מרכבה המשיך תוס' אורות מוחין דגדלות. שהוא התגלות אוא"ס בעולמות שיהי' יחוד אוא"ס עם עולמות הנבראים. לכן נק' אלקי אברהם שזהו רק מה שהמשיך אברהם. שלמעלה מבחי' אלקי השמים ואלקי הארץ. זה שמי לעולם. דהנה כתיב (ש"ב ז' כ"ג) אשר הלכו אלקים לפדות לו לעם ולשום לו שם. פי' שיתגלה שם הוי' בעולם. כי משם אלקים ידעו הכל. ואפי' פרעה ידע ג"כ משם אלקים דכשאמר לו יוסף (מקץ מ"א ט"ז) אלקי' יענה את שלום פרעה קבל זאת. כי בריאת שו"א הי' משם אלקים. אבל משם הוי' לא ידע כלל. וכמ"ש פרעה (שמות ה' ב') לא ידעתי את הוי'. וכל ענין יצ"מ הוא שיתגלה שם הוי' כמ"ש (בשלח י"ד י"ח) וידעו מצרים כי אני הוי'. וזהו פי' ולעשות לו שם. וזהו ג"כ זה שמי לעולם. היינו שיתגלה שם הוי' בעולם. ושם הוי' נק' זה. כי זה מורה על מהות ועצם הדבר. וכמו"כ שם הוי' הוא שם העצם כו'. גם זה בגימט' י"ב צירופי הוי' (ושם אדני נק' כה כנודע). וזה זכרי לדור דור. הנה בפ' קדש שהוא ח"ע נאמר ולזכרון בין עיניך. לפי שבחכ' שורה אוא"ס ב"ה. ע"כ שם הו"ע הזכרון שהוא כח א"ס שזוכר לעד בלי הפסק כלל. וז"ש (יתרו כ' כ"ד) אזכיר את שמי. שהוא המשכת היחוד במל' ששרש השפעת מ"ד הוא ממוחין דאבא שנק' מוח הזכרון. וזהו ג"כ ענין מלכיות וזכרונות. וכן ענין שמור וזכור בדיבור א' כו'. וזהו ג"כ ענין וזה זכרי לדור דור. עולם זהו ו"ק מקום. דור דור זהו זמן. והיינו שבבחי' מקום וזמן יתגלה שם הוי' שלמעלה מגדר בחי' זמן ומקום. וכל זה הו"ע אלקי אברהם. שאברהם המשיך כ"ז ע"י שהי' מרכבה. עוד פי' אלקי אברהם כו' זה שמי לעולם. כי יותר מתשוקת המקבל לגבי המשפיע הוא תשוקת המשפיע להמקבל כמארז"ל (פסחים קי"ב ע"א) יותר משהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק. ולכן כמו שיש תשוקה נפלאה בחיות המרכבה להדבק באלקות ית' יותר מכן הוא התשוקה והענג באלקות לשרות ולהתגלות בהמרכבה. כי נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים (במד"ר במדבר פי"ג סי' ו') מצד כי חפץ חסד הוא. ואין חסד יותר מזה כו'. ולכן כשמוצא אלקות (אור העליון) מקום שיוכל להיות שם גילוי אלקות. אזי התשוקה והענג באור האלקי גדול מאד לשרות ולהתגלות שם ואין יכול ליפרד משם כלל. וזהו ענין רכב אלקים כו' אדני בם. אדנותו בם. שא"א לשכינה בלא מרכבה. דכמו שא"א לומר מרכבה בלא שכינה כו'. כך א"א להיות שכינה בלא מרכבה. וז"ש (יחזקאל א' י"ג) היא מתהלכת בין החיות. ועד"ז אמרז"ל במד"ר (שמות פ' ב') כל מקום

שמכאל

קדוש שלהם (והחיות והאופנים מתנשאי' כו' לעומת השרפים כו') וצ"ל מהו ענין אמירת קדוש שלהם בכל יום שבכל י"ב שעות היום אומרי' רק ג"פ קדוש. ומהו המכוון בזה. (וגם צ"ל בעיקר ענין עבודתם. מה שייך עבודה אצלם. בשלמא בנש"י למטה שמלובשים בגוף וגה"ב שייך עבודה. לאכפייא ולהפך חשוכא לנהורא. אבל למעלה במלאכים שאין בהם רע כלל וגדרו בבחי' ביטול מה שייך עבודה אצלם). והנה בענין אמירת קדוש שלהם. יש בזה שני ענינים. ענין אחד איתא מהה"מ נ"ע זיע"א שהוא ע"ד הרבה למדתי מר' מרבותי כו' ומתלמידי יותר מכולם (בגמ' מכות ד' יו"ד ע"א) שע"י שהתלמידים מקבלים השפעה מהרב אעפ"י שאין לו אז שום חידוש מה להשפיע. הנה על ידי בקשתם גורמים שמתחדש אצלו בשכלו השכלות חדשות להשפיע להם. כעד"ז ע"י האמירת קדוש של השרפים. שהוא ענין רצוא ותשוקה נפלאה שרוצים להשיג השגה חדשה בבחי' קדוש. איך שהוא ית' קדוש ומובדל מהעולמות. הנה עי"ז גופא הם גורמים למעלה בהקב"ה שהוא ז"א דאצי' המשכת מוחין חדשים. דהיינו שיומשך מוחין דגדלו' מבחי' א"ע שנק' קדש עליון בהשבה מדות דז"א דאצי' ו' דשם הוי' להיות בחי' קדוש קדש ו'. וא"כ הם ממשיכים בכל יום להיות בחי' קדוש מחדש כו'. ועי"ז נמשך אח"כ גם בהמלאכים המשכת מוחין חדשים להשיג השגה חדשה בבחי' קדוש. כי קדוש קאי על אוא"ס ב"ה שהוא קדוש ומובדל מהעולמות לגמרי. וכיון שהוא א"ס ע"כ יכול להיות השגות חדשות (איך שהוא ית' קדוש) בעילוי אחר עילוי עד אין קץ. וכמאמר וקדושים בכ"י יהללוך סלה. וע"כ ענין אמירת קדוש שלהם בכ"י. היינו כי בכל יום ממשיכי' להיות בחי' קדוש מחדש ובחי' גבוה ביותר מהמשכה דיום שעבר כו'. וגם בהמלאכים מתחדש ההשגה בכל יום משיגים השגה חדשה בבחי' קדוש מה שלא השיגו ביום שעבר זהו פירוש וענין א' באמירת קדוש. אך עיקר ענין העבודה שלהם באמירת קדוש וברוך. דהנה כתי' (בראשית ב' יו"ד) ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים. דקאי על ד' מחנות שכינה שבבריאה שנק' עלמא דפרודא. והיינו לפי שהם נבראים בע"ג ובחי' יש ודבר ע"כ הם נפרדים מיחוד אוא"ס ב"ה. שאין אוא"ס מתייחד עמהם. אבל באצי' שהוא אלקות ובחי' מה ביטול אמיתי שאין שם יש כלל. ע"כ אוא"ס מתייחד עמהם בתכלית היחוד דאיהו וגרמוהי חד בהון. ולכן כל העבודה של המלאכים הוא לתקן בחי' ומשם יפרד. וזה נק' עבודה תיקון החסרון. וע"ז כתי' (שם ב' ג') אשר ברא אלקים לעשות ופי' רז"ל (במד"ר בראשית פ' י"א וע"ש במ"כ ב' פרש"י) לעשות לתקן. דהיינו להמשיך היחוד עליון שבאצי' גם בעולמו' בי"ע שיהי' איהו וגרמוהי חד גם בבי"ע כמו באצי'. וזהו ענין אמירת קדוש להמשיך הגילוי מבחי' קדוש ומובדל גם בבי"ע. ועי"ז יהי' ביטול אמיתי ויחוד אוא"ס בבי"ע כמו באצי'. כי מה שהם בבחי' ומשם יפרד עלמא דפרודא. זהו מצד התהוותם מבחי' מל' דיבור עליון. כמו עד"מ הדיבור שיוצא לחוץ ונעשה נפרד כו'. אבל ע"י המשכת הגילוי מבחי' קדוש. דהיינו קוב"ה שלמעלה מבחי' מל' דיבור עליון עי"ז יתוקן הבחי' ומשם יפרד ויהי' ביטול אמיתי ויחוד אוא"ס בבי"ע כמו באצי'. והנה באמת שני הפירושים שבאמירת קדוש כנ"ל. עולים בקנה א' ממש והא בהא תליא. שע"י שממשיכים תוס' אורות דהיינו מוחין חדשים מג"ר בהמדות עליונות דז"א דאצי' (שהו"ע פירוש הראשון באמירת קדוש) שיהי' יחוד י"ה דשם הוי' עם הוא"ו. עי"ז נעשה אח"כ היחוד דזו"נ דאצי' שהוא יחוד ו"ה דשם הוי'. ועי"ז נמשך ומתגלה יחודו האמיתי דאצי' גם בבי"ע לתקן בחי' ומשם יפרד (שהוא ענין הפי' השני באמירת קדוש). כי הוי"ו שהוא ז"א דאצי' הוא סוף עולם הא"ס וה' תתאה היא מקור בי"ע. וזהו הג' קוין דה' נגד בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. וא"כ ע"י היחוד דו"ה נעשה התחברות אצי' ובי"ע:

ד **ונמצא** מבואר מכל הנ"ל שהמלאכים ע"י אמירת קדוש ממשיכים הב' יחודים למעלה. דהיינו יחוד י"ה דשם הוי' עם הוא"ו שיהי' השם שלם ואח"כ היחוד דו"ה. ולכן נקראו בפסוק בשם מרכבה כמ"ש (שיר ג' י') מרכבו ארגמן. כי מרכבה מורה על יחוד דפי' מרכבה הוא ע"ד שאמרו במשנה (פסחי' ספ"ד) מרכיבין דקלים כל היום. ופרש"י מרכיבין דקל זכר על גבי דקל נקבה. כי ענין היחוד נק' רכב ע"ד דכתי' (תצא כ"ד ו') לא יחבול ריחים ורכב. ופי' בת"י ותרגום ירושלמי לא יהי' גבר אסיר חתנין וכלין. דהיינו אזהרה שלא למנוע יחוד הו"כ. ולכן גם למעלה היחוד עליון שהוא הרכבת הכחות עליוני' ותחתוני' והתחברותם ויחודם זע"ז נק' מעשה מרכבה. ולכן גם יחוד זו"נ דאצי' שהוא התחברות סוף עולם הא"ס עם מקור דבי"ע דהיינו חיבור אצי' ובי"ע זה נק' מעשה מרכבה. וביאור הענין כי היחוד דזו"נ דאצי' הוא יחוד ו"ה דשם הוי' שנק' יחוד קוב"ש. והנה ה' תתאה שכינה זהו הבחי' מאלקות ששוכן בעולמות. דהיינו בחי' ממכ"ע להיות גילוי בפנימיות בנבראים. ובחי' וא"ו קוב"ה הוא קדוש ומובדל מהעולמות לגמרי ונק' סוכ"ע דבי"ע. ויחוד ו"ה שהוא יחוד קוב"ש היינו שע"י בחי' שכינה יומשך ויתגלה גם בחי' קוב"ה דהיינו מה שהוא קדוש ומובדל יתגלה ג"כ בפנימיות. והרי יחוד דסובב וממלא זהו ענין הרכבה ממש. שהרי בחי' קוב"ה בחי' סובב מצד עצמו הוא קדוש ומובדל לגמרי מהעולמות וא"א להיות ממנו גילוי בפנימיות כלל. והבחי' שמאיר בגילוי בפנימיות בהעולמות זהו רק בחי' שכינה ממכ"ע. אך ע"י היחוד נעשה הרכבה שיהי' מורכב בחי' ממלא מבחי' סובב ממש. דהיינו שע"י בחי' ממלא דוקא יהי' מאיר הגילוי גם מבחי' סובב. שבבחי' ממכ"ע יהי' נמצא גילוי גם מבחי' סובב ומובדל. עוד יש לומר ענין ההרכבה דיחוד ו"ה בלשון אחר שהוא"ו יהו"ע ביטול אמיתי. ה' תתאה יהו"ת מקור היש. ויחוד ו"ה שהו"ע יחוד יהו"ע ויהו"ת היינו שיהי' בי"ע נראה ליש ודבר בהילוכיות. והיש גופא לא יסתיר על האין שהוא הביטול אמיתי דיהו"ע. וכ"ז הו"ע מה שבחי' התחתונה מורכב מהבחי' עליונה. דהיינו מה שה' תתאה מורכב מהוי"ו. וענין מה שהוי"ו מורכב מהה"א היינו כי יחוד ו"ה הוא ע"י העלאת מ"ן והמשכת מ"ד. והעלאת מ"ן מהבירורים דבי"ע מתעלה ונכלל בז"א דאצי' שנק' קוב"ה ונעשה מזה ענג גדול למעלה בקוב"ה. וכמ"ש במ"א בפי' מאמר הזהר

פ'

ב **ולהבין** איך יכולים ישראל למטה להיות מרכבה ממש לשם הוי' וגם להבין פי' וענין מרכבה. נ"ל תחלה מ"ש אנכי כו' אשר הוצאתיך מא"מ. וידוע הקושיא למה לא כתי' אשר בראתי שמים וארץ. שהבריאה מאין ליש הוא יותר פלא הרבה מיצ"מ וקי"ס שכל המופתים המה רק מיש ליש כו'. וכמו"כ יקשה מ"ש בפ' שמות (ג' ט"ו) כה תאמר אלקי אברהם כו' זה שמי לעולם. דמפשר לשון הכתוב מבואר דזה שמי לעולם קאי על אלקי אברהם. וכן אנו אומרים בכל הג' תפלות בכל יום אלקי אברהם והותמין מגן אברהם. דקשה ג"כ מהו שמייחס אלקותו ית' על אברהם שהי' בו"ד ככל אדם. ואברהם גופא אמר בפ' חיי שרה (כ"ד ג') אלקי השמים כו'. ואשביעך בה' אלקי השמים ואלקי הארץ. ולהבין כ"ז ילה"ק ענין ירידת הנשמה בגוף שהוא ירידה צורך עלי'. וצ"ל מהו העלי' הלא כמו שהיתה למעלה טרם ירידתה למטה כתי' חי ה' כו' אשר עמדתי לפניו (מ"א י"ז). ופי' עמדתי זהו ע"ד שרפים עומדים וכולם עומדים כו' ומשמיעים ביראה. וכמו"כ הנשמה הי' עומדת למעלה באהוי"ר בתמידות. ופי' עמדתי לפניו היינו שהאהוי"ר דנשמו' הוא למעלה מהאהוי"ר דמלאכים. כי התהוות המלאכים הוא מבחי' וברוח פיו כל צבאם (תלים ל"ג ו') דיבור עליון חיצוניות הכלים. אבל ישראל עלו במחשבה שנלקחו מפנימיות הכלים. וזהו אשר עמדתי לפניו. לפניו דוקא. וא"כ מהו העלי' שיהי' לה עוד ע"י ירידתה למטה בגוף. אך הנה העלי' הוא ע"י מ"ת דהנה כתי' (שיר ג' י"א) ביום חתונתו. ואחז"ל (סוף תענית) זה מ"ת שנק' בשם חתונה יחוד הו"כ. והנה היחוד הוא השפעת עפה גשמיות אבל הוא נמשכת מעלמות המוח ממש ומלובש בהטפה כח מעלמות כפש המשכלת. משא"כ השפעת שכל מהרב לתלמיד על ידי הדיבור. אין מלובש בהדיבור מעלמות השכל כלל. כ"א רק הארת השכל. והנה ענין מ"ת הוא הכמתו ורצונו שנתלבשו בגשמיות. ע"כ מלובש בהלכות גשמיים עלמות ח"ע ממש חכים ולא בחכמה ידיעא מה שאין מלובש כלל בעולמות העליונים הרוחניים. כי בעולמות בי"ע לא יש כלל גילוי ח"ע דאצי'. שהרי אפי' בעולם הבריאה רק בינה מקננא בכורסייא ולא ח"ע. ובילי' גם בינה אין מאיר כ"א רק שית ספירן דז"א כו'. ואפי' באצי' שבכל עולם האצי' מאיר ח"ע. דהיינו בכל השפה מדות ודיבור עליון דאצי'. אך זהו רק הארת ח"ע. אבל עלמות ח"ע ממש אין מלובש כלל גם במדות ודיבור עליון דאצי'. משא"כ התלבשות הכמתו ורצונו בהלכות גשמיים נתלבש בזה עלמות ח"ע ממש. ולכן נק' מ"ת ביום חתונתו יחוד ממש וזהו שיש דעה שקודם מ"ת לא הי' יחוד למעלה. כי הארת ח"ע שמאיר בכל האצי' א"ז נק' יחוד. כי יחוד נק' מה שנמשך השפעת עלמות ח"ע ממש. וזהו הירידה צורך עליה. כי הנשמה בשרשה שהיתה עומדת באהוי"ר בתמידות זהו רק מה שנמשך לה מהמדות עליונות. ור"ל שגם הגילוי אלקו' שקבלה ע"י האהוי"ר הי' רק מהמדות דאצי'. והנה המדות דאצי' אינן ערוך כלל להח"ע דאצי'. שאעפ"י שהכל הוא ע"ס דאצי'. אך בע"ס דאצי' גופא אין ערוך הז"ת להג"ר. כי המדות הם ז"ב הבנין ונק' ימות עולם. כי מעולם המה. שבין השפעת החיות בהעולמות ובין המשכת גילוי אלקות בעולמות הכל הוא ע"י המדות והם שייכים רק לעולמות. אבל או"ס עלמותו שהוא ית' לבדו הוא ואין זולתו אין שייך שם לומר ענין ובחי' מדות כלל. וזהו לאו מכל אינון מדות איהו כלל. אבל ח"ע חכים ולא בחכ' ידיעא מיוחדת עם או"ס עלמותו. כמו שהוא ית' לבדו הוא גם אילו לא ברא העולמו' כלל. וז"ש (תלים נ"ב ו') מאד עמקו מחשבותיך דקאי על חו"ב ונק' ממעמקים כו' אשר עומק מורה על ח"ס שבפנימית חו"ב מאיר עומקא עילאה דעת"י. וזהו שמסיים במאמר דפתח אליהו. לאו מכל אינון מדות איהו כלל. ולא אמר סתם לאו מכל אינון ספירן איהו כלל. והיינו לפי שהג"ר מיוחדים עם עלמו' או"ס דלאו מכל אינון מדות כלל. ולכן זהו העלי' של הנשמה ע"י ירידתה בגוף שבלימוד הלכות גשמיים מקבלת השפעת גילוי עלמות ח"ע ממש שהוא בחי' מ"ה ביטול אמיתי. שלמעלה מהתפעלות המדות אהוי"ר. כי אהבה הוא רק תשוקה לבוא לביטול אבל איכו בטל עדיין. וגם יראה הוא רק פחד ה' ממה שהוא יש ודבר ואינו בטל. ולכן בהתפעלות המדות אין נמשך יחוד או"ס ב"ה בנפש. כ"א דוקא בבחי' מה ביטול אמיתי דחכמה נמשך יחוד או"ס ממש בנפש. וזהו טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף (תלים קי"ט ע"ב) זהב וכסף הוא הו"ג אהוי"ר. ואלפי זהב כו' הו"ע הלימוד של אהוי"ר דהיינו המוחין שייכים להמדות והיינו מה שהיתה הנשמה למודה למעלה בג"ע להיות באהוי"ר תמיד אבל ע"י תורת פיך בעוה"ז מקבלת השפעת גילוי עלמות ח"ע ממש שלמעלה אין קץ על בחי' מוחין של המדות. ונק' כלה שמקבלת היחוד שהוא ההמשכה מעלמות ח"ע יו"ד דשם הוי' בבחי' גילוי ויחוד גמור בנפש. וזהו הענין מה שע"י מ"ת נעשו נש"י מרכבה ממש לשם הוי'. דהיינו מה שנמשך גילוי עלמות ח"ע יו"ד דשם הוי' (שהוא עיקר שם הוי') בבחי' יחוד בנפש (שנק' ביום חתונתו כנ"ל). וזהו רכב כו' אד' בם סיני בקדש. דכמו שהמלאכים הם מרכבה ממש להתגלות שם אד'. כמו"כ ע"י מ"ת שעל הר סיני נעשו נש"י מרכבה ממש לגילוי יו"ד דשם הוי' ח"ע שנק' קדש עליון. וזהו סיני בקדש:

ג **אך** צ"ל הרי קיים אברהם אבינו ע"ה כל התורה כולה עד שלא ניתנה (משנה סוף קדושין) והיינו מה שהאבות הן הן המרכבה (מד"ר לך פ' מ"ז וישלח פ' פ"ב) ועי"ז קיימו התורה שענינה הוא להיות מרכבה לש' הוי' כנ"ל וא"כ מהו החידוש במ"ת. גם צ"ל מה שאחז"ל (סוכה כ"ח ע"א) על ריב"ז שלא הניח דבר קטן ודבר גדול. דבר קטן הויות דאביי ורבא. דבר גדול מעשה מרכבה. והקושיא גדולה כי מעשה מרכבה הוא בנבראים דבי"ע דישעי' שראה המרכבה בשרפים זהו בבריאה. ויחזקאל שראה המרכבה בחיות ואופנים הוא ביצי' ועשי'. ואיך נק' זה דבר גדול. והויות דאביי ורבא שזהו כל התו' כולה הכמתו ורצונו נק' רק דבר קטן. וצ"ל תחלה ענין ופי' מרכבה. שלשון מרכבה הוא בפסוק בשה"ש (ג' יו"ד) מרכבו ארגמן. וידוע שר"ת ארגמן הוא מכאל גבריאל כו' ד' חיות המרכבה וכתי' רכב אלקים. ובדברי חז"ל נמצא בכ"מ בלשון מרכבה. וע"י מה הם מרכבה. הוא ע"י האמירת

שמהו"ע הוא"ם ש"ה התורה בפנימיות ח"ע (ע' ביאור דונקדשתי בענין קדוש הראשון). ואח"כ א"ת הליכות (בחי' תפלה רצוא) אלא הלכות. שהו"ע עסק התורה בחי' שוב לאחד להמשיך בחי' הלכה שלמעלה מבחי' אלו ואלו דא"ח. כ"א ע"ד וה' עמו. הלכה כמותו. וזהו כל השונה הלכות:

ד **והנה** כתיב (תלים ק') מזמור לתודה. הריעו לה' כל הארץ. ר"ת הלכה. ובשבת אומרים השתחוו לה' בהדרת קדש ר"ת קבלה. שע"י התודה שהוא ממשיכים בחי' הלכה. וע"י השתחוואה בשבת ממשיכים בחי' קבלה. והענין דפי' מזמור לתודה הוא כמ"ש (ש"א ב') כי אל דעות ה'. ד"ת שהבריאה יש ובטל. וד"ע הוא שהוא ית' יש אמיתי. וכל העולמות כלא ואין ובטלים במציאות. והנה ד"ת הוא ג"כ אמת כמ"ש בראשית ברא אלקים ס"ת אמת. אך הוא האמת של הנבראים. אבל ד"ע הוא אמת לאמיתו כמו קמיה ית'. והנה אנו שוכני מטה אין אנו משיגים כ"א ד"ת ורק שאנו מודים לבחי' ד"ע אעפ"י שאין אנו משיגים. וזהו ענין מזמור לתודה דהיינו התודה וההודאה לבחי' ד"ע איך קמיה. ועי"ז נעשה הריעו ל' תרועם בשבט ברזל שהו"ע לב נשבר ונדכה שפלות ומרירות על הריחוק מיחודו ית'. וע"י ההודאה לבחי' ד"ע שהו"ע אמת לאמיתו וגם ע"י השפלות והביטול שנעשה מזה בנפש עי"ז יכולים להמשיך בחי' הלכה שנמשך מעצמות ה"ע יחודו ית' האמיתי כנ"ל בענין אני ראשון. והנה בחנוכת הנשיאים הקריב ביום הראשון נחשון בן עמינדב למטה יהודה. וביום השני הקריב נתנאל בן צוער למטה יששכר. והיינו כי יהודה הוא הודאה וביטול. והוא כענין מזמור לתודה הנ"ל. ואח"כ ר"ת הלכה הו"ע שבט יששכר בחי' תורה כמארז"ל (יומא כ"ו ע"א) לא משכחת צורבא מרבנן דמורי אא"כ הוא משבט לוי דכתיב יורו משפטיך ליעקב. או משבט יששכר דכתיב ומבני יששכר יודעי בינה לעתים (דה"א י"ב). פי' כי יש כ"ח עתים י"ד לטובה וכו'. ובני יששכר ממשיכים הבינה בכל הכ"ח עתים. וע' בד"ה שופטים פ"ג בפי' נודע בשערים בעלה שע"י הד"ע נעשה יחוד בהשערים. כי השערים הם מ"ע שע"ב והיחוד הוא גילוי ל"ב נתיבות חכמה שיהי' יחוד הו"ב. ועד"ז י"ל ג"כ פי' יודעי בינה שממשיכים היחוד בבינה עם ל"ב כ"ח. ועי"ז יהיו כל הכ"ח עתים כולם לטובה. ומוכרח פי' זה לכוונת הדרוש כי בינה היא בחי' אלקים חיים והלכה הוא בחי' עצמות ח"ע. וכיון שיששכר הוא בחי' הלכה איך נאמר בהם יודעי בינה כו' אלא דהפי' כנ"ל:

השתחוו לה' בהדרת קדש ר"ת קבלה. והענין כי קבלה הוא פנימיות התורה וגם קבלה כמ"ש וקבל היהודים שהוא קבלה בפנימיות משא"כ במ"ת רק החלו לעשות. דהנה אם אין יראה אין חכמה אם אין חכמה אין יראה וצ"ל מאין יתחיל. והענין דיש שני בחי' יראה. הא' יראה תתאה הנמשכת מבחי' מלכותך מכ"ע. וע"ז כתיב יראו מה' כל הארץ. והב' יר"ע הנמשכת מעצמותו ית' שלמעלה מגדר עלמין כו'. וע"ז כתיב יראו את ה' קדושיו. ע"י אשר קדשנו במצותיו. וכתיב ויצוו כו' כל החוקים אלא ליראה את ה'. וכמארז"ל (שבת ל"א ע"ב) חבל על דלית ליה דרתא ותרעא עביד. שהתורה היא רק שער לבוא ליראה עילאה זו. וזהו אם אין חכמה אין יראה שהיראה למעלה מהחכמה. וזהו השתחוו כו' ר"ת קבלה שע"י השתחוואה וביטול במציאות יר"ע יוכלו לבא לבחי' קבלה פנימיות התורה שלמעלה מבחי' הלכה. וגם קבלה לקבל בפנימיות. (וכמו ענין עצרת קליטה כו'):

אנכי הוי' אלקיך. איתא בילקוט (יתרו רמז רפ"ו) שהוא ע"ד דכתי' (תלים ס"ח י"ח) רכב אלקים כו' אדני בם סיני בקדש יעו"ש. וביאור הדברים כי רכב אלקים קאי על המלאכים שהם מרכבה לאלקות. והמספר רבותים זהו דרך פרט. ובכלל הם ד' חיות המרכבה. פני ארי' מיכאל. ופני שור גבריאל וכו'. והם מרכבה לשם אדני. וזהו אדני בם ופי' במד"ר (שמות כ"ט) אדונו של כל העולם בהם. דהיינו שמלובש בהם אלקות משם אד' ממש. ועוד אמרו במד"ר (שם) שמו של אלקים הי' מעורב עם כאו"א מיכאל גבריאל עכ"ל. ובילקוט שם שמו של הקב"ה משותף בשמו של מלאך כו'. אדנותו בם. ואין הכוונה שיתוף ח"ו כ"א הכוונה שמה שיש בכל מלאך שם אל לבסוף כמו מיכאל גבריאל רפאל. זהו אלקות ממש משם אד' שמלובש בכל מלאך. וההתלבשות הוא שלא בבחי' העלם והסתר. שהמלאך גופא אין מסתיר כלל על האלקות משם אד' שמלובש בו. לפי שהוא בטל במציאות לגבי אלקות המלובש בו עד שאין נראה ליש כלל ולכן יוכל מלאך לומר בי נשבעתי נאום הוי'. והנה ע"י מ"ת על הר סיני נעשו נש"י למטה מרכבה להתגלות אלקות משם הוי' ממש וזהו הכוונה של הילקוט דפי' אנכי הוי' אלקיך הוא ע"ד רכב כו' אדני בם. דכמו שיש התגלות שם אדני במלאכים עד שהם מרכבה ממש לשם אד'. כמו"כ נמשך במ"ת התגלות שם הוי' בנש"י. שיהיו מרכבה ממש לשם הוי'. וזהו פי' אנכי הוי' אלקיך שמאנכי נמשך הכח שהוי' יהי' אלקיך בגילוי גמור אצלך. עד שתהי' מרכבה ממש לשם הוי'. ולפ"ז קוטב ענין מ"ת הוא שכאו"א מישראל יהי' מרכבה לשם הוי'. ע"ד שהמלאכים הם רכב כו' אד' בם. וזהו סוף הפסוק סיני בקדש. דכמו שהמלאכים הם מרכבה לשם אד'. כן ע"י מ"ת על ה"ס נעשו ישראל מרכבה לשם הוי'. ומ"ש אנכי ה' אלקיך ל' יחיד פי' בילקוט שם שכאו"א מישראל הי' אומר עמי מדבר הדיבור. והיינו שכל אחד בפרט יהי' מרכבה ממש לשם הוי'. וזה צ"ל נמשך מאנכי דוקא. כי יש ב' בחי' אנכי ואני (וכמשי"ת לקמן) ובבחי' אני נאמר אני הוי' אלקיכם ל' רבים של"ל ציבור ועדה דוקא. כמ"ש (תלים פ"ב א') אלקים נצב בעדת אל. וארז"ל (סנהדרין ל"ט ע"א) אכל בי עשרה שכינתא שריא. אבל ע"י מ"ת שנמשך הכח מאנכי. הרי ארז"ל (אבות פ"ג מ"ו) אפי' אחד שיושב ועוסק בתורה שכינה עמו כו'. (וכה"ג נת' במ"א ע"פ דרשו הוי' בהמצאו שארז"ל כאן ליחיד כו' שזה צ"ל משם הוי' דלעילא דוקא):

ולהבין

חיים הלכה כב"ה מפני שנוחין ועלובין כו' ולא עוד כו' כנ"ל. כי אעפ"י שאלו ואלו דא"ח הנה זהו רק מצד התלבשות חו"ב בהמדות. אבל הלכה הוא מצד שם הוי'. הוי' בחכמה עצמיות ח"ע שבתוכה מלובש אוא"ס הסוכ"ע. והוא עם ב"ה דוקא ולא עם ב"ש (וכמ"ש גבי דוד וה' עמו). והטעם הוא מפני שנוחין ועלובין המה. שיש בהם שפלות וביטול יותר. כי הנה גם באצילות שהי' אין אור א"ס ב"ה שורה בכל הע"ס כ"א בחכמה דוקא לפי שהחכמה כח מה ביטול מהות הכלי לגמרי. משא"כ בינה שהוא הבנה והשגה בחי' יש. ולכן מצינו בתורה שעל משרע"ה לא נזכר שום מעלה כ"א מה שהוא עניו כמ"ש והאיש משה עניו מאד כו' וכמו שאמר ונחנו מה כו' ולמה לא נזכר מה שהשיג בחייו מ"ט שע"ב. והיינו שע"י הענוות והביטול נעשה כלי להשראת אור א"ס הסוכ"ע כמו בח"ע. ולכן נתנה התורה דמהכ' נפקת ע"י משה דוקא עד שנקראת על שמו תורת משה. ולכן הלכה שהוא נמשך משם הוי' שהוא א"ס הסוכ"ע השורה בח"ע הוא כב"ה מטעם שנוחין ועלובין. וכמאמר ונפשי כעפר לכל תהי' פתח לבי בתורתך. וכתי' אשכון ואת דכא כו'. וכמו"כ גבי דוד כתי' וה' עמו. כי דוד הוא משבט יהודה. הודאה ביטול וכל עבודתו הי' רק בשפלות עצומה וכמ"ש (תלים ק"ב) תפלה לעני וגו' וכתיב (שם קל"א) אם לא שויתי ודוממתי וגו'. וע"י הביטול זכה להיות וה' עמו שהוא עצמות ח"ע שבתוכה מלובש א"ס הסוכ"ע. אשר זהו ענין הלכה שלמעלה מבחי' אלקים חיים. והנה במ"ת כתיב וידבר אלקים וגו' אנכי הוי' כו' שהי' הגילוי ג"כ מבחי' שם הוי' שלמעלה מבחי' אלקים חיים. כדי שיומשך בחי' הלכה שלמעלה מבחי' או"א דא"ח :

ובזה יובן מה שאיתא בגמ' (שבת ל"ט ע"ב) הלכה כדברי המכריע.

והענין כידוע דקו האמצעי בחי' ת"ת נק' מכריע. שמכריע בין חו"ג. דהנה כתיב (מיכה ז') תתן אמת ליעקב. וז"ל מהו ליעקב דוקא. וכי אברהם אינו אמת. והיינו כי אברהם ויצחק הם ב' קוין חו"ג וכל קו הוא ודאי אמת בפ"ע. וכמו מדת חסד דאצי' שהוא ודאי אמת ונמשך מחכ'. ואעפ"כ מדת הדין סותר את מדת החסד. וכן קו השמאל הוא אמת בפ"ע. אבל אינו אמת גם עפ"י מדת החסד. אבל קו האמצעי שהוא המכריע הוא אמת עפ"י שני הקוין דחו"ג היינו גם ע"פ מדה"ד. כי מהות ענין הרחמים הוא אעפ"י שראוי לענוש מצד הדין מ"מ ישנו עמו חסד מצד הרחמים. א"כ נותן מקום לב' המדות והיינו שמחבר שניהם. וז"ש ונתתם לי אות אמת. ופי' בזהר (ר"פ ויקרא) אות אמת דא אות ו'. והיינו כי ו' הוא עמודא דאמצעיתא ת"ת כללות זעיר. ונמצא ענין ת"ת שהוא המכריע היינו שגורם התכללות חו"ג יחדיו. והנה כדי שיתכללו חו"ג יחד. צ"ל על ידי המשכה עליונה משניהם. וזהו ענין עושה שלום במרומיו בין מים ואש שהם שני הפכים. אבל כשמאיר אור א"ס ב"ה שלמעלה מהמדות עי"ז בטלים ההפכים ומתכללים כאחד. ולכן בת"ת שגורם התכללות חו"ג היינו ע"י שמאיר בו בחי' עליונה מעצמות אור א"ס שלמעלה מהשתלשלות במדות. והיינו בחי' שם הוי' סוכ"ע שלמעלה מבחי' אלקים חיים. וא"כ כמו ח"ע מאין תמצא לכן שורה בח"ע הוי' סוכ"ע אני ראשון כמו"כ שורה ומלובש בחי' זו גם בת"ת מצד כי קו האמצעי נק' בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה. ומבחי' זו נמשך הלכה ולכן הלכה כדברי המכריע :

והנה הלכה הוא ג"כ לשון הילוך. דהנה כתיב (זכרי' ג') ונתתי לך מהלכים בין העומדים. פי' מלאכים נק' עומדים. שעומדים במדרגה א'. אעפ"י שע"י עבודתם ברו"ש ממשיכים בכל יום מוחין חדשים (בז"א) וגם בהם נמשך בכ"י השגה חדשה בבחי' קדוש. ולכן אומרים קדוש בכל יום. אך שרש המשכתם הוא רק מהאור המלובש בכלים דחו"ב. והיינו שממשיכים בחי' ובטובו מחדש בכ"י תמיד מע"ב. שהוא יחוד חיצוניות דחו"ב כדי לחדש הישנות לבד. וכמו ענין ברכת הנהנין בורא פרי העץ. שע"י הברכה והשבח של בריאת הפרי מאין ליש גורמים בזה להיות יחוד חיצוניות דחו"ב מאין ליש כדי לחדש העולמות. חידוש הישנות לבד. ולכן נק' המלאכים עומדים. אבל נש"י נק' מהלכים. והיינו לפי שממשיכים התגלות אור א"ס ב"ה שלמעלה מהכלים דע"ס דאצי'. והמשכה זו נק' בשם הילוך. וכן עבודת נש"י והאתעדל"ת שלהם הוא ג"כ בבחי' הילוך כמ"ש ואהבת כו' בכל נפשך ובכל מאדך. בכל נפשך הוא האהבה שמלובשת בהכלי ונמשך מהתבוננות. אבל בחי' בכל מאדך הוא האהבה שבלי גבול שאינה נכנסת כלל בכלי ועיקרה רק למעלה מהטעם ודעת ובחי' זו נק' הילוך. והנה כח ההילוך בנש"י הוא על ידי תומ"צ. כמ"ש (ויקרא כ"ו) אם בחקתי תלכו. חוקים הם המצות שאינם מושגים בטעם וע"י קיומם נמשך ההילוך ע' בד"ה אם בחקתי ע' בע"ח ענין הצלם. והנה כתי' (שם) והתהלכתי בתוככם ב' בחי' הילוך מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט. והיינו ע"י תפלה ותורה. כי תפלה נק' סולם מוצב כו' שהוא העליה מלמטלמ"ע בבחי' הילוך שלמעלה מהכלים והיינו ע"י אהבת בכל מאדך. ואח"כ ע"י תורה הוא ההילוך מלמעלמ"ט שהוא יחוד פנימיות דחו"ב ששרש ההמשכה הוא מעצמות אור א"ס ב"ה שלמעלה מהשתלשלות אבי"ע. וז"ש כי ישרים דרכי ה' צדיקים ילכו בם. ובזה יובן ג"כ ענין הלכה לשון הילוך. והיינו כי הדין שנקבע כך הלכה. יש בו המשכת הגילוי מסוכ"ע שלמעלה מהשתלשלות שיהיה התחדשות ושינוי גמור בסדר השתלשלו' שנק' הילוך כנ"ל. וגם הילוך נק' עצמות הקו"ח שהוא הצנור הגדול שבו עיקר ההילוך וההמשכה מאור א"ס ב"ה. משא"כ צנורות פרטי' שנמשכים לב' קוין כו' הם רק הארות הקו. והנה עצמות הקו"ח שהוא הצנור הגדול שבו עיקר ההילוך וההמשכה הוא בקו האמצעי כתר ת"ת כו'. ולכן הלכה כדברי המכריע. וגם בעצמות ח"ע מצד בחי' והחכ' מאין דכתר תמצא שם ג"כ הלכה הילוך הצנור הגדול:

ועתה יובן ענין כל השונה הלכות בכ"י. א"ת הליכות אלא הלכות. והיינו כנ"ל ב' הבחי' שתחלה צ"ל הליכות עולם לו. היינו ההילוך במלמטלמ"ע שהוא התפלה באהבת בכל מאדך בלי גבול ליכלל וליבטל במהו"ע ית' דוקא. ועי"ז נעשה הליכות עולם לו. שהו"ע עליות העולם (ו"ק דז"א) מלמטה למעלה להתכלל

במהו"ע

יותר חכמה עם ב"ש. גם כשקובעים הלכה כא' אין דברי השני בטלים. כמו דאיתא בגמ' (נדה ס' ע"ב) שהורה רבי כר"א. לאחר שנזכר אמר כדאי ר"א לסמוך עליו בשעת הדחק. ואמרו בגמ' מאי לאחר שנזכר. אי לאחר שנזכר דאין הלכה כר"א. אפילו בשעת הדחק אין לסמוך עליו. אלא לאחר שנזכר דלא אתמר הלכתא לא כמר ולא כמר. הרי שאם הי' נפסק ההלכה דלא כר"א לא היו דבריו בטלים. וכמו"כ כשנפסקה הלכה כב"ה אין דברי ב"ש בטלים וכמו שאמרו (ברכות ל"ו ע"ב) ב"ש במקום ב"ה אינה משנה. אף שלב"ש הוא חייב כרת ולב"ה יוכל להיות שמותר לגמרי. וא"כ הקושי' גדולה למאד כיון שאלו ואלו דא"ח כנ"ל איך נדחו דברי ב"ש ונקבע הלכה כב"ה רק מטעם דנוחין ועלובין היו כו'. והענין צריך להקדים מה שאמר דואג על דוד (ש"א ט"ז י"ח) יפה תואר וטוב ראי ויודע נגן כו' וה' עמו. פרט לו ו' מעלות. ואיתא בגמ' (סנהדרין צ"ג ע"ב) שבכולם לא קנא שאול ואמר כולם איתנהו ביונתן בני. אך כאשר אמר לו וה' עמו ע"ז קנא מאד דאפילו בדידיה נמי לא הוי. וארז"ל שם מאי וה' עמו שהלכה כמותו בכל מקום. וצ"ל שייכות ענין הלכה כמותו עם מה שה' עמו. הנה ארז"ל (סוף נדה) כל השונה הלכות כו'. מהו ענין שונה הלכות. הנה כתיב והיו הדברים האלה וגו' וארז"ל בד"ת כתיב. ולכאורה הלא זה קאי על האמור למעלה שהוא אחד ואהבת שע"ז כתי' והיו כו'. והענין כי בפסוק שמע ישראל כתיב ג' שמות ה' אלקינו ה'. שאינו מובן למה כתיב שם הוי' הב'. הול"ל ה' אלקינו אחד. ואיתא ברוקח ע"ז (הובא בכד הקמח אות יחוד) בענין ג' שמות שבפסוק שמע הוא ע"ש אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים. אני ראשון הוא כמו שהי' קודם שנברא העולם שהי' הוא ושמו בלבד. ואני אחרון הוא כמו שיהי' אחר שיתא אלפי שני ואחר ימות המשיח ותחה"מ ואחר כל הז' אלפים יובלות שאז יהי' ג"כ ונשגב ה' לבדו ביום ההוא שכל העולמות יוחזרו לאין ואפס ממש כמו קודם הבריאה. ומבלעדי אין אלקים. פי' מבלעדי שני הבחי' דאני ראשון ואני אחרון. דהיינו עתה באמצעיתא שנתהוו כל סדר ההשתלשלות דאבי"ע אשר עולמות הנבראים דבי"ע מתהוים יש ודבר כו' והיינו ע"י שם אלקים שהוא המגן המסתיר על אמיתיות יחוד ש' הוי' כנ"ל. אין אלקים ששם אלקים אינו מבלעדו ח"ו כמ"ש כי הוי' הוא אלקים כולא חד כו'. וההסתר הוא רק אלינו כנודע. אבל קמיה ית' הרי גם עתה כל העולמות בטלים במציאות ממש והוא לבדו הוא כמו קודם שנברא"ע בלי שום שינוי כמ"ש (מלאכי ג') אני הוי' לא שניתי. וזהו ענין ג' שמות שבפסוק שמע. הוי' הוא בחי' אני ראשון כמו שהי' קודם שנברא"ע. אלקינו הוא עתה באמצעיתא כשנתהוו כל העולמות על ידי שם אלקים כנ"ל. ומה שנק' אלקינו ע"ש ישראל דוקא. היינו כמארז"ל (ויק"ר פל"ו) ע"פ בראשית ברא אלקים בשביל ישראל שנק' ראשית. הוי' הב' הוא אני אחרון כמו שיהי' אח"כ כנ"ל. אחד. שהכל אחד בלי שום שינוי שגם עתה באמצעיתא הוא כמו אני ראשון ואני אחרון. וזהו ה' אלקינו ה' אחד שכל הג' שמות הם אחד ממש בלי שום שינוי. בשכמל"ו שכל הוית העולמות הוא רק שם כבוד מלכותו הארה בעלמא וע"כ בל"ח כו'. ומהתבוננות זו נמשך אח"כ ואהבת כו' בכל מאדך בלי גבול ליבטל במציאות באור א"ס ב"ה עצמומה"ו ית' שהוא אני ראשון וכו' כנ"ל. ואח"כ והיו הדברים האלה כו' שגילוי בחי' אני ראשון הנ"ל הוא בתורה דוקא. כמ"ש עוטה אור כשלמה שהתורה היא בחי' שלמה והיינו ח"ע דאצי' שבתוכה מלובש אור א"ס ב"ה עצמותו ומהותו בחי' אני ראשון הנ"ל וזהו שח"ע נק' ראשית חכמה כו' והיינו שמקבלת מבחי' אני ראשון. ולכן נק' התורה אמת כמארז"ל (ברכות ה') ואין אמת אלא תורה. כי אמת ג"כ רומז על בחי' אני ראשון (מד"ר דברים) כו'. כי הא' ראש אתוון רומז על בחי' אני ראשון. ות' רומז על אני אחרון. והמ' שהיא אמצעית הכ"ב אתוון רומז על בחי' ומבלעדי כו' כנ"ל. וגם אמת היפך הכזב שהוא שינוי והפסק. והיינו שלא שניתי בין קודם הבריאה כו'. נמצא מבואר בשרש התורה כמו שהוא בעצמות ח"ע חכים ולא בחכמה ידיעא שם מלובש ש' הוי' שהוא אור א"ס ב"ה השוכ"ע שהוא בחי' אני ראשון ואני אחרון כו'. וז"ש וארא אל אברהם וגו' באל שדי ושמי הוי' לא נודעתי (אל שדי הוא המוחין המתלבשים בהמדות). כי שמי הוי' הוא עצמות ח"ע שבתוכה מלובש הוא"ס השוכ"ע בחי' זו לא השיגו כלל כי זהו רק ענין מ"ת אנכי הוי' כו' ולכן לא כתי' הודעתי כ"א נודעתי אני בעצמי. ולכן כשמקשר האדם שכלו ומחשבתו בתורה שהיא לבושו של הקב"ה עצמומה"ו ית'. נמצא שהוא מלובש עם הקב"ה בלבוש א' כביכול. וא"כ נעשה יחוד והתכללות הנפש בעצמות הוא"ס אני ראשון שמלובש בתורה. ולכן ענין ובחי' אחד ואהבת הוא בתורה. ולכן והיו הדברים האלה קאי על אחד ואהבת וגם על תורה שהכל אחד. ועתה יובן מ"ש בדוד וה' עמו שארז"ל הלכה כמותו בכ"מ. מה שייכות שיהי' הלכה כמותו עם מה שהוי' עמו. והענין כי שם הוי' הוא למעלה מבחי' אלקים חיים. כי אלקים חיים הוא ההתפשטות במדות ונקרא ממכ"ע. ולכן מצד אלקים חיים כתיב אלו ואלו דא"ח (ולא שייך לקבוע הלכה כאחד כיון שההתלבשות הוא בכל המדות חו"ג שהו"ע ב"ש וב"ה). אבל הוי' הוא כמ"ש הוי' בחכמה שמלובש רק בעצמות ח"ע חכים ולא בחכ' ידיעא שהיא בחי' פלא שלמעלה מעלה מהתלבשות במדות כו' ונק' קדש מלה בגרמיה. ולכן מלובש בה שם הוי' בחי' הי' הוה ויהי' כאחד שהוא עצמות אור א"ס ב"ה השוכ"ע שהוא בחי' אני ראשון ואני אחרון כו' שאינו בגדר עלמין כלל. ושם הוא שרש התורה שנק' תורת אמת כו'. וזהו כל דיין שדן דין אמת לאמיתו. וכן ארז"ל (מגילה ט"ז ע"ב) אמיתה של תורה. פי' כי יש אמיתתו של אמת. והיינו שהתורה כמו שנתלבשה במדות היא ודאי אמת ונק' דברי אלקים חיים. אבל אמיתתה של תורה הוא בשרשה דוקא שהוא עצמיות ח"ע שנק' הלכה. ולכן כיון שהוי' עמו היינו הוי' בחכמה בשם שרש התורה שלמעלה מבחי' אלקים חיים שמתלבש במדות ע"כ הלכה כמותו. שמשם דוקא נמשך הלכה. כי הלכה הוא דין אמת לאמיתו שנמשך מצד שרש התורה דוקא שלמעלה מהתלבשות במדות:

ג **ועתה** יובן ג"כ מה שיצאת ב"ק אעפ"י שאלו ואלו דברי אלקים

חיים

שהם הילוקיות. וע"כ היה צ"ל אז ג"כ הגילוי בחילוקיות:

וידבר אלקים את כל הדברים האלה. ארז"ל (חגיגה ג' ע"ב) ע"פ דברי חכמים כדרבונות וכמסמורות נטועים בעלי אסופות וגו'. אעפ"י שהללו מטמאין ואוסרין. והללו מטהרין ומתירין. וכמו מחלוקת דב"ש וב"ה שרחוקים המה מהקצה אל הקצה. כולם מרועה א' נתנו. וכמו שיצאת ב"ק אלו ואלו דא"ח (עירובין י"ג ע"ב). וזהו ג"כ ענין וידבר אלקים את כל הדברים האלה. שכל מחלוקת התנאים והאמוראים הכל נאמר בסיני וכן הנביאים קבלו נבואתם בסיני. ופי' וידבר אלקים. הוא כמאמר אלו ואלו דא"ח. ולהבין דקדוק לשון אלקים חיים. הנה אלקים סתם הוא מדה"ד וע"ז ארז"ל בתחלה עבמ"ה לברוא העולם במדת הדין דכתי' בראשית ברא אלקים. אבל אלקים חיים הוא השפעת חיים וחסד (היפך הדין) וכמאמר ועל חיים חן וחסד כו'. והענין כי אלקים סתם הוא מדה"ד שהו"ע הצמצום והסתר לגמרי על בחי' אוא"ס ב"ה כדי שיתהווה עולמות בי"ע בעלי גבול. כמ"ש (תלים פ"ד י"ב) כי שמש ומגן ה' אלקים כידוע. אבל אלקים חיים הוא הצמצום כדי שיתגלה אור א"ס ב"ה בעולם כו' שכדי שיהי' התגלות א"ס ב"ה א"א כ"א ע"י צמצום. ולכן נק' אלקים חיים. שע"י אלקים זה הוא השפעת חיים וחסד בעולם היינו התגלות א"ס ב"ה. וענין צמצום הזה יובן קצת ע"ד מארז"ל (פסחים ג' ב') לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה. שאינו מעלים ממנו כלום. אדרבה שמגלה לו כל החכמה בשלימות כ"א שמלבישו בדרך קצרה (והלבשה זו הו"ע העלם לפי שעה שבאופן זה דוקא יתפוס המקבל כל החכמה בשלימות ואח"כ יוכל להבין היטיב כל האריכות) וכמו ענין קיצור לשון המשנה שמלובש בזה כל האריכות והפלפול שבגמ' אך בקיצור. ואח"כ יוכלו להבין מן הקיצור דמשנה כל האריכות. וכמו שאמר אילפא מי איכא מידי בברייתא דלא פשיטנא ליה ממתניתין (תענית כ"א א'). כעד"ז יובן ענין הצמצום למעלה שאינו מסתיר כלל כ"א הצמצום הוא כדי שיהיה התגלות דוקא. ולכן נק' אלקים חיים. אך צ"ל מה שייך זה לתורה שארז"ל אלו ואלו דא"ח. הנה ארז"ל (ב"ר פ"ח סי' ב') אלפים שנה קדמה התורה לעולם. היינו ששרש התורה הוא בבחי' האלפך הכ' אאלפך בינה. שלמעלה מבחי' עולם ו"ק ששה מדות דאצילות. ומ"מ ירדה התורה ונתלבשה בעולם דוקא היינו שבכל הו' מדות עליונות נתלבשה התורה שמחכמה נפקת. שיהיו המדות מתנהגים עפ"י חכמה דוקא. ולכן שיתא סדרי משנה כנגד הו' מדות. והנה באמת המדות עליונות אינן כלל בערך ודוגמא למה שנמצא מדות בנבראים. כי למעלה כל מדה כולל רבוא רבבות מדרגות וגם למטה ענין המדה הוא רק גורם השפע. אבל למעלה החסד בעצמו הוא מחיה ומהוה כמ"ש מכלכל חיים בחסד. וכן הגבורה כמאמר אתה גבור כו' מחיה כו'. אך מ"מ נק' מדות ואינן ערוך לחו"ב עילאין שלמעלה מעלה מהמדות וכמשנ"ת במ"א שהמדות שייכים להעולמות משא"כ חו"ב מיוחדים עם עצמות אור א"ס שלמעלה מגדר עלמין כו'. ולכן זהו ירידה לאור התורה מה שנתלבשה בהמדות כו'. והנה מצד חכמה דתורה שנתלבשה בקו הימין חסד עליון נמשך הקולות שיהי' כשר ומותר היינו לקרב הניצוץ שיוכל לעלות ולהתכלל באור ה' כו'. ומצד התלבשותה בקו השמאל מדת גבורה שמאל דוחה נמשך כל ההומרות שהוא לדחות הניצוץ. וזהו"ע ב"ש וב"ה שב"ש שרשם מקו השמאל ע"כ אומרים לחומרא. וב"ה שרשם מקו הימין ע"כ אומרים לקולא. וזהו אלו ואלו דא"ח שהכל הוא תורה וחכמתו ית' רק החילוק הוא כפי התלבשות התורה בהמדות אם בקו השמאל או בקו הימין. ויש דברים שמקולי ב"ש ומחומרי ב"ה. והיינו לפי שיש התכללות המדות שהחסד כלול מגבורה ולכן לפעמים ב"ה לחומרא. וגבורה כלול מחסד ולכן נמשך לפעמים שב"ש אומרים לקולא כו'. וז"ש (תלים י"ב) אמרות ה' כו' מזוקק שבעתים שנתנה התורה במ"ט פנים טמא ובמ"ט פנים טהור (סוה"ש ע"פ זה). והענין כי יש מ"ט שע"ב פי' שערי בינה הו"ע צמצום והתגלות מוח בינה במדות דוקא. ויש ז' מדות וכל מדה כלולה מז' לכן יש ז' שערי בינה לכל מדה בפ"ע. ולכן מ"ט פנים טמא הוא מצד התלבשות מ"ט שערי בינה בהמדות כשכולם כלולים מדין ומ"ט פנים טהור הוא כשכולם כלולים מחסד. וזהו אלו ואלו דברי אלקים חיים. כי אלקים חיים הוא בבינה והיינו במ"ט שע"ב המתלבשים בהמדות. ולכן נק' אלקים ל' צמצום כי שערי בינה ג"כ צמצום. וחיים הוא מצד הגילוי בחי' בינה במדות אשר בבינה הוא התגלות ע"י מקור חיים ומקור התענוגים. אך הצמצום הוא סיבת הגילוי דוקא. ולכן הצמצום דמ"ע שע"ב שעל ידו מתגלה אור הבינה במדות נק' אלקים חיים. והנה גם במ"ע שערי בינה עצמם יש הו"ג היינו שכל נוטה לזכות ושכל נוטה לחוב כמ"ש במ"א בענין כי יצר לב האדם רע כו'. שבפ' בראשית הי' טעם וסברא זו נוטה לחוב שמטעם זה הי' המבול. ובפ' נח הי' טעם וסברא זו עצמה לזכות. הרי כי בשכל וסברא א' יש נטיה לזכות ולחוב. וזהו חו"ג שבשכל. ורק שבשכל הוא רק נטי' לבד ואינם מתחלקים עדיין לפועל כ"א כלולים זע"ז י"ל כך וי"ל כך כו'. ואח"כ כשנמשך להתלבש בהמדות שם התחלקות לג' קוין בם נעשה חסד ודין ממש ב' הפכיים לגמרי. וזהו אלו ואלו דברי אלקים חיים. שהתחלקות הב' קוין דחו"ג דז"א יש לכאו"א שרש בבחי' חו"ג דאלקים חיים דמ"ע שע"ב עצמן. וזהו וידבר אלקים את כל הדברים האלה וכו'. אך בשער הנו"ן שם כלולים כל המ"ע שע"ב בבחי' התכללות ואחדות גמור לגמרי (עד"ה ועתה ישראל שמע. וכד"ה מזמור לתודה):

ב ועתה צ"ל מארז"ל שיצאת בת קול אעפ"י שאלו ואלו דא"ח הלכה כב"ה מ"ע לפי שנוחין ועלובין ולא עוד אלא שמקדימין דברי ב"ש לדבריהם. שלכאורה אין לזה הבנה כלל. כי ענין קביעות הלכה כאחד הוא לפי שיש יותר חכמה בסברתו והיינו שאמיתיות החכמה מסכמת עמו וא"כ מה שייך לקבוע הלכה כב"ה מטעמא שנוחין ועלובין. מה שייך קביעות הלכה לשפלות וביטול. ולענין החכמה הלא ארז"ל (יבמות י"ד א') ב"ש מחדדי טפי משמע שיש

בחי' העלאה. וענן ג"כ הרי כתי' ואד יעלה מן הארץ. ובזהר (ח"א כ"ו רע"ב) תרגומו ענגא יסתלק מן ארעא כו' ע"ש. כי מהכאת השמש על הארץ יוצא ממנה אדים וקיטורים שהוא הרוחניות דג"י אר"מ ושבעולים באויר נגלים ונעשים ענן. והקשת אעפ"י שהוא כמו חצי עגול ממעלמ"ט. אך כיון שנרשם בהענן הרי הוא ג"כ ממטלמ"ע. ובו ג' גוונים חיוור סומק ירוק. הו"ע ההעלאה בכל הג' קוין אהוי"ר ורחמים שאזי הוא בלימות ההעלאה. משא"כ אם ההעלאה בקו א' לבד אהבה א"ז בלימות שיכול ליפול באהבה זרה כו'. וכן ביראה לבד כו' (או רק רצוא ג"כ אינו בלימות כמו בקרבתם). וכמו"כ בענן שרומז ג"כ לבחי' העלאה כנ"ל יש בו ג"כ ג' גווני' שה"ה ג"כ ההעלאה מבחי' אמ"ר ויש בו ג"כ ג' גוונים ומבואר בזהר (ח"ב ל"ז ב') שהם חיוור וסומק ואוכם. והנה החצי עיגול דקשת הוא הולך ומתרחב ממטלמ"ע. והיינו כי זהו החילוק בין בחי' העלאה להמשכה. שבבחי' המשכה ממעלמ"ט שנק' אור ישר הוא הולך ומתקצר. כנודע שבאצי' הוא גילוי אוא"ס ב"ה בלי העלם ולבוש. ולכן איהו וגרמוהי חד. ובבריאה ע"י פרסא ומתמעט הגילוי כו'. וביצירה מתמעט יותר כו'. אבל בבחי' ההעלאה ממטלמ"ע כל מה שיוצא יותר מבחי' כלי ולבוש הרי הוא מתקרב יותר לגילוי אוא"ס עד שעולה בעא"ע ומגיע לעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מהתלבשות בבחי' כלים ולבושים. וע"כ החצי עיגול דקשת הוא הולך ומתרחב. ובזה יובן מ"ש כמראה הקשת כו' ואראה ואפול על פני. וידוע שהקשת שבענן הוא בחי' המל' דאצי'. ותחלה ראה בחי' ועל הכסא דמות כמראה אדם כו' שכולל גם לבחי' ת"ע ראשית האצי'. ולא כתי' ואפול על פני. והיינו שבחי' כמר"א הוא בחי' אוב"כ ושם אפשר לנפש להתקיים במציאות עשר כחות. אבל כמראה הקשת כו' זהו בחי' ההעמ"כ דמל' בבחי' אוי"ת ממטלמ"ע. והרי הוא הולך ומתרחב בעא"ע עד עצמות אוא"ס ב"ה אנת הוא חד כו' אליו ולא למדותיו. וע"כ ואפול ע"פ. שגם הפנים אינן כלים לזה. והנה כמו"כ בעשן יש בחי' זו דהולך ומתרחב והו"ע מ"ש מי זאת עולה מן המדבר כתמרות עשן כו'. ופי' רז"ל שהעשן מתמר ועולה כו'. פי' ביושר ושווי בלא נטי' לימין ושמאל. והו"ע ההעלאה ע"י קו האמצעי. שכשהעלי' ע"י החסד הוא נטי' לימין כו'. וכשהעלי' ע"י הקו האמצעי שמבריח עד קצה השמים דלעילא ה"ז עלי' ביושר כו' ובעא"ע. אליו כו':

ט **והנה** כתי' כמראה הקשת כו' כן מראה הנוגה כו'. ובעשן כתי' ג"כ בישעי' (ד' ה') וברא ה' על כל מכון הר ציון כו' ענן יומם ועשן ונוגה אש כו'. והוא בחי' מ"ש (משלי ד' י"ח) ואורח צדיקים כאור נוגה כו' ובזהר (באד"ר קכ"ט ע"א) בפלגותא דשערי אזיל חד ארחא כו'. והו"ע חיוורתא דגלגלתא. שהו"ע מקו"פ משערות. אעפ"י שהשערות דגלגלתא ג"כ גבוהים מאד שהוא מבחי' ועת"י יתיב ושער רישי' כו'. מ"מ זהו רק חיצוניות. כמו שבאדם מה שנמשך בשערות הוא רק חיצוניות ומותרי מוחין. אבל זהו בחי' פנימיות עתיק כו'. ולכן נק' אור נוגה. וכתי' ונוגה כאור כו' ושם חביון עוזו. היינו שאין ע"ז שום העלם ולבוש. לפי שהוא מפנימיות עתיק ע"כ אין ע"ז שום העלם ולבוש. שעל בחי' חיצוניות עתיק הנה השער רישי' מלבישים ומעלימים. כמו באדם השערות הם לבוש והעלם על היניקה שבתוכם. וע"כ זהו שרש לכל בחי' לבושים ומסכים שבסדר השתל'. ומפני זה ההמשכה שבבחי' או"י הולך ומתקצר ע"י ריבוי הלבושים. אבל זהו בחי' אור נוגה שאין עליו שום העלם ולבוש. ונמשך ע"י בחי' כמראה הקשת כו' שהוא בחי' או"ה והעלאה ממטלמ"ע בדרך ואופן שהולך ומתרחב כנ"ל. וע"כ גם מה שנמשך ממעלמ"ט ע"י העלאה זו הוא בחי' אור נוגה מה שלמעלה משרש כל הלבושים. וע"כ ההמשכה היא ג"כ בדרך זה שהולך ומתרחב. היינו שאין הלבושים ומסכים שבסדר השתלשלות מעלימים ע"ז כ"א שבא הגילוי למטה כמו למעלה ועוד יותר. כי כל אור היותר עליון מתגלה למטה יותר מכמו למעלה. ובזה יובן שהקשת הוא חצי עיגול ממטלמ"ע. והרי צ"ל עוד חצי עיגול כדי שכשיתחברו יחד יהי' עיגול שלם. והיינו שבאמת כן הוא שיש קשת גם ממעלמ"ט. וכדאי' בזח"א ע"א וע"ב ע"ש. והו"ע מ"ש ביוסף ותשב באיתן קשתו. וידוע דיוסף הוא בחי' צדיק יסוד עולם. שעל ידו נמשך המשכת מ"ד. והמשכה זו נק' קשת ע"ש שיורה כחץ כמ"ש בד"ה את קשתי. ויש בה ג' גוונים כמש"ש. שעז"כ הנך יפה דודי. ופי' ותשב באיתן הוא כמ"ש משכיל לאיתן. מו"ס שמלובש שם מדות דעתיק. וזהו מידי אביר יעקב תוקפא דיעקב. יעקב הוא ת"ת. ותוקפא דיעקב הוא דעת ות"ת דעת"י. וכ"ז נמשך ומתגלה בקשת דיוסף. ומשם רועה אבן ישראל היא המל'. שכשההעמ"כ דמל' היא בבחי' קשת שהולך ומתרחב ממטלמ"ע. אזי נמשך ממעלמ"ט מבחי' חג"ת דעתיק בחג"ת דאצי'. שהם הג' גוונים כמו שהם בעלם המשפיע. ומהם נמשך ביוסף והוא רועה אבן ישראל. וזהו כמראה הקשת כו' כן מראה הנוגה כו'. וכמו"כ הי' במ"ת ע"י וה"ס עשן כו' ויעל עשנו כעשן הכבשן. שהוא ההעלאה באופן שהולך ומתרחב כנ"ל בארוכה. ועי"ז ויהי קול השופר הולך וחזק. המשכה ממעלמ"ט ג"כ בדרך זה שהולך ומתרחב. כי קול כלול וממוזג מאמ"ר שהם חג"ת ושופר הוא בינה. וא"כ הקול הבא בשופר הוא חג"ת דעת"י ונמשך ע"י הבינה. וע"כ נק' קול גדול ולא יסף. והי' הולך ממעלמ"ט כמ"ש אשר הלכו אלקים לפדות לו עם. וחזק שמתרחב. וע"כ הוצרך כ"ז למ"ת. כדי שיהי' המשכת והתלבשות עצמיות ת"ע ורלה"ע ב"ה למטה בעוה"ז בתומ"צ גשמיים יותר מגילוי החכ' שבעולמות עליונים. וגם וירד הוי' על הר סיני. ובמד"ר שכל המרכבות עליונים ירדו למטה. וה"ז דירה בתחתונים מעין לע"ל כו'. ע"כ הי' צ"ל וה"ס עשן כו' ויהי קול כו' וגם הי' צ"ל ויחרד כל ההר מאד שהו"ע הגילוי בחיצוניות ממש מעין לע"ל כנ"ל בארוכה. כי וידבר אלקים כו' לאמר מה שכבר נאמר. שכ"א מישראל כשידבר ד"ת הלכה יהי' מלובש בו דבר הוי' ממש. והרי דיבור האדם הוא ממה שניזון מלומה והי שבעוה"ז

שהם

בכל מאהדך בלי גבול. שלא יש שום כלי המגביל אור רצון זה ונק' אור מקיף שאינו נכנס בתוך הכלי. וזהו ענין בחילא יתיר. והנה ידוע דלפ"ע ההעלאה ואתעדל"ת כך הוא ההמשכה ואתעדל"ע. ולדיקים שאהבתם הוא בחי' אור המתלבש בכלי כנ"ל כך אין יכולים להמשיך מלמעלה כ"א ממה שאור א"ס מלובש בע"ם ורא‌שיתם הוא בחי' ח"ע כמ"ש ה' בחכמה. אך לא למעלה מזה כו'. אבל הבע"ת דלפי שהעלאתם הוא בחילא יתיר להתבטל לגמרי ונק' אור מקיף. כך ממשיכים מלמעלה ג"כ מאור א"ס מהותו ועלמותו. שאינו יכול להתלבש בע"ם כלל בבחי' או"פ. כמ"ש בזהר לית מח' (חכ') תב"כ. ומשם יכול להיות נושא עון כו' כידוע שזהו ע"י התגלות יגמדה"ר שלמעלה מאלי'. והנה יוכ"פ הוא יום התשובה להיות מחילת העונות כו'. והיינו ע"י התגלות אור א"ס מהותו ועלמותו שלמעלה מסדר השתלשלות או"כ. והתגלות זו היא דוקא ע"י תשובה בחילא יתיר כנ"ל. וזהו הענין שהכניסו הקטורת (שהוא העלאת מ"ן דבע"ת) להיכל קדה"ק בחי' שלמעלה מאלי' שנק' קדש כמ"ש והבדילה הפרוכת לכם כו'. ובכל השנה רק באוה"מ בחי' הכ' אלי'. כי הלר אוה"מ. ואוה"מ שהוא ההיכל. וקדה"ק. הם כנגד התלת עלמין כו' וק"ק הוא כנגד עולמות הא"ס שלפני האלי'. וזהו והבדילה הפרוכת כו' והו"ע הוי' הוי' ופסיק טעמא. ושם מגיעים ע"י תשובה. וע"כ הי' הקטורת בקדה"ק. כמלא מבואר שהעלאת הקטרת ביוהכ"פ ע"י תשובה דנש"י הוא לבחי' מקיף דהיינו לעלמות או"ס שלמעלה מאלי' המקיף כל העולמות דאבי"ע בהשוואה אי ממש. וא"כ מבואר ג"כ מזה שעשן הקטרת דיוכ"פ זהו ממש כמו מדרגת עשן הכבשן שנת"ל שהוא הרצוא והעלי' דחיוון עילאין לעלמות או"ס שלמעלה מאלי'. והנה מיוכ"פ נמשך בחי' סוכות. כי יוכ"פ הוא בחי' העלאה ממטלמ"ע. וסוכות הוא המשכה מלמעלמ"ע. ומאותו מקום עלמו שהעלי' דיוכ"פ. משם ממש נמשך אח"כ בהה"ס מלמלמ"ע. וז"ש וסוכה תהי' לצל כו'. שהוא התגלות מקיפים עליונים מאור א"ס מהותו ועלמותו ית'. שאינו יכול להתלבש כלל בבחי' או"פ. וזהו הענני כבוד דחה"ס שנמשכים ע"י התשובה דיוכ"פ. וזהו סוכה שהוא התגלות מקיפים עליונים מלמעלה למטה העשויה ככבשן שמלמטה למעלה היינו בחי' אור היולא מפי הכבשן הנ"ל בחי' ומדרגת בע"ת בחילא יתיר כו'. ור"ל שע"י ולפי ערך ההעלאה שמלמטלמ"ע בבחי' אור מקיף כך לפ"ע זה ממש יהי' ההמשכה שמלמעלמ"ע ג"כ מבחי' אור מקיף כל סדר השתלשלות (כי גם בהמשכה גבוה כזו שייך מדרגות כידוע בענין שבת שבתון הוא והיא. וגם בש"ס הוא יש מדרגות). והנה בתורה כתיב ג"כ ואשים דברי בפיך ועי"ז ובצל ידי כסיתך כו':

ז **ויחרד** כל ההר כו' ומקודם כתי' ויחרד כל העם כו'. להבין מהו החרדה. הנה ידוע שיש עליות העולמות כמו בשבת והיינו שבריאה עולה באלי' ויצירה בבריאה ועשי' ביצי' כו'. ומ"מ אין אנו רואים למטה שום הפרש והתחדשות בין שבת לחול. והיינו לפי שאין כל העליות אלא בפנימיות העולמות (דהיינו הנשמות ומלאכים שבעולם וכ"ש הע"ס דבי"ע) אבל בחיצוניות העולמות עצמן אין שום עלי' כלל. והיינו לפי שא"א לחיצוניות עולם התחתון שיעלה למעלה שאין זה ערכו ומהותו כלל וכלל (אבל בהפנימיות הרי נזדככו בהה"ר וכלות הנפש כו'). אבל לע"ל יהי' העלייה גם בחיצוניות העולמות. ע"ד דוגמא מ"ש וכל קרבי את שם קדשו דקאי על לע"ל בזמן התחיה שיהי' גוף גשמי עם קרביים ובני מעיים ויהי' חיות נצחי בלא אכילה ושתיה. והיינו שיהי' נזון מזיו השכינה שהוא גילוי אלקות בתוך הקרביים ובני מעיים כו'. (ומה שלריכים אז ענין הקרביים כו'. היינו כמו שלמעלה יש מלאכים שנק' קרביים והיינו לפי שמבררים השפע האלקית ומשלחים המובחר לעולמות דקדושה והפסולת ללעו"ז כו' וכמו"כ יהי' הקרביים הגשמיי' מבררים גילוי אלקותו ית' ע"ד הנ"ל). ולכאורה אין זה מובן איך יהי' הגוף הגשמי בלא או"ש ויהי' ניזון מאלקות כו'. אלא שזהו"ע עליות העולמות פי' הזדככותן היינו שיזדככו ממהותן הראשון להיות מהות רוחני יותר. וזהו עליות עוה"ז שהדם ובשר ועלמות יהיו כלים לגילוי אלקות (ע"י הזדככותן ועלייתם) וכ"ה העליות עולמות עליונים שחיצוניות עולמות בי"ע יהיו כלים להתגלות האלי' כו'. והנה עד"ז הי' בשעת מ"ת על הר סיני שהי' העלי' בחיצוניות העולם ג"כ ע"י הזדככות. וזהו ענין והר סיני עשן כו' דלכאורה עשן התהוותו משריפת העלים ובמדבר ארץ לא זרועה מאין יהי' העשן. אלא הענין שהי' העלי' גם בחיצוניות העולמות עד שבאותו חלק קרקע הארץ שנתנה התורה ג"כ הי' העליה וההזדככות עד שנתבררה להיות בבחי' ביטול באור א"ס ב"ה (ע"ד עולם האלי'. ול"ע) וכבר נת' שהבירור נק' עשן כנ"ל. וזהו ענין והר סיני עשן. והנה בראות נש"י עולם הביטול במאד שבחיצוניות עוה"ז. ידעו והבינו שהוא מעין לע"ל שיהי' העלי' גם בחיצוניות. וע"כ ויחרד כל העם פי' שלא היו יכולים לשמוע מפי הקב"ה בעלמו דלפי שלא נתבררו ונזדככו בחיצוניות גופם (ע"ד וכל קרבי כו') ע"כ לא יכלו לסבול עולם הביטול והיו יראים שלא יתבטלו לגמרי לאין כו'. וע"כ אמרו אל משה קרב אתה כו' ואת תדבר אלינו. אתה מלא ה' ל' זכר. ז"א יהו"ע. ואת ל' נקבה מל' יהו"ת. ואמרו שמשה יקבל מבחי' אתה יהו"ע כי הוא יכול לקבל שהרי הי' בהר מ' יום להם לא אכל והי' ניזון מאלקות. הרי נזדכך כמו שיהי' לע"ל. ואת תדבר אלינו בחי' יהו"ת לבד. שלבחי' זו הם כלים לקבל גם בחיצוניות. אבל לבחי' יהו"ע אינן כלים בחיצוניות. ואם הי' הגילוי רק בפנימיות ולא בחיצוניות היו הם ג"כ יכולים לקבל גם מבחי' יהו"ע:

מכאן עד סוף הדרוש הוא מהרשימה

ח **ועתה** י"ל למה הי' נלרך כ"ז למ"ת. גם מ"ש אח"כ ויהי קול השופר כו'. כתי' כמראה הקשת אשר יהי' בענן כו' כן מראה הנוגה כו'. הנה ענן ועשן שניהם דבר אחד שענינם ההעלאה ממטלמ"ע. עשן הרי נת' בארוכות איך שהוא

בחי'

שאינם שום התחלקות כלל. ובחי' זו לא שייך לומר קודם שנבה"ע שהי' הוא ושמו בלבד. דמ"מ אנו צ"ל שיש איזה בחי' שהיא בטל במציאות. כ"א כמו שהוא ושמו בלבד נק' יחיד שאין שייך גם לומר שיש איזו בחי' שבטל במציאות. ולכן הבחי' דיחו"ע דו"ק דז"א היוון עילאין שנק' אחד זהו בחי' יש לגבי המאציל. וזהו וגם שמים לא זכו שאינם זכים ובהירים לגבי המאציל ואעפ"י דכתי' השמים מספרים מנהרין ומנצצין ונק' ג"כ ספירות לשון בהירות זהו לגבי הארת הקו שמאיר באצי' אבל לגבי עצמות הקו שלמעלה מאצי' גם הספי' דו"ק דז"א הם הסתר כו'. וזהו השמים ז"א. ושמי השמים בינה. לא יכלכלוך שאינם כלים לגבי עצמות המאציל. הן בקדושיו נשמות דאצי' לא יאמין ע"ד יתד במקום נאמן שאינן כלים אמיתיים). וע"כ הוא הרצוא והא"ר בחיון עילאין להסתלק מכל שרש יש ולהכלל בבחי' הביטול דעצמות אור א"ס ב"ה כו'. (וע' בלקו"ת פ' אמור בביאור דונקדשתי בענין כד אסתלק ו' רזא דשמים עלאין לעילא שהו"ע למס"נ באחד מה שז"א מוסר נפשו באוא"ס ב"ה כו' ועד"ז יובן גם כאן). :

ויובן זה בתוס' ביאור (איך שייך רצוא והסתלקות. מבחי' יש. בהחיון עילאין). מענין ב' מזבחות שהיו בביהמ"ק. מזבח החיצון . ומזבח הפנימי שהי' באהל מועד . שעל מזבח"ח היו מקריבים קרבנות פרים ואילים וכבשים. ועל מזבח"פ היו מקטירים קטרת. והנה שריפת הקרבנות נק' עשן. וקיטור הקטורת שבמזה"פ נק' ענן כמ"ש ענן הקטורת. והנה עשן הוא מה שהאש שורף המים שהוא היפך טבעו לגמרי וכל שיש מההיפך היינו המים ביותר אזי יהי' העשן יותר (בכמות ועבות וחשכות כו'). וכמו שאנו רואים שמעצים לחים יהי' עשן יותר. ולכן בקטורת שאין שם ממהות מים כ"א מעט מזעיר ע"כ נק' ענן כו'. וכעד"ז יובן למעלה שמה שמתברר מההפך דהיינו מק"נ שהוא יש והנפרד לגמרי להיות בטל לה' זה נק' עשן. והנה על מזבח"ח היו מקריבים פרים שהמה ניצוצי תהו. שנפלו בשבה"כ בק"נ וטעמו יש נפרד מהוי'. ועל ידי הקרבת הבהמה הם מתבררים מק"נ ומתקרבים לה' להיות כל היש בבחי' ביטול. ע"כ זה נק' עשן. שהוא מה שמתברר מההיפך כו' דהיינו מק"נ. וענין הקטורת שהקטירו על מזה"פ. הוא כמארז"ל (ע' מד"ר נשא פ' י"ג סי' ט"ו. וע' בעה"כ של בעל שה"ד ערך מט"ע) מכאל עומד ומקריב נשמותיהם של צדיקים ע"ג המזבח. והיינו נשמותיהם של צדיקים שהם כבר בג"ע העליון ונהנין מזיו השכינה. שבודאי הם למעלה מבחי' יש הנפרד (כי געה"ע הוא למעלה מעולם הבריאה כמ"ש בתו"א פ' חיי שרה ע"ש) ורק שמ"מ יש שם קצת מציאות יש וע"כ צריכים להתברר מכל בחי' יש ולהיות בבחי' ביטול לגמרי כו' וזהו ענין עומד ומקריב כו' לשון קירוב ויחוד. וזהו ג"כ ענין הקטורת שהקטירו ע"ג מזה"פ כו' שהוא ע"ד העלאת ובירור נשמות הצדיקים למעלה באור א"ס ב"ה. וזהו קטורת קיטורא דנשמתא והתקשרותה בה' כמאמר רשב"י ביה אחידא כו'. (אך עלייה זו היא רק מבי"ע לאצי' כידוע ומובן כאן ג"כ). ולכן אין זה נק' בשם עשן כי אין כאן היפך גמור. ורק לפי שיש איזו מציאות יש הנתברר ע"כ נק' ענן. וזהו שבקטורת הי' אסור ליקח אש זרה כ"א מעל מזבח"ח. היינו מה שכבר נתברר ונכלל במזה"ח שהוא מל' כו'. ולכן נק' עשן הקטורת בשם ענן. ועד"ז יובן עוד למעלה יותר בחיון עילאין דאצילות עצמו ששייך בחי' רצוא ואה"ר לצאת משרש יש כו'. וזהו ענין אור היוצא מפי הכבשן ל' כבשונו של עולם סתרו של עולם. כי קוב"ה סתים וגליא. בחי' מל' שנק' שכינה וממכ"ע שהמלאכים דבי"ע הם מרכבה אליה ע"כ נק' גליא. אבל ז"א דאצי' שנק' קוב"ה שקדוש ומובדל מבי"ע ע"כ נק' סתים. ולכן חיוון עילאין נק' כבשן. כבשונו ש"ע סתרו ש"ע. והאש ורצוא דחיוון עילאין נק' אור היוצא מפי הכבשן לפי שחיוון עילאין זהו סתים דקוב"ה כבשונו ש"ע. והנה בכבשן האש גדול מאד עד שאפי' כלי חרס שאינו יוצא מידי דופיו לעולם. בהחזרת כבשונות יוצא. וכך הוא למעלה באור היוצא מפי הכבשן כבשונו ש"ע שעם האש והרצוא גדול מאד עד שנשרף כל בחי' שרש דשרש יש ולהיות רק ביטול כמו שלגבי אור א"ס ב"ה שלמעלה מסדר השתלשלות הוא הביטול כו'. וזהו מארז"ל כאור היוצא מפי הכבשן כלומר כמו שלמעלה בחיון עילאין האש והרצוא הוא בודאי לאלקות כי שם הוא הרצוא להתבטל בעצמות אוא"ס. כך מה שהחיות חיוון תתאין הם בבחי' רו"ש הוא ג"כ להתבטל בעצמות אלקות שבאצי' להיות איהו וגרמוהי חד בהון כו'. וזהו ויעל עשנו כעשן הכבשן. כלומר שהעלאת ובירור עולם שנה נפש דעולמות הנבראים שהם בי"ע. הוא להתבטל בעצמות אלקות ממש. כמו העלאת עש"נ של הכבשן כבשונו ש"ע שעם הוא ההעלאה לעצמות אור א"ס כנ"ל. דהנה למעלה באצי' יש ג"כ עש"נ. רק שלמטה בבי"ע העולם למטה משנה. ושנה למטה מנפש כנ"ל. משא"כ למעלה באצי' הוא להיפך שעולם גבוה משנה ושנה מנפש. כי עולם הוא ו"ק מדות דאצי'. ושנה הוא שנת הלבנה שכ"ה וזהו שנה ל' שינוי כמ"ש בזהר. עבר הוה עתיד כענין מלך מלך ימלוך. וזהו בבחי' מל' דאצי'. ונפש היא עוד למטה יותר (כנ"ל שהוא אצי' המתלבש בבי"ע) והודיענו הכתוב שהעלאת עולם ש"נ דבי"ע הוא לאלקות. כמו העלאת עש"נ דבחי' אצי'. וזהו ויעל עשנו כעשן הכבשן:

ו **והנה** עפ"ז יובן מה דאיתא בגמרא (סוכה ז סע"ב) סוכה העשויה ככבשן כו'. והענין יובן בהקדים תחלה ענין יוכ"פ וסוכות. דהנה עבודת יוכ"פ הי' להכניס הקטורת להיכל קדה"ק (כי כל השנה הי' ההקטרה במזה"פ) דהנה יש ב' בחי'. צדיקים ובע"ת . צדיקים אהבתם לה' מה שהם רוצים להתבטל באור א"ס ב"ה כו' הכל נמשך מחכמתם והתבוננותם ברוממות כו'. והנה אעפ"י שגדלה מאד מדרגת אהבתם כו' בבחי' אה"ר ולמאון כו' מ"מ אהבה זו נכנסת בהכלי היינו שהכלי מגבילה להיות נשאר על מהותה כו' ולא להתבטל. ונק' אור המתלבש בכלי. אבל בע"ת משכין ליה בחילא יתיר. היינו הרצון עליון שלמעלה מהשכל ורצון זה הוא בבחי' א"ס ממש שהוא להתבטל לגמרי מכל בחי' מציאות ויש ולהכלל בעצמות אור א"ס ב"ה שלמעלה מעלה אין קץ מאצילות ע"ס כו'. ורצון זה נק' בכל

זכ' עלמא דפרודא. וכיון שנת"ל שהארת אלקות מאצי' מתלבש בפנימיות בי"ע בבחי' ממכ"ע איך הם בבחי' יש כו'). דהנה קרח הוא מים הנגלדים ונקרשים עד שנעשים קרח. והנה הגם שבקרח הזה ישנו מים (כי מגוף המים עצמם נעשה הקרח הזה) וכשמחממים אותו נעשה כולו מים. מ"מ הוא השתנות גדול שנשתנו המים ממהותן להיות מהות קרח. והנה עד"מ זה יובן מהו למעלה רקיע כעין הקרח. דהנה כתיב ונהר יוצא מעדן כו' שהוא מים עליונים הנמשכים בכל עולם האצילות. להיות איהו וגרמוהי חד בהון. והיינו שהוא המשכת ח"ע כח מ"ה ביטול האמיתי שמאיר בכל אצי'. ולכן איהו וגרמוהי חד. ומשם יפרד והי' לד' ראשים. שהם ד' מחנות שכינה שבבריאה כו'. שהם בחי' יש ודבר בפ"ע ואינם מתאחדים באלקות כו' (בתכלית). וזהו ומשם יפרד. אך איך הוא התהוות בי"ע עלמא דפרודא מעולם האצי' (הלא הארת אצי' מתלבשת בבי"ע כנ"ל). כי לכאורה הרי הד' נהרות נמשכים מנהר היוצא מעדן א"כ זהו אותן המים עצמן ולמה הם בבחי' ומשם יפרד כו'. הנה ע"ז כתיב ויאמר אלקים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים. שע"י רקיע המבדיל נתהוו מים תחתונים דבי"ע בחי' יש ודבר כו'. וענין הרקיע הוא הפרסא המפסקת בין אצי' לבי"ע. שבהגיע אור חכמה עילאה ומתלבש בהפרסא להיות נמשך למטה בבי"ע אזי הוא נתעלם שם העלם גדול בפרסא (עד שאור היוצא מהפרסא להאיר בבי"ע הוא רק בבחי' יחו"ת יש ובטל) שהפרסא מסתיר ומעלים כל אור האצי' להיות הגילוי באופן אחר לגמרי. וזהו רקיע כעין הקרח. כמו שהקרח הם מים שנגלדים שנשתנו מהותן. כך מים עליונים של ח"ע שנמשכים בהפרסא נגלדים שם היינו שמשתנה מהותן להיות בבחי' יחו"ת. ואזי נק' מ"ת. ועוד יש משל רוחני ע"ז מענין משלי השכל. וכמו משלי שלמה שעל שלמה כתיב ויחכם מכל האדם והלביש חכמתו הגדולה ונפלאה ורזין דאורייתא במשלים גשמיים. והנה אעפ"י שבהמשל מלובש כל תוכיות עומק הנמשל ופרטיותיו מ"מ הוא העלם גדול על חכמתו הנפלאה. (ובאמת שהמשל נמשך דוקא מגדלות ועומק השכל. וכמ"ש במ"א ענין שכ' בשלמה וידבר שלשת אלפים משל כו'). הרי שהשכל עצמו נגלד ונקרש בענין המשל עד שלא ישיגו אותו כלל. ומה שמשיגים הו"ע אחר לגמרי. וכך הוא למעלה ענין רקיע כעין הקרח המבדיל בין מים עליונים בחי' חכמה כח מ"ה ביטול האמיתי באור א"ס ב"ה למים תחתונים בחי' יחו"ת יש ובטל. והיינו ע"י שהמים עליונים מתעלמים שם בהרקיע ונגלדים שמשתנה מהותן כו' עד שהארת הח' המתלבש בבי"ע הוא בבחי' יחו"ת כו'. ומהמת הביטול דמ"ת הם רק מרכבה לבחי' ממכ"ע שם אלקים. ושם הוי' קדוש ומובדל מהם שמאיר רק בביטול דמ"ע ה"ע הוי' בחכמה. (וזהו ענין עצמות אלקות והארת אלקות שהוא עצמיות האצי' בחי' סוכ"ע והארת האצי' בחי' ממכ"ע. שעצמות אלקות דאצי' הוא מים עליונים בחי' חכמה כח מ"ה וביטול לגמרי כו' עד שאין עוד מלבדו וביטול זה הוא בכל עולם האצי' ע"י התגלות הח' כו'. וזהו בחי' סוכ"ע שאינו מתלבש כלל בבי"ע. אבל הארת אצי' הוא ענין מים תחתונים שהוא הארת ח"ע שנמשכת דרך הפרסא עד שנשתנה מהותן כו' בבחי' יחו"ת ובחי' זו היא ממכ"ע. והנה באמת גם הארה זו מצ"ע היא יחו"ע כמו אצי'. רק שלבוש הפרסא מעלמת עליה והפרסא הוא בינה שמלבשת חכמה (ע' בע"ח שמ"א רפ"א). ובכ"ז יובן ענין והחיות רצוא ושוב. והרצוא הוא שרוצים לעבור ולדלג את הרקיע. היינו לצאת מהעלם הפרסא המסתיר שיהי' מ"ת ח"ת ורק ביטול היש. ורוצים באה"ר ובצמאון גדול ונורא להסתלק ולעלות באצי' ליכלל במ"ע ח"ע ששם מאיר עצמותו שם הוי' סוכ"ע. וזהו ענין הרצוא וההתלהבות והתלהטות שלהם ברשפי אש ממש. וזהו כאור היוצא מפי הכבשן שמתנענע ומתלהב לצאת כך הוא הרצוא וההתלהבות לעבור הרקיע כו' ולהיות למעלה בבחי' אצי'. והנה מצד הרצוא וההתלהבות שלהם היו נכללים ונבטלים לגמרי להיות בבחי' אצי' שהרצוא שלהם מספיק לצאת מהעלם הפרסא לפי שהוא בהתלהבות ובנעימות עד כלות נפשם ממש. אך מה שהם בבחי' שוב. אעפ"י שבהשוב אין אצלם גילוי והיות ועונג כמו בהרצוא. הוא מצד פחד הרקיע שעל ראשם שהוא החיות אלקות המקיימם ומהוה אותן. וכיון שמתלהבים בבחי' רצוא ומגיעים לרקיע שהוא האלקות המהוה אותן וצריכים לעבור אותו אזי נופל עליהם אימה ופחד ושבים לאחור להיות במקומם בבחי' יחו"ת כו' יש ובטל. והיינו כי שרש הפרסא הוא מהכתר כמ"ש במ"א בפי' השמים כסאי. שהכח שיש בהפרסא להעלים על כל האור דאצי' זהו מהכתר דוקא. שזהו רצה"ע שיהי' העלם כדי שיתהוה מ"ת יש ובטל. וע"כ מזה נמשך השוב. שמצד שמתנוצץ עליהם כח הפרסא שמהכתר אזי נבטלים ממהותן עד שמאבידים הרצוא שלהם. וזהו לשון הפייט קופצות מתחת לכסא. קופצות זהו הרצוא. מתעלפות (היינו מה שמתעלם תוקף חיות הרצוא שלהם הוא) מפחד רם (כ"ע) יושב על הכסא. וזהו"ע זעות מחיל כסא. חיל הוא ל' חיל ורעדה. וגם ל' חיל וכח:

ה **ועתה** נ"ל ענין כמראה הבזק. שפירשו רז"ל כאור היוצא מפי הכבשן כנ"ל. הנה ידוע דיש חיוון תתאין וחיוון עילאין. חיוון תתאין הם ד' חיות המרכבה שבבריאה שעליהם כתיב ומשם יפרד. שנבראו בבחי' יש ודבר והביטול הוא שהיש בטל. וע"כ יש להם בחי' רצוא להכלל באצי' שהוא (אלקות) בחי' יחו"ע וביטול אמיתי כו'. שלא להיות בבחי' יש כלל. וחיוון עילאין הם באצילות. והוא מדות עליונות חסד וגבורה כו'. ששם הוא בחי' יחו"ע ובחי' אין וביטול כנ"ל. וע"כ איהו וגרמוהי חד. ומ"מ יש שם ג"כ בחי' רצוא (ושוב) שהוא אה"ר שלמעלה מהשכל. להסתלק ולהכלל בעצמות אור א"ס ב"ה שלמעלה מסדר השתלשלות והתלבשות בע"ס כו'. כי כל מה שמתלבש בע"ס הוא רק הארה כו'. היינו כי לגבי עצמות אור א"ס גם הביטול העליון שבמדות דאצילות (לך ה' הגדולה כו') הוא בחי' יש קצת (כמ"ש במ"א בענין כי ה' הוא האלקים שהוי' ג"כ אלקים. ובענין כי אל דעות שלמעלה מב' הדעות ע"ש. עי' במ"א ההפרש בין אחד ליחיד. אחד היינו שהוא ית' אחד בהתחלקות דו"ק שההתחלקות דו"ק גופא בטל במציאות שאינם

שנה נפש דבי"ע נעשה עשן. דהיינו ההעלאה והביטול שלהם שנתבטלו באוא"ס ב"ה שמאיר באצילו':

ב **אך** צ"ל. דבעולם ושנה דהיינו מקום וזמן שהם נבראים שייך לומר בירור והעלאה וביטול. אבל בבחי' נפש שהוא החיות אלקות שמחיה העולם ושנה. איך שייך בבחי' זו העלאה וביטול. וי"ל תחלה באדם מהו בחי' נפש. שא"ז עצמות הנשמה ממש. כי עצמות הנשמה היא למעלה מגדר מהות הכחות שכל מחשבה דיבור כו' ולמעלה מגדר התחלקות כ"א עצם אחד פשוט. כ"א בחי' נפש זהו רק מה שמתגלה הארה בעלמא מהנשמה ומתפשט להחיות הגוף ומתחלק לתרי"ג כחות כו'. וז"ש (ויקרא י"ז י"א) כי נפש כל בשר בדם היא. ומ"מ מוכרחת עצמות הנשמה ממש להתלבש בגוף ואזי מתגלה ממנה ההארה דבחי' נפש. כי רוחניות אעפ"י שאינו בגדר מקום גשמי מ"מ הוא נתפס במקום גשמי. וראיה לזה מענין הגלגולים שנשמת אדם מתגלגלת בבהמה לפעמים (ע"י עון חמור). ומ"מ אין אנו רואים שום שינוי בבהמה זו משארי בהמות. ואם נאמר שכח השכל והדיבור זהו עצמות הנשמה ממש צ"ל א' מב' אלו או שנשמת אדם לא תוכל להתלבש בבהמה כלל או שיהי' בבהמה זו דעת ושכל כו'. אלא הענין שעצמות הנשמה אעפ"י שמלובשת בהגוף היא למעלה מגדר הכחות לגמרי. כ"א שמלובשת בהעלם. ורק הארה בעלמא ממנה שנק' נפש מתפשט ומתגלה בהגוף להיות שכל ומחשבה ודיבור וכו'. וזהו רק בגוף האדם שהמוח שלו הוא כלי מוכן לגילוי כח השכל כו'. אבל כשמתלבשת הנשמה בגוף הבהמה אזי ההארה דבחי' נפש אינה מתגלית בגוף הבהמה כ"א נשארת כלולה בהעלם עצמות הנשמה כו'. ועד"ז יובן גם למעלה בבחי' עולם שנה נפש דבחי' נפש שמחיה עולם ושנה א"ז עצמות אלקות ממש. כ"א רק התגלות והתפשטות הארה בעלמא מאלקות. ונק' בחי' אחורים מאלקות שטפל ובטל וכלא"ח לגבי עצמותו ממש. והארה זו שנק' נפש היא מקור ושרש להתהוות זמן ומקום. וכידוע שהרוחניות והחיות שמחיה עולם ושנה זהו העיקר דעולם ושנה. ועפי"ז יובן מה שגם בבחי' נפש דעולם ושנה שייך בירור והעלאה וביטול. מצד ב' בחי'. הא' כיון שזהו רק הארה בעלמא שייך לומר העלאה וביטול ליכלל בעצמות אלקות ולהתאחד עם העצמות. וכמו שזיו השמש כשכלול בשמש אזי מתאחד עם עצם המאור. והב' שהארה זו דבחי' נפש היא מקור הזמן ומקום ע"כ שייך לומר בבחי' זו העלאה וביטול בעצמות אוא"ס שאזי גם הארה זו דבחי' נפש היא למעלה מגדר הויות לבחי' זמן ומקום דעולם ושנה כו'. והנה בשעת מ"ת שהעולם ושנה דבי"ע נתעלה ונכלל בבחי' ביטול במציאות לגמרי באוא"ס ב"ה שמאיר באצילות שהוא שם הוי' עצמו. אזי גם ההארה דבחי' נפש נתעלה ונכלל בעצמות אלקות ממש כו' ע"ד התכללות הזיו במאור שלמעלה מגדר אור כו'. וזהו והר סיני עשן כולו. שהוא הבירור וההעלאה דעולם שנה נפש דכללות בי"ע ליבטל בעצמות אוא"ס ב"ה:

ג **ויעל** עשנו כעשן הכבשן. הנה כתיב (יחזקאל א' י"ד) והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק. ואחז"ל (חגיגה י"ג ע"ב) כאור היוצא מפי הכבשן. פי' שמתנענע תמיד למעלה ומתלהב לצאת מהכבשן וחוזר ונכנס תוך הכבשן. וכן הוא בחיות המרכבה דהנה כתיב (שם כ"ב) ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם כו'. והרצוא הוא שמוציאים את ראשם לעלות למעלה מהרקיע שעליהם ואח"כ חוזרים למקומם וכן הוא תמיד. וזהו והחיות רצוא ושוב כו'. ולהבין ביאור ענין זה איך הוא למעלה ברוחניות. הנה כתיב (תלים קמ"ח) יהללו את שם ה' כי הוא צוה ונבראו. דמשמע נבראו ממילא בלי התלבשות כלל. וכתיב בראשית ברא. לנוכח דמשמע בהתלבשות גמור כח הפועל בנפעל. והענין ידוע דיש שני בחי' ממכ"ע וסוכ"ע. ממכ"ע הוא החיות אלקות שמלובש בתוכיות ופנימיות העולמות והנבראים להחיותם. וזהו כח הפועל בנפעל. כמו אומן העושה כלי הרי כח המעשה שלו מתלבש ממש בהכלי הפעולה. ובחי' ממכ"ע הוא רק הארה בעלמא שטפל ובטל כו'. ונק' שם אלקים. וז"ש בראשית ברא אלקים. וכן בכל מע"ב כתי' רק ש' אלקים. אבל עצמיות אלקות הוא בחי' סוכ"ע וקדוש ומובדל לגמרי מהעלמין. דהנה כתי' (מלאכי ג' ו') אני ה' לא שניתי שאין שום שינוי לפניו ית' בין קודם הבריאה לאחר הבריאה והכל שוה לפניו ית'. ואם עצמות אלקות מתלבש בעולמות להחיותם. הרי זה שינוי שקודם הבריאה לא הי' שום דבר מלבישו ועתה הוא מלובש ונתפס בעולם כו'. אלא שעצמות אלקות הוא סוכ"ע היינו שאעפ"י שממנו הוא התהוות כל עולמות הנבראים מ"מ הוא קדוש ומובדל מהם לגמרי. וז"ש (ש"א ב') אין קדוש כה' (כמ"ש ע"פ ונקדשתי) ונק' בחי' סוכ"ע. ולכן אני ה' לא שניתי. ולכן כתיב יהללו שם הוי' בחי' סוכ"ע. כי הוא צוה ונבראו. שממילא הוא ההתהוות בלי התלבשות כלל. (וביאור הדבר הנה מעצמותו ומהותו נמשך ב' מיני המשכות להחיות העולמות. הא' עצמות אלקות. והב' הארת אלקות (שהוא האצילות עצמו. והארת האצי') והנה תחלה צ"ל התהוות הדבר מאין ליש ואח"כ צריך להיות נמשך חיות מאלקות להתלבש בפנימיותו כמ"ש במ"א. והנה מעצמות אלקות נמשך התהוות עולמות הנבראים מאין ליש. ולכן אין שייך התלבשות כלל. אחר שאין ואפס וצריך להיות התהוות חדשה מאין ליש א"כ במה יתלבש. ולכן הוא בחי' סוכ"ע קדוש ומובדל. וזהו בחי' שם הוי'. אכן מהארת האלקות נמשך החיות המתפשט בהעולמות אחר התהוותם. ובחי' זו מתלבשת דוקא ע"ד כח הפועל כו'. ובחי' זו הוא ממכ"ע שם אלקים). והנה חיות המרכבה משיגים זה איך שאלקות המלובש בהם להחיותם בבחי' ממכ"ע הוא רק הארה בעלמא. וגם כללות בחי' ממכ"ע שנק' שכינה אשר הם מרכבה לבחי' זו הוא רק הארה בעלמא לגבי עצמותו שם הוי' ב"ה. ולכן רוצים להסתלק וליכלל בבחי' ביטול ממש בעצמות אלקות שם הוי' שמאיר באצי' וזהו והחיות רו"ש:

ד **וביאור** זה. צ"ל תחלה מהו ענין רקיע כעין הקרח שעל ראשיהם כו'. (דהנה צ"ל עוד קושי'. כי האצילות הוא יחו"ע ותכלית הביטול באור א"ס ב"ה שאין עוד מלבדו. עד שאיהו וחיוהי וגרמוהי חד שהכל אלקות. ובי"ע הם יחו"ת בחי' יש נפרד

ונק'

לעלות מלמטלמ"ע באורחין ושבילין דלעילא עד שיתקשרו וידבקו באלקות ממש. וזהו תורה בגימט' רצוא ושוב. וגם במצות יש רו"ש. יש מצות שהם בחי' שוב המשכת אוא"ס ב"ה מלמעלמ"ט כמו ציצית ותפילין סוכה ולולב וכו'. ויש מצות שהם בחי' רצוא העלאה כמו קרבנות תרומות ומעשרות כו'. והמצות נק' מצות הוי'. והיינו שע"י תומ"צ נמשך בחי' רו"ש עילאין משם הוי' למטה לכל א' מישראל עדמ"ש באברהם הלוך ונסוע רו"ש כו'. וז"ש על מ"ת אני אמרתי אלקים אתם (תלים פ"ב ו'). מפני שנמשך בהם חיי אלוה ממש כנ"ל. ולולא חטא העגל היו נשארים במדרגה זו והי' זה בגילוי בכאו"א מישראל. אך אחר חטא העגל נאמר אכן כאדם כו'. ומ"מ נמשך הכח שע"י עבודה ביגיעת נפש ויגיעת בשר בתומ"צ ותפלה יוכל כאו"א מישראל לבוא למדרגה זו שיומשך בו אהוי"ר עילאין מבחי' אצי' ממש ע"ד מסלות בלבבם כנ"ל. נמצא שענין מ"ת הוא שיהי' קישור וחיבור לעשי' עם אצי' ממש שגם לנפש דעשי' יהי' התקשרות והתחברות עם האצי'. להיות העלאה לאצי' ע"י הדרכים שמלמטלמ"ע. והמשכה מאצי' למטה ע"י הדרכים שמלמעלמ"ט:

והנה קשר וחיבור ודרך זה שהו"ע דרך הוי' ודרך ע"ה שיהיה המשכת גילוי שם הוי' למטה בעשי' והעלאה מבחי' עשי' לשם הוי' דאצי' שזהו קוטב ענין מ"ת הנה דרך זה המשיך משה רבינו ע"ה ועז"נ ומשה עלה כו'. דהנה כדי להיות מ"ת שהו"ע חיבור הנ"ל דאצי' ועשי' (ע"י הב' בחי' דרכים הנ"ל) הוא דוקא ע"י אוא"ס ב"ה הסוכ"ע דקמי' שוין אצי' הנק' שמים עם עשי' הנק' ארץ. שהוא בחי' המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ בהשוואה אחת. ולכן היה מ"ת ע"י משה דוקא. כי שרש משה הוא מבחי' זו כמ"ש בזהר ששרש משה הוא מבחי' מזלא דונצר חסד. כי משה עם הכולל גימט' ונצר כו'. והנה ונצר הוא אותיות רצון ואותיות נצור שבחי' מזל זה הוא נצור והמשכה מבחי' רצוה"ע רעדכ"ר שיהי' הגילוי למטה ממש. גם פי' ונצר חסד שמר את החסד. דהיינו כמו עד"מ אדם ששומר דבר טוב ומעולה על זמן מאוחר שיצטרך אז לאותו דבר. כמו"כ שמר הקב"ה נשמת משה משמיעה ראשונה דהיינו מעולם התהו. דכתיב בו כי מן המים כו' בחי' עגולים דתהו (ובתיקון שרשו במזל ונצר חסד המשכה מרעדכ"ר שבה אצי' ועשי' שוין) עד זמן מ"ת. שעל ידו דוקא יכול להיות מ"ת. שהוא דוקא יכול לעשות הבחי' דרך הוי' שיהי' קישור וחיבור אצי' עם עשי' גשמי'. דכיון שנשמת משה הוא מבחי' עגולים דתהו ומבחי' ונצר חסד רעדכ"ר שבה אצי' ועשי' שוין. ע"כ על ידו יכול להיות נעשה דרך הוי' למטה במ"ת. וזהו ומשה עלה כו':

והר סיני עשן כולו וגו'. ויעל עשנו כעשן הכבשן. ויחרד כל ההר מאד. ויהי קול השופר הולך וחזק מאד. להבין מהו ענין העשן. ולמה הי' נצרך למ"ת שיהי' וה"ס עשן. ומה הי' נצרך לקול השופר בשעת מ"ת. וגם כי משמיכות הכתובים וה"ס עשן כו' ויהי קול השופר הולך כו' משמע שעל ידי שהי' והר סיני עשן כולו עי"ז הי' אח"כ ויהי קול השופר הולך וחזק מאד. וצ"ל מהו השייכות זל"ז. הנה עשן ר"ת עולם שנה נפש. וכל עולם כלול רק משלש מדרגות אלו. כי פי' עולם היינו המקום ו"ק. ושנה היינו הזמן. ונפש הוא החיות אלקות שמתפשט להחיות המקום והזמן. וכיון דכתיב עש"ן שהם קאי על עולם שנה נפש דכללות עולמות הנבראים בי"ע. וזהו הר"ת דעשן. אבל תיבת עשן כפשוטו פירושו עשן ממש. כמו עשן העולה משריפת עצים. והכוונה שמעולם שנה נפש דכללות בי"ע נתהווה עשן כו'. והענין כמו עד"מ עשן גשמי שנעשה משריפת עצים. כי כל עץ מורכב מד"י ארמ"ע. והאש מפריד ההרכבה. ויסוד העפר נפרד ונבדל לעצמו וזהו האפר שנשאר. והג"י אש רוח מים יוצאים ועולים בעשן. והיינו שמתבררים מהרכבתם הגשמיות ומתעלים והולכים להבטל ולהתאחד במקורם הרוחני. אש באש היסודי הרוחני ומים ביסוד המים הרוחני ורוח ביסוד הרוח כו'. וא"כ עשן הוא בירור והעלאה דג"י אמ"ר גשמיים למקורם הרוחני. ובעד"ז יובן ענין עשן למעלה. דהנה ד' עולמות אבי"ע נק' ארמ"ע. דכמו שאש אין לו התחברות עם הג"י רמ"ע שהם דרך ירידה מלמעלה למטה. כי עפר הוא כבדות ונופל רק למטה. וכן מים יורדים מגבוה לנמוך. וגם רוח ישנו דרך ירידה מלמעלמ"ט. משא"כ אש הוא רק מלמטלמ"ע שמתנענע תמיד למעלה להסתלק ליכלל במקורו. אש היסודי. כמו"כ אצילות אין לו התחברות עם הג' עולמות בי"ע. שהם נבראים נפרדים ובע"ג. ואצי' הוא אלקות ובלי גבול. ולכן הג' עולמות בי"ע הם רמ"ע. עפר הוא דומם וזהו מדרגת עולם העשיה. יצירה דשית ספירן מקנן ביצירה שהמדות הם בחי' צומח נק' מים שמצמיחים כל דבר כו'. ועולם הבריאה נגד בחי' חי זהו רוח כמ"ש (בראשית ז' כ"ב) כל אשר נשמת רוח חיים באפיו. ועולם האצי' הוא בחי' אש. שאין לו התחברות עם בי"ע שהם רמ"ע. והגם שאצילות מתפשט ומתלבש בבי"ע וכמ"ש בס' הגלגולים שיש התלבשות אצילות גם בעשיה. כי אצילות הוא החיות אלקות שמחיה בי"ע. אך התלבשות זו אינו בדרך התיישבות והתחברות. כ"א עד"מ כמו האש שנאחז בפתילה ועצים שהוא תמיד מתנענע למעלה להסתלק למקורו אש היסודי. וכמו"כ החיות אלקות דאצילות שמתלבש בבי"ע להחיותם הוא תמיד בבחי' רצוא ותשוקה להסתלק מבי"ע וליכלל בעצמות האצילות. וז"ש (ירמי' כ"ג כ"ט) הלא כה דברי כאש כו'. וכתי' (דברים ד' כ"ד) כי הוי' אלקיך (מלכות) אש אוכלה הוא. והנה זהו רק דיבור עליון מדת מל' דאצילות דאעפ"י שנק' אש שאין לו התחברות עם בי"ע. אבל מ"מ הוא מלובש בבי"ע להחיותם בבחי' זמן ומקום. להיות בחי' עולם ושנה. אבל בשעת מ"ת דכתיב אשר ירד עליו הוי' באש הוי' סתם (ולא הוי' אלקיך) זהו כללות הע"ס דאצילות. דהיינו עצמות האצילות. וגם כי שם הוי' הוא שם העצם דהיינו העצמות אוא"ס שמאיר בהע"ס דאצילות. וכשאש זה דשם הוי' עצמו נתגלה אשר אש זה מפריד ההרכבה דעולמות הנבראים אזי הג' מדרגות עולם שנה נפש דכללות בי"ע נתבררו ונתעלו ונכללו בבחי' ביטול אמיתי באוא"ס ב"ה שמאיר באצילות. וזהו והר סיני עשן כולו. שמעולם

שנה

כמו מסלה רחבה ויפה שעל ידה יכולים לילך מעיר לעיר בנקל ובמהירות. כמו"כ על ידי אהבה אמיתיות מפנימיות נקודת הלב (כמש"ת) נעשה הלב מסלה העולה בית אל. שהנשמה כמו שהיא למטה מלובשת בגוף גשמי תוכל להתעלות ולידבק באלקות ממש בלי שום מניעה ועיכוב. וז"ש (תלים פ"ד ג') לבי ובשרי ירננו אל אל חי. ופי' מסלות לשון רבים. דהנה אחז"ל ע"פ ולדבקה בו הדבק במדותיו (עי' גמ' סוטה די"ד ובילקוט סוף פ' עקב). וידוע דבמדות דאצי' שהם אלקות ממש יש מדרגות רבות. כי כל מדה כלולה מיו"ד והיו"ד מיו"ד ויש זווגי המדות והשתלבות שיש בזה רבוי מדרגות עד א"ס. וכשרוצה האדם לעלות ולידבק באיזה מדה מאלקות צ"ל האהבה מעין ודוגמא לבחי' מדה ההיא. דהנה אם צריך לעלות ולהתדבק בספירת מדת חסד עליון אזי צ"ל אהבה פשוטה עם ביטול (כי חסד ענף החכמה) כמאמר זכור אב נמשך אחריך כמים. ויראה יהי' כלולה בהעלם כו'. ואם צריך לעלות ולידבק בספי' מדת גבורה אזי צ"ל האהבה בהתגבורת כרשפי אש ויראה יהי' כלולה בהתגלות יותר כו'. ואם למדת תפארת דאצי' צ"ל האהבה בבחי' להשתלא ביקרא דמלכא יקר תפארת גדולת א"ס ב"ה. ועי"ז הוא מעורר ר"ר על ירידת הנשמה למטה בעוה"ז בגוף ונה"ב בבחי' חשך והסתר כו'. והוא מדתו של יעקב וישא קולו ויבך כו'. ועד"ז לכל המדות כו'. וזהו מסלות בלבבם. מסלות לשון רבים שיש ריבוי מסלות בלבם לעלות לכל הריבוי בחי' ומדרגות שבמדותיו ית'. וזהו מדרגת הצדיקים שעליהם נאמר הרועה בשושנים והם צדיקים מופלגים שנק' רועים והרז"ל (שהש"ר פ"ב סי' ל"ה) שנק' שושנים שלבם רך כשושנה וכמ"ש ביאשיהו (מ"א כ"ב י"ט) יען רך לבבך. ופי' רך היינו בתומ"י כשמתבוננים באלקות בבחי' ממכ"ע וסוכ"ע ולמעלה יותר לבם רך מאד שנכנס ההתבוננות תיכף בפנימיות לבם ומתפעל הלב באהבה אמיתי'. אהבה זכה וברה. כמ"ש בר לבב (תלים כ"ד ד') לב טהור ברא לי כו' (שם נ"א י"ב). וכן במדת יראה ורחמים כו'. ולכן לבם נעשה מסלה ממש העולה בית אל. וזהו מסלות בלבבם שיש בלבבם מסלות רבות כנ"ל לעלות על ידם לכל הבחי' ומדרגות עליונות שבמדות דאצי'. וזהו אשרי אדם עוז לו בך. ופי' בזהר (שם) זכאה בר נש דאתתקף בי' בקוב"ה. שהדביקות שלו לאלקות ית' הוא בתוקף עוז שלא יוכל ליפרד לעולם וכנ"ל בפי' ובו תדבקון. והיינו כי מסלות בלבבם. שבלבבם נעשה מסלות רבות העולות בית אל כו'. שלבם נעשה מסלה ממש לעלות לאלקות בלי שום מניעה ועיכוב כלל. ולכן הדביקות שלו הוא בתוקף עוז בל יפרד לעולם. וזהו אשרי אדם שזהו מדרגת אדם שהוא מדרגה היותר גבוה שיש בחי' אנוש ואיש ואדם היא מדרגה היותר גבוה מכולם כמ"ש בזהר (משפטים דצ"ד סע"ב) אדם איהו באורח אצילות דלעילא כו'. ופי' אשרי אדם היינו שכל בחי' בהאות עליונים והתחתונים מאשרים ומהללים אותו. ונק' רחימו דעילאי ותתאי כו'. שעל ידו מתברכים כל העולמות ממקור הברכות כו'. והנה כשאין נמצא למטה בעוה"ז נשמות אלו שהם נשמות דאצי'. אזי כתיב (ישעי' ל"ג ח') נשמו מסלות (דבחי' מסלות בלבבם העולות בית אל במסלות ואורחין דלעילא) שבת עובר אורח. מלאכי שלום (שם פסוק ז') הם מלאכים היותר עליונים הקרובים לאצי' שמעלים את הנשמות במסלות ואורחין דלעילא. מר יבכיון. כנ"ל שעל ידם מתברכין כל העולמות. ולכן בהעדרם מר יבכיון כו'. וז"ש (זכרי' ג' ז') אם בדרכי תלך כו' הם בחי' הדרכים והאורחים שעל ידם עולים הנשמות מלמטלמ"ע לידבק באלקות ממש. ואם את משמרתי תשמור הו"ע לשמור את דרך עה"ח. ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה. הם מלאכי שלום הנ"ל שמעלים את הנשמות הגבוהות ביותר כו':

ח **והנה** ידוע שכדי להיות העלאת הנפש לאלקות ית' ממש דהיינו לבחי' אצילות (וזהו"ע העלי' בהיכלות אעפ"י שההיכלות עצמם הם בבי"ע. אבל העלי' לשם הוא לבחי' אצי' שמאיר בהיכלות דבריאה או דיצירה כו'. וזהו"ע ד' שנכנסו לפרד"ס אעפ"י שהעלי' שלהם היה רק בהיכלות דיצירה כמ"ש בכהאריז"ל. לא יכלו לקבל כלל. רק רע"ק לבד נכנס בשלום ויצא בשלום. והיינו שעלו לבחי' אצי' שמאיר בהיכלות דיצירה). הוא דוקא ע"י אהוי"ר עילאין מבחי' אלקות ממש. דהיינו אהבה עליונה אלקות (שמתגלה מלמעלה על האדם) שלמעלה אין קץ מבחי' אהבה של הנבראים עצמם. וז"ש וארא אל אברהם כו'. כי אברהם יצחק יעקב מקודם היו בעולם הבריאה. והו"ע אהוי"ר ורחמים של הנבראים מצד עצמן. אך עי"ז אח"כ וארא אל כו' הו"ע המשכת והתגלות אהוי"ר עילאין מלמעלה מבחי' אלקות דאצי' ממש. (וככה הוא בכל אדם שכשיש מתחלה התעוררות אהוי"ר מצד עצמו כדבעי למהוי אזי אח"כ נמשך ומתגלה בו אהוי"ר מלמעלה שהו"ע וארא אל אברהם כו'). ופי' באל שדי זהו מדת מל' דאצי' שהמשכת אהוי"ר עילאין דאצי' באהוי"ר תתאין דבי"ע הוא ע"י אל שדי מל' דאצי' וכמ"ש (יחזקאל א' י"ג) היא מתהלכת בין החיות היינו בין חיוון עילאין לחיוון תתאין לחברם יחד כו'. והנה האבות זכו לזה מצד שרש נשמתן שהיו מרכבה כו'. וכמו"כ כל הצדיקים הגדולים שהי' להם למטה בגוף נשמות דאצי' ממש כמו הרשב"י והאריז"ל. אבל כדי שכאו"א מישראל (אפי' נפש דעשי') יבוא לזה שיומשך ויתגלה בו אהוי"ר עילאין מבחי' אצי' ממש ושיהי' מסלות בלבבם לעלות ולידבק באלקות ממש. זה נעשה ע"י מ"ת שנק' עץ חיים כמשנת"ל שהוא המשכת בחי' חיי עולם שלמעלה מחיי שעה. כי חיי שעה הוא חיי הנבראים. והאהוי"ר שלהם ג"כ נברא דכמו שהתהוות גוף חומר המלאך הוא יש מאין כן האהבה שלו מתהוה ג"כ יש מאין מבחי' חסד דמל' דאצי'. אבל חיי עולם הוא חיי אלוה ממש דהיינו אהוי"ר עילאין מבחי' אלקות דאצי' ממש. וכנ"ל בפי' כי כימי העץ ימי עמי. וז"ש למען ירבו ימיכם כו' כימי השמים על הארץ. ופי' בזהר (ח"ג רפ"ז א') דקוב"ה אקרי שמים כמ"ש ואתה תשמע השמים. והיינו מדות דאצי' שנק' שמים אש ומים חו"ג כו'. ופי' ימי השמים הו"ע הגילוי מבחי' יומין עילאין ימי אלוה דחו"ג דאצי' בבחי' יומין תתאין דבי"ע. וזהו כימי השמים על הארץ שמקודם מ"ת כתיב השמים כו' לה' והארץ כו' שלא הי' חיבור כלל. אבל ע"י מ"ת נמשכו ונתגלו ימי השמים על הארץ שגם בנשמות דבי"ע יתגלה אהוי"ר עילאין דאצי' שיהיו יכולים

לעלות

וכתיב (תלים י"ט) פקודי הוי' ישרים שהם המלות רמ"ח פיקודין כו'. והנה ב' הפי' שבדרך הוי' עולים בקנה א' שמתחלה צ"ל דרך והילוך להמשכת עלמות אוא"ס ב"ה בשם הוי'. ואח"כ יהי' דרך והילוך להמשכת וגילוי שם הוי' מאלי' בבי"ע. וזהו דאיתא בכהאריז"ל דרך גימט' ג' פעמים אהי' הוי' אד'. וידוע ששם אהי' הוא בכתר ומשם נמשך לשם הוי' שזהו הפי' הא' דדרך הוי'. ואח"כ יומשך משם הוי' בשם אד' מקור בי"ע שהוא הפי' הב' דדרך הוי'. וענין ג' פעמים הוא כמשיתל"ק אי"ה שיש ג' בחי' דרך. א' המשכה מלמעלמ"ע. והב' בחי' העלאה מלמטלמ"ע. והו"ע יחיד חי העולמים מלך. ובחי' מלך יחיד חי העולמים כמשכ"ת בתו"א בד"ה כי אתה נרי:

י **והנה** כמו שנת"ל פי' בני בפי' ושמרו דרך הוי'. כן הוא בפי' לשמור את דרך עה"ח דהיינו דרך והילוך להמשכת השפע מע"ה למטה. וכמ"ש בזהר בבלה (דנ"א רע"א) מאן דרך ע"ח כו' דא היא מטרוניתא רבתא כו' יעו"ש. דהיינו שהמשכת פנימיות השפע מע"ה בחי' חיי עולם כו' הוא נמשך בכנס"י מל' דאצי'. ונק' המשכה זו בשם יחוד עליון. (גם פי' דרך עה"ח מלמטלמ"ע שמדת מל' היא דרך ופתח ומבוא לבחי' ע"ה. וכמ"ש בזהר (ח"ג נ"ה א') ע"פ פתחי לי כו' אנת הוא פתחא להעלאה לי) ודרך זה צריך שמירה היינו שיוקלט השפע בבחי' פנימיות במדת מל'. משא"כ כשאינה קולטת אזי יונקים החילונים כמ"ש (בראשית ו' ד') הנפלים היו בארץ. וע"כ צריך שמירה שלא יינקו החילונים מהיחוד עליון. וזהו לשמור את דרך עה"ח. והשמירה היא ע"י תושבע"פ שמור זו משנה. כי תושבע"פ היא הומרות גדרים וסייגים ועי"ז היא השמירה מיניקת החילונים. וכמאחז"ל (מועד קטן ה' א') עשו משמרת למשמרתי. וכמו שלוה דוד לשלמה (מ"א ב' ג') ושמרת את משמרת ה'. כי מל' פה תושבע"פ קרינן לה. והנה מדת מל' היא ג"כ יראה כידוע בענין ד"א הוי' דהו"ר רהו"ד. ולכן צ"ל עסק התושבע"פ בבחי' יראת ה' במוהו עכ"פ קבעומ"ש שילמוד לשמה. ואזי הוא שמור זה משנה. משא"כ כשלומד שלא לשמה וכמשיתל"ק. וז"ש (תלים קי"א יו"ד) שכל טוב לכל עושיהם. ואחז"ל (ברכות י"ז א'. ילקוט ע"פ זה רמז תת"ע) ללומדיהם לא נאמר אלא לעושיהם. והיינו הלומד על מנת לעשות שלומד תורה לשמה זהו נק' ג"כ לכל עושיהם. וכענין מעשיו מרובים מחכמתו. ופי' שכל טוב זהו ע"ה. כי עה"ד נק' עץ הדעת טו"ר. ידיעה גם ברע כו'. אבל ע"ה הוא שכל טוב שהוא הדעת רק בטוב לבד. ולכן לכל עושיהם דוקא דהיינו כשלומד לשמה ע"מ לעשות שאזי הוא בחי' לשמור את דרך עה"ח שיוקלט השפע דבחי' ע"ה בבחי' פנימיות ממש. וזהו שכל טוב לכל עושיהם. וזהו כי ישרים דרכי הוי' צדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם. דלכאורה אינו מובן דענין יכשלו היינו שהולך בדרכי ה' ונכשל בם. והרי הפושעים אינם הולכים כלל בדרכי ה' ואיך שייך לומר יכשלו בם. אך הענין דאחז"ל (גמ' מגילה ד"ו ע"א וסוף חגיגה ובמד"ר שה"ש פ"ד ופ"ו ע"פ כפלח הרמון) פושעי ישראל מלאים מלות כרמון. וכן יש מהם שעוסקים גם בתורה הרבה אבל שלא לשמה כלל כ"א לשם יוהרא ולקנטר כו'. גם שפוגמים בסור מרע כו'. והנה פושעים אלו שעסקו בהלכות התורה בחייהם הנה לאחר לאת הנשמה מהגוף היא מתלבשת באותן ההלכות. וההלכות הם דרכי הוי' אורחין ושבילין דלעילא ונק' ארחות הוי' כו'. לכן הם מתחילין לילך באותן האורחין כו'. אבל מלד אחיזת החילונים בהם מלד שלמדו שלא לשמה וכש"כ כשנתקשרו במתדומ"ע של איסור ח"ו אזי גם לאחר פטירתם נאחזים בהם החילונים ומפילים אותן מאיגרא רמה לבירא עמיקתא בהיכלות הטומאה וכמ"ש ואת נפש אויביך יקלענה כו'. וזהו"ע ופושעים יכשלו בם. וז"ש (דברים ד' מ"ד) וזאת התורה אשר שם משה כו'. ואחז"ל ביומא (דע"ב ע"ב) זכה נעשה לו סמא דחיי היינו כשלומד לשמה. ומקיים לשמור את דרך עה"ח. אזי הוא מתקשר בבחי' ע"ח חיי עולם. לא זכה נעשה לו סמא דמותא. היינו כשלומד שלא לשמה וכש"כ כשפגם במתדומ"ע של איסור שאזי גורם יניקת החילונים מבחי' דרך ע"ה וגורם קיום להרע ח"ו. וכמשכ"ת בת"א ע"פ ועתה פן ישלח ידו כו' ואכל וחי לעולם שלא יגרום קיום להרע. וע"ז אמר דוד (תלים י"ח) כי שמרתי דרכי הוי' כו'. ששמר את בחי' דרך הוי' דרך ע"ח כו' (שהכל אחד) שלא יינקו מהם חילונים כו'. ובעבודה ענין לשמור את דרך עה"ח. היינו שההמשכה הפנימיות מבחי' אילנא דחיי שהו"ע חיי עולם חיי אלוה. דהיינו המוחין והשגה ביחודו האמיתי איך שהוא אחד האמת והוא לבדו הוא ואין זולתו. וההתפעלות אהוי"ר אמיתיים. אהוי"ר עילאין. שנמשך מבחי' ההתבוננות והשגה זו. יוקלט בתוכיות ופנימיות הלב ממש שיהי' קיום לעד. ושלא יהי' מזה יניקת החילונים דהיינו שלא יהי' בבחי' עקרה הפולטת. וזהו לשמור את דרך עה"ח והשמירה לזה הוא ע"י עסק בתושבע"פ לשמה כנ"ל. ולהתרחק מתאוות נה"ב. להיות קדש עלמך במותר לך וכו':

ז **והנה** כמו שע"י מ"ת נעשו ונמשכו בחי' דרכים ושבילין מלמעלה למטה. כן נעשה להיות בחי' דרכים מלמטלמ"ע. והענין דכתיב (תלים פ"ד ו') אשרי אדם עוז לו בך מסלות בלבבם. ופי' בזהר פ' תולדות (דקמ"ב ע"א) וז"ל ובגין כך עוז לו בך מסלות בלבבם דיעביד לבי' כדקא יאות בלא הרהורא אחרא אלא כהאי מסלה דאיהי מתיישבא לאעברא בכל אתר דאצטריך הכי נמי עכ"ל. פי' בלבבם דאהבה הוא בלב ואהבת כו' בכל לבבך. וכתיב (משלי כ"ג כ"ו) תנה בני לבך לי. וביאור הדברים ע"פ הידוע דא"א ליגע (אן רירען) באלקות כ"א על ידי הרלון מנקודת הלב שעל ידי אהבה ותשוקה אמיתיות לאלקות ית' מפנימיות הלב עי"ז נעשה העלאת הנפש מלמטלמ"ע בבחי' התקשרות ודביקות ממש לאלקות כמ"ש (דברים ל' כ') לאהבה את ה' כו' ולדבקה בו. וע"ז כתיב (שם י"ג ה') ובו תדבקון עד"מ כשמדבקים שני דברים נפרדים בדבק. שדבוקים יחד להיות מתאחדים ממש כגוף אחד ולא יוכר כלל לשני גופים מחולקים. ועוד פעולת הדיבוק שלא יפרדו לעולם. ולכן אמרו בזהר (ח"ג רכ"ו א') לית פולחנא כפולחנא דרחימותא. וזהו מסלות בלבבם שהלב נעשה

שיהי' ההמשכה רק בע"ח ולא יהי' יניקה לעה"ד. דהיינו שיהא נלבש ההמשכה מהמקבל שהי' מקו"ח שבחי' דרך נועם ה' שהוא דרך עה"ח. והאי לא יהי' מהמשכה זו שום יניקה לבחי' עה"ד טו"ר. והנה לבוש זה שרשו נמשך מבחי' עליונה יותר שבאוא"ס שלמעלה מבחי' כי עמך מקו"ח. דהנה שפי' כי עמך יש ב' פירושים. הא' כנ"ל שבחי' מקו"ח הוא עמך כלולה ובטילה בעצמותו. ולא נמשכה בסדר השתלשלות. והב' עמך היינו רק טפל ובטל לגבי עצמותו כביטול זיו השמש בשמש. אבל ההמשכה שע"י לבוש שבחי' דרך ע"ה הוא מ"ש אח"כ באורך נראה אור. פי' באורך שהוא עצמיות אוא"ס ממש שם נראה אור ע"י לבוש :

ה **והנה** כמו שנת"ל שעל בחי' דרך הוי' כתיב שים דרכך בשמי' עלמדאתכ"ס דוקא. כמו"כ הוא בבחי' דרך ע"ה. כי ע"ה הוא בחי' אתכסיא שנק' יש. דהנה ידוע מ"ש בכהאריז"ל בענין ע"ה ועה"ד הם חו"ג המכוסים וחו"ג המגולים. כי עה"ד בשרשו הוא גבוה מאד שהרי הי' ג"כ בתוך הגן. והיינו בחו"ג המגולים נק' טו"ר. שמהחסדים נמשך שפע והיות לבע' דטוב לבד. ומהגבורות המגולים משתלשל יניקה גם לבע' דרע. לכן נק' החו"ג המגולים עה"ד טו"ר. לא שהגבורות עצמם רע ח"ו. כ"א רק שמסתעף מהם יניקה להרע. משא"כ ע"ח הם חו"ג המכוסים בסוד אימא שמאיר שם ג"כ חכמה. ע"כ אין מהם שום יניקה כלל להרע ונק' יין המשומר ממגע כו'. הרי שע"ח הם חו"ג המכוסים בסוד דבינה שהוא בחי' אתכסיא שנק' יש. וא"כ בחי' דרך ע"ה הוא כענין שים דרכך. ולכן ארז"ל (מד"ר בראשית פט"ו סי' ו') ע"ה מהלך ת"ק שנה. שהוא ה' כפי' מחסד עד הוד שכל א' כלול מיו"ד והיו"ד מיו"ד שעולה מאה לכל ספי'. ולכן הם ת"ק שנה. אבל יסוד אין בו. כי ענין יסוד הוא בחי' כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא וארעא. וע"ה הוא רק בבחי' שמים לבד שם מים בחי' יש ואתכסיא ואין נמשך בבחי' ארץ ואתגליא. וכ"ז הוא עפ"י סדר השתלשלות. אבל ענין ויטע כו' וע"ה שנתעסק הקב"ה בנטע כו' הוא ליטע ולעשות בחי' יסוד בע"ה. ועי"ז יהי' ההמשכה דבחי' דרך עה"ח גם בארץ דהיינו בבחי' יבשה ועלמדאת"ג עד בארץ הלזו הגשמי ממש. והנה אחר חטא עה"ד שבא נחש כו' והטיל זוהמא (שבת קמ"ו א') כתיב ויגרש את האדם כו' (בראשית ג' כ"ד) וכמשנ"ת בתו"א ע"פ הן האדם כו' יעו"ש. אבל בשעת מ"ת הנה ישראל שעמדו על ה"ס פסקה זוהמתן לגמרי (שבת שם) דהיינו זוהמת נחש הקדמוני ולכן נתנה התורה לישראל דכתיב בה ע"ח היא למחזיקים (משלי ג' י"ח) וכמאמר וחיי עולם נטע בתוכינו. שענין מ"ת הוא שיומשך ויתגלה בחי' דרך ע"ח. שהוא בחי' דרכך ושבילך שבים ומים רבים גם בבחי' יבשה ועלמדאת"ג עד בארץ הלזו הגשמי. וכמ"ש לדעת בארץ דרכך שבחי' דרכך ושבילך שבים ומים רבים והו"ע דרך ע"ה יומשכו ויתגלו גם בארץ. ולכן נק' שבועות ויום הביכורים דמבכרי אילנא (זה"ג נ"ו ב') שאז נגמר ונשלם התיקון והגילוי דבחי' אילנא דחיי ע"ה שנתנה התורה בחי' חיי עולם כו' שהו"ע חיי אלוה שלמעלה אין קץ על מדרגת חיי הנבראים. וכמ"ש בישעי' (ס"ה כ"ב) כי כימי העץ ימי עמי ות"י ארי כיומי אילן חייא יומי עמי. והו"ע חיי עולם ממש כמ"ש בעה"ח ואכל וחי לעולם (בראשית ג' כ"ב). וז"ש (איוב כ"ט ב') כימי אלוה ישמרני דהיינו ימי העץ ע"ה שהם ימי אלוה ממש. חיי אלוה כנ"ל. וז"ש (דברים י"א כ"א) למען ירבו ימיכם כו' כימי השמים על הארץ. ימי השמים הם יומין עילאין דמדות דז"א שהם ימי אלוה ימי העץ ע"ה יומשכו למטה ביומין תתאין דבחי' ארץ כו'. וזהו בעצרת על פירות האילן. וזהו כוונת המד"ר. אף אתם כו' ונטעתם כל עץ מאכל. מאכל גימט' הוי' אד' היינו להמשיך ע"י עסק התורה גילוי בחי' ע"ה למטה גם בבחי' ארץ. והו"ע יחוד עליון דהוי' ואד'. כי שם אד' הוא במל' שנק' ארץ יבשה ועלמדאת"ג. ובחי' שם הוי' הוא בת"ת דז"א דאצי' כמ"ש (יחזקאל א') ועל כו' דמות כמראה אדם הוא מראה דמות כבוד הוי'. והיינו בחי' כי האדם עץ השדה ע"ה שהוא בחי' יש ואתכסיא כנ"ל. וע"י יחוד הוי' אד' נמשך גילוי בחי' דרך ע"ה שהו"ע שים דרכך גם למטה בארץ הלזו הגשמי. וזשארז"ל (במד"ר בראשית פ"ו) ע"פ הנותן בים דרך (ישעי' מ"ג ט"ז) מהעצרת עד החג. והיינו כי בעצרת שנתנה התורה בחי' דרך ע"ה. עי"ז נמשך הגילוי דבחי' בים דרך גם בארץ. ולכן עי"ז יכולים לילך אחרי הקב"ה. שכתוב בו בים דרכך. וז"ש (משלי ג' י"ז) דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום. פי' דרכי נועם הם נשע"ב. עד"מ הדרך הוא רחב כנ"ל וכן שערי בינה השער ג"כ רחב. והבינה נק' נועם ה' כנ"ל ולכן הנשע"ב נק' דרכי נועם. וכל נתיבותיה שלום הם ל"ב נ"ח שנכללים כולם בסוד אבא שנק' שלום. וזהו מלך (בינה) שהשלום (יסו"א) שלו. כי יסוד ז"א שנק' ג"כ שלום שעל ידו הוא החיבור והיחוד דזו"נ הרי יחוד זה אינו תמיד כ"א לפרקים. ולכן נק' דודים דתאיבין דא לדא ולא משתכחין תדיר. ומ"ש (בחקתי כ"ו ו') ונתתי שלום בארץ זהו ע"י תנאים אם בחקתי תלכו. ובזמן הגלות כתיב (איכה ג' י"ז) ותזנח משלום נפשי. אבל יסוד אבא על ידו החיבור תמידי דחו"ב שיהיו תרדל"מ. ולכן נק' שלום. והנה דרכי נועם עליהם כתיב בים דרכיך. ונתיבותיה שלום הו"ע ושבילך במים רבים כנ"ל. וע"י מ"ת נמשכו ונתגלו למטה בארץ. וזהו דרכיה דרכי נועם ונתיבותיה שלום. והו"ע לדעת בארץ דרכך כנ"ל. ועי"ז בקש מרע"ה הודיעני נא את דרכיך (תשא ל"ג י"ג). וכתיב (תלים ק"ג ז') יודיע דרכיו למשה. וכן בקש דוד דרכיך ה' הודיעני אורחותיך למדני (שם כ"ה). בפקודיך אשיחה ואביטה אורחותיך (שם קי"ט). דהנה שפי' ושמרו דרך הוי' יש עוד פי' דכמו הדרך שבו לילך מעיר לעיר. כן יהי' הילוך והתגלות שם הוי' שבאצי' למטה בבי"ע כמו למעלה באצי'. והו"ע דירה בתחתונים. וזהו"ע דרכי התומ"צ שהם אורחין ושבילין שעל ידם יומשך התגלות שם הוי' למטה. וזהו כי ישרים דרכי הוי' (הושע י"ד י"ד) הם הלכות התורה שכל הלכה הוא בחי' אורח ושביל שיהי' הילוך והתגלות שם הוי' למטה כמו למעלה ממש.

וכתיב

בארץ הלזו הגשמי. וזהו"ע קי"ס ובנ"י הלכו ביבשה בתוך הים. והיינו שהשביל שנעשה להם באמצע הים. והיינו ע"י שהיו עתידים לקבל התורה בחי' ושמרו דרך הוי' כו' שמקיימים בבחי' יבשה דרך הוי' הרי הם בבחי' בים דרכך ושבילך במים רבים. גם ביבשה. ולכן בחי' ושבילך שבמים רבים נתגלה להם בשעת קי"ס גם ביבשה. וזהו הענין שגם בגשמיות נעשה להם שביל באמצע הים והלכו בו ביבשה כו':

ד **ועתה** יובן המד"ר הנ"ל מה הקב"ה נתעסק במטע תחלה ויטע כו' ועה"ח כו' אף אתם כו' ונטעתם כל עץ מאכל. דלכאורה תמוה איך ע"י שיטעו עץ מאכל יוכלו לילך בבחי' בים דרכך כו'. והענין כי ע"ח הוא מ"ש (דברים כ' י"ט) כי האדם עץ השדה. וידוע הפי' שבחי' אדם הידוע שהוא מ"ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם כו' (יחזקאל א' כ"ו) הוא בחי' עץ דהשות שדה אשר ברכו הוי' חקל תפוחין קדישין שהוא מדת מל' דאצי'. והנה ההפרש בין שדה לאילן. שבשדה גדילה תבואה שהוא מזון המוכרח לחיות האדם. שבלעדי הלחם א"א להיות. ובאילנות גדילים פירות שהם רק לעידון ולתענוג שהוא תוס' חיות רב. וכמו"כ למעלה מבחי' שדה העליון בחי' מל' נמשך השפעת היות העולמות שמוכרח בשביל קיום והיות הנבראים. וע"ז כתיב (נחמי' ט' ו') ואתה מחי' את כולם. ואתה נותן להם את אכלם בעתו (תלים קמ"ה). וכמארז"ל (ע"ז ג' ע"ב) הקב"ה יושב וזן מקרני ראמים עד ביצי כינים. ושפע זו נק' בשם מזון. תבואת הארץ. אבל מבחי' כי האדם עץ השדה ע"ח ממנו נמשך תוספות אורות גילוי תענוג אלקי בג"ע. שהו"ע השגת מהות אלקות ממש. וזהו נק' עד"מ פירות האילן כו' שהם לעידון ולתענוג. והנה תוספותיו של הקב"ה מרובה על העיקר. כי העיקר שהוא השפעת חיות העולמות הוא מבחי' מל' שנתצמצם החיות והשפע בבחי' גבול ומדה. והתוס' אור הוא מהארת א"ס הבל"ג. וידוע דגבול לגבי בל"ג אין ערוך כלל. ועוד כי העיקר נק' חיי שעה. שהוא השפעת חיות הנבראים שהם תחת הזמן. שגם למעלה יש ג"כ זמן יום ולילה שביום אומרים קדוש ובלילה אומרים ברוך כו'. וא"כ גם השגות המלאכים והאוי"ר שלהם הוא מוגבל בזמן ומקום רוחני דבי"ע. וע"כ יפול בהם שינוי וגרעון לפעמים כמ"ש (איוב ד' י"ח) ובמלאכיו ישים תהלה. שאין הביטול כדבעי כו'. (ולפעמים יפול גם חטא כאמרם ז"ל (חגיגה ט"ו ע"א) אפקוהו למט"ע כו' ס' פולסין דנורא). וגם התיישנות. ובחי' שינה. ולכן ההשפעה שמבחי' שדה מדת מל' נק' חיי שעה. אבל מבחי' ע"ח אילנא דחיי נמשך חיי עולם שהוא חיי אלוה שלמעלה אין קץ על מדרגת חיי הנבראים. ואין שייך בזה שום שינוי וגרעון והתיישנות ח"ו כמארז"ל (יבמות ע"ז ע"ב) מי איכא זקנה קמי' קוב"ה. והנה הגם שבחי' כמראה אדם הוא ג' קוין חסד דרועא ימינא וכו' מ"מ עיקר ע"ח הוא קו האמצעי ת"ת. וזהו ועה"ח בתוך הגן ות"א במציעות גנתא. ולכן יעקב לא מת (תענית ה'). כי יעקב הוא קו האמצעי ע"ח דכתיב בו וחי לעולם. והנה כמו שקו האמצעי הוא בריח התיכון שמבריח עד שקצה עליונה כ"ע כנ"ל. כמו"כ בע"ח כתיב (ירמי' י"ז ח') והי' כעץ כו' ועל יובל ישלח שרשיו. יובל הוא שע"כ דבינה שהו"ע כ"ע ממש. והיינו שבחי' ע"ח מקבל מבחי' מקו"ח חיי החיים. וכמ"ש (שלח י"ג כ') היש בה עץ (ע"ח והכ' תהי') אם אין. והכ' מאין תמצא. בחי' אין שלמעלה מהחכמה ששם השרשים של ע"ח. והנה כמו שנת"ל שדרך הוי' זהו קו האמצעי. כמו"כ כתי' בע"ח לשמור את דרך עה"ח (בראשית ג' כ"ד). וכמו שנת"ל פי' דרך הוי' שהוא הילוך ההמשכה מאוא"ס ב"ה בשם הוי' כן ממש הוא פי' דרך עה"ח. שיש למעלה בחי' דרך שעל ידו הוא הילוך ההמשכה מבחי' פנימיות הכתר מקו"ח לבחי' ע"ח. והענין כמ"ש בזה"ג (דקפ"א ע"ב) ת"ח כד אנהיר עתיקא סתימאה במוחא. ומוחא אנהיר ללבא בדרך נועם ה' עכ"ל. פי' עתיקא סתימאה. דהנה בכל הזהר אין נזכר למעלה מעתיק (כמ"ש בכהאריז"ל עקודים וא"ק כו') כ"א עתיקא או עתיקא סתימאה. עתיקא דעתיקין. ופי' עתיק סתם הוא בחי' אחרונה שבמאציל שמתלבש בשרש הנאצלים. ובפסוק נק' זה עתיק יומין כמ"ש במ"א. ועתיקא סתימאה הוא מה שאין מלובש כלל גם בשרש הנאצלים ונק' רדל"א. וזהו מלכותך. בחי' מל' דא"ס הכלולה בעצמותו ית' ממש. וז"ש (תלים ל"ו) כי עמך מקו"ח. שבחי' זו הוא רק עמך כלולה ובטילה בעצמותו ואינה מתלבשת בסדר השתלשלות כלל. וע"ד כי עמך הסליחה. ונהורא עמי' שרא. ופי' מוחא הוא חכמה. כמ"ש בתיקונים חכמה מוחא. ויש מו"ס שהוא ח"ס שבכתר. ויש בחי' חכ' מוחא דאצי' דמתפתחא בל"ב שבילין כו'. ומוחא ללבא. לב הו"ע מדות דז"א דאצי' ועיקר ז"א הוא ת"ת קו האמצעי. בדרך נועם ה'. זהו בינה שנק' נועם ה' כי התגלות עתיק הוא בבינה. ולכן ג"ע ועוה"ב הוא בבינה שהוא עולם התענוג. וכמ"ש אם הבנים שמחה. וזהו מועדים לשמחה. ובינה הוא הדרך להילוך ההמשכה מהמאציל לבחי' ע"ח וכנ"ל בפי' ועל יובל ישלח שרשיו. וכ"כ האריז"ל ס"ג וקס"א גימט' דרך. ושני השמות הם בבינה. כי הוי' דס"ג הוא בבינה ושם אהי' במילואו קס"א ג"כ בבינה. כי יש כמה מדרגות בבינה כו'. ולכן בינה היא דרך עה"ח. וז"ש (איוב כ"ח כ"ג) אלקים הבין דרכה דרך ה'. בחי' ה' עילאה שנק' דרך. והוא ידע את מקומה. היינו השרש ומקור ההמשכה שבבחי' דרך הנ"ל הוא מרדל"א דלא ידע לי' בר איהו. והנה כמו שבבחי' דרך הוי' כתיב ושמרו דרך הוי' כו' וכנ"ל. כמו"כ כתיב לשמור את דרך עה"ח. שבחי' דרך עה"ח צריך שמירה. לפי שהמשכה זו היא ממקום גבוה מאד אשר שם כללות השתלשלו' אינם תופסים מקום כלל. ומחמת העדר תפיסת מקום יכולים הכל לקבל. דשם נאמר (איוב ל"ה ז') אם צדקת מה תתן לו ורבו פשעיך מה תעשה לו. דקמי' כחשכה כאורה. וזהו אמר אויב ארדוף כו' (שמות ט"ו) ה' אלפין. כי מבחי' אל"ף פלא עליון יש לו יניקה. שלכן נברא"ע בבי"ת דוקא כמ"ש במ"א. ועוד כי דרך ע"ח זהו ההמשכה מבחי' כי עמך מקו"ח מקור התענוגים. ועד"מ במלך בו"ד בשעת תענוג ושמחה יכול לסבול גם השוטה והמנגד כו'. ולכן צריך לשמור את דרך עה"ח

בבחי'

נק' ים כמ"ש (בראשית ב' יו"ד) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. עדן הוא ח"ע ראשית האצי'. והגן זהו מל' כודכ"ד. וכתיב (שם א' ט') יקוו המים אל מקום אחד כו'. ופי' בזהר (בראשית די"ח ע"א) המים ה' מים. דנפקי מן ה' עילאה. יקוו בשורת קו. שמתחלקים לג' קוין חג"ת. אל מקום אחד הוא בחי' צדיק יסו"ע. ותראה היבשה זהו ונד. דהיינו בחי' מל' מקור בי"ע. הרי שכל האצי' נק' מים בחי' ים. וכללות בי"ע דכתיב ומשם יפרד. שהוא בחי' יהו"ת ים ובעל. נק' יבשה עלדאת"ג. ואח"כ בדרך פרט בבי"ע גופא יש ג"כ ים ויבשה. שעולם הבריאה עולם המח' הוא עלמדאתכ"ס ונק' ים. ועולם היצירה שהוא עולם הדיבור עלמדאת"ג נק' יבשה. וכל בחי' העלם שנק' ים זהו המקור לבחי' הגילוי בחי' יבשה שלמטה ממנו כו'. וכמ"ש (מ"א ז' כ"ה) שנים עשר בקר והים עליהם מלמעלה. כי בחי' ים זהו ההעלם השייך להגילוי שלמטה ממנו ולכן עומד עליהם מלמעלה להיות בחי' מקור להשפיע כו':

ג **ופי'** וענין בים דרכך. דהנה כתיב (בראשית י"ח י"ט) ושמרו דרך הוי' וגו'. ופי' שהו"א בד"ה אבירה להוי'. שהו"ע דרך ומבוא להיות שם הוי'. דהיינו שיש למעלה בחי' דרך להיות הילוך ההמשכה מעצמות אוא"ס שלמעלה משם הוי' (דהיינו למעלה מסדר ההשתל' דהעלם וגילוי הנ"ל ששם ההעלם והגילוי שניהם שוין) בשם הוי'. דהנה בשם הוי' שהוא כללות ע"ס דאצי' יש ג"כ ים ויבשה. שבחי' י"ה נק' עלמדאתכ"ס כמ"ש בתיקונים ועל אילין תרין כתיב הנסתרות לה' אלקינו. הו"ב נק' נסתרות וע"ז כתיב (תלים צ"ב) מאד עמקו מחשבותיך. שענין עומק הוא דבר שאינו מושג. ולכן עצמות חו"ב הנים ולא בחכ' ידיעה מבין ולא בבינה ידיעה. שאין מושגים לא בנבראים ולא בנאצלים. (כי כל המשכת מוחין בסדר השתלשלות דאבי"ע הוא רק מנה"י דאו"א לבד. שעל עצמות הו"ב כתיב ופני לא יראו כו'). נקראו מאד עמקו מחשבותיך. ועז"נ (תלים ק"ל) ממעמקים קראתיך ה'. ב' עומקים. עומקא דכולא פנימי' ח"ע. ועומקא דבירא פנימי' בינה. וא"כ הו"ב י"ה דשם הוי' זהו בחי' ים עלמדאתכ"ס. ו"ה הוא בחי' יבשה עלמדאת"ג כמ"ש והנגלות. ו"ה נגלות. גם ותגל הארץ ר"ת ו"ה. שהמדות שייכים להעולמות שעל ידם התפשטות ההוית בהעולמות. מבואר שבשם הוי' עצמו שייך סדר ההשתלשלות דהעלם וגילוי ים ויבשה. ולכן ההמשכה מעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מסדר השתלשלות דהעלם וגילוי שיומשך ויתהוה סדר השתלשלו' דהעלם וגילוי זהו"ע דרך הוי'. דרך ומבוא להיות בחי' הוי' כו'. והנה עיקר הדרך (בשם הוי' גופא. כי יש דרך גם למעלה משם הוי' כמבואר לק' אי"ה) הוא קו האמצעי דת"י. שהוא בריח התיכון המבריח מן הקצה כו' עד הקצה עליונה הוא בחי' כתר עליון שבו מלובש בחי' אחרונה שבמאציל. ועז"כ בים דרכך שבחי' דרך הוי' הוא בהבחי' ים דשם הוי' דוקא. ים נק' מל' דאצי' כמו שהיא באצי' עדיין. וע"ז כתיב כל הנחלים הולכים אל הים (קהלת א' ז'). ובחי' הב' דמל' דאצי' שיורדת לבי"ע להיות מקור לבי"ע נק' יבשה וארץ עלמדאת"ג גליא דקוב"ה. ובחי' דרך הוי' שהוא קו האמצעי ת"ת ויסוד. הוא בהבחי' עליונה דמל' שנק' ים ולא בהבחי' שנק' יבשה.

וזהו בים דרכך. ושבילך במים רבים מים רבים נק' בינה לפי שממנה נמשכים ז' נהרים שהם ז' מדות ונק' שבע ימים כמארז"ל בגמ' (ב"ב דע"ד ע"ב) ע"פ כי הוא על ימים יסדה. וכ"כ בזה"א דס"ז ע"א יעו"ש. גם כמ"ש ונהר יוצא מעדן. ופי' שיוצא בתמידות בלי הפסק. כידוע שנק' נהר דל"מ. ע"כ נק' מים רבים. ושבילך הוא יסוד אבא. כידוע ההפרש שבין דרך לשביל שדרך הוא רחב ושביל הוא קצר. והו"ע ל"ב נתיבות דח"ע הנתיב הוא קצר כמו שביל. לפי שחכ"ע נק' מעין כמו מעין הנובע ממקור הוא גיד דק מאד. וכמו"כ הכ"ע ראשית הגילוי הוא על ידי צמצום. בחי' נתיבות ושביל קצר כו'. והנה שביל הוא יש ל"ב. והיינו בחי' יסו"א שבו נמשכים כל הל"ב נתיבות חכ'. וזהו ושבילך במים רבים דוקא דהיינו בהבינה שנק' מים רבים. ועקבותיך לא נודעו היינו שבעלמדאת"ג לא נמשכו בחי' דרכך ושבילך כו'. והטעם לזה הוא שבעלמדאת"ג הם בבחי' יש ובבחי' פירוד והתחלקות כמ"ש (יחזקאל א' י"א) וכנפיהם פרודות כו'. משא"כ בעלמדאתכ"ס ששם הוא ביטול בתכלית הם בבחי' התכללות ואחדות אחד. וקוב"ה לא שריא כ"א באתר שלים (זח"ג ג' ע"ב וזח"א רע"ז ע"ב). ולכן בעלמדאתכ"ס שם הוא גילוי אוא"ס השכ"ע. וכמ"ש (תלים צ"א) יושב בסתר עליון. שבסתר והתכסיא מאיר שם בחי' עליון שכ"ע. ולכן בים דרכך כו' דוקא:

והנה כ"ז הוא מצד סדר השתלשלות שבבחי' ים ומים רבים שהם עלמדאתכ"ס שם דרכך ושבילך. אבל בבחי' יבשה עלמדאת"ג עקבותיך לא נודעו. אך ע"י קיום המצות כתיב ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט. פי' שישראל ע"י צדקה ומשפט הם עושים וממשיכים את בחי' דרך הוי' גם ביבשה כו'. והענין כי ענין הצדקה למטה הוא ע"י שמתמלא רחמים על העני דללמגר"כ. לכן הוא נותן לו צדקה להחיות נפשו כו'. וכמו"כ למעלה כתיב חנון ורחום הוי' שכדי שיהי' שם הוי' הוא ע"י חנון ורחום י"ג מכילין דרחמי שמצד מדות הרחמים נמשך מאוא"ס ב"ה להיות שם הוי' לצמצום והתפשטות כו'. וא"כ י"ג מכילין דרחמי הם הדרך שעל ידם נמשך מעצמות אוא"ס שלמעלה משם הוי' בבחי' שם הוי'. ודרך זה עושים ע"י מצות הצדקה שלמטה. גם כללות כל המצות נק' צדקה כנאמר וצדקה תהי' לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה (דברים ו' כ"ה). דכמו ענין הצדקה הוא להחיות רוח שפלים. כמו"כ ענין המצות שממשיכים דירה בתחתונים זהו ודאי צדקה גדולה להחיות רוח שפלים. והנה לבחי' צדקה צריך משפט שהו"ע קיום כל המל"ת. והיינו שכדי שיומשך בחי' דרך הוי' שהו"ע חנון ורחום הוי' רק בשפע' דקדושה לבד. הוא ע"י המשפט שישראל עושים בנפשם להיות סור מרע בתכלית לשמור כל הל"ת דאורייתא והאיסורים דרבנן שעי"ז גורמים ג"כ למעלה בחי' משפט שיומשך השפע ע"י מדות חנון ורחום רק בקדושה. והנה ע"י שנש"י מקיימים בחי' יבשה צדקה ומשפט ועושים וממשיכים למטה בחי' דרך הוי'. הנה עי"ז ממשיכים בחי' דרכך ושבילך שבים ומים רבים. גם ביבשה ועלמדאת"ג. וכמ"ש (תלים ס"ז) לדעת בארץ דרכך. והיינו שבחי' דרכך ושבילך שבים ומים רבים יומשך ויתגלה גם למטה ביבשה

בארץ

כמו האור אין נק' בליעה ח"ו אדרבה נק' ספירות כמ"ש השמים מספרים מנהרין ומנצצין שמגלים את האור כו'). ולכן כתיב ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו. שהלוים אין יכולים לראות בהאור עצמו בשעת שמתלבש בהשלמה דכתיב כי לא יראני האדם וחי ע"כ ומתו. ורק אחר התלבשותו והתעלמותו בהשלמה אזי דוקא יבאו לעבודתם כמו כל ישראל שעוסקים בתורה שבחי' עוטה אור כשלמה דוקא. ודוגמא לדבר ממ"ש (ש"א ו') ויך באנשי בית שמש כי ראו בארון ה'. כי הפרות שנשאו את הארון לבית שמש הוא כדי להמשיך בחי' גילוי אור שמש הוי' (בהארון. כי הארון הי' בלא הלוחות כי שאול הטפס מיד גלית הפלשתי. וע"כ היו נושאים את הארון. מל' שם אלקים. לבית שמש. שמש הוי'. שיהי' יחוד הוי' ואלקים שבש אלקים לא יסתיר כו' וזהו ותשרנה הפרות כו' ע"ד והחיות נושאות את הכסא שלא יהי' כסא והסתר כו'). אשר כתיב כי לא יראני האדם וחי. ולכן מפני כי ראו בארון ה' ע"כ ויך כו'. וכמו"כ כאן ולא יבאו לראות כבלע כו' ומתו ע"ד הוביע הקב"ה הלבשו הקטנה ביניהם ושרפן. משא"כ אהרן ובניו היו יכולים לראות והם דוקא היו מכסים ומלבישים את הקדש בכיסויו שהו"ע התלבשות האור בהשלמה. והענין דכתיב (דה"א כ"ג) ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים. כי אהרן הוא מבחי' ימין נגבה שירותא דעלמא עילאה רזא דקה"ק. והנה עבודת הלוים הי' לארמא קלא. משא"כ הכהנים עבודתם בחשאי וביטול בחי' שמן הכ' רזא כו'. וע"כ היו יכולים לראות בהאור עצמו. איך כבלע את הקדש עצמו. משא"כ הלוים ומתו כו'. והנה כמו שיש בישראל חילוקי מדרגות שהכהנים היו יכולים לראות בהאור עצמו. משא"כ הלוים ומתו. כ"א דוקא אחר התלבשותו בהשלמה. כמו"כ אפי' התורה כמו שהאור מלובש בהשלמה בחי' עוטה אור כשלמה יש הפרש בין הנה"א לנה"ב. שהיא נותנת עוז וכח להנה"א ומתשת כח הנה"ב. שהנה"ב אין יכול לסבול אפי' ע"י השלמה. וכמו שהלוים נעשה ומתו ע"י האור. כמו"כ להנה"ב נעשה בחי' מיתה ותושיה אפי' מהשלמה דתורה שיתבטל ממנו הרע והישות ויוכלל בביטול להנה"א (כבלע את הקדש. פי' השלמה מבחי' תכלת וע"כ נק' תושי'. שהנה"ב נעשה ומתו כו'. כמ"ש בלקו"ת בפ' שלח בביאור ע"פ והי' לכם לציצית בענין תכלת דאכיל ושצי בהג"ה ע"ש ובד"ה ויקח קרח בענין ופרשו בגד כליל תכלת עליו מלמעלה ע"ש). אבל הנה"א מקבל כל הגילוי כמ"ש ואתם הדבקים בהוי' אלקיכם חיים כולכם היום:

ומשה עלה אל האלקים וגו'. במד"ר (שמות פי"ב) ע"פ כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ משל למלך שגזר ואמר בני רומי לא ירדו לסוריא ובני סוריא לא יעלו לרומי. ואח"כ ביטל הגזירה. כך קודם מ"ת כתיב השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם (תלים קט"ו ט"ז) וכשנתן התורה לישראל בטל גזירה ראשונה ואמר התחתונים יעלו לעליונים והעליונים ירדו לתחתונים שנאמר וירד הוי' על הר סיני. ואל משה אמר עלה אל ה'. ומשה עלה עכ"ל. והיינו שקודם מ"ת לא הי' דרך משמים לארץ ולא הי' שום חיבור בין ארץ לשמים. ועל ידי מ"ת נעשה דרך משמים לארץ. שיהי' העלאה מארץ לשמים מלמטלמ"ע והמשכה משמים לארץ מלמעלמ"ט. ותחלה צ"ל מה שקי"ס הי' הכנה והקדמה למ"ת וכמארז"ל פב"ת דפסחים (דקי"ח א') בפי' הים ראה וינס. ואח"כ ההרים רקדו כו' זהו מ"ת. דהנה כתיב (שמות ט"ו) ובנ"י הלכו ביבשה בתוך הים ואז"ל בגמ' יומא (ד' ע"ב) שנעשה להם כמין שביל בים. והמים להם חומה מימינם ומשמאלם וישראל הלכו באמצע בהשביל ביבשה. וא"כ זהו ג' קוין כנגד תורה ועבודה וגמ"ח. גמ"ח קו הימין ועבודה קו השמאל. תורה קו האמצעי. או י"ל מימינם זה מ"ע ומשמאלם זהו מצות ל"ת והשביל באמצע זהו התורה. וצ"ל הרי קי"ס הי' נס בפ"ע שנער פרעה וחילו בים סוף. ובנ"י הלכו ביבשה בתוך כו'. ומה זה שייך למ"ת. והענין דהנה כתיב (ראה י"ג ה') אחרי ה' אלקיכם תלכו. ואז"ל במד"ר קדושים (פכ"ה) וכי אפשר לילך אחר הקב"ה אותו שכתוב בו בים דרכך ושבילך במים רבים (תלים ע"ז) (והאדם אין יכול להיות כ"א ביבשה ולא בים כמ"ש (ישעי' מ"ה י"ב) אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי) אלא מה הקב"ה מתחלת ברייתו של עולם נתעסק במטע תחלה ויטע כו' אף אתם כשתכנסו לארץ כו' ונטעתם כל עץ מאכל עכ"ל. ולכאורה אי"ז מובן כלל איך על ידי ונטעתם כל עץ מאכל יוכלו לילך בבחי' בים דרכך ושבילך במים רבים:

ב **והענין** כי ים ויבשה הו"ע עלמדאתכ"ס ועלמדאת"ג. שכל מה שביבשה יש בים. רק החילוק שהברואים שביבשה הם נראים ונגלים לים ודבר בפ"ע. והברואים שבים הם מכוסים בתוך הים ואינם נראים ונגלים כלל. ואין יכולים ליפרד כלל מהים. והנה כל סדר השתלשלות העולמות הן בבחי' העלם וגילוי ים ויבשה. כי סדר השתלשלו' עו"ע. שמתחלה העלול כלול בהעלם בעילתו ואח"כ יוצא מהעלם אל הגילוי והו"ע התכסיא והתגליא ים ויבשה. ויובן זה עד"מ השתלשלו' הכחות בנפש שכל ומדות שמקודם המדות כלולים בשכל. ואח"כ מתגלים בלב. והנה המדה כשהיא כלולה בשכל היא שם בהעלם שהרי זה רק התפעלות שכליות או רק נטי' בשכל לדבר זה. ואח"כ מתגלה מדה בלב שהו"ע התפעלות באהבה מורגשת שהלב מתרגש ומתפעל כו'. והעלם המדה שבשכל שהו"ע ים זהו המקור לבחי' גילוי המדה בלב שנק' יבשה ואתגליא. ועד"ז יובן בענין סדר השתלשלות העולמות. דהנה כשעלה ברצונו הפשוט במחשבתו הקדומה שיתהוו העולמות עי"ז נתהוו כל העולמות. שאינו כמו למטה באדם הגם שירצה ויחשוב באיזו דבר לא יתהוה מזה כלום. אבל למעלה כשעלה ברצונו כו' מיד נתהוו כל העולמות. וז"ש (ישעי' נ"ה ח') כי לא מחשבותי מחשבותיכם רק שהיו כלולים שם בהעלם ובתכלית הביטול בעצמותו. ונק' ע"ס הגנוזות במאצילן. ומבואר במ"א המשל כמו האש כשהוא כלול באבן החלמיש. ואח"כ נאצלו ע"ס דאצי' שהוא מלשון ויאצל. מהעלם אל הגילוי. שהם ע"ס גלויות התלבשות אורות בכלים. וא"כ העלם הע"ס הגנוזות נק' ים עלמדאתכ"ס. וע"ס הגלויות דאצי' נק' יבשה ואתגליא. והנה אח"כ בסדר השתלשלות אבי"ע. כל עולם האצי' שהוא יהו"ע וביטול אמיתי

והנה כמו שברקיע השמי' לעולם דכתיב נצב בשמים כנ"ל. וא"כ כמ"כ בהתורה שנק' רקיע והוי' מלובש בה דבר הוי' לעולם. דהיינו בחי' וידבר אלקים דכל עשה"ד וכן כל וידבר הוי' אל משה כו' מלובש גם עכשיו כמו בשעת מ"ת ובשעה שדבר הוי' אל משה ממש בלי שום שינוי. ורק שנק' רקיע כעין הקרח גליד והעלם כנ"ל. והנה הקרח הוא נורא עכ"פ כנ"ל וגם שהוא זך וממש והי' למים. כמו"כ יוכל בכל אדם להתגלות דבר הוי' ממש המלובש בתורה וכמו שאמר המגיד להב"י אני המשנה המדברת בפיך. ועסק התורה בבחי' זו נק' דבר מלך שלטון כמלך הגוזר כשר פסול. משא"כ עסק התפלה שהדיבור של האדם עצמו הו"ע בקשות כעבד לפני המלך. והנה אנשי ירושלים היו כורכין את שמע כו' (פסחים נ"ו). והיינו כי הנה הדיבור והשמיעה תלוין זב"ז (כמ"ש בזהר שמיעה בהאי אתר תליא כו'). והראי' שהחרש הוא שאינו שומע ואינו מדבר. ועד"ז כדי שיהי' האדם זוכה לבחי' דיבור שיהא ודברי אשר שמתי בפיך צ"ל תחלה בחי' שמיעה שמע ישראל שהוא קבלת ענין הביטול באמת. והשמיעה יהי' בבחי' אחד אין קמי' כלא"ה ליבטל במציאות. בחי' פנימי' הלב. ואזי יוכל להיות ודברת בם שהדיבור יהי' דבר הוי' ממש כנ"ל. ואין הלכה כאנשי ירושלים שא"צ דוקא לבחי' ביטול אמיתי דיחו"ע. כי ועד בחילופי אתוון אחד וגם על ידי הביטול דבחי' ועד שהוא ביטול היש וקבעומ"ש מתגלה ג"כ דבר הוי' בתוך פיו כו' כנ"ל:

ו **וזהו** בחדש השלישי. חדש נק' ע"ש חידוש הלבנה שמתחדשת מאור השמש. דמל"ע ללמג"כ וע"י הביטול דהזעירית גרמא בנקודה הדא מקבלת האור מן השמש. וכמו"כ ישראל מונין ללבנה. שעסק תורתם ועבודתם הוא בבחי' סיהרא דללמג"כ כ"א שהכל נמשך מלמעלה. וכמ"ש תתן אמת ליעקב. אעפ"י שיעקב עצמו ג"כ אמת זהו רק התחלה אבל עיקר האמת נמשך מלמעלה. ומחמת ביטול זה יוכל להיות בדיבור האדם גילוי בחי' דבר הוי' ממש. וענין שר"ח נק' ביום הזה. הנה ארז"ל (ספרי פ' מטות) כל הנביאים נתנבאו בכה מוסיף עליהם משה שנתנבא בזה. והענין דכתיב (תלים פ"ד) שמש ומגן הוי' אלהים. אלהים בחי' מל' נק' סיהרא. כמו הלבנה אין לה אור מל"ע. כמו"כ בחי' מל' נק' אספקלריא דלא נהרא ונק' כה כדמותינו כו'. אבל שם הוי' גילוי אוה"ס נק' שמשא ונק' זה. והנה כמו שבגשמיות בכל ר"ח הלבנה מקבלת אוה"ח משמשא. כמו"כ למעלה בכל ר"ח נמשך בבחי' מל' גילוי אור משם הוי' שנק' זה. ולכן נק' ביום הזה. וענין בחדש השלישי דוקא. הנה ארז"ל (אבות פ"א) על שלשה דברים העולם עומד. בחי' עמידה וקיום העולם בבחי' שלהיות נמשך ממקום גבוה מאד מבחי' אני הוי' ל"ש וכמארז"ל (ויק"ר רפ"ב) כ"מ שנאמר לי אינו זז לעולם. וע"כ צ"ל ע"י שלשה דברים דוקא. דהנה מב' מדות חסד ודין א"א להיות קיום כ"א ע"י קו האמצעי בריח התיכון המבריח כו'. ומעלת קו האמצעי לפי שהוא התכללות ג' מדות ושרש התכללות מג' מדות נמשך עי"ז המשכה עליונה מאד נעלה משרש נמשך הקיום והנצחיות. והנה חדש ניסן ועבדת את העבודה הזאת העלה בחי' עבודה. אייר חדש זיו. זיו השכינה. שנמשך זיו ואור לבחי' שכינה מלמעלמ"ע. ואח"כ בחדש השלישי ת"ת נמשך המשכה עליונה מאד נעלה. ואזי נתנה התורה בחי' עוז וכח מלמעלה מסדר השתלשלות. וזהו לכל זמן ועת לכל חפץ (קהלת ג') ואימתי בחדש השלישי (ילקוט שם"ו). וז"ש (משלי כ"ב כ') הנה כתבתי לך שלישים במועצות ודעת. דקאי על התורה שנק' שלישים (ילקוט שם"ז. בשם תנחומא פ' יתרו יעו"ש) במועצות כמ"ש (משלי ח' י"ד) לי עצה ותושיה כו':

ז **ולהבין** שאוה"ע מה שהתורה נק' עוז ותושיה עוז לנה"א. ותושיה לנה"ב שמתשת כח נה"ב (עי' סנהדרין כ"ו א').

הנה כתיב (ס"פ במדבר) ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו. שמתחלה היה עבודת בני אהרן לכסות את הקדש בכיסויים ואח"כ היה משא בני קהת. והענין דכתיב (תלים ק"ד) עוטה אור כשלמה שהתורה נק' שלמה ולבוש שבה מתלבש האור. והנה השלמה היא בחי' בריאה. והיינו שהתורה היא בחי' היכל ק"ק דבריאה כתב"ד דבריאה כמ"ש בתניא פנ"ב וכ"ג ע"ש ומ"מ נמשך ומלובש האור תמיד בהשלמה. והענין דכתיב (קהלת ג') מבלי אשר לא ימצא האדם את המעשה אשר עשה האלהים מראש ועד סוף. כמו שאנו רואים שהמאכל שהוא דומם וחי מחי' את האדם אעפ"י שהדומם וחי אינו בערך האדם מ"מ יש לו שרש גבוה מהאדם ולכן יש במאכלים תענוג משא"כ באדם. והתענוג שבמאכלים נפל בשבה"כ מעולם התענוג (שם ס"ג שלמעלה משם מ"ה שרש נשמת האדם). וכמו"כ ברגל יש מעלה יתירה על הראש. ולכן כתיב שמח זבולון כו' תמכין דאורייתא בחי' רגל קודם ליששכר יודעי בינה כו' בחי' ראש. שכך הולך בסדר השתלשלות שלא יהי' ראש וסוף כ"א בתחתון ימצא מעלה יתירה מבעליון דאל"כ לא היה להאור בחי' קיום בסדר השתלשלות והיה מסתלק ליכלל בשרשו. עי' בסידור בדרוש שאחר עלינו לשבח. וכמו"כ אעפ"י שהאור גבוה הרבה מהשלמה מ"מ יש ג"כ בהשלמה כח היותר גבוה מהאור ומצד זה השלמה אוחז את האור ומקיימו להיותו תמיד מלובש בהשלמה ולא יסתלק (האור בחי' גילוי שכינה דיבור עליון התגלות אוה"ס ממש המלובש בע"ס דאצי'. והשלמה כתב"ד דבריאה כסה"כ היכל ק"ק. אך נשמת היכל ק"ק דבריאה הוא התגלות כתב"ד דאצי' ממש שלמעלה מעלה מבחי' האור דמל' דאצי'. וז"ש בתניא ומהו הלבוש שיוכל להסתירה הכ"ע דלעילא לעילא מבחי' עלמא דאת"ג מל' ע"ש). וזהו"ע כבלע את הקדש. קדש ומובדל זהו בחי' האור (כענין כה דברי כאש. כמו האש שמסתלק למעלה ואין לו התחברות עם הג' יסודות רמ"ע שהם בי"ע. והמל' נק' קדש תתאה (זח"ג רע"ו ב'). עתיק דבריאה. ע"ד עתיק דאצי' שנעתק ומובדל כו'). וזהו"ע הארון והלוחות. וענין כבלע את הקדש זהו"ע התלבשות האור בהשלמה דבריאה כנ"ל. ופי' כבלע כו' ע"ד ותבלענה כו' ולא נדע כו' (מקץ מ"א). וכמו"כ פי' כבלע את הקדש הו"ע התלבשות והתעלמות האור (דבחי' דבר ה' גילוי אוה"ס) בהשלמה שלא יתראה האור בעצמו כלל כ"א ע"י בחי' ומדרגת השלמה כו' (וזהו רק לפי שהשלמה היא בחי' כתב"ד דבריאה ע"כ נק' בליעה כו' משא"כ התלבשות האורות בהכלים דע"ס דאצי' שהכלים הם אלקות ממש

כמו

ובפסוק וידבר דעשה"ד כ"א אותיות המשכת הכח בימין להיות לאכללא שמאלא בימינא שיהי' הכל ימין וכמ"ש ימינך הוי' נאדרי כו' ימינך הוי' תרעץ כו'. והיינו כי המשכת כח זה הוא מבחי' דלית שמאלא בהאי עתיקא ע"כ עי"ז נעשה התגברות הכח בימין על שמאל כו'. והנה שרש נה"א נמשך מסט' דימינא. כמ"ש (שה"ש ז') מה יפו פעמיך בנעלים אפי' נשמות שמבחי' עקביים שיוכלו לתקן הנעל דנה"ב הוא לפי כי בת נדיב בתו של אברהם שנק' נדיב. ושרש נה"ב הוא מקו השמאל. והנה ע"י עסק התורה שממשיכים המשכת הכח למעלה להיות ימינך הוי' נאדרי בכח כנ"ל. עי"ז נמשך גם למטה הכח בנה"א. שמבחי' ימין. שיהי' בו התגברות על נה"ב שמבחי' שמאל כנ"ל:

וביאור ענין העוז והכח שבתורה. הנה כתיב (שה"ש ה') קווצותיו תלתלים כו' תלי תלים של הלכות (שהש"ר פ"ה סי' ז'). הלכות התורה נק' שערות כמו השערות שכל שערה יש לה יניקה מהמוח ורק שנתגשם כו'. כמו"כ הלכות התורה מלובשות בגשמיות ויש ש"ס משנה וכל משנה דין בפ"ע. והפנימיות של ההלכות הוא המשכת א"ע ממש. והנה מצינו בשמשון הגבור שהגבורה שלו היה בהשערות דוקא. ע"י הנזירות. דהנה כתיב (במדבר ו') קדוש יהי' גדל פרע שער ראשו. שלפי שהנזיר ממשיך המשכה עליונה מאד נעלה בחי' קדוש ומובדל מסדר השתלשלות. ע"כ א"א להיות ההמשכה כ"א ע"י שערות דוקא. וענין הנזיר הוא שמזיר א"ע מכל קו השמאל יין ושכר וענבים כמ"ש במ"א. ועי"ז מגיע בבחי' שהכל ימין דלית שמאלא כו'. וההמשכה מבחי' זו הוא ע"י שערות דוקא. ולכן הגבורה שלו היה בהשערות דוקא (לפי שהשערות הם המשכה מבחי' גבו' דע"י שבמו"ש ששם עיקר הכח והחוזק בבחי' א"ס ממש). וכמו"כ הלכות התורה שהם בחי' שערות הם ג"כ המשכה מבחי' קדש עליון שלמעלה מהשתלשלות ששם עיקר הכח והחוזק. וזהו"ע גבורה של תורה (שבת י' א'). וכמ"ש טוב ארך אפים מגבור ששרש גבורה זו נמשך מא"א. ואין הפי' גבורה דין כ"א תגבורת האור והכח כו'. ולכן ארז"ל (סוטה כ"א א') אין עבירה מכבה תורה. והיינו כי באמת עונותיכם מבדילים. אך כשרוצה לשוב בתשובה הנה ע"י התורה שהיא בחי' עוז וכח יוכל לשבור המסך מבדיל כו':

ד **הוי'** יברך את עמו בשלום. ב' פעמים שלום. בפמליא של מעלה ובפמש"ע. דהנה ארז"ל (שבת פ"ח א') קשרו להם שני כתרים א' כנגד נעשה וא' כנגד נשמע. והענין כי הכתר נותן האדם ע"ג ראשו. וכמו"כ למעלה בעטרה שעטרה לו אמו כו'. דהנה כתיב (יחזקאל א') ועל דמות הכסא דמות כמרא"ד כו' בחי' ע"ס דאצי' שם הוי' המשכת החיות בסדר השתלשלות. והנה אעפ"י דאיהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון. מ"מ הרי עצמות אוא"ס ב"ה כי לא אדם הוא. וז"ש הוי' הוי' ופס"ע בגווייהו שהפסיק הו"ע הבדל כו'. וע"כ צריך לעשות התחברות ההמשכה מעצמיות אוא"ס שם הוי' דלעילא בבחי' כמרא"ד שם הוי' דלתתא שלא יהי' פסיק והבדל. וזהו"ע הכתר שנמשך בראשו של אדה"ע שמחבר אוא"ס עם הנאצלים וזהו"ע שלום בפמש"ע. ועי"ז נמשך ג"כ התחברות המשכת גילוי אלקות בנה"א שיומשך בו אור וגילוי אלקות כמ"ש בנים אתם להוי' וכתיב כי חלק הוי' עמו. וכיון שנמשך הגילוי בשם הוי' נמשך ג"כ גילוי אור בנה"א על ידי עסק התורה. וזהו ישראל מתקשראן באורייתא ואורייתא בקוב"ה כו'. וענין שלום בפמש"ע היינו כי מרכבתא עילאה דאצי' הוא בחי' אדם. ומרכבתא תתאה דבי"ע נק' בשם בהמה שאין ערוך לגבי בחי' אצי' כמרא"ד. דכתיב בהם ומשם יפרד כו'. וע"כ צריך להמשיך שלום בפמש"ע שיהי' התחברות המשכת הביטול דאצי' בבחי' ומשם יפרד. וזהו"ע כתר הב' שמחבר אצי' ובי"ע. וזהו"ע יגדל נא כח אד'. אד' מקור דבי"ע. והגדלת הכח בשם אד' הוא שיהי' התחברות אור האצי' בבי"ע. וכיון שנמשך השלום והתיקון בבחי' ומשם יפרד פני שור שרש הנה"ב עי"ז נמשך ג"כ הביטול בנה"ב שיהי' בטל להנה"א כו'. (ענין נעשה ונשמע י"ל נשמע בינה ת"ת דאימא שנעשה כתר לז"א שהו"ע התחברות אוא"ס באצי'. עי' ביאור דונקדשתי. נעשה המל' נק' עבי' והיינו להמשיך בחי' כתר דנוק' שמחבר אצי' ובי"ע עי' ג"כ ביאור הנ"ל). וצ"ל שהתורה כמו שהיא למעלה א"ש מה שהיא בחי' עוז וכח מפני ד' טעמים. א' אורייתא מחכ"ע כח מה כח הביטול. ב' כי רצונו וחכמתו שבתורה זהו כתר הכ' ר"ת כח. ג' הלכות התורה נק' שערות שהם המשכת הכח מבחי' עתיקא דלית שמאלא. ד' שקשרו להם ב' כתרים כו'. אבל כמו שהיא מלובשת בגשמיות אינו מובן כ"כ איך היא בחי' עוז וכח כנ"ל. והענין שזהו מ"ש וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר דתיבת לאמר הוא מיותר כמ"ש בתו"א. אלא הפי' לאמר מה שכבר נאמר וכמ"ש בתו"א שעסק התורה יהי' בבחי' ודברי אשר שמתי בפיך שלא יהי' דיבור האדם כ"א שדבר הוי' יהי' מלובש בתוך פיו כמו שהי' על הר סיני. וז"ש יגדל נא כח אד' כאשר דברת לאמר. שהלאמר יהי' כאשר דברת ממש. ובשעת מ"ת הי' בהדיבור דעשה"ד מאיר גילוי רצונו וחכמתו וכל הבחי' כח ועוז שנת"ל שיש בתורה וכמ"ש במ"א ההפרש שבין עמ"ת לעשה"ד:

ה **ולהבין** ע"פ הסבר איך יכול להיות דבר הוי' ממש מלובש בפיו. הנה כתיב (תלים קי"ט) לעולם הוי' דברך נצב בשמים. ופי' בתניא (ח"ב פ"א) בשם הבעש"ט ז"ל שדברך שהוא המאמר יהי רקיע כו' מלובש תמיד בשמים שאם הי' מסתלק רגע הי' אין ואפס. והנה התורה נק' שמים כמ"ש (דברים ל"ב) האזינו השמים וכו' ותשמע הארץ כו'. ומצינו בגמ' (ב"מ פ"ו א') קמיפלגי במתיבתא דרקיע. והענין דכתיב (יחזקאל א') ודמות על ראשי החי' רקיע כעין הקרח הנורא כו'. יש חיון תתאין וחיון עילאין. ופי' רקיע כעין הקרח. קרח מים הנגלדים. וכמו התלבשות והתעלמות שכל עמוק במשל גשמי. ומ"מ אח"כ יכולים להבין הנמשל. וכמו קרח חוזר ונמס והי' למים. דהנה יש ג' בחי' אור מים רקיע כח"ב. בינה נק' רקיע כעין הקרח דאגלידו מיא דחכ"ע. ומ"מ נק' קרח הנורא שעל ידו נמשך יראה וביטול בהחיון כו'. וזהו קרח אותיות חרק כמ"ש סד"ה ביום השמיני שלה. ולכן התורה כמו שהיא מלובשת בגשמיות נק' רקיע כעין הקרח ונק' משל הקדמוני.

והנה

והיינו חיצוניות הלב ופנימיות הלב. חיצוניות הלב הוא בחי' לאהבה את הוי' אלקיך כי הוא חייך. בחי' נפשי אויתיך. כמו שהאדם משתוקק לחיי נפשו. כמו"כ כשמתבונן איך שהוא ית' עיקר החיים של כל העולמות של העוה"ז והעוה"ב ביו"ד נברא עוה"ב וכנ"ל עי"ז נעשה כל האהבה והתשוקה רק לאלקות לבד ולא לחפץ בהשתלמות כלל. ועי"ז בחי' אהבה זו ממשיך הגילוי מבחי' שם הוי' דלתתא שמהוה ומחי' כנ"ל. אבל פנימיות הלב הוא ליכלל וליבטל באוא"ס מהוע"ל בחי' סוכ"ע שלמעלה מבחי' כי הוא חייך. כי בחי' כי הוא חייך הוא רק ב' אותיות ביו"ד נברא עוה"ב ובה' נברא העוה"ז. וכמשל ביטול בחי' אותיות לגבי כללות כח הדיבור והמח' וכש"כ לגבי עצם הנפש. ולמעלה הביטול יותר שאין ערוך דכלא"ה לגמרי. וכמ"ש במ"א כי לא זהו עיקר האלקות מה שהעולמות חיים ומתהוים ממנו ית'. כי זהו רק הארה בעלמא שטפל ובטל לגבי עצמותו ית'. וזהו על כל שבח מעשה ידיך. ואפי' שורף קדושים ג"כ רק ישתבח שמך כמ"ש בתו"א כאן. ועי"י התבוננות זו נעשה בחי' מי לי בשמים. געה"ע שנברא רק באות יו"ד. ועמך לא חפצתי בארץ. געה"ת שנברא באות ה'. כ"א יהי' הרצון והתשוקה ליבטל במציאות באוא"ס מהוע"ל שלמעלה מבחי' חיות העולמות. וזהו בחי' פנימיות הלב שעי"ז ממשיך הגילוי מבחי' שם הוי' דלעילא סוכ"ע כנ"ל. וזהו ויסע אברם הלוך ונסוע מדרגא לדרגא מבחי' חיצוניות הלב (מזבח החיצון המשכת שם הוי' הנראה) לבחי' פנימיות הלב עד שבא לבחי' הנגבה שהוא עיקר בחי' פנימי' הלב. דכמו בגשמיות דרום הוא תוקף החום עד שא"א להיות שם ישוב כלל. כמו"כ למעלה בחי' דרום הוא תוקף והגבורת אור האהבה מבחי' פנימיות הלב ליבטל באוא"ס מהוע"ל ית'. ולכן ג"כ בעבודת הכהן בבהמ"ק ובא לו לקרן דרומית מזרחית דרום דאתקשר במזרח. כי מזרח הוא בחי' זריחת אור וגילוי מבחי' שם הוי' דלעילא סוכ"ע. ועי"י בחי' דרום דוקא יכולים לבוא לבחי' מזרח. וכמ"ש בזהר (ח"א פ"ד א') הלוך ונסוע הנגבה כו' בירותא דעלמא עילאה עמיקא וסתימא לעילא עד אין סוף כו'. וז"ש ב"פ ויבן. ויבן מזבח להוי' הנראה זהו חיצוניות בינה שנק' תבונה להתבונן בבחי' כי הוא חייך. ואח"כ ויבן מזבח להוי' סתם זהו פנימיות בינה. בינה יתירה מבין דבר מתוך דבר. התבוננות בעצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' חיות העולמות. והנה המשכת והתגלות ב' שמות הוי' אלו זהו כל העבודה דלהמשיך דירה בתחתונים. שיתגלה בחי' ממכ"ע ובחי' סוכ"ע בעולמות. כי גם בבחי' ממכ"ע צריך להמשיך דבת"ה שזהו ע"ד מה הנשמה ממלא כו'. דיש ראש לב רגל. וכשיאיר גילוי בכל גם ברגל כמו בראש זהו שלא כסדר השתלשלות. וכמו"כ שיתגלה בחי' ממכ"ע בעשי' שנק' רגל כמו בבריאה שנק' ראש דהיינו בבחי' השגה ממש כמו בבריאה. ולא רק בבחי' הודאה והאמונה לבד כמו בעשי'. זהו שלא כסדר השתלשלות ונק' דירה בתחתונים. גם אעפ"י שאומרים כאן שם הוי' דאצי' נק' הוי' הנראה ממכ"ע גילוי בעולמות. אך באמת הרי כתיב שמש ומגן כו' שם אלקים הוא מגן המעלים שלא יתגלה שם הוי' בבי"ע כ"א רק באצי'. ומ"ש כאן שנק' הוי' הנראה דרגא דאתגליא גם בבי"ע זהו רק ע"ד אוא"ס הידוע מציאותו ולא מהותו. וגילוי המהות דשם הוי' דבחי' ממכ"ע הוא רק באצי' דאיהו וגרמוהי חד. ולכן התגלות המהות גם בבי"ע זהו דירה בתחתונים:

ב **והנה** כתיב (בראשית י"ג) ויעל אברם ממצרים. מצרים זהו המצרים וגבולים שמגבילים את האדם שלא יוכל לצאת מחשך הגוף ורצונות זרות כו'. וכמו גנבא כו' רחמנא קריה. אעפ"י דרחמנא קריה ומשיג אלקות מ"מ גנבא כו'. וכמו"כ בכל אדם אעפ"י שיודע ומשיג אלקות מ"מ אינו יכול לצאת מחשך גופו ורצונותיו הזרות כו'. והנה מצרים מצר ים בחי' י"ס דשם אלקים מ"ח צירופים האחרונים זהו שרש כל המצרים וגבולים כו'. ועז"נ כתיב (שה"ש ו') אל גנת אגוז ירדתי. כמו אגוז שיש בתוכו פרי אבל יש ג' קליפין המכסים את הפרי. וכמו"כ בכלו"א יש בתוכו אה' מסותרת ורק ג' קליפות מכסים ומסתירים כו'. אך באברהם כתיב ויעל אברם ממצרים שעלה ויצא מכל המצרים וגבולים. וזהו"ע קיים אברהם כל התורה כו' כי יסוד ענין מ"ת הוא כדי להיות יציאמ"צ כמ"ש אנכי הוי' אלהיך אשר הוצאתיך מאמ"צ. ובק"ש מסיימים ג"כ אני הוי' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ. גם פי' ויעל אברם ממצרים שכל עלייתו הוא ע"י מצרים וכמ"ש (איוב י"ד) מי יתן טהור. מטמא דוקא. כי אדם וחוה לא יצאו לגמרי מטומאת מצרים. אבל אברהם ושרה יצאו בשלימות ממצרים. וכמ"ש בזהר (ח"א קכ"ב ב') את שרה נחתת וסלקת ולא אתדבקת ברע כו'. וזהו ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו כו'. ועי"ז נתעלה מאד עד שבא לבחי' הנגבה בירותא דעלמא עילאה (בינה. שרש התגלות עתיק). וכמ"ש צחוק עשה לי אלקים שע"י שמהפכים החשך וההסתר שנמשך מהצמצומים דשם אלקים עי"ז נמשך גילוי צחוק ותענוג עליון כו':

ג **והנה** זהו אברהם. אחד הי' אברהם (יחזקאל ל"ג) אבל כדי שכל א' יוכל לבא לבחי' זו ע"ז הי' ענין מ"ת על הר סיני. כי הנה הנביא קובל אני הוי' לא שניתי ומ"מ ואתם בני יעקב לא כליתם (מלאכי ג'). והיינו משום כי בני יעקב. נשמות נמוכות שנמשכים מבחי' עקביים. נשמות דעשי'. וכתיב כשל בעוני כחי. כחי קאי על הנשמה כמ"ש (קהלת ט') כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה. ומשום כי הנשמה נמוכה מבחי' עקביים ע"כ כשל בעוני כו' כמארז"ל (ברכות ל' ב') נחש כרוך על עקבו. וכתיב (תהלים מ"ט) עון עקבי יסובני. ואחז"ל (ע"ז י"ח א') עונות שאדם דש בעקביו כו'. וכתיב (ירמי' י"ז) עקוב הלב מכל. בחי' עקביים. ע"כ ואנוש הוא בחי' חלישות הנפש שאין יכול להתגבר על חשך הגוף ולצאת מרצונותיו. ולזה נתנה התורה שנק' עוז וכח. דהנה כתיב (שמות ט"ו) ימינך הוי' נאדרי בכח. ועי"י שבנ"י עוסקים בתורה עי"ז מגבירים למעלה בחי' ימין הוי' להיות ימינך הוי' נאדרי בכח. שיומשך בחי' כח בימין. כי אורייתא מחכ"ע. וחכמה כח מה כח הביטול כו'. גם כ"ח ר"ת כתר חכמה. ועי"ז נעשה התגברות ימין על שמאל להיות לאכללא שמאלא בימינא. וזהו"ע כ"ח ב"פ יד

ובפסוק

שלום שבין אדם לחבירו גורם גם למעלה בין בחי' ועל הכסא דמות כמרא"ד ובין בחי' ודמות פניהם פני אדם. ות"ת כנגד כולם שבתורה יש כל הדברים שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך. תושב"כ ותושבע"פ הו"ע כיבוד אב ואם. וגמ"ח בחי' ותורת חסד על לשונה. והבאת שלום כמ"ש או יחזיק במעוזי יעשה שלום שלום יעשה לי וכמ"ש ענין זה במ"א:

ועניין שאוכלין פירותיהן בעוה"ז (בהמצות הנ"ל שמחברים שמים וארץ עלמדאתכ"ס עם עלמדאת"ג) כי הנה ארז"ל שכר מצוה בהאי עלמא ליכא. שיש ב' עולמות עלמדאתכ"ס ועלדאת"ג ושרשם ב' שמות הוי'. שם הוי' הא' ממכ"ע שמאיר בבחי' התחלקות המדרגות כמו הנשמה שבלב במוח ומדות בלב. וכמו"כ כתיב השמים כסאי והארץ הדום רגלי. והוא שרש בחי' עלמדאת"ג. ושם הוי' הב' סוכ"ע השוה ומשוה כו' והוא שרש עלדאתכ"ס וכמ"ש בת"א בד"ה להבין ענין הברכות איך שעלמדאתכ"ס אין שם התחלקות כלל ע"ש באריכות ויובן ההסבר איך שם הוי' דלעילא שרש עלמדאתכ"ס. והנה פס"ע בינייהו. וכתיב יהי רקיע כו' ויהי מבדיל בין מים למים. והבדילה הפרכת לכם כו'. ולכן שכר מצוה בהאי עלמא ליכא. כי תרי"ג מצות הם מבחי' כתר סוכ"ע שהכלי לגילוי זה הוא רק עלמדאתכ"ס כנ"ל משא"כ עלמדאת"ג אינה כלי לגילוי שם הוי' דלעילא סוכ"ע כו' וזהו בהאי עלמא ליכא. והנה מנו חכמים מצות נבחרים שאוכלין פירותיהן בעוה"ז. והיינו שהם גבוהים מכל המצות. דהיינו שמחברים ב' שמות הוי'. וע"כ הקרן שהוא עלם הגילוי הוא קיים רק לעוה"ב עלמדאתכ"ס. ומ"מ לפי שמחברין ב' שמות הוי' ע"כ אוכלין פירותיהן בעוה"ז. והנה מצות אלו הנבחרים ויקרים מכל המצות הם גמ"ח והבאת שלום כו' וכיבוד או"א ות"ת כנגד כולם כנ"ל. והנה ענין גמ"ח טוב לשמים וטוב לבריות. שם הוי' נק' טוב כי טוב הוי'. וב' פעמים טוב. הא' טוב לגנוז שם הוי' דלעילא. והב' שם הוי' דלתתא. והיינו שעל ידי גמ"ח מחבר ב' שמות. וגמ"ח יותר מצדקה כמ"ש זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד והקצירה יותר מזריעה. גם צדקה הוא רק די מחסורו. והבאת שלום בין אדם לחבירו מחבר בחי' אדם עם כי לא אדם הוא. עי' ביאור דוהניף. ות"ת כנגד כולם כי בתורה יש ד' פעמים טוב. יבא טוב ויקבל | טוב מטוב לטובים כו'. והחילוק בין מצות לתורה דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא משא"כ תורה כו'. היינו כי המצות נמשכים מגלגלתא בחי' מקיף וסוכ"ע וע"כ אין מאיר בהאי עלמא עלדאת"ג. אבל התורה נמשכה מבחי' שערות ת"ד בחי' לצמצום והתחלקות ע"כ נמשך מזה אכילת פירות בעוה"ז היינו גם בעלדאת"ג:

והנה כתיב מלחמה להוי' בעמלק מדור דור. וצ"ל איך שייך בעמלק ילחום נגד שם הוי'. הנה כתיב טוב לחסות בהוי' מבטוח באדם. וצ"ל דהא כתיב ארור הגבר כו' ומהו רק טוב. והענין דקאי על אדה"ע דמות כמרא"ד הוא מראה דמות כבוד הוי'. והיינו כי בחי' אדם הוא שם הוי' דלתתא ממכ"ע. וכתיב זלעו"ז עשה אלקים. עת אשר שלט האדם באדם כו'. והיינו בשם הוי' גופא עשה בחי' אדם דקליפה ונתן לו כח וממשלה להעלים ולהסתיר לנגד שם הוי' כדי שיהי' שייך עבודה. אבל בגילוי שם הוי' דלעילא אין יכול להיות כלל שום מנגד והעלם כו'. וזהו טוב לחסות בהוי' הוי' דלעילא כי בשם הוי' כי אמילם. ולכן כתיב ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלקים עמדי. היינו כשיתחבר ב' בחי' אני סוכ"ע וממכ"ע אזי לא יוכל להיות כלל שום הסתר כו'. משא"כ עתה כתיב רק כי גדול הוי' מכל האלהים. אבל מ"מ יכולים להעלים ולהסתיר לנגד שם הוי'. וע"ז אמר דוד כי אני ידעתי כי גדול הוי' ואדונינו מכל אלהים. שגם שם הוי' דלתתא ממכ"ע כשיאיר אורו בגילוי מתבטל כל ההעלמים והלעו"ז כו'. וכנ"ל בענין יתרו. ולכן שייך מלחמה להוי' בעמלק. כי עמלק ב' פעמים ק"כ והנה ב' שמות הוי' כולא חד וסוכ"ע וממכ"ע הכל א' ורק כשמאיר שלא ע"פ צמצום הו"ע שם הוי' דלעילא סוכ"ע וכשמאיר על ידי צמצום נק' שם הוי' דלתתא ממכ"ע. ולכן לע"ל יהי' אין אלקים עמדי שלא יוכל להיות כלל שום העלם והסתר מחמת גילוי שם הוי' דלעילא:

בחדש השלישי כו' ביום הזה כו'. וזה הי' בר"ח. וצ"ל מה שר"ח נק' היום הזה. כתיב ובראשי חדשיכם (פנחס כ"ח). ופי' בזהר (שם רמ"ח ב') שבכל ר"ח סיהרא מקבלת מתרין ראשין. יעקב ויוסף ת"ת ויסוד כמ"ש אלה תולדות יעקב יוסף. יסוד ממשיך השפע בפנימיות. וזהו בחדש השלישי יעקב שלישי לאבות ת"ת. ביום הזה בחי' יוסף צדיק כו'. וצ"ל ענין מ"ת שהרי התורה מגלה מגלה ניתנה בכל המ"ם שנה שהלכו במדבר כמו פ' ציצית נאמרה בפ' שלח כו'. ומהו ענין מ"ת על הר סיני. גם הרי קיים אאע"ה כל התורה כולה עד שלא נתנה. כתיב (בראשית י"ב) ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה. וגם הכהן בעבודת בהמ"ק ובא לו לקרן דרומית מזרחית. הנה מתחלה כתיב ויבן מזבח להוי' הנראה. ואח"כ כתיב ויבן מזבח להוי' סתם. והענין דיש שני שמות הוי'. הא' שם הוי' שמהוה ומחי' עולמות ביו"ד נברא עוה"ב ובה' נברא עוה"ז. ונק' ממכ"ע שמתלבש בהעולמות כמארז"ל (ויק"ר פ"ד סי' ה') מה הנשמה ממלא את הגוף כך הקב"ה כו'. והב' שם הוי' דלעילא בחי' סוכ"ע שאינו מושג בעולמות כלל דלמהתב"כ. ונק' סוכ"ע לפי שאין בו מעומ"ע. כי בבחי' שם הוי' דלתתא ממכ"ע שייך מעומ"ע. משא"כ בחי' סוכ"ע השוה ומשוה כו'. וזהו שמתחלה בנה מזבח להוי' הנראה בחי' עלמדאת"ג זהו שם הוי' דלתתא בחי' ממכ"ע (מל' שמקבלת מז"א שם הוי' דלתתא). ואח"כ בנה מזבח להוי' סתם דרגא דאתכסיא היינו להמשיך שם הוי' דלעילא שאינו מושג בחי' סוכ"ע (מזבח הב' הוא בינה עלמדאתכ"ס שבה התגלות עתיק שם הוי' דלעילא כי הב' הויות הם עת"י וז"א). וכמו"כ בבהמ"ק היו ב' מזבחות אלו. מזבח החיצון שעליו היו מקריבין הקרבנות. ומזבח הפנימי שעליו היו מקטירין קטרת. והנה כתיב ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר כו'. שגם באדם יש ב' מזבחות אלו.

ב"ה שזו כתבו ואמרו לא ידעתי את הוי'. מי הוי' כו'. וכמ"ש ועברתי בא"מ"צ כו' אני הוי'. וקיום פעולת הדין הי' ע"י הקדרה שבכלו ובודאי הי' שלא ברצונם שהרי הם המשיכו שפע לשם ורק שהיו מוכרחים מצד כח והנהגת שם הוי' המושל עליהם ומנהיגם וכמ"ש רוח סערה עושה דברו והגיעה שאול הנך וכמו שאמר בלעם לא אוכל לעבור כו' הגם שהי' חפץ לקלל יותר מבלק. ועז"נ ומלכותו בכל משלה. והרי הי' כאן כמו שני הפכים בנושא א' ממש. שבמקום שהתחזקו פרעה והמצרים להמשיך שפע לשם נמשך משם העונש להם. ומזה נתפעל ביותר ואמר עתה ידעתי כי גדול הוי' מכל האלקים זהו ק"כ צירופי אלקים דקדושה שמתגלה על ידם שם הוי' כנ"ל. ועוד זאת כי בדבר אשר זדו כו' שאפי' בקליפה וסט"א ממש יש כח והנהגת שם הוי'. נמצא שגם יתרו הודה שבכל מראשית עד אחרית. וכמו שאמר מרע"ה בשמים הוא עולם הגלגלים. ממעל הוא עולם המלאכים. בארץ הוא עוה"ז הגשמי. מתחת הוא מתחת לארץ בארקא ותהום. אין עוד לבד שם הוי' ב"ה. וגם כמו שאמר דהע"ה בשמים ובארץ בימים וכל תהומות. וזהו לשון הזהר אסתלק קוב"ה ביקרי' עילא ותתא. עילא הוא ק"כ צירופי אלקים דקדושה ותתא הוא גם אלקים אחרים דלעו"ז נגלה על ידם כח שם הוי' ב"ה :

ד **ועתה** נ"ל מ"ש בזהר לבתר דאתא יתרו ואודי כו'. ולבתר יתיב אורייתא בשלימו יעו"ש. והענין כי מ"ת הדבור הראשון אנכי הוי' אלקיך. והנה אנכי זהו כ"ע שלמעלה מהשתלשלות. ומשהי' אנכי נמשך שהוי' יהי' אלקיך ממש יחוד הוי' ואלקים. שבשהי' הנהגת הטבע שמצד שם אלקים יתגלה שם הוי' ממש למעלה מהטבע. ולכן בפסוק וידבר אנכי כו' יש ג"כ כ"ה אותיות. שהי' כח. ועתה יגדל נא כח אד'. היש"ר בכל כחו. וזהו עיקר כל העבודה כמ"ש וידעת היום כו' כי הוי' הוא האלקים להמשיך יחוד דהוי' אלקים כו'. על ידי תורת הוי' ומצות משם אלקים כמ"ש בדרוש כי תצא ונתנו הוי' אלקיך. עובד אלקים ע"ד עורות עבודים לתקן העור והפרסא כו' שיתגלה אור שם הוי' ממש למטה. ועיקר גילוי זה יהי' לע"ל כמ"ש ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלקים עמדי. וע"ז אמרו אוה"ע לכבוד עצמו הוא דורש. כבוד עצמו קאי על שם הוי'. והם אינם מאמינים כלל בשם הוי' שמשך ההשגחה למטה ורק על השמים כבודו כנ"ל. ומ"ש ולכבודי בראתיו קאי על מל' שם אלקים (עי' בביאור ע"פ יונתי בענין משה מפי עצמו אמר. ובביאור ע"פ קול דודי בהג"ה בענין בכבודו ובעצמו ע"ש ויובן לכאן). ובשהי' כבוד תאה שם אלקים שממנו נשתלשל הנהגת הטבע על ידי מלאכים וע"ש ומזלות בשהי' זו הם מודים. ועיקר הכפירה שלהם הוא בשם הוי' דוקא. וע"כ אמרו שאין רוצה לחלוק כבוד לשותף שבדעתם יש שיתוף בענין ההשגחה למטה. ומכיון שאמר הקב"ה כבד את אביך ואת אמך חזרו והודו לדברות הראשונות. כי הנה ג' שותפים באדם. ואעפ"י שאין האב והאם יודעים כלל היאך נוצר הולד מיהודה ובאמת הקב"ה מצייר הולד. אבל מ"מ הם בעלי בחירה שאם אין רוצים להתייחד לא יהי' כלום וע"כ נק' בשם שותפים. ורצה הקב"ה לחלוק להם כבוד. אבל בענין ההשגחה למטה אין שום שיתוף כלל. כמו השמש מה שבעת הסיבוב נשפע ממנו כל השפעת גשמיות. לבד מה שהשמש אינו יודע כלל היאך נשפע ממנו כמו במשל האב והאם כנ"ל. עוד זאת שאין לו בחירה כלל בהסיבוב כידוע שגלגל היומי מניע כל הגלגלים והקב"ה מניע את גלגל היומי בכח שאין לו קץ ובכח שאין לו הפסק כמ"ש ברמב"ם. וכן הארץ שמצמיח את הכל אין לה שום דעת ובחירה כלל. וא"כ אין שייך שום שיתוף כו'. ואלו הי' שייך שיתוף בודאי הי' מצוה לחלוק כבוד כמו מצות כיבוד או"א כו'. וזהו יודוך הוי'. כל מלכי ארץ. מה שנק' מלכי ארץ היינו כי ארץ זהו בחי' מל' כודכ"ד שם אלקים שרש הנהגת הטבע. שבבחי' זו הם מאמינים כמ"ש מלך אלקים על גוים וכתיב מי לא ייראך מלך הגוים כו'. והכפירה שלהם היא בשם הוי'. ולכן פרעה אעפ"י שידע משם אלקים מ"מ אמר לא ידעתי את הוי' כו' מי הוי' כו'. ולכן נק' מלכי ארץ. וזהו שנאמר לפרעה למען תדע כי אני הוי' בקרב הארץ. שהנהגת הטבע גופא משם אלקים. האור והחיות להחיות גם הטבע הוא משם הוי' דוקא. ורק שמתעלם בהאותיות וכלים דשם אלקים. ולכן יכול להיות ג"כ יחוד הוי' ואלקים. וזהו יודוך הוי' כל מלכי ארץ כי שמעו אמרי פיך שמדיבור כבד כו' גם מלכי ארץ הודו לשם הוי'. ובכ"ז יובן מה שמקודם מ"ת הי' צ"ל שיודה יתרו עתה ידעתי כו'. והיינו כי כללות ענין מ"ת אנכי הוי' אלקיך שיומשך יחוד הוי' ואלקים בגילוי למטה שיהיו נסים שלמעלה מהטבע. וידוע שעיקר העלם והסתר הטבע הוא כשמסתתר ומתעלם השפע בע"ס דק"נ. וכמ"ש בתניא שהשפעת החיות בעוה"ז הוא על ידי לבושי נוגה. ולכן הי' צ"ל תחלה ההכנעה מכללות ק"נ. והנה יתרו כהן מדין כומר גדול לכל הע"ז כמ"ש בזהר ובמד"ר ולכן כיון שהודה יתרו ואמר עתה ידעתי וכמשנ"ל פי' וענין זה. עי"ז אתכפיא סט"א בשעת הכנעה בכללות ק"נ לבוש הטבע שגם הטבע לא יסתיר כו' וכנ"ל:

ה **וענין** מצות כיבוד אב ואם. צ"ל ג"כ הדין שקיום מצות פרי' ורבי' הוא כשיש לו בן ובת (יבמות ס"ו). הנה כתיב (מלאכי ג') הנני שולח לכם את אלי' הנביא והשיב לב אבות על בנים. והענין כי י"ה עלמדאתכ"ס ו"ה עלמדאת"ג. ובגלות אין השם שלם. והנה אלי' הנביא הוא שם הוי' בשלימות והיינו שהוא מחבר י"ה בו"ה. ולכן עלה בסערה השמימה שחבר שמים וארץ שהם ג"כ י"ה ו"ה. ישמחו השמים ר"ת י"ה ותגל הארץ ו"ה. והנה י"ה נ"ק או"א. ו"ה בן ובת. כי וי"ו נפיק מן יו"ד שבתחלה עושין יו"ד ואח"כ ממשיכין הקו להיות ו'. וה' תתאה ודאי נפיק מן ה' עילאה. וזהו והשיב לב אבות על בנים כו'. והנה נעשה אדם בצלמינו ולכן כשיש לו בן ובת ה"ז שם הוי' בשלימות. האו"א נגד י"ה ובן ובת נגד ו"ה. ועל ידי מצות כיבוד או"א ממשיכים להיות והשיב לב אבות על בנים. שהוא המשכה מעלמדאתכ"ס לעלדאת"ג. וע"כ הוא מהדברים שאוכלין פירותיהן בעוה"ז (כמשית"ל). וכן גמ"ח הוא טוב לשמים וטוב לבריות שנכפל כי טוב כו'. והשבת שלום

ואש. עיקר הביטול ע"י המים והאש מחמם המים כו'. והנה כתיב יקוו המים אל מקום אחד דקאי על הוי' אחד שבק"ש כמ"ש בזה"ק (בראשית י"ח ע"א וע"ב) מים בחי' חכ"ע כח מ"ה ביטול לגמרי וכמו מרע"ה דכתיב כי מן המים משיתיהו עלמדאתכ"ס הרי הי' בחי' ונחנו מה כנודע. ולכן עיקר הביטול דבחי' בשר רשפי אש דנבראים שיוכלל באלקות לאשתאבא בגופא דמלכא בחי' אדה"ע ע"ד מכאל מקריב כו' הוא ע"י בחי' מים דוקא. ומ"מ צ"ל תחלה אש אהוי"ר ואח"כ הביטול ע"י מים. וזהו"ע קדירה אחד. וציקי קדירה ועד. שאינו מתבטל לגמרי רק ביטול היש כו'. כשם שאין בלבך כו' כך כו'. ותוכן הענין הנה בקדרה דקדושה יש ב' פי'. הא' שהבשר המתבשל הוא בירור והעלאת מ"נ דמצות מעשיות שיוכלל בבחי' כמרא"ד. הב' בירור והעלאת מדות הנפש (בין דנה"ב ובין דנה"א) שיתהפכו ויתעלו ליכלל באלקות ממש. והיינו בשר יסוד האש חום הטבעי דכח המתאוה דנה"ב. או גם יסוד האש דנה"א ע"ד יבא כל בשר להשתחות לפני כו'. והקדרה הוא בירור והעלאת מ"נ בבחי' אתהפכא ממש ליכלל ביחו"ע. ולכן זהו משל לבחי' אחד. וציקי קדרה הוא הבירור והעלאת מ"נ בבחי' אתכפיא יחו"ת ולכן זהו משל לבחי' בשכמל"ו. ונמצא שקדרה היינו הבירור והעלאת מ"נ דנוק' דקדושה שיומשך בה יחוד עליון דמ"ד ומ"ן. וזהו עומק כוונת רז"ל משל לבת מלך כו'. בת מלך הוא כענין בת ציון. בת היתה לאברהם ובכל שמה בחי' בתי שלמטה מבחי' אחותי. והריחה ציקי קדרה הוא עולם התענוג מבחי' אתכפיא וביטול היש דוקא ע"ד בריחא דלבושייכו דלא קריתו כו' שמבחי' ביטול היש יש ריח יותר כו':

והנה את צלעו"ז עשה האלקים. וכמו שיש קדרה בקדושה כן בלעו"ז יש ג"כ קדרה דקליפה. הכ' דנוק' דקליפה כמו שאמר פרעה הבה נתחכמה. שבה מתבשל הבשר היינו מ"ש ובשר בשדה טריפה. והבישול הוא ע"י מים ואש זהו אש זרה ומים הזדונים. ובנפש הבשר הוא חום הטבעי דנה"ב שמתהפך לרע ח"ו. והבישול ע"י אש זרה ומים הזדונים. אש זרה אינו זדון כ"כ כמים הזדונים. והיינו כי אש זרה הוא התפעלות בלהב עצום אחר התאוה עד שאינו יכול לפשוט עצמו ממנה. והנה באמת זה הוא מזיד גמור. כי הרי זהו מפני שהכניס א"ע והעמיק במח' והרהור עד שנתפעל כ"כ עד שלא יוכל להפשיט א"ע והי' צריך להתאמץ לדחות המח' וההרהור. ואין תירוץ כלל מה שלא יוכל לכוף א"ע כיון שבאמת אפשר ומוכרח הוא לכוף א"ע וכמו ביוסף וינס החוצה וכדאי' בגמ' נורא בי עמרם. ואין זה כ"א תירוץ של פושעים. אך מ"מ לא נק' כ"א זרה ולא זדון כמים הזדונים. ועדשארז"ל לענין אשת ישראל שנאנסה שתחלתה באונס וסופה ברצון עכ"ז מיקרי אונס מ"ט יצרה אלבשה כו'. גם כי באש זרה אין נשקע ונטבע כל הנפש לגמרי. עי' ד"ה כי ביום הזה יכפר. אבל מים הזדונים היינו קרירת התענוג. אעפ"י שלא נתפעל בלהב עצום כ"א שקבל את הרע לתענוג והיות עצמי עד שא"צ להתפעל כלל להתאוות תאוה. לכן נק' מים הזדונים כי זהו עיקר הזדון. ועי"ז עיקר הבישול דלעו"ז שיתהפך לרע לגמרי כו'. ויש בלעו"ז ג"כ קדרה וציקי קדרה. ובלעו"ז ציקי קדרה גרוע יותר דהיינו רע ביותר כו'. כי מקדרה דלעו"ז אעפ"י שנתבשל כו' כנ"ל מ"מ ע"י תשו"ע יוכל לברר ולהעלות הכח המתאוה גם מרע גמור ע"ד זדונות נעשו לו כזכיות. אבל ציקי קדרה זהו מה שנופל על השוליים היינו בחי' ותשליך במצולות ים כל חטאתם שזהו מעשה העבירה עצמה עם מעט מזעיר מהתאוה שנתערב כ"כ ברע עד שא"א בשום אופן לברר ע"י תשובה כ"א ותשליך במצולות ים כו'. עד לע"ל שיהי' ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ כו'. ובקדרה שבשלו כו' פי' שפרעה והמצרים הי' כל עסקם להמשיך תוס' שפע מהקדושה בקדרה זו דלעו"ז וזה הי' כל מגמתם למנוע בישול הקדרה דקדושה דהיינו היחוד עליון דמ"נ ומ"ד קובהו"ש ולגרום בישול הקדרה דלעו"ז. וזהו שהתאמצו ביותר ונתנו את נפשם ממש להזיק את ישראל אצלם במצרים שהיא ערות הארץ נוק' דקליפה כי בהיות ישראל שם המשיכו עי"ז תוס' יניקה לשם. שכ"ז הבין פרעה וידע. כי הי' רשע גדול ומתוך הקליפה ראה הרבה. ובה נתבשלו פי' שמשם גופא נמשך העונש עליהם כמ"ש תהומות יכסיומו זהו נוק' דתהומא רבא. ירדו במצולות זהו מצולות ים. וכדאי' בכהאריז"ל שזה שהמצרים נטבעו בים אינו כמו זה שבנ"י הלכו ביבשה בתוך הים. שסוד הדבר ברוחניות הוא ים סוף מדת המל' דאצי' סודכ"ד דאצי'. אבל המצרים נטבעו במצולות ים דנוק' דקליפה. וזהו שאומרים בברכת אמת ואמונה המעביר בניו בין גזרי ים סוף. ואת רודפיהם כו' בתהומות טבע זהו נוק' דתהומא רבא. והיינו כי כן הוא דרך השי"ת באותו מקום עצמו שהחוטא מתקשר וממשיך שפע לשם ע"י חטאיו משם גופא בא עליו אח"כ הדין והעונש לייסרו ביסורים קשים ומרים וכמ"ש תיסרך רעתך כו'. וזהו"ע ג' יועצי פרעה יתרו ואיוב ובלעם. שבבלעם נאמר ואת בלעם בן בעור הקוסם הרגו בחרב. ואי' בזהר שלא נהרג בחרב דקדושה שנאמר בה חרב לה' כו' או חרב דסנהדרין שהו"ע חרב גאותיך כו'. כ"א בחרב דלעו"ז חויא מהאי גיסא כו' נחש בריח ונחש עקלתון דו"כ דקליפה. שעל חרב זה אמר דהע"ה הפוצה את דוד עבדו מחרב רעה. ואי' שם בזהר שרצו להזכיר על בלעם שם המפורש ולא הניח פנחס דלא לתקיים בי' תמות נפשי מות ישרים. ואיוב ששתק נדון ביסורים. וכתיב אשר בשערה ישופני. שערה הוא גבורות קשות דנוק' דקליפה. וזשארז"ל בשערה הירף שלא הי' יכול להמתיק הדינים ולכך הירף. ואח"כ בשערה השיבו כו'. ויתרו שברח נתגייר כי אי' בספרי הקבלה שכשנמשך נס ע"י קליפות בהכרח שיתברר מהם מה עי"ז. וזהו יתרו שנתברר מהם ונתגייר. ולכן זהו מה שעיקר התפעלות יתרו הי' ממה שבדבר אשר זדו עליהם וכפי' רז"ל בקדרה שבשלו בה נתבשלו שמזה מובן שיש כח והנהגת שם הוי' גם בקליפות ממש. כי הרי באמת עיקר הדין על פרעה והמצרים הי' משם הוי'

ב"ה

אחרי ב"י הי' בדרך הטבע לפי שאמר להם משה דרך שלשת ימים נלך. ולכאורה אלו הי' אומר שילכו לגמרי ולא לשוב עוד הי' פרעה מניחם מצד מכת בכורות. אלא שאמר להם בכיון כדי שירדפו מצרים ופרעה אחרי בנ"י ויהי' הנס דקי"ס. ואלו לא היו רודפים אחרי בנ"י לא הי' צריך להיות כלל הנס דקי"ס. וא"כ מה שרדפו פרעה ומצרים אחרי בנ"י הי' סיבה לזה בדרך הטבע. ועצם הנס הי' למעלה מהטבע לגמרי כו'. והנה נת"ל שהנהגת הטבע נמשך משם אלקים ונסים שלמעלה מהטבע נמשך משם הוי'. והנה כיון שהסיבה להנס דקי"ס הי' בדרך הטבע. א"כ לא בטלה ההנהגה דשם אלקים כלל. ועצם הנס שלמעלה מהטבע הוא על ידי התגלות שם הוי'. והיינו שנתגלה אור שם הוי' בשם אלקים ונעשה יחוד שם הוי' ואלקים. ואז הטבע גופא אין מסתיר כלל שבטבע יכול להיות למעלה מהטבע (וזה נמשך דוקא מסיבת כל הסיבות בחי' כי אל דעות הוי' שם אל תיקון הא' דיגת"ד שכולל ב' הדעות כו'. ע"כ גם בטבע יכול להיות למעלה מהטבע). ומזה נתפעל יתרו מאד. שזה ידע מתחלה ג"כ היטב שיש שני שמות דהוי' ואלקים וכשם הוי' מושל אזי מתבטל הנהגת הטבע לגמרי. אך כששם אלקים מושל אזי נמשך להיות טבע כו'. והנה כששמע מרחוק הנס דקי"ס דימה שהי' יוצא לגמרי מהטבע ולא הי' בזה שום טבע כלל. וא"כ הי' ההנהגה ע"י שם הוי' לבד וזה לא הי' חידוש ופלא אצלו כלל. אבל כשבא אצל משה וסיפר לו משה איך שהנהגת הטבע שמצד שם אלקים לא בטלה כלל ורק שמצד גילוי ויחוד שם הוי' בשם אלקים גם הטבע לא הי' מסתיר כלל ובטבע גופא הי' למעלה מהטבע אזי נתפעל מאד ואמר עתה ידעתי כי גדול הוי' מכל האלקים. ששם אלקים גופא בטל לשם הוי' שלגבי אור שם הוי' אין השם אלקים מסתיר כלל. ועיקר פי' מכל האלקים היינו שבחי' גילוי גדלות ורוממות שם הוי' נמשך ומתגלה משם האלקים גופא. שע"י ק"כ צירופי אלקים עצמן מאיר ומתגלה בחי' גדול הוי' כו'. וכיון שיכול להיות יחוד הוי' ואלקים. א"כ כש"כ שבחי' הנהגת הטבע שמצד שם אלקים האור והחיות ג"כ משם הוי' רק דרך הסתר בשם אלקים. וא"כ זהו הודאה בכל מראשית ועד אחרית (וזהו לבתר דאתא יתרו ואודי כו'). וזהו כי בדבר אשר זדו כו' שלא נתפעל מעצם הנס דקי"ס שהי' למעלה מטבע לגמרי כ"א רק ממה שנשלם להם מדה כו'. דהיינו שמה שנטבעו המצרים הי' סיבה לזה בדרך הטבע. וא"כ הרי בהנהגת הטבע שמצד שם אלקים מאיר שם הוי' והטבע גופא בטל כו' כנ"ל ע"כ מזה נתפעל. ודוגמא לנס זה הי' ג"כ הנס דפורים שהי' על ידי הבאת הסתר לבוש הטבע. ומ"מ ראו הכל שהנס גדול למעלה מהטבע. וע"ז ארז"ל שנאמר ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלקינו. וז"ש דוד כי גדול הוי' מכל האלקים. כל אשר חפץ הוי' עשה בשמים ובארץ בימים וכל תהומות. והוא כנ"ל כמו שאמר יתרו:

ג **והנה** כי בדבר אשר זדו עליהם דרשו רז"ל (סוטה י"א א') לשון ויזד יעקב כו'. בקדרה שבשלו בה נתבשלו. וצ"ל ענין קדרה שבשלו כו'. הנה ידוע מארז"ל (פפ"ד דפסחים) על בשכמל"ו משל לבת מלך שהריחה ציקי קדרה תאמר יש לה גנאי לא תאמר יש לה צער הביאו לה עבדיה בחשאי. והנה אחד הוא יהו"ע איך דקמי' כל"ח שאין עוד מלבדו וזהו פי' אחד. ועד הוא בחילופי אתוון אחד (זח"ב קל"ד א') שהוא יחו"ת איך שהים בטל כו'. ואנשי יריחו שהיו כורכין את שמע כו'. לפי שנתפעלו מהביטול דאחד. והנה קדירה הוא המות כמארז"ל (חולין מ"ה ב') כל מה שבקדרה נדון כמות. והיינו ההתבוננות וההשגה איך שהוי' אחד כו'. ובקדרה מתבשל הבשר ע"י מים ואש ועיקר הבישול ע"י המים ורק שהאש צריך לחמם המים כדי שיתבשל הבשר עד שיהיה ראוי לאכילת אדם. והענין למעלה כי כל המצות נתלבשו בגשמי'. וע"כ כדי שיוכלו לעלות למעלה ליכלל בבחי' רמ"ח אבר"מ כו' צריכים לבחי' בישול בקדירה. וע"י מים ואש מותא ולבא בחי' מים להלוהית התענוג הוא התבוננות איך שכל מצוה היא המשכת תענוג בפ"ע ציצית לבנ"ת תפילין ד' מוחין סוכה מקיפים דאימא. וצ"ל בחי' רשפי אש והתלהבות האה' בלב וע"ז מעלים המצות ליכלל באדה"ע. והקדרה היא הכלי עלליות שלשם נכלל כל ההעלאת מ"ן כו'. והנה הקדרה עצמה היא בחי' אתהפכא יהו"ע. אבל ציקי קדירה הוא מה שאינו מתבשל לגמרי להיות מאכל גמור הוא בחי' אתכפיא יחו"ת כו'. ועוד הו"ע בישול בשר בהמה כי הנה ארז"ל (ברכות י"ד ב') כל הקורא ק"ש כו' כאלו הקריב עולה כו'. וענין העולה שהבשר בהמה היה נכלל באש שלמעלה כו'. ורק מתחלה היו מביאין אש שלמטה כו'. וצ"ל ענין זה בק"ש. הנה בק"ש אומרים הוי' אלקינו. שכחנו וחיותנו הוא משם הוי' ולא כמו המלאכים שכחם הוא רק משם אלקים ולכן נק' בני האלקים. אבל נש"י מקבלים הכח משם הוי'. והו"ע כ"ח אתוון שבפסוק דוידבר. וע"ז כתיב כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה. והו"ע היש"ר בכל כחו. ולכן אמר דוד כי אני ידעתי כי גדול הוי' בחי' אני דוקא כנס"י לפי שמקבלת משם הוי'. וכמו ששם הוי' מושל על ההסתר דשם אלקים כמו"כ ניתן כח בנה"א למשול על הגוף ונה"ב שנרשם משם אלקים. והו"ע ישראל כי שרית כו'. ונמצא שענין ק"ש הוא ביטול לשם הוי'. ולהבין ענין ביטול זה יובן עדמ"ש יבא כל בשר להשתחות לפני. בשר הוא יסוד האש. כי בע"ח הם כנגד יסוד האש. ולמעלה הו"ע שרפים עומדים ממעל לו. שעומדים תמיד ברשפי אש וביטול לאלקות. ולכן נק' פני ארי' ופני שור. בשר בהמה והי'. וזהו י"ב בקר כו'. וע"ז כתיב יבא כל בשר להשתחות לפני שמדרגות ההשתחוואה הוא גבוה יותר מאד נעלה שמתבטל במציאות לגמרי. משא"כ אהוי"ר הוא עדיין בחי' יש לפי שיש לו כח לאהוב כו' (ולכן רוח רעש אש לא באש הוי'. ואח"כ קול דממה דקה כו') אבל ההשתחואה הוא ביטול במציאות לגמרי. וה"ז כמו העולה שבשר בהמה היה נכלל באלקות כמו"כ יתהפך בחי' בשר בהמה דנבראים שהו"ע רשפי אש האהבה בחי' יש לבחי' ביטול לגמרי ליכלל באלקות ממש כו'. וזהו ג"כ ענין הקדרה דקאי על אחד (וציקי קדרה ועד) כי בקדרה מתבשל בה הבשר עד שיהי' ראוי לאכילת אדם ממש. והבישול הוא ע"י מים ואש

לפי שהמלאך הוא בטל לגמרי לגבי החיות אלקות שמלובש בו. עד שאין מסתיר כלל. כ"א החיות אלקות מאיר עליו בהתגלות ומקיפו מכל צד עד שאין נראה רק החיות אלקות. וכן עד"ז י"ל ג"כ מה שהמלאכים נק' אלקים שהוא ג"כ מטעם זה (ולא כמו העולמות שהם בחי' מסתירים על החיות אלקות המלובש בתוכן להחיותן כו'). והוא פי' עמוק מאד שלפי"ז נק' אלקים ג"כ מלשון אלקות. ומ"מ אינן ערוך לאלקות דשם אלקים עצמו. כי מה שבטלים ומתאחדים עם החיות אלקות המאיר ומתגלה בהם בלי הסתר פנים כלל. זהו רק עם ההארה המצומצמת בהם כפי שיוכלו שאת. אבל כשיאיר עליהם אור אלקי יותר מכפי המדה המצומצם אזי יתבטלו לגמרי ויהיו לאין ואפס כמארז"ל (סנהדרין ל"ח) הושיט הקב"ה אצבעו הקטנה ביניהן ושרפן. ולכן אינן ערוך כלל לעצמיות האלקות דשם אלקים. וזהו אלקי האלקים. אבל לפ"ד הרמב"ן ז"ל מה שמלאכים נק' אלקים הוא כמשכ"ת כי אלקים לבד מה שפי' אלקות עוד פי' ג"כ ל' כח. ולפי שהמלאכים יש להם כח גדול מאד כמו שבפשיטה א' יכול להחריב כל העולם אלו הי' לו רשות כו' ובפשיטה א' הוא הולך מהלך ת"ק שנה שכח זה הוא גדול מאד ע"כ נק' אלקים. ולפי' זה יתפרש הפסוק כי גדול הוי' ואדונינו מכל אלקים דקאי על המלאכים שנק' אלקים אבל שם הוי' מושל על כולם שבטלים אליו לגמרי. וכן פסוק ונורא הוא על כל אלקים ופסוק אין כמוך באלקים הוי' וכה"ג טובא כו'. והאלשיך פי' שתיבת אלילים. כמו כי כל אלהי העמים אלילים כו'. שייך על המלאכים ג"כ. כי פי' אלילים הוא כמו הרבה פעמים לא לא כו' שאינם כלום כו'. והנה המלאכים עם שיש להם כח גדול מאד שבפשיטה א' יוכלו להחריב כל העולם כו'. זהו רק מצד כח השי"ת וככחו וברשותו דוקא. ומצ"ע אינו כלום ואין בידו לא להרע ולא להטיב. ואפי' נמלה קטנה לא יוכל להרוג כו'. ולכן אפשר לומר עליהם ג"כ אלילים כו' כ"כ האלשיך ז"ל. והנה בפסוק הודו לאלקי האלקים כל"ה יהי' מחולק ג"כ אדמו"ר נ"ע עם הרמב"ן ז"ל. כי אדמו"ר נ"ע פי' בד"ה עשה לך חרבות צורים ששם הוי' נק' אלקי האלקים והיינו שהוא הולך לשיטתו שפי' האלקים על ק"כ צירופי אלקים. וע"כ פי' שאלקי האלקים קאי על שם הוי' וכמ"ש הסבר בדרוש הנ"ל. אבל הרמב"ן ז"ל פי' אלקי האלקים קאי על השם אלקים והיינו לפי שפירש אלקים על המלאכים ע"כ פי' אלקי האלקים הוא אמיתי' שם אלקים :

שיטה ג' יש עוד פי' בשם אלקים הנזכר בפסוקים הנ"ל קאי על עלם הע"ס היינו הכלים דע"ס והוי' קאי על האוא"ס המלובש בתוכן. וזהו כי גדול הוי' כו' מכל האלקים וכן אין כמוך באלקים הוי' וכן ונורא הוא על כל אלקים. והכוונה שיכול להיות ג"כ יחוד או"כ שהכלים גופא לא יסתירו כלל על האור. שיהי' כפי' ל' כפיר. מנהרין ומנללין. לא כפי' לשון מספר וגבול כו'. והכל הולך אל כונה א':

ב **ועתה** יתי' חילוקי המדרגות הנ"ל. ומתחלה נ"ל מה שאמר מרע"ה כי הוי' אלקיכם הוא אלקי האלקים האל הגדול הגבור והנורא כו' עושה משפט יתום ואלמנה ואוהב גר לתת לו לחם ושמלה. ובפ' ואתחנן כתיב ומשלם לשונאיו כו'. ולכאורה נ"ל מה שאמר אלקי האלקים הלא או"ע עכומ"ז קרו לי' אלקא דאלקייא ומצד זה נחשבים כופרים כו'. והענין כי מה שאומרים אלקא דאלקייא היינו שעזב הוי' את הארץ ומסרה ביד השרים העליונים והם המשגיחים ומנהיגים העולם ואינם מקבלים כלל מלמעלה כו'. וזהו רם על כל גוים כו' שבדעתם הוא קטנות לפניו ית' להשגיח למטה. ורק על השמים כבודו כו'. אבל מרע"ה אמר בהיפך לגמרי מדעתם כי הוי' אלקיכם הוא אלקי האלקים כו' עושה משפט יתום ואלמנה ואוהב גר כו' ומשלם לשונאיו כו' שהוא ית' בעצמו המשגיח והפועל למטה על כל פרט ופרט לעשות משפט יתום כו'. וכל המלאכים והשרים הם רק כגרזן ביד החוצב שאין יודעין כלל איך הוא ית' משפיע על ידם כו'. והיינו כי המגביהי כו' המשפילי כו' שהו"א שניהם שוין שהכל השפלה כו'. ובמקום גדולתו ית' שם אתה מוצא ענותנותו. ועפי"ז י"ל שהמד"ר פ' ואתחנן שנתנו דופי בדברי יתרו סוברים כשיטת הרמב"ן ז"ל שנת"ל שהאלקים קאי על המלאכים ולכן כיון שלא אמר אח"כ כמו שאמר משה עושה משפט יתום כו' וכמו שאמר דוד אח"כ כל אשר חפץ הוי' עשה כו' בימים וכל תהומות. והוא לא אמר כן א"כ זהו קרוב להאומרים אלקא דאלקייא. אבל המד"ר דפ' דברים וקהלת ששיבחו דברי יתרו י"ל שסוברים כשיטת אדמו"ר נ"ע דפי' האלקים קאי על ק"כ צירופי אלקים שהם אלקותו ית' ממש. רק שזהו כחו ית' שמאיר בבחי' גבול ותכלית ונק' אותיות וכלים כו'. לכן אין תימא כלל הלשון גדול מכל האלקים כיון שהאלקים אינן מלאכים נבראים כ"א ק"כ צי"א וע"ד ששם הוי' נק' שם המיוחד וגדול יותר מז' שמות אעפ"י שגם הם אלקות. ובזהר נראה להדיא שסובר ג"כ כדעה זו שיפה אמר כנ"ל :

ואפשר לפרש שבאמת גם יתרו סיים כמרע"ה וכדהע"ה. ונ"ל תחלה מ"ש יתרו כי גדול הוי' מכל האלקים כי בדבר אשר זדו עליהם. שנתפעל מזה שנשלם להם מדה כנגד מדה הם אמרו היאורה תשליכוהו ונשלם להם טובעו בים סוף. ונ"ל והלא נס דקי"ס הי' גדול מאוד ולא נתפעל כ"כ מזה כ"א רק ממה שנשלם להם מדה כנגד מדה (פי' שעיקר ההתפעלות שלו הי' ממה שנטבעו מצרים בים סוף ולא מעצם הנס דקי"ס). ונ"ל תחלה פי' כי גדול הוי' מכל האלקים. הנה משם אלקים נמשך להיות חוקות שמים וארץ רק ע"ד הטבע וזהו ששם אלקים בגימט' הטבע. אבל משם הוי' נמשך להיות היפוך הטבע. והענין כי אל דעות הוי'. ד"ת יש מאין שהעולמות הם יש ובטל נמשך משם אלקים המסתיר על שם הוי'. וד"ע איך קמי' שלמעלה היש והעולמות הם אין ואפס לגמרי כו' זהו נמשך משם הוי'. וכיון שהיש בטל לגמרי ע"כ יכול להיות שינוי הטבע והיש בכל אופן שירצה. והנה יש עה"ע וכיבת השיבות ממכ"ע וסוכ"ע. והנס דקי"ס עם שעצם הנס הי' יוצא לגמרי מהטבע אבל מ"מ הי' סיבה לזה בדרך הטבע. כי מה שרדפו מצרים ופרעה

אחרי

וכשה התאבלו כו'. אבל קי"ש הוא בחי' והוי' יגיה חשכי. ולכן ולא קרב זה אל זה כל הלילה. דהנה כתיב (תהלים ק"ד) תשת חשך ויהי לילה בו תרמוש כל חיתו יער. וידוע הפי' בזהר (ח"ב קע"ב ב'. ובח"א רל"א. ועוד בכמה דוכתי) שבשעת לילה מצד החשך והסתר אז שולטים הקליפות בעולם ויונקים מהקדושה יותר משיום כו'. וז"ש (עובדיה א' ה') אם גנבים באו לך שודדי לילה כו'. כמ"ש בהוספות לשה"ז ויגש ע"פ ויברך יעקב את פרעה יעו"ש. וזהו חשך ר"ת חמור שור כלב (מאו"א ה' ס"א) גקה"ע. ולכן אומרים בלילה ברכת השכיבנו ושמור כו' וחותמין שומר את עמו כו'. אבל בשעת קי"ש שהענן והחשך דכתר האירו את חשך הלילה ולכן עי"ז ולא קרב זא"ז כל הלילה. פי' דכתיב (קהלת ז') אזלעו"ז עשה. דכמו שיש בחי' זה בקדושה זה הוי' כו' משה נתנבא בזה כן יש בחי' זה בקליפה כמ"ש (ויקרא י"א כ"ט) וזה לכם הטמא. וגם ארז"ל (מד"ר נשא פי"ד) בישראל לא קם נביא כמשה. ובאוה"ע קם ומנו בלעם. הרי דכמו משה בחי' זה בקדושה. שכל הנביאים נתנבאו בכה ומשה נתנבא בזה. כמו"כ בלעם בחי' זה בקליפה. ולכן בשעת קי"ש ולא קרב זה אל זה כל הלילה. שבחי' זה דלעו"ז לא הי' יכול ליקרב לינק מבחי' זה דקדושה כל הלילה. והפך ממ"ש תשת חשך כו' בו תרמוש כו'. והיינו משום כי הענן והחשך האירו את חשך הלילה ונעשה הלילה כמו יום כו':

פרשה יתרו

דרוש עולא רבה (קדושין ל"א א') מאי דכתיב יודוך ה' כל מלכי ארץ כו' בשעה שאמר הקב"ה אנכי ולא יהיה לך אמרו אוה"ע לכבוד עצמו הוא דורש. כיון שאמר כבד את אביך כו' חזרו והודו למאמרות הראשונות. וצ"ל דהא כתיב ולכבודי בראתיו כו' ומהו שקשה להם לומר לכבוד עצמו כו'. גם צ"ל ענין דברים שאדם אוכל פירותיהן בעוה"ז כיבוד או"א וגמ"ח כו' ות"ת כנגד כולם. הנה יתרו אמר עתה ידעתי כי גדול הוי' מכל האלהים כי בדבר אשר זדו עליהם. ואיתא במד"ר (דברים פ"א סי' ד'. ובקהלת פ"ג סי' י"ג) שטוב ויפה אמר יתרו כו'. ובזהר פ' יתרו דס"ז ע"ב משמע להדיא כדברי הרבות אלו בטוב ויפה אמר יתרו. דז"ל הזהר לבתר דאודי יתרו כו' כדין אתכפייא סט"א ואסתלק קוב"ה ביקריה עילא ותתא. לבתר יהב אורייתא בשלימו כו'. ובמד"ר ואתחנן (סי' י"ט) אמרו שלא אמר כמו שנצרך שנתן ממש בע"ז כיון שאמר מכל אלקים כו'. וצ"ל והלא משה רבינו ע"ה אמר ג"כ כי הוי' אלקיכם הוא אלקי האלקים וגו'. וגם דוד אמר זה הלשון ממש כמ"ש כי אני ידעתי כי גדול הוי' ואדונינו מכל האלקים כו'. וגם צ"ל כל הפסוקים המדברים בלשון הזה כמו אין כמוך באלקים הוי'. ונורא הוא על כל אלקים. ועל אל אלים ידבר. ויש בזה ג' שיטות. הא' היא שיטת הרמב"ן ז"ל דקאי על המלאכים. והענין כי פי' אלקים הוא ג"כ לשון כח כמו יש לאל ידי. ואת אילי הארץ לקח. ואם זרוע כאל לך. ולכן נק' דיינים מומחים אלקים כמ"ש ונקרב בעל הבית אל האלקים. לפי שיש להן כח עפ"י תורה לדון כו'. ועד"ז נק' משה אלקים לפרעה ותרגומו רבא לפרעה. לפי שנתן לו הקב"ה כח וממשלה על פרעה. וכמו"כ נק' גם המלאכים בשם אלקים. לפי שיש להם כח ההשפעה להשפיע חיות למטה. כמו מכאל שר של מים וגבריאל שר של אש שעל ידם נשפע החיות לבחי' מים ואש. אבל אמיתיות שם אלקים דקאי על אלקותו ית' מה שהוא ית' נק' אלקים כמ"ש בראשית ברא אלקים שבכל מע"ב נז' שם אלקים היינו בחי' כח בלתי מוגבל כלל שיתהוה בריאה יש מאין ולכן בפסוק ראשון דבראשית יש כ"ח אותיות בחי' כח. כח מעשיו כו'. כי כח ההשפעה הניתן במלאכים הוא רק השפעת החיות בדרך עו"ע ונק' מזון כדי להחיות כל חי אחר שכבר נברא ונתהוה. אבל שיתהוה בריאה יש מאין זהו רק ע"י כח הא"ס הבלי גבול. וזהו"ע ש' אלקים שבאלקות ית'. ולכן לד"ה לא נבראו מלאכים בראשון כמארז"ל (ב"ר פ"א סי' ד') כדי שלא יאמרו מיכאל מותח בדרומו כו'. כי הבריאה דעולמות ומלאכים יש מאין הוא רק ע"י שם אלקים. ורק אחר שנבראו המלאכים יש מאין ע"י שם אלקים נתן בהם הקב"ה כח השפעת החיות למטה בדרך עו"ע ולכן נקראו ג"כ אלקים ל' כח (בדרך השאלה. כי עיקר השם דשם אלהים אין בהם כלל כנ"ל). וז"ש הודו לאלקי האלקים. המלאכים נק' אלקים ושם אלקים נק' אלקי האלקים כנ"ל. וז"ש כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם. גבוה מעל גבוה שומר הו"ע ריבוי השתלשלות המדרגות שבמלאכים גופא זה למעלה מזה. וכל א' מקבל מהעליון הימנו כו'. וגבוהים עליהם הו"ע השני שמות דהוי' אלקים שע"י ב' שמות אלו נבראו כל העולמות יש מאין. כמ"ש בראשית ברא אלקים ואח"כ כתיב ביום עשות ה' אלקים. וארז"ל (שם פי"ב) שתף מדה"ר למדה"ד כו'. וגם פי' וגבוהים עליהם י"ל על שם אלקים לבד ומ"ש גבוהים ל' רבים הוא כמ"ש אלקים קדושים כו' ל' רבים מצד ריבוי התחלקות צירופי אותיות דשם אלקים כמ"ש עיר אלקינו כידוע כו':

שיטה ב' היא שיטת אדמו"ר נ"ע בזה דקאי על ק"כ צירופי אלקים כמ"ש בתו"א פ' מקץ בד"ה מזוזה מימין בפי' כי גדול הוי' ואדונינו מכל אלקים. דפי' מכל אלקים היינו ק"כ צירופי אלקים המעלימים ומסתירים אור הוי' כו' כדי שיהי' נראה העולם ליש ודבר נפרד. אבל אור שם הוי' גדול על כולם ומושל על כולם שלא יסתירו ויהי' גילוי יחודו ית' כו' ע"ש. ולפי"ז כך יתפרש הפסוק דאין כמוך באלקים כו'. ופסוק ונורא הוא על כל אלקים. וגם מה שהמלאכים נק' אלקים הנה לדעת רבינו נ"ע בשה"ז פ' שלח בענין הארבין בד"ה עוי"ל מאמר הנ"ל. ובתו"א פ' תשא בד"ה שמאלו וכו' שמבואר שם מה שהמלאך יכול לומר ע"ע אני הוי'. כי נשבעתי נאום הוי'. דהיינו

לפי

שמלד סדר הבריאה העולם ושנה מקבל רק מבחי' נפש שהיא הבחי' אחרונה. אבל כאשר ישים אליו לבו. אליו דוקא (ולא למדותיו שהם שרש העולם) שהו"ע הליכות עולם לו שהעולם שהוא המקום והזמן עולה ליכלל וליבטל בעלמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מגדר עלמין שזהו"ע והר סיני עשן כו'. וזה תלוי בעבודת האדם דכתיב (קהלת ג' י"א) גם את העולם נתן בלבם. פי' בלבם של בנ"א למטה. שכאשר נעשה באדם בחי' רצון ותשוקה לצאת מבחי' זמן ומקום וליכלל בא"ס גורם כמו"כ בהעולם להיות הליכות עולם לו כו'. עי"ז א"כ רוחו ונשמתו אליו יאסוף. שנמשך א"כ הגילוי בהעולם מבחי' עליונה יותר. דהיינו מבחי' רוחו (שלמעלה מבחי' נפש כנ"ל) ע"ד לא ידון רוחי באדם שיסתלק אור א"א מז"א ועי"ז והיו ימיו מאה ועשרים שנה. שמתחלה הי' מאיר בחי' רוחא דחיי מא"א שמזה נמשך אריכות ימים (עד"ה האזינו הא' בהג"ה בענין והרוח תשוב כו' שבחי' רוח זה גבוה מאד ע"ש). וזהו"ע רוחו כו' בחי' רוח הנ"ל כוכ"ע. ונשמתו עוד בחי' עליונה יותר שלמעלה גם מכוכ"ע (עי' בד"ה והי' ביום ההוא יתקע פ"ה דמשם יובן ענין רוחו ונשמתו בחי' כוכ"ע ולמעלה מכוכ"ע ע"ש). וזהו מאריכין לו ימיו ושנותיו. כי עתה השנה מקבל רק מבחי' נפש לבד אבל ענין מאריכין כו' שנותיו הוא שיומשך החיות מבחי' רוחא דחיי הנ"ל וכמ"ש (משלי ט' י"א) ויוסיפו לך שנות חיים. והיינו מבחי' והכ' תהי' בחי' כי עמך מקו"ח (עפי"ק ענין מאריכין לו ימיו הוא המשכת בחי' מדות דא"א ורב חסד. ושנותיו ג"ר דא"א):

ה **ועתה** צ"ל ענין ויהי הענן והחשך ויאר כו'. שבקי"ס האיר גם החשך כו'. והענין כי מתחלה שפת ימים כו' הו"ע ילימ"ל. ההפך מבחי' התהוות הבריאה יש מאין (עד"ה שפת ימים) כ"א שיהיה התגלות אלקות בעולמות שלא יסתירו כלל. והיינו שהחשך התחתון לא יסתיר על גילוי האור דשם הוי'. והו"ע כל המאריך באחד שנת"ל. שיהיה אחד בז"ר וארץ ודה"ע. שהעולם והמקום יהי' בטל ממש לבחי' יחודו ית' האמיתי שמצד התגלות ש' הוי' ב"ה. ונמצא שהוא התחברות האור והחשך שבסדר ההשתלשלות כו' אע"פ שבש' ההשתל' הרי האור והחשך שני הפכיים כו' (מענין ערב ובוקר עי' סד"ה וידעת היום ובד"ה תחת כו' בשמחה כו' ובד"ה ואתה תלוה בענין מהון לפרכת כו' ובד"ה רני ושמחי וסד"ה יחייכו מיומים והעיקר בלקו"ת פ' במדבר בד"ה ביאור מטע ע"פ כי גדול יום יזרעאל בתחלתו. מכל המקומות יובן אשר שם הוי' הוא בחי' בקר ומדת יום. ושם אלקים המסתיר שיתהוה יש כו' הוא מדת לילה. וילימ"ל שגם העולמות לא יסתירו הו"ע יחוד הוי' אלקים וזהו התחברות האור והחשך שבסדר השתלשלות. והכח לזה נמשך מבחי' אנכי אבל בחי' אנכי בעצמו לא נתגלה. ורק שאה"כ בקי"ס נתגלה בחי' אנכי בעצמו אשר שם האור והחשך כלולים יחד שאין שם התחלקות הו"ג כלל שגם בחי' לילה כיום יאיר ולכן האיר גם הענן והחשך כו'). ואה"כ בקי"ס נתגלה הבחי' שלמעלה מהשתלשלות ושם האור והחשך כלולים יחד שגם בחי' לילה כיום יאיר ממש. ולכן ויהי הענן והחשך ויאר כו'. ושייכות גילוי זה לקי"ס. הנה ענין קי"ס הוא הפך יס ליבשה שעלמדאתכ"ס נעשה אתגליא כו'. והענין דכתיב (בראשית א' ו') יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים. כי הנה יש ב' שמות הוי' ופס"ע בינייהו. והנה שם הוי' הא' הוא המהוה סדר השתלשלות. והוא שרש לבחי' עלמדאת"ג. ושם הוי' הב' הוא למעלה מהשתלשלות כ"א כאשר עלה ברצונו כו'. והוא שרש התהות עלמדאתכ"ס. כי שם הוי' דאצי' היינו גילוי הע"ם זהו כמו עלמדאת"ג ושם הוי' דלעילא שכלול בהעלם ברצוה"ע זהו ע"ם הגנוזות. וכמו ד"י לגבי חומר ההיולי או אש לגבי כח האש שבאבן החלמיש כמו"כ הריחוק מבחי' גילוי שם הוי' לגבי שם הוי' דלעילא. ולכן נק' בשם עלמדאתכ"ס. (עי' בתו"א ד"ה וירא ישראל. ובמ"א בד"ה להבין ענין הברכות) ולכן פס"ע בינייהו. וזהו"ע הרקיע שמבדיל בין מים למים שהוא ב' שמות הוי'. וענין קי"ס הפך יס ליבשה. הוא ע"י שהוסר ונסתלק בחי' הרקיע והפסיק הנ"ל ונתגלה שם הוי' דלעילא בשם הוי' דלתתא ומזה נעשה התחברות דעלמדאתכ"ס ועלמדאת"ג. היוצא מזה שבקי"ס נתגלה מים עליונים שם הוי' דלעילא שלמעלה מהשתלשלות. ושם אין התחלקות כלל בין אור וחשך כי לית שמאלא בהאי עתיקא. והאור והחשך משתמשים בערבוביא שגם החשך הוא אור ממש כמ"ש (תלים קל"ט י"ב) ולילה כיום יאיר. ולכן בקי"ס האיר בחי' החשך שלמעלה מהשתלשלות ישת חשך סתרו. וזהו ויהי הענן והחשך ויאר את הלילה כו' (והו"ע הבחי' דמאריכין לו ימיו ושנותיו שהוא התגלות מלמעלה מההכמה בחי' ורב חסד ובחי' ת"ס דא"א שהו"ע האריכות דבחי' ימיו ושנותיו שנת"ל ונמצא שילימ"ל הו"ע המאריך באחד וקי"ס הוא הבחי' דמאריכין לו ימיו ושנותיו):

ו **וענין** ויהי הענן והחשך. הנה ענן הוא חסד כמ"ש (שמות מ' ל"ח) כי ענן ה' כו' יומם. וכתיב (תלים מ"ב ט') יומם יצוה ה' חסדו. וכידוע מענין ענני כבוד דסוכות עננא דאהרן חסד דאבא דאזיל עם כולהו יומין. ולכן כתיב (שמות י"ג כ"ב) לא ימיש עמוד הענן יומם. וחשך הוא מדת גבורה ולמלוס כו'. וא"כ הענן והחשך זהו חו"ג שבכתר ושניהם האירו בשוה כנ"ל שבכתר גם החשך מאיר כו'. עוי"ל עדשכ"ת סד"ה ומשה נגש בפי' והר בוער כו' חשך ענן וערפל שהו"ע תלת רישין. וזהו יתרון מעלה במ"ת על קי"ס. שהאיר גם בחי' ערפל רדל"א. ובקי"ס האיר רק חשך וענן מו"ס וגלגלתא. כמשכ"ת שם קצת הסבר ע"ז יעו"ש. וזהו ויהי הענן והחשך ויאר כו'. ופי' וענין ויאר את הלילה. ע"ד כי אתה נרי הוי'. שם הוי' דאצי' הוא רק בחי' נר המאיר בלילה. כי אשב בחשך הוי' אור לי. אבל החשך דמדת לילה גופא לא נשתנה ולא נתהפך כו'. אבל והוי' יגיה חשכי. והיינו שם הוי' דלעילא יגיה ויאיר החשך גופא שישתנה ויתהפך לאור ממש. וכפי' הת"י יפקינני מחשוכא לנהורא. דמשמע שלא יהי' עוד חשך כלל. וכמ"ש במ"א באריכות מזה. ועד"ז יובן ענין ויהי הענן והחשך הו"ג דכתר (שם הוי' דלעילא) ויאר את הלילה ע"ד והוי' יגיה חשכי. וא"כ ילימ"ל שהו"ע התחברות האור והחשך שבסדר השתלשלות זהו בחי' כי אתה נרי הוי'. שבחשך יאיר האור דשם הוי' אבל החשך גופא לא נתהפך וכמ"ש בדרוש

ידע נמשך התגלות אוא"ס למטה מאד בבחי' מקום. ולכן כתיב (חבקוק ג' ח') כי תרכב על סוסיך. דקאי על מ"ת שהי' התגלות אלקות במקום גשמי וירד הוי' על הר סיני. והוא ע"י ההתלבשות בבחי' אבני המקום שנק' סוסים. ומ"מ באמת המקום טפלה לו ית' כנ"ל שהמדות שהם שרש התהוות המקום הרי הם בטלים במציאות לגמרי. וזהו הנה מקום אתי (פי' מקום שהוא מקומו ש"ע ו"ק דמל' עלמדאת"ג. כי ז"א לך הוי' הגדולה. ומל' הוא כח ההתגלות דכל מדה. ולכן היא בחי' מקומו ש"ע. וזהו אבני המקום. ונק' כי תרכב על סוסיך שעל ידם נמשך התגלות אוא"ס בבחי' מקום. ומ"מ הנה מקום אתי שהמקום טפלה לו ית'). וזהו"ע המאריך באחד כי הנה יש השתלשלות העולמות עד אין קץ. וכל עולם שהוא בחי' מקום מטו"מ וד' ספרין כו' הוא בטל במציאות לגמרי. וזהו"ע אח"ד. שהחי"ת והדלי"ת בטלים לבחי' האל"ף כו'. וכאשר מתבוננים ומשיגים שבכל העולמות שעד אין קץ מרכ"ד עד סוכ"ד בכל עולם ועולם הכל הוא בחי' אח"ד שהחי"ת והדלי"ת שהוא העולם והמקום בטל במציאות לבחי' האל"ף שהוא עלמי' אוא"ס זהו"ע המאריך באחד. ובדרך כלל נז' בק"ש הביטול דשני בחי' מקום. דהיינו מקום רוחני ומקום גשמי. וזהו"ע שית תיבין דיחו"ע דשמע שהו"ע הביטול דו"ק רוחניים כו'. ושית תיבין דבשכמל"ו שהו"ע הביטול דו"ק גשמיים. וענין כיון דאמליכתי' למעלה ולמטה וד' ספרין כו' הכונה להמשיך התגלות יחודו ית' בבחי' מקום מלמעלמ"ע שיהי' אחד בז"ר והארץ ודרה"ע (עד"ה והרא הא' בתו"א). ולהמשיך יחוד זה יכולים דוקא נש"י. כי הנה כתיב (שמות כ' ב') אנכי הוי' אלקיך אשר הוצאתיך מאמ"ל שמבחי' אנכי דוקא נמשך להיות יצימ"ל ההפך מבחי' בריאה יש מאין שהמקום נתהוה בבחי' יש. כ"א שגם המקום יהי' בטל במציאות. ובחי' אנכי הוא אלקיך שרש נש"י כמארז"ל (מד"ר בראשית פ"א סי' ה' ובזוה"ב ק"ח ב') ישראל עבמ"ח. כי מח' הוא חכמה ועבמ"ח הוא ח"ס כו'. והנה פסוק שמע ישראל הוא קבלה . על דיבור אנכי הוי' אלקיך שע"ז אנו אומרים הוי' אלקינו כו' (מד"ר ואתחנן פ"ב סי' כ"ג). וזהו הוי' אלקינו ע"כ יכולים להמשיך להיות הוי' אחד ע"ד שמבחי' אנכי נמשך יצימ"ל כו':

ג **ולהבין** ענין כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו כו'. הנה ארז"ל (אבות פ"ב) עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו. כי איה רצון ואית רצון. יש רצון שנמשך מהשכל וכמו רצון האדם בגשמיות להיות עסק מו"מ הוא רק ע"פ שכל וטעם שכשמשכיל שטוב הדבר ויהי' ריוח יש לו רצון וחשק לזה. וכמו"כ באלקות נ"ל תחלה הרצון והאהבה רק ע"פ שכל והשגה. היינו שיהי' מייגע א"ע בהתבוננות והשגת אלקות כל מה שיהי' באפשרו להשיג איך שהוי' אחד וכנ"ל דכולא קמי' כל"ח ועי"ז יבוא לואהבת כו' בכל מאדך. שהוא העלאה והסתלקות מבחי' עולם ומקום כ"א ליבטל באו"ס ב"ה כו'. והנה רצון זה הוא עפ"י שכל וטעם. וזהו עשה רצונו כרצונך. שכמו רצונך הוא עפ"י טו"ד. כך תחלת העבודה נ"ל הרצון והאהבה לאלקות היינו שמייגע א"ע בהתבוננות והשגה כל מאי דאפשר ולהוליד הרצון שלמטה מהשכל. ועי"ז אח"כ יעשה רצונך כרצונו. פי' כמו רצונו הוא רצוה"ע שלמעלה אין קץ על השכ"ע כך יהי' גם בנפש האדם בחי' רצוה"ע והתגלות אה"ר שלמעלה מהחכמה. והוא בחי' אהבתי אתכם אמר הוי'. שהיא באה מלמעלה כו'. וזהו כל המאריך באחד דהיינו ההתבוננות והשגה בבחי' אחד. ומזה נמשך הרצון שלמטה מהשכל כנ"ל. עי"ז מאריכין לו ימיו שנמשך אח"כ התגלות הרצוה"ע ואה"ר שלמעלה מהחכמה. והנה ימיו הם יומין עילאין מדות. אבל מאריכין לו ימיו הם המדות דא"א שלמעלה מהחכמה. אך ענין מה שהתגלות הרצוה"ע והאה"ר שלמעלה מהחכמה נק' יום ארוך כו'. הוא כענין הקדמה הנ"ל שאז גם הלילה כלולה בבחי' יום ומאיר כיום. וזהו האריכות כו'. והענין כי מה שיש הבדל בין יום ולילה זהו בלמטה מהחכמה (שלפעמים כשמאיר ההתבוננות בגילוי ונמשך הרצון והאהבה זהו בחי' יום. אבל כשהגוף מפסיק שלא יאיר ההתבוננות ואינו מתפעל באהבה וכלוה"כ כו' זהו בחי' לילה והרי יש הבדל גדול ביניהם). כי חכמה היא מקור ההבדלה שממנה נמשך ב' קוין חו"ג שהם שרש בחי' ערב ובקר שיהי' הבדלה בין האור והחשך כמארז"ל (בירושלמי פ' אין עומדין) אם אין דעה הבדלה מנין כו'. אבל למעלה מהחכמה אין שם התחלקות (חו"ג) כלל והאור והחשך כלולים יחד שגם לילה כיום יאיר כו' וזהו"ע האריכות. יום שכולו ארוך כו' שהכל בחי' יום. וזהו מאריכין לו ימיו:

ד **וענין** ושנותיו. הנה יש עש"נ. פי' עולם הוא המקום כנ"ל ושנה הוא הזמן. כי הזמן הו"ע התחלקות החיות בעולם (שהו"ע רו"ש ומזה נמשך הזמן). והנה למטה יש ר"ה שהוא כולל החיות של כל השנה ואח"כ מתחלק החיות לד' תקופות. שכל תקופה כולל החיות של ג' חדשים ואח"כ ליב"ח שכל ר"ח כולל החיות של ל' יום כו'. והענין כי יב"ח נמשכים מי"ב שבטים שהם ג"כ ד' דגלים וכל דגל כלול מג' שבטים. והו"ע י"ב בקר והים עליהם מלמעלה שאעפ"י שהם י"ב בקר מ"מ בכלל הם רק ד' חיות הנושאות את הכסא שמכ"ז נמשך הזמן שהו"ע התחלקות החיות כו'. ונפש היא החיות אלקות שמחי' העולם והשנה שהוא המקום והזמן. כי נפש היא בחי' האחרונה שנמשך להחיות העולמות. וכמו כי נפש הבשר בדם היא (ויקרא י"ז י"א). הרי שנפש היא הבחי' שמחי' הגוף כו'. והנה כתיב (שמות י"ט) והר סיני עשן כולו כו' עש"ן ר"ת עולם שנה נפש. אך ענין עשן כפשוטו משריפת עצים היינו מחמת שיסוד המים מתהפך ליסוד האש. ומשריפת עץ לחה יהי' עשן ביותר. וכמו"כ ענין מה שהעש"נ מתהפך בבחי' העלאה וביטול לאוא"ס שאינו בגדר מקום וזמן כלל. שהו"ע התהפכות המקום והזמן בבחי' ביטול לעצמות אוא"ס ב"ה. וזהו נק' וה"ס עשן וכמ"ש (שה"ש ג' ו') מי זאת עולה מן המדבר כתמרות עשן (עי' בד"ה שרביט הזהב). והו"ע הליכות עולם לו כו'. והנה כתיב (איוב ל"ד י"ד) אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף. פי'

במגד

מחמת האור והגילוי. והיינו כי העלאתו בכלות הנפש הוא בשמחה כו'. הרי נת' ענין יום ולילה בנפש. ולכן על ידי ב' הבחי' נעשה אח"כ יום אחד. והנה כתיב (בראשית א' ה') ויקרא אלקים לאור יום ולחשך קרא לילה. וכתיב (שם מקודם) ויבדל אלקים בין האור ובין החשך. משמע שאח"כ נעשה ההבדלה בין האור והחשך. אבל מתחלה היו האור והחשך כלולים יחד ומשתמשין בערבוביא. וצ"ל זה איך יכול להיות אור וחשך ביחד שהמה ב' הפכיי' ממש. והענין כי כמו שיש יום ולילה למטה כך יש למעלה ג"כ אבל למעלה באלקות האור והחשך מחוברים יחד כו'. דהנה כתי' (יחזקאל א') והחיות רו"ש פי' והחיות הוא חיות אלקות שמחי' עולמות יש בבחי' חיות זה רצוא ועלי' ממטה למעלה להסתלק מהעולמות וליכלל בשרש ומקור ואח"כ שוב בנשפל חיות זה להיות מלך העולם לשון העלם כו'. והנה הבחי' רצוא ועלי' של החיות אלקות הוא בחי' אור ויום. שהרי העלי' הוא ליכלל בא"ס ב"ה כו'. ואח"כ הבחי' שוב שהוא מה שנשפל החיות להיות מלך העולם על ידי גבורות וצמצומים הוא בחי' חשך. והנה למעלה הרו"ש מחוברים וכלולים יחדיו כי הרו"ש הוא בכל רגע שמיד אחר הרצוא שוב ומיד אחר השוב רצוא וחוזר חלילה בלי הפסק. כי התפשטות החיות מאלקות בנבראים א"א להיות רק על ידי התפשטות לבד בבחי' התלבשות כו' כ"א בבחי' הסתלקות והתפשטות כל רגע כו'. וכיון שמיד אחר השוב והחשך בחי' רצוא ואור א"כ אין החשך אמיתי' לגבי החיות אלקות ורק לאחזאה כו' לגבי הנבראים ולכן למעלה האור והחשך כלולים כו'. (ומ"מ זהו ב' תנועות הפכיים הסתלקות והתפשטות חו"ג. והתחברות ב' הפכיים אלו דחו"ג במל' יותר מבז"א. משום כי והחיות רו"ש דמל' דא"ס בהע"ס ודברו בהן ברו"ש שנק' מטי ולא מטי אמיר במל' דוקא יותר כי נעוץ תחב"ס וכ"ע איהו כתר מל'. ובזה לא יקשה מה שמבואר לקמן איך שלמטה מהחכמה יש הבדלה בין אור לחשך. וכאן משמע שגם במל' האור והחשך מחובר יחד). והרי נמצא שלמעלה באלקות האור והחשך מחוברים יחד. ורק שלמטה נעשה הבדלה בין אור וחשך. וכנ"ל שבלילה הו"ע ענוה ושפלות מחמת ההסתר וביום הוא השמחה מחמת הגילוי כו'. אבל למעלה היום והלילה כלולים יחד. וזהו הקדמה לענין מאריכין לו ימיו שהוא המשכת והתגלות בחי' יום שלמעלה אשר היום והלילה כלולים יחד. וזהו"ע האריכות דבחי' יום שלמעלה:

ב **ועתה** צ"ל ענין כל המאריך באחד. דהנה ארז"ל בגמ' (ברכות י"ג ב') בפי' כוונת אחד כיון דאמליכתי' למעלה ולמטה ולד' סטרין תו לא צריכת. כי זהו פי' דאחד החי"ת מורה על ז' רקיעים והארץ והד' מורה על ד' רוחות העולם וכולם בטלים לבחי' האל"ף אלופו ש"ע. והענין כי גדר העולם הוא מקום מעומ"ע וד"ר. וזהו ההתבוננות אשר העולם שהוא המקום בטל במציאות לגמרי לבחי' אוא"ס ב"ה שאינו בגדר מקום. וזהו למעלה מבחי' השגת התהוות הבריאה יש מאין (שגם או"ע יודעים זאת) כי הגם שהמקום נתהוה יש מאין מבחי' אוא"ס שאינו בגדר מקום כלל. אבל מ"מ אחר שנתהוה המקום יש מאין הי' אפ"ל שהוא באמת יש ודבר כו' (וזהו דעת היחידי או"ע). אבל הכוונה והתבוננות באחד. היינו שגם לאחר שנתהוה המקום הוא בטל במציאות לגמרי ואינו תופס מקום כו'. והראי' ע"ז מענין מקום ארון אינו מן המדה שההיכל הי' עשרים אמה רחבו והארון הי' אמתים וחצי. והי' עומד באמצע ההיכל. ומ"מ מכל צד הארון הי' עשר אמה וגם מכותל לכותל עשרים אמה. וא"כ היכן הי' מקום הארון שהי' אמתים וחצי. אלא לפי שלמעלה שכינתו בין שני בדי הארון וע"כ נתבטל המקום במציאות לגמרי עד שהארון הי' עומד במקום ולא הי' תופס מקום כלל. והנה כמו שיש מקום גשמי בעוה"ז הגשמי כמו"כ יש מקום רוחני בעולמות הרוחניים. והיינו כמו אהבה נק' דרום ויראה נק' צפון ורחמים נק' מזרח כו'. ולכן פני ארי' אל הימין בחי' מיכאל. פני שור מהשמאל בחי' גבריאל. וזהו מקום רוחני. והנה כמו שהמקום גשמי בטל במציאות כמו"כ גם מקום רוחני בטל כידוע בענין מיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש ואינם מכבים זא"ז ואיך הוא. אלא מפני שנבטלים במציאות עד שאין התחלקות ביניהם כו'. והנה שרש כל השרשים להתהוות בחי' מקום הוא ע"י שנגלה מא"ס ב"ה ששה מדות שהם בחי' ו"ק. חסד נק' דרום וגבורה נק' צפון. כי למטה דרום וצפון הוא ימין ושמאל ולכן אין בדרום יבוש מפני שימין המקבל קרוב אל המשפיע ע"כ שם תוקף חום השמש. וכן למעלה תוקפא דשמשא יסוד אבא בדרום חסד יותר מבגבורה. ת"ת נק' מזרח כמו למטה המזרח הוא המחבר דרום וצפון כך למעלה בחי' ת"ת הוא מחבר ב' הקוין כידוע בענין עושה שלום במרומיו. מל' נק' מערב כי מערב ג"כ מחבר דרום וצפון כך המל' הוא מחבר ההשפעה דב' הקוין חו"ג ומשפיע למטה בבי"ע. נו"ה נק' מעומ"ע שהוא השגה עליונה והשגה תחתונה. ומבחי' ו"ק אלו נתהוה כל הבחי' מקום בכל העולמות כו'. וזהו מארז"ל (במד"ר ויצא פס"ח סי' יו"ד) הוא מקומו ש"ע. שבחי' ו"ק עליונות הם שרש התהוות בחי' מקום בכל העולמות שעד אין קץ ותכלית. והנה בחי' ו"ק אלו שהם המדות עליונות כשהם כלולים באוא"ס ב"ה דלמכהמא"כ. הרי הם בטלים במציאות לגמרי עד שאינן עולים בשם מדות כלל כמ"ש לך הוי' הגדולה כו'. כי האיך אפשר להיות מדות כלולים בלמכא"מ כו'. אלא שמתבטלים המדות במציאות. ועד"מ זיו השמש כשכלול בשמש שאינו עולה בשם אור וזיו כלל כ"א נעשה אין ואפס. ולא ע"ד ביטול טפה באוקינוס שישנה בם במציאות כו'. וכיון ששרש ומקור ההתהוות דבחי' מקום הוא בטל לעצמות אוא"ס ב"ה כו'. ממילא שמה שנתהוה בחי' מקום בכל העולמות הוא ודאי בטל במציאות לגמרי. ושארז"ל ברבות הנ"ל ע"פ הנה מקום אתי שהמקום טפילה לו כגבור שרוכב על הסוס והסוס טפל אליו. וצ"ל מהו דמיון המקום לסוס. והיינו כמו הסוס מוריד האדם למטה מאד ומ"מ הוא טפל ובטל לרוכבו כו'. כך בחי' המקום דהיינו הרוחניות והחיות שהוא השרש המהוה בחי' מקום דהיינו ו"ק דמל' דאצי' נק' בחי' סוסים שעל

שמלובש בשרש הנאצלים שהוא בחי' מקור השתל'. יקירא דיקירותא הוא בחי' פנימיות עתיק שלמעלה מהתלבשות אפילו בשרש הנאצלים רק בחי' זו הוא ברוממות והתנשאות על כל ס' השתל'. וזהו והי' ביום ההוא לא יהי' אור יקרות וקפאון (זכרי' י"ד) ואחז"ל (פסחים נ') זה אור שיקר בעולם הזה וקפוי לעוה"ב. דהנה כל היחודים עליונים שמבי"ע עד יסוהמ"ש הוא רק מבחי' ש"י התחתון דכתר שנק' חיצוני' עתיק אבל בחי' פנימיות עתיק אינו מתגלה עתה עד לעתיד שאז יתגלה בחי' פנימיות עתיק ואז יהי' בחי' יקר התחתון דבר קפוי וקל. כי חיצוני' הוא קפוי וקל לגבי הפנימיות. ובחי' כבוד ויקר זה הכל נתגלה בעת ק"ס דהנה איתא בזו' (ספד"צ קפ"ח) בענין ק"ס קוב"ה בעא לאוקיר לדיקנא. דיקנא הוא בחי' יקר הדרת פנים זקן. לאוקיר לדיקנא הוא בחי' יקירא דיקירותא. דהנה ענין ק"ס הי' כמ"ש (תלים ס"ו) הפך ים ליבשה. ים הוא בחי' עלמא דאתכסיא שהוא בחי' העלם. ויבשה הוא בחי' עלמא דאתגלי'. ובעת ק"ס הי' החיבור דאתכסי' באתגלי' שההעלם בא לידי גילוי וכן עד רום המעלות שההעלם בא לידי גילוי. העלם הוא בחי' מקיפים וגילוי הוא בחי' אורות פנימים ובעת ק"ס נמשך להיות בכל השתלשל' גילוי המקיפים בבחי' פנימיות ממש כמו האו"פ. וזה נמשך דוקא מצד אוא"ס שמרומם ומנושא מכל השתל'. כי מצד בחי' אוא"ס שמלובש בשרש השתל' הרי כבר נמדד כמה יוכל להיות הגילוי בפנימיות ומה שאינו יכול להתקבל בפנימיות נשאר בבחי' מקיף אבל מצד עצמיות אוא"ס שמקיף וסובב כל סדר השתל' מקיפים ופנימיים בהשוואה אחת משם יכול להיות נמשך שהמקיף יתגלה בפנימית. וא"כ הי' צ"ל הגילוי בשעת ק"ס מבחי' גאותה של מ"ש. יקירא דיקירותא. שהוא עיקר בחי' הכבוד שבאלקות שלמע' גם מבחי' כובד שקדושה כו'. וזהו שמצינו מעלה בק"ס מה שלא הי' גם בעת מ"ת. כי בעת מ"ת עם שהי' ריבוי התגלות אלקות וירד הוי' עה"ס וכל העם רואים את הקולות כו' עכ"ז הי' ריבוי מדרגות. משה מחיצה בפ"ע. ואהרן מחיצה בפ"ע. וע' זקנים בפ"ע. וכל ישראל בפ"ע. אבל בעת ק"ס הי' הגילוי לכולם בשוה כמארז"ל (ילקוט בשלח רמז רמ"ד ב' מכילתא) ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל כו'. אפי' עוברים שבמעי אמן אמרו שירה (סוטה ל' ע"ב). מצד בחי' התגלות בחי' מקיף עליון דאוא"ס שמקיף וסובב כל סדר השתל' אצי' ועשי' בהשוואה א'. ומשם יוכל להיות התגלות המקיף (בפנימיות) ולכולם בשוה. [ובמ"ת עיקר הגילוי הי' בחי' שם הוי' שהרי כל התומ"צ הוא רק כדי לאתקנא רזא דשמא קדישא וכל התורה כולה שמותיו של הקב"ה. א"כ זהו בחי' שם הוי'. שהו"ע המשכות או"פ דהיינו גילוי בפנימי' ולכן הי' חילוקי מדרגות. ועי' בתו"א בד"ה ויקהל בכל המשכה מלמעלמ"ע מתחלה נמשך האור בבחי' מקיף על המקבל ואח"כ נמשך ונקבע ממנו הארה בפנימיות כו'. והשאר נשאר בבחי' מקיף עכ"ל. א"כ הי' צ"ל תחלה ק"ס גילוי כבוד הוי' בחי' מקיף ואח"כ מ"ת גילוי שם הוי' לכן הי' ק"ס הכנה למ"ת]. והי' צ"ל גילוי זה ע"י הכנעת הכובד והכבוד דלעו"ז דוקא כנ"ל. וז"ש בזהר (יתרו ס"ז ע"ב) אית מלך לעילא וכהן משמש תחותי'. ואית מלך לתתא וכהן משמש תחותי'. כי יתרו הוא כהן ופרעה הוא מלך מתחלה אתכפיא ההוא מלך דהיינו פרעה. שבים הודה לאלקות כמבואר במדרש (ולבתר אתכפייא ההוא כהן. שבשעת מ"ת הודה יתרו כנ"ל בשם הזהר) וע"י שאתכפייא ההוא מלך שבסט"א דהיינו שנכנע ונשפל כל הכובד והכבוד דלעו"ז. אזי דוקא ואכבדה שנתגלה הכבוד עליון דעצמיות מל' דא"ס ב"ה ממש גאותה של מ"ש. וזהו ואכבדה בפרעה דוקא. ולכן שייך גילוי זה לק"ס. לפי שבק"ס לא הי' אפשר להיות כ"א דוקא ע"י הגילוי זה דבחי' כבוד עליון דמל' דא"ס כנ"ל:

ויהי הענן והחשך ויאר את הלילה. משמע שהחשך גופא האיר את הלילה. וצ"ל זה איך יכול החשך להאיר כו'. הנה ארז"ל (ברכות י"ג ב') כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותיו. וצ"ל מהו ימיו ושנותיו. הנה כתיב (בראשית א') ויהי ערב ויהי בקר יום אחד. ופי' במד"ר (בראשית פ"ג סי' י"א) דקאי על הקב"ה שהי' יחיד בעולמו אז. דכתיב (תלים קל"ט ט"ז) ימים יוצרו ולו אחד בהם דהיינו להמשיך בהימים התגלות בחי' אחד. והנה לית יום בלא לילה (זח"ב מ"ו ב') וזהו ויהי ערב ויהי בקר יום אחד. שכאשר יש ב' המדרגות מתחלה ערב ואח"כ בקר אח"כ נעשה היום בחי' יום אחד כו'. והענין צ"ל ענין יום ולילה בנפש האדם בעבודה. והוא שני בחי' ענוה ושמחה. ענוה הו"ע שפלות שמשפיל א"ע מחמת שהוא רחוק מה'. והרי זה ענן חשך בחי' לילה. ושמחה הוא כמ"ש (תלים קמ"ט) ישמח ישראל בעושיו. וכתיב (דברים כ"ח מ"ז) בשמחה ובטוב לבב מרוב כל. שהוא מחמת הגילוי. ע"כ זהו בחי' יום ואור כו'. וביאור זאת הוא כענין יום ולילה בעולם. כי ביום הולך השמש על הכדור הארץ ולמעלה ממנה. לכן הוא יום ואור בעולם. אבל בלילה הולכת השמש תחתית כדור הארץ והכדור מפסיק בין השמש להעולם ולכן הוא חשך ולילה. וכמו"כ יובן גם בעבודה. כי שמש הוא כמ"ש (תלים פ"ד י"ב) כי שמש ומגן הוי' אלקים. דכמו השמש אשר הזיו ממנו מאיר על הארץ ולדרים כו'. כך הזיו והארה דשם הוי' מחי' ומהוה כל העולמות. והזיו הוא כל"ה ובטל במציאות ע"ד זיו השמש כשהוא כלול בשמש. והנה כשאין התבוננות זו דשם הוי' מתגלה באדם להתפעל באהבה וכלות הנפש מחמת שהגוף ונה"ב מפסיקים בין שם הוי' ובין נשמת האדם שלא יתגלה. והיינו מחמת שהגוף ונה"ב מקושרים בתאוות גשמי' כו'. וזהו דוגמת כדור הארץ שמפסקת על השמש שלא יאיר בעולם. וזהו בחי' לילה וחשך שאין מאיר שם הוי' באדם. ומזה נמשך ענוה ושפלות להשפיל א"ע מאד מאד. מחמת התקשרותו בתאוות כו' הוא רחוק משם הוי' כו'. ואח"כ ביום כשמתפלל ומיגע א"ע בהתבוננות והשגת אלקות סוכ"ע וממכ"ע. עד שבק"ש כשאומר שמע כו' הוי' אחד מתגלה שם הוי' בנפשו להיות ואהבת כו' בכל מאדך. כלה שארי כו' ליכלל וליבטל כו'. זהו בחי' יום ואור כו'. ומזה נמשך השמחה שהוא

אינו עושה כמו שאמרו חרטומי מצרים הטרם תדע כו' (שמות י' ז'). אצבע אלקים הוא (שם ח' ט"ו). אבל בחי' אריך הוא התקשרות עצמיות ברע מלמע' מהשכל. עד שגם השכל והראי' הושי' אינם יכולים להסירו מהרע. וז"ש בזהר (בא ל"ד ע"א) דמשה הוה דחיל למיזל לגבי פרעה. שהוא הלעו"ז מבחי' דקדושה שגבוה יותר מבחי' משה. כי משה הוא בחי' חכ'. ופרעה הוא הלעו"ז דבחי' כתר. והוא כתר דקליפה. עד שהקב"ה א"ל בא אל פרעה. וזהו דאיתא במד"ר (שמות פי"ג) ע"פ כי אני הכבדתי את לבו. עשיתי את לבו ככבד הזה. דהנה בין הלב ובין הכבד יש פרסא מפסיק והוא אצל הכבד שמפסיק בין אברי המזון לאברי הנשימה. והנה למעלה בקדושה יש בחי' פרסאות כמ"ש (בראשית א' ו') יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים. שגם שלמטה מהפרסא היא ג"כ קדושה עצומה. אבל למעלה מהפרסא הוא גבוה יותר. וכן בלעו"ז יש ג"כ פרסאות. ואעפ"י שלמעלה מהפרסא הוא ג"כ קליפה ורע. אבל למטה מהפרסא היא קליפה גסה ורעה ביותר. וזהו שפעם איתא בגמרא (ב"ב ט"ז ע"א) שטן ופנינה לש"ש נתכוונו ולפעמים אמרו נתן עיניו במקדש ראשון והחריבו נתן עיניו במקדש שני והחריבו שהו"ע קנאה ושנאה. והענין שבשרשו הוא קליפה דקה ולכן לש"ש נתכוון. ולמטה נעשה מזה קליפה קשה קנאה ושנאה. וכן באוה"ע יש אומות שיש בהם קצת ביטול לאלקו' כמ"ש רם על כל גוים ה' דקרו לי' אלקא דאלקייא (מנחות ק"י ע"א) לפי שהם למע' מהפרסא. ויש אומות שכופרים לגמרי כמ"ש (איוב כ"א ט"ו) מה שדי כי נעבדנו. איכה ידע אל ויש דעה בעליון (תלים ע"ג). ויאמרו לאל סור ממנו. וזהו לפי שהם למטה מהפרסא ע"כ הם רעים ביותר. וזהו מחה אמחה את זכר עמלק מתחת השמים שיש בחי' עמלק שלמעלה מהפרסא ויש בחי' עמלק שמתחת השמים מתחת הפרסא. וזהו פי' עשיתי את לבו ככבד הזה. שהשליך הקב"ה את פרעה מלמע' מהפרסא למטה מהפרסא שהוסיף לו הקב"ה טומאה על טומאתו. וכמ"ש (משלי ג' ל"ד) אם ללצים הוא יליץ. דלפי שהכביד את לבו מעצמו ע"כ אני הכבדתי את לבו. דהיינו עוד ביותר. וביאור הדבר כי בכלל לב הוא משכן החכ' כמ"ש (קהלת א' ט"ז) ולבי ראה הרבה חכ' ובלב כל חכם לב נתתי חכ' (שמות ל"א ו'). בינה לבא ובה הלב מבין. ובלעו"ז הוא בחי' חכ' דקליפה. אבל כבד הוא בחי' כבדות ועקשות דקליפה בחי' אריך דקליפה כנ"ל. וזהו עשיתי את לבו ככבד הזה. היינו שהשליכו הקב"ה מבחי' חכ' דקליפה לבחי' אריך דקליפה. וכ"ז הוא בחי' כובד דקליפה. ובחי' כבוד בלעו"ז הוא בחי' ההגבהה וההתרוממות שבקליפה. שלא די שאינם בטלים לגבי אלקות. אדרבה הם מתגאים על שם הוי'. וכמו שאמר פרעה מי הוי' אשר אשמע כו'. שהי' מתגאה על שם הוי'. כי הוי' הוא בחי' א"ס שמלובש במדות דאצי' בחי' ז"א. אבל פרעה הוא מקבל מבחי' עורף ואחוריים דאריך. (ועפ"ק ענין כבוד דלעו"ז הוא בחי' עתיק דקליפה שנעתק ונבדל). וזהו ואכבדה בפרעה שהמתין הקב"ה עד שבפרעה התחתון נתלבש כל בחי' אריך דקליפה בשלימות. שנתלבש בו כל הבחי' כובד וכבוד דקליפה בשלימות. וזהו בפרעה הוא בחי' אריך דקליפה ברכבו הם ע"ש דקליפה. ובכל חילו ובפרשיו הם המרכבות טמאות והיילין דילי'. ואח"כ דוקא הכניעו והשפילו הקב"ה. ועי"ז ואכבדה שאז נתגלה בחי' כובד וכבוד דאלקות. שזה הכלל שכשצריך להתגלות איזה בחי' דקדושה צריך מתחלה להיות נכנע בחי' זו בלעו"ז. כמו שהי' בעת מ"ת וירד הוי' כו' שנתגלה בחי' חכ' דקדושה. הי' צ"ל נכנע מתחלה בחי' חכ' דקליפה. כמ"ש בזהר (יתרו ס"ז ע"ב) לבתר דאתי יתרו ואודי כו' כדין אתייהיב אורייתא בשלימו. יתרו הוא בחי' חכ' דקליפה כמבואר במ"א כן בעת קי"ס שהי' צ"ל התגלות בחי' כובד וכבוד דאלקות הי' צריך מתחלה להיות נכנע בחי' כובד וכבוד דלעו"ז:

ז **ולהבין** ענין כובד וכבוד שבאלקות. הנה כובד הוא מה שרחוק מתנועה ושינוי. והוא בעתיקא כמ"ש בזהר אני ה' לא שניתי בעת"י אתמר. שבבחי' דעת הנמשך בבחי' כמראה אדם יש תרין עטרין עטרא דחסד ועטרא דדין מבחי' הו"ב. ולכן בבחי' כמראה אדם שייך בחי' שינוי מחסד לדין ומדין לחסד. אבל בעתיקא לית שמאלא בהאי עתיקא כלל (באד"ר דקכ"ט ע"א) שם כל טיבו לא אפסקו לעלמין ולא שייך שם שום שינוי ח"ו. ובחי' כבוד באלקות הוא כדאיתא בגמרא (חגיגה ד"ה) ע"פ במסתרים תבכה נפשי הנ"ל מפני גוה מפני גאוותה של מלכות שמים שנטלה. פי' גאוותה של מ"ש הוא בחי' הגיאות וההתנשאות דאוא"ס מל' דא"ס מה שא"ס מרומם ומנושא מכל העולמות עד שכל סדר ההשתל' מרכ"ד עד סוכ"ד מבחי' כתר דא"ק ועד בחי' נה"י דא"ק המסתיימים בעשי' אינם כדאי וא"י לקבל ממנו גילוי בפנימיות רק אוא"ס ב"ה הוא רם ומנושא עליהם בבחי' מקיף בלבד. כמ"ש השמים ושמי השמים לא יכלכלוך (מ"א ח' כ"ז). שמים הוא בחי' מקיפים עליונים דא"ק. ושמי השמים זהו בחי' מקיפים דמקיפים. אינם כלים לקבל ממנו ית' גילוי בפנימיות וזהו גאוותה של מלכות שמים. שמים הוא בחי' כ"ע. ונק' שמים כמו השמים מקיפים ד' יסודות כן בחי' כתר הוא מקיף וסובב ד' אותיות דשם הוי'. מל' שמים היא בחי' מל' דא"ס שנעשה כתר ועתיק לאצי'. וגאוותה של מ"ש הוא בחי' הגיאות וההתנשאות דמל' דא"ס כנ"ל שלמעלה מבחי' עתיק דאצי' דהיינו ג"ר דע"י רדל"א. וזהו המתגאה על חיות הקדש. חיוה"ק הוא בחי' ד' חיות המרכבה. ואלקות דבחי' מל' דאצי' הוא מתגאה עליהם. ובשרש ד' חיות הוא ד' פרצופים דאצי'. אריך הוא בחי' חכ' כו'. ועצמיות מל' דא"ס הוא מתגאה עליהם. וזהו כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא (דברים ד' כ"ד). טבע האש הוא הסתלקות. כי בחי' מים רומז על המשכת והתגלות אלקות למטה ובחי' זו אינה שייך רק אחר ריבוי הצמצומים והעלמים והסתרים עד שיוכל להתגלות בבחי' המשכה למטה אבל מצ"ע הוא בבחי' אש שהוא רוממות והתנשאות על כל ההשתל'. וזהו דאיתא בספד"צ (זח"ב דקע"ו ב') תליסר דתליין בתליסר יקירא דיקירותא. שיש בחי' יקר ובחי' יקירא דיקירותא. יקר הוא בגי' ש"י שהוא בחי' אצי התחתון דכתר. והוא בחי' ז"ת דעתיק שמלובשים בבחי' ג"ר דאריך. בחי' אחרונה במאציל

שמלובש

לזוז ממקומו כלל. וזהו"ע כוכב רחב שהקבעומ"ש הוא בכוכב גדול עד שום דבר א"י לזוז ולבטלו מהקבעומ"ש שעליו כלל. כי יש עין רואה והלב חומד (רש"י בחומש ע"פ ולא תתורו). אבל אלו מחמת הקבעומ"ש שעליו אפילו אם רואה איזה דבר תאוה פתאום כו' אינו שייך לו כלל ואינו פועל בו ח"ו שום התפעלות. וגם כשהיצה"ר שולח עליו מחשבות זרות והרהורין בישין ג"כ אינו מזיז הקבעומ"ש שעליו ממקומו כלל. כ"א שמדחה אותם תומ"י. וגם כשמביאו לידי נסיונות ח"ו עומד נגד כל הנסיונות. והכל רק מחמת הקבעומ"ש. וזהו פי' ואברם כבד מאד במקנה (בראשית י"ג ב'). מקנה היא צאן. וגם שם בהמה הוא ביטול שלא עפ"י טו"ד ונפש האדם הוא ביטול שלמעלה מהטו"ד שהוא בחי' קבעומ"ש. וזהו כבד מאד במקנה. שהקבעומ"ש היה עליו בכובד גדול כ"כ עד שגם שהיה במצרים ערות הארץ עכ"ז לא נגע בו הרע כלל וכלל. וכמ"ש (שם י"ג א') ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו כו'. וגם בכסף וזהב היינו שהקבעומ"ש שלו היה בההוי"ר עצומה. ונק' בחי' זו עקבות דקדושה כי עם קשה עורף למעליותא. זהו פי' כוכב דקדושה:

ופי' בחי' כוכב דקדושה הוא כדאיתא בגמרא (חגיגה ד"ה ע"ב) ע"פ במסתרים תבכה נפשי מפני גוה (ירמי' י"ג) מפני גאותן של ישראל שנטלה כו'. וכמ"ש (תלים מ"ז) יבחר לנו כו' את גאון יעקב כו'. והוא ע"ד מ"ש ביהושפט (דה"ב י"ז ו') ויגבה לבו בדרכי ה' שהוא בחי' הגבהה וישות דקדושה. מה שהאדם מתגאה ומתרומם על כל הבליות עוה"ז מחמת שמתבונן ברוממות שרש נשמתו כמ"ש נר הוי' נשמת אדם (משלי כ' כ"ז). כי חלק ה' עמו (דברים ל"ב ט') וקרבתנו כו' לשמך הגדול כו'. מחמת זה נחשב לו לשפלות ולבושה להשפיל א"ע לחשוב בגשמיות ומכש"כ שיהיה לו רצון להם. וזהו את גאון יעקב אשר אהב סלה. שסתם גאוה מאוסה מאד אצל הקב"ה. אבל גאוה זו אהב סלה:

עוי"ל שהכוכב נמשך מהכבוד. כבוד בגימט' ל"ב זהו בחי' ל"ב נ"ה שהוא שרש ומקור נש"י וכמ"ש בנים אתם להוי' אלקיכם (דברים י"ד א'). כמו שהבן נמשך ממוח האב. כך נשמת כל איש ישראל נמשכה ממחשבתו וחכמתו ית' כו' כמבואר בתניא. וזהו הבן יקיר לי אפרים (ירמי' ל"א כ'). כי יקר הוא בגימט' "קנה חכמה "קנה בינה. שהוא המשכת אוא"ס בשתו"ב. וידוע ההפרש בין בחי' חכ' לבחי' בינה. שבחי' בינה הוא הבנה והשגה באוא"ס והביטול ג"כ עפ"י השגה. אבל בחי' חכמה הוא ביטול באוא"ס שלמעלה מהשגה. שהביטול דחכמה הוא בעצמיות אוא"ס שאינו מושג ולית מחשבה תפיסא בי' כלל. ולכן בחי' ח"ע יסו"א נק' איתן כמ"ש משכיל לאיתן כו' (תלים פ"ט). כי איתן הוא דבר קשה וחזק מאד. והיינו הביטול דח"ע כיון שהוא למעלה מהשגה בביטול זה הוא לעצמות אוא"ס ב"ה שאינו מושג כלל. א"כ שורה בביטול זה אוא"ס עצמיותו ששם שרש הכח והחוזק בל"ג כלל. ע"כ נק' איתן. ולכן משם נמשך בנשמות ג"כ הכוכב בהביטול שלמעלה מהטו"ד כנ"ל דהיינו שלא יהי' בהביטול שום שינוי והפסק כלל. אך

כוכב זה הוא בקבעומ"ש דוקא. כי בחמת הנשמה כמו שהיא למטה היא רחוקה משרשה שבא"ע. כי לידת הנשמות שבבי"ע היא מבחי' מל'. ומדה זו דבחי' מל' היא קרובה לנש"י שנק' כנס"י ואימא תתאה. והיא היא המדרכת את נש"י פעם באופן זה ופעם באופן זה. ונק' אם המייסרת את בניה. ולכן כל התוכחות שבמשנה תורה היא במל'. ולכן מדה זו נק' אני שמוכנת להתגלות לנש"י. הרי שמדה זו היא בלא"ה קרובה לנש"י וכש"כ כשמקבל עליו עומ"ש הרי שורה עליו התגלות מדת מלכותו ית'. ובבחי' מל' יש הכח דבחי' חכ' כמ"ש בחכ' יסד ארץ (משלי ג' י"ט). אבא יסד ברתא (זה"ג רנ"ו ב'). שבחכ' מושרשים נש"י. לכן ע"י קבעומ"ש מקבלים ע"י בחי' מל' הכח מהביטול דח"ע שנק' איתן. ע"כ יש בהקבלת עול מ"ש שלהם הכוכב שאין ניזוז משום דבר כלל. דהיינו שלא יהי' שום שינוי והפסק כלל בהקבעומ"ש. וזהו כי מראש צורים אראנו (במדבר כ"ג ט'). הביטו אל צור חוצבתם (ישעי' נ"א א'). שצור הוא ג"כ דבר קשה וחזק שהוא בחי' עקבות הנ"ל:

י ועתה צריך לבאר בחי' כוכב דלעו"ז כמ"ש כבד לב פרעה. דהנה כוכב כתיב גבי אבן כמ"ש כובד אבן. וא"כ פי' כבד לב היינו שלבו נעשה כלב האבן שאינו נתפעל ואינו נזוז ממקומו משום דבר. שגם שמתבונן בהתבוננות רמה ונשאה מאד איך שאפי' כל הע"ס עליונות אינן ערוך לגבי עצמות אוא"ס. כמ"ש כי מי בשחק יערוך להוי' (תלים פ"ט). שחקים הם בחי' נו"ה. מי בשחק הוא בחי' בינה שעד הוד אתפשטת כו'. כי הוא כ"ף ויו"ד שהוא בחי' חכ' וכתר. שכולם אינן ערוך לגבי עצמות אוא"ס. וכדאיתא בזהר (ת"ז תיקון ע' קרוב לסופו) כ"ע אע"ג דאיהו אור צח אור מצוחצח אוכם הוא קדם עת"ע. אוא"ס למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית. שהלב כמו שהוא מצד עצם בריאתו צריך להתפעל מזה כמ"ש לבי ובשרי ירננו אל אל חי (תלים פ"ד ג') שגם לב בשר הגשמי מתפעל ג"כ מהתבוננות באל חי שהוא מהו"ע ית'. אבל כשנעשה לבו כלב האבן אינו נתפעל וניזוז ממקומו כלל מכל הנ"ל. גם עוד זאת אפי' כשרואה בעיניו נסים והתגלות אלקות שצריך בודאי להתפעל מזה אעפ"כ מחמת כובד לבו אינו מתפעל גם מזה כלל. כמו שהי' אצל פרעה שגם שראה גבורות ה' ונפלאותיו אעפ"כ ויכבד לבו (וזהו ג"כ בחי' עמלק שגם שראה נסים הרבה אעפ"כ ויבא עמלק וילחם) גם אפי' אם נגע בו יד ה' ומייסרו ביסורים שאז מתפעל מזה מעט. אעפ"כ אח"כ כשהיסורים הולכים ממנו אזי תומ"י חוזר לסורו וכמו שהי' ג"כ אצל פרעה שכשהוכה במכת הברד נכנע לבו מעט. ואח"כ כתיב ויחדלו הקולות והברד כו' ויוסף לחטוא. וזהו פרעה אותיות העורף שהוא בחי' עקבות דקליפה קשה עורף שלעו"ז שלמעלה מהטו"ד. ועפ"ק הוא בחי' אריך דקליפה. וכמ"ש התנים הגדול הרובץ בתוך יאוריו (יחזקאל כ"ט ג'). תנים הוא בחי' אריך דקליפה. יאוריו הוא ע"ס דקליפה. כי יש בחי' חרטומי מצרים שרי צוען הוא בחי' חכ' דקליפה. שהוא התקשרות ברע שעפ"י שכל. אבל אם מראים לו השכל שא"ל לעשות הדבר הזה

אינו

בביתך (מ"ב י"ד יו"ד) פירש"י ג"כ לשון כובד ולשון כבוד. כי באמת הוא ענין אחד. דהכבדות מה שכבד לאדם עשיית מלאכה וטלטול בשוק הוא גורם כבוד וגדולה. דעשיית מלאכה וטלטול בשוק הוא היפך הכבוד. וכמ"ש (תלים מ"ה י"ד) כל כבודה בת מלך פנימה. והנה מצינו בחי' כובד וכבוד בקדושה ובחי' כובד וכבוד בלעו"ז. בחי' כובד בקדושה כמ"ש כובד אבן ונטל החול (משלי כ"ז ג') ואי' במד"ר בא פי"ג ישראל שנקראו אבן כמד"ת משם רועה אבן ישראל. ובחי' כבוד כמ"ש כבוד הוי'. כבוד חכמים ינחלו (משלי ג' ל"ה). חן וכבוד יתן ה' (תלים פ"ד י"ב). ולפני כבוד ענוה (משלי ט"ו ל"ג). וכן בלעו"ז כמ"ש כבד לב פרעה. ובחי' כבוד כדאיתא במשנה (אבות פ"ד) הקנאה והתאוה והכבוד כו'. וכן בחי' יקר יש בקדושה וכמ"ש (אסתר ח' ט"ז) ליהודים כו' ויקר. הבן יקיר לי אפרים (ירמי' ל"א כ'). וכן בלעו"ז כמ"ש המן בלבו למי יחפוץ המלך לעשות יקר כו' (אסתר ו' ו'). ונבאר תחלה בחי' כובד וכבוד בקדושה. הנה איתא במשנה (ברכות רפ"ה) אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש. ענין כובד ראש הוא היפך מקלות ראש. דהנה קלות ראש הוא מצד יצה"ר. מה שיצה"ר מיקל בכלל להאדם ענין העונות שמסיתו לומר שאין החומר כ"כ. וכמו שאמר נחש הקדמוני מקור היצה"ר לחוה. שהקב"ה אמר לאדם ביום אכלך ממנו מות תמות. ואמר הנחש לא מות תמותון. ובאמת הי' זה שקר גמור. שהרי עי"ז נקנס מיתה לו ולזרעו כו'. וזהו פי' קלות ראש. מה שבהראש ושכל דהאדם קל לו ענין העונות. וכובד ראש הוא ההיפך מזה שבהראש ושכל דהאדם כבד לו ענין העונות עד שקלות אלו כחמורות שאינו יכול לנגוע אפילו בנדנוד איסור קל של ד"ס. וכמשארז"ל (סוכה נ"ב ע"א) לצדיקים נדמה להם כהר. שכל עון קל הוא לו כהר ומסך מבדיל בינו לבין קונו. וכובד זה נמשך מסבת הכובד דקבעומ"ש. דהנה מצינו לשון כובד בעול מלכות כמ"ש (מלכים א' י"ב יו"ד) אביך הכביד את עולינו הרי שייך כובד בקבלת עול מלכות בו"ד וכש"כ להבדיל כו' בקבעומ"ש. ולהבין ענין הכובד דקבעומ"ש כמו עד"מ למטה באדם שנושא משא כבד. יש בזה ב' דברים. א' שמוכרח לישא אותה ואינו יכול לסלקה מעליו. לאפוקי משא קלה בקל יוכל לסלקה מעליו. ב' שבעת שנושאה מרגיש עליו שנושא משא כבד. לאפוקי משא קלה אינו מרגיש עליו כלל שנושא משא. כן הוא פי' הכובד בעבודה. שקבעומ"ש הוא עול כבד עליו. היינו שמקבל עליו עומ"ש בשמחה תמיד ואינו מסיח דעתו ממנו אפי' רגע וכשמרגיל א"ע בזה נעשה אצלו טבע שאינו יכול בשום אופן לפרוק ממנו עול מ"ש אפי' רגע א'. וכמו שאמר ר"ג לתלמידיו איני שומע לכם לבטל ממני עול מ"ש אפי' שעה אחת (ברכות ט"ז ע"א). אף שפטור וכל הפטור ועושה כו' אך אינו יכול לפרוק ממנו עומ"ש. וגם שמרגיש עליו אימה ופחד מדת מלכותו ית' במוחו עכ"פ. קו"ח מפחד של המלאכים שהם זעות מחיל כסא. ובאמת עיקר מלוכה הוא על נש"י דוקא כמ"ש ויהי בישורון מלך (דברים ל"ג). מלך ישראל. וכדאיתא בתניא פמ"א מניח הקב"ה עליונים ותחתונים ומייחד מלכותו על עמו ישראל בכלל ועל כאו"א בפרט כו'. כש"כ שצ"ל הפחד והיראה גדול מאד. לאפוקי אם עומ"ש הוא עליו רק משא קלה. דהיינו רק שמחשב שמקבל עליו עול מלכות שמים. אבל אינו מרגיש אימה ופחד מדת מלכותו ית' גם במוחו. אזי בקל שוכח הקבעומ"ש. זהו פי' כובד ראש. היינו שבראשו ומחשבתו יהי' הכובד דקבעומ"ש. ומזה נמשך פי' ראשון דכובד ראש שכבד לו ענין העונות כנ"ל. וזהו פי' כובד ראש. דפי' ראש היינו של האדם. אך עוד יש לפרש דפי' ראש קאי אלמעלה דהיינו מדת מל' שהיא ראש ומקור נש"י. וא"כ יתפרש כובד ראש בפשיטות יותר. שהעול כבד דקבעומ"ש שבהאדם נק' כובד ראש. שיש עליו עול כבד מבחי' מל' בחי' שכינה שהיא ראש ומקור נש"י. גם יש לפרש כובד ראש שהראש ומקור נש"י בחי' מל' שכינה מכביד על האדם. עדמ"ש במלאכים והחיות נושאות את הכסא מטולא דשכינתא. פי' משא השכינה כביכול שהכסא מכביד עליהם. וצ"ל הלא הכסא נושא את נושאיו. נושאות ומנושאות כו'. אך הענין דמה שיש התגלות אימה ופחד ממדת מלכותו במלאכים לפי ערך כלי השגתם וזהו נק' שעורה שעור ה'. מה שמבחי' ה' תתאה נמשך היראה בהם בשיעורים וגבולים כל חד וחד לפום שיעורא דילי'. זה אינו נקרא משא עליהם. כ"א אדרבה זהו מזונם וחיותם. אבל מה שנמשך ממדת מל' במלאכים התגלות היראה שלמעלה מהשגתם. שכלי השגתם אינו יכול להכיל ולהשיג כלל את היראה עד שמתבטל כלי השגתם לגמרי זהו נק' עד"מ משא עליהם. כמו האדם שנושא משא כבד יותר מכפי כחו. וזהו זעות מחיל כסא כו' כמבואר במ"א. וכן בנפש האדם כשנמשך עליו מלמעלה יראה ופחד ממדת מלכותו ית' כמ"ש (מלאכי ב' ה') ואתנם לו מורא ויראני. שמורא זו הוא למעלה מהשגתו וא"י להכיל כלל. וזהו ומפני שמי נחת הוא. אזי נק' זה כמו משא שלא לפי כחו כלל. והעיקר שאז אינו בעל בחירה כלל ואינו יכול להפשיט עצמו מיראה. וזהו פי' כובד ראש שהראש שהוא שכינה מדת מלכותו ית' מכביד על האדם. דהיינו התגלות אימה ופחד מדת מל' למעלה מכלי השגתו. אך המשכת אתעדל"ע זו תלוי כשיש אתעדל"ת תחלה. דהיינו הפי' הראשון דכובד ראש מה שהאדם ממשיך ע"ע העול כבד דמלכות שמים שנק' ראש. ובאתעדל"ת זו אתעדל"ע שנמשך עליו יראה מלמעלה ואתן לו מורא כו'. שהוא ענין פי' הב' דכובד ראש שהראש עליון מכביד על האדם כו' שהקבעומ"ש הוא ביראה ופחד שלמעלה מהשגתו. כי קבלת עול הוא בכלל ביטול שלא עפ"י השגה ונק' בחי' שמיעה קבלת הלוויים:

ה **עוד** יש לפרש ענין כובד ראש. כמ"ש כובד אבן. כי כובד נק' דבר שרחוק מתנועה. כי משא קלה מתנועע בקל. אבל אבן גדול וכבד מאד א"י לזוז ממקומו כלל. ומצינו ענין כובד וקלות בדעת כמאמר (שבת לג ע"ב) נשים דעתן קלה עליהן. פי' שקרוב לשינוי ותנועה. שגם שגומרת בדעתה דבר מה לעשות יכולה להתפתות ולהשתנות ולעשות ההיפך ממש מהקלה אל הקלה. משא"כ באיש הוא דעת חזק וכבד שכיון שגומר בדעתו דבר אין יכולים

לזוזו

על המשכה זו דבחי' שם. מל' צריך להיות נמשך מעצמות אוא"ס שלמעלה מהוי' עצמו. וזהו אל יתהלל חכם בחכמתו כו' כ"א בזאת יתהלל המתהלל השכל (ירמי' ט' כ"ג). חכם בחכמתו היא החכמה כמו שהיא בעולם האצי'. והוא עד"מ באדם כמו שהשכ' שבו הוא לעצמו ואינו מגלה אותה לזולתו. כמו"כ גילוי ח"ע באצי' שהוא עולם האלהות נק' חכם בחכמתו כ"א בזאת יתהלל כו'. זאת היא בחי' מל'. מה שעל ידי בחי' מל' נמשך להיות גילוי בחי' ח"ע למטה בנבראים ע"ד חכמות בחוץ תרונה (משלי א' כ'). חכמות תרי דהיינו יחוד ח"ע בה"ת וביחי' הגילוי בחוץ דהיינו בעולמות הנבראים. וזהו דוקא על ידי בחי' השכל הוא בחי' משכיל מקור השכל שהוא בחי' מו"ס שלמעלה מבחי' חכ' דאצי'. וזהו מגדול עוז שם הוי' בו ירוץ צדיק (שם י"ח יו"ד). שהשם - של הוי' הוא דוקא מגדול עוז. כי הנה יש גדול ומגדול. גדול הוא בחי' הוי' כמ"ש גדול הוי' ומהולל מאד. ומגדול הוא בחי' מקור הגדולה. והוא בחי' ולגדולתו העצמיות אשר אין חקר. וגם פי' מגדול. כי הנה איתא בזה"ק (ח"ב נ"א א') שאות למ"ד הוא בחי' מגדל הפורח באויר. ול' הוא כ"ף כפופה ווי"ו בראשו. כ' כפופה הוא בחי' כתר לשון כותרת ומקיף. והו' אשר בראשו הוא המשכת הקו"ה שמלובש בהכתר והשם הוי' ברשו דוקא מבחי' מגדול וכנ"ל (וצריך לידע שהבוטח בשם הוי' הוא מגדול עוז) וזהו פי' לעשות לו שם. דהשם מצ"ע הוא שם אלקים לשון דין וצמצום שמצמצם ומסתיר על שם הוי' וצריך לעשות ולהפך את השם אלקים לשם הוי' שהשם יהי' שם הוי' שעל ידו יהי' גילוי הוי' למטה וכנ"ל. וזהו ג"כ ענין ותעש לך שם כו' לך דוקא:

ג **והנה** כמו שאמרנו לעיל ענין שם הוי'. כן הוא ענין כבוד הוי'. כי שם וכבוד הוא ענין אחד. כמ"ש ליראה את השם הנכבד כו' (דברים כ"ח נ"ח). וכמו שאמרנו שהשם מצ"ע הוא בחי' שם אלקים וצריך לעשותו ביחי' שם הוי'. כן הכבוד מצ"ע הוא בחי' כבוד מלכותך. שהוא הכבוד מצד רוממות והתנשאות מדת מלכותו ית' על כל העולמות והנבראים עליונים ותחתונים. וכולם יראים וחרדים מפני אימת ופחד מדת מלכותו ית' עד שמתבטלים מכל וכל. וכמאמר אשר אימתך. זעות מחיל כסא. ומוראך עליהם. ונק' בחי' כבוד זה עדיין כבוד מל' כבוד שמצד ביטול היש לאין מה שהיש מתבטל לאלקות. וצריך לעשותו ביחי' בחי' כבוד הוי' שהכבוד והביטול יהי' מצד שם הוי'. איך שהוי' אחד. אני הוי' לא שניתי. וכולא קמי' כל"ח. ונק' בחי' כבוד עילאה. ומ"מ יש הפרש בין בחי' שם לבחי' כבוד. כי שם הוא בחי' אותיות. ואותיות הם המשכה בפנימיות שהוא מה שנמשך גילוי הוי' בפנימיות הנבראים רק לפי ערך כלי השגתם. אבל כבוד הוא בחי' מקיף שהוא גילוי עצמיות הוי' ונמשך מזה בנבראים יראה ופחד משם הוי' שלמעלה מגדר הגבלת הכלים שלהם. ובנפש הוא בחי' יראה עילאה שלמעלה מכדי שתוכל הנפש שאת. וז"ש (יחזקאל א' כ"ח) כמראה הקשת בתוך הענן הוא מראה דמות כבוד הוי' ואראה ואפול על פני. שמצד גילוי כבוד הוי' דוקא הוא ואפול על פני שהוא ביטול כל החושים לגמרי. שבשעה זה כל החושים מעולים ראי' שמיעה מהשגה ושכל. וכמו שלהיות בחי' שם הוי' צ"ל ההמשכה לזה שלמעלה משם הוי'. כן הוא בבחי' כבוד הוי'. וז"ש (במדבר י"ד כ"א) ואולם חי אני וימלא כבוד הוי' את כל הארץ. מילוי הכבוד הוא בחי' מילוי השפע במל'. דהיינו שלימות היחוד מהבחי' היותר עליונה. דהנה ביחוד הוי' עם בחי' מל' יש כמה מדרגות. וכמ"ש (שה"ש ה' ב') פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי. שהם שמות על בחי' מל' מצד היחודים עליונים שמקבלת. ובחי' מילוי הכבוד הוא כשמקבלת היחוד והגילוי מעצמי' יו"ד דשם הוי' בחי' חכ' עילאה דחכים ולא בחכ' ידיעא. מדרגה היותר גבוה שביחוד עליון. וזהו ע"י חי אני. חי הוא בחי' יסוד. שגם היחוד היותר גבוה הוא נמשך ע"י בחי' יסוד. והוא מפני ששרשו גבוה מאד. וכמ"ש אל עליון כו' קונה הכל. הכל הוא בחי' יסוד שבו נכלל כללות השפע מכל המדות עליונות ולמעלה יותר כו' ושרשו הוא מבחי' אל עליון כתר עליון. גם פי' קונה לשון קנין הוא באצי'. והוא כמאמר ברוך קונך בחי' אצי' שבאצילות שהוא בחי' כתר. ובחי' הו"ב הוא בחי' בריאה שבאצי'. וגם קונה הוא אותיות ונקה שהוא בחי' מזל הי"ג מי"ג תקוני דיקנא שהם בחי' י"ג מדה"ר שלמעלה מהחכמה. לכן יש בכחו להמשיך מילוי הכבוד וזהו קדוש כו' הוי' צבאות מלא כל הארץ כבודו. הוי' צבאות הוא בחי' נו"ה. כל הוא בחי' יסוד כנ"ל. שכדי שע"י בחי' נה"י יומשך מילוי הכבוד במל' צ"ל ההמשכה לזה מבחי' קדוש בחי' כתר שקדוש ומובדל מאבי"ע. וגם קדוש גימט' ת"י שהוא בחי' ת"י נימין דאריך. וזהו כי על כל כבוד חופה (ישעי' ד' ה'). שיש בחי' כבוד עילאה וכבוד תתאה והחופה הוא בחי' מקיף עליון שמקיף ב' הבחי' כבוד בהשוואה אחת. ומשם נמשך להיות יחוד בחי' כבו"ע בכבו"ת. וכמו בבחי' שם הוי' כנ"ל. רק שלהיות בחי' כבוד הוי' צריך להיות ההמשכה מבחי' היותר גבוה שהוא בחי' מקיפים עליונים דכתר סתימא דכל סתימין:

ד **וזהו** ואכבדה בפרעה. פי' ואכבדה אני בעצמי. ביחי' הכבוד מצד שם הוי'. וגם כנ"ל שהכח לזה הוא מעצמיות אוא"ס שלמעלה משם הוי'. ויחי' פי' ואכבדה אני בעצמי היינו כבוד עילאה דמל' דא"ס ממש וכמבו"ת לקמן שבעת קי"ס הי' התגלות מכבוד עילאה דמל' דא"ס במל' דאצי' (לא רק כח בלבד). וזהו דוקא בפרעה. ע"י ההכנעה דפרעה. ע"י שהי' כבד לב פרעה. ויכבד לבו. ועם כל הכובד הזה נכנע אח"כ. עי"ז דוקא הי' התגלות כבוד העליון. וכמאמר הזהר (ח"ב קכ"ה ב' וקפ"ד) כד אתכפייא סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה לעילא יתיר כו'. וביאור הענין. דהנה במלת כבוד יש ב' פירושים. לשון כבדות. ולשון כבוד וגדולה. ובאמת שניהם ענין אחד. שהתרגום מפרש שניהם שוה. כי על פסוק כבד לב פרעה ת"א יקיר לבא דפרעה. וידי משה כבדים תרגם ג"כ יקירין. ועל פסוק הראני נא את כבודך פי' ג"כ ית יקרך. וכן משמע בפסוק טוב נקלה ועבד לו ממתכבד וחסר לחם (משלי י"ב ט'). הרי מתכבד הוא ההיפך מנקלה לשון כבדות. ומתכבד הוא ג"כ לשון כבוד. וכן בפסוק הכבד ושב

בביתך

ראו כל אפסי ארץ את ישועת כו'. הרי ראו כולם שהוא נס. שהקדים הקב"ה רפואה למכה. ומרדכי הגיד כו'. ותלקח אסתר כו'. והטבע לא הסתיר עליו. ואעפ"כ לא הי' שום דבר יוצא חוץ לטבע. והוא ג"כ ע"ד הנ"ל שהנהגת הטבע לא נתבטל. רק שנמשך גילוי אלקות בהטבע. וזהו שאמר רז"ל (במד"ר לך פמ"ו) ע"פ אני אל שדי. אני הוא שאין העולם ומלואו כדאי לאלקותי. אני אל שדי. שדי באלקותי לכל ברי'. פי' שאין העולם ומלואו כדאי לפי שבחי' אלקות שמהווה עולמות הוא רק מדת מל' ית'. והרי בחי' יסוד הוא למעלה מהשפעת היות העולמות. ולכן אין העולם כדאי כו'. ושדי באלקותי לכל ברי' פי' לפי שמבחי' זו דשדי יכול להיות נמשך נסים ג"כ. אבל ושמי הוי' לא נודעתי להם. שם הוי' הוא בספי' ת"ת. ומה שמבחי' ת"ת נמשך תוס' אורות הוא להיות שינוי בסדר השתלשלות. דהיינו שיהי' התגלות אוא"ס ב"ה בבי"ע כמו שהוא באצי'. והנסים הנמשכים משם הוי' הם נסים מופלאים שיוצאים מהטבע לגמרי. כמו שהי' בעת יצ"מ. שהי' גילוי שם הוי' כמ"ש (שמות ו' ו') לכן אמור כו' והוצאתי כו' וידעתם כי אני הוי'. הי' נסים נגלים שלמעלה מדרך הטבע. כמו יו"ד מכות וקרי"ס ובאר ומן ושליו ועמוד אש וענן וענני הכבוד. וכדאי' במדרש שכל מ' שנה שהיו ישראל במדבר הי' שלא כסדר הנהגת העולם כלל. ועפ"י הסודות ההפרש בין הגילוי בשם הוי' להגילוי משם שדי הוא כמ"ש (שמות למ"ד ט"ו) העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט. ואיתא בזה"ק (ח"ב קפ"ז ע"ב) העשיר כו' דא עמודא דאמצעיתא. שהוא בחי' ת"ת. והדל כו' דא צדיק יסודא דעלמא כו'. ואין עשיר אלא בדעת ואין עני אלא בדעת. בחי' יסוד נק' עני בדעת שהוא בחי' דעת תחתון. שהוא מה שנבראים יש להם דעת והשגה באלקות. והוא איך שלמטה יש ולמעלה אין. והביטול הוא ביטול היש לאין. ומבחי' יסוד נמשך תוספות גילוי אבל רק בבחי' זו. אבל ת"ת נק' עשיר בדעת שהוא בחי' דעת עליון. איך שאור א"ס ב"ה הוא יש האמיתי וכולא קמי' כלא וכאין. היוצא מזה שכללות הענין דיצ"מ ומ"ת הי' להיות גילוי הוי' למטה בעולמות הנבראים בי"ע עד למטה בעוה"ז הגשמי וכמו שהי' בעת מ"ת וירד הוי' על הר סיני שהי' גילוי הוי' על הר סיני הגשמי. והפ"ל שזהו פי' שירה חדשה שבחו גאולים לשמך הגדול. פי' שירה חדשה היינו לפי שבבריאת העולמות הי' מאיר רק שם אלקים. וע"י האבות נתגלה שם שדי. אבל שם הוי' לא הי' מאיר עדיין כלל. ולכן מה שנש"י אמרו למטה בעוה"ז שירה לשם הוי' על התגלות שם הוי' זהו שירה חדשה כו' לשמך הגדול:

ב **והנה** כדי להיות גילוי הוי' למטה צריך להיות ההמשכה לזה מעצמות אוא"ס שלמעלה משם הוי'. וכמשל בגשמיות אור הנר מאיר רק מקרוב. אבל אבוקה גדולה מאירה למרחוק מאד. כמו"כ למעלה שם הוי' נק' בשם נר. כי אתה נרי הוי' (ש"ב כ"ב כ"ט). או בשם אור. לדוד הוי' אורי (תלים כ"ז). לכן גילוי הוי' הוא דוקא בעולם האצי'. כי אצילות לשון אצלו וקרוב לו שהוא עולם האחדות שאין שם שום דבר נפרד מאלקות כלל. ולכן מאיר שם גילוי ויחוד שם הוי' דאיהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון. אבל בבי"ע יש שם אלהים וריבוי מסכים ופרסאות שמעלימים ומסתירים שלא יאיר שם גילוי הוי'. עד שנתהוו נפרדים כו' לכן אין יכול להיות שם גילוי שם הוי'. אבל כשמאיר בחי' אבוקה שהוא ריבוי נהורין שיש למעלה. בחי' ש"ע נהורין עילאין שהם אורות עליונים שלמעלה מהשתלשלות דהיינו למעלה משם הוי'. ובכלל הוא בחי' הוי' דלעילא. משם יוכל להיות נמשך גילוי הוי' למטה בעולמות הנבראים בי"ע כמו שהוא באצי'. וז"ש טוב שם משמן טוב (קהלת ז' א'). שמן הוא בחי' חכמה. שמן טוב הוא השפעת הח' מה שבחי' הח' נמשך ומתפשט בכל עולם האצילות מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין. וזהו מגיד מראשית אחרית (ישעי' מ"ו י'). ראשית הוא בחי' חכמה רישא דכל דרגין בעולם האצי'. ואחרית הוא בחי' מל' סופא דכל דרגין בעולם האצי'. ומגיד הוא לשון נהר דינור דנגיד כו' שהמשכת הח' הוא מראשית ועד אחרית. וזהו כולם בחכ' עשית דקאי על עולם האצילות כמ"ש בע"ח שבחי' הח' מאיר בכל עולם האצי' שנק' עשי' בכללות העולמות כידוע שאדם דאצי' נק' אדם דעשי'. וזהו בחי' שמן הטוב ח"ע דאצי' יו"ד דשם הוי'. וטוב שם. שם הוא בחי' מל'. ומה שע"י היסוד שנק' טוב נמשך הגילוי בבחי' מל' להיות גילוי ח"ע למטה בעולמות בי"ע זהו טוב שם. והוא נמשך מלמעלה מבחי' שמן טוב הנ"ל. דהיינו מלמעלה מהיו"ד דשם הוי' וכנ"ל. וזהו ושמי הוי' ואיתא במד"ר (אסתר ו') לדיקים שמן קודם להן. ושמו נבות. ושמו בועז. ושמו מרדכי. דומין לבוראן ושמי הוי' שמו קודם. דהנה יש בחי' הוי'. ויש בחי' שם הוי' כמ"ש (תלים קי"ג) יהי שם הוי' מבורך יהללו את שם הוי' (שם קמ"ח ג'). הוי' הוא בחי' עצמיות האור המאיר בע"ס דאצילות. ושם הוי' הוא מה שע"י השם נמשך להיות גילוי הוי' למטה בבי"ע. כמו למשל בגשמיות ע"י השם קורין את האדם שיתגלה מבית לחוץ. כן עולם האצי' נק' בית כידוע. ועולמות בי"ע נק' בשם חצרות. והשם זהו מדת מל' (וזהו לדיק כתמר כו' שתולים בבית הוי' בחצרות כו' להגיד כי ישר הוי' צורי שיהי' ישר הגילוי בבי"ע כמו באצי'). זהו בחי' שמי. וזהו שמו קודם כו'. פי' וענין שמו קודם היינו שתכלית המכוון הוא השם שמה שנאצלו ע"ס דאצי' לא נאצלו בשביל עצמן רק בדרך טפל לעיקר המכוון שיהי' גילוי הוי' למטה. כי עיקר המכוון הוא שנתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים דוקא דהיינו עולמות הנבראים דבי"ע. כי עולם האצי' היא עולם האחדות שכל מה שבעולם האצי' הספירות וההיכלות ומלאכים ונשמות הוא הכל מיוחד בתכלית היחוד באוא"ס. משא"כ בי"ע עלמא דפרודא. והמשכת הגילוי בבי"ע הוא על ידי השם. ולכן עיקר המכוון שנאצלו ע"ס דאצי' שהוא הוי' זהו בשביל השם מדת מל'. שעל ידו נמשך גילוי הוי' בעולמות הנבראים שהם בחי' נפרדים. ושם יהי' גילוי יחוד הוי'. וזהו שמו קודם. דהיינו שהשם של הוי' עלה תחלה במחשבה. וזהו סוף מעשה במחשבה תחלה. וזהו ענין נעוץ סופן בתחלתן. ותחלתן בסופן. כתר עליון איהו כתר מלכות. וזהו מרא"ש ומקדם נסוכה דקאי על בחי' מלכות שהמשכת מרא"ש בחי' הכ' ומקדם הוא בחי' קדמונו של עולם שלמעלה מהשתלשלות. וגם עוד פי' שמו קודם בהכת

על

והפרסות המעלימים ומסתירים. נמצא שענין ק"ש הוא בחי' כאיל תערוג על אפיקי מים. אך זהו ק"ש עצמה בחי' אש וצמאון. אבל ענין התפילין שנק' טטפות שהם בחי' נטיפה וזילה בחי' מי מנוחות שמנהר היוצא מעדן דהיינו בהד' בתים דתש"ר שהם ד' מוחין דאצי' הם הד' נהרות שנמשכים מנהר יסוד דא"א היוצא מעדן מו"ס שהם מאיר גבו' דעת"י. ולכן התפלין שנק' טטפות הם אפיקי מים כפי' השני דהיינו שנעשו מקורים שמפיקים ומוציאים בשפע בחי' מי מנוחות שמנהר היוצא מעדן שיומשכו בגילוי בס' השתל' להשקיט ולרוות תוקף רשפי אש הצמאון כו' (ולפ"ז פי' אפיקי מים ע"ד ומפיקים נוגה) ולפ"ז פי' כאיל תערוג ל' תענוג ע"ד ערוגת הבושם דהיינו שמתענג ומתרווה מבחי' אפיקי מים שהם התפילין שנק' טטפות כו' ל' נטיפה כו'. אך אימתי יכול להיות פי' השני כשיש תחלה פי' הראשון דאיל תערוג הצעקה והצמאון לגילוי זה. וזהו שלבחי' ק"ש נצרך תפילין דוקא. כי ק"ש עצמה בחי' אש וצמאון זהו כפי' הראשון דאיל תערוג והטטפות דתפילין זהו בחי' פי' הב' דאיל תערוג. וכמו"כ גם בנפש ארז"ל (מגילה ג' ע"א) אע"ג דאיהו לא חזי מזלי' חזי פי' מזלי' הו"ע ונוזלים מן לבנון ל"ב נ"ח ונשע"ב. ולכן נק' התפילין טטפות שמחברים בחי' מזלי' שיהי' נוזל ונמשך ממנה להנשמה שמלובשת בגוף. והנה מזלי' חזי זהו לטטפות בין עיניך שיהי' בחי' ראי' וכמ"ש לעת"ל כי עין בעין יראו (ישעי' נ"ב ח') ומה שמבחי' מזלי' נוזל ונוטף להנשמה שבגוף נק' ג"כ מי מנוחות כמ"ש במ"א כפי' ולא ראה עמל בישראל והו"ע הנשמה יתירה שבשבת מנוחה ועונג:

פרשה בשלח

ואכבדה בפרעה ובכל חילו ברכבו ובפרשיו. וידעו מצרים כי אני הוי'. והיתה במד"ר (שמות פכ"א) עפ"ז מי גרם להקב"ה ליטול שבח וכבוד הזה לא פרעה שניערו בי"ס שנאמר ונער פרעה וחילו בים סוף כו'. משמע שלא הי' יכול להיות התגלות הכבוד עליון אם לא על ידי ההכנעה דפרעה. וצ"ל מהו"ע הכבוד עליון. ולמה תלוי זה בההכנעה דפרעה דוקא. וגם מה שייך ענין התגלות הכבוד עליון שע"י ההכנעה דפרעה לקי"ס דוקא. הרי במצרים הי' ג"כ הכנעת פרעה על ידי עשר מכות. ולהבין זה יש להקדים דהנה איתא במד"ר (קהלת פ"ז סי' ב') ארשב"נ מצינו שהלך הקב"ה מהלך חמש מאות שנה לעשות לו שם. שנאמר אשר הלכו אלקים לפדות לו לעם ולשום לו שם (ש"ב ז'). וכן בנחמי' כתיב ותעש לך שם פי' לשום לו שם דהנה שם ואור הוא ענין אחד שניהם מורים על התגלות אלקות. דאור מורה ודאי על הגילוי כמו אור המאיר. ושם הוא ג"כ ענין גילוי כמו למשל האדם שהוא סגור בחדרי היכלו ועל ידי השם קורין אותו שיתגלה לחוץ. והנה התחלת השם והתגלות אלקות הי' מהאבות. שהם המשיכו התגלות אלקות למטה. דהנה מצד בריאת העולמות הי' למטה חשך והסתר אלקות לגמרי וכמארז"ל (במד"ר בראשית פ"ב) עד מתי יהי' העולם מתנהג באפילה תבא האורה ויאמר אלקים יהי אור זה אברהם כמ"ש (ישעי' מ"א) מי העיר ממזרח צדק א"ת העיר (בעיי"ן) אלא האיר (באל"ף). וז"ש (ש"ב ז' ט') ועשיתי לך שם גדול כשם הגדולים אשר בארץ. דקאי על האבות שהם המשיכו את השם. אך הגילוי שהמשיכו האבות הוא רק משם שדי וכמ"ש וארא כו' באל שדי ושמי הוי' לא נודעתי להם. דהנה שם זה הוא בספי' יסוד עפ"ק שממדה זו נמשך התגלות אור בבחי' מל'. דהנה ברה"ע נמשך ממדת מלכותו ית' וכמ"ש (תלים קמ"ה) מלכותך מלכות כל עולמים. אך העולמות כמו שנתהוו ממדת מל' ית' נקראו בשם עולמים לשון העלם והסתר. שמעלימים ומסתירים על בחי' גילוי אלקות. לא מבעיא בעוה"ז הגשמי הוא חשך והסתר אלקות לגמרי עד שמתראה רק טבע עולם כמנהגו נוהג. אלא אפי' בעולמות עליונים ג"כ העלם והסתר שמעלימים ומסתירים על מהות אלקות. הסתר הבורא מהנברא. ונק' אוא"ס ב"ה הידוע מציאותו ולא מהותו. אבל על ידי בחי' יסוד נמשך התגלות אור בבחי' מל' שעל ידי בחי' מל' יאיר גילוי אוא"ס בהעולמות מה שלמעלה ממדת מל' וזהו וירא אלקים את האור כי טוב. שהתגלות אור בשם אלקים הוא על ידי בחי' כי טוב בחי' יסוד. וכמ"ש (ישעי' ג' י"ד) אמרו צדיק כי טוב. בחי' צדיק יסוד עולם. והנה גם השפעת חיות העולמות מקבלת בחי' מל' ג"כ מהיסוד אך ביסוד יש שני בחי'. א' בחי' חיצוניות היסוד שממנו נשפע במל' שפע החיצוניות דלהחיות העולמות בבחי' העלם והסתר. והב' פנימיות היסוד שממנו נמשך שפע הפנימיות שהוא בחי' גילוי פנימיות אוא"ס ב"ה בעולמות שלמעלה מבחי' חיות העולמות. וזהו שבשם שדי יש ב' פי' הא' שאמר לעולמו די (חגיגה י"ב ע"א) שמשם זה נמשך הגבלה. ב' לשון שדי בברכותיו. די סיפוקא דולא. די מחסורו אשר יחסר לו. שמשם זה נמשך ג"כ שלימות ומילוי החסרון בהשתלשלות. וגם תוספות ברכה דהיינו תוס' אור בהעולמות. רק התוס' אור הוא ג"כ כסדר השתלשלות שמאיר בכל עולם לפ"ע. באצילות הגילוי לפי אופן אצילות. ובבריאה הגילוי לפי אופן עולם הבריאה כו' אבל לא שיהי' הגילוי דאצילות בבי"ע. וזהו ע"ד והריקותי לכם ברכה עד בלי די (מלאכי ג' יו"ד) ע"ד ברכה שבזריעה שמגרעין אחד נצמח ריבוי גרעינין וכמ"ש (בראשית כ"ו י"ב) ויזרע כו' בארץ וימצא מאה שערים. אבל הכל באופן ומהות א'. ולמטה הגילוי מבחי' אל שדי כמ"ש (ישעי' י"ג ו') כשוד משדי יבא שמשדד ומהרס מערכת הכוכבים עד שיוכל להיות נסים שלא עפ"י מערכת הכוכבים. אבל הנסים הם נסים נסתרים שמלובשים בדרך הטבע. רק שאין הטבע מסתיר על הנס (כי יש מה שאין בעל הנס מכיר בנסו). ע"ד נס דאסתר כארז"ל (מגילה י"א ע"א) שעז"נ

ראו

לאות על ידכה כו'. דהנה כתי' תפלה לעני כו' וכתי' תפלה למשה. ואי' בזוה"ק (ויצא קס"ה ע"ב) שתפלה לעני הוא תש"י כו'. והיינו כי עני הוא בחי' סיהרא דל"ל מג"כ רק מה שמקבלת האור מהשמש כו'. ולכן ישראל מונין ללבנה שכל עבודתם הוא רק בבחי' דל"ל מגר"כ רק מה שנמשך מלמעלה. שגם שבאים לבחי' רשפי אש בק"ש. הנה באמת הכח לזה הוא ע"י לבישת הטו"ת קודם התפילה שהוא המשכת המקיף כדי שיוכל להיות העלאה כו'. וכן ההמשכה שע"י התו' הרי ארז"ל (יבמות ק"ט ע"ב) כל האומר אין לי אלא תו' כו'. וע"ז כתי' (ישעי' יו"ד למ"ד) הקשיבה לישה עני' ענתות דקאי על כנס"י בחי' מל' דאצי' כשיורדת לבי"ע כו' (זח"א רמ"ט ב'). ולכן צ"ל תפלה לעני דהיינו להיות התחברות ההמשכה מאא"ס ב"ה בבחי' עוני דסיהרא כו'. וזהו"ע תש"י. וכמ"ש והי' לאות על ידכה יד כהה בחי' יד שמאל כהה שמאלו וברא ארץ (בזח"ב ד' כ' ע"א) שהו"ע בנין המל' מהגבורות כדי שיוסי' הכתר והעלם כו' והו"ע עוני. וע"כ צ"ל והי' לאות על ידכה כו' להמשיך גילוי בחי' אות כו' ע"ד אות הוא ברבבה שלו (חגיגה ט"ז א'). וכמ"ש (שיר ה' יו"ד) דגול מרבבה. דהנה כתי' (דניאל ז') אלף אלפי' ישמשוני'. בחי' אופנים שאומרים ברוך. ורבוא רבבן קדמוהי יקומון. בחי' שרפים עומדים ממעל לו. וזהו קדמוהי כו' (וע"י בחי' אלו מפילים האלף ורבבה דקלי' כמ"ש (תלים צ"א) יפול מצדך אלף ורבבה כו'). ופי' אות הוא ברבבה שלו הוא כשנמשך הגילוי מלמעלמ"ע מבחי' קדוש ומובדל כו' כנ"ל. זהו נק' אות מורה על הרוממות וההבדלה כו'. אך ההמשכה זו היא דוקא בבחי' רבוא רבבן שקדמוהי יקומון. וזהו דגול מרבבה. רבבה דוקא כו'. דגול כענין אות כו'. (גם אות נק' היסוד כמ"ש והי' לאות ברית). וזהו והי' לאות על ידכה שגילוי בחי' אות זה צריכין להמשיך על ידכה יד שמאל בחי' מל' שהו"ע תפלה לעני כו'. וה"ז כמו ענין יין הנסכים בחי' יין המשמח אלקי' שיומשך גילוי ויחוד ש' ה' בש' אלקי' ועי"ז יומשך הגילוי למטה בעולמות הנבראים כו'. ובחי' תש"ר הו"ע תפלה למשה. הקב"ה מניח תפילין כו' שהוא המשכת אוא"ס בחב"ד דאצי'. והו"ע השמן והסלת דמנחה. ועיקר הענין כי תפלה למשה זהו התחברות עצמיות אוא"ס בראשית האצי' דהיינו ג"ר כמ"ש (ברכה ל"ג כ"א) במשה וירא ראשית לו. תפלה לעני התחברות האצי' עם מקור דבי"ע. ולכן ארז"ל (במד"ר פנחס פכ"א סי' ד') שניהם שקולים כי כמו שבבחי' עוני דסיהרא מקור דבי"ע נצרך לעשות תפלה והשיר כמו"כ ויותר מכן נצרך לעשות תפלה והשיר המהליל עם נאגלים. דיותר משאין ערוך בי"ע לאצי' אין ערוך אצי' לגבי המהליל כו'. וזהו"ע תש"ר ותש"י. וזהו עצמו ענין מנחה ונסכים שזהו המשכה מלמעלמ"ע אחרי ההעלאה דעולה וזבח. וצ"ל נמשך תהלה תוס' אור מעצמי' אוא"ס באצי'. דהיינו בג"ר. וזהו המנחה דשמן וסלת כנ"ל. ואח"כ צ"ל נמשך גילוי אוא"ס מאצי' לבי"ע. שלא יסתירו הצמצומים והגבו' דש' אלקי'. וזהו"ע הנסכים יין המשמח אלקים כנ"ל:

ו ועתה צ"ל מה שתשב"ר נק' טטפות. הנה כתי' (בראשית ב' י"ד) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. כי עיקר ענין הג"ע הוא כמ"ש (שם ב' ט') ועץ החיים בתוך הגן שהוא בחי' כי האדם עץ השדה. דהיינו בחי' כמראה אדם שעל הכסא. והמשכה זו ע"י התומ"צ. רמ"ח פקודין רמ"ח אבר"מ כו'. אבל ונהר יוצא כו' הוא המשכה מאוא"ס ב"ה שלמעלה מבחי' כי האדם עץ השדה כו'. כ"א כמ"ש (ישעי' נ"ח י"ד) אז תתענג על הוי'. דכמו שבההעלאה כתי' ותתפלל על הוי'. כמו"כ בבחי' המשכה כתי' ג"כ על הוי' כו'. וזהו ונהר כו'. וכמ"ש (ירמי' י"ז ח') והי' כעץ שתול כו' ועל יובל ישלח שרשיו שבבחי' ע"ח נמשך הגילוי מבחי' יובל שהו"ע ונהר יוצא מעדן. והנה ומשם יפרד והי' לד' ראשים הו"ע ד' בתים דתפילין (דמארי עלמא) וע"כ נק' טטפות שהם בחי' הטפה והזלה מבחי' ונהר יוצא מעדן כו' וכענין אפיקי מים. והנה ד' נהרות יש פי' דקאי על ד' פרצופים דאצי' או"א ת"ת ומל'. ד"א הוי'. וענין ונהר יוצא מעדן הוא ההמשכה מח"א ועת"י כו'. וכיון שנת' כאן שד' ראשים הוא ד' בתים דתפילין (והוא כפי' הא' דהקב"ה מניח תפילין שבתו"א בביאור ע"פ כי עמך מקו"ח). א"כ מה שנק' טטפות היינו שנמשך בהם הטפה והזלה מבחי' ונהר יוצא מעדן כו'. (והו"ע א' עם פי' הגמ' בטטפות טט בכתפי ב' פת באפריקי ב'). והיינו כי הד' בתים ד' מוחין עליונים הם הטפה והזלה מבחי' נהר יסוד דא"א היוצא מעדן ח"ס דא"א ששם מאיר גבורות דעת"י. והטפה זו היינו שמטיפים מי מנוחות כמ"ש בזהר (תרומה קע"א ע"א) ע"פ על מי מנוחות ינהלני (תלים כ"ג ב') אילין מיא דהנחה דנגדין מההוא אתר דנגיד ונפיק מעדן. והיינו שיכולים להשקיט כל תוקף ותגבורת דבחי' רשפי אש וצמאון שבש' השתל'. והנה ק"ש אש. ב' פרשיות. אש דשרפים ואש דאופני'. ותפילין שוב בחי' מים. וזהו טטפות שמטיפים מי מנוחות להשקיט האש דק"ש. וביאור הענין הנה כתי' (תלים מ"ב ב') כאיל תערוג על אפיקי מים ויש ב' פירושים הא' תערוג ל' צעקה והב' תערוג ל' תענוג, כמו ערוגת הבושם. הנה עופר האילים נק' ת"ת מצד הגבו' שבו עד"מ דומה דודי לצבי. ור"ל כי ת"ת נק' בריח התיכון שעולה עד הכתר. אך היינו רק עד שרש הנאצלים. אבל מצד הגבורות שבו הוא תוקף ותגבורת העלי' למעלה יותר שלא בהדרגה כלל דהיינו עד בחי' אחרונה שבמאציל (וזהו כמשל עופר האילים שמרוצתו שלא בהדרגה שקופץ מהר להר כו'). ובחי' זו בעבודה בנפש זהו בק"ש למס"נ באחד שהוא העלאת הנפש מלמטלמ"ע בבחי' רצון פשוט ליכלל בבחי' אנת הוא חד ולא בחושבן. אליו ולא למדותיו. ובחי' זו נק' כאיל תערוג על אפיקי מים שזהו הצעקה מעומקא דליבא בבחי' צמאון גדול וכלות הנפש ממש על העדר בחי' מי מנוחות דנהר היוצא מעדן. שנת' שזהו המשכה מבחי' גבו' דעת"י שבמו"ס בחי' אחרונה שבמאציל. וזהו פי' אפיקי מים כמו (איוב י"ד י"א) אזלו מים מני ים דהיינו שנפסקו ויצאו והלכו להם מהעולמות. דהיינו שנתעלמו מחמת הצמצומים

ולכן ותתפלל על הוי' ליכלל בעצמי' אוא"ס ב"ה שלמעלה מש' הוי'. וזהו מדרגת עולה כי עולה פירושה שעולה למעלה מעלה עד אין קץ כלל. דהיינו לשהי' על הוי' וכמ"ש (קהלת ג' כ"א) רוח בני האדם העולה היא למעלה אדם גימט' מ"ה דהיינו שהי' ש' מ"ה שבשת"ת כמראה אדם. ופי' העולה למעלה. היינו לשהי' כי לא אדם הוא שזהו שהי' על הוי'. כמלא דפי' עולה הוא העלי' על הוי' כו' וזהו"ע למס"נ באחד שהמס"נ והעלאה צ"ל דוקא לעצמותו ומהותו ית' וכמ"ש (ואתחנן ד' ז') בכל קראנו אליו ואז"ל (בספרי) אליו ולא למדותיו וגו' במ"א שזה קאי על ק"ש. שהמס"נ והעלאה בק"ש צ"ל אליו ממש דהיינו לשהי' אנת הוא חד ולא בחושבן. כמלא שהמס"נ שבפרשה ראשונה דק"ש זהו בחי' עולה. והנה העולה קד"ק. כי עולה באה על החטא והוא בחי' בע"ת ובמקום שבע"ת עומדים כו' (ברכות ל"ד ע"ב). כי צדיקים גמורים שמקיימים המצות בחי' אשר קדשנו במצותיו זהו בחי' קדש עליון. אבל בע"ת ממשיכים הגילוי מבחי' קדה"ק לפי דמשכין לי' בחילא יתיר (בזהר חיי דקכ"ט ע"א וע"ב). ועי"ז מתמלאים הפגמים שבבחי' קדש עליון ולכן העולה ק"ק כו'. ועולה כולה כליל שמכלה ומבלה כל הרצונות זרות מכל התאות דנה"ב. וזהו"ע פ' ראשונה דק"ש דכתיב בה בכל מאדך בלי גבול. ועי"ז העלי' לשהי' על הוי' כו' כנ"ל. וזהו כמו מדרגת השרפים שאומרים קדוש שהעלאתם היא לעצמותו ומהותו ית' דוקא כי שרפים בבריאה ולכן הרצוא שלהם לעצמותו ית' זהו רק לשם הוי' שבאצי' שהוא קדוש ומובדל מבי"ע. אך נשמות שמצד שרשם הם חלק הוי' עמו כנ"ל. לכן הרצוא שלהם לעצמותו ית' הוא לשהי' על הוי'. והנה פ' שני' דק"ש כתיב בה לאהבה את ה' כו' ובכל נפשכם והוא האהבה דבחי' נפשי אויתך. וכמ"ש (נצבים ל' כ') לאהבה את ה' כו' כי הוא חייך. שהוא ית' מקור החיות לכל העולמות. וא"כ אהבה זו היא כמו מדרגת האופנים שאומרים ברוך כה"מ. שהתלהבות שלהם הוא ג"כ לבחי' מקור חיות העולמות לבד. ובחי' זו נק' זבח. קדשים קלים. וזהו"ע עולה וזבח שבק"ש כו'. והו"ע ב' בחי' כלה שבשה"ש בלקו"ת דרוש הראשון:

ד **והנה** כל הקורא ק"ש בלא תפלין כו'. שלבחי' ק"ש נצרך תפלין. כי כל ענין ק"ש הוא רק העלאות ממטלמ"ע (בב' בחי' דעולה וזבח הנ"ל) וע"כ צ"ל אח"כ בחי' תפלין. שהו"ע המשכת אלקות מלמעלמ"ט. וכמ"ש אחר ואהבת ודברת בם כו' וקשרתם כו'. ומה שההמשכה נק' בשם תפלין היינו כי הוקשה כל התורה כולה לתפלין (קדושין ל"ה ע"א). כמו שבתפלין כותבין קדש והי' כי יביאך כו' שהם מוחין עליונים מע"ס דאצי' על קלף ודיו גשמי' כמו"כ כל המצות ענינם רק להמשיך גילוי אלקות בעולמות. דהנה כתיב (בשלח י"ד ל"א) וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה הוי' במצרים שמבחי' יד הגדולה נמשך הכח להמשיך גילוי ש' הוי' במצרים וגבולים דעשי' גשמי' דהיינו ע"י מעשה המצות בגשמי' דהנה כתי' (בחקתי כ"ו ג') ועשיתם אתם. אתם כתי' השר מעלה אני עליכם כאלו עשאוני (זח"ג קי"ג סע"א). שע"י קיום המצות עושין וממשיכים ציור קומה דבחי' אדם העליון. שע"י מצות צדקה ממשיכים גילוי בחי' חסד דרועא ימינא וע"י איזהו גבור הכובש יצרו גילוי בחי' גבורה דרועא שמאלא כו'. וגם פי' כאלו עשאוני קאי גם על האור. כי ע"י עשיית הכלים דע"ס נמשך התגלות האור ג"כ (כי אין האור יכול להאיר בלא הכלים כמ"ש בד"ה ביאור ע"פ וקבל היהודים). וז"ש (ש"ב ח' י"ג) ויעש דוד שם. שהמשיך גילוי ש' הוי' בעשי' גשמי' וכמ"ש בזוה"ק (שם ע"ב). מאן עבד שמא קדישא מאן דיהב צדקה למסכני בכל יומא כו'. ולכן אחר ההעלאה דק"ש צריך להשפיל עצמו בבחי' טוב לאחד. ולקיים כל המצות גשמיי' כדי להמשיך גילוי אלקות למטה. וזהו דיו לעבד להיות כרבו כי נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים דוקא (במד"ר במדבר פי"ג). גם דיו אותי' יו"ד ואותי' דיו להמשיך גילוי היו"ד בחי' ח"ע בדיו גשמי. וז"ש וארא אל אברהם כו' ושמי הוי' לא נודעתי כו'. אעפ"י שהיו מרכבה כמו השרפים כו' ועוד יותר גבוה. שהיו מרכבתא עילאה. אך לפי שהיו מרכבה ברוחני' דוקא דהיינו ע"י עבודה רוחני' דבחי' רו"ש. לכן לא היו יכולים להמשיך גילוי ש' הוי' כי המשכת בחי' ושמי הוי' הוא דוקא בקיום מצות מעשיות וזהו בדרך כלל ענין שלבחי' ק"ש צ"ל אח"כ בחי' תפילין:

ה **והנה** ענין שהתפילין הם כנגד מנחה ונסכים. הנה כתי' (שיר ה' א') אכלו רעים שתו ושכרו דודים. רעים קאי על נשמות שעוסקים בתו' שנק' אחים ורעים להקב"ה. וכתי' (תלים מ' ט') ותורתך בתוך מעי כמו שהמזון מחבר הנשמה עם הגוף כך ע"י התו' ממשיך אא"ס בחכ'. וזהו אכלו רעים שהוא המשכת אוא"ס בהו"ב כו'. וזה"ע המנחה שמן וסולת. שמן חכ'. סלת דעת. שיומשך גילוי אלקות בדעת והשגה כו'. ומנחה מ"ן ח' ה' שהוא המשכה מבחי' מזל הח' ונוצר חסד לאלפים. שתו ושכרו דודים קאי על יין הנסכים יין המשמח אלקי' בחי' כי שמש ומגן כו' שם' אלקים מעלים ומסתיר על ש' הוי'. אבל יין משמח אלקים שממשיך גילוי הפנימי' דהיינו שיתגלה ש' הוי' שמוסתר בש' אלקים וכמש"א נכנס יין יצא סוד (עירובין ס"ה ע"א) בחי' סוד הוי' כו'. ומה שנז' מנחה גבי עולה ונסכים גבי זבח. אעפ"י ששניהם הי' מנחה ונסכים. הענין כי עולה שהוא למס"נ באחד ליכלל בבחי' על הוי'. ועי"ז נמשך או"ה שיהי' יחוד פנימי' דחו"ב. יחוד י"ה. לכן העיקר היא המנחה שהוא המשכת אא"ס בג"ר וממילא הי' אח"כ הנסכים יחוד ו"ה שיומשך הגילוי מאצי' לבי"ע. אבל זבח בכל נפשך אתכפייא אעפ"י שנהנה ג"כ מס"נ מה לי קטלא כולא מה לי קטלא פלגא וגורם ג"כ יחוד חו"ב אבל לא מבחי' השלימות. כ"א מהבחי' היותר תחתונה שביחוד חו"ב והעיקר הוא יחוד ו"ה. לכן נז' נסכים גבי זבח. שבשלימות ההמשכה שע"י הזבח הוא רק הנסכים. והנה תש"ר הוא כמו שמן דמנחה כמ"ש (קהלת ט' ח') ושמן על ראשך אל יחסר ואז"ל (שבת קנ"ג ע"א) אלו תפילין (שבראש) ע"ש בפירש"י. בחי' שמן שצף ע"ג יין כו'. אבל תש"י הוא כענין הנסכים בחי' יין המשמח אלקי'. שיומשך הגילוי למטה בבי"ע שלא יסתיר ש' אלקי' כו'. וזהו והי'

לאות

וע"ז אנו מבקשים יהא שמיה רבא מברך כו' כמ"ש בתו"א בד"ה הכלילי. אבל עצמותו ומהותו ית' קדוש ומובדל לגמרי מהעולמות. ולא כמו הנשמה שמחיה כו'. ולכן אני הוי' לא שניתי. וזהו פי' הוי' אחד. והנה השרפים שאומרים קדוש היינו שהשגתם הוא איך שעצמותו ומהותו ית' קדוש ומובדל. ואני הוי' לא שניתי. ולכן הם תמיד בבחי' רשפי אש והתלהבות וביטול ליכלל בבחי' קדוש. וזהו פי' שרפים (בל"א איבער גיברענט געווארען) היינו שגם היש ופירוד דחומר הגוף נשרף כו' שאין שום עיכוב גם מצד חומר הגוף שלהם. כ"א שבחי' האש ליכלל בבחי' קדוש זהו עצמיות אצלם גם מצד חומר הגוף שלהם. וזהו (ישעיה ו' א') ואראה את אד' יושב על כסא כו' שרפים עומדים ממעל לו. היינו למעלה מבחי' ש' אד'. כ"א תשוקתם ליכלל בעצמותו ומהותו ית' בחי' שם הוי' ככ"ל. משא"כ האופנים וחיות שאומרים ברוך כה"מ. היינו שהשגתם מה שמשיגים אלקות הוא רק בבחי' מל' מקור חיות העולמות. ולכן גם ההתלהבות והתלהטות שלהם ברשפי אש האהבה כמ"ש והחיות בוערות הוא ג"כ רק לבחי' מל' לבד דהיינו להשיג ביטול העולמות לגמרי ויחודם בתכלית עם החיות אלקות שמחי' ומהווה כמו שהוא מצד אלקות דמדת מל' עצמה שלמעלה מעלה אין קץ על השגת הנבראים בחי' ביטול ויחוד זה דיחו"ת כו'. ולכן כתיב בהם וארבע כנפים לאחת להן כנגד ד"א דשם אד'. הכנפים הם כסוי הפנים שהם השמות והאורות שא"א להם להכילם בלי כנף ולבוש (ורק לע"ל כתיב ולא יכנף כו') כמ"ש בעה"ק. ולפי שהשם והאור שמאיר בחיות הוא מד"א אד' לכן יש בהם ד' כנפים לכסות האורות דד"א אד'. אבל גבי שרפים כתיב שש כנפים כו' לפי שהעלאתם הוא לבחי' ש' הוי' שהוא האור שמאיר בששה מדות דאצי' כמ"ש לך הוי' הגדולה והגבורה כו'. ולכן השרפים דוקא נק' אשי אש שלי שהאש שלהם הוא לש' הוי' שם המיוחד ושם העצם. משא"כ חיות ואופנים האש שלהם הוא לש' אד' שהוא כינוי. והקרבנות נק' לחמי לאשי דוקא שהעלאת הקרבנות מלמטלמ"ע ליכלל באלקות הוא ע"י השרפים דוקא. לפי שכל ההעלאות הוא על ידם דוקא כמ"ש במ"א. גם הקרבנות קרבן להוי' שנעשה על ידם הקירוב ויחוד דהוי' אד' וא"כ צ"ל ההעמ"כ ליכלל בהוי' וזהו ע"י השרפים שהם דוקא אשי האש להוי':

ב **והנה** האדם כלול מכל המדרגות ולכן הנה"א כלול מב' המדרגות הנ"ל דשרפים ואופנים. ורק למעלה הנה יסוד האש האלקי הוא בהתגלות אצלם לפי שחומר גופם הוא כלול רק משני יסודות אש ורוח. וגם מהרוחני' דאש ורוח. ע"כ האש אלקי שמצד אור הנשמה שלהם גובר על חומר הגוף שלהם ומהפכו לבחי' רשפי אש האה"ר לה' שיהיה זה עצמיות גם מצד חומר הגוף שלהם ככ"ל. משא"כ הנה"א שמתלבש בגוף שכלול מד"י הרמ"ע וגם מיסודות גשמי' ע"כ אע"פ שכלול בהנה"א בחי' רשפי אש דשרפים ואופנים אבל בחי' יסוד האש האלקי הוא מוסתר ונעלם בו שאין מתגלה זה בהגוף שמד"י גשמי'. ולזאת הו"ע ק"ש להוציא מהעלם אל הגילוי בחי' יסוד האש אלקי. והיינו כי בק"ש אומרים הוי' אלקינו ולכאורה מהו הוי' אלקינו דוקא הלא כתיב (דברים ד') כי הוי' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת ולית אתר פנוי מיניה. והענין דכתיב (תלים פ"ד) כי שמש ומגן הוי' אלקי'. והנה בכל העולמות נמשך חיות מש' הוי' ע"י התלבשות בשם אלקי' ושם אלקי' מסתיר ומעלים. ויש ריבוי השתל' המדרגות בבחי' הצמצומים וההסתרים דש' אלקי'. וזהו"ע כי הוי' הוא האלקי' בשמים ממעל ועל הארץ מתחת שבכ"מ מעומק רום עד עומק תחת החיות הוא מש' הוי' ע"י התלבשות בש' אלקי'. אך הש' אלקי' מסתיר את האור והחיות דש' הוי'. ומה שלמטה יותר ההסתר ביותר. אבל ענין הוי' אלקינו הוא ע"ד (נדרים ד' ח' ע"ב) מוציא חמה מנרתקה שאין השם אלקי' מסתיר כלל וזהו אשר עשה האלקי' את האדם ישר (קהלת ז') שבחי' אור וחיות משם הוי' שנמשך בנפש האלקי' שהו"ע הגילוי אלקי שבהב' שבנפש נמשך ביושר ולא ע"י התלבשות והעלם באחרי שמות. וזהו ג"כ ישראל ישר אל. וזהו"ע כל הברכות ברוך אתה הוי' אלקינו. ואח"כ מלך העולם. ע"ד כי הוי' הוא האלקי' בשמים ממעל כו' שהו"ע כי שמש ומגן ככ"ל. והנה כתיב (ש"ב כ"ב כ"ט) כי אתה נרי הוי' והוי' יגיה חשכי. שהו"ע חשך הגוף ונה"ב שלא יסתירו כלל. וזהו יתרון מעלת הנשמות על המלאכים. כי במלאכים היסוד האש האלקי שמצד אור הנשמה שלהם שהוא אלקות ממש הוא רק מכלים דע"ס דמל' דאצי' ולכן יכול האש אלקי שלהם להתגלות רק בבחי' חומר קדוש רוחני דב' יסודות אש ורוח שבעולם הבריאה שיהיו שרפים. אבל כשירדו למטה בעוה"ז נעשו נפילים כידוע. ורק בשמי מרומים שם יכולים להיות שרפים ולא למטה בעוה"ז. אבל נשמות שבחי' יסוד האש האלקי שלהם נמשך מש' הוי' שהוא האור והעצמיות המתפשט בהכלים ע"כ יכול להתגלות גם בחומר גוף גשמי שמד"י גשמיים. ולכן בק"ש שאומרים הוי' אלקינו. בחי' כי אתה נרי הוי'. אזי גם חשך הגוף ונה"ב אין מסתיר כלל. ולכן בק"ש יכולים להוציא יסוד האש אלקי מהעלם אל הגילוי והיינו ב' מדרגות דשרפים ואופנים הנ"ל שיהיה האדם למטה כמו מדרגת שרפים ואופנים שלמעלה. והו"ע ב' פרשיות דק"ש:

ג **ולהבין** איך יש ב' המדרגות דשרפים ואופנים בב' פרשיות דק"ש יובן בהקדם ביאור מארז"ל הנ"ל כל הקורא ק"ש כו' כאלו הקריב עולה כו' וזבח כו' דמשמע שבק"ש עצמה יש בה ב' המדרגות דעולה וזבח. והו"ע ב' הפרשיות דק"ש שמע והא"ש. והנה ידוע בגמ' (ברכות ל"ה ע"ב) דפ' שני' דכתיב בה ואספת דגנך נק' עדיין אין ערס"מ. ופי' הה"מ נ"ע הטעם כי אעפ"י דכתי' בה ובכל נפשכם כיון דלא כתיב בה בכל מאדך כו'. אבל פ' ראשונה דכתיב בה בכל מאדך נק' ערס"מ. ולהבין ענין בכל מאדך הנה כתיב בחנה (ש"א א' י') ותתפלל על הוי'. הוי' יו"ד הוא בחי' למלוס שיומשך גילוי הו"ב ומדות. כי הוא"ס לאו מכל איכון מדות איהו כלל. ואפי' על בחי' ח"ע כתיב (תלים ק"ד כ"ד) כולם בחכמה עשית שכעשי' גופני' נחשבת ולכן כדי שיומשך אוא"ס ב"ה בח"ע ומדות דאצי' צ"ל תחלה בחי' יו"ד למלוס. וז"ש (ישעי' מ"ב ח') אני הוי' הוא שמי. שגם הוי' הוא בחי' שם והארה כו'.

ולכן

אהבה אין הקפידא כ"כ שאינו נק' מורד משא"כ כשאין לו יראה נק' מורד. וע"כ זה השער להוי' שבחי' יראה שמקבל עומ"ש עי"ז שורה עליו התגלות בחי' מלוכה מלמעלה ובחי' מל' היא השער להוי'. וכמו עד"מ למטה כשיש פתח שאין יכולים ליכנס ממקום אחר כ"א דרך הפתח דוקא. כמו"כ למעלה שבחי' מל' היא הפתח ושער להוי' אזי אין יכול ליכנס כ"א מי שיש לו יראה וקבעומ"ש. וגם עוד כמו הפתח כשנכנסי' בהפתח אזי יכול לילך עוד לפנים יותר הדר לפנים מהדר כמו"כ למעלה שכשנכנסים בהפתח עליון דבחי' יראה מל' אזי יכולים לילך ולעלות בכל המדרגות העליונות דע"ס. והיינו משום כי בא"י הכל באחדות שבחי' מל' קשורה ומיוחדת עם כל הע"ס. וזשארז"ל (במד"ת ע"פ אחת שאלתי) על דוד שאמר ממך למדתי ועתה ישראל מה הוי' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה. ואח"כ אמרת להם עוד דברים הרבה כו'. והיינו משום כי על ידי היראה יכולים לבוא אח"כ ממילא לכל המדרגות. וז"ש (אחרי ט"ז ג') בזאת יבוא אהרן אל הקדש. שעל ידי זאת בחי' יראה מל' יכולים להתעלות בקודש העליון דה"ע ראשית האצי'. והנה בהפתח יש משקוף ושתי מזוזות וארז"ל ברבות (בא פ' י"ז) המשקוף בזכות אברהם (אברהם חסד ושרשו הוא בחי' כ"ע שהוא חסד בלא דין והוא ראשית קו האמצעי) ושתי המזוזות בזכות יצחק ויעקב (יצחק בינה כמעלת הזהב כו' קו השמאל. יעקב יו"ד עקב יסוד אבא מקור קו הימין) ובחי' יראה היא הפתח עצמה דהיינו הדלת להפתח וכמ"ש (תלים ל' ב') ארוממך הוי' כי דליתני ל' דלת כמ"ש במ"א. והנה בכל אדם מוכרח להיות הבחי' של הג' אבות כמ"ש בת"א ד"ה וארא הא' ובמשנה הו"ע תורה ועבודה וגמ"ח. עבודה קו השמאל וגמ"ח קו הימין. ב' מזוזות. ותו' קו האמצעי המשקוף שעל שתי המזוזות. וזהו ופסח ה' על הפתח שהדילוג שמלמעלה מסדר השתלשלו' הי' על הפתח דוקא דהיינו על המשקוף וב' מזוזות ג' קוין דאצי':

ג **וזהו** ועבר ה' לנגוף כו'. ופסח ה' על הפתח. שלמצרים הי' ועבר לשון עברה וזעם. ולישראל הי' ופסח וחיים. והענין כי בפי' ועבר יש ב' פירושים א' לשון עברה והב' לשון עובר על פשע. והנה עובר על פשע לשארית נחלתו וארז"ל (ר"ה ד' י"ז סע"א ורע"ב) למי עובר על פשע למי שמשים א"ע כשיריים. בחי' ביטול בתכלית. וזהו ופסח ה' על הפתח של ישראל לפי שיש אצלם בחי' פתח ג' קוין ובחי' יראה כנ"ל שהוא ביטול. ע"כ מבחי' ועבר ה' נמשך להיות עובר על פשע להיות ופסח ל' וחיים כו'. משא"כ למצרים שאינם בבחי' שארית וביטול ע"כ הי' ועבר לשון עברה. ולכן דוקא בר העולם מתפחד מה אעשה כי יקום אל כו' כנ"ל. משא"כ נש"י כמו שמבחי' העברה דועבר ה' כו' הי' להם בחי' עובר על פשע. כמו"כ אין מתיראים מבחי' העמידה על המשפט דלעתיד שהוא מ"ש ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים. לפי שלנש"י יש בחי' בעמדם תרפינה כנפיהם. שהו"ע עמידה וביטול דתפלה. וע"כ נמשך להם מבחי' עמידה של הקב"ה להיות ואתה עמדת להם בעת צרתם שאומרים בהגדה. וגם עוד מה שישראל א"צ לירא מהעמידה שיהי' ועמדו רגליו על הר הזיתים לפי שיהי' העמידה על הר הזיתים דוקא. והיינו משום דכתי' (ירמי' י"א ט"ז) זית רענן כו' קרא ה' שמך. זית הוא בחי' צדיק כו' (ת"ז תקון י"ט). גם לפי שמדקדקים על עצמן עד כזית. שאמר הקב"ה האיך לא אשא פנים להם שהם מדקדקים ע"ע עד כזית. וא"כ מבחי' כזית נמשך נשיאות פנים לישראל. וכיון שיהי' ועמדו רגליו על הר הזיתים אזי א"צ נש"י ליפחד מהדין כו'. והנה בענין השקפה מצינו ג"כ שלמצרים כתי' וישקף על מחנה מצרים. וארז"ל כל השקפה הוא לדין ובנש"י כתי' השקיפה ממעון קדשך כו' וברך את עמך ישראל. והיינו בזכות המשקוף נעשה לישראל השקפה דמדה"ד לברכה להיות השקיפה וברך כו'. והנה כנגד ופסח ה' על הפתח תקנו ג' דברים מצה וכוסות ומרור. מצה הוא בחי' קו הימין כי המץ ל' חמיצות נשתלשל מקו השמאל שמריבוי הגבו' והצמצומי' נמשך יניקה לחיצונים אבל מצה אין התינוק יודע לקרות אבא שעל ידי מצה נמשך מוחין דאבא מקור קו הימין. והכוסות של יין הם מבחי' בינה מקור קו השמאל. וזהו יין המשמח אלקי' שעל ידי הבינה נמתקים הגבו' דשם אלקים. ומרור על ידי מרירות ממשיכים מבחי' קו האמצעי ברחמיך הרבים רחם עלינו. וא"כ ג' דברים אלו הם כנגד המשקוף וב' מזוזות שעי"ז הי' ופסח ה' על הפתח כנ"ל:

והיה לאות על ידכה ולטטפות בין עיניך. רש"י פי' טטפות כמו הטף אל דרום (יחזקאל כ"א ב'). או אל תטיפו יטיפון (מיכה ב') שהנבואה נק' הטפה. כי נבואה ל' ניב שפתים שבדיבור הוא מתנבא ולכן נק' בשם הטפה והזלת דברי נביאות. וכמו"כ התפלין שהם מביאין לידי דיבור דהיינו לספר ביצ"מ נק' טטפות שמטיפין דברים. ולהבין זה. הנה ארז"ל (ברכות י"ד ע"ב) כל הקורא ק"ש בלא תפלין כאלו הקריב עולה בלא מנחה וזבח בלא נסכים. וצ"ל הלא בעולה היה ג"כ נסכים עם המנחה. ובזבח שהוא שלמים היה ג"כ מנחה עם הנסכים. וא"כ למה נז' רק מנחה גבי עולה ונסכים גבי זבח. הנה הקרבנות נק' לחמי לאשי. פי' אשי אש שלי זהו השרפים שהם יסוד האש אשר לאלקות. כי הם תמיד בבחי' רשפי אש והתלהבות עם ביטול לאלקות. ולכן נק' שרפים. וזהו אשי. והקרבנות הם לחמי לבחי' אשי כו'. ויש להבין למה השרפים דוקא נק' אשי הלא על החיות כתיב ג"כ מראיהם כגחלי אש בוערות כמראה הלפידים (יחזקאל א'). וצ"ל ענין ההפרש שבין שרפים לחיות ואופנים. שרפים אומרים קדוש. ואופנים אומרים בכה"מ. וישעיה ראה המרכבה דשרפים ויחזקאל דחיות ואופנים וארז"ל אין דומה בן כפר כו' לבן כרך כו'. והענין דפי' קדוש הוא כענין הוי' אחד שבק"ש. פי' אחד בחי' אני הוי' לא שניתי שאין שום שינוי לפניו בין קודם שנבה"ע לאחר שנבה"ע. כי בריאת העולמות מאין ליש הוא מבחי' ברוך שם כבוד מלכותו כו' בחי' מל' שנק' שם והארה.

ועי"ז

מלאה הארץ דעה כו' שיומשך מוחין דגדלות וכמו"כ לא יהי' החפזון כלל. כ"א כמ"ש בשובה ונחת תושעון שפרש"י יהי' בנחת בהשקט ובטחה. ויסוד הדעת זהו בחי' שכה דעתי' כתיב (באד"ר קכ"ה ב') ולמעלה זהו ההמשכה מבחי' מו"ס דשקיע ושכיך כו' (שם) וזהו בהשקט ובטחה כו'. ועיקר החפזון הי' רק בפסח מצרים. משא"כ פסח דורות א"צ חפזון. לפי שאז הי' קודם מ"ת. אבל אחר מ"ת א"צ לחפזון כ"כ. אך לעתיד לא יהי' חפזון כלל. כיון שהרע יתברר לגמרי ככ"ל בענין לא ירעו כו'. ובחי' זו דלעתיד ממשיכין כעת ע"י השבתת חמץ. דהנה לעתיד כתיב (בחקתי כ"ו ו') והשבתי חי' רעה מן הארץ . פי' והשבתי כו' שכל הנבראים דכעת יהיו ג"כ לעתיד אך לא יהיו מזיקים כלל. וזהו והשבתי חי' רעה שלא תהי' חי' רעה כו'. והנה כתיב (בא י"ב ט"ו) אך ביום הראשון תשביתו שאור. וענין השבתת חמץ היינו שמבטלים אותו (אעפ"י שישנו בבית אינו עובר עליו דכיון שמבטלו הרי הוא כאילו איננו) והכח לזה הוא מבחי' ביום הראשון בגימט' כתר. ולכן ע"י השבתת חמץ זוכים לע"ל לבחי' והשבתי חי' רעה לא ירעו ולא ישחיתו כו'. ואזי לא יהי' חפזון כלל. ומ"מ יהיו מזכירין יצ"מ גם לעתיד מחמת המעלה שיש בחפזון כמ"ש בד"ה מצה זו שהו"ע מה שיש מעלה באתכפיא יותר על אתהפכא:

ועבר ה' לנגף את מצרים כו' ופסח ה' על הפתח .

כתי' (איוב ל"א י"ד) מה אעשה כי יקום אל וכי יפקוד מה אשיבנו. ואחז"ל במד"ר (שמות פ' י"ז) פסוק זה שר העולם אמרו מה אם במצרים שבהעברה בעלמא דן אותם כמ"ש ועברתי בארץ מצרים וכתי' ומת כל בכור בא"מ. כ"ש לעתיד כי יקום אל וכי יפקוד בעמידה שנאמר ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים (זכרי' י"ד ד'). והנה ועבר הוא לשון עברה וזעם כו'. ופסח ה' תרגומו וחייס וכן פרש"י והמל'. והיינו כמ"ש (ישעי' י"ט) נגוף ורפוא. שהי' נגוף למצרים ורפוא לישראל. וז"ש (שם) הנה ה' רוכב על עב קל ובא למצרים. ע"ב הוא חסד קל הוא גבו' כמארז"ל נשים דעתן קלה (שבת ל"ג ע"ב) והיינו לפי שדעת כולל חו"ג ונשים אין בהם רק מבחי' א' של הדעת דהיינו מהגבורות ולא מהחסדי' לכן נק' דעתן קלה. ועפי"ק ה' הויו"ת של גבורות בגימט' ק"ל וזהו שלשים ומאה משקלה שבחנוכת הנשיאים. וזהו ה' רוכב על עב קל שהי' הגילוי ע"י ב' המדות חסד ודין לכן הי' נגוף ורפוא בבת אחת וזהו וה' הכה כל בכור וה' הוא ובית דינו (מד"ר בראשי' פ' נ"א) בית דינו מל' דין. הו"א שם הוי' חסד. וצ"ל איך יכולים להיות התגלות שני מדות הפכיים בבת אחת. והתירוץ הוא מ"ש ויהי בחצי הלילה וה' הכה כו'. לפי שהי' בחצי הלילה דוקא. דהנה כתי' (תלים קי"ט) חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך (משפטי צדקך התכללות דחו"ג) וצ"ל מהו המעלה דחצות לילה. והענין כי לילה חשך הוא בחי' דין ויום הוא בחי' חסד כמ"ש (תלים נ"ב) חסד אל כל היום וכתי' (וירא כ"ב ג') וישכם אברהם בבקר. אך הלילה גופא נחלקת לשני חצאין חצי הראשון הוא בחי' דין וחצי הב' ששייך ליום הוא בחי' חסד. והיינו כי בחי' מל' נק' לילה. והמל' יונקת מב' מדות חסד ודין. ובמחצית הראשון יונקת מהדין. ובמחצית הב' יונקת מהחסד. והנה ברגע של חצות שמתחלק הלילה דהיינו שיופסק מדה"ד ויומשך השפע מבחי' חסד עכצ"ל שאזי מאיר בחי' עליונה ביותר שמחלק את הלילה. שיופסק הדין ויומשך חסד. וא"כ בחי' זו שמתגלה בכל חצות לילה להיות חוצה ומחלק את הלילה הוא בחי' שיותר גבוה משניהם והיינו בחי' לאו מכל אינון מדות. כי חסד ודין שניהם רק מדות אבל בחי' לאו מכל אינון מדות כלל כולל שניהם בב"א. והוא מדה"ר שכולל חסד ודין ושרש מדה"ר דת"ת דאצי' הוא מבחי' י"ג מדה"ר שלמעלה מאצי'. ונק' במלך שלמה מלך שהשלום שלו מכאל וגבריאל אש ומים ואין מכבים זא"ז. והיינו שכאשר מתגלה בחי' שיותר גבוה משניהם אזי נבטלים שניהם ממהותם ומתכללים יחד. ולכן נק' חצות לילה עת רצון (יבמות דע"ב ע"א) שאזי מאיר רצה"ע דהיינו לאו מכל אינון מדות כלל שאין שם דין כו'. וזהו ויהי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור. שמכת בכורות שהי' צ"ל נגוף ורפוא ככ"ל הי' דוקא ברגע של חצות ממש. כי אם הי' בחצי הראשון של הלילה הי' רק דין לבד ואם הי' בחצי הב' הי' חסד. אבל ברגע של חצות כאשר מתחלק הלילה לשני חצאין שאזי מאיר בחי' לאו מכל אינון מדות כלל שכולל ב' המדות דחו"ג בבת א'. אזי דוקא הי' נגוף ורפוא נגוף למצרים מבחי' דין ורפוא לישראל מבחי' חסד וזהו הנה ה' רוכב על עב קל כו'. וזהו ענין נגלה עליהם ממה"מ הקב"ה וגאלם שנק' הגאולה בשם נר כמ"ש בד"ה מצה זו. והיינו כמו הנר שמאיר את חשך לילה כך בחי' גילוי זה שבחצות לילה שחוצה את הלילה שיופסק השפע מבחי' דין ויומשך שפע החסדים א"כ הוא ממתיק הגבו' דמל'. והנה הגבורות נק' בשם לילה וחסד נק' אור ולכן גילוי זה נק' נר שמאיר את החשך דגבו' דמל' שיתמתקו ע"י האור והחסדים שנמשכים במל' אחר חצות לילה. ולכן כתי' (בא י"ב מ"ז) ליל שמורים הוא להוי'. הוא הלילה הזה. שקודם חצות נק' ליל בלא ה' שהוא ל' נקבה כמו את עשית את השמים חסר ה'. ואחר חצות לילה נק' לילה בה' ל' זכר כיון דקבילת דכר ה"ח וכמו אתה ה' לבדך מלא ה':

ב **והנה** כתי' ופסח ה' על הפתח אעפ"י שהי' הדילוג מלמעלה מסדר השתלשלו' מ"מ הי' הדילוג על הפתח דוקא. הפתח היא בחי' יראה כמארז"ל (שבת ל"א ע"ב) כל ת"ח שיש בו תו' ואין בו י"ש דומה לגזבר שמסרו לו מפתחות הפנימיות ומפתחות החיצוניות לא מסרו לו בהי עייל. הרי שתו' נק' מפתחות הפנימיות כי אורייתא מח"כ ובחכמה שורה אור א"ס. ויראה נק' מפתחות החיצוניות כמו הפתח שעל ידו נכנסים לבית כך הפתח הראשון שהאדם יהי' יכול ליכנס לאלקות היא היראה כי היראה היא קבעומ"ש יותר מאהבה. וכמו עד"מ למטה במלך ב"ו שאם אין

אהבה

רק אם לבד. דין לבד בלא הכרובות חסד. והאש הוא מבחי' נה"ד הנ"ל. וז"ש באכילת הפסח ומקלכם בידכם. ובעבודה הענין ע"ד שארז"ל (ברכות ה' א') לעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר. כי לפעמים יוכל להכניע את רוח הנה"ב על ידי התבוננות באלקות ממכ"ע וסוכ"ע. אך כשאינו יכול להכניעו ע"י התבוננות מחמת גסות ויבות הנה"ב מאד. באזי כתיב (משלי כ"ט י"ט) בדברים לא יוסר עבד. שאין מועיל לו התבוננות. אזי צריך לרדותו במקל. והו"ע לעולם ירגיז כו' שירעיש עליו בדברים שבועים גשים וקשים כמו שארז"ל בגמ' (שם) יזכיר לו יום המיתה. או התוכחות והמוסר של הנביאים בעונשים קשים להרעיש ולהטיל פחד עליו. כמ"ש בתו"א כד"ה מהלכים בענין וגם אתה תדין את ביתי. וזהו"ע ומקלכם בידכם. נמצא שלבחי' יצי"מ צ"ל כל הבחי' הנ"ל מתניכם חגורים ונעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם:

ד **ואכלתם** אותו בחפזון. שיצימ"ל הוא בחפזון ומהירות גדולה שלא יאמר האדם איך אוכל להגיע לבחי' אהד ואהבת. הלא אני רחוק מאד מזה שמושקע אני בגשמיות. ולכן מסיימים בק"ש אני הוי' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ שבהמשים יום יצאו ממצרים ערות הארץ וקבלו התורה במעמד הר סיני להיות אנכי הוי' אלקיך. עי' בתו"א פ' חיי שרה בד"ה יפה שעה א'. וגם שצ"ל בחפזון ומנוסה מהרע שלא יגיע כלל בהרע. ועדמ"ש בתו"א פ' בראשית בענין אדה"ר שלא הי' רוצה להגיע בשיכלות הקליפות כלל והביאו הנחש שעכ"פ יגיע שהן ועי"ז נפל בתאוה אליהם. וכן אשתו של לוט ותבט מאחריה ותהי נציב מלח (וירא י"ט כ"ו). ועי"כ יצימ"ל שהוא היציאה מהרע צ"ל בחפזון שלא יגיע כלל בהרע. וזהו ואכלתם אותו בחפזון פסח הוא לה'. כמ"ש (בא י"ב כ"ג) ופסח ה' על הפתח. בחי' יראה נק' פתח כמ"ש (תלים קי"ח) זה השער לה'. וכתיב (שה"ש ה' ב') פתחי לי. אנת פתחא לאעלאה לי כו' (זה"ג נ"ה א'). והנה הפתח משמש כניסה ויציאה. והיינו שההעלאה וההמשכה הוא ע"י פתח זה דבחי' יראה מל'. כי הנה לכל המשכה צ"ל העלאה תחלה כמארז"ל (ירושלמי ברכות פ"ט ה"ב. ועי' תענית כ"ה) אין טפה יורדת מלמעלה אא"כ עפיים כו'. וכתיב (איוב ל"ד י"ד) אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף. אך ביצימ"ל כתיב ופסח ה' על הפתח. שפסח ודלג על בחי' פתח שהי' ההמשכה והגילוי מלמעלמ"ע בחי' נגלה עליהם ממה"מ אעפ"י שלא הי' העלאה תחלה והיינו משום שהי' מוכרח להיות כך לפי שישראל היו שקועים במ"ע שע"ע ולא הי' יכול להיות אצלם בחי' העלאת מ"ן מצד עצמן כלל. ועי"ז כתיב (שה"ש ו' י"א) אל גנת אגוז כו' כמו האגוז שהפרי בעצמה אינה יכולה להתגלות כ"א אחר צריך לשבור תחלה הקליפות של האגוז. ואח"כ מתגלה הפרי כו'. ולכן בכל היו"ט יש תחלה אתעדל"ת והעלאה מלמטלמ"ע כמו ר"ה ויוכ"פ קודם סוכות. ועי"ז כתיב (שה"ש ו' ג') אני לדודי ואח"כ דודי לי. אבל פסח הוא בחי' אתעדל"ע תחלה דודי לי ואח"כ ואני לו (שם ב' ט"ז). והנה אחר הפסח מתחיל ספה"ע להמשיך מ"ע בע"ב כדי לברר המ"ע בחי' דנה"ב ז"מ הכלולים מז'. והנה כמו שמלמעלמ"ע הי' בחי' ופסח ה' על הפתח שהו"ע הפסוח ודילוג וכמ"ש קול דודי מדלג (שה"ש ב' ח') כן צ"ל לכל הפחות מלמטלמ"ע ג"כ בחי' הפזון וזהו ואכלתם אותו בחפזון פסח הוא לה':

ה **ובכ"ז** הוא שיצמ"ל שהי' צ"ל הפזון בין מלמעלמ"ע ובין מלמטלמ"ע. אבל לעתיד כתיב (ישעי' ל' ט"ו) בשובה ונחת תושעון בהשקט ובטחה. שובה הוא בחי' תשובה ונחת הוא בחי' שבת כמ"ש (ואתחנן ה' י"ד) למען ינוח עבדך כו' וכתיב (יתרו כ' י"א) וינח ביום השביעי. והיינו כי תשובה היא העלאה מלמטלמ"ע בחי' תשוב ה' לגבי יו"ד ונחת היא בחי' המשכה מלמעלמ"ע והוא כענין ריח ניחוח. ריח העלאה ניחוח הוא ירידה והמשכה. והנה בשבת יש ב' הבחי' כי מעלי שבתא הוא בחי' העלאה כמו אדם שבשבת. שמתעלה שכלו ומחשבתו לבחי' עלמיות שכלו כו'. כמו"כ הוא העלי' מבחי' ששת ימים עשה לבחי' קדש עליון כנ"ל בענין שבת. וזהו שבת אותיות תשב בחי' תשו"ע מלמטלמ"ע וזהו לילא שבתא ואח"כ יום השבת הוא המשכה וגילוי מלמעלמ"ע. וזהו בשובה ונחת תושעון בהשקט ובטחה. שלעתיד יהי' ההעלאה וההמשכה שלא בחפזון כ"א בהשקט ובטחה והיינו כי יצימ"ל הי' ע"ד מלחמה עם הרע והמובים עלו בנ"י שעת צלותא שעת קרבא שהרע לא נתברר עדיין כלל. ע"כ הי' צ"ל הפזון. והפזון הוא הסרון ע"ד אני אמרתי בחפזי כל האדם כוזב (תלים קט"ז י"א) שבחפזו הי' אומר שהנבואה של שמואל הנביא במשחו למלך אינו אמת. הפזון הוא בחי' הילוניות המוחין וקטנות הדעת. אבל לע"ל שיתברר הרע לא יהי' הפזון וזהו כי לא בחפזון תצאו (ישעי' נ"ב י"ב). וביאור הענין דהנה כתיב (ישעי' י"א) לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דעה כו'. שישתנה הטבעיות גם אצל בע"ח שיהי' וגר זאב עם כבש כו' (שם). וא"כ כש"כ שגם באדם ישתנה ויתהפך הטבע דנה"ב. ואין הפי' שיתבטל היצה"ר לגמרי כ"א שיהי' באופן אחר לגמרי ע"ד שהי' קודם החטא דכתיב (בראשית ב' ז') וייצר הוי' אלקים כו' בשני יצרים ב' במות הוי' אלקים הו"ג. ופעולת היצה"ר לע"ל יהי' עדמ"ש בזהר (ח"ב ל' א') רוחא דצפון אתער כו' חביבותא לגבי מטרוניתא כמ"ד שמאלו תחת לראשי (שה"ש ב' ו') שהגבורות מעוררים רשפי אש והמימות האהבה על זווג עליון כו'. גם ע"ד שארז"ל (זה"א קל"ח א' במדרש הנעלם) אלמלא יצה"ר הדוותא דשמעתא לא ליהוי. והיינו משום שלעתיד הלילה יעשה יום ועי"ז יתהפך גם החשך דנה"ב. וזהו ג"כ הטעם שיהי' וגר זאב עם כבש. דהנה כתיב (תלים ק"ד) תשת חשך ויהי לילה בו תרמוש כל חיתו יער. שעיקר יניקתם הוא מבחי' לילה. משא"כ לעתיד כו'. ולכן ביצי"מ שהרע לא נתברר הי' צ"ל הפזון שהגאולה הוא רק בחי' נר להאיר את החשך. שהחשך נשאר כו'. ובחי' הפזון מוחין דקטנות זהו שרש ומקור לבחי' חיות הטורפים ומזיקים. שאלו הי' להזאב איזה בחי' ישוב הדעת לא הי' טורף כלל את השה. שהשה ג"כ בע"ח כמוהו כו' ולכן לעתיד לא ירעו כו' משום כי

מלאה

בעוז מתניה. שבמתנים שהם בחי' נה"י ומל' בחי' אמונה יש בחי' חגור של עוז הנותן כח וחיזוק כו'. וזהו שאומרים אוזר ישראל בגבורה. ישראל הוא בחי' (נה"י דז"א שנק' ישראל זוטא) אמונה. ואוזר ישראל בגבורה הוא בחי' בינה שמלבשת גבורה דא"א ואין הפי' גבורה דין כ"א מקור הכח כו'. וזהו וככה תאכלו אותו מתניכם חגורים שלאכילת מצה מיכלא דמהימנותא צ"ל מתניכם חגורים שעל ידי לימוד הלכות תושבע"פ ממשיכים בחי' חגרה בעוז מתניה ליתן כח וחיזוק בהאמונה. כי ענין מצה מיכלא דמהימנותא הוא המשכת קטנות דנה"י דאבא שבתוכם מלובש גדלות דאבא בבחי' מל' שנק' אמונה. ולכן כדי שיהי' כח בקטנות דנה"י דאבא להשפיע בבחי' האמונה דבחי' מל' צ"ל הכח לזה מלמעלה מהחכ' דהיינו מהכתר שהו"ע חגרה בעוז מתניה. והמשכת עוז זה בהמתנים הוא על ידי עסק תושבע"פ ולכן צ"ל לאכילת מצה מתניכם חגורים על ידי תושבע"פ. והנה בשעת יצימ"צ הי' מתניכם חגורים על ידי נגלה עליהם ממה"מ כו' מל' דא"ס וכעת צ"ל מתניכם חגורים על ידי עסק תושבע"פ. ועוד טעם שצ"ל לבחי' יצימ"צ מתניכם חגורים שיהי' ההילוך במהירות יותר שהוא על ידי עסק התושבע"פ. דהנה ביצימ"צ כתיב כי בחפזון יצאת ממצרים (ראה ט"ז ג') וכתיב (בשלח י"ד ה') כי ברח העם. והיינו לפי שהיו שקועים במ"ט שע"ע ע"כ היו צריך לברוח מהרע וכדי לברוח מהרע במהירות הוא על ידי עסק תושבע"פ. דהנה כתיב (שה"ש ח' י"ד) ברח דודי ודמה לך לצבי כו' על הרי בשמים. שהבריחה והעליה מבחי' הרי בתר טורי דפרודא לבחי' הרי בשמים הוא על ידי צבי כו' שמרוצתו במהירות גדולה מאד. והנה תושבע"פ נק' ארץ הצבי וכמ"ש (יחזקאל כ"ו כ') ונתתי צבי בארץ חיים ל' רצון ולשון מהירות. וע"כ על ידי לימוד הלכות דתושבע"פ יכול להיות הבריחה מהרע בחפזון כו':

ג **נעליכם** ברגליכם. ע"ד מה יפו פעמיך בנעלים. והנה הנעל שעל הרגל הוא לבוש גם של עור. משא"כ על הגוף לבושים דקים מצמר או משי. והיינו כי הגוף כמו הידים אין הולכים ע"ג קרקע משא"כ הרגל הולך ע"ג קרקע שיש שם קוצים וצואה כו'. וע"כ צריך ללבוש גם דוקא. והענין למעלה כי רגל נק' השפעת אלקות שמחי' עולם העשי' בחי' ואתה מחי' את כולם (נחמי' ט' ו'). כי כל השפעה למטה הוא מבחי' רגל (שבעליון) ואפי' לע"ל כתיב (זכרי' י"ד ד') ועמדו רגליו כו'. והנה מט"ט וסנדל הם מנעלים לבחי' רגל זה. והיינו להפסיק ולהגין שלא יהי' יניקת החיצונים כו'. ובאדם הנה"ב הוא נעל של עור בהמה שנמשך מעור דפני שור כו'. וצריך לעבוד ולתקן שיהי' בחי' נעל. וענין נעל למעלה הוא מסך המפסיק בין בחי' רגל דשכינה להחיצונים. והו"ע המבדיל בין קדש לחול. בין טהור לטמא. שבע"א יהי' רחוק ומופסק מהקדושה שלא יוכלו לינק כו'. כי בקדושה יש פרסא בין עולם לעולם והוא כמו המשל אעפ"י שמסתיר מ"מ מושג על ידו הנמשל. אבל בין הקדושה לקליפות צ"ל מסך בחי' נעל עור שמפסיק לגמרי שלא יומשך על ידו כלום וכמו למטה על ידי עור אין יוצא שום משקה. ובאדם בעבודה ענין הנעל היינו ג"כ בחי' הבדלה בין קדש לחול שיהי' יודע איך שחול הוא רחוק מאד מקדש. וע"ד לצדיקים גם עבירה קלה נדמה להם כהר כו' (סוכה נ"ב א') ועי"ז ממילא לא יהי' נכשל כו'. וזהו נעליכם ברגליכם שעל ידי הנעל כנ"ל נשמר הרגל גם מעונות שאדם דש בעקביו:

ומקלכם בידכם. פי' ברקאנטי ע"ש כי במקלי עברתי את הירדן. ואינו כן. כי בחי' במקלי עברתי כו' מקל זה הוא לשון ממשלה עי' בד"ה ראשי המטות מענין שבט ומטה. אך פי' מקלכם בידכם י"ל ע"ד שאמר הקב"ה למשה ואת המטה תקח בידך כו' וארז"ל במד"ת (ד' ע"פ נתת שמחה בלבי) הרשעים נק' כלבים כמ"ש (תלים נ"ט) ישובו לערב יהמו ככלב כו'. וכתיב (ישעי' נ"ו י"א) והכלבים עזי נפש הם. ודרכו של כלב לרדותו במקל. וענין מה שהרשעים נק' כלב הוא כי כלב פי' כולו לב. דהנה ארז"ל (במד"ר ס"פ תולדות) צדיקים לבן ברשותן וישם דניאל על לבו אשר לא יתגאל כו' (דניאל א' ח') דומין לבוראן ויאמר ה' אל לבו לא אוסיף עוד להכות כו' (נח ח' כ"א). כי בחי' לב למעלה הוא ל"ב אלקים דמע"ב בחי' מל' שמתחלה כתיב (בראשית ו') ויתעצב ה' אל לבו כו' אבל אח"כ על ידי וירח ה' את ריח הניחוח כתיב ויאמר ה' אל לבו לא אוסיף עוד להכות כו'. וא"כ למעלה לבו ברשותו. והנה האדם יש לו כח שעל ידי שאלו לבו ברשותו גורם כמו"כ למעלה כו'. אבל הרשעים הם ברשות לבן ויאמר המן בלבו (אסתר ו') ויאמר עשו בלבו (תולדות כ"ז). ולכן נק' כלב כולו לב. גם כלב זהו הסיגים דשם ב"ן כו' (עי' מאו"א אות כ' סי' ה'). ודרכו של כלב לרדותו במקל כי בדברים לא יוסר עבד (משלי כ"ט י"ט). וזהו"ע המטה שלקח משה כשהלך אצל פרעה כו'. והענין דארז"ל (חגיגה י"ג סע"ב) נהר די נור יוצא מזיעתן של חיות הקדש על ראש רשעים כמ"ש (ירמיה כ"ג י"ט) סערת ה' חימה יצאה וסער מתחולל על ראש רשעים יחול. פי' זיעתן של חיות כמו באדם שמרוב פחד יוצא ממנו זיעה. כמו"כ למעלה זעות מחיל כסא. ומפסולת היראה שלהם נמשך נה"ד ואש של גיהנם. ובחי' נה"ד שעל ראש רשעים יחול זהו"ע המקל שמכים בו את הרשעים שנק' כלבים כנ"ל. וביאור הענין דאיתא במשנה (פסחים פרק ז' דע"ד) כיצד צולין את הפסח מביאין שפוד של רמון ותוחבו מתוך פיו עד בית נקובתו. ואיתא בספרים רמון בגימט' נוריאל. וגם מטטרון הוא רמון עם ע"ע. והנה המלאך נוריאל הוא העיקר שממנו נמשך נה"ד שעל ראש רשעים יחול. וזהו נהר דינור הוא מן נור דנוריאל ונק' שפוד של רמון שפוד הוא מקל שרודים ומכים בו את הרשעים. וזהו הענין שצולין הפסח על שפוד של רמון. דהנה הטלה של פסח הוא כדי להכניע את מזל טלה שהי' העבודה זרה של מצרים והוא שר ומקור ההשפעה למצרים. וכשרוצים למעלה לבטל את השר של אוה"ע מטבילין אותו בנה"ד הנ"ל. ולכן היו צולין את הפסח בשפוד של רמון כדי להכות למעלה בחי' מזל טלה בבחי' שפוד של רמון שממלאך נוריאל כנ"ל. ולכן האזהרה אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל במים כ"א צלי אש. שלא הי' צ"ל שום חסד כ"א

רק

הארת החכמה שמתגלה בבינה. אבל עדן עין לא ראתה שהוא בחי' עצמיות הכ"ע שלמעלה מבחי' השגה ביטול ההשגה כו'. והנה בשבת כתיב (ישעי' נ"ח י"ג) וקראת לשבת ענ"ג ר"ת עדן נהר גן. שמתגלה בשבת בחי' עדן העליון מוחין דאבא. וז"ש (תשא ל"א י"ד) ושמרתם את השבת כי קדש היא בחי' מוחין דאבא שלמעלה מסדר השתלשלות נק' קדש כו'. ולכן אין שייך בשבת שמחה כ"א ביטול. והנה בכל היו"ט צריכים ג"כ להמשיך גילוי הארה מבחי' חכמה בבינה. כי הו"ב תרין ריעין (זה"ג ע"ז ב'). גם כידוע ענין הבן בחכמה וחכם בבינה כו' (ס' יצירה . ועד"ה ראה). והמשכה זו היא ע"י עבודה שלנו בתפלה ונק' מקרא קדש רק הארה בעלמא מבחי' קדש. והנה בפסח ממשיכים גילוי בחי' מוחין דאבא ע"י המצה שנק' מיכלא דמהימנותא. ע"ד אין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעום טעם דגן שידיעה זו נמשך לו מלמעלה מהדעת שהרי אינו יודע כלל למה הוא אביו ואיך שהולידו ונתלבש בקטנות הדעת שיהי' רק יודע לקרות בבחי' קריאה והכרה בלבד. ומ"מ מלובש בזה כל הענין איך שהוא אביו כו'. והוא כרוך אחריו. נמצא שהבחי' שלמעלה מהדעת מתלבש בקטנות הדעת. ודוגמא ממה שארז"ל (סוכה כ"ח א') דבר קטן הויות דאביי ורבא. דבר גדול מעשה מרכבה. פי' דבר קטן שכל האורות עליונים מלובשים בקטנות. כמו ד' רשויות לשבת שלמעלה רה"י ורה"ר עולם התיקון ועולם התהו. רה"י יו"ד על ד' זהו ד' אותיות הוי' ועם המילוי שלו עשרה כו'. ולמטה נתלבש זה בעמוד גשמי גבוה יו"ד ורחב ד'. ועפ"ז יובן ענין מצה מיכלא דמהימנותא ונק' עפי"ק קטנות דאבא. כי באמת עצמות אוא"ס ב"ה שבורא בה"ע מוחין דאבא הוא למעלה מהדעת והשגה. ונק' דעת הנעלם שלמעלה מהדעת המושג (ומה שמתגלה בבינה הוא רק זיו לבד כנ"ל). ואינו יכול להתגלות בהשגה כ"א בבחי' קטנות הדעת שהוא רק בחי' הכרה והרגשה לבד. אך הכרה זו היא בבחי' התקשרות חזקה מתוכו ומפנימיותו שיומשך כולו אח"ז. ובחי' קטנות הדעת זו נמשך ומתגלה בבחי' אמונה. אבל בחי' אמונה מצ"ע היא מרחוק עדיין ונק' רק עטרה בחי' מקיף על האדם. ועפי"ק קטנות דאבא הוא בחי' נה"י דאבא. ואמונה בחי' מל'. והנה בכל השנה מל' מקבלת מבחי' נה"י דז"א שהם המשפיעי' במל'. משא"כ בפסח ע"י מצה אזי בחי' קטנות דנה"י דאבא משפיעים בבחי' מל' אשר בתוכם מלובש כל בחי' הגדלות דאבא. ונמצא שבבחי' אמונה וקטנות הדעת דמצה מלובש בזה בחי' דעת הנעלם דעצמות אוא"ס שבה"ע שלמעלה מדעת והשגה. ולכן מצה אין בה טעם כי המן שיש בו טעם הוא מבחי' קו השמאל ושרשו מבחי' בינה טעם והשגה. אבל מצה היא מבחי' ח"ע שלמעלה מבחי' טעם והשגה ולכן בלע מצה יצא. ונמצא שבחי' מצה היא בחי' אמונה וקטנות הדעת דהיינו רק בחי' הכרה והרגשה בעלמא אבל בחי' אמונה זו היא בעצמות אוא"ס שבהכ"ע שהוא למעלה מסדר השתלשלות כנ"ל:

ב וז"ש וככה תאכלו אותו (שהוא הפסח עם המצה שנק' מיכלא דמהימנותא) מתניכם חגורים. והוא ע"ש הפסוק חגרה בעוז מתניה. פי' מתנים הם דבר המעמיד ומקיים כל הגוף עם הראש והזרועות. והנה בנ"י הם ציור קומה כמ"ש (יחזקאל ל"ד ל"א) אדם אתם. וכתיב (נח ט' ו') בצלם אלקים עשה את האדם. הראש הוא ג' מוחין חב"ד וראי' ושמיעה. המצח הוא הסכם הרצון. הב' ידים הם ב' מדות אהוי"ר. והגוף הוא בחי' רחמים. והמתנים הם בחי' אמונה שנק' רגל. ומי שאינו שלם וחזק באמונה נק' חגר כמ"ש (מ"א י"ח כ"א) אתם פוסחים על שתי הסעיפים. ולכן נק' בנ"י בנים אתם כו' (ראה י"ד א'). ברא כרעא דאבוה. כמו הרגל בטל להראש. וזהו הענין שהרגל מעמיד את הראש כי בבחי' אמונה שנק' רגל יש בחי' עליונה יותר מה שאין בבחי' מוחין שנק' ראש. כי ראש הוא בחי' מוחין דעת והשגה. אבל באמונה מלובש בחי' אוא"ס שלמעלה מבחי' דעת והשגה כנ"ל. וזהו חגרה בעוז מתניה שהמתנים צריכים לחגור. שהחגור מוסיף עוז וכח שהמתנים שיהי' ההילוך בטוב ובמהירות יותר. והיינו בחי' תושבע"פ שנק' עוז כמ"ש (תלים כ"ט) ה' עוז לעמו יתן. ועל־ידי עסק בתושבע"פ נמשך כח וחיזוק בהאמונה שנק' רגל. והיינו משום כי בתושבע"פ דוקא הוא התגלות רצוה"ע יותר מבתושב"כ וכמ"ש (משלי י"ב ד') א"ח עט"ב. ומצד בחי' התגלות רצוה"ע נק' עוז כמשארז"ל במד"ר (וארא פ"ה) לבושו עוז כמ"ש לבש ה' עוז התאזר. עוז הוא בחי' כ"ע עטרה שע"ג הראש (מה שהכתר נק' עוז לפי שהוא בחי' מקיף סוכ"ע ששם שרש הכח והחוזק בבחי' כל יכול וענין שהכתר שנק' עוז הוא לבוש הוא בב' בחי'. א' שהוא לבוש לבחי' הקו"ה מאוא"ס ב"ה כידוע שהכתר הוא הראשון שמלבים את הקו"ה. ב' הוא לבוש בחי' עטרה וכתר לג"ר חב"ד דאצי'. וזהו לבש הוי' עוז. ואח"כ התאזר. אזור הוא כנגד המתנים כמ"ש (מ"ב א' ח') ואזור עור במתניו שנמשך ונשפל העוז דכתר גם למטה לבחי' נה"י דז"א להיות בחי' אזור ובמגיתל"ק וזהו לבש הוי' עוז התאזר ודו"ק) וזהו חגרה בעוז מתניה שבהמתנים יש חגור עוז מבחי' כתר ורצוה"ע (ועי"ז נתוסף כח וחיזוק בהאמונה). והענין דהנה אנו רואים שיש חכם שמשכיל השכלה לעצמו אך אינו יכול להשפיל א"ע ולהשפיע ההשכלה לזולתו הקטן ממנו. ויש חכם גדול יותר שיכול להשפיל ולהשפיע גם לפחות הערך ממנו וכמו ר"מ שדרש תלתא מאה משלי (סנהדרין ל"ח ע"ב) ובשלמה כתיב (מ"א ה' י"ב) וידבר שלשת אלפים משל שהי' יכול להשפיל ולהלביש חכמה נפלאה וסודות עליונים גם בדברים נמוכים מאד כמו לשמרך מאשה זרה (משלי ז' ה') שגם בהם ימצא חכמתו כו' כדי שיוכל להבין גם זולתו הקטן ממנו. נמצא שכח השפעת החכמה לזולתו נמשך מלמעלה מעצם החכמה כמ"ש בד"ה לך לך ובביאור ע"פ אלה מסעי ובד"ה צאינה וראינה. והנה נה"י הם מגופא שעל ידם נמשך ההשפעה לבי"ע כו'. ולכן מלובש בהם כח עליון יותר וכמ"ש (תלים קי"ג) המגביהי כו' המשפילי לראות בשמים ובארץ. וכמ"ש בע"ה שנה"י הדבים נמשכים מכתר. אל עליון. כתר. ומביא גואל לבני בניהם. נה"י כו'. וזהו חגרה

בעוז

כמ"ש (קהלת א' ז') כל הנחלים הולכים אל הים. וכתיב (בראשית ב' יו"ד) ונהר יוצא מעדן. בינה. להשקות את הגן. מל'. ולכן בזמה"ג שנפסק היחוד מבחי' יסוד במל' כתיב (איוב י"ד) ונהר יחרב ויבש. ולעתיד כתיב (ישעי' ס"ו י"ב) הנני נוטה אליה כנהר שלום. והנה קי"ס רק הפך ים ליבשה שבחי' מל' שנק' ים עלמדאתכ"ס נתגלה כמו הבחי' מל' שנק' יבשה עלמדאת"ג וה"ז רק גילוי ההעלם של השתלשלות. אבל לעתיד יתגלה היחוד עליון למטה ממש. שהו"ע גילוי ההעלם שלמעלה מהשתלשלו'. וזהו בנהר יעברו ברגל. פי' בנהר היינו בחי' יסוד שממנו נמשך היחוד בבחי' מל' שנק' ים ע"ד כל הנחלים הולכים אל הים. גם בבחי' זו יעברו לעתיד כמו שעברו עכשיו בבחי' ים. שלעתיד יהיו ב' המעלות כאחד שיהי' יחוד העליון. והיחוד יתגלה גם בגילויים העולמות כו' :

וככה תאכלו אותו מתניכם חגורים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם ואכלתם אותו בחפזון כו' (בא י"ב י"א) שאכילתו בחפזון הוא בדרך זה שמתניכם יהיו חגורים כו'. והנה איתא ברקנטי מתניכם יהיו חגורים הוא ע"ש הפסוק (משלי ל"א י"ז) חגרה בעוז מתניה. נעליכם ברגליכם ע"ש מה יפו פעמיך בנעלים (שה"ש ז' ב'). ומקלכם בידכם ע"ש כי במקלי עברתי את הירדן (בראשית ל"ב י"א). ול"ל תחלה ענין אכילת מצה שנק' מיכלא דמהימנותא שע"ז כתיב וככה תאכלו אותו מתניכם כו'. כי אכילת הפסח הי' על מצות ומרורים כו'. ילה"ק תחלה ענין ההפרש שבין שבת ליו"ט. יו"ט נק' מועדים לשמחה. ובשבת אין כתיב שמחה כ"א מנוחה. והענין כי יש ב' בחי'. סדר השתלשלות היינו התחלת ומקור סדר השתלשלות. ובחי' שלמעלה מסדר השתלשלות. סדר השתלשלות הו"ע העלם וגילוי ע"ד שכל ומדות ומח' ודיבור כו'. והנה בינה מקור סדר השתלשלות ונק' עלמדאתכ"ס העלם כו'. ובחי' מדות דז"א נק' עלמדאת"ג. וזהו מועדים לשמחה. שמחה הוא גילוי ההעלם מבחי' עלמדאתכ"ס. וכמו עד"מ למטה כשמתגלה השכלה חדשה בהשגה והבנה היטב מזה נמשך השמחה כמו"כ למעלה מועדים לשמחה הוא מצד הגילוי דבחי' אם הבנים שמחה. פי' אם הבנים כמ"ש (משלי ב' ג') כי אם לבינה תקרא. וענין בינה הוא מה שאלקות נמשך ומתגלה בהבנה והשגה כו'. ולכן אם הבנים שמחה. ונק' עוה"ב עולם התענוג כמו שארז"ל (חגיגה ט"ו ע"ב) מוטב דלידייני' וליתי לעלמא דאתי כו'. שכדאי כל יסורי גיהנם בשביל שעה א' תענוג בג"ע. והתענוג שבג"ע הוא מצד השגת אלקות שנמשך רק מבחי' בינה שבמל'. וא"כ כש"כ בבחי' התגלות אוא"ס בהבנה והשגה דבינה עילאה שיש בחי' שמחה ותענוג גדול מאד כו'. וזהו"ע מועדים לשמחה מחמת שמתגלה בחי' אם הבנים שמחה. דהנה בכל ימות החול כתיב (תצא כ"ב ז') שלח תשלח את האם. ואת הבנים תקח לך. בנים הם המדות כי מקור ההשפעה שבששת ימי המעשה הוא רק משם מדות והיינו מבחי' גילויות המדות וע"י התלבשות בכמה מדרגות דבי"ע. ואעפ"י שבאמת גם המדות דאצי' זהו מדרגה גבוה מאד שהמדות דבי"ע אין ערוך אליהם כלל. וכמו שאמר אברהם על מדתו חסד דבריאה. שהוא עפר ואפר לגבי חסד דאצי' כמ"ש באגה"ק (ד"ה להבין משל ומליצה). מ"מ זהו רק מהות מדות. אבל הבינה גבוה יותר מהמדות ומהות נעלה יותר. שהו"ע הבנה והשגה באוא"ס ולא מהות מדות כו'. שגם באצי' המדות אין ערוך להבינה כמ"ש (איוב ל"ח כ"ט) מבטן מי יצא הקרח. וכתיב (יחזקאל א' כ"ב) ודמות על ראשי החי' רקיע כעין הקרח. שהו"ע הגליד והפרסא שמפסיק בין הבינה להמדות. ולכן נאמר שלח תשלח את האם. ורק את הבנים תקח לך. אבל היו"ט נק' מועדים לשמחה שמתגלה בחי' אם הבנים שמחה כו'. ועפי"ק נק' המשכת מוחין דאימא. פי' שזהו דבר חדש שיומשך מוחין להיות השגה והבנה באוא"ס ולכן כתיב (ראה ט"ז י"ד) ושמחת בחגיך השמחה היא מצד ההשגה כנ"ל וכ"ז הוא גילוי בחי' מוחין דאימא שהם מקור סדר השתלשלות אבל יש בחי' שלמעלה מסדר השתלשלות. וע"ז כתיב (שה"ש א' ב') כי טובים דודיך מיין. יין המשמח אלקים. נכנס יין יצא סוד (עירובין ס"ה א'). שממשיך גילוי ההעלם מבחי' עלמדאתכ"ס בינה כנ"ל. והנה העלם וגילוי שייך רק בסדר השתלשלו' אבל מצד עצמות אוא"ס שלמעלה מסדר השתלשלות כתיב (תלים קל"ט י"ב) כחשכה כאורה שההעלם והגילוי של סדר השתלשלות שוה ממש. שמצד בחי' אנת הוא חד ולא בחושבן אצי' ועשי' גשמי' שוין ממש. דהנה אלקות בעלם שלמעלה מסדר השתלשלות הוא למעלה מגדר בחי' גילוי והשגה. ורק שמתגלה גם בהבנה והשגה דבחי' בינה מקור סדר השתלשלות אך מה שמתגלה בבינה הוא רק זיו והארה וכמו ג"ע רק זיו השכינה כו' אבל עצמותו ומהותו ית' ממש אינו מתגלה בהשגה. והנה כמו שיש התגלות מההארה שמאיר בסדר השתלשלות. כמו"כ יש התגלות מבחי' עצמותו ומהותו שלמעלה מסדר השתלשלות. אך התגלות זה אינו בבחי' בינה והשגה כ"א בבחי' חכמה כח מה ביטול ההשגה. וע"ז כתיב (זכרי' ט' י"ד) והוי' עליהם יראה ויצא כברק חצו. כמו ברק המבריק שרואים איזו גילוי אבל אין יודעים ומשיגים מהו כלל. וכמו עצם כח השכל הוא למעלה מבחי' גילוי גמור. שאח"כ כשמתלבש השכל במח' דהיינו בהבנה והשגה אזי יכול להיות גילוי שהרי אותיות המחשבה והבנת השכל יכולים בעצמם להתגלות בדיבור. אבל עצם כח השכל הוא רק כמו ברק המבריק. ולמעלה נק' ברק יסוד אבא. וז"ש במ"ת (יתרו י"ט ט"ז) ויהי קולות וברקים כו'. שענין יסו"א הינו בחי' גילוי בהשגה כ"א ביטול ההשגה כו'. ורק שמיסו"א נמשך אח"כ הארה להתגלות בהבנה דבינה. וכמו הברקת השכל שמתגלה אח"כ במוח הבינה כו'. וזשארז"ל (ברכות ל"ד ב') שמא תאמר הוא גן הוא עדן כו'. כי גן הוא בחי' ג"ן סדרים דאורייתא שהוא בחי' גילוי בהשגה כו'. אך אורייתא מחכ' נפקת. נפקת בבחי' נובלות חכ' שלמעלה תורה (ילקוט לך רמז ע"ז). וזהו בחי' גן

חידוש גמור בסדר השתלשלות שיהי' בי"ע כמו אצי' כו'. והנה השפעה שלהיות העולמות היא השפעה חיצוניות ונמשכה מהאור שמלובש בסדר השתלשלות כו'. אבל בחי' טוב הוי' לקויו הוא השפעה פנימי' ונמשך דוקא על ידי התחדשות אור מעצמיות המאציל שלמעלה מהשתלשלות כמ"ש אור חדש על ציון תאיר. כי ע"פ האור שמלובש בס' השתל' אין יכול להיות כלל ענין הזווג שהוא שינוי וחידוש גמור שיהי' גילוי הביטול דאצי' גם בהנבראים דבי"ע כנ"ל. וזהו מארז"ל קשה לזווגם דענין זווג הוי' אלקים כנ"ל הוא קשה בסדר השתלשלות וצ"ל ע"י המשכת א"ח מעצמות אוא"ס שלמעלה מהשתלשלות. והנה בכל ר"ה הו"ע הזווג דשמא ויהרא שהוא ב' שמות דהוי' אלקים זו"כ דאצי' כנ"ל שנמשך במל' בחי' טוב הוי' לקויו חותם בולט שיהי' התגלות אלקות בבי"ע כו' ע"י המשכת א"ח מעצמי' המאציל כמ"ש (יחזקאל מ"ו א') שער החצר הפנימית הפונה קדים כו' ביום השבת יפתח וביום החדש יפתח. ולכן נק' חדש ע"ש התחדשות גמור ולא לחדש הישנות לבד. וזהו מארז"ל נתקשה משה בחדש ע"ד קשה לזווגם כנ"ל כו'. וזהו כזה ראה וקדש להמשיך בחי' זה אני התגלות מהותי ועצמותו ית' שלא יעלימו העולמות (וע"ד משה נתנבא בזה). וזהו ג"כ החדש הזה לכם שענין חדש הוא התחדשות האור היינו שיהי' גילוי בחי' הזה לכם כנ"ל:

וענין שמזה נמשך כל לכם. הנה הלבנה מקבלת ע"י ביטול דוקא כנודע וכמשל הצמיחה ע"י רקבון הגרעין דוקא. וכמו"כ למעלה תחלה עד"ה יוכ"פ קטן תשובה יראה קבעומ"ש אתכפי' ואח"כ נמשך החדש כו' א"ה כנ"ל. והנה בחי' יראה וקבעומ"ש זהו יסוד כל המצות. דהנה מה ה' שואל כו' כ"א ליראה ואח"כ כתיב עוד דברים כו'. והתירוץ כי יראה היא יסוד הבנין שע"ז עומד כל הבנין וכך ע"י בחי' יראה קבעומ"ש דוקא יכולים לבוא לכל המצות דשבת ומועדים ויוכ"פ ויובל כו':

ג **והנה** להבין ההפרש בין זווג לקי"ס דלכאורה הכל ענין א'. וגם הלשון קשה כו' כקי"ס דמשמע שקי"ס יותר פשוט מקשה כו'. והענין כי קי"ס שבחי' ים נעשה יבשה שההעלם עצמו נעשה גילוי. ומ"מ זהו ההעלם של סדר השתלשלות דהיינו ההעלם של הגילוי שבבריאה עצמה (העלם הים דילי') נתגלה ביצירה. ובאצי' קי"ס התגלות י"ס הו"ב נסתרות עלמדאתכ"ס בבחי' ו"ה נגלות כו'. ומ"מ זהו שינוי סדר השתלשלות שההעלם עצמו יתהפך לגילוי וצ"ל ע"י עתיקא. אבל זווג שמא ויהרא שהו"ע יחוד הוי' אלקים שנק' בקבלה זווג זו"כ דאצי'. הנה עי"ז נעשה הולדה דבר חדש התחדשות ושינוי גמור שיהי' הגילוי בבי"ע כמו באצי' ממש. דהיינו התגלות אצי' ממש בבי"ע. וא"כ לגבי בי"ע זהו גילוי ההעלם שלמעלה מהשתלשלות לגמרי כי אצי' הוא למעלה מהשתל' לגמרי מבריאה ולא כמו בריאה לגבי יצירה שהבריאה עצמה היא ההעלם של יצירה. וה"ז סדר השתלשלות מבריאה ליצירה. משא"כ מאצי' לבי"ע כו'. (ומה שמבואר בלקו"ת בד"ה והניף ובסידור בד"ה ששת ימים האריך שקי"ס חיבור בריאה עם אצי' י"ל עם בי"ע שבאצי' וכ"מ בלקו"ת ד"ה הנ"ל אות ג'. וגם י"ל שגילוי זה רק בבריאה לבד ולא ביצירה ועשי' כי הגילוי ביצי' ועשי' הוא רק גילוי הבריאה. שנק' בחי' ים עלמדאתכ"ס לגבי יצי'. משא"כ זווג המשכת מ"ד הוא ממוחין דאבא אצי' שבאצי'. וגם גילוי זה למטה בעשי' כו'). ובזה יובן מה שבקי"ס לא הי' בהם ביטול המהות לגמרי כמו בשעת מ"ת ויחרד כל העם כו' ועל כל דיבור פרחה נשמתן כו'. והיינו לפי שקי"ס הוא גילוי ההעלם של סדר השתל' אבל מ"ת ביום חתונתו זווג כו' זהו גילוי העלם העצמות שלמעלה מהשתל' לגמרי. לכן הי' ביטול המהות עצום ונורא מאד ויחרד כל העם כו'. וגם מזה יובן איך שקי"ס הי' הכנה למ"ת שמתחלה צ"ל גילוי ההעלם של השתלשלות ואח"כ יכול להיות גילוי ההעלם שלמעלה מהשתלשלות. וא"כ לפ"ז זווג קשה יותר מקי"ס והלשון משמע איפכא. והענין כי בשני בחי' יש חידוש יותר בקי"ס. א' שלא הי' שום הכנה דהיינו אתעדל"ת והעלאת מ"ן כלל מבחי' יבשה עלדאת"ג לבחי' ים עלמדאתכ"ס כ"א שהי' ענין קי"ס הפך ים ליבשה מלמעלמ"ט ע"י רוח קדים קדמונו ש"ע דאעפ"י שבבחי' יבשה עלמדאת"ג לא הי' שום הכנה והעלאת מ"ן כלל מ"מ נתגלה בשלימות כל מדריגות הביטול דבחי' ים. ב' כי ענין קי"ס הי' הגילוי גם בחיצוניות העולמות לגמרי. כמו למטה שבחי' ים הגשמי נעשה יבשה. משא"כ זווג הוי' ואלקים שהו"ע יחוד זו"כ שבר"ה ושבת גילוי זה עכשיו הוא רק בפנימי' העולמות לבד ולא בחיצוניות העולמות. וגם כי בזווג הרי יש אתעדל"ת והעלאת מ"נ תחלה מהמקבל להמשפיע ואח"כ נמשך המשכת מ"ד. ומ"מ קשה לזווגם כקי"ס אעפ"י שבקי"ס לא הי' שום הכנה והעלאת מ"נ מבחי' עלמדאת"ג לעלדאתכ"ס ובזווג זו"כ יש העלאת מ"נ תחלה ואח"כ נמשך המ"ד שזהו"ע הזווג יחוד מ"נ ומ"ד מ"מ זהו קשה כמו קי"ס. והיינו לפי שהאתעדל"ת אינה בערך האתעדל"ע כלל. כי העלאת מ"נ הוא מנבראים בע"ג. והאתעדל"ע והמשכת מ"ד זהו גילוי אלהותו ית' ואוא"ס ב"ה ממש אשר אין ערוך כלל. ולכן מה שבאתעדל"ת אתעדל"ע זהו רק מצד שכך עבר"ל. למעלה מהטעם. וכמו קי"ס ע"י רוח קדים שלמעלה מהשתלשלות כמו"כ חיבור מ"נ ומ"ד דזווג זו"כ הוא ע"י כך עבר"ל. וזהו קוטב ענין קשה לזווגם כקי"ס. והנה ידוע שלע"ל יומשך ויתגלה היחוד זו"כ דאצי' גם בחיצוניות העולמות דבי"ע עד שיתגלה היחוד האמיתי גם למטה בעוה"ז הגשמי' כמ"ש בד"ה מי אל כמוך. וז"ש ונגלה כבוד הוי' כו' (ישעי' מ"ה). וכתיב (שם ג') ובאו במערות צורים מפני פחד הוי' כו' וכתיב לבוא בנקרת צורים כו' וכמאמר והופע בהדר גאון עוזך על כל כו'. ובשעת מ"ת הי' רק מעין דלעתיד. עי' בתניא פל"ו:

ועפ"ז יש לבאר הפסוק (תלים ס"ו ו') הפך ים ליבשה (ל' עבר) בנהר יעברו ברגל (ל' עתיד). כי ים בכ"מ הוא בחי' נוק' מקבל. ים סוף מל'. ים הקדמוני בינה. וכמו עולם הבריאה שנק' ים עלמדאתכ"ס. ונהר הוא הבחי' המשפיע שהיא

כמ"ש

גופו הוא אין ובטל במציאות והכוונה רק על כח האלקי המחייהו כו' וזהו יש עלדאתכ"ם. יבשה נק' נשמות שירדו לעוה"ז בגוף וגה"ב שהמה יש ודבר בפ"ע ובכלל זהו עלדאת"ג כו'. ומ"מ ויתרון ארץ. כי התורה נתנה דוקא בארץ כי ארץ יש בה הרצוא. ולכן נק' נש"י מהלכים כו'. אבל מלאכים עומדים כו'. וזהו יתרון אור מהחשך דוקא כו'. ופרש ב' בחי' דים ויבשה הו"ע כי אל דעות כו'. וענין קי"ס ובנ"י הלכו ביבשה בתוך הים. שגם בים גשמי דעוה"ז יושג מהות ענין הביטול אמיתי דבחי' ים עלמדאתכ"ם. וכענין מעלת נבואת מרע"ה. וזהו וידגו לרוב בקרב הארץ נוני ימא דאזלין ביבשתא. והחיבור נמשך מבחי' כי אל כו' תיקון הא' כו' כולל ב' הדיעות וכענין יחיד אחד ועד. אחד ועד ים ויבשה. ועל ידי בחי' יחיד נעשה החיבור כו'. וזהו קי"ס בזכות יעקב. כי הגדול חסד התגלות אלקות שרש בחי' ים ביטול. הגבור גבורות וצמצומים הן נוראותיו שרש דבחי' יבשה בחי' יש כו'. והנורא קו האמצעי עי"ז נעשה החיבור ויוכל להיות בחי' ים גם ביבשה כו'. ולכן בזכות יעקב. וזהו ע"ד ת"א שמים קדמה ות"א ארץ קדמה ארשב"י קורא אני עליהם יעמדו יחדיו (ב"ר פ"א). ולכן קשה קי"ס היינו בבחי' מל' מקור התהוות דים ויבשה. אבל החיבור שגם ביבשה יהי' כמו ים זהו קשה בבחי' מל' ונמשך דוקא מעצמות שלמעלה מהשתלשלו' כי אל כו' שלמעלה מב' הדיעות דים ויבשה כו':

ב **ועתה** נ"ל ענין קשה לזווגם כו'. והו"ע זיווגא דשמשא וסיהרא שנז' תמיד בזהר. כי יש כמה דברים שמקבלים השפעה מהשמש כמ"ש (דברים ל"ג) ממגד תבואות שמש כו'. ויש כמה דברים הנתכים כו' או מתייבשים כו'. אך השפעות אלו א"ז מעצמיות השמש כלל. כי עצמות השמש הוא רק מאור להאיר אור כו'. אבל הלבנה מקבלת מעצמות השמש ממש והיינו מה שמקבלת אור להאיר ג"כ כו' ולכן נק' בשם זווג כו'. והנה בכל חדש מתחדשת הלבנה בא"ת כו' ולכן נק' חדש. כי עיקר ענין יב"ה שייכים רק להלבנה. ומה שנז' חדשים לחמה הוא רק בדרך השאלה כו'. וענין זווג שמשא וסיהרא למעלה הו"ע יחוד הוי' אלקים זו"נ כו'. דהנה ר"א רמי (סנהדרין צ"ט רע"ב) כתיב טוב הוי' לכל (תלים קמ"ה) וכתיב טוב הוי' לקויו כו' (איכה ג'). והענין כי פי' טוב הוי' לכל היינו מצד השפעת החיות לכל העולמות על ידי מדת טובו כמאמר ובטובו מחדש בכ"י תמיד מע"ב. שעל ידי מדת ובחי' טוב הוא משפיע החיות להעולמות. וז"ש בזה"ק (בהשמטות ובזו"ח בראשית) ע"פ את השמים ואת הארץ ר"ת אהו"ה גימט' טוב. ונק' גושפנקא דחתים בי' שמיא וארעא. כי שם זה הוא בחי' טוב שעל ידו נשפע החיות לעולמות ולכן נק' גושפנקא דחתים כו' כי ההותם הוא קיום הדבר כך על ידי שם זה הוא קיום שמים וארץ כו'. (גם עוד פי' דחתים בי' שמיא וארעא היינו שמחדש וממשיך ההשפעה מבחי' שמים לבחי' ארץ והוא מ"ש כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא וארעא. כי שמים אש ומים. ז"א מדות דאצי' דאיהו וגרמוהי חד בהון שהוא בחי' א"ס ממש והארץ הוא בחי' מל' מקור דבי"ע בע"ג כו'. והנה מל' נק' סיהרא דללמג"כ ומקבלת השפעת החיות להיות בי"ע מבחי' ז"א מדות דאצי'. אך ז"א הוא בחי' א"ס ומל' היא מקור הגבול והם ב' קצוות וכדי שיושפע החיות הוא"ם מבחי' שמים ז"א לבחי' ארץ מל' הוא על ידי בחי' טוב אמרו צדיק כי טוב וצדיק יסו"ע. וזהו"ע שם אהו"ה גימט' טוב לכן נק' גושפנקא דחתים בי' שמיא וארעא). והנה חותם זה נק' חותם שוקע. ותהלה נ"ל מהו"ע הטבע הלא כתיב (תלים קמ"ז) המכסה שמים בעבים המכין לארץ מטר כו' ואיך שייך לומר טבע. והענין שבחי' חיות אלקות שמחי' עוה"ז הגשמי נק' בשם טבע לשון טבעו בים סוף (שמות ט"ו) שהמצרים כשנטבעו הרי נשקעו ולא נראו כלל. וכך בחי' חיות אלקות שמחי' עוה"ז הגשמי ה"ה מוסתר ונעלם לגמרי שאינו נראה כלל כ"א רק עולם כמנהגו נוהג. ועד"מ ממגד תבואות שמש תבואות הגדלים מהשמש. והנה באמת זהו על ידי כח האלקי שמלובש בהשמש שמשפיע כל השפעות על ידי השמש והשמש הוא רק כגרזן ביד החוצב שאינו יודע כלל מההשפעה ומ"מ למטה נראה כי השמש משפיע מצ"ע והכח אלקי אינו נראה כלל. ולכן היו אוה"ע עובדים לשמש ולירח. וז"ש (ישעי' מ"ה ט"ו) אכן אתה אל מסתתר (ועי' בתשובת ח"צ סי' י"ח שנדחק מאד לפרש פי' טבע). והנה כמו"כ גם בשרש השפעת חיות העולמות בי"ע שנמשך מבחי' שמים מדות דאצי' לבחי' ארץ מל' מקור דבי"ע אשר השפעה זו היא על ידי בחי' טוב הנ"ל הנה הוא נק' חותם שוקע כי חיות הוא"ם ב"ה הוא מוסתר ונעלם בהעולמות. כי באצי' הוא מאיר בבחי' א"ס בל"ג ובבחי' יחו"ע כו'. משא"כ כשנמשך להיות בי"ע הוא מאיר בבחי' גבול ובבחי' יחו"ת יש ובטל כו'. לכן בריבוי השתלשלות המדריגות כשנשפע חיות אלקות להיות עוה"ז הגשמי על ידי לבוש ק"נ כמ"ש בתניא נק' זה בחי' טבע שהחיות מוסתר לגמרי שאינו נראה כלל. והנה כ"ז הוא בחי' טוב ה' לכל שהוא בחי' השפעת חיות העולמות כדי שיהיו חיים וקיימים ונק' חותם שוקע. אבל בחי' טוב ה' לקויו אינו שייך לבחי' קיום והיות העולמות. כ"א בחי' טוב זה הוא שיהי' המשכת והתגלות אלקות בהעולמות למעלה מהטבע כמו ילימ"צ וקי"ס ומ"ת כו'. ונק' חותם בולט כמ"ש (ישעי' נ"ב י"ד) חשף הוי' את זרוע קדשו דהיינו התגלות אלקות בהעולמות שיהיו כל"א ויבטלו במציאות ממש:

והנה ב' בחי' אלו נק' בשם מזון וזווג כידוע בענין שארה כסותה ועונתה למעלה בבחי' מל'. והיינו כי בחי' טוב הוי' לכל שהוא השפעת החיות להעולמות שנמשך בבחי' מל' נק' מזון כמו מזון שהוא מחי' הגוף בכל יום מחדש אבל הכל על אופן א' בלתי שום חידוש כלל. וכך השפעה זו שלהחיות העולמות הוא רק כדי לחדש הישנות בלבד כנ"ל בענין חותם שוקע כו'. אבל בחי' הב' שהוא בחי' טוב הוי' לקויו שהוא המשכת התגלות אלקות בהעולמות שלא יעלימו כלל כ"א יבטלו במציאות כמו באצי' בחי' זו נק' בשם זווג כמו עד"מ על ידי הזווג הוא הולדה דבר חדש לגמרי כך על ידי גילוי זה נעשה

חידוש

אור זהו מעשיהן של צדיקים שמקבלים מעולם התיקון. ולכן ועדיין איני יודע באיזו מהן חפץ. כי בודאי בבחי' הצמצום וגילוי האור בעולם התיקון בם דוקא במעשיהן של צדיקים חפץ. אבל בבחי' שרש יניקת הרשעים שהוא למעלה מסדר השתלשלות בבחי' דכחשכה כאורה כו' שם איני יודע כו'. אבל כשהוא אומר וירא אלקים את האור כי טוב הוי במעשיהן של צדיקים הוא חפץ. והיינו כי אלקים הוא בחי' צמצום שיומשך השפע מפנימיות אוא"ס שלמעלה מסדר השתלשלות והשפעה פנימיות נמשך בגש"י דוקא ע"י התומ"צ. כי מה שאנו אומרים שלמעלה מהשתלשלות שם כחשכה כאורה זהו רק מהחיצוני' ולא מהפנימיות. כמ"ש באריכות בביאור ע"פ זאת חוקת בהג"ה ע"ש. וע"ז כתי' (ישעי' ס"ד ג') עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו. פי' למחכה לו הוא גילוי אלקות מפנימיות אור א"ס ב"ה שיהי' לעתיד. וגילוי זה יהי' ע"י בחי' אלקים שהו"ע צמצום. וזהו ג"כ ענין ראה נתתיך אלקים לפרעה. ועפי"ק אלקים זה הוא גבוה מאד בחי' גבורה דע"י שמלובש במו"ש. מו"ש הוא שרש בחי' חכמה דאצילות שמשם נמשכה התורה. ובחי' גבורה דע"י הו"ע הצמצום בבחי' אוא"ס שלמעלה מסדר השתלשלות שיומשך להאיר בבחי' פנימיות בתומ"צ. והוא מקור בחי' קו המדה. ולכן הוא מודד שיומשך דוקא במקום הביטול ולא במקום שהיפך הביטול (ע' מענין אלקים זה בד"ה שוש אשיש גבי תגל נפשי באלקי וכד"ה ביאור דכי כארץ תוציא צמחה). וזהו נתתיך אלקים לפרעה. ואהרן אחיך יהי' נביאך כי נבואה הוא ל' דיבור וגילוי. כי משה ואהרן הו"ב וע"י שניהם הי' יצי"מ (כמ"ש במ"א ע"פ ויוציאנו הוי' אלקינו או"א שהלבישו לזרועות דא"א):

ד **והנה** המקור לכ"ז שיהי' משה אלקים לפרעה הוא יוסף. הנה כתי' (וישב ל"ט א') ויוסף הורד מצרימה ונת' בת"א בהוספות שהו"ע רוממות אל בגרונם. וצ"ל איך הו"ע אחד. וצ"ל תחלה ענין הטוב כי לא כלו רחמיך המרחם כי לא תמו חסדיך. דלכאורה הי' צ"ל הטוב כי לא כלו חסדיך והמרחם כי לא תמו רחמיך. והענין כי עיקר התחברות אוא"ס עם העולמות הוא מצד בחי' טבע הטוב להיטיב. וכמ"ש בע"ח כשעלה ברצונו השפוע להאציל כו' כדי להיטיב לברואיו שיכירו גדלו כו'. והיינו כי כל המכוון בבריאת העולמות הוא כמ"ש (קהלת י"ב י"ג) כי זה כל האדם ואחז"ל (שבת למ"ד ע"ב) כדי לצוות לזה. פי' שיהי' התגלות אלקות דירה בתחתונים. ובאמת מה זה נוגע לו ית' הלא אני הוי' לא שניתי (מלאכי ג') אלא כדי להיטיב לברואיו שיכירו גדלו כו'. ומצד טבע הטוב להיטיב משפיל עצמו ומתצמצם בריבוי צמצומים. וכמו עד"מ באדם מי שהוא טבע טוב משפיל עצמו להתחבר עם קטנים ושפלים כו'. ובחי' טוב זה נק' ורב טוב לבית ישראל כו' (ישעי' ס"ג ז'). שהוא כללות התחברות אור א"ס ב"ה עם כל סדר ההשתלשלות. והנה כתי' (תלים קמ"ה) זכר רב טובך כו'. שיש ריבוי בחי' טוב וזהו ענין ע"ו מעלות טובות שאומרים בהגדה שנמשכים מע"ו בחי' טוב. והנה יוסף שהוא צדיק נק' טוב כמ"ש (ישעי' ג' יו"ד) אמרו צדיק כי טוב. ולכן כתיב מי יתנך כאח לי ואחז"ל כאח. יוסף לבנימן. וכתיב ויכלכל יוסף את אחיו כו'. ויש ב' בחי' טוב. טוב ה' לכל. וטוב ה' לקויו. גם האור נק' טוב כמ"ש את האור כי טוב. לפי שאור הוא השפלה להיות מאיר בגילוי למטה ולכן הוא מצד בחי' טוב. וזשארז"ל את האור כי טוב במעשיהן ש"צ חפץ. כי צדיק הוא בחי' טוב. וזהו ויוסף הורד מצרימה. כי מצרימה הוא הגרון שמחבר מוחין ומדות. וא"כ זהו בחי' ירידה להאיר בהמדות אך לפי שיוסף הוא בחי' טוב ע"כ הורד והושפל מצרימה. וזהו הטוב כי לא כלו רחמיך. כי אעפ"י שיגמדה"ר הם מדות עליונות מאד שלמעלה מהשתלשלות מ"מ בעצמות אוא"ס לא שייך גם מדות אלו רחום וחנון כו' כמ"ש באריכות בביאור ע"פ אלה מסעי. אלא שמבחי' טוב עליון בחי' טבע הטוב להיטיב נמשך להיות כי לא כלו רחמיך. וזהו עצמו ענין ויוסף הורד מצרימה. כי מצרימה נק' י"ג ת"ד בחי' שערות וצמצומים וזהו מצרימה ל' מצרים וגבולים והיינו ב' מזלות ונוצר ונקה. ובחי' יוסף (יסוד דא"ק) הוא בחי' הטוב כי לא כלו רחמיך ע"כ הורד מצרימה. ומזה נמשך אח"כ למשה שיהי' אלקים לפרעה. (כי מצד בחי' יוסף עצמו שהוא בחי' טוב עליון מאד יכולים הכל לקבל. אך כיון שהורד מצרימה ב' מזלות שרש הו"ב מזלא דמשה משם נמשך להיות משה אלקים לפרעה גם מצד בחי' שלמעלה מסדר השתלשלות כנ"ל):

פרשה בא

החדש הזה לכם. מזה נמשך כל לכם שבמקרא. נתקשה משה בג' דברים (מנחות כ"ט א'). קשה לזווגן כקי"ס (סנהדרין כ"ב א'). הקושיא הבריאה מאין ליש יותר פלא. ומ"מ לא בעמל וכו' אלא במאמר. ויקדים ענין בריאה יש מאין והלא ממך הכל. אך מלכותך מכ"ע בחי' מל' שם והארה. וז"ש כי עמך מקו"ח ולא כתיב כי אתה. ולכן רק בי"ה הוי' צור עולמים שתי אותיות לבד (עי' ע"פ אחרי כו' כארי' ישאג השער שמל' נק' י"ה) וזהו פי' מאין כו'. וזהו לא בעמל כו' רק במאמר כו' במחשבה אחת כו'. ועתה צ"ל ענין קי"ס קשה. ויקדים כי מלאכים נק' נוני ימא כו' כי דגים גופן עיקר מיסוד המים וקבלת חיותן מהמים הוא בתוקף הקירוב והגילוי עד שצ"ל מכוסים ונבלעים תמיד שלא יתראו ליש בפ"ע כלל וכשפורשים מתים כו'. וכך במלאכים אור וחיות אלקות מאיר עליהם בתוקף הגילוי עד שהם בתכלית הביטול שאין נראים ליש בפ"ע כלל. ולכן יוכל מלאך לומר אני הוי'. בי נשבעתי. כי

גופו

יכול להיות אבוד הנסתרים מפניך. אך כי שבעה גוים ידוע שהם ז' מדות הרעות. ופי' הנסתרים מפניך זהו דקות הרע שנסתר וטמון באדם עד שאין ניכר כלל. ולכן כדי להיות עד אבוד הנסתרים מפניך הוא דוקא ע"י גילוי היותר גדול דהיינו מבחי' אל גדול ונורא. וכמו למשל הפלים קטנים ביותר שמונחים על הקרקע שמצד עולם קטנותם אין נראים כלל אבל כשמדליק אור גדול אזי מתראים לעיני כל כו'. וזהו ענין שמו"ע שהוא בחי' קשת שיוכל להרוג השונא גם מרחוק דהיינו שע"י שמבין איך שהוא רחוק מאד עי"ז דוקא מגיע לאור גדול יותר בחי' עצמות אוא"ס שנק' אל גדול ונורא ועי"ז יכול גם רע הטמון לבררו ולהפכו כו'. ולכן דוקא אחר שמו"ע אומרים אשמנו בגדנו. ולכן ענין התפלה הוא יהי רצון המשכת רצון אדם דהיינו מפנימיות רצה"ע שלמעלה מהחכמה. אשר לקחתי מיד האמורי. הנה הילה"ר נק' אמורי סימן לשטות מילין. והיינו שבתמידיות הוא אומר להאדם כמארז"ל (קדושין ל' ע"ב) יצרו של אדם מתגבר עליו בכ"י :

אך צ"ל מה שייך ענין זה דבחרבי ובקשתי ליוסף דוקא. הענין כי יוסף הוא צדיק. וצדיק נק' חי כמ"ש (ש"ב כ"ג כ') ובניהו בן יהוידע בן איש חי. וגם ארז"ל (ברכות י"ח ע"א) צדיקים במיתתן קרויים חיים. וא"כ יוסף שהוא צדיק הוא בחי' חי. וכמ"ש (ויגש מ"ה כ"ח) עוד יוסף בני חי. ותפלה ג"כ בחי' חי כמארז"ל (ברכות כ"ח ע"ב) ח"י ברכות כנגד ח"י חוליות השדרה וכנגד ח"י אזכרות שבק"ש. והנה ח"י חוליות הם מקשרים ההמשכה מהמוחין לירכין. והתפלה נק' סולם וכתי' (ויצא כ"ח) סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה שהו"ע התקשרות ההשפעה מבחי' שמימה לבחי' ארץ. והתקשרות המשכה זו הוא ע"י בחי' חי. וכמארז"ל (ע"ז ג' ע"ב) ושט בח"י אלף עלמין. ולכן ח"י ברכאן כנגד ח"י חוליות. ויוסף שהוא צדיק ח"י עלמין ע"כ על ידו נמשך ההמשכה דבחי' ח"י ברכאן. וגם ההמשכה שבק"ש. כי בק"ש יש ג"כ ח"י אזכרות כי ק"ש הוא ג"כ בחי' סולם. שכדי מבחי' הוי' אלקינו יומשך להיות ילי"מ וכמו שמסיים בסוף הק"ש אני הוי' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"ל כו' המשכה זו הוא ע"י בחי' חי שהוא בחי' יוסף צדיק חי עלמין. ולכן נאמר ליוסף ואני נתתי לך כו' בחרבי ובקשתי שהו"ע צלותי ובעותי :

ג **ועתה** צ"ל ענין ראה נתתיך אלקים לפרעה. ותחלה צ"ל מה שמשה מצד עצמו נק' איש האלקים (וא"כ מהו שאמר לו הקב"ה נתתיך אלקי') ואמרו ברבות מחציו ולמטה איש ומחציו ולמעלה אלקים. דהנה כל הנביאים נתנבאו באספש"מ. ומשה באספה"מ (יבמות מ"ט ב'). ובאספה"מ גופא יש ב' בחי'. איש והאלקים. והענין דכתיב (יחזקאל א') ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח. וכתי' (איוב ל"ח כ"ט) מבטן מי יצא הקרח. והיינו כמ"ש (ישעי' מ') מי ברא אלה. שהבינה נק' מי ברא הו"ק דז"א שנק' אלה. ולכן יש פרסא מפסיק בין הבינה להמדות. וכמו באדם המדות רחוקים מאד מהשכל. שהמדות הם תשוקה והתפעלות. והשכל הוא השכלה רוחניית. וזהו מבטן מי יצא הקרח. וזהו מחציו ולמטה איש. פי' איש קאי על הקב"ה שנק' איש כמ"ש (בשלח ט"ו) הוי' איש מלחמה והיינו שהמדות נק' איש. אך זהו מחציו ולמטה דהיינו מלמטה מהפרסא. אבל משה זכה לבינה כמארז"ל (נדרים ל"ח ע"א) מ"ט שע"ב נבראו כו' וכולם נמסרו למשה. וא"כ היתה נבואת משה נמשכת גם מלמעלה מהפרסא דהיינו מהבינה ובינה נק' אלקים חיים וזהו מחציו ולמעלה אלקים וזהו ענין בחי' משה מצד עצמו שנק' אלקים שהוא מצד קבלתו מהבינה.

אבל מה שאמר לו הקב"ה ראה נתתיך אלקים לפרעה הוא עוד גבוה יותר וברבות (וארא פ"ח) נתתיך אלקים לפרעה כמ"ש (קהלת ה' ז') כי גבוה מעל גבוה שומר כו'. והיינו כי פרעה נק' גבוה כמ"ש (יחזקאל כ"ט ג') התנים הגדול הרובץ בתוך יאוריו. אבל משה הגביהו הקב"ה שיהי' גבוה מעל גבוה. והענין כי פרעה אותיות העורף ששרש יניקתו ממקום גבוה מאד דהיינו מבחי' כמה אלף אפים לפניו אשר שם נחשכה כאורה. וז"ש (בהעלתך י"א ה') זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם ואחז"ל (ספרי) חנם בלא מצות. כי אעפ"י שהמצות הם רצה"ע אך רצון אותיות צנור. שהו"ע צמצום שהמצות יהיו רצונו ועבירות היפך הרצון כו'. וכמו מעיין המקלח ע"י הצנור שאזי דוקא נמשכים המים למקום הראוי. (פי' רצון אותיות צנור הו"ע מזל ונוצר חסד. נוצר אותיות צנור ואותיות רצון. והוא מזלא דמשה אבא יונק ממזל הת"ת. והיינו שבמזל זה נעשה הצמצום שיומשך רצונו ית' בתומ"צ דוקא). אבל למעלה מהצמצום דהיינו בעצמיות הרצה"ע קודם שמתצמצם שם כתיב (איוב ל"ה ז') אם צדקת מה תתן לו כו'. וכתי' ורבו פשעיך מה תעשה לו. וזהו חנם בלא מצות. פי' למעלה מהצמצום במצות. וא"כ שרש יניקת מצרים ופרעה הוא גבוה מאד. וזהו פרעה אותיות העורף היינו עורף דא"א (וא"כ יניקת פרעה ממקום גבוה ביותר מבחי' משה שנק' אלקים מצד שמקבל רק מהבינה כנ"ל. וגם למעלה ממזלא דמשה כנ"ל). אבל הקב"ה אמר לו ראה נתתיך אלקים לפרעה פי' בחי' אלקים גם על פרעה אפי' מצד קבלתו מעורף דא"א. והיינו כי מה שנחשכה כאורה הוא רק מצד אחוריים וחיצוניות. אבל בבחי' פנימיות רצה"ע ואור א"ס ב"ה משם א"א לימשך הגילוי כ"א רק בכס"י ע"י התומ"צ וזהו אלקים בחי' צמצום שנעשה צמצום בפנימיות רצה"ע שיומשך פנימיות השפע בשפע' דקדושה דוקא. וזהו מאמר הרבות (בראשית ספ"ב) והארץ היתה תהו ובהו וחשך כו' אלו מעשה הרשעים. ויאמר אלקים יהי אור זה מעשה הצדיקים. ועדיין איני יודע באיזו מהן חפץ כשהוא אומר וירא אלקים את האור כי טוב הוי במעשיהן של צדיקים הוא חפץ ואינו חפץ במעשיהן של רשעים. ולכאורה א"ז מובן כלל איך שייך לומר ועדיין איני יודע כו'. ויש שפירשו אם במעשיהם של רשעים היינו כדי שיחזרו בתשובה. ואיני יודע אם צדיקים גדולים ואם בע"ת גדולים יותר. אבל הפי' הפשוט אינו כן. והענין כי והארץ היתה תהו זהו מעשיהן של רשעים היינו שיניקתם הוא מעולם התהו שקדם לתיקון דהיינו מהבחי' דנחשכה כאורה. יהי

אור

והנה בגרון יש ג' בחי' קנה ושט ורידין. שר המשקים שר האופים ושר הטבחים. הקנה נק' שר המשקים שממשיך להלוחית יסוד המים ממוח החכמה שבלב. ונק' עיון החכמה. להיות עיון החכמה ועומק תבונתו באור א"ס ב"ה איך שאני הוי' לא שניתי כו'. ונמצא שבחי' הקנה שר המשקים הוא המשכת בחי' חכמה כח מ"ה בנפש להיות ביטול וענוה. היפך הגאוה והגסות. וזהו פה א' של החרב דהיינו בחי' ה' עילאה בינה. שעל ידי ההתבוננות ועיון החכמה באור א"ס ב"ה. שהוא בחי' ביטול הנפש בתכלית. עי"ז מכרית יניקת החיצונים ומונע שלא יהי' אם תגביה כנשר כו' מהבחי' דכחשכה כאורה כו'. לפי שממשיך השפע מאוא"ס ב"ה בהו"ב דוקא. וחכמה כח מ"ה שלא יומשך השפע אלא במקום הביטול דוקא. והורידין בחי' שר הטבחים זהו פה הב' של החרב. כי שורידין הילוך הדם בחי' רשפי אש האהבה לאלקות. בחי' אש אוכלה אש לכלות ולשרוף האש זר והתאות דנה"ב שגם הנה"ב ישוב רק לאהבה את הוי' בבחי' אהבה כרשפי אש. ולא יומשך עוד אחר התאות גשמיות. וזהו ענין דם התמיד העלאת האש זר דנה"ב. וזהו ענין ורידין שר הטבחים. רב קטולייא. וכמ"ש (תלים נ') זובח תודה וארז"ל (סנהדרין מ"ג ע"ב) כל הזובח את יצרו. ולכן זהו בחי' פה הב' של החרב בחי' ה' תתאה. להכרית יניקת החיצונים גם מלמטה מבחי' ריבוי הצמצומים דמל'. שלא יהי' השפלה בבחי' דבר ה' להחיות הקליפות. וזהו ענין הס"א. כי רגל הג' המופסק הוא בחי' רגליה יורדות מות. אך על ידי הפתח קטן שבתוך הס"א שהו"ע פיה פתחה בחכמה עי"ז מונע שלא יהי' רגליה יורדות כו'. ולכן בחי' ורידין שר הטבחים כיון שהו"ע ההתהפכות האש דנה"ב שלא יומשך אחר התאות כו' וכמ"ש (קהלת ג' כ"א) רוח בני האדם העולה היא למעלה פי' שמסלק א"ע ביהי' מסולק מכל התאות עי"ז גורם גם למעלה בחי' תשוב ה' תתאה להגביה ולהעלותה למעלה שתהי' מסולקת מיניקת החיצונים כו'. ונמצא שבחי' רוממות אל בגרונם קנה ורידין כו' זהו ענין חרב של שני פיות להכרית יניקת החיצונים מב' המקומות כנ"ל. ובחי' הושט שר האופים זהו עסק התורה לכו לחמו בלחמי. והתורה נערך לאפייה כמ"ש (בחקתי כ"ו כ"ו) ואפו עשר נשים לחמכם בתנור אחד. פי' בתנור של בחי' אחד (תנור אחד כענין שכם אחד):

והנה התורה בעצמה היא חרב של שני פיות. כמ"ש (שיר ג' ז') ששים גבורים כו' כולם אחוזי חרב מלומדי מלחמה. ואחז"ל (זח"א בהשמטות לדפ"ג ע"ב סי' ה') ששים גבורים אלו ס' מסכתות. וכתי' כולם אחוזי חרב מלומדי מלחמה. מן הוי' איש מלחמה. והענין כי על התורה נאמר (ישעי' נ"ט כ"א) ואשים דברי בפיך. שהתורה היא דבר ה' ממש שלא ע"י אותו תנא והאמורא כמארז"ל (ויק"ר רפכ"ב) כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש נאמר שכל למשה בסיני. וא"כ בעסק התורה מתגלה בחי' דיבור העליון בדיבור של האדם. ולכן נק' התורה חרב פיפיות ב' פיות. שפה העליון מתגלה ומתלבש בפה של האדם ועי"ז מכרית יניקת החיצונים וזהו מלומדי מלחמה מבחי' הוי' איש מלחמה. היינו דכתיב אם תגביה כנשר כו' משם אורידך נאום הוי'. (ע' ברמ"ז פ' בראשית ד"ד ע"ב בפי' ואשים דברי בפיך. שהו"ע התלבשות מל' דא"ק שנק' מל' דא"ס בבחי' דיבור עליון דמל' דאצילות. ועי"ז מפרש שם חרב פיפיות שע"י התורה מתחברים הב' פיות מל' דא"ק ומל' דאצילות. וע' בד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי רפ"ה. ובהגהות לד"ה באדם השליט. ובזה א"ש ענין שהתורה היא חרב פיפיות להכרית יניקת החיצונים מב' המקומות הנ"ל. והיינו כיון שההמשכה שמלמעלה מסדר השתלשלו' שהוא בחי' מל' דא"ס נמשך דוקא בבחי' דיבור עליון כנ"ל ע"כ אין יכולים לקבל עוד מלמעלה מהשתלשלו'. וגם מבחי' הצמצומים דמל' דאצילות אין יכולים לקבל. כיון שמאיר ומתגלה בהדיבור עליון בחי' מל' דא"ס אזי הוא בחי' התגלות אור א"ס ע"י הדיבור עליון ונמתקים כל הגבורות והצמצומים. ובמקום שיש התגלות אוא"ס א"א להחיצונים לינק משם. וזהו שהתורה בעצמה היא חרב של שני פיות). ובעבודת האדם הנה עסק התורה מונע ומעכב את היצה"ר מכל התאות:

ב וב"ז הו"ע ק"ש שנק' חרב פיפיות. היינו שרוממות אל בגרונם שבק"ש הו"ע חרב פיפיות. ולכן מפרש בזח"ג (רע"ב א' ות"ז תיקון כ"א) ויקח רמח בידו קאי על רמ"ח תיבין דק"ש. ועי"ז כתי' אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי ות"א בצלותי ובבעותי. בחרבי קאי על ק"ש. ובקשתי קאי על שמו"ע. כי בקשתי הוא ג"כ ל' בקשה ותפלה רחמי היא דהיינו בקשת רחמים משא"כ ק"ש. ולכן בקשתי קאי על שמו"ע. והנה בקשה לא שייך כ"א על החסרון. וכמו"כ הבקשות שבשמו"ע ברוך אתה הוי' לא שייך כ"א כשהוא יודע ומבין איך שהוא רחוק מאלקות. ולכן שייך זה לענין קשת. כי הנה החילוק שבין חרב לקשת הוא שע"י החרב יכולים להרוג את השונא מקרוב וע"י הקשת יכולים להרוג אפי' מרחוק. והענין דיש שני מיני רע. הא' רע הגלוי. ויכולים לנצחו ולהפכו ע"י בחי' חרב פיפיות של רוממות אל בגרונם שבק"ש. והב' דקות הרע שטמון וצפון הוא באדם עד שאינו ניכר כלל. ולכן רע זה גרוע יותר שאין בנקל לבררו ולהפכו וזהו כמשל השונא שהוא ברחוק. וע"כ נצרך לרע זה בחי' קשת. וענין הקשת הוא שכל שמושך אליו הקשת ביותר יזרק החץ למרחוק יותר. ובעבודה היינו כל שמתבונן ומבין יותר איך שהוא רחוק מאד מאוא"ס ב"ה כי הוא ית' עיקרא ושרשא דכולא עלמין שכל העולמות אין תופסים מקום כלל כי הם בטלים במציאות לגמרי. והלא האדם הוא רחוק מאד מזה שנראה לו יש ודבר כו' וע"כ יתמרמר לבו מזה עד שיעטוש מרירות בנפשו. עי"ז מגיע ומעורר למעלה יותר דהיינו בעצמות אור א"ס שלמעלה מסדר השתלשלות (משא"כ בחי' חרב פיפיות של הגרון מגיע רק בבחי' הב"ד) וע"י גילוי זה יוכל לברר גם דקות הרע שצפון ולהפכו לה' כו'. והענין כמ"ש (עקב ז' כ') וגם את הצרעה ישלח בם עד אבוד הנשארים והנסתרים מפניך כו' כי הוי' אלקיך אל גדול ונורא. וצ"ל מה שייך ענין אל גדול ונורא שעי"ז דוקא יכול

שוין בקומתן וכבחי' א' יחשב. וע"כ נק' הוא וכמ"ש (ואתחנן ד' ל"ט) וידעת כו' כי הוי' הוא האלקים שיחוד והתחברות הב' שמות נק' הוא :

י **ובב"ז** יובן ענין שהי' משה דור שביעי לאברהם וכמעלת השבת על החול וכנ"ל. והענין כי פי' בהבראם באברהם. כי בשעת שנברה"ע קודם החטא היו מאירים המדות דאצי' ממש בבי"ע בשימ"ב יום ראשון חסד דאצי'. ואח"כ מחמת חטא עה"ד ירדו העולמות. אבל אברהם ע"י עבודתו המשיך התגלות המדות עליונות דאצי' למטה בבי"ע וכנ"ל בענין וארא אל אברהם כו'. וזהו בהבראם אותיות באברהם היינו שאברהם המשיך הגילוי כמו בהבראם קודם חטא עה"ד. והנה גילוי זה הוא רק מששה מדות דאצי' ונק' שימ"ב. אבל שבת שהוא שביעי הוא בחי' בינה. והז"א לגבי הבינה אין ערוך כלל. כנ"ל בענין מי ברא אלה. והנה בבינה מאירים גם הכ' וכתר. וכמ"ש (בראשית ב' ג') ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש אותו. והנה מבה שהי' על ידו יציאמ"צ ומ"ת שהוא התגלות בחי' ושמי הוי' לא נודעתי שנת"ל שהוא בחי' עלמיות הו"ב ג"ר שלמעלה מהתלבשות במדות ע"כ הי' דור שביעי לגבי אברהם. וכמו מעלת השבת על החול. ולכן כתיב (יתרו י"ט ג') ומשה עלה אל האלקים כמו ויברך אלקים את יום השביעי. ובחי' שם אלקים זה הוא בעתיק כמ"ש סד"ה ביאור דכי כארץ יעו"ש. והנה יו"ט נק' ג"כ שבת. והחילוק שבין שבת ליו"ט הוא ששבת הוא העיקר בחי' חכ'. והבינה טפל. ויו"ט העיקר בינה ובתוכה מלובש חכמה. ולכן נק' המועדים מקראי קדש. ושבת נק' קדש בעצם כו'. וזהו אהרן ומשה. אהרן בינה ומשה חכמה. וכיון שהקדים אהרן הרי אהרן העיקר זהו ע"ד בחי' יו"ט. הוא משה ואהרן ע"ד בחי' שבת (והיינו שמדרגת אהרן הוא כמו יו"ט. ולכן אהרן לגבי אברהם כמו יו"ט כו'. ומדרגת משה כמו שבת וע"כ הי' דור שביעי מאברהם כו') :

ז **ועתה** נ"ל ענין המדרש שכשאמר משה הנני ודמה עצמו לאברהם. השיבו הקב"ה אל תקרב הלום. שא"ל אל תתהדר לפני מלך ובמקום גדולים אל תעמוד. דמזה משמע שהי' אברהם למעלה הרבה ממשה. והענין דמה שזכה משה להמשיך הגילוי מבחי' ושמי הוי' לא נודעתי כו' שהוא עלמיות הו"ב עמקו מחשבותיך. והו"ע דור שביעי שנק' שבת לגבי אברהם. הנה אין זה מצד אתעדל"ת שלו. כ"א מצד אתעדל"ע מלמעלה שנתן הקב"ה על ידו התורה שיומשך בחי' ושמי הוי' כו' כמו שהוא בעצמותו. וזהו שארז"ל (ברכות ל"ב א') כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל וכשחטאו א"ל לך רד. רד מגדולתך. אבל אברהם מה שהמשיך הגילוי מבחי' שמש ומגן הוי' אלקים בחי' שם הוי' כמו שהוא מלובש בשם אלקים שהוא בחי' הכ' שמלובשת בהמדות הנה גילוי זה מהמדות דאצי' המשיך אברהם מעצמו על ידי אתעדל"ת שלו הלוך ונסוע הנגבה שנעשה מרכבה ממש לבחי' זו. וז"ש התהלך לפני (לך י"ז א'). דגבי נח כתיב (נח ו' ט') את האלקים התהלך נח שהי' צריך סיוע מלמעלה. אבל גבי אברהם כתיב התהלך לפני שהי' מתהלך מעצמו בלי סיוע כלל. ולכן כשאמר משה הנני ודמה עצמו לאברהם להמשיך על ידי אתעדל"ת שלו השיבו הקב"ה במקום גדולים אל תעמוד. שבבחי' זו להמשיך על ידי אתעדל"ת אברהם גדול יותר ממשה :

ראה נתתיך אלקים לפרעה וגו'. במד"ר (וארא פ"ח סי' ב') ע"פ ויבא מלך הכבוד שחלק מכבודו ליראיו. מלך ב"ו אין רוכבין על סוסו ואין יושבין על כסאו ואין משתמשין בשרביטו. ובמשה כתי' מטה האלקי' בידו. גם אין קוראים בשמו של מלך לשום אדם והקב"ה אמר נתתיך אלקים לפרעה. והנה משה נק' בכתוב איש האלקי'. וארז"ל ברבות (פ' ברכה פי"א) מחציו ולמטה איש. ומחציו ולמעלה אלקים. ולהבין זה. נ"ל תחלה ענין הפסוק (בראשית מ"ח כ"ב) ואני נתתי לך שכם כו' אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי ות"א בצלותי ובבעותי. ק"ש נק' חרב ושמ"ע קשת. כתי' (תלים קמ"ט) רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם כו'. שרוממות אל בגרונם דק"ש הו"ע חרב פיפיות וכמארז"ל (ברכות ד' ה' ע"א) כל הקורא ק"ש כאלו אוחז חרב של שני פיות. ובזהר (משפטים קט"ו ע"ב) פי' רישא דחרבא דא יו"ד. גופא דחרבא וי"ו. ב' פיות ב' ההי"ן. והענין דהנה עיקר הנהגת העולמות תלוי בנש"י המלובשים בגופים כמ"ש (האזינו ל"ב ט') יעקב חבל נחלתו. והיינו כשהעבודה של נש"י למטה הוא בבחי' פנים שכל עיקר רצונם וחפצם הוא רק לאלקות לבד. אזי נמשך מלמעלה ג"כ ההשפעה מבחי' פנים פנימיות רצה"ע כמ"ש (נשא ו' כ"ה) יאר ה' פניו אליך שיומשך השפע רק לנש"י ויהי' התגלות אלקות. אבל כשהעבודה היא רק בבחי' אחור כמ"ש (ירמי' ב' כ"ז) כי פנו אלי עורף שעסק התפלה ולימוד התורה הוא בקרירות אזי נמשך מלמעלה ג"כ השפע רק מבחי' אחוריים וחיצוני' כמאן דשדי בתר כתפי' ונמשך השפע לאוה"ע כו'. והנה יניקת החיצונים הוא בשני אופנים הא' כמ"ש (עבדי' א' ד') אם תגביה כנשר שמגביהים א"ע לקבל מלמעלה מסדר השתלשלו' מהבחי' דכחשכה כאורה כו'. כמה ארך אפים לפניו כו'. והב' כמ"ש (תלים ל"ט ג') נאלמתי דומי' החשיתי כו'. שכשהדיבור הוא בבחי' קטנות שמתעלמת החיות על ידי ריבוי הצמצומים דרך ק"ך צירופי אלקי'. שבולם מעלימים ומסתירים עד שנעשה החשך יכסה ארץ. אזי יונקים החיצונים ומקבלים שפע מבחי' ריבוי הצמצומים כמ"ש (תלים מ"ז ט') מלך אלקים על גוים. והנה נש"י בחטאם גורמים ב' הבחי'. שעל ידי הגאוה וגסות רוח גורמים בחי' אם תגביה כנשר. ועל ידי התאוות שהו"ע השפלה שהרי בצלם אלקים עשה את האדם וא"כ זהו ירידה גדולה והשפלה עצומה לימשך אחר התאות וכמ"ש (קהלת ג' כ"א) רוח הבהמה היורדת למטה כו'. עי"ז גורמים ח"ו למעלה בחי' השפלה בחיות אלקות דבחי' דבר ה'. שיהי' נשפל ח"ו להחיות הקליפות. ולכן נק' ק"ש חרב פיפיות של ב' פיות. דהיינו להכרית יניקת החיצונים מב' המקומות הנ"ל. כי רוממות אל בגרונם (גרון דקדושה) זהו ענין החרב של שני פיות :

והנה

אברהם מה שהמשיך גילוי שהי' נגלה שהוא אהבה עליונה מבחי' חסד עליון זהו ע"י עבודתו ממש והשתדל"ת שלו וכמשית"ל"ק אי"ה). והנה אהרן נק' שושדמט"ר (זח"ג דנ"ג ב') שהוא ממשיך אה"ר בנש"י להעלותם מלמטלמ"ע לעצמי' ש' הוי' שלמעלה מהמדות כו'. ולכן יצי"מ שיתגלה בחי' ושמי הוי' לא נודעתי כו'. הנה עליות נש"י מלמטלמ"ע לבחי' זו הוא ע"י אהרן שהוא ממשיך אה"ר בנש"י. ומשה נק' שושדמ"ל (שם) שהמשכות והתגלות בחי' ושמי הוי' מלמעלמ"ט הוא ע"י משה:

ה **ועתה** צ"ל תירוץ המו"ר כ"ע דלגבי להוציא את בנ"י מאמ"צ הקדים אהרן ולגבי הם המדברים אל פרעה הקדים משה. והענין דפי' להוציא בנ"י מאמ"צ זהו שיומשך אה"ר בנה"א שיהי' בנה"א בחי' יצימ"צ שהוא העלאת הנפש מכל המצרים וגבולים וליכלל בעצמות אוא"ס בחי' ושמי הוי' לא נודעתי כו' זהו דוקא ע"י אהרן שושדמט"ר כי הוא הממשיך אה"ר מבחי' י"ה בנש"י וכמ"ש בהעלתך את הנרות. אבל כדי להכניע ולכפות קליפת פרעה בזה העיקר ע"י משה דוקא וכמ"ש נתתיך אלקים לפרעה. ולכן שם הקדים משה דוקא. והענין דכתיב (איוב מ') ואם זרוע כאל לך עדה נא גאון וגובה כו' והדוך רשעים תחתם. שכדי להפיל הרשעים צ"ל זרוע כאל לך דוקא. וצ"ל למה אין יכולים הצדיקים בעצמן להפיל הרשעים. והענין כי שרש יניקת הרשעים הוא ממקום גבוה מאד. מבחי' ברישא חשוכא. דחשכה כאורה שוין. וכמ"ש (תלים קי"ג ד') רם על כל כו' שמקבלים מבחי' רוממות כו'. והיינו ששרש יניקתם הוא מעולם התהו לפני מלוך מלך. כדרך שבה"כ ונפילת האור. וצדיקים מקבלים מעולם התיקון דאצי'. ותהו קדם לתיקון. לכן הצדיקים בעצמן אין יכולים להפיל הרשעים. לפי שיניקתם ממקום גבוה דוקא. וכמ"ש גבי המן (אסתר ה' י"ד) יעשו עץ גבוה. וכתיב (עמוס ב' ט') ואנכי השמדתי את האמורי מפניהם אשר כגובה ארזים גבהו. והנה פרעה הי' יניקתו ג"כ ממקום גבוה מאד. מבחי' עורף דא"א. ולכן אמר (שמות ה') מי הוי' אשר אשמע בקולו. שהי' מתגאה על שם הוי'. ולכן הי' משה מתיירא ליכנס אליו (זח"ב ל"ד א'). והנה כתיב (קהלת ה' ז') כי גבוה מעל גבוה. כי גאה גאה (בשלח ט"ו א') ות"א גאה על גוותניא דהיינו עצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מבחי' גבוה דתהו. שתהו ותיקון שניהם שוין קמי'. ושניהם נמשכו משמות שם ס"ג שם מ"ה. ולכן עצמותו שלמעלה מתהו ותיקון הוא גבוה מעל גבוה. גבוה היינו תהו. כי תיקון מ"ה ביטול. ותהו ס"ג שם בחי' יש ותוקף התגלות כל מדה. גם נק' מלכים שהו"ע הגבהה ורוממות. וכפשוטו לפי שגבוה מתיקון ע"כ נק' גבוה כו'. ועקודים נק' גבוה מעל גבוה כו'. וגבוהים עליהם ע"ב דא"ק שבו מלובש עצמות הקו"ח ממש כו'. ומשם נמשך מפלת הרשעים. וזהו ואם זרוע כאל לך שלמעלה מתהו ותיקון. אזי עדה נא גאון וגובה דהיינו בחי' גבוה מעל גבוה ואזי והדוך רשעים כו' (וזהו בגדול זרועך ידמו כאבן). והנה הקב"ה האיר בנשמת משה הבחי' גבוה מעל גבוה כו'. והיינו כי בחי' גבוה שורה דוקא בבחי' מ"ה וביטול לגמרי. וכמ"ש (ישעי' נ"ז ט"ו) מרום וקדוש (שהו"ע גבוה מעל גבוה) אשכון כו' ושפל רוח. רם ה' ושפל יראה (תלים קל"ח ו'). ולכן אוא"ס שורה בחכ' דוקא כי חכמה כח מ"ה ולכן שורה בה אוא"ס שלמעלה עד אין קץ פי' שאינו שייך שם מעלה ומטה. והו"ע גבוה מעל גבוה. שהגבוה והנמוך שוין קמי' (וזהו שנצטווינו לאכול מצה כי מצה שאנו אוכלים ע"ש מ"ה. שיהי' בחי' מ"ה ביטול לגמרי וביטול זה הוא הכלי לגילוי ממה"מ שהו"ע גבוה מעל גבוה כו'). ולכן משה שהי' בחי' ונחנו מ"ה האיר בו הבחי' גבוה מעל גבוה כו'. ואעפ"י שאהרן ג"כ בחי' מ"ה כמ"ש (קרח ט"ז י"א) ואהרן מה הוא. הנה אהרן ב"ן דמ"ה בחי' יש קצת אה"ר. ומשה מ"ה דמ"ה. וזהו נתתיך אלקים לפרעה. ואחז"ל (במד"ר וארא פ"ח סי' ב') שחלק מכבודו ליראיו. דהיינו שע"י שהאיר בו הבחי' גבוה מעל גבוה. שהו"ע ואם זרוע כאל לך. עי"ז הי' אלקים ממש לפרעה. ולכן גבי המדברים אל פרעה הקדים משה. כי להכניע ולהשפיל קליפת פרעה הוא ע"י משה דוקא. ועפ"י הסודות. כי פי' להוציא את בנ"י מאמ"צ. היינו להמשיך אה"ר בנה"א שיבוא לבחי' יצימ"צ שהו"ע העלאת הנפש מכל המצרים וגבולים. זהו ע"י אהרן שממשיך אה"ר. אך כדי להכניע בחי' פרעה שהוא עורף דנה"ב. והיינו עקשות דקליפה שהוא הרצון זר להיות מושקע בתאוות בלי טו"ד כלל. ואע"פ שמתבונן באלקות. אך אין אלקות מתיישב אצלו במוחו ולבו (בל"א. עס לייגט זיך ניט אלקות כלל). והוא שרשה דקליפה וכמו שאמר פרעה לא ידעתי את הוי' (שמות ה' ב'). וזהו"ע פרעה עורף דנה"ב בחי' עם קשה עורף אתה שבקליפה. הנה כדי להכניע בחי' זו הוא ע"י משה דהיינו ע"י עסק התורה. בחכ' אתבריר. וכמ"ש (תלים ק') הריעו לה' כל הארץ ר"ת הלכה. ופי' הריעו ל' תרועם בשבט ברזל שכדי לשבר הארציות דנה"ב הוא על ידי הלכה עסק התורה. והיינו כי אורייתא מחכ"נ וחכ' מאיר אוא"ס למעלה עד אין קץ. שמטומ"ע שוין קמי' והוא בחי' גבוה מעל גבוה:

ועניין הוא משה ואהרן. שהי' צ"ל הם. ומהו הוא ל' יחיד. הענין כי פני משה כפני חמה. בחי' שמשא. ואהרן שושדמ"ט בחי' סיהרא והוא בחי' כי שמש ומגן הוי' אלקים שהם שני בחי' כמ"ש (בראשית א' ט"ז) את המאור הגדול. הוא בחי' שם הוי'. ואת המאור הקטן הוא שם אלקים. והנה בתחלת אצילותם כתיב (שם) ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים. שהשני שמות הוי' אלקים היו שוין ממש. ואח"כ מחמת חטא עה"ד ירדה הירח ונתמעטה עד שנעשו לשני בחי'. המאור הגדול והמאור הקטן. והנה תכלית השלימות של העבודה ותומ"צ שיהי' הב' שמות דהוי' אלקים שהם זו"נ דאצי' שוין בקומתן ויהי' כתר א' לשניהם כו'. והנה משה ואהרן המשיכו מהמקור אשר במקורם שניהם שוין ממש. וכיון שהמשיכו מהמקור ע"כ היו גם בבחי' התגלות השמות דהוי' ואלקים שהם זו"נ ג"כ שוין בקומתן דהיינו שכתר א' לשניהן מבחי' ת"ת דאימא שנק' הוא וזהו הוא משה ואהרן. אעפ"י שהם שני בחי' אבל נעשו

שוין

במדות של הנבראים. ויש פי' דאל שדי הוא יסוד ז"א דאצי'. והנה ב' בחי' אלו בתפלה הו"ע פסוד"ז וק"ש. כי פסוד"ז וברכות ק"ש הוא התעוררות אהוי"ר של האדם בעצמו כו'. וק"ש הוא התגלות אהוי"ר הבא מלמעלה כו'. והיינו כי פסוד"ז וברכות ק"ש הם יצי' ובריאה אבל ק"ש בעצמה היא התגלות אצי' בבריאה. נמצא שהאבות המשיכו התגלות המדות עליונות דאצי' בבריאה. והיינו התגלות שם הוי' על ידי שם אלקים. וזהו בהבראם באברהם להיות ביום עשות הוי' אלקים שיאיר שם הוי' על ידי שם אלקים:

ג **ועתה** נ"ל מהו ושמי הוי' לא נודעתי להם דמשמע שרק ע"י יצי"מ ומ"ת נמשך התגלות שם הוי' וכמ"ש (יתרו כ' ב') אנכי הוי' אלקיך. והלא לעיל נת' שגם האבות המשיכו התגלות שם הוי'. והענין כמ"ש בזהר (ח"א רכ"ג ב') שאני עמלה דאורייתא דלעילא מן שמשא הוא. פי' שמש הוא כי שמש ומגן הוי' אלקים ששם הוי' המאיר ע"י התלבשות בשם אלקים נק' שמש. וזהו"ע האבות שהמשיכו רק שם הוי' שמלובש בשם אלקים. אבל ע"י התורה נמשך גילוי שם הוי' כמו שהוא בעצמותו שאינו מלובש כלל בשם אלקים כו'. וזהו לעילא מן שמשא. כי שמש נק' רק שם הוי' כמו שהוא מלובש בשם אלקים. וביאור הענין ע"פ הסבר. הנה במאמר דפתח אליהו אמר למכאמא"כ. ונ"ל דהלא אמר תחלה חכים כו' מבין כו'. וכיון שמדבר כאן בעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מכל הע"ס. א"כ למה אמר דוקא למכא"מ כו' ולא אמר סתם לאו מכל אינון ספירן כו' כיון שעצמות אוא"ס ב"ה הוא למעלה גם מהחכ'. והענין כי בע"ס גופא יש חילוק והפרש גדול בין המדות שהם ז"ת לחו"ב שהם ג"ר וכמ"ש (ישעי' מ' כ"ו) מי ברא אלה. שהבינה נק' מי ברא הו"ק דז"א שנק' אלה מאין ליש. וא"כ המדות לגבי הבינה אין ערוך כלל. וכתיב (איוב ל"ח כ"ט) מבטן מי יצא הקרח הזה כו' שיש פרסא מפסקת בין הבינה לז"א. והיינו כי המדות חסד ודין שייכים רק כשיש עולמות על מי שיחול החסד והדין אבל באוא"ס ב"ה מהותו ועצמותו שהוא לבדו הוא כמו עד שלא נברא"ע שהי' הוא ושמו בלבד אין שייך כלל המדות. וכמ"ש (תלים כ"ה ו') זכור רחמיך הוי' וחסדיך כי מעולם המה. אעפ"י שהם מדריגות עליונות מאד מ"מ הם מבחי' עולם. ונק' בלשון המקובלים ז' ימי הבנין וכמ"ש (תלים פ"ט) עולם חסד יבנה שמהם בנין העולמות ונק' רבון עלמין. מרא דעלמא. אבל בחי' חכים ולא בחכ' ידיעא מבין ולא בבינה ידיעא כו' שייך בעצמות אוא"ס ב"ה גם אלו לא ברא העולמות כלל. ולכן אמר למכאמא"כ דוקא. והנה האבות ע"י אתעדל"ת והעבודה שלהם בבחי' מדות אהוי"ר ורחמים לא היו יכולים להמשיך רק מבחי' ששייך להעולמות דהיינו המדות עליונות דאצי'. שנק' ג"כ שם הוי'. אך בחי' שמש הוי' שמש במגן דוקא דהיינו בחי' שם הוי' שהוא בהתלבשות בשם אלקים. כי אלקים נק' המדות. ובחי' החכמה המלובשת בהמדות נק' שמש. כי שמש הוא חיצוניות יסוד אבא במלובש בז"א. והוא בחי' הוי' המלובש בשם אלקים. אבל עצמיות חכ"ע חכים ולא בחכ' ידיעא שלמעלה מהתלבשות במדות. ורק מיוחדת באוא"ס ב"ה שלמעלה מבחי' עולמות ככ"ל. זה לא היו יכולים האבות להמשיך כלל באתדל"ת שלהם. וזהו ושמי הוי' לא נודעתי להם. כ"א זהו רק ענין מ"ת דלעילא מן שמשא. ולכן אור ז' הימים שלמעלה מבחי' שמש גנוז בתורה. וזכו לזה בנ"י ע"י גלות מצרים רד"ו שנה בחומר ובלבנים כו' עי"ז זכו למ"ת אשר קדשנו במצותיו שיומשך בחי' קדש עליון דהיינו התגלות עצמיות ח"ע בבחי' אתעדל"ע מצ"ע. כי הנה משה בקש הראני נא את כבודך (תשא ל"ג י"ח) ל"ב נתיבות חכ"ע ממש שלמעלה מהמדות. והוא ד' בתים דתפילין דמארי עלמא. מארי עלמא הוא ז"א ו"ק דאצי' ותפילין דמארי עלמא הוא המשכת והארת עצמי' ג"ר חב"ד כו'. והשיבו הקב"ה וראית את אחורי וארז"ל (ברכות ז' א') הראה לו קשר של תפילין עור חיצוניות מל' דתבונה כמ"ש במ"א. אבל התפילין דמארי עלמא לא השיג. וזהו ופני לא יראו פנימיות יסוד אבא אור הגנוז. ובחי' זו מאיר בשבת. וזהו טוב להודות (תלים צ"ב ב') בחי' האור כי טוב אור הגנוז. אך לא יראו דוקא בבחי' ראי' והשגה. אבל בבחי' מעשה"צ בפו"מ הלא כאו"א מישראל כשמניח תפילין ממשיך התפילין דמארי עלמא עצמיות ח"ע ממש שלמעלה מעלה מהמדות וכמ"ש במ"א באריכות למה דוקא במעשה"צ בגשמיות יומשך אור עצמיות חכ"ע. וזהו וארא כו' ושמי הוי' לא נודעתי להם. אבל ע"י יצי"מ ומ"ת נתגלה בחי' שמי הוי' ממש שאינו מלובש כלל בשם אלקים וככ"ל:

ד **ועתה** נ"ל ענין הוא אהרן ומשה אשר אמר כו' הוציאו בנ"י מאמ"צ. שיצימ"צ בהו"ע התגלות בחי' ושמי הוי' לא נודעתי כו' הוא ע"י אהרן ומשה. וכאן ביציאת בנ"י מאמ"צ הקדים אהרן שבזה אהרן העיקר כו'. הנה נ"ל הלא אהרן ג"כ אהבה כמו אברהם אוהבי ומהו החילוק ביניהם. והענין דגבי אברהם כתיב הלוך ונסוע הנגבה שכל עבודתו בעילוי אחר עילוי הוא רק כדי לבוא לבחי' ומדריגת הנגבה. והוא מדריגת המנורה שהיתה בדרום בחי' חסד עליון דאצי'. והנה אהרן הי' מתחיל מבחי' זו דכתיב בהעלתך את הנרות שהו"ע מנורה בדרום ואדרבה הי' מעלה בחי' מנורה בדרום למדרגה היותר עליונה וזהו בהעלתך כו'. והענין כי אית חסד ואית חסד (זח"ג קל"ג ב') ואברהם הי' רק מרכבה לאהבה עליונה שנמשכה מבחי' חסד עולם. אבל אהרן הי' ממשיך אה"ר מבחי' ורב חסד שלמעלה מאצי'. ולכן הי' מעלה בחי' מנורה בדרום. והיינו כי בבחי' אהבה הבאה מלמעלה יש ג"כ שני בחי' אהבה. וכידוע שד' אותיות דשם הוי' הוא דהו"ר רחו"ד. והנה אברהם המשיך אהבה עליונה מבחי' ו' דשם הוי'. אבל אהרן המשיך אה"ר מבחי' י"ה שבשם מאיר ורב חסד כו'. וז"ש (שלח י"ד י"ד) אשר עין בעין נראה אתה ה'. נראה אותיות אהרן. אתה הוי' בחי' שם הוי' כמו שהוא בעצמותו שלמעלה מהתלבשות בשם אלקים. וזכה לזה אהרן ע"י מ"ת שעפ"י ה' נעשה כה"ג להיות בהעלתך את הנרות שהוא בחי' אתעדל"ע מצ"ע. ולא מצד אתעדל"ת שלו (אבל

עליונים שמבררים הפסולת להשפיע לעוה"ז הגשמי וכמארז"ל (זה"ב כ' א') נטה שמאלו וברא ארץ. ונטה ימינו וברא שמים. שהארץ מקבלת מבחי' שמאל. ועי"ז נאמר מה רבו מעשיך. אך מה גדלו מעשיך קאי על העולמות עליונים מלאכים ונשמות שמתענגים על ה' ואין התענוג א' דומה לחבירו. וכמארז"ל (עוקצין פ"ג י"ב) עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות. שנאמר (משלי ה' כ"א) להנחיל אוהבי יש כו'. ולכאורה אינו מובן למה צריך כל צדיק כ"כ עולמות וכי לנכסים הוא צריך. אך הענין כי שכר מצוה מצוה (אבות פ"ד) היא המשכת ענג העליון להיות נהנים מזיו השכינה וכל מצוה ומצוה יש לה ענג בפ"ע. [והנה תרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן הם תר"ך אורות דכ"ע. ומאלה מתר"ך יומשך בגילוי בהשגת הנשמות לע"ל לכן ש"י עולמות לנגד ש"י אורות דכ"ע. כי ש"י עולמות הם מבחי' קנה חכמה קנה בינה גימט' ש"י והיינו שת"ע דכתר מתלבש בחו"ב שהם הכלי לגילוי תענוג ההוא כו'. וזהו"ע ש"י עולמות דחו"ב שעל ידם יושג ש"י אורות דכתר כו'.] גם אין מהות צדיק אחד דומה לחבירו בעבודתו בהתפעלות אהוי"ר כי יש מתפעל כו' ויש מתפעל כו'. ולכן עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק כו'. כי כ"א הוא מדור בפ"ע בבחי' זיו והשגה פרטי' מיוחדת אשר משיג ונהנה ומתענג על ה' תענוג פרטי מיוחד ונבדל מתענוג והשגת צדיק חבירו כי כל חד לפום"ד. וזיו השכינה כולל רבי רבבות מדרגות ומיני תענוג לנשמות עד אין קץ ותכלית ממש שהרי נמשך מאוא"ס ב"ה. והנה התחלקות החיות מאוא"ס לכל העולמות בריבוי התחלקות המדריגו' בהרבה מיני תענוג לכחו"ח לפום"ד הוא הנק' בשם אלקים לשון רבים ע"ש ריבוי התחלקות בהתפשטות החיות מלמעלה והיא היא התפשטות גדולתו ית' בבחי' גילוי שיכירו וידעו גדלו ותפארתו שע"כ הם מתענגים לחזות בנועם ה'. וזהו אומתי גדול כשהוא בעיר אלקינו. עיר נק' מה שמקובץ מכמה בתים ובתים הם צירופי אותיות וכמ"ש בס"י שתי אבנים בונות שני בתים. דהיינו בחי' אותיות והמשכות התחלקות החיות בכמה בתים ומדריגות כמו השכל שמתחלק באותיות המח' עד"מ. כך התפשטות גדולתו ית' מתחלק בכמה בחי' התחלקות וריבוי התענוגים בכל עולמות לכל חד לפום"ד. והוא נק' אלקים לשון רבים ע"ש ריבוי התחלקות בהתפשטות החיות בבחי' גילוי לעולמות ונבראים. משא"כ הוי' נק' אחד שהוי' הוא בחי' מקור כל הויות ושרשא דכולא קודם שבא לידי המשכה בבחי' גילוי בעיר אלקינו כו':

ב והנה מבחי' אלקים נמשך למטה בחי' היראה. וכמ"ש (קהלת ג' י"ד) והאלקים עשה שיראו מלפניו וכתיב (שם י"ב י"ג) את האלקים ירא. וכתיב (ואתחנן ו' י"ג) את הוי' אלקיך תירא. כי בבחי' הוי' למתת"ב. רק בבחי' אלקים הוא התפשטות גדולתו ית' תפול על האדם אימה ויראת בושת כו'. וכן האהבה נמשכת על ידי בחי' אלקים דייקא. וכמ"ש (תלים ק"נ) הללוהו בגבורותיו הללוהו כרוב גודלו. וכתיב (ואתחנן ו' ד') ואהבת את ה' אלקיך כו' להיות האהבה להוי' בבחי' ביטול במציאות לבחי' דלית מח' כו' צ"ל תחלה על ידי בחי' אלקים. שיתבונן בגדולת א"ס ב"ה והתפשטותו בנבראים ומזה יבוא לאהבה את ה' דלית מחשבה כו' [וכמ"ש (ראה י"ג ה') אחרי ה' אלקיכם תלכו שע"י ההתבוננות בבחי' אחרי הוי' שהוא שם אלקים בחי' מל' מזה יומשך להיות תלכו דהיינו להיות האהבה לשם הוי' ממש. ועי' בלקו"ת ע"פ זה]. והיינו על ידי בחי' יחוד הוי' באלקים. וזהו וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני הוי' שע"י בחי' אלקים הוא גילוי שם הוי'. ועי"ז וארא אל אברהם ויצחק כו' הם המדות אהוי"ר כו' שנולדו מזה. וע"ז נאמר ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים שהוא יחוד הוי' באלקים להיות גילוי שם הוי' למטה. אך הנה נודע כי האהבה שממטלמ"ע עיקרה כדי להגיע בתהא בהם על האדם מלמעלה האהבה העליונה שהיא העקרית והאבות הן הן בחי' המרכבה (מד"ר ס"פ לך). פי' כי אברהם מרכבה לאהבה העליונה וכדכתיב (לך י"ב ט') ויסע אברם הלוך ונסוע ממטלמ"ע עד הנגבה שהיא האהבה עליונה שתשרה עליו מלמעלה בבחי' רוכב והוא יהי' מרכבה אליה. והנה על ידי אתעדל"ת אתעדל"ע. [דהנה כתיב (שה"ש ד' א') הנך יפה רעיתי. הנך יפה. ב' פעמים. היופי הוא ההתכללות מג' גוונים דוקא והוא בחי' אברהם ויצחק ויעקב שיש בכאו"א. אברהם גוון לבן אהבה. ויצחק גוון אדום פחד יצחק. יעקב בחי' רחמים כלול מהב' גוונים הנ"ל. וזהו הנך יפה רעיתי שהוא היופי דכנס"י. והנך יפה פעם ב' זהו היופי הבא מלמעלה ממדות עליונות לך הוי' הגדולה והגבורה והתפארת. שבהתעוררות אהוי"ר של הנבראים מתגלה אח"כ אהוי"ר מלמעלה מבחי' אלקות ממש. וכמארז"ל (יומא ל"ח סע"ב) הבא לטהר מסייעין אותו. ועי"ז הוא עיקר הקיום בתמידיות כו'. וז"ש וארא אל אברהם כו'. כי אברהם יצחק יעקב הם בבריאה מרכבתא תתאה ונק' מיין תתאין. ופי' וארא אל כו' שיתגלו בהם מיין עילאין הנ"ת דאצי'.] אך מי הגורם ומחבר אהבה העליונה שמאתעדל"ע שהיא בבחי' א"ס להיות שורה ומתגלה באתדל"ת בנפש האדם שהוא גבול ונברא יש מאין. הנה ע"ז נאמר באל שדי. פי' שאמר לעולמו די (חגיגה י"ב א') עולמו הוא מ"ש (תלים פ"ט ג') עולם חסד יבנה. ופי' יבנה בבנין. וכמ"ש (משלי כ"ד ג') בחכ' יבנה בית כאדם שבונה בית לשבת בו כך צריך החסד להיות נבנה בבית להיות בו ישיבת הנשמה כי חסד עליון והאהבה העליונה היא בחי' א"ס. וא"א להיות בו משכן הנשמה ומכון בשבת כ"א על ידי כמה צמצומים להיות בחי' עולם והעלם אוא"ס ב"ה. ולהיות נבנה בבחי' בית שהוא על ידי צירופי אותיות שתי אבנים בונות כו'. ועתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות בחי' יש וכמ"ש להנחיל אוהבי יש שע"י כמה צמצומים וירידות והשתלשלות המדריגות יומשך שיתגלה החסד עליון והאהבה העליונה בבחי' יש כדי שיוכלו הנשמות לקבל ולהיות נהנים מזיו כו'. וזהו שאמר לעולמו די הוא בחי' הצמצום שעי"ז וארא אל אברהם כו' להיות גילוי האהבה העליונ' שהיא העקרית (ע"כ ל' התו"א). וז"ש (יחזקאל א') היא מתהלכת בין החיות. היא היינו בחי' ה' תתאה. והיא מתהלכת בין החיות היינו בין חיון עילאין דאצי' לחיון תתאין דבריאה שיתחברו יחד. והו"ע וארא אל אברהם כו' ולכן באל שדי דוקא בחי' מל' בהו"ע היא מתהלכת כו' שעל ידה הוא חיבור וגילוי המדות עליונות

במדות

הארץ עליונה דוקא כמש"ל ע"פ לך לך באריכות. שכדי שאהוי"ר שלהם יוכל לעורר המשכת גילוי שם הוי' צ"ל ע"י הארץ דוקא. וזהו וגם הקימותי את בריתי אתם. ברית בחי' התקשרות. שיהי' התקשרות ויחוד שם הוי' בשם אלקים. אך זהו שם הוי' שבסד' השתלשלות. ואח"כ כתיב וגם אני שמעתי את נאקת בנ"י כו' ואזכור את בריתי זהו ברית עליון יותר. דהיינו שיהי' בחי' התקשרות המשכה וגילוי משם הוי' שלמעלה מהשתלשלות וכנ"ל:

וענין וגם אני שמעתי את נאקת בנ"י. דהנה לע"ל כתיב (ירמי' ל"א ח') בבכי יבואו כו'. והבכיה הוא ע"ד מ"ת בוכים אנן בעינן למהוי קדם מלכא (ת"ז תיקון ה'). כי ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד כו' (בראשית ב' יו"ד). דהיינו ע"י הרקיע המבדיל נפרדו וירדו להיות מים תחתונים בבחי' יש ונפרד כו'. ולכן הם בוכים על בחי' הרקיע והבדל זה. אנן בעינן למהוי קדם מלכא. וע"י בכי' זו מעוררים ר"ר כמאמר ברחמיך הרבים רחם עלינו וכתיב (נחמי' ט' ל"א) וברחמיך הרבים לא עשיתם כלה. כי יש ב' מיני רחמים. א' רחמים שבסדר השתלשלות שיש כנגדם מדה"ד. והב' רחמים גדולים שלמעלה מהשתלשלות. והו"ע חנון ורחום הוי'. ובחי' הוי' רחום וחנון (תשא ל"ד ו'). וזהו וברחמיך הרבים (רחמים גדולים) לא עשיתם כלה. אעפ"י שעשו להם עגל כו'. וכענין אני הוי' ל"ש לכן ואתם בני יעקב לא כליתם. והנה ע"י התעוררות רחמים גדולים שלמעלה מהשתלשלות עי"ז מתגלה שם הוי' שלמעלה מהשתלשלות ולא יהי' בחי' פס"ע שהוא ג"כ ענין רקיע שמבדיל כו'. ולכן ע"י נאקת בנ"י שהו"ע מ"ת בוכים על בחי' רקיע שבין מ"ע למ"ת. עי"ז מתעוררי' ר"ר שלא יעלים הפסיק שבין שמות הוי' ויהי' התגלות שם הוי' שלמעלה מהשתלשלות. גם בכי"ס ר"ת ברוך כבוד ה' ממקומו. וזהו ואזכור את בריתי. בריתי ממש שלמעלה מהשתלשלות וכנ"ל:

הוא אהרן ומשה אשר אמר ה' להם הוציאו כו' מארמ"צ כו' הם המדברים אל פרעה כו' הוא משה ואהרן. צ"ל מ"ש הוא לשון יחיד והלא שנים היו והי' צ"ל הם וכמ"ש הם המדברים כו'. וקושיא זו מבואר בזהר (וארא כ"ו ב'). עוד צ"ל מה שמקודם כתיב הוא אהרן ומשה. ואח"כ כתיב הוא משה ואהרן. ואדמו"ר נ"ע תירץ דלגבי להוציא את בנ"י מארץ מצרים הקדים אהרן. שהעיקר בזה הוא אהרן. וגבי לדבר אל פרעה הקדים משה. והיינו שכדי להכניע את פרעה הוא ע"י משה דוקא וכמ"ש (בפ' זו ז' א') ראה נתתיך אלקים לפרעה. וצ"ל זה. הנה בפנים יפות תירץ על מה שלא נמנו בפ' זו רק ג' שבטים ראובן שמעון לוי. כדי שיבאר הכתוב איך שמשה הי' דור שביעי לאברהם. דהנה ארז"ל (במד"ר אמור פכ"ט סי' ט') כל השביעין חביבין וכו'. בימים שביעי חביב שנאמר (בראשית ב') ויברך אלקים את יום השביעי. בחדשים שביעי חביב שנאמר בחדש השביעי באחד לחדש. בשנים שביעי חביב שנאמר (שמות כ"ג) והשביעית תשמטנה ונטשתה. באבות שביעי חביב אברהם יצחק ויעקב לוי קהת עמרם משה וכתיב ומשה עלה אל האלקים (יתרו י"ט ג'). והנה ממדרש זה מבואר דכמו מעלת השבת שהוא יום השביעי על ששת ימי החול. לכן ויברך אלקים את יום השביעי (בראשית ב' ג'). כן הוא מעלת משה. שהי' שביעי. על אברהם. ע"כ ומשה עלה אל האלקים כמו ויברך אלקים את יום השביעי. הרי שהי' משה גבוה יותר מאאע"ה. והנה איתא עוד מדרש (ב"ר פנ"ה. שמות ספ"ב) ע"פ אל תקרב הלום (שמות ג' ה') בשני מקומות דימה משה עצמו לאברהם אבינו (שאמר ג"כ הנני כמו שאמר אברהם) וא"ל הקב"ה במקום גדולים אל תעמוד (משלי כ"ה ו'). דמזה משמע שאברהם הי' יותר גבוה מאד ממרע"ה. הנה כתיב וידבר אלקים אל משה כו' וארא אל אברהם כו' באל שדי ושמי הוי' לא נודעתי להם. וצ"ל דהרי גבי אברהם נזכר כמה פעמים שם הוי' וכמ"ש וירא אליו הוי' באלוני ממרא. וכתיב (בראשית ב' ד') אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות הוי' אלקים. בהבראם אותיות באברהם (מד"ר בראשית פי"ב סי' ה' ובזח"א קנ"ד ב') וכתיב שני השמות דהוי' אלקים. ומהו ושמי הוי' לא נודעתי להם. (ל' התו"א בד"ה וארא הב' עם הגהות) וביאור שני שמות אלו הוי' ואלקים. הנה אלקים ל' רבים. כמ"ש (יהושע כ"ד י"ט) כי אלקים קדושים הוא. והוי' הוא אחד. והענין דהנה כתיב (תלים קמ"ה ג') גדול הוי' ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר. ואימתי גדול כשהוא בעיר אלקינו כו' (זהר ח"ג ה' א') [והנה מדכתיב גדול הוי' ומהולל וכתיב (תלים ק"נ) הללוהו כרוב גודלו. משמע שיש השגה בגדולתו ית'. והלא כתיב ולגדולתו אין חקר. והענין דבאמת גדולת א"ס מצד עצמותו ומהותו ית' למהתב"כ. ורק הגדולה הנמשכת משם הוי' יכול להיות מהולל מאד. ועז"ארז"ל אימתי גדול כשהוא בעיר אלקינו כי לא שייך גם בשם הוי' ענין גדולה כ"א בהתפשטות אורו בבחי' מדת מלכותו ית'] וכדכתיב מלכותך מלכות כ"ע. והתפשטות והמשכה זו אינה אלא זיו והארה בעלמא. וכק' אוא"ם ב"ה וזיו השכינה שהוא רק כמשל אור המאיר מהשמש וכדכתיב (תלים פ"ד י"ב) כי שמש ומגן הוי' אלקים. שכמו שהאור הזה שמתפשט מהשמש להאיר על הארץ אינו אלא זיו ואין לו ערך ויחוס לגבי עצמיות השמש שאינו ממהותו כלל אף שנמשך ומתפשט מהשמש עצמו. כך החיות המתפשט לקיום והתהוות עולמות עליונים ותחתונים מרכ"ד כו'. א"ז אלא בחי' זיו שאין תופסים מקום וכולא קמי' כל"ח. והנה כתיב (תלים ק"ד כ"ד) מה רבו מעשיך. וכתיב (שם צ"ב ו') מה גדלו מעשיך. מה רבו מעשיך קאי על עולמות התחתונים וכל הברואים שבעוה"ז המתחלקים למיניהם בכמה מיני התחלקות רבי רבבות מדריגות בדצ"ח שכמה מיני דומם וכמה מיני צומח כו' וכל מין ומין יש לו טעם בפ"ע כמו תפוחים ואגוזים ושקדים וכיוצא בהם בצומח שכל א' יש לו טעם בפ"ע שאין הא' דומה לחבירו. וכן בכל מיני עשבים כל עשב יש לו טעם בפ"ע. והטעם הוא דהגי ממזל המשפיע עליו שאין לך כל עשב מלמטה כו'. וכ"ז הוא מפעולת עולמות עליונים וכמ"ש (תלים ק"ג א') וכל קרבי את שם קדשו שיש בחי' קרביים

עליונים

שמן הורק כו' כי שמן הוא בחי' גבוה מאד:

ד **וזכו** לזה ישראל ע"י גלות מצרים. וימררו את חייהם כו' בחומר ובלבנים (שמות א' י"ד). דהנה כתיב (ירמי' י"א ט"ז) זית רענן כו' קרא ה' שמך. ואחז"ל במד"ר ר"פ תצוה מה זית ע"י כתישה וטחינה ודריכה מוציאין ממנו שמן אח"כ כמו"כ ישראל באין לתשובה מתוך המיצר והדוחק דוקא. כמ"ש (ואתחנן ד' ל') בצר לך כו' ושבת עד ה'. וכתיב (תלים קי"ח) מן המצר קראתי י"ה. ולכן ישראל מתוך המיצר והדוחק ויסורי השעבוד בגלות מצרים כור הברזל עי"ז באו לתשובה דכתיב (שמות ב' כ"ג) ויזעקו ותעל שועתם כו'. וזכו עי"ז למ"ת שהוא בחי' שמן הטוב שלמעלה מהשתלשלות כנ"ל. ולכן נק' כנס"י זית רענן כו'. דהנה אי' בזה"ק (בלק קפ"ה א') גופא דלא סלקא בי' נהורא דנשמתא מבטשין לי' ויניהיר כו'. והענין כי שרש הגוף וגה"ב נמשכים ממקום גבוה מאד. מעולם התהו. ורק שנפלו למטה בדרך שבה"כ לכן ע"י הביטוש שנכנע עי"ז הגוף וגה"ב מאיר בהם שרשם הנעלה ויכול לבוא לידי תשובה. וזהו מן המצר דוקא קראתי י"ה כנ"ל. לכן ע"י וימררו את חייהם בחומר ובלבנים באו לתשובה וזכו עי"ז לקבלת התורה מה שלא זכו לזה האבות. ועיקר הענין הוא כמ"ש בפע"ח שער חגהמ"צ בתחלתו שהיו גלגול נשמות דדור הפלגה. וכנגד מה שעשו עיר ומגדל דכתיב (נח י"א ג') ותהי להם הלבנה לאבן והחמר הי' להם לחומר לכן היו צריכים להתתקן ע"י וימררו את חייהם בחומר ובלבנים. ובעצם היו נשמות גבוהות מאד שנוי דאדם קדמאה כו' (זח"א ע"ה סע"א) ורק באחיזת החיצונים שבהם היו מקלקלים אותם ולכן ע"י יסורי הגלות והשעבוד נכנע רוחם ונתגלה בהם אור שרשם ובאו לתשובה כנ"ל בענין מבטשין לי'. (ולכאורה יש להקשות על כהאריז"ל שאמר שנתקנו בגלות מצרים וקבלו התורה. והלא מבואר במשנה פ' חלק דור המבול ודור הפלגה אין להם חלק לעוה"ב ואין עומדין בדין. והענין כי שם קאי על הגופים שתחה"מ העיקר שהגוף יתברר ויתעלה. וכהאריז"ל קאי על הנשמות שנתקנו בגלות מצרים). והענין כי מל' דקדושה נק' אבן בוחן (ישעי' כ"ח ט"ז) וכתיב (ויחי מ"ט כ"ד) משם רועה אבן ישראל. והאבן הזאת אשר שמתי מצבה (ויצא כ"ח כ"ב). ומל' דק"כ נק' לבנה. דהנה אותיות דקדושה נק' אבנים מחמת שהם בבחי' ביטול לאוא"ס ב"ה אל"ף ב"ן. וכללות הצירופים נק' עיר אלקינו. וכתיב (תלים מ"ח) גדול הוי' כו' בעיר אלקינו. כי האותיות דבחי' עיר אלקינו הם בבחי' ביטול לגמרי. לכן מאיר שם הוי' בהם בהתגלות בפנימיות. וזהו"ע עיר ומגדל דקדושה. העיר בחי' עיר אלקינו. והמגדל הוא מגדל דוד גדול הוי' בעיר כו'. וז"ש (ישעי' ב') כי מציון תצא תורה. אותיות התורה הם משם הוי' וזהו כי מציון. מגדל דוד. ודבר ה' מירושלים הם אותיות שמהי' עולמות נמשך משם אלקים. וזהו מירושלים עיר אלקינו. ובעבודה ענין עיר ומגדל. הו"ע אותיות התפלה העולה מלמטלמ"ע אתוון נוקבין. ואותיות התורה אתוון דוכרין. והנה האותיות דעיר אלקינו הם מאיים בבחי' פנימיות. ולכן כדי לקבל מהם א"א כ"א ע"י ביטול. אבל הם רצו לילך בשרירות לבם. ואעפ"כ יושפע להם כל טוב עוה"ז. ולכן יעצו לעשות עיר ומגדל דקליפה. השיפך והמנגד לבחי' עיר דקדושה. העיר הרהורי עבירה בחי' העלאה. ואדם מטמא כו' פותחין לו (יומא ל"ח). וזהו מן המגדל דכר דקליפה. והיינו שיש אותיות שמאיים רק בדרך מקיף כענין השבעת השמות. שנשפע לו ע"י שם זה כל טוב. אעפ"י שהוא רחוק משם זה לגמרי ואינו יודע כלל ענין שם זה וגדולתו. והנה באותיות דק"נ שנק' לבנים כיון שהם בתכלית הישות והפירוד. א"א להם לקבל החיות מאלקות בפנימיות כ"א בבחי' מקיף. וזהו"ע לבונה דקטורת אחד עשר כל המוסיף גורע. ולכן רצו להמשיך כל ההמשכות בעיר ומגדל דלבנים דק"נ כי שם החיות בבחי' מקיף. ויכולים לקבל כל טוב גשמי' אעפ"י שיהיו נפרדים לגמרי מאלקות. וזהו שלום יהי' לי כי בשרירות לבי אלך (נצבים כ"ט י"ח) ולכאורה אינו מובן איך יוכל להיות בטוח ששלום יהי' לו אם ילך בשרירות לבו וע"פ הנ"ל מובן. וזהו ותהי להם הלבנה לאבן. במקום אבן בוחן. ושפחה כי תירש גבירתה כו'. ומזה מובן גודל הטעם שבאו להרוס כוונת המאציל ית' בענין עיר ומגדל דקדושה. וזהו וידבר אלקים אני הוי'. שאמר לו איך שפגמו בב' השמות דהוי' אלקים שהו"ע עיר ומגדל כנ"ל. ולכן ע"י וימררו את חייהם בחומר ולבנים נתקנו כנ"ל (והיינו כי בקדושה נק' אבן בוחן. כי גם שרש הנה"ב נפל משם ב"ן שנק' אבן אל"ף ב"ן לכן ע"י ביטושים שנפרד גסות הקליפה ממנו יוכל לבוא לידי תשובה וביטול. אבל סט"א בעאת למעביד הכי ולא יכילת. כי היא רק לבנה ב"ן בלי שום מ"ה כלל). והנה מזה יש להבין ענין עיר הנדחת. דהנה כתיב (ש"ב י"ד י"ד) וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח. אבל עיר הנדחת. היינו כיון שכל העיר הסכימו לעבוד ע"ז זהו ממש כמו חטא דדור הפלגה בעיר ומגדל לעשות עיר ומגדל דקליפה. ולכן אחז"ל על שניהם אנשי דור הפלגה ואנשי עיר הנדחת אין להם חלק לעוה"ב (סנהדרין פ' חלק):

והנה במד"ר (וארא פ"ו סי' א') מתרעמים על משה שאמר אד' למה הרעות. כי משה אמר שראה ס' ברשבית עונש דור המבול ודור הפלגה וסדום. ומדה"ד היתה (פי' בדין הוא). אבל על גלות מצרים אמר שזה לא בדין. העם הזה מה חטא. וזהו אד' למה הרעות לעם "הזה כו' ולכן מתרעמים על משה והביאו הפסוק (קהלת ב' י"ב) כי מה אדם שיבוא אחרי המלך את אשר כבר עשוהו. והענין כי משה לא הי' יודע כלל שאנשי גלות מצרים הם ממש אנשי העיר והמגדל ושלכן הביאם הקב"ה בגלות באותו הדור כדי לתקנם. והצור תמים פעלו כו' (האזינו ל"ב ד'). וזהו מה האדם שיבוא אחר המלך אשר כבר עשוהו כו'. וזהו וידבר אלקים כו' אני הוי'. שאמר לו איך שפגמו בהב' שמות ע"י חטא העיר והמגדל כנ"ל. וזהו תשובה על דבריו שאמר אד' למה כו':

וגם הקימותי את בריתי אתם לתת להם ארץ כנען כו'. פי' ארץ כנען ל' סוחר כמ"ש במ"א באריכות. והאבות אעפ"י שעבודתם הי' ברוחניות באוי"ר כנ"ל. מ"מ היו צריכים לבחי'

הארץ

השתלשלות ולמה לא היו יכולים להמשיך גם שם הוי' שלמעלה מסדר השתלשלות. הנה אחז"ל (קדושין פ"ב א') קיים אאע"ה כל התורה כולה עד שלא נתנה. וצ"ל איך קיים מצות תפילין שכתוב בה יציאת מצרים כו'. והענין דכתיב (שלח ט"ו) וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אתם. מעלה אני עליכם כאלו עשאוני (זח"ג קי"ג א'). והיינו כי רמ"ח פיקודין רמ"ח אבר"מ (ת"ז ת"ל) בחי' ציור אדם. והיינו שע"י המצות ממשיכים אוא"ס במדות אשר המדות הם רמ"ח אברים ציור אדם. כי ז"א ע"ס. ועפ"ע פ"א. רת"ס רמ"ג. וה"א המגדילים הם רמ"ח. שהוא המשכות אוא"כ על ידי צדקה ממשיכין אוא"ס בחסד כו'. ועד"ז קיים אברהם כל התומ"צ ברוחניות. כי האבות הן המרכבה (מד"ר ס"פ לך) והיינו שהי' בטל במציאות בכל הכחות שלו ובכל רמ"ח אבריו. ועשרה נסיונות נתנסה נגד עשר בחי' הנפש ואמר ואנכי עפר ואפר (וירא י"ח כ"ז). ואופן הביטול שלו הי' בבחי' אהבה וחסד כמ"ש (ישעי' מ"א ח') אברהם אוהבי ולא הי' נפסק מהביטול אפי' רגע. וגם הי' בעל חסד. הנה עי"ז המשיך גילוי מדת החסד עליון דהיינו שיומשך אוא"ס ויתלבש בחסד. ויצחק הי' מדתו פחד יצחק. ויעקב כלול משתיהן. ולכן המשיכו התגלות אוא"ס ב"ה בהמדות חג"ת. וזהו בחי' ש' הוי' שבסדר השתלשלות. והנה ענין עבודת האבות שהמשיכו גילוי שם הוי' בהמדות עליונות זהו ע"ד ענין הלל והללויה כמשנ"ת בסידור ע"פ הללי נפשי ע"ש שבהלל יש ב' פי' ל' שבח ול' אור וגילוי. והיינו שעל ידי השבחים ממשיכים מהעלם אל הגילוי בחי' שכל ומדות. והנה למטה שייך מהעלם אל הגילוי אבל למעלה צריך להמשיך שיתהוו בחי' מדות מאוא"ס דלמכא"מ כו'. והיינו על ידי השבחים שמשבחים מדת חסדו מדת גבורתו. וזהו כל ענין פסוד"ז יהללו שם הוי' כי הוא צוה ונבראו (תלים קמ"ח) עי"ז ממשיכים גילוי שם הוי' מאוא"ס ב"ה. וזהו הללו יה להמשיך גילוי י"ה כמ"ש (תלים ק"נ) כל הנשמה תהלל י"ה. הללו עבדי ה' (שם קי"ג א') פי' כשאומרים השבחים בבחי' מס"נ וביטול במציאות. ואה"כ הללו את שם ה' שיתגלה כל השם הוי'. גם בחי' ו"ה. והנה כמו שהשבחים מעוררים וממשיכים גילוי שם הוי'. כך עד"ז ממש הו"ע עבודת האבות ברוחניות בבחי' אהוי"ר וביטול כו' כנ"ל. לכן המשיכו גילוי שם הוי' שבסדר השתלשלות דוקא. דהנה כתיב (בשלח ט"ו י"א) נורא תהלות עושה פלא. וכתיב (תלים ס"ה) לך דומיה תהלה. ואחז"ל (מגלה י"ח א') סמא דכולא משתוקא. כי ההלל והשבח שייך רק בשם הוי' במהות סדר השתלשלות. ועד"ז כתיב (ישעי' מ') שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה המוציא במספר צבאם לכולם בשם יקרא. וכמאמר ובטובו מחדש בכ"י תמיד מע"ב. וכמו"כ השבח איך שעולמות העליונים מתחדשים בכל רגע מאין ליש הללו את ה' כל מלאכיו כו' (תלים קמ"ח) ויש שרפים וחיות ואופנים כו' אבל בשם הוי' שכלול בעצמותו שהוא למעלה מסדר השתלשלות שכל סדר השתלשלות הוא אין ואפס כי הוא יחיד ומיוחד כמו עד שלא נברא"ע שהי' הוא ושמו בלבד כו' א"כ אין שייך שם שום הלל ושבח. וזהו נורא תהלות. עושה פלא. אותיות אל"ף. אאלפך חכמה הוא בחי' עצי' כמו כח המעשה

שבאדם שהוא בחי' היותר אחרון. וזהו"ע הלל והודאה. שבבחי' שם הוי' שבסדר השתלשלות שייך הלל. ובשם הוי' שלמעלה מהשתלשלות רק הודאה וביטול וזהו סמא דכולא משתוקא שתיקה ביטול כו'. והנה כת' שהשבחים מעוררים וממשיכים רק גילוי שם הוי' שבסדר השתלשלות. לכן כמו"כ עבודת האבות ברוחניות על ידי אהוי"ר וביטול שהו"ע השבחים לא היו יכולים להמשיך משם הוי' שלמעלה מסדר השתלשלות (והיינו כמו השבחים של המדות מעוררים רק גילוי המדות בשם הוי' שבסדר השתלשלות. כמו"כ העבודה בבחי' מדות אברהם אוהבי כו' ופחד יצחק כו' זהו רק אתעדל"ת לעורר ולהמשיך גילוי שם הוי' בהמדות כו' אבל בשם הוי' שלמעלה מסדר השתלשלות בחי' סוכ"ע דלמכא"מ כו' לא היו יכולים לעורר ולהמשיך על ידי עבודתם כלל כו'). אבל במ"ת שהוא מתנה ואתעדל"ע לבד נמשך גילוי שם הוי' שלמעלה מסדר השתלשלות. גם על ידי מצות מעשיות דוקא יכולים להמשיך מלמעלה יותר כי עשי' לעילא כמ"ש בזהר (ח"ב קט"ו א') ע"פ וה' פקד כו' ויעש הוי' כו' (וירא כ"א) כי אנו רואים למטה שעשי' הוא יותר דבר מדיבור. שבעשי' צריך להכניס כח יותר. גם מדיבור למטה אין מתהווה כלום ורק על ידי עשי'. וכמו"כ למעלה נק' עשי' עשיית דבר חדש כמו ויעש הוי' לשרה. שאפי' בית ולד לא הי' לה (יבמות ס"ד ב'). והיינו כי עשי' מלמעלמ"ע הוא המשכות אוא"ס. וז"ש (ישעי' ס"ד ג') עין לא ראתה כו' יעשה למחכה לו. ולכן על ידי עשי' גשמי' נמשך עשי' דלעילא. וז"ש (תלים קל"ה ד') כי יעקב בחר לו י"ה. ופי' בזהר שיעקב בחר לו י"ה מעצמו על ידי אתעדל"ת שלו שהי' מרכבה ע"כ המשיך י"ה (עי' זח"ג קס"א ב'). משא"כ ישראל לסגולתו. שמה שממשיכים ע"י המצות זהו רק כמו סגולה כיון שהוא רק בדרך מתנה. אתעדל"ע לבד. ולכן נק' עם סגולה. ומ"מ יש בזה מעלה במה שנמשך שם הוי' דלעילא. וזהו וארא כו' שא"ל הקב"ה שישראל יזכו לגילוי שם הוי' שלמעלה מסדר השתלשלות מה שלא זכו לזה האבות כלל. וזהו וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי. והיינו כי שם הוי' שבסדר השתלשלות מאיר ע"י שם שדי שאמר לעולמו די. בחי' מדות וכלים המגבילים. אבל ושמי הוי' לא נודעתי להם. שהוא בחי' שם הוי' שלמעלה מהשתל'. וזהו לריח שמניך טובים שמן תורק שמך (שה"ש א' ג'). ואחז"ל (במד"ר שה"ש פ"א סי' כ' עפ"ז) כל המצות שעשו האבות ריחות היו. אבל אנו שמן תורק שמך. והיינו כי ריח השמן אינו עצמות השמן: כ"א רק הארה ממנו. ולכן באיסורי מאכל קיי"ל ריחא לאו מילתא היא (יו"ד סי' ק"ח) אעפ"י שעצם הדבר אסור מ"מ הריח מותר. וזהו כל המצות שקיימו האבות הוא רק בחי' ריח והיינו שהמשיכו רק גילוי שם הוי' שבסדר השתלשלות שבשם הוי' זה הוא רק בחי' ריח והארה משם הוי' שלמעלה מהשתלשלות. שהרי פס"ע בגווייהו כו'. וז"ש (ישעי' מ"ב ח') אני הוי' הוא שמי רק שם והארה כו'. ונק' ריח שמניך כו'. אבל אנו שמן תורק שמך. כמו שמריקים כל עצמות השמן מכלי אל כלי כו'. והיינו לפי שבמ"ת ניתן הכח שיומשך כל עצמות שם הוי' דלעילא שלמעלה מהשתלשלות.. וזהו

שמן

כמו שהיא למטה היא רחוקה מאד משרש. שהרי יש כמה מדרגות טהורה בראת יצרת נפחת. וע"כ צריכים להגיע לשרש הנשמה. דהיינו לחבר הנשמה עם עצמיות שרשה כו'. אך איך יגיע להשרש להמשיכו בגילוי למטה. ע"ז אחז"ל כל שמעשיו מרובין מחכמתו דומה לאילן שענפיו מועטין ושרשיו מרובין. שדוקא ע"י מעשה המצות בפו"מ וע"ע שהוא בחי' אתכפיא וביטול היש לאין עי"ז מגיע לשרש הנשמה שהוא בחי' אין שלמעלה מהחכמה. וזהו ישרש יעקב שע"י מעשה המצות יומשך ויתגלה שרש הנשמה. שבחי' יעקב שהוא הנשמה שמלובשת בגוף יתחבר עם השרש כו'. וזהו שת"י יתילדון כו'. לידה הו"ע גילוי העלם של השרש כו'. יציץ ופרח ישראל. שעיקר התגלות שרש הנשמה בגוף יהי' לעתיד כמארז"ל (ברכות י"ז ע"א) העוה"ב כו' צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם. וכמ"ש בד"ה ה' לי בעוזרי באריכות ע"ש. והנה לפי' זה מבואר שההשרשה של נש"י היא במצות. וזהו היפך פי' הנ"ל בפסוק הבאים ישרש יעקב. שההשרשה והזריעה של המצות שבחי' יעקב נש"י שנק' ארץ חפץ. והענין שביניהם אמת דלפעמים מצינו שהתומ"צ מקבלים מנש"י כמ"ש (ברכה ל"ג ד') תורה צוה כו' מורשה ואחז"ל (ברכות נ"ז ע"א) מאורסה. שהתורה נק' כלה. ולפעמים מצינו שהתורה נק' חתן ונש"י כלה כמארז"ל (תענית כ"ו ע"ב) ע"פ ביום חתונתו זה מ"ת. וכמ"ש בזוה"ק (אחרי ע"ג ע"א) ישראל מתקשרן באורייתא ואורי' בקוב"ה. והענין כי זריעת המצות הם בנש"י וגם זריעת נש"י במצות. שמצד הנשמה שמלובשת בגוף שנק' בחי' יעקב. אעפ"י שנק' ארץ חפץ. שבה תחלת ההשרשה והזריעה של המצות. מ"מ ע"י הביטול היש של עול מצות עי"ז נמשך ומתגלה שרש הנשמה בהנשמה שמלובשת בגוף וא"כ נש"י מקבלים ממצות. אך כשמאיר שרש הנשמה אזי הוא עיקר בחי' ארץ חפץ. שהוא ביטול הרצון למעלה מהשכל בכל מאדך ואזי נעשה עוד שנית זריעת המצות. והצמיחה ע"י בחי' ארץ חפץ של שרש הנשמה הוא גבוה יותר. כנודע שיש במצות כמה בחי' שלפעמים נק' רמ"ח אברים דמלכא (וזהו הצמיחה ע"י בחי' ארץ חפץ דבחי' (יעקב) הנשמה שמלובשת בגוף וזהו כאלו עשאני כמ"ש במ"א) ולפעמים נק' תר"ך עמודי אור. וצמיחה זו הוא ע"י זריעת המצות בשרש הנשמה שהוא עיקר בחי' ארץ חפץ. וא"כ גם לפי' הת"י בפ' ישרש יעקב. שייך ג"כ הפי' הראשון שהשרשת וזריעת המצות הוא בנש"י:

פרשה וארא

וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני הוי' וארא אל אברהם וגו'. ושמי הוי' לא נודעתי להם. וצ"ל דהול"ל הודעתי ומהו נודעתי. גם מ"ש וגם הקימותי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען כו' וגם אני שמעתי את נאקת בנ"י ואזכור את בריתי מהו שני פעמים בריתי. וצ"ל תחלה מה זה תשובה על טענת משה למה הרעות כו'. והענין כי משה שמע בתחלת השליחות רק שם הוי' כמ"ש וירא אליו מלאך הוי' כו' ויאמר הוי' ראה ראיתי כו'. אשר שם הוי' הוא מדה"ר. אבל אח"כ כשראה שהרע לבנ"י יותר. תלה לפי שההנהגה הוא משם אד' אל"ף דין מדה"ד. ולכן אמר אד' למה הרעות כו'. וע"ז השיבו הקב"ה וידבר אלקים כו' אני הוי' שבשם אלקים שהוא מדה"ד עם שם הוי' שהוא מדה"ר הכל אחד ממש. ולכן כתיב (ויצא ל' כ"ב) ויזכור אלקים את רחל שמשם אלקים נמשך רחמים ובאנשי סדום כתיב (וירא י"ט כ"ד) והוי' המטיר כו' גפרית ואש מאת הוי' כו' שמשם הוי' עצמו נמשך עליהם הדין והעונש. וכן בדור הפלגה כתיב (נח י"א ה') וירד הוי' לראות כו'. והיינו כי מה שהם שני הפכיים מדה"ד ומדה"ר זהו רק מצד המדות. אך המדות הם רק לאחזאה איך מתנהג עלמא. אבל הוא ית' למכהמה"כ. וגם האור המלובש בהמדות מצ"ע הוא ג"כ פשוט בתכלית. ולכן מצד האור אין חילוק כלל בין מדה"ד למדה"ר וע"כ יכול להיות התכללות המדות שמשם אד' ואלקים יומשך ג"כ חסד ורחמים:

ב **ועתה** צ"ל ענין ושמי הוי' לא נודעתי להם. דהלא כמה פעמים כתיב גם באבות ש' הוי' ויאמר הוי' אל אברם לך לך (לך י"ב א'). וירא אליו הוי' (וירא י"ח). והוי' אמר המכסה אני מאברהם (שם). אך הענין כמ"ש (תשא ל"ד ו') ויקרא הוי' הוי'. ופס"ע בגווייהו (זח"ג קל"ח א'). כי הנה יש ב' שמות הוי'. הא' ש' הוי' שבסדר השתלשלות. כי הוי' נק' ע"ש שמהוה על ידי ד"א הוי'. לצמצום והתפשטות המשכה והתפשטות. ולכן כל ההתהוות מתחלק בדרך כלל לד' בחי'. כמו בעוה"ז הגשמי דצח"מ. וכללות סדר ההשתלשלות הם ד' עולמות אבי"ע. ושם הוי' זה נק' ממכ"ע. ויש עוד בחי' שם הוי' שכלול בעצמות אוא"ס ממש. דהנה כשעבר"ל כו' נתהוה שם בחי' הוי' כו' אך כלול ברצונו הפשוט. וע"ז אחז"ל (פדר"א פ"ג) עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד. ושם הוי' זה הוא למעלה מסדר השתלשלות ונק' סוכ"ע ולכן פס"ע בינייהו. ע"ד יהי רקיע כו' ויהי מבדיל בין מים למים (בראשית א' ו'). כי יש שני הבדלות. א' בין קדש לחול. והב' מ"ש (תרומה כ"ו ל"ג) והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קה"ק. והיינו כי שם הוי' שמהוה בי"ע נק' קדש אעפ"י שמהוה מ"מ הוא קדוש ומובדל מבי"ע. ויש פרסא מפסיק בין שם הוי' דאצי' לבי"ע. והנה כמו שבשם הוי' דאצי' הוא קדש. שמובדל מבי"ע. כן שם הוי' שלמעלה מאצי' הוא קה"ק שמובדל גם מבחי' קדש ולכן פס"ע בגווייהו. וזהו הוי' אלקינו הוי' אחד (ואתחנן ו') רומז על ב' שמות הוי' והפסיק בינייהם כו'. והנה האבות המשיכו רק שם הוי' שבסדר השתלשלות. אבל ושמי הוי' שלמעלה מסדר השתלשלות לא נודעתי להם. ולכן כתיב נודעתי אני בעצמי כי שם הוי' זה הוא בחי' הוא ושמו בלבד כמו שכלול בעצמות אוא"ס:

ג **ועתה** צ"ל איך היו האבות יכולים להמשיך גילוי שם הוי' שבסדר השתלשלות

דהנה הם נחשבים כאול לגבי קדש כו'. וכמו"כ יובן בענין הירידה צורך עליה של הנשמות לבא לבחי' מוצאיהם שרשן ומקורן הראשון שזהו עלי' גדולה מאד. כי כאשר הנשמות הם בבחי' סדר השתלשלות הם רחוקים מאד מהשרש ואין ערוך כלל להשרש. ע"ד הנ"ל בענין עליות ע"ס דאצי' לבחי' ע"ס דע"י כו':

ד **והנה** פי' הפסוק ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל דקאי אלעתיד כנ"ל בשם הת"י. יתפרש יפה לפי' הגמ' דשרש זו הנשמה שבגוף כנ"ל. והיינו כמ"ש בד"ה ש"ה ממעמקים שהנשמה שמלובשת בגוף נקראת בשם רגל. וזהו יעקב יו"ד עקב. ושרש הנשמה כמו שהיא למעלה בחי' מזליה נק' ישראל לי ראש ע"ש. וזהו הבאים ישרש יעקב. היינו שהשרש שהוא הנשמה שמלובשת בהגוף שנק' יעקב יתגלה לעתיד בגוף. ולא כמו שעכשיו שמוסתרת מאד בהגוף. ויובן יותר איך שגילוי זה הוא מדרגה גבוה מאד. שהרי זהו ההפרש שבין ע"ס דאצי' לע"ס דבי"ע. שבע"ס דאצי' איהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון. שהאור המלובש בהכלי שנק' כנשמתא לגופא מתאחד בתכלית עם הכלי. היינו שמאיר בגילוי רב בהכלי וע"י הכלי מאיר האור בעולם האצי'. משא"כ בכלים דע"ס דבי"ע שהם נבראים לאו איהו וגרמוהי חד בהון. שאעפ"י שאור הנשמה שמלובש בהכלים דבי"ע הוא אלקות ממש מ"מ אינו מתייחד עמהם. והיינו שמלובש בהם בבחי' העלם והסתר כו'. וכמו"כ למטה באדם שהנשמה שמלובשת בגוף היא מוסתרת מאד ואינה מתגלית כלל בהגוף. אבל לעתיד שהנשמה שמלובשת בגוף יתגלה בהגוף ויהיו לאחדים כו' שהגוף לא יהי' מסתיר כלל על הנשמה זהו לפי שיומשך להיות גם בכלים דע"ס דבי"ע איהו וגרמוהי חד בהון. שאור הנשמה המלובש בהם יתאחד עמהם בתכלית ויתגלה בהם בגילוי רב כמו שמאיר האור בגילוי בע"ס דאצי'. ולכן יומשך ג"כ למטה באדם שיתגלה בו הנשמה שמלובש בו כו'. וזהו ענין ישרש יעקב שגילוי זה הוא רק בחי' יעקב בחי' רגל דהיינו הנשמה שמלובש בגוף. ונק' שרש של הגוף. אבל יציץ ופרח ישראל זהו שיתגלה השרש של הנשמה בחי' מזלי' שנק' ישראל לי ראש כו'. וגילוי השרש של הנשמה זהו ענין גילוי נשמות חדשות שיומשך לעתיד דהיינו מה שלא נכללו באדה"ר עדיין. שעז"א (ברכות י"ז ע"א) ועטרותיהם בראשיהם כו'. ופי' אהי' כטל כו' ויך שרשיו כלבנון בהושע סי' י"ד ו' היינו כי נר"נ דבי"ע השרשים שלהם הוא בע"ס דאצי' ולעתיד יתעלו גם השרשים של הנשמה להיות כלבנון. דהיינו שלעתיד יהי' עליות העולמות ויתעלה עולם האצי' להיות במדרגת עקודים כו'. וזהו כלבנון דהיינו בחי' לובן העליון כו'. וגם לפי' הא' דישרש יעקב יתפרש ג"כ יפה ענין יעקב וישראל דקאי על ב' בחי' הנשמה כי ישרש יעקב דת"י יתילידון כו' היינו שהשרש של בחי' יעקב דהיינו הנשמה שמלובשת בגוף שנק' יעקב * ולע"ל יתגלה השרש של הנשמה. והיינו שרשה בתיקון ושרשה הראשון בא"ק כנ"ל. ויציץ ופרח ישראל היינו שבבחי' ישראל לי ראש שרש הנשמה יהי' ג"כ יציץ ופרח בחי' צמיחה ועלי' גדולה והיינו שיומשך ויתגלה נשמות חדשות שלמעלה מתקו והם יהיו עטרות לגבי שרש הנשמה דעכשיו. וזהו ויך שרשיו כלבנון. בחי' לובן שמורה על אור היינו נשמות חדשות שלמעלה מתקו"ת וא"כ הם מאור א"ס שלמעלה מהצמצום ואולי מהאור שלא הגיע בו הצמצום כלל. וזהו כלבנון כו':

ה **והנה** כל הנ"ל זהו הפי' שההשרשה דהמצות הוא בבחי' יעקב. אבל הפי' הפשוט בפסוק הבאים ישרש יעקב דישרש קאי על יעקב עצמו שיעקב עצמו הוא בבחי' השרשה כו'. וזהו מה שפי' הת"י יתילידון דבית יעקב. והענין דארז"ל כל שמעשיו מרובין מחכמתו למה הוא דומה לאילן שענפיו מועטין ושרשיו מרובין שכל הרוחות שבעולם אין מזיזין אותו ממקומו. שנאמר והי' כעץ שתול כו' ועל יובל ישלח שרשיו. וזהו ישרש יעקב. שע"י קיום המצות ע"ד מעשיו מרובין מחכמתו נמשך להיות ישרש יעקב. בחי' אילן ששרשיו מרובין. דהנה כתי' כי האדם עץ השדה שבחי' אדם נק' עץ כו'. וענין בחי' אדם הוא כמ"ש וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה. זרע בהמה הם רוב הנשמות. ונק' בהמה ע"ד שגם המרכבה דנבראים נק' פני ארי' פני שור כו'. וזרע אדם זהו נשמות דאצילות. שנמשכים מבחי' ועל דמות הכסא כמראה אדם. אדם בגימט' מ"ה ביטול במציאות. והנה גם בנשמות שנק' זרע אדם יש ב' בחי' הא' הנשמה שמלובשת בגוף. והב' שרש ומקור הנשמה שנשארת למעלה. ונק' מזלי' ונוזלים מן לבנון. וזהו שאנו אומרים טהורה היא קודם אתה בראת כו'. שקודם שנמשכה בבחי' בריאה הי' שרשה בבחי' עה"ע עצמ"ה כו'. וזהו שארז"ל (מגילה ג' ע"א) אע"ג דאינהו לא חזו מזלייהו חזו. וב' הבחי' נק' יעקב וישראל. וכמו"כ גם בבחי' אדם העליון עצמו יש ב' בחי' אלו. שהרי כתיב (יחזקאל א') ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם. וכתי' (ש"א ט"ו) כי לא אדם הוא. והענין שבחי' כמראה אדם זהו מקור דבחי' ממכ"ע מה הנשמה ממלא את הגוף כך הקב"ה כו' (ויקרא רבה פ' ד' סי' ה') אבל עצמותה"ו ית' הסוכ"ע נק' כי לא אדם הוא. וזהו והי' כעץ שתול כו' ועל יובל ישלח שרשיו. שהעץ הוא בחי' כי האדם עץ כו'. אבל שרשיו של העץ דהיינו השרש והעצמיות והמקור (שממנו נמשך השפעת האור והחיות בבחי' כמראה אדם) הוא בבחי' יובל שער הנ' דבינה בחי' כי לא אדם הוא. וז"ש היש בה עץ אם אין שהשרש של העץ הוא בחי' אין שלמעלה מהחכמה. וזהו שארז"ל דומה לאילן ששרשיו מרובין. דהנה אנו רואים שהשרשים של האילן משפיעים בו הגידול והצמיחה. שגם הגשם צריך לירד על השרשים דוקא. משא"כ אם יכריתו האילן מהשרשים אעפ"י שירד הגשם על האילן לא יצמח כלל. וכמו"כ גם למעלה בבחי' אילנא דחיי כי האדם עץ כו'. עיקר המשכת האור והשפע בבחי' תוס' וריבוי כו' הוא מהשרשים דוקא בחי' שער הנ' דבינה כי לא אדם הוא כנ"ל. וע"כ צריך להגביר בחי' אילנא דחיי לבחי' ועל יובל ישלח שרשיו שיאיר בו גילוי השרש. וזהו והי' כעץ כו' ועל יובל ישלח שרשיו. וכמו"כ גם בנשמת האדם. אעפ"י שכאו"א יש לו שרש גבוה מאד בחי' מזלי' ונוזלים מן לבנון. מ"מ הנשמה

כמו

שמלובשת בגוף נק' שרש. א"כ מה שנת"ל שפי' ישרש יעקב שת"י יתילידון כו' דהיינו שהשרש עצמו יתיילד ויתגלה בגוף. לפי' הנמ' זהו שהנשמה שמלובשת בגוף שעכשיו היא מוסתרת בהגוף ולעתיד תתגלה בהגוף. וי"ל שהשרש של הנשמה דהיינו בחי' מזלי' יהי' לעתיד מלובש בגוף בבחי' הסתר. כמו שעכשיו הנשמה מלובשת בגוף כו'. וכיון שבכל או"א מישראל יתגלה הנשמה עצמה שלו שזהו מדרגת הנבואה כמ"ש לעיל בשם הרה"ו. לכן לעתיד יהיו כולם נביאים:

ג **והנה** במד"ר (בה"ב פ"ו סי' ז') ע"פ שררך אגן הסהר בטנך ערימת חטים ר' נחמיה בשם ר' אבון אומר אוה"ע אין להם נטיעה. אין להם זריעה אין להם שרש. ושלשתם בפסוק אחד אף בל נטעו אף בל זורעו אף בל שורש בארץ כו' (ישעי' מ'). אבל ישראל יש להם נטיעה שנאמר ונטעתים בארץ הזאת (ירמיה ל"ב) וכתיב ונטעתים על אדמתם (עמוס ט'). יש להם זריעה שנאמר (הושע ב') וזרעתיה לי בארץ. יש להם שרש כמ"ש הבאים ישרש יעקב (ישעיה כ"ז). והנה ענין נטיעה הוא כמ"ש (קדושים י"ט כ"ג) ונטעתם כל עץ מאכל. שבחי' אילנא דחיי כמראה אדם ז"א דאצילות נק' נטיעה. וזריעה תבואה זהו בבחי' מל'. והנה כתי' (ירמי' ל"א כ"ז) וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה. זרע אדם זהו נשמות דאצילות שנמשכים מבחי' כמראה אדם. וזרע בהמה זהו נשמות דבי"ע שנמשכים משם ב"ן בגימט' בהמה. ולכן בשבטים לא הי' אותיות ח'ט' כי חטה. תבואה. זריעה. זהו בבחי' מל'. אבל השבטים היו מבחי' נטיעה י"ב ג"א דז"א דאצילות. וזהו ענין ישראל יש להם זריעה דהיינו נשמות דבי"ע שנמשכים משם ב"ן. יש להם נטיעה היינו נשמות דאצילות שנמשכים מבחי' אילנא דחיי כנ"ל. יש להם שרש. הענין כמשנ"ת בביאור דואלה המשפטים. שאפי' נשמות דבריאה יש להם שרש למעלה באצי' ולמעלה מאצי'. כמ"ש (משפטים כ"א ב') כי תקנה עבד עברי. שאפי' בחי' עבד כנעני ע"ע רוח דיצירה ונפש דעשי' נקרא ג"כ עברי ששרשו מבחי' בעבר הנהר כו'. ורק מה שנק' נשמה דבריאה. היינו שהנשמה שמאירה בגוף היא מבריאה. משא"כ נשמה דאצי' אפי' מה שמלובשת בהגוף היא מבחי' אצי' ממש. אבל אפי' נר"נ דבי"ע יש להם שרש באצי' ולמעלה יותר כו'. וזהו יש להם זריעה. יש להם נטיעה. יש להם שרש. כי שרש נק' מה שלמעלה מבחי' אילן כמראה אדם. וא"כ נר"נ דבי"ע שנמשכים מבחי' מל' נק' זריעה. ומצד שרשם באצי' ז"א כמראה אדם נק' נטיעה. ומצד שרשם שלמעלה מאצי' דהיינו למעלה מבחי' אדם נק' יש להם שרש. והנה פי' וענין השרש. הנה נת' בשערי אורה פי' דשם הוי' בת"ת זהו גוף האילן אילנא דחיי. והשרש שלו הוא שם אהי' שבכתר. ובפרד"ס פי' שהשרש של אילנא דחיי הוא בבינה כנ"ל בענין ועל יובל ישלח שרשיו. וזהו ענין זריעה נטיעה שרש. זריעה במל' נטיעה בז"א שרש בבינה. והנה ארז"ל כל שמעשיו מרובין מחכמתו דומה לאילן שענפיו מועטין ושרשיו מרובין כו' (אבות פ"ג). הרי שמעשה המצות לגבי התורה הוא כמו השרש לגבי הענף. והענין כי עסק התורה זהו ההמשכה מבחי' חכמה ראשית ההשתל' בחי' ממכ"ע. אבל מעשה המצות זהו המשכה מבחי' תר"ך כ"ע בחי' סוכ"ע. והכתר הוא בחי' שרש להחכמה. כמ"ש (בלק י"ג כ') חיים בה עץ אם אין. עץ חיים הוא בחי' והחכמה תחיה. אם אין הוא בחי' והחכמה מאין תמצא. דהיינו בחי' כתר שנק' אין שהוא השרש של הח"ע שנקרא עץ חיים. וזהו מעשה גדול. והיינו לפי שמעשה המצות הוא ביטול היש לאין לכן עי"ז ממשיכים מבחי' אין שלמעלה מהחכמה. וביאור הענין איך שבחי' כ"ע סוכ"ע הוא השרש לבחי' חכמה ממכ"ע יובן ממשנ"ת בלקו"ת בד"ה וידבר דעשה"ד שכל הכחות כלולים בעצמות הנפש ממש ושם הם מתאחדים ואין עולים בשם כח פרטי כלל כו' ע"ש. ומשמע שם שזהו משל לבחי' סוכ"ע שלמעלה מגדר התחלקות כו'. ואח"כ יוצאים הכחות הנ"ל מהעלם אל הגילוי ומתפשטים בגוף בבחי' התחלקות כח פרטי כו' (וזהו משל לבחי' ממכ"ע). ובודאי שבחי' כחות הכלולים בעצם הנפש הם שרש להתפשטות הכחות בבחי' התחלקות. וכן נת' בביאור ע"פ ואלה המשפטים. וז"ל אבל אדם דאצי' הוא בחי' אדמה לעליון שאינו רק מהעלם אל הגילוי עכ"ל. שמתחלה היו הע"ס כלולים בהעלם שמאצילן ונק' ע"ס הגנוזות. וא"כ ע"ס הגנוזות בחי' סוכ"ע שלמעלה מהתחלקות הם שרש להע"ס דאצי' בחי' ממכ"ע. וע"י מעשה המצות שממשיכים מבחי' כ"ע זהו המשכת השרש של הע"ס ממש. וזהו ישרש יעקב. דהנה נש"י מושרשים בבחי' ע"ס דאצי'. ולכן כמו שהע"ס יש להם שרש למעלה יותר דהיינו בכתר ע"ס הגנוזות. כמו"כ נש"י יש להם ג"כ שרש למעלה מהחכמה. כמ"ש בעבר הנהר ישבו אבותיכם. וכתי' עד יעבור עמך הוי'. ועל ידי מעשה המצות ממשיכים שיתגלה השרש של הנשמה למטה בהגוף. ולכן כל מי שמעשיו מרובין מחכמתו דומה לאילן ששרשיו מרובין כו'. והנה עפי"ז יובן משנ"ת סד"ה אלה מסעי הג' בפי' ואלה מסעיהם למוצאיהם שזהו העלי' עד למוצאיהם כו' דהיינו לבחי' מוצא מקור ושרש הנשמה. דלכאורה א"ז מובן מהו הירידה צורך עליה בזה. ומהו הריוח להנשמה במה שתבא לשרשה שמשם ירדה כו'. והענין כמו הע"ס דאצילות אעפ"י שהשרש שלהם הוא ע"ס דעתיק כנ"ל. מ"מ הרי כתי' (איוב כ"ח י"ב) והחכמה מאין תמצא שבחי' חכ' דאצילו' היא יש מאין לגבי בחי' חכ' דעתיק. והו"ע אבא יונק ממזלא רק מבחי' שערות. וכמו שאין ערוך מתיקות גשמי של העשב לשרשו מתיקות רוחני שבמזל. כן ויותר מכן אין ערוך ח"ע לגבי שרשה חכמה דע"י. והטעם לפי שמבחי' חכמה עילאה ולמטה נמשך על ידי פרסא כו' אבל החכמה מקבל' מא"ס על ידי שערות שהוא לצמצום עצום ביותר. (כמ"ש במ"א שהפרסא הוא כמשל התלבשות השכל במשל שעצמות השכל מלובש בהעלם בהמשל. משא"כ השערות לבד מה שהן העלם ולבוש כמו המשל. עוד זאת שהעצמיות של המוחין אין נמשכים כלל בהשערות כ"א רק מותרי מוחין כו'.) וא"כ אעפ"י שע"ס דעתיק הם שרש להע"ס דאצי' מ"מ הע"ס דאצי' אינן ערוך כלל להע"ס דעתיק. וכשיתעלו הע"ס דאצי' לעתיק זהו ודאי עליה גדולה עד מאד. וזהו כל העליות דשבת ויוהכ"פ. וכמ"ש במ"א בפי' שבת שבתון לפי שביוהכ"פ הוא התגלות הכתר ע"כ השבתות של כל השנה שהם גילוי בחי' מוחין

דאבא

הבאים

ישרש יעקב (ישעי' כ"ז ו'). ת"י יתכנשון מגלותא לארעהון. דתמן יתילידון דבית יעקב. והיינו שפי' הבאים ע"ש והביאך ה' אל הארץ (נצבים למ"ד ה') לכן פי' ע"ז יתכנשון מגלותא כו'. ועל תיבת ישרש פי' דתמן יתילידון כו'. הוא ע"ש הפסוק מי ילד לי את אלה (ישעי' מ"ט כ"א) וכמו מי ברא אלה (שם מ' כ"ו) מי נק' הבינה שבה התגלות עתיקא. ובחי' מי ילד לי את אלה. כמ"ש מי יתן מציון ישועת ישראל (תלים י"ד ז'). ובזה א"ש מה שמתרגם על ישרש יעקב יתילידון דבית יעקב. דלכאורה השרשה הוא היפך הלידה. שלידה היינו כשיוצא לידי גילוי. והשרשה הרי השרש טמון ומכוסה בארץ עדיין. ואח"כ צמח ויוצא לידי גילוי לחוץ. שמהות השרשה הוא כשנזרע זרע הדכר בבטן הנוק' להיות עיבור כו'. וא"כ איך מפרש על תיבת ישרש יתילידון כו'. והענין דכתי' (דברים כ' י"ט) כי האדם עץ השדה שבחי' כמראה אדם שעל הכסא ז"א דאצילות הוא בחי' עץ השדה שנק' ע"ח. אילנא דחיי. והנה האילן יש לו שרשים שמצמיחים את האילן ומקיימים אותו. וכמו"כ בבחי' כי האדם עץ השדה כתי' ג"כ (ירמי' י"ז ח') והי' כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו. שהשרשים שלו הוא בבחי' יובל. ונהר יוצא מעדן יובל שמו (בכורות נ"ה) דהיינו בבחי' בינה עילאה דאצי'. כמ"ש בפרד"ס שהרוחני היפך הגשמי שהגשמי יסודו למטה והרוחני יסודו למעלה. כמו יסוד ומל' הרי היסוד הוא השרש של המל'. (שבחי' מל' נסמך עליו ומתקיימא עלוהי כו') והוא למעלה מהמל'. וכמו"כ פי' הרמ"ז ע"פ (ישעי' י"א יו"ד) והי' ביום ההוא יהי' שרש ישי כו'. שהשרש של ישי הוא למעלה ממנו. וזהו שהעץ עצמו הוא בחי' ז"א דאצילות שנק' אילנא דחיי. והשרשים שלו הוא בבחי' בינה שלמעלה מעלה מז"א (כידוע בענין מי ברא אלה. ויש פרסא מפסיק כו'). וזהו ענין ע' רבתי דשמע שהו"ע ז' מדות הכלולים בבינה. שהם השרשים של ע' בינוני ז' מדות דאצילות. וכמו"כ ג"כ בנשמת האדם. שהנשמה שמלובשת בגוף היא רק התפשטות הארה בעלמא ועיקר עצמיות הנשמה נשאר למעלה ונק' מזלי' ובחי' זו נק' שרש של הנשמה שמלובשת בגוף. וכמ"ש בפרד"ס שער המציאות שברוחניות הוא היפך מגשמיות. שהתפשטות והמשכה בגשמיות ממקום למקום הרי נחסר עי"ז בהמקור או שלא נשאר כלום בהמקור. שהכל מתפשט ונמשך למקום הב'. משא"כ ברוחניו' ענין התפשטות והמשכה לא נחסר עי"ז כלום בהמקור. כ"א ענין ההתפשטות היינו שימצא למטה ג"כ מבחי' זו כו'. והעיקר והעצמיות לא זזה ממקומה ונק' מקור ושרש כו'. והנה מובן שהנשמה שמלובשת בגוף אעפ"י שיש לה שרש למעלה ונק' מזלי' מ"מ היא רק התפשטות הארה בעלמא כו' ורחוקה מאד מהשרש. שהם שני דברים. שהשרש הוא למעלה. ובחי' גילוי הנשמה שבגוף היא רק הארה כו'. אבל לעתיד יומשך ויתגלה השרש עצמו ממש למטה בגוף. וזהו מה שפי' הת"י על ישרש יעקב יתילידון דבית יעקב. דהיינו שהשרש עצמו יתיילד למטה בגוף. וכמו"כ יש בחי' זו מלמעלמ"ע כמ"ש (במדבר א' ב') שאו את ראש בנ"י כו' לגלגלותם דהיינו להעלות הנשמה שבגוף לשרשה ומקורה בחי' גלגלתא שנק' מזליה כו'. וזהו ג"כ ענין בהעלותך את הנרות (שם ח' ב'):

ב **עוד** יובן ענין ישרש יעקב. דהנה רש"י ז"ל פי' שבאמת יעקב הבכור וכמשל השפופרת כו' נכנס ראשון יצא אחרון. והענין כי מה שעשו הוא בכור הוא מצד שרשו בעולם התהו ויעקב בעולם התיקון. אשר תהו קדם לתיקון. אך זהו רק בהמשכת האורה מא"ק אזי תהו קדם. אבל בעצמיות א"ק שם יעקב הבכור. כי כנ"י עבמ"ח הקדומה. דהיינו א"ק. ומחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר כו' (במד"ר בראשית פ"א). וביאור הענין דיש שני בחי' אין. הא' אין של היש שבא אחר היש לברר את היש ולהביאו לידי אין. והב' בחי' אין בעצם. והנה היש זהו שם ס"ג שבו הי' השבירה. והאין שאחר היש זהו שם מ"ה דתיקון דאצילות שמברר היש דס"ג ומביאו לידי אין. שזהו כל עולם האצילות שנתתקן מהשבירה דתהו דס"ג כו'. וא"כ בחי' היש קודם לבחי' אין זה. ולכן עשו הבכור. אבל יש בחי' אין בעצם שלמעלה מהיש דס"ג. והוא בחי' שם ע"ב כו'. והנה בחי' יעקב האין שמברר היש שרשו בבחי' אין בעצם שקדם להיש דס"ג לכן באמת יעקב הבכור. וזהו ג"כ פי' ישרש יעקב היינו שיתגלה ויתיילד שרשו הראשון למטה. דהיינו כמו שבאמת יעקב הבכור כו'. וזהו (נצבי' למ"ד ה') והטיבך והרבך מאבותיך. דהנה יש עשר ארצות. ולהאבות לא ניתן כ"א ז' ארצות של ז' עממין. אבל הג' אומות קיני קניזי קדמוני לא ניתן להאבות. והיינו כי ז' אומות זהו מה שנפל בשבה"כ מז' מדות דתהו. וענין נתינת ז' ארצות היינו לברר מהם שיוכללו בעולם התיקון כו'. אבל הג' אומות הנ"ל הם מה שנפל מכח"ב דתהו. וזהו קיני בינה שנק' קן לצפור. קניזי חכמה. זקן שקנה חכמה. קדמוני כתר. ולעתיד יתן ג' אומות אלו ג"כ דהיינו שיתברר גם כח"ב דתהו שיוכלל בתיקון וזהו והרבך מאבותיך (וכמ"ש במ"א בענין כי ירחיב ה' את גבולך). ובבחי' בירור זה אין עשו בכור. כי עשו זהו רק מה שנפל מז"ת דתהו כו'. ועפי"ז יובן מארז"ל (במד"ר ס"פ בהעלתך) ע"פ מי יתן והי' כל עם ה' נביאים כו' לעתיד יתקיים כו' שנאמר (יואל ג') אשפוך רוחי על כל בשר כו'. (ע' בלקו"ת סד"ה בשעה שהקדימו). דהנה איתא בשעה"ק להרח"ו ז"ל שהמדרגה העליונה שבכולם הוא שיתגלה באדם הנשמה שלו עצמה. שזהו גבוה מרוה"ק וגילוי אליהו ז"ל. וזהו מדרגת נבואה כו'. והנה בגמ' פ' חלק דף ק"י סע"ב שרש זו הנשמה וענף זה הגוף. ופירש"י שמעמדת הגוף כשרש שמעמיד האילן עכ"ל. ולכן לפי' הגמ' שהנשמה עצמה

שמלובשת

מפתחות הדרושים מס׳ שמות

ספר

מגן אבות

על ספר

שמות

דרושים יקרים. מאירים כספירים. מעוררים הלבבות לעבודת ה'. על סדרי פרשיות התורה ומועדים. שלש רגלים. ראש השנה ויום הכפורים. חנוכה ופורים.

אשר השאיר אחריו ברכה

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו החסיד והעניו נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מרנא ורבנא **שלמה זלמן** נבג"מ זיע"א

מקאפוסט.

בן

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו ארי' דבי' עילאה חסידא ופרישא קדוש עליון אור עולם והדרו

כקש"ת מרנא ורבנא **יהודא ליב** נבג"מ זיע"א. מקאפוסט

בנו של

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו הגאון האמיתי האלקי חסידא קדישא אור עולם מופת הדור נזר ישראל ותפארתו קדוש ה' מכובד כקש"ת מרנא ורבנא **מנחם מענדל** נבג"מ זיע"א. מליבאוויטש (בעל הצ"צ).

הובא לדפוס בעזה"ית

על ידי **יהודא ליב שניאורסאן** בן אדמו"ר נ"ע זיע"א

בערדיטשוב

בדפוס של חיים יעקב שעפטיל

שנת **תרס"ב** לפ"ק

Дозволено Цензурою. Кіевъ, 5 Іюня 1901 г.

БЕРДИЧЕВЪ
Лито-типографія Я. Г. Шефтеля
1902

ספר

מגן אבות

על ספר

שמות

דרושים יקרים. מאירים כספירים. מעוררים הלבבות לעבודת ה'. על סדרי פרשיות התורה ומועדים. שלש רגלים. ראש השנה ויום הכפורים. חנוכה ופורים.

אשר השאיר אחריו ברכה

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו החסיד והעניו נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מרנא ורבנא **שלמה זלמן** נבג"מ זיע"א

מקאפוסט.

ברדיטשוב

בדפוס של חיים יעקב שעפטיל

שנת **תרס"ב** לפ"ק

МОГЕНЪ-ОВОТЪ

Объясненія къ разн. мѣстамъ въ Пятикнижіи

Соч. Раввина Ш. З. Шнеерсона

Томъ второй

מגלים השרון הדלי"ת. והיינו ע"י היו"ד שבתוך הה"א שהוא המשכת ח"ע ואזי נעשה מדלי"ת ה'. וביאור"ע מה שהה"א מגלים כו' דכתיב אתה הוי' לבדך מלא ה' את עשית את השמים חסר ה' וזהו"ע הה"א שביהודה שהוא התחברות ההמשכה מבחי' אתה הוי' לבדך מלא ה' שבחי' את עשית את השמים חסר ה'. וזהו יהודה אתה נכתב אתה מלא בה"א. שממשיך בחי' אתה הוי' לבדך אתה הוא ראובן. ועיקר הפסוק יהודה אתה נאמר על דוד ושלמה שיצאו מיהודה שאזי הי' קיימא סיהרא באשלמותא:

ג **יודוך** אחיך. פי' בזהר מה שאחיך יודוך הודאת שאר האחים הוא לבחי' זו דיהודה אתה. דהנה כתיב ששם עלו שבטים שבטי י"ה להודות לשם הוי'. שיש ב' בחי'. שבטים סתם ושבטי י"ה כו'. שתכלית עלייתם מל"ע הוא להיות שבטי י"ה. כמ"ש בי"ה הוי' צור עולמים ביו"ד נברא העוה"ב ובה' נברא העוה"ז. והיינו כי השבטים מל"ע בחי' ראובן שמעון ולוי ממשיכים רק בחי' ממכ"ע כמ"ש בתו"א (ושרש ההמשכה רק מבחי' הו"ב וזהו שבטי י"ה). אבל תכלית עלייתם אח"כ הוא להודות לשם הוי' שהוא לבוא לבחי' יהודה שההודאה והביטול הוא לעצמות אוא"ס הסוכ"ע. כמאמר הטוב שמך ולך נאה להודות שבבחי' שמך הארה ממכ"ע יוכל להיות טוב אור וגילוי אבל ולך עצמותו ומהותו ית' ממש נאה להודות שאינו מתגלה כ"א רק בבחי' הודאה. וזהו שאמר ששם עלו שבטים כו' כתיב להודות לשם הוי'. וזהו יהודה אתה יודוך אחיך שאחיך שהם שבטי י"ה הם מודים· בבחי' הודאה לבחי' אתה. אתה הוא ראובן אתה הוי' לבדך שמאיר בבחי' יהודה כו'. ובתו"א פי' יודוך אחיך. שהם הגורמים וממשיכים בך להיות בחי' יהודה אתה. ושני הפי' אמת כי א"א לבוא לבחי' יהודה כ"א שיקדים תחלה בחי' ראובן שמעון ולוי ג' פרשיות דק"ש. ואח"כ יודוך אחיך לבחי' יהודה אתה (וכמ"ש בתו"א בהביאור שהמל' מקבל תחלה המשכת הכתר מע"ס דז"א. ואח"כ נעשית משפיע שהמל' היא כתר נעוץ תהב"ס כו'):

ידך בעורף אויביך. דהנה לע"ל כתיב כי לא בחפזון תצאו כו' משא"כ ביצימ"צ כי בחפזון יצאת. כי ברח העם. ופי' בתניא ביצימ"צ הי' הרע בתקפו ע"כ הצלה לברוח מהרע. אבל לעתיד ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ ולכן לא בחפזון תצאו כו'. וזהו עדמ"ש בדוד בשנותו את טעמו כו' ויגרשהו וילך. פי' בשנותו את טעמו הוא בחי' אתהפכא מחשו"כ וממרירו למיתקא. לפני אבימלך הכ'. ועי"ז ויגרשהו וילך שהוא גירש את הרע לא כמו ביצימ"צ בחי' אתכפיא שהי' צ"ל כי ברח העם לברוח מהרע כו'. וזהו ידך בעורף אויביך פי' שע"י בחי' יהודה אתה שמקבל מבחי' אתה גבור כנ"ל טוב ארך אפים מגבור כו' עי"ז יהודה גבר באחיו להיות איזהו גבור הכובש את יצרו. ולכן ידך בעורף אויביך שהוא מגרש ומבריח את הרע שהרע צריך לברוח ממנו שיודע שיהי' מגורש וכמ"ש בדוד שיצא מיהודה ואויבי תתה לי עורף כי אויבי קאי על היצה"ר. וזהו הפי' הפשוט בפסוק כי הלא למלחמה על אויביך ואמרו בזה"ק בעת צלותא בעת קרבא. וגם פי' ידך בעורף אויביך שבעניני עוה"ז צ"ל בבחי' עורף וקרירות כאלו כפאו כמ"ש בתורה אור:

ד **ישתחוו** לך בני אביך. הנה השתחואה הוא ג"כ ענין המשכה כמו שמרכין ראשו למטה. ופי' בני אביך הנה כתיב כי אתה אבינו וקאי על בחי' חכ"ע כמ"ש בתו"א ע"פ זה. והענין דכתיב ועבד הלוי הוא כי יש ב' בחי' אתה והוא. אתה זהו בחי' עלמדאתג"ל כ"ב אותיות וה' מוצאות הפה בחי' ממכ"ע. והוא מורה על העלם עלדאתכ"ס סוכ"ע. וכמו"כ בברכת המצות יש ב' הבחי' ברוך אתה כו' אשר קדשנו כו' וצונו ל' נסתר. וזהו ועבד הלוי הוא שעבודת הלוי להמשיך גילוי בחי' הוא עלמדאתכ"ס. ובכהן כתיב אתה כהן לעולם. ולכאורה צ"ל הלא כהנים הם למעלה מבחי' הלוים וכמ"ש ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים. וכתיב בלוים וילוו עליך וישרתוך שהלוים טפלים לכהנים. וא"כ איך הכהן הוא רק בבחי' אתה והלוי בבחי' הוא. והענין שיש בחי' אתה שלמעלה מבחי' הוא. דאי' בזהר תלת דוכתין איקרי אתה כו' ובחי' עצמות אוא"ס נק' אתה בחי' גילוי. והיינו כי העלם וגילוי שייך רק באור שהי' בו צמצומים. אבל עצמותו ומהותו ממש שלמעלה מהצמצום אין שייך בו העלם וגילוי כ"א שנמצא למטה כמו למעלה כי התגלות מציאותו שוה אפי' בעשי' ולכן ש"ס שגור בפי הכל אפי' בתינוקות ולכן עצמותו ומהותו ית' שלמעלה מגדר בחי' העלם וגילוי נק' דוקא אתה לנוכח. וזהו בחי' אתה כהן לעולם שלמעלה מבחי' ועבד הלוי הוא. והיינו כמ"ש כי אתה אבינו. לפי שחכמה כח מ"ה שורה בה עצמותו ומהותו ממש שנק' אתה. והכהן קו הימין חסד מקבל מהחכמה. ולכן אתה כהן לעולם. משא"כ הלוי קו השמאל גבו' מקבל רק מהבינה שנק' הוא. (ועיקר הענין שחכ' נק' אתה דאי' בכתבים מאדמו"ר הזקן נ"ע שחכ' הוא למעלה מהקו. ולכאורה א"ז מובן. והענין דידוע שיש בחי' קו המדה בג' בחי' בבינה ובמו"ם ובגבו' דעת"י. ובאצי' שם הקו"ח בחי' שרביט הזהב מתחיל קצה העליון שלו בבינה שרש גרמוהי כו' שנמשך מבחי' קו המדה וקצה"ת ביסוד ונמצא שחכמה היא למעלה מהקו באצי' ולכן נק' אתה) וזהו ישתחוו לך בני אביך כמ"ש בתו"א אורייתא דמחכ"נ נק' אב. וכן צדקה וגמ"ח נמשך ג"כ מחכ' כי חכ' מקור הרחמים. והעוסקים בתורה וגמ"ח נק' בני אביך. וא"כ ע"י תורה וגמ"ח ממשיכים מבחי' כי אתה אבינו. וזהו יהודה אתה כו'. ישתחוו לך בני אביך שהם ממשיכים בחי' יהודה אתה כו'. והנה מה חיבר שמעון עם יהודה כמ"ש וזאת ליהודה שמע ה' קול יהודה לפי שהי' בלבו עליו על מעשה זמרי ע"כ לא רצה לברכו בפרט וכללו ביהודה עי' בפירש"י וכן בשופטים כתיב וילך אתו שמעון כו'. וצ"ל למה דוקא עם יהודה. והיינו כנ"ל שיהודה הוא כללות נש"י שכולם נק' יהודים. וגם תשובה הוא ג"כ ענין הודאה כמ"ש ומודה ועוזב ירוחם:

הגדלת הנה בשם אד'. כי זה הו"ע גילוי ההעלם משרשו ומקורו. והיינו כי שם אד' הוא מל' ושרש המל' הוא בחי' עצמ"ה אנא אמלוך. וזהו הטונה איש"ר מברך בכל כחו שממשיך בחי' כח אד' עי"ז קורעין לו גז"ד כו'. וגם ענין בכל כחו דהנה יש כ"ח עתים י"ד לטובה וי"ד להיפך ח"ו וכולם במל' כי המל' היא בחי' סיהרא לבנה ויש י"ד ימים של מילוי הלבנה שהם בחי' אור וחסד וי"ד ימים של חסרון בחי' חשך והעלם וגבורה כו'. וכשנמשך מבחי' א"א במל' אז נהפכים כולם לטובה. וזהו קורעין לו גז"ד של ע' שנה היינו כי הז"מ שכלולים מעשר הרי הם ע' וזהו שלימות כל מדה להיותה כלולה ממדות וממוחין ועל ידי המשכה מבחי' מל' דא"ס אז הגם שהסכימו כל המדות עליו לרעה ח"ו נהפך לטובה כו' וזהו ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו כו'. וזהו"ע אלקי עולם ברחמיך כו' אדון עוזנו צור משגבנו כו'. מגן כו'. משגב כו'. עוזנו זהו בחי' המל' עוז וכח ומקור נש"י בחי' כנס"י. וגם כמ"ש ועוז מלך כו'. והנה המל' היא בחי' נוק' שם אד' והו"ע תשישות כח כנקבה. אבל אדון הוא דכורא בחי' כח כדכורא דקאים בחילא כו'. ועל ידי ברחמיך הרבים נמשך מבחי' אדון מל' דא"ס במל' דאצי' בחי' נוק' ואז נמשך לישראל בחי' צור ומגן ומשגב. ג' מקיפים עליונים המגביהים ומעלים את נש"י כו' שלא יהי' מקום ליניקת החיצונים ודינין תקיפין ח"ו כנ"ל. והנה יהודה מצד ההודאה והביטול לבחי' סוכ"ע (כמ"ש בתו"א ע"ש היטב) ע"כ זכה לבחי' אתה גבור כו'. ולכן מרומז בו השם אגל"א. ולכן זכה לגבורה כמ"ש יהודה גבר באחיו מחמת שמקבל מבחי' אתה גבור כו' וזכה למלוכה מלכות ב"ד בנמשך מבחי' זו כמ"ש רמה קרני כו'. כי שם אד' הוא בחי' מל' כמ"ש בכל הספרים. וכתיב הוי' בהיכל קדשו היכל בגימט' אד' :

ב **ועתה** צ"ל פי' יהודה אתה מהו"ע ובחי' אתה כו'. הנה כתיב אתה הוא ושנותיך לא יתמו. וצ"ל הלא אוא"ס ב"ה אינו בגדר זמן כלל. כי הזמן הוא בריאה מאין ליש. וא"כ איך שייך לומר אתה ושנותיך לא יתמו. שזה אינו שייך אלא בגדר הזמן שלא יכלה כו'. והענין כי יש ב' בחי' אתה. כי בס' התפלה אנו אומרים אתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון ותקנו זה ע"ש הפסוק אני ראשון ואני אחרון. כי אתה הוא כמו אני שעניינם ל' גילוי כו'. והנה פי' אני ראשון הוא ראשית הגילוי מאוא"ס ב"ה שיהי' בחי' סוכ"ע. ואני אחרון הוא בחי' האחרונה בחי' ממכ"ע שמתלבשת להחיות עולמות בע"ג. וע"ז כתיב מלכותך מלכות כל עולמים מלכותך הוא בחי' סוכ"ע אני ראשון ומלכות כ"ע הוא בחי' אני אחרון. והנה בבחי' מלכות כל עולמים נז' בתורה זמן כמ"ש מלך מלך וימלוך. עבר הוה ועתיד. והיינו כי בחי' מל' שרש הזמן כו'. ויש בזה ג' בחי'. א' עצמיות מלכות כ"ע הוא רק מקור היות הזמן. שרחוק עדיין מאד מבחי' אור וחיות לזמן. וכמו מקור ומעיין שהמקור עדיין כח רוחני ולמעלה מבחי' גילוי מהות מים וכמו מקור השכל שלמעלה מגילוי שכל. והב' כשנמשך מבחי' מל' חיות להחיות הזמן. ויש בזה ג"כ ב' בחי' כידוע שיש לכל נברא ב' מיני חיות. בבחי' סובב ובבחי' ממלא. וזהו הכל יודוך מצד הסובב והכל ישבחוך מצד הממלא כו'. וכמו"כ בבחי' זמן ג"כ יש ב' מיני חיות. הא' רק בחי' מקיף וסובב. והב' מה שמתחלק בבחי' זמן ממש לשנים וחדשים וימים ושעות כו'. וזהו אתה הוא ושנותיך. אתה הוא מקור האותיות ועולם הדבו"ע מאל"ף עד תי"ו וה' מוצאות הפה. ויש בזה ג' בחי'. אתה הוא אחרון עצמיות מלכות כ"ע עצמיות מדת המל' כמו שהיא באצי' שהיא עדיין רק בבחי' מקור ושרש להיות הזמן. ופי' מקור היינו שאין לו ערך לבחי' הנמשך ממנו. כמו מקור המעיין שהמקור הוא רק כח רוחני למים ואינו מהות מים עדיין כו'. וכן מקור השכל שאינו רק כח להשכיל ואינו ערך למהות כח השכל הגלוי שהוא מושג והוא ראשית הגילוי בנפש משא"כ מקור השכל אינו מהות מושג עדיין שאין מושג מהו למעלה מהשכל. או כמו ענין חומר ההיולי הפשוט מקור הד"י ארמ"ע שאין לו ערך להד"י גשמיים. ואעפ"כ זהו בחי' מקור שממנו הם נמשכים. וכמו"כ עצמיות המל' הינה רק מקור להיות הזמן. והוא ל' נסתר זהו מה שנמשך חיות בבחי' מקיף לזמן מל' דאצי' כמו שנעשית עתיק לבי"ע. ושנותיך החיות שמתלבש ומתחלק בבחי' זמן ממש או"פ. ונק' שנותיך כי הוא העיקר דבחי' שנה כמו שהרוחניות והחיות דבחי' מקום זהו העיקר דבחי' מקום. ועל בחי' זו כתיב אתה הוא ושנותיך לא יתמו והיינו דקאי על בחי' אתה הוא אחרון מל' כ"ע. דהיינו שגם הזמן שנמשך ומתהוה מבחי' מל' יכול להיות בו נצחיות שלא יופסק לעד. כמ"ש במ"א ע"פ שוכן עד. וע"ז כתיב לעדי עד ימלוך. וזהו שוכן עד כו'. אך זהו רק בחי' נצחיות לבד שהזמן הוא זמן ממש רק שיומשך בלי הפסק כו'. אך יש ג"כ בחי' יחו"ע היינו כשנמשך בחי' למעלה מהזמן בזמן והיינו ההמשכה מבחי' אני ראשון באני אחרון שלא שייך שם המשך זמן כלל ולא שייך שם עבר הוה ועתיד כלל רק הכל בהתכללות ע"ד שמצינו שהראה הקב"ה לאדה"ר דור דור ודורשיו כו' הרי ראה ביום אחד כל משך שית אלפי שני כו'. וכן ע"ד שמצינו באריז"ל שראה והשיג במשך רגע שעה מה שצריך לדרוש שמונים שנה כו'. וה"ז גילוי והמשכת למעלה מהזמן בזמן הגשמי ממש. אך זהו רק בית"ש. אבל לעתיד ע"י בחי' הודאה ביטול שלמעלה מטו"ד עי"ז יומשך מבחי' אתה הוא ראשון בבחי' אתה הוא אחרון כו'. וזהו יהודה אתה. שע"י ההודאה והביטול ממשיך הגילוי להיות בבחי' אתה לנוכח. והיינו שיהי' התחברות ב' הבחי' דאתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון וכמ"ש אני ראשון ואני אחרון שיהי' התחברות ב' בחי' אני. דכמו שמאיר הגילוי למעלה בבחי' אני ראשון כמו"כ יהי' הגילוי בבחי' אני אחרון. ועיקר התחברות הב' בחי' אני יהי' לע"ל ועי"ז יהי' התגלות אלקות בעולמות וכמ"ש ונגלה כבוד הוי' כו'. וזהו יהודה אתה. ולכן מרומז כאן שם אגל"א שע"י בחי' גבור הכובש יצרו גבורה שלמעלה מטו"ד עי"ז נמשך בחי' אתה ויהופכו כל הדינים כו'. ולכן יש ביהודה דלי"ת וה"א. שהדלי"ת מורה על יום ד' שבו נתלו המאורות שהי' מארת חסר בחי' עני דסיהרא וזהו דלי"ת כמ"ש דלותי ולי יהושיע. וה"א

משלים

שמי ושם אבותי על ידי המלאך הגואל. ועי"ז וידגו לרוב בקרב הארץ דגים שבים אין עין הרע שולט בהם מפני שהים מכסה עליהם. כי יש עלמא דאתכסיא ביטול במציאות ויש בה עלמא דאתגליא. אך פי' וידגו לרוב בקרב הארץ שיהי' ביטול דעלמא דאתכסיא גם בעלמא דאתגליא ע"ד נוני ימא דאזלין בישבתא בשבתי' ישבה עלמא דאתגליא יומשך הביטול דבחי' ים וכענין ק"ש. בשה"ז פ' בשלח ד"ה עוי"ל. שהים הגשמי לא יסתיר כלל על האין האמיתי. וכענין מעלת נבואת משה על שאר הנביאים כמ"ש בהגהות לשה"ז הנ"ל. והיינו על ידי המים בחי' תורה גם על ידי המצות וברכות המצות להיות ברוך הוי' מן העולם ועד העולם כו'. עי' בד"ה לא הביט און ביעקב פ"ג:

עי' במ"א עפ"י מאמר הזהר פ' וישב ע"פ ישכיל עבדי וגו'. איך שעיקר הגאולה שהיא התחי' נמשך דוקא ממהוע"צ הא"ס ב"ה היינו מבחי' פנימיות עתיק כו'. והמשכה זו מוכרח להתלבש במל' דאצי' ובמלאך מט"ע פנימי' ו"ק דיצירה (וזהו ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו) שרו ש"ע המהוה יצירה ועשי' כו'. ומזה יובן ענין סמיכות גאולה לתפלה שהוא להמשיך גילוי הא"ח הנ"ל במל' דוקא כו' וע"י המל' דוקא נמשך הגאולה. וזהו המלאך הגואל המלאך דוקא כו'. וזהו ג"כ ענין יברך את הנערים הו"ע התלבשות המל' במט"ע שרו ש"ע כו':

יהודה אתה יודוך אחיך. הנה בתו"א פ' זו אי' דראובן שמעון לוי הם בחי' ג' פרשיות דק"ש. ובחי' יהודה הודאה וביטול הוא שמו"ע כריעות והשתחוואות. וביאור"ע הנה ידוע דק"ש נק' בזהר ובכהאריז"ל צלותא דמיושב. אבל שמו"ע היא צלותא דמעומד. והנה עמידה למעלה מישיבה כמשל מי שעומד לפני המלך שבש"פ אזי אינו יכול לישב כלל. משא"כ כשהוא רחוק מהמלך אזי יוכל לישב. וא"כ כיון ששמו"ע היא צלותא דמעומד זהו למעלה מבחי' ק"ש דמיושב. ובאמת ק"ש דאורייתא ותפלה דרבנן. והענין דכתיב כי אל דעות הוי' דיש ב' דעות ד"ת וד"ע. ד"ת הוא בהנבראים דבי"ע איך שהם יש מאין. וד"ע איך קמי' כל"ת שהיש בטל במציאות. וזהו אחד גם בז' רקיעים וארץ וכנ"ל. והנה ענין ק"ש הוא שאומרים הביטול למטה בבחי' היש דד"ת דבי"ע כמ"ש בכהאריז"ל דיחוד דק"ש הוא בעולם הבריאה כו'. אעפ"י שאומרים אחד ואהבת שהוא הרצוא ליכלל בבחי' יחו"ע דאצי'. אבל מ"מ זהו בהיש דבי"ע מה שיש בהם בחי' רצוא והעלאה ליכלל באצי'. וכיון שאומרים הביטול דאחד למטה כו' ע"כ הוא מיושב (וכנ"ל במשל מי שרחוק מהמלך אעפ"י שמספר בגדולת המלך מ"מ יוכל לישב). משא"כ שמו"ע היא בחי' הודאה וביטול לבחי' ד"ע איך קמי'. כי ההודאה הוא לבחי' שאינו מושג בשכל. והיינו שענין שמו"ע הוא כשמתעלה היש דבי"ע בבחי' הודאה עד שנכלל באצי' ממש. וא"כ ההודאה והביטול דשמו"ע הוא למעלה וע"כ מעומד (ומ"מ ק"ש דאורייתא כמ"ש ע"פ ממושבותיכם דוקא תביאו לחם תנופה כד"ה ואהי' אצלו אמון ע"ש היטב. ועי' ג"כ כד"ה ביאור דשימני כחותם. דעיקר הכוונה להיות גם למטה ביטול דיחו"ע הוי' אחד משא"כ כשהיש כבר מתעלה באצי' וביטול כו'). וזהו החילוק שבין ראובן שמעון ולוי שהם ג' פרשיות דק"ש צלותא דמיושב לבחי' יהודה בחי' שמו"ע צלותא דמעומד שההודאה והביטול הוא למעלה ממש וכנ"ל וכידוע דאצי' לגבי בי"ע זהו בחי' סוכ"ע לגבי ממכ"ע. וע"כ יהודה בחי' הודאה שלמעלה מהדעת לבחי' סובב שאינו מושג זהו מדריגת שמו"ע. ופי' יהודה אתה כו' דלכאורה תיבת אתה מיותר. הענין דהי' בכהאריז"ל דבד' פסוקים אלו מרומז שם גדול מאד הוא השם אגל"א ר"ת אתה גבור לעולם אד'. וזהו יהודה 'אתה לרמז האל"ף ובפסוק 'גור ארי' הגימ"ל. 'לא יסור שבט כו' הלמ"ד. 'אוסרי לגפן האל"ף. וענין שם זה ומהו השייכות דוקא ליהודה צ"ל פי' אתה גבור ולא פירש מהו הגבורה. לפעמים נאמר הוי' גבור מלחמה ולפעמים גבור ומושיע וכאן כתב ולא פירש כו'. הנה ארז"ל (במשנה דאבות פ"ד) איזהו גבור הכובש את יצרו שנאמר טוב ארך אפים מגבור בגבורה זו לכבוש את יצרו הוא מבחי' ארך אפים. וכן למעלה הי' גבורות גבורותיו שכובש את כעסו שזהו גבורה עליונה ונמשך מבחי' ארך אפים כו'. והענין כמארז"ל קוב"ה מצלי מאי מצלי יה"ר מלפני שיכבשו רחמי את כעסי (ברכות ז' א'). פי' כעסי הוא מדה"ד. והנה מדה"ד שלמעלה קשה מאד לכבשה כי הדין דין אמת כו'. וז"ש מי ימלל גבורות הוי' ופי' בזהר ל' וקטפת מלילות היינו שמרכך הגרעין והמוץ נופל כו'. ולמעלה מי יכול לרכך מדה"ד כו'. וכדי שיכבשו רחמי את כעסי צ"ל יה"ר מלפני בחי' א"א דוקא. הגם שיש במדות בחי' ת"ת שהוא רחמים התכללות הדין בחסד כמאמר לאכללא שמאלא בימינא כו'. זהו רק כשמדה"ד בלי התגברות יתירה. אבל כשמתגבר מדה"ד למעלה כמ"ש וחרה אף הוי' יעשן אף הוי'. אז א"א להמתיקן רק ע"י המשכת בחי' ארך אפים ונושא עון כו' כמו שלמטה באדם צ"ל גבורה יתירה להיות כובש את יצרו כשמתגבר עליו שצ"ל המשכה וכח מעצם הנפש שלמעלה מהמדות. וכמו"כ למעלה צ"ל גבורה יתירה להיות כובש כעסו. דהיינו להתגבר על מדה"ד. וגבורה זו נמשך מבחי' ארך אפים נושא עון. וזהו טוב ארך אפים מגבור כו'. וזהו ג"כ ענין קוב"ה מצלי יה"ר מלפני שיכבשו כו'. קוב"ה זהו בחי' מדות עליונות שיש בהם ב' בחי' קדוש וברוך כמ"ש במ"א. ומצלי יה"ר מלפני דוקא שיומשך מבחי' רצוה"ע כתר רעדכ"ר א"א ועי"ז יכבשו רחמי את כעסי כו'. וזהו אתה גבור לעולם אד' כי שם אד' הוא מדה"ד. מל'. דינא דמלכותא דינא. וד' אותיות דינא ואותיות א' דין. ורק שהאלף הוא ממתיק הדין דאד'. וענין שם אגל"א הוא שיומשך בחי' טוב ארך אפים מגבור שהוא המשכת גבורה עליונה ממקור הגבורות התגברות האור והכח מבחי' א"א בשם אד' כדי להתגבר על הדין דאד' ולהמתיקו אפי' כשיש התגברות הדינים ח"ו. וזהו אתה גבור לעולם אד' שמבחי' א"א נמשך המתקת הדינים תמיד במל' וזהו לעולם ל' נצחיות כמ"ש ואתה מרום לעולם הוי' שמבחי' מרום נמשך הנצחיות וכמ"ש במ"א. וע"ז כתיב ועתה יגדל נא כח אד' כאשר דברת לאמר ה' ארך אפים כו'. כי שם אד' הוא מדה"ד. וע"כ כדי שגם משם אד' יומשך להיות מדה"ר. וזהו כאשר דברת לאמר ה' ארך אפים כו' היינו שגם מבחי' מל' שהוא בחי' דיבור ואמירה יומשך להיות נושא עון כו'. זהו ע"י יגדל נא כח אד'

הגדלת

כי ענין בקשות גאלנו רפאנו וברך עלינו היינו שאף שעפ"י סדר ההשתלשלות שההנהגה היא ע"י המדות אין יכול לימשך כו' כי מצד החסד הי' נמשך אך יש כנגדו מדה"ד המעכב שאינו ראוי לכך וכמארז"ל (שבת נ"ה א') אין יסורים בלא עון מ"מ מבקשים יהי רצון מלמעלה מהשתלשלות שיתכללו המדות כנ"ל ויומשך השפע ולכן צריך להסמיך גאולה לתפלה להמשיך גילוי האור שלמעלה מהשתלשלות בבחי' תפלה כדי שיושפע כל הבקשות. כי תפלה היא במל' דאצי' כמ"ש ואני תפלה וע"י בחי' מל' הוא כל ההשפעות לעולמות דבי"ע כו'. וכמו שמקבלת מלמעלה כך משפעת למטה. ולכן אם ההשפעה נמשך לה רק מהמדות דז"א דאצי' א"א שיומשך כל הבקשות כנ"ל שעפ"י הכ' ומדות יש דין ומשפט אם ראוים כו'. ע"כ צריך להמשיך גילוי או"ת הנ"ל שבאו"א וז"א גם במל'. והמשכה זו היא ע"י יסוד ז"א צ"ע בחי' כי כל בשמים ובארץ דאחיד כו'. וזהו"ע סמיכת גאולה לתפלה. ועז"א שצריך לכוון בשם כי הבקשה צ"ל נמשך על ידי המדות ולכן צריך לכוון שיתלבש במדה זו כדי שיומשך בקשה זו ובמדה אחרת כדי שיומשך בקשה אחרת כו':

ב **ועתה** יובן ענין המלאך הגואל. דהנה יש ב' בחי' מלך ומלאך ושניהם במדת מל'. והענין דעיקר מדת המלוכה הוא הדיבור כמ"ש (קהלת ח') באשר דבר מלך שלטון. וכך למעלה על ידי בחי' דיבור עליון דעש"מ שמהם נתהוו כל העולמות הוא עיקר התגלות המלוכה ומלא שמל' היא בחי' דבר הוי'. והנה בדיבור יש ב' בחי' א' כשהוא בא בהתגלות ויוצא לחוץ ואזי הוא נפרד משכל האדם. והב' כשהוא מקבל עדיין משכל וחכמה שאזי הוא העלם וביטול הדיבור. דהנה א"א להיות גילוי הדיבור לזולתו בלתי שיקבל משכל תחלה. וכמ"ש גם למעלה אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה (איוב כ"ח) ואח"כ ויאמר לאדם וכמ"ש ע"ז ברבות (בראשית כ"ד סי' ה'). וזהו מה שנז' בגמ' (ברכות כ' ב') הפלוגתא אם הרהור כדיבור דמי. פי' הרהור היינו מח' כ"א הוא הדיבור כשהוא בהעלם עדיין ומקבל מהחכמה (והיינו כשחושב מה לדבר). והנה אעפ"י שהדיבור כשמקבל מחכמה אזי הוא בהעלם וביטול האותיות כו' מ"מ הוא גבוה יותר לאין קץ מכשהוא בא בהתגלות לזולתו שאזי הוא נפרד מהשכל. וכך יובן למעלה בבחי' מל' דיבור עליון המהוה כל העולמות היינו התגלות הדיבור עליון שאזי הדיבור נפרד מגילוי אוא"ס כו' המלובש בח"ע. אבל לפעמים כשמאיר ח"ע. שבתוכה מלובש אוא"ס. בהדיבור. והיינו כשהדיבור עליון מקבל גילוי ח"ע ואוא"ס. אזי הדיבור הוא בתכלית הביטול בא"ס ע"ד חכמה כח מ"ה. וזהו"ע ב' בחי' דמלך ומלאך ששניהם במל'. היינו כי מלך הוא בחי' מל' דבר הוי' כשהוא בא בהתגלות להוות העולמות. ומלאך הוא כשהמל' מקבל גילוי ח"ע שאזי נק' מלאך בתוס' אל"ף שהוא התגלות אאלפך חכמה כו'. וזהו ג"כ מלאך ל' שליח שענין השליח הוא גבוה יותר מכשהוא בבחי' עצמותו כי שלוחו של אדם כמותו וכך למעלה כשהוא שליח מבחי' ח"ע ואוא"ס ב"ה אזי הוא כמותו ממש לגאול כו' ועי' בלקו"ת ד"ה ויקרא. והנה כשהוא בבחי' מלאך אזי הוא בבחי' גואל כנ"ל שהגאולה צ"ל מאוא"ס דוקא. אך על ידי סמיכת גאולה לתפלה יכול להיות הגאולה מבחי' מל' ג"כ

וזהו ג"כ המלאך הגואל שעל ידי התגלות אאלפך חכמה הוא בבחי' גואל כו'. ובזה יובן ענין דרב ברונא סמך גאולה לתפלה לא פסק חוכא מפומי' כולא יומא (ברכות ט' ב'). פי' פומא הוא בחי' דיבור עליון ע"ד שנת' בענין שמש ידע מבואו לבא לפומא לא גלי כו'. וענין חוכא הוא בחי' התגלות שמחה בדיבור כמ"ש אם הבנים שמחה. וענין השמחה בדיבור הו"ע התגלות פנימי' אוא"ס והיינו היחוד עליון ולכן על ידי סמיכת גאולה לתפלה לא פסק חוכא מפומי' כולא יומא כו'. וענין שאמר יעקב דוקא המלאך הגואל אותי. כי המלאך הגואל זהו"ע סמיכת גאולה לתפלה יחוד העליון ויעקב דוקא המשיך היחוד. כי אברהם רק וימינו תחבקני חיבוק ומקיף לבד ויצחק שמאלו רק התעוררות על היחוד. אבל עצם היחוד מקו האמצעי דוקא. ופי' הגואל אותי מכל רע. דהנה יש רע ברוחניות בעבודה כמ"ש וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום. ובכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו להתאוות תאות זרות כו'. ויש עוד רע בגשמיות בבני חיי ומזוני וכמו יעקב שירא מעשו פן יבוא והכני אם על בנים אך מלאך זה הוא גואל מכל רע:

ג **הוא** יברך את הנערים. דהנה כתיב נער הייתי גם זקנתי. וארז"ל (יבמות ט"ז ב') שרו ש"ע אמרו שהוא בבחי' נער. דהנה החילוק בין נער לאדם הגדול הוא שבאדם אבריו גדולים יותר וגם המוחין שלו גדולים להשיג גדולות אבל הנער הוא אותן האברים בעצמן אך הם קטנים וגם המוחין מצומצמים בתכלית הקטנות להשיג דברים קטנים כו'. והענין דלמעלה יש ג"כ בחי' אדה"ג ואנפי רברבא והוא בחי' מדות דז"א דאצי' שהם בבחי' א"ס בל"ג ובבחי' יהו"ע ביטול אמיתי והיינו על ידי המוחין עליונים דחב"ד דאצי' המתגלים ומאירים בו. אבל בחי' שרו ש"ע שהוא המקור המשפיע חיות בבע"ג ונפרדים ממש. הנה לפי שגם הוא נתצמצם להיות במדה וגבול ממש. וגם בבחי' יש. לפי שהמוחין וההשגה שלו בתכלית הקטנות כו' ולכן נק' נער. וכשההשפעה נמשך מבחי' נער זה נעשה למטה העלם והסתר לגמרי להיות נראה עולם כמנהגו כו' וכמ"ש (ישעי' ג' ד') ונתתי נערים שריהם. וכתיב (קהלת י"ד) אי לך ארץ שמלכך נער. וכמ"ש אותותינו לא ראינו. והנה נערים ל' רבים היינו ב' בחי' משפיע ומקבל. והנה כמו שבבחי' דיבור עליון יש ב' בחי'. א' כשהדיבור הוא בהתגלות ופירוד כו' והב' כשהוא בבחי' ביטול ומקבל מבחי' ח"ע שאזי הדיבור נעלה יותר. כך גם בבחי' נערים יש ב' בחי'. א' כשהם בפ"ע בבחי' פירוד. והב' כשמקבלים מבחי' עליונה יותר וכמו יהושע בן נון נער שפני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה אך כתיב נער לא ימיש מתוך האהל שקבל מבחי' משה ואזי הי' נעלה יותר. ולכן א"ל המלאך עתה באתי משא"כ בימי משה לא קבלו אותו כו' (עד"ה מהרה ישמע). וזהו המלאך הגואל כו' הוא יברך את הנערים שיהי' תוס' ברכה והמשכה גם בהנערים מבחי' או"ת הנ"ל שיהי' למטה ג"כ ביטול כו':

וענין ויקרא בהם שמי ושם אבותי כו' שהו"ע התחברות חג"ת דאצי' עם חג"ת דבי"ע. יובן ממה שנת' בפי' היא מתהלכת בין החיות היינו בין ב' בחי' חיות חיון עילאין וחיון תתאין לחברם יחד. וא"כ על ידי המל' נעשה התחברות חיון עילאין וחיון תתאין. ומזה יובן ענין ויקרא בהם

בשמי

אל בחסד ושם אלקים בגבורה כו'. ולכאורה זהו היפך מאמר הנ"ל שהכוונה צ"ל אליו ולא למדותיו. ואי' בספרים ע"ז כי במדות יש שני דברים. הא' המדה בעצמה והב' מה שהוא ית' מתלבש בהמדה. כי מדות הוא ל' מדו בד לבוש והיינו שהם לבושים אלו ית' שהוא מתלבש בהם וכמארז"ל בעשרה לבושים נתלבש הקב"ה וברא את העולם. וז"ש (תלים קל"ג) כשמן הטוב על הראש כו' שיורד ע"פ מדותיו. והיינו כי אוא"ס ב"ה כשמו כן הוא בל"ג כו' וע"כ כדי שיהי' מקור להתפשטות החיות בבחי' בע"ג ונפרדים הוא ע"י התלבשותו בהמדות כי מדות ג"כ ל' מדה וגבול. כמו כפי' ל' בהירות. ול' מספר וגבול. והיינו פנימי' הכלי כפי' ל' בהירות והיצוניות הכלי ל' מספר. ועד"ז פנימי' הכלי' לבוש להארות אוא"ס וחיצוניות הכלי' נותנים מדה וגבול בהאור כו'. וזהו פי' אליו ולא למדותיו שהקריאה שהו"ע התפלה צ"ל אל אוא"ס המלובש בהמדות ולא להמדות בעצמן שהם רק לבושים. וזהו ג"כ הפי' לכוון בשם כי ז' שמות היינו התפשטות אוא"ס ב"ה להיות המדות כו' וגמלא"ה הכל ענין א'. וזהו ג"כ דרך שאפ"ל כן. אבל הפי' האמיתי דלכוון אליו ולא למדותיו הוא מהוע"ל אוא"ס שאינו מלובש כלל בע"ס. וענין לכוון בשם הוא האור שמלובש בע"ס. אך דפי' בכל קראנו אליו הו"ע ק"ש למסו"נ באחד ופי' לכוון בשם היינו בשמו"ע. וביאור"ע דהנה ידוע המאמר אנת הוא חד ולא בחושבן כו'. פי' השבון הו"ע ערך דהנה בבחי' וגדר מספר שייך לומר ערך כמו יחידות עשירות מאות אלפים רבבות שהכל הוא בחי' מעבר זמ"ז ולכן אפי' יחידות הוא בערך מה לבחי' רבבות. אבל לגבי בחי' שלמעלה מהמספר לגמרי אין ערוך כלל בשום א' עם אלפי רבבות. ועד"ז יובן למעלה שבבחי' סדר השתלשלות אצילות ע"ס שייך לומר ערך אפי' בחי' מל' כוכ"ד ונק' אחרית לגבי הכ"ע ראשית השתלשלות. אבל לגבי עצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מסדר השתלשלות כיון דלמכאמ"כ והוא פשוט בתה"פ הרי כל הע"ס אינן ערוך אליו ית' וכמ"ש כולם בחכ' עשית בחכ"ע כטפי' גשמי' נחשבת וכל הע"ס נק' רק לבושים אלו כמארז"ל בעשרה לבושים כו' כנ"ל. וזהו אנת הוא חד ולא בחושבן פי' לא בחושבן היינו שאין הע"ס ערוך כלל אליו ית'. וזהו"ע ק"ש שמע ישראל שהו"ע התבוננות איך שכל הע"ס הם רק לבושים ואינן ערוך כלל לגבי עצמותו ומהותו ית' וכטפי' גשמי' נחשבים כו'. ולכן נמשך למסו"נ שהוא העלאת הנפש בהא"ר ליכלל במהוע"ל ית' דוקא ולא ירצה בהגילוי שבסדר השתלשלות וכמ"ש מי לי בשמים כו'. וזהו שבק"ש שהוא המס"נ והעלאה צ"ל דוקא אל מהוע"ל ית' שלמעלה מהשתלשלות. וזהו דבכל קראנו אליו קאי על מס"נ דק"ש. והנה ע"י מס"נ והעלאה זו נמשך המשכת או"ה מעצמות אוא"ס ב"ה וראשית גילוי המשכה זו הוא בהחכמה כי חכמה כח מה אין וביטול לגמרי לכן יוכל להיות בה גילוי א"ס אבר אתה הוי' לבדך וכולא קמי' כל"ח. אבל בבחי' יש אין יכול להיות גילוי זה כמו אפי' בבינה שהו"ע הבנה והשגה בחי' יש. והנה כשנמשך או"ה הנ"ל בח"ע אזי נעשה יחוד הו"ב תרדל"מ והיינו יחוד אין ויש שיוכלל היש דבינה באין דחכמה. וזהו הוי' אלקינו שהוא המשכת או"ה הנ"ל בהו"ב שיהי' יחוד הו"ב כו' ואח"כ הוי' אחד הוא המשכה והגילוי בהמדות דאצי' כי מל"ע הם ענפין מתפרדין חסד הוא בחי' ומהות בפ"ע כו' והתחלקות זו הוא מצד יש והתגלות כל מדה כו'. אבל כשנמשך ומאיר שם אוא"ס שלמעלה מסדר השתלשלות אזי נעשה הביטול אמיתי וע"י ביטול זה מתכללים והיו לאחדים ממש וזהו הוי' אחד. עי' ביאור דוהניף וביאור דמי מנה בענין עפר יעקב :

והנה המסכה זו נק' גאולה. דהנה תיבת גאולה מצינו ביובל כמ"ש גאולת עולם תהי' לו וביובל יצא. דהנה יובל הוא שעה"נ דבינה שארז"ל (ר"ה כ"א ב') מ"ט שע"ב נבראו וכולם נמסרו למשה ושער"נ לא השיגו בחייו. פי' מ"ט שע"ב הו"ע למצוא האור שיבוא לידי הבנה והשגה. והבנה והשגה זו מתגלה בהמדות. ולכן הם מ"ט שע"ב כנגד ז"מ הכלולין מז' כו'. אך בחי' ח"ע הוא בחי' אין וביטול היפך השגה. ולכן בהכמה מאיר האוא"ס שלמעלה מהשתלשלות. עד"ה ויצוס כו'. ושער"נ הוא מחבר הו"ב יחד שיתגלה האור שלמעלה מהשתלשלות בבינה וזו"נ דאצי'. ולכן על ידי גילוי זה נמשך הגאולה והירות משעבוד מלכיות כי השעבוד הוא נמשך מצד סדר השתלשלות שההנהגה הוא עפ"י ז"מ ובמדות יש זלעו"ז כו' אבל הגאולה היינה אלא מגילוי האוא"ס שלמעלה מהשתלשלות כו'. וכמו גאולת מצרים אשר מצרים ל' מצרים וגבולים והיינו מצד סדר השתלשלות אך גאולת מצרים הוא על ידי האור שלמעלה מהשתלשלות כו'. וזהו"ע הגאולה שסיום וסוף הק"ש כי על ידי מס"נ בק"ש נמשך גילוי האוא"ס ב"ה שלמעלה מהשתלשלות והו"ע או"ה שאו"א וז"א שהו"ע הוי' אלקינו הוי' אחד לכן נק' המסכה זו גאולה כנ"ל גבי יובל. וזהו דאי' במשנה (ברכות פ"ב) על ק"ש אם כיון לבו יצא ופי' ברע"מ אם כיון לבו באחד יצא מגלותא כו'. אך אין נק' המשכת האו"ת שבק"ש בשם גאולה כ"א דוקא כשנמשך בכל השבע מדות עד יסוד ז"א. והיינו כי עיקר הגלות הוא בבחי' מל' דוקא ואני בתוך הגולה. ובפשעכם שולחה אמכם לכן הגאולה היא דוקא בבחי' מל' היינו להעלותה מהקליפות וע"ש כו' (מפא"כ ז"א דאצי' אינו יורד כלל בבי"ע. ובאצי' לא יגורך רע כו') ומל' מקבלת מיסוד דוקא. ולכן כשהמשכת האו"ה בהו"ב והג"ת נו"ה א"ז שייך לגאולה. אך כשמגיע ההמשכה ביסוד ז"א שממנו מקבלת המל' נק' גאולה לגאול המל' משעבודה והתלבשותה בבחי' גלות בע"ס כו' וכמ"ש פדה בשלום (יסוד) נפשי (מל') וכתיב (מ"א א') חי ה' אשר פדה נפשי כו'. אם יגאלך טוב. בחי' אמרו לצדיק כי טוב כו' ואם לא וגאלתיך אנכי בחי' ורב טוב כו'. וזהו שברכת גאולה הוא סיום וסוף ק"ש ומכלל ק"ש. היינו שזהו המשכת האו"ת שבהו"ב וז"א על ידי המס"נ באחד. אך בק"ש נמשך האו"ת רק עד יסוד ז"א שבאצי' ובברכת גאולה נמשך האו"ת גם בבחי' יסוד ז"א שיורד להיכל ק"ק דבריאה להעלות המל' מבריאה לאצי' כידוע בכוונת תהלות לאל עליון גואלם. ולכן נק' ברכת גאולה סיום וסוף המשכת האו"ת דק"ש ומכלל ק"ש כו'. וזהו"ע סמיכת גאולה זו לתפלה כי כל עיקר המכוון בהמשכת האו"ת בהו"ב וז"א דאצי' הוא רק בשביל המל' הנק' תפלה לגאול אותה מהקליפות ולהעלותה באצי' שלכן נק' המל' עקרת הבית. בית מלא ספרים עולם האצי' שמלא מע"ס. וכל הפרצופים דאצי' נאצלו לא בשביל עצמן כ"א כדי שיהי' אח"כ אצילות פרצוף מל' מלך על עם כו'. ועוד טעם מה שצריך להסמיך הגאולה לתפלה

כי

יוכל להתעלות. ויש מאכל שהוא כשר ומותר. ולכן המשיך יעקב בו הכח מלמעלה שיהי' ע"ד מאכל המותר (כנ"ל שהאומות נק' לחמנו הם) כדי שיוכלו בנ"י לברר ולהעלות ממנו וממצרים הניצוצות שנפלו. וזהו כמו שברך יצחק אח"כ את עשו בתנאי כשאתיך תעבוד כו'. וכמו"כ ענין מה שברך יעקב את פרעה כדי שיוכל להתברר ולהתעלות ע"י ישראל דוקא. ולכן פרעה זה הי' מטיב הרבה עם ישראל שאמר להם ואתנה לכם את טוב ארץ מצרים ואכלו את חלב הארץ (ויגש מ"ה י"ח). וישבו בגושן במנוחה מאד. ועי"ז הי' מתברר ומתעלה ממנו ניצוצי' ביותר. וז"ש ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד. ורק אח"כ כתי' ויקם מלך חדש כו'. נמצא מבואר שענין מה שברך יעקב את פרעה הוא ממש כענין חנוכת המזבח. שכדי שיהי' יכול להיות העלאת מ"ן מבהמות גשמיי' דוגמת שיוכללו באש שלמעלה. לפי שהוא דבר חדש וכל התחלות קשות ע"כ הי' צ"ל החינוך ממקום גבוה ביותר כנ"ל. כמו"כ בהתחלת גלות מצרים שהיו צריכים בנ"י לברר ולהעלות מהם הניצוצים. וע"כ כדי שיהי' כח ועוז לבנ"י להעלות מ"ן מקליפות מצרים ולהוציא מהן הניצוצים שיוכללו בקדושה. שהוא התחלת דבר חדש וכל התחלות קשות. לזאת ברך יעקב את פרעה שהוא המשיך הכח מלמעלה שיהי' בנקל לבנ"י לבררו כנ"ל. והיינו כי יעקב לא מת (תענית ה' ע"ב). שהוא בחי' חכמה. ימותו ולא בחכמה. וזהו יעקב יו"ד עקב יו"ד ח"ע שלמעלה מהשבירה והתיקון ויכול להמשיך היו"ד עד בחי' עקב כו'. וע"כ ממנו דוקא נמשך הכח. וכמו חנוכת המזבח שהוא ע"י ח"ע חכים ולא בחכמה כו' (ג"ר דע"י) שלמעלה מהשבירה ותיקון. ולכן משבא יעקב למצרים פסק הרעב. כי שבע שני הרעב נמשך מהתגברות המדות דלעו"ז על המדות דקדושה. ולכן כיון שבא יעקב שהוא בחי' ח"ע שלמעלה מהמדות. ע"כ נפסק הרעב. וכמ"ש בממ"י להרב"י ז"ל ע"פ ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם. והנה כמו"כ יש ענין חינוך המזבח גם כעת בכ"י בעסק התפלה לברר את האש זר דנה"ב ע"י אש של מטה ואש של מעלה כנ"ל שצריך שיומשך תחלה המשכת הכח לזה מלמעלה מהב' בחי' אש כו'. והמשכת חינוך זה הוא ע"י עסק התו'. שארז"ל המאור שבה מחזירם למוטב. וארז"ל (קדושין ל' ע"ב) בראתי יצה"ר ובראתי לו תבלין שהוא התורה. והיינו כי שרש יניקת המדות רעות הוא רק מהמדות דקדושה. לפי כי שבה"כ הי' בהמדות. אבל התו' היא בחי' ח"ע שלמעלה מהשבירה והתיקון כנ"ל. ולכן התורה דוחה את היצה"ר וז"ש (תלים קי"ט י"א) בלבי צפנתי אמרתך למען לא אחטא לך שכשמצפין בלבו ד"ת שיהא חקוק בלבו היטב עי"ז דוחה את הצפוני שצפון ועומד בלבו של אדם. ונותן כח להפוך אותו:

ה **ובב"ז** יובן המד"ר (פ' נשא רפי"ב) ע"פ (איוב ד' י"ז) האנוש מאלוה יצדק. מה יעקב לא יצא מפרעה עד שברכו שנא' ויברך יעקב את פרעה כו'. כך כתי' (יתרו כ' כ"ד) בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך. והענין כי מקום קאי על בהמ"ק שהיו אומרים שם השם ככתבו. ופי' אזכיר את שמי שיומשך השפעה וגילוי אור בבחי' שמי וכענין מקדשי שמך. ושרש בחי' זכרון והשפעה זו בבחי' שם נמשך מבחי' אשר. כי אשר הוא עלמא דאתי בינה (זח"ב פ"ה ע"ב). וזהו אשר אזכיר את שמי והו"ע המשכה וגילוי מבחי' סוכ"ע בבחי' ממכ"ע וזהו אבוא אליך כמ"ש (שם י"ט ט') הנני בא אליך בעב הענן וברכתיך. פי' הברכה היא המשכת הכח מלמעלה שיוכל באמת לברר הנה"ב ולהפכו מחשוכא לנהורא. וכמ"ש (חיי כ"ד א') וה' ברך את אברהם בכל. וארז"ל (מד"ר חיי פנ"ט סי' יו"ד) השליטו ביצרו. וזהו האנוש מאלוה יצדק. דכמו יעקב לא יצא מפרעה בלא ברכה. וברך אותו שיוכל להתברר ולהתעלות בקדושה ע"י ישראל כנ"ל. א"כ כ"ש כשנמשך בבהמ"ק המשכות אור א"ס להיות אשר אזכיר את שמי וישראל ממשיכים זה צ"ל וברכתיך. וכעת הוא בבהכ"נ שנק' מקדש מעט. יש שם ג"כ המשכת ברכה זו שהוא ענין חינוך והמשכת הכח מלמעלה על בירור נה"ב:

פרשה ויחי

המלאך הגואל אותי מכל רע וגו'. להבין מהו"ע המלאך הגואל שלא יתכן דקאי על סתם מלאך כי איך יקבל יעקב הברכה רק ממלאך לבדו. ויש להבין תחלה ענין סמיכות גאולה לתפלה כי בשחר מברך אחת לאחריה שהיא גאל ישראל שהיא סיום וסוף הק"ש והיא מכלל הק"ש וצריכים להסמיך אותה לתפלה. ובערבית שמברך שתים לאחריה היינו משום דהשכיבנו כגאולה אריכתא דמיא. וי"ל זה מהו"ע שהברכה שלאחר ק"ש היא גאולה ושים לה סמיכה לתפלה. הנה בחזקי' כתיב (מ"ב כ) והטוב בעיניך עשיתי וארז"ל (ברכות יו"ד ב') שסמך גאולה לתפלה. וצ"ל שהרי הי' צריך להזכיר כאן כל תורתו ועבודתו בכל ימיו כדי לקרוע גז"ד. וסמיכות גאולה לתפלה זהו מדרבנן. גם להבין דלפעמים משמע שק"ש גבוה מתפלה דמי שתורתו אומנתו מפסיק לק"ש ואין מפסיק לתפלה. ומ"מ אנו רואים כמה דברים שמעכבים בתפלה ואין מעכבים בק"ש כמו עמידה וכוונה כו' דמזה משמע שתפלה גבוה. הנה ארז"ל בספרי ע"פ מי כה' אלקינו בכל קראינו אליו. אליו ולא למדותיו. שהקריאה שהו"ע התפלה והבקשה צ"ל אליו דוקא. ולפעמים ארז"ל (במדרש שוח"ט סס"י ג"א) מפני מה ישראל צועקין ואין נענין מפני שאין יודעין לכוון בשם. משמע מזה שהמתפלל והמבקש צריך לכוון תפלתו בשם. והנה ז' שמות שאין נמחקין הם בז"מ עליונות דאצי' שם

אל

באמ"צ. וצ"ל תחלה מ"ש (משלי ה') נופת תטופנה שפתי זרה כו' ואחריתה מרה כלענה. וארז"ל (ב"ב ט"ז ע"א) יורד ומסטין ועולה ומקטרג עד שיורד ונוטל נשמתו. דלכאורה אינו מובן מהו השנאה כ"כ שיש בלב הסט"א עם נפש האדם. והענין כי חיות הקצוב לקליפות בגזירת עליון הוא רק מעט מזעיר בשביל קיום עצם מציאותן לבד וצריכים להיות בשפל המצב. ולכן משתדלים בכל עוז ויכולת להחטיא את האדם וליטול נשמתו. בכדי שעי"ז יהי' להם תוס' חיות מהקדושה. וזהו ענין שחוטפים נשמות מהקדושה. ונק' גנבים שודדי לילה (כמ"ש באריכות ע"פ זה) וכתי' (משלי ו' למ"ד) לא יבוזו לגנב כי יגנוב למלאות נפשו כי ירעב. אך איך יכולים לחטוף נשמות מהקדושה א"ז כ"א על ידי חטא שמחטיאים את האדם (ולכן עולה ומקטרג ונוטל נשמתו) ועי"ז כתי' (נח ט' ו') שופך דם האדם באדם דמו ישפך. ולכאורה אינו מובן מהו באדם. והענין כי דם האדם זהו החיות שלו כי הדם הוא הנפש. וסובב והולך בכל הרמ"ח אברים. והנה למעלה בבחי' ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם יש ג"כ עד"מ או"כ. והכלים נק' רמ"ח אברים דמלכא. והאורות שבהם חיות הכלים דע"ס נק' דם האדם עד"מ. והנה רמ"ח מ"ע נק' רמ"ח אברים דמלכא. פי' אברים כלים המגבילים. כמו האבר כשהוא שלם הוא מגביל ומכסה את הדם שלא יצא לחוץ. כך מ"ע הם בחי' כלים המגבילים את הדם העליון דבחי' אדם שעל הכסא ושומרים אותו שלא יצא ויומשך ח"ו לחוץ דהיינו לסט"א ח"ו. אבל על ידי חטא שפוגמים באיזו מצוה אזי נעשה כביכול נקב דהיינו פגם באותו אבר וכלי למעלה שרש מצוה הזאת. וכמו באדם שנעשה נקב באבר יוצא ממנו דם לחוץ. כן כביכול גם למעלה על ידי הנקב והפגם שנעשה יוצא לחוץ דם העליון שהוא בחי' חיות ואורות ונשמות ומיד הסט"א חוטפים כו'. וזהו שופך דם האדם דקדושה באדם דקליפה. ועי"ז מתחזק הסט"א מאד. ולכן זהו כל השתדלותם רק להחטיא את האדם וליטול אח"כ נשמתו על ידי שבחטאו עושה להיות שופך דם האדם כו' כנ"ל. וזהו מה שהוא סטרא קטיל ואפיק נשמתין. אף הכי קוב"ה ויהרוג ה' כל בכור באמ"צ. פי' להוציא מהם כל הנשמות שחוטפים מהקדושה. ותחלה צ"ל ענין ויהי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור (שם י"ב כ"ט). וצ"ל למה בחצי הלילה דוקא. והענין כי אור וחשך הוא נמשך מחסד ודין. ולכן יום הוא חסד. ולילה דין. אך הלילה גופא נחלקת לשני מחצית. עד חצות לילה מקבלת החיות רק מבחי' דין לבד. אבל מחצות לילה שייך ליום ומקבלת מחסד. וזהו ליל ולילה. עד חצות נק' ליל. ומחצות ואילך נק' לילה בה' ע"ש שמקבלת מה' חסדים. ונמצא שחצי לילה הראשונה מקבלת מבחי' דין. וחצי הב' מבחי' חסד. והנה מובן שהרגע של חצות לילה כולל ב' הבחי' חסד ודין. ועכצ"ל שאזי מאיר בחי' עליונה יותר שלמעלה משני ההפכיים דחו"ג כו'. ולכן מכת בכורות הי' דוקא בחצי הלילה. לפי שהי' צ"ל שני ההפכיים דנגוף ורפוא. נגוף למצרים ורפוא לישראל. (וגם לפי שעצם ענין מכת בכורות צ"ל נמשך ממקום גבוה ביותר וכמ"ש (בא י"ב י"ב) ועברתי אני כו') ולכן הי' בחצות לילה דהיינו רגע של חצות ממש. לפי שאז מאיר בחי' עליונה הכולל חו"ג כו'. וזהו ויהי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור פי' והוי' דוקא דהיינו ש' הוי' בחי' ביטול האמיתי שלמעלה מהתחלקות המדות חסד ודין כו'. וגם כל בכור היינו הראשית ובחי' היותר גבוה וחזק שבסט"א. והיינו ראשית המזלות מזל טלה אשר ישראל בעצמם לא היו יכולים לברר וע' ברמ"ז פ' פנחס בדף רנ"א א'. ולכן ויהרוג ה' כל בכור כו'. ועפי"ז יובן ענין אף הכי קוב"ה ויהרוג כו' דהיינו להוציא מהם הנשמות שחוטפים וגוזלים מהקדושה. ולכן הקדים הזהר ענין זה כדי להבין ענין ויברך יעקב את פרעה. דהיינו להבין איך שגלות מצרים הי' רק כדי שנש"י יבררו ויוציאו מהם כל הנשמות שנפלו בסבת חטא אדה"ר:

ד **ועתה** יובן ענין ויברך יעקב את פרעה. דקשה איך ברך יעקב את פרעה דקליפה. והענין שהוא על אופן שיצחק רצה לברך את עשו והי' סבור שברך זאת את עשו. אעפ"י שהי' יודע שעשו למטה בקליפה וסט"א. שהרי לכן אמר הקל קול יעקב כששמע שאמר כי הקרה ה' אלקיך כו'. כי עשו אין ש"ש שגור בפיו. וא"כ איך ברך אותו (לפי דעתו שהי' סובר שהוא עשו) בריבוי ברכות כ"כ שהו"ע המשכות אורות עליונים מאד נעלה מטל השמים הוא טלא דנטף מעתיקא. ורז"ל (מד"ר תולדות פס"ו) אמרו מטל השמים זהו מקרא. ומשמני הארץ משנה. ורוב דגן ותירוש אלו הלכות ואגדות. והענין שיצחק הי' רוצה לבררו ולהגביהו ולהעלות אותו בקדושה ע"י ריבוי המשכות אורות עליונים בו. אבל יעקב הי' יצחק יודע שהוא קו האמצעי בריח התיכון ואין צריך כ"כ לברכות אלו. ומעצמו ימשיך כו'. ולכן ברך אותו מטל השמים מקרא ומשמני הארץ משנה. כמארז"ל (ריש פתיחתא דאיכה) הלואי אותי עזבו ואת תורתי שמרו המאור שבה מחזירן למוטב. אך באמת טעה בזה כי מה שאמרו המאור שבה כו' זהו דוקא בישראל. אבל עשו אינו יכול להתברר ולהתעלות ע"י עצמו. כ"א ע"י יעקב דוקא. ולכן רבקה רצתה שיברך את יעקב דוקא. כי ע"י יעקב דוקא יוכל עשו להתברר. ולכן אמר לו יצחק אח"כ ואת אחיך תעבוד ואזי אח"כ יוכל עשו ג"כ לקבל ברכות ע"י יעקב דוקא ולכן ברכו יצחק אח"כ ג"כ מטל השמים מעל ומשמני הארץ כו'. ויש משל לזה מענין המאכל צומח וחי שהאדם מקבל חיות ממנו ומתעלה על ידו שמתחזק שכלו ומדותיו. והמאכל מתעלה ג"כ שמתעלה ממהות צומח וחי ונכלל במהות אדם כו'. וכמו"כ עשו צריך להתברר ולהתעלות ע"י יעקב דוקא. וז"ש ואכלת את כל העמים (עקב ז' ט"ז). וכתי' (שלח י"ד ט') לחמנו הם. ועד"ז יובן ענין ויברך יעקב את פרעה לפי שהי' יודע שירידתו למצרים זהו סבת הגלות שישראל יהיו צריכים להיות בגלות אצל פרעה ומצרים רד"ו שנה כדי לברר ולהוציא מהם כל הניצוצות והנשמות דקדושה שנפלו במצרים ויהי' מהם גוי גדול דקדושה שיקבלו את התו' ולכן ברך יעקב את פרעה שהמשיך בו המשכות אורות עליונים שהו"ע המשכת הכח מלמעלה כדי שיהי' יוכל להתברר ולהתעלות בקדושה. וכמו שיש משל שהוא אסור וקשור בידי הסט"א שאינו

יוכל

הוי' יש ד"א דהינו ורחימו רחימו ודחילו. ב"פ רחימו הוא ב"פ אש (ע' ד"ה לבאר ענין יוכ"פ פ"ד) והיינו כי באדם יש אהוי"ר שהוא מעורר בעצמו וזהו בחי' אש של מטה אבל יש בחי' אהוי"ר הבאים מלמעלה שאין בכח האדם לבוא מעצמו ורק אחר שמייגע א"ע ומעורר אהוי"ר אזי אח"כ נמשכים ומתגלים בו אהוי"ר מלמעלה וזהו אש שלמעלה. וזהו הכל בידי שמים חוץ מי"ש (ברכות ל"ג ע"ב) דהיינו שאין אהוי"ר עילאין מתגלה כ"א כשיש תחלה התעוררות אהוי"ר מלמטה כו'. וע"ז כתי' (מיכה ז' כ') תתן אמת ליעקב. כי יעקב זהו מה שכאו"א מישראל מייגע א"ע ומעורר בנפשו אהוי"ר וא"ז אמת וקיום גמור. כ"א עי"ז אח"כ נמשכים אהוי"ר מלמעלה וזהו עיקר האמת. והקיום בל תמוט כו'. והנה ע"י ב' בחי' אש אלו מהפכים האש זר דנה"ב ומעלים אותו שיוכלל באלקות. וזהו עסק התפלה בכל יום שהוא כמו הקרבנות. אך כדי שיהיו יכולים לברר ולהפוך האש דנה"ב צ"ל תחלה חינוך. והיינו כי האש דנה"ב הוא המתברר. והבירור הוא ע"י ב' בחי' אש כנ"ל. והעיקר ע"י אש שלמעלה שהוא בחי' המברר כו'. וזהו ארי' דאכיל קרבנין. ולכן נק' המזבח אריאל. והאריאל י"ב אמה. פי' ארי אל שבבחי' ארי' אל הימין יש בו כח מבחי' אל וחסד עליון ימין מקרבת להעלות הבהמה גשמיו' שתוכלל בשרשה כו' כנ"ל. וע"כ צ"ל תחלה חינוך שהוא המשכת הכח ממקום גבוה היותר נעלה גם מבחי' אש של מעלה. שמשם דוקא נמשך כח שיוכל להפוך ולהעלות האש דנה"ב. והענין כי שרש האש והמדות רעות דנה"ב הוא מז' מלכין דתהו שהם ז' מדות שהי' בהם שבה"כ וימלוך וימת כו'. והבירור והתיקון הוא ע"י ז' מדות טובות דקדושה. שהוא ז"מ דתיקון דאצי'. והו"ע אש של מטה ואש של מעלה שנת"ל. והנה כתי' (איוב ד' כ"א) ימותו ולא בחכמה. שבהכמה לא הי' שבה"כ כלל. כי חכ' כח מה כו'. והוא"ס שורה בת"ע. וזהו בחי' משה ונחנו מ"ה. ביטול אמיתי שלמעלה גם מבחי' מדות דקדושה שהם קצת יש כמ"ש (משלי ח' כ"א) להנחיל אוהבי יש. וא"כ בחי' חכמה והיינו בחי' חכים ולא בהכ' ידיעה הוא למעלה מהשבירה והתיקון. דהיינו שהמדות דתהו ומדות דתיקון שניהם אינם תופסים מקום שם כלל. ולכן מבחי' ח"ע דוקא נמשך החינוך שהוא המשכת הכח לשיוכל לברר ולהעלות האש זר דנה"ב ע"י אש של מטה ואש של מעלה כנ"ל. כיון שבחי' ח"ע היא למעלה גם מאש של מעלה כנ"ל. וחינוך זה הוא ע"י עסק התורה דמה"כ. וזשארז"ל (במד"ר ריש פתיחתא איכה) הלואי אותי עזבו ואת תורתי שמרו שהמאור שבה מחזירן למוטב. וכמו"כ הי' ענין חנוכת המזבח כו'. וזהו החינוך דשלמה שהי' ק"כ אלף צאן וכ"ב אלף בקר. כי נת"ל שהחינוך צ"ל מג"ר שלמעלה מז"ת שהי' בהם שבירה ותיקון. וזהו מאה אלף צאן להמשיך מבחי' כתר שנק' מאה. כמ"ש בזהר ע"פ חיי שרה מאה שנה. וכ"ב אלף צאן נגד חו"ב שנק' עשרים שנה. גם כ"ב אותי' התורה:

ב **ועד"ז** יובן ענין ויברך יעקב את פרעה. והענין כי יעקב אבינו הי' יודע כי ירידתו למצרים זהו סבת הגלות לזרעו. שהרי אמר לו הקב"ה (ויגש מ"ו ג') אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם (וא"כ הי' יודע שיתישב הרבה בארץ. ולא כמו השבטים שאמרו לפרעה רק לגור בארץ כו' (שם מ"ז ד') שהיו סבורים לחזור לארץ כנען בכלות הרעב כמ"ש בבחיי ע"ש). והנה ענין הגלות הוא כמ"ש (הושע ב' כ"ה) וזרעתיה לי בארץ. שגם"י בגלות הם כמו זריעה. וכלום אדם זורע קב אלא כדי להוציא כמה כורין. וכך לא גלו ישראל אלא כדי שיתוספו עליהם גרים (פסחים פ"ז ע"ב). וצ"ל הלא ארז"ל (יבמות ק"ט ע"ב) קשים גרים לישראל כספחת כו'. וגם הזריעה היא בשביל למיחה ותוס' מרובה על העיקר. והרי גרים מעט הם ומכ"ש עתה כו'. והענין דאיתא בהס"ל בשם כהאריז"ל ע"פ ויגרש את האדם. שבשעה שגרשו הקב"ה מג"ע. והי' אז בד' נהרות הסובבים את הג"ע. אזי נפלו ממנו ריבוי נשמות דקדושה בתוך הד' נהרות. והנה הד' נהרות הם שרש ומקור הד' שרים של הד' גליות מצרים ובבל יון ואדום. והיינו כי הד' נהרות עצמם הם בקדושה. ורק בבחי' ומשם יפרד והי' לד' ראשים יש בזה ריבוי השתלשלו' המדרגות עד שמשתלשל ד' שרים של הד' גליות. והנה מצרים הוא נהר הראשון כמ"ש (בראשית ב' י"א) שם האחד פישון ופירש"י שהוא נילוס נהר מצרים (וע' מזה בלק"ת בד"ה והניף פ"ה ע"ש) ולשם הי' עיקר נפילת הנשמות דקדושה. ולכן היו ישראל בגלות במצרים כדי לברר ולהוציא מהם הנשמות שנפלו ולהעלותם שיוכללו בקדושה. והיינו על ידי שהיו מתנהגים שם בקדושה כמארז"ל (ילקוט שה"ש ע"פ כשושנה רמז תתקפ"ה) שלא שינו את שמם ולא שינו את לשונם. ולכן על ידי קיום מצות פו"ר הוציאו משם כל הנשמות שנפלו בהם להתלבש בגופים שהולידו כו'. וזהו שארז"ל (זהר פנחס רע"ז ע"א מד"ר שמות פ"א) אשה אחת ילדה במצרים ס"ר דקאי על כנס"י כו'. וז"ש (ויגש מ"ו ג') כי לגוי גדול אשימך שם. שם דוקא כנ"ל שעיקר נפילת ריבוי הנשמות באדה"ר הי' בשר של מצרים שהוא נהר הראשון. וענין גוי גדול היינו שבררו והוציאו כ"כ ניצוצות ונשמות דקדושה עד שנעשו מספר ס"ר. ואז דוקא נק' גוי גדול שיכולים לקבל התורה. כמ"ש (ואתחנן ד' ז') מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו. דהיינו כשנעשו גוי גדול מספר ס"ר אזי אלקי' קרובים אליו שהוא מ"ת הדיבור דאנכי הוי' אלקיך (ע"ד אלקי אברהם כמ"ש במ"א שכאו"א יוכל להיות מרכבה כו' וזהו קרובים אליו) משא"כ קודם שהיו ס"ר לא היו יכולים לקבל התורה. וז"ש (סוף ויגש) ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד כו'. שעל ידי ויאחזו בה לברר ולהעלות מהם הניצוצות עי"ז ויפרו וירבו כו' שנעשו כנ"י ס"ר גוי גדול. ולכן נק' הגלות בשם זריעה. בשביל למיחה מרובה. דהיינו שיתוסף עליהם גרים. פי' כי בירור והעלאות ניצוצי נשמות הנ"ל מנפילתם בקליפת מצרים נק' גרים. כמו הגר נק' כשבא מארץ מרחק כו'. וכמ"ש במשה שעל כן נקרא שמו גרשם (שמות ב' כ"ה) כי גר הייתי בארץ נכריה:

ג **ועפי"ז** יובן ענין מאמר הזהר הנ"ל מה ההוא סטרא קטיל ואפיק נשמתין אוף הכי קוב"ה ויהרוג ה' כל בכור

בהמ"ל

נק' כלה. ויש בזה אירוסין ונשואין ויחוד. אירוסין זהו מה שנמשך מחיצוניות תושב"כ לבחי' כלה תושבע"פ ועי"ז נעשה העלאת בחי' כלה תושבע"פ מל' לבחי' חתן תושב"כ ח"ע. ואזי נק' תושבע"פ מאורסה לבחי' תושב"כ. ואח"כ נשואין היינו שבחי' חו"כ תושב"כ ותושבע"פ מתעלים שניהם תחת חופה א' היינו המשכת המקיף מבחי' סדכ"ם שמקיף שניהם בשוה. שגם ח"ע נעשה גשמיות נחשבת. וזהו כי על כל כבוד חופה כו'. שעל הב' בחי' כבוד נמשך חופה א' כו'. ואזי אח"כ יכול להיות היחוד שיומשך מפנימיות חתן תושב"כ דהיינו פנימיות ח"ע לבחי' כלה תושבע"פ מל'. ובכל שיו"ע רק והשיאנו נשואין. אבל בשמע"צ הוא היחוד שאחר הנשואין. והנה בזהר ויגש ע"פ ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו היינו דכתיב ביום השמיני עצרת תהי' לכם. מבואר שהיחוד דתושב"כ ותושבע"פ בשמע"צ זהו ענין בהתודע יוסף אל אחיו. והיינו כי י"ב שבטים הם י"ב בקר דבריאה מרכבה לבחי' מל' תושבע"פ. וזהו שבעל פה היינו שהיא על הפה דיבור עליון בחי' מל'. והנה מה שתושבע"פ מקבל' מבחי' תושב"כ הוא רק מבחי' וכדה על שכמה אחוריים נובלות חכמה שלמעלה תורה. וזרח משעיר שערות כו'. אבל בחי' יוסף הוא ע"ש יוסף ה' שנית ידו היינו שיומשך תוס' וריבוי אור דהיינו מבחי' פנימיות ח"ע ממש יומשך ויתגלה בתושבע"פ בחי' מל'. וזהו ענין בהתודע יוסף אל אחיו. שהו"ע היחוד דתושב"כ ותושבע"פ. ועפי"ז יש להבין ג"כ ענין הגביע דיוסף והכוס דגבי דוד. כי גביע גימט' ה"פ טוב היינו ה' חומשי תושב"כ כנגד ד"א הוי' וקוצ"י. והנה בראשית ת"א בקדמין. בחי' קדם שלמעלה מהשתלשלות. וכדי שיומשך מבחי' זו הגילוי בתושבע"פ צריך להיות ה"פ טוב כו'. והיין שבגביע הוא בחי' יין הטוב יינה של תורה. והכוס הוא בחי' מל' תושבע"פ כמשכ"ת בסידור בד"ה מרקד אתלת. וכמו שהכוס מקבל מהגביע שמהגביע שופכים לכוס. כן תושבע"פ בחינת כלה מקבל מבחי' תושב"כ חתן כנ"ל. וכ"ז הוא עתה אבל לעתיד כתיב כוסי רויה בגימט' ארך שבהכוס תושבע"פ יומשך הגילוי מבחי' א"א שהוא ענין החופה שנת"ל. ולעתיד יתגלה החופה דעכשיו שמבחי' סדכ"ם בבחי' פנימיות. וגילוי זה יהי' יותר בתושבע"פ כי אשת חיל עט"ב לפי שכל התושבע"פ הוא רק לבאר ולגלות הרצון עליון כו'. וזהו שנק' כוס ישועות היינו בחי' מל' נק' כוס שיומשך בה ישועות. והנה ישועות תרי משמע והיינו כמארז"ל ישועתן של ישראל זהו ישועתו של הקב"ה. שנאמר כי קרובה ישועתי לבא ישועתכם לא נאמר אלא ישועתי. והיינו כיון שהישועה שיומשך לעתיד בהכוס היינו הגילוי מבחי' א"א. א"כ גילוי זה הוא ג"כ ישועתו של הקב"ה. כי בחי' קדוש בוא"ו זהו ז"א אבל גילוי זה הוא מאריך. ולכן לעתיד יהי' הכוס למעלה גם מהגביע כנ"ל:

ויברך יעקב את פרעה. להבין מאמר הזהר ע"פ זה (ס"פ ויגש דרי"א ע"ב) וז"ל מאי ויברך יעקב את פרעה אבל ת"ח לסוסתי ברכבי פרעה דמיתיך רעיתי אית רתיכין בסט"א ואית רתיכין בסט' דקדושה כו' מה ההוא סט' קטיל ואפיק נשמתין. אוף קוב"ה ויהרוג ה' כל בכור כו'. ת"ח מה כתי' וישב ישראל כו' ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד ויאחזו בה אחסנת עלמין דהא להון אתחזא כמה דאוקמו' עכ"ל. ואינו מובן כלל. איך ע"י ב' הקדמות אלו הא' לסוסתי כו' מה ההוא כו' כנ"ל. והב' וישב ישראל כו' ויפרו כו'. איך יובן עי"ז ענין ויברך יעקב את פרעה שאין לזה עם זה שייכות כלל לכאורה. וגם מהו הקשר וחיבור של הקדמה הב' מה שמביא פסוק וישב ישראל כו'. עם הקדמה הא' דפסוק לסוסתי כו'. שאין לזה עם זה קשר ושייכות כלל לכאורה:

ותחלה צ"ל ענין חנוכת המזבח. וגם בימי שלמה הי' החינוך מרובה מאוד מאה ועשרים אלף צאן כו'. ומבואר בת"א סד"ה בכ"ה בכסלו. שהוא ע"ד חנוך לנער שכשרוצים להוליכו לבית הספר וכל התחלות קשות ע"כ צ"ל החינוך ע"י גדול וזקן שיודע ולמד הרבה כו'. וכמו"כ ענין המזבח שהיו צריכים להקריב עליו קרבנות מבהמות גשמיי' ושיהיו נכללים באש שלמעלה. זהו דבר חדש. ע"כ הי' צ"ל חינוך כו'. וצ"ל ענין זה עכשיו אשר תפלה במקום קרבנות. וכמו שבקרבנות הי' אש שלמטה ואש שלמעלה כי אעפ"י כו' מצוה להביא מן ההדיוט תחלה (יומא כ"א ע"ב) כמו"כ יש כעת בתפלה ג"כ. והענין כי בתפלה מקריבים את נה"ב שבאדם. כי שרש נה"ב הוא מהמרכבה מבחי' פני שור מהשמאל. אשר שם הו"ע גבורות דקדושה רשפי אש והתלהבות ליכלל באלקות. ובירידות והשתלשלות המדרגות בדרך נפילה נתהוה מזה הנה"ב שבאדם שהוא ג"כ בחי' גבורות אש ולהב אך שמלובש ונפל בק"נ גבורות דנוגה דהיינו שיהי' כח המתאוה בלהב אחר כל התענוגים גשמיים. כי הילה"ר נק' אש זר (בל"א אברען) וזהו כל עסק התפלה לברר ולהפוך בחי' אש זה דנה"ב ולהעלות אותו לשרשו בחי' אש שבמרכבה. ששם האש רק ליכלל באלקות. ולכן נק' הקרבנות אשה אש ה' כמ"ש במ"א. וכדי להפוך ולהעלות האש דנה"ב צ"ל אש של מעלה ואש של מטה. ומצוה להביא מההדיוט תחלה. וזהו ענין ברכות ק"ש שתים לפניה שהוא התבוננו' בשרש הנה"ב שרפי' אומרים קדוש כו' והאופנים וחיות ברעש גדול. שהשגתם הוא איך שמהו"ע ית' הוא קדוש ומובדל מהעולמות וכל מה שמחיה כל העולמות הוא רק ע"י שם והארה בעלמא וזהו מקדישים וממליכים את שם. והם מונחים תמיד רק במחשבה זו לבד שאין להם מחשבה אחרת כלל. ולכן בתמידיות בלי הפסק הם בוערים ברשפי אש והתלהבות ליכלל בא"ס ב"ה. ושרש נה"ב נמשך מהם. ואין הדינים נמתקין אלא בשרשן. שעי"ז מתפעל הנה"ב ג"כ דהיינו שנמשך לו אהבה משרשו שיתפעל ברשפי אש האהבה כו'. וזהו מצוה להביא מהדיוט תחלה. כי לגבי אוא"ס ב"ה נק' כל המרכבה דנבראים בשם הדיוט. וזהו אש שלמטה. אבל אש שלמעלה נמשך מאלקות ממש. וכמ"ש (ברכה ל"ג ב') מימינו אש דת למו. והיינו כי בשם

הוי'

הוא דוקא בעליית שם אלקים דמל' לבינה שנק' אלקים חיים. כי יש עוד טעם מה שהבינה נק' אלקים חיים שהוא ע"ש יחודה בתמידיות עם בחי' והחכמה תחיה. והנה בח"ע הוא שם הוי' כמ"ש הוי' בחכמה וא"כ יחוד הו"ב הוא ג"כ יחוד הוי' ואלקים אך שם היחוד תמיד שנק' תרדל"מ וא"כ כששם אלקים דמלכות מתעלה בבחי' אלקים חיים דבינה אזי יהי' במל' ג"כ היחוד תמיד כו'. וזהו כוס ישועות אשא דהיינו להגביה ולהעלות הכוס שם אלקים דמל' לבחי' בינה שנק' רמה גבעה כאלה כו' וזהו ענין היין שנותנין בהכוס כידוע שיין הוא בינה כמ"ש ויין ישמח כו' וכתיב אם הבנים שמחה כו'. והגבהה זו למעלה הוא על ידי ד' חיות המרכבה שנושאות את הכסא. ובעבודת נש"י למטה הוא על ידי תפלה שהתפלה היא בחי' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והיינו על ידי בחי' למס"נ באחד כשמתבונן איך כי עמך מקו"ח. מקו"ח הוא בחי' מל' ופי' כי עמך כו' היינו שבחי' מקו"ח בחי' מל' בטל לגבי עצמות אוא"ס ב"ה עד"מ ביטול זיו השמש בשמש ועי"ז בא לבחי' למס"נ באחד שיהי' כל הרצון שלו ליכלל וליבטל בעצמות אוא"ס ממש ועל ידי רצון זה מגביהים את בחי' הכוס דשם אלקים שבמל' לעצמות אוא"ס ב"ה ודוד הי' מרכבה לבחי' מל' לכן אמר כוס ישועות אשא. אמנם יוסף לא הי' צריך להגביה הכוס הנ"ל כי דוד שהי' מרכבה למדת מל' לבד והי' למטה במדרגה לכך כדי שיתייחד הכוס דשם אלקים עם שם הוי' ושיומשך בו יין דבינה הוא צריך להגביהו מלמטלמ"ע. משא"כ גבי יוסף דכתיב גביע שמדרגתו הוא בחי' יסוד כשמקבל מבחי' גבעה עילאה דבינה כנ"ל וא"כ על ידי הגביע הוא משפיע יין דבינה לתוך הכוס מלמעלמ"ט וא"צ להגביהו. כי מי שהוא למטה צריך לעלות אבל יוסף שהוא מצד עצמו למעלה ע"כ א"צ לעלות כ"א שממשיך השפע הפנימיות דשם הוי' מלמעלמ"ט לתוך הכוס דשם אלקים:

ט **ולהבין** בתוס' ביאור יותר מה שא"צ להגביה הגביע דיוסף. והוא בהקדם מאחז"ל (ברכות נ"א ע"א) כוס של ברכה צריך להגביה מהקרקע טפח. דהנה כתיב אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים ואחז"ל (זח"ב כ' ע"א) נטה שמאלו וברא ארץ כו' כי ארץ יבשה עלמא דאת"ג זהו בחי' מל' מקור התהוות היש לפי שמקבלת מבחי' גבורות וצמצומים המעלימים ומסתירים כידוע שבנין המל' מהגבורות. אבל שמים מדות דאצי' יהו"ע שם רובו חסדים וזהו וימיני טפחה שמים. וזהו הטעם שאמרו מגביהו מהקרקע טפח כי קרקע רומז על בחי' מל' נטה שמאלו וברא ארץ ונצרך להגביה בחי' זו לבחי' וימיני טפחה שמים. כך פי' המהרש"א בח"א. אבל באמת א"א לפרש שהטפח הוא בחי' וימיני טפחה שמים. דהנה כתיב ושמים בזרת תכן וזרת הוא חצי אמה שהוא שלשה טפחים. והיינו הג' שמות אל אלקים הוי' שבג' מדות חג"ת. וא"כ פי' וימיני טפחה שמים היינו שלשה טפחים. ומה שאמרו מגביה מהקרקע טפח זהו רק טפח אחד לבד. והענין שזהו טפח רביעי לבד הג' טפחים הנ"ל. והיינו שזהו בחי' יוסף שנק' בזהר (ח"ג דקס"ב ב') רביעאה לג' נהורין עילאין וזהו פי' רובע ישראל חלק רביע מבחי' ישראל דלעילא כי יוסף הוא בחי' יסוד שעל ידו נמשך השפע מכל הג' מדות חג"ת שהם ג' טפחים דבחי' ושמים בזרת תכן. וימיני טפחה שמים. ולכן כוס של ברכה מגביה מהקרקע בחי' מל' רק טפח אחד דהיינו לבחי' יוסף יסוד שהוא טפח רביעי וא"צ להגביהו עוד יותר כי על ידי יסוד נמשך כל ההשפעות דבחי' וימיני טפחה שמים שהוא ג' טפחים הנ"ל מלמעלמ"ט לבחי' מל'. וז"ש כי כל בשמים ובארץ ותרגומו דאחיד בשמיא וארעא כו'. ולכן גבי יוסף לא כתיב שנצרך להגביה. דכיון שהוא בחי' גביע יסוד שזהו עצמו טפח הגבוה מהארץ. ע"כ א"צ להגביה את הכוס עוד יותר. כ"א שמשפיע בו מלמעלמ"ט כנ"ל. וזהו ואת גביעי גביע הכסף תשים בפי אמתחת הקטן. כי בנימין הוא בחי' צדיק תחתון התקשרות המקבל להמשפיע בדרך העלאה מלמטלמ"ע. ולכן הי' שבט בנימין עם יהודה ביחד אפי' לאחר שנחלקו ישראל. ויהודה הוא בחי' דוד באמר כוס ישועות אשא. ולכן צוה יוסף להשים את הגביע בפי אמתחת בנימין שהוא המשכת הכח מלמעלמ"ט להמקבל כדי שיוכל לעלות מלמטלמ"ע ובנימין ויהודה הם מבחי' א' כנ"ל. וזהו שעל ידי מעשה זו נעשה אח"כ ויגש אליו יהודה שהו"ע תקרובתא דעלמא תתאה לגבי עלמא עילאה דהיינו העלאת המל' מבי"ע לאצי' להתייחד עם ז"א דאצי' ע"ד אחד באחד יגשו וזהו ויגש אליו יהודה:

והנה כ"ז הוא עתה שהגביע למעלה מהכוס. אבל לע"ל כתיב כוסי רויה ואחז"ל (יומא ע"ו ע"א) כסא דמלכא משיחא מחזיק רכ"א לוגין כמנין אר"ך וזהו גימט' רויה. שיתעלה הכוס דמל' להיות במדרגת בחי' אריך וא"כ יהי' אז הכוס למעלה מהגביע דעכשיו שמקבל רק מבחי' גבעה עילאה דבינה כנ"ל. והטעם לבחי' העלאה זו היינו כי אעפ"י שבהכוס שהוא האותיות דשם אלקים יש כעת אחיזת החיצונים בחי' ק"כ צירופי אלקים אחרים שיש להם אחיזה עד התחלת הק"כ צירופי אלקים דקדושה שלמעלה מהחכמה דאצילות כנ"ל והכל על ידי המקיף דלבונה שלהם. אך עי"ז גופא מבררים האותיות דשם אלקים בקדושה את כל בחי' המקיף דלבונה שלהם שיתעלה ליכלל בקדושה. ולכן על ידי בירור והעלאה זו נעשה העלאה בבחי' האותיות דשם אלקים שמבחי' מל' למעלה לבחי' מקיף עליון דעצמות אוא"ס שלמעלה מהשתלשלות עד שנעשה העלאת בחי' אלקים דאותיות הרשימו לבחי' מקיף הכללי דהיינו לבחי' עיגול הגדול שלמעלה מהקו דהיינו שיתגלה בהרשימו כללות האור שהקו הוא רק הארה ממנו. והכל על ידי בירור והעלאה דמקיף דלבונה. וזהו כוסי רוי"ה בגימט' ארך שיתעלה הכוס דשם אלקים במדרגת בחי' אריך. וכבר נת"ל שבאצי' בחי' כתר זהו למעלה מהקו. וא"כ יהי' לע"ל הכוס למעלה מהגביע דעכשיו כו':

לדרוש הנ"ל

יש להעיר לדרוש דגביע הכסף. הדרוש תורה צוה שבלק"ת פ' ברכה. שם נת' שתושב"כ ח"ע נק' התן. ותושבע"פ מל' נק'

האו"פ והא"מ זה הוא ג"כ רחמים גמורים כמו האו"פ ויותר ממנו כו'). ויש סוד אור בליבי (ר"ל עוד מקיף לא האור מקיף של האו"פ) שהוא יותר היצוני הוא בחי' מקיף היצון (ר"ל שעומד מבחוץ רחוק הרבה מהספירה והינו מאיר כה נזככה כמו אור מקיף הנ"ל) והוא שם אלקים (ר"ל שמקיף זה הוא דין גמור) שיש בין כל ספירה וספירה מהכמה דאצילות ולמטה עד סוף עשי' והם סוד ק"כ צירופי אלקים שכולם הם בקדושה ומסוף העשי' מתפשטים אלקים אחרים (ר"ל שמתהווה ק"כ צירופי אלקים אחרים. וזהו אלילים גימט' קכ"א שהוא יניקת ק"כ צירופי אלקים אחרים דקליפה והתהוותם מצירוף אחרון דק"כ צירופי אלקים דקדושה) ונמצא שא"א הוא יתיב למעלה מהתחלת התפשטות אלו האלקים (ר"ל כיון שהתחלת אלו השהי' מקיף חיצון שנק' אלקים שהוא דין הוא רק מהכמה ולמטה. משא"כ למעלה מהחכמה דהיינו בכתר עליון אין שם מבחי' מקיף זה דהאלקים שהוא דין כלל וכלל. וכמ"ש לקמן בהדיא וז"ל אמנם בין הכתר להח"ס או שיבות הכתר אין שם שום דבר מזה (ר"ל מבחי' אלקים זה שהוא דין כי גם הכתר הוא רחמים פשוטים) רק תחתיו בין כתר לחכמה עכ"ל). ונמצא שהוא יתיב על כורסייא דשביבין לאכפייא לון (ר"ל כיון שבחי' מקיף חיצון זה דהאלקים מתחיל מהחכמה דאצילות ובחי' מקיף זה הוא מקיף את כל ספירת החכמה (עם האו"פ והא"מ שלה) מלמטה ומצדדיה ומלמעלה כמו שמביא אח"כ שע"ז אמרו בזהר פ' נשא (קי"ט ע"ב) ואית הוא בכל ספירה וספירה באורכה ורוחבה עילא ותתא ובין כל ספי' וספי' כו' יעו"ש. וכיון שבחי' מקיף חיצון דאלקים שהוא דין גמור הוא מקיף את ספירת החכמה גם מלמעלה א"כ התחלת אלו הק"כ צירופי אלקים הם בין כתר לחכמה והם למטה מהכתר וא"כ הם תחת הכתר ממש לכן הם בחי' כסא להכתר ולפי שהם בחי' דין גמור לכן כתיב ע"ז כרסייה שביבין דינור) ר"ל שא"א הוא מקור הרחמים (ולכן יתיב על כורסיי' דשביבין דינור כדי לאכפייא לדינא כו') עכ"ל. והנה כסדר השתלשלות אזי הק"כ צירופי אלקים אחרים דקליפה התהוותם ויניקתם הוא רק מהצירוף האחרון דק"כ צירופי אלקים דקדושה שבעשי'. אמנם בסבת החטאים והעונות של ישראל גורמים ח"ו התגברות והגבהה בקליפות שמגביהים א"ע הק"כ צירופי אלקים להדבק ולהתאחז בכל הק"כ צירופי אלקים דקדושה ח"ו עד התחלתם ורא"שיתם כמו שהם תחת הכתר ממש ולמעלה מהחכמה דאצילות (כמ"ש בס' קול ברמה הנ"ל די"ב סע"א וז"ל ואמנם כשישראל חוטאים ח"ו אז כמו שאנהגו מייחדים סוד פנימיות האבי"ע לעת הזווג ואז ג"כ הם עושין כן ומתעלים וכללין דרגין בדרגין (ר"ל הק"כ צירופי אלקים אחרים והק"כ צירופי אלקים דקדושה) עד שנכללים (הק"כ צירופי) אלקים שהם הקליפין עד למעלה עכ"ל) וז"ש אם תגביהי כנשר כו'. והענין כי דרך הנשר בשמים. וכתיב כי הוי' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת. דכמו שיש ב' בחי' הוי' ואלקים בארץ מתחת דהיינו בבחי' ממכ"ע כמו"כ יש ב' בחי' אלו בשמים ממעל דהיינו בבחי' סוכ"ע. בחי' הוי' הוא כתר עליון. ובחי' אלקים זהו הכרסייה שביבין דינור שלמעלה מהחכמה. וענין אם תגביה כנשר הוא כמו דרך הנשר בשמים היינו לקבל מבחי' אלקים שבשמים ממעל שהו"ע התחלת הק"כ צירופי אלקים כמו שהם בין כתר לחכמה. והנה מה שבגברא דהיינו בבחי' כללות הוא קו"ה ועיגול הגדול. הנה בתלי' זהו ה"ע וכתר עליון. כי ראשית גילוי הקו בתלי' הוא בהכמה ומה שלמעלה מהחכמה זהו בתלי' למעלה מהקו. וא"כ מה שמבואר בכתהאריז"ל שהק"כ צירופי אלקים אחרים יכולים להגביה א"ע ולינק עד התחלת [הק"כ צירופי אלקים דקדושה כמו שהם למעלה מהחכמה דהיינו בין כתר לחכמה א"כ זהו באצילות למעלה מהקו. ולכן יש גילוי מכהאריז"ל למה שנת"ל שמה שנתבאר בסבא שיכולים לינק משם אלקים דקדושה הוא עד בחי' שם אלקים דבחי' רשימו ממש וכנ"ל. ולכן כל ענין העבודה דתומ"ל הוא כמ"ש וידעת היום כו' כי הוי' הוא האלקים וגו' דהיינו לייחד הב' שמות דהוי' ואלקים. שלא יהי' ההנהגה שהוא השפעת השפע ע"י בחי' שם אלקים לבד בחי' אותיות והילוניות כנ"ל כ"א שיהי' יחוד הוי' ואלקים שיומשך ויאיר בגילוי פנימיות אוא"ס ב"ה ע"י האותיות דשם אלקים. ועי"ז יתבטל אחיזת ויניקת הק"כ צירופי אלקים אחרים דקליפה מן הק"כ צירופי אלקים דקדושה. כיון שנכלל ומתאחד שם אלקים עם שם הוי' וכתיב כי חלק הוי' עמו וכנ"ל לכן נכרת ונתבטל יניקתם משם אלקים כו'. וענין יחוד הוי' ואלקים הוא עד רוש המעלות. באצילות הו"ע יחוד זו"נ או יחוד או"כ. ובבחי' כתר הו"ע עתיק וא"א שנק' הוי' ובחי' כרסייה שביבין דינור שהוא בחי' אלקים כנ"ל. ועז"נ ועת"י יתיב היינו לאכפייא לדינא דהיינו יחוד הוי' ואלקים למעלה מאצילות. ובכללות הו"ע קו ורשימו שהוא ג"כ ב' שמות הוי' אלקים כנ"ל:

ח **ומב"ז** יובן ענין כוס ישועות אשא. כוס בגימט' אלקים אשר שם אלקים יורד ומתפשט למטה מטה מאד להיות מלך אלקים על גוים וכנ"ל באריכות שיכול להיות אחיזת הק"כ צירופי אלקים אחרים בק"כ צירופי שם אלקים דקדושה עד רוש המעלות דהיינו עד ראשית והתחלת ק"כ צירופי אלקים שלמעלה מהחכמה דאצילות. ע"כ אמר דוד כוס ישועות אשא שנצרך להגביה הכוס דשם אלקים מלמטלמ"ע שיתייחד עם שם הוי' וענין בחי' הגבהה ויחוד זה דשם אלקים עם שם הוי' הוא עד רוש המעלות כנ"ל וזהו פי' אשא להגביהו ולהעלותו בעילוי אחר עילוי כו'. ועי"ז יתבטל אחיזת החיצונים משם אלקים כנ"ל. ועיקר ענין הגבהה זו הוא בבחי' רוממות דהיינו לבחי' בינה שנק' רמה גבעה נשאה עילאה כנ"ל. וזהו מפני ב' טעמים. א' שהבינה נק' אלקים חיים. פי' שאין מבינה שום יניקה ואחיזה לחיצונים כלל שנק' סטרא דמותא. כידוע שבינה נק' יובל דרור עלמא דחירו כו' ולכן כשמתעלה שם אלקים שבבחי' מל' לבחי' אלקים חיים דבינה אזי מתבטל יניקת אלקים אחרים משם אלקים דמל'. טעם הב' כי העיקר מה שנכרת ומתבטל יניקת החיצונים משם אלקים הוא כשמתייחד עם שם הוי' כנ"ל. וכדי להיות היחוד דהוי' ואלקים תמיד בלי הפסק

הוא

מעלה אין קץ על הרשימו שהרשימו הוא רק חיצוניותו לבד כנ"ל ורק שמאיר מהפנימיות דהיינו מהאור א"ס עצמו דרך קו לבד כדי שיהיו העולמות יכולים לסבול. ולכן יתיישב שפיר משכ"ת בביאור דחוקת הנ"ל שבכ"מ יניקת הע"ס מהחיצוניות לבד. והפנימיות נמשך רק לנש"י:

י **אך** עדיין צ"ל הקושיא הנ"ל איך יכולה הסט"א לקבל מרוממות עצמותו שלמעלה מהע"ס וכ"ש מבחי' הרשימו שלמעלה גם מא"ק. הלא מה שלמעלה מהע"ס הוא למעלה מגדר שפע וחיות לעולמות כלל אפי' לעולמות דקדושה כו'. ונראה לבאר זה עפמש"ת בסידור בד"ה וכד אנת תסתלק מנייהו אשתארו כולהו שמהן כגופא כו' דהקושיא איך אשתארו כגופא עכ"פ הלא כיון שמסתלק החיות דאוא"ס הי' צ"ל אין ואפס מכל האצילות כו'. והענין דוכד אנת תסתלק כו' זהו הסתלקות האורות (מהע"ס) שנמשכים מהקו. והכלים דע"ס יש להם שרש בפ"ע מהרשימו. ולכן אעפ"י שמסתלקים האורות מהכלים דע"ס מ"מ נשארים הכלים דע"ס כגופא. מצד שמקבלים חיותם משרשם דהיינו מהרשימו. וכמו עד"מ למטה שלשה שותפין באדם כו' ולכן בהסתלקות הנשמה מ"מ נשאר הגוף קיים מצד התהוותו משרשו טפת או"א כו'. ונמצא שיש למעלה בהע"ס ב' מדרגות. הא' כשנמשכים בהם האורות שמהקו אזי עיקר חיותם הוא מהקו. והב' כשמסתלקים האורות אזי חיותם הוא רק מהרשימו לבד. וההפרש שביניהם הוא שכשמאירים בהע"ס האורות שמהקו אזי נמשך ע"י הע"ס גילוי אור א"ס בעולמות בנאצלים וגם בנבראים דבי"ע ע"י יחוד זו"נ דאצי' כנודע ואזי עושים הע"ס הבדלה בין קדושה לס"א שעיקר השפע יומשך רק בקדושה לבד. ובסט"א נמשך רק תמצית ושמרים פסולת השפע כו'. וכמ"ש (שמות ח') ושמתי פדות בין כו' והפליתי כו' וזה בקש משה ונפלינו אני ועמך כו'. אבל בהסתלקות האורות והע"ס מקבלים רק החיות מבחי' רשימו לבד. אזי נמשך רק שפע החיצוניות בשביל קיום והיות העולמות לבד ובבחי' העלם והסתר לגמרי שהחיות אלקות שמחיה ומהווה יהי' מוסתר ונעלם בהעולמות. ולכן אעפ"י שנמשך החיות שמהרשימו ע"י הע"ס כדי שיהי' שפע וחיות להעולמות. אבל הע"ס אינן פועלים גילוי אוא"ס בעולמות כלל. ואזי גם אין הע"ס גורמים הבדלה בין קדושה להלעו"ז כו'. כי גם הסט"א יכולה לקבל אז עיקר השפע מהע"ס דכיון שהשפעת החיות מהע"ס הוא בבחי' העלם והסתר לכן יכולים לקבל אעפ"י שהם נפרדים לגמרי כו'. וזהו שיש בתיבת ספירה ב' פירושים ל' בהירות כמו אבן ספיר שענינו בהיר. והב' לשון מספר וגבול. דלכאורה הב' פירושים הם הפכיים לגמרי. והענין דכשמקבלים מהאורות שמהקו כו' אזי הם בבחי' בהירות שאינן מסתירים ומעלימים כלל על אור א"ס ב"ה כ"א שאוא"ס מתגלה ומאיר על ידן כו'. משא"כ בהסתלקות האורות והם מקבלים רק מהרשימו לבד אזי מתעלם החיות מאוא"ס בהם ואזי נקרא ספירות מלשון מספר שנמשך ומתהוה בהן ועל ידן רק מספר וגבול (ולא גילוי בחי' א"ס) היפך בחי' א"ס. והנה ענין וכד אנת תסתלק מנייהו הוא בזמן הגלות שאזי קוב"ה בגלותא סליק לעילא ולעילא. החיות הוא רק מהרשימו. ונק' שינה ועיבור. אעפ"י שע"י הע"ס הוא השפעת החיות בעולמות בזמן הגלות כמו קודם זמן הגלות. אך הכוונה דכמו בעיבור אעפ"י שכל האברים ישנם בשלימות אבל אינן פועלים פעולתם כלל שהראש אין מחשב ומהרהר כלל והעינים אין רואים כלל כו' וכדומה כו'. כמו"כ הע"ס כל עיקר המכוון מה שנאצלו הוא כדי שיומשך על ידם גילוי אור א"ס בעולמות (ושיהי' הבדלה בין קדושה לסט"א כו') ולכן כשאין פועלים גילוי אלקות בעולמות נק' זה עיבור כו'. ואזי אעפ"י שנמשך השפע מהרשימו על ידי הע"ס מ"מ נק' השפע ע"ש למעלה מהע"ס דכמו מה שלמעלה מהע"ס הוא בחי' ישת חשך סתרו שלמעלה מגדר אור וגילוי וגם שם כחשכה כאורה. כמו"כ אעפ"י שנמשך ע"י הע"ס הוא ג"כ בבחי' העלם והסתר לגמרי וגם הס"א יכולה לקבל עיקר השפע כו'. ולכן מה שהסט"א מקבל מהשפעה זו נק' אם תגביה כנשר שמגבהת עצמה לקבל מלמעלה מהע"ס מהבחי' דכחשכה כאורה. דאעפ"י שבאמת נמשך גם שפע זו ע"י הע"ס דוקא. אבל כיון שאין הע"ס פועלים להיות גילוי אוא"ס. וגם אין עושים הבדלה בין קדושה להלעו"ז כו'. הרי אין משתנה השפע כלל מכמו שהוא למעלה מהע"ס דשם כחשכה כאורה. לכן נק' אם תגביה כנשר הגבהת הסט"א לקבל מלמעלה מהע"ס. ומכ"ז יובן ענין שרש יניקתם משם אלקים דבחי' רשימו ממש שלמעלה גם מא"ק. שיניקה זו ודאי ע"י הע"ס והיינו כשהכלים דע"ס מקבלים החיות רק מהרשימו לבד שאזי יכולה הסט"א לקבל מהע"ס יניקה מעיקר השפע הלזו כו':

ז **והנה** יש למצוא שרש וגילוי לענין זה בכהאריז"ל בזהר הרקיע בביאור הסבא דמשפטים דצ"ו ע"א ובספר קול ברמה בביאור לשון האד"ר דק"ל ע"א כורסייא שביבין דינור ועתיק יומין יתיב על האי כורסייא כו' אי עתיק יומין לא יתיב על האי כרסייא לא יכיל לאתקיימא עלמא מקמי ההוא כורסיא (ר"ל מצד תוקף הדין של הכורסיא) כד יתיב עתיק יומין לכפייא לההוא כורסיא (ר"ל לדינא דההוא כורסיא) עכ"ל האד"ר. דלכאורה יקשה מאד איך שייך בעתיקא כסא דין הלא לית שמאלא בעתיקא והוא ית' מקור הטוב והחסד ואיך הכסא שלו יהי' משביבין דינור דהיינו תוקף הדין (הלא גם הבינה דאצילות נק' אל מלך יושב על כסא רחמים דהיינו ת"ת דאצילות שהוא כסא רחמים להבינה שנק' מלך מוחל וסולח כנודע) ומחמת קושיא זו גילה שם האריז"ל סוד נפלא לתרץ הדבר. (וכתב שם ע"ז הסוד אין מגלין אלא לצנועין. ועכשיו נדפס סוד זה בספר ברצון הגוזר ית') וז"ל שם (בספר קול ברמה) והענין דע שבכל ספירה וספי' יש אור פנימי ואור מקיף (ר"ל אור מקיף של האו"פ מה שאין הכלי יכולה להכיל בבחי' או"פ נשאר להיות בבחי' או"מ כידוע. וא"כ גם מקיף זה נק' אור מקיף שמאיר ג"כ בהכלי בבחי' מקיף ומזכך אותה כידוע שאו"פ מצחצח אלי הכלי מבפנים ואו"מ מצחצח אלי הכלי מבחוץ. ולכן ודאי גם האו"מ הוא שם הוי' כמו

האו"פ

היום. ושם אלקים במדת גבורה. ושם הוי' בת"ת. והתהוות העולמות הוא מהמדות ועיקר המדות הם חג"ת. והנה ידוע שיש ג' בחי' מדות כמ"ש בזהר שיש עירי נהורא. ועורי חשוכא. עירי נהורא הם המדות חג"ת דאצי'. ועורי חשוכא הם בחי' מדות חג"ת שכלולים בהעלם במאציל כו'. ולכן כתיב ביהושע סי' כ"ב פסוק כ"ב ב' פעמים אל אלקים ה'. דהיינו כנגד הב' בחי' מדות חג"ת הנ"ל. ולהבין ענין ג' שמות אלו שכלולים בבחי' העלם במאציל. הנה ידוע מ"ש בע"ח דמה שעלה ברצונו להאציל הוא מצד כי חפץ חסד הוא. ומטבע הטוב להטיב. וע"כ עלה ברצונו להאציל ולברוא כדי להטיב לברואיו שיכירו גדלו ותפארתו כו'. כי אין אפשר להיות טוב וחסד יותר מזה שנאצלים וכ"ש נבראים יכירו וישיגו יקר תפארת רוממות גדולת אור א"ס ב"ה. והנה בחי' כי חפץ חסד שבעצמות אור א"ס שמצד זה עלה ברצונו להאציל זהו בחי' אל שבהעלם עצמותו. כי שם אל הוא בחסד כמ"ש חסד אל כל היום. וכמו"כ בחי' ורב חסד שלמעלה מאצי' נק' אל עליון. מי אל כמוך. ועד"ז גם בחי' כי חפץ חסד שבהעלם העצמות נק' ג"כ אל. והנה אחר שעלה ברצונו להאציל צמצם עצמו באמצע האור שלו ונשאר רק רשימו מהאור. כן מבואר בע"ח פעם א' בקצרה. ובעמה"מ מאריך בזה ומבאר שהרשימו הו"ע המלבוש של האור בחי' אותיות רל"א שערים אלפא ביתות כו'. ובזה יובן מ"ש בכתבים שהצמצום אינו כפשוטו ח"ו כ"א ההסתלקות היינו מבחי' גילוי לבחי' העלם שמתחלה הי' מאיר האור בגילוי כו' דלכאורה ה"ז מובן איך שייך לומר גילוי והעלם כשלא הי' עדיין שום נברא ונאצל וא"כ למי הי' הגילוי בתחלה וממי נתעלם אח"כ. ולפי' עמה"מ יובן קצת שמתחלה הי' מאיר. אוא"ס בגילוי בהאותיות דרשימו דהיינו בעולם המלבוש כו' ואח"כ נסתלק מבחי' גילוי. שגילוי האור נכלל בהעלם המאור ונשארו האותיות דמלבוש בלי גילוי אור כו'. ובחי' צמצום זה נק' אלקים כי בין הסתלקות האור מלמעלמ"ע ליכלל במאור זהו מדת גבורה ובחי' דין. ובין מה שנשארו האותיות בלי גילוי אור זהו ג"כ בחי' שם אלקים שהוא רק בחי' אותיות לבד כנ"ל. וע"ז אז"ל (רש"י בחומש והוא מהמד"ר בראשית פ"ב סי' פ"ו) בתחלה עלה במח' לברוא את העולם במדת הדין ואח"כ שתף מדה"ר כו'. דהיינו שלא יהי' רק שם אלקים לבד בחי' צמצום ורשימו כ"א שיאיר אור א"ס ב"ה בגילוי שברשימו כו'. אך ההארה לבד מהאור ונק' קו"ה כידוע. והארת הקו"ה נק' שם הוי'. וזהו ענין הג' שמות דאל אלקים הוי' שלפני אצי' ולפני א"ק כו':

והנה איתא בסבא דמשפטים (דל"ו ע"א) ההפרש שבין שם הוי' לשם אלקים שמשם הוי' אין יכולים לקבל כ"א רק כנ"י לבד כמ"ש (דברים ל"ב) כי חלק הוי' עמו. הוי' בדד ינחנו כו'. וע"ז אמרו שם בזהר שמא קדישא אחסין קוב"ה לישראל בלחודוי ואין להעו"ם חלק בהמשכה זו כלל שאין יכולים לקבל שום יניקה כלל משם הוי'. משא"כ על שם אלקים כתיב (תלים מ"ז) מלך אלקים על גוים וכתיב (ירמי' יו"ד) מי לא ייראך מלך הגוים.

והענין כי שם הוי' הוא גילוי אור א"ס דהיינו מה שמאיר פנימיות אוא"ס בגילוי שאין יכול להיות גילוי זה כ"א במקום שיש ביטול בתכלית כנ"ל וע"כ אין יכולים לקבל כ"א כנ"י שבטלים לגבי שם הוי'. משא"כ עו"ם שהם נפרדים לגמרי אין יכולים לקבל משם הוי' כלל. אבל שם אלקים שהוא רק בחי' אותיות לבד שהאור והחיות הוא בהעלם בהאותיות. שהרי הקטן כשאומר פרשה חומש או משנה אעפ"י שאומר כל האותיות היטב מ"מ אינו משיג כלל השכל שמלובש בהאותיות. וא"כ האותיות מצד עצמם השכל המלובש בהם הוא בבחי' העלם ומקיף. ולכן מהאותיות דשם אלקים שהאור והחיות שמלובש בהם הוא בבחי' העלם ומקיף יכולים העו"ם ג"כ לקבל יניקה וחיות רב כו'. והנה כשהעונות גורמים אזי יכולים לקבל מבחי' שם אלקים שבבחי' עורי חשוכא שלמעלה מאצילות. עד בחי' שם אלקים דבחי' רשימו ממש שבעד שם יכול להיות שרש יניקתם. לפי שהרשימו הוא ג"כ אותיות לבד בלי גילוי אור בתוכן. ולכן כשנמשך החיות מהרשימו לבד שאזי הוא בחי' העלם והסתר אור א"ס ב"ה אזי יכולים גם העו"ם לקבל עיקר השפע. ובזה יובן מה שנתבאר בתו"א בד"ה כי עמך מקור חיים שמצד עצמותו ומהותו שהוא רם ומתנשא מגדר עלמין שאין להם יחוס ושייכות אליו כלל וכל העולמות אין תופסים מקום כלל מזה נמשך ממשלת העכו"ם בזמן הגלות כי שממית בידים תתפש וגו' כדכתיב רם על כל גוים ה' כו' דלכאורה זהו סתירה למש"נ בלקו"ת בהביאור שע"פ זאת חוקת התורה פ"ד בהג"ה דמה שיכולים לקבל מלמעלה מהשתלשלות זהו רק מבחי' הילוכיות והאחוריים אבל מהפנימיות שלמעלה מהשתל' נמשך רק לנש"י דוקא כמ"ש יאר ה' פניו אליך יעו"ש. ובד"ה כי עמך מקו"ח משמע שדוקא מצד רוממות עצמותו ומהותו ממש יכולים לקבל. ולפי הנ"ל א"ש כי שרש יניקתם בזמן הגלות הוא עד שם אלקים דבחי' רשימו ממש. והרשימו זהו בודאי נק' עצמותו ומהותו ממש כמש"נ בתו"א פ' נח בד"ה הן עם אחד שהרשימו הוא למעלה מהקו והיינו כי אעפ"י שהוא רק רשימו מהאור אבל מ"מ זהו רשימו מכללות האור עצמו כו'. אבל הקו הוא רק מה שנמשך לאחר הצמצום זיו והארה בעלמא מהאור. ונק' קו וחוט. רק עד"מ קו דק וחוט לבד מהאור. ועד"מ המבדיל הבדלות לאין קץ מכלי שהיתה מלאה בושם ואח"כ הורק ממנה הבושם ומ"מ נשאר בה ריח מכל הבושם כו'. משא"כ גרגיר הרדל מהבושם אעפ"י שהוא ממש הבושם אבל רק גרגיר אחד לבד. אבל בהכלי אעפ"י שלא נשאר בה כ"א רק רשימו בלבד מהבושם דהיינו רק ריחו ולא ממשו. אבל מ"מ זהו ריח מכללות הבושם כו'. ומכ"ש למעלה שאין המשל דומה לנמשל כלל. כי בנמשל אין שייך הסתלקות לגמרי כ"א רק להיות בבחי' העלם כו' וד"ל. ולכן מצד זה נק' הרשימו עצמותו ומהותו כו'. ומ"מ לגבי האור עצמו הרי הרשימו הוא רק בחי' אותיות והילוכיות לבד שזהו רק המלבוש של האור כו'. משא"כ הקו"ת אעפ"י שהוא רק קו וחוט לבד מהאור. אבל מ"מ זהו התגלות מהאור א"ס שלמעלה

מעלה

שבמעשה בלבד. להיות שבחי' נה"י אינו מדרגה בפ"ע זולת המעשה. כי נה"י א"ז כמו הרוו"ר שהם מדרגה בפ"ע זולת המעשה. אהבה הוא התפעלות רשפי אש התשוקה ליבטל כו' כנ"ל. יראה הוא פחד ה' בלבו כו'. משא"כ נצחון והודאה שאינם בחי' התפעלות מדות כ"א בחי' הסכם והודאה על הביטול בבחי' שלימות המעשה א"כ אינם שייכים כ"א כשפועלים בחי' סומ"ר וע"ט בפו"מ. וא"כ הביטול דנה"י זהו הביטול שבמעשה בלבד. ועד"מ שיש בהשתחוואה לפני מלך בו"ד ב' בחי' חיצוניות ופנימיות. השתחוואה פנימיות הוא כשיש לו השגה ברוממות גדולתו של המלך. ועי"ז מתבטל בפנימיות היינו בכל קומת הנפש במוחין ומדות. והשתחוואה חיצוניות הוא כשאינו משיג ומתפעל מגדולת המלך כלל. רק שיודע בכלל ומודה שצריכין להשתחוות כו' ומשתחוה רק בחיצוניות לבד בפישוט ידים ורגלים אעפ"י שבפנימיותו לא נתבטל כו' . ועד"ז ההפרש בין הביטול שבחב"ד וחג"ת להביטול שבנה"י. ולכן כללות סטרא דקדושה דבי"ע מתחלק לג' בחי' ביטול הנ"ל. בעולם הבריאה מקנן חב"ד. ולכן שם שרפים שעבודתם הוא בבחי' השגה וביטול. שלמעלה מבחי' התפעלות. וביצירה מקנן חג"ת לכן שם חיות שעבודתם בבחי' התפעלות ורעש גדול. כמ"ש והחיות כו' בוערות כמראה הלפידים. ובעשי' מקנן נה"י לכן שם אופנים וגלגלים שהביטול שלהם הוא שמתגלגלים שהו"ע ביטול בחצוניות ומעשה. כמו ענין סבוב הגלגלים למטה ממזרח למערב הו"ע השתחואה וביטול לבחי' שכינה במערב . והשתחואה זו היא בחי' ביטול בחיצוניות ומעשה לבד. ולכן הם עגולים כי בבחי' התפעלות המדות יש חילוקי מדריגות קטנות וגדלות כו' אבל בבחי' הודאה אין בזה חילוקי מדרגות כלל. וכמשל העיגול. והנה ההפרש שבין הע"ס דאצי' שנחלקים לג' מדרגות ביטול חב"ד חג"ת נה"י. לבחי' בי"ע שנחלקים ג"כ לג' בחי' חב"ד חג"ת נה"י . היינו כי חב"ד חג"ת נה"י שזהו השגת הביטול ובחי' תשוקה ורשפי אש לבא לבחי' ביטול ובחי' ביטול בחיצוניות ומעשה. כל הג' בחי' אלו באצילות זהו הכל בבחי' יחו"ע. ובבי"ע ענין הג' מדרגות ביטול זהו בבחי' יחו"ת כו' :

והנה בכל הג' מדרגות ביטול הנ"ל אפי' דבי"ע נמשך גילוי פנימיות אוא"ס ב"ה בכל מדרגה לפי ערכה כו'. ואפי' בבחי' הודאה דהודאה דעשי' שאין בו אפי' בחי' הודאה כדבעי כ"א רק שמודה שצריך להודות הנה גם בחי' זו היא כלי לגילוי בחי' פנימיות אלקות ולכן כל ג' בחי' מדרגות אלו נק' הכל סטרא דקדושה פי' שדבוק לבחי' קדוש. היינו שם הוי' כמ"ש קק"ק הוי' צבאות. וכתיב אין קדוש כהוי'. ושם הוי' היינו מה שנמשך פנימיות אור א"ס להאיר בגילוי כנ"ל. ומה שהוא כלי ומוכן להשראת גילוי שם הוי' שנק' קדוש נק' סטרא דקדושה. אך לאחר שנסתיים עשי' דקדושה מתחיל השתלשלות אבי"ע דקליפה הנק' סט"א שבהם א"א להיות שום גילוי מאלקות ית'. אעפ"י שיש בהם מעט ביטול דקרו לי' אלקא דאלקייא. וכתיב רם על כל גוים ה'. אך ביטול זה אינו קדושה כלל. כי כל כוונתם הוא שיומשך להם החיות מאלקות בבחי' מקיף מרחוק מאד שיהי' העלם והסתר החיות כ"כ עד שלא ירגישו אותו כלל בכדי שיהיו נפרדים לגמרי להתאוות תאוה כו'. וקבלת חיותן מהקדושה הוא רק מבחי' תמצית ושמרים דקדושה דהיינו מבחי' פסולת השפע וג"ז רק מבחי' אחרונה דקדושה דהיינו מבחי' מל' דמל' דעשי' וע"י המקיף דלבונה. שמקיף זה בעלם הוא אותיות דקדושה שמבחי' מל' דעשי' ולכן נק' לבונה זכה. ורק שנשפל להיות מקיף להחיות עשר כתרין דמסאבותא. וע"י מקיף זה נמשך להם פסולת השפע מבחי' מל' דעשי' כו'. וז"ש והאלקים עשה את האדם ישר כו' פי' האדם היינו בחי' אדם העליון דע"ס הכולל אבי"ע דקדושה כו' ועשה אותו ישר שע"י הע"ס יומשך פנימיות השפע רק בסט' דקדושה. וסט"א תקבל חיותה רק מבחי' פסולת השפע דמל' דעשי'. אך הנה לפעמים כתיב אם תגביה כנשר כו'. שהם העונות גורמים ח"ו אזי מגבהת עצמה הסט"א לקבל מרוממות עצמותו שלמעלה מבחי' שם הוי' וע"ש משום דשם כחשכה כאורה לפני שאין נוגע כלל שם ענין תומ"ל כנ"ל. וזהו עבדים היינו לפרעה כו' פרעה אותיות העורף. שכשהשפע נמשך מבחי' עורף דא"א דשם כחשכה כאורה אזי מקבלים ע"ש עיקר השפע ונש"י הם בגלות אצלם. לפי שהשפע שמבחי' עורף ואחוריים אינה שייכה לנש"י שהם פנימיות העולמות ועומדים רק תחת הצנורות שממשיכים פנימיות השפע. וזהו ענין כ"ו כל"ח שאמר דוד נגד כ"ו דורות שקודם מ"ת שהיו ניזונין בחסדו של הקב"ה. דהיינו מבחי' ארך אפים וגדל חסד. אך משם אורידך נאום הוי'. כי שם הוי' הכולל ע"ס דאצי' ממשיך פנימיות השפע דהיינו מפנימיות אור א"ס שלמעלה מהשתלשלות ואזי נפסק ומתבטל חיצוניות השפע שמבחי' ארך אפים. והיינו שבחי' חיצוניות נכלל בבחי' פנימיות ופנימיות השפע נמשך רק בסט' דקדושה לבד. וזהו משם אורידך נאום הוי'. ובחי' זו הי' בשעת מ"ת כי קודם מ"ת לא האיר שם הוי' כלל. כי בריאת העולמות הי' רק ע"י שם אלקים ואח"כ לאבות נגלה שם שדי. ושמי הוי' לא נודעתי להם. אבל בשעת מ"ת נגלה שם הוי' ואזי נעשה משם אורידך כו':

ה **אך** צ"ל איך יכולה הסט"א להגביה א"ע כ"כ לקבל מרוממות עצמותו שלמעלה מבחי' שמו וע"ס. שהרי אפי' התהוות וחיות העולמות דקדושה א"א להיות כ"א ע"י ע"ס דוקא. כי העולמות א"א להן לקבל חיות מאוא"ס ב"ה עצמו שלא על ידי הע"ס. משום כי עצמות אוא"ס שלמעלה מהתלבשות בהע"ס הוא למעלה מגדר שפע וחיות לעולמות כלל. וא"כ איך שייך שסט"א תקבל מרוממות עצמותו שלא על ידי ע"ס. ועכצ"ל שגם שפע זו דבחי' אם תגביה כנשר נמשך ג"כ על ידי הע"ס. משום כי אין שייך לקבל שום חיות שלא על ידי ע"ס. וכיון שנמשך על ידי הע"ס הרי נמשך עיקר השפע רק בסט' דקדושה. בג' מדרגות ביטול הנ"ל. ולהבין זה ילה"ק מ"ש (תלים נ"א) אל אלקים הוי' דבר ויקרא ארץ. ואיתא במדרש תלים שמג' שמות אלו הי' בריאת העולמות. והיינו כי ג' שמות אלו הם בחג"ת. שם אל הוא בחסד כמ"ש (שם נ"ב) חסד אל כל

היום

עצמיות הנפש ממש. והיינו שהנפש עצמו נתפס בהעשר כחות ונגלה על ידן. כמו על ידי השכל יכול הנפש להשכיל ולהשיג גדולת אוא"ס. ועל ידי המדות כמו אהבה נעשה עי"ז דביקות הנפש באלקות ממש. וזהו לית פולחנא כפולחנא דרחימותא (זה"ג רס"ו ע"א). וא"כ ע"י העשר כחות נעשה שלימות בעצם הנפש ממש. וכמו שאנו רואים בגשמיות שעצם הנפש נתפס בהמדות כמו שמחה או כעס שנעשה עי"ז התפעלות בעצם הנפש ממש. אבל למעלה באוא"ס ב"ה אין שייך כלל לומר כן. כי לעצמו ית' א"צ כלל להע"ס כי אנת הוא שלימותא דכולא. וכלום חסר כו'. ומה שנאצלו הע"ס הוא רק כדי לאנהגא בהון עלמין כו'. ולכן נק' רק שמו לבד. כמו שם האדם שאין נוגע לעצמיות האדם כלל. שבפ"ע א"צ כלל להשם. וענין השם הוא רק בשביל שיקרא לזולתו. וכמו"כ הע"ס שאין נוגעים כלל לעצמות אוא"ס. כ"א רק שנמשך על ידם אור וחיות בעולמות. וגם גילוי אור א"ס בעולמות נמשך ג"כ על ידן. ע"כ נק' רק שמו לבד. והנה בבחי' שמו דהיינו הע"ס נוגע ענין קיום תומ"צ. דהיינו שעל ידי קיום התומ"צ ממשיכים התגלות תוס' ריבוי אור מאוא"ס ב"ה בהע"ס. וזהו ענין ל"ת תלוין בי"ה ומ"ע בו"ה. דהיינו שממשיכים תוס' וריבוי אור בבחי' י"ה ו"ה. וזהו פי' מוסיפין כח בגבורה של מעלה יגדל נא כו'. דהיינו הגדלת הכח למעלה בהע"ס על ידי ריבוי תוס' אורות כו'. ואזי היו"ד רבתי. שהע"ס מלאים ריבוי אור כו'. אבל להיפך על ידי עונות גורמים חסרון ומיעוט האור. ולפעמים נעשה הסתלקות האור לגמרי מהע"ס כענין וכד אנת תסתלק מנייהו כו'. וכ"ז הוא בבחי' שמו. אבל בעצמות המאציל אין נוגע ענין קיום התומ"צ. שאין שייך לומר שממשיכים שם תוס' וריבוי אור. ולא גירעון וחסרון האור ח"ו על ידי חטא ועון. ועי"ז כתיב אם צדקת מה תתן לו וכו'. דקמיה כחשכה כאורה כו'. וז"ש (במדבר י"א) זכרנו כו' אשר נאכל במצרים חנם. ואחז"ל (רש"י בשם הספרי) חנם בלא מצות. דהיינו שהיו מקבלים שם מבחי' דכחשכה כאורה שאין נוגע שם כלל ענין קיום התומ"צ. ועי"ז אחז"ל (אבות פ"ה) עשרה דורות מאדם עד נח וכו' וכולם מכעיסין ובאים כו' להודיע כמה ארך אפים לפניו כו'. והיינו שמבחי' זו דארך אפים שלמעלה מהע"ס יכולים לקבל השפעת רוב טובה בגשמיות אפי' שלא על ידי קיום תומ"צ:

אך צ"ל דא"כ למה צריכים כלל תומ"צ. כיון שמצד עצמותו שלמעלה מבחי' שמו וע"ס יכולים לקבל שפע אף שלא תומ"צ. והענין כי שלא תומ"צ מה שנמשך מעצמותו שלמעלה מסדר השתלשלות היינו רק חיצוניות השפע. דהיינו מבחי' חיצוניות אור א"ס שלמעלה מהשתלשלו'. וענין שפע זו הוא רק בשביל חיצוניות החיות לבד דהיינו להיות קיום וחיות חיצוניות העולמות. ולמטה היינו שיהי' רק השפעת החיות בגשמיות לבד וגם שהמשכת החיות הוא בדרך העלם והסתר בתכלית שאין מושג כלל השפעת החיות מאלקות. ונמצא שיש בזה ג' דברים הא' חיצונית השפע בלבד. והב' שנמשך מזה רק חיצוניות החיות שהו"ע חיות גשמי לבד. והג' שהחיות מוסתר ונעלם בתכלית

ובחי' זו נק' במד"ר (בראשית פ"ב סי' ד') הנהגה של אפילה שאמרו ז"ל ע"פ יהי אור זה אברהם אמר הקב"ה עד מתי תתנהג העולם באפילה. תבא האורה זה אברהם. אעפ"י שפרש הנהגה זו הוא ממקום גבוה מאד. מבחי' ישת חשך סתרו שלמעלה מבחי' שם הוי' וע"ס כו'. דשם כחשכה כאורה כו'. מ"מ נק' הנהגה זו בשם אפילה דהיינו בחי' הסתר והעלם שמחיה רק בדרך מקיף לבד שאין מושג כלל החיות כו'. אבל מה שע"י תומ"צ ממשיכים תוס' ריבוי אור בבחי' שמו וע"ס המשכה זו הוא מפנימיות ועצמיות אור א"ס ממש שלמעלה מהשתלשלות. וגם להיות מאיר בגילוי גמור בבחי' פנימיות בעולמות ונבראים. כי המשכה זו איננה בשביל קיום וחיות חיצוניות העולמות. כ"א שיהי' התגלות אלקות ויחוד אור א"ס ב"ה בעולמות. והמשכה זו א"א לימשך כ"א ע"י קיום תומ"צ דוקא וע"י בחי' שמו שהוא הע"ס דאצי'. והיינו משום בחי' גילוי פנימיות אור א"ס א"א להיות כ"א במי שבטל אליו בתכלית. ולכן מאיר אור א"ס ב"ה בהע"ס דאצילות ומתייחד עמהם בתכלית היחוד דאיהו וגרמוהי חד בהון לפי שהע"ס בטלים בתכלית לאוא"ס ב"ה כמ"ש לך ה' הגדולה וגו' לך ה' הממלכה:

והנה הע"ס נחלקים בדרך כלל לג' מדריגות חב"ד חג"ת נה"י. שהם ג' בחי' מדרגות ביטול. תחלת הביטול דהיינו מדרגה הראשונה היותר עליונה שבבחי' ביטול הוא בג"ר מוחין חב"ד. אעפ"י שלכאורה הי' אפ"ל שהביטול דבחי' מדות חג"ת נעלה יותר כי הביטול דבחי' מוחין חב"ד הוא בנחת והשקט (בל"א שטיל זייער) כמו דברי חכמים בנחת נשמעים. והביטול של המדות הוא בבחי' התפעלות ורעש כמו התלהבות והתלהטות רשפי אש האהבה כו'. אך האמת מה שהביטול דבחי' חכמה הוא בנחת כו' זהו לפי שהוא ביטול בעצם ממש מאד כי בבחי' חב"ד שם הוא השגת מהות הביטול ממש איך שאין עוד מלבדו ואפס זולתו כו'. אבל התפעלות המדות א"ז ביטול בעצם כ"א בחי' התלהבות רשפי אש התשוקה לבא לבחי' ביטול בעצם דהיינו ליבטל ביחודו האמיתי ית'. לפי שהתפעלות המדות נמשך רק מבחי' התבוננות שהוא רק בחי' שמיעה כמו מי ששומע שבח והילול של בנין ופלטרין נאה מאד נעשה עי"ז תשוקה לראותו. כמו"כ ע"י בחי' שמיעה והתבוננות שמע ישראל כו' שא"ז עדיין השגת מהות הביטול נעשה עי"ז התפעלות המדות בבחי' רצון ותשוקה לבא לבחי' ביטול כו'. ומ"מ גם הביטול דמדות נחשב ביטול פנימי. לפי שזהו התפעלות מבחי' פנימיות בבחי' רשפי אש התשוקה כו'. ומדרגה הג' מהביטול הוא בחי' נה"י. והנה הביטול דנה"י הוא בערך אחר לגמרי. והיינו כי בחי' נצח הוא נצחון והכבש חזק להיות סור מרע בתכלית אפי' בעונות קלים שאדם דש בעקביו. וע"ע בתכלית אפי' בדקדוק קל של ד"ס. ובחי' הוד הו"ע הודאה שמודה שאליו יאתה שתכלה נפש כל חי ועי"ז נעשה אצלו הסכם אשר לכל הפחות יהי' מרכבה ליחודו ית' במעשה עכ"פ. ובחי' יסוד הוא להיות עשיית המצות בבחי' חשק והתקשרות כו'. ונמצא שהביטול דנה"י הו"ע ביטול

שבמעשה

כשצריכים להושיע את זה ולהפיל את שכנגדו מוכרח להיות חיבור והתכללות חו"ג ביחד דוקא. דהיינו שבהחסד גופא יהי' כלול דין שיומשך הישועה וההצלה למי שצריכים להצילו לבד. וכמו"כ בהדין יהי' כלול חסד שיהי' הדחי' רק להשונא לבד כו'. ולכן בסט"א אין נמצא ענין ובחי' ישועה כלל. וכמ"ש אל תבטחו בנדיבים כו' שאין לו תשועה. אעפ"י שנק' נדיבים שמי שמתדבק אליהם ומסתאב בהם כו' משפיעים לו רוב שפע. זהו הכל לגרמייהו כו'. אבל ישועה בעת צרה א"א להיות מהם וכמ"ש (ירמי' ב') ואיה אלהיך כו' יקומו אם יושיעך כו'. והטעם משום כי ישועה צ"ל מחיבור והתכללות חו"ג יחד. וסט"א כל התהוותה וקיומה וחיותה הוא משבה"כ דמדות דתהו שלא הי' שם שום התכללות בהמדות כנודע. ועפי"ז יובן מה שהישועות הנמשכים מכתר צ"ל נמשך ע"י הבינה דוקא מקור קו השמאל. משום כי הישועות צ"ל ע"י גבורות ממותקות דוקא. ולא ע"י חסדים לבד. ע"כ א"א להיות נמשך הישועות דכתר ע"י החכמה מקור קו הימין. ויובן בביאור יותר דהנה כדי שיומתקו הגבורות צ"ל תחלה מיתוק הגבורות בשרשן דוקא. ואח"כ המתקות הגבורות בחסדים שנק' יחוד מדותיו זו בזו שהגבורות עצמן מתהפכין לחסדים. והנה מיתוק הגבור' בשרשן הוא בבינה דוקא מקור קו השמאל. וכמ"ש (תלים ק"ו) מי ימלל גבורות ה'. שבחי' מי דבינה מרכך וממתיק הגבורות שיהי' כפיית הדינין כו'. וכתיב מי יודע עוז אפיך. יודע הוא מלשון ויודע בהם אנשי סוכות. דהיינו שבירת הדינים כו'. ואח"כ יכול להיות המתקות הגבורות בחסדים ע"י כתר עליון שרש כל החסדים כמ"ש במ"א ע"פ אד' שפתי תפתח. שהאל"ף שהוא פלא עליון דכתר שרש כל החסדים הוא דוקא העיקר הממתיק דין דאדנ"י כו'. ולכן הישועות שהם ע"י ה"ג ממותקות מה"ח צ"ל נמשך מבחי' כ"ע ע"י מי דבינה דוקא. וזהו מי יתן מציון ישועות ישראל. אך מי יתן מציון דוקא. ציון גימט' יוסף בחי' צדיק יסוד עולם והיינו שכדי שיהי' ישועת ישראל שיומשכו הישועות בכנס"י זה צ"ל מבחי' יסוד דוקא. כי עיקר הישועות נצרך רק בבחי' כנס"י דוקא מדת מלכותו ית' דכתיב ואני בתוך הגולה. וכתיב (ישעי' נ"ו) ובפשעכם שולחה אמכם. נפלה עטרת ראשינו שהו"ע גלות השכינה נפילת המלכות דקדושה להתלבש ולהסתתר בתוך הע"ס כו'. משא"כ בספי' העליונות דאצי' שלמעלה מהמל' שם אין שייך כ"כ ענין ישועות משום כי שם לא יגורך רע. והנה בחי' מל' מקבלת רק מהיסוד. ולכן כשהישועות דכ"ע הם בהספי' עליונות שלמעלה מהיסוד אזי אין שייך לבחי' מל'. משא"כ כשנמשכים ביסוד אזי מהיסוד נמשכים לבחי' מל' כנס"י. וזהו מי דבינה יתן מציון יסוד דוקא ישועות ישראל. וזהו עד תאות גבעות עולם תהיין לראש יוסף ופי' בזהר (וארא כ"ב ע"א) דקאי על היסוד שנק' עד שהוא תאות גבעות עולם בינה ומל'. גבעה עילאה תיאובתא דילה לארקא לי' ברכאן. וגבעה תתאה תיאובתא דילה לקבלה מיני' ברכאן. וא"כ היסוד מקבל הישועות מבחי' גבעה עילאה דבינה ומשפיע בבחי' גבעה תתאה דמל'. תהיין לראש יוסף שהוא הי' מרכבה לבחי' יסוד משא"כ כל השבטים היו מרכבה רק לבחי' מל' לבד. כמ"ש כל אלה שבטי ישראל וזאת אשר דבר כו'. זאת הוא בחי' מל'. ועפ"י כ"ז יובן בטוב מה שהיסוד נק' גביע ל' גבעה. הייני לפי שמקבל הבחי' ישועות מבחי' גבעה עילאה דבינה כמ"ש מי יתן מציון ישועות כו'. ולכן כתיב הגביע אצל יוסף לפי שהי' מרכבה לבחי' זו. ולא כתיב שצריכים להגביהו ולנשאו כמו דכתיב גבי כוס לפי שמקבל מבחי' גבעה עילאה דבינה שנק' רמה כו' א"כ הוא בעצמו רם ונשא מצד קבלתו מהבינה שנק' רמה:

ד **ולהבין** בתוס' ביאור ענין כוס ישועות אשא. מה שהאותיות דשם אלקים נצרך להגביה ולהעלות כו'. צריך להקדים הפסוק ויאבק איש עמו כו'. וידוע דמלחמה זו דשרו של עשו עם יעקב זהו מלחמת הסט"א עם כללות סטרא דקדושה וכמ"ש מלחמה להוי' בעמלק. ולכאורה אין לזה הבנה כלל. הרי הסט"א כל קיומה וחיותה הוא מה שמקבלת יניקה מהקדושה. ולכן מתאמצת להחטיא את האדם כדי לחטוף עי"ז תוס' יניקה מהקדושה. ולע"ל כשיתברר ויתעלה מהם כל בחי' טוב וניצוצי קדושה שנפלו בהם אזי יהי' ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ כו' וא"כ איך שייך שסט"א תהי' יכולה להלחם עם סט' דקדושה. ויובן זה בהקדים ענין מה שלפעמים משמע שכל ענין קיום תומ"צ א"ז נוגע למעלה בהקב"ה כלל. וכמ"ש (איוב ל"ה) אם צדקת מה תתן לו. ורבו פשעיך מה תעשה לו. ובתנחומא (פ' שמיני סי' ח') אמרו. וכי מה איכפת לי' להקב"ה אם שוחט ואוכל או נוחר ואוכל כו' הא לא ניתנו אלא כדי לצרף בהן את ישראל. ולפעמים משמע להיפך שנוגע גם למעלה ממש. וכמ"ש (תלים ס"ס) באלקים נעשה חיל דהפי' שכנס"י ע"י קיום תומ"צ עושים כביכול חיל וכח באלקות ממש. וזהו תנו עוז לאלקים (זח"ב ר"פ בא). וכתיב (דברים ל"ג) רוכב שמים בעזרך. והפי' דמה שהקב"ה רוכב שמים הוא בעזרך ע"י העזר דכנס"י על ידי תומ"צ. ושארז"ל (מד"ר איכה פ"א) בזמן שישראל עושין רצונו של מקום מוסיפין כח בגבורה של מעלה שנאמר ועתה יגדל נא כח אד'. ובזמן שאין ערש"מ מתישין כו' שנאמר צור ילדך תשי. והענין הוא דהנה ארז"ל (פדר"א פ"ג) עד שלא נברא העולם הי' הוא ושמו בלבד. ופי' הרמ"ז עד שלא נברא עולם הבריאה הי' הוא היינו עצמות המאציל (מא"ק עד כתר דאצי' בכלל נק' הוא ומאציל לגבי אבי"ע) ושמו היינו הע"ס דאצילות. וכמ"ש בזהר (באד"ז ר"ל ע"ב. ובח"ב משפטים קכ"ג ע"ב וכמה דוכתי) שהע"ס דאצי' הם רזא דשמא קדישא. שהשם הוי' כולל כל הע"ס. יוד ח"ע. ה' בינה. ו' ששה מדות. ה' אחרונה מל'. וא"כ הע"ס דאצי' נק' שמו דהיינו שם הוי'. וזהו הוא ושמו בלבד. כדכתיב (נחמי' ט') אתה הוא הוי' לבדך. וטעם הדבר מה שהע"ס נק' שמו. דהנה ידוע בהמאמר דפתח אליהו. אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין כו' כדי לאנהגא בהון עלמין. והיינו שענין ע"ס דאצי' למעלה א"ז כמו עשר בחי' הנפש למטה. שאעפ"י שעצם הנפש הוא למעלה מהעשר כחות דג' שכליים וז' מדות. מ"מ העשר כחות נחשבים

עלמיות.

דאצי'. וע"ז כתיב ההרים רקדו. אבל בינה היא בחי' גבעה נשאה עילאה שלמעלה מבחי' הרים דמדות דאצילות. ונק' הר ההר. הר ע"ג הר כו'. ובזהר (ויגש ר"י ע"א) ע"פ קול ברמה נשמע. רמה דא הוא עלמא דאתי דהיינו בינה. והענין כי המדות דאצילות נקראי' ימי עולם כמ"ש (דברים ל"ב) זכור ימות עולם. ויזכור ימי עולם כו'. והיינו משום שהמדות דאצי' הם מקור ושרש להמשכת ההיות בזמן. ועז"א במד"ר (בראשית פ"ג) מלמד שהי' סדר זמנים קודם לכן. ולכן נק' יומין כמ"ש ששת ימים עשה כו'. וכתיב כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול. שכל מדה היא בחי' יום שכולל אלף שנה. ואעפ"י שלגבי הזמן שלנו הם כמו למעלה מהזמן ממש כי מה שלמטה הוא אלף שנה נכלל שם בבחי' יום אחד. אך כיון שכל מדה היא רק בבחי' יום אחד לבד שכולל רק אלף שנה ולא יותר. ע"כ זהו שרש ומקור להמשכת ההיות בזמן ונק' סדר זמנים. שבריבוי ירידת השתלשלות המדרגות נעשה הזמן שלנו. וכמו"כ הם מקור ושרש להתהוות בחי' מקום שהוא התחלקות ו"ק רוחניים וגשמיים. כי השרש מדות דאצילות עצמן הם בחי' ו"ק כו' כמ"ש במ"א. רק שהם ו"ק שבטלים ליחודו האמיתי ית' ונק' יחו"ע. ולכן נק' ימי עולם. ובשה"ק נק' ז' ימי הבנין. ואעפ"כ נק' הרים. כמו הרים הבולטים מארץ. שלגבי ארץ מיבור גם שהם הרים הם בחי' בליטה והגבהה כו'. והיינו כי בחי' ארץ העליונה מדת מלכותו ית' מתפשטת ומתלבשת להחיות הזמן דבי"ע ממש. וע"ז כתיב אתה הוא ושנותיך כו'. שמתחלק החיות אלקות דבחי' מל' לבחי' זמן ממש ימים ושנים כו'. וגם מהיה בחי' מקום ממש דהיינו התחלקות ו"ק רוחניים וגשמיים. שנראה ליש ודבר נפרד. משא"כ המדות דאצי' הם רק סדר זמנים כנ"ל שלגבי הזמן דבי"ע הם כמו למעלה מהזמן ובחי' ו"ק שבטלים בתכלית בחי' יחו"ע. לכן נק' הרים לגבי ארץ עליונה בחי' מל' מקור דבי"ע. אך בחי' בינה הוא למעלה מן הזמן לגמרי למעלה גם מבחי' סדר זמנים. כי בינה הוא בחי' תשובה תשוב ה' עילאה ואחז"ל (פסחים נ"ד ע"א) תשובה קדמה לעולם. דהיינו למעלה מבחי' ימי עולם הנ"ל. ולכן תומ"ל תלוי' בימים כמ"ש בזהר (חיי קכ"ט ע"א) ע"פ ואברהם זקן בא בימים. אבל תשובה אינו תלוי בימים כלל. כ"א יש קונה עולמו בשעה אחת. וכן אמרו בזהר שם זכאין אינון מארי דתיובתא דמשכין לי' בשעתא חדא וברגעא חדא. והיינו לפי שתשובה הוא בבינה שלמעלה מבחי' ימי עולם דז"א דאצי'. וז"ש בטרם הרים יולדו כו' תשב אנוש כו'. והנה בבינה הוא התגלות עתיק. שנק' עתיק יומין. שנעתק ומובדל מבחי' יומין דמדות דאצי' כמאמר המתנשא מימו"ע. והוא בחי' לאו מכל אינון מדות איהו כלל. וע"כ בחי' בינה הוא למעלה מהזמן לגמרי. ולכן הבינה היא בחי' הר ההר וגבעה נשאה עילאה שגבוה יותר מבחי' הרים דמדות דאצי'. והנה גביע שהוא מלשון גבעה. היינו בחי' יסוד ז"א דאצי' שמקבל מהבינה. וזהו גביע גימט' ה"פ טוב. היינו ה"ח דבינה שנמשכים ביסוד:

ג **ולהבין** מהו ענין מה שהיסוד מקבל מהבינה שאז דוקא נק' היסוד גביע לשון גבעה כו'. הנה כתיב (תלים י"ד) מי יתן מציון ישועת ישראל. ואחז"ל (מד"ת סי' י"ד ומד"ר קדושים פכ"ד סי' ד') שכל הישועות והנחמות של ישראל נמשכים מבחי' מי ומבחי' ציון דוקא וזהו מי יתן מציון כו'. הנה מי הוא בחי' שאינו מושג וכמו אין שג"כ הפי' דבר שאינו מושג עד שנק' אין. וז"ש מי ברא אלה. שבחי' האין המהווה את היש. שאינו מושג כלל נק' מי. והנה אין הוא בחי' כ"ע שלמעלה מהחכמה כמ"ש והחכמה מאין תמצא ובחי' מי גימט' חמשים זהו נשע"ב. אך כ"ע איהו שלימו דחמשין שע"ב (ת"ז סוף תיקון כ"ב). ולכן בחי' מי זהו בחי' אין. ומבחי' אין דכ"ע נמשכים כל הישועות. כי מהחכמה ולמטה הוא בחי' כמראה אדם. ויש זלעו"ז אדם בליעל דקליפה לעומת כמראה אדם דקדושה. ולפעמים כשהעונות גורמים ח"ו יכול להיות עת אשר שלט האדם באדם כו'. אבל מבחי' כ"ע שהוא בחי' כי לא אדם הוא שאין שייך שם לעו"ז כלל משם נמשכים הישועות כו' להושיע את בחי' אדם דקדושה כו' ולדחות ולהשפיל בחי' אדם דקליפה כו'. וזהו שהשרש של תיבת ישועה הוא ש"ע. שהם ש"ע נהורין דכ"ע כידוע. השי"ן זהו ג"ר דכתר. והע' ז"ת דכתר כנודע שבכ"ע שם ההכללות באופן היותר נעלה שהיו"ד גופא כלולים מיו"ד. ולכן מה שבהע"ס דאצי' המדות נק' שבע שנים והו"ב נק' עשרים שנה. כל אחד מג"ר כלול רק מיו"ד. אבל בכ"ע הג"ר הם בחי' שי"ן והז"ת הם בחי' ע'. אך להבין הלא עיקר בחי' מי הוא בינה. ועיקר הישועות נמשכים מבחי' ש"ע נהורין דכתר דוקא. וא"כ למה כתיב מי יתן ישועות כו'. ועכצ"ל שבחי' ישועות דכתר נמשכים ע"י הבינה דוקא שנק' מי כו'. ולכאורה א"ז מובן הרי חכמה היא מקור החסדים דקו הימין וא"כ למה לא יומשכו הישועות דכ"ע ע"י החכמה. והענין דבזהר תרומה דקס"ע א' פי' דישועות הם ה"ח כמ"ש ותושע לו ימינו. הושיעה ימינך. ובזהר בראשית דף א' פי' בשם חמש עלין תקיפין דסחרין לשושנה שהם ה"ג. והיינו שישועות הם ה"ג ממותקות מה"ח כו'. וביאור הדבר. כי בענין ישועה מוכרח להיות השתתפות וחיבור חסד ודין ביחד דוקא. כמו עד"מ כשצריכין להושיע אחד ולהצילו מיד שונאו הקם עליו. מוכרח להכניע ולהשפיל את השונא ולהושיע את אוהבו. וא"כ זהו ב' פעולות חסד ודין ביחד. ועד"ז הוא בירור והעלאת הניצוצות מק"נ שנק' ישועה כידוע בפי' מחיה מתים ורב להושיע. שהטוב צריכים לבררו ולהעלותו וא"כ זהו חסד ימין מקרבת. והרע צריכים לדחותו ולהפילו למטה מטה כידוע בענין שלהובא דאשא. וזהו דין שמאל דוחה. שבאופן אחר א"א להיות הבירור. וכמו"כ ביצי"מ שהי' נגוף למצרים ורפוא לישראל כתיב ויושע כו'. כי בכל בחי' ישועות מוכרח להיות השתתפות חו"ג ביחד (באופן שהחסד גופא יהי' כלול בו דין. ובדין יהי' כלול חסד). והטעם כי מבחי' חסד לבד נמשך להיטיב ולהשפיע לכל גם לשאינם ראוים כלל כמו שאמר אברהם לו ישמעאל יחי' לפניך. ומבחי' גבורה ודין לבד יכול להיות מניעת השפע מכולם כמ"ש (איוב ט"ו) ושמים לא זכו בעיניו כו'. וע"כ

כשצריכים

א"ע בכ"י לבוא למקום א' להתפלל כי שעה זו הוא מבחר הזמן כו'. עי"ז יוכל להמשיך מבחי' ושמתי מקום הנ"ל כי בהכ"נ מקדש מעט. ולהגירסא כל הקובע מקום לתורתו. היינו משום דמשחרב בהמ"ק אין להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה. ולכן אויביו נופלין תחתיו. כי אויבים אין להם יניקה אלא מקו השמאל וע"ד (ת"י ויחי פ"נ פי"ג) רישא דעשו בעטפוי דיצחק דוקא. אבל בבחי' ושמתי מקום הנ"ל שלמעלה מהתחלקות הו"ג ושם הכל בחי' ימין ע"כ אין להם יניקה עוד ולכן נופלין כו'. עוד אמרו בגמ' (ברכות ו' ע"ב) כל הקובע מקום לתפלתו אלקי אברהם בעזרו. דהנה מ"ש (לך ט"ו א') אנכי מגן לך. אשר מגן עזרך כו' (שם י"ד כ'). זהו מבינה שמשם דוקא נמשך הישועות להגן כו' וכמ"ש בפע"ח בכוונת מלך עוזר ומושיע ומגן יעו"ש והותמין ע"ז מגן אברהם. וזהו מגן אבות בדברו דהיינו מל' מלד קבלתה מהבינה. וזהו כל הקובע מקום שממשיך מבחי' ושמתי מקום. מקום קבוע עוז והדוה במקומו דהיינו בינה שבה התגלות עתיק ולכן אלקי אברהם בעזרו דהיינו בחי' אלקים חיים דבינה שנמשך לאברהם להיות מגן אברהם. עי' בזהר לך (פ"ד ע"א) הלוך ונסוע הנגבה כו' שירותא דעלמא עילאה כו'. ולכן א"ש מה שהגמ' קורא להמשכת הבינה. אלקי אברהם. שזהו ממש ענין מגן אברהם:

ועתה נ"ל איך יהי' יהודה למעלה מיוסף לע"ל. והענין כי יוסף ויהודה הם שני עלים כמ"ש בהפטורה. והנה בהטעה המקושש עלים שהם בחי' עה"ח ועה"ד. איתא בזה"ק (שלח קנ"ז ע"א) שהטעה הי' שהי' דייק על אילנין הי מינייהו רב כו'. ולכאורה תמוה איך עה"ד למעלה מעה"ח. והענין כי עה"ד טו"ר היינו שנברר טו"ר ואחר הבירור יהי' למעלה מבחי' עה"ח. וע"ד טוב מאד שארז"ל (במד"ר בראשית פ"ט סי' ט') טוב זה יצ"ט מאד זה יצה"ר. היינו שלאחר הבירור הוא טוב מאד. וזהו ג"כ ענין מעשה גדול אעפ"י שגדול תלמוד שמביא כו'. אבל אח"כ מעשה גדול. והנה יוסף בחי' עה"ח ויהודה עה"ד. והנה עתה עה"ח מברר עה"ד. אבל לע"ל כשיתברר בחי' יהודה יהי' למעלה מבחי' יוסף ע"ד טוב מאד כו' כנ"ל:

ויגש אליו יהודה כו'. בזה"א דף ר"ו ע"א תקרובתא דעלמא בעלמא. והיינו תקרובתא דעלמא תתאה שנק' עלמא דנוקבא בחי' מלכות. שזהו מדרגת יהודה. לבחי' עלמא עילאה שנק' עלמא דדכורא בחי' יסוד ז"א דאצילות שזהו מדרגת יוסף כנודע. וענין ויגש כו' זהו כמ"ש (איוב מ"א ח') אחד באחד יגשו ורוח לא יבא ביניהם. וכמו"כ ענין ויגש אליו כו' היינו בחי' קירוב ויחוד בחי' מל' דאצילות מדרגת יהודה לבחי' יסוד מדרגת יוסף. ויאמר בי אדוני הו"ע תשוקת המל' שיומשך בה כל האורות עליונים מבחי' יסוד ז"א דאצי'. והנה בפ' הקודמת כתיב ואת גביעי גביע הכסף תשים בפי אמתחת הקטן כו'. וזה הי' הסיבה שיהי' ויגש אליו יהודה עפ"י פשוט. וכמו"כ יתפרש גם עפ"י סוד לפי' הזהר בפסוק ויגש אליו כנ"ל. ולהבין זה. הנה דהע"ה אמר כוס ישועות אשא וגו'. וצ"ל למה אצל דוד כתיב כוס. ואצל יוסף כתיב גביע. ולמה גבי הכוס כתיב אשא שנצרך להגביה אותו. וגבי הגביע לא נאמר שצריך להגביהו כו'. הנה כוס ישועות הוא שם אלקים (זח"ג רע"ג ב'). כי כוס גימט' אלקים ונק' כוס ישועות כמ"ש (תלים ס"ט) הושיעני אלקים כו'. והיינו כמו הכוס הוא כלי שנותנים לתוכו מים או יין והוא מכיל ומחזיק בתוכו. לפי שהוא מגבילם שלא יתפשטו לכל צד ולא ישפכו. ועי"ז הוא מכיל ומחזיק בתוכו המים או היין. וכמו"כ שם אלקים שהוא בבחי' מל' דבר ה' עולם הדיבור עליון. שריבוי התחלקות צירופי אותיות הדיבור עליון הם בחי' אותיות וכלים להאור והחיות מאור א"ס ב"ה הנמשך לתוכן. דהיינו שהם כלים לקבל כל האורות עליונים של כל הע"ס בין מז"ת ובין מג"ר. והיינו על ידי שהם מצמצמים ומגבילים את האורות ועי"ז גופא הם בחי' כלים להכיל ולהחזיק האורות בתוכן בבחי' פנימיות ממש כו'. ועד"מ מהאותיות השכל שעל ידי שמגבילים את השכל ומחלקים אותו לחלקים רבים עי"ז הם כלים להכיל בתוכן אור השכל. וזהו שבתיבת אלקים יש ב' פירושים הא' ל' דין ולמלוס. כי אלקים בכ"מ הוא דין. והב' ל' כח כמו יש לאל ידי כו'. והיינו לפי שצירופי אותיות דשם אלקים בחי' מל' הם מצמצמים ומגבילים את האור והחיות כנ"ל. אך זה גופא שיוכלו להגביל האור ולהכילו ולהחזיקו שיתקיים בהכלים תמיד זהו בחי' כח ועוז שיש בהכלים דשם אלקים. דהנה כתיב כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא (דברים ד'). כמו עד"מ טבע האש להסתלק מהפתילה ליכלל במקורו אש היסודי. כך תשוקת האורות דע"ס הוא להסתלק מהכלים וליכלל במאציל כו'. רק שיש כח ועוז בהכלים להכיל האור ולהחזיקו שיתקיים בתוכן ולא יסתלק. דהיינו מצד ששרש הכלים הוא למעלה מהאורות כמ"ש במ"א. ולכן נק' שם אלקים בחי' כוס וכלי לכל האורות דע"ס דאצי' להכילם שיתקיימו תמיד כו'. וזהו כוס ישועות אשא. שהו"ע העלאת האותיות והכלים דשם אלקים מלמטלמ"ע לקבל האורות כו'. ובשם הוי' אקרא הו"ע המשכת האורות דשם הוי' מלמעלמ"ט להאיר ולהתגלות בהאותיות דשם אלקים. והמשכה זו נק' אקרא כמ"ש (ישעי' מ"א ד') קורא הדורות מראש. וידוע הפי' שקורא וממשיך הע"ס מהעלמם בבחי' מהה"ק דא"ק שיתגלו באצילו'. ולכן גבי כוס כתיב אשא וגבי שם הוי' כתיב אקרא. שבחי' האותיות והכלים דשם אלקים נצרך לנשאם ולהעלותם מלמטלמ"ע. ובחי' האורות דשם הוי' נצרך להמשיכם מלמעלמ"ט שיומשכו ויתגלו בהאותיות דשם אלקים שיהי' יחוד הב' שמות הוי' אלקים שזהו כללות כל העבודה. כמ"ש אתה הראת לדעת כי הוי' הוא האלקים. וכתיב וידעת כו' כי הוי' הוא האלקים (דברים ד'):

ב **ועתה** י"ל ענין גביע דיוסף. הנה גביע הוא מלשון גבעות עולם. גבעה נשאה. גבעות הם הרים גבוהים יותר מסתם הרים הבולטים מארץ מישור. וכ"ה למעלה הרים נק' המדות עליונות דאצי' כמ"ש (מיכה ו') שמעו הרים את ריב ה' וארז"ל (מד"ר בא פט"ו סי' ה') דקאי על האבות. שהיו מרכבה לבחי' מדות

דאצי'

וא"כ צ"ל שזהו בחי' יותר גבוה מג"ע. והיינו כי ענין תחה"מ הוא שהגוף הגשמי יהי' ניזון מאלקות בלא אכילה ושתיה. משא"כ בג"ע שרק נשמות בלא גופים ואחר כל ההזדככות. והיינו כי בג"ע נמשך רק תוס' אורות מבחי' ח"ע כסדר השתלשלות אבל בעת תחה"מ יומשך תוס' אורות מלמעלה מהשתלשלות וכמ"ש (ישעי' מ"ג ז) כל הנק' בשמי כו' בראתיו כו'. עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד (פדר"א פ"ג) שמו הוא מל' דא"ס. שבבחי' זו הי' הצמצום ומקו"פ והמשכת הקו ובחי' פרסות. עד שהוסד סדר השתלשלות על אופן שהם עתה כו'. אבל נק' בשמי הוא המשכת תוס' אורות בבחי' שמו מלמעלה מהצמצום. וכענין מקדשי שמך. ולכן עי"ז יהיו גופים גשמיים נזונין מאלקות. והו"ע טל תחי' כו'. ולהבין ע"ד ההסבר איך על ידי תוס' אורות שלמעלה מהצמצום יכול להיות גם הגוף הגשמי ניזון מאלקות לבד כו'. הנה כתיב (שה"ש ה') באתי לגני אכלתי כו' ואיתא בזהר (ח"ג רמ"ב א') באתרי' לאו אורחא למיכל. כי המזון מחבר הגוף עם הנשמה. וכן למעלה וכמה גופין כו' חסד דרועא ימינא גבורה כו' ת"ת גופא כו'. וע"כ כדי שיתחברו המדות עם אוא"ס ב"ה דלמטה"מ כו' נצרך לזה בחי' מזון המחבר כו' והו"ע התורה שנק' לכו לחמו בלחמי. או הקרבנות שנק' לחמי לאשי כו'. אבל למעלה מהמדות דהיינו בבחי' הכ"ס ולא בהכ' ידיעה ומבין ולא בבינה ידיעה. שם אין נצרך לבחי' מזון המחבר כי מעצמן הם מיוחדים בתכלית עם אוא"ס ב"ה. והטעם לפי שבמדות הכלים הם בבחי' יש ורחוקים מהאור (כידוע שהמדות אינם שייכים כ"א כשיש עולמות על מי שיחול החסד והדין) אבל בחו"ב גם הכלים הם בתכלית הביטול ואינם רחוקים מהאור (כידוע שחו"ב שייך אפי' אלו לא ברא העולמות כמ"ש בת"א סד"ה ואלה שמות) שלכן אוא"ס שורה בחכמה דוקא לפי שהחכמה כח מ"ה דהיינו שהכלי דחכמה היא בבחי' מה ותכלית הביטול. ולכן בחו"ב אין שם בחי' אכילה כלל. ועפי"ק זהו החילוק שבין איהו וגרמוהי לבחי' איהו וחיוהי חד כמ"ש בד"ה ויקהלו אל המלך שלמה (עד"ה רה"ה). וזהו באתי לגני דהיינו כשז"א הוא בבחי' ירידה להשפיע למל' שנק' גני אזי אכלתי. אבל באתרי' דהיינו כשז"א עולה להיכלות דאו"א אזי לאו אורחי' למיכל. והנה לע"ל על ידי התגלות תוס' אורות מעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מהצמצום יהי' הזדככות העולמות כ"כ עד שגם הגוף הגשמי יקבל חיותו מכלים דחו"ב דאצי' (ולא מז"א) דהיינו שגם בגוף הגשמי יהי' הביטול כמו בכלים דחו"ב ולכן לא יהי' נצרך כלל לאכילה ע"ד הנ"ל שבאתרי' לאו אורחי' למיכל. והו"ע הטל תחי' כו' (עד"ה הנ"ל). ועתה יובן החילוק שבין בחי' יוסף דכעת. לבחי' יוסף דלע"ל. שבחי' יוסף דכעת הו"ע תוס' אורות שבג"ע שהוא מבחי' סדר השתלשלות. עדן ח"ע. נק' דירת עראי בג"ע רק לפי שעה. ולכן רק נשמות בלא גופים. אבל בחי' יוסף דלעתיד הו"ע תוס' אורות מלמעלה מהצמצום ומקו"פ כנ"ל לכן נק' דירת קבע שגם הגופים גשמיים יהיו ניזונין מאלקות בלא או"ש כנ"ל. והנה בבחי'

יוסף דכעת יהודה למטה ממנו כי ע"פ סדר השתלשלות הרי יוסף למעלה מיהודה. אבל בבחי' תוס' אורות שיתגלו לע"ל מלמעלה מהשתלשלות הנה בזה העיקר בחי' יהודה (יוסף זהו יסוד ז"א דלפי שנמשך על ידו תוס' אורות ע"כ נק' יוסף. והנה התוס' אורות שנמשך כעת ע"י יסוד הוא מבחי' עדן ס' השתלשלו' ע"כ יוסף יסוד למעלה מיהודה מל'. אבל בחי' יוסף דלעתיד. היינו התוס' אורות שיומשך ע"י היסוד לע"ל יהי' מלמעלה מהשתלשלות שפם ארץ קדמה. לכן יהי' יהודה למעלה מיוסף) וכמש"ת למטה בענין מעלת עה"ד טו"ר לאחר הבירור שעי"ז דוקא נמשך מלמעלה מהשתלשלו'. והנה יוסף ויהודה שמשא וסיהרא ולע"ל והי' אור הלבנה כאור החמה כו' (ישעי' ל' כ"ו). א"ח עט"ב. שכעת בעטרה שעטרה לו אמו. בינה. אבל לע"ל יהי' מל' גופא העטרה כו' וכנ"ל. ולכן גם בבהמ"ק שנבנה על אופן דלעתיד הי' העיקר מדומם וכנ"ל:

ג **ועתה** צ"ל ענין ושמתי לך מקום. מהו המעלה דבחי' מקום קבוע. כתיב (ויצא כ"ח ט"ז) אכן יש הוי' במקום הזה. וצ"ל שלא הוא ית' נק' מקום. ברוך המקום. שהוא מקומו ש"ע ואין העולם מקומו (ב"ר ויצא פס"ח). והענין דכתיב (דה"א ט"ז) עוז וחדוה במקומו. וכתיב (בראשית ו') ויתעצב ה' אל לבו. ובגמ' (חגיגה ד"ה ע"ב) הא בבתי גואי והא בבתי בראי. והענין דיש כ"ח עתים י"ד לטובה וי"ד להיפך כמו עת לקרוע שנחלק יהודה ואפרים לשתי ממלכות (ומזה כל הגליות) ועת לתפור כמ"ש (יחזקאל ל"ז כ"ב) ולא יחצו עוד לשתי ממלכות. והתפירה על ידי יוסף בן פורת אותיות תופר כו'. והנה הכ"ח עתים ב"פ יד נמשכים מב' ידות ימין ושמאל. ומבחי' ימין נמשך הי"ד עתים שלטובה ומבחי' שמאל להיפך. כמו בנין הבית נמשך ממדת החסד. והורבן הבית ממדת הגבורה כו'. והנה בחי' עצבון שייך רק במדות חו"ג שמהגבו' העצבון כו'. אבל למעלה מהמדות שבבחי' אשר חו"ג אינם הפכיים ואין שייך שם התחלקות דחו"ג כלל כמ"ש (בשלח ט"ו) ימינך ה' נאדרי כו' ימינך ה' תרעץ כו' שהכל בחי' ימין כו' שם עוז וחדוה במקומו. ולכן נק' מקומו בחי' מקום קבוע. כי המדות נק' עראי כיון שיכול להיות שינויים כו' שהגבורה מנגד להמשכה שממדת החסד כו'. אבל במקום שאין שם התחלקות חו"ג כלל הוא בחי' אני הוי' ל"ש כו'. ומשם נמשך הקביעות שלא ישתנה כלל. ובחי' זו יהי' לעתיד כמ"ש (ישעי' ל"ג כ') אהל בל יצען כו' לנצח. כיון שהוא למעלה מהמדות שמהם נמשכים הכ"ח עתים. וזהו"ע ושמתי מקום לעמי לישראל. בחי' מקום דוקא. מבחי' עוז וחדוה במקומו. אשר המשכה זו היא מלמעלה מהמדות שנק' עראי כ"א בחי' מקום קבוע שלמעלה משינויים כו'. וזהו ונטעתיו דקאי על בהמ"ק כמ"ש (ישעי' נ"א ט"ז) ואשים דברי בפיך. תורה. ובצל ידי כסיתיך. מצות. גמ"ח. לנטוע שמים כו' קרבנות כמארז"ל (במד"ר ויצא פס"ח סי' ט"ו) ע"פ סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. וזהו ונטעתיו ע"ד לנטוע שמים כו'. וזהו"ע שבהמ"ק נק' דירת קבע וכנ"ל. וזהו כל הקובע מקום לתפלתו. שע"י שמקבל עליו עומ"ש וקובע א"ע

הקב"ה כמ"ש (תלים קל"ב) זאת מנוחתי עדי עד. אשר בחי' הקביעות נמשך מבחי' אני הוי' ל"ש כו' שלמעלה מסדר השתלשלות. והנה בימי שלמה הי' קיימא סיהרא באשלמותא (זה"א ויחי רכ"ג א') ע"כ בנה אותו על אופן שיהי' לע"ל מעין עוה"ב מה שיהי' באלף השביעי כשיהי' מנוחה לחיי העולמים שאז תתעלה הארץ עליונה שהיא בחי' מל' דאצי' להיות למעלה מכולם וכמ"ש (משלי י"ב ד') א"ח עט"ב שתהי' עטרת לע"ל לז"א דאצי'. והיינו מצד שרשה שעלתה במחה"ק תחלה ארץ קדמה לשמים. לכן אף בבהמ"ק שהי' מעין עוה"ב נעשה עיקר הבית מאבנים ועפר שהם בחי' דומם שאף הגג והמעזיבה שהיא בחי' המקיף נעשה מאבנים ועפר ולא מארזים שהוא כפי מה שיהי' לע"ל שבחי' ארץ קדמה א"ח עט"ב מצד שרשה כו' רק שכלונסאות של ארז שהיו בהתקרה הם היו בחי' תמכין לבד לעיקר התקרה הנעשה מבחי' דומם וכענין תמכין דאורייתא (ועמ"ש במ"א ע"פ מחר חדש. במ"ש יהונתן לדוד ואנכי אהי' לך למשנה כו') :

והנה נראה בעליל ג"כ בחי' זו שיש בהארץ מעלה יתירה והוא בחי' הביטול שיש בה שהיא מדרס תחת כפות רגלי הכל. משא"כ הצומח שגדלים בגובה והתנשאות כו'. וביטול זה נמשך מצד שרשה הנעלה במחשבה שהמחשבה היא בחי' השב מ"ה (זח"א כ"ד א') שהוא תכלית הביטול כמ"ש מרע"ה ונחנו מ"ה. ומשם נמשך ומתלבש בחי' הביטול בארץ. ומצד זה תתעלה לע"ל להיות עט"ב לכן הי' בהמ"ק מאבנים דוקא (וכמ"ש ג"כ במ"א ע"פ מזמור שיר חנוכת הבית דלכך אמרו בגמרא (ר"ה ד' א') על כורש שהחמיץ במה שחזר וצוה לערב בחי' צומח בבהמ"ק כדכתיב די אבן גלל תלתא ונדבך די אע חדת כו' כי צ"ל כולו באבנים דוקא מטעם הנ"ל. ובתפלה הוא בחי' השתחוואות שבשמו"ע קול דממה דקה בחי' דומם ואותיות התפלה הם בחי' דומם) משא"כ בהמשכן שנעשה כפי סדר ההשתלשלות דעכשיו שבחי' צומח למעלה מהדומם שמים קדמו כו'. לכן היו הכותלים מעצי שטים והעפר הי' בקרקע המשכן וכנ"ל [והנה להבין החילוק שבין דירת עראי לדירת קבע הוא כמארז"ל (במד"ר בא ספט"ו) העוה"ז אירוסין שנאמר (הושע ב') וארשתיך לי לעולם כו'. אבל לע"ל נשואין שנאמר (ישעי' נ"ד) כי בועליך כו'. וענין אירוסין שאומר הרי את מקודשת לי. שעל ידי שנותן טבעת קדושין להכלה עי"ז הוא מבדיל אותה מכל העולם ושתהי' רק מיוחדת לו כו' כמו"כ על ידי אשר קדשנו במצותיו שהוא המשכת בחי' מקיף עליון. ע"י זה ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי (קדושים כ' כ"ו) דהיינו להיות מובדל מהתאוות והגשמיות. אך ההמשכה שנמשך עתה על ידי קיום המצות הוא מבחי' רצוה"ע גלגלתא דחפיא כו' שהוא בחי' מקיף שאינו מאיר בפנימיות וכמו הטבעת קדושין מקיף לבד. אבל לע"ל יתגלו טעמי מצות שנמשכים מבחי' מוחא עילאה ח"ס כו' וגילוי זה יהי' בפנימיות וכמ"ש (ישעי' י"א) כי מלאה הארץ דעה וזהו נק' דירת קבע כיון שיומשך בפנימיות. והבהמ"ק נבנה ג"כ על אופן זה ע"כ נק' דירת קבע] :

ב **והנה** זהו ג"כ ענין יוסף ויהודה. שהוא ג"כ בחי' ומדריגת שמים וארץ ובחי' צומח ודומם כו' כי יוסף לשון תוס' וריבוי שמתוסף והולך בהגדלה והגבהה למעלה והו"ע בחי' צומח. ובפרט בחי' הארז שגדל והולך למעלה מעלה ברוש המעלות וכמ"ש (תלים צ"ב י"ג) צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה (והיינו בחי' ז"א דאצי' שנק' צומח לגבי המל' שנק' דומם כמ"ש במ"א באריכות שהמדות יש בהם צמיחה וגידול אבל האותיות הן בחי' דומם כו'. ובמדות יש בחי' קטנות וגדלות. וזהו בחי' עץ ארז והאזוב שהאזוב הוא בחי' הקטנות והארז בחי' הגדלות כו'. וז"ש כארז בלבנון ישגה כו'. ויוסף בפרט הוא בחי' יסוד שעולה עד הדעת ודעת עולה עד הכתר כו' וכשמבריח מעלה מעלה נק' ארז בלבנון כו') ויהודה הוא בחי' ארץ מל' דאצי' שהיא בחי' הדומם דאצי'. ולכן יהודה ל' הודאה וביטול שהדומם יש בו בחי' הביטול ביותר וכנ"ל :

והנה בסדר ההשתלשלות עתה יוסף הוא למעלה מיהודה שהרי המל' מקבלת שפעה והויתה מן הז"א ולכן יוסף הי' המלך במצרים שהוא בחי' צומח בחי' גידול והתנשאות. והוא הי' המשביר והמשפיע לכולם. ויהודה הוא המקבל. וז"ש ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני. פי' שבו יומשך השפע מיוסף הצדיק וכמבואר בזהר (ח"א דר"ו ע"א) דויגש היינו תקרובתא עלמא בעלמא. דהיינו עלמא תתאה בחי' מל' מתיחדת ונגשת לגבי עלמא עילאה בחי' ז"א לקבל השפע כו'. וזהו ע"ד שהי' במשכן הצומח למעלה מהדומם כנ"ל. אבל לע"ל יתעלה יהודה להיות למעלה מבחי' יוסף כמ"ש א"ח עט"ב מצד שרשו שעבמ"ה תחלה כנ"ל. כי הנה מחשבה הוא השב מ"ה דהיינו תכלית הביטול שהוא בחי' חכמה דאצי' כח מ"ה. והנה אבא יסד ברתא. כי חכ"ע נק' יר"ע והכ"ת שהיא המל' היא יר"ת. וזהו אבא יסד ברתא שמבחי' יר"ע דחכ' נמשכת המל' יר"ת. ולע"ל תתעלה בחי' יר"ת ביר"ע מקורה ע"כ תהי' אז עט"ב כי הביטול הוא למעלה במדריגה מאהוי"ר דמדות הנמשכים מבחי' הו"ג דז"א. ולכך גם עכשיו יש בהארץ בחי' הביטול יותר וכנ"ל. ובחי' ביטול דיר"ע היא בחי' ומדריגת מרע"ה ונחנו מ"ה כו' (ועי' לקמן ע"פ יהודה אתה ומ"ש ע"פ מאמר הזהר פ' אמור (ד"ק ע"ב) ע"פ וגם אמנה אחותי בת אבי כו' מענין בחכ' יסד ארץ כונן שמים בתבונה. ועמש"ל פ' בראשית ד"ה להבין הטעם שנשתנה ילירת) :

[**והנה** להבין ענין יוסף שהו"ע תוס' אורות. דהנה כתיב (בראשית ב' ט') ויניחהו בג"ע לעבדה. להמשיך תוס' אור בג"ע. כמ"ש (שם יו"ד) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן עדן בחי' עין לא ראתה זהו בחי' ח"ע. והג"ע הוא מבחי' מל'. ונהר הוא ההמשכה מבחי' עדן בגן. וזהו התוס' אורות שממשיכים בג"ע. והו"ע יוסף. אעפ"י שהתוס' מרובה על העיקר אבל הוא מבחי' סדר השתלשלות דהיינו מבחי' ח"ע. ולכן יוסף למעלה מיהודה. אבל בחי' יוסף דלעתיד דהיינו התוס' אורות שיתגלו לע"ל הם מלמעלה מסדר השתלשלות והו"ע תחה"מ. דהנה צ"ל מה שכל הנשמות שהם כבר בג"ע יעמדו ג"כ בעת תחה"מ.

שאוכלים פירותיהן בעוה"ז. אבל קרא דלא אשתמע הוא שההמשכה הוא רק למעלה ואינה מתגלה בעולמות התחתונים ולכן על ידי בחי' שמיעה וקבעות"ש ככ"ל יומשך הגילוי גם למטה ממש מבחי' קרא פנימאה דלא אשתמע. וזהו והי' אם שמוע תשמעו. פי' תשמעו לבחי' קרא דלא אשתמע כו'. וז"ש אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי שעל ידי בחי' שמיעה נמשך הפקידה כמ"ש ע"פ והנה פרח מטה אהרן ויגמול שקדים שהו"ע מהירות ההשפעה שלא יתעכב בשום עולם כ"א כמו שמאיר למעלה כמו"כ יתגלה למטה ממש:

פרשה ויגש

ל' התו"א עם הגהות

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני כו'. [הנה עתה יהודה טפל יטפל ליוסף. אבל לעתיד כתיב (יחזקאל ל"ז כ"ד) ועבדי דוד מלך עליהם. והנה המשכן עמד בשילה בחלקו של יוסף. וביהמ"ק הי' בחלקו של יהודה. הנה ארז"ל (ברכות ז' ב') כל הקובע מקום לתפלתו אויביו נופלין תחתיו כנאמר (ש"ב ז' יו"ד) ושמתי מקום לעמי לישראל ונטעתיו ושכן תחתיו כו' ולא יוסיפו עוד בני עולה לענותו. והנה שפסוק זה דושמתי מקום קאי על ביהמ"ק. כי המשכן לא הי' לו מקום קבוע שהרי הי' בהרבה מקומות במדבר ובגלגל ובשילה אבל שביהמ"ק הי' לו מקום קבוע. וזהו מ"ש כמה פעמים במשנה תורה אל המקום אשר יבחר ה' לשכן שמו שם דהיינו שיעשה מקום קבוע להשראת שכינתו בתחתונים. אך שהכ"נ נק' מקדש מעט. ולכן הקובע מקום לתפלתו יכול להמשיך ג"כ בחי' ושמתי מקום כו'. וצ"ל ענין מקום קבוע מהו המעלה בזה]. כתיב (שה"ש א' י"ז) קורות בתינו ארזים וגו'. והנה י"ל ההפרש בין המשכן לבית עולמים שהמשכן הי' מארזים כמ"ש עצי שטים עומדים והמכסה הי' יריעות עזים ועורות אילים ועורות תחשים כו'. ושביהמ"ק הי' מאבנים ועפר דוקא (שאסור לעשות בו עץ בולט והאכסדראות של עץ כמ"ש הרמב"ם פ"א מהלכות בית הבחירה ועי' בס' החינוך מצוה תצ"ב) רק שהיו לנויאות של ארז בתקרת האולם כו'. וצ"ל זה מפני מה שמשכן היו הארזים עיקר בבנין והעפר הי' רק בקרקע המשכן למטה. ובמקדש להפך הוא שהיו האבנים והעפר העיקר שאפי' הגג הי' מהן ולא היו עצים רק לנויאות של ארז הנ"ל שהיו טפלים לעיקר הבנין. והענין כי הנה ידוע שיש בכל עולם ד' בחי' דצח"מ שהדומם הוא למטה במדריגה מצומח והצומח למטה מן החי כו'. והעילוי שבכולם הוא בחי' המדבר. ולכאורה תמוה דא"כ מפני מה הארץ דוקא מוציא צמחה שהצומח יהי' גדל ונולד ונמשך מעפר הארץ הלא הצומח הוא למעלה מהדומם שהוא העפר. אך הענין דלא ראי זה כראי זה שאעפ"י שהדומם למטה במדריגה מן הצומח עכ"ז יש בו מעלה יתירה מאד שרשו שלמעלה מבחי' צומח וחי כו'. דהנה ידוע מחלוקת התנאים בגמ' (חגיגה י"ב.) ה"א שמים קדמו לארץ כמ"ש בראשית ברא כו' את השמים ואת הארץ. וה"א ארץ קדמה כמ"ש ביום עשות כו' ארץ ושמים. והו"א דא"ח במח' ארץ קדמה לשמים ובשברא ברא השמים תחלה. [והענין כי תחלת המח' הוא סוף מעשה. כמו עד"מ כשעולה במחשבתו לבנות בנין לדור בו שעולה בתחלה הבנין כמו שיוגמר בשלימות. ואח"כ צריך לחשוב איך יתחיל לבנות. וא"כ תחלת המח' הוי סוף מעשה וכמו"כ בתחלת המח' ארץ קדמה. דהנה מה שעבר"ל אנא אמלוך הוא דוקא בחי' ארץ בחי' מלכות. מלכותך מכ"ע. כדי שיתהוו עולמות הנבראים דבי"ע. שעליהם שייך דוקא מלוכה. ורק שכדי שיתהוו בחי' ארץ צ"ל תחלה בחי' שמים (וכמ"ש בתו"א בד"ה כי אברהם לא ידענו והתגלות מדותיו בבחי' אצי' לא הוצרך אלא בשביל בי"ע.) וזהו תחלת המח' כמ"ש בזהר (עי' ת"ז תיקון ס"ט) אית מח' ואית מח' מחשבה תתאה ומח' עילאה. ותחלת המח' הוא בחי' שעלה ברצונו וזהו סוף מעשה דוקא בחי' ארץ שנק' סוהכ"ד. וכמו"כ בענין צומח ודומם שבבחי' סדר ההשתלשלות בחי' צומח הוא למעלה מדומם. אבל שרש הדומם הוא למעלה מסדר השתלשלות כמ"ש (בשלח ט"ו) ידמו כאבן. שדומם הו"ע שתיקה. ושרשה מבחי' סייג לחכמה שתיקה. שהוא השתיקה שלמעלה מהשכ' מקיף דהכ'. והו"ע כתר לי זעיר (איוב ל"ו ב') בחי' כתר כו'. וזהו ארץ קדמה] שמאד שרשן שמהש"ק הרי ארץ דוקא קדמה לכולם במחשבה. לכן דוקא בה יש הכח והיכולת להוציא צמחה מאד שרשה הנעלה ולכן הצומח והחי והמדבר כולם מקבלים ממנה כו':

והנה שמשכן לא הי' נמצא עדיין תכלית השלימות שהי' רק דירת עראי של הקב"ה כמ"ש (ש"ב ז' ו') ואהי' מתהלך באהל ובמשכן כו' לכן נעשה כפי אופן סדר השתלשלות העולמות איך שנבראו כסדרן שבזה שמים קדמו לארץ. ולכן כותלי המשכן היו מקרשים שהן בחי' צומח. ורק קרקע המשכן הי' מעפר. שזהו כמו שהוא בהשתלשלות. שהצומח למעלה מן הדומם ולכן נעשו הקרשים מארזים שהארז גדל בגובה מאד שזהו בחי' העליונה שבצומח כו' למעלה מעלה מבחי' הדומם שאין בו הוס' וגידול כלל. והמכסה על המשכן הי' יריעות ומעורות אילים ותחשים כו' שהוא בחי' החי שלמעלה במדריגה גם מבחי' הצומח. לפיכך היריעות שהם בחי' המקיפים שהיו פרושים על כותלי המשכן היו מבחי' חי שהוא למעלה מבחי' צומח שממנו נעשו כותלי המשכן. נמצא שכ"ז נעשה כפי סדר מעלת ומדריגת ההשתלשלות בהשתלשלותן ובריאותן מלמעלמ"ט שהוא בחי' שמים קדמו כו' [ולכן עיקר המשכן שהם היריעות הם בחי' נוטה שמים כיריעה. שהמשכן עיקרו בחי' שמים דהיינו כפי סדר ההשתלשלות ששמים קדמו]. אבל במקדש הי' נמצא בו תכלית השלימות כי הי' דירת קבע של הקב"ה

והרשעים גוברים בו כמ"ש בתניא פ"ו. ומעלת הצדיקים שהם מתיקון הוא רק לעוה"ב. וז"ש (איוב מ') ואם זרוע כאל לך כו' והדוך רשעים תחתם כו'. דלזה צריך זרוע כאל דוקא שהצדיק בעצמו אין יכול להפיל הרשע. והיינו משום כי על ידי שבה"כ מקבלים הרשעים ממקום גבוה מאד דהיינו מעולם התהו. ולכן זהו רבותא גדולה מה שמסר רשעים ביד צדיקים. ונמצא דתוקף העו"ג הוא רק מבחי' קרן השור וזהו בחי' קרן דקליפה וע"ז כתיב וכל קרני רשעים אגדע. ולרשעים כו' אל תרימו למרום קרניכם. ורצו היונים שגם ישראל יקבלו מבחי' קרן זה. וזהו שאמרו לישראל כתבו לכם על קרן השור כו'. והנה מובן שהיונים רצו להרוס בנין המל' עולם הדיבור עליון שהוא קרן ישראל וידוע שעיקר יניקת החיצונים הוא רק בהאו"פ משא"כ המקיף דוחה יניקת החיצונים. ולכן על ידי שבזמן ההוא הי' התגברות פליסופיא חכמה דקליפה גרמו פגם והסתלקות האו"פ דמל' שמבחי' חכ' ותבונה ודעת כנ"ל שנמשך על ידי תורה כו' כנ"ל באריכות. וזהו שטמאו כל השמנים שבהיכל. היכל כחשבון אד' בחי' מל' דיבור העליון והשמנים שבהיכל הוא בחי' חכמות (ל' רבים) בנתה ביתה דהיינו בחי' חכ' ותבונה ודעת שמהם בנין הדיבור עליון. והנה ישראל שבדור ההוא לא רצו לקבל מבחי' קרן השור ומסרו נפשם על בחי' וירם קרן כו' לכן על ידי המס"נ שלהם הי' בכחם להמשיך האו"פ דמל' (בחי' חכ' ותבונה ודעת כו') שעל ידי תושב"כ ותושבע"פ מחדש דהיינו מהמקור ושרש דשרש של האו"פ שהוא מבחי' ח"ס דכתר שהוא מקור ושרש דבחי' חכ"ע דאצי'. ולכן תקנו להדליק נרות בשמן ואור הוא בחי' ותורה אור. כי שמן למעלה מבחי' מים. מים יורדין מגבוה לנמוך זהו בחי' נובלות חכמה שלמעלה תורה שהוא ירידת והתפשטות חכ"ע למטה מטה להתלבש בהלכות גשמיים. אבל בחי' שמן הוא ח"ס מקור חכ"ע דאצי' מה שאבא יונק רק ממזלא כו'. ולכן נק' חנוכה לשון חנוך לנער שהחינוך הוא במתנות רבות. וכמו"כ בימי חשמונאי שרצו להשכיחם תורתיך כו'. וגרמו הסתלקות האו"פ דמל' שעל ידי תושב"כ ותושבע"פ. והי' צריך להמשיך זה מחדש ע"כ היו צריכים להמשיך זאת מבחי' גבוה ביותר. דהיינו מהמקור בחי' מתנה מרובה בחי' שמן שלמעלה מבחי' מים. ועוד יובן ענין נר חנוכה שהחינוך בבחי' מתנה מרובה הוא על ידי שמן עדמ"ש גבי ירידת המן הנני ממטיר לכם לחם מן השמים כו' למען אנסנו הילך בתורתי וכמ"ש מזה בתו"א ס"פ בשלח בד"ה ויאמר משה אכלוהו היום ענין שהקדים המן לקבלת התורה שענין הילך בתורתי ההליכה מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ע כמ"ש בד"ה ונתתי לך מהלכים בין העומדים כו' הנה הכח להליכות אלו נמשך מלמעלה והוא מבחי' טל שאינו נפסק לעולם שהו"ע אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת וזה הי' ענין המן שנאמר וברדת הטל כו' לילה ירד המן. ועד"ז הו"ע השמן כי שמן וטל הוא בחי' א' כמ"ש בזח"א פ' לך לך דפ"ח ע"א מדכתיב כשמן הטוב כו' כטל חרמון כו'. ועי' מק"מ שם. ובמאו"א אות שי"ן שמ"א כתב שמן גימט' עשרה פעמים טל כי שמן נמשך ממו"ס שבו הוא ג"כ בחי' טל מגבו' דעת"י המלובש בו והו"ע פנימיות התורה ולכן החנוכה להיות וכל בניך לימודי הוי' זהו על ידי שמן ואור שעל ידי המשכה זו נמשך הכח להיות לימודי הוי' דוגמת המן שנאמר בו הילך בתורתי. וזהו"ע נר חנוכה משמאל כי ענין נר חנוכה הוא להמשיך האו"פ דמל' מחדש מהמקור כנ"ל וכל המשכת גילוי אור בפנימי' הוא על ידי גבורות דוקא שהם בחי' לצמצום וגם תגבורת החיות להיות גילוי ממש בבחי' פנימיות וכענין כי הדם הוא הנפש דהתלבשות חיות הנפש הוא בדם דוקא (ולא במים שכשמתגבר ח"ו חלק המים ליבדל מהדם אזי הוא סכנה כו' ה' ישמרנו) אעפ"י שדם הוא גבורה כי גוון אדום מורה על גבורה. גם דם חמימות תולדה דאש כו' וכענין גשמים שיורדים בגבורה כו'. משא"כ מבחי' ימין וחסד נמשך רק או"מ לבד, כמ"ש וימינו תחבקני. ולכן נר חנוכה משמאל דוקא. בשגם שהמשכת האו"פ ע"י נר חנוכה הוא מהמקור דהיינו מבחי' מו"ס שמלובש שם גבו' דעת"י. ומזוזה מימין כי מזוזה הוא שמיעה קבעומ"ש שעי"ז נמשך מקיף על בחי' דיבור עליון מבחי' אנכי כ"ע ולכן מימין כו' וימינו תחבקני. והנה לפי שעיקר הפגם והסתלקות האור הי' רק בהאו"פ משא"כ בהאו"מ שמבחי' כ"ע אין נוגע כ"כ הפגם ע"כ לא תקנו כ"א נרות בשמן ואור נגד המשכת האו"פ מהמקור. רק מה שתקנו הלל והודאה י"ל שזהו נגד ב' הבחי'. כי הלל לשון בהלו נרו כו' שההילול והשבח נמשך מצד ההשגה ולכן זהו מצד האו"פ דמל' שמבחי' חכמה ותבונה ודעת. ובחי' הודאה הוא ביטול שלמעלה מהשגה (כידוע בפי' הטוב שמך ולך נאה להודות) זהו מצד האו"מ שמבחי' כ"ע שלמעלה מהחכ' כו'. ובכ"ז יובן ענין מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל מהו השייכות זל"ז. והיינו כי ענין מזוזה מימין הוא שמיעה שעי"ז נמשך או"מ מבחי' כ"ע לבחי' דיבור עליון ועי"ז הוא עיקר השמירה וקיום הבנין דבחי' דיבור עליון. ונר חנוכה משמאל זהו המשכת או"פ להיות בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן כו'. וזהו ולך עשית שם גדול וקדוש. שם זהו בחי' מל' דיבור עליון כמאמר ישתבח שמך לעד מלכנו. ופי' שם גדול וקדוש הנה גדול מורה על התפשטות האור והגילוי בבחי' ח"ס כמ"ש גדול הוי' ומהולל מאד וכמו שהאריך בר"ח בתחלתו. ולכן מצד האו"פ דבחי' מל' דיבור העליון שמחכמה ותבונה ודעת נק' שם גדול. וקדוש זהו מצד המשכת המקיף מבחי' אנכי כ"ע וסוכ"ע:

לדרוש הנ"ל

פי' והי' אם שמוע תשמעו. היינו אם יהי' לכם בחי' שמיעה אזי תשמעו. והענין כי יש קלא דאשתמע וקלא דלא אשתמע. קלא דאשתמע הוא כשההמשכה נמשך לידי גילוי גם למטה וכמ"ש ונשמע קולו בבואו אל הקדש. והיינו על ידי המעיל לדקה כמ"ש בלקו"ת ד"ה שוש אשיש שבזה יתרון מעלה להצדקה שהיא מהדברים שאוכלים

עפ"ז טובי איהו ודאי ומתקנין לי' כו' כיון דאתקנת ואתעבידת כו' כדין כו' קיימין לשמוע מה דהיא אמרת כו' וזהו לשמוע בקול דברו כו'] . דהנה [בחי' וידעת כו' והשבות אל לבבך בתפלה. זהו בחי' דעת והתפעלות המדות באהוי"ר של האדם עצמו. ועי"ז ממשיך למעלה בבחי' דיבור עליון בחי' ובדעת חדרים ימלאו כנ"ל. ואח"כ נמשך מהדיבור עליון גילוי בחי' זו מלמעלה. דהיינו גילוי בחי' דעת אלקות באדם כמ"ש (תלים קי"ט) טוב טעם ודעת למדני. ובחי' מדות אהוי"ר עילאין אשר האהוי"ר של האדם עצמו אינן בערך כלל לבחי' האהוי"ר שנמשך מלמעלה. וכמו"כ מה שע"י בחי' תבונה בחי' השגה ועיון בלימוד תושבע"פ ממשיכים למעלה בבחי' דיבור עליון להיות ובתבונה יתכונן הנה עי"ז נמשך אח"כ מהדיבור עליון גילוי בחי' תבונה מלמעלה באדם והיינו כי ג"ע שבחי' תבונה כמ"ש בכתבי האריז"ל והלימוד שבג"ע הוא ההלכות כמו שהם למעלה ברוחניות עמוד גבוה ע' הוא שם ב"ן שהוא ע' אותיות. ורבים מכתפים עליו שעל ידו הבירור והעלאה מרפ"ח טורי דפרודא. או ענין לימוד הבהרת למעלה בג"ע הוא מה שייך בחי' זו בבחי' אור דכמראה אדם שעל הכסא ושיתגלה תבונה זו למטה באדם היינו שעל ידי לימוד הלכות הגשמיות ישיג ענין ההלכות כמו שהם למעלה בג"ע וכמ"ש בפיקודיך אשיחה (למטה. ועי"ז) אביטה אורחותיך כמו שהם למעלה שכן בחי' ארחין ושבילין להילוך והמשכות אוא"ס ב"ה וכמ"ש בשה"ז פ' ויבלה. וכמו"כ יובן שעל ידי תושב"כ שממשיכים למעלה בהדיבור עליון בחי' ח"ע להיות בחכמה יבנה בית נמשך אח"כ מהדיבור עליון גילוי בחי' ח"ע ממש. למטה באדם. שלמעלה מבחי' תבונה. והיינו כי תבונה והשגה זהו על ידי אותיות אבל ח"ע הוא בחי' ראי' ממש ע"ד האריז"ל שהשיג ברגע שעה אחת מה שלא יספיק לומר זאת במשך פ' שנים. והיינו ודאי שלא הי' השגה על ידי אותיות כ"א בחי' ראי' ממש. ובחי' זו רצה מרע"ה ליטע בכאו"א מישראל ע"י עסק התורה. וז"ש אעברה נא ואראה כו' ולא פעל כ"א ועתה ישראל שמע כו' כנ"ל בחי' שמיעה תחלה אבל אחר בחי' שמיעה יכולים לבוא לבחי' ראי' ממש. וכמו"כ מה שעל ידי בחי' מזוזה שמיעה וקבלת הלויים ממשיכים בחי' מקיף על הדיבור עליון מבחי' אנכי נמשך אח"כ מהדיבור עליון גילוי בחי' מקיף זה על האדם והיינו להיות בחי' רעו"ד בכל מאדך למסו"נ באחד אחדות פשוטה דעצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' ראי' דחכמה והשגה דתבונה. וכמ"ש ששים המה מלכות כו'. ס' מסכתות כו'. אחת היא יונתי כו' גילוי בחי' יחידה שבטלה לבחי' יחיד אליו ולא למדותיו. נמצא על ידי שנש"י בונים את הדיבור עליון בהמשכת או"פ חכ' ותבונה ודעת והמשכת או"מ מבחי' כ"ע עי"ז נמשך אח"כ מהדיבור עליון גילוי כל בחי' אלו באדם. כי בחי' מל' נק' אילה חסידה בבחינת שאינה מקבלת לצורך עצמה כ"א להשפיע אח"כ לנשמות ומלאכים כו' כידוע בפי' והמוגה כל זאת וקיים עליו כו' :

ו **ועפ"י** כ"ז יובן ענין וירם קרן לעמו כו'. דהנה בתיבת קרן יש ג' פי'. א' ל' קרן זוית. ב' לשון כי קרן עור פני משה. דהיינו אור וזיו. הג' לשון תוקף ועוז כמו אצמיח קרן לדוד. שהמלוכה נק' קרן מצד התוקף ועוז. וז"ש וכל קרני רשעים אגדע דהפי' התוקף שלהם. והענין כמו קרן זוית אינו שום מהות בפ"ע רק התחברות הב' כתלים זהו קרן ולכן נק' מלוכה בשם קרן שהוא התחברות המלך להיות מנושא עליהם שמתחלה הי' המלך בפ"ע כמו שהוא עתה וגם העם היו בפ"ע כמו שהם עתה ולא נתוסף דבר זולת ההתחברות כו'. וכמו"כ מל' דאצי' מחבר אצי' ובי"ע שהמשכת אור וחיות מאצי' לבי"ע הוא רק על ידי המל' ולכן נק' המל' קרן. וזהו בחי' חיצוניות המל' דהיינו חיצוניות הדיבור. וכמו"כ פנימיות המל' דהיינו פנימיות הדיבור עליון מחבר פנימיות אלקות עם נש"י שהוא להיות התגלות פנימיות אלקות גילוי אוא"ס ב"ה בנש"י שכל מיני גילוי אלקות בנש"י נמשך רק על ידי המל' לכן נק' המל' בכתוב בשם קרן. קרן ישראל. באיכה סי' ב'. וענין פי' הב' בקרן ל' כי קרן עור פניו היינו מצד האו"פ דמל' שמבחי' חכמה ותבונה ודעת להיות בנין עולם הדיבור עליון ומה גם שהאו"פ הוא מג"ר הב"ד שגורם הארת אור הפנים כמ"ש חכמת אדם תאיר פניו. וז"ש באור פני מלך חיים. פני מלך זהו הב"ד דמל'. ואור פני כו' זהו האו"פ מג"ר הב"ד עילאין כו'. ומצד זה נק' המל' קרן לשון קרן עור פני משה. והפי' הג' לשון תוקף ועוז היינו כמ"ש הודו על ארץ ושמים וירם קרן לעמו לבנ"י עם קרובו שחיות העולמות מה שמלובש בפנימי' ונק' ממכ"ע וגם החיות שמבחי' סובב ומקיף ונק' על ארץ ושמים כו' הכל הוא רק בחי' הודו וזיוו לבד הארה בעלמא. אבל וירם קרן כו' לבנ"י עם קרובו שהם עם קרובו של עצמותו ומהותו ית' ממש וזה נק' וירם קרן. רמה קרני. כידוע שרוממות הוא בכ"ע לשון כותרת ומקיף שמקיף ד' עולמות אבי"ע בהשואה אחת ממש. והנה מבחי' רוממות דכ"ע נמשך בחי' מקיף על הדיבור עליון בחי' מל' בחי' ה' יבנה בית שמזה הוא עיקר תוקף חוזק וקיום בנין הדיבור העליון ומצד בחי' מקיף זה נק' קרן לשון תוקף ועוז. והנה היונים נתקנאו בבחי' קרן ישראל וירם קרן לעמו ורצו שישראל יקבלו ג"כ מהמקום שהם מקבלים דהיינו מבחי' קרן השור כי פרה דקבילת משמאלא דהיינו מל' דקליפה שקבלת חיותה הוא ממה שנפל בשבה"כ מקו השמאל פני שור מהשמאל שמשם נשפע כל השפעות עוה"ז. וזהו קרן השור מל' דקליפה שהוא הלעו"ז של קרן ישראל. והנה בלעו"ז קרן השור ג"כ לשון תוקף. והתוקף שלהם הוא מה שעל ידי שבה"כ מקבלים מעולם התהו. דהנה אנו אומרים מסרת גבורים ביד חלשים כו' ורשעים ביד צדיקים. וצ"ל בשלמא גבורים ביד חלשים זהו ריבותא אבל רשעים ביד צדיקים מהו הריבותא בזה. אלא הענין כי כל השפעות עוה"ז נמשך רק לאוה"ע מבחי' קרן השור דהיינו משבה"כ דתהו. וא"כ יש להם שרש גבוה מאד. ולכן כל מעשה עוה"ז קשים

והרשעים

שעל ידי בחי' אזן ששמעה דהיינו על ידי קבעומ"ש שהו"ע שמיעה וקבלת הצווים לבד בודאי יומשך הגילוי מבחי' אנכי שלמעלה מסדר השתלשלות. ולכן הדלת והמזוזה הם עדים שעל ידי שמיעה וקבלת הצווים של המצות יומשך הצוותא וחיבור מבחי' אנכי וא"כ כשפגם בבחי' שמיעה זו ה"ז פגם גדול מאד ולכן ג"כ ורצע אל הדלת כו' לפי שהם עדים וכנ"ל :

ד **ועתה** נבוא לענין מזוזה. כי הנה המזוזה הוא רק הב' פרשיות שמע והא"ש שהו"ע קבעומ"ש וקבעומ"צ. וא"כ המזוזה זהו בחי' שמיעה הנ"ל. ולכן כשקובעה על פתח ביתו הנה עי"ז נעשה העלאה מכל ביתו וקנינו שיהיו בטלים לבחי' אחד מדת מלכותו ית' וכענין ואספת דגנך דגבי ק"ש שיתאסף הכל לבחי' אחד. והיינו שבכל הדברים שבביתו וקנינו יהי' אלו בחי' שמיעה שיקבל ע"ע עומ"ש ולקיים בהם הצווים של המצות. והנה לכן על ידי המזוזה שהוא בחי' שמיעה הנ"ל נמשך הצוותא והיבור מבחי' אנכי שלמעלה מהשתלשלות. וזהו"ע השמירה שנמשך על ידי המזוזה בחי' ה' ישמר צאתך ובואך והיינו בחי' לא ינום ולא יישן שומר ישראל. כי לפעמים כתיב עורה למה תישן הוי'. אבל בחי' שומר ישראל הוא בחי' עינא פקיחא דלא נאים. והיינו כי השמירה שנמשך על ידי המזוזה הוא מבחי' אנכי שלמעלה משם הוי' ובשם הוי' יש שינה אבל בחי' אנכי הו"ע עינא פקיחא דלא נאים כו':

והנה מזוזה הוא ב' תיבות זו זה. והיינו כי כנ"י נק' זו עם זו יצרתי לי כו'. והקב"ה נק' זה אלי. ובלוחות כתיב מזה ומזה הם כתובים. והנה זו לשון נקבה. וזה לשון זכר. והיינו כי זו נק' כשמקבל מבחי' זה ולכן מה שכנ"י נק' עם זו הוא מצד הקבעומ"ש לפי שמקבלים עליהם הצווים מבחי' זה אלי כו'. והנה פי' עם זו יצרתי כו' ידוע כי אין מלך בלא עם ופי' עם מלשון עוממות שיש גחלים לוחשות שהאש מתלהטת עליהם בגילוי וגחלים עוממות היינו שנתעלם האש בתוכם ואין נראה מבחוץ אבל בפנים ישנו כי לא נכבה עדיין כו'. וענין גחלים לוחשות למעלה הו"ע ע"ס בלי מה כשלהבת הקשורה בגחלת וא"כ הם בתכלית הביטול והיחוד האמיתי. ולכן על בחי' זו לא שייך בחי' מלוכה עדיין כיון דאיהו וגרמוהי חד כו'. וזהו אין מלך בלא עם עם דוקא בחי' עוממות היינו בבי"ע שנתעלם האש ושלהבת י"ה ועי"ז נעשים בחי' יש ודבר נפרד ולכן שייך ע"ז מלוכה. גם עוד פי' עם כמ"ש במשה לא כהתה עינו ועל כהה התרגום עמיא. ועם מלשון עמיא כו' הו"ע הכיהות שבענין דהיינו מה שנדמה ונראה העולם כאילו הוא יש ודבר נפרד בפ"ע אעפ"י שבאמת אין עוד מלבדו כו'. ולכן על בחי' עם דוקא שייך מלוכה. אך היינו דוקא כשהעם הוא בבחי' ביטול דהיינו אעפ"י שהם בחי' יש ודבר נפרד מ"מ הוא ביטול היש לגמרי והיינו שמקבלים עליהם עומ"ש ומקבלים הצווים דבחי' מלך כו' ואזי נקראים עם זו שבטלים לבחי' זה אלי. והכח הזה שגם בבחי' עם עוממות יוכל להיות ביטול היש הוא לפי כי חלק הוי' עמו שגם בחי' עמו הוא חלק משם הוי' שיש שם הוי' בכאו"א ועי"ז הוא כח הביטול להיות עם זו. וזהו עם זו יצרתי לי לפי שהם עם זו שמקבלים עליהם הצווים מבחי' זה ע"כ הם לי ממש כמ"ש אברי אדם שומע לי שהשמיעה מגיע בבחי' לי ממש שהוא עצמות אוא"ס ב"ה בחי' אנכי מי שאנכי. תהלתי יספרו שע"י שהם עם זו כו' ממשיכים בחי' תהלתי ותהלתי אחטם לך חוטמא בחי' ריח שהוא מקיף עליון שלמעלה מהכלים דע"ס. וברבות (במדבר פ"ה סי' ו') פי' אחטם כמו חותם. והיינו כמו ענין החותם הוא שבל יקרב זר לקרות כו' כמו"כ צריך להמשיך מלמעלה החותם שהו"ע השמירה מהרע שלא יוכל ליקרב לגבי האדם. וזהו"ע המזוזה כמ"ש לשמור מזוזת פתחי שעל ידי המזוזה נמשך השמירה מלמעלה ה' ישמר צאתך ובואך שהשמירה הוא מהרע כנ"ל ונק' ג"כ חותם וכענין פותח בברוך וחותם בברוך. וז"ש בת"ז (תיקון י"ד) מזוזת זז מות שהמות שהו"ע הרע יהי' זז ומרוחק מהבית שלא יוכל ליקרב כו' :

ה **ועתה** יובן ענין וכתבתם על מזוזת ביתך דלכאורה הרי קיום ובנין הבית שהוא בחי' דיבור העליון הוא כמ"ש בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן ובדעת כו'. וא"כ מהו עוד ענין קביעת המזוזה בבית. אך הענין כמ"ש אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו. אעפ"י שהם בונים. שבונים אותו. שממשיכים להיות בחכמה יבנה בית ובתבונה כו'. והיינו ע"י תושב"כ ותושבע"פ ותפלה כנ"ל באריכות. מ"מ אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו. והיינו כי כל הנ"ל הוא רק המשכות או"פ בחי' חכמה ותבונה ודעת. אבל עיקר השמירה וקיום הבנין הוא כשהוי' יבנה בית היינו שיומשך בחי' מקיף עליון על הבית וכמ"ש אח"כ אם ה' לא ישמר עיר כו' שהשמירה מבחוץ בחי' מקיף שהמשכת מקיף זה הוא מלמעלה מסדר השתלשלות והיינו מבחי' אנכי שלמעלה מבחי' חכמה ותבונה ודעת וע"י מקיף זה הוא עיקר השמירה וקיום הבנין דבחי' בית עולם הדיבור עליון. ובחי' שמירה והמשכת מקיף זה בהבית נמשך על ידי המזוזה דוקא לפי שהוא בחי' שמיעה וקבעומ"ש קבלת הצווים לבד בלי שום טעם ולכן נמשך עי"ז מבחי' אנכי שלמעלה מהשתלשלות כנ"ל באריכות. ומה שעיקר שמירה וקיום הבנין דעולם הדיבור עליון הוא על ידי המקיף שמבחי' אנכי דוקא הוא מפני ב' טעמים. הא' שהמקיף מקיים את האו"פ. כי האו"פ מצ"ע כיון שהוא מוגבל יוכל להיות בו הפסק כו'. והב' כי אין צדיק בארץ כו' וא"כ יוכל להיות יניקת החיצונים מהאו"פ כידוע בענין שהקליפות פניהם אל הפנימי. אבל האו"מ מסמא עיני החיצונים. וגם לפי שמקיף זה מבחי' אנכי ע"כ הוא נושא עון על חטא קל דאין צדיק כו'. והנה על ידי שמתחלה כנ"י בונים את הדיבור עליון שנק' בית וממשיכים בו או"פ בחי' חכ' ותבונה ודעת על ידי תושב"כ ותושבע"פ ותפלה ואו"מ מבחי' כ"ע על ידי מזוזה שמיעה קבעומ"ש עי"ז מקבלים אח"כ מהדיבור עליון דהיינו שהדיבור עליון משפיע בהן אח"כ גילוי בחי' אלו מלמעלה וכמ"ש עושי דברו לשמוע בקול דברו ואחז"ל בזה"ק (ח"ג ק"צ ב') ברישא עושי והדר לשמוע [וכמש"ש (דקצ"א ע"א)

כמו חרש שבכ"מ שאינו שומע ואינו מדבר כ"א שאין כו' השני שמדבר ורק שאינו שומע ומ"מ נותן לו דמי כולו. והטעם של הדין עפ"י פשוט הוא כיון שאינו שומע כלל הרי אינו יכול לקבל הצווי מחבירו וא"כ אינו יכול להשתכר ולהרויח כלום ולכן נותן לו דמי כולו. ולהבין ענין זה למעלה. כי הנה כל התומ"צ הם רק צווים צו את בנ"י. כי כל עיקר התחברות אלקות עם נש"י הוא על ידי בחי' מלוכה כאמר עבד"ל הנה המלוך ודרכו של מלך לצוות שע"י הצווים שורה ומתגלה מדת המלוכה. ולכן עיקר קיום המצות צ"ל רק כדי לעשות ולקיים הצווי של הקב"ה שלא לבקש שום טעם כלל. כמו מצות ציצית ותפילין אעפ"י שנגלה לנו קצת טעם איך שנמשך על ידם המשכות עליונות מאד נעלה. מ"מ א"צ להיות הקיום מצד הטעם וההמשכה כו' כ"א רק כדי לקיים הצווי בלבד ומכש"כ המצות שאין בהם טעם שנק' חוקים כמו פרה אדומה כו'. והיינו כי שמיעה וקבלת הצווי בלבד מעורר למעלה יותר מבחי' הטעם של המצוה. מפני שעי"ז שורה ומתגלה מדת המלוכה שזהו כל עיקר ההתחברות של אלקות עם נש"י כו'. וזהו שאמר שמואל לשאול (ש"א ט"ו) הנה שמוע מזבח טוב. כי שאול הלך אחר הטעם ושאל ממיטב הצאן להקריב קרבנות אשר קרבן הו"ע קירוב שמקרב ומייחד הכחות שלמעלה כו'. וע"ז הוכיחו שמואל שמוע מזבח טוב שבחי' שמיעה וקבלת הצווי לבד בלי שום טעם זהו גבוה יותר מהקרבנות שהם מבחי' טעמים דתכ'. ועפי"ז יובן איך שיש בבחי' שמיעה מעלה היותר עליונה גם מבחי' ראי' שהוא מה שבקש משה ואראה את הארץ. דהנה כל הנביאים נתנבאו רק בכה ואפי' משה שנתנבא בזה מ"מ כתיב וראית את אחורי אבל ופני לא יראו. והיינו דוקא בבחי' ראי' והשגת המהות ממש אבל בבחי' שמיעה וקבלת הצווים לבד כתיב והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך אנכי מי שאנכי שהוא בחי' ופני לא יראו. וזהו מצוך לשון צווי וגם ל' צוותא וחיבור והיינו שע"י קיום הצווי נמשך הצוותא וחיבור מבחי' אנכי ממש. וזהו ע"ד מארז"ל (ב"ב י"ב א') חכם עדיף מנביא אע"פ שנבואה הוא בחי' ראי' שאמרו ואראה כו' וחכם הוא רק בחי' שמיעה והשגת המציאות לבד מ"מ על ידי בחי' שמיעה יוכלו להשיג בבחי' עליונות יותר מהנביאים שנתנבאו רק בכה. וזהו אזן ששמעה על הר סיני כי לי בני ישראל עבדים שהעיקר צ"ל רק בחי' שמיעה שיקבל על עצמו עומ"ש ועומ"צ שהו"ע קבלת הצווים לבד בלי שום טעם. עבודת עבד . וזהו כי לי בנ"י עבדים. ועל ידי בחי' שמיעת הצווי לבד יומשך הצוותא וחיבור מבחי' אנכי ממש. וזהו הענין מה שמ"ת התחילה בא"ל"ף אנכי שלמעלה מבחי' ברה"ע שנבראה בבי"ת. וכיון שקנה אדון אחר לעצמו. אפי' ישראל. א"כ פגם בבחי' שמיעה זו. ולכן ורצע את אזנו כו'. אך למה אל הדלת דוקא. הענין כי הדלת הוא בחי' דיבור עליון. כמו הדלת שעל ידו יוצאין לחוץ כמו"כ הדיבור. שגילוי השכל והמדות מאדם לזולתו הוא רק על ידי הדיבור. וכמו"כ למעלה כל ההתגלות הוא על ידי הדיבור. ולכן נק' דלת. והנה הצווים אעפ"י שנרשם מבחי' אנכי אשר אנכי מצוך מ"מ התגלות הצווים הוא על ידי הדיבור עליון דוקא וכמ"ש (קהלת ח') באשר דבר מלך שלטון. שהתגלות המלוכה הוא על ידי הצווים . וגילוי הצווים להעם הוא על ידי הדיבור ולכן דבר מלך שלטון. וכמו"כ למעלה שהתגלות הצווים הוא ע"י הדיבור עליון. וכמו מ"ת דכתיב וידבר אלקים כו' אנכי הוי' אלהיך. אעפ"י שהגילוי הי' מבחי' אנכי מ"מ המדבר הי' שם אלקים בחי' מל' דיבור עליון. וא"כ מובן שבבחי' דלת ופתח העליון שם עיקר הצווים דבחי' מלוכה עליונה כו'. וזהו והגישו אל הדלת דוקא כי כיון שפגם בבחי' שמיעה וקבלת הצווים א"כ כל הפגם שלו הוא במקום הזה דבחי' דלת דוקא כמ"ש (תהלים ק"ג) לשמוע בקול דברו. וכמ"ש בזהר (ח"ג ק"ח ב') שמיעה בהאי אתר תליא ולכן ורצע אזנו אל הדלת דוקא :

ג **ועתה** צ"ל מהו שמיכות ענין דלת ומזוזה לפי שהיו עדים במצרים בשעה שפסחתי על המשקוף ועל שתי המזוזות שמטעם זה דוקא ורצע אל הדלת והענין דארז"ל במד"ר (בא פט"ו סי' ג') המשקוף זה אברהם שתי המזוזות הם יצחק ויעקב. כי הח"ן זהו קו הימין וגב"ה קו השמאל . וזהו"ע ב' המזוזות ב' קוין כו'. והמשקוף שעל שתי המזוזות הוא הבחי' עליונה שלמעלה מהב' קוין שמחבר הב' קוין כענין עושה שלום במרומיו שיתחברו בחי' מים ואש שהם בני הפכיים כו' והיינו כי משקוף הוא בחי' גבוה מאד כמ"ש (דברים כ"ו) השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך ישראל. הרי שהשקיפה הוא מבחי' מעון קדשך גם מבחי' השמים מקיפים עליונים ואברהם זכה לבחי' זו על ידי מצות מילה כמ"ש (שם ל') מי יעלה לנו השמימה. בחי' השקיפה כו' מן השמים. ולכן מילה בר"ת והוי' בס"ת. ואברהם הי' הראשון שנימול ע"כ כתיב בעצם היום הזה נימול כו' פי' שנימול מלמעלה בחי' ומל הוי' כו' ולכן זכה לבחי' מי יעלה לנו השמימה ולכן הוא בחי' משקוף כו'. והנה זהו המשקוף והב' מזוזות שהם ג' אבות. אבל הדלת והפתח עצמו זהו בחי' דוד בחי' מל' ולכן אמר דוד ארוממך ה' כי דליתני שהוא בחי' דלת ופתח שעל ידו יומשך הגילוי מבחי' הנ' שבעולם העליון לעולמות התחתונים דבי"ע ולכן נק' דלת וכנ"ל. והנה ביצמ"צ כתיב (שמות י"ב) ופסח הוי' על הפתח שזהו בחי' דילוג וכמ"ש קול דודי מדלג כו'. והיינו כי עפ"י סדר ההשתלשלות הדיבור מקבל מהמדות והמדות מהשכל. שזהו"ע הפתח עם המשקוף והב' מזוזות. אבל ביצמ"צ הרי הי' הגילוי שלמעלה מסדר ההשתלשלות בחי' נגלה עליהם ממ"ה. וכתיב (שם כ') אנכי הוי' אלקיך אשר הוצאתיך מאמ"צ כו'. והי' גילוי הזה בבחי' הפתח והדלת עצמו שלא על ידי חו"ב ומדות כלל. וז"ש ופסח הוי' על הפתח דוקא. ולכן נק' החג פסח ע"ש הדילוג הגדול הזה. וזהו דלת ומזוזה שהיו עדים כו' פי' כי בשעת יצי"מ הי' הגילוי הזה שלמעלה מסדר ההשתלשלות בבחי' הדלת שהוא בחי' מל' בבחי' אתעדל"ע מצ"ע שהרי ישראל היו אז משוקעים במ"ט שע"ט ולא הי' יכול להיות אז אתעדל"ת ומ"מ הי' הגילוי מבחי' אנכי ממש בבחי' דלת ופתח בדרך אתעדל"ע לבד. א"כ יש ליקח ק"ו

בעל

אותיות הדיבור עליון נ"ל הבנין ע"י החכמה דוקא. אבל הכינון וקיום הוא ע"י בחי' תבונה. דהיינו מה שיכול לבוא לידי גילוי בהדיבור הוא רק בחי' תבונה. וכמו באדם שעצם החכמה שלמעלה מהשגה אין יכול להתגלות כלל בדיבור כ"א רק בחי' הבנת והשגת השכל מתגלה בדיבור. וכמו"כ למעלה האור והגילוי שנמשך בהכלים וצירופי אותיות הדיבור הוא רק בחי' תבונה. נמצא שבנין עצם עולם הדיבור עליון הוא ע"י חכמה דוקא ואח"כ האור והגילוי שנמשך בהדיבור הוא מבחי' תבונה כו'. ובדעת חדרים ימלאו. הנה דעת הוא מקור הז"מ ולכן אעפ"י שבחכמה יבנה כו' ובתבונה יתכונן מ"מ צ"ל ובדעת הדרים ימלאו. כי הדבור א"א לקבל מהו"ב בעצמם כ"א ע"י אמצעות המדות דוקא. וכמו שאנו רואים שהדיבור מקבל מהמדות דוקא אם רוצה מדבר ואם לאו אינו מדבר כלל. וגם שמדבר רק במה שהוא רוצה. וזהו ובדעת חדרים ימלאו חד"ר ר"ת חסד דין רחמים עצם המדות. וגה"י רק ענפים. ואח"כ מהמדות נמשך בהדיבור. וזהו חכמות בנתה ביתה שהעולם נק' ביתה לפי שנברא ע"י הבי"ת. ולא ע"י הבי"ת לבד כ"א ע"י כל הכ"ב אותיות הדיבור עליון ורק שהעיקר הי' הבי"ת. ועולם הדיבור עליון נק' בית. וזהו ביתה. וצ"ל יבנה ע"י החכ' ותבונה ודעת כנ"ל באריכות. וזהו חכמות בנתה ביתה כו':

והנה בתחלת ברה"ע הי' זה באתעדל"ע מפני כי חפץ חסד הוא. ועכשיו באתעדל"ת תליא שצריך להמשיך קיום בנין הבית. וצ"ל איך יכול האדם להמשיך בחי' אלו להיות קיום בנין עולם הדיבור עליון. הנה ארז"ל (אבות רפ"ה) בעש"מ נברא העולם והלא במאמר א' יכול להבראות אלא כדי להפרע כו' וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימים את העולם שנברא בעש"מ. וא"כ צריכים כמ"י להמשיך קיום בחי' עולם הדיבור עליון שמשם נמשכו העש"מ. וצ"ל איך יכול כאו"א להמשיך בחי' הנ"ל בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן כו'. והענין כי תושב"כ הוא מבחי' חכמה שלמעלה מהשגה ולכן כל הסיפורי מעשיות שבתושב"כ אין מושגים כלל כו'. ואפי' המצות כמו מצות מזוזה ציצית כו' אין מבואר בתורה כלל איך לעשות כו'. ולכן נקרא מקרא. קורא בתורה כאלו קורא בשמותיו של הקב"ה. ולכן ע"ה מותר לברך ברכת התורה כי א"צ כלל להבין כ"א רק האותיות לבד. וא"כ ע"י תושב"כ ממשיכים להיות בחכמה יבנה בית. ובתבונה יתכונן הוא ע"י תושבע"פ כי תושבע"פ הוא הגילוי וההשגה דתושב"כ שממצוה א' שכתוב בתושב"כ ואין מושג כלל נעשה מזה בתושבע"פ הלכתא שלימה להבין ולהשיג היטב כו'. הלכות מזוזה. הלכות תפילין כו'. כי תושבע"פ נמשך מבחי' תבונה ולכן בתושבע"פ העיקר ההשגה ולא האותיות. ובדעת הדרים ימלאו הוא ע"י התפלה שעיקר התפלה היא בחי' דעת כמ"ש דע את אלקי אביך ועבדהו בלב שלם כו'. וענין הדעת הוא כמ"ש וידעת היום כי הוי' הוא האלהים. הוי' בחי' גילוי שנק' שמש. ושם אלקים מגן המסתיר כו'. וצריך לידע דכולא חד. וזהו כל ענין התפלה שיהי' בחי' דעת שבינ"ע וממכ"ע אין זה שתי רשויות ח"ו כ"א הכל א' ורק לאחזאה שההסתר הוא אצלינו משא"כ קמי' כו' דכל"ת. ולכן תקנו ח"י ברכות כנגד ח"י חוליות השדרה שיוצאים ממוח הדעת שאצל העורף. כי ג' מוחין חו"ב הם אצל הפנים. והיינו שע"י התפלה יומשך בחי' הדעת לתוך המדות שהם בחי' ח"י כי המדות הם ע"ס וב"פ ט' שמלמעלמ"ע ומלמטלמ"ע הם ח"י וזהו"ע הח"י ברכאן להמשיך גילוי הדעת לתוך המדות בחי' ובדעת חדרים ימלאו ולכן מבקשים בתפלה כל הבקשות רפואה גאולה פרנסה כו' משום כי ע"י הדעת חדרים ימלאו כל הון יקר הדרים הם המדות כנ"ל וע"י הדעת נמשך בהם הון יקר כו' כי תרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן תר"ך ומאלה מתר"ך זהו "יקר. וכיון שנמשך בהמדות המשכה עליונה מאד לכן יכול להיות נמשך מהמדות אח"כ כל ההשפעות למטה. והנה בתחלת הבריאה הי' כי חפץ חסד הוא שבנין עולם הדבו"ע שנק' בית הי' בבחי' אתעדל"ע מצ"ע כמ"ש חכמות בנתה ביתה דקאי על הקב"ה. אבל אח"כ תלוי במעשה התחתונים שמוטל על כאו"א מישראל להמשיך קיום ובנין עולם הדיבור והיינו ע"י תושב"כ ממשיכים בחי' בחכ' יבנה בית. וע"י תושבע"פ להיות ובתבונה יתכונן כו' וע"י עסק התפלה בחי' ובדעת הדרים ימלאו כו'. וע"י ג' בחי' אלו הוא בנין וקיום עולם הדיבור עליון שנק' בית:

ב **ועתה** צ"ל ענין וכתבתם על מזוזות ביתך כו'. דהנה כאו"א כשנכנס לדור בבית צריך להתבונן איך שמוטל עליו להמשיך קיום בכללות העולם שנק' בית. והיינו בבחי' עולם הדיבור עליון שנק' בית. וזהו ענין וכתבתם על מזוזות ביתך כו'. אך צ"ל דהא נת"ל שהקיום ובנין עולם הדיבור שנק' בית הוא ע"י חכמה ותבונה ודעת וממשיכים בחי' אלו ע"י תושב"כ ותושבע"פ ותפלה. וא"כ מהו עוד ענין קביעות המזוזה בבית כו'. והענין דכתיב (תלים קכ"ז) אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו. והנה כל המשכות הנ"ל הוא רק בחי' בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן כו'. אך כדי להמשיך בחי' ה' יבנה בית כו' לזה הו"ע המזוזה. והנה ענין המזוזה שקובעים הב' פרשיות שמע והא"ש שהו"ע קבעומ"ש וקבעומ"ל על מזוזת הבית. והיינו ע"ד מארז"ל (ברכות כ"ח ב') יה"ר שיהא מורא שמים עליכם כמורא בו"ד. ולכן גם כשנכנס לבית ואין אדם רואהו יקבל עליו ג"כ עומ"ש ועומ"ל. ולהבין ענין המזוזה צלה"ק ענין מ"ש (שמות כ"א) ואם אמור יאמר העבד כו' והגישו אל הדלת או אל המזוזה ורצע את אזנו כו'. וארז"ל (קדושין כ"ב ב') מה נשתנה אזן כו' אלא אזן ששמעה על הר סיני כי לי בנ"י עבדים כו' ירצע. דלת ומזוזה היו עדים במצרים שפסחתי על המשקוף ועל שתי המזוזות כו' ופסח הוי' על הפתח. וצ"ל תחלה מהו"ע אזן ששמעה כו'. הנה יש ב' בחי' ראי' ושמיעה. ומרע"ה בקש ואראה את הארץ ולא פעל כ"א ועתה ישראל שמע אל החוקים בחי' שמיעה. וא"כ ראי' למעלה מבחי' שמיעה. ומ"מ מצינו שיש בבחי' שמיעה מעלה היותר עליונה גם מבחי' ראי' כמו שהביא רבינו יונה ז"ל בשעה"ת שלו (ש"ב) ראי' לזה מהדין. סימא את עינו נותן לו דמי עינו חרשו נותן לו דמי כולו. וחרשו אין זה

כמו

ענין הודאה היינו כי הלל אומרים ביו"ט אבל בשבת אומרים טוב להודות להוי'. כי יו"ט מקרא קדש בינה בחי' השגה והשגה שייך בזה הלל ושבח כדי להמשיך גילוי אור. אבל שבת הוא בחי' קדש שלמע' מהשגה לכן רק הודאה. ונמצא שהלל והודאה הו"ע רו"ש. שהשוב הוא רק בבחי' הודאה. כי עיקר גילוי האור שע"י ההלל יומשך לע"ל כמ"ש (ישעי' מ') ונגלה כבוד הוי'. ולכן שייך הלל והודאה לנרות. כי הנר מתנענע. וענין הנענוע הוא רו"ש :

ענין ג' בחי' חינוך. חנוך לנער. חנוכת המזבח נחשת שהי' קטן מהכיל. חנוכה חנוך ה'. חנוך לנער שהו ש"ע כדי שיהי' יכול לקבל לימוד התורה. שהוא ה"ע שע"י הדבור. חנוכת המזבח זהו החינוך בבחי' ה' קטנה מל' דאצי' שנעשית מקור לבי"ע כדי שיהי' יוכל להיות היחוד מ"ן ומ"ד שע"י הקרבנות. שהו"ע יחוד גופני עלמי' ה"ע. אך ע"י יחוד דזו"נ דוקא שהמל' מקבלת מז"א. חנוכה חנוך ה' זהו עוד גבוה יותר. שבשך מלכות כ"ע ה' קטנה יומשך השמן ואור כמו בבחי' רמה קרני ה' גדולה כענין יהיה ב"פ י"ה דלע"ל. וא"כ זהו"ע שהמל' תקבל בעצמה גילוי ה"ע כו'. והיינו שה' קטנה תקבל בעצמה מהיו"ד כמו ה' גדולה כו'. ולכן חנוך ה' דחנוכה זהו גבוה יותר מחנוכת המזבח וד"ל :

מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל. וצ"ל שייכות ענין מזוזה לנר חנוכה. וגם ענין מה שמזוזה מימין ונר חנוכה משמאל. הנה ארז"ל (ב"ר פט"ז) שהיונים אמרו לישראל כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק כו'. כי בנה"י כתיב (תלים קמ"ח) וירם קרן לעמו כו' שישראל יש להם רוממות קרן כמ"ש (ש"א ב') רמה קרני. והיונים נתקנאו על בחי' רוממות קרן ישראל ורצו שישראל יקבלו ג"כ מהמקום שהם מקבלים שהוא מקרן השור כו'. ולהבין זה ילה"ק תחלה להבין ענין מזוזה הנה במזוזה כותבים רק שני פרשיות שמע והא"ש וקובעים אותה על מזוזת הפתח. הנה כתיב (משלי ט') חכמות בנתה ביתה חצבה עמודיה שבעה. וארז"ל במד"ר (במד' רפי"ג) ר' ירמי' ב"א פתר קרא בברה"ע. חכמות בנתה ביתה קאי על הקב"ה שבנה את העולם. שנק' ביתה. בחכמה. חצבה עמודיה שבעה אלו ז' ימי בראשית. וצ"ל למה נק' העולם ביתה הלא כתיב השמים כסאי והארץ הדום רגלי אי זה בית כו' וא"כ למה נק' ביתה. והענין דאיתא בזהר (בהקדמה) כי העולם נברא בבי"ת וזהו בראשית כו'. ולכן האל"ף הי' קורא תגר כ"ו דורות עד מ"ת שמתחיל באל"ף אנכי כו' (ב"ר פ"א סי' י"ד). וכתיב (משלי כ"ד) בחכמה יבנה בית. שהבי"ת נק' בית (ת"ז בהקדמה). וצ"ל יבנה בחכמה דוקא ולכן נק' העולם ביתה כי העולם נברא ע"י אות בי"ת שנק' בית וצ"ל יבנה ע"י החכמה בחכמה יבנה בית. וזהו ג"כ חכמות בנתה ביתה כו'. וענין מה שאות בי"ת נק' בית כי האותיות נק' אבנים לפי שהם בחי' דומם משא"כ המדות בחי' צומח כמו אהבה פעמים בקטנות ופעמים בגדלות. ויש ג' בחי' אהבה בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך. אבל האותיות אין בהם גידול כלל לכן נק' אבנים. והנה נורכבה אבנים יחד עושים בית ולכן כללות צירופי אותיות נק' בית. ולמעלה בחי' עולם הדיבור נק' בית וזהו בחכמה יבנה בית שעולם הדיבור עליון להיות התחלקות האותיות שנק' בית צ"ל הבנין ע"י חכמה דוקא. כי שרש אותיות הדיבור מחכמה שלמעלה מהתבונה. תבונה הוא שכל מושג וחכמה הוא למעלה מהשגה ונק' קדמות השכל כח השכל כו' ומשם שרש אותיות הדבור כמ"ש לנפש חי' ות"א לרוח ממללא כו'. והראי' ממה שא"צ לחשוב איך להניע המוצאות כו' כמ"ש בהגה"ק ע"פ ויעש דוד שם בשובו כי כ"ב אותיות הדיבור קבועים בבחי' חכמה שבנפש. והיינו צורת האותיות שהרי חומר אותיות המח' מתהוה משכל המושג שבחי' האחרונה שבשכל הוא אותיות והומר אותיות הדיבור הוא מהבל הלב וע"י ה' מוצאות. ומה שבחכ' שבנפש קבועים כ"ב אותיות היינו צורת האותיות. וכמו"כ התחלקות צירופי אותיות הוא ג"כ מהחכמה שבנפש דוקא. וזה מובן מהתחלקות השכל בצירופי אותיות. דהנה כל דבר המתחלק אינו מתחלק מעצמו וצריך להיות מחלק שמחלק את דבר המתחלק כמו התחלקות השכל באותיות הכתב זהו ע"י כח האדם המחלק השכל בצירופי אותיות אלו דוקא. וזהו"ע ספר וסופר כידוע. וכמו לחלק לחם לחלקים קטנים הוא ע"י כח האדם המחלק. כמו"כ יובן שהתחלקות השכל בצירופי אותיות אלו ולא בצירופים אחרים הרי צ"ל כח המחלק שלמעלה משכל המושג והיינו בחי' חכמה שבנפש. והענין כי כח המחלק הצירופים הוא כח המחבר ומצרף ג"כ כמו עד"מ תיבות ברוך שאמר וגו' שבצירוף ד' אותיות ברוך מלובש כונה א' ענין ברכה והמשכה. והרי כל אות בפ"ע מורה על ענין בפ"ע. כמו האל"ף כשהוא בפ"ע מורה על פלא כו'. והבי"ת על ענין וכוונה אחרת. וכשמצורפים בתיבת ברוך הרי מצטרפים ומתחברים אותיות מופרדות ומתאחדים יחד להורות על כוונה וענין א'. ולכן כח זה המצרף ומחבר כו' הוא מבחי' חכמה דוקא. כי בבינה הוא התגלות בחי' אותיות וכלים שהו"ע התחלקות אבל חכמה הוא כח מה ביטול הכלי לגמרי ולמעלה מגדר התחלקות כ"א אחדות כו'. ולכן הוא"ס ב"ה שורה בחכמה. וכיון שבחי' הח"ע היא למעלה מגדר התחלקות לכן היא כח המצרף ומחבר אותיות נפרדות שיצטרפו ויתאחדו בצירוף א' להורות על ענין א'. וזהו ברוך גוזר ומקיים ופי' בסידור האריז"ל אבא דאצי' שהוא הגוזר ומחלק הצירופים ומקיים הצירוף שלא יתפרדו האותיות. לא כמו בתהו שהי' שבה"כ דהיינו פירוד ופיזור האותיות. אבל בחכמה דתיקון גוזר ומקיים הצירופים שלא יתפרדו האותיות כו'. הרי נת' ששרש הדיבור בין צורת האותיות ובין התחלקות השכל באותיות והתחלקות הצירופים עצמם הכל הוא מבחי' הח' שבנפש דוקא. ועד"ז יובן גם למעלה איך שבנין עולם הדיבור עליון הוא מבחי' הח"ע עצמה שלמעלה מתבונה. וז"ש (משלי ג') הוי' בחכמה יסד ארץ שבנין עולם הדיבור שנק' ארץ הוא בחכמה דוקא. וכמ"ש בזהר (ח"ג ר"ג ב') אבא יסד ברתא. וזהו בחכמה יבנה בית. ובתבונה יתכונן כי ענין הבית שהוא להיות ענין התחלקות

אותיות

ד **ועתה** יובן ענין הגזרה שאמרו להם כתבו על קרן השור.
הוא מל' דק"נ שמקבלת מפני שור מהשמאל. שמשם נשפע רק כל השפעות גשמיות לבד. דהנה אנו אומרים מסרת גבורים ביד חלשים כו' ורשעים ביד צדיקים. וצ"ל בשלמא גבורים ביד חלשים זהו רבותא. אבל רשעים ביד צדיקים מהו הרבותא בזה. אלא הענין כי כל השפעת עוה"ז נמשך רק לאוה"ע מבחי' קרן השור. דהיינו משבה"כ דתהו. וא"כ יש להם שרש גבוה מאד. ולכן כל מעשה עוה"ז רשעים גוברים בו כמ"ש בתניא. ומעלת הצדיקים שהם מתיקון הוא רק לעוה"ב. וז"ש (איוב מ') ואם זרוע כאל לך כו' והדוך רשעים תחתם כו'. שלזה צריך זרוע כאל דוקא. שהצדיק בעצמו אין יכול להפיל הרשע. והיינו משום כי ע"י שבה"כ מקבלים הרשעים ממקום גבוה מאד דהיינו מעולם התהו. ולכן זהו רבותא גדולה מה שמסר רשעים ביד צדיקים. ונמצא שתוקף האומות הוא רק מבחי' קרן השור. וזהו בחי' קרן דקליפה. וע"ז כתיב וכל קרני רשעים אגדע (תלים ע"ה). ולרשעים אמר כו' אל תרימו למרום קרנכם (שם). ורצו היונים שגם ישראל יקבלו מבחי' קרן זה. ולא יהי' להם בחי' וירם קרן כו'. (וזהו הגירסא אין לכם חלק לעוה"ב. כי עה"ב בינה קרן היובל. בחי' וירם קרן כו'). והנה מלכי בית חשמונאי הי' להם מס"נ ע"ז שלא רצו בבחי' קרן השור. ומסרו עצמן על בחי' וירם קרן כו'. ע"כ נעשה להם נס בפך של שמן. והיינו שבפך יהי' ג"כ הגילוי שבבחי' קרן כו'. כי כל נס הוא גילוי מלמע' מסדר השתלשלות. וכיון שנעשה הנס בפך א"כ הי' בהפך בחי' ה' קטנה הגילוי שבבחי' קרן בינה כו'. וכמ"ש לע"ל (זכרי' ב' י"ד) רני ושמחי בת ציון כי הנני בא ושכנתי בתוכך. בתוכך דוקא. שבחי' בת ציון דוקא בחי' מל' כ"ע ה' קטנה. וכעת רחל. ה' קטנה. מבכה כו'. אבל לע"ל רני ושמחי כו'. ולכן כתי' (שם י"ד ח') והי' ביום ההוא יצאו מ"ח מירושלים חציים אל הים הקדמוני. ירושלים בחי' מל' ה' קטנה. וים הקדמוני בינה. ויומשך השפע מהמל' אל הבינה משום כי הנני בא ושכנתי בתוכך דוקא. וכמ"ש (שם ט') ביום ההוא יהיה. ב"פ י"ה. כי מה שהה"א עילאה נק' ה' גדולה היא לפי שמקבלת מהיו"ד. וה' קטנה מקבלת רק מהוי"ו זעיר אנפין. אבל לעתיד תקבל המל' בעצמה מהיו"ד ח"ע. ועד"ז המשיכו בחנוכה על ידי המס"נ שלהם שיומשך הגילוי דבחי' ח"ע ואו"א ב"ה. שמאיר למע' בה' עילאה בינה. גם בה' קטנה כמו שמלובשת בבי"ע. ולכן תקנו שמונה נרות. כי במקדש הי' ז' נרות כנגד ז' מדות. ובהם ממשיכים אור השכ'. ולכן הי' הגילוי רק למעלה. כי אור השכ' מסתיים באצי'. אבל על ידי המס"נ שלהם הגיעו לעצמות או"א שלמעלה מהשכ'. וזהו"ע נר השי"ת (בחי' מזל השמיני). ועי"ז יכול להיות מאיר גילוי אור השכ' גם בבחי' ה' קטנה כמו שהיא מלובשת בבי"ע. וכמ"ש לע"ל (ירמי' ל"א ל"ג) כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם שלא יהי' בחי' קטן וגדול כ"א כולם בשוה כו'. והיינו משום כי מי יקום יעקב כי קטן הוא שבחי' מ"י יקום את יעקב כו' שלא יהי' בחי' קטן כו'. וכמ"ש (ישעי' ב' ה') בית יעקב לכו ונלכה באור הוי'. פי' באור המאיר בשם הוי' שהוא מבחי' כוכ"ע שלמעלה משם הוי'. וע"י גילוי אור זה גם בית יעקב לכו ונלכה כו'. ולכן ז' נרות המנורה היו רק בהיכל. אבל נרות דחנוכה תקנו מבחוץ על פתח הסמוך לרה"ר פי' שמל' דאצי' כמו שהיא מלובשת במל' דיצי' ועשי' להיות ומלכותו בכל משלה ואתה מחי' את כולם. אשר שם רובו רע כו'. נק' פתח הסמוך לרה"ר (ע"ד לפתח חטאת רובץ). וגם שם יומשך הגילוי דבחי' שמן ואור שהוא מאור עצמיות ח"ע. וזהו חנוכה חנוך ה'. שהחינוך הוא בבחי' ה' קטנה. לפי שהיא מלובשת במל' דבי"ע ונק' פתח הסמוך לרה"ר. ע"כ כדי שיוכל להאיר בה גילוי אור עצמו' ח"ע דאצי'. כמו באצי'. צ"ל החינוך מלמעלה יותר. וזהו"ע נר השי"ת. בחי' באור הוי' שמשם נמשך החינוך כו':

ה **ועתה** צ"ל מה שתקנו בהלל והודאה. ומה שייך לנרות. והנה פי' הלל הוא לשון שבח ולשון בהלו נרו עלי ראשי.
והיינו שהשבח גורם המשכת האור וכמ"ש בת"א. וזהו הללוי"ה כמ"ש ביה הוי' צור עולמים (ישעי' כ"ו ד'). וא"כ בחי' יה למעלה משם הוי'. שהוי' צור עולמים בי"ה. והיינו כמארז"ל (מנחות כ"ט ע"ב) ביו"ד נברא העוה"ב. ובה' נברא העוה"ז. וזהו הללו יה. להמשיך גילוי בחי' י"ה. והיינו ע"י ההלל ושבח אך כי בי"ה הוי' צור עולמים רק בשתי אותיות עי"ז ממשיכים בחי' י"ה. ואעפ"י שבלא"ה בי"ה הוי' צור עולמים ה"ז בהעלם. אך ע"י ההלל ממשיכים בחי' תוס' גילוי אור מבחי' י"ה. וזהו הללויה כי להמשיך הבחי' דאבונה מלמעלמ"ע הוא בחי' י"ה. וא"כ הללו את שם הוי' היינו בחי' שם הוי' עצמו שלמע' מבחי' י"ה שהרי ארז"ל (בפדר"א פ"ג) עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד. שהי' בחי' שם הוי' גם עד שלא נבה"ע. משא"כ בחי' בי"ה הוא רק כדי להיות צור עולמים. הללו עבדי ה' הם נש"י שהם דוקא יכולים להמשיך כ"ז ע"י ההלל ושבח כו'. וצ"ל מ"ש אח"כ ממזרח שמש עד מבואו מהולל שם ה'. אפי' בין האומות. והענין דכתיב (ישעי' ס') קומי אורי כי בא אורך. כי הנה החשך יכסה ארץ וערפל לאומים ועליך יזרח כבוד ה'. וצ"ל כיון דכתיב כי בא אורך א"כ איך החשך יכסה ארץ כו'. והענין כי אוה"ע קרו לי' אלקא דאלקיא (מנחות ק"י ע"א) וזהו רם על כל גוים ה' על השמים כבודו. וזהו קילוסן להבורא. אבל ישראל אומרים המגביהי כו' המשפילי כו'. והיינו כי תשוקת אוה"ע שיהיו יש ודבר נפרד לגמרי. ויקבלו השפעת החיות רק בדרך מקיף לבד. אבל בנש"י כתיב ואהבת את הוי' אלקיך שכל תשוקתם שהוי' יהי' אלקיך שיהי' גילוי אלקות למטה דוקא. ולכן הללו עבדי ה' דוקא. כי ההלל ושבח דוקא ממשיך גילוי האור. וההלל ושבח צ"ל בבחי' רצון ותשוקה שיומשך הגילוי. משא"כ אוה"ע שאין רוצים בהגילוי אין שייכים לבחי' ההלל. וז"ש (בראשית כ"ז כ"ב) הקל קול יעקב וארז"ל (מד"ר שמות ר"פ כ"א) הנאה הקול ליעקב. וכתיב כי קולך ערב. והיינו שלנש"י דוקא ניתן ההלל. שע"י ההלל ושבח יומשך גילוי אור כו'. הללו יה הללו את שם הוי' כנ"ל. לפי שתשוקתם ותפלתם שיהי' גילוי אלקות בפנימיות. וזהו יהי שם הוי' מבורך מעתה ועד עולם בחי' ברכה והמשכה בגילוי כו'. וכ"ז הו"ע הלל ושבח. אבל

ענין

מלמד התורה עם תינוקות של בית רבן כנ"ל. ובזמן ביהמ"ק הי' משחק עם לויתן וגם הי' מלמד עם כו' דהא והא הוה. אבל אחר החורבן שאין שחוק למעלה הוא רק מלמד תורה עם תינוקות של בית רבן בלבד. (לויתן ב' מיני יחודים. שמיחוד זו"נ נמשך אח"כ להיות היחוד דזו"ג. וא"כ זהו השפעת עצמיות ח"ע ממש ע"י זווג היסודות דזו"נ שנק' זווג גופני. וענין מלמד תורה עם תשב"ר זהו ג"כ השפעת ח"ע דתורה שקדמה לעולם. אך ע"י הדבור. שנמשך רק הארת ח"ע. אך המעלה בזה שהוא בחי' גילוי בלי העלם ולבוש. כענין המעלה דזווג נשיקין על זווג גופני. והמעלה דשחוק עם לויתן שהוא השפעת עצמיות ח"ע ממש. אך ע"י הלבשה והעלם בבחי' הכלים דוקא. ולכן הי' בזמן ביהמ"ק ב' השחי' (בזמן אחד) כדי שיהי' ב' המעלות. ובגלות דליכא יחוד נתבטל השחוק עם לויתן ונשאר לימוד תשב"ר כו'. ולכן זהו בג' שעות אחרונות זמן מנחה שאז עיקר היחוד למעלה. עד"ה ויעתק ובדרוש תפלת המנחה). וזהו ענין חנוך לנער. כי הנער שרו של עולם הוא רחוק בערך מהתורה. וע"כ כשצריך ללמדו תורה כנ"ל צ"ל חינוך. והחינוך הוא במתנות רבות. והנה אחז"ל ג' דברים שהן מתנה לעולם התורה והמאורות והגשמים (ג' בחי' חב"ד כמ"ש במ"א). פי' מתנה לעולם. היינו מה שאין זה בחוק הבריאה עפ"י קו המדה. וכן מה שמלמד להנער שרו ש"ע תורה זהו ג"כ בחי' מתנה כו'. ועי"ז הוא החינוך. כי ענין החינוך הוא שהנער מקור הנהגת העולמות בבחי' טבע יהי' משועבד להנהגה שעפ"י תורה שלמעלה מהטבע. ולכן החינוך ע"י מתנות רבות היינו מה שמלמדים אותו עצם התורה שהיא מתנה לעולם. (ובמ"א ע"פ והוא כחתן כו' ישיש כו' נת' שהמתנות שניתנו בשעת מ"ת הם למעלה מהתורה עצמה. והיינו כי התורה נמשכה מבחי' יש התחתון קנה חכמה קנה בינה בגימט' יש. והמתנות הם מבחי' יש העליון דכתר. וזהו והוא כחתן כו' ישיש כו'. ב"פ יש. ועי"ז כתיב עלית למרום כו' לקחת מתנות כו' ע"ש). וכ"ז הו"ע חנוך לנער. וכמו"כ הו"ע חנוכת המזבח. דכתיב כי מזבח הנחשת אשר לפני ה' קטן מהכיל (מ"א ח'). כי שני המזבחות הם כנגד מאור הגדול ומאור הקטן כו'. ולכן צ"ל חנוכה וכמ"ש בתו"א:

ג **ועתה** צ"ל ענין חנוכה שהוא ג"כ ענין חינוך. וצ"ל ג"כ למה תקנו הנס בנרות הלא עיקר הנס הי' נצחון המלחמה.

והנה אחז"ל (במד"ר בראשית פ"ב ופט"ז) שאמרו להם כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל. וגירסא אחרינא שאין לכם חלק לעוה"ב. והנה כתיב (ש"א ב' א') רמה קרני בהוי' ואמרו בגמרא (הוריות י"ב ע"א) רמה קרני ולא רמה פכי. שאול שנמשח בפך לא נתקיימה מלכותו. דוד שנמשח בקרן נמשכה מלכותו לעד כו'. וצ"ל החילוק שבין קרן לפך. והנה זהו ג"כ ענין א' עם המד"ר דלעיל שרחל קטנה במתנותיה רק לפי שעה לפי שמקבלת מה' קטנה. ולאה גדולה במתנותיה לפי שהיא בחי' ה' גדולה כו'. וזהו ג"כ החילוק שבין פך לקרן. כמו ה' קטנה וה' גדולה. וביאור הענין הנה קרן הוא לשון תוקף וחוזק. ומלוכה נק' בשם קרן. והענין דכתיב (תלים קמ"ה) מלכותך מלכות כל עולמים. שיש ב' בחי'. מלכותך הוא עצמיות מדת המל' כמו שהיא למעלה באצי'. ומלכות כל עולמים הוא בחי' ירידת המל' שמתלבשת בבי"ע במל' דבריאה ומל' דיצי' ומל' דעשי'. וזהו מלכות כל עולמים. וע"ז אמרו (חולין ד"ס ע"ב) לכי ומעטי א"ע. ונק' ה' קטנה. כי ירידתה והתלבשותה בבי"ע הוא על ידי גבורות וצמצומים כמ"ש (תלים קמ"ה) כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו. וע"כ נק' ה' קטנה. והנה קרן הוא בחי' מלכותך. עצמיות המל' כמו שהיא באצי'. וע"ז כתיב (שם קמ"ח) הודו על ארץ ושמים וירם קרן כו'. כי הודו על כו' הוא בחי' מלכות כל עולמים שהיא רק הארה וזיו מעצמיות מדת המל'. אמנם וירם קרן. שהקרן הוא עצמות המל' כמו שהיא באצי' יש לו רוממות. שמקבל מבחי' רם. וזהו רמה קרני בהוי' (רמה נק' הבינה). ולפי שרמה קרני שהקרן מקבל מבחי' רוממות. ע"כ נמשך מזה הנצחיות. כמ"ש (שם צ"ב) ואתה מרום לעולם הוי'. דלפי שהוא מרום ע"כ לעולם כו'. שמבחי' מרום שהוא הבינה נמשך הנצחיות כנ"ל בענין ה' גדולה שנק' חיי עולם כו'. ולכן ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ (ישעי' ס' כ"א) לפי שיורש קרן לעמו כו'. ונמצא שהקרן יש לו רוממות קרן. וזהו במשוך בקרן היובל (יהושע ו' ה'). יובל בינה. וכשמקבל מהבי' אזי נק' קרן בן שמן (ישעי' ה' א'). ולכן דוד שנמשח בקרן נמשכה מלכותו לעד בלי הפסק. כמ"ש (יואל ד' כ') ויהודה לעולם תשב כו'. ואיך מגיעים לבחי' קרן זה. הוא ע"י הביטול בתכלית. כי קרן הוא בחי' אין. שאינו מהות בפ"ע כלל כ"א היפוך הב' דפנות. ודוד מצד הביטול שנק' דוד הקטן כו'. ע"כ זכה שנמשח בקרן. ולכן במזבח וכא לו לקרן בקדמיתא (בזה"ג דק"כ ע"א). אך שאול שנמשח בפך לא נמשכה מלכותו. דהנה החילוק שבין פך לקרן. שהקרן יש בו חוזק ותוקף. משא"כ הפך שהוא כלי חרס הוא רפוי ויכול להשבר. והענין כי פכים נק' כלים דבי"ע. וזהו"ע שנמשח בפך. אעפ"י שבהפך יש ג"כ שמן אך זהו בחי' מלכות כ"ע דהיינו מל' דאצילות כמו שהיא מלובשת במל' דבריאה ומל' דיצירה. בחי' ה' קטנה. והנה הכלים דע"ס דבי"ע הם נבראים. כי הכלים דע"ס דאצילות הם אלקות ממש. וכמ"ש (דה"א כ"ט י"א) לך הוי' הגדולה והגבורה. שהמדות הם בבחי' א"ס. הגדולה בבחי' א"ס בל"ג כלל. וכן הגבורה בבחי' א"ס. כי באצי' הכלי כמו האור. אבל הע"ס דבי"ע הם נבראים ובבחי' גבול ותכלית. כאעפ"י שאור הנשמה של הע"ס דבי"ע הוא אלקות ממש. מ"מ הכלים דע"ס הם נבראים. ויש מלאכים שהם בבחי' כלים דע"ס דבי"ע (כמו מט"ט וס"ק דיצירה). ולכן נק' פכים שאין בהם תוקף וחוזק. לפי שהם נבראים ובע"ג. אבל הכלים דע"ס דאצי' הם אלקות ובבחי' א"ס. ולכן בחי' מל' כמו שהיא באצי' נק' קרן. שהקרן יש בו תוקף וחוזק. וזהו שאול שנמשח בפך. שזהו מבחי' ה' קטנה כמו שהיא מלובשת במל' דבריאה ויצירה כו'. ע"כ לא נתקיימה מלכותו. וע"ד רחל ה' קטנה לכן קטנה במתנותיה לפי שעה כנ"ל. אבל דוד שנמשח בקרן. שהיא בחי' מל' כמו שהיא באצי' ומקבלת מהבינה שנק' רמה. וזהו רמה קרני כו' (ולא רמה פכי כו'). ע"כ נמשכה מלכותו:

ועתה

בחי' ביטול והתגלות אלקות בבי"ע כמו באצילות. והנה מחמת הקנאה זו דותקנא רחל באחותה נמשך להיות כגוונא דאיהון (ו"ק דז"א) מתיחדין לעילא (בבינה) אוף הכי איהי (מל') אתיחדת לתתא ברזא דאחד. שגם ו"ק דבריאה יוכללו באחד כו'. כשם שאין בלבך כו' כך כו'. וז"ש בזהר (תרומה קל"ו ע"ב) על ענין ותקנא רחל כל תאובתי' לאו איהו אלא בגין למהוי כגוונא דעלמא עילאה כו'. ולכן ויאהב יעקב את רחל. אעפ"י שלאה גבוה יותר. אלא שרצה להמשיך דוקא בבחי' רחל עלמא דאתגלייא מקור דבי"ע כדי שיהי' הגילוי גם למטה. משא"כ לאה עדאת"כ בלא"ה שם גילוי אוא"ס. וזהו ותקנא רחל כו'. וקנאה כזו ראוי' ומותרת כו'. כמ"ש (משלי כ"ג ז') אל יקנא לבך בחטאים כ"א ביראת ה' כל היום. משמע שביראת ה' מותר. וכן ארז"ל במדרש ע"י הקנאה שקנא אברהם לשם בן נח על מה שהי' מפרנס לבהמות וחיות. עי"ז ויטע אשל בבאר שבע. והי' מכניס אורחים ועושה גמ"ח הרבה. ונתגדל מעלתו מאד עי"ז עד שנעשה אברהם (מרכבה למדת חסד דאצי'. וזהו הלוך ונסוע עד שבא לבחי' הנגבה כו'). ועד"ז ענין ותקנא רחל באחותה. ובאמת קנאה זו זהו כל עיקר העבודה. להמשיך הגילוי למטה דוקא. וזהו קנאת סופרים תרבה חכמה (ב"ב כ"א פ"א). דהנה איתא בס"י בשלשה ספרים ברא הקב"ה עולמו בסופר וספר וסיפור. סופר וספר חו"ב. בינה מחשבה שמיוחדת תמיד עם השכל בחי' תרדל"מ. וסיפור דבור. כמשל הדבור שיוצא לחוץ ונעשה נפרד כו'. ולכן קנאת סופרים תרבה חכמה דהיינו להמשיך בחי' סופר ח"ע גם בבחי' סיפור מל'. וזהו ענין נרות דחנוכה שהם מדברי סופרים שהו"ע קנאת סופרים תרבה חכמה. כי הנרות שמן ואור הוא בחי' ח"ע. ובביהמ"ק היו הנרות בפנים בהיכל. והם תקנו להדליק על פתח הבית מבחוץ. היינו להיות חכמות בחוץ תרונה. וזהו קנאת סופרים תרבה חכמה שיומשך התגלות ח"ע גם בחוץ עולמות דבי"ע. וע"ד דכתיב לע"ל ומלאה הארץ דעה את הוי' כמים לים מכסים (ישעי' י"א ט'). מים לים מכסים הוא הגילוי שבעדאתכ"ם. ולע"ל יומשך התגלות ד"ע דבחי' עדאת"כ גם בבחי' ארץ עלמא דאתגליא:

ב **ומעתה** יובן ענין חנוך לנער. שהוא כשמוליכים אותו לבית הספר ללמדו תורה והרי הוא רחוק מזה ע"כ צריך להנכו. והחינוך הוא במתנות רבות שנותנים לו. ולהבין ענין זה בבחי' נער שרו של עולם. הנה ארז"ל (ע"ז ג' ע"ב) שלש שעות ראשונות הקב"ה יושב ועוסק בתורה. שניות יושב ודן. שלישיות יושב וזן. רביעיות שהוא זמן מנחה יושב ומלמד תורה עם תינוקות של בית רבן. והנה ענין תינוקות של בית רבן למעלה הוא בחי' שרו ש"ע שנק' נער. ויש ב' בחי' נערים כמ"ש ונערים ממשתה נגינתם. והם מט"ע וסנד"ל. ונק' כרובים כרביא אנפי זוטרי. וזהו ענין תינוקות של בית רבן למעלה. נמצא שבשלש שעות רביעיות הקב"ה מלמד תורה עם בחי' נער שרו של עולם כו'. דהנה מה שנק' נער הוא לפי שמקבל רק מבחי' אתוון זעירין ה' קטנה.

בחי' למלומים כדי שיתהוו נבראים בע"ג ונפרדים. ולפעמים כתיב (קהלת י' ט"ז) אי לך ארץ שמלכך נער. היינו כשהוא מלכך דוקא. אזי אי לך כו'. כי צ"ל רק בחי' שרו ש"ע. בחי' שליח השפע לבד. והיינו כשמקבל מלמעלה מבחי' מל' ה' קטנה (בבחי' מעבר לבד) אזי נק' שרו ש"ע. משא"כ כשאינו נראה בבחי' מקבל מלמעלה כ"א ע"ד התלבשות ונק' מלכך כו' אזי אי לך ארץ. והנה זהו בחי' הנער מצד עצמו שעל ידו הנהגת העולמות. אבל זה שהקב"ה מלמד עמו תורה. היינו כי תורה היא בחי' הכ' עילאה שלמעלה מגדר בחי' עולמות בחי' אלפים שנה שקדמה לעולם. ונק' משל הקדמוני בחי' קדמונו ש"ע. כי הנער מקבל רק מבחי' ה' קטנה. אבל התו' הרי חמשה חומשי תורה נמשכים מבחי' ה' עילאה ה' גדולה. וגם על התורה כתיב (איוב י"א ט"ז) ארוכה מארץ מדה (בחי' ה' קטנה) ורחבה מני ים. שהתורה למעלה גם מבחי' ים עדאת"כ ה' גדולה. נמצא שזהו עלי' גדולה לאין קץ מה שהקב"ה מלמד עמו תורה. ולכן מלמד עם בחי' הנער שרו ש"ע תורה כדי שהנהגת העולמות יהי' משועבד להתורה. כמ"ש אם בחקתי תלכו. אזי ונתתי גשמיכם בעתם. וא"ל תשמעו וכו'. כי הנער שרו של עולם על ידו הנהגת העולמות בבחי' טבע. וצריך שיהי' משועבד להתורה שזהו למעלה ממנהגו ש"ע שיהי' ההנהגה למעלה מהטבע. כמו בילי"נ וקי"ס כו'. וכמ"ש בזה"ק באורייתא ברא עלמא. ובאורייתא מתקיים עלמא כו'. שהרי ה' עילאה ה' חומשי תורה. והוי"ו ש"ס משנה. וא"כ הה' קטנה שמקבלת מן הוי"ו ה"ז מבחי' תורה. והוי"ו מקבל מה' עילאה. וא"כ משפעת בבחי' הנער שרו ש"ע. ולכן השפעת העולם משועבד להתורה. ואזי נק' גם זקנתי. שמצד עצמו נק' נער והיינו לפי שמקבל רק מבחי' אתוון זעירין ה' קטנה ומקור ההמשכה הוא מהמדות דאצילות שנק' זעיר אנפין שהו"ע למצום החיות מאוא"ס להאיר בבחי' גבול ומדה. אבל על ידי שמלמד לו תורה שהוא גילוי בחי' ח"ע שבחכ' שורה אוא"ס הבלי גבול. אזי נק' גם זקנתי. זקן שקנה חכ'. וזהו פי' תינוקות של בית רבן. תינוקות הם מט"ע וסנד"ל. וכשמקבלים מהחכ' בחי' רבי ביו"ד והיינו כשהקב"ה מלמד עמהם תורה אזי דוקא נק' תינוקות של בית רבן כו'. (ענין רבי לשון יחיד. היינו כי יחידים יוכל להעלות למדרגתו ממש. אבל כללות הדור אעפ"י שמעלה אותם אבל אין יוכל להעלות אותם למדרגתו ממש. אבל רבן לשון רבים היינו שיוכל להעלות כללות הדור למדרגתו ממש. ולכן נק' ח"ע רבן של כל עולם האצילות כי הביטול דח"ע מתפשט ומאיר בכל עולם האצילות). ועפ"י הבידות הוא כמ"ש וכל בניך למודי הוי'. כי התינוקות של בית רבן הם נערים וכרובים שמתלמלם ומסתתר החיות בהם ועל ידם. כדי שיתהוו נבראים בע"ג בבחי' יש ודבר נפרד. אבל מה שהקב"ה מלמד עמהם תורה היינו שיהיו למודי הוי' פי' שיהיו למודים משם הוי' דהיינו שיתגלה בהם ועל ידם בעולמות בחי' אני הוי' לא שניתי והיך דכולא קמי' כל"ח לגמרי שהעולמות בטלים במציאות כו'. והנה שלש שעות ראשונות הקב"ה יושב ועוסק בתורה זהו כדי שיתהווה עצם התורה מאור א"ס ב"ה. וא"כ בג' שעות אחרונות

מלמד

הרדל"מ. ולכן ממילא יבוא לבחי' בינה ליבא פנימיות הלב בכל מאדך. וכמ"ש בתו"א שבפנימיות הלב מתאחד עם המוח ע"ש. וזהו שמן וקטרת ישמח לב (משלי כ"ז ט'). שמן בחי' נרות המשכת אור החכמה במדות. וקטרת ריח העולה שיומשך ויתאחד בחי' חכמה. וא"כ ע"י הקטרת הוא קיום המוחין שממשיכים ע"י הנרות דהיינו שלא יהי' וכד אנת הסתלק וכנ"ל. ולכן בכ"מ כתי' קטרת אצל נרות כמ"ש (תצוה למ"ד ז') בבקר בהיטיבו את הנרות יקטירנה ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה כו'. וזהו שמן וקטרת ישמח לב וארז"ל במדרש תנחומא ס"פ תצוה שהקב"ה נק' לב כו'. והיינו כי לב הוא ל"ב אלקים שבמע"ב. וגם כבו"ד בגימט' לב. אך כבוד הוא ל"ב נתיבות דח"ע. ולב הוא בחי' ל"ב נתיבות דה"ת מל'. ולכן לפעמים כתי' ויתעצב ה' אל לבו (וכמארז"ל בשבתי בר"י יש עלינו). והיינו שמחמת גרעון מעשה התחתונים נעשה למעלה בחי' חסרון ומיעוט האור בבחי' מל'. ואזי ויתעצב אל לבו כו'. אבל ע"י שמן וקטרת ישמח לב כי שמן וקטרת הוא המשכת גילוי הו"ב בלב בחי' מל'. וכענין ברוך כבוד הוי' ממקומו. שיתברך כבוד הוי' מל' משרשו ומקורו ל"ב כ"ה:

ענין חנוכה תקנו בנרות ובהלל והודאה. וצריך להבין מה שייך נרות להלל והודאה. גם צ"ל ענין הללו יה. ואח"כ כתיב הללו את שם ה' (תלים קי"ג). שמתחלה כתיב רק הללו י"ה ולא כל השם. ואח"כ הללו את שם הוי' דמשמע כל השם הוי'. וגם מ"ש הללו עבדי הוי' רק כשי"י שנק' עבדי ה'. ואח"כ כתיב ממזרח שמש עד מבואו מהולל שם ה' דמשמע בכל העולם אפי' בין האומות. הנה כתיב (משלי כ"ב ו') חנוך לנער עפ"י דרכו. וכתיב (תלים ל"ז) נער הייתי כו'. וארז"ל (יבמות ט"ז ע"ב) שרו ש"ע אמרו. שרו של עולם נק' נער. והענין דכתיב (בראשית כ"ט) שם הקטנה רחל. פי' ה' קטנה כמ"ש בהבראם בה' זעירא. כי כל העולמות והנבראים הם בע"ג. והמשכת החיות מאלקות להחיותם שמתלבש בתוכיותם ופנימיותם ממש ונק' ממכ"ע צריך ג"כ להתצמצם בבחי' צמצומים וגבולים. ולכן מקור המשכת החיות נק' ה' זעירא. ונק' ה' קטנה. שכללות ומקור החיות להעולמות בע"ג הוא בבחי' קטנות לגבי א"ס ב"ה. והנה שרו ש"ע שעל ידו הנהגת העולמות הוא מקבל מבחי' מל' ה' קטנה ולכן נק' בשם נער. וההפרש כי בחי' ה' קטנה זהו רק מקור החיות בע"ג. ומ"מ יכול להיות נמשך בחי' א"ס בהגבול. כענין ישתבח שמך לעד בבחי' א"ס. וכענין מספר אשר לא יספר. אבל כשנמשך החיות דה' קטנה ומתלבש בהנער שרו ש"ע בו מתצמצם החיות בבחי' גבול ממש. לכן נק' נער כרביא כו'. ולכן לאחד תירוץ בגמרא (חגיגה י"ג ב') כאן בזמן שאין ביהמ"ק נתמעטה פמליא של מעלה. והיינו כי בזמן הגלות כתיב (ישעי' ג') ונתתי נערים שריהם דהיינו ע"י ההתלבשות במט"ט וסנד"ל כו'. ולכן המיעוט שאין ערוך מבחי' בלי מספר על מספר. והנה כתיב (עמוס ז' ה') מי יקום יעקב כי קטן הוא. שגם בחי' יעקב נק' קטן. אעפ"י שיעקב הוא בריח התיכון המבריח מהקצה אל הקצה אך היינו מבחי' קצה השמים דלעילא עד קצה השמים דלתתא. וכיון שיש ב' בחי' קצה ה"ז בחי' גבול וקטן לגבי אור א"ס. והנה כתיב (בראשית למ"ד א') ותקנא רחל באחותה. וצריך להבין הלא רחל היא במעלה עליונה גבוה מאד ואיך שייך בה קנאה. והענין כמ"ש שם הגדולה לאה ושם הקטנה רחל. וארז"ל במד"ר (ויצא פ"ע סי' ט"ו) שם הגדולה לאה שהיא גדולה במתנותיה. כהונה משבט לוי לעולם. מלוכה של מלכות בית דוד משבט יהודה לעולם. והקטנה רחל קטנה במתנותיה. מלוכה של שאול רק לפי שעה. וכן הי' משכן שילה שבחלקו של יוסף לפי שעה. והענין כי יש חיי שעה וחיי עולם. חיי שעה הוא מקור הזמן. וחיי עולם הוא נצחיות. שנמשך ממקום גבוה מאד. כמ"ש (תלים קמ"ה) ארך אפים וגדל חסד. ארך אפים הוא בחי' א"א כתר. שמשם נמשך להיות וגדל חסד. פי' שהחסד הוא גדול מאד בבחי' א"ס ממש שאין נפסק לעולם. וזהו שרש חיי עולם כו'. וזהו שם ה' גדולה לאה. כי לאה בחי' ה' עילאה עלמא דאתכסיא נק' ה' גדולה לפי שמקבלת מבחי' א"א וגדל חסד. בחי' גדול הוי' כו' ולגדולתו אין חקר. כי הבינה נק' קדש הקדשים שמקבלת אור הכתר ע"י יסו"א. ולכן מבחי' ה' עילאה נמשך חיי עולם בחי' נצחיות. כמ"ש (בראשית ב' יו"ד) ונהר יוצא מעדן כו'. שיוצא תמיד מעדן בחי' ח"ע בלי הפסק כלל. ע"ד כמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו (ישעי' נ"ח י"א). והיינו לפי שבהו"ב מאיר בחי' אני הוי' לא שניתי. בחי' כ"ע וגדל חסד. שאין שום שינוי והפסק בהשפעתו כלל כו'. ולכן גדולה במתנותיה כהונה ומלוכה לעולם. אבל רחל נק' הקטנה. ה' קטנה. והיינו לפי שמקבלת מהמדות. ויש ב' קוין חסד ודין. ע"כ יכול להיות שינוי והפסק בההשפעה שממדת החסד מחמת מדת הדין המעכבת. ולכן נק' ה' קטנה. כי רחל אשת יעקב. וכתיב מי יקום יעקב כי קטן הוא. (ולא כמו לאה שמקבלת מבחי' וגדל חסד). אעפ"י שיעקב בריח התיכון שמבריח מהקצה אל הקצה. ויש פי' שהוא ברוחב. דהיינו שמתווך בין ב' הקצוות דחו"ג. וא"כ הוא מחבר חו"ג. מ"מ נק' קטן וזעיר אנפין שיוכל להיות שינוי והפסק בהשפעתו כו'. ובחי' ז"א הוא שרש ומקור צמצום החיות כדי להחיות בע"ג. והוא שרש בחי' נער. וע"כ נק' זעיר אנפין כו'. משא"כ בחי' כתר נק' אריך אנפין וגדל חסד כנ"ל. ולכן קטנה במתנותיה רק לפי שעה. מחמת שמקבלת רק מבחי' זעיר אנפין. ונק' חיי שעה. ולכן בזמן ביהמ"ק הי' התגלות אלקות. ואח"כ הי' החורבן כו'. וזהו ותקנא רחל באחותה. כי לאה ה' גדולה עלמא דאתכסיא בשם התגלות אור א"ס. והיינו שהיא מקור עולם האצילות ששם ביטול בתכלית ואיהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון כו'. משא"כ רחל ה' קטנה עלמא דאתגליא מקור דבי"ע בע"ג ונפרדים. ולכן ותקנא רחל באחותה כדי שיומשך בבחי' ה' קטנה ג"כ התגלות אור א"ס כמו בה' עילאה. ובחי'

שזהו הביטול למעלה מאצי' כו'. משא"כ ביטול הנה"ב הוא רק ההעלאה מבי"ע לאצי' לבד). ומה שנ"ל כיון שמבואר שביטול הנה"ב הוא רק מבחי' בשכמל"ו א"כ לכאורה זהו רק הביטול בבחי' מקור החיות דבי"ע לבד ולא ליכלל באצי' שהוא גם למעלה ממקור החיות דבי"ע. זה לק"מ דכבר נת' בתו"א פ' וארא ע"פ וידבר אלקים כו' אני הוי'. שע"י ההתבוננות בשם אלקים מזה ישוב לאהבה את הוי' דלית מחשבה תפיסא ביה. בבחי' ביטול במציאות לגמרי כו'. וכן נת' יותר בלק"ת פ' ראה ע"פ אחרי הוי' תלכו. שע"י ההתבוננו' והשגה בבחי' אחרי ה' מדת מלכותו ית' איך שהיא מקור החיות לכל העולמות והיא רק בחי' אחוריים וחיצוניו' לבד מזה יומשך להיות תלכו בבחי' הליכה ורצוא ליכלל בשם הוי' עצמו בבחי' ביטול במציאות. וכן נת' בד"ה האזינו הנ' פ"ב בענין השרפים שע"י השגתם בבחי' ה' תתאה מקור דבי"ע איך שהוא רק ה' אתא קלילא שבטל וכלא"ח כו' עי"ז מבינים ומשיגים ג"פ קדוש ורוצים ליכלל וליבטל בבחי' קדוש ומובדל ע"ש. ועי' ג"כ בתו"א בד"ה השמים כסאי בענין להבין דבר מתוך דבר ע"ש היטיב שהכל ענין א'):

ד **והנה** בעליות הנה"ב להתכלל באור א"ס ב"ה גדול מאד ורב כחה שהיא בחי' בע"ת דמשכין לי' בחילא יתיר כי יתרון האור מהחשך דוקא. והענין נ"ל ענין דם התמיד דכתי' (ויקרא א' י"א) ושחט אותו על ירך המזבח צפונה לפני הוי'. ואחז"ל (זבחים מ"ז ע"א) ק"ק שחיטתן בצפון. וצ"ל הלא חטאת ואשם ועולה שבאים על החטא איך נק' קדשי קדשים. והענין כי בפי' צפון יש שני פי'. א' רוח צפון בחי' שמאל. ולכן היצה"ר נק' צפוני (סוכה נ"ב א') כמ"ש (יואל ב' כ') ואת הצפוני ארחיק מעליכם. והיינו לפי שנשתלשל מקו השמאל. כי מקו השמאל נפל למטה יותר מקו הימין. ופי' הב' צפון ל' אשר צפנת ליראיך (תלים ל"א). וביוסף כתי' צפנת פענח. כי צפנת בגימט' תר"ך בחי' כ"ע שנק' טמירו דכל טמירין ויוסף יכול להמשיך גילוי ההעלם מבחי' טמירו דכ"ע וזהו צפנת פענח ופי' התרגום דמטמרן גליין לי'. דהנה יוסף נק' איש נבון וחכם כמ"ש (מקץ מ"א ל"ג) ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם. בזה יתוקן ענין ז' שני הרעב כו' שנמשכי' מחמת יניקת החיצוני' מז' המדות. והחכמה דוחה יניקת החיצוני' מהמדות. וכיון שהוא איש נבון וחכם שמקבל מהו"ב ע"כ דמטמרן גליין לי' כו'. והיינו ע"י הבירור מה שמבררים מה שנפל מבחי' צפון קו השמאל עי"ז ממשיכי' מבחי' צפנת טמדכ"ע כו'. וזהו ענין שחיטת דם התמיד צפונה כי נה"ב נפלה מפני שור מהשמאל וע"י שמתקנים בחי' צפון וקו השמאל עי"ז נמשך מבחי' צפנת ישת חשך סתרו. וזהו צפונה לפני הוי' למעלה משם הוי'. ולכן נק' קדשי קדשים. כי המצות נמשכים מבחי' קדש עליון אשר קדשנו במצותיו. אבל ע"י שחיטתן בצפון ממשיכים מבחי' קה"ק ומכפרים על הפגם שבבחי' קדש. וזה הי' ענין העלאת דם התמיד. וכעת זהו בירור והעלאת נה"ב שבאדם. שמשכנו בחלל השמאלי שמלא דם. והיינו לפי שהוא צפוני שנלקח מבחי' צפון ע"כ משכנו בחלל השמאלי וגם בדם. כי

דם הו"ע רתיחת הדמים. בחי' אהבה ואש לחשוק ולרדוף אחר התאוות ותענוגים גשמיים. וע"י שמבררים ומהפכי' את מדות הנה"ב לאהבה את הוי'. וז"ש בכל לבבך פי' בשני החללים היינו גם בבחי' השמאלי כו' ה"ז ענין העלאת דם תמיד צפונה לפני הוי' שמעוררים וממשיכים מבחי' צפנת טמירו דכל טמירין. נמצא שדם התמיד הוא בחי' בכל לבבך העלאת המדות דנה"ב. וא"כ נ"ל נרות בחי' ותורה אור שיומשך גילוי אור החכמה לברר את המדות ולתקנם שיהיו בתכלית התיקון כנ"ל בענין המנורה. ואע"פ שהתו' מה"כ מ"מ נ"ל העלאה בתחלה שהוא בחי' דם התמיד כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח. וזהו בחי' בכל נפשך נפש הכללית עסק התו' (ומה שנ"ל הלא דם התמיד בירור והעלאת הנה"ב. ומהו עוד נרות שנת"ל בארוכה איך שעל ידם בירור והעלאת המדות. זה לק"מ. כי הם מיירי כאן רק בבחי' הטבת הנרות שהוא מפנימיו' א"ע דאצי' ודאי א"ש כי זהו בירור הב' דשם מ"ה. וגם אפי' בחי' העלאת הנרו'. מ"מ זהו המשכת חיצוניות א"ע לעלות את המ"ן דמל' מבי"ע לאצי'. משא"כ דם התמיד הוא התחלת הבירור מגבו' דנוגה ואכמ"ל). וקטרת הוא בחי' בכל מאדך. והנה הפי' הפשוט דבכל מאדך הוא אהבה בלי גבול. ובגמ' (ברכות נ"ד ע"א) אמרו בכל מאדך בכל ממונך. בחי' הצדקה שהיא סתם מצוה מעשיות. ולכן בחי' בכל מאדך הוא בחי' קטרת. שהמצות שהן בעשי' גשמיות הן בבחי' קטרת הנעשים מסממנים שאין בהם טעם ואינם ממין מאכל. ובמד"ר (נשא פי"ג) אמרו כי קטרת בגימט' תרי"ג כשהקו"ף מתחלף על דלי"ת באתב"ש. והענין כי הקטרת נעשה מהם בחי' ריח המשיב את הנפש שממשיך גילוי המוחין מעלמות הנפש. ולמעלה היינו שע"י ריח הקטרת נמשך המשכת אוא"ס בחכמה שיתהווה בחי' חכמה. דלפעמים וכד אנת תסתלק מנייהו אשתארו כולהו שמהן כגופא בלא נשמתא. וכמ"ש קוב"ה בגלותא אסתלק לעילא לעילא (זח"ג כ' ע"ב) שהו"ע הסתלקות האור והמוחין. אבל ע"י הקטרת בחי' ריח ממשיכים גילוי בחי' ח"ע מלמעלה מהחכמה. וזהו החילוק שבין נרות לקטרת שהנרות הם המשכת אור החכמה בהמדות אבל על ידי הקטרת נעשה התהוות החכמה מאור א"ס ב"ה. וכמו"כ הצדקה או כל המצות מעשיות הן בבחי' קטרת. דהנה כתי' (ישעי' נ"ט י"ז) וילבש צדקה כשריון וכובע ישועה בראשו. ישועה ש"ע נהורין וגם ל' וישע ה' אל הבל. כמו אדם שפונה א"ע לחבירו בהארת פנים. וכמו"כ למעלה הו"ע הארת פנים חכמת אדם תאיר פניו (קהלת ח' א'). וזהו עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא (משלי ט"ז ל"א). תפארת שיבה הו"ע הארת פנים וכובע ישועה הוא מקור הארת פנים. וכ"ז נמשך ע"י הצדקה. וא"כ הצדקה בבחי' א' עם קטרת. והנה זהו לפי הפי' דבכל מאדך בכל ממונך צדקה לכן א"ש שזהו בחי' א' עם קטרת. אבל הפי' הפשוט דבכל מאדך הוא אהבה בלי גבול. והענין כי אהבה בלי גבול זהו פנימיו' הלב בחי' בינה לבא כמ"ש בזהר בכל לבבך מל'. ובכל נפשך ז"א. ובכל מאדך בינה. וע"י הקטרת והמצות שהם בחי' ריח ממשיכים גילוי בחי' חכמה. והו"ב הם

ולהתעלות ע"י הקטרת. וכמו"כ עתה ע"י תפלות ומצות מעשיות כמשי"ת אי"ה) וזהו שבקש דוד תכון תפלתי קטרת לפניך (תלים קמ"א ב') דהנה כל התפלה היא רק בחי' אותיות שהרי יש כוונה עמוקה וגבוה מאד על מספר האותיות והתיבות שבכל ברכה. שברכה זו כך ובברכה אחרת יותר כו'. ויש אלפא ביתות. והיינו שע"ש אותיות התפלה כשאומרים אותם בכוונת פירוש המלות לבד הם מעלים את הנפש מאד. ולכן בקש דוד המע"ה תכון תפלתי קטרת לפניך שאותיות התפלה יהיו בבחי' ומדריגת הקטרת. שיהי' על ידם העלאת האותיות דמהדומ"ע כמו ע"י הקטרת כנ"ל (ויותר נ' לומר דמה שבקש תכון תפלתי קטרת זהו שיתברר ע"י אותיות התפלה גם החיות עלמי כמו ע"י הקטרת. וצ"ע אם זה אמת) וזהו החילוק שבין נרות לקטרת שע"י נרות העלאת המדות וע"י קטרת העלאת האותיות. ולכן ישעי' ויחזקאל ראו המרכבה בבחי' פני ארי' ושור. וזכרי' ראה את המרכבה בבחי' סוסים. והיינו כי ישעי' ויחזקאל שהיו בזמן הבית ואז הי' הבירור רק בהמדות וזהו ענין המרכבה דארי' ושור בחי' מדות. דהיינו שע"י שמתבררים המדות בבחי' רעש גדול ורשפי אש עי"ז נעשה המרכבה והחיות נושאות כו'. אבל זכרי' שהי' בזמן הגלות שאז הי' הבירור בבחי' אותיות (שהוא בירור נמוך יותר. כמו ה"ו מי שנופל ממהו"ד של איסור ה"י) ע"כ ראה המרכבה בסוסים שהם אותיות כו'. והנה הסוס רץ יותר כו' והיינו שבירור והעלאת האותיו' מגיע למעלה יותר מבירור המדות שבירור המדות מגיע רק עד בחי' חכמה אבל בירור האותיות מגיע למעלה מהחכמה ולכן ע"י התפלה שהיא בחי' קטרת והעלאת האותיו' כנ"ל ממשיכים יהי רצון פי' שיומשך רצון העליון שלמעלה מהחכמה וזהו מט"ע קושר כתרים לקונו מתפלותיהן של ישראל (חגיגה י"ג ע"ב) ועתה ענין קטרת היא תפלה ומצות מעשיות :

ג **והנה** בסדר המערכה דם התמיד קודם להטבת שתי נרות. ונרות קודמת לקטרת וקטרת לאיברים. נמצא הסדר דם התמיד ונרות וקטרת ואיברים. ובעבודה זהו ד' בחי' בכל לבבך. ובכל נפשך. ובכל מאדך. והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך. והתפלה נ"ל ענין ב"פ מס"נ. באחד. ובכל נפשך כו'. והענין דכתי' (תלים קמ"ח) הודו על ארץ ושמים וירם קרן לעמו כו' לבנ"י עם קרובו. פי' ארץ ושמים זהו כל השתלשלו' העולמות שהם נבראים ובע"ג. וא"א להם לקבל חיות כ"א רק מבחי' זיו והארה לבד. וזהו הודו על או"ש. ופי' על ארץ כו' היינו שגם החיות שבבחי' מקיף על העולמות ונק' סוכ"ע הוא ג"כ רק מבחי' הודו וזיו לבד. וזהו בחי' שמכמל"ו. שמקור החיות הוא מבחי' מדת מלכותו ית'. שם והארה בעלמא. אבל וירם קרן כו' לבנ"י עם קרובו היינו שהם עם קרובו של עצמותו ומהותו ית' ממש. וביאור הענין. הנה איתא בזוהר שיש מרכבתא עילאה ומרכבתא תתאה. פי' מרכבתא תתאה הם המלאכים פני ארי' פני שור שהם מרכבה לבחי' הודו על או"ש. בחי' מדת מלכותו ית'. כי פי' מרכבה הוא ביטול בתכלית עד שנכלל באלקות ממש. ולכן הביטול של העלמין ונבראים דבי"ע א"א להיות כ"א ממקור היותם שהוא מדת מל' כו'. אבל מרכבתא עילאה. והיינו מה שארז"ל (במד"ר לך פמ"ז סי' ח') האבות הן הן המרכבה. זהו בחי' הביטול לאור א"ס עצמותו ומהותו ית' ממש. שלמעלה מעלה אין קץ על בחי' מקור חיות העולמות כו'. כי פי' מרכבתא עילאה עפ"י קבלה היינו ד' פרצופים דאצי' או"א וזו"ן. פני ארי' חכמה פני שור בינה פני נשר ת"ת פני אדם מל'. או חגת"מ. וא"כ זהו כללות כל עולם האצי'. וא"כ ענין המרכבתא כו' היינו ביטול עולם האצי' בעצמות אור א"ס שלמעלה מסדר השתלשלות. והנה כש"י עשמ"ה (במד"ר בראשית פ"א) שנלקחו מבחי' מרכבתא עילאה ולכן ביטול הנה"א הוא למס"נ באחד. בחי' אנת הוא חד ולא בחושבן. כי פי' מס"נ היינו מסירת הרצון שיהי' רק רצון א' פשוט ליכלל בעצמות אוא"ס ממש ואזי נק' למסור נפשו באחד. כאילו נכלל ממש בבחי' אנת הוא חד כו'. ועי"ד דכתי' (ישעי' ו') שרפים עומדים ממעל לו אעפ"י שהם למטה מהכסא מ"מ מצד הרצון שלהם ליכלל באצי' נחשב כאילו עומדים ממעל לשם אד' כו'. וכמו"כ בנה"א ע"י שמעורר אצלו ביטול הרצון ליכלל בעצמות אור א"ס עי"ז נחשב בבחי' מרכבתא עילאה אשר שם הוא ביטול והתכללות ממש בעצמות אור א"ס ב"ה. וזהו בחי' וירם קרן כו' לבנ"י עם קרובו וכנ"ל. אבל המס"נ והביטול של הנה"ב א"א להיות באחד כי שרש הנה"ב הוא מבחי' מרכבתא תתאה אשר שם הביטול רק לבחי' מקור חיות העולמות מדת מלכותו ית' ולכן כמו"כ ביטול הנה"ב נ"ל נמשך מהתבוננו' בבחי' שמכמל"ו איך במדת מל' ית' מהווה כל העולמו' מאין ליש ומקור ההתהוות הוא רק שם והארה בעלמא וע"כ היש בטל בתכלית כו' (ובזה יובן התו"א כאן. דלכאורה הרי כ' שם התבוננו' של הנה"ב. שכל מה שנברא ליש הוא מבחי' זיו ושם כבוד מלכותו. וע"כ היש בטל ע"ד זיו השמש בשמש עכ"ל. והרי זהו ג"כ התבוננו' של הנה"א איך שמקור ההתהוות הוא רק מבחי' זיו והארה כו'. וע"כ בטל במציאות כו' ע"ש. ועפי"ז יובן דהנה באמת שרש הנה"ב הוא מבחי' מרכבתא תתאה. אשר ענין המרכבה דבי"ע הוא להגביה בחי' המל' ולהעלותה באצי'. כמ"ש בשה"ז פ' ויקהל ע"פ כל נדיב לבו יביאה את תרומת הוי'. והיינו ע"י הרצוא והביטול של ד' חיות המרכבה לצאת מהיש והפירוד וליכלל באצי' עי"ז הם נושאות את הכסא כו'. כי אעפ"י שהם נבראים במהות יש ודבר כו' מ"מ יש בהם בחי' רצוא ליכלל באצי'. וא"כ הנה"ב שנמשך מבחי' מרכבתא תתאה כו'. יוכל להיות ג"כ שמתברר בחי' העלאה ברשפי אש לצאת מהיש והפירוד דבי"ע. אלא החילוק שביטול הנה"א הוא ע"ד ביטול כללות עולם האצי' לעצמות אוא"ס. כי לגבי עצמותו ית' ממש גם הביטול דאצי' לבחי' יש יחשב. וזהו ענין מרכבתא עילאה. אמנם הנה"ב שנמשך מבחי' מרכבתא תתאה הוא רק לצאת מהיש דבי"ע וליכלל באצי' לבד כו' (ולכן בתחלת ההתבוננו' דנה"א כ' בתו"א איך שגם ימוה"מ ותחה"מ וכל העליות כו'.

שזהו

(איוב ד׳ כ״א) ימותו ולא בחכמה. כי מה שיש זלעו״ז הוא רק נגד המדות. דכמו שיש ז׳ היכלות דקדושה כמו״כ יש ז׳ היכלות הטומאה ז׳ מדורי גיהנם הכל רק ז׳. וזהו ג״כ ענין ז׳ פרות הטובות וז׳ פרות הרעות. וכרם הענין דכתיב (וישלח ל״ו ל״א) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום כו׳ שמשה״כ הי׳ בז׳ מדות. אבל בבחי׳ חכמה לא הי׳ מיתה ושבירה כלל ואפי׳ הבינה נק׳ יובל דרור עלמא דחירו. ולכן בז׳ היכלות נגד היכל קה״ק אין בלעו״ז. והיינו משום כי היכל ק״ק מקבל מכח״ב וזהו קדשים הו״ב קדש הקדשים כתר כי עיקר אחיזת החיצונים הוא רק בהמדות מפני שבהם הי׳ השבירה (ואפי׳ המדות דאצילו׳ שהם אחר התיקון. מ״מ הרי נתקנו מהשבירה דתהו כו׳). אבל בבחי׳ ח״ע אין יכול להיות יניקה לחיצונים כלל. ולכן בחכמה אתבירו שע״י החכמה מתבררים המדות. והיינו שכשמאיר הביטול דחכמה כח מה בהמדות. אזי גם מהמדות אין יכול להיות יניקה לחיצונים. וזה הי׳ ענין הדלקת ז׳ נרות המנורה בשמן ואור שהו״ע המשכת גילוי אור החכמה בהז׳ מדות כדי לברר ולתקן בתכלית התיקון את המדות שמהם הנהגת העולמות שלא יומשך מהם יניקה לחיצונים כלל וז״ש על התורה חצבה עמודיה שבעה (משלי ט׳ א׳) כי התורה נחלקת לז׳ ספרים כי עמודיה הם הז׳ מדות שעל ידם התפשטות החיות בעולמות ולכן נק׳ עמודים שעל ידם קיום העולם ונק׳ ז׳ ימי הבנין כו׳ והתו׳ היא בחי׳ עלמיות ח״ע שלמעלה מהמדות ומ״מ ירדה התו׳ ונתלבשה בהמדות והיינו כדי לבררם ולתקנם ככ״ל. וזהו ג״כ ענין מצות נט״י כי הידים הם המדות חו״ג וצריך להמשיך עליהם מים בחי׳ חכמה כדי לתקנם כו׳ כמ״ש במ״א. ועד״ז הו״ע הדלקת המנורה כו׳. אך המנורה זהו בעולם. ובנפש היינו כי יש ע׳ נפש יוצאי ירך יעקב. שנמשכי׳ מז׳ מדות. וצ״ל נפש ל׳ יחיד שיהי׳ רק רצון א׳. והיינו כי באדם עיקר הרע הוא בהמדות משא״כ השכל הוא רחוק יותר מהרע ולכן צריך להמשיך גילוי החכמה שבנפש האלקי׳ וההתבוננות שבמוחו לתוך המדות. שהמדות אהוי״ר יהיו בבחי׳ ביטול להחכ׳ וההתבוננו׳ שיתנהגו המדות עפ״י שכל ולא בבחי׳ התפעלות לבד. ואזי לא יפול באהבה זרה כו׳. וזהו יעקב יו״ד עקב שממשיך גילוי היו״ד בעקב ועי״ז וידו אוחזת בעקב עשו כמ״ש בתו״א. והיינו כי הידים דוקא ידי עשו. אבל ידו בחי׳ היו״ד חכמה אוחזת בעקב כו׳. וכן ע״י עסק התו׳ דמה״כ מבררים את המדות ומכניעים את היצה״ר כמארז״ל (קדושין ל׳ ע״ב) בראתי יצה״ר בראתי לו תבלין כו׳. והיינו כנ״ל לפי שאוריתא מח״כ אשר בחכמה אתבירו כו׳:

ב **והנה** כ״ז הו״ע נרות בירור והעלאת המדות ע״י החכמה אבל קטרת הו״ע בירור והעלאת האותיות דמחדומ״ע לבושי המדות כמ״ש בתו״א. והיינו כי המדות התהוותם הוא מהשכל ונגררים וטפלים להשכל וכמ״ש (משלי י״ב ח׳) לפי שכלו יהולל איש ע״כ מתבררים ע״י השכל. אבל האותיות אין עלם התהוותם מהשכל כ״א מלמעלה מהשכל. וגם אין להם שייכות כ״כ עם השכל. ע״כ אין החכמה יכולה להעלות אותם. כ״א ע״י הקטרת כמ״ש בתו״א. ולהבין הענין איך שהעלאת האותיות הוא ע״י הקטרת דוקא. דהנה בקטרת היו י״א סממנים כנגד י״א כתרין דמסאבותא. וצ״ל הלא בקדושה רק עשר ולא אחד עשר. ולמה בקליפה יש אחד עשר. והענין כי כתרא דקדושה הוא ביטול בתכלית לאלקות. כי קדושה ל׳ מובדל. והיינו שבטלי׳ לבחי׳ א״ס ב״ה שהוא קדוש ומובדל כו׳. ולכן הכלים דהע״ס דקדושה הב״ד ח״מ הם בתכלית הביטול לגמרי לאוא״ס ב״ה כמ״ש (דה״א כ״ט י״א) לך הוי׳ הגדולה כו׳ ומלד הביטול הכלי והאור דבר א׳ ממש ע״כ החיות מאוא״ס שמחי׳ את הע״ס הוא מתלבש בפנימיותם ומתאחד עמהם בתכלית היחוד כמ״ש (בת״ז) איהו וגרמוהי חד בהון. וכמו עד״מ בנפש שיש עשר כחות ג׳ שכליים וז׳ מדות ויש עלם הנפש שמחי׳ העשר כחות והרי עלם הנפש מתאחדת בתכלית עם הכחות שהרי נק׳ נפש המשכלת אבל עשר כתרין דמסאבותא שהם רע נפרדים לעצמן ואינם בטלים כלל ומ״מ צריכים לקבל חיות מאלקות כדי שיתקיימו אבל א״א להחיות להתלבש בפנימיותם כלל כי מה שמתלבש בפנימיותם הוא בבחי׳ גלות אצלם דהיינו שמובלע בתוכם ונעשה ג״כ רע ולכן החיות דקדושה שצריך להחיות אותם אין מתלבש בתוכן כ״א רק שעומד בבחי׳ מקיף עליהם ומקבלים חיותם מהמקיף וזהו ענין לבונה ולכן הם אחד עשר כי החיות אינו מתערב עמהם ונחשב לבחי׳ בפ״ע משא״כ בע״ס דקדושה דאיהו וגרמוהי חד ולכן עשר ולא אחד עשר כו׳. ולהבין יותר איך אפשר לקבל חיות רק ממקיף לבד. הענין עד״מ קבלה מעשיות שהוא השבעת השמות שהיו יכולים בימים הקדמונים שע״י שאומר השם פועל פעולה אעפ״י שאינו יודע ומשיג כלל ענין השם זה וגדולתו. וא״כ השם הוא בחי׳ מקיף ורחוק מאד ממנו ומ״מ פועל לו פעולה גדולה. ועד״ז מקבלים הקליפות חיותם מהמקיף דלבונה. והיינו שזהו אותיו׳ דקדושה שנפלו משבה״כ להחיות הקליפו׳ בבחי׳ מקיף כו׳. והאותיו׳ עצמן הם עדיין קדושה ולכן נק׳ לבונה זכה. כ״א הנפילה והשבירה שלהם הוא מה שהם בחי׳ מקיף להחיות העשר כתרין דמסאבותא. ולזה הי׳ מצות הקטרת בי״א סממנים דוקא כדי לברר ולהעלות האותיות דבחי׳ מקיף דלבונה מהעשר כתרין דמסאבותא שיתברר מהם ויתעלה ליכלל בבחי׳ ביטול באלקות כו׳. ולכן הי׳ הרצה עובדות בקטרת. ולכן הקטרת דוחה את מה״מ. כי אין שום מלוה שיתברר על ידה מלעו״ז כמו הקטרת שלוקחים מהם החיות עלמי שלהם כו׳ דהיינו האותיו׳ דמקיף דלבונה שיוכלל בקדושה. וז״ש לע״ל אז אהפוך אל עמים כו׳ (צפני׳ ג׳ ט׳). והיינו ע״י הקטרת. כי כעת שיש להם בחי׳ מקיף ע״כ יכולים להיות נפרדים לעצמן ומ״מ הם מתקיימים בקיומם ע״י קבלתם מהמקיף וכנ״ל. אבל כאשר יתברר ויתעלה מהם כל בחי׳ המקיף בשלימות אזי ממילא יבטלו במציאות תד ה׳ כו׳. הרי נתבאר בטוב איך שע״י הקטרת הוא העלאת האותיות מהקליפות (אפי׳ האותיות שהם חיות עלמי להם דהיינו מה שנקלב להם בגזירת עליון מבימ״ב. וכמ״ש ברמ״ז פ׳ בא ד״ת ע״ש וא״כ כ״ש נפילת האותיות מה שמוסיפים החוטאים ע״י מחדומ״ע של איסור ה״י שזהו בחי׳ תוספות ה״ו להקליפות ודאי שיוכל להתברר

ולהתעלות

דוקא כי נעוץ תחב"ס כנ"ל וזהו חולי ארץ דוקא. ומגילוי זה היה ראה וינס. שכדי להיות הפך ים ליבשה הוא ע"י הגילוי מבחי' אדון הנפלאות כמשנת"ל:

ב **ועתה** צריך להבין מאמרז"ל הים ראה וינס בההוא דכתיב בי' וינס ויצא החוצה. מה שייך הגילוי דבחי' אדון חולי ארץ שהוא בחי' אדון הנפלאות לארונו של יוסף דוקא. הנה כתיב ארון הברית אדון כל הארץ עובר לפניכם. וצ"ל דהי' צריך לכתוב ארון הברית של אדון כו'. דמזה משמע שארון הברית גופא הוא אדון כל הארץ. והענין כי פי' ארון הברית היינו הארון שבו היו מונחים לוחות הברית והו"ע כי שמש ומגן הוי' אלקים. כמו השמש יש לו מגן ונרתק שמלובש בו תמיד כך שם הוי' יש לו מגן שמלובש בו והוא ענין שם אלקים וה'. וזהו ארון הברית. כי לוחות הברית הנה הברית הוא התקשרות והמשכה מאוא"ס הסוכ"ע ע"י התומ"ל. והכלי שמלובש בו הברית שהיא בחי' מל' נק' ארון הברית. גם תושבע"פ שהיא כלי לתושב"כ נק' ארון הברית. ואזי נק' אדון כל הארץ כי המל' מצד עצמה נק' אדני לשון נקבה את עשית את השמים כו' חסר ה' לשון נקבה. שהוא ענין תשישת כח כנקבה כו'. אבל אדון לשון זכר הוא בחי' אדון הנפלאות ששם הכח והחוזק בבחי' א"ס ממש. והנה ע"י הברית נמשך במל' הגילוי מבחי' אדון הנפלאות. כענין ועתה יגדל נא כח אד' שהוא ענין המשכת גילוי ההעלם מבחי' סוכ"ע מל' דא"ס במל' דאצילות. ואזי נק' המל' גופא בחי' אדון לשון זכר. וז"ש יראה כל זכורך את פני האדון. זכורך דוקא. כמ"ש אשרי איש ירא כו' כשהוא איש גבר בגוברין. ולא כשהוא אשה נשים דעתן קלות. והיינו כדי לראות פני האדון. אדון דוקא. לשון זכר. וזהו הנה ארון הברית אדון כל הארץ. וגם עוד החילוק בין אדון לשם אדני. כמארז"ל במד"ר מה אדון עוקר דיורין ומושיב דיורין. כי משם אדני נמשך להיות השתלשלות עולמות בבחי' העלם והסתר כי שם אד' נק' כינוי והיכל לשם הוי'. כמו שעלמא דאתכסיא בחי' בפ"ע ועלמא דאתגליא בחי' בפ"ע ואין יכול להיות חיבור ביניהם. אבל כשמאיר במל' הגילוי מבחי' אדון הנפלאות מל' דא"ס יכול לשנות סדר השתלשלות שיהי' הפך ים כו'. ויהי' גלוי אלקות גם בגשמיות. ואזי נק' אדון שמשנה העולמות בכל אופן שירצה. ולכן כתיב ארון הברית אדון כל הארץ עובר לפניכם. כדי שיעקור הל"א מלכים ויושיב שם ישראל. וכדי שיהי' הירדן יסוב לאחור. שכ"ז הוא ע"י בחי' אדון כל הארץ. אדון דוקא:

ג **ועתה** יובן שייכות ענין קי"ס לארונו של יוסף. כי קי"ס הי' ע"י גילוי בחי' אדון הנפלאות. מלפני אדון חולי ארץ. וגילוי זה נמשך במל' ע"י בחי' ברית. כמש"ל בענין ארון הברית אדון כל הארץ. והנה יוסף זכה לבחי' ברית ע"י שהי' במצרים ומסר נפשו על שמירת הברית שהי' י"ב שנה בבית האסורים על שלא רצה להוליך הבחי' ברית (שהוא התקשרות המשכות אוא"ס ב"ה במל') במקום הקליפה. ולכן נק' צדיק. וצדיק יסוד עולם. וכיון שיוסף הוא בחי' ברית העליון לכן על ידו נמשך הגילוי מבחי' מלפני אדון חולי ארץ אדון הנפלאות להיות הים ראה וינס. והנה קי"ס הוא במל' דאצילות שלא תכסה ותעלים על אורות דאצי' שיומשכו בגילוי בבי"ע ע"י התומ"ל וזהו ההכנה למ"ת. שענין מ"ת הוא להיות יחוד תושב"כ ותושבע"פ שנק' נשואין כמשנת"ל בפי' ארון הברית דהיינו שפנימיות תושב"כ נשמתא דאורייתא יומשך בגילוי בתו' שבע"פ ונת"ל דהיינו המשכת אורות עליונים דאצי' ממש בבי"ע. ולכן כדי שיוסר ההעלם דבחי' מל' שהו"ע הים ראה וינס. הוא דוקא מלפני אדון כנ"ל. וע"י ארונו של יוסף כנ"ל. שהוא המשיך גילוי זה במל'. ולכן כתיב ויקח משה את עצמות יוסף עמו. כי משה ממשיך הגילוי מעצמות אוא"ס כמ"ש ואתה הרם את מטך לבחי' שלמעלה מסדר השתלשלות. אבל כדי שיומשך גילוי זה במל' הוא ע"י בחי' יוסף דוקא. ולכן כתיב ויושם בארון במצרים שיוסף דוקא הושם בארון כענין ארון הברית. וזהו כתנת פסים פס ים. שזהו רק עלילה. כי באמת הי' צ"ל מ"ת. והכנה לזה קי"ס. וקי"ס הוא ע"י בחי' יוסף כנ"ל. ולכן ירד יוסף למצרים ויהי' וינס ויצא כו' כדי שיהי' בשביל זה הים ראה וינס:

לחנוכה

בכ"ה בכסלו כו'. הנה ז' נרות המנורה הם כנגד ז' מדות עליונות שבפסוק לך ה' הגדולה והגבורה כו'. כי הנהגת העולמות הוא ע"י המדות. שכדי שיומשך התפשטות החיות מאור א"ס בעולמות ונבראים שהם בע"ג צ"ל ההמשכה ע"י המדות דוקא. וז' נרות המנורה הם כנגד הז' מדות שעל ידם הנהגת העולמות. והענין דאיתא בס"י שז"מ הם ז' אותיות בג"ד כפר"ת שיש בהם דגש ורפה. קשה ורך. והיינו שבמדות יש זלעו"ז. דכמו שיש אהבה לאלקות. כן יש אהבה להיפך. וכמו שיש יראה בקדושה ליראה את הוי' ולקיים כל מצוה בדקדוקיה וחומריה כמו"כ יש יראה רעה כו'. וזהו ענין קשה ורך. שמהמדות יוכל להיות יניקה לחיצונים. וכמו באדם שהידים יש צפרנים והידים הם ב' מדות חסד דרועא ימינא כו'. וכמו"כ למעלה כתי' (תולדות כ"ז כ"ב) והידים ידי עשו. שמהידים דקדושה שהם המדות נמשך יניקה גם לעשו. ובעבודה אעפ"י בשעת התפלה יש לו אהבה לאלקות מ"מ אחר התפלה יוכל ליפול באהבה זרה כו'. וכיון שעיקר הנהגת העולמות הם מהמדות. ע"כ צריכים לברר ולתקן את המדות שלא יוכל להיות נמשך מהם יניקה לחיצונים והבירור הוא מלמעלה מהמדות דהיינו מהבחי' שאין יכולים החיצוני' לינק משם כלל והיינו מבחי' ח"ע דכתי'

למעלה מהזו"ן. כמו מילה בשמיני כדי שיעבור עליו שבת א' (ויק"ר פכ"ז) שדוחה שבת. וכמו יובל שלמעלה מהזו"ן שמיטות וכן שבועות יום החמשים שאחר הז' שבתות דספה"ע. וכמו משה רבינו הוא דור שביעי לאברהם וכל השביעין חביבין ולכן הי' מ"ת על ידו דוקא. אבל משיח למעלה ממנו כי כינור של ימוה"מ של ח' נימין. וכמו"כ שמע"צ למעלה מז' ימי הסוכות. והנה הג' מועדים כנגד ג' אבות. ושמע"צ בחי' יוסף כמ"ש בזה"ק (ויגש ר"ח ע"ב) ע"פ ולא עמד איש אתו כו'. והנה כמו"כ תקנו יומי דחנוכה תמניא ובמנינה נרות. שבמקדש היו רק ז' נרות. ובחנוכה (בב"ש) הוסיפו נר שמיני כדי להמשיך מבחי' שמיני שלמעלה מז'. וזהו ערבים עלי ד"ס יותר כו' (ע"ז ל"ה א'). והענין דארז"ל (ר"ה ד' ב') שמע"צ רגל בפ"ע הוא לענין פז"ר קש"ב אבל לענין תשלומי חד רגל הוא. דהנה יוכ"פ יום התשובה הוא רעו"ד בחי' מקיף. חופה. וז' ימי הסוכות הם ז' ימי המשתה המשכת הדעת. ושמע"צ הוא עצם היחוד כנודע ביום חתונתו זה מ"ת (תענית בסוף המס') ולכן עושים אז שמח"ת (עד"ה ביום השמיני עצרת). וזהו הנ"ת לענין פז"ר קש"ב פזר זהו מה שמפזר המשכת הכ"ע דחכים ולא בחכ' ידיעא למטה להיות הכמות בתוך כו'. וזהו בחי' יוסף שהי' פזרן גדול (והיינו יסוד דעת"י). קשב היינו שיהי' נקלט בהמקבל ע"ד בור סוד שאינו מאבד טפה. לשון הקשיבה לדברי כו'. וזהו"ע עצרת תהי' לכם. ולכן זהו בחי' יוסף בן שבע עשרה שנה בגימט' טוב. אמרו לצדיק כי טוב (ישעי' ג' י"ד). את האור כי טוב (בראשית א' ד'). שע"י בחי' טוב נמשך האור והגילוי בפנימיות במקבל כו'. ולכן לענין פז"ר קש"ב זהו רגל בפ"ע. כי בחי' ויעקב נסע סכותה זהו בחי' מקיף עדיין. אבל לענין תשלומי חד רגל הוא. כי יעקב ויוסף זהו הוי"ו עם המילוי שלו כמ"ש בדרוש שמע"צ רגל בפ"ע. ולכן ביום השמיני דוקא. כי שרש בחי' זו שיומשך ההשפעה בפנימיות נמשך מבחי' שמיני שלמעלה מעצם ההמשכה דבחי' ויעקב נסע סכותה בחי' ת"ת כללות הז' מדות וכענין המגביהי כו' המשפילי כו'. והיינו ששרש בחי' טוב דיוסף הוא מבחי' הטוב כי לא כלו רחמיך (וכמ"ש בזהר (תרומה קנ"ב סע"א) בענין בצלאל בצל אל עליון בינה כו'). וכמו"כ ענין ח' נרות דחנוכה. כי במקדש שהי' ז' נרות היינו רק בהיכל. אבל בחנוכה מדליקים הנרות בחי' נר מצוה שמן ופתילה וב' גווני אור. תורה ורעו"ד כו'. גם בפתח הסמוך לרה"ר טורי דפרודא לכן הוסיפו נר הי"ת כמו שמע"צ. שמבחי' שמיני נמשך הגילוי למטה דוקא עצרת תהי' לכם בחי' יוסף. ולכן מדמים ב"ש נרות דחנוכה לפרי החג כו'. וגם ב"ה היו מדמים רק משום כי מעלין בקדש. והיינו דכמו שמע"צ שלמעלה מז' ימי הסוכות. כמו"כ שמונה נרות דחנוכה הם גבוהים יותר מבחי' ז' נרות דמקדש. והנה מילה בשמיני לכן מילה כריתת הערלה כמ"ש (תלים קי"ח) בשם הוי' כי אמילם. פי' בשם הוי' בחי' שמיני שלמעלה מבחי' אדם. ז"א. משם נמשך להיות כי אמילם. וכמו"כ ענין חנוכה נצחון המלחמה. ולכן תקנו ח' ימים וח' נרות:

ועשה לו כתונת פסים. במד"ר פ' וישב (פ' פ"ד) פסים פס ים שנחלק הים כו'. נורא עלילה על בנ"א. אפשר שבשביל משקל שני סלעים ארגמן כו' אלא נורא עלילה כו' כדי שיהי' פס ים. והנה כתיב וישנאו אותו ואיתא במד"ר למה וישנאו אותו כדי שיקרע להם הים. ויובן זה עפ"י מדרש אחר (שם פ' פ"ז) הים ראה וינס ראה ארונו של יוסף היוצא דכתיב ביה וינס ויצא החוצה. וזהו וישנאו אותו כדי שיהי' יוסף במצרים ויהי' שם וינס ויצא החוצה. ובשביל זה יהי' הים ראה וינס. וצ"ל למה נקרע הים מפני יוסף דוקא והלא הי' שם מרע"ה וס"ר ישראל. והענין דכתיב הים ראה וינס כו' מלפני אדון חולי ארץ. וצ"ל מהו מלפני אדון דוקא. וברגלים כתיב ג"כ יראה כל זכורך את פני האדון ה' כו'. הנה קי"ס הי' הכנה למ"ת. כי ירידת הנשמות בגופים ירידה צורך עליה בשביל קיום התומ"צ דוקא. יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי העוה"ב. והיינו כי קודם ירידת הנשמות למטה כתיב חי ה' אשר עמדתי לפניו. ע"ד שרפים עומדים. אשר בחי' עומדים הוא מצד ממכ"ע כו'. וע"י ירידתם בגופים נעשים מהלכים להמשיך התגלות בחי' סוכ"ע שלמעלה מהשתל' ע"י קיום התומ"צ. וז"ש ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט. שע"י צדקה ומשפט עושין וממשיכים דרך והיכור מעצמות אוא"ס הסוכ"ע בשם הוי' כו'. אך כיון שזהו המשכה עליונה מבחי' סוכ"ע ע"כ נצרך לזה בחי' משפט כדי שיומשך רק בשט' דקדושה במקום הביטול כו'. והיינו ע"י שמלמטה צ"ל ג"כ משפט על הרע שהו"ע אתכפייא. וקי"ס הי' הכנה לזה. ולכן כתיב והמים להם חומה מימינם ומשמאלם. בחי' צדקה ומשפט. צדקה לישראל ומשפט למצרים. והנה בקי"ס כתיב עושה פלא. כי ים ויבשה עלמין סתימין ועלמין דאתגליין. ועלמין סתימין נק' פלא. וענין קי"ס הפך ים ליבשה הי' ע"י גילוי מעצמות אוא"ס הסוכ"ע אשר לפניו שוין עלמין סתימין ועלמין דאתגליין. וזהו עושה פלא שבחי' פלא ג"כ נעשי' נהפכת. וזהו בחי' אדון הנפלאות. נפלאות הם עלמין סתימין. אבל עצמות אוא"ס הסוכ"ע נק' אדון הנפלאות. ובקי"ס האיר בחי' עושה פלא אדון הנפלאות כדי שיהי' הפך ים ליבשה. והנה בעשרה שבחים דאל ברוך נעימות כו' מרום וקדוש פועל גבורות כח"ב. עושה חדשות בבחי' חסד. אדון הנפלאות הוא שבח העשירי והוא כנגד המל' ספי' העשירית. וצ"ל איך הוא אדון הנפלאות במל' והלא אדון הנפלאות הוא עצמות אוא"ס הסוכ"ע כנ"ל. והענין משום כי נעוץ תחב"ס דוקא. וכענין מלך יחיד שבבחי' מלך מאיר בחי' יחיד וכמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים. מלכות כל עולמים הוא בחי' מל' דאצילות. ובבחי' זו מלובש מלכותך ממש שהוא בחי' מל' דא"ס ב"ה. והנה בקי"ס האיר בחי' מל' דא"ס בבחי' מלכות דאצי' וז"ש מלכותך ראו בניך בוקע ים כו'. וכתיב ויולך ה' את הים ברוח קדים כו'. ולכן כתיב הים ראה וינס כו' מלפני אדון חולי ארץ דוקא. שהגילוי מבחי' אדון הנפלאות מל' דא"ס הוא מאיר במל' דוקא

דוקא

זמן בהמ"ק לזמה"ג היינו שאז הי' הגילוי מלמעלמ"ע ע"י השראת רצונו וחכמתו ית' בהיכל קה"ק. משא"כ ע"י קיום המצות. ובקשתם משם. זהו מלמטלמ"ע]. והנה כ"ז עד"מ הסוחר הנ"ל שמוציא כסף וזהב מרשותו להיות מפזר ונוסף עוד. כך הנשמה אעפ"י שמוציאה כסף וזהב שהוא שהי' אהוי"ר הגלויים להתלבש ולהסתיר בגוף ונה"ב הנה עי"ז יש לה יתרון שהי' רעו"ד כרשפי אש מן היפך. וזהו וחם הוא אבי כנען שהחמימות רשפי אש האהבה העולה למעלה מההיפך הוא העושה שהי' כנען לסחור [דהנה כל ההתחברות עם אלקות הוא ע"י אש דוקא כמו שבהמ"ק שהיו אש שלמטה ואש שלמעלה ועי"ז הי' ההתחברות של ההעלאה מלמטלמ"ע עם ההמשכה שמלמעלמ"ע אך מתחלה צריך להקדים שהי' ירא"ת שהיא ג"כ שהי' כנען לשון הכנעה כי כדי שיוכל להיות כל ההעלאות וההמשכות צ"ל שהי' שפלות וביטול דוקא]:

ג **והנה** כתיב הקל קול יעקב (תולדות כ"ז כ"ב) קדמאה חסר ו' שהוא שהי' קלא דלא אשתמע וקול בתראה מלא ו' שהוא שהי' קלא דאשתמע כמ"ש בזה"ק (ויגש ר"י ע"א) וביאור הדברים הנה שהי' יעקב הוא יו"ד עקב [פי' שהיו"ד שהוא שהי' ח"ע נמשך ע"י שהי' עקב ורגל. כי כל המשכות עליונות הוא ע"י שהי' רגל כמ"ש (זכרי' י"ד ד') ועמדו רגליו כו'. קול דודי מדלג (שה"ש ב' ח') שהדילוג הוא ברגל כו'. והיינו כי רגל הוא שהי' נה"י. ושהי' נה"י שבעליון נעשים מוחין לתחתון. ולכן משהי' נה"י דאימא נעשים מוחין בז"א. ותו"ב מקבלים משהי' נו"ה דעתיק. וזהו יעקב יו"ד עם עקב. כי שהי' יעקב יש מרכ"ד עד סוכ"ד ושכל שהי' הוא ממשיך הגילוי משהי' נה"י שבו למטה דהיינו לשהי' עקב שהוא דיבור התורה שיומשך בו גילוי ח"ע. וזהו ג"כ פי' יעקב יו"ד עקב. שיהי' התגלות הח"ע גם בעשי' ע"י דיבור התורה. והנה שהי' קלא דלא אשתמע הוא ג"כ המשכה כי כל קול הוא המשכה כמו הקול שממשיך גילוי השכל והמח' בהדיבור. אך כיון שהמשכה זו היא ע"י רעו"ד שהי' תפלה ע"כ המשכה זו רק שהי' עלמין סתימין דלא אתגליין ע"כ נק' דלא אשתמע. וקלא דאשתמע שע"י דיבור התורה הוא ההמשכה בעלדאת"ג ע"כ נק' קלא דאשתמע. וזהו וישב יעקב. יו"ד עקב המשכת הח"ע. בארץ מגורי אביו לשון יראה ולשון אוצר זהו שהי' רעו"ד. ע"כ המשכה זו הו"ע קלא דלא אשתמע. ואח"כ בארץ כנען הו"ע קלא דאשתמע בעלמדאת"ג ע"י קיום המצות כמ"ש בת"א:

ד **ועתה** צ"ל ענין בארצות החיים. הנה איתא באדר"נ (פל"ד סי' יו"ד) שג"ע נק' ארץ החיים. והענין כמ"ש (בראשית ב' ט') ועץ החיים בתוך הגן. והנה גבי ע"ה כתיב (שם ג' כ"ב) ואכל וחי לעולם. והו"ע וחיי עולם נטע בתוכינו שהתורה נק' ג"כ ע"ה. וההפרש שבין חיי עולם לחיי שעה. כי חיי שעה הוא ההמשכה שהי' מקור הזמן. אבל חיי עולם זהו המשכות אוא"ס שלמעלה מהזמן לגמרי. ע"כ נק' חיי עולם לשון נצחיות כו'. ולכן גבי עה"ח כתיב ואכל וחי לעולם וע"כ נק' ג"ע ארץ החיים. והנה ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ. לפי שהצדיקים ממשיכים הגילוי משהי' ונהר יוצא מעדן להשקות הגן דהיינו שהי' עה"ח צריכים להשקותו משהי' נהר היוצא מעדן שהו"ע כמיא דאשקי לאילנא. וכמ"ש (ירמי' י"ז ח') והי' כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו שהי' ונהר יוצא מעדן יובל שמו כו' (בכורות נ"ה). וע"כ הם זוכים לקבל משהי' ארץ החיים. שהי' ועה"ח בתוך הגן. והנה אחז"ל (ברכות ל"ד ב') במקום שבע"ת עומדים צ"ג אין יכולים לעמוד. והענין דהנה כתיב (שופטים כ' י"ט) כי האדם עץ השדה. שהי' ועל דמות הכסא דמות כמרא"ד כו' (יחזקאל א') זהו שהי' עץ דההוא שדה. ע"ה. ושהי' כמרא"ד הו"ע רמ"ח פיקודין רמ"ח אבד"מ (ת"ז תיקון ל'). שבאמת אוא"ס ב"ה למכא"מ כו'. ולכן נק' רק גופין. אלא שמ"מ אוא"ס מתייחד בהון ואיהו וגרמוהי חד. ולכן כדי להמשיך גילוי שהי' כי האדם עץ השדה הוא ע"י קיום המצות רמ"ח פיקודין רמ"ח אבד"מ. וזהו"ע מדריגת הצדיקים. והמשכה זו צ"ל משהי' ונהר יוצא מעדן הנ"ל. וכ"ז הוא בשומר התומ"צ. אבל אם פגם אפי' במצות ה' הנה עז"כ (איוב י"ד) ונהר יחרב ויבש כו'. ע"כ העצה לזה הוא ע"י תשובה שהי' ממעמקים קראתיך עומקא דליבא. וכמשל הנהר שנחרב צריכים לחפור אותו בעומק יותר. כך ע"י שהי' התשו"ע מעומקא דלבא ממשיכים גילוי שהי' הנהר ממקום עמוק יותר. והוא שהי' ויתפלל על הוי' (ש"א א') למעלה משם הוי'. והנה שד"כ הו"ע ב' שהי' געה"ע וגעה"ת. געה"ת הוא למטה משם הוי' והוא שהי' ועה"ח בתוך הגן שהוא המשכת גילוי שהי' כי האדם עץ השדה שהי' שם הוי' שיאיר בהגן והמשכה זו הוא ע"י צדיקים שמקיימים המצות אבל געה"ע הוא למעלה יותר משהי' כי האדם עץ השדה והמשכת הנהר שבו הוא ממקום עמוק מלמעלה מהשתלשלות והמשכה זו הוא ע"י בע"ת דוקא. וזהו"ע בארצות החיים ב' ארצות דצדיקים ובע"ת כו'. וזהו וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען. וי"ל יעקב בב' פי'. א' דקאי על נשמות שנק' ע"ש יעקב. בארץ מגורי אביו געה"ע. בארץ כנען געה"ת. והב' י"ל כי יעקב קאי על כללות המשכות אוא"ס ב"ה שנק' בשם יעקב כנ"ל. והוא נשפל ונמשך בב' שהי' ארץ. הא' בארץ מגורי אביו הוא שהי' ארץ החיים דבע"ת ע"י תשו"ע מעומקא דליבא. ועוד זאת נמשך שהי' ישיבה ושפלה אחרת ממדתו של יעקב להמשיך מדת חסד מרכ"ד עד סוכ"ד בארץ התחתונה ארץ כנען שהיא מדת מלכותו ית'. וזהו שהי' ארץ החיים דצדיקים והיינו ע"י עשיית המצות שבכלל שרשם הוא שהי' חסד] (ובפרטות הוא מצות הצדקה והחסד שלכן היא נק' בשם מצוה סתם שהיא שקולה כנגד כל המצות כמ"ש בתניא):

ה [**והנה** איתא בספרים שהפרשה של השבוע שייך להשבוע כמ"ש בשל"ה וצ"ל מה שייך פ' וישב לחנוכה והיינו לשהי' אלה תולדת יעקב יוסף. דהנה יומי דחנוכה תמניא אינון. ואי' בתשו' הרשב"א (ח"א סי' ט') שיש בתורה יו"ע במספר שבע. כמו פסח. נגד ז' ימ"ב שנק' ז' ימי ההקף. לפי שחוזרים בכל שבוע שמונין רק ז' ולא יותר. ויש שמונה ימים כמו סוכות ושמע"צ ונק' שומר ההקף. שהשמיני

למעלה

נק' נאות דשא כו' כידוע שהמלאכים נק' דשא ועשב. יוצר משרתים ואשר משרתיו כו'. וזהו שאמר דוד על מדת מל' דאצי' שצריכה להשפיע חיות לבי"ע שנק' בזה"ק אימא תתאה. ובפסוק אם כל חי. ומצד עצמה ל"ל מג"כ ונק' עני ואביון כו'. וזהו תפלה לדוד כו' כי עני ואביון כו'. אך כיון שה' רועי לא אחסר משום כי בנאות דשא ירביצני דהיינו כמשל הצאן שרובצים על נאות דשא ומרעה טוב כו' אזי אינם דואגים כלל ובטוחים הם על מזונם די סיפוקם כו'. כמו"כ בחי' מל' דאצי' שרובצת על נאות דשא בחי' נו"ה דאצי' שמהם נמשך השפע במל' כנ"ל היא בטוחה על השפעת חיות העולמות דבי"ע בתמידיות בלי הפסק ושינוי כלל. אך זהו רק השפעה חיצוני' להחיות העולמות. ואח"כ אמר דוד עוד על מי מנוחות ינהלני זהו בחי' יסוד ז"א דאצי' שעל ידו נמשך מים דנוקבא וכמ"ש בזהר שם וז"ל על מי מנוחות ינהלני אלין מיין דנגדא דקא נגדין מההוא אתר דנגיד ונפיק מעדן ואינון מים איקרון מי מנוחות עכ"ל. ופי' הרמ"ז דהיינו מה שהיסוד ממשיך שפע הפנימית מהיחוד פנימי דזו"נ עילאין במל' זהו נק' מי מנוחות שע"י השפעה זו נעשה בחי' מנוחה במל' והיינו שמתמתקין הגבורות דמל'. כי כשיש התעוררות גבורות ודינין תקיפין במל' על שאין מקבלים עומ"ש כדבעי למהוי וכש"כ כשנמצא פריקת עומ"ש אזי נק' היפך המנוחה. כמו עד"מ למטה באדה"ת כשהוא בגבורות ודינים אזי הוא מלא קפידות וכעס זהו היפוך המנוחה לגמרי וזהו כמשל קדרה רותחת שמעלה קצף אבעבועו' כמו"כ רתיחת הדמים גורמים קצף וכעס ואין יכול להיות מנוחה שינוחו הדמים מרתיחתן כ"א או שיפעול הדין כמו אב המכה בנו כו' או שיומשך חסדים ושמחה שיומתק ויתבטל הדין כו'. וכמו"כ למעלה כשיש התעוררות גבורות ודינין אזי אין זה מנוחה במל' כ"א או כשיפעל הדין לענוש ח"ו כמו בדור המבול דכתי' ויתעצב ה' אל לבו וינחם כו' שהוא התעוררות גבורות קשות במל' ולא נחו עד שפעלו הדין והעונש וימח את כל היקום כו'. ואח"כ כתי' וישוכו המים דאשתככו ונחו הגבורות כו'. ולכן נק' המבול מי נח שע"י הדין הקשה נעשה אח"כ הנייחא במל'. וכמו"כ ביונה דכתי' ויהי סער גדול בים כי מקמי ימא ערק שדי ימא ידא בי' בדוכתהא כמ"ש בזהר (ח"א קכ"א א') שלא רצה לנבאות שנבואה נמשך מבחי' מל' שנק' ים. לכן ויהי סער גדול בים שנתעוררו גבורו' ודינין תקיפין בבחי' מל' ולא נחו כלל עד שהטילוהו אל הים כדין כתי' ויעמוד הים מזעפו. או שיומשך חסדים עליונים מאד להמתיק הגבורו' ולבשמם כו' אזי נעשה מנוחה בבחי' מל' כו':

ועי"ל דמה שענין התעוררות הגבו' במל' אין זה מנוחה למעלה כו'. דהיינו אפי' גבורות קדושות כו'. דהנה אנו אומרים אלו פינו מלא שירה כים ולשוננו רנה כהמון גליו. וצ"ל מהו כים דוקא וגם מהו כהמון גליו דמשמע שהם ב' מיני שירות. והענין דכתי' (מ"א ז') שנים עשר בקר והים עליהם מלמעלה. והיינו בחי' י"ב בקר דבריאה והים בחי' מל' דאצי' עומד עליהם מלמעלה בבחי' מקיף עליהם. ע"ד כל מה שיש ביבשה יש בים רק שהים מכסה על הנבראים שבתוכו כו'. והנה כתי' למען יזמרך כבוד ולא ידום נהורא תתאה קארי תדיר לנהורא עילאה ולא שכיך לעלמין והיינו שבחי' מל' דאצי' שנעשה עתיק לבריאה היא תמיד בבחי' רצוא ותשוקה לעלות וליכלל באצי' ומ"מ הינה מסתלקת מבחי' י"ב בקר דבריאה כ"א והים עומד עליהם מלמעלה להיות עתיק ומקיף להם וזהו אלו פינו מלא שירה כים. אך לפעמים כתי' ויעמוד רוח סערה ותרומם גליו כו' והיינו שע"י הרוח סערה נגבה בהים גליו עד לרקיע ואזי מתגלים כל הנבראים שבהים כו'. וכמו"כ יובן למעלה דהיינו כשנמשך גבו' עליונות מה"ג דאימא במל' שנעשה עי"ז תגבורת הרצוא בבחי' מל' עד שמגבהת עצמה להסתלק מהי"ב בקר דבריאה לגמרי שאזי אינה עומדת עליהם מלמעלה כ"א שמתעלית מבי"ע לאצי'. ואזי מתגלים כל הי"ב בקר דבריאה. פי' וענין שמתגלים היינו שאין להם אז בחי' עתיק ומקיף מבחי' מל'. שמצד תגבורת הרצוא להיות הסתלקות ועלי' המל' באצי' אזי המל' למעלה מבחי' עתיק ומקיף לי"ב בקר דבריאה. וזהו"ע ולשוננו רנה כהמון גליו. ולכן גם התעוררות גבו' דקדושה תגבורת הרצוא א"ז נק' מנוחה כ"א הים סוער כו'. ואינו עומד ונח על י"ב בקר דבריאה. ואפ"ל שמחמת זה גופא מתעורר גבו' קשות ומדת הדין כי מצד תגבורת הרצוא שמגבו' קדושות עליונות המל' רוצה להסתלק לגמרי מבי"ע וליכלל באצי'. והכפירים שואגים לטרף שהנשמות ומלאכים דבי"ע מבקשים השפעתם מבחי' מל'. ולכן אזי מתעורר מדה"ד לדקדק מאד על מעשי התחתונים כמו למשל באדם כשאינו אוהז במדת ההשפעה מדקדק ביותר כו' וכמו"כ למעלה כו'. ואיידי דטריד למיבלע לא פליט כו'. אבל כשהיסוד ממשיך השפע מיחוד פנימי דזו"נ במל'. זהו נק' מי מנוחות שעי"ז נמתקין כל הגבורות וכל הדינין תקיפין במל'. וגם בחי' התעוררות גבורות קדושות תגבורת הרצוא. הרי המשכת השפע מהיחוד פנימי דזו"נ שהוא המשכת אור הדם מעלמות המאציל יוכל להשקיע ולרוות גם תוקף הרצוא והצמאון דמל'. ולכן המשכה זו נק' מי מנוחות. וזהו ענין תפלת מנחה לשון מנוחה והיינו כמו שנתבאר שעיקר היחוד עליון הוא בזמן מנחה דוקא. והיחוד הוא המתקת הגבו' בחסדים כמ"ש בתניא פ"מ בהג"ה. שעי"ז נעשה מנוחה למעלה במל'. ומנוחה זו היא ע"י שהיסוד ממשיך היחוד במל' מבחי' מי מנוחות כנ"ל. לכן נק' תפלה זו מנחה. ובזה יובן עוד ענין מה שנענין בתפלת מנחה דוקא. דהנה כתיב (תלים מ"ח) כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו. ופי' בזהר (ויגש ר"ו ע"ב) דמלכים נועדו זהו החיבור דמלכא ומטרוניתא שהוא ענין יחוד קוב"ה ושכינתי' ונק' יחוד ו"ה דשם הוי'. ובמד"ר פי' פסוק זה על ויגש אליו יהודה והכל ענין א' כי יוסף ויהודה זהו יסוד ומל'. עברו יחדיו פי' בזהר (שם) כמד"א עובר על פשע והיינו לפי שהיחוד עליון הוא עת רצון למעלה ונמתקין כל הגבורות בחסדים עד שנעשה מהגבורות תגבורת החסדים כו' ולכן אזי עובר על פשע שאין נמשך העונש

כו' (תלים פ"ז). כי לע"ל כתיב (ישעי' מ') ונגלה כבוד הוי'. כי עין בעין יראו כו'. והבכי' יהי' מחמת גודל השמחה. היינו כיון שהתגלות הגדולה מאלקות יהי' אחר הריחוק העצום בכל משך זמן הגלות שהי' החשך כפול ומכופל כו' לכן יהי' בהשמחה כלולה מרירות ג"כ על הריחוק שהי' מתחלה כו'. וזהו"ע הבכי' בהשמחה ושמחה זו נק' רננה. וזהו (תלים ל"ג) רננו צדיקים בהוי'. צדיקים היינו התחברות בחי' צדיק וצדק. צדיק הוא צדיק יסוד עולם. יסוד ז"א דאצי' שהוא לעולם באצי' והינו יחוד שבי"ע כלל. ובאצי' מאיר הקו מאור א"ס ב"ה בבחי' יחוד וגילוי גמור. איהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד. משא"כ בחי' צדק מלכותא קדישא זהו בחי' מל' דאצי' שנשפלת ויורדת לעולם הבריאה להיות ראש לשועלים להחיות רוח שפלים. וזהו"ע הצדקה שנק' צדק כו'. ובבי"ע כתיב ומשם יפרד. עלמא דפרודא. ולכן כשהמל' בעולם הבריאה אין מאיר שם הקו מאור א"ס ב"ה ואין נמשך שם היחוד דאוא"ס כו'. וע"כ כשעולה המל' מבריאה לאצי' ומתחברת בבחי' יסוד ז"א דאצי' שעל ידו נמשך במל' היחוד והגילוי מאוא"ס שהו"ע התחברות בחי' צדיק וצדק ע"ז כתיב רננו צדיקים. שבחי' יחוד זה נק' רננה דוקא שבבחי' העונג והשמחה דיחוד זה יש שם תערובות מרירות ג"כ כיון שזהו קירוב שאחר הריחוק וכנ"ל. ויותר יובן פי' וענין רננו צדיקים רננה דוקא שכלול מרירות ג"כ בהשמחה והעונג של היחו"ע. היינו כי פי' צדיקים ב' צדיקים זהו יוסף ובנימין ז"ע וז"ת. צדיק תחתון היינו שהוא מעלה מ"נ מלמטלמ"ע מבי"ע לאצי'. וז"ע הוא הממשיך ומשפיע מ"ד מלמעלמ"ע. ולכן התחברות בחי' ז"ע וז"ת שהוא ענין יחוד המ"ן ומ"ד זהו נק' רננה דוקא כיון שזהו"ע קירוב גדול אחר ריחוק עצום מאד. והיינו כי העלאת מ"נ זהו מה שמתברר משבה"כ דתהו שנפל בק"נ שהי' תחלה בשבירה בהתיפוך מאלקות לגמרי וע"י העלאת מ"ן מתבררים מהתיפוך ומתעלים בבחי' רצוא ליכלל וליבטל באוא"ס ב"ה. ואח"כ כשנמשך שכן המשכת מ"ד זהו בחי' גילוי אלקותו ית' ואוא"ס ב"ה ממש. והרי בחי' יחוד זה דמ"ד ומ"ן הוא אחר ריחוק העצום שהיו בהתיפוך ממש זמן רב מאז הי' שבה"כ דתהו כו'. ולכן בהעונג והשמחה עצומה דבחי' יחוד מ"ן ומ"ד כלול בזה מרירות ג"כ ונקרא רננה רננו צדיקים בהוי' כו'. משא"כ לפי' דלעיל שהוא התחברות צדיק וצדק שהוא יסוד ומל' הרי בחי' מל' דאצי' יורדת רק לעולם הבריאה דקדושה שהוא בחי' קדושה עצומה מאד עולם השרפים שאומרים קדוש כו'. ואין זה קירוב אחר ריחוק עצום כ"כ כו'. ובזה יובן ענין עבדו את הוי' בשמחה דא תמיד של שחר צלותא דשחרית. והיינו כי בשחרית מדת יום אזי היחוד למעלה באצילות היינו בבחי' מל' כמו שהיא לעולם באצי'. ורק שבכל יום נמשך שם יחוד עליון יותר וגילוי היותר גדול מיום שעבר כו'. והיינו כיון שהיחוד הוא מאור א"ס ב"ה יכול להיות יחודים וגילויים בעילוי אחר עילוי עד אין קץ ותכלית כו'. ולכן נק' יחוד וגילוי זה בשם שמחה עבדו את הוי' בשמחה שמחה פשוטה שאין שם תערובות מרירות כלל כיון שאין זה קירוב שאחר הריחוק כו'. ושבחי' מל' דאצי' שנעשית מקור לבי"ע. בשחרית אין נמשך שם היחוד בפנימי' רק במתקברת ומתחברת לבחי' חסד דרועא ימינא להיות וימינו תחבקני בבחי' חיבוק ומקיף לבד. אבל בתפלת מנחה שאזי בחי' מל' דאצי' שנעשית מקור לבי"ע מתקשרת לבחי' גבורה דרועא שמאלא ונמשך שם היחוד עליון בבחי' פנימי' כנ"ל. והרי זה קירוב שאחר הריחוק לכן בבחי' העונג והשמחה של היחוד עליון דתפלת מנחה כלול מרירות ג"כ כנ"ל. ע"כ ע"ז כתי' באו לפניו ברננה דוקא. ואח"כ כתי' דעו כי הוי' הוא אלקים כי היחוד עליון הוא המשכת הדעת בבחי' מל' להיות כי מלאה הארץ. בחי' מל'. דעה את הוי'. ת"ת. והיחוד הו"ע התחברות הב' שמות הוי' ואלקים. לכן מזה נמשך להיות דעו כי הוי' הוא אלקים לידע איך דכולא חד ממש. ולכן תפלת ערבית רשות כי היחוד עליון במל' נמשך ע"י תפלת מנחה. ואח"כ בתפלת ערבית הענין שהמל' מחלקת השפע שקבלה (מהיחוד כו') לחיילין דילה נשמות ומלאכים דבי"ע כמ"ש (משלי ל"א) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה. מלאכים. וחוק לנערותיה ז' היכלות דבריאה. וזהו שאומרים בתפלת ערבית והמונה כל זאת ל' נוק'. שבאצי' המל' מקבל. ואח"כ וקיים עלינו לבון דכר שבבי"ע נעשית בחי' דכר ומשפיע. ולפ"ע קבלתה מאצי' כמו"כ משפעת אח"כ למטה בבי"ע. ונק' נוטה ונותן באמונה. כי המל' הינה מקבלת לצורך עצמה כלום כ"א כדי להשפיע לנשמות ומלאכים דבי"ע. ולכן אמר דוד על מדתו בחי' מל' דאצי' שמרה נפשי כי חסיד אני כו' ובזהר פ' פנחס נק' הילה חסידה שבחיות יעו"ש. ולכן תפלת ערבית רשות. כי העיקר הוא רק להמשיך היחוד בבחי' מל' וזהו חובה. ויחוד זה הוא נמשך בתפלת מנחה. ואח"כ מה שמשפעת למטה בבי"ע זהו ממילא ולכן תפלת ערבית רשות כו'. וכ"ז הוא לפי שיטת הזהר ויהי שעיקר היחו"ע במנחה. וכ"מ ממהרז"ל ע"פ ירחוך עם שמש ולפני ירח ופירש"י פ"ק דברכות ד"ט ע"ב שלכן גם מנחה עיקר מצותה לפני ירח היינו עם דמדומי חמה פי' כשהירח עולה ברקיע אלא שאינה מאירה עדיין מפני שיש דמדומי חמה ואז הוא עיקר זמן מנחה והיינו כנ"ל לפי שעיקר היחו"ע בזמן מנחה ונק' יחוד שמשא וסיהרא כידוע :

ה **ולכן** נק' מנחה לשון מנוחה כמ"ש (רות א') ומצאן מנוחה אשה בית אישה. דהנה כתי' (תלים כ"ג) הוי' רועי כו' בנאות דשא כו' על מי מנוחות כו' ועי' בזהר ח"ב תרומה דקע"א ע"א נאות דשא אילין אינון מקורין עלאין דכל מזונא וסיפוקא אתיין מינייהו כו'. והיינו נו"ה דאצי' שני עמודי הבית תרין סמכין כו' שהם העלה איך להשפיע החיות לבחי' נבראים ובע"ג כו' ולכן על ידם נמשך השפע במל' והיינו השפעה חיצוני' דלהחיות העולמות שנק' בשם מזון (ולא זיווג. עי' בה"ז פנחס בענין איילתא. ולכן מתייחס שפע זו רק לבחי' נו"ה ולא להיסוד). ועבודת המלאכים להמשיך רק השפעה חיצוני' בתוס' וריבוי כו' ולכן

נק'

הוי' לא שניתי. וכמו"כ גם המדות אהוי"ר שבלב מתעלמים לגמרי ונעשה בבחי' יש ודבר נפרד להשיג רק ביטול היש כו'. והרי זה גופא הוא ענין שמאל דוחה ובחי' הרחקה מלמעלה כמ"ש (ישעי' ו') ורחק ה' את האדם. וצ"ל מזה בהאדם לב נשבר ונדכה. גם כיון שבעת הלזו שולט קו השמאל מדה"ד שמשם נמשך לדקדק מאד על מעשי התחתונים כו' וגם שמים לא זכו כו' וצריך האדם לירא בעת הזו ג"כ מביעותים גשמי'. לכן כשיהי' ממארי דחושבנא ויתבונן בכל זה אזי לא ימתין על ביעותים מלמעלה כ"א שיבעת האדם א"ע ויבוא לבחי' לב נשבר ונדכה ועי"ז יתגלה אצלו פנימי' לבבו שיתפלל בבחי' רעו"ד בכל מאדך וממילא ימשיך עי"ז מלמעלה ג"כ הגילוי מבחי' הוא דא עתיקא בחי' כוכ"ע דלית שמאלא כו'. ולכן נענים דוקא בתפלת מנחה יותר כו'. משא"כ בתפ"ש בזמן וימינו תחבקני אזי העבודה רק בבחי' האהבה דמים הפנים כו' שנמשך עי"ז הגילוי מלמעלה רק מבחי' הכ' ממכ"ע. וז"ש ויהי בעלות המנחה שעמדו המפרשים על תיבת בעלות כו'. והיינו כי תפלת מנחה שתיקן יצחק קו השמאל גבורה זהו העלאה מלמטלמ"ע. וההעלאה היא בבחי' רעו"ד לעצמות אור א"ס ב"ה שלמעלה משם הוי' וזהו לשון בעלות כו'. עדמ"ש בחנה ותתפלל על הוי'. והיינו שע"י שהיא מרת נפש לב נשבר כו' היתה תפלתה בבחי' רעו"ד והתקשרות לבחי' על הוי' דהיינו למעלה משם הוי'. וכמו"כ הו"ע בעלות המנחה דהיינו לבחי' על הוי' כו':

ג **ובכ"ז** נתבאר המעלה דתפלת מנחה. שההעלאה מלמטלמ"ע הוא גבוה יותר כו'. אכן הפרד"ס הביא בשם הזהר דתפלת מנחה היינו שהמל' אז בין שתי הזרועות חו"ג כו'. ימינא ושמאלא וביניהו כלה. כי תפלה היא מל' שבמל' יש חסרון מארת חסר. בחוסר כל. ולכן התפלה והבקשה שיתמלא חסרונה כו'. וגם תפלה לשון התחברות. לכן תפ"ש בזמן שמאיר מדת החסד אזי התפלה היא עליית והתקשרות המל' למדת חסד דאצי' ותפלת מנחה היא התקשרות המל' למדת הגבו' דרועא שמאלא. ואזי דוקא נמשך היחוד. וכמ"ש בזהר ויחי (דרמ"ט ע"ב) שעיקר היחו"ע הוא דוקא בזמן תפלת מנחה. וצריך להבין מפני מה דוקא כשמתקשרת המל' לבחי' שמאל מדת הגבורה שמאיר בזמן מנחה אזי דוקא יומשך היחוד במל'. והענין דאיתא בזהר (וארא ל' ע"א) מסט' דצפון אתער רחימותא דמלכא לגבי מטרוניתא דכתי' (ישעי' מ"א) העירותי מצפון. והיינו דבין מצד המשפיע ובין מצד המקבל צ"ל היחוד ע"י גבו' דוקא. כמו עד"מ למטה הטפה נמשכת מעצמות מוח האב ממש. ומתחלה היא טפה רוחני' ואח"כ יורדת ומתגלגלת דרך ח"י חוליות השדרה להיות טפה גשמיות. כמו"כ למעלה המשכת מ"ד נמשך מעצמיות מוחין דא"א ממש שהוא בחי' חכים ולא בחכמה ידיעא שבה בורא עצמות אוא"ס ב"ה ממש. פי' לא בחכמה ידיעא היינו למעלה ממוחין דז"א שהיא מושגת במוחין דז"א. והיחוד היינו שיומשך עצמות א"ע ממש ויתגלה בבחי' פנימי' בבחי' מל' מקור נש"י דבי"ע כו'. וע"כ צ"ל בבחי' המשכת יחוד זה כמה צמצומים כידוע שהמשכת מ"ד הוא בבחי' אור מים רקיע. מתחלה אור ואח"כ מים ואח"כ רקיע. ולכן נק' מ"ת ביום חתונתו שהקב"ה נק' בשם חתן הוא דרגא והיינו שזהו בחי' ירידה גדולה וצמצומים רבים. שהתורה כמו שהיא בשרשה אלפים שנה אאלפך חכמה אאלפך בינה שלמעלה מגדר עלמין יומשך ויתגלה לבחי' כנס"י בבחי' פנימי' ממש. ומי הוא הגורם הירידה הגדולה וצמצומים רבים לבחי' המשכת יחוד זה. לכן צ"ל גבורות עליונות דקדושה המעוררים על יחוד עליון. ופי' גבורות היינו תגבורת אור האהבה עליונה שבאוא"ס ב"ה לכנס"י כמ"ש (מלאכי א') אהבתי אתכם אמר הוי' והאהבה דוחקת הבשר. זה גורם הצמצומים למעלה בקוב"ה שיומשך היחוד דהיינו המשכת מ"ד מעצמות מוחין דאבא בבחי' מל'. וז"ש (תלים י"ט) והוא כחתן כו' ישיש כגבור כו'. שכדי להיות והוא כחתן הוא דרגא לרוץ אורח בבחי' יסוד דמל' הוא ע"י גבורות דוקא. וזהו ישיש כגבור". וכמו"כ מצד המקבל דהיינו כדי להיות העלאת מ"ן דכנס"י מלמטלמ"ע צ"ל ג"כ ע"י גבורות דוקא. דהנה בחי' מל' נק' שם ב"ן בגימט' בהמה רוח הבהמה היורדת כו' והיינו ירידת המל' בבי"ע להיות ראש לשועלים שהוא ע"י כמה צמצומים ולבושים המסתירים ומעלימים להוות יש מאין ודבר נפרד דוקא. ובודאי יש תענוג גדול למעלה בהשפעה זו להיות ואתה מחיה את כולם כו'. וע"ד יותר כו' הפרה רוצה להניק. אך זהו הפרה דוקא שם ב"ן בחי' יש כו' וכמ"ש רוח הבהמה" דוקא יורדת כו'. אבל רוח האדם בגימ' מ"ה וביטול עולה רק למעלה ליכלל וליבטל בא"ס ב"ה היפך בחי' השפעה כו'. והנה ענין העלאת מ"ן היינו שבחי' רוח הבהמה היורדת יהי' בבחי' רוח האדם העולה כו'. וע"כ צ"ל המשכות הגבו' במל' לעורר המ"ן דהיינו תגבורת הרצון ליכלל בא"ס ב"ה שמחמת זה תוכל להפשיט עצמה מהצמצומים והלבושים המסתירי' להיות בחי' יש ולהתעלות מבריאה לאצי'. וזהו נק' יסוד דנוק' כלי ריקן מכל בחי' יש ופירוד. רק לקבל יחוד אמיתי דאוא"ס ב"ה. ובעבודה היינו להפשיט את עצמו מכל הרצונות זרות ושיהי' לו רק רצון אחד לאוא"ס ב"ה. נמצא דבין מצד המקבל היינו כדי שיהי' העלאת מ"ן דכנס"י לקוב"ה ובין מצד המשפיע שיומשך המ"ד מקוב"ה לכנס"י מלמעלמ"ט. צ"ל הכל ע"י גבו' דוקא. ולכן בשחרית שאזי המל' מתקשרת רק לבחי' חסד דרועא ימינא הוא רק וימינו תחבקני בבחי' מקיף לבד. אבל בתפלת מנחה שאזי עליית והתקשרות המל' לבחי' גבורה דרועא שמאלא אזי דוקא נמשך היחוד עליון במל' שיהי' הגילוי בפנימיות ממש:

ד **וז"ש** עבדו את הוי' בשמחה באו לפניו ברננה. ופי' בזהר ויחי דרכ"ע. עבדו את הוי' בשמחה דא תמיד של שחר (צלותא דשחרית) באו לפניו ברננה דא תמיד של בין הערבים (צלותא דמנחה). והנה ההפרש בין שמחה לרננה. שמחה היינו שמחה פשוטה שאין בה שום תערובות מרירות כלל. ורננה נק' שמחה שיש בה תערובות מרירות ג"כ כמו שני אוהבים נאמנים שלא ראו זא"ז זמן רב ואח"כ כשרואים זא"ז כלול בהשמחה תערובות מרירות ג"כ מחמת הריחוק הקודם כו'. ולכן בוכים מחמת גודל השמחה כו'. וז"ש לע"ל בבכי יבואו (ירמי' ל"א). הלוך ילך ובכה כו'

יום הוא חסד אזלי יומא אזלי קאזי. אבל בזמן תפלת מנחה בין הערבים כי ינטו צללי ערב. אזי בולט מדת הגבורה בעולם פחד יצחק שהוא מדה"ד קשה. וכמו שרואים בחוש שכל החולים נעשים גרועים יותר ומכביד החולי עליהם לעת ערב דוקא. ומצד מדה"ד כתיב (איוב ט"ו) ושמים לא זכו בעיניו ובמלאכיו ישים תהלה. וא"כ לכאו' הרי דוקא בתפ"ש הי' צ"ל נענים בקל יותר כיון שאזי מאיר מדת החסד משא"כ בתפלת מנחה כו'. ואיך אמרו בגמרא שבתפלת מנחה. שאזי בולט מדה"ד. יהיו נענים יותר מבתפ"ש כו'. וזהו פלאי לכאורה. והענין דאחז"ל במד"ר ויקרא פ"ב (סי' יו"ד) בשעה שאומרים ישראל הפסוק ושחט כו' צפונה לפני הוי' אני זוכר להם עקדת יצחק. דהנה ק"ק שחיטתן בצפון דוקא. והיינו כי כל הקרבנות מבקר אי כשב אי עז הכל הוא כדי לברר ולהעלות מה שנפל בשבה"כ מפני שור מהשמאל. כי עיקר הבירורים הוא לברר ולהעלות מה שנפל בשבה"כ מקו השמאל דוקא. כי מקו השמאל נפל למטה יותר משא"כ מה שנפל בשבה"כ מקו הימין לא נפל למטה כ"כ. והראי' משלשה בני נח שהם ג' גווני הקשת. הנה מבחי' שם קו הימין נפל רק בק"נ. אבל מבחי' חם קו השמאל נפל בג' קליפות הטמאות לגמרי. שזהו בחי' ארור כנען כו'. ולכן צוה אברהם לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני כו' כי אם אל כו' משפחתי תלך. והיינו שמשפחת אברהם הוא משם ומה שנפל מקו הימין הוא רק בק"נ. וממילא מובן שמה שנפל בשבירה למטה יותר זהו הוראה שנפל ממקום הגבוה ביותר. וכמשל נפילת אבן מהחומה שמה שנופל ממקום הגבוה ביותר אזי נופל למטה בריחוק מקום מהכותל ביותר. ולכן ק"ק שחיטתן בצפון דוקא. והיינו כדי לברר ולהעלות מה שנפל בשבה"כ מקו השמאל דוקא. וגם כי העלאת מ"ן מלמטלמ"ע צריך להיות ע"י גבורות. כמו שם מ"ב שעל ידו הוא כל העליות מלמטלמ"ע הרי הוא שם של גבורה כידוע. ולכן מטעם זה ג"כ שחיטתן בצפון שעל ידי גבורות העלי' גבוה מאד כו'. והנה צפון לשון אשר צפנת כו'. והיינו שע"י הבירור והעלאה ממה שנפל מקו השמאל עי"ז דוקא נמשך ומתגלה בחי' צפנת גימט' כתר. כדכ"ש. וז"ש צפונה לפני הוי' שעל ידי הבירור מבחי' צפון מעוררים וממשיכים מבחי' לפני הוי' דהיינו למעלה משם הוי'. והנה אברהם תיקן קו הימין והכין עמוד של גמ"ח. ויצחק תיקן ובירר קו השמאל והכין עמוד העבודה. מה גם שהוא עצמו הי' קרבן שנעקד כו' ממעל לעצים. והיינו כיון שעל ידו הי' תיקון ובירור מקו השמאל לכן הי' ההעלאה ממעל לעץ החיים. עץ החיים הוא בחי' חכמה. כי עץ הוא ל' עצה. וממעל לעצים היינו למעלה גם מהחכמה. ע"ד צפונה לפני הוי' למעלה מהיו"ד דשם הוי' כו'. והנה ע"ד מעלת הקרבנות בשחיטתן בצפון דוקא כמו"כ יובן ענין מעלת תפלת מנחה בזמן שבולט קו השמאל מדת הגבורה דוקא. כי תפלת שחרית בזמן שמאיר מדת החסד היינו לברר ולתקן מה שנפל מקו הימין. אבל תפלת מנחה בזמן שליטת בחי' צפון קו השמאל מדת הגבורה. וע"י שמתפללים אז מבררים ומעלים מה שנפל מקו השמאל. ובירור והעלאה שמבחי' צפון וקו השמאל מגיע ומעורר למעלה יותר מהבירור דקו הימין. דהיינו בבחי' צפנת שתומא דכל שתימין לפני הוי' כנ"ל. ולכן אמרו בגמרא שבתפלת מנחה נענים יותר מבתפלת שחרית. נמצא שעולה דברי רז"ל בגמרא דוקא לכמ"ש בזהר ובספרי קבלה וד"ל:

ובז"ז נתבאר המעלה דתפלת מנחה מצד שני טעמים. א' מפני שזהו בירור והעלאת מ"ן מהחשך והסתר דשם אלקים וגורם בחי' צחוק עשה לי אלקים. ב' שתפלה זו היא בירור והעלאה מה שנפל מקו השמאל בחי' צפון ונמשך מבחי' צפנת כו'. אך עוד יש יתרון מעלה בתפלת מנחה שעצם התפלה גופא יכול להיות מבחי' פנימיות הלב יותר מתפלת שחרית. והענין דכתיב (במדבר י"ח) ועבד הלוי הוא. ואי' בזהר (ח"ג קע"ה ב') הוא דא עתיקא. אצלא דינא כו'. פולחנא שלימותא דיתכח בעלמא מאן עבד לה ליואה כו'. דהנה כתיב (שה"ש ב') שמאלו תחת לראשי כו'. פי' שמאלו זהו שמאל דוחה מלמעלה. שמבחי' זו נמשך הביטושים מה שמבטשין את האדם מלמעלה כו'. אעא כו' גופא דלא סליק בי' נהורא דנשמתא מבטשין לי' וינהיר בי' נשמתא. והיינו כי ע"י הביטושים נעשה הכנעת חומר הגוף וגה"ב שמצד הקליפה ושע"א להיות לב נשבר ונדכה. וע"ז כתיב (שם ו') אל גנת אגוז ירדתי כמו אגוז שיש ד' קליפין המכסים ומסתירים את הפרי וצריך מתחלה לשבור הקליפין ואח"כ מתגלה הפרי שבפנימי'. כמו"כ באדם ע"י שבירת הקליפה של חומר הגוף וגה"ב עד שנעשה לב נשבר ונדכה מתגלה בחי' פנימיות הלב רעו"ד האהבה דבכל מאדך בלי גבול. וזהו שמאלו תחת לראשי. ראשי הוא בחי' גלגלתא דחפיא על מוחא. שהוא רעו"ד רצון העליון שלמעלה מהשכל. והיינו להיות העבודה בבחי' עצם הנשמה בחי' יחידה שלמעלה מנר"נ. וזהו ע"י שמאלו דוקא. ועי"ז ממשיכין מלמעלה ג"כ הגילוי מבחי' סוכ"ע שלמעלה מס' השתל'. משא"כ ע"י וימינו תחבקני מזה נמשך האהבה רק ע"ד כמים הפנים כו'. וזהו פולחנא שלימותא כו' מאן עבד ליואה. היינו שע"י הלוי שמקו השמאל באים דוקא לבחי' שלימות העבודה דהיינו שיהי' העבודה בבחי' פנימי' הלב רעו"ד בכל מאדך. ולכן ועבד הלוי הוא. דא עתיקא. ובזה יובן המעלה דתפלת מנחה בזמן שבולט בחי' שמאל מדה"ד דוקא. כי תפלת שחרית בזמן שמאיר מדת החסד וימינו תחבקני אזי האהבה רק ע"ד כמים הפנים כו'. אבל תפלת מנחה שאזי הוא בחי' שמאלו כו' שמאל דוחה מלמעלה כו' שמבחי' זו נמשך ביטושים ברוחניות וגשמי'. וברוחניות זהו בכל יום. והיינו כי מבקשי ה' יבינו כל. כי מי שהוא צדיק ועובד ה' באמת אזי הוא יודע ומכיר ומרגיש בעבודתו שינויי העתים והזמנים (עי' באוה"ת ע"פ ויאמר המלך לחכמים יודעי העתים). כי בשחרית שהוא מדת יום ואור שמאיר שם הוי' כו' אזי מתגלה במוחו והשגתו בחי' אני הוי' לא שניתי ונמשך אח"כ גם אהוי"ר בהתגלות לבו. אבל בין הערבים כי ינטו צללי ערב ובפרט בזמן שקיעת השמש שמתעלם ומסתתר אור שם הוי' ונמשך החיות ע"י ריבוי הצמצומים דשם אלקים אזי מתעלם ומסתלק מהאדם המוחין והשגה דבחי' אני

הוי'

ועי"ז וישקהו בחי' נשיקין. ונקוד עליו. בחי' נקודות הוא בחי' חכמה והיינו לפי שבשבירה היה הסתלקות חכמה ועתה אחר הבירור הנה נתגלה. ואח"כ ויבכו הנה בכיה היא מפני שמחה או מרירות שע"י כווץ במוח דוחה המותרות בליחות הדמעות. וע"י שמחה הוא כמ"ש בזהר גבי רע"ק שזלגו עיניו כו' (עי' זח"א נ"ו ב'). והיינו לפי שהשמחה הוא התפשטות החיות. כמ"ש (משלי ט"ו ל') שמועה טובה תדשן עצם וכמעשה דאספסיינוס כו' (בגמ' גיטין נ"ו ב'). הוא הילוך הדם בעורקים וכן ברות החיות שבו וכן בהמשכת מוחין חדשים כי יש בחי' עיבור יניקה מוחין. והנה כשיש כלי למטה לקבל השמחה אז היא מתפשטת ונותנת מוחין חדשים. וכן עי"ז מתפשט רוח החיים לדשן עצם כנ"ל. אבל כשהכלי שלמטה קטן מהכיל אזי מתקבץ במוח ודוחה המותרות בליחות הדמעות. וענין זה הי' ג"כ גבי יעקב ועשו שהי' התגלות בחי' כתר למעלה מעלה כו'. והי' רוב שמחה שנתקרבו כ"כ מעלה מעלה עם מה שנפל למטה מטה בריחוק בשבה"כ. עשו ויעקב כמו שני אחין שלא ראו זא"ז זמן רב מאז הי' שבה"כ. וז"ש לע"ל (ירמי' ל"א ה') בבכי יבואו. שע"י בחי' בכיה דוקא. שהוא ע"י התגלות מדריגות הגבוהות כו'. ובתחנונים אובילם אל נחלי מים. [דהנה בילמ"ל כתיב וה' הולך לפניהם וארז"ל (במד"ר בא פי"ט סי' ז') הוא וב"ד אבל בחי' הוא בעצמו לא היה מתגלה משא"כ לע"ל כתיב (ישעי' נ"ב י"ב) כי הולך לפניכם ה' בחי' הוא ה' אלקינו בעצמו. וע"כ בבכי יבואו. וכמו"כ גבי יעקב דכתיב והוא עבר לפניהם. וע"כ ויבכו. אבל בכיה זו הוא מצד שהכלי קטן מהכיל רוב השמחה כו' וכמ"ש בפנים]:

בגמרא ברכות (ו' ע"ב) לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שהרי אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה שנא' (מ"א י"ח) ויהי בעלות המנחה וגו'. ול"ל מפני מה נענין בתפלת מנחה יותר מבתפלת שחרית והרי בתפלת שחרית מאריכים יותר הרבה. הנה זמן מנחה הוא בין הערבים כי ינטו צללי ערב ועיקר זמנה בשעת שקיעת השמש. והענין דכתי' (תלים פ"ד) כי שמש ומגן הוי' אלקי' כמו השמש מה שמאיר ממנו לארץ ולדרים הוא רק זיו והארה בעלמא שאין נוגע לעצמיות השמש ואינו פועל שינוי כלל בשמש. כמו"כ מה ששם הוי' מורה על שמהווה ומחי' הוא רק זיו והארה בלבד משם הוי' דכל"ה ובטל בעצמיות שם הוי' ולכן אני הוי' לא שניתי הי' הוה ויהי' בלי שינוי כלל. ושם אלקים הוא מגן המצמצם ומעלים על שם הוי' שיתראו העולמות ליש ודבר נפרד. וזהו"ע ההפרש בין מדת יום ובין מדת לילה. מדת יום נק' עולם האצי' ששם מאיר שמש הוי' יהו"ע. ביטול אמיתי. ומדת לילה נק' בי"ע ששם החיות רק משם אלקים וא' שהוא בחי' צמצום והסתר אוא"ס ב"ה. וכתי' (תלים מ"ז) מלך אלקי' על גוים. כי יש ק"כ צירופי אלקי' שכולם מעלימים ומסתירים לצמצום אחר צמצום כו' וריבוי הצמצומים שנעשה חשך והסתר אלקות לגמרי נמשך יניקה לבחי' ק"כ צירופי אלקי' אחרים. ולכן כתי' (מלאכי ג') עובד אלקים כו' שבשם אלקים נצרך עבודה ותיקון והיינו לתקן הצמצום וההסתר דשם אלקי' כו'. וז"ש צחוק עשה לי אלקי' שע"י שמתקנים ומהפכים החשך וההסתר שנמשך משם אלקי' ע"י אתכפיא ואתהפכא עי"ז נמשך ומתגלה בחי' צחוק וגילוי תענוג עליון מעצמות אוא"ס ב"ה מקור התענוגים. והנה תפלת שחרית היא בתחלת היום שאזי מאיר שם הוי' הביטול דיהו"ע. אבל תפלת מנחה היא בשעת שקיעת השמש שאזי מתעלם ומסתתר אור שם הוי' לגמרי ומתחיל מדת לילה שנמשך החיות ע"י הצמצום וההסתר דשם אלקי' וא"כ כשמתפללים אז תפלת מנחה ח"י ברכות ברוך אתה הוי' שרוצה ומבקש באמת המשכת גילוי שם הוי' איך שאני הוי' לא שניתי כנ"ל הרי זה בירור והעלאת מ"ן מהחשך וההסתר דשם אלקי' ועי"ז צחוק עשה לי אלקים שאזי נמשך גילוי תענוג עליון מאוא"ס ב"ה דהיינו מבחי' שמו הגדול שלמעלה משם הוי' שמאיר בשעת תפלת שחרית. ולכן ארז"ל (ע"ז ג' ב') בשלש שעות רביעיות דהיינו זמן מנחה יושב ומשחק עם לויתן כו'. ולכן נענין בתפלת מנחה יותר כו'. כי בשם הוי' יש ימין ושמאל ב' קוין. י"ה. חכ' מקור קו הימין. בינה מקור קו השמאל. ו"ה. ז"א רובו חסדים. מל' בנינה מהגבורות. אבל שמו הגדול שהוא בחי' מל' דא"ס שנעשה עתיק לאצי' הרי לית שמאלא בהאי עתיקא רחמים פשוטים כו'. וגם כי מצד בחי' הצחוק וגילוי תענוג עליון כנ"ל אזי אין יכולים לראות מלמעלה הצער כלל כמשל המלך דבלא בשעת שמחתו כתיב (משלי כ"ט) מלך במשפט יעמיד ארץ ומצוה לאסור החייבים בבית האסורים. משא"כ בשעת שמחתו מצוה להוציא כל האסורים חפשי כו'. ולכן כשמתפלל ומבקש על צער שיש לו בגשמיות או ברוחניות אין יכולים לראות מלמעלה הצער בלו ונענה אז יותר מבתפלת שחרית. ולכן תפלה זו דוקא נק' בשם מנחה. כמשל מנחה למלך שהוא העלאת מ"ן להטות לב מלכים אין חקר הוא דוקא מדבר החידוש כמו צפור המדברת. כן עד"מ תפלת שחרית שאזי הוא מדת יום ואור שם הוי' כו'. התפלה שמתפלל אז ומבקש גילוי שם הוי' אין זה חידוש כלל. אבל תפלת מנחה בזמן שקיעת השמש שאזי האדם תחת ההסתר והחשך דשם אלקי' ומ"מ מתפלל ומבקש ברוך אתה הוי' זהו חידוש ונק' מנחה והעלאת מ"ן שיומשך עי"ז הצחוק ותענוג עליון כנ"ל. ועפ"י פשוט הנה תפלת שחרית הוא מיד בקומו משינתו ואומר מודה אני כו' שאין לו אז שום מחשבה אחרת כלל אין זה רבותא כ"כ. אבל תפלת מנחה שהיא בסוף היום שאזי האדם בשוק וטרוד מאד בעסקיו הגשמיים במהדומ"ע של הבלי עוה"ז המשכיחים אלקות לגמרי כו'. ומ"מ מתוך אמצע העסק פונה מחשבתו ועומד להתפלל זהו עבודת ה' וביטול היש יותר מתפ"ש. לכן תפלה זו דוקא נק' מנחה והעלאת מ"ן:

ב **ובזה** יובן דלכאורה הגמ' שבתפלת מנחה נענים יותר זהו היפוך הקבלה והזהר דבזמן תפלת שחרית מאיר ומתגלה מדת החסד בעולם וכמ"ש וישכם אברהם בבקר וכמ"ש בזהר הקדוש (ח"ג כ"ב ב') ואברהם אתער בכל צפרא לאנהגא חסד בבאר שבע. ולכן אברהם תיקן תפלת שחרית. וכמו שאנו רואים בחוש שבתחלת

יום

בשתי' מקיף דהיינו למעלה מכדי שתוכל נפשו שאת וכנ"ל. ובפרט כשרואה שנפשו הפחיתות מרבות מהשבות המעיקים וטורדים ומבילים אזי צריך הוא לצעוק אל ה' שלר לו למעלה מכדי שתוכל נפשו שאת. ולכן כשראה יעקב את עשו למטה קם עליו הקריב מנחה היא השלוחה לעשו אחיו שלמעלה. מעולם התהו. שגם הוא אחיו. כי יעקב יש לו ב' בחי' רו"ש. שוב בבחי' יו"ד עקב ורצוא בבחי' ביטול לגמרי כו' להמשיך בחי' המקיף עליון. ואזי יהי' עשו שלמטה ממילא בטל ואזי יקוים אז אהפוך אל עמים. כי מעשה אבות סימן לבנים שהם עשו הכנה לבניהם לע"ל במעשיהם. והנה העלאת מ"ן של התיקון גלוי וידוע לנו ע"פ התורה פרים בני בקר כבשים כו'. בפסח כך. ובשבועות כך כו'. משא"כ העלאת מ"ן לעולם התהו אין אתנו יודע עד מה איך ומה הם הקרבנות ואיזה שיעור רק יעקב אבינו ע"ה ידע ענינם וכך שלח קרבנות עזים מאתים כו' שהם קרבנות אחרים אשר לא כתובים בתורה בקרבנות דתיקון ושיעורים אחרים. ולכן הקריב גם גמלים שהם טמאים בקרבנות דתיקון. אך בקרבנות דתהו כתיב (איוב י"ד ד') מי יתן טהור מטמא כו' שגם כהלכה כאורה כו' קטן וגדול שם הוא כו' השוה. ומשוה כו' וזהו"ע ויחבקהו שעשו חיבק את יעקב. ובכ"מ הזכר מחבק וכמ"ש (שה"ש ב' ו') וימינו תחבקני שהמשפיע מחבק את המקבל ומקיפו מכל צד להגביהו למעלה כו' והיינו לפי שעשו שרשו מבחי' מקיף מעולם התהו :

ו [ועתה צ"ל למה נכתב במד"ר לחטא מה שהכניע יעקב עצמו לעשו ושלח לו המנחה כו'. וכפי מש"נת"ל הי' מוכרח כך כדי להמשיך משרשו מקיף דתהו שיוכלל באו"פ דתיקון. וצ"ל מ"ש רש"י ז"ל על וידו אוחזת בעקב כו' (תולדות כ"ה כ"ו) שדין הי' מעכבו אבל לשפופרת נכנס ראשון יוצא אחרון. ובאמת יעקב הי' הבכור. והענין ע"ד ארי' ושור דמרכבה הנה פני אריה למעלה משור. אבל בבחי' ועל דמות הכסא דמות כמרא"ד כו' שם מורכבים נש"י דוקא כמ"ש (בראשית א' כ"ו) נעשה אדם בצלמנו ואתם קרוים אדם. וא"כ שרש נש"י הוא למעלה מארי' ושור כו'. כמו"כ בבחי' בונה עולמות. שהו"ע לידה והתגלות סדר השתלשלות העולמות הרי עולם התהו קדם כו' ולכן בבחי' לידה הי' עשו הבכור. אבל במקור ושרש השתוות דתהו ותיקון שם מורכבים רק נש"י כמ"ש בראשית כו' בשביל ישראל שנק' ראשית (במד"ר בחקותי פל"ו) ולכן אנו אומרים הוי' אלקינו שהאלקים שהי' בהוה"ם ב"ה הוא רק בשביל נש"י דוקא (כדי שיתגלה יחודו ית' בנש"י המלובשים בגופים כו') וע"כ בשרש ומקור הראשון שלמעלה מתהו ותיקון שם באמת יעקב הבכור ורק בבחי' לידה יצא אחרון ונמשל השפופרת כו'. וזהו כוונת רש"י ז"ל. ולכן נכתב זה לחטא מה שהכניע יעקב עצמו כ"כ לפני עשו ושלח לו מנחה. כי הרי מצד שרשו הראשון הוא למעלה ממקיף דעשו. (ואם הי' ממשיך הגילוי משרשו אזי הי' עשו מתבטל ממילא) וזהו ג"כ מה שאמר הקב"ה ליעקב שיעלה על הסולם. כי סולם הוא העלאה ממעלמ"ע עה"ק והיינו שיעלה ויגיע לשרשו הראשון שלמעלה ממקיפים דתהו כו'. ואז לא הי' צ"ל גלות כלל(כי כל הבירורים הי' ממילא כו'). והנה יעקב לא הי' משער בעצמו שהי' יכול להגיע לשרשו הראשון. וזהו מצד מדת ענוה שלו. וע"כ א"ז חטא גמור כו'. ומ"מ כתיב ע"ז בכל זאת חטאו ולא האמינו בנפלאותיו. שהי' עולה לשרשו הראשון כו' :

ז [וזהו"ע והוא עבר לפניהם. דהנה ארז"ל (במד"ר אסתר פ"א סי' ב') המשה הוא לטובה והמשה לרעה. אברם הוא אברהם (דה"א א') הוא משה ואהרן כו' (שמות ו') וכו'. ולטו"ז הוא הי' גבור ציד כו' (בראשית יו"ד) הוא עשו כו' (שם ל"ו) וכו'. דהנה פי' הוא הייגו הפלגת הדבר כמו אחד הי' אברהם (יחזקאל ל"ג). שאין כיוצא בו. וע"ד המשה קנינים אעפ"י שהכל ברא מ"מ חמשה אלו הם דברים מופלגים מכל וכל כו'. ובתוכן נכתב אברהם קנין א' כו' (בברייתא דאבות). וכן לטו"ז גבי נמרוד כתיב הוא לפי שהי' יודע רבונו ומכוון למרוד בו וזהו נמרוד. והנה רש"י פי' (אסתר א') הוא אחשורוש הוא ברשעו מתחלתו ועד סופו. וכמו"כ בחי' המשה הוא לטובה ג"כ מתחלתו ועד סופו. כמו אברהם. דהנה אדם הוא עולה ויורד לפי שיש שני לבבות. וצ"ל במלחמה פעם זה גובר וכו'. ואפי' בצדיקים יש גדלות וקטנות ולפעמים נופל מגדלות לקטנות כו'. אבל אברהם מן ג' שנים שהכיר את בוראו עד סוף הי' רק הלוך ונסוע עלי' אחר עלי' בלא שום ירידה כלל. ע"כ נק' הוא מתחלתו ועד סופו. והיינו משום כי הוא זהו בחי' מקיף. והנה בהעבודה רק בבחי' או"פ יש זלעו"ז. אבל בהמשה צדיקים אלו האיר בנפשם התגלות המקיף שהוא הארה מבחי' אני הוי' ל"ש כו' ע"כ נק' הוא מתחלתו ועד סופו כו'. והנה אית לן חד הוא דעבא מכולהון (שם במד"ר) הוא הוי' אלקינו בכל הארץ משפטיו (תהלים ק"ה). כי מה שאברהם נק' אחד שאין כיוצא בו. הנה לגבי הוי' אחד כו' הרי אין ערוך כלל. כי אברהם שהי' אחד זהו רק בנשמתו. וא"כ הי' משה רבינו שנק' ג"כ הוא. וגם מתחלתו ועד סופו הרי יש לו ראש וסוף. אבל הוא ית' אין לו תחלה ותכלה אני ראשון ואני אחרון כו'. וזהו חד הוא דעבא מכולהון כו'. וזהו והוא עבר לפניהם. בחי' הוא ה' אלקינו כו'. כי יעקב ועשו זהו או"פ ואו"מ דתיקון ותהו כו'. וזהו בחי' הוא דלטובה ולטו"ז כי זלעו"ז כו'. אבל בחי' והוא עבר לפניהם הוא חד הוא דעבא מכולהון כו' שהוא למעלה מבחי' או"פ ואו"מ דתהו ותיקון. ע"ד ויעבור הוי' על פניו וזהו עבר לפניהם. והו"ע שרש ומקור הראשון דיעקב וכנ"ל. ולכן וישתחו ז' פעמים כו' ע"ד שאומרים בנעילה ז' פעמים הוי' הוא האלקים. להמשיך בחי' הוא בכל הז' מדות. ויעקב גימט' ז"פ הוי'. וזהו שבע פעמים להמשיך בחי' והוא בכל הז' מדות]. עד גשתו עד אחיו. פי' עד שגשש ופגע באחיו דהיינו שליקט את הטוב שבעשו בחי' לבונה שבעי"ז הוא אחיו של יעקב שהמקיף והפנימי נלקחו ממקום אחד. ואזי וירץ עשו לקראתו. עשו הוא כח המלובש בעשו הגשמי רץ ממטה למעלה לקראתו ונמשל הגרות שבטלים לאבוקה כאשר נקרבו אורם לאור האבוקה כו'. ואחר שנברר בחי' הטוב שבו אזי ויחבקהו מלמעלה למטה שנכנס המקיף עליון ג"כ ביעקב. ונמצא שנכללו ביעקב כל הבחי' כנ"ל.

ועי"ז

ההידוש שבזה. שהרי כח זה באדם למטה להיות מדבר הוא אכילה ושתיה. ומי שאינו אוכל ג' ימים נעשה חלוש ואין לו כח הדיבור בשלימות וכן כמה מניעות שתלוי בגשמיות כמו מניעת הקור כו' הרי כח הדיבור שלמטה שחיותו מדברים גשמיים דבר זה יקר מאד בעיני ה'. וכמשל לצפור הנ"ל. וכן כל הקרבנות כבשים ועזים הוא מהתלבשות בי"ע כו'. ולכן כשעולה למעלה הוא דבר חדש מה שלא נראה כן בעולמות עליונים ולכן הם המעלים מ"נ ולכן נק' בשם מנחה. מנחה ר"ת מ"ן מיין נוקבין. ח' חכמה ומזל הח' נוצר חסד. ומשפיע בה' בה' ברחל שהיא בחי' כנס"י (גם לשון מנחה מלשון ניחוח):

ד [והנה להבין בתוס' ביאור מה ששלח יעקב מנחה לעשו למה נק' זה בשם מנחה. נ"ל ענין תפלת המנחה בפרט אעפ"י שכל התפלות שכנגד קרבנות נק' בשם מנחה מ"מ מצינו שבתפלת מנחה בפרט יש מעלה יתירה. שהרי ארז"ל (ברכות ו' ע"ב) לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שהרי אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה כמ"ש (מ"א י"ח ל"ו) ויהי בעלות המנחה כו'. ועמדו כל המפרשים ע"ז הלא תפלת השחר היא כנגד אברהם מדת החסד ומאריכין הרבה. ותפלת המנחה כנגד יצחק מדה"ד והיא קצרה. ולמה נענה דוקא בתפלת המנחה. ובסדר היום תירץ ע"פ פשוט. לפי שכל היום טרודים בשוק בעסק מו"מ. ומתוך אמצע העסק פונים והולכים לבהכ"נ להתפלל מנחה. זהו ביטול נפש האדם ועבודת ה' יותר מתפלת השחר שהוא מיד בקומו משנתו כו'. והתירוץ האמיתי הוא כי הנה ר' יהודה אומר תפלת המנחה עד פלג המנחה. וחכ"א עד הערב (ברכות כ"ו א'). ואיתא בהג"מיי (פרק ג' מהלכות תפלה אות ג') בשם הירושלמי שר"י סובר שתפלת המנחה כנגד תמיד של בין הערבים. ע"כ רק עד פלג המנחה וחכמים סוברים שהיא ג"כ כנגד קטרת וכמ"ש (תלים קמ"א ב') תכון תפלתי קטרת לפניך משאת כפי מנחת ערב ע"כ עד הערב כו'. נמצא תפלת מנחה יש בה ב' מעלות שהיא כנגד קטרת ג"כ. והנה קרבנות היה על מזבח החיצון וקטרת על מזבח הפנימי. שהו"ע ב' לבבות חיצוניות הלב ופנימיות הלב. חיצוניות הלב הוא האהבה שנמשך מההתבוננות כי הוא חייך כנ"ל. וכיון שהוא ית' מקור החיים של כל העולמות. ע"כ כל העולמות מצ"ע הם בחי' מות ממש לנגדו ית' לכן אין צריכים להפוך בהעולמות כלל כ"א אליו ית' מקור החיים. וכמ"ש (נצבים ל' ט"ו) ראה נתתי לפניך כו' ובחרת בחיים. והנה כמו שבמזבח החיצון היו מקריבין בהמות. כמו"כ על בחי' חיצוניות הלב מקריבים הבחי' בהמה שבאדם שהוא הנה"ב וכח המתאוה לגשמיות שיתהפך רק לאהוב את ה' ית' וכמ"ש בד"ה האזינו הא' פ"ג והדרך איך יגיע האדם להפוך לבו הוא בשומו מ"ש ראה כו' ובחרת בחיים. ובד"ה כי תצא הב' פ"א ע"ש. ופנימיות הלב הוא בחי' האהבה דבכל מאדך בחי' מקיף שנמשכת מההתבוננות בעצמות אוא"ס שלמעלה ממקור חיות העולמות. ולמהתב"כ. וזהו"ע קטרת שעל מזבח הפנימי ל' קיטורא דכולא כו'. והנה החילוק שבין קרבנות שעל מזבח החיצון לקטרת שעל מזבח הפנימי. שקרבנות נק' לחמי לאשי. וקטרת רק ריח.

והנה מאכל דבר שהגוף נהנה ממנו. ולמעלה וכמה גופין תקינת לון חסד דרועא ימינא כו' מדות עליונות שהם מקור חיות העולמות הם בחי' גופא לגבי אוא"ס ב"ה שהוא כנשמתא לגופא וכמ"ש (בת"ז) וכד אנת כו' כגופא בלא נשמתא. וזהו"ע הקרבנות שנק' בשם לחמי. שהם ממשיכים התלבשות אוא"ס בהמדות עליונות גופא דמלכא. והו"ע או"פ אורות בכלים כו'. אבל הקטורת בחי' ריח וזהו דבר שהנשמה נהנה ממנו שהוא המשכת תוס' אור מבחי' מקיפים דעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מסדר השתלשלות או"פ אוב"כ. ע"כ זהו דבר שהנשמה נהנה ממנו. שהוא תוס' הארה בהאור והנשמה דע"ס דאצי'. וזהו"ע ריח. כי טעם או"פ וריח המשכת או"מ. ולכן תפלת המנחה שכנגד קטרת היא ג"כ בחי' פנימיות הלב שלמעלה מהשכל בחי' מקיף. ומה שבאים למדרגה זו בתפלת המנחה י"ל כמ"ש בסדה"י כנ"ל שמתוך שהם פונים מאמצע עסק לילך לבהכ"נ להתפלל. זהו ביטול היש ביותר. ועי"ז באים לבחי' פנימיות הלב. (גם כמ"ש בד"ה מים רבים ובהביאור בתו"א פ' נח. וי"ל שבחי' זו בתפלת המנחה ביותר וכמ"ש בסדה"י). והנה כיון שתפלת המנחה היא בחי' קטרת מזבח הפנימי פנימיות הלב. ע"כ עי"ז ממשיכים מבחי' מקיפים שלמעלה מסדר השתלשלות או"פ אוב"כ כו'. וזהו"ע מנחה מ"ן ח' ה' שההעלאת מ"נ הוא לבחי' ח' חוטמא בחי' ריח וכמ"ש (ישעי' מ"ח ט') ותהלתי אחטם לך וארז"ל (באד"ר נשא ק"ל ב') לבעל החוטם אני מתפלל כו'. והמשכה זו יומשך בה' אחרונה מל'. וכמ"ש (נח ח' כ"א) וירח ה' את ריח הניחוח ויאמר ה' אל לבו (בחי' מל' נק' לבו) לא אוסיף לקלל עוד כו'. ולכן אליהו נענה דוקא בתפלת המנחה. ועפ"ז יובן ג"כ ענין המנחה ששלח יעקב לעשו. כיון שהי' צריך להמשיך בחי' מקיף דעשו שנק' ריח כמ"ש (תולדות כ"ז) ראה ריח בני כו'. ויצחק הי' סבור שהוא עשו. (ובאמת דקאי על יעקב כי יש ריח בגדיו וריח בוגדיו כמ"ש בד"ה ראה ריח בני) ע"כ ההעלאת מ"נ לזה הוא ע"ד בחי' מנחה שהו"ע קטרת כנ"ל. ולכן נק' מנחה דוקא שעי"ז יתברר בחי' המקיף דעשו. ולכן אחר קטרת אומרים הודו לה' כו' הודיעו בעמים עלילותיו] וכמו"כ לע"ל כתיב (צפני' ג' ט') אז אהפוך אל עמים שפה ברורה כו'. וכתיב הבו לה' משפחות עמים כו' ויאמרו בגוים כו'. ולהבין מה לנו להזכיר את עכומ"ז שהם האומות הקדמונים. אך הענין כי הנה כל הבירורים הוא מבחי' עמים שבשם נפלו רפ"ח הניצוצין והוא ע"י בחי' לבונה שהוא המקיף שעליהם שהוא יתברר ויעלה למעלה בקדושה ויהי' עשו במדריגתו שגבוה לפני מלך מלך כו' מעולם התהו בקדושה כי יעקב יו"ד עקב הוא בחי' פנימיות ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל ואתם קרוים אדם. אדם מ"ה עולם התיקון. ולע"ל יתברר גם עשו שמעולם התהו בחי' המקיף שיהי' בחי' מקיף דקדושה ויוכלל הכל ביעקב שיהי' ליעקב גם בחי' המקיף שהוא בחי' ומדרגה יותר עליונה שם ס"ג שהוא גדול משם מ"ה ואבת חיל כו':

ה והנה כפי ההמשכה שמלמעלה כך צ"ל המ"ן שמלמטה. וכדי להמשיך בחי' המקיף עליון דקדושה צ"ל העלאת מ"נ בבחי'

בבחי'

מוגבל בכלי. ויובן זה בעבודת ה' שבלב זו תפלה שרשפי אש שבאשר האהבה באה מהתבוננות כי הוא חיין וחיי החיים של כל העולמות נמשך מזה תשוקת הנפש כאשר תוכל שאת לפי מזגה ותכונתה. משא"כ כשהאהבה באה מחמת שישים אל לבו ויעמיק בעומקא דליבא כי אני הוי' ל"ש כתיב ולמהות"ש כו'. אשר ע"כ תכלה אליו נפש כל חי להבטל במציאות ולהכלל באחד ממש. ולכן כאשר ישים אל לבו ג"כ ריחוקו מא"ס ב"ה אשר ירדה הנפש ותרד פלאים בעלמא דפרודא כו' תהי' התגברות האהבה ביותר מאשר תוכל שאת עד שאין כח בנפש לכלות את הא"ר וזהו בחי' בכל מאדך בחילא יתיר כו' [דהנה שכל ומדות זהו סדר השתלשלות. ויש בזה ב' בחי' השתלשלות דרך בחי' או"פ ואו"מ. והיינו כאשר התבוננות הוא באו"פ דהיינו באא"ס ב"ה שמחי' עולמות. נק' התבוננות זו בחי' או"פ. ומה שמשתלשל ממנה מדת האהבה שבלב היא ג"כ בחי' או"פ דהיינו המוגבלת בכלי הלב כו'. אבל כאשר תהי' ההתבוננות בעצמות אוא"ס ב"ה שהוא בחי' או"מ וסוכ"ע דלמהב"כ ואין ערוך אליו כו' הנה נק' התבוננות זו בחי' מקיף שאינו מושג בשכל והבנה. ולכן גם מה שמשתלשל ממנה מדת האהבה שבלב היא ג"כ בחי' מקיף דהיינו בחי' בכל מאדך בל"ג שלמעלה מהשכל כו' וכמו"כ יובן ג"כ למעלה שיש ב' בחי'. הא' השתלשלות אורות עליונים דרך או"פ שיאיר בכלי. והב' השתלשלות דרך או"מ. וכ"ז הוא הקדמה להבין שרש ענין יעקב ועשו שהם ג"כ בחי' או"פ ואו"מ. כידוע שעשו שרשו בעולם התהו בחי' אור מקיף (כמ"ש לעיל בת"א) ורק שנפל למטה שרש בדרך שבה"כ:

ב **והנה** להבין הענין נפילת עשו משרשו בעולם התהו צ"ל הקוביא דאיתא באוה"ת] דהנה כתיב (יחזקאל א' יו"ד) פני אריה אל הימין ופני שור מהשמאל שבחי' פני השור הוא למטה ממדריגות האריה במרכבה שבחי' פני ארי' הוא אל הימין כו'. ואעפ"כ למטה בעוה"ז הרי השור הוא בהמה טהורה והארי הוא חי' טמאה. והענין כי הדרגה מה שהוא למעלה במדרגה יותר גבוה אין לו התלבשות בכלי למטה להיות גילוי בחינתו כמו שהוא למעלה בקדושה. וכמו ארי' שהוא בחי' גבורה. גבור כארי. שהוא התגברות האור במאד מאד עד שא"א להיות בורא ומתגלה קדושתו למטה בכלי שנכלל בקדושה וכמו בהמה טהורה אלא ע"י דרך נפילת האור ברפ"ח ניצוצין שבשבה"כ בנקה"ע ואז הוא בחי' חי' טמאה שמקבל חיות מנפילת הניצוצים מארי דקדושה. אבל לא בהתגלות בחי' ארי' בדרך השתלשלות והתלבשות כבבהמה טהורה רק בחי' מקיף מלמעלה והוא בחי' לבושה כו' כמ"ש במ"א [וכמו"כ ממש הו"ע ההפרש שבין עולם התהו לתיקון שארז"ל (במד"ר בראשית פ"ג) שהי' בונה עולמות ומחריבן. דין לא הניין לי. והיינו כי עולם התהו הוא בחי' גבו' כמו ארי'. שהוא התגבורת האור במאד. ע"כ בדרך וסדר השתלשלו' לא הי' אפשר להתהוות למטה בחי' קדושה. כ"א רק קליפה וסט"א ובדרך שבה"כ כמו מארי' א"א להיות בהמה טהורה כ"א חי' טמאה. וע"כ אמר דין לא הניין לי כיון שלמטה מתהוה מזה רק קליפה כו'. ועיקר המכוון למטה דוקא. אבל עולם התיקון דאצי' שהוא בחי' שור ע"י צמצומים ושיאיר בכלים דוקא מזה נתהוה עפ"י דרך וסדר השתלשלות למטה ג"כ קדושה. וזהו ויהי לי שור כו'. והנה עשו מקבל מבחי' מקיף דתהו בדרך שבה"כ ונפילת האור. ויעקב מקבל מבחי' או"פ דתיקון בדרך השתלשלות ממש. דהיינו שהוא הי' כלי ממש לקבל האו"פ דתיקון דאצי' כמו שהם באצי']. וזהו שעשו הי' בכור שהוא מבחי' לפני מלך מלך כו' בהר שעיר בארץ אדום כו'. ועשו הי' מקור הז' מלכים שמלכו כו' וימת וימלוך וימת וימלוך כו' שהוא בחי' שליא המקפת על הולד שקדמה לולד. והעיקר הוא הולד שנולד ובלאחו זורקין השליא כו'. שאינו מקבל רק בחי' מקיף. לפיכך עליהם נאמר רם על כל גוים הוי'. ויעקב יו"ד עקב הוי' אלקינו ואהבת את ה' אלקיך כו' הגם שיו"ד היא הארה מצומצמת הלא מצער היא ויכולה ליכנס בפנימיות ואין הכלי יכולה לקבל אלא ע"י צמצום כמו יו"ד כו' כדי שמזה יהי' לו רשפי אש והתלהבות בתפלה וכיוצא בה שמפני שהיא הארה מועטת יש כח בלב להיות מכילה. והמשכת אלקות מלמעלה ג"כ ע"י התלבשות כלים אשר קדשנו במצותיו רמ"ח אבר"מ. ובימי האבות שלא ניתנה תורה הי' להם עובדות אחרים כמו שארות ומקלות כו'. משא"כ עכו"ם לפי שהוא רם וגבה עליהם דהיינו בחי' המקיף שלבד אינו נכנס תוך פנימיותם להיות בטל אליו רק הוא יש ונפרד שפ"ע שאין לו שייכות כלל הגם דקרו לי' אלקא דאלקייא [ומחמת זה הכניע עצמו יעקב לפני עשו וקראו אדוני. אעפ"י שהי' בשבה"כ בחי' קליפה כו' מ"מ הוא מקבל משרשו בחי' או"מ דתהו שלמעלה מבחי' או"פ דתיקון. וכמו האריה הגם שלמטה הוא חי' טמאה. מ"מ הוא מלך שבחיות ויש לו כח והתגברות מאד מאד שבדרך שבה"כ ונפילת האור הוא מקבל מבחי' פני ארי' כו'. כמו"כ עשו בדרך שבה"כ הוא מקבל מבחי' או"מ דתהו. וזהו ששלח יעקב קרבנות בנק' בשם מנחה לעשו. שהו"ע העלאת מ"ן כדי להמשיך משרשו או"מ דתהו שיוכלל באו"פ דתיקון]:

ג **והנה** הקרבנות הם העלאת מ"ן להיות ריח ניחוח דהיינו כמו ריח שהוא משיב את הנפש כך הקרבנות הם מעלים מ"ן שבחי' ריח שיהי' ניחוח להוי' גילוי המשכת והארת שכינתו שיהא שורה ומתגלה בחי' אלקות בנפשו. וזהו ניחוח לשון ירידה דהיינו שיהא ירידה והשתלשלו' אלקות מעילא לעילא עד שיכנס ויתגלה בנפש האדם בתוכו ובפנימיותו ממש. והטעם כי הנה ענין העלאת מ"ן היינו כמו שמביאין למלך דבר חדש בכדי שיפנה אל בקשה הקטנה והנמוכה לגבי מעלת ומדריגת המלך. שע"י דבר חדש הוא ממשיך לב המלך. כמו ע"י צפור המדברת הגם שבנ"א מדברים בבינה יתירה אך מגד החידוש שהצפור תדבר עי"ז ימשיך ויעורר לב מלכים אין חקר שיפנה לבקשת ההדיוט. ולכן העלאת מ"ן תלוי באתדל"ת דייקא נפשות ישראל המלובשים בגוף כו'. הגם שהמלאכים עומדים ברום עולם ותמיד משמי"ב בלי הפסק אומרים ביראה קדוש גם בדעת יותר ידברו בהשגתם גדולה ועצומה ומתענגים על ה' לאין קץ. משא"כ למטה שיש מה"ז רבית החידוש ומפילות לב האדם וגם האהבה שמעורר חולפת ועוברת ויש לה הפסק וכו'. אך בשביל

החידוש

ים ליבשה. שהגילוי דבחי' ים מגוש יהי' גם ביבשה. וזהו ענין מקל לשון ממשלה כי מקל לבנה כו' לוז כו' הוא ברית התיכון. והוא עיקר בחי' איש ומושל על השם אלקים. וזהו כי במקלי עברתי את הירדן ומבחי' מקל זה נמשך ג"כ מטה משה שעל ידו הי' קי"ס כמ"ש (בשלח י"ד ט"ז) ואתה הרם את מטך ונטה את ידך על הים ובקעהו. וזהו שבתיבות כי במקלי מרומז הפסוק מי כמוכה באלים הוי' (שם ט"ו י"א) כי פי' אלים הוא ל' חוזק והיינו כח וחוזק דשם אלקים להוות בריאה יש מאין. ולכן מי כמוכה באלים הוי' כמ"ש (תלים קל"ה) גדול הוי' ואדונינו מכל אלקים כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ בימים וכל תהומות. פי' מכל אלקים הוא בחי' ק"ך צירופי אלקים המעלימים ומסתירים. וזהו אלקי' בגימט' הטבע. שלמטה נעשה בחי' טבע שהוא תכלית ההסתר. אבל הוי' הוא מושל על ק"כ צירופי אלקי' שלא יסתירו עד שיהי' הפך ים כו' שהגילוי דבחי' ים יהי' גם ביבשה. וזהו כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ בימים וכל תהומות:

ג **והנה** הר"ת של מי כמוכה באלים הוי' הוא ר"ת ברוך כבוד ה' ממקומו. כי מלאכים אומרים אי' מקום כבודו. אבל פי' בכה"מ שיומשך ויתגלה כבוד הוי' משרשו ומקורו כו'. ולכן בתיבות כי במקלי מרומז הפסוק מי כמוכה באלים הוי' כי המקל הוא ת"ת שם הוי' המושל על העלם דשם אלקים. וענין מה שבתיבת קל"י של במקלי מרומז הפסוק לישועתך קויתי הוי' היינו כמ"ש (דברים ל"ג כ"ט) אשריך ישראל מי כמוך עם נושע בהוי' שהישועה נמשכת משם הוי'. ובקי"ס הי' ל"ל ישועה שהי' נ"ל נגוף ורפוא. נגוף למצרים ורפוא לישראל. כמ"ש (בשלח י"ד ל'-ל"א) וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים. ובנ"י הלכו ביבשה בתוך הים (שם ט"ו י"ט) והו"ע צדקה ומשפט. וזהו בחי' ישועה כי ישועות הם ה"ג ממותקות מה"ח שהו"ע התכללות חסד ודין. כי בהישועה נ"ל ב' המדות חסד ודין. שהרי כשצריכים להושיע אחד מיד שונאו מוכרח להשפיל את השונא ולהפילו כדי להצילו. וכמו"כ בקי"ס שהי' נגוף ורפוא הי' נ"ל ישועה והישועה נמשכת משם הוי' כמ"ש עם נושע בהוי'. הוי' הוא ת"ת שכולל חו"ג והוא ההארה שמאיר בחצות לילה ואזי דוקא הי' מכת בכורות למצרים ופסח ה' על בתי בנ"י שהו"ע נגוף ורפוא. וכמו"כ מבחי' זו דוקא הי' הישועה בקי"ס. ולכן בפסוק כי במקלי מרומז ג"כ הפסוק לישועתך קויתי ה'. גם עוד כי פי' מי כמוכה באלים דרשו רז"ל (גיטין נ"ו ע"ב) מי כמוכה באלמים גוים מרקדין בהיכלו והוא שותק. וע"כ נ"ל לישועתך קויתי ה' שגם משם יומשך גילוי לישראל דוקא. וזהו שייכות הב' פסוקים שמרומזים יחד בפסוק כי במקלי. ועפ"ז יובן מה שבאכילת הפסח כתיב מתניכם חגורים כו' ומקלכם בידכם. פי' להיות בידו בחי' מקל הרודה ומושל על היצה"ר לאכפייא אותו בכל המדות רעות דנה"ב. שהיצה"ר שמבחי' שמאל יהי' כפוף להיצ"ט שמשמאל דימינא. ועי"ז מעוררים וממשיכים מלמעלה בחי' כי במקלי עברתי את הירדן. שהוא ענין מקל לבנה לח כו' לוז כו' כדי לאכללא שמאלא בימינא למעלה. ומבחי' מקל זה נעשה קי"ס כנ"ל בענין כי במקלי עברתי את הירדן. והנה קי"ס הוא הכנה למ"ת כנ"ל. כי בעולמות אין נמשך גילוי מהות אלקות. אבל התומ"צ רמ"ח פקודין רמ"ח אברים דמלכא שהם המשכת גילוי עצמיות אלקות גילוי המהות ממש. וכנ"ל בענין ושמרו דרך הוי'. ולכן ההכנה לזה הי' קי"ס שבים אמרו זה אלי כנ"ל:

ל' התו"א ד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה. עם הגהות.

והוא עבר לפניהם וגו'. צ"ל מהו והוא. והנה מקודם כתיב ויקח מן הבא בידו מנחה כו' ובמד"ר (כאן פע"ה) כתוב זה להטא מה שסלח יעקב מנחה לעשו והכניע עצמו לפניו וקראו ח' פעמים אדוני ונענש יעקב ע"ז שהיו ח' מלכי אדום לפני מלוך מלך לבני ישראל. והנה איתא עוד במד"ר פ' אמור (פכ"ט סי' ב') בענין הסולם שהראה הקב"ה ליעקב איך שכל השרים עולים בו שרו של בבל עולה ע' עווקין ויורד כו'. א"ל הקב"ה ליעקב אף אתה עלה וכיון שהי' עולה לא הי' יורד. אך יעקב הי' מתיירא ואמר כמו שלכולם יש עלי' וירידה כך לי כך וע"ז כתיב (תלים ע"ח ל"ב) בכל זאת חטאו ולא האמינו בנפלאותיו כו' וצ"ל זה. (ל' התו"א) הנה כל הקרבנות נק' בשם מנחה כמ"ש (בראשית ד' ד') והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלביהן וישע ה' אל הבל ואל מנחתו כו' [הגם שהי' קרבן מנחה בפ"ע כמו מנחת סלת ומחבת כו'. אך כל התורה היא כלל ופרט וכן תפלה שכנגד קרבנות כל התפלות בכלל נק' מנחה ותפלת מנחה בפ"ע היא פרט] הרי שהיו בכורות צאנו נקרא בשם מנחה. [ותפלת מנחה בפרט יש בה מעלה יתירה כמארז"ל (ברכות ד"ו ע"ב) אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה]. ויובן זה ע"פ הקדמה כי נודע כי אני הוי' ל"ש כתיב (מלאכי ג' ו') ולמהת"ב ואינו בגדר עלמין כלל. ואעפ"כ כי ממך הכל כתיב (דה"א כ"ט י"ד). אך הוא ע"י זיו והארה הודו על ארץ ושמים כו' (תלים קמ"ח) וגם הארה זו עצמה מעצמותו ית' לא היו העולמות יכולים לקבל חיות ושפע להיותן בבחי' גילוי עולמות כ"א ע"י השתלשלות דהיינו כשלשלת הארה והארה דהארה. וכל מה שיורד ומשתלשל מטה מטה הוא הארה דהארה מהעליון ממנו כו' וכל מיני מדריגות בריבוי התחלקות העולמות ועליות וירידות הכל הוא בבחי' זיו והארה אם רב ואם מעט. ויש בזה כמה מיני מדריגות זו למעלה מזו כמו עוה"ב ותחה"מ ואלף הז' יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים שהוא עילוי אחר עילוי והכל הוא בזיו והארה כו' [וע"ז כתיב (תלים מ"ו ט') אשר שם שמות בארץ. בחי' אלף הז' וחד חרוב שנק' שמות ל' שממה וכן כל השמיטין ויובלות שנק' שמות. ואז"ל (ברכות ז' ב') א"ת שמות אלא שמות. שהכל רק בבחי' שם והארה הנ"ל]. והנה יש ב' מיני השתלשלות. השתלשלו' האורות בכלים בבחי' פנימיות שהוא לפ"ע הכלי שהכלי יכול להגבילו. ויש בבחי' מקיף דהיינו שאינו

נורא תהלות עושה פלא. אדון הנפלאות המחדש כו'. פי' המחדש שהבריאה הוא דבר חדש יש מאין. ולא דרך השתלשלו' עו"ע כו'. ולכן נק' פלא כי זהו פלא גדול יש מאין כו'. והנה כיון שהעולמות הם בריאה יש מאין לכן החיות אלקות שמחי' העולמות הוא מוסתר בהם ע"ד שהנשמה מחיה את הגוף שידוע רק מציאותה מצד התגלות כחותיה ראיה ושמיעה. ובפרט כח השכלה. אבל לא מהותה. וכמו"כ למעלה כתי' (תשא ל"ג כ') כי לא יראני האדם וחי. ופי' רז"ל (במד"ר ס"פ י"ד) אפי' חיות הקדש שנושאות את הכסא אינן רואות את הכבוד ואומרים איה מקום כבודו. ואעפ"י שהם רוחניים ויש להם השגה באלקות הוא רק מציאותו ולא מהותו. שמהות אלקות אינו מתגלה בנבראים ונק' הסתר הבורא מהנברא. וכמו"כ הנשמה קודם בואה לגוף היתה ע"ד בחי' מלאך להשיג רק מציאות כו' וגם מקור השגתם הוא כמ"ש (תלים קמ"ה) וצדקתך ירננו צדק הוא בחי' מלכות שמקור השגתם הוא רק מבחי' מל' שם והארה אבל ע"י ירידת הנשמה להתלבש בגוף גשמי ע"י קיום התומ"צ בגשמיות תוכל להמשיך גילוי בחי' מהות אלקות ממש. ולכן יושבין ונהנין מזיו השכינה. זיו השכינה הו"ע התגלות מהות מבחי' שכינה. והנה קי"ס הי' הכנה למ"ת כי שקי"ס אמרו זה אלי. וראתה שפחה על הים כו' (ילקוט בשלח רמז רמ"ד). שהו"ע ראיה והשגת מהות אלקות ממש. והיינו כי ים ויבשה. יבשה הוא מקור הנפרדים. וים הוא עלמא דאתכסיא ביטול בתכלית וע"ד משה רבינו שנאמר בו כי מן המים משיתיהו (שמות ב' י'). והנה בבחי' יבשה מוסתר החיות אלקו' שאין יכול להיות גילוי מהות אלקו' אבל בבחי' ים יכול להיות גילוי מהות אלקו' וכיון שנעשה מים יבשה ע"כ אמרו זה אלי. (ג' בחי'. א' בריאת העולמות רק השגת המציאות בחיות אלקו' שמחיה העולמות. ב' קי"ס השגת המהות שבחיו' אלקו' דלפי שבבחי' ים אין נראה ליש כלל ע"כ שם ראי' המהות שבחיו' אלקות. הג' מ"ת השגת המהות שבחי' עצמות אלקו' ממש. ולכן קי"ס הכנה למ"ת כמ"ש (ישעי' נ"ב ח') עין בעין יראו שע"י הענין דיהו"ת הראי' שבחיות אלקות שמחי' ומהווה כו' יכול להיות אח"כ ראי' בעצמו' אלקו' יהו"ע וכמ"ש (דניאל ב') יהיב חכמתא לחכימין). ולכן קי"ס הי' הכנה למ"ת להמשיך גילוי מהות אלקו'. כמ"ש (וירא י"ח י"ט) ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט. פי' דרך הוי' הוא המשכת גילוי שם הוי' ממש למטה. וגם דרך ומבוא שיומשך גילוי שם הוי' מעצמו' אור א"ס. ושני הפירושים עולים בקנה א'. דהא בהא תליא. שכדי שיהי' דרך והילוך להמשכת גילוי שם הוי' למטה צ"ל דרך והילוך מעצמו' אוא"ס בשם הוי'. שהרי מצד סדר השתלשלות כתיב כי שמש ומגן כו' שבשם אלקים מסתיר על שם הוי'. וע"י צדקה והתעוררות רחמים עי"ז ממשיכים למעלה בחי' חנון ורחום הוי' כמ"ש בתו"א. כי כל המשכת גילוי למטה צ"ל ע"י רחמים. ולהמשכה זו צ"ל ג"כ משפט כמ"ש בתו"א. וזהו אשירה להוי' בחי' שיר וגילוי מעצמות אוא"ס בשם הוי' מבחי' כי גאה גאה אדון הנפלאות:

ב **והנה** קי"ס הי' בזכות יעקב. כי במקלי עברתי את הירדן. דהנה כתיב (ויצא ל' ל"ז) ויקח לו יעקב מקל לבנה לח לוז וערמון ופי' בזהר (ויצא קס"ב ע"א) לבנה הוא חסד כי גוון לבן מורה על חסד לח לחלוחית המים מורה ג"כ על חסד כי מים יורדין מגבוה לנמוך וכמו"כ חסד הוא בחי' התפשטות והמשכה למטה. לבנה לח חסד כנ"ל. כנ"ל ענף החסד. לוז וערמון הם אדומים זהו מדת הגבורה. גבורה והוד זהו לוז וערמון. ופי' ויקח לו מקל לבנה כו' לוז כו'. הוא בחי' מקל שכולל ב' המדות חו"ג. והיינו כי אברהם הוא מדת חסד ויצחק מדה גבורה. אבל יעקב בחר לו בחי' קו האמצעי שכולל ב' המדות כמ"ש (ויצא ל"א מ"ב) אלקי אבי אברהם ופחד יצחק הי' לי. והו"ע מדת הרחמים שכולל חסד ודין ונק' שמלך שלמה. מלך שהשלום שלו (שבועות ל"ה ע"ב). והיא הבחי' שמאיר בכל חצות לילה לחצות הלילה לבני הגלין. שבחצות יופסק מדה"ד ויתחיל היניקה דמל' מבחי' מדת החסד. וא"כ הוא בחי' שלמעלה מב' המדות. וזהו בחי' קו האמצעי ת"ת. וזהו מקל לבנה לח. לוז וערמון. ויפצל בהן פצלות לבנות. כי קו האמצעי נוטה יותר לחסד. היינו שהחסד יהי' גם עפ"י מדה"ד דאעפ"י שראוי לענשו מ"מ יומשך לו חסד מצד הרחמים. מחשוף הלבן הוא שבמדה"ר שהם מקור הלבנוני' והחסדים כו'. והאיך זכה יעקב להיות מרכבה לבחי' קו האמצעי שנק' מקל לבנה כו' לוז כו' שכולל ב' המדות הוא כי הנה באדם יש ג"כ ימין ושמאל חו"ג והם התרין יצרין שרש היצ"ט הוא מחסד ושרש היצה"ר הוא מקו השמאל גבורות כמ"ש (בראשית ב' ז') וייצר הוי' אלקים שפרשו ב' שמות הוי' אלקים חו"ג. והנה ע"י האתכפיא להיות בכל לבבך בשני יצריך. שהיצה"ר יהיה כפוף ובטל ונכלל באהבה דנה"א. עי"ז גורם ג"כ למעלה להיות שמאלא אתכלל בימינא. והנה יעקב הי' אצלו אתכפי' ואתהפכא כמ"ש (ויחי מ"ט ג') כחי וראשית אוני שעד פ"ד שנה לא ראה קרי. וא"כ עשה חיבור והתכללות שמאלא בימינא אצלו שהוא התכללות היצה"ר שמסט' דשמאלא ביצ"ט שמסט' דימינא. ועי"ז זכה להיות מרכבה לבחי' קו האמצעי שכולל חו"ג. להיות שמאלא אתכלל בימינא. וזהו ויקח לו מקל לבנה כו' לוז כו'. והנה ע"ז נאמר כי במקלי עברתי את הירדן. כי מקל הוא ג"כ לשון ממשלה כמ"ש (תלים ק"י ב') מטה עזך ישלח ה' מציון דקאי על מלך המשיח וכתי' (ויחי מ"ט יו"ד) לא יסור שבט מיהודה ואחז"ל (סנהדרין ה' ע"א) אלו ראשי גליות שרודין את העם במקל. והענין דכתי' (תלים צ') תפלה למשה איש האלקים שמרע"ה נק' איש האלהים. אלקי' הוא מקור התהוות בריאה יש מאין. ולכן בכל מע"ב נאמר רק שם אלקים ל"ב פעמים. והנה משם אלקים נתהוו ב' הבחי' דים ויבשה כמ"ש (בראשית א' ט') ויאמר אלקים יקוו המים אל מקום אחד ותראה היבשה. והיינו שיהי' ב' בחי'. שים הוא בחי' בפ"ע. ויבשה בחי' בפ"ע כו'. אבל פי' איש האלהים איש הוא לשון ממשלה. כמ"ש (שם ג' ט"ז) ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך. והיינו שמושל על שם אלקים וכמ"ש (ש"ב כ"ג ג') צדיק מושל ביראת אלקים. וענין הממשלה שעל שם אלקי' היינו לשנות סדר ההשתלשלות להיות הפך

בנים אתם כו' כמו הבן שנמשך בטבע אחר האב בלי טעם ודעת. וזהו בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית. פי' שישראל ע"י הרעו"ד הם מעוררים וממשיכים הגילוי מעצמות אוא"ס שלמעלה מהחכמה שיומשך ויתלבש בהתו' דמה"כ. ואח"כ ע"י התומ"צ נמשך הגילוי בעולמות. כי התומ"צ הם רק בחי' כלים לבד. התו' היא בחי' מוחין. והמצות הם רמ"ח אברים דמלכא. אבל המשכת האור בהן מעצמות אוא"ס הוא ע"י הרעו"ד של ישראל. וזהו ענין על שלא ברכו בתורה (נדרים פ"א ע"א) פי' שלא המשיכו אוא"ס בתו' :

ד **והנה** בחי' רעו"ד זו נק' באר מים חיים. כמו המים חיים שנובעים תמיד בלי הפסק כלל. וגם שנביעתם הוא ממטה למעלה. כמו"כ בחי' רעו"ד זו שהוא הרצון שלמעלה מהשכל ליכלל באוא"ס ב"ה הוא בתמידיות שאין נפסק כלל (ע' בתו"א ד"ה הכלילי בענין אה"ר שאין לה הפסק כלל) והנה כמו המים חיים הוא דוקא כשבוקעים את עפר הארץ ועולים מלמטה למעלה דרך גידי הארץ אזי דוקא נק' מ"ח. משא"כ הגשמים אעפ"י שיורדים מן השמים אינן נקראים מ"ח כלל. כמו"כ הנשמה כשהיתה למעלה לא היתה בבחי' באר מ"ח שלא הי' בה בחי' הרעו"ד. אבל כשיורדת למטה להתלבש בחשך הגוף ונה"ב ובוקעת ההסתר ע"י אתכפי' ואתהפכא אזי דוקא נק' באר מ"ח שמשיגה בחי' רעו"ד. כי זהו ענין יציאת מצרים לצאת מן המצר כו'. וכתי' (תלים קי"ח) מן המצר קראתי יה ענני במרחב. וכמ"ש (ישעי' נ"ח א') כשופר הרם קולך. כמו השופר שצדו א' קצר וצדו הב' רחב. וכך מן המצר דוקא באים אל המרחב. וענין המצר היינו מה שנעשה צר לו כאשר מתבונן איך שהוא רחוק מאלקות בתכלית. ונמשך רק אחר הגשמיות. והלא לא בשביל זה נברא האדם כ"א כדי להמשיך דירה בתחתונים כנ"ל ועי"ז נעשה צר לו מאד כו'. וזהו ענין כובד ראש. כי ישראל לי ראש (בחי' רעו"ד נק' ראש גלגלתא). אבל עונותי עברו ראשי כמשא כבד יכבדו ממני (תלים ל"ח ה'). וזהו ענין כובד ראש כו'. והנה ע"י המצר הוא בא אל המרחב שהוא בחי' רעו"ד בכל מאדך בלי גבול. ולכן דוקא ע"י ירידת הנשמה במצר הגוף היא באה לבחי' רעו"ד ונעשית באר מ"ח. וזהו באר מ"ח ונוזלים מן לבנון כי באר מ"ח זהו הרעו"ד שהוא העלאה מלמטה למעלה בבחי' מס"נ ליכלל באוא"ס ב"ה כמ"ש (שם כ"ה) אליך ה' נפשי אשא. אך האתעדל"ע וההמשכה שע"י העלאה זו דבאר מ"ח ע"ז כתי' ונוזלים מן לבנון. לבנונית היא בחי' גבוה מאד. דהיינו בחי' וע"י יתיב לבושיה כתלג חיור. שהוא אוא"ס שלמעלה מהחכמה :

ה **והנה** על בחי' זו דבאר מ"ח שהו"ע רעו"ד. ע"ז אמרו במד"ר באר זה ציון. והענין שארז"ל (ירושלמי תענית פ"ד ה"ב) חזרנו על כל המקרא ולא מצינו מקרא מפורש שנקראו ישראל ציון אלא בכתוב זה. שנאמר ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך כו' ולאמר לציון עמי אתה. וארז"ל שבפסוק זה מבואר השלשה דברים שעליהם העולם עומד תורה ועבודה וגמ"ח. ואשים דברי בפיך זהו תו'. ובצל ידי זהו צדקה וגמ"ח שניתן ביד. לנטוע שמים וכו' זהו עבודת הקרבנות שבזכותם מתקיימים שו"א כמ"ש סולם מוצב ארצה זהו כבש המזבח וראשו מגיע השמימה אלו הקרבנות שריחן עולה עד לשמים. ואזי דוקא נק' כנס"י ציון. דהיינו כשמקיימים בשלימות כל הג' דברים הנ"ל. והנה בצל ידי שהו"ע צדקה היינו שכללות המצות נק' בשם צדקה. דכמו הצדקה היא להחיות העני דל"ל מגרמיה כלום להשיב חיי נפשו כמו"כ ע"י המצות נמשך דירה בתחתונים שהו"ע חיי עולם כו'. ואשים דברי בפיך שהוא עסק התורה היינו כנ"ל שכללות המשכת האור נמשך תחלה בהתורה ואח"כ נמשך הגילוי להמצות רמ"ח אברים דמלכא. לנטוע שמים שהו"ע עבודה היינו בחי' רעו"ד ואהבת כו' בכל מאדך. שעי"ז נמשך מעצמות אור א"ס שלמעלה מהחכמה בתומ"צ כנ"ל. ואזי דוקא נק' כנס"י ציון. כי ציון הוא לשון סימן כמו ציון המצויינת דהיינו שהמצות הגשמיים. טלית ותפילין. הם רומזים לרוחניות המצות כמו שהם למעלה בחי' רמ"ח אברים דמלכא ממש כנ"ל ובהם ועל ידם נמשך גילוי רוחניות המצות עליונות למטה ממש. שהו"ע המשכת אורות עליונים מאור א"ס ב"ה כמו טלית וציצית בחי' לבושיה כו' ושער רישי' כו' כנ"ל. והנה כשיש אתעדל"ת בחי' באר מ"ח הנ"ל בחי' רעו"ד שעי"ז נמשך גילוי האור בתומ"צ כנ"ל בענין ישראל שנק' ראשית אזי דוקא נק' כנס"י בבחי' ציון וסימן לאור הרוחני הנשפע ונמשך בה על ידי התומ"צ. והיינו כי ציון מלשון סימן וחותם זהו כשמקבלת גילוי כל האורות עליונים דאו"א וז"א ע"י התומ"צ ונחקקים בבחי' יסוד שלה בפנימיות. ולכן דוקא כשיש אתעדל"ת דבחי' באר מ"ח הנ"ל אזי נק' ציון. וזהו שארז"ל ע"פ וירא והנה באר בשדה באר זה ציון ע' בתו"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי הב' ובהביאור :

פרשה וישלח

כי במקלי עברתי את הירדן. ארז"ל (במד"ר בראשית פ' ע"ו) קי"ס הי' בזכות יעקב דבר זה נלמד מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים. מן התורה כי במקלי כו'. מן הנביאים שנאמר (יהושע ד' כ"ב) ביבשה עבר ישראל את הירדן. ישראל סבא הוא יעקב. מן הכתובים שנאמר (תלים קי"ד) הים ראה וינס כו' מלפני אדון כו' מלפני אלוה יעקב. והנה איתא בשל"ה שבפסוק כי במקלי מרומזים שמות. כי במקלי הוא ר"ת מי כמוכה באלים הוי' (ולכן הוא שייך לקי"ס שבקי"ס נאמר זה מי כמוכה באלים ה') וק' ל' י' מן במקלי הוא ר"ת לישועתך קויתי הוי'. ונ"ל שייכות ב' פסוקים אלו לקי"ס. הנה כתי' (בשלח ט"ו א') אשירה לה' כי גאה גאה. (נעתיק בקצרה הדרוש שבתו"א) להבין ענין ירידת הנשמה בגוף שהוא צורך עלי' כמ"ש הקושי' בתו"א. כתי' (שם י"ח)

נורא

מבחי' אור א"ס ממש. דהיינו מבחי' עצמיות ולא רק מבחי' שם והארה כו'. וזה נק' דירה. כמו שמשל למטה שבדירה מתגלה עצמיות האדם. ועי"ז יהי' התגלות אלקות גם למטה. כי דוקא מצד מקור ההתהוות שהוא בחי' שם והארה. מלכותך מכ"ע. יכול להיות העלם והסתר שיסתירו העולמות כו'. אבל ע"י המשכת הגילוי מבחי' עצמיות א"ס ע"ז אין יכולים העולמות להסתיר ונמשך הגילוי למטה כמו למעלה. וכענין (תהלים קי"ג) המגביהי וכו' המשפילי לראות בשמים ובארץ בהשוואה א' כו':

ב **והנה** כדי להמשיך דירה בתחתונים שהוא המשכת הגילוי מעצמיות א"ס ממש. הוא ע"י מעשה המצות כמ"ש (ואתחנן ו' ו') והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך כו'. כי מתחלה כתיב שמע ישראל שם ע' זהו מקור הוית העולמות. אבל ע"י המצות נמשך מבחי' אנכי ממש שהוא עצמות א"ס. והיינו כי רמ"ח פקודין אינון רמ"ח אברים דמלכא. כמו האברים שהם עצמיות האדם. ולא כמו שם שאינו נוגע לעצמיות האדם כלל. כמו"כ המצות הם רמ"ח אברים דמלכא שהם המשכות מבחי' עצמיות א"ס ממש. ואעפ"י שהמצות מלובשים בענינים גשמיים ואיך הם רמ"ח אברים דמלכא. אך הנה כל המצות ישנם למעלה. כמו הטלית וציצית שלמעלה הטלית הוא בחי' עוטה אור כשלמה (תהלים ק"ד). נתעטף הקב"ה בטלית לבנה (מד"ר בראשית פ"ג. ילקוט רמז ד'). והציצית הם בחי' ושער רישי' כעמר נקא. וכמו"כ הד' בתים דתפילין למעלה הו"ע ד' מוחין שבהם מלובש א"ס. וזהו ענין הקב"ה מניח תפילין (ברכות ד"ו ע"א). ולכן ארז"ל (שם ז' ע"א) ע"פ וראית את אחורי שהראהו קשר של תפילין כו'. וא"כ המצות כמו שהם למעלה הם רמ"ח אברים דמלכא ממש. שהם המשכות מעצמיות ממש כו'. והמצות שלמטה מתעלים למעלה ונכללים בבחי' רמ"ח אברים דמלכא. וזהו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך. מצוך יש בו ב' פירושים ל' צווי ולשון צוותא. והיינו שע"י קיום הצווי של המצות בבחי' קבעומ"ש. עי"ז עושים הצוותא והיחוד של העולמות עם עצמות א"ס בחי' אנכי כו'. משא"כ מצד התהוות העולמות הרי מקור התהוותן הוא רק מבחי' שם לבד כנ"ל. וזהו אשר אנכי מצוך כו'. וזהו ענין מעשה גדול (קדושין ד"מ ע"ב). והיינו כי המשכת דירה בתחתונים גם למטה בעוה"ז הגשמי הוא ע"י מעשה המצות דוקא. לפי שהם ענינים גשמיות. משא"כ עסק התורה היא רק ברוחניות דהיינו בדיבור ולא במעשה. והעיקר הוא רק בשכל ומחשבה כו'. ולכן כדי להמשיך הגילוי בגשמיות הוא ע"י מעשה דוקא. וז"ש לעתיד (זכרי' י"ד ד') ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים. רגליו דוקא שהו"ע המצות בחי' מעשה כו':

אך צ"ל ענין נמנו וגמרו תלמוד גדול שמביא לידי מעשה (שם). והענין שזהו שארז"ל בראשית בשביל התורה שנק' ראשית. פי' שעיקר בריאת העולמות שהוא כדי להמשיך דירה בתחתונים הוא ע"י התורה שנק' ראשית. והיינו כי המצות הם רמ"ח אברים דמלכא. והנה כמו עד"מ למטה באדם אעפ"י שבהאברים מלובש עצמיות הנשמה כנ"ל מ"מ עיקר גילוי עצמות הנשמה הוא במוחין שבראש שכללות הגילוי נמשך תחלה במוחין שבראש. ואח"כ מתחלק החיות לרמ"ח אברים. וא"כ הראש הוא ממוצע שעל ידו נמשך התפשטות החיות מעצמיות הנשמה ברמ"ח אברים. וכמו"כ המצות הם רמ"ח אברים דמלכא אבל התו' היא בחי' ראש ומוחין כו'. שכללות הגילוי מאוא"ס נמשך תחלה בהתורה ואח"כ מהתו' נמשך הגילוי בהמצות שהם רמ"ח אברים כו'. והיינו כי אורייתא מח"ע נפקת. וחכמה כח מה תכלית הביטול ונק' חכים ולא בחכמה ידיעא. שאינה כמו החכמה שבנבראים כי אם שענין ח"ע הוא רק הבנת הביטול איך קמיה כל"ח. ולכן ח"ע היא דוקא הכלי לגילוי עצמות אוא"ס. וזהו שכללות הגילוי מאוא"ס בחי' אנכי כו' נמשך תחלה בח"ע ואח"כ מח"ע נמשך גילוי האור ברמ"ח אברים דמלכא שהם המצות. וזהו פי' גדול תלמוד שמביא לידי מעשה. פי' שהתו' דמח"ע נפקת היא מביאה גילוי האור במעשה המצות שהם רמ"ח אברים. וזהו בראשית בשביל התו' שנק' ראשית. שהמשכת דירה בתחתונים שהוא המשכת הגילוי מעצמות אוא"ס בחי' אנכי כנ"ל נמשך תחלה כללות הגילוי בתו' ואח"כ מהתו' נמשך האור והגילוי בהמצות. וע"י המצות דוקא נמשך הגילוי למטה בגשמיות. כנ"ל בענין מעשה גדול:

ג **ועתה** צ"ל ענין בשביל ישראל שנק' ראשית. והענין שהמשכת אוא"ס בתורה שנק' ראשית הוא ע"י ישראל דוקא. וכמו דוד הי' מחבר תורה שלמעלה בהקב"ה (זח"ג רכ"ב א'). והיינו כי אוא"ס עצמו הוא למעלה מעלה מגדר בחי' ח"ע. כי ח"ע היא יו"ד דשם הוי' ונק' כמראה אדם. ורק שהמצות הם בחי' רמ"ח אברים דאדם העליון כו' והתורה דמה"כ היא בחי' ראש ומוחין דבחי' כמראה אדם כו' ולכן על ידם נמשך גילוי אלקו' בעולמות. והנה עצמות אוא"ס הוא כי לא אדם הוא כו'. לכן הוא למעלה מגדר בחי' מהות חכמה ולכן צריכים לעשות היחוד מעצמות אוא"ס ב"ה שיומשך ויתלבש בח"ע. והמשכה זו היא ע"י ישראל. והענין כמ"ש בזהר קוב"ה אע"ג דלית מחשבה תפיסא ביה כלל ברעו"ד תפיס. מחשבה בחי' חכמה אינה תפיסא ביה. כי אוא"ס הוא למעלה מהחכמה. אבל רעו"ד תפיס. רעו"ד היינו רצון. והנה ברצון יש ב' בחי' פנימיות וחיצוניות. אך רעו"ד זהו פנימיו' הלב דהיינו הרצון שלמעלה מהטעם ודעת ליכלל וליבטל במציאו' באוא"ס ב"ה. ועי"ז מעוררים רצה"ע שלמעלה מהחכמה וזהו ברעו"ד תפיס. וכענין שרפים עומדים ממעל לו (ישעי' ו') פי' ממעל לשם הוי'. ולכאורה תמוה. אך לפי שהרצון והתשוקה שלהם בבחי' רשפי אש והתלהבות ליכלל בבחי' קודש עצמותו ומהותו ית'. ע"כ נחשבים כאלו עומדים שם ממש. והיינו כי ברוחניות אין שייך מקום גשמי כ"א במקום שהרצון הוא. שם הוא בעצמו. וכל המשכות ברוחניו' הוא רק ע"י הרצון. ולכן ע"י הרצון והתשוקה שלהם ליכלל בבחי' קודש עי"ז ממשיכים מבחי' קודש ממש שלמעלה משם הוי'. וכמו"כ ע"י הרעו"ד והרצון שלמעלה מהשכל ליכלל בעצמות אא"ס ממש עי"ז נמשך הגילוי מבחי' רצה"ע ואא"ס שלמעלה מהשכ'. ובחי' רעו"ד שלמעלה מהטעם כו' יש בכלו"א מישראל. דכתי' (ראה י"ד א')

בנים

מי יעלה לנו השמימה ר"ת מילה כו':

ד **ובכ"ז** הוא הפי' דסולם דקדושה. אבל יש עוד פי' במד"ר דסלם הוא אותיות סמל. סמל הקנאה. צלמו של נבוכדנצר. דהנה כתיב (קהלת ז' י"ד) זלעו"ז. שיש בחי' זה בקדושה ולעו"ז בקליפה יש ג"כ בחי' זה. שהרי משה נתנבא בזה שלמעלה מבחי' כה כדמותינו. וכתיב (ברכה ל"ד י') ולא קם נביא עוד בישראל כו' ואחז"ל (מד"ר ס"פ נשא. ילקוט ס"פ ברכה) אבל באוה"ע קם ומנו בלעם. וא"כ בלעם ג"כ בחי' זה. וכמ"ש (שמיני י"א כ"ט) וזה לכם הטמא. אך הוא בקליפה. וזהו זלעו"ז. ועז"ז כתיב (תלים ע"ה ח') זה ישפיל וזה ירים. שמשפיל בחי' זה דקליפה ומרים בחי' זה דקדושה. דהנה קודם חטא עה"ד היו הקליפות בשפל המצב דהיינו בתחתית סיום הקדושה היו עומדים. וקבלת היותן היה רק מבחי' מותרות ושמרים דקדושה. דהיינו מבחי' שערות וצפרנים. וז"ש (תולדות כ"ז י"א) עשו אחי איש שעיר. וגם מסוף הצפרנים שעומדין ליקצץ. אבל ע"י חטא עה"ד נעשה הגבהה בקליפה שעלתה למעלה מעלה כו' בסוד אם תגביה כנשר (עובדי' א' ד') והיינו כי מצד עצמותו ומהותו ית' כחשכה כאורה. ומה שיש רצון בתומ"צ הנה רצון אותיות צנור. שמצמצם א"ע בבחי' רצון. וזהו"ע עושין רצונו ש"מ כו'. כי אם צדקת מה תתן לו כו' (איוב ל"ה ז'). וזהו"ע אם תגביה כנשר שהוא הגבהת הסט"א לקבל מהבחי' דכחשכה כאורה. וזה נק' סולם דלעו"ז. כי ענין הסולם הוא התקשרות מקום נמוך עם מקום גבוה. וכמו בקדושה ענין הסולם הוא ביחי' התקשרות העולמות עם עצמות אוא"ס שלמעלה מסדר השתלשלות. וכמו"כ בלעו"ז הגבהת הסט"א לקבל מלמעלה מסדר השתלשלות מהבחי' דכחשכה כאורה זהו"ע סולם דקליפה. והנה כשישראל מתחזקים בהסולם דקדושה ע"י תפלה ותומ"צ אזי נשפל הסולם דלעו"ז. וזהו"ע זה ישפיל וזה ירים כו' שמשפיל בחי' זה דקליפה. אבל ע"י החטא גורמים ח"ו הגבהת הסולם דלעו"ז. וזה הי' ענין צלמו של נבוכדנצר. שע"י שחטאו ישראל בימים ההם גרמו הגבהת בחי' סולם דקליפה. שהו"ע הצלם שראה בחלומו. ומחמת זה נתגדל נבוכדנצר למאד. ועפ"ז יובן ענין הקב"ה עושה סולמות ברקיע. פי' אחר שברא כל העולמות עושה סולמות כו' דהיינו ביחי' התקשרות העולמות עם אוא"ס ב"ה. וגם התקשרות כל העולמות זע"ז. וסולמות לשון רבים ומיעוט רבים שנים. כי בדרך כלל יש ב' בחי' סולם. בחי' הסולם דמלאכי אלקים עולים ויורדים בו שהוא התקשרות החיות מאוא"ס ב"ה בעולמות להדם היפנות שנמשך מבחי' יחוד חיצוני דזו"נ. ובחי' הסולם שהוי' נצב עליו כנ"ל שהוא התקשרות המשכת תוס' אוא"ס מעצמות אוא"ס בעולמות שנמשך ע"י יחוד פנימי דזו"נ. ותמיד צריך לעשות בחי' סולמות אלו. וזהו התשובה על שאלתה לששת ימים ברא הקב"ה את העולם מאז ועד עכשיו מה הוא עושה כו'. וזהו ג"כ ענין מה שבלשון אחר אמר לה מזווג זווגים. דהיינו ב' מיני זווגים. זווג חיצוני דאו"א וזווג פנימי דאו"א שע"י ב' זווגים אלו נעשים הב' סולמות. וא"כ הכל ענין אחד ממש. רק שהשיב לה בלשון אחר. וענין מוריד לזה ומעלה לזה. היינו שמוריד בחי' זה דקליפה הסולם דלעו"ז. ומעלה לזה בחי' סולם דקדושה. והכל לפי כשרון מעשה התחתונים כו':

ועפ"ז מה שנת"ל בענין סולם מוצב ארצה. יש לבאר הפסוק וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען. מגורי לשון יראה ולשון אוצר. אוצר של יראת שמים. והנה ארז"ל (אבות פ"ג) אם אין חכמה אין יראה שע"י חכמה דתושבע"פ באים לבחי' יראה. וזהו בארץ מגורי אביו הוא בחי' תושבע"פ. בארץ כנען הוא בחי' קיום המצות שצריך לקיימם בבחי' הכנעה וביטול היש. וזהו כנען לשון הכנעה. והנה יעקב הוא בחי' סולם. והיינו לפי שהוא בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה. ולכן יש פי' (במד"ר ויצא פס"ט) דהוי' נצב עליו קאי על יעקב. והיינו כי יעקב הוא בחי' הסולם שהוי' נצב עליו ובחי' סולם מוצב ארצה. דהיינו בב' בחי' ארץ דתושבע"פ וקיום המצות. וזהו ג"כ ענין וישב יעקב בארץ מגורי אביו תושבע"פ. בארץ כנען בחי' מצות. והנה הוי' נצב עליו ר"ת עניו. כי אין אוא"ס שורה אלא במקום ענוה וביטול בתכלית ע"ד החכמה כח מ"ה כו':

וירא והנה באר בשדה כו'. ואי' במד"ר (ויצא פ"ע) באר זה ציון. וצ"ל מהו הענין שציון נק' באר. כתי' (שיר ד' ט"ו) באר מ"ח ונוזלים מן לבנון. וצ"ל הלא הבאר מ"ח הוא בארץ ונובע מלמטלמ"ע וא"כ איך שייך לומר ע"ז ונוזלים מן לבנון. הנה כתיב בראשית ברא וארז"ל (במד"ר בראשי' פ"א. בחקתי פ' ל"ו) בשביל התו' שנק' ראשית ובשביל ישראל שנק' ראשית. והענין כי תכלית הבריאה הוא שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים (מד"ר במדבר פי"ג) והמשכת דירה זו היא ע"י התומ"צ וע"י ישראל כו' וצ"ל פי' וענין דירה בתחתונים הלא מלכה"כ ולית אתר פנוי מיני'. אך הענין כי על בריאת העולמות כתי' (תלים קמ"ח) יהללו את שם ה' כי הוא צוה ונבראו. שהתהוות והיות העולמות הוא רק מבחי' שם לבד. וזהו שם הוי' כו'. וכמאמר בורא קדושים ישתבח שמך. שאפי' התהוות בחי' קדושים שהו"ע הנשמות והג"ע הוא ג"כ רק מבחי' שמך לבד. כמו למטה באדם השם אין נוגע לעצמיות האדם כלל. כמו"כ למעלה ענין שם היינו הארה בעלמא שאין נוגע למהו"ע כלל. וגם כתי' (ישעי' כ"ו ד') בי"ה הוי' צור עולמים. שלא מן כל השם הוי' נתהוו העולמות כ"א רק בי"ה מן הוי' כו'. וארז"ל (מנחות כ"ט ע"ב) ביו"ד נברא העוה"ב ובה' נברא העוה"ז. וכמשל ביטול ב' אותיות לגבי כללות כח הדיבור. וכ"ש לגבי כח המח' ועצם הנפש כו'. והנה כיון שהתהוות העולמות הוא רק מבחי' בי"ה כו' בחי' מלכות שם והארה בעלמא. לכן נתהווה סדר השתלשלות העולמות בבחי' העלם והסתר ובבחי' גבול. כמו מהארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה. עד שלמטה נעשה חשך והסתר אלקות לגמרי. אבל פי' וענין דירה בתחתונים היינו שיומשך בעולמות הגילוי

מבחי'

שהכוונה הוא להמשיך הויות או"ס ברמ"ח אבר"מ. והתפלה היא כוונת המצות. כי עיקר התפלה הוא לבוא לאהבת שיהי' לו רצון באמת להמשיך גילוי או"ס. וע"י רצון זה ממשיך גילוי או"ס במצות שהם רק בחי' אברים וכלים כו'. ולכן כתיב בק"ש תחלה ואהבת כו' ואח"כ והיו הדברים האלה כו' וקשרתם לאות כו'. משא"כ בלא כוונה כגוף בלא נשמה. ולכן אפי' פושעי ישראל מלאים מצות כרמון (עירובין י"ט. מגילה ו'. סנהדרין ל"ז א'. שה"ש רבה פ"ד) ומ"מ נק' פושעי ישראל כו'. וזהו"ע ח"י ברכאן דצלותא בחי' ח"י חוליות. שח"י ברכאן הם המשכות או"ס ברמ"ח אבר"מ שהם המדות עליונות. ולכן צריך לכוין בשם כי השמות הו"ע המשכת הויות מאו"ס בהמדות כנ"ל. ולפי' זה דסולם קאי על צלותא לכן פי' מלאכי אלקים עולים ויורדים בו קאי על המצות שנק' מלאכי אלקים. נמצא שק"ש סולם מלמטלמ"ע. ושמו"ע סולם מלמעלמ"ט ח"י ברכאן הוא בחי' אשר יעשה אותם האדם וחי בהם. המשכת בחי' חי בבחי' אדם רמ"ח אבר"מ. יחיד חי העולמים מלך. שבחי' מלך רמ"ח אבר"מ ונמשך בחי' יחיד חי כו':

ג **וביאור** ענין ק"ש ושמו"ע הוא ע"פ מארז"ל (ע"ז ד"ג ע"ב) רבותים. ואלפי שאינן כו'. וצ"ל דא"כ הי' צריך לכתוב ח"י אלף. והענין דבאמת יש רבותים ורק שני אלפים הם בבחי' אין וביטול ואינן בחשבון הח"י אלף. והיינו כי האלפי שאינן הם מקור ההמשכה בהח"י אלף כו'. והנה ק"ש שמע ובשכמל"ו ב' בחי' ביטול דיחו"ע ויחו"ת זהו בחי' אלפי שאינן והיינו שע"י הביטול דבחי' אלפי שאינן שבנפש עי"ז מגיעים ומעוררים מלמטלמ"ע לבחי' אלפי שאינן דבחי' כ"ע כו' כמ"ש במ"א באריכות. ואח"כ בשמו"ע נמשך ע"י הח"י ברכאן ההמשכה מלמעלמ"ט בחי' סולם מלמעלמ"ט. כמו הח"י חוליות משיכים מוחוהין בגרמא בכל הגוף עד הירכין ממש. ובזה יובן ענין צלותא בלחש ואח"כ חזרת הש"ץ בקול רם. דהנה כתיב (תולדות כ"ז כ"ב) הקל קול יעקב. קלא קדמאה חסר ו' ונק' קלא דלא אשתמע (זח"א ויגש ר"י ע"א). וזהו בחי' תפלה לעני בחי' שיורא דגלגולתא. וכן כל העולמות דבי"ע נק' בחי' עני כו'. ובחי' תפלה לעני שהוא העלאה מלמטלמ"ע (ליכלל באו"ס ב"ה המאיר באצי') הוא בשקט וביטול כמ"ש בחנה (ש"א א' י"ד) והיא מרת נפש כו' מדברת על לבה וקולה לא ישמע. שמצד גודל השפלות והביטול לגבי א"ס ב"ה אין כח להגביה א"ע בבחי' קול. ועד"ז הו"ע צלותא בלחש. ולכן המשמיע קול בתפלתו כו' (ברכות כ"ד ב'). וקול הב' מלא וי"ו. הנה הוי"ו רומז על ההמשכה מלמעלמ"ט. וזהו בחי' תפלה למשה. וכיון שענין תפלה זו היא המשכה מלמעלמ"ט ע"כ הוא קלא דאשתמע. וזהו ג"כ ענין חזרת הש"ץ בקול רם ע"ד וענו הלוים קול רם ואחז"ל (ירושלמי סוטה פ"ז ה"ג) בקולו של רם היינו שנמשך הרוממות מלמעלמ"ט בבחי' מל'. משא"כ ק"ש וצלותא בלחש בחי' סולם מלמטלמ"ע ארוממך כו' העלאת המל' ברוממות בחי' תפלה לעני ולכן בלחש. והנה סלם בלא ו' בגימט' קל. וסולם בוי"ו בגימט' קול. והיינו ב' בחי' סולם דק"ש ושמו"ע מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט. שהו"ע בחי' קל קדמאה חסר ו' וקול הב' מלא וי"ו. והנה סולם זה מוצב ארצה. כי לפי שראשו מגיע השמימה שהוא בחי' שמי השמים. וממשיך אח"כ מלמעלמ"ט. ע"כ סולם גדול כזה צריך שיהי' לו מקום עמידה חזקה שיוכל לעמוד בו בטוב כו'. ולכן מוצב ארצה דוקא. והענין דהנה כתיב (ישעי' ס' כ"א) ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ. והקשה בזהר (ח"א דנ"ט ב') איך הם כולם צדיקים. ותירץ שע"י מצות מילה ושמירת הברית. ולפי שהם צדיקים ע"כ ירשו ארץ. דהנה כתיב (ירמי' כ"ב כ"ט) ארץ ארץ ארץ שמעי דבר ה'. נאמר ג' פעמים ארץ. והענין כי המצות נק' בשם ארץ כמ"ש (ישעי' ס"ו) והארץ הדום רגלי. רגל הוא בחי' כמ"ש בגיס אתם כו' ובדא כרעא כו'. והמצות שנק' ארץ הם בבחי' הדום להגביה את הרגל דכנ"י. ולכך נק' המצות ארץ. כי התורה השגת חכמתו ית' שייך גם ברוחניות בשמים. ולכן נק' התורה שמים כמ"ש (יתרו כ' י"ט) מן השמים דברתי עמכם. השמים כסאי (ישעי' ס"ו). משא"כ המצות אין שייכים כ"א בארץ הלזו הגשמיות לקיימם בגשמי וע"כ נק' ארץ. וגם ארץ ל' רצון שהמצות הם רצוה"ע. וגם תושבע"פ נק' ארץ כמו שארץ מקבל משמים כך תושבע"פ מקבל מתושב"כ מ"ש דאמר קרא כו'. וגם ארץ לשון רצון כי עיקר התגלות רצוה"ע הוא בתושבע"פ דוקא ולא בתושב"כ כמ"ש במ"א. וגם כנ"י נק' ארץ כמ"ש (מלאכי ג' י"ב) כי תהיו אתם ארץ חפץ. לפי שכנ"י יש בהם השבחי' חפץ וכלות הנפש להוי'. ואהבת את הוי' אלקיך כו'. וזהו ג"פ ארץ. וזהו סולם מוצב ארצה כי סולם דא צלותא כנ"ל. ולכן קיום ועמידת הסולם הוא בבחי' ארץ דהיינו ע"י המצות שנק' ארץ. והיינו כי תפלה היא הבקשה יה"ר שיומשך רצון הדם מלמעלה מהחכמה. וכמארז"ל (חגיגה י"ג ע"ב. ועי' בתו"א ד"ה מזוזה, ובלקו"ת ד"ה מי"פ. ובזה"ג רע"ה א') מט"ע קושר כתרים לקונו כו' המשכת בחי' כתר. והנה כדי שיומשך רצוה"ע ע"י התפלה צריך תחלה לקיים המצות שהם רצוה"ע. וכמארז"ל (אבות פ"ב) עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו. כי תרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן הם תר"ך עמודי אור. וגם המצות נותנים כח באדם שיוכל לבא בתפלה לבחי' בכל מאדך שהוא העלאה מלמטלמ"ע לבחי' אליו כו'. וזהו שהסולם דתפלה מוצב ארצה דוקא. וגם מוצב ארצה בבחי' תושבע"פ שנק' ארץ. לפי שמצד התגלות הרצוה"ע בתושבע"פ זהו הכח שיוכל האדם לבא בתפלה לבחי' רצוה"ע שלמעלה מהשכל. וז"ש (קהלת י"ב י"א) דברי חכמים כדרבונות. ואחז"ל (במד"ר נשא פי"ד סי' י"ב ותנחומא כ"פ בהעלותך) נמשלו ד"ת לדרבן שמורים דעה ובינה בבנ"א. וזהו כל עיקר התפלה לבא לבחי' בינה כמו שאנו מבקשים ותן בלבנו בינה כו'. וגם מוצב ארצה כנ"י לפי שכנ"י דוקא הם ארץ חפץ שיכולים לבא לבחי' רעו"ד בכל מאדך ע"י בחי' ארץ דמצות ותושבע"פ. ועי"ז שסולם מוצב ארצה עי"ז וראשו מגיע השמימה שהוא בחי' אליו ולא למדותיו. וזהו ועמך כולם צדיקים. ע"י המילה. לעולם ירשו ארץ בחי' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה וכמ"ש (נצבים ל' י"ב)

מי

מעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מסדר השתלשלות וה"ע עי"ז נמשך גילוי אלקות בעולמות. וזהו"ע מצות ואהבת דהיינו שיהי' הרצון ליכלל וליבטל בעצמות אוא"ס שלמעלה מסדר השתלשלות. והיינו ע"י ההתבוננות איך כי חכ"ע היא ראשית ההשתלשלות. ובחי' ח"ע היא יש מאין לגבי עצמותו ומהותו ית' ואין ערוך אליו כלל כמארז"ל (מנחות כ"ט) ביו"ד נברא עוה"ב בחי' יו"ד נקודה חדא כו' דכל"ה קמי' כו'. ועי"ז בא לבחי' רצון ומס"נ ליכלל בעצמות אוא"ס שלמעלה מסדר השתלשלות. ובזה יתורץ קושיא א' איך שייך אהבה למה שאינו מכיר. אך היינו שע"י התבוננות הנ"ל יבוא לבחי' רצון שיהי' הוי' אלהיך גילוי אלקות. וממילא יהי' שייך אח"כ אהבה דביקות ממש. וזהו"ע המס"נ שבק"ש שצריך להיות אליו ולא למדותיו:

ב **ועפ"ז** יובן ענין הסולם שהוא התקשרות כל העולמות. דהנה בבחי' חכ' דעשי' יש שני בחי' חיצוניות חכמה ופנימיות חכמה. ומחיצוניות חכמה נלקח נפש השכלי' הבהמית ולכן שכלו משיג רק גשמיות. אבל השכל של נה"א נלקח מפנימיות חכמה דעשי'. והנה כשמקשר אדם שכלו שמבחי' חכמה דעשי' בהתבוננות באלקות. דהיינו שמתבונן בכל סדר השתלשלות. איך שבעולם העשי' ההשתלשלות מתחיל מבחי' חכמה דעשי' אבל התהוות החכמה דעשי' ממל' דיצי' הוא יש מאין. וכן בעולם היצירה כו' וכן בעולם הבריאה כו'. עד שמתבונן גם באצי'. שראשית ומקור כל סדר ההשתלשלות דאבי"ע הוא רק מבחי' ח"ע דאצי' אבל התהוות ח"ע דאצי' מעצמות אוא"ס הוא יש מאין. והיינו שבחי' ח"ע אין ערוך אליו כלל וכל"ה קמי'. ועי"ז בא לבחי' ואהבת כנ"ל שהוא בחי' רצון ומס"נ ליכלל וליבטל בעצמות אוא"ס וא"כ עי"ז נעשה התקשרות הנפש דעשי' שנלקח מבחי' חכמה דעשי'. מלמטלמ"ע. לבחי' ח"ע דאצי'. וגם באוא"ס שלמעלה מהחכמה. ועי"ז גורם ההתקשרות בכל העולמות עד שיתקשר עולם העשי' באצי' וגם באוא"ס עצמו כו'. ונמצא שהמס"נ שבק"ש שהוא אליו ולא למדותיו נק' סולם המקשר כל העולמות עם עצמות אוא"ס שלמעלה מסדר השתלשלות. וז"ש בת"ז (תיקון מ"ה) סולם דא צלותא. וכן הוא עפ"י המד"ר (ויצא פ' ס"ח) שאמרו סולם זה הכבש מוצב ארצה זה המזבח כו'. ועתה הרי תפלה במקום קרבנות כו'. וזהו"ע בחי' סולם שהוי' נצב עליו בחי' אני הוי' ל"ש ואין ערוך אליו כו'. ובזהר אמרו שעיקר אני הוי' ל"ש בעת"י אתמר. והיינו בחי' הסולם דנש"י ע"י המס"נ שבק"ש ותפלה כנ"ל. אך להבין מהו"ע הבחי' סולם דמלאכי אלקים עולים ויורדים בו. הנה ובטובו מחדש בכ"י תמיד מע"ב. שמחדש ממש בכ"י ורגע. אבל מ"מ הכל על אופן א' ובגמ' (ע"ז נ"ד ע"ב) נק' זה מנהגו ש"ע והיינו לחדש הישנות. ומקור התחדשות היות זה הוא מיחוד חיצוני דחו"ב. וזהו בראשית בחוכמתא. וזהו ג"כ מחדש כו' מע"ב. דהיינו שמהאור המלובש בחכמה נמשך בכ"י המשכת היות חדש לחדש כל סדר ההשתלשלות. וזהו"ע הסולם שמלאכי אלקים עולים כו' היינו המשכת התקשרות החיות מאוא"ס בכל העולמות ומעולם ועד עולם להחיותם כו' והוא בחי' ובטובו מחדש בכ"י תמיד מע"ב לחדש הישנות לבד. ומקור ההמשכה הוא רק מהאור שמלובש בחכ'. ומ"מ כתיב מלאכי אלקים עולים ויורדים בו שצריך לזה העלאת מ"נ כדי להמשיך היות זה בבחי' תוס' וריבוי. והיינו ע"י עבודת המלאכים בשירה וזמרה שלהם. וזהו"ע כל הפרק שירה. כדי להמשיך בחי' ובטובו מחדש כו'. וכ"ז הו"ע הסולם שמלאכי אלקים עולים בו. אבל בחי'. סולם שהוי' נצב עליו הוא המשכת או"ח ממש. דהיינו תוס' אורות מעצמות אוא"ס שלמעלה מסדר השתלשלו' וזהו תוס' מרובה על העיקר. כי החיות הקבוע בעולמות הוא רק מהאור שמלובש בחכ'. אבל התוס' אור הוא מעצמות אוא"ס שלמעלה מהחכ'. אשר הח"ע כל"ה ואין ערוך אליו ית' כלל. אך צ"ל איך יכולים גם נשמות דעשי' להמשיך כ"כ גבוה מאד דהיינו בחי' הסולם שהוי' נצב עליו. והענין דאיתא בכתאריז"ל דנשמות התנאים היו מעולם הבריאה. והאמוראים מעולם היצירה. ונשמות דורותינו אלה הם מעשי' ולכן נק' עקבות משיחא בחי' עקביים. וצ"ל דהרי כאו"א אומר אלקי נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראתה. ששרשה בבחי' עס"ע. והיינו כי אפי' הנפש דעשי' יש לה רוח ביצירה היינו בבחי' חכ' דיצירה ונשמה בבריאה. ובחי' חי' שנמשכת מחכ"ע דאצי'. וגם בחי' יחידה שלמעלה מאצי'. וא"כ גם בחי' נפש דעשי' יש לה שרש בבחי' ח"ע דאצי' וגם שלמעלה מהחכ'. ונק' מזלי' חזי. ומה שמבואר בכתאריז"ל שנשמות התנאים היו מבריאה היינו שגם נשמתם שמלובש בגופם הי' מבריאה כו'. והנה כתיב (האזינו ל"ב ט') יעקב חבל נחלתו. כמו חבל שראשו א' למעלה וא' למטה וכשמנענעים קצהו התחתון מתנענע ג"כ קצהו העליון. כמו"כ יש חבל ההתקשרות והחיבור בין בחי' נפש דעשי' גם עם שרש שרשה בחי' ח"י כו'. ולכן ע"י שהנפש דעשי' למטה מתבוננת בביטול כל סדר ההשתלשלות כנ"ל באריכות ובאה לבחי' ואהבת. ליכלל וליבטל בעצמי' אוא"ס שלמעלה מסדר השתלשלות. אעפ"י שלמטה הביטול מעט מזעיר. וגם שהביטול וההתכללות למעלה מהשתלשלות של נפש דעשי' הוא רק בכתר דעשי' שממל' דיצירה שזהו שלמעלה מהשתלשלות של נפש דעשי'. אך היא מעוררת ברוח דיצירה ונשמה דבריאה עד בחי' ח"י. אשר בשרש שרשה ח"י שם נעשה ביטול והתכללות ממש בעצמות אוא"ס ב"ה ועי"ז נמשך אח"כ המשכת גילוי תוס' אור שלמעלה מסדר השתלשלות שיהי' התקשרות החיות מעצמות אוא"ס שלמעלה מהחכ' בכל סדר השתלשלות שהו"ע הסולם שהוי' נצב עליו. וכ"ז הוא בחי' מס"נ דק"ש אליו ולא למדותיו. שהו"ע הסולם והתקשרות הנפש דעשי' מלמטלמ"ע בבחי' ביטול בעצמות אוא"ס שלמעלה מסדר השתלשלות. אבל אח"כ בשמו"ע שצריך להמשיך הגילוי מלמעלמ"ט מעצמות אוא"ס ב"ה ע"ז אמרו שצריך לכוון בשם. דהנה ח"י ברכות הם כנגד ח"י חוליות השדרה (ברכות כ"ח ב).כמו ח"י חוליות הם מקשרי' כל האברים וממשיכים החיות בכל האברים. כמו"כ המצות נק' רמ"ח אבר"מ. ושס"ה ל"ת הוא בחי' כי הדם הוא הנפש. שהתלבשות החיות הוא בהדם כו'. אך מצות צריכות כוונה. ובלא כוונה כגוף בלא נשמה. דהיינו

בהכוונה

ויחלום והנה סולם וגו'. מלאכי אלקים עולים ויורדים בו. והנה ה' נצב עליו. ופי' הרמב"ן ז"ל ענין הסולם הוא מחבר מקום גבוה עם מקום נמוך. וכמו"כ התחברות והתקשרות כל העולמות עליונים ותחתונים הוא ע"י הסולם. דהנה כתיב (ישעי' מ"ג ז') כל הנק' בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. בריאה עולם הנשמות. יצירה עולם המלאכים. עשי' כולל גם עוה"ז הגשמי. כי בדרך כלל נחלקים עולמות הנבראים לג' בחי' בי"ע. ויש עוד בחי' כל הנק' בשמי שהוא עולם האצי'. והסולם למעלה הוא בחי' המקשר כל העולמות יחד שיהי' התקשרות החיות מאוא"ס ב"ה בהעולמות ומעולם ועד עולם כו'. ופי' מלאכי אלקים עולים ויורדים בו. מלאך ל' שליחות שהמלאכים הם שלוחי השפע כמארז"ל (ב"ר פי' יו"ד) אין לך עשב מלמטה כו' שנאמר (קהלת ה' ז') כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם. וזהו שמלאכי אלקים עולים על הסולם היינו שהתקשרות החיות דבחי' סולם נשפע למטה ע"י המלאכים. אך יעקב ראה עוד והנה הוי' נצב עליו. ויש פי' (במד"ר ויצא פס"ט סי' ג') דעליו הוא על הסולם. היינו כי לא כאלה חלק יעקב שאינו מקבל ע"י המלאכים כ"א והנה הוי' נצב על הסולם שמקבל משם הוי' עצמו. וכמ"ש (ואתחנן ד' ז') כהוי' אלקינו בכל קראנו אליו. ולא למדותיו. אפי' לא למדותיו ופשיטא שלא להמלאכים כו' כ"א אליו ממש. נמצא שבכל העולם נשפע החיות מהסולם דמלאכי אלקים עולים בו. אך יעקב בחי' נש"י מקבלים מהסולם שהוי' נצב עליו. והנה איתא במד"ר פ' ויצא (פס"ח סי' ד') מטרונה אחת שאלה את ר"י בן חלפתא לששת ימים ברא הקב"ה את העולם ומאז עד עתה מה הוא עושה. השיב לה תחלה יושב ומזווג זיווגים. ובלשון אחר אמר לה עושה סולמות ברקיע מוריד לזה ומעלה לזה שנאמר כי אלקים שופט זה ישפיל וזה ירים (תלים ע"ה ה'). וצ"ל מהו"ע עושה סולמות ברקיע. וצ"ל תחלה החילוק בין הסולם דמלאכי אלקים עולים ויורדים בו לבחי' הסולם שהוי' נצב עליו. הנה בספרי אמרו ע"פ בכל קראנו אליו. אליו ולא למדותיו. ובמ"א ארז"ל (עי' סוטה י"ד א') הדבק במדותיו. והתירוץ כי קריאה והדבק שני ענינים. כי פי' הדבק הי' שיתנהג במדות של הקב"ה מה הוא רחום כו'. אבל שקריאה צ"ל אליו דוקא. אך קשה מהמדרש תלים (סס"י צ"א) ע"פ כי ידע שמי יקראני ואענהו. מפני מה ישראל צועקין ואין נענין ע"י שאין יודעין (לכוון) בשם המפורש אבל לעתיד אני מודיען שמי וזהו כי ידע שמי לכן יקראני ואענהו. והנה צועקים הוא כמו קריאה וכמ"ש כי ידע שמי יקראני כו'. ומ"מ אמרו שצריך לידע בשם והלא השמות הם מדותיו ית' שם אל הוא מדת חסד כמ"ש חסד אל כל היום ושם אלקים במדת הגבורה ושם הוי' מדה"ר. ויש מתרצים כי מה שאמרו לכוון בשם היינו כי השמות אינן המדות בעצמן כ"א אלקות שמלובש בהמדות. וכמו שבאדם יד ימין הוא חסד. ויש חיות הנשמה שמלובש ביד שפועל ע"י היד. וכמו"כ למעלה חסד עליון נק' דרועא ימינא בחי' גוף וכלי לבד. ושם אל שבחסד הוא הארת אוא"ס שמלובש במדת החסד. וכמו"כ כל השמות. שהרי ארז"ל (בפדר"א פ"ג) עד שלא נברא העולם הי' הוא ושמו בלבד. פי' עולם מדות. וא"כ היו השמות כלולים באוא"ס ב"ה קודם שנאצלו המדות. אך הפי' האמיתי דאליו ולא למדותיו. הנה אליו קאי על עצמות אוא"ס שלמעלה גם מהשמות. אך מה שאמרו בכל קראנו אליו זהו בק"ש שהמס"נ והתפלה צ"ל אליו דוקא. ומה שאמרו לכוון בשם זהו בשמו"ע שצריך להמשיך ע"י המדות. וע"כ צריך לכוון בשם. שברכת אתה חונן הוי' בניקוד פתח. פתיחה וגילוי שיתהווה בחי' חכ' ודעת:

וביאור הענין הנה כתיב (איוב כ"ח י"ב) והחכמה מאין תמצא. חכ' בחי' יש כי חכמה ראשית ההשתלשלות אבל התהוות החכ' מאוא"ס שלמעלה מסדר השתלשלות הוא יש מאין. כמו בנפש מהשכל ולמטה הוא סדר השתלשלות הכחות שרואים איך מהשכל נולדים מדות. וממדות מח'. וממח' דיבור כו'. אבל איך השכל מתהווה מעצם הנשמה אין מושג כלל כיון שאין מושג כלל עצם הנשמה שלמעלה משכל. ע"כ השכל שלמעלה מהשכל הוא יש מאין. וכמו"כ למעלה. מבחי' ח"ע מתחיל סדר השתלשלות. וח"ע היא ראשית ומקור כל סדר ההשתלשלות דאבי"ע. אבל התהוות ח"ע מאוא"ס הוא יש מאין. וזהו בד"כ. וכמו"כ בדרך פרט. דהיינו בעולם הבריאה מבחי' חכ' דבריאה מתחיל סדר השתלשלות אבל התהוות חכ' דבריאה מאצי' הוא יש מאין. דהיינו ממה שמל' דאצי' נעשה עתיק לחכ' דבריאה. וכמו"כ בעולם היצירה כו'. וכן בעולם העשי' שמחכ' דעשי' הוא סדר השתלשלו' אבל חכ' דעשי' ממל' דיצי' יש מאין (ומה שמבואר בכ"מ שרק מאצי' לבריאה הוא מאין ליש אבל מבריאה ליצירה ומיצירה לעשי' הוא סדר השתלשלות הכוונה רק בהכתר של כל עולם. דהיינו להיות נמשך ממל' דאצי' התהוות כתר דבריאה (ואפשר אפי' מה שמל' דאצי' גופא נעשית עתיק לבריאה שהוא ע"י המסך רק בבוקעת המסך כו') הוא יש מאין שלא כסדר השתלשלות. וממל' דבריאה נמשך הכתר דיצי' בדרך השתלשלות שמל' דבריאה עצמה נעשית כתר דיצירה בדרך השתלשלות. אבל ביצירה גופא להיות נמשך מכתר דיצי' בחי' חכ' דיצירה הוא יש מאין עד"מ בנפש המשכת השכל מכח המשכיל שלמעלה מהשכל כו') וזהו"ע מצות ואהבת את הוי' אלקיך. דלכאורה אהבה שייך רק מאדם לחבירו שהוא בערכו. אבל לגבי אלקות שאין ערוך אליו איך שייך גדר אהבה. כי אהבה הוא קירוב ודביקות. וגם במה שמכיר ומשיג דוקא. שכ"ז שייך מאדם לחבירו. אבל איך יתכן זה לגבי אלקות ית'. והענין כי שרש אהבה הוא אבה רצון. דהיינו שיהי' הרצון שהוי' יהי' אלקיך פי' שיהי' גילוי אלקות. דלפעמים כתיב (וילך ל"א י"ח) ואנכי הסתר אסתיר פני כו'. ופעמים כתיב (ישעי' מ') ונגלה כבוד הוי'. והיינו כי ע"פ סדר השתלשלות שהמקור הוא בחי' ח"ע יש צמצומים והעלמים והסתרים כו'. אבל ע"י שנמשך תוס' גילוי אור

מעצמות

משקר שדה. כי המל' דקדושה נק' שדה. כי בחי' מל' דקדושה היא בחי' ד' ה'. וזהו ענין ד' ה' שבתיבת יהודה ד' לשון דלות ועוני דלותי ולי יהושיע (תלים קט"ז) בחי' מקבל. סיהרא ל"ל מגרמה כלום. והיינו שבקדושה יש ביטול בהמקבל שיודע שהוא רק מקבל מלמעלה. וכמ"ש דוד כי ממך הכל כו' (ד"ה א' כ"ט י"ד). ואח"כ כשמקבלת השפע נעשה מד' ה' שהו"ע המשכת היו"ד או וא"ו בתוך הד' כמשנ"ת במ"א. והשי"ן זהו יחודה וקבלתה השפע פנימי' מג' אבות חג"ת דאצי'. ולכן כשמתחבר השי"ן עם ד' ה' דמל' נעשה שדה שנגמרה בה כל טוב. ויש שדה הלבן ושדה האילן כנ"ל. וא"כ בשבת כשנפרדת המל' דקדושה מק"כ שנק' שקר כנ"ל ומתעלית להיות בבחינתה בקדושה זהו להיות בחי' שדה. והעיקר הכוונה היינו שהבירורים שהוא המ"ן שלה שמבררת מבחי' שקר דק"כ מתעלים ונכללים בבחי' שדה דמל' דקדושה וא"כ נעשה משקר בחי' שדה. וזהו ענין מצות קבלת שבת בשדה. כמ"ש בכוונות. והו"ע לכה דודי נצא השדה כו' (שיר ז' י"ב). וזהו וירא את ריח בגדיו כו' כריח שדה כו' כי ריח בגדיו זהו מה שנתברר מבחי' בגד בוגדים. דהיינו מבחי' שקר דסט"א כנ"ל. והבירור הוא שיתעלה ויוכלל במל' דקדושה שנק' שדה. שנעשה משקר שדה כו'. וזהו ריח בגדיו כריח שדה כו'. גם שדה תפוחים תפוח הארת פנים תיקון ואמת. והבירור מבחי' בגד בוגדים שקר דק"כ הוא להיות נכלל באמת. וזהו כריח שדה כו'. והיינו כמ"ש ברבות (בראשית פ"ח) אמת אמר אל יברא שכולו מלא שקרים (ע"ד כל האדם כוזב) מה עשה הקב"ה נטל אמת והשליכו לארץ הה"ד ותשלך אמת ארצה (דניאל ח' י"ב) כו' עכ"ל. והכוונה בודאי שיתברר השקר של העולם ע"י תורת אמת שניתן למטה בארץ הלזו הגשמי דוקא וכמ"ש (תלים קי"ז) ואמת הוי' לעולם. וענין מה ששייך בירור משקר זהו ע"ד מארז"ל (יבמות ד' ס"ה ע"ב) מותר לשנות מפני דרכי שלום. שאם לא הי' משנה מעט הי' קטטה ומחלוקת. שזהו דבר רע בתכלית. וע"י המעט שינוי ושקר גורם להיות שלום. וא"כ עי"ז מתברר שקר כו'. גם ע"ד בא אחיך במרמה ויקח ברכתיך (תולדות כ"ז ל"ה) שהרי אלמלי יתברך עשו ח"ו לא ישלוט יעקב לעלמין כמ"ש בזהר (קמ"ג ע"א) בשעתא דאמר יצחק לעשו כו' ואברככה לפני ה' כו' בההיא שעתא אזדעזע כורסיי' יקרא דקוב"ה כו'. ומה שקיבל יעקב הברכות הי' זה תיקון חטא עה"ד כמ"ש בזהר שם. וכה על מ"ת כמ"ש בת"א בד"ה ראה ריח בני יעו"ש. ובלא מרמה לא הי' באפשרי לקבל וא"כ מה שקבל הברכות ע"י מרמה עי"ז ודאי נתברר מבחי' שקר. גם יש בחי' ערמה בקדושה. חכמת ערום הבין דרכו (משלי י"ד ח') ערום ראה רעה ויסתר (שם כ"ב ג') ערום ביראה שהו"ע הצנע לכת. גם צ"ל ערום כנגד היצה"ר:

ג **ועוד** יובן הבירור משקר. דהנה ענין מה שאמת אמר אל יברא שכולו מלא שקרים הוא כמארז"ל (חגיגה י"ד ע"ב) כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים שנאמר דובר שקרים לא יכון לנגד עיני (תלים ק"א ז') כי יש מ"ע ומ"ת ויש רקיע המפסיק ביניהם. והאומר ב"פ מים שהמ"ת הם נפרדים לגמרי. דהיינו שהעולם הוא יש ודבר נפרד לגמרי זהו שקר ונק' דובר שקרים. דבאמת כולא קמיה כל"ח שהרקיע אינו הבדל באמת ורק שלעינינו נדמה כך כו'. וזהו שכולו מלא שקרים היינו מה שנראה העולם ליש ודבר נפרד לגמרי שזהו שקר גמור. ומשקר זה נעשה קשר רשעים שהוא התקשרות בתאוות עוה"ז וכיסופין בטילין דילה כו' שהוא שקר כמארז"ל (שבת קנ"ב ע"א) אשה חמת מלא צואה כו'. וענין הבירור מבחי' שקר זה יובן עפמ"ש (בראשית ג' כ"א) ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם. ופי' בת"י ועבד כו' לבושין דיקר מן משך דחויא דאשלח מיניה. ולכאורה יפלא הרי הנחש נק' בכתוב שפת שקר. שאמר שקר ולה"ר על בוראו. וע"ז כתיב (תלים ק"כ ב') הצילה נפשי משפת שקר. ונק' איש תהפוכות (משלי ט"ז כ"ח). ואיך נעשה לבושין דיקר ממשכא דחויא. וצ"ל שזהו ע"י הבירור שמן השקר נתברר ג"כ להיות יתרון האור מן החשך כו'. והענין דהנה ארז"ל (כתובות ט"ז סע"ב) כיצד מרקדין לפני הכלה בה"א כלה נאה וחסודה. א"ל ב"ש ואפי' חגרת והלא נאמר מדבר שקר תרחק (משפטים כ"ג ז'). דהנה פי' חגרת הוא כמ"ש (מלכי' א' י"ח כ"א) אתם פוסחים על שתי הסעיפים כו'. כי האמונה בהש"י נק' רגלים דבר המעמיד את כל הגוף. והזרועות (אהוי"ר) והראש הו"ע המוחין דהיינו הדעת וההשגה באלקות. שהכל עומד ומתקיים על האמונה דוקא בהוי' אחד יחודו האמיתי. וכשיש לו קצת ספיקות בהאמונה ח"ו זהו חגרת. שקר אין לו רגלים וזה נמשך מצד הנחש שהטיל זוהמא בחוה אם כל חי. והנחש נק' שפת שקר. ושקר אין לו רגלים. וזהו שהנחש קצצו רגליו כו'. וזהו כוונת ב"ש ואפי' חגרת והלא כבר נאמר מדבר שקר תרחק. היינו שזה נשתלשל מהנחש שנק' שפת שקר. ולכן ס"ל לב"ש שא"א להיות כלה נאה בכלות הנפש לאלקות עד שיסיר ממנו גם דקות הרע לגמרי. וב"ה ס"ל שהאור דוחה חשך. וע"י וע"ע המשכת ריבוי אור נדחה החשך והשקר. וכשמתברר ומתהפך מבחי' שקר אזי נעשה קשר שהוא התקשרות לאלקות בחילא יתיר ברעו"ד כו' ולכן מבחי' כלה חגרת בחי' שקר אין לו רגלים יוכל להיות כלה נאה וחסודה. שהוא בחי' קשר בקדושה בחילא יתיר. דהיינו כלות הנפש ברעו"ד ממש. ודוגמא לזה מענין והאופנים ברעש גדול. שהרעש נמשך מחמת ההסתר שהוא שקר כו' שנראה העולם יש ודבר נפרד. ומזה נמשך הרעש מחמת שמשיגים איך שהוא שקר כו'. ובאמת קמי' כל"ח כו' כנ"ל זהו יתרון האור הנמשך מהשקר והחשך כו' ועד"ז יובן איך שמכלה חגרת שנמשך משפת שקר יוכל להיות דוקא כלה נאה וחסודה כלות הנפש שהו"ע קשר התקשרות ברעו"ד בחילא יתיר:

מאה ברכות בכ"י (מנחות מ"ג ע"ב) (כנ"ל שהגלות ממשיכי' מבחי' כתר). ועשרים שזה ושבעים ממשיכים ע"י ז"ך אותיות התורה:

פרשה תולדות

וירח את ריח בגדיו כו' כריח שדה וגו'. במד"ר פ' תולדות (פ' ס"ה) א"ר יוחנן אין לך דבר שריחו קשה משטף של עזים ואת אמרת וירח את ריח בגדיו כו' אלא בשעה שנכנס יעקב כו' נכנסה עמו ג"ע הדא הוא דא"ל ראה ריח בני כריח שדה עכ"ל. והיינו כדפי' בזהר כאן (ד' קמ"ב ע"ב) ע"פ כריח שדה מאן שדה דא שדה דתפוחים דאבהן עילאין סמכין ליה ומתקנין ליה עכ"ל. והענין כי הקב"ה נמשל לתפוח. כמ"ש (שיר ב' ג') כתפוח כו' כן דודי כו'. ובמד"ר ש"ה שם (פ' י"ז) כתפוח זה הקב"ה. והטעם לזה כי תפוח רומז על כל הע"ס דאצי' וגם על ההארה שמלמעלה מהע"ס. דהנה איתא בהרמ"ז ר"פ האזינו התפוח גימט' צבאות. וידוע שהוי' צבאות הוא בנו"ה. לפי שמהם נמשך השפע והחיות במל' להוות ולהחיות צבאי צבאות דהיינו נשמות ומלאכים דבי"ע. ולכן נו"ה נק' צבאות. לפי שמהם מתהוים הצבאות ע"כ נק' ע"ש הצבאות. וכיון שהתפוח גימט' צבאות ע"כ הוא רומז על נו"ה דאצי'. גם איתא בזהר ר"פ האזינו (רפ"ז ע"א) שבתפוח יש ג' גוונין שרומז על עלם הג' מדות חג"ת שלמעלה מנה"י. ובמד"ר (פ' שה"ש הנ"ל) אמרו תפוח יש בו טעם וריח. וידוע שטעמים הוא בחכמה והמתיקות שבו י"ל בינה התגלות התענוג בהשגה. ריח מקיף. הוא המשכת גילוי מבחי' מקיף דכתר עליון. גם השרשים שבאדם שפנוי משערות נק' תרין תפוחין. וכעד"ז למעלה בחי' יאר ה' פניו תיקון השביעי ואמת (שלמעלה משארי ת"ד) שבו גילוי עלמות ה"ס נק' תרין תפוחין. וא"כ תפוח רומז על הגילוי מכל הע"ס וגם מלמעלה מהע"ס. ולכן אמרו תפוח זה הקב"ה. וענין שדה דתפוחין היינו כי שדה נק' מל' דאצי' כמארז"ל (ב"ר פ"ע) שדה זה ציון. וכשנמשך במל' הגילוי והיחוד מכל הע"ס דאצי' אזי נק' שדה דתפוחין. וז"ש בזה"ק דאבהן עילאין סמכין ליה שהם ג' אבות הם חג"ת דז"א דאצי' ואבהן עילאין י"ל שהם בג"ר כמו אברהם שהא חסד דאבא כו'. וגם שרש שרשן שעבר הנהר עורי שביכא כו' שהכל נכלל בבחי' תפוח כו'. ופי' סמכין ליה י"ל מצד או"מ. ומתקנין ליה מצד האו"פ כו'. ובחי' שדה דתפוחין הו"ע שדה האילן שלמעלה משדה הלבן. שדה הלבן ממנה צמיחת התבואה תבואת ה' כו' השפעת חיות העולמות. אבל שדה האילן היינו שבה נצמח בחי' כי האדם עץ השדה כו'. שהו"ע ע"ס דאצי' שלמעלה מבחי' חיות העולמות כו'. וע"ז כתיב (קהלת ה' ח') מלך לשדה נעבד. ופי' בזהר (חיי ד' קכ"ב ע"א) כד איהו נעבד ואתתקן כדקא יאות כדין מלך עילאה אתחבר בההוא שדה. ובחי' שדה דתפוחין הו"ע מלך לשדה נעבד. ולפי' הזהר כריח שדה דא שדה דתפוחין. א"כ ענין כריח כו' הו"ע הריח של תפוח שהוא הארת המקיף שלמעלה מהע"ס. ולכן א"ש מ"ש וירח את ריח בגדיו כו' ויאמר כו' כריח שדה. דהנה נת' במ"א ענין ואת עורות גדיי העזים הלבישה על ידיו שהוא ע"ד שבמשכן הי' עשתי עשר יריעות עזים לאהל על המשכן. שהו"ע הבירור מי"א כתרין דמסאבותא. וע"י זה נמשך בקדושה הגילוי שלמעלה מהע"ס. אך בקדושה מה שלמעלה מע"ס אינו בחשבון הע"ס בחי' אנת הוא חד ולא בחושבן. וע"י בירור והעלאת המקיף דעשר כתרין דמסאבותא. שהוא בחי' י"א. עי"ז נמשך בע"ס דקדושה המשכת בחי' מקיף שלמעלה מע"ס. דהיינו מבחי' אנת הוא חד ולא בחושבן. ולכן מבחי' הבירור דריח בגדיו דעורות העזים כו'. שבחי' עשתי עשר יריעות עזים הו"ע בירור והעלאת המקיף דעשר כתרין דמסאבותא. עי"ז נמשך ריח שדה שהו"ע הריח דשדה תפוחים. אשר ריח התפוח רומז על המשכת גילוי מקיף שלמעלה מע"ס דאצי':

ב אך להבין כללות ענין וירח את ריח בגדיו. דלא קאי על עורות גדיי העזים בלבד שזה הלבישה רק על ידיו ועל חלקת צואריו לבד ופי' ריח בגדיו היינו כל בגדיו. הנה במד"ר (שם) אמרו ד"א כגון יוסי משיתא ויוקים איש צרורות. שהיו בעלי תשובה גדולים עד מאד. ודרש בגדיו כמו בוגדיו. כמו ובגד בוגדים בגדו (ישעי' כ"ד ט"ז) וא"כ בגד פירושו ג"כ שקר ולכן בגד בא"ת ב"ש הוא שקר. וריח בוגדיו היינו שע"י התשובה מתברר מבחי' שקר ונעשה מבחי' שקר קשר. להיות מקושר להקב"ה בחילא יתיר כו'. והענין כי הסט"א בכללה נק' שקר. והטעם הוא כמ"ש בזהר פ' בראשית (בהקדמה ד"ב ע"ב) גבי עאלת אות שי"ן. הואיל ואתוון דזיופא דאינון ק' ר' נטלין לך כו'. כי אות קו"ף הוא כמו ה' מזויפת וכל זיוף הוא בס"א. ולכן בקו"ף רגל ארוכה זהו רגליה יורדות מות שמתארך ומתפשט למטה בעמקי הקליפות. וזהו ק"כ שמתחברת עם ג"ק הטמאות לגמרי. וגם כללות הסט"א מתדמה לגבי הקדושה כקוף בפני אדם. וא"כ קו"ף בקליפה נגד ה' בקדושה. והרי"ש היא כמו ד' מזויפת כי ד' אחד וע"י הרי"ש אחר. גם רי"ש לשון ענבימו ענבי רוש (האזינו ל"ב ל"ב) דהיינו המרירות דק"נ. והשי"ן זהו מה שנוטלין הארה מועטת מהקדושה בשביל קיומן והיותן כי השי"ן מורה על הג' מדות חג"ת דקדושה. שנשפע מהם הארה מועטת ע"י נה"י להחיות גם הסט"א. וע"י התחברות השי"ן לאותיות ק"ר דקליפ' להיותם נעשה שקר. וע"ד שאז"ל (במד"ר בראשית פ' ס"ג) על עשו הא שוא שבראתי בעולמי. ולכן נק' הסט"א בכלל בגד בוגדים כו' דהיינו שקר. והנה בשבת ימי החול הוא ירידת המל' בק"נ לברר משם שבה"כ דתהו. וא"כ הירידה לברר מבחי' שקר. ובשבת שנפרדת המל' מק"נ ומתעלה בקדושה דהיינו להיות בבחינתה ועצמותה כמו שהיא בקדושה עליונה נעשה

משקר

שדה דקדושה נק' אשת חיל דכתיב בטח בה לב בעלה כו' אבל שדה דלעומ"ז נק' אשת זנונים. דהנה כתיב (שלח ט"ו ל"ט) ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם. כמו הזונה היינו שמקבלת מאחר. כמו"כ כשהאדם נמשך אחר תאוות גשמי' תאוות היתר וכ"ש תאוות איסור אזי נק' זונה. והיינו שמקבל מאשת זנונים מל' דקליפה. שממנה נמשך כתות וחיילות להטות לב בנ"א לזנות אליה לרדוף אחר התאוות כו'. ולכן נק' שדה טריפה שטורפת נפשות מהקדושה ע"י שמפתה אותן ומכשילן במהדומ"ע בכל איסור. ועי"ז גופא היא מטרפת את הנפשות דקדושה שנטרפי' שם ונעשה הנפש טריפה ממש כמ"ש בזהר (תצוה קפ"ב א' ב') ע"פ טורף נפשו באפו. וזהו מלך לשדה נעבד. וכמ"ש בזהר והאי מלך זמנין דאיהו נעבד להאי שדה. פי' שבחי' מל' דקדושה נעבד לפעמים לבחי' שדה טריפה דקליפה. והיינו כשהעונות גורמים בעת הגלות שההשפעה ממל' דקדושה נמשך למל' דקליפה בסוד ושפחה כי תירש גבירתה כו'. וע"י הפגם שלמטה גורמים זאת. דהנה המקובלים פי' ובשר בשדה טריפה לא תאכלו. בשר נק' אבר המילה ברית קדישא. לפי שבכל האברים יש בשר גידין ועצמות אבל באבר זה אין בו עצם כלל כלל כ"א רק בשר וגידין כו'. ע"כ נק' בשר. וזהו ובשר בשדה טריפה לא תאכלו היינו שצריך לשמור הברית שלא להכניסו ח"ו בשדה טריפה. אבל כשפוגמים בזה אזי גורמים גם למעלה להיות מלך מל' דקדושה לשדה נעבד לבחי' שדה טריפה כנ"ל. וע"ז בא הסעיר דר"ח שאמר הקב"ה הביאו עלי כפרה על שמיעטתי את הירח. שמחמת מיעוט הירח יכול להיות מלך לשדה נעבד. אבל כשיש יחוד שמשא וסהרא כו' אין יכול להיות אחיזת החיצונים כלל. וזהו מאחז"ל (שבת קמ"ו ע"א) בא נחש על חוה. כי חוה היא בחי' ולילה ללילה יחוה דעת שהוא בחי' מל' וזהו יחוה ל' גילוי כמ"ש בת"א בד"ה להבין ענין הברכות. וענין בא נחש על חוה הוא שמחמת חטא עה"ד נתדבקה ברע. והו"ע מלך לשדה נעבד שבחי' מל' דקדושה נעבד להשפיע בבחי' שדה טריפה. ולכן כתי' גבי קין (בראשי' ד' ח') ויהי בהיותם בשדה ויקם קין על הבל אחיו ויהרגהו. בשדה דוקא. לפי שמחמת חטא עה"ד שבא נחש על חוה נתדבקו בשדה טריפה (ועד"ה ואם בשדה שם נת' הענין בארוכות ובביאור יותר יעו"ש):

והנה אברהם ושרה הם התיקון דאדם וחוה. ושרה תיקנה הפגם דחוה. דכתי' (לך י"ג א') ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו. שהיו במצרים ערות הארץ. ובשרה כתי' (שם י"ב ט"ו) ותוקח האשה בית פרעה. ומ"מ לא נתדבקה ברע כלל. ולכן תיקנה החטא דחוה כי חוה אכלה עה"ד ונתדבקה בסט"א וגרמה להיות מלך לשדה נעבד כנ"ל. אבל שרה שהיא בחי' מל' דקדושה היתה בית פרעה ויצאתה משם נקיה וטהורה וכמ"ש (איוב י"ד ד') מי יתן טהור מטמא. שמטמא נפקת טהורה כו'. וז"ש בזהר (שם ע"ב) אתת שרה ונחתת וסלקת ולא אתדבקת ביה. ועי"ז תיקנה גם למעלה שלא יהי' בחי' מל' דקדושה נעבד לבחי' שדה טריפה דלעו"ז. ולכן כתיב ויהיו חיי שרה. כמ"ש בזהר בגין כך שרה זכתה לחיין עילאין. כי שרה ל' שררה מטרוניתא בחי' מל' ובבחי' מל' מצד עצמה אין לה חיים כי סיהרא ל"ל מגרמה כלום ולכן דוד לא היה לו שנין (זח"ב רל"ה ע"א). ולכן כתיב אשר יעשה אתם כו' וחי בהם שימשיך בהם חיים עילאין. ועי"ז זכתה שיומשך בבחי' מל' חיין עילאין מבחי' מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים. פי' מאה שנה דהנה אנת הוא חד ולא בחושבן. דקאי על בחי' כ"ע שאינו בחשבון וערך הע"ס. שכל הע"ס אינן ערוך אליו כלל. ומ"מ כולל בעצמו כל הע"ס. אך כמו שכלולים בכתר הם בבחי' שלימות יותר. דהיינו שהיו"ד כלולים מיו"ד. ושם הם מאה ולא עשר. וזהו מאה שנה שהוא ההמשכה מבחי' כ"ע בבחי' שרה מל'. ועשרים שנה. דהנה אעפ"י שאנת הוא חד ולא בחושבן מ"מ אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין וקרינן לון עשר ספירן. שנק' ספירן ל' כמראה אבן ספיר. כמו זכוכית בהירה מאיר על ידה אור השמש. כמו"כ הע"ס הם בבחי' בהירות שמאיר על ידם אור א"ס ב"ה. והיינו לפי שאינן נפרדים. כ"א הם אלקות ממש. ולכן הם בבחי' בהירות שאין מסתירים כלל על האור כו'. ולכן נק' ספירן. וזהו שאעפ"י שאנת הוא חד כו' מ"מ אנת הוא דאפיקת כו' ע"ם שבדי שיהי' מאיר אורו ית' בעולמות הוא ע"י הספירן דוקא. וזהו עשרים שנה בחי' חו"ב שהם ראשית הע"ס ושניהם כלולים מעשר לכן נק' עשרים שנה. ושבע שנים הם ז' מדות עליונות. והנה ב' הבחי' דמאה שנה ועשרים שנה. זהו ב' הבחי' דויתרון ארץ בכל היא. מלך לשדה נעבד. שמפרש הזהר בתחלה שהוא למעליותא גבוה מאד. כי פי' ויתרון ארץ בכל היא. היינו שמבחי' בכל נעע"ב (שהו"ע יחוד חילוני דחו"ב) נמשך להיות יתרון ארץ שהוא הידוע היסנות בבחי' תוס' וריבוי כנ"ל. וכמו"כ זהו בחי' עשרים שנה. שהם חו"ב. דהנה ובטובו מחדש בכ"י תמיד מעשה בראשית. וכתיב בראשית ברא אלקים. ות"י בחוכמתא. וכתי' כולם בחכמה עשית. ופי' בזהר (תזריע דמ"ג ע"א) כולם בחכמה עשית בבינה. והיינו שחו"ב הם מקור התחדשות ההיות בכל סדר השתל' בתמידיות כו' (והיינו בחי' יחוד חילוני דחו"ב שאין נפסק לעלמין) ולכן יכול להיות נמשך מחו"ב המשכת החיות בתוס' וריבוי ויתרון אור גדול. וזהו ויהיו חיי שרה עשרים שנה כדי שימשך בחי' ויתרון ארץ בכל היא. אבל מאה שנה שהוא ההמשכה מבחי' כ"ע זהו בחי' מלך לשדה נעבד תר"ך עמודי אור דכ"ע שנמשכי' ע"י המצות והו"ע המשכת או"ה ממש. ולכן הקדים הזהר לפרש תחלה הפסוק ויתרון ארץ למעליותא. ואח"כ מפרש מלך לשדה נעבד לגריעותא. והיינו ע"י שטרה תיקנה החטא דחוה שלא יהי' בחי' מל' נעבד לשדה דלעו"ז. עי"ז זכתה לבחי' ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה שהוא בחי' הפי' הראשון שבפסוק מלך לשדה נעבד גבוה מאד נעלה שבחי' מלך עילאה דבחי' כ"ע מתחבר בההוא שדה אשר ברכו הוי' כו'. ואח"כ כתי' עוד שני חיי שרה. כי כל הנ"ל זהו ההמשכה בבחי' שרה עלמה מל' דאצילות. אבל שני חיי שרה הוא שיומשך מבחי' מל' גם בבי"ע כו'. והנה כעת בעבודה מאה שנה ממשיכים ע"י ברכות המצות. חייב אדם לברך מאה

שלשה. ולכן זהו למעלה מבחי' ויתרון ארץ בכל היא. כי ארץ זהו דיבור העליון שמהוה העולמות ויתרון ארץ הוא מבחי' בכל נשע"כ שהוא בחי' חיי עוה"ב. אבל מלך לשדה נעבד שהוא פנימיות המל' שבה זריעת המצות הנה ע"י המצות נמשך בחי' תר"ך עמודי אור דכ"ע שלמעלה מכל חיי העוה"ב כנ"ל ונק' מלך שלשה כמו שאנו אומרים בברכת המצות ברוך אתה הוי' אלקינו מלך העולם שאומרים תחלה ד' תיבות קודם מלך. וזהו מלך העולם כי עוה"ב בינה נק' ג"כ עולם עלמא דאתכסיא כמ"ש מהעולם ועד העולם. אבל בחי' כתר נק' מלך העולם. וזהו מלך לשדה נעבד:

ג **והנה** כל ישראל בני מלכים הם שנמשכים מבחי' מל'. (אע"פ שנת"ל שמלאכים נמשכו מבחי' דיבור עליון מל' שנק' ארץ. ונש"י נמשכו מבחי' מחשבה (בינה). אך יש מולדת" בית זהו מה שמבחי' מל' נולדים" נשמות דאצי'. ומולדת" חוץ זהו מה שמבחי' מל' נמשך לידת" הנשמות דבי"ע. ואע"פ שנמשכים מבחי' פנימי' המל' אך כדי להיות מולדת חוץ והאי צ"ל ע"י בחי' דיבור עליון.) וצ"ל מהו החילוק בעבודה בין יתרון ארץ בכל היא לבחי' מלך לשדה נעבד. הנה שק"ש הכוונה באחד הוא אחד בז' רקיעים וארץ וד' רוחות. והיינו להמשיך בחי' אל"ק בז' רקיעים וארץ כדי שיומשך בחי' ויתרון ארץ. ויש הרבה כוונות באחד. וכוונה זו כתב הפרד"ס. והיתרון ארץ נמשך בשמו"ע והיינו מה שמבקשים גאלנו רפאנו ברכת השנים. דהנה בבחי' ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית יכול להיות שיומשך החיות בתוס' וריבוי ויתרון גדול. כמו שאמרו בסוף כתובות (דקי"א ע"ב ודקי"ב ע"א) חטים ככליות השור. וכמו קודם חטא עה"ד הי' בריאות שלא הי' חולי כלל. וזהו בחי' יתרון ארץ שממשיכים ע"י ק"ש ושמו"ע דהיינו שמבחי' ובטובו מחדש בכ"י תמיד מע"ב יומשך החיות בתוס' וריבוי כמו שאנו אומרים מברך השנים. אך זה נק' רק לחדש הישנות. אבל יש עוד בחי' היותר עליונה כמ"ש אור חדש על ציון תאיר. פי' כמו לעתיד שיהי' שמים חדשים וארץ חדשה. כי בחי' יתרון ארץ הנ"ל הוא בבחי' ארץ דעכשיו דהיינו במדריגת בחי' ארץ דעכשיו ורק שיומשך החיות בתוס' וריבוי וכמו עד"מ שמגרעין א' נצמח מאה גרעינים אבל הכל ממין הראשון. ולכן נק' זה חידוש הישנות. אבל בחי' או"ח הוא כמו לעתיד שיהי' שמים וארץ חדשים לגמרי. וכמו שיתגלה לעתיד נשמות חדשות. פי' נשמות חדשות. היינו גילוי אלקות כי לעתיד כתיב (ישעי' מ' ה') ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר. כי עין בעין יראו. וע"כ נק' זה נשמות חדשות. כי הנשמות דעכשיו אינן בסוג שיהיו יכולים לראות עין בעין כו'. וזהו החילוק בין יתרון ארץ בכל היא לבחי' מלך לשדה נעבד. כי יתרון ארץ בכל היא היינו שמבחי' בכל נשע"כ נמשך להיות יתרון ארץ בתוס' וריבוי כנ"ל אבל רק לחדש הישנות לבד. וכמ"ש (ויחי מ"ט כ') מאשר שמנה לחמו. פי' ההשפעה נק' בשם לחם. והנה יש לחם עוני ולחם פנג. שכשההשפעה היא בצמצום. הנה לזה נק' לחם עוני. אבל בחי' יתרון ארץ זה נק' שמנה לחמו לחם פנג. וזהו מאשר שמנה לחמו. מאשר דוקא. כי אשר הוא עלמא עילאה בינה. וכמו יתרון ארץ בכל. בכל נשע"כ. ועכ"ז נק' רק חידוש הישנות לבד. אבל מלך לשדה נעבד. שהוא ההמשכה שע"י המצות מבחי' תר"ך עמודי אור דכ"ע זהו המשכת או"ח ממש. שיהי' התחדשות גמור בסדר השתלשלו' שיהי' התגלות אלקות בעולמות כמ"ש ונגלה כבוד הוי' כו' כי עין בעין כו' נשמות חדשות כנ"ל:

ד **ויש** עוד פי' מלך לשדה נעבד לגריעותא. דהנה בעשו כתיב (תולדות כ"ה כ"ז) יודע ציד איש שדה. ואמרז"ל במד"ר (בראשית פס"ג) שבא על נערה המאורסה כתי' הכא איש שדה וכתי' התם כי בשדה מצאה. וז"ל הזהר (שם) ד"ה מלך לשדה נעבד. מלך דא אשה יראת ה'. שדה דא אשה זרה כו' כגון דאית שדה ואית שדה כו' ע"ש. והיינו כי באשת חיל כתי' (משלי ל"א) זממה שדה ותקחהו. בחי' שדה אשר ברכו הוי' ותרגומו חקל תפוחין קדישין. ויש בחי' שדה דלעו"ז כמ"ש (משפטים כ"ב ל') ובשר בשדה טרפה לא תאכלו. ולכאורה הי' צריך לכתוב ובשר טרפה בשדה כו' אלא הפי' דטרפה קאי על השדה דיש שדה שנק' שדה טרפה. בחי' שדה דלעו"ז וע"ז כתי' בעשו איש שדה כו'. והענין כי מל' דקדושה היא בחי' שדה דקדושה. ומל' דקליפה היא בחי' שדה דלעו"ז. דהנה כתי' כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו. שבנין המל' מהגבורות. והיינו שהשפעת החיות מבחי' מל' בעולמות הוא ע"י גבורות וצמצומים והיינו כדי שיתהוה בחי' יש. אך המכוון מהצמצומים דמל' הוא שיהיה ביטול היש דהיינו שיתהוה בחי' יש ומ"מ יהי' היש בטל בתכלית. והנה מל' דקליפה מתדמה ג"כ למל' דקדושה כקוף בפני אדם. שמשפעת ג"כ ע"י צמצומים. אך בקליפה ריבוי הצמצומים מאד עד שנעשה נפרדים לגמרי. שיהי' היפך ונגד אלקות. כמו שאמר פרעה לי יאורי ואני עשיתני ולכן מל' דקדושה היא בחי' שדה אשר ברכו הוי'. שבה זריעת כל המצות. כי בהיש המתהוה מבחי' מל' דקדושה יש ביטול היש ויכול להיות קבעומ"ש וקבעומ"ל. שהרי התורה לא ניתנה למלאכים מטעם שלום יצה"ר כו' וניתנה למטה דוקא. אעפ"י שיש יצה"ר. אך כיון שירידת נש"י למטה להתלבש בגופים הוא עפ"י צמצומים דמל' דקדושה ע"כ גם בהיש הגשמי יוכל להיות ביטול היש כו' לכן בשדה זו דקדושה הוא זריעת כל המצות. ואח"כ הצמיחה היינו האתעדל"ע המשכת אורות עליונים שנמשך ומתגלה בבחי' שדה אשר ברכו הוי' ע"י קיום המצות. וז"ש (שיר ז' י"ב) לכה דודי נצא השדה. דהיינו שאימא עילאה אומרת כן לז"א דאצילו' ולכן שדה מורה על יחוד עליון. השי"ן הוא ג' ספי' נה"י והד' הוא ת"ת וכשנמשך מהם היחוד בבחי' מל' אזי נעשית המל' בחי' ה'. דהיינו בחי' מל' שמקבלת היחוד מד' ספי' תנה"י ועמה ביחד זהו ה'. אבל במל' דקליפה שנוטלים היש לעצמן לומר לי יאורי כו' אין יכול להיות שם זריעה כלל. ונק' שדה טריפה. פי' מה שיש שם לפעמים תוס' יניקה והיות א"ז ע"י זריעה וצמיחה כמו בהשדה דקדושה כ"א ע"י שטורף נפשות דקדושה ומכשילן באיסור עי"ז מקבלים תוס' יניקה מהקדושה דרך גזילה ונפילה כו'. והנה

שדה

שוה ויושב בכתר עליון כמ"ש בתניא פכ"ו. וכמ"ש שהבינה גבוה מאד נעלה על בחי' הדיבור עליון. ולכן זה שנמשך בהדיבור הגילוי מבחי' אור הבינה זהו והוי עלי' גדולה להדיבור. וזהו ויתרון ארץ בכל היא. שזהו והוי יתרון גדול בבחי' ארץ דיבור עליון שיאיר בה גילוי כשע"ב כו'. דהנה בהדיבור יש מדרגות. כמו למטה באדם כשמדבר דברים בעלמא זהו שיחת חולין. אבל לפעמים מדבר דברי חכמה או דברי תורה. אזי הדיבור במדרגה גדולה שמאיר בו אור השכל והחכמה כו'. וכמו"כ יובן למעלה שהדיבור מצד עצמו נק' בזהר מלין דהדיוטא. שכל העש"ת הם מקור שיתהווה בע"ג. ובע"ג להבע"ג אין ערוך כלל. לכן נק' הדיבור עליון מלין דהדיוטא ושיחת חולין לגבי אור א"ס ב"ה. והראי' שהרי ששת ימי המעשה נק' ששת ימי החול. בחי' חולין כו'. אך זהו הדיבור עליון מצד עצמו. אבל יכול להיות יתרון מעלה בהדיבור שיאיר בו אור הבינה. שהוא ההשגה באור א"ס ממש. וזהו כל הנק' בשמי שבחי' כל ממשיך גילוי כשע"ב להיות נקרא בשמי מל'. וזהו שאומרים בשבת נשמת כל חי תברך את שמך. לפי שבשבת נמשך נשמה יתירה מבחי' כל חי לכן תברך את שמך. וזהו ויתרון ארץ בכל היא שע"י היסוד נמשך היתרון בבחי' ארץ שהוא הדיבור שיאיר בו כשע"ב. ובאדם בעבודה היינו מה שאנו מבקשים ותן בלבנו בינה להבין כו'. פי' להבין דבר מתוך דבר. תוך דבר נק' ממכ"ע ומבחי' תוך דבר שאינו אלא הארה בעלמא נהי' יכולים להבין בחי' דבר סוכ"ע איך דכולא קמיה כל"ח. וכדי להמשיך גילוי בינה זו בנפש צריך התעוררות ר"ר. כי האדם מצד עצמו משיג רק גשמיות כו'. ולכן כדי שיוכל להבין השגה באלקות כמ"ש (ישעי' מ' כ"ו) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. צריך לעורר ר"ר כו'. והנה האתעדל"ת להמשיך בחי' ויתרון ארץ בכל היא. הוא ע"י עיני כל אליך ישברו. פי' עיני כל היינו כשממשיכים גילוי כשע"ב בנפש לתוך המדות בלב. עי"ז גורמים למעלה שנמשך גילוי אור כשע"ב במל' וכמ"ש לך הוי' הגדולה כו' כי כל בשמים ובארץ (דה"א כ"ט י"א) שע"י לך הוי' כו' שהוא התבוננו' איך שכל המדות בטלים באוא"ס ב"ה והעלאת הנפש מלמטלמ"ע. עי"ז נמשך אח"כ בחי' כי כל כו' מלמעלמ"ט בחי' יתרון ארץ בכל היא כו' כנ"ל:

ב **מלך** לשדה נעבד. ואחז"ל במד"ר (קהלת פ"ה) מלך זה הקב"ה שנאמר ה' מלך גאות לבש. לשדה זה ציון דכתיב (ירמי' כ"ו י"ח) ציון שדה תחרש. נעבד כמ"ש ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה. וזהו כפי' הזהר מאן מלך דא קוב"ה. לשדה נעבד דא שדה אשר ברכו הוי' כד איהו נעבד ואתתקן בכל מאי דאצטריך (דהיינו ע"י לעבדה ולשמרה קיום המצות) כדין מלך עילאה אתחבר בשהוא שדה עכ"ל. וצ"ל דהלא ויתרון ארץ בכל זהו ההמשכה מאוא"ס מבחי' כשע"ב כנ"ל. ומהו עוד מלך לשדה נעבד. שאמרו מלך דא קוב"ה. דמשמע שזהו בחי' יותר גבוה. והנה החילוק שבין ארץ לשדה ארץ נק' כל הכדור אבל שדה נק' המובחר שהוא מקום הזריעה ולמיחה. ויש שדה הלבן ושדה האילן. והענין כי ויתרון ארץ בכל היא. הנה בכל זהו בחי' העוה"ב. כמארז"ל (ב"ב ט"ז ב') שלשה הטעימן הקב"ה בעוה"ז מעין עוה"ב אברהם כו' שנאמר בהם בכל מכל כל. נמצא בעוה"ב נק' כל. והיינו משום כי עוה"ז יש בו חסרון מחמת שחוסר כל. אבל עוה"ב הוא השלימות בתכלית מבלי שום חסרון. כמ"ש (עקב ח' ט') לא תחסר כל בה. ולכן נק' העוה"ב בכל או כל. והיינו השלימות ומילוי כל החסרונות נמשך מבחי' כשע"ב בגימט' כל. אבל על המצות אחז"ל (אבות פ"ד) יפה שעה אחת בתשומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב. והענין דאחז"ל (מנחות דכ"ט ע"ב) ביו"ד נברא העוה"ב ובה' נברא העוה"ז. עוה"ז נברא מבחי' ה' תתאה דיבור עליון. אבל עוה"ב הוא בחי' ה' עילאה בינה שהוא השגה והבנה באלקות ולכן נברא ביו"ד חכמה. כי הבינה מקבלת מהחכמה וזהו ביו"ד נברא העוה"ב. והנה היו"ד הוא בחי' נקודה בעלמא. והיינו כי אוא"ס הוא למעלה מעלה מגדר חכמה. ולכן כדי שיומשך מאור א"ס ב"ה התהוות בחי' חכמה צ"ל צמצום רק בחי' נקודה כו'. אבל תרי"ג מצות דאורי' וז' מצות דרבנן הם המשכת תר"ך עמודי אור מבחי' כ"ע. בחי' והחכמה מאין תמצא דהיינו בחי' אין שממנו מתהווה החכמה יש מאין כו'. שהוא בחי' אחד הוא חד ולא בחושבן כי השכ' נק' יו"ד הנה יו"ד רומז על עשר בחי' והיינו שהשכ' היא ראשית הע"ס אבל כ"ע הוא חד ולא בחושבן פי' ולא בחושבן היינו שכל הע"ס אין ערוך אליו ית'. ולכן יפה שעה אחת בתשומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב. פי' כל חיי עוה"ב הוא מבחי' כשע"ב בגימט' כל. וגם ביו"ד נברא עוה"ב שהוא בחי' חכמה. אבל המצות הם המשכות מבחי' כ"ע חד ולא בחושבן. שכל חיי עוה"ב אינן ערוך אליו ית' כלל כנ"ל. ומה שאמרו יפה קורת רוח שעה א' בעוה"ב מכל חיי עוה"ז זהו ג"כ אמת. כי כל חיי עוה"ז הוא בה"א נברא עוה"ז דיבור עליון. אבל עוה"ב הוא בחי' כל כשע"ב שהוא בחי' ויתרון ארץ בכל היא כו'. וזהו בשמחה ובטוב לבב מרוב כל. כל נק' העמוד שמחבר געה"ע עם געה"ת. והיינו כי געה"ת מקבל מבחי' מל' וגעה"ע מקבל מבינה ולכן העמוד שמחבר נק' כל כנ"ל בענין ויתרון ארץ בכל. ויש רוב כל. אבל המצוה גבוה יותר מבחי' רוב כל כו'. ולכן צ"ל קיום המצות בשמחה דוקא ובטוב לבב. טוב לבב זהו הרעו"ד שיהי' לו רצון באמת לאור א"ס. ואזי שייך שמחה ותענוג כשמרוה הצמאון והרצון כו'. וכמ"ש בק"ש ואהבת כו' ואח"כ וקשרתם וכתבתם. והנה המצות נק' בשם זריעה כמ"ש זורע צדקות. שכדי שע"י קיום המצות בגשמיות יומשך תר"ך עמודי אור. זהו כמו זריעה שהצמיחה בלא בערך הזריעה כלל. והנה הזריעה היא בשדה. וכמו"כ זריעת המצות היא בבחי' שדה אשר ברכו הוי' חקל תפוחין קדישין. וזהו שדה נעבד וכמ"ש בזהר כד איהו נעבד ואתתקן בכל מאי דאצטריך. היינו כמו השדה שמהזריעה עד הקצירה יש הרבה עובדות ומלאכות כו'. וכמו"כ בבחי' זריעת המצות. וזהו מלך לשדה נעבד. שבבחי' שדה נעבד שהוא זריעת המצות מתחבר בה מלך

עילאה

הי' גילוי אלקות מלה. והיינו כי עכשיו השפעת החיות ע"י שרו ש"ע שנק' נער שהוא רק מדות דיל'. אבל בזמ"ב האירו מדות עליונות דאצי' ממש למטה. ויש פי' שבזמ"ב האירו ז"ת דעת"י. ולכן הי' אז גילוי אלקות מלה. אבל אחרי חטא עה"ד נסתלק גילוי זה ונמשך החיות ע"י שרו ש"ע בבחי' העלם והסתר ולכן האשל אותיות שאל. שאל נא לימים ראשונים. שע"י האשל שנטע בבאר שבע שהו"ע בחי' כי האדם עץ השדה דהיינו בחי' העלות שנמשך בבחי' מל' גילוי ז' דרגין עילאין בחי' יש הוי' כו' ה"ז גילוי מבחי' ימים ראשונים. כי האשל הוא תיקון חטא עה"ד כמ"ש בזהר. והנה בפי' בזמ"ב יש ב' פי'. הפרד"ס בשם הזהר פי' שהם ו"ק דאצי' שהאירו למטה בעבי' בזמ"ב. והמק"מ בשם הרה"ו פי' שהם ז"ת דע"י. והנה לפי' המק"מ והאי א"ש ענין האשל שהוא בחי' כי שאל נא לימים ראשונים שהוא שנמשך הגילוי מבחי' ז"ת דע"י. וגם לפי' הפרד"ס ג"כ א"ש כי הגילוי בעולמות ז"ל ע"י המדות דו"ק דאצי' דוקא ולכן כל ענין הגלות הוא מחמת הסתלקות המדות דז"א שבחי' עיבור בבינה. ונק' הוי אוי כמ"ש במ"א. אבל ע"י נטיעת האשל בחי' שאל נא לימים ראשונים נמשך להיות גילוי אלקות בעולמות גם למטה בעבי' גשמיות. והיינו כי האשל הוא הפך מבחי' הוי אוי. שמסתלק הוי"ו ת"ת והיו"ד יסוד שבחי' אל"ף. אבל אשל הוא במלוי האל"ף שהשי"ן חג"ת והלמ"ד נה"י ומשם לבאר שבע מל':

ה **ובילקוט** (דברים רמז תת"א) היתה כשנתן הקב"ה את הארץ לאברהם נתנה כמות שהיא עמד אברהם והשביחה ויטע אשל כו'. והענין דכתיב (ואתחנן ו' א') וזאת המצוה אשר צוה ה' לעשות בארץ. וכתיב בתרי' שמע ישראל כו'. כי הארץ זהו ג"ע כמ"ש (ישעי' ס' כ"א) ועמך כו' לעולם ירשו ארץ וכתיב (בראשית ב' ט"ו) ויניחהו בג"ע לעבדה כו' לעבדה ע"י רמ"ח מ"ע והיינו כי הג"ע מצד עצמו הגילוי רק מבחי' זיו השכינה מדת מלכותו בחי' ממכ"ע. אבל ע"י תומ"צ ממשיכים תוס' אור מעצמותו ית' בחי' סוכ"ע. וזהו ענין לעשות בארץ. וכללות המשכה זו הוא ע"י ק"ש. כי רמ"ח תיבין דק"ש הם המשכת רמ"ח אברים דמלכא בחי' כמראה אדם. שע"י בחי' כמראה אדם נמשך מאוא"ס ב"ה הסוכ"ע שבחי' מל' ממכ"ע. וזהו ג"כ ויטע אשל בבאר שבע כי אשל הוא בחי' כי האדם עץ השדה זהו כמו ק"ש שע"י רמ"ח תיבין דק"ש ממשיכים רמ"ח אברים דמלכא. ובחי' האשל היא כמ"ש תחת האשל ברמה שהאשל שהוא בחי' אדם יש לו התקשרות עם בחי' רמה רוממות אוא"ס ב"ה בחי' כי לא אדם הוא. והמשכה זו המשיך אברהם בבאר שבע. א"כ זהו כמו ענין לעשות בארץ ע"י ק"ש כנ"ל. וזהו ענין עמד אברהם והשביחה:

פרשה חיי שרה

ויהיו חיי שרה מאה שנה וגו' שני חיי שרה. וצ"ל כפל הלשון מ"ש אח"כ עוד שני חיי שרה דלכאו' הוא מיותר. הנה כתי' (קהלת ה' ח') ויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה נעבד. ובזהר (דקכ"ג ע"א) הקדים לפרש פסוק זה. ואח"כ מפרש הפסוק ויהיו חיי שרה. וצ"ל איך פסוק זה הקדמה להבין עפי"ז ענין הפסוק דחיי שרה (· הקושי' הוא על פי' הא' שבפסוק ויתרון ארץ). הנה ארץ נק' בחי' מל' שהיא בחי' האחרונה. כי בד"י ארמ"ע יסוד העפר למטה מכולן. וד"י כנגד ד"א הוי' כו'. דהנה בחי' מל' הוא דיבור עליון דבר מלך. וכמו עד"מ למטה באדם הדיבור הוא רק בשביל התחברות עם זולתו משא"כ לעצמו א"צ דיבור כלל. כמו"כ למעלה הבחי' גילוי דהיינו מה שנמשך התגלות הארה מאלקות להחיות העולמות זה נק' דיבור. וכמו"כ התגלות הנבואה להנביאים הוא ע"י הדבור כמ"ש ויהי דבר ה' אלי. דהנה כל העולמות הם בע"ג. שמלאכים מיכאל וגבריאל הם בע"ג. וגם שנשמות נשמת אברהם היא בע"ג. והג"ע ג"כ בבחי' גבול שיש גבול להשגת כאו"א. ושעולם מן הארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה. והבחי' מאלקות שהיא מקור להחיות בע"ג נק' דיבור. כמו עד"מ למטה שהדיבור יוצא לחוץ ונעשה נפרד. כמו"כ למעלה בבחי' מל' כתי' ומשם יפרד והיה לד' ראשים שהיא מקור החיות לעלמא דפרודא שיתהוו בחי' נפרדים. וכמו ד' מחנות שכינה אעפ"י שאומרים קדוש מ"מ הם דבר נפרד מאלקות. וע"כ נק' דיבור עליון לפי שהיא מקור שממנה מתהווים בע"ג ונפרדים. ולכן נק' בשם ארץ בחי' דומם. שהיא בחי' היותר אחרונה. וזהו ויתרון ארץ בכל היא. שמבחי' בכל נמשך היתרון בבחי' ארץ. דהנה כתיב (ישעי' מ"ג ז') כל הנקרא בשמי. כי כל בשמים ובארץ. כל הוא בחי' צדיק. יסוד. אך כל בגימט' נש"ב. והיינו שהיסוד ממשיך גילוי נש"ב בהדיבור עליון שנק' ארץ. וזהו ויתרון ארץ בכל היא. דהנה כמו באדם הדיבור אין ערוך להבינה. שהבינה היא להבין ולהשכיל בהשגה והשכלה שייך בעצמיות הנפש. ויש חמשים שע"ב. שערי בינה הם המשכות מבחי' מוח בינה בלב. מוח בינה נק' מה שמתבונן באלקות איך שאני הוי' לא שניתי. אבל שיומשך ויתגלה ההשגה והבנה דבינה גם בלב דהיינו שיתפעלו מזה המדות. כי העיקר שמבחי' וידעת כו' יהי' והשבות אל לבבך. זהו ענין שערי בינה שהם שערים הנמשכים מן מוח בינה בהמדות ולכן יש מ"ט שע"ב נגד ז"מ וכל מדה כלולה מז'. וז"ש נודע בשערים (משלי ל"א) ואיתא בזוה"ק (וירא ק"ג ע"ב) לכל חד לפום מאי דמשער בליבי' היינו לפי השער ממוח בינה הנמשך בלב. וכמו"כ למעלה הנה הדיבור נק' עלמא דאתגליא. אבל הבינה היא בחי' מחשבה עלמא דאתכסיא. ולכן המעלה דכ"י לפי שעלו במחשבה משא"כ המלאכים נתהוו מהדיבור כו'. ועוה"ב הוא בבינה. והיינו כי עוה"ב הוא שיהי' התגלות אלקות זה נמשך מבינה עלמא דאתכ"ס בשם הבין

עוז

קדושה בכנס"י מלמעלמ"ע. וזהו ענין צדקה ומשפט. כי השתכלו' בחי' עין ה' אל יראיו כו' זהו הצדקה. והמשפט היינו מה שלצדיקים וליראיו דוקא. ולא בהפך כו'. והנה הזה בסנהדרין לפי שנק' עיני העדה שהעבודה שלהם היא בבחי' השתכלות מלמעלמ"ע לאסתכלא ביקרא דמלכא כו' :

ג וזהו ויטע אשל. שזהו סנהדרין ע' זקנים. היינו שהמשיך אברהם הארה וגילוי מבחי' עת"י וכמארז"ל (ב"מ פ"ז א') עד אברהם לא הוה זקנה. דהיינו שעד אברהם לא האיר בחי' דיקנא דעת"י יגמה"ר. ואיך זכה אברהם לגילוי זה. הנה אמרו רז"ל במד"ר (וירא פ' מ"ט) ע"פ סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם. שע"י מצות מילה זכה לבחי' סוד בגימט' שבעים. דהיינו לבחי' ע' נפש דיעקב וע' זקנים. והענין כמארז"ל (במד"ר ויקרא פ' כ"א) ע"פ בזאת יבא אהרן אל הקדש ע"י זאת אות בריתי ביני וביניכם כו'. והיינו שע"י מילה שהוא הסרת הערלה ונכנס הוא בחי' ומלתם את ערלת לבבכם עי"ז גורמים למעלה שיוסר בחי' והבדלה הפרכת לכם בין הקדש ובין קה"ק. שיתגלה בחי' קה"ק שהוא בחי' עתיקא. וכיון שע"י מילה נמשך הגילוי מבחי' קה"ק עת"י ע"כ עי"ז זכה אברהם לבחי' ע' זקנים. וזהו ויטע אשל. ובעה"מ פי' אשל ר"ת אדום שחור לבן. ג' מיני שערות. ודלת ראשך כארגמן. קווצותיו תלתלים שחורות כעורב. ושער רישי' כעמר נקא. והיינו שהמשיך הגילוי מבחי' שערות לבנים דא"א דיקנא דעת"י ועי"ז מתלבנים השערות דזו"נ ג"כ. ולפ"ז יתפרש יותר יפה ענין אשל על הע' זקנים. נמצא מתבאר מזה שענין הע' סנהדרין ע' זקנים אין זה ז' מדות דז"א לבד כ"א מה שמאיר הארה וגילוי מבחי' עת"י בז"א זהו נקרא ע' זקנים. ובזה יובן ענין תחת האשל ברמה דקאי על הסנהדרין. דהנה בחי' רמה הוא כמ"ש (ש"א ב' א') רמה קרני בה'. ואז"ל (מגילה י"ד א') רמה קרני ולא רמה פכי דוד שנמשח בקרן נתקיימה מלכותו כו'. שאול באחת ועלתה לו. דוד בשתים ולא עלתה לו. והיינו כי מלכות שאול נלקחה מבחי' כמראה אדם דהיינו עפ"י חכמה לפי בחי' בחיר ה' משכמו ומעלה גבוה מכל העם ולכן בחטאו ניטלה ממנו המלוכה. כי בבחי' אדם יכול להיות שינויים אבל דוד שנמשח בקרן. והקרן הוא בחי' רמה. רמה קרני דהיינו בחי' רוממות דאוא"ס עצמו בחי' כי לא אדם הוא. בחי' אני ה' לא שניתי ע"כ נתקיימה מלכותו כו'. נמצא שבחי' רמה הוא בחי' רוממות דאוא"ס עצמו בחי' כי לא אדם. והאשל זהו בחי' כמראה אדם כי האדם עץ השדה. וא"כ כיון דכתי' תחת האשל ברמה זהו התקשרות והתחברות בחי' אדם עם בחי' כי לא אדם הוא והיינו כיון דקאי על הסנהדרין ע' זקנים שבהם מאיר הארה מבחי' עת"י שהו"ע התקשרות ז"א בעת"י ע"כ נק' תחת האשל ברמה כו'. וזהו החילוק שבין התנאים שפ' ויטע אשל בבאר שבע. שר"י ור"נ שאומרים אשל פרדס (או פונדק) זהו רק המשכה מבחי' כמראה אדם לבד כי האדם עץ השדה כנ"ל. אבל ר"י בר' סימון שאומר אשל זהו סנהדרין הוא מוסיף מעלה באשל שהוא ההמשכה מבחי' עת"י כי לא אדם הוא כנ"ל בבחי' מל' שנק' באר שבע :

ד והענין דהנה כתיב (שופטים כ' י"ט) כי האדם עץ השדה. ופי' בזהר (בלק ר"ב סע"א ורע"ב) עץ הוא ל' עצה דהעצה והסמיכה של בחי' שדה הוא על האדם העוסק בתו' שעי"ז ממשיך מבחי' אדם העליון בעל הכחא בבחי' שדה אשר ברכו הוי'. ולהבין ענין זה שמבחי' אדם העליון נמשך העצה בבחי' שדה מל'. הנה כתיב (שלח י"ג כ') היש בה עץ אם אין. פי' אם השפע נמשך מבחי' עץ חיים שהוא העצה וההתחכמות איך שיומשך חיים עליונים אהוי"ר עילאין מבחי' מדות עליונות דאצי' או שהשפע נמשך רק מבחי' אין דהיינו בחי' מל'. שנק' אין ע"ד בריאה יש מאין. שמקור ההתהוות שהוא בחי' מל' הוא רק שם והארה בעלמא שהיא כאין ואפס לגבי עצמותו ית'. וזהו ג"כ ענין היש הוי' בקרבנו אם אין (בשלח י"ז ז'). פי' יש הוי' ע"ד שאמר יעקב אכן יש הוי' במקום הזה ואנכי לא ידעתי (ויצא כ"ח ט"ז). דלכאורה אינו מובן מהו במקום הזה דוקא והלא מכה"כ ולית אתר פנוי מני'. אלא הענין דמה שמכה"כ הוא רק בחי' מל' שנק' אין הארה בעלמא. אבל במקום בהמ"ק מאיר בחי' יש הוי' דהיינו גילוי שם הוי' שהוא בחי' עצמותו ממש ונק' יש הוי'. יש האמיתי ולא בחי' אין הארה בעלמא. ועד"ז רצו לידע היש הוי' בקרבנו אם אין כו'. וזהו היש בה עץ אם אין. שהעצה הוא בחי' התחכמות איך שיושפע גילוי בחי' יש הוי' ז' דרגין עילאין למטה כו'. וזהו כי האדם עץ השדה. עץ הוא ל' עצה. דכשצריך להשפיע צריך להיות במשפיע בחי' עצות איך שיושפע ממנו להמקבל כו'. וכמו"כ למעלה יש בחי' עצות (דהיינו בחי' נו"ה) איך להשפיע בבחי' מל' מקור דבי"ע גילוי בחי' שם הוי' יש האמיתי איך שלמעלה היא ולמטה אין כו'. והעצות נמשכים ממקום גבוה מאד כמ"ש (ישעי' ט' ה') פלא יועץ. עצות מרחוק (שם כ"ה א') מבחי' החכמה והיא רחוקה ממני (קהלת ז' כ"ג). וזה הי' ענין הרשת שע"ג המזבח. כמו הנפה המבררת שמוציאה הקמח וקולטת הסולת. כך צריך המשפיע לברר מה שיוכל להשפיע להמקבל ומה שלא יוכל להשפיע יען שלא יוכל המקבל לקבל ממנו. ע' בבה"ז פ' שלח. וכמו"כ ענין הרשת שע"ג המזבח הי' כדי לברר השפעות גילוי אלקות מה שיוכל לבוא לידי גילוי השפעה בנבראים כו'. וזהו כי האדם עץ השדה. שמבחי' כמראה אדם נמשך העצות בהשדה בחי' מל' איך שיומשך השפעת גילוי בחי' יש הוי' בבחי' מל'. וזהו ג"כ ענין ויטע אשל בבאר שבע. באר שבע הוא בחי' מל' והאשל הוא בחי' כי האדם עץ השדה. שהוא בחי' עץ ועצה איך שיומשך בבחי' מל' גילוי שם הוי' ז' דרגין עילאין כו'. ולכן אשל אותיות שאל היינו כמ"ש (ואתחנן ד' ל"ב) כי שאל נא לימים ראשונים ימים ראשונים הם ז"ת. כי בג"ר מחשבתו וחכמתו ובינתו אסור בהם השאלה לפי שהם מיוחדים בא"ס ב"ה שאינו בגדר עלמין ולית מחתב"כ. אבל בז"ת דהיינו מדותיו ית' שהם מקור ההשפעה לעולמות שהרי מדת חסד אין שייך כ"א כשיש עולמות ונבראים על מי שיחול החסד כו' לכן בהם מותר השאלה שמהמדות יוכל להיות נמשך גילוי בבחי' השגה כו'. אך פי' ימים ראשונים. היינו המדות שהאירו בבימ"ב. שהם מדות עליונות מאד שהרי בבימ"ב

הי'

באתר דאיקרי ערש שביעית היינו לקבל ולחבר בחי' ע"ס דאצי' בבחי' הב' דמל' כשיורדת להיות מקור לבי"ע כדי שיומשך גילוי האצי' גם בבי"ע. ועד"ז הו"ע ויטע אשל בבאר שבע. שאברהם המשיך בחי' אשל בהו"ע עשר נטיעות הנ"ל בחי' ע"ס דאצי' בבחי' מל' שנק' באר שבע. באר שמקבלת מז' מדות עליונות. וגם בחי' מל' כשנעשי' מקור לבי"ע נק' ג"כ באר שבע. שמקבלים ממנה ז' היכלות דבריאה. וכן פי' רז"ל בגמ' סוטה ד"י ע"א ויטע אשל בבאר שבע ר"י ור"נ חד אמר אשל פרדס כו' ע"ש. וז"ל שהרי הפרדס יש בו אילנות הרבה. ואיך כתי' אשל לשון יחיד. והענין כי נת"ל ענין ויטע אשל בהו"ע עשר נטיעות דהיינו ע"ס דאצי'. ובאצי' איהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון כי אעפ"י שהם ע"ס הכים ולא בחכמה ידיעא מבין כו' ויש מדת החסד ומדה"ד ומדה"ר וגו"ה מ"מ כולם הם דבר אחד ואחדות אחד ממש. והיינו לפי שבטלים לאוא"ס ב"ה דלאו מכל אינון מדות איהו כלל אחדות פשוט. וכמו שנת' בהגהה ה"ב דמ"ש הרמב"ם הוא היודע והוא הידוע והוא הדעה עצמה כן הוא בכל מדותיו ית' דהיינו גם במדת חסדו ומדת גבורתו ומדת רחמנותו שהכל אחדו' א' ממש כו' ולכן כתי' אשל לשון יחיד כו'. והנה אשל אותיות שאל. שאל מה תשאל (במד"ר וירא ס"פ נ"ד). והיינו כי מאוא"ס ב"ה עצמו שהוא בלי גבול אין יכולים הנבראים בע"ג לקבל שום השפעה כו'. ולכן נק' אש. אש אוכלה הוא. כמו טבע האש שמסתלק למעלה ואין יורד למטה. כמו"כ מאוא"ס ב"ה עצמו אין יכול להיות שום השפעה בנבראים אלא ע"י התלבשותו בהע"ס שהם מדותיו ית' עי"ז יכולים הנבראים בע"ג ג"כ לקבל השפעה. כי אעפ"י דאיהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון מ"מ ע"י החכמה משפיע חכמה בנבראים וע"י מדה"ר נמשך רחמים על הנבראים. וזהו אשל אותיות שאל שאל מה תשאל היינו ע"י האשל שהוא הע"ס דאצי' (שהמשיך בבאר שבע מל' מקור דבי"ע) יכול להיות ריבוי השפעה למטה ברוחניות בעסק התומ"צ והמשכת אהוי"ר. וגם השפעות גשמיות. ועוד ענין אשל אותיות שאל היינו שאז תלוי באתעדל"ת. שע"י אתעדל"ת יהיו יכולים להמשיך אתעדל"ע. ויהי' באתעדל"ת דוקא אתעדל"ע. משא"כ מצד אוא"ס עצמותו הרי כחשיכה כאורה ויכולים גם החיצוני' לקבל כו'. וכמשנ"ת במ"א ע"פ השקיפה ממעון קדשך מן השמים דוקא ואז וברך את עמך ישראל שכשההשגחה היא ע"י הע"ס אז נמשך השפע רק בקדושה. ולכן אשל אותיו' שאל:

ב **וכ"ז** הוא לפי הדעה בגמ' דהאשל הוא פרדס. אכן יש עוד דעה (במד"ר וירא ס"פ נ"ד) ר' יהודה בר' סימון אומר אשל זה סנהדרין כמ"ש (ש"א כ"ב) ושאול יושב בגבעה תחת האשל ברמה. וכי מה ענין גבעה אצל רמה. אלא שאול הי' יושב בגבעה בזכות הסנהדרין שהי' אצל שמואל ברמה. נמצא תחת האשל ברמה קאי על הסנהדרין וכמו"כ מ"ש ויטע אשל בבאר שבע זהו סנהדרין. והענין דכתיב (וירא י"ח י"ט) ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט. כי שם הוי' מורה על התהוות יו"ד חכמה כו'. והנה קודם שנבה"ע הי' הוא ושמו בלבד שהי' השם הוי' נכלל בהעלם עצמותו וע"כ כדי שיומשך גילוי שם הוי' להיות מקור ההתהוות כו' צ"ל תחלה מדת טובו ורחמנותו. וז"ש טוב ה' לכל (תהלים קמ"ה). ובטובו מחדש כו'. הטוב כי לא כלו רחמיך. שע"י מדת טובו נמשך גילוי שם הוי' כיון שאין ערוך אליו. וז"ש חנון ורחום הוי'. שצ"ל תחלה חנון ורחום כדי שיומשך הוי'. וזהו ושמרו דרך הוי' לעשות כו'. שע"י הצדקה והרחמים שלמטה עושין למעלה דרך והמשכה מאוא"ס ב"ה שיהי' גילוי שם הוי'. והיינו המשכת בחי' חנון ורחום הוי' כו'. ולבחי' צדקה זו צ"ל משפט. דכיון שהמשכה זו היא מאוא"ס עצמו הרי שממית בידים כו' והיא בהיכלי מלך (משלי ל' כ"ח) דקמיה כחשיכה כאורה שוין ע"כ צ"ל משפט שיומשך השפע רק בקדושה דוקא. והיינו ע"י המשפט שעושה האדם למטה שלא ליתן מותרות החיות להגוף כו' כמשנ"ת כ"ז בת"א פ' שלח בד"ה אשירה להוי' כו' ע"ש. וזהו ג"כ ענין הסנהדרין שהם בחי' המשפט על ההמשכה מאוא"ס ב"ה שיומשך רק ע"י הע"ס ובשפע' דקדושה. וזהו"ע האשל כי לעיל נת' ענין אשל פרדס שהוא המשכת הע"ס דאצי' בבחי' מל' שנק' באר שבע. ור"י בר' סימון שאומר שאשל זהו סנהדרין היינו שכדי שיומשך השפע מאוא"ס ב"ה ע"י הע"ס זהו ע"י הסנהדרין כנ"ל:

ובמדרש ע"פ אספה לי שבעים איש מזקני ישראל שהם כנגד ע' ימים טובים שיש בשנה. כ"ב שבתות ה"י ימים טובים (ילקוט בהעלתך רמז תשל"ו). דהנה כתי' נער הייתי גם זקנתי (תהלים ל"ז) ואז"ל (יבמות ט"ז ע"ב) שרו ש"ע אמרו. דכמו התינוק שיש בו כל המדות כמו בגדול. רק שהם בקטנות. כמו"כ בחי' שרו ש"ע דהיינו שאוא"ס ב"ה משפי' עצמו ומתלבש בבחי' מקור ההשפעה להחיות בע"ג. מהארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה. נק' זה בשם נער וקטנות לגבי א"ס ב"ה. והיינו ההתלבשות במט"ט ו"ק דיצירה שהחב"ד והמדות דיצירה הם בבחי' צמצום וגבול גמור לכן נק' נער אנפי זוטרי. אבל המדות דאצי' שהם בבחי' א"ס החסד א"ס ממש וכן מדת הגבו' ע"כ נק' אדם הגדול ואנפי רברבי. אך זהו בחול שאז הוא ו"ק דיצירה. אבל בשבת נק' גם זקנתי לפי ששבת מתעלה באצי' שבכל עולם האצי' מאיר עת"י דכתי' (דניאל ז' ט') ועת"י יתיב לבושי' כו' ושער רישי' כעמר נקא. שעיקר בחי' דיקנא הוא בעת"י. פי' עתיק יומין ע"ד המתנשא מימו"ע שנעתק ומובדל מבחי' ימו"ע ע"כ א"א להיות שום גילוי כ"א ע"י צמצום שערות דוקא שהם מותרי מוחין מו"ס דעתיקא. וע' ביאור דכי כארץ. ולכן עיקר דיקנא בעת"י דוקא. ולכן בשבת שמתעלה בחי' שרו ש"ע באצי' ונמשך בו גילוי הארת מבחי' עת"י ע"כ נק' גם זקנתי. והנה בכל יו"ט מאיר הארה מבחי' עת"י. שהרי נק' מועדים לשמחה. אם הבנים שמחה. התגלות מוחין דאמא. אבל התגלות עתיק הוא בבינה. וכ"ש בשבת שאומרים סעודתא דעתיקא קדישא בכל הג' סעודות. וכיון שהע' זקנים הם כנגד ע' יו"ט מוכרח לומר שבהע' זקנים מאיר ג"כ הארה מבחי' עת"י כמו ביו"ט ולכן נק' זקנים כמשנת"ל שפי' גם זקנתי. שבחי' זקן זהו מצד הארת עתיקא קדישא. ולכן נק' הע' סנהדרין עיני העדה. לפי שהם ממשיכים מלמעלה בחי' עיני ה' אל צדיקים (תהלים ל"ד) עין ה' אל יראיו (שם ל"ג) השתכלות מבחי' עתיקא קדישא

בריבוי יותר לאין קץ כו'. ואח"כ נשפע מהכלים דע"ס דאצי' ריבוי שפע בכל העולמות עליונים ותחתונים עד גם למטה בעוה"ז הגשמי ממש ונשפע רוב ברכה ושפע הן ברוחני' בתו"ע והן בגשמי' בבני חיי ומזוני. אבל כשלא אכשר דרא כמ"ש (תלים י"ד ג') אין עושה טוב אין גם אחד ח"ו דהיינו כשהתחתונים מריעים מעשיהם אזי מתעלה גם מעשה הרע ונרשם למעלה בשבעה עיני ה' דז' מדות דאצי' ועי"ז נעשה פגמים למעלה בהכלים דע"ס דאצי'. והנה כשנפגמו הכלים אזי מסתלק מהם האור לגמרי. או עכ"פ נעשה מיעוט האור כו'. לפי שהאור מאיר רק כפי אופן הכנת הכלים כו'. ובר מן דין הנה מחמת הפגם שבהכלים וחסרון האור מהם עי"ז נעשים הכלים של המדות דאצי' מלאים גבו' ודינים על התחתונים כו'. ולפי שהאור מאי' רק כפי אופן הכלי דהיינו כשהאור בכלי החסד הוא אור וחיות לחסד. וכשהוא בכלי הגבו' הוא אור וחיות לכלי הגבו'. וא"כ כשהכלים של כל הז' מדות הם כולם בבחי' גבו' ודינים. והאור מאי' רק כפי אופן הכלים. הרי אזי נמשך מהאור תוקף החיות לבחי' גבו' ודינים להעניש כו'. ולא מפני שנעשה התפעלות בהאור ח"ו להעניש. כ"א רק מחמת שהאור מאיר כפי הכנת הכלים וע"כ כשהכלים כולם הם בבחי' תוקף הדין (וזהו מ"ש בזהר ע"פ עיניו כיונים. שהעיינין דלעילא מתלהטין לפעמים בגוון אדום שהו"ע תוקף הדין מחמת גרעון מעשה התחתונים כו') נמשך מהאור המלובש בהן חיות למדה"ד ואזי נמשך אח"כ מהכלים דין ועונש בפו"מ למטה ח"ו ע"י שלוחי הדין וכנ"ל נמצא שהמטיב והמעניש הוא רק אוא"ס ב"ה ע"י הכלים דז' מדות דאצי' ומ"מ אינו מתפעל ואין משתנה כלל ח"ו. ושארז"ל במד"ר איכה ע"פ מפי עליון לא תצא הרעות כו' א"ר אלעזר משעה שאמר הקב"ה ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות כו' לא יצאת טובה לעושה רעה וכו' אלא טובה לעושה טובה ורעה לעושה רעה כו'. ובמד"ר פ' ראה אמר בזה"ל אלא מאליה הרעה באה לעושה רעה והטובה לעושה טובה עכ"ל. פי' מאליה כו' היינו לפי שבחטאו גרם למעלה גבו' ודינים עליו בהכלים דאצי' והאור מאי' רק כפי אופן הכלי ע"כ נמשך ממנו חיות למדה"ד ולא בדרך התפעלות ח"ו. וזהו הכוונה מאליה כו' כי אני הוי' ל"ש. ובכ"ז יובן הקושי' למה נעשה התפעלות ושינוי בהכלים דע"ס דאצי' מההשגחה למטה והיינו לפי שהם נוגע כל מעשה התחתונים ע"כ נרשם ונחקק שם כל מעשה הטוב ונעשה תיקון והזדככות בהכלים שיהיו יכולים לקבל ריבוי אור מהמאציל כו':

מכאן עד סוף הדרוש הוא מרשימה

והנה זהו הענין דהשגחה. ויש ג"כ אזן למעלה כדכתי' (נחמי' א') תהי נא אזנך קשבת ועיניך פתוחות כו'. כי אתה שומע קול שופר ומאזין. וישמע הוי' את קולינו (תבא כ"ו ז'). והענין כי עין ואזן הם כחות המחברים. שדבר נבדל ונפרד לגמרי יוכל להתחבר אל עצמותו שיוכל לציירו במחשבתו ושכלו. והאזן מחבר רק דברים רוחניי' כקול ודיבור מזולתו שנבדל ונפרד ממנו ואפי' אדם שפל ופחות הערך כו'. והעין מחבר דברי' גשמיי' כדומם ואבן שיוכל לציירו במח' ושכל זהו ע"י העין. וכמו"כ במעשה התחתונים התחברות קול ודיבור של התורה ותפלה למעלה באלקות זהו ע"י בחי' אזן שלמעלה (מל' דבינה עפ"ק). ועשי' המצות להניח תפילין ולהתעטף בציצית. סוכה ולולב ומצה. שיתחברו עם אלקות זהו ע"י בחי' עין שלמעלה. וזהו שארז"ל (אבות פ"ב מ"א) דע מה למעלה ממך עין רואה ואזן שומעת שאין נאבד מאומה למטה. הכל נצפה ונשמע למעלה. ולכן ומגיד לאדם מה שיחו אפי' שיחה קלה שבין איש לאשתו מזכירין לאדם בשעת הדין. וזהו אתה זוכר את כל המפעל הוא עשי' דכללות (בי"ע ואצי'). וגם כל היצור לא נכחד ממך זהו יצי' דכללות. שיצי' הוא בחי' קול ודיבור. רוחני'. ועשי' דומם גשמי והתחברותם הוא ע"י בחי' עין ואזן כנ"ל ובריאה דכללות זהו מ"ש הכל גלוי וידוע כי בריאה דכללות זהו מהס"ק דא"ק שכולל הכל ולכן נא' ע"ז ל' הכל גלוי וידוע. אך זהו ע"י בחי' עין ובחי' אזן שבבחי' כמראה אדם. ואפי' בא"ק נז' אח"פ ועינים. וא"כ אומר צופה ומביט כו' בחי' עין לבד. זהו מה שבכל ג' מיני אדם דכללות מתחברי' אל עצמות אוא"ס ב"ה הוא רק בדרך עין לבד. כי הם כמו דומם דדומם לגבי עצמותו ית' בלי שום התחלקות רוחני' וגשמיות. ואין שייך עליהם כ"א עין לבד. וזהו צופה ומביט עד סוף כל הדורות. מכתר דא"ק עד מל' דמל' דעשי' הוא רק בדרך צופה ומביט כו'. ומ"מ אינו כמו באדם שע"י שמביט באיזה דבר אעפ"י שמצטייר בשכלו ומח' מ"מ אינו פועל בו מאומה. ואינו מחיי' אותו בהבטתו. אבל מזה שאוא"ס ב"ה צופה ומביט עד סוף כל הדורות. מזה הוא כל עיקר קיומם והויתם לעד :

ויטע אשל בבאר שבע. בזה"א בהשמטות סי' כ"ה עבר נטיעות דחבר קוב"ה ואחיד לון באתר דאיקרי ערב שביעית כו' ע"ש.

והנה ענין שביעית הוא כמו בחי' שבת. רק בשבת אסור בכל המלאכות ובשביעית אסור רק עבודת הארץ. ונק' שבת הארץ. והיינו כי בשביעית העלייה רק בבחי' מל' לבד. וזהו כמו בשבת יש שבת תתאה ושבת עילאה. ושביעית היא רק כמו בחי' שבת תתאה לבד. שהעלי' רק בבחי' מל'. והנה בחי' מל' דאצי' היא בחי' מקיף וסוכ"ע לגבי בי"ע כמאמר אדון עוזנו בחי' מל' דאצי' נמשך ממנה צור משגבנו כו' מגן כו' משגב כו' ג' בחי' מקיפים לג' עולמות בי"ע. ולכן בשביעית שהעלי' בבחי' מל' דאצי' סוכ"ע דבי"ע אדם ובהמה שוין. כלא להי' מן השדה אתה צריך להוציא מן הבית. והיינו כי התחלקות המדרגות דדצח"מ שייך רק בבחי' ממכ"ע. אבל בבחי' סוכ"ע אדם ובהמה שוין. וענין ערב שביעית דהיינו ל' יום משנת הששית שהם תוס' שביעית. היינו כי יש ב' בחי' במל'. הא' מל' דאצי' כמו שהיא באצי' שהיא בחי' סוכ"ע דבי"ע כנ"ל. והב' בחי' מל' דאצי' כשיורדת לבי"ע ונעשית מקור לבי"ע להיות בחי' ממכ"ע להתלבש בפנימיות. ובחי' זו נק' ערב שביעית תוס' שביעית. וזהו ענין עבר נטיעות דחבר קוב"ה

הנהגתו ע"י לנ"ד כלים דמל' דאצי' וע"ס ומלאכים דבי"ע. ועי"כ כמו שהתלבשות א"ס בע"ס להוות ולברוא על ידם ריבוי התחלקות העולמות ונבראים לאין שיעור א"ז פועל שינוי וריבוי בו ית' כמבנת"ל באריכות א"כ כמו"כ וכש"כ הוא שאין הנהגתו ית' ע"י הע"ס פועל שום שינוי ורבוי באחדותו ית':

ה **ולקרב** זה אל השכל קצת הוא מענין יוסף שהי' מלך במצרים והנה יוסף הי' למעלה מהשבטים שהם היו בבריאה והוא הי' באצי' מרכבה לבחי' וצדיק יסו"ע. וענין מרכבה היינו שמחשבתו הי' תמיד קשור ודבוק לבחי' יסו"ע דאצי'. בלי הפסק כלל. ואף שהי' בבית פוטיפר עוסק בכתבי החשבנות וכ"ש אח"כ כשנעשה מלך הי' מוטל עליו הנהגת כל ארץ מצרים כמ"ש (מקץ מ"א מ') ועל פיך ישק כל עמי. ועכ"ז ידיעתו ועסקו בענייני העולם לא הי' מבלבל ומפסיק מחשבתו מדביקותו ביסו"ע דאצי' אפי' רגע א' ממש. והיינו לפי שהי' נשמה דאצי' ממש שהוא מעין אלקות כו'. כי נשמות דבי"ע שהם נבראים. הנה שכל ודעת נברא בלתי אפשר לידע שום דבר כ"א בדעתו ומחשבתו יתלבש בהדבר שצריך לידע. ואותו דבר מלביש את מחשבתו בשעה ההיא ולכן א"א לו לחשוב אז מה' אחרת כלל. והיינו שהדברים והענינים שצריך לידע הם מתקרבים ומתאחדים עם מחשבתו ודעתו עד שנחקקים ממש במחשבתו ושכלו ואז יודע אותם. (ולכן השבטים שהיו מרכבתא תתאה דבי"ע בחרו להיות רועי צאן בכדי שמחשבתם יהי' פנוי ואז דוקא יוכלו להיות מרכבה.) משא"כ נשמה דאצי' שהיא מעין אלקות. הנה אצל שכל ודעת אלקי לא יפלא כל דבר ויכול לידע כל ענינים הגשמיים אפי' בעת שמחשבתו מופשט מגשמי' ודבוקה בהשגת אורות עליונים כי א"צ כלל שיתקרבו הענינים הגשמי' ויתאחדו במחשבתו ושכלו. כ"א אפי' בעת שמחשבתו מופשט מגשמי' אעפ"כ יוכל לידע כל ענינים הגשמי' כו'. ועד"ז נקט הבעש"ט נ"ע בשעת עליית נשמה יהי' ביכולתו להשיב לשואלו דבר בענייני עוה"ז. אעפ"י שמהות עליית נשמה הוא התפשטות הגשמי' לגמרי כנודע. וא"כ הוא בנשמה דאצי' כ"ש וק"ו באוא"ס ב"ה. שאף שיודע ומשגיח בעולמות ע"י התלבשותו בהע"ס דאצי' וכל מעשה התחתונים מתעלה למעלה ע"י מלאכים דבי"ע שנק' מארי דעיינין שעל ידם מתעלה הכל לבחי' אלקות דע"ס דמל' דאצי' שמלובש בהם ואח"כ מתעלה להכלים דז' מדות דז"א דאצי' ועל ידם מתעלה לאוא"ס המלובש בהם ע"ד גלוי וידוע ממילא. דכמו שגם כשהוא מלובש בהכלים דע"ס הוא באמת מופשט מהם כי הוא פשוט לגמרי. א"כ מכ"ש שהוא מופשט מכל העלאת ריבוי התחלקות הפרטים של מעשה התחתונים שמתעלה למעלה ע"י הע"ס. כ"א שהוא רק גלוי וידוע ממילא שאין נתפס ומתלבש בשום ידיעה כלל. וא"כ אין מהשגחה זו שום ריבוי ושינוי באחדותו ית':

ו **אך** צריך להבין מה שבהכלים דז' מדות דאצי' עצמן (ומכ"ש בע"ס דמל') נעשה התפעלות ושינוי מההשגחה כו' (רק שהאור לבד אין שום שינוי) הרי נת"ל מענין יוסף שהי' במצרים כו' שגם נשמה דאצי' שהיא רק מעין אלקות בצמצום רב ועצום (שאינה ערוך כלל לגבי הספי' דאצי' שהם אלקות ממש) תוכל לידע כל ענינים גשמי' אפי' בעת שהיא מופשטת מגשמי' לגמרי כנ"ל באריכות. א"כ מכ"ש וק"ו שיוכל להיות כן בהע"ס דאצי' שהם אלקות ממש. וא"כ קשה מאד מדוע אנו אומרים שרק להאוא"ס המלובש בהע"ס מתעלה הכל ע"ד גלוי וידוע ממילא. אבל בהע"ס עצמן נעשה התפעלות ושינוי כו'. גם צ"ל מהו רק שבעה עיני ה' כו' דהיינו ז' מדות דאצי' שהם דוקא נק' עיני ה'. ולא הג"ר חב"ד שלמעלה מז"ת. למה לא יהיו גם הג"ר בחי' עיני הוי' כ"א שהג"ר הם למעלה מבחי' עיינין כו'. וצ"ל הטעם לזה כו'. אך כ"ז יובן בהקדים להבין בעיקר ההשגחה למה צריך להיות ההשגחה מאא"ס ב"ה ע"י עיינין עילאין ותתאין (דע"ס דאצי' ודבי"ע) כיון שהמשגיח הוא ית' בעצמו למה יצטרך לידע ולהשגיח ע"י אמצעות הע"ס והרי היוצר עין הלא יביט. בעצמו בלא ע"י עין. וכמש"כ הקושי' בתו"א פ' וירא יעו"ש. אך הענין הוא שכדי להיות שכר ועונש זה א"א להיות כ"א ע"י שהנהגתו ית' הוא ע"י הע"ס. שהרי מצד עצמותו ית' כתיב (איוב ל"ה ו') אם צדקת מה תתן לו ורבו פשעיך מה תעשה לו אבל ע"י שמתלבש הנהגתו ית' בהכלים דז' מדות דאצי' אזי שייך שכר ועונש. והענין כי מה שהז' מדות דאצי' נק' שבעה עיני הוי' זהו ממש כמשל עין הגשמי של האדם המביט ומסתכל היטיב על איזו דבר שהדבר המובט נרשם ונחקק כולו בעין המביט. וכעד"ז למעלה בשבעה עיני ה' המביטים על כל מעשה התחתונים. שעי"ז כל מעשה התחתונים. הן מעשה הטוב והן מעשה הרע כו'. הכל כאשר לכל נרשם ונחקק למעלה בעיני ה'. מתחלה נרשם ונחקק בהעיינין דבי"ע שהם הע"ס ומלאכים דבי"ע ועל ידם מתעלה לאלקות דע"ס דמל' דאצי' שמלובש בהם. עד שמתעלה למעלה יותר. להיות נרשם ונחקק כל מעשה התחתונים בהכלים דז' מדות דז"א דאצי' שהו"ע שבעה עיני ה' שבאצי'. והטעם לזה כי בהמדות דאצי' נוגע מעשה התחתונים. שכך נאצלו הז"ת דאצי' להיות תקונם וגרעונם תלוי הכל על מעשה התחתונים. וכמבנ"ת בכתבי האריז"ל בז"א דאצי' נאצל בסוד שרש רק ו"ק. ומל' דאצי' נאצלה רק נקודה א'. והמשכת הג"ר בז"א וט"ס דמל' תלוי על עבודת נש"י למטה. ועי"ז אחז"ל (מד"ר איכה פ"א ע"פ וילכו בלא כח) בזמן שישראל עושין רצ"מ מוסיפין כח בגבורה של מעלה שנא' ועתה יגדל נא כח אד' ובזמן שאין עושין רצ"מ מתישין כו' שנא' צור ילדך תשי. (משא"כ הג"ר דאצי' הע"ס קבועים בהם ואין תלוי על מעשה התחתונים לכן הם למעלה מבחי' עיינין לפי שאין נוגע שם מעשה התחתונים כלל שיהי' נרשם ונחקק בהם כו'). והנה כשאתכשר דרא שעוסקים בתומ"צ ובעבודת התפלה כדבעי למהוי אזי כשמתעלה כל מעשה הטוב ונחקק למעלה בהמדות דאצי' נעשה עי"ז תיקון והגדלת הכלים בז"א דאצי' וגם הזדככות הכלים. ואזי מאיר מאוא"ס ב"ה המלובש בז"א דאצי' ריבוי אור יותר בהכלים דז"א ונק' תוס' אורות ותוספתו של הקב"ה מרובה על העיקר כו'. ולא מפני שנעשה התפעלות באור (לאיר בריבוי עצום כו') כי אני הוי' ל"ש. ורק לפי שהאור מאיר כפי אופן הכנת הכלים וע"כ כשנעשה תיקון והגדלה והזדככות בהכלים אזי מתגלה ומאיר בהם מהאור

בריבוי

אין כו'. וזה א"א לומר כן למעלה ח"ו שהע"ס מלבישים ומגבילים את האור באמת. דא"כ הי' האור מוגבל. ולא הי' אפשר להיות ממנו התהוות יש מאין. שזה צ"ל דוקא ע"י כח הא"ס הבל"ג כנ"ל. אלא שענין מה שאנו אומרים מעבר והתלבשות למעלה זהו רק בערך העולמות. שמה שהאור מאיר כמו שהוא א"ס והכלים אין מעלימים זה נק' אצלינו דרך מעבר ומה שהאור מתעלם בהכלים ומאיר כפי אופן הכלים זה נק' לגבי דידן דרך התלבשות אבל קמי' ית' דהיינו לגבי האור עצמו הכל הוא רק דרך מעבר. שגם הבחי' שלגבי העולמות הוא נק' התלבשות קמי' ית' זהו רק דרך מעבר שהכלים אין מגבילים אותו באמת והוא פשוט בתכלית:

ד **והנה** אחר שנת' שהתהוות ריבוי התחלקות עולמות ונבראים אין פועל שום שינוי באוא"ס ב"ה. עתה יובן שכ"ש הוא שהשגחתו ית' על ריבוי התחלקות הפרטים לאין שיעור א"ז גורם שום שינוי וריבוי באחדותו ית'. והענין דכתי' (זכרי' ד' י') שבעה אלה עיני ה' הם משוטטים בכל הארץ. וידוע דשרש בחי' שבעה עיני ה' למע' באצי' הם ז' מדות דז"א דאצי' שלמעלה מהמל'. ונק' עיני ה' לפי שע"י התלבשותו ית' בהמדות הוא משגיח על ידם בעולמות. כמו עד"מ באדה"ת הרואה בעינים גשמי' שאין העין הגשמי רואה מל"ע כ"א שכח הראי' הוא מהנפש שרואה ע"י העין. והעין הוא רק כלי שבו מתלבש הכח הראי' מהנפש. כעד"ז למעלה באדם העליון שעל הכסא. שהכלים דז' מדות עליונות דאצי' נק' רק עיני ה' דהיינו כלי ההשגחה שבהם ועל ידם מתפשט ההשגחה בעולמות. אבל ההשגחה היא מאא"ס ב"ה עצמו ולא מהמדות. רק שמשגיח ע"י המדות. וז"ש (תלים ל"ג י"ג) משמים הביט ה' ראה את כל בני האדם. ממכון שבתו השגיח אל כל יושבי הארץ. שיש ב' השגחות. א' משמים. הב' ממכון שבתו. משמים הוא ז' מדות דאצי' שנק' שמים ע"ש שכלולים מאש ומים חו"ג ורובם חסדים (ע"כ נכתב בשמים תיבת מים בשלימות ומאש נכתב רק השי"ן) ועל ידם הוא ההשגחה על זרע אדם דהיינו נשמות דאצי' ונק' השגחותא דרחמי לפי שרובם חסדים. ובנשמות דאצי' אין שייך בהם שום חטא כלל. ע"כ עליהם משמים הביט ה' כו'. ממכון שבתו זהו מדת מל' כמ"ש (שם כ"ט) וישב ה' מלך כו'. כסה"כ. השגיח על יושבי הארץ זהו הנבראים דבי"ע שהם נפרדים ושייך בהם איזו חטא כו' שעליהם נמשך ההשגחה ממכון שבתו מל' כי למ"ד כלים דמל' דאצי' נעשים כר"נ לבי"ע. דהיינו אורות להע"ס דבי"ע. וזהו בחי' אור הנשמה שהוא אלקות ממש. וכמו שבאצי' הכח הראי' וההשגחה הוא מהאור שמלובש בהמדות כמו"כ בבי"ע ההשגחה הוא מהאור (הנשמה) של ע"ס דבי"ע שהוא אלקות דמדת מל' דאצי'. והעינים שהם כלי ההשגחה הם הע"ס ומלאכים דבי"ע שיש מלאכים שהם בהע"ס דבי"ע עצמם. והם נק' מארי דעיינין בחי' עיני ה' שבבי"ע שבהם מתלבש ההשגחה דאלקות דמל' דאצי'. שעל ידם הוא ההשגחה על כל הנבראים והיצורים והנעשים כו' עד למטה מטה בגשמיות כמ"ש (ירמי' ל"ב י"ט) עיניך פקוחות על כל דרכי בנ"א כו'. והנה המלאכים שנק' עיני ה' אזי הם במדרגה גבוה מאד. דכמו עד"מ למטה שהעין מתאחד עם כח הראי' שמהנפש בתכלית. וכמו בכלל התאחדות הגוף עם הנפש. זהו אחדות גמור כו'. כידוע שהיחוד של הע"ס דאצי' עם אוא"ס ב"ה דאיהו וגרמוהי חד בהון נמשל להתאחדות הנשמה עם הגוף כמ"ש כמה גופין תקינת לון כו' ואנת הוא נשמתא לגופא וכמשנ"ת באריכות בתו"א בד"ה פתח אליהו יעו"ש. ועי"כ גם המלאכים דבי"ע כשמתלבש בהם ההשגחה מאלקות דמל' דאצי' עד שנק' עיני ה' ממש. אזי הם מתאחדים בתכלית עם אלקות דע"ס דמל' דאצי' ונק' אברי השכינה. והיינו לפי שאזי הם בתכלית הביטול לאלקות עד שאין נראים ליש כלל. ודוגמא לזה מענין המלאך כשנעשה שליח הוא גבוה יותר עד שיוכל לומר אז על עצמו בי נשבעתי נאום הוי' והיינו לפי שאזי הוא בטל בתכלית ואין נראה ליש כלל עד שאין מסתיר על שם הוי' וכמו"כ הו"ע מה שנק' המלאכים עיני הוי' כו' לפי שאז הם בטלים לגמרי לאלקות עד שמתאחדים בתכלית עם ההשגחה מאלקות דמל' דאצי' שמתלבש בהן. ע"ד התאחדות העין עם כח הראי' באדם כו' (ועי' במ"א בפי' וענין הוי' צבאות שנמשך יחוד אוא"ס גם בנבראים דבי"ע שיהי' הוא ית' אחד עם הצבאות שלו נשמות ומלאכים דבי"ע ע"ד איהו וגרמוהי חד כו'. אך כאן הכוונה בענין עיני ה' רק שמתאחדים עם אלקות דכלים דמל' דאצי' המלובש בהם כו'.) וזהו אתה יודע רזי עולם כו' אין דבר נעלם ממך. ואין נסתר מנגד עיניך. דלכאו' זהו כפל הלשון. מהו ממך. ומהו מנגד עיניך כו'. אך הפי' אתה זהו מל' דאצי' דבר ה' דרגא דאתגלי' שנק' אתה. לשון נוכח. גם אתה כ"ב אותיות מא' עד תי"ו וה' מוצאות הכוללם כו'. והנה מל' דאצי' זהו אלקות ממש. וע"ז אמר אתה חופש כל חדרי בטן אין דבר נעלם ממך דהיינו מאלקות עצמו. ואח"כ אמר ואין נסתר מנגד עיניך. זהו העיינין דבי"ע דהיינו הע"ס ומלאכים דבי"ע אעפ"י שהם נבראים יש מאין. אך כיון שהם עיניך שההשגחה מאלקות דמל' דאצי' מתלבש בהם. אזי אין נסתר מהם כל דבר לפי שהם אז עיני ה' אברי השכינה. ובזה יובן מה שאמר דוד (תלים נ"א) לך לבדך חטאתי והרע בעיניך עשיתי. שזהו ב' דברים. א' לך לבדך חטאתי. שהחטא הוא רק לנגד אלקות לבד (הכוונה שאין חוטאים לשום מלאך ח"ו). והב' והרע בעיניך עשיתי. ופי' בזהר פ' משפטים דק"ז ע"א מאי בעיניך כו' דהוינא ידע דהא עיניך הוו זמינין וקיימין קמאי ולא חשבנא לון הרי חובא דחבנא כו' הוה בעיניך עכ"ל. היינו שזה נחשב לחטא גדול מה שלא הי' מתיירא מהעיינין דלעילא אף על פי שהם מלאכים נבראים. אך כיון שהם עיני ה' אזי הם מתאחדים עם אלקות בתכלית. ועז"א (אבות פ"ב מ"א) דע מה למעלה ממך עין רואה. ועפי"ז יובן שאין ידיעתו ית' והשגחתו בעולמות פועל שום שינוי וריבוי באחדותו ית' אף שבאמת הוא ית' בעצמו (דהיינו א"ס המלובש בע"ס) משגיח על ריבוי התחלקות הפרטים של מעשה התחתונים על כל פרט ופרט ממש. אך השגחתו הוא ע"י שבעה עיני ה' שהם הכלים דע"ס דז' מדות דאצי' ובבי"ע מתפשט

השגחתו

עכ"ז א"ז גורם שום ריבוי ושינוי בו ית'. דהנה מבואר בע"ח שאחר הצמצום נמשך קו"ה ומתפשט להאיר בחלל. ועצמות הקו מתלבש בא"ק והארת הקו בעקודים והארה דהארה מהקו מתלבש ומאיר בע"ס דאצי'. וא"כ אף אם נאמר שיש איזו שינוי באור הקו מהתלבשותו והארתו בהע"ס הרי א"ז נוגע כלל לעצמות אא"ס ב"ה. שהוא רק קו והוא דק מהאור א"ס דהיינו הארה בעלמא שאינו נוגע כלל לעצמות אא"ס ב"ה כמו זיו השמש שאינו נוגע כלל לעצמות השמש. אך באמת גם באור הקו אין שום שינוי וריבוי כלל כי ענין התלבשותו והארתו בע"ס דאצי' יש בזה שני בחי'. הא' הנק' יחוד אמיתי שמתגלה בהן ומאיר בהם אא"ס ב"ה בגילוי רב ועצום ומתייחד עמהם בתכלית היחוד (וזהו רק בעת רצון כמ"ש בלקו"ת פ' תזריע בדרוש דבהרת פ"ג יעו"ש. ובביאור דוהניף הכהן אותם). והנה ענין יחוד זה אין הפי' שהוא מתייחד עם הע"ס שיהי' האור ע"ד ואופן הספי' דהיינו שיתחלק גם האור לעשר בחי' ולהיות כלול יו"ד מיו"ד. כ"א אדרבה להיפוך ממש. שענין יחוד זה היינו שהע"ס מתבטלים ממהותם לגמרי ונכללים בבחי' פשיטות דאא"ס ב"ה הפשוט וכמ"ש (דה"א כ"ט י"א) לך הוי' הגדולה וגו' שמדת גדולה בטילה במציאות לגמרי באוא"ס ב"ה עד שאין עולה בשם גדולה כלל. וכמו"כ כל המדות. וזהו פי' וענין הוי' אחד. הוי' הוא שם העצמות שמתפשט בהכלים דהיינו האור א"ס ב"ה שמאיר בהע"ס. אחד היינו שע"י הארתו בגילוי רב ויחודו האמיתי עם הע"ס אזי הוא אחד גם מצד התחלקות דהע"ס שבטלים ונכללים ביחודו ית' עד שהוא אחד בהם שגם ההתחלקות דהע"ס א"ז ההתחלקות כלל שמתבטלים ומתאחדים בתכלית ונעשה אחד. כי ע"ז מורה ענין אחד שהוא התאחדות ריבוי חלקים שמתאחדים והיו לאחדים כו'. וא"כ מובן שמצד יחודו ית' עם הע"ס אין פועל שום שינוי וריבוי באורו ית' כלל. ובחי' ואופן הב' הוא התלבשותו בהע"ס להאיר כפי אופן הכלי של כל ספי'. כמו בחכ' הוא אור החכ' ובבינה הוא אור הבינה כו'. וכמ"ש בהמאמר דפתח אליהו אנת הוא חכים כו' מבין כו' שנק' חכים מצד התלבשותו בחכ' ומבין בבינה חסיד בחסד גבור במדת גבור' רחמן במדת ת"ת. וא"כ לכאורה ה"ז שינוי בהאור כו'. אך באמת גם מצד בחי' זו אין שום שינוי כלל בהאור. וע"ז מבואר המשל בפרד"ס מהמים הנתונים בכלים צבועים שמתראים כפי גווני הכלים אבל באמת אין להם גוון והם פשוטים כו'. כעד"ז למעלה רק לאחזאה כו'. שבהיותו מלובש בחכ' אזי הוא אור וחיות לספי' חכ'. אבל האור בעצם אף עפ"י שמלובש בחכ' הוא מובדל מגדר בחי' חכ'. והוא פשוט לגמרי. וז"ש (ש"א ב' ב') אין קדוש כהוי'. אעפ"י שמלובש בהע"ס ומהוה ומחיה אותם מ"מ הוא קדוש ומובדל מהם לגמרי דהיינו שהוא פשוט בתכלית. ויש לומר משל לזה כמו הנשמה רוחני' שמלובשת בגוף הגשמי אזי הי ממנה הגוף דהיינו שהנשמה מחיה את הגוף ומ"מ אין שייך לומר כלל שעי"ז נתגשם הנשמה ונעשית גשמי כמו הגוף כ"א שגם בהיותה מלובשת בגוף היא רוחני. וכמו"כ יובן למעלה שהע"ס נק' גופין כו' ואא"ס ב"ה נק' כנשמה לגופא. שכשהאור מלובש בחכ' הוא אור וחיות לבחי' חכ' שמחי' בחי' חכ'. ומ"מ האור בעצם אעפ"י שמלובש בחכ' הוא מובדל מגדר בחי' חכ' לגמרי והוא פשוט בתכלית. וכמו"כ הוא בהאור שמלובש בבינה וזו"נ דאצילות. וכמו"כ יובן מה שאא"ס ב"ה ע"י התלבשותו בבחי' חכים ולא בחכ' ידיעא דאצי' הוא מהוה יש מאין חכ' ידיעא דבי"ע שיתהוו מלאכים דבי"ע שנק' שכליים נבדלים. וכמ"ש (ש"ב י"ד כ') ואדוני חכם כחכמת מלאך כו' שחכ' של מלאך גדולה מאד. וכ"ש השכל והשגה של הנשמות שגבוהים יותר ממלאכים. שכ"ז הוא שכל נברא יש מאין ומ"מ יהי' משיג אלקות ממש. וע"כ התהוות חכ' ידיעא דבי"ע מח"ע דאצי' הוא בדרך יש מאין כו'. הנה התהוות זו א"א להיות מהכלי של ספי' ח"ע עצמה. כי הכלים דע"ס זהו כח מוגבל. מהות חכמה מהות חסד (ויש דעה שגם בהכלים עצמן יש גבול ומדה) ונק' כח הגבול שיש בא"ס. והתהוות יש מאין צ"ל דוקא ע"י כח הא"ס הבל"ג שהוא כל יכול כו' ע"כ צ"ל התהוות חכ' ידיעא דבי"ע מאא"ס ב"ה המלובש בחכ' דאצי' ולא מחכ' עצמה רק שמהוה ע"י החכ'. דהיינו שמצד התלבשותו בחכ' אזי מהוה ע"י הח"ע דאצי' חכ' דבי"ע יש מאין. אבל האור עצמו הוא פשוט ומובדל מגדר חכ'. דכמו מה שמצד היותו מלובש בחכ' שנעשה אור וחיות לבחי' חכ' דאצילות א"ז גורם שינוי כלל בהאור. כמו"כ וכ"ש מה שמהוה ע"י ח"ע דאצי' חכ' דבי"ע שא"ז גורם שום שינוי כלל בהאור:

ג **ויובן** עוד בפרטיות יותר מענין התהוות אור מים רקיע ע"י הכלים דע"ס. דהנה מה שח"ע דאצי' נק' אור (כמ"ש בזוה"ק ע"פ יהי אור) הכוונה רק על בחי' כלי החכ' שנק' אור כמו עד"מ למטה באדם שע"י החכ' יודע האדם איך להתנהג בכל דרכיו ולא יכשל. שזהו כמו אור המאיר איך לילך כו'. ולכן סכלות נק' חשך כמ"ש (קהלת ב' י"ד) הכסיל בחשך הולך. וע"כ כלי החכ' דאצי' נק' אור המאיר לכל האצי'. כמו השכל המאיר להאדם כו'. אבל א"ס ב"ה המלובש בחכ' הוא מובדל מבחי' אור. וכיון שבחי' החכ' היא אור ע"כ על ידה נתהווה בחי' אור רוחני ואח"כ אור גשמי למטה שהו"ע המאורות יהי אור כו'. ואעפ"י שהמהווה הוא א"ס ב"ה ע"י התלבשותו בחכ'. אך הוא ית' מובדל מגדר בחי' אור דחכ' לגמרי רק כיון שחכ' הוא בחי' אור ע"כ הוא מהווה ע"י החכ' אור רוחני ואור גשמי. וכעד"ז מה שחסד נק' מים זהו עצם כלי החסד. שכמו שמים יורדים מגבוה לנמוך מלמעלמ"ע כמו"כ מדת חסד עליון הוא לימשך ולהתפשט מלמעלמ"ע מדריגה אחר מדריגה עד למטה מטה בתכלית. ע"כ נק' מדת חסד בשם מים. אבל אוא"ס אעפ"י שמלובש במדת חסד. הוא בעצם פשוט בתכלית ומובדל מגדר בחי' חסד. ולא שייך בו בחי' מים כלל (עד"ה אתם נצבים פ"ג ודו"ק). ומ"מ ע"י התלבשותו במדת חסד הוא מהוה בחי' מים רוחני' וגשמי'. היוצא מזה אעפ"י שהמהוה את כל ריבוי התחלקות הנבראים הוא א"ס ב"ה ע"י הכלים דע"ס מ"מ אין זה גורם בו שום ריבוי ושינוי כלל. נמצא מובן לפ"ז דמה שאנו אומרים התלבשות אוא"ס בהע"ס דאצי'. אין הכוונה התלבשות ממש. כמו לבוש המלביש את האדם כולו ומגבילו לגמרי שיותר אין אדם. כמו בתי שוקים ורגלים שמלבישים ומגבילים את הרגלים לגמרי שיותר

אין

(סנהדרין ל"ט ב') כתיב טוב ה' לכל (תלים קמ"ה) וכתיב טוב ה' לקויו (איכה ג') כאן כשהוא מבקה כו' וכאן כשהוא עודר כו'. והענין כי יש שני השפעות. אחד השפעת החיות בעולמות בחי' ובטובו מחדש בכל יום תמיד מע"ב שע"ז כתיב (נחמי' ט' ו') ואתה מחי' את כולם. שאין נפסק לעולם. וברית כרותה ע"ז בפ' נח (ח' כ"ב) עוד כל ימי הארץ קיץ וחורף כו' לא ישבותו. וע"ז נאמר טוב ה' לכל. ונק' מנהגו של עולם. שמחי' הכל במנהג וסדר אחד. ונק' הנהגת הטבע שמלד שם אלקים. אעפ"י שבאמת המכסה שמים כו' נותן לבהמה כו'. אלא דכיון שמחי' העולם רק בסדר והדרגה אחת נק' זה טבע. והב' הוא השפעה פנימיות מלמעלה מסדר השתלשלות שיהי' התגלות אלקות בעולמות ועז"כ טוב ה' לקויו. למי שממשיכים אותו בג' קוין דאצילות. וכמ"ש (ישעי' כ"ה ט"ו) זה הוי' קוינו לו. וגם לקויו לשון תקוה כמ"ש קוה אל ה' כו' (תלים כ"ז). וזהו כי ידעתיו כמ"ש (דברים ב' ז') ידע לכתך במדבר. שבמדבר השפיע להם הקב"ה השפעה מיוחדת שיולא ממנהגו של עולם. כמו המן והבאר כו'. וזהו ידע לכתך כו' וכמ"ש (שמות ב') וידע אלקים. וכי מתחלה לא ידע ח"ו. אלא שמתחלה הי' הדבר בהעלם רוממות עלמותו. אבל ע"י הדעת נמשך מהעלם אל הגילוי כו'. וזהו ג"כ כי ידעתיו שע"י הדעת נמשך ונשפע לו השפעה מיוחדת מפנימיות אור א"ס ב"ה בחי' טוב הוי' לקויו כנ"ל. אשר יצוה את בניו כו'. הנה בכל המצות כתיב רק צו את בני ישראל. צו הוא לשון צוותא וחיבור. דהיינו שהמכוון מכל המצות שיהי' התקשרות והמשכה מבחינת סוכ"ע בממכ"ע:

שייך לפ' ארדה נא ואראה וכו'.

[**עיניך** פקוחות על כל דרכי בנ"א (ירמיה ל"ב י"ט). וכתיב (זכרי' ד' יו"ד) שבעה אלה עיני ה' המה משוטטי' בכל הארץ. זהו השגחה העליונה על כל העולמות עליונים ותחתונים עד עוה"ז הגשמי. ועל כל פרטי האדם התחתון בפרט. ולכאור' ה"ז שינוי וריבוי באחדותו ית' וכתיב אני ה' לא שניתי (מלאכי ג' ו') שמהשגחתו וידיעתו בריבוי התחלקות כל הפרטים אין שום שינוי וריבוי בו ית'. וצ"ל איך הוא. וגם להבין מ"ש במוסף דר"ה אתה זוכר את כל המפעל וגם כל היצור לא נכחד ממך הכל גלוי וידוע לפניך צופה ומביט כו'. כל המפעל זהו עשי' דכללות. וכל היצור הוא יצירה דכללות. וצ"ל אח"כ בריאה דכללות. והומרים ע"ז הכל גלוי. ואח"כ אומר עוד צופה ומביט כו' ואין זה מובן דכיון שהזכיר כל המפעל שהוא עשי' דכללות וכל היצור שהוא יצירה דכללות. והכל גלוי וידוע כו'. א"כ מה יש עוד שאומר ע"ז צופה ומביט כו'] : (ע"ב הוא מרשימה)

אך כל הקושיות יתורץ בדרוש הצמצום ומקו"פ שבע"ת. כי הצמצום הוא הסתלקות האור והעדרו לגמרי. דהיינו העדרו מבחי' גילוי כ"א שנעלם תכלית ההעלם שלא נשאר שום גילוי אור אפי' נקודה כו'. וזהו פי' חלל ומקו"פ. דהיינו ריקן מגילוי אור לגמרי ואח"כ נתהווה ברצון המאציל בתוך החלל הנ"ל בחי' ע"ס יש מאין. פי' מאין היינו כאשר נתעלם האור לגמרי שלא נשאר ממנו שום גילוי אפי' נקודה כנ"ל. עד שנק' האור אז בחי' אין (שאינו מושג לגמרי) לרוב העלמו כו'. אזי נתהוו הע"ס (מהרשימו בדרך אצי' ולא בדרך בריאה ולכן הם אלקות ממש רק לגבי אוא"ס ב"ה הם יש מאין וכמשנ"ת במ"א) וזהו היפוך כדר השתל' עילה ועלול שנק' יש מיש. שאע"פ שכל עלמות העילה מתעלם בעת המשכת העלול ממנו. מ"מ נשאר גילוי בחי' אהרונה מהעילה שמזה נמשך העלול כו'. ולכן נק' יש מיש. שמבחי' גילוי איזו בחי' מהעילה שנק' יש מצד התפיסא והגילוי נמשך העלול ממנו. וגם עוד הפי' יש מיש שהעלול מכיר ומשיג עילתו. אבל כדי שיתהוו הע"ס מא"ס הפשוט לא הי' אפשר להיות בדרך השתל' עו"ע. שאפי' אם הי' רבוא רבבות עו"ע אין מספר מ"מ אם הי' נשאר איזו גילוי בחי' אהרונה מהאור הרי הי' הכל פשוט ולא הי' אפשר שיומשך מזה אצילות ע"ס. כי אם כאשר נתעלם האור לגמרי שלא נשאר ממנו שום גילוי כלל עד שנק' אין אזי נתהוו הע"ס. ובכלל זה עוד הפי' יש מאין התהדשות ממש שלא הי' מתחלה אפי' בכח והעלם כלל. והנה מתחלה נתהווה א"ק שהוא שרש הע"ס שהרי נק' כתר דכללות. שהע"ס כלולים בו בהעלם ודקות גדול. וממנו נמשכו ונאצלו אח"כ עקודים. שיש גילוי ע"ס רק עקוד בכלי א'. ואח"כ נקודים. התחלקות לעשר כלים. רק כל כלי הי' בחי' נקודה. ואח"כ ברודים דהיינו ע"ס דתיקון דאצי' בחי' ספי' ופרצוף כו'. ולכן א"ק נק' בע"ה אדם דבריאה. והיינו לפי שמה שנק' אדם קדמון. היינו שהוא קדמון להאצי' שאח"כ. שממנו יצאו אח"כ עקודים נקודים ברודים כנ"ל. וכמו עד"מ המבדיל הבדלות לאין קץ. שבחי' חומר ההיולי שממנו יצאו אח"כ צורת הד"י הרמ"ע. נק' חומר הקדוש לגבי הד"י. והרי עיקר בריאה יש מאין הוא החומר הקדוש דהיינו חומר ההיולי הנ"ל. כמו שהאריך הרמב"ן בהקדמתו לפי' החומש. וכמו"כ בחי' כתר דכללות דהיינו א"ק זהו עיקר בחי' בריאה יש מאין לגבי הא"ס הפשוט כנ"ל. ובחי' עקודים נקודים וברודים שנמשכו מא"ק נק' אדם דיצי' אדם דעשי' כנודע:

ב **והנה** אחרי השתל' עקודים נקודים וברודים מא"ק. כשנמשכו ונאצלו הע"ס דאצי' יש ריבוי בחי' שונות ומחולקות עד א"ס ממש. כי בכלל הם רק ע"ס. אבל בדרך פרט הרי היו"ד גופא כלול מיו"ד שיש חב' שבחסד כו' חסד שבחסד כו' וגם החסד שבחסד כלול ג"כ מיו"ד שיש חכמה שבחסד שבחסד. וחסד שבחסד שבחסד וכו'. שבחי' חב' שבחסד שבחסד זהו בחי' מחולקת מבחי' הב' שבחסד עצמו כו' וכדומה. וגם יש עוד זיווגי המדות והתכללותן זע"ז והלכסונות כו'. שמזה מתהוה עוד בחי' הדבות שונות עד א"ק. א"כ מבואר מכ"ז איך שיש ריבוי התחלקות מדריגות עד אין קץ בהע"ס דאצי' וא"ז נוגע כלל לא"ס ב"ה עצמו. שאין שייך לומר מאצילותם שום ריבוי ושינוי בא"ס עצמו. לפי שנאצלו מא"ק. וא"ק נתהווה מא"ס ע"י צמצום ומקו"פ כנ"ל:

ועתה צריך לבאר איך שגם (אחר אצי' הע"ס) מה שנמשך אח"כ ב"ה ומתלבש בכל הבחי' אדם דע"ס עד בחי' אדם דעשי' שהוא ע"ס דאצי' שמתלבש בהן אוא"ס ב"ה ומאיר בהן

עכ"ז

שייך לו. כדי להמשיך לכל שבט מברכו שהאצי׳ שי״ב ג״ה דז״א. וכמ״ש גבי יעקב (בראשית מ״ט כ״ח) איש אשר כברכתו ברך אותם שלכל אחד המשיך מברכו למטה כו׳. ולכן נק׳ השן המשפט שהוא מסודר וישר שלכל שבט נמשך מברכו דוקא. גם השן לשון ושנ עתידות. בעתה אחישנה. שיבא השפעה במהירות ולא יתעכב בשום עילה מחמת דינים וקטרוגים. וז״ש (מ״א ה׳ נ״ט) לעשות משפט עבדו ומשפט עמו כו׳. דהנה שרש נש״י עצמ״ה. ושיהיו למטה ג״כ כמו בשרשם ממש. זהו ענין משפט עמו. להיות ישר הענף עם השרש כו׳. ועפי״ז יובן ענין שכל הל״ת נק׳ משפט. דהנה בריאת העולמות קודם חטא עה״ד הי׳ בסידור נכון וישר. שהרע לא הי׳ לו שום חיבור עם הטוב כלל. שאעפ״י שברא הקב״ה את הקליפות. אך היו בשפל המדרגה דהיינו שאחר אבי״ע דקדושה ולמטה מהם הי׳ אבי״ע דקליפה והיו נכנעים ובטלים להקדושה. דהיינו שלא היו יכולים להגביה א״ע לעלות למעלה ממדרגתם. שהוא שאבי״ע דקדושה. כ״א שהיו בשפל המדרגה ובמקומם שנבראו כו׳. וכמו״כ גם שאדה״ר אע״פ דכתיב וייצר כו׳ בתרין יצרין כו׳. אך היצה״ר הי׳ כפוף ובטל להיצ״ט ולכן בקריאה אין מרגישים כ״א רק יו״ד א׳ כו׳. אך אחר חטא עה״ד נעשה תערובות ובלבול הסדר הישר כו׳ שהקליפה הגביה א״ע ועלתה למעלה ממדרגתה דהיינו שעלתה להיות שבי״ע דקדושה בסוד אם תגביה כנשר כו׳. והרע יונק מהטוב ומקבל תוס׳ חיות כו׳. והנה ע״ז באו כל המל״ת איסורים דאורייתא ואיסורי דרבנן. שכל אלא כו׳ הוא להרחיק הרע ולדחותו כו׳. וכיון שניתנו לנש״י כל המל״ת א״כ ניתן להם הכח שירחיקו את הרע גם למעלה שלא יקבל יניקה מהקדושה. ושיהי׳ במקום שנברא כו׳. וכמ״ש (דברים י״ג ו׳) ובערת הרע כו׳. ולכן נק׳ כל הל״ת בשם משפט. להרחיק את הרע מגבול הקדושה. ויהיו העולמות מסודרים ביושר כמו קודם החטא. ולכן נק׳ ס׳ נזיקין ישועות. דהנה כתיב (ישעי׳ נ״ו) שמרו משפט כו׳ כי קרובה ישועתי כו׳. ואחז״ל (במד״ר משפטים פ״ל) ישועתכם לא נאמר אלא ישועתי שהישועה היא למעלה. כי הגבהת הרע לקבל יניקה מהקדושה הו״ע אשר שלט האדם באדם. ומזה נמשך הגלות. ולכן המשפט הוא ישועה למעלה כו׳. ולכן צדקה ומשפט הם כללות כל התורה להמשיך גילוי אא״ס בעולמות ע״י מ״ע שיהי׳ דירה בתחתונים ולהרחיק הרע ע״י ל״ת. ולכן אברהם שקיים צדקה ומשפט זהו קיים כל התורה כולה כו׳. אך אברהם המשיך ע״י רו״ש ומס״נ. וע״י עשרה נסיונות. וגם ההמשכה הי׳ רק למעלה באצילות. שהרי הצדקה שלו הוא מ״ש ויאמר ה׳ אל אב רם לך כו׳ אל הארץ. שהוא המשכת הרוממות דאור א״ס שבחי׳ מל׳. אבל לא למטה בבי״ע. אבל ענין מ״ת הוא שבלא״ה יהי׳ יכול להמשיך אוא״ס ע״י מצות גשמיות. וגם שיהי׳ הגילוי בבי״ע עד גם למטה בעוה״ז הגשמי שיהי׳ דירה בתחתונים. וזה הי׳ ע״י משה דוקא שעל ידו הי׳ מ״ת (וכמבנ״ת לעיל ע״פ לך לך):

ד **ולהבין** מעלת משה על אברהם. הנה אחז״ל (וי״ר פכ״ט. ילקוט יתרו רמז רע״ו) כל השביעין חביבין. ומשה הי׳ דור שביעי לאברהם. ולכן ומשה (דוקא) עלה אל האלקים. והענין די״ש ב׳ בחי׳ חסד. חסד עולם. ורב חסד. חסד עולם הוא למטה מהחכמה. ונמשך מהחכמה כמ״ש אב הרחמן. שבחי׳ אב הוא מקור הרחמים והחסד. וכמו למטה מי שהוא בעל שכל גדול יותר הוא בעל חסד יותר. אבל יש בחי׳ חסד שלמעלה מהחכמה. כי לפעמים נק׳ החסד גדולה. שאינו נמשך מהחכמה כ״א מבחי׳ ולגדולתו אין חקר. וכמו למטה במלך בו״ד שלפי עולם הגדולה כך יהי׳ ריבוי החסד. והחסד מצד הגדולה הוא בריבוי גדול מאד כו׳. והנה החסד שנמשך מהחכמה נק׳ מדת החסד שיש לו מדה וגבול. וזהו חסד עולם. אבל החסד שלמעלה מהחכ׳ נק׳ ורב חסד בלי גבול כלל. והנה אברהם הוא בחי׳ חסד עולם. דבאמת כדי שבאהוי״ר שלו יהי׳ יכול לעורר ולהמשיך אור א״ס ב״ה זהו חסד גדול. אבל ההמשכה הוא רק למעלה כנ״ל. אך כדי שיומשך הגילוי למטה. וגם ע״י מצות בגשמיות ממש יומשך גילוי אור א״ס ב״ה. זה א״א להיות מבחי׳ חסד עולם כ״א דוקא מבחי׳ ורב חסד. והנה איתא בזהר ונוצר חסד הוא מזלא דמשה. כי משה עם הכולל גימט׳ ונצר. ונצר אותיות רצון ואותיות צנור שהצנור הוא ההמשכה מבחי׳ רצון העליון רעדל״ר למטה ממש כו׳. גם פי׳ ונוצר חסד שמשמר את החסד. דהיינו כמו עד״מ אדם שאומר דבר טוב ומשהה על זמן מאוחר כו׳. כמו״כ שמר הקב״ה נשמת משה משמיעה דאצילות דהיינו מעולם התהו (אלף דור) עד זמן מ״ת כדי שעל ידו דוקא יהי׳ יכול להיות מ״ת. והיינו דכיון שנשמת משה הוא מבחי׳ ונוצר חסד ורב חסד. מבחי׳ זו דוקא יוכל להיות להמשיך גם ע״י מצות גשמיות ושיומשך הגילוי למטה דוקא כנ״ל. וז״ש (משלי ל״א) פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה. ולכן כתיב (יהושע א׳ ח׳) לא ימוש ספר התורה הזה מפיך. ואחז״ל (במנחות דצ״ט ע״ב) הלומד פרק א׳ שחרית ופ״א ערבית קיים לא ימוש. שענין לא ימוש הוא כמ״ש (ישעי׳ נ״ד י׳) כי ההרים ימושו כו׳ וחסדי מאתך לא ימוש. הרים נק׳ האבות הג״ת דאצילות. ויכול להיות שימושו כמ״ש בלקו״ת ע״פ זה ע״ש. אבל חסדי בחי׳ ורב חסד לא ימוש כו׳. והתורה נמשכת מבחי׳ ורב חסד. ע״כ כתיב לא ימוש ספר התורה הזה מפיך כו׳. וז״ש למען הביא ה׳ על אברהם את אשר דבר עליו. פי׳ עליו הוא בחי׳ מקיף שעליו. דהיינו בחי׳ ורב חסד (שלמעלה מבחי׳ חסד עולם דאברהם). כי האבות עשו הכנה למ״ת. כי המשיכו ותקנו הג׳ קוין דאצילות. שהו״ע תורה ועבודה וגמ״ח. אברהם חסד עמוד הגמ״ח. ויצחק קו השמאל. והקריב עצמו קרבן. ולכן הוא עמוד העבודה כו׳. אך הכינו התורה באצילות. אבל המשכת התורה למטה זה הי׳ ע״י משה. וזהו למען הביא ה׳ על אברהם את אשר דבר עליו. שיומשך ויתגלה בחי׳ ורב חסד בבחי׳ חסד עולם. כדי שיהי׳ מ״ת. שע״י מצות גשמיות יהיו יכולים להמשיך. וגם שיהי׳ הגילוי למטה. שזהו דוקא מצד בחי׳ ורב חסד כנ״ל. וכיון שהאבות עשו הכנה למ״ת ע״כ נק׳ מ״ת על שמם. וז״ש למען הביא כו׳ את אשר דבר עליו. ודוגמא לזה ממ״ש (תלים ל׳) מזמור שיר חנוכת הבית לדוד. אעפ״י ששלמה בנאו. אלא כיון שדוד עשה ההכנה שיהי׳ מוכן בנין ביהמ״ק. ע״כ נק׳ חנוכת הבית לדוד כו׳:

ה **ועתה** יובן פי׳ כי ידעתיו לשון רצון וחבה. דהנה ר״א רמי

סנהדרין

וע"י הי העולמים (הי העולמים נק' יסוד שעל ידו התקשרות החיות מעולם ועד עולם) הוא נמשך בבחי' מלך. ומלך יחיד הוא עליית המל' בבחי' יחיד. וזהו ענין ב' הפירושים בפסוק ארוממך שיש העלאה מלמטלמ"ע בבחי' רוממות. והמשכת הרוממות מלמעלמ"ט בבחי' מל'. וזהו ויאמר ה' אל אברם. אב רם. אב הוא מקור השפעה שהוא בחי' רם כו' כנ"ל. וי"ל כי אב ח"ע כנודע. וח"ע דאצילות אתפתחא בל"ב שבילין. אבל ח"ס דא"א לא אתפתחא. וזהו אב רם. שהוא רוממות עצמותו ית'. לך לך כו' אל הארץ שיומשך בחי' רוממות דאברם לבחי' ארץ שהוא בחי' מלכות מלמעלמ"ט. וזהו הה' שנתוסף לו בחי' ה' חומשי תורה שכל ענין התורה הוא שיומשך הרוממות דעצמות אוא"ס בבחי' מל' מלמעלמ"ט. וכמשארז"ל (במד"ר שמות פי"ב) דכתיב (תלים קט"ו) השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם. וכתיב (שם כ"ד) לה' הארץ כאן קודם מ"ת וכאן לאחר מ"ת. משל למלך שגזר בני רומי לא ירדו לסוריא ובני סוריא לא יעלו לרומי ואח"כ ביטל הגזירה. כמו"כ בשעת מ"ת וירד הוי' על הר סיני ומשה עלה אל האלקים. כי בשעת בריאת העולמות לא הי' חיבור לשמים עם ארץ. כי שמים הוא בחי' מקיף שהוא בחי' רוממות דאור א"ס ב"ה כמ"ש רם כו' על השמים כבודו ולא הי' שייכות בחי' זו לבחי' ארץ שהיא בחי' מל' כלל. וזהו המשל שבמד"ר בני רומי לא ירדו לסוריא. כי רומי מרמז על בחי' הרוממות. וסוריא זהו למטה במדרגה כו'. אבל בשעת מ"ת ביטל הגזירה כו' שנעשה קשר וחיבור לבחי' רוממות דעצמות אוא"ס שלמעלה מהשתלשלות עם בחי' ארץ מדת מל' שיהי' העלאה לבחי' מל' ברוממות וגם המשכה מבחי' רוממות מלמעלמ"ט לבחי' מל'. וז"ש (דברים כ"ז) וענו הלוים קול רם. וארז"ל (ירושלמי סוטה פח"ג) בקולו של רם. שהתורה נק' קולו של רם כו'. וזהו ויאמר ה' אל אברם כו' לך כו' אל הארץ. ולכן נק' אח"כ אברהם. שמ"מ יש בהשם לשון רוממות ורק שהה"א מפסיק בין אותיות רם והוא בחי' ה' עילאה שע"י יומשך ויתפשט הרוממות דאב רם מלמעלמ"ט לבחי' הארץ מל'. וכמ"ש בת"א. וזהו ענין קיים אברהם כל התורה. במה שהמשיך הרוממות בבחי' מל':

ב **ועתה** צ"ל איך משפט וצדקה זהו כללות כל התומ"צ. צ"ל תחלה מה שברא הקב"ה עשירים ועניים. והעשירים צריכים ליתן צדקה להעניים ולמה לא ברא שכאו"א יהי' לו פרנסתו. והענין שהוא ע"ד חמה ולבנה דכתיב ויעש אלקים כו' המאור הגדול כו'. ואיתא בתיקוני זהר (תיקון מ"ד) שמשא רזא דעתירין. וסיהרא רזא דמסכנין. כמו סיהרא דל"ל מג"כ ומקבלת האור מהשמש. כמו"כ עניים הם בריאה כך. שברא אותן הקב"ה כדי שיהי' צדקה מעשיר לעני. ושעי"ז יומשך למעלה ג"כ הצדקה משמשא בסיהרא והענין דכתיב (מלאכי ג' כ') וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה כו'. שהארת אור השמש בגילוי זהו צדקה. והיינו כי שמש ומגן הוי' אלקים. כמו שהשמש מאיר רק זיו לבד ממנו. שאין נוגע כלל לעצמיות השמש. כמו"כ ההשפעה משם הוי' להחיות העולמות היא רק הארה בעלמא וכולא קמי' כל"ח ובטל במציאות לגמרי. אך השם אלקים הוא מגן המעלים ומסתיר על אור שם הוי'. כדי שיתהוו עולמות הנבראים בבחי' יש ודבר נפרד. ונק' מדת לילה יהו"ת. אבל אצילות נק' מדת יום. והנה כמו הצדקה למטה היא להחיות רוח שפלים כמו"כ למעלה הצדקה זהו שיתגלה שם הוי' למטה גם במדת לילה והפך דבי"ע עד עוה"ז הגשמי שיהי' דירה בתחתונים. וזהו וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה דהיינו שיתגלה שמש הוי' בחי' יהו"ע ביהו"ת ולא יסתיר כלל השם אלקים. ולכן ארז"ל (ע"ז ד"ג סע"ב) ע"פ זה שלעתיד הקב"ה מוציא חמה מנרתקה. ולכן נק' הקב"ה צדיק ע"ש שהוא בעל צדקה. והנה צדקה כללות כל המצות כי רמ"ח פקודין הם רמ"ח אברים דמלכא. שכל מצוה היא כלי בפ"ע להמשכות גילוי אור א"ס ב"ה. וע"י כל הרמ"ח מ"ע ממשיכים גילוי אור א"ס ב"ה בבחי' רמ"ח אברים דמלכא בחי' כמראה אדם שיתהווה בחי' כמראה אדם כו' הוא מראה דמות כבוד הוי' כו'. וכמארז"ל ע"פ ועשיתם אתם כאלו עשאוני (זח"ג קי"ג א'). וזהו ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה כו' שע"י צדקה עושים וממשיכים דרך הוי'. כי הנה כתיב חנון ורחום הוי'. כי הוי' הוא בחי' צמצום והתפשטות המשכה והתפשטות כדי שיהי' יכול להיות גילוי אור א"ס ב"ה בעולמות. אבל עצמות אוא"ס ב"ה הוא רם ומתנשא למעלה מגדר בחי' שם הוי'. וע"כ צ"ל חנון ורחום שיומשך ויתהווה בחי' ד"א הוי'. וזהו דרך הוי' שהוא המשכה מבחי' רוממות דעצמות אוא"ס ב"ה בשם הוי'. וגם פי' דרך הוי' היינו צנור להמשכת גילוי שם הוי' ממש למטה בבי"ע. וכ"ז הוא ע"י צדקה כו'. דכתיב (הושע י"ד) כי ישרים דרכי הוי'. שתרי"ג מצות הם תרי"ג ארחין וצנורות שיומשך שם הוי' ממש בגילוי למטה. וזהו כי ישרים. שיהי' הגילוי למטה כמו למעלה. וא"כ ע"י המצות ממשיכים הרוממות דעצמות אוא"ס תחלה בשם הוי' ואח"כ משם הוי' יומשך הגילוי במל' מקור בי"ע ובבי"ע גופא להיות דירה בתחתונים. ולכן נק' המשכה זו צדקה. ובזה מתבאר איך שכללות ענין התורה שהוא המשכת הרוממות דעצמות אוא"ס בבחי' מל' נק' בשם צדקה. ובדרך כלל נק' הד אראה כו'. וזהו שצדקה היא כללות כל רמ"ח מ"ע:

ג **ועתה** צ"ל ענין משפט שהוא כללות שס"ה ל"ת. הנה כ' (שמות כ"ח ט"ו) ועשית חשן משפט. באפוד היו ב' אבני שהם. ושם שמותם על אבן אחת. אבל בחשן הי' י"ב מיני אבנים לכל שבט אבן בפ"ע השייך לו כו'. ולכן נק' חשן המשפט. דהנה כתיב (שמות כ"ו ל') והקמות את המשכן כמשפטו אשר הראת בהר. וארז"ל בירושלמי (שבת פי"ב ה"ג) וכי יש משפט לעצים אלא קרש שזכה להנתן בצפון יתן בצפון. וקרש שזכה להנתן בדרום כו'. וזהו כמשפטו. נמצא ענין המשפט היינו שכל דבר יהי' מסודר על מכונו ומקומו הראוי לו. וכמו ענין המשפט שבין אדם לחבירו הוא ההפך מעוול. כי כשגזל א' מחבירו צריך להוציא ממון בגזל ולהשיב לחבירו שהוא למקום הראוי להיות הממון. ולכן כתיב בפ' יתרו (י"ח כ"ג) גבי דיינים וגם כל העם הזה על מקומו יבוא בשלום. וזהו ג"כ ענין חשן המשפט. שהיו שמות השבטים מסודרים כל אחד על אבן

שבייך

(כי יהל לשון מאיר עי' בשבת). והיינו שע"י התפלה מעלים ומתקנים החול והמדרגות דק"נ. כי התפלה היא בחי' סולם מוצב ארצה (ק"נ חול גמור). וראשו מגיע השמימה כו'. וזהו שארז"ל ע"פ קדש הלולים א"ת הלולים אלא חלולים (ברכות ל"ה א') שע"י החילול עושים מבחי' חול קדש. וזהו נק' חולין שנעשו עה"ק. וזהו ענין מוסיפין מחול על הקדש בכניסתו וביציאתו כו'. ומה שאומרים המבדיל בין קדש לחול אין הכוונה שהחול ישאר חול. שהרי אומרים בין ישראל לעמים וכתיב (ויקרא כ' כ"ו) ואבדיל אתכם מן העמים. והיינו שע"י מתקנים את החול ועושים מחול קדש:

ג **וזהו** ענין מצות מילה הסרת הערלה כדי להעביר המסך המבדיל בין הקדש להחול (דהיינו ע"י הפריעה דוקא) כדי לתקן את החול. וזהו כל מה שנברא בששת ימי בראשית צריך תיקון אפי' האדם (ב"ר פי"א) אעפ"י שבצלם אלקים עשה את האדם. אך הרי למעלה הוא ג"כ סדר השתלשלות בבחי' פרסא ופרסות כו'. עד הפרסא המבדיל בין הקדש ובין החול. ולכן כמו"כ באדם נברא הערלה ועור הפריעה. וצריך להסירם ולתקנם כדי לעשות מהחול קדש כו'. ופי' כל מה שנברא בימ"ב צריך תיקון. היינו להמשיך בחי' תיקון בעולם. דהנה ידוע (בהקדמת מהרח"ו ז"ל לפע"ח) שיש שני בחי' הא' בסוד שרש שקצוב תמיד שאין בזה שינויים שאין נפסק לעולם. והוא בחי' ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית. והבחי' הב' בסוד תוספת להמשיך תוספות אורות יותר על חוק הקצוב. ובחי' זו הוא ע"י אתעדל"ת דוקא. והנה ארז"ל (מד"ר בראשית פ' ס"ו) תוספותיו של הקב"ה מרובות על העיקר. והיינו כי כדי להמשיך ריבוי אור למטה. צריך להמשיך מלמעלה מסדר השתלשלות. כי האור שמאיר בהשתלשלות הוא בחי' בראשית בהוכחת שעי"ז נעשה כמה פרוכת ופרסות שמעלימים עד שלמטה נעשה הסתר גמור. ולכן כדי להמשיך הגילוי למטה צריך להיות המשכה מלמעלה מסדר השתלשלות. ולכן התוספות מרובה על העיקר. כי העיקר שהוא האור שבסדר השתלשלות אינו נחשב כלום לגבי התוס' שלמעלה מסדר השתלשלות. וזהו לעשות לתקן. אך בחי' תיקון זה הוא דוקא ע"י שלמטה מתקנים את החול ומוסיפים על הקדש שעי"ז נמשך תוס' אור מלמעלה מהשתל'. והנה בשני לא נאמר כי טוב לפי שע"י יהי רקיע וכו' נתהוו מים התחתונים. אבל בשלישי קו האמצעי בחי' תורה שמבררים ומעלים את המ"ת דחול שיתעלו לבחי' קדש אזי נא' שני פעמים כי טוב. וכן מילה ג"כ בחי' טוב כמארז"ל (סוטה די"ב ע"א) ע"פ ותרא אותו כי טוב הוא נולד מהול:

ובזה יובן מארז"ל הנ"ל ע"פ סוד הוי' ליראיו שע"י המילה זכה לע' זקנים. והענין שאמרו (ילקוט בהעלותך) שהע' זקנים הם כנגד נ"ב שבתות וי"ח ימים טובים. שכולם בחי' קדש עליון. ולכן ע"י המילה שמתקנים את החול ועושים אותו קדש זכה לבחי' ע' יו"ט שכולם בחי' קדש עילאה. וזהו אני הנה בריתי אתך. אני אותיות אין. אני לשון גילוי בחי' מל' דאצי'. אין כ"ע שאינו מושג ולמעלה גם מבחי' ע"ח כמ"ש (במדבר י"ג כ') היש בה עץ אם אין. והנה אעפ"י שאני אותיות אין אך האין בהעלם גדול בבחי' אני. אבל פי' אני הנה בריתי אתך היינו שע"י הברית נמשך התגלות בחי' אין בבחי' אני. והיינו כנ"ל שע"י שמוסיפין מחול על הקדש עי"ז נמשך גילוי תוס' אור מלמעלה מסדר השתלשלות:

פרשת וירא

כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו כו'. פירש"י ידעתיו לשון חיבה (ולשון) כמו אתכם ידעתי כו'. וצ"ל תחלה ענין קיים אברהם כל התורה כולה עד שלא ניתנה (יומא כ"ח ב' ובמשנה קדושין סוף המס') האיך קיים מצות תפילין בכתוב שהם יצי"מ כו'. והענין דארז"ל (מכות כ"ד א') בא דוד והעמידן על י"א. בא ישעי' כו' והעמידן על שתים. משפט וצדקה. דכתיב (ישעי' נ"ו א') כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבא כו'. בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחי' (חבקוק ב' ד') וצ"ל מהו"ע והעמידן דהם לא יקיים שאר מצות יהי' רשע כו'. וגם ענין י"א דדוד זהו רק מדות ואינם ממנין המצות. והענין דהפי' שי"א אלו שאמר דוד במזמור ה' מי יגור באהלך הם כללות ומקור כל המצות דהיינו ע"י שיהי' האדם זהיר בהם יבא לידי קיום כל המצות כדבעי וכמו שארז"ל (שבת קי"ח ע"ב) אבוך במאי הוה זהיר טפי. שבמצוה א' היה זהיר יותר מבכל המצות. ועד"ז הכוונה גם כאן שיהי' זהיר בהם ביותר וזה יביא אותו לידי קיום כל המצות. וישעי' העמידן על שתים משפט וצדקה וא"כ משפט וצדקה הם כללות כל המצות. והנה בפסוק זה כתיב ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט. וזהו ענין קיים אברהם כל התורה כולה כו'. וגם דכתיב בו והאמין בה' שהו"ע בא חבקוק והעמידן על אחת כו'. וצ"ל איך משפט וצדקה זהו כללות כל המצות. הנה כתיב ויאמר ה' אל אברם לך לך כו' אל הארץ אשר אראך. דהנה כתיב (תלים קמ"ה א') ארוממך אלקי המלך בחי' מלכותך מלכות כל עולמים. וצ"ל איך יכול הנברא לרומם מדת מלכותו ית'. והענין דכתיב (שם) כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו. כי אין מלך בלא עם. ולכן כדי שיומשך מדת מלכותו ית' על נפרדים הוא ע"י ריבוי לאומים וגם רק שם והארה בעלמא. ובחי' זו מתפשט להחיות העולמות בבחי' ממכ"ע. אבל אור א"ס ב"ה עצמותו ומהותו הוא בחי' סוכ"ע ונק' רם שהוא בבחי' רוממות והתנשאות מגדר עלמין וזהו ארוממך להעלות בחי' מל' שהיא בחי' שם והארה לבחי' רוממות דעצמות אוא"ס. והא דהפי' הפשוט בפסוק ארוממך הוא להמשיך הרוממות במל'. אך יש ב' הבחי'. כי הנה אנו אומרים יחיד חי העולמים מלך. ופעם אנו אומרים מלך יחיד. הענין כי יחיד חי העולמים מלך היינו שעצמותו ומהותו הוא יחיד ומיוחד.

וע"י

מעלים ומסתיר על השכל. ומ"מ צ"ל המשל כמ"ש (משלי א' ו') להבין משל ומליצה. שבהמשל דוקא מלובש נמשל עמוק מאד. מה שאינו יוכל לבוא לידי גילוי בדבור בלא משל. וכמו"כ בהפרסא מלובש כח גבוה מאד. רק שמלובש בהעלם (וכמ"ש בלקו"ת סוף הביאור דכי כאשר השמים החדשים בפי' השמים כסאי שהכונה שהיא הפרסא נמשך מבחי' השמים מקיף עליון דכתר ע"ש). והנה אעפ"י שהפרסא היא הבדלה מ"מ אין זה הבדל גמור. כי ע"י הפרסא נמשך ביטול בנבראים כאשר משיגים ומתבוננים איך שמהפרסא מתהווה יש מאין כו'. כי ע"י הפרסא נמשך מוחין בהנבראים להשיג התהוותם מאין ליש מאלקות. וכמשנ"ת במ"א ע"פ ודמות על ראשי החיה רקיע כו'. שמהרקיע נמשך ראשי החי' דהיינו המוחין שלהם. וכמ"ש (תהלים מ"ח) גדול הוי' וכו' בעיר אלקינו. עיר אלקינו זהו צירופי אותיות הדבור עליון שמעלים ומסתיר. ומ"מ שם דוקא גדול ומהולל הוי' כו'. שעי"ז נתגלה הרוממות דשם הוי' בנבראים איך שמהווה יש מאין כו'. וכמו"כ ע"י הפרסא שמתהווה בריאה יש מאין מזה נעשה והאופנים וחיות הקדש מתנשאים ברעש גדול כו'. שרפים אומרים קדוש כו'. והו"ע מים תתאים בוכים אנן בעינן למהוי קדם מלכא (ת"ז תיקון ה' ועי' מד"ר בראשית פ"ה סי' ג' ובעץ יוסף) א"כ אדרבה ע"י הפרסא וההבדלה נמשך ביטול בנבראים. וזהו הענין שהפרכת הי' תכלת וארגמן תכלת הוא בחי' כלות הנפש שנעשה בנבראים ע"י הפרכת וארגמן הוא בחי' ד' מחנות שכינה ר"ת מיכאל גבריאל רפאל נוריאל. שהו"ע מרכבה. וע"י הפרכת נעשה הארגמן להיות והחיות נושאות את הכסא כו'. ובמדרש (נשא פי"ב סי' ד') פי' ארגמן אורג מן לצדיקים. והיינו כי ד' חיות המרכבה הם שלוחי השפע שעל ידם נשפע החיות לכל הנבראים. שמבחי' פני ארי' נמשך כל נפשות החיות. ומבחי' פני שור נפשות הבהמות. ומפני נשר נפשות העופות. וכמו עד"מ שמחבית גדולה מאד א"א לשפוך לכלים קטנים כ"א שמהחבית שופכים לכלים גדולים ואח"כ מהכלים גדולים שופכים לכלים קטנים. וכך השפעת החיות שמבחי' שכינה מדת מל'. צריך להיות נמשך מתחלה לד' מחנות שכינה. ואח"כ מתחלק החיות לכל הנבראים. ולכן נק' ארגמן אורג מן. (וי"ל שהו"ע המוחין הנמשך מהפרסא). וזהו והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדה"ק. שגם לאחר ההבדלה הוא ג"כ בחי' קדש. והיינו כי כל הנבראים דבי"ע נק' סטרא דקדושה. אעפ"י שהם נפרדים כו' מ"מ מצד הביטול שבטלים לאור א"ס ב"ה שקדוש ומובדל נק' סטרא דקדושה וכמ"ש בספרים שהנדבק נקרא ע"ש דבר הדבוק בו. וכיון שהוא ית' נקרא קדוש והם בטלים אליו ע"כ נקראו ג"כ סטרא דקדושה. והיינו מפני שההבדלה אין זה הבדל גמור כ"א על ידה נמשך ג"כ ביטול בנבראים. וע"כ לאחר ההבדלה ג"כ קדש. וזהו והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדה"ק. ומזה יובן ענין הכח גבוה מאד שמלובש בהפרסא. דהנה מהפרסא נמשך שני הפכים ממש. הא' התהוות יש מאין. שזה צ"ל ע"י הסתר הבורא מהנברא לגמרי בכדי שיהי' הנברא נראה ליש. וכח זה של התהוות יש מאין הוא כח א"ס הכל יכול שמלובש בהפרסא. והב' מה שמהפרסא נמשך מוחין וביטול בנבראים להשיג התהוותם מאין ליש. וכח זה להמשיך ביטול בהיש נמשך עוד ממקום גבוה ביותר כו':

ב **והנה** כתיב (שמיני י' י') ולהבדיל בין הקדש ובין החול. ובין הטמא ובין הטהור. שיש עוד שני הבדלות. א' בין הקדש ובין החול. ב' ובין הטהור ובין הטמא. כי חול זהו ע"ש שהוא יש ודבר נפרד לגמרי ונקרא לי' רק אלקא דאלקייא (מנחות ק"י) והיינו בחי' ק"נ. וז"ש (שה"ש ח' י"ב) האלף לך שלמה ואחז"ל (שבועות ל"ה ע"ב) כל שלמה שבשה"ש קדש וזה חול. והיינו שהי' מושל על החול דק"נ (בסוד אז תבואנה שתים נשים זונות מוחין הו"ב דק"נ). כי חול לשון חלל. דהנה כתיב (ויקרא כ"ב ל"ב) ולא תחללו כו'. אבל ק"נ שהיא יש ודבר נפרד עושה בחי' חלל והפסק מאלקות כו'. ולכן יש הבדלה בין הקדש ובין החול. והיא הבדלה ומסך גס ועב יותר מבחי' הפרכת המבדיל בין הקדש ובין קדה"ק. שגם לאחר ההבדלה קדש. וכאן לאחר ההבדלה נעשה חול גמור. והיינו כי הפרכת הוא מבחי' תכלת וארגמן. ועל הבדלה זו שבין קדש לחול כתיב (שה"ש ז' ב') מה יפו פעמיך בנעלים עקביים נק' עבי'. כי ג' פרקין יש ברגל נגד בי"ע. והנה למטה מעשי' דקדושה הוא החול דק"נ. ולכן כתיב מה יפו פעמיך בנעלים שהמסך הוא נעל של עור. כי הנה ע"י תכלת וארגמן יכול לצאת איזה משקה. אבל ע"י נעל של עור אינו יוצא שום דבר כלל. כמו"כ ע"י הפרכת דקדושה מאיר איזה אור כנ"ל שע"י הפרסא נעשה ביטול בנבראים. משא"כ המסך שבין הקדושה לק"נ הוא מפסיק לגמרי שאין מאיר כלום ונק' נעל של עור. ועי"ז נעשים בבחי' חול גמור. ויש עוד בחי' הבדלה להבדיל בין הטהור ובין הטמא. דהיינו בין ק"נ תאוות היתר שנק' טהור שיוכל להתעלות בקדושה ובין הטמא תאוות איסור דג' קה"ט לגמרי. כי טמא מ"ע א' נבע"ע דקליפה נגד נשע"ב דקדושה. ולכן יש הבדלה בין ק"נ לג"ק הטמאות. ובאדם בעבודה צריך להיות ג"כ ב' הבדלות אלו שצריך לידע ולהבדיל איך שהחול דק"נ רחוק מאד מהקדושה. ומכ"ש בין הטהור ובין הטמא. ועי"ז הוא השמירה שלא יכשל לא בתאוות היתר ולא בתאוות איסור. וכמשנ"ת בטוב ע"פ וככה תאכלו אותו בענין נעליכם ברגליכם ע"ש. והנה לנש"י ניתן הכח לתקן את החול ולהעלותו ולעשותו בחי' קדש. וזהו לעשות לתקן הפי' תורמסין צריכין תיקון (ב"ר פי"א סי' ז') תורמסין זהו ק"נ. דהנה הר"ח (שעה"ק פ"ב) הביא בשם הזהר שיש ג' מדרגות בימים. הא' הם ימי קדש. והיינו שבתות ויו"ט. והב' הם ימי החול. אך נש"י מתקנים ימי החול ג"כ ע"ד חולו של מועד. חולין שנעשו על טהרת הקדש. וכמו יוחנן בן גודגדא הי' אוכל חולין על טהרת הקדש כל ימיו. יוסף הכהן הי' אוכל על טהרת תרומה (בחגיגה כפ"ב). קדש גבוה מתרומה. וכל א' העלה את החול כפי יכולתו כו'. והיינו ע"י שאוכלים מאכלים שנלקחים מחול גמור דק"נ ואומרים עליהם ברכה תחלה וסוף. ופשיטא כשאוכל בכוונה וכן הלבושים והבתים שבעולם מחול דנוגה. ואח"כ כשמתפללים נעשה העלאת מזון ולבוש ובית דחול דק"נ שיתעלו ליכלל בקדושה עליונה. כי חול יש עוד פי' לשון ויחל משה (שמות ל"ב י"א). וכתיב (מלאכי א' ט') חלו נא פני אל. ובמדרש (כי תשא פמ"ג) פי' ויחל שע"י התפלה נעשה ממר מתוק.

לגמרי עי"ז ממשיכים למעלה בחי' רצא מוחין דגדלות מבחי' ח"ע השם ולא בהש' ידיעה. וכארז"ל במד"ר (קהלת פ"ג בפ' מה יתרון העושה) ע"פ וצדיק באמונתו יחי' (חבקוק ב' ד') צדיקו ש"ע ע"י שהאמין ישראל שיניחו תפילין קדש לי כל בכור עי"ז יחי' כביכול. והענין כמ"ש (ויקרא י"ח ה') אשר יעשה אתם האדם וחי בהם. כי רמ"ח פקודין אינון רמ"ח אבר"מ ע"ש וע"י קיום המצות עושים בחי' ועל דמות הכסא כמראה אדם כו'. ופי' וחי בהם הוא שהמשכה בבחי' אדם מבחי' כי לא אדם הוא. וזהו וצדיק באמונתו יחי' שע"י התפילין ממשיכים מוחין דגדלות מבחי' והשכ' תחי' כו'. נמצא מה שנש"י נק' גוי גדול הוא הן מצד התפלה כנ"ל בענין וכל שיך למודי הוי' כו'. והן ע"י קיום המצות כמו תפילין שממשיכים למעלה מוחין דגדלות מבחי' ח"ע שהוא בחי' שמו הגדול כמ"ש הוי' בחכ' כו'. והנה עז"נ ואעשך לגוי גדול כו'. אך מתחלה אמר לו לך לך. והענין כי בפסוק כי מי גוי גדול כו' כהוי' כו' יש שני כפי"ן כי כהוי'. דהנה ארז"ל (ע' חגיגה י"ג א'. וע' לקו"ת ד"ה מה יפו בשה"ש. ובת"א ד"ה מזוזה מימין. וע' בזה"ג רע"ה א') מט"ע קושר כתרים לקונו מתפלותיהן של ישראל. כי ענין התפלה היא יה"ר. אעפ"י שעפ"י סדר השתלשלות במבחי' ח"ע אין לו רצון מ"מ ע"י התפלה עושין וממשיכים לו רצון והיינו מלמט' מהשכ'. וזהו"ע קושר כתרים לקונו. כתר לשון כתרו את בנימין (שופטים כ' מ"ג) בחי' סוכ"ע שלמע' מבחי' חכ' ממכ"ע כו'. ופי' מתפלותיהן של ישראל. היינו ע"י שהתפלה היא בבחי' רעו"ד שהוא בחי' כתר שבנפש מלמעלמ"ע רצון העליון שבנפש שלמע' מהשכל ועי"ז נמשך כתרים לקונו מלמעלמ"ע. וזהו הכ"ף דכהוי' פי' שהכ"ף הוא בחי' כ"ע רנ"ה שמחבר עצמות אוא"ס בשם הוי' כידוע שהכתר מחבר המאציל עם הנאצלים וכמו שבנפש הרצון הוא המשכת הנפש לאיזה דבר כו'. וזהו כהוי' בכל קראנו אליו שהכ"ף הוא להמשיך בחי' אליו ולא למדותיו בשם הוי'. וא"כ הכ"ף דכהוי' הי"ע כתרים לקונו מלמעלמ"ע. אך תחלה צ"ל כי מי גוי גדול. כי הוא מלמעלמ"ע. דהנה כתיב (שה"ש ב' יו"ד) קומי לך רעיתי כו' הקרי לך והכתיב לכי בחי' כ"ף יו"ד. דהנה בנשמה יש ב' בחי' א' כמו שהיא מלובשת בגוף. הב' כמו שהיא בשרשה עצמ"ת מחה"ק. ומצד שרשה יש בה ביטול הרצון למעלה מהשכ' וזהו בחי' כ"ף יו"ד ה"י. וזהו כי מי גוי גדול. כי הוא בחי' מלמעלמ"ע והיינו העלאת הנפש בבחי' כ"ף יו"ד שהוא בטול הרצון שלמעלה מהשכל. ועי"ז נמשך כהוי' כו'. שהכ"ף דכהוי' הוא מלמעלמ"ע כנ"ל. וזהו לך לך פי' לעצמך. שיתדבק בשרשו שהוא בחי' כ"ף ועי"ז ואעשך לגוי גדול כנ"ל. אך תחלה צ"ל לך לך מארצך דהנה כתיב (יהושע כ"ד) בעבר הנהר ישבו אבותיכם וארז"ל ע"ז (פסחים קט"ז ע"א) מתחיל בגנות כו'. והענין כי בקדושה יש נהר היוצא מעדן להשקות את הגן שהנהר הוא המשכת תענוג עליון מאוא"ס ב"ה ואעפ"י דכתיב ומשם יפרד אך הם ד' מהות שבינה שהם בתכלית הביטול. וגם הנהר הוא ממשיך ביטול גם בבחי' ומשם יפרד כו'. וזהו ענ"ג ר"ת עדן נהר גן. ונהר זה הוא בחי' קוב"ה אתי לאשתעשעא עם צדיקיא בגנתא דעדן (זח"א נ"ב ע"א) וארז"ל (בכורות נ"ה ע"ב) יובל שמו כו' אך יש ג"כ נהר שלעו"ז כמ"ש גבי בלעם פתורה אשר על הנהר. והיינו שהוא המשכת החיות בקליפות. וזהו בעבר הנהר כמו עוברי רצונו שעברו הנהר דקדושה לקבל מבחי' נהר דלעו"ז. והנה אברהם אעפ"י שקודם שבא לא"י הי' ג"כ גבוה מאד מ"מ כדי שיהי' לך לך שיבוא לבחי' שרש נשמתו ממש הי' צריך לצאת מבחי' הארץ דבעבר הנהר. ולבוא לא"י ושם ואעשך לגוי גדול כו':

אני הנה בריתי אתך. כתיב (תלים כ"ה) סוד הוי' ליראיו. וארז"ל (במד"ר וירא פמ"ט) זה המילה. סוד בגימט' ע' שע"י המילה זכה אברהם לע' נפש ע' זקנים. כתיב (שמות כ"ו ל"ג) והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדה"ק. כל מה שיש בעולם כו'. יהי רקיע בתוך המים כו'. ושמבין והבדילה הפרכת כו'. הנה ארז"ל (משנה סוף תמיד) ביום שני היו אומרים השיר גדול הוי' כו' בעיר אלקינו (תלים מ"ח). ובגמרא (ר"ה דל"א ע"א) לפי שחילק מעשיו שמתחלה הי' מים במים. וכתיב ורוח אלקים מרחפת על פני המים. וע"י הרקיע הובדלו מים עליונים להיות מעל לרקיע ונתעלה הקב"ה וישב במרום במים עליונים דוקא. ומים תחתונים נפרדו למטה מהרקיע כו'. וכמו"כ גדול הוי' כו' בעיר אלקינו דוקא. בירושלים מקודש יותר מכל א"י ומכ"ש משאר ארצות כו'. והנה פי' והבדילה הפרכת לכם כו'. אעפ"י שכל המקדש הי' גשמי שוה. מ"מ בהיכל קד"ק הי' שוכן שם השכינה משא"כ בכל המקדש. וכמו"כ למעלה אעפ"י שכל הז' היכלות דבריאה הם נבראים מאין ליש מ"מ בהיכל קד"ק דבריאה שם התגלות שכינה מלכות דאצי' ממש. והיינו התגלות אור האצילות ממש כידוע שהיכל קד"ק דבריאה נעשה אצי' ממש. ועז"נ כתיב (תלים כ"ט) ובהיכלו כולו אומר כבוד. דהיינו כבוד עילאה שלמעלה היש ולמטה אין. משא"כ בכל השבעה היכלות. ומכ"ש כל העולמות דבי"ע הם נבראים יש מאין. ואין מאיר בהם גילוי אצילות. וע"כ צ"ל פרכת המפסיק והו"ע פרסא המפסיק בין התגלות אצי' שבהיכל קד"ק דבריאה לכל העולמות דבי"ע. וכמו עד"מ קרומא דפסיק במעוי דב"נ. שהשפעת החיות מאברים הרוחני' לא הי' אפשר להתקבל באברי המזון בלתי קרום המפסיק. וכמו"כ למעלה השפעת החיות מבחי' גילוי שכינה שבהיכל קד"ק לא היו הנבראים דבי"ע יכולים לקבל כלל אלא ע"י הבדל הפרכת כו'. וזהו עצמו ענין יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים. שמתחלה בחי' מים במים לא היו המים עליונים בתכלית העילוי כ"כ וגם המים תחתונים לא היו בירידת המדרגה כ"כ וכמשל יין עם השמרים ע' בלקו"ת פ' שלח בד"ה ואת הכל יאכל. אבל ע"י הרקיע והבדל כו' נתעלו המ"ע בתכלית העילוי בחי' ונהר יוצא מעדן המשכת החיות באצילות דהיינו ח"ע שמאיר בכל האצי'. והמ"ת ירדו להיות מקור לבי"ע בחי' ומשם יפרד בריאה יש מאין כו'. ומ"מ מלובש בהפרסא כח גבוה מאד כי ע"י הפרסא מתהווה בריאה יש מאין וזהו המאדים בטובו כו'. שזהו שלא בדרך וסדר השתלשלות. כי סדר השתלשלות הוא יש מיש וענין פרסא הוא כמו שאומר שכל עמוק במשל גשמי שהמשל

מעלים

שלא יעלימו ולא יסתירו כלל כו'. דהנה ברה"ע הוא ממש אלקים ולכן נז' ל"ב פעמים אלקים במע"ב. והנה מע"ב נק' במד"ר סדרי בראשית שמהלך החמה יהי' כך ומהלך הלבנה כך כדי שיהי' יום ולילה קיץ וחורף. ומ"מ המחדש בטובו בכ"י מע"ב שסדרי בראשית מתחדשים בכ"י כמ"ש (תלים קמ"ז) המכסה שמים בעבים כו' המצמיח הרים חציר כו'. אך התחדשות זו הוא רק להיות סדרי בראשית ונמשך משם אלקים. אבל משם הוי' יכול להיות שישתנו סדרי בראשית לגמרי וכמו ירידת המן שהי' יורד להם מן השמים. או הבאר המן הסלע הזה נוציא לכם מים. וזהו כי גדול הוי' כו' מכל האלקים. וזהו אשריך ישראל כו' עם נושע בהוי'. כי באוה"ע כתיב (תלים מ"ז) מלך אלקים על גוים שמקבלים מבחי' ק"ך צירופי אלקים וע"כ מתנהגים רק בדרך הטבע. אבל ישראל נושע בהוי' ולכן משתנה להם סדרי בראשית וכנ"ל. וזהו ואהבת את הוי' אלקיך (דברים ו') דלכאורה תמוה כי אהבה שייך רק מאדם לחבירו שהוא בערכו. אבל לגבי שם הוי' שאין ערוך אליו כלל. א"כ איך שייך גדר אהבה. אך אהבה השרש הוא אבה לשון רצון. והיינו שכל הרצון יהי' רק להמשיך הגילוי משם הוי' בחי' שמו הגדול כי גדול הוי' כו' כנ"ל. וזהו כל הברכות ברוך אתה הוי' אלקינו כו'. וע"ז ארז"ל (מנחות מ"ג סע"ב) חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום:

ב **וזהו** כי מי גוי גדול כו' כהוי' אלקינו בכל קראנו אליו וארז"ל בספרי אליו ולא למדותיו והיינו כי ז' שמות הם מדותיו ית' כנ"ל אבל שם הוי' שהוא שמו הגדול הוא בחי' אליו ולא למדותיו וזהו כהוי' אלקינו בכל קראינו אליו כו'. והנה פעם ארז"ל (סוטה י"ד ע"א) הדבק במדותיו והיינו הבקשות שבשמו"ע צריך לכוין שיומשך למטה ע"י המדות. אבל המס"נ והביטול שבק"ש צ"ל אליו ולא למדותיו וזהו בכל קראנו אליו שהקריאה הו"ע המס"נ והביטול. ולהבין איך ע"י הביטול שבתפלה ממשיכים הגילוי מבחי' שם הוי' שמו הגדול. הנה כתיב (ישעי' נ"ד י"ג) וכל בניך למודי הוי'. ויש בזה ב' פי'. א' למודי הוי' היינו שמקבלים משם הוי' כי כאו"א מישראל יש בו שם הוי'. יו"ד חכ' ביטול הרצון. ה' רחובות הנהר התבוננות. ו' שש מדות. ה' אחרונה מהדומ"ע. הפי' הב' למודי הוי' שהם מלמדים את שם הוי' והיינו ענין התפלה יה"ר. אעפ"י שעפ"י חכ' אין לו רצון שיומשך כל הבקשות מ"מ עושין וממשיכים לו רצון מלמעלה מהחכ' שירצה להשפיע כל הבקשות כמו גאולה רפאנו ברך עלינו כו'. וזהו כבן המתחטא לפני אביו ועושה לו רצונו. וע"ז ארז"ל (אבות פ"ב) עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו. ועפ"י פשוט הפי' שירצה כל מה שאתה רוצה כו'. וזהו"ע למודי הוי' שמלמדים את שם הוי' כביכול שירצה כך כו' וכך כו'. והיינו ע"י שממשיכים בשם הוי' המשכת הרצה"ע שלמעלה משם הוי'. אך בחי' זו היא ע"י וכל בניך דוקא. וזהו וכל בניך למודי הוי'. פי' בניך ברא כרעא דאבוה. כמו הרגל שבטל לגמרי אל הראש שאין לו רצון בפ"ע. כך יהי' בחי' ביטול הרצון מכל וכל לגבי רצה"ע. וזהו ישראל לי ראש. שהקב"ה נק' ראש ונש"י נק' רגל. וכשהם בבחי' זו כביטול הרגל אל הראש אזי נק' בניך ברא כרעא כו'. ואזי הם למודי הוי' שממשיכים התגלות בחי' שם הוי' שמו הגדול. וע"ז ארז"ל (כתובות ה' ע"א) גדולים מעשה צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ. כי מע"ב הוא מאין ליש ונמשך משם אלקים. אבל צדיקים שעושים להיות ביטול היש לאין. הנה ע"י הביטול ממשיכים הגילוי מבחי' שם הוי'. וכנ"ל בפי' וכל בניך למודי הוי'. ולכן נק' גדולים מעשה צדיקים היינו שממשיכים בחי' גדול הוי' כו' ולגדולתו אין חקר. וזהו כי מי גוי גדול כו' כהוי' אלקינו בכל קראנו אליו שע"י הקריאה והביטול שבתפלה הם ממשיכים התגלות שם הוי' שמו הגדול לכן נק' גוי גדול. וזהו אשר לו אלקים קרובים אליו. כמו עני המתייחס שהוא קרובו של העשיר וא"כ העשיר העיקר. וכמו"כ בחי' אלקים נק' קרובים אליו לפי שהם גוי גדול שממשיכים הארה וגילוי בשם אלקים מבחי' שם הוי' שמו הגדול:

ג **והנה** פסוק זה דמי גוי גדול כו' כתיב בתפילין דמארי עלמא כמארז"ל (ברכות דף ו' ע"א). וצ"ל זה. הנה ארז"ל הקב"ה מניח תפילין. והו"ע הקב"ה מתפלל יה"ר מלפני שיכבשו רחמי את כעסי כמארז"ל (שם ד' ז') ע"פ אל בית תפלתי. כי תפילין ותפלה קרוב לענין א'. שהרי התפילין נק' תפלה של ראש תפלה של יד. והנה פי' שיכבשו רחמי את כעסי היינו שיומשך מוחין דגדלות. כי מצד מוחין דקטנות שהמוחין מצומצמים רק כפי קיום המדות אין יכול לסבול כלל ההפך ונגד הרצון ונמשך מיד הדין והכעס. אבל מצד מוחין דגדלות נמשך סבלנות שיכול לסבול גם ההפך ונגד כו'. והנה מוחין דגדלות נמשך מבחי' ח"ע חכים ולא בחכ' ידיעא. כי יש בחי' חכ' ידיעא. אבל מוחין דגדלות נמשך מבחי' חכים ולא בחכ' ידיעא. וזהו הקב"ה מתפלל יה"ר מלפני שיכבשו כו' הו"ע המשכת מוחין דגדלות מבחי' חכים ולא בחכ' ידיעא. וזהו הלשון מלפני כו'. וכמו"כ הו"ע הקב"ה מניח תפילין פי' הקב"ה קדוש בוי"ו דיש קדש וקדוש. קדש הוא בחי' קדש עליון שמובדל מסדר השתלשלות לגמרי והינו אפי' מקור לעולמות כלל בחי' אני הוי' לא שניתי. אבל קדוש בוי"ו הנה הוי"ו הוא המשכה מקדש העליון שיהי' מקור לעולמות דהיינו שיהי' בחי' סוכ"ע ואעפ"י שנק' קדוש ומובדל מ"מ הרי שרפים משיגים בבחי' קדוש וג"פ קדוש מקור לג' עולמות בי"ע ולכן בשם הוי' תחלה י"ה למלוא והתפשטות כדי שיומשך הוי"ו. וזהו הקדוש ברוך הוא. והיינו שהוא ברוך מקדש העליון. וכמ"ש (תלים קל"ד) שאו ידיכם קדש וברכו את הוי' כו'. וזהו הקב"ה מניח תפילין. דהנה בתפילין שלנו פ' ראשונה קדש לי כו' שהוא המשכת בחי' קדש העליון. וזהו הקב"ה מניח תפילין שהתפילין הוא המשכה בבחי' קדוש מבחי' קדש העליון ח"ע מוחין דגדלות. וכשארז"ל תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו כי מי גוי גדול כו' דהיינו שנש"י שנק' גוי גדול הם ממשיכין התפילין דמארי עלמא. והיינו ע"י התפילין שלמטה שמקיימים מ"ש בהם קדש לי כל בכור. שהו"ע קדש ה"ע במותר לך. ביטול הרצון מכל וכל שלא לימשך אחר הגשמיות כלל. כי יש עוד פי' ישראל לי ראש שנש"י הם כביכול למעלה בבחי' ראש והיינו ע"י שהם בבחי' רגל ברא כרעא כנ"ל ביטול הרצון

לגמרי

דאמצעיתא. כי ע"י החסד הגדלת השלום. וענין והגדלה שמך מסטרא דעמידה דאמצעיתא היא הגדלה באור. והיה ברכה הוא בחי' מל' (כ"כ בזהר הנ"ל). כי כל הנ"ל הוא רק המשכת האור בג' קוין דאצילות אבל והיה ברכה היינו שיומשך בבחי' מל' כדי שיומשך ג"כ הגילוי למטה בבי"ע (ונ"ל כמ"ש בת"א בד"ה מה ידבר שהמשכה בבי"ע איננה בערך ההמשכה כמו שהיא באצי'. ושיומשך בבי"ע כמו באצילות זהו רק בחי' מסה ומ"ת). וזהו כענין שארז"ל (ב"ב ט"ז ע"ב) בת היתה לאברהם ובכל שמה כו'. ואברכה מברכך ומקללך אאור כי הנה באצילות לא יגורך רע. אבל בבי"ע שיש שם זלעו"ז ע"כ יש מברכך ומקללך כו'. וע"ז אמר ומקללך אאור. ואברכה מברכך. זהו כענין חותם בברוך שהוא במל' שבה נצרך לבחי' חותם שלא יהיה יניקת החיצונים. וכמ"ש אנכי מגן לך. אך תחלת הכל צ"ל לך לך מארצך כמ"ש שמעי בת כו' ושכחי עמך ובית אביך כמשנ"ת בת"א בד"ה רני ושמחי הא' :

ועוי"ל פי' שלישי בפסוק לך לך. עפ"י מ"ש בזה"ג אמור דצ"ג ע"ב בפי' גוי אחד בארץ ע"ש. כי הנה כתיב זכר ונקבה בראם ויקרא שמם אדם. שהזכר לבד אין בו שלימות דאדם כ"א כשנקלט השפעתו בנוק' שאזי נעשה הולדה כו'. וכמו הזריעה צ"ל בארץ דוקא. וכמו"כ בענין נש"י בהם בחי' דכר שמושרשים בת"ת דז"א וזהו ישראל. ומשפיעים המצות שזהו בחי' אור זרוע לצדיק כו'. אעפ"כ הצמיחה של המצות שיומשך על ידם המשכות אוא"ס ב"ה הוא דוקא כשנכללים המצות בארץ עליונה וכמשנ"ת באריכות ע"פ לדוד מזמור. וענין בחי' ארץ בעבודה הוא ענוה ושפלות כמ"ש ענוי ארץ. וזהו גוי אחד בארץ שישראל לבד בלי הארץ אין בהם שלימות. וזהו ג"כ ענין לך לך כו' אל הארץ דוקא. פי' לך לעצמך שיהי' בך השלימות דאדם. ולכן אל הארץ דוקא. ופי' זה עולה קנא באופן א' עם מ"ש בת"א ע"פ לך לך כו' ודו"ק:

לך לך כו' ואעשך לגוי גדול. ובמד"ר (לך פל"ט) א"ל ומנה לא העמדת ע' אומות א"ל אותה אומה שכתוב בה כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו וגו' אני מעמיד ממך. וצ"ל מה שנש"י נק' גוי גדול. הנה בברכת אהבת עולם אנו אומרים וקרבתנו מלכנו לשמך הגדול וביהושע כתיב (יהושע ז' ט') ומה תעשה לשמך הגדול. וצריך להבין הלא יש כמה שמות אל אלקים שדי צבאות. ומהו לשמך הגדול. והענין כי שם הוי' נק' שמו הגדול שלמעלה מכל הז' שמות. כי כל הז' שמות הם בהמדות שם אל בחסד כמ"ש (תלים נ"ב) חסד אל כל היום. והיינו כמו עד"מ שהאדם נק' נדיב אעפ"י שהנדיבות והחסד ניתן מהיד כמ"ש (דברים ט"ז י"ז) כמתנת ידך אשר תתן מ"מ נק' האדם בעצמו נדיב שהוא עושה החסד ע"י היד כו'. וכמו"כ למעלה הנה מדת החסד עליון היא מקור השפעת החיים לכל העולמות כמאמר מכלכל חיים בחסד. אך החסד הוא רק כלי לבד ונק' דרועא ימינא. והשפעת החיים והחסד נמשך מאוא"ס ב"ה ע"י התלבשותו במדת חסד. וזהו ענין שם אל בחסד.

ששם קאי על הקב"ה בעצמו והיינו כאשר מתלבש במדת חסד. וזהו חסד אל. וכמ"כ שם אלקים זהו כאשר הוא מתלבש במדה"ד. כי אית דין ואית דיין שממנו יוצא הדין והוא שם אלקים שנק' דיין כו'. וכמו"כ כל הז' שמות הם המשכות והארות מאוא"ס ב"ה להחיות את המדות דהיינו שיהי' גילוי בחי' מדות ויפעלו פעולתם כל מדה ומדה כפי שהיא כו'. וא"כ השמות הם מדותיו ית'. אבל שם הוי' הוא המשכת גילוי הארה מעצמות אוא"ס דלאו מכל אינון מדות איהו כלל. ואעפ"כ דאיהו וגרמוהי חד. אך ה"ז כמשל התאחדות הנשמה עם הגוף שמ"מ הגוף גשמי אין ערוך כלל להנשמה הרוחנית. וכמו"כ המדות נק' גופין וכמה גופין תקינת לון כו' שאינן ערוך כלל לעצמות אור א"ס ב"ה דלאו מכל אינון מדות איהו כלל ולמעלה גם מגדר הכמה שהרי המדות שייכים להעולמות ועצמות אוא"ס ב"ה הוא בחי' אני הוי' לא שניתי ואתה הוא קודם שנברא"ע ואתה הוא אחר שנברא"ע הכל שוה ממש. והנה שם הוי' הוא גילוי הארה מעצמיות אוא"ס שלמעלה מהמדות וע"כ נק' שמו הגדול. והנה בלשון המשנה נק' הז' שמות כינויים כדאיתא במשנה במס' סוטה (דל"ח ע"א) במקדש היו אומרים שם הוי' ככתבו ובמדינה בכינויו. והיינו כמו עד"מ באדם שיש לו שם העצם ורק שמכנים אותו עוד שם שאינו שמו העצם ונק' שם הכינוי. וכמו"כ למעלה שהז' שמות שהם בהמדות אשר המדות הם שרש ומקור שיתהוו עולמות בע"ג מן הארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה וזהו שדי שאמר לעולמו די (חגיגה י"ב ע"א) א"כ אינם עצמיות אוא"ס ממש שהוא ית' א"ס בל"ג. וע"כ נק' כינויים. אבל שם הוי' שהוא הארה וגילוי מעצמיות אוא"ס ממש הבלי גבול ע"כ נק' שם העצם. ולכן נק' ג"כ שמו הגדול. כי גדול מורה על התפשטות בבחי' א"ס ממש. וזהו וקרבתנו מלכנו לשמך הגדול דהיינו לבחי' שם הוי' שנק' שמו הגדול. וזהו ואתם הדבקים בהוי' אלקיכם כו' (דברים ד' ד') וכתיב אשריך ישראל כו' עם נושע בהוי' (שם ל"ג כ"ט) וכתיב ישראל נושע בהוי' כו' (ישעי' מ"ה י"ז). ופי' וענין נושע בהוי'. דהנה כתיב (תלים קל"ה) כי גדול הוי' ואדונינו מכל אלקים. וצ"ל מהו מכל אלקים. הא כתיב (דברים ד' ל"ט) בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד. והענין דקאי על ק"ך צירופי אלקים שמעלימים ומסתירים על שם הוי' כמ"ש (תלים פ"ד) כי שמש ומגן וגו'. וכמו אד' כינוי לשם הוי' הרי על שם הוי' אומרים אד' וא"כ שם הוי' הוא טמון ונעלם בשם אד'. והיינו כמו השמש ומגן שאור השמש בעצמו א"א לסבול כ"א ע"י העלם המגן ונרתק כו'. כמו"כ אם הי' גילוי אור שם הוי' הי' ביטול במציאות איך קמי' כל"ה ולא הי' יכול להיות עולמות בבחי' יש ודבר נפרד כ"א ע"י שמתלבש שם הוי' בשם אלקים ושם אלקים מעלים ומסתיר על שם הוי' אזי יכולים העולמות לקבל החיות משם הוי' ושיהיו בבחי' יש. והנה יש ק"ך צירופי אלקים שמתפשטים להחיות הג' עולמות בי"ע כמ"ש (ישעי' מ"ג ז') ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. וכל צירוף הוא העלם אחר העלם עד שצירופים האחרונים שהם העלם גמור מתפשטים להחיות העשי' כו'. ועז"כ כי גדול הוי' ואדונינו מכל אלקים. ששם הוי' הוא גדול ומושל על כל הק"ך צירופי אלקים

כלא

מאור השמש הוא רבותא. אבל בריאת משה הוא רבותא יותר. שהמשיך למטה מאור התורה דלעילא מן שמיא כו' (בזה"א רכ"ג סע"ב). וזהו ה' אשר עשה את משה. וכמו"כ ענין ואעשך כו' שארז"ל אני בורא אותך בריה חדשה שיהי' אברהם אחר לגמרי דהיינו שע"י אתעו"ר שלו יהי' יכול להמשיך גילוי אור א"ס ב"ה בהמדות עליונות. שמקודם הי' רק אברהם דבריאה וכל עבודתו הי' רק להאיר את המדות דע"ס דבריאה בתוספות ריבוי אור מבחי' מל' דאצי' מקור דבי"ע. ובחי' זו דואעשך הוא ג"כ בארץ דוקא כמ"ש (דברים ו' א') וזאת המצוה אשר צוה ה' לעשות בארץ. דכמו בגשמיות הזריעה היא בארץ דוקא שבה יש כח הצומח. כמו"כ בחי' אור זרוע לצדיק. זורע צדקות. אשריכם זורעי על כל מים. שהו"ע זריעת המצות נ"ל בארץ העליונה דוקא שבה יש כח הצומח. וכמשנ"ת ע"פ לדוד מזמור כו'. וכמו"כ בענין אברהם קודם בואו לארץ. הי' רק אתערותא שרצה להמשיך אוא"ס ב"ה כו'. אבל לא המשיך כ"כ גבוה. אך ע"י אתערותא זה זכה שניתן לו אח"כ הארץ ואז ע"י שבא למדרגת שרש נשמתו כנ"ל בענין לך לך עי"ז הי' יכול אח"כ להמשיך התגלות תוספות אורות מאור א"ס בהמדות. וזהו ענין ואעשך לגוי גדול כו'. והוא כענין רעיתי יפתי שאחר קומי לך. ולכן לא נזכר על אברהם שום מעלות קודם בואו לארץ אעפ"י שהי' בן ע"ה שנה בצאתו מחרן. וכן ג' שנים הכיר את בוראו. אלא שלא הי' ממשיך עדיין עד אחר בואו לארץ. ואז נזכר מעלתו בענין הכנסת אורחים. ועי"ז המשיך ויטע אשל בבאר שבע כמ"ש במ"א. וכתיב ויקרא שם בשם ה'. שהמשיך גילוי הז' שמות כנ"ל. והיינו שבארץ נתחבר לשרש נשמתו שבאצילות דהיינו בחי' נשמת אברהם דאצילות האיר בו למטה בגוף. ואזי הי' הרו"ש שלו דהיינו האהבה ויראה נוגעים למעלה באצילות להמשיך תוספות וריבוי גילוי אור א"ס ב"ה בהמדות דאצי'. וזהו שנעשה אברהם אחר. ברי' חדשה לגמרי. שקודם בואו לארץ הי' כל העבודה שלו רק בעולם הבריאה. אבל אח"כ נגבה ונתעלה מאד להיות העבודה שלו באצילות. דהיינו לתקן ולהמשיך גילוי אור א"ס בג' קוין דאצילות. וזהו ואעשך כו' ע"ד אשר עשה את משה כו'. ולכן לא נזכר ממנו בתורה שום מעלה קודם בואו לארץ. כי האבות הם מרכבתא עילאה דאצילות. ולכן מקודם שהי' רק אברהם דבריאה מרכבתא תתאה. אין זה מתייחס כלל לבחי' ומדרגת אבות וא"צ בתורה לדבר מבחי' זו. אעפ"י שהי' צדיק גדול מאד. ורק אחר בואו לארץ שנעשה אברהם דאצילות מרכבתא עילאה. והמשיך ותיקן בג' קוין דאצילות אזי נזכר מעלתו בתורה לייחסו לבחי' אבות. אך החילוק בין אברהם למשה שמשה המשיך מאור התורה לכל ישראל שכל אחד ואחד יהי' יכול להמשיך אור א"ס ב"ה למטה ע"י קיום המצות. ואברהם המשיך רק בנר"נ שלו לבד כו':

ז **והנה** בזהר (דע"ח סע"א) פי' ואעשך לגוי גדול מספי' דימינא. ואברכך מספי' דשמאלא. ואגדלה שמך מספי' דעמודא דאמצעיתא. והענין כי כל התומ"צ נחלקים לג' קוין תורה ועבודה וגמ"ח. שהוא להמשיך גילוי אור א"ס ב"ה בג' קוין דאצילות שהם חג"ת כו'. ולכן כמו"כ באברהם שענין ביאתו לארץ הוא כדי שיהי' יכול לקיים התורה עד שלא נתנה דהיינו ג"כ שימשיך אוא"ס בכל הג' קוין דאצי' חג"ת. וכיון שימשיך הגילוי בכל הג' קוין ע"כ אמר לו הקב"ה ואעשך כו' מספירא דימינא. ואברכך מספירא דשמאלא כו'. והיינו כנ"ל שאמר לו הקב"ה שבא"י יהי' יכול להמשיך בכל הג' קוין דאצילות. וע"כ ואעשך כו' ואברכך ואגדלה כו'. ע"ד דכתיב שאו ידיכם קדש וברכו את הוי' להמשיך תוספות וריבוי אור בשם הוי'. ואח"כ יברכך הוי' מציון. ציון גימט' יוסף יסוד שבו נכלל כללות השפע מכל המדות. וכמו"כ באברהם ע"י שהמשיך גילוי אור א"ס בכל הג' קוין עי"ז ישפיעו לו כל הג' קוין טובות וברכות. ולכן ואעשך כו' ואברכך כו'. ופי' ואעשך לגוי גדול מספירא דימינא. כי החסד נק' גדולה. והיינו לפי שחסד הוא בחי' מים. דכמו מים שמגדלים כל מיני תענוג. כמו"כ החסד עליון מגדיל כל המדות וע"כ נק' גדולה ולכן ואעשך לגוי גדול. מספירא דימינא. כי החסד הוא בחי' גדולה שמגדיל כו'. ולכן ובנ"י פרו וישרצו כו' במאד מאד. מפני כי מדת גדולה עליונה הי' מגדיל אותם. ואברכך מספי' דשמאלא. דכתיב מצפון זהב יאתה (איוב ל"ז כ"ב) וארז"ל (ב"ב כ"ה ע"ב) הרוצה להעשיר יצפין. ושולחן בצפון. כי גבורה למעלה איננה מדת הדין כ"א כח והתגברות החיות והשפע (כמ"ש בביאור ע"פ מים רבים ובהגהות. ועי' ג"כ בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר שלא נדפס). וזהו גבורות גשמים. אעפ"י שהגשמים הם פרנסה וחיים לעולם מ"מ יורדין בגבורות דוקא:

ואגדלה שמך. מספירא דעמודא דאמצעיתא. כי בחסד שם אל. ובגבו' שם אלהים. אבל בת"ת מאיר שם הוי' שנק' שמו הגדול שהוא בחי' לאו מכל אינון מדות כלל. כדי שיהי' ביטול והתכללות חו"ג ע"י ת"ת. וכיון שבת"ת מאיר שמו הגדול. ע"כ ואגדלה שמך מספירא דעמודא דאמצעיתא. אך צ"ל לכאורה מהו השבח של ואגדלה שמך. והלא אברהם הי' שפל בעיניו. ואנכי עפר ואפר (והי' שונא וממאס בגדלות וכבוד כו'). וארז"ל (אבות פ"א) נגד שמא אבד שמיה. והענין צ"ל תחלה ענין השם מהו. דהנה ארז"ל (סוטה דף י"ד ע"א) שמשון ע"ש של הקב"ה נקרא כי שמש ומגן הוי' אלקים. והיינו שהשם שלו אינו הסכם. כ"א שהאותיות שמשון הם צנור להמשכת האור והחיות מבחי' שמש הוי' כו'. וכמו"כ מרדכי מירא דכיא שע"י אותיות אלו מקבל מבחי' יסוד אבא ורב חסד. וכמו"כ ענין השם של אברם. היינו ג"כ שהשם שלו הי' צנור להמשכת האור מבחי' ח"ע שנק' אב רם. וזהו ענין צדיקים שמן קודם להן. שהעיקר אצלם הוא השם לפי שהוא צנור. אך פי' ואגדלה שמך שיומשך הגדלה ותוס' וריבוי אור בהשם שהוא הצנור והיינו מה שנתוסף לו ה' עילאה שמאברם נעשה אברהם. כדי שיהי' יכול להמשיך גילוי ח"ע שבתוכה שורה אור א"ס ב"ה בכל המדות וכנ"ל וכמ"ש בת"א. והגדלה זו היא מבחי' שמו הגדול בחי' ושמי הוי' לא נודעתי להם שמאיר בת"ת. ולכן ואגדלה שמך מספירא דעמודא דאמצעיתא דוקא. וההפרש בין ואעשך לגוי גדול מספירא דימינא. מה שהחסד מגדיל. ובין ואגדלה שמך מספירא דעמודא

דאמצעיתא

לך' כפולה נגלה אברהם מאור כשדים כו' :

ד **והנה** ענין לך לך הו"ע קומי לך כנ"ל. שהוא העלאה מלמטלמ"ע לבחי' שרש הנשמה. והעלאה זו הוא ע"י הארץ דוקא. אך אחר בחי' קומי לך צ"ל רעיתי יפתי להמשיך אוא"ס ב"ה מלמעלמ"ט ע"י תומ"צ. וכמשנ"ת בד"ה יונתי הנ"ל. וזהו שכתוב באברהם ג"כ אחר לך לך ואעשך לגוי גדול. שיהי' יכול להמשיך המשכות אור א"ס ב"ה מלמעלמ"ט ע"י העלאה זו. וביאור הענין צ"ל ענין קיים אברהם כל התורה כולה עד שלא ניתנה (קידושין פ"ב ע"א). ולכאורה אין זה מובן איך קיים מצות תפילין ועדיין לא הי' כלל גלות מצרים ויצי"מ. שזהו הפרשיות של תפילין. והענין דאיתא בזהר שכל התומ"צ הוא רק כדי לאתקנא רזא דשמי' (ד"ה משה ידבר. ובד"ה ואלה שמות בנ"י). דהנה יש ז' שמות שאינן נמחקין (שבועות ל"ה ע"א) וצ"ל דהא אחז"ל (פדר"א פ"ג) עד שלא נברא העולם הי' הוא ושמו בלבד. שהוא רק בחי' שם א' שמו הגדול. וא"כ מהו ז' שמות. והענין שעל התורה כתיב (משלי ט' א') חצבה עמודיה שבעה. שבמדבר נחלק לג' ספרים. דהנה כתיב (דה"א כ"ט י"א) לך הוי' הגדולה כו' עד לך הוי' הממלכה הם ז' מדות עליונות. והנה מדות אינם שייכים כ"א בשיש עולמות. כמו חסד אינו שייך כ"א בשיש עולם על מי שיחול החסד. אבל אור א"ס ב"ה בעצמותו ומהותו. שהוא אתה הוא עד שלא נבה"ע ואתה משנבה"ע (שגם עתה הוא רק בחי' הוא ושמו בלבד) בלי שום שינוי כלל. הוא לאו מכל אינון מדות כלל. ורק שמשפיל א"ע ית' להתלבש במדות כדי שיהיה השפעת החיות בעולמות. שהעולמות א"א להם לקבל החיות מאוא"ס כ"א על ידי המדות דוקא. ולכן אחז"ל (מגילה ל"א) שבמקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו. שהגדולה שהוא מדת חסד עליון זהו בחי' ענוה והשפלה אצלו. ולכן נק' המדות ז' שמות. כמו השם שבאדם אינו עצמיות אצלו כ"א כדי שיפנה לזולתו. כמו"כ המדות עליונות הוא רק כדי שיהי' התחברות אלקות עם העולמות להחיותם. וע"כ נק' רק שמותיו ית' שם אל בחסד שם אלקים בגבורה. ומ"מ השמות קאי על אור א"ס ב"ה עצמו ולא על הספי'. והיינו דכיון שמתלבש בהמדות הלא איהו וחיוהי חד בהון איהו וגרמוהי חד בהון. אבל בחי' הוא ושמו בלבד שמו הגדול. זהו עצמיות האור א"ס כמו שכלול במאור כו'. שהוא לאו מכל אינון מדות איהו כלל. ולכן קודם בה"ע לא היו כלל הז' שמות (כ"א רק שמו הגדול) אעפ"י שהשמות קאי על בורא הכל. אלא שזהו הארתו ית' לקיום האצילות מדותיו ית' להיות נק' חסיד בחסד וגבור בגבורה כו' שזהו ענין השמות שם אל שם אלקים. ולכן קודם האצילות המדות לא היו שייכים כלל שמות אלו כו'. ולכן כל התומ"צ הוא כדי לאתקנא רזא דשמיה. דהיינו להמשיך בחי' ז' שמות שאינן נמחקין מבחי' שמו הגדול. דאעפ"י שלאו מכל אינון מדות איהו כלל יומשך להאיר בגילוי בהמדות דוקא. שעי"ז יהי' בהעולמות התגלות אלקות. דכמו השפעת החיות בעולמות א"א להיות כ"א ע"י המדות. כמו"כ התגלות אלקות בעולמות א"א להיות ג"כ כ"א ע"י המדות. דהיינו ע"י המשכת שמו הגדול בהז' שמות כו' שיהי' ביטול המדות ויאוחו עם בחי' לאו מכל אינון מדות איהו כלל. שזהו ענין לאתקנא רזא דשמי' כו'. שזהו ודאי תיקון להמדות. שעי"ז יומשך אח"כ ע"י המדות גילוי יחודו ית' האמיתי גם בו"ק דבי"ע. משא"כ כשקוב"ה סליק לעילא כו' שאינו מאיר ע"י המדות. אזי הוא בחי' חשך והסתר אלקות בעולמות. וזהו ענין הגלות. ולכן כתיב על התורה חצבה עמודיה שבעה. להמשיך האור בז' מדות עליונות דוקא. ספר בראשית הוא כנגד מדת החסד. כי בספר בראשית שמבואר מע"ב הוא בחי' עולם חסד יבנה. ובספר שמות שמבואר בו גלות מצרים ויציאת מצרים זהו ממדת הגבורה. כי גבורה הוא מדה"ד. וגם גבורה לשון כח והתגברות על ההיפך כו'. ובספר ויקרא שמבואר בו כל הקרבנות הוא כנגד ת"ת כמ"ש (ישעי' ס' י"ג) לפאר מקום מקדשי. במדבר נחלק לג' ספרים הוא בחי' נה"י. וספר דברים משנה תורה זהו בחי' מל'. והנה באברהם כתיב (בראשית כ"א) ויקרא שם בשם ה'. שע"י הרו"ש שלו המשיך ג"כ גילוי הז' שמות שיאיר אוא"ס ב"ה בגילוי בהמדות דוקא. ולכן נק' זה קיים אברהם כל התורה. שזהו כל התורה לאתקנא רזא דשמיה. אך כדי שהאהוי"ר שלו שהו"ע הרו"ש יהי' יכול לעורר ולהמשיך גילוי אור א"ס בהמדות. אלא אין ערוך כלל. ע"ז כתיב ואעשך לגוי גדול :

ה **וביאור** הענין. דהנה מ"ש ואעשך לגוי כו'. זהו כמ"ש (ב"א י"ב ו') ה' אשר עשה את משה כו'. במד"ר (נשא פי"א) פי' עשה את משה. שזהו דבר הפלא ע"ד עושה גדולות עד אין חקר (איוב ט' י"ד). וע"ד ראו ברי' שבראתי בעולמי (במד"ר אמור פכ"ו). וכמו"כ הו"ע ואעשך כמאחז"ל (במד"ר נשא פי"א סי' ד' וילקוט עפ"ז) שאני בורא אותך ברי' חדשה כו'. דהנה כל התורה נק' ע"ש משה. ומשה ותורה הכל אחד. כמ"ש (מלאכי ג' כ"ב) זכרו תורת משה עבדי. תורה צוה לנו משה (דברים ל"ג ד'). והענין כי ענין מ"ת הוא שע"י מצות מעשיות יהיו יכולים להמשיך המשכות אוא"ס ב"ה. כמו ע"י ציצית ל"ב נ"ח. וע"י תפילין התפילין שלמעלה ד' מוחין כו'. ובאמת אין זה בדרך הדרגה כלל איך ע"י מצות מעשיות יומשך המשכת אוא"ס ב"ה. אלא שזהו קוטב ענין מ"ת שניתן הכח לישראל שע"י קיום המצות יומשך אוא"ס ב"ה. ולכן צ"ל קיום המצות בשמחה ובטוב לבב מרוב כל. יותר מכל חיי העוה"ב. כיון שע"י רמ"ח פקודין ממשיכים רמ"ח אברים דמלכא בחי' ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם. וכמאחז"ל ע"פ ועשיתם אתם מעלה אני עליכם כאלו עשאני (זח"ג קי"ג א'). אך מ"ת הי' צ"ל ע"י משה דוקא. דהנה משה הוא כי מן המים משיתהו עלמא דאתכסיא מים עליונים דהיינו מבחי' עגולים עולם התהו כמ"ש בביאור ע"פ ואלה המשפטים. וכ"כ גם בביאור דמשה ידבר. שמשה הוא מבחי' ח"ס דכתר ע"כ הוא דוקא הי' יכול להמשיך אור א"ס ב"ה למטה ע"י קיום המצות מעשיות. ולכן הי' מ"ת ע"י משה דוקא. וזהו ה' אשר עשה את משה. שהוא דבר הפלא ראו ברי' שבראתי בעולמי. וענין הפלא הוא שהי' נשמה גבוה כ"כ מאד נעלה מבחי' עגולים דתהו. ומ"מ הי' מלובש למטה בגוף גשמי. והמשיך מאור התורה למטה. דהנה על השמש כתיב (תלים קל"ו) לעושה אורים גדולים כו'. שבריאת

מאור

עשה רצונו כרצונך כו' בטל רצונך מפני רצונו. עשה רצונו כרצונך זהו שיעשה הרצון לאלקות עפ"י טעם ודעת. וזהו מדרגת הנשמה שמלובשת בגוף. אבל בטל רצונך הוא שיהי' ביטול הרצון למעלה מהטעם ודעת. שלא יהי' לו שום רצון וחפץ אחר כלל. אפי' געה"ע כו'. כ"א ליכלל בבחי' אין לגמרי בעצמותו ומהותו ית'. וזהו מצד שרש מקיף הנשמה ששם הוא הרצון עליון שלמעלה מהשכל. ונק' בכל מאדך כו'. וזהו ענין תפלה לשון התחברות כמו התופל כלי חרס. שגם הנשמה שמלובשת בגוף יהי' בה בחי' אין ובטל רצונך למעלה מהשכל. כמו בשרש הנשמה כו'. וזהו קומי לך פי' בזה קאי על האשה מהנשמה שמלובשת בגוף. וקומי לך היינו לעצמיות שרשך כו'. והכתיב לכי היינו לבחי' כ"ף ויו"ד א"י (כ"ז הוא מהדרוש דיונתי בחגוי הסלע שבשה"ש). והנה קומי לך רעיתי כו' שאחר בחי' קומי לך לעצמך. אזי תוכל להיות רעיתי מפרנסתי (מד"ר שה"ש פ"א סי' ט"ז) ע"י עסק התורה. שהתורה נק' לחם שבה ועל ידה נמשך התלבשות אוא"ס ב"ה בה"ע. יפתי ע"י המצות שממשיכים לבושים יפים למעלה (כמשנ"ת יפה בד"ה הנ"ל). וזהו לך לך דהפי' לך לעצמך. היינו בנשמת אברהם המלובשת בגופו תתחבר עם עצמיות שרש נשמתו כמו שהיא למעלה בקדש עליון. ולכן ארז"ל ע"פ קומי לך בתו של אברהם שנאמר בו לך לך:

ג **ועתה** צ"ל מהו ענין אל הארץ אשר אראך. שהתחברות הנשמה אל שרשה א"א להיות כ"א בא"י דוקא. הנה כתי' (מ"א ח' מ"ח) והתפללו אליך דרך ארצם. שהמתפללים בחו"ל צריכים לכוון תפלתם דרך א"י דוקא. ולכן אנו מתפללים למזרח לפי שאנו בצד מערב של א"י. וצ"ל זה למה דרך ארצם דוקא. הענין דכתיב (בראשית א' כ"ד) תוצא הארץ נפש חי'. ואיתא בזהר (ח"ג ל"ט ע"ב. קע"ד ב') ובמד"ר (בראשית פ"ו) נפש חי' זהו רוחו של אדה"ר שנאמר ויהי האדם לנפש חיה. או רוחו של משיח. והכל אחד. כי אדם ר"ת אדם דוד משיח. ולכאורה אין זה מובן כלל איך תוציא הארץ רוחו של אדה"ר כו'. והענין דקאי על ארץ העליונה שנק' ארץ החיים. שמקבלת בחי' חיים עליונים מבחי' והחכמה תחי'. ולכן נר"נ חיה. בחי' חיה היא כשנמשכת מבחי' והחכמה תחיה. כי ימותו ולא בחכמה. שבחכמה לא הי' מיתה שהוא שבה"כ כלל. וע"כ נק' החכמה חיים עליונים. והיינו לפי שחכמה כח מה תכלית הביטול. ולכן שורה בה אוא"ס בקביעות וע"כ לא הי' מיתה בחכמה כו'. והנה ארץ העליונה מקבלת החיות מבחי' והחכמה תחיה כמ"ש (משלי ג' כ') הוי' בחכמה יסד ארץ וכונן שמים ז"א בתבונה. וע"כ נק' ארץ החיים. והנה שרש הנשמה הוא מבחי' אין שלמעלה מהחכמה. אך היא נמשכת מבחי' אין ע"י ד' אותיות הוי'. וכשהיא בבחי' יו"ד בחי' והחכמה תחי' אזי נק' חיה. וכשהיא בה' תתאה נק' נפש. והנה המשכת נרנ"ה למטה להתלבש בגוף הכל הוא ע"י הארץ העליונה וזהו תוצא הארץ נפש חיה. שבחי' נפש שהיא מדרגה האחרונה וגם בחי' חי' שהיא מדרגה היותר עליונה בחי' מקיף הנשמה הכל יוצא מהארץ העליונה שנק' ארץ החיים. והיינו כיון שמקבלת מבחי' והחכמה תחיה. ומה שאמרו בזהר ובמדרש דקאי על נשמת אדה"ר. היינו לפי שאדה"ר הי' נשמה גבוה מאד הכוללת כל הנשמות. בחי' חיה כנ"ל. ע' בגלגולים להאריז"ל פי"ט שאדה"ר קודם החטא עה"ד הי' בו זיהרא עילאה דאצילות (עזה"ג ק"ו ב'). דהיינו נשמה לנשמה דאצילות שמבחי' ח"ע דאצילות. וכמו"כ משיח יזכה ג"כ לנשמה לנשמה דאצילות כמו אדה"ר קודם החטא כו'. ובזה יתיישב היטב הפי' תוצא הארץ נפש חיה דקאי על אדה"ר ועל משיח שהכל בחי' א'. ועפי"ז יובן שהתחברות הנשמה שמלובשת בגוף אל שרש מקיף הנשמה בחי' חיה יחידה צ"ל ע"י ארץ החיים דוקא לפי שמקבלת מבחי' והחכמה תחי'. וממנה יצאה הנשמה לירד למטה. ע"כ צ"ל העלי' של נר"נ לבחי' ח"י ג"כ על ידה דוקא וכמ"ש (ויצא כ"ח י"ז) וזה שער השמים גם ארץ לשון רצוא רץ לשבך כו' שיש בה תוקף הרצוא ליכלל וליבטל באא"ס ב"ה למעלה מהשכל כידוע שבחי' מל' כמו שהיא מבונה בירידות. שיורדת למטה מאד. כמו"כ היא מבונה בעליות שבשמתחלת לעלות היא עולה למעלה מעלה מאד עד א"ס ב"ה ממש כידוע בפי' היא העולה (זהר נו) ופי' נפש החיה הרומשת (שמיני ל"ט ע"ב). והיינו מצד תוקף הרצוא שיש בה. וע"כ על ידה יכול להיות העלי' לבחי' שרש הנשמה (וכנ"ל בענין בטל רצונך). והנה א"י מכוונת כנגד ארץ העליונה. דכתיב (תלים כ"ד) לה' הארץ כו'. משא"כ על חו"ל כתיב (קהלת יו"ד ט"ז) אי לך ארץ שמלכך נער שמקבלת מבחי' שרו ש"ע. וזהו והתפללו אליך דרך ארצם. כיון שהתפלה היא בחי' סולם שתתחבר הנשמה אל שרשה כנ"ל אשר התחברות זו היא ע"י ארץ החיים דוקא. וזהו סולם מוצב ארצה. ארצה דוקא. וזהו שאמר הקב"ה לאברהם לך לך לעצמך כו' כנ"ל אל הארץ כו' דוקא. שבארץ יוכל לבוא למדרגת שרש נשמתו. ופי' לך מארצך היינו כי אברהם הי' בכשדים ובבל שהיא בחי' ארץ דלעו"ז. וז"ש (בראשית י"א ב') וימצאו בקעה בארץ שנער וכמ"ש במ"א. דהנה זלעו"ז כמו שיש ארץ בקדושה שהוא ביטול הרצון לאלקות. וזהו פי' ארץ החיים דהיינו רצון ותשוקה והתקשרות לבחי' אל חי. וז"ש יהושע לישראל בבואם לארץ בזאת תדעון כי אל חי בקרבכם כו' (יהושע ג' יו"ד) כך יש ארץ בלעו"ז כמ"ש (משלי א' ט"ז) רגליהם לרע ירוצו. ובעל התאוה אומרים בריצת רגלים להרע. שהוא הרצון וההתקשרות אחר התאוות וגשמיות. וזהו בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם תרח כו' (יהושע כ"ד). פי' הנהר הוא כמ"ש (בראשית ב') ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. שהוא הנהר דתומ"צ כמ"ש (ישעי' ס"ו י"ב) הנני נוטה אליה כנהר שלום כו'. אבל בעבר הנהר הוא כמו עוברי דרך. עוברי רצונו. שעוברים הנהר ודרך ה' להיות היפך כו'. נגד רצון ה'. לקבל מבחי' נהר דלעו"ז. וכמ"ש (בלק כ"ב ה') גבי בלעם פתורה אשר על הנהר כו'. שהי' ג"כ על בחי' נהר. אך הוא נהר דלעו"ז. וזהו ענין בעבר הנהר. ולכן ארז"ל (פסחים קט"ז ע"א) גבי הגדה של פסח מתחיל בגנות בעבר הנהר כו'. וזהו שארז"ל (במד"ר חוקת פי"ט) ע"פ מי יתן טהור מטמא (איוב י"ד ד') כגון אברהם מתרח. וזהו לך לך מארצך. שצ"ל תחלה עקירת הרצון מההיפך שהוא ארץ דלעו"ז. ואח"כ דוקא יכולים לבוא לבחי' ארץ החיים דקדושה. ומה שהי' אברהם יכול לצאת מארצו זהו גאולה ממש. וכמשארז"ל במד"ר ובילקוט ע"י

קן'

לך לך מארצך כו' אל הארץ כו'. נ"ל מהו הכפל לך לך שהוא מיותר והי' צריך לכתוב רק לך מארצך. ובמדרש (קרח פי"ח. וילקוט לך רמז ס"ד) יש תירוץ ע"ז שאמרו ה' אותיות כפולות מנצפ"ך כולן לבשורת של גאולה. הך' כתיב באברהם לך לך. והמ"ם ביצחק כי עצמת ממנו מאד. והנו"ן ביעקב הצילני נא. והפ"א בגאולת מצרים פקד פקדתי. והצדי"ק כתיב בגאולה העתידה צמח שמו כו'. ולכן כתיב לך לך לרמז שניתן לו הך' כפולה ועי"ז נגאל לצאת מארצו שהוא כשדים ובבל. וביאור הענין מה שהאותיות הכפולות מורות על גאולה. דהנה ארז"ל (מד"ת סי' נ"ב) כל עיסקא דשבתא כפול. מזמור שיר. זכור ושמור. שני כבשים. והיינו שההמשכה והגילוי מבחי' סוכ"ע בבחי' ממכ"ע שהו"ע יחוד עליון זה נק' כפול. כי כשההמשכה מבחי' מלכות ממכ"ע לבד הרי זהו רק בחי' אחת. אבל כשנמשך הגילוי גם מבחי' סוכ"ע ע"י ממכ"ע זה נק' כפול שהוא המשכה מבחי' קדוש וברוך. או מבחי' קוב"ה ושכינתי'. והנה יש שני בחי' אותיות. אתוון נוקבין ואתוון דוכרין (זוה"א קנ"ט סע"א) האותיות שמחיים ומהווים העולמות שהם מבחי' מל' נק' אתוון נוק'. מפני שהאותיות דמל' הם רק כלים לקבל האור והחיות מהמדות דז"א. גם ע"ד תיבות כה נקבה. דהיינו שמהם נמשך החיות רק בבחי' העלם והסתר ע"ד טבע ואין יכול להיות מבחי' מל' גם שהוא שינוי סדר השתלשלות והתגלות אלקות למעלה מהטבע כו'. אבל האותיות שנמשכים מבחי' סוכ"ע נק' אתוון דוכרין שהם מקור ההשפעה במל' וגם מהם נמשך נסים לשנות סדר השתלשלות כו'. וזהו ענין אותיות הכפולות כי כל הכ"ב אותיות הם אתוון נוק' שמבחי' ממכ"ע אבל ה' אותיות מנצפ"ך הכפולות היינו שנמשכים מבחי' סוכ"ע. ולכן נק' כפולות וכנ"ל. ומה שהם רק ה' היינו ה' מוצאות שהם מקור התחלקות הכ"ב אותיות. וה' אותיות מנצפ"ך הם מבינה ה' עילאה. ע' בפרד"ס שער האותיות פכ"ו מענין מנצפ"ך:

ועתה נ"ל מהו שהאותיות הכפולות דוקא שייכים לגאולה. הענין כמארז"ל (שבת קי"ח ע"ב) אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד היו נגאלין. ונת' במ"א דהפי' שתי שבתות שיש בכל שבת. והיינו ענין הכפל שיש בשבת. שכל עסקא דשבתא כפול שזה נק' שתי שבתות שיש בכל שבת. ואם היו כ"י מקיימים הב' שבתות כהלכתן. דהיינו בחי' הא' העלאה מלמטלמ"ע בחי' מעלי שבתא (שהוא עלי' בחי' מל' ממכ"ע מבי"ע לאצילות. וכן כל כ"י היו עולים מלמטלמ"ע ונכללים בבחי' מל' כו'). ואח"כ המשכה מלמעלמ"ע בחי' שבתא דיומא (שהוא המשכה וגילוי מבחי' סוכ"ע מלמעלמ"ע לבחי' מל'). וא"כ הי' הכפל כדבעי ואזי מיד היו נגאלין. כי הגלות הוא דוקא כשאין בחי' כפל שכל ההמשכה הוא רק מבחי' מל' לבד דליכא יחוד כו'. ולכן יש יניקה לסט"א כו'. וכמ"ש במ"א ע"פ רחל מבכה על בניה כי איננו. וכדפי' בזהר (ויגש דר"י ע"א ואח"כ כ"ט ע"ב) כי איננו שנו בנהא. דקאי על הוי"ו דסליק לעילא. וכמ"ש (איכה א') ויצא מבת ציון כל הדרה. אבל כשהיו כ"י מקיימים מצות שבת כהלכתו והי' הכפל כדבעי אזי מיד היו נגאלין. ולכן ה' אותיות כפולות מנצפ"ך מורות על גאולה כיון שהם בחי' כפל שהוא ההמשכה מבחי' סוכ"ע בבחי' ממכ"ע וכנ"ל ולכן אברהם שהי' צריך לצאת מארצו כשדים ובבל שהוא בחי' ארץ דלעו"ז וכמשי"ת אי"ה הרי זהו בחי' גאולה ע"כ ניתן לו הך' כפולה ממנצפ"ך וזהו לך לך. וזהו עפ"י התירוץ של המד"ר כנ"ל:

ב **והאלשיך** תירץ מ"ש לך לך ב' פעמים. שיתחבר נשמתו שמלובש בגוף עם עצמיות שרש נשמתו כמו שהיא למעלה כו'. וזהו פי' לך לך. לך לעצמך שתבוא אל עצמיות שרש נשמתך כו'. אך התחברות הנשמה שמלובש בגוף עם שרש הנשמה. א"א להיות כ"א בא"י דוקא. וזהו אל הארץ אשר אראך. וביאור הענין דכתיב (שה"ש ב' י') ענה דודי ואמר קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך. ואיתא במד"ר (שה"ש פ"ב) קומי לך שהו של אברהם דכתיב בו לך לך. ולהבין זה. הנה לא כל הנשמה כולה בכללה היא מלובשת למטה בגוף. שהרי כתיב (בראשית ב' ז') ויפח באפיו נשמת חיים. ומאן דנפח מתוכי' נפח. וידוע הכלל שכל דבר שבקדושה אינו נעקר ממקומו. שהרי ארז"ל (מגילה כ"ח סע"א) ע"פ והשמותי את מקדשיכם קדושתן אף כשהן שוממין כו'. וא"כ כיון דכתיב ויפח כו' ומאן דנפח מתוכי' נפח. ודאי שנשאר למעלה יותר (וע' בפרד"ס שער המציאות מענין זה). אלא קצת הארה מן הנשמה היא מתלבשת בגוף. וכל הנשמה היא למעלה בבחי' מקיף ונק' מזלי' לשון יזל מים כו'. וזהו אלקי נשמה כו' טהורה היא אתה בראתה. בראתה היא כשנמשכת בבחי' בריאה יש מאין. אבל מקודם היתה בבחי' אין (ולא בבחי' יש). וע"ז ארז"ל (אבות רפ"ג) דע מאין באת. וזהו טהורה היא שבשרשה כלולה בבחי' אין וביטול אמיתי נק' טהורה כו'. ואח"כ אתה בראתה וכו' שיורדת ונמשכת בג' עולמות בי"ע עד שמתלבשת למטה בגוף האדם. והנה מה שיורדת לבי"ע הוא רק הארה מהנשמה. אבל עצמיות הנשמה כולה נשארת למעלה בבחי' טהורה. וע"ז ארז"ל (ב"ר פ"א) כנ"י עבמ"ה. ומחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר. והנה כל עסק התפלה הוא שתתחבר הנשמה שמלובשת בגוף עם עצמיות שרש הנשמה כמו שהיא למעלה בבחי' טהורה כו'. כי יעקב חבל נחלתו. כמו חבל שראשו א' קשור למעלה וראשו הב' למטה. כך יש בחי' חבל ההמשכה וההתקשרות של הנשמה שמלובשת בגוף עם שרש הנשמה (כי כנ"י מושרשים בכל העולמות). ועי"כ תוכל הנשמה שבגוף להתחבר אל שרשה כו'. ולכן נק' התפלה סולם מוצב ארצה (ת"ז תמ"ה) זהו הנשמה שמלובשת בגוף. וראשו מגיע השמימה הוא בחי' מקיף הנשמה שנק' מזלי' כו'. והתפלה נק' סולם שעל ידה הוא עליית הנשמה להתחבר בשרשה כו'. ובסולם יש ד' שליבות. כמו"כ התפלה נחלקה לד' מדרגות. מהודו עד ב"ש תפלת העשי'. ומב"ש עד ברכת יוצר תפלת היצירה. ומברכת יוצר עד ק"ש תפלת הבריאה. ובשמו"ע אצילות. והיינו נגד ד' מדרגות הנשמה דטהורה בראת יצרת נפחת בי כו'. כדי שתתעלה ותתחבר הנשמה שלמטה בעשי' אל שרשה ומקורה שבאצילות בחי' טהורה היא כו'. וענין התחברות זאת הוא לבא לבחי' אין וביטול שמצד שרש הנשמה שנק' דע מאין באת. כי זהו כל עיקר העבודה לבא לבחי' ביטול. כי הנה ארז"ל (אבות פ"ב)

עשה

מהו בחי' נח שנכנס בהתיבה. ובס' עמה"מ פי' שהוא בחי' האור שלפני הטהירו שמתגלה בהטהירו. וע"פ קבלת האריז"ל זהו הקו"ח מאוא"ס ב"ה שנמשך לתוך החלל ומקו"פ. כי הנה נח הוא לשון נייחא ועונג כמו שתרגם ע"פ וישבות ביום השביעי ונח ביומא שביעאה. וינח ביום השביעי. והוא בחי' יסוד. שכל יסוד של המשפיע נק' נח לפי שעושה נייחא ועונג בהמקבל. וז"ש מזמור לדוד כו' בנאות דשא ירביצני. על מי מנוחות ינהלני. ופי' בזהר תרומה אילין מיין דאנחא דנגדין ונפקין מההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן. והיינו מה שע"י יסוד נמשך שפע הפנימיות מיחוד פנימי דאו"א שנק' מי מנוחות מיין דאנחא לפי שממלא ומשביע הרצון והתשוקה דמל' מה שארץ לא שבעה מים כאיל תערוג על אפיקי מים. וענין נח נח ב' פעמים פי' במד"ר (בראשית פ"ל) ובזהר נייחא עילאה ונייחא תתאה. היינו יסוד אבא ויסוד ז"א. שיסוד ז"א עושה נייחא במל' עלמא תתאה. ויסוד אבא עושה הנייחא בבינה שנק' עלמא עילאה וכמ"ש במ"א בפי' ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם. וזהו ג"כ מ"ש ישראל נושע בה' תשועת עולמים. וזהו ג"כ ענין ב' בחי' שלום הנ"ל. כי שלום ומנוחה הכל א' כמ"ש בשלמע"ה הוא יהי' איש מנוחה כי שלמה שמו ושלום כו' בימיו (דה"א כ"ב). ועיקר הנייחא הוא כאשר יש התגלות מע"ק שאזי מתמלא ומתרווה התשוקה שבכל סדר ההשתלשלות (וכמ"ש במ"א בפי' כולו מחמדים) ועפ"ק זהו בחי' יסוד דעתיק נקרא גם כן נח שעושה נייחא בכל סדר ההשתלשלות. משא"כ יסוד אבא ויסוד ז"א הם רק בחי' פרטיים. וגם כי מנוחה הו"ע שקיטת הדינים. כי כשהתעוררות דין אינו מנוחה וכמ"ש (יונה א') ויהי הים הולך וסוער. ויעמוד רוח סערה ותרומם גליו (תלים ק"ז). ועיקר כפיית ומיתוק הדינים הוא מע"ק. וז"ש (ישעיה ל"ג כ') עיניך תחזינה ירושלים נוה שאנן ופי' בזהר (ח"ג קל"ז א') נוה שאנן בעת"י אתמר. ובכללות יותר נק' הקו"ח נח לשון נייחא. והיינו כידוע מ"ש בע"ח שבתחלה הי' אוא"ס ממלא כל מקום החלל. ואח"כ הי' צמצום שנסתלק האור אל הצדדין ונעשה חלל ומקו"פ ונשאר רשימו. שהו"ע רל"א שערים א"ב. אותיות. כמ"ש בעמה"מ. וענין הסתלקות האור מאותיות הרשימו זהו עדמ"ש באלי' וכד אנת תסתלק מנייהו. שהו"ע הסתלקות אוא"ס מבחי' הכלים דהע"ס שאזי יש בהכלים תשוקה להתחבר ולהתייחד עם האורות. וזהו"ע למען יזמרך כבוד כו' שהוא ירידת והתלבשות הלמ"ד כלים דמל' דאצי' בבי"ע שמתרחקים מהאורות אז הם בבחי' זמרה כו'. וכמו"כ הוא בבחי' אותיות הרשימו (שהוא שרש הכלים כידוע) כשנסתלק מהם אוא"ס שהי' ממלא בתחלה. שייך בהם ג"כ תשוקה להיות בהם גילוי האור. ואח"כ הקו שנמשך לאחר הצמצום להאיר בבחי' גילוי בתוך החלל והרשימו. ה"ה בחי' נח שעושה נייחא בבחי' האותיות דרשימו וכללות החלל ומקו"פ. וכמ"כ לפי קבלת מהר"י סרוג. שהקו נמשך מבחי' ת"ת הנעלם (שהצמצום הי' במל' דא"ס). ומה שנמשך דרך קו"ח דק זהו עד"מ צינור היסוד (הנעלם). כמו באצי' ההשפעה מת"ת במל' הוא ע"י צינור היסוד ונק' היסוד נח. כן נמשך הקו מת"ת הנעלם והמשכותו דרך קו"ח זהו כמו צינור היסוד (הנעלם) לכן נק' ג"כ נח. וזהו כוונת הענין ע"פ עומק יסוד הבעש"ט נ"ע. שבכל תיבה מתיבות התפלה יש ג' מדריגות עולמות ונשמות ואלקות. שזהו כללות ההשתלשלות שנבחן בג' מדריגות אלו כנ"ל. וצריך האדם ליכלל א"ע בהתיבה ולייחד ג' מדריגות אלו דוגמת הקו"ח מאוא"ס ב"ה שנמשך בתוך החלל ומקו"פ להיות כמ"ש ואנת הוא דקשיר לון ומייחד לון. ובזה יובן מה שבשעת המבול הי' נח והתיבה משוטטים בחלל העולם כידוע שע"י חטא ועון גורמים הסתלקות אוא"ס ב"ה כדכתיב ולא תחללו כו'. וע"י שכל הדור ההוא השחית כל בשר דרכו כו' גרמו הסתלקות אוא"ס ב"ה מכל החלל ומקו"פ. ולכן ע"י המבול שנטהר הארץ הי' נח והתיבה שהו"ע הקו כמו שנמשך להאיר בתוך החלל כו' היו משוטטים בגשמיות בחלל העולם לרמוז המשכת הקו"ח מאוא"ס בתוך החלל כו'. ובדרך פשוט יותר ענין עולמות ונשמות ואלקות זהו פנימיות וחיצוניות. כמו עד"מ הגוף הוא חיצוניות והנשמה המחי' הגוף היא פנימיות. כן נבחן כללות ההשתל' עד"מ כמו גוף גדול. ואוא"ס ב"ה הוא כנשמתא לגופא. וכידוע בפי' נפשי אויתך כמ"ש במ"א. ובעבודה בתפלה זהו"ע אה"ע ואה"ר. דפי' אה"ע הוא מהתבוננות בבחי' אלקות שמחי' עולם. וגם שזהו מעולם. פי' מה שעולם שהוא העלם והנשמה יש לו אהבה לאלקות שהאהבה ג"כ מגושם עדיין. שהו"ע התפעלות הגוף ונפש החיונית שהו"ע התפעלות חיצוניות ומגושמת. ואה"ר זהו מהתבוננות עצמות אוא"ס ב"ה. וההתפעלות היא מהנה"א שהוא עצמיות ממש לא כהתפעלות הגוף ונפש החיונית שמגושמת מאד והיא חיצוניות ואינה עצמיות כלל. ואפי' באהבה א' דהיינו בבחי' וייחד לבבינו אינו דומה התפעלות הגוף ונפש החיונית להתפעלות נה"א. וזהו עולמות ונשמות שעולמות זהו כמו גוף חיצוני' ונשמות זהו פנימיות כו'. אך מ"מ אפי' התפעלות הנה"א היא רק נשמה בחי' נברא. ואלקות זהו הניצוץ אלקי שבכל נה"א שאזי ההתפעלות הוא אלקות ממש דהיינו בחיות ועונג כו'. וזהו שבכל תיבה מתיבות התפלה יש ג' מדריגות אלו עולמות ונשמות ואלקות. דהיינו עד"מ אחד הכוונה כפשוטו אמליכתי' למעלה ולמטה כו' שהוא בורא אחד זהו חיצוניות התפעלות הגוף ונפש החיונית אבל כשהכוונה באחד הוא שההתחלקות בטל במציאות לגמרי זהו פנימיות ונשמה. וכן בברוך שאמר והיה העולם כו'. וזהו שצריך האדם ליכלל א"ע בתיבות התפלה ולייחד כל הג' מדריגות דעולמות ונשמות ואלקות. דהיינו ע"י ריבוי התבוננות והעמקת הדעת צריך לפעול בתחלה התפעלות וביטול הגוף ונפש החיונית. ואח"כ יוכל להוציא גם ההתפעלות וביטול דנה"א שזהו"ע עולמות ונשמות. ואזי יתגלה בו אלקות ממש ע"י בירור הניצוץ אלקי שבנה"א :

(ה"א) גימל

נכנס בתיבה. כמו"כ בעת בבחי' ועמך כולם צדיקים יש ג"כ בחי' תיבה שהו"ע תיבות התפלה ותיבות התורה. והנה בהתיבה הי' החיות טמאים וטהורים. כמו"כ התפלה שהיא בחי' תיבה נחלקת ג"כ לשלש מדרגות. והיינו שברכות ק"ש שתקנו אנשי כנה"ג הם ז' היכלות עד שמו"ע שנחלקים ג"כ לג' בחי'. השבחי' הא' מלמטלמ"ע שעבודה היא בחי' הודאה כמ"ש הודו להוי' שאעפ"י שאינו משיג מ"מ הוא מודה כו'. הבחי' הב' היא בחי' אהבה ותשוקה. הבחי' הג' היא בחי' ברכה. וזהו בשמו"ע שאומרים ברוך לשון המבריך כו' שזהו המשכה בבחי' גילוי להיות בחי' רצוי' והשגה ממש באלקות. ולכן הברכות תקנו חכמים שנק' עיני העדה. והנה זהו ענין תיבות התפלה שתקנו אנכה"ג שמכוונים לז' היכלות עליונות (שמעלים ומגביהים את בחי' מל'. וא"כ תיבות התפלה בכלל זהו בחי' מל' וכמו תיבת נח שהתיבה מל"ע היא רק בחי' מל'). אך כנ"י שהם בחי' ועמך כולם צדיקים שנכנסים בהתיבה. היינו שמתפללים בבחי' התבוננות ובבחי' דעת כי אם אין בינה אין דעת ואם אין דעת אין בינה ועי"ז ממשיכים בתיבות התפלה (שהוא בחי' מל') מוחין דגדלות מבחי' בינה ודעת כו'. והנה כמו שבתיבת נח הי' בחי' לא ירעו ולא ישחיתו שכל חיות הטורפים ומזיקים לא הזיקו כלל. כמו"כ גם בעת שתיבות התפלה יש ג"כ בחי' לא ירעו כו'. והיינו שיהי' בכל לבבך בשני יצריך שהיצה"ר לא יהי' מנגד להיצ"ט כ"א שיהי' כפוף ובטל. בחי' אתכפיא. וזהו תיבות התפלה. אבל תיבות התורה שמבחי' ה"ע נמשך בחי' הב' דואריה כבקר יאכל תבן. שישתנה ויתהפך טבע דנה"ב מקלי' להק' ונקרא אתהפכא חשוכא לנהורא. וכנ"ל שבחי' זו נמשך מצד הבריאה הוא"ס שבחכמה שלמעלה מבחי' מוחין דגדלות:

מכאן עד סוף הדרוש הוא מרשימה

עוד יש לפרש ענין החיות טמאים וטהורים שבתיבה ע"פ מ"ש הבעש"ט נ"ע (במכתבו לגיסו הרה"ק ר"ג קוטעווער נ"ע) שבכל תיבה מתיבות התפלה יש ג' מדריגות עולמות ונשמות ואלקות. וצריך האדם ליכלל א"ע בהתיבה וליחד ג' מדריגות אלו עולמות ונשמות ואלקות. והביאור מזה לא נזכר שם. ומובן שמבחין כללות ההשתלשלות שג' מדריגות אלו עולמות ונשמות ואלקות. ויש לבאר זה עפמ"ש בזהר פ' בלק (קצ"ט א') תלת עלמין אית לי' לקוב"ה. ופי' הרמ"ז ז"ל שהם כללות עולמות הנבראים דבי"ע נחשב עולם א'. אעפ"י שהם ג' עולמות ובד"פ יש בכל עולם מג' אלו רבוא רבבות מדריגות כו' מ"מ בכלל נחשב הכל עולם א' לפי שבזה משתווים שהם נבראים יש מאין ובע"ג והם בבחי' פירוד והתחלקות. ויש בהם זמן ומקום. ורק שחלוקים במדריגות הביטול (היינו ביטול היש לאין) שבהם. שבעולם הבריאה הוא ביותר. וביצירה מתמעט כו'. אבל בכ"ז הם שוים שכולם נבראים כו' ובזמן ומקום. לכן נחשב עולם א'. והאצי' שהוא אלקות היינו אחדות א' עם אלקות איהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון נחשב עולם ב' מלמטלמ"ע. ועולמות הא"ס שלפני האצי' היינו אריך ועתיק ועקודים וא"ק זהו עולם הג' מלמטלמ"ע. ונק' עולם הא"ס. שלגבי עצמותו ב"ה הם ג"כ עולם כו'. ורק לגבי אצי' נק' א"ס בדרך השלילה. כי שאצי' הוא התגלות כלים הב' חסד כו' וגם ריבוי התחלקות חסד שבחסד כו'. ויש נשמות דאצי'. וגם יש סברא שיש היכלות דאצי'. ולפני האצי' אין שם התגלות כלים ולא ריבוי התחלקות. שעקודים הוא עקוד בכלי א'. והם למעלה אפי' מבחי' סדר זמנים. לכן נק' לגבי אצי' א"ס בדרך השלילה. ולגבי עצמותו ית' הוא ודאי ג"כ בחי' עולם. ולכן נק' עולם הא"ס. וזהו התלת עלמין דאית לי' לקוב"ה שהוא כללות ההשתלשלות שבהלל ומקו"פ. ועז"נ כי ביה הוי' צור עולמים שכל עולמים הנ"ל נבראו רק בשני אותיות י"ה. שהה"א הוא בחי' בינה שמקננא בכורסי' עולם הבריאה דהיינו כללות בי"ע. וגם הה' ב' קוין מחוברין וקו הג' מופסק וזהו המשכת החיות שבבחי' בראתיו יצרתיו אף עשיתיו כידוע. והיו"ד זהו עולם האצי' שכללי' הכ'. וקוצו"י זהו עולמות הא"ס כו'. וג' מדריגות אלו קורא הבעש"ט נ"ע עולמות ונשמות ואלקות. ויובן בהסביר ע"ד ההבדלה ההפרש בין אצי' ללפני האצי'. ויובן ע"ד ההפרש שאצי' בין הספי' לנשמות דאצי'. שאעפ"י שעל נשמות דאצי' נאמר כל הנקרא בשמי מ"מ אין ערוך ביניהם והספי'. כי הספי' הם אלקות ממש כנ"ל. ונשמות הם רק מעין אלקות שמעין הדבר אינו מהות הדבר. וזהו שהספי' איהו וגרמוהי חד בהון. לברוא על ידם יש מאין. משא"כ ע"י נשמות. כדאי' בהגה"ק במאמר איהו וחיוהי. והיינו לפי שהם רק מעין אלקות בצמצום רב ועצום. וזהו שאמר אאע"ה ואנכי עפר ואפר שאמר זה לגבי מדת חסד עליון דאצי' שמדה זו נגלית עליו והדרה עמו והי' מרכבה אליה. וכמו שפירש"י ז"ל בחומש ע"פ ויעל אלקים מעל אברהם. מכאן למדנו שהצדיקים מרכבתו של מקום. ואמר על נשמתו לגבי מדה זו שהיא כמו עפר ואפר הנפרד מהעץ לאחר שנשרף לגבי עצם העץ. והטעם כי הנשמות הם אצילות מבחי' הכלים והכלים הם בחי' מאציל שלהם. והרי מובן שזהו ריחוק הערך נאצל לגבי המאציל. וכמו"כ יובן עד"ז ההפרש בין ע"ס דאצי' ללפני האצי'. שהם ג"כ ריחוק הערך. וכמו נשמות דאצי' לגבי אלקות דע"ס דאצי'. כן גם הע"ס דאצי' לגבי למעלה מהאצי' הם ג"כ רק כמו נשמות לגבי אלקות שהרי הם ג"כ נאצלים מלמעלה מהאצי'. שאריך אנפין מקור ושרש הנאצלים היינו שרש הכלים ועתיק מקור האורות דאצי'. וזהו קורא הדורות מראש מבחי' מחה"ק דא"ק. וא"כ כמו שבאצי' אין ערוך הנשמות להספי' לפי שהם נאצלים מהספי' והם בחי' מאציל שלהם. כן גם הספי' דאצי' כיון שהם נאצלים מלפני האצי' והרי זהו המאציל שלהם. לכן אינם ערוך כמו נשמות לגבי אלקות. וזהו ע"ד חיים וחיי החיים (שהחיים הוא כנשמה לגופא דאיהו חיים. וחיי החיים היינו שגם בחי' חיים נחשב כגופא. כן נק' גם ע"ס דאצי' רק כמו נשמות לגבי אלקות לגבי לפני האצי'). ומטעם זה מבחין הבעש"ט נ"ע כללות ההשתלשלות שנחשבים בג' מדרגות דתלת עלמין הנ"ל שהם עולמות ונשמות ואלקות:

והנה צ"ל לפי דבריו שבכל תיבה יש ג' מדריגות אלו דעולמות ונשמות ואלקות שזהו כללות ההשתל' שבהלל ומקו"פ א"כ

מהו

השפעת היותם מבחי' מוחין דגדלות ע"כ ממילא יתבטל בהם מדת הכעס לטרוף ולהזיק. כי שרש מדה זו נשתלשל בהם מבחי' מוחין דקטנות אבל לעתיד שיקבלו מבחי' מוחין דגדלות יתבטל בהם בחי' הכעס והדין קשה לגמרי ולא יהיו מזיקים כלל כי מוחין דגדלות הם בחי' רחמים היפך הדין כמאחז"ל (ברכות ל"ג א') כל מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו הרי שרחמים נמשך מהדעת ולכן לעתיד שיהי' ומלאה הארץ דעה כו' יהי' גם בחיות המזיקים טבע הרחמים היפך הדין כו':

ד **והנה** מענין זה הי' בתיבת נח שהי' ג"כ שלום שכל חיות הטורפים לא הזיקו כלל. והיינו לפי שהתיבה היא בחי' מוחין דגדלות וזהו חמשים אמה רחבה נשע"ב. כי בינה נק' רחובות הנהר. ונק' עלמא דחירו כו'. שלש מאות אמה אורך התיבה זהו בחי' חכ' כי פי' אורך זהו ההמשכה למטה מטה מדרגה אחר מדרגה. עדמ"ש בשלמה וידבר שלשת אלפים משל שהמשיך והשפיל חכמתו שלשת אלפים מדריגות זה למטה מזה אשר כל השגה היא בבחי' משל לגבי ההשגה שלמעלה ממנה. וזהו שלש מאות אמה אורך שהוא ההמשכה בג' עולמות בי"ע. וכח ההמשכה למטה מטה נמשך מבחי' חכ' דוקא. וכידוע המשל מענין ראי' ושמיעה שכח השמיעה תופס רק רוחני. אבל כח הראי' מתפשט למטה יותר לתפוס דבר גשמי והיינו לפי ששמיעה מבינה וראי' מחכמה. היוצא מזה שהתיבה היא בחי' מוחין דגדלות וכיון שנכנסו החיות המזיקים להתיבה וקבלו חיותם מבחי' מוחין דגדלות לכן נתבטל בהם בחי' הכעס ודין קשה ולא הזיקו כלל. והנה עוד מעלה יתירה הי' בהתיבה כמ"ש לעתיד ואריי' כבקר יאכל תבן (ישעי' י"א). וכמו"כ בהתיבה שלא הי' באפשרי להזמין להם בשר די סיפוקם כל משך המבול והי' אוכל האריי' תבן ג"כ. וזהו בחי' ביטול יותר שנשתנה הטבעיות לגמרי. כי מצד מוחין דגדלות נמשך רק הביטול לסבול ההפך והמנגד כו'. אבל מה שישתנה ויתהפך הטבעיות לגמרי מחק"ל אהק"ל עד שישתווה האריי' לבקר ממש ויאכל מאכלו שהוא תבן. בחי' ביטול כזה נמשך מלמעלה מבחי' מוחין דגדלות. והיינו כמ"ש (איוב כ"ה ב') המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו פי' עושה שלום במרומיו היינו בין בחי' מים ואש שהם שני הפכיים. והשלום הוא שיתייחדו עד שמים לא יכבה אש כלל. והיינו ע"י המשל ופחד עמו שע"י המשכת הביטול מאוא"ס ב"ה עצמו דהיינו התגלות אלקות ממש (ולא המשכת מוחין דגדלות לבד) ע"י זה נבטלים שניהם ממהותן ממש שמים אינו מים ואש אינו אש. ולכן נעשה שלום ביניהם עד שמים אין מכבים אש כלל. והיינו כיון שנשתנה ונתבטל מהותן לגמרי. וכמו"כ יובן שענין השלום שיהי' לעתיד דהיינו מ"ש לא ירעו ולא ישחיתו כו' הוא משום כי מלאה הארץ דעה את ה'. דהיינו מצד הדעת שהוא מוחין דגדלות. אבל הבחי' מ"ש עוד ואריי' כבקר יאכל תבן שישתנה טבע מהותן לגמרי זהו נמשך מצד בחי' ה"ע שבחכמה שורה אוא"ס ב"ה וע"י השראת אוא"ס שבחכ' נעשה ביטול המהות לגמרי. וזהו בחכמה אתבירו להיות בחי' אתהפכא מחק"ל אהק"ל. וכמו"כ בתיבת נח שהי' שלש מאות אמה אורך שהוא בחי' ה"ע שלמעלה מהדעת יתבינה שהם בחי' מוחין דגדלות לכן הי' ג"כ בחי' זו דלעתיד ואריי' כבקר יאכל תבן. אך לכאורה עדיין אינו מובן כ"כ הטעם דאיך אפשר שיהי' גילוי הארת מוחין דגדלות וגם הבחי' שלמעלה מהמוחין בבע"ח גשמיים עד שישתנה טבעם כו'. ויובן זה ממה שמצינו בגמ' (חולין ז' ב') דחמורו של רפב"י לא אכלה טבל. והי' ג' ימים בלא אכילה (ב"ר פ"ס) והיינו לפי שרפב"י הי' גדול מאוד לכן גם חמורו. הי' מובדל במעלה משאר חמורים עד שלא אכל כנגד איסור וכמו"כ לע"ל שירבה הדעת בנשמות אזי גם הבע"ח יתעלו. כי העיקר להמשיך מוחין דגדלות והתגלות אלקות למעלה ובנשמות וממילא יומשך ויאיר הביטול למטה אפי' בבע"ח גשמיים :

ה **ועתה** צ"ל ענין והקימותי את בריתי אתך ובאת אל התיבה שהי' צ"ל כריתות ברית עמו כדי שיוכל לבוא לתיבה.

והענין כי איך יהי' זה בהתיבה המשכת מוחין דגדלות אלו בחמשים רחבה יהיו נשע"ב ושלש מאות אורך יהי' בחי' ה"ע הרי התיבה למטה במדריגה (פי' כי התיבה מצד עצמה היא רק בחי' מל' לבד) אך זהו לפי שנכנס נח בהתיבה והמשיך בה בחי' אלו וזהו והקימותי את בריתי אתך שזכה נח להיות בבחי' ומדריגת ברית העליון. ואזי ובאת אל התיבה שנח הי' ממשיך בהתיבה בחי' מוחין דגדלות הנ"ל. וביאור הענין הנה איתא בזהר (ח"א נ"ט ע"ב) שנח שהי' בתיבה זהו בחי' ארון הברית אדון כל הארץ (יהושע ג'). והיינו כי הארון זהו בחי' מל' שם אד' ומה שנק' ארון הברית הוא לפי שמונחים בו לוחות הברית. ברית הוא בחי' התקשרות והתחברות. ולכן נק' שלום כמ"ש (פנחס כ"ה י"ב) הנני נותן לו את בריתי שלום שהו"ע התחברות ההמשכה מאוא"ס ב"ה בבחי' מל'. ואזי נק' הארון אדון כל הארץ לשון זכר. כי בחי' מל' מל"ע נק' אד' לשון נקבה תשישות כח כנקבה כו'. אך ע"י לוחות הברית נמשך להיות ועתה יגדל נא כח אד'. והגדלת הכח בשם אד' הוא מהמקור בחי' סוכ"ע. ואזי נק' אדון לשון זכר בחי' דכורא דקאים בחילי' (זח"ב קפ"ג א') והאיש דרכו לכבש (יבמות ס"ה ב'). וכמו"כ נח זכה להיות בבחי' ברית עליון כמ"ש איש צדיק תמים הי' בחי' וצדיק יסו"ע. פי' שממשיך היסוד שהוא המקור והשרש למטה. דהנה למטה בגשמיות היסוד למטה. אבל ברוחניות היסוד למעלה מהבנין. ולכן נק' ברית ושלום. והיינו שמקשר ומחבר ההמשכה מבחי' הו"ב עילאין בבחי' מלכות. וכיון שנח הי' בחי' ברית העליון לכן כשנכנס בהתיבה המשיך בה בחי' חו"ב. וזהו נח נח ב' פעמים נייחא דעילאי ונייחא דתתאי בחי' שבת תתאה ושבת עילאה (היינו בחי' יסוד ז"א ויסוד אבא) ואזי נעשה חמשים אמה רחבה נשע"ב. ושלש מאות אורך בחי' ה"ע כנ"ל. וזהו והקימותי את בריתי אתך ואזי דוקא ובאת אל התיבה. והנה התורה היא נצחיות לדורות. לכן גם כעת יש בעבודה ענין נח ותיבה. והענין כמו שנח הי' איש צדיק (בחי' ברית כנ"ל) כמו"כ כתיב (ישעי' ס' כ"א) ועמך כולם צדיקים. צדיק נקרא מי שהוא בעל צדקה. והצדקה היא בחי' שלום כנ"ל ע"פ או יחזק במעוזי יעשה שלום לי. ובזהר (ר"פ נח. ויחי רט"ז) מפרש שועמך כולם צדיקים זהו בגין דנטרי ברית והנה כמו נח לפי שהי' איש צדיק ע"כ

כמו"כ מלמעלה ההשפעה מבחי' שם הוי' בכנס"י שהיא בחי' סיהרא עניא כו'. וכמ"ש (מלאכי ג' כ') וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה כו'. ועי"ז יהי' גם למטה בכנס"י השגות אלקות. וזהו ישבה שלום לי דהיינו השלום והחיבור שבין הקב"ה שם הוי' עם כנס"י בחי' סיהרא שנק' עני. וזהו חסד ואמת מן ינצרוהו. כי ע"י הצדקה ממשיכים מלמעלה בחי' חסד עליון ובחי' ואמת הוי' לעולם שיומשך בגילוי בבחי' כנס"י. וא"כ ישבה שלום לי זהו"ע שלום בפמשמ"ע תחלה ואח"כ שלום ישבה לי הוא התחברות בחי' שם הוי' לעצמות אוא"ס. שיומשך בבחי' שם הוי' הגילוי מאוא"ס שלמעלה מבחי' שם הוי' וכמ"ש באור הוי' דהיינו באור המאיר בשם הוי' וז"ש ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה שע"י הצדקה עושים וממשיכים בחי' דרך מעצמות אוא"ס בשם הוי' שהו"ע שלום ישבה לי. וההפרש שבין צדקה לתורה היינו כי ע"י צדקה עושין השלום מלמעלמ"ט כמ"ש וצדקה תרומם כו'. וע"י התורה נמשך השלום מלמטלמ"ע. וע"י ב' בחי' אלו נעשה שלום בפמשמ"ע ובפמשמ"ט ויומשך לעתיד השלום גם בין בע"ח עד שיהי' וגר זאב עם כבש כנ"ל:

ב **ולהבין** מ"ש לא ירעו ולא ישחיתו כו' כי מלאה הארץ דעה את ה' שזהו טעם על ריבוי השלום שיהי' לעתיד מחמת רבוי דעת ה' שיהי' לעתיד מזה יומשך השלום אפי' בין בע"ח. וצ"ל מה שייך השלום לדעת. נ"ל תחלה מה שמצינו שמעלת השלום גדול מאד. כמארז"ל (במד"ר פ' ז' ע"פ ועדת לאומים תסובבך) דורו של אחאב היו כולם עע"ז ואעפ"כ היו יורדין למלחמה ונוצחין שאחאב היה מושל על כל המלכים. והיינו מפני שלא הי' בהם דלטוריא. שהי' בהם רק שלום ואחדות. ודורו של שאול ושמואל שהיה רוב תורה מאד שאפי' תינוקות שלא הביאו שתי שערות היו דורשים את התורה במ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור ואחר כל השבח הזה היו יורדין למלחמה ונופלין מפני שהי' בהם דלטוריא. אבל דורו של אחאב אעפ"י שהיו כולם עע"ז. אבל מפני השלום שהי' ביניהן היו מנצחין מאד וכמ"ש חבור עצבים אפרים הנח לו (הושע ד' י"ז). והענין כי שרש השלום נמשך ממוחין דגדלות. והמחלוקת ממוחין דקטנות. היינו בהיות כי טבעיות בני אדם לא ישתוו בשום אופן. ולא ימלט שלא יהיה שום קפידא וכעס מאחד על חבירו וא"כ צ"ל שנאה ופירוד. אבל מצד מוחין דגדלות הנה השכל מושל על המדות שסובל אפי' מי שמנגד לו שלא יכעס עליו כלל ולא יתבטל השלום והחיבור עמו. ודוגמא זו מצינו למעלה דהנה ארז"ל (תענית כ"ו ב') וביום שמחת לבו זה בנין בהמ"ק שהי' אז שמחת לבו של הקב"ה. והרי על אותו יום גופא כתיב (ירמיה ל"ב ל"א) כי על אפי ועל חמתי היתה לי העיר הזאת למן היום אשר בנו אותה. שהוא מחמת החטא שנשא שלמה בת פרעה וא"כ איך היו שני הפכים כאחד. והיינו כי למעלה בחי' חכמה המוחין גדולים מאד כלים רחבים דתיקון שיכולים לסבול דבר והיפוכו. שאעפ"י שמחמת חטא דבת פרעה הי' על אפי ועל חמתי כו'. מ"מ הי' זה כאילו לא הי'. ולא הי' סותר כלל את השמחת לבו. כי באמת מצד בנין בהמ"ק שהי' התגלות אלקות למטה בגשמיות הי' צ"ל שמחת לבו ולכן הי' השמחת לבו שלימות כמו שצריך להיות. ומחמת החטא הי' על אפי ועל חמתי. אך זה הי' כבוש בהעלם ונדחה על אחר זמן שנמשך ת"י שנה ואח"כ נפרע זה. וכמו"כ עד"מ המשכיל כו' גם למטה מי שיש לו מוחין דגדלות שכלו רחב לסבול מי שמנגד לו שאעפ"י שצ"ל קפידא וכעס עליו מ"מ לא יבטל עבור זה השלום והחיבור שעמו. וזהו מעלת דור אחאב שהי' בהם שלום ואחדות שמצד מוחין דגדלות. והשלום גורם למעלה ג"כ בחי' מוחין דגדלות. ומצד מוחין דגדלות נעשה למעלה ג"כ בחי' שלום. דהיינו החיבור דשמשא וסיהרא. שהו"ע ההשפעה מבחי' שם הוי' בכנס"י שאפי' אם יש חטא ועון מ"מ לא יהי' זה מונע השלום והיחוד כו'. והיינו משום שבבחי' מוחין דגדלות אין העון תופס מקום כ"כ כי יוכל לסבול אפי' המנגד כנ"ל. ולכן דורו של אחאב אעפ"י שהיו כולם עוע"ז. מ"מ מצד השלום שהי' ביניהן שגרמו ג"כ למעלה המשכת מוחין דגדלות ע"כ לא נתבטל השלום והחיבור שבין שמשא וסיהרא למעלה. וכיון שעיקר ההשפעה משם הוי' הי' נמשך בכנס"י דוקא ע"כ הצליחו מאד וכבשו כל המלחמות. משא"כ דורו של שאול שהי' ביניהם מחלוקת גרמו למעלה ג"כ בחי' פירוד שנתבטל השלום והחיבור דשמשא וסיהרא לכן היו נופלין במלחמה:

ג **ועתה** נ"ל מ"ש לא ירעו ולא ישחיתו כו' כי מלאה הארץ דעה כו' שמצד ריבוי הדעת והמשכת מוחין דגדלות שיהי' לעתיד יומשך השלום גם בין בע"ח כנ"ל. והענין כי שרש כל החיות הטורפים ומזיקים הוא מבחי' מוחין דקטנות. כמו עד"מ התינוק שמצד שהמוחין שלו קטנים אינו יכול לסבול שום דבר שנגד רצונו וע"כ הוא מלא קפידות וכעס. וכמו"כ יש למעלה ג"כ מוחין דקטנות דהנה כתיב (תזריע י"ג מ') ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור. כי השערות שנמשכים מבחי' מוחין דקטנות הם דינים קשים מאד שבהם נאחזים כל המקטרגים וע"כ צ"ל כי ימרט ראשו. וכמ"ש ג"כ בלוים והעבירו תער כו' (במדבר ח') שלפי שהם מקו השמאל בחי' דין [illegible] ע"כ השערות שלהם הם דינים קשים ע"כ צ"ל והעבירו תער כו'. וכן שער באשה ערוה (ברכות כ"ד ע"א) לפי שנוק' היא ג"כ מבחי' גבורות. משא"כ בכהנים קדושה תלוי בשערות וכן בנזיר כתיב (במדבר ו') קדוש יהי' גדל פרע כו' קדוש שנמשכי' ת"י נימין דא"א. וכן יגת"ד הרי הם יגמה"ר שמהם מחילה וסליחה וכתיב (דניאל ז') ועתיק יומין יתיב כו' ושער רישי' כעמר נקא. והיינו כי השערות שמבחי' מוחין דגדלות דהיינו מבחי' חכים ולא בחכ' ידיעה מבין ולא בבינה ידיעה הם קדושה עליונה אבל השערות שמבחי' מוחין דקטנות הם דינים קשים מאד שמהם יונקים כל המקטרגים ובעלי הדין. וזהו ואיש כי ימרט ראשו פי' ואיש היינו הוי' איש מלחמה מוחין דקטנות שבבחי' זו צ"ל כי ימרט ראשו דוקא. ואזי קרח הוא טהור הוא. שנטהר מיניקת החיצונים. והנה מבחי' שערות דמוחין דקטנות שהם דינים קשים מאד מזה נשתלשלו למטה כל החיות הטורפים כו' שיש בהם כעס גדול כ"כ לטרוף את בע"ח כמוהו כו'. אבל לעתיד שיומשך מוחין דגדלות שכל ההשפעות שלמטה יומשך מבחי' מוחין דגדלות וגם בחיות המזיקים יומשך להם

השפעת

ב"ה. ואצי' נק' מדת יום שבה גילוי אא"ס איהו וגרמוהי חד בהון. וע"ז הו"ע התפלה להמשיך גילוי מדת יום דהיינו גילוי יחודו ית' שבאצי' גם בבי"ע. וזהו אחר תשבה לתיבה. שהתפלה בענינה הוא העלאה מלמטלמ"ע ברצון ותשוקה ליכלל וליבטל ביחודו ית' לא תהי' רק בחי' רצוא והעלאה לבד. שא"כ ההסתר והעלם של העולמות נשאר כמקדם. כ"א שעיקר הרצוא וההעלאה שבתפלה יהי' בשביל השוב להמשיך גילוי אוא"ס בעולמות מלמעלמ"ט. וזהו אחר תשבה לתיבה וכמארז"ל להיות מאיר כצהרים היינו להמשיך גילוי מדת יום דאצי' במדת לילה דבי"ע. וע"ד שארז"ל בילקוט בו' תתמ"ג ע"פ ושי' אם שמוע כו' אשר אגכי מצוה אתכם היום שתהיו מאירים כיום:

וְהֲקִימוֹתִי את בריתי אתך ובאת אל התיבה. וצ"ל מה שייך ברית לתיבה שמשכרת ברית עמו אזי דוקא הי' יכול לבוא לתיבה. הנה לעתיד כתיב (ישעי' י"א ו') וגר זאב עם כבש ופרה ודוב תרעינה כו'. והיינו שיהי' רבוי שלום בעולם. ורב שלום כו'. עד שיומשך השלום גם בבע"ח שיהי' וגר זאב עם כבש ובסוף כתיב לא ירעו ולא ישחיתו כו' כי מלאה הארץ דעה את ה'. מבואר שמצד ריבוי הדעת שיהי' לעתיד מזה יומשך השלום. וצ"ל מה שייך השלום לדעת כו'. ומעין זה הי' ג"כ בתיבת נח שהיו כל הבע"ח ביחד זאב וארי עם שור כו' ולא הזיקו כלל. והנה ריבוי השלום שיומשך לעתיד ממשיכים זה עתה ע"י עסק התורה כמארז"ל (סנהדרין צ"ט ב') ע"פ או יחזק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי (ישעי' כ"ז ה') כל העוסק בתורה משים שלום בפמליא של מעלה ובפמלמ"ט. ובמד"ר (נשא פי"ג) אמרו ע"פ זה כל הזובח את יצרו ועוסק לקיים מה שכתוב בשני תורות שבכתב ובבע"פ משים שלום בפמשמ"ע ובפמשמ"ט. וא"כ משמע שהב' שלימות הנ"ל הוא ע"י ב' תורות תושב"כ ותושבע"פ. והנה פמליא של מעלה זהו י"ה עלמדאתכ"ס מקור עולמות העליונים ופמשמ"ט זהו ו"ה עלמדאת"ג מקור עולמות התחתונים. ופי' שלום בפמשמ"ע היינו להיות יחוד י"ה. כי יו"ד למטה רק נקודה בתורה. זהו בחי' ח"ע ראשית הגילוי מאוא"ס ב"ה להיות מקור השפעת החיות לעולמות שא"א להיות כ"א ע"י צמצום דוקא. וכמו המעיין שנובע מהמקור הוא רק גיד דק מאד. והה"א שיש בו אורך ורוחב ולשמוכית זהו בינה שנק' בשם נהר. רחובות הנהר. וזהו ונהר יוצא מעדן. וכמו שנפש משתהי' ברק המבריק נמשך אח"כ האורך ורוחב דהשגה כו' וזהו ביו"ד נברא העוה"ב. עוה"ב הוא ה' עילאה בינה ומתחלה צ"ל יו"ד צמצום דוקא. ולכן הו"ב נק' אין ויש שני הפכים. אך מ"מ הם תרדל"מ שהחיבור דאין ויש צ"ל תמיד שאם יופסק רגע אחד יתבטלו כל העולמות כו'. וזהו"ע שלום בפמשמ"ע להיות התחברות האין ויש" דהו"ב ונקרא יחוד י"ה. והתחברות זה הוא ע"י קוץ התחתון של היו"ד שפוגע אל הה"א. והנה עוקץ היו"ד הוא בחי' ח"ע וקוץ התחתון בחי' דעת שמחבר הו"ב. והיינו לפי שמקבל מקוץ העליון בחי' אין שלמעלה מהחכ' כמ"ש (איוב כ"ח י"ב) והחכמה מאין תמצא. ולכן ממשיכים שלום זה ע"י עסק התורה כי התורה היא בחי' דעת כמ"ש (תלים י"ט) עדות ה' נאמנה. עדת אותיות דעת. ושלום בפמשמ"ע זהו יחוד ו"ה מקור עולמות הנפרדים דבי"ע. כי ה' עילאה הוא עוה"ב. ועל ה' תתאה ארז"ל (מנחות כ"ט ע"ב) שה"א נברא עוה"ז. עוה"ז הוא בי"ע. וענין שלום בפמשמ"ע שהוא התחברות שני הפכיים. היינו להיות אהכללא שמאלא בימינא. כי ה' תתאה בחי' מל' היא בחי' שמאל. כי בנין המל' מהגבורות כמ"ש (תלים קמ"ה) כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו שהגבורות מעלימים ומסתירים שיהוו נפרדים. והוי"ו הוא בחי' חסד התגלות אא"ס. וזהו"ע יחוד ו"ה אהכללא שמאלא בימינא שיומתקו הגבורות דמל' ויהי' גילוי אוא"ס למטה. ומה שאמרו במד"ר שהב' בחי' שלום הוא ע"י תושב"כ ותושבע"פ היינו כי תושב"כ הוא בחי' ח"ע ולכן תושב"כ למעלה מהשגה כ"א ע"ד די להבינה ברמיזה. ולכן ע"י תושב"כ נמשך גילוי אא"ס בח"ע להיות יחוד י"ה. כי כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו (ילקוט איכה ע"פ נוכח פני ה' רמז תתרל"ד). וא"כ גורם להיות הקב"ה יושב ועוסק בתורה (ע"ז ג' ע"ב) שהו"ע התלבשות אא"ס ב"ה בחי' שמו הגדול שלמעלה מהח"ע בח"ע כמ"ש בד"ה שה"ש. ותושבע"פ היא בחי' ח"ת ועל ידה נמשך יחוד ו"ה כו'. והיינו כיון שתושבע"פ היא ח"ת וא"כ מה שגורם הקב"ה יושב ועוסק בתושבע"פ הוא בחי' ז"א דאצי' ו' דשם הוי' להיות יחוד ו"ה. היוצא מזה שכדי להמשיך גילוי אוא"ס בנבראים עד גם למטה שאדם הגשמי צ"ל ב' בחי' שלום. שמתחלה שלום בפמשמ"ע שהוא המשכת אא"ס בחו"ב להיות יחוד י"ה ועי"ז הוא התקרבות אא"ס עם עולם האצי'. ואח"כ שלום בפמשמ"ט יחוד ו"ה להיות התקרבות אא"ס שבאצי' עם בי"ע. ועוד פירשו ברבות (נשא פי"ד) פסוק זה דאו יחזק במעוזי יעשה שלום לי דקאי על הצדקה. כי העני מתרעם על הקב"ה מה שבושל התקות כ"כ וז"ש (תלים ק"ב) תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו. שיחו זהו תרעומות שלו. אבל ע"י הצדקה שנותנים לו עושה שלום בין העני עם הקב"ה. וזהו יעשה שלום לי שנחשב לו כאלו עשה שלום ביני לבינו. דהנה כתיב (תלים ס"א ח') ישב עולם לפני אלקים חסד ואמת מן ינצרוהו. ואיתא במד"ר (משפטים פל"א) הפי' שדוד אמר שכל בני העולם יהיו יושבים לפני האלקים דהיינו שלא יהיו עניים ועשירים שהעני יצטרך לקבל מעשיר כ"א שכולם יקבלו שפעם מן הקב"ה וכמו שאומרים ואל תצריכנו לא לידי מתנת בשר ודם. וע"ז השיבו הקב"ה חסד ואמת מן ינצרוהו. כי ע"י הצדקה והחסד שלמטה מעשיר לעני די מחסורו כו'. עי"ז ממשיכים למעלה ג"כ בחי' חסד השפעה עליונה מאוא"ס. בחי' כי אמרתי עולם חסד יבנה (תלים פ"ט). אבל כבלא יהי' למטה בחי' צדקה וחסד מי ימשיך למעלה גילוי בחי' חסד. וזהו חסד ואמת מן ינצרוהו. דהנה כתיב (בראשית א' ט"ז) ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים. את המאור הגדול כו' הוא בחי' שמש הוי'. והמאור הקטן הוא כיהרא כי השמש יש לו אור עצמי משא"כ הלבנה צ"ל מגרמה כלום ורק מה שמקבלת מהשמש. ובכל ר"ח היא מקבלת או"ח מהשמש ועושים ע"ז ר"ח. והנה כנס"י נק' כיהרא כי ישראל מונין ללבנה (מד"ר במדבר פ"י) שכנס"י ג"כ בחי' עני דלית לה מגרמה כלום כ"א מה שמקבלת מלמעלה כו'. והנה ע"י הצדקה שלמטה מעשיר לעני עי"ז נמשך

כמו"כ

בתשובה. שע"י הרעש התשובה נפתח השער כו' שהי' סגור מקודם וכמ"ש שער החצר הפנימית סגור יהי' כו' (יחזקאל מ"ו א'). והנה שער בימין זה השער לה' זהו חסד דעתיק שמלובש בגלגלתא דא"א (כמבואר בלקו"ת שם) ופי' חסד דעתיק זהו מקור התענוגים עצמות התענוג הפשוט (והוא חסד פשוט בלי שום נקודה דין כלל). ושער בשמאל ושער רחבי' כי' הוא ג"כ המשכה מעתיקא כמ"ש (דניאל ז' ט') ועת"י יתיב כו' ושער רחבי' כו'. רק שהם נמשכים ממו"ס שבה מלובש גבורה דע"י. ופי' גבו' דע"י זהו הצמצום כדי שיומשך גילוי מבחי' מקור התענוגים בבחי' פנימיות. וחסד דע"י זהו עצמות התענוג הפשוט שלמעלה מבחי' גילוי בפנימיות כ"א בבחי' מקיף ולכן נורא בגלגלתא כו'. והנה שמתעלה הצירוף של דין שהוא ערב דוי ע"י הרעש לבחי' שער בימין או שער בשמאל. שמשם הוא מקור התענוג הפשוט אזי מתהוה בכלל הצירוף בבחי' להיות פשוט שבפנימי' הכתר גם מחמת גילוי בחי' תענוג עליון דעתיקא אזי מתבטל שם הדין לגמרי ונהפך לחסד ורחמים. כמו מן נגע לענג ומן פשע לשפע. ומערב דוי לבחי' עבר וו"ד. שיומשך וישפע עליו מהמו"ס עליונית כל טוב כרו"ג. ועי"ז כתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו (איוב כ"ה ב') פי' עמו זהו כ"ע. דעת"י וא"א הם כדלוק א' ובחי' פנימיות הכתר דהיינו עתיקא בחי' התרועה שבמאליל נק' עמו. ועי"ז כתיב עמך מקור חיים וכתיב כי עמך הסליחה. כי עם ה' החסד. ונורא עמי' כרי'. שכל הבחי' היותר גבוהות. מקו"ת. סליחה. חסד. ואור. הכל הוא עמו. פי' בבחי' פנימיות הכתר שנק' עמך פי' עמך היינו בבחי' זו היא עמך ממש. קדמון שקדמותו. כי הע"ס דאצי' וגם בחי' שרש הנאצלים זהו מה שנאצל ונתהוה כו'. אבל בחי' פנימיות הכתר שנק' עתיק ה"ז בחי' התרועה שבמאליל ולכן נק' עתיק יומין לפי שהן היינו להפוקי מהידוש כ"א מאז ומקדם. גם נק' עמך שאפל ושפל לגבי עצמותו. לפי שזהו רק בחי' התרועה זיו והארה בעלמא. וכביטול זיו השמש לגבי השמש כו'. וזהו המשל ופחד עמו שבבחי' פנימיות הכתר הנק' עמו שם הוא המתעלה על הב' קוין דהו"ג דאצי' לעפ"י שנאמר עצמם הם שני הפכיים אש ומים אך ע"י הגילוי מבחי' כתר עליון עושה שלום ביניהם שמתחברים והיו להחדים שהדין גופא נהפך לחסד. וזהו מלפני אדון חולי ארץ ההופכי הצור אגם מים (תהלים קי"ד ה') פי' ארץ היא מדת מל' שבנייתה מהגבורות ונק' שם אד' ואדון הוא כ"ע ולפי שנעוץ תחלתן בסופן דוקא ע"כ נק' אדון חולי ארץ. וע"י התגלות הכ"ע במל' אזי מתהפך נור והלמיש שהם גבורות ודינים תקיפין דמל' לחסדים שנק' מים כו'. ונמצא שפי' הת"י בלהר. אבן טוב. עולה בקנה א' עם פירוש הבעש"ט לעשות מאורה לאור ורוה כו'. כי האבנים טובות מהם עושים הכתר והעטרה כנ"ל. ועי"ז הכתר הוא עיקר התהפכות הצירופים מדין לחסד כו':

ד **ובגמרא** סנהדרין (דק"ח ע"ב) ע"פ צהר תעשה לתיבה פירשו אור לבון צהרים. וכן הביא בלו"ת בשם הבעש"ט צהר כו' ביתי' התיבה מאיר כו'. וצהרים הוא תגבורת האור. כי כל בוקר נק' אור כמ"ש הבוקר אור. אך צהרים שהוא חצות יום אזי עיקר תגבורת האור ביתר שאת. והענין יובן עפמ"ש בזהר"ר (קנ"ט א') ע"פ ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום (משלי ד' י"ח) שפלגותא דשערי אזיל חד אורחא הה"ד ואורח צדיקים כו' יעו"ש. והנה ענין חד אורחא שבפלגותא דשערי זהו לבנונית הגלגלתא ששם מאיר בחי' עתיק עצמו בלי העלם ולבוש כמו בשער רחבי' כו'. וזהו ואורח צדיקים שהוא אורח לגילוי בחי' צדיק יסוד דעת"י. כאור נוגה (בזהר"ל (ב"ר פי"ח) כאור ז' הימים) זהו חסד דעת"י. הולך ואור הו"ב דע"י עד נכון היום כתר דעת"י שהוא עיקר בחי' רדל"א כו'. ופי' נכון היום היינו חצות יום. שאזי עיקר תגבורת האור. וזהו ג"כ כוונת הגמ' בפי' צהר לבון צהרים שהוא בחי' הולך ואור עד נכון היום רדל"א. וזהו והל אמה תכלינה מלמעלה. שבחי' רדל"א הוא והאי עיקר בחי' ההודות פשוט חד ולא בתושבן. ומבחי' זו הוא והאי עיקר מיתוק הדינים ביתר שאת כו'. והנה כתיב והוציא כאור צדקך. ומשפטיך כצהרים (תהלים סי' ל"ז ו'). והענין כידוע דהו"ג נק' אור וחשך כמ"ש באברהם. מדת חסד. וישכם אברהם בבוקר. וביצחק. מדת גבורה. כתיב ויצא יצחק כו' לפנות ערב. והנה כשמתהפכים מדת גבורה ודין לחסד אזי נעשה תגבורת החסד. כי החסד שמלובש וגנוז בדין הוא חסד יותר מן החסד שבחסד. כידוע ממשל האב המכה בנו שהוא מחמת תגבורת האהבה עד שמתלבש בלבוש אכזריות וכמ"ש (תהלים ל"א) מה רב טובך אשר צפנת כו'. דבחי' רב טובך היא צפון וגנוז בבחי' צפון שמאל שהוא דין. ולע"ל כשיתגלה החסד שהי' מלובש בהדין בכל משך זמן הגלות. אזי יהי' התגלות בחי' רב טובך (זה"ג קע"ג ע"ב) וכמבו"ת במ"א בפי' ובמתים מיגוגם דוקא. ולכן גבורה גימט' ג' פעמים חסד שהו"ע תגבורת החסדים. וזהו ומשפטיך כצהרים שע"י התהפכות הדין לחסד אזי יהי' תגבורת החסדים ביתר שאת שנק' צהרים שאז הוא עיקר תגבורת האור. וזהו ג"כ ענין צהר ל' צהרים. שבמתהפכים הצירוף מארה לצהר או רצה כנ"ל אזי הוא צהרים תגבורת האור והחסדים:

ובספר אור המאיר פ' בלק כ' וז"ל שמעתי בשם הבעש"ט כ"ע בפי' צהר תעשה לתיבה לעשות צהר מן התיבה של תורה ותפלה לראות ולהסתכל עמה מרחב העולם ועד סופו עכ"ל. והיינו כי אור שבעת הימים כו' היה אדם מביט בו מסוף העולם ועד סופו וגנזו בתורה. וגנזו לצדיקים לע"ל (זה"א ל"ט א'. וברכות שם) ופי' הבעש"ט ז"ל לצדיקים שעתידים לבוא בכל דור כו'. ופי' זה של צהר הוא מכוון עם פי' הת"י צהר אבן טוב. ופי' הגמ' צהרים. והיינו כי אור ז' הימים הוא מבחי' ז"ת דעתיק ובלקו"ת פ' נו בד"ה וחי' אור הלבנה פי' ג"ר דעתיק. ולכן ע"י התפלה ברעו"ד שממשיכים גילוי מבחי' פנימי' כ"ע ובחי' צהרים שהו"ע כאור נוגה כו' עד נכון היום שהוא בחי' רדל"א שזהו עיקר בחי' אור ז' הימים. עי"ז מתגלה בתיבות התורה ותפלה האור שנגנז ביום ראשון כו':

ועפ"י הסודות פי' צהר תעשה לתיבה. כי תפלה היא במל' בחי' סיהרא מארת הכר. והתפלה היא למלאות הפגימה. והענין כי מל' מקור בי"ע זהו מדת לילה ששם העלם והסתר הוא"ס

ב"ה

לתיבה דפי' צהר חלון היינו שיאיר האור למדת מל' דרך חלון. דהיינו שהמל' תקבל בעצמה מהבינה כמו ז"א. וזהו עיקר שלימות התפלה למלאות החסרונה שיהיו שוין בקומתן כמו קודם חטא עה"ד שהיו שני המאורות הגדולים. וגם כי עיקר ענין התפלה הוא להמתיק הדינים דמל'. ואין הדינים נמתקים אלא בשרשן. דהיינו בשרש הגבורות דבינה ששם הגבורות מתוקים מאד ונק' דשם דין דגדלות. כמ"ש אם הבנים שמחה מצד התגלות עתיק בבינה. ונק' עוה"ב עולם התענוג. ועל ידם נמתקים הגבו' ודינים תקיפין דמל' כמ"ש מי ימלל גבורות ה' (תלים ק"ו ב') שבחי' מי דבינה מרכך וממתיק הגבורות תקיפין דזו"נ. וכתיב מי יודע עוז אפך (שם צ') יודע לשון ויודע בהם אנשי סוכות שהו"ע שבירת וביטול הדינים תקיפים דמל'. וזהו ענין צהר תעשה לתיבה כו'. ואל אמה תכלנה מלמעלה. לפי שהתגלות עתיק הוא בבינה דוקא. ועפ"ז יש לחבר שני הפירושים שבצהר. י"א חלון. וי"א אבן טובה דשניהם עולים בקנה א' וד"ל:

ג **ובשם** הבעש"ט נ"ע איתא הפירוש (בס' תולדות יעקב יוסף. ובס' נועם אלימלך). צהר תעשה לתיבה שע"י תיבות התפלה יהפך מצירוף צרה לצירוף צהר או רצה כי בצירוף צהר יש צירוף צרה או הצר כמ"ש הצר הצורר (בהעלותך יו"ד ט') ע"כ ע"י התפלה יהפך הצירוף מן צרה לצהר או לרצה. כמאמר רצה ה' אלקינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה. וכתיב ואור פניך כי רציתם (תלים מ"ד ד'). ובלקו"ת מהמגיד נ"ע פי' ג"כ בשם הבעש"ט נ"ע צהר תעשה לתיבה שיהי' מאיר לתיבה היינו בחי' בהירות עד שתאיר כצהרים כו'. ויש להעמיק בזה ג"כ כמש"ל. כי צירוף של דין הוא הפך. וכשמהפכים הצרוף של דין לחסד כמו מצרה לרצה כו' אזי נעשה מחשך אור. כי החסד נק' אור וכמש"ת לקמן. והענין דאיתא בכוונת ר"ה בפי' אד' שפתי תפתח. אד' הוא א' דין שמיתוק הדין דאד' הוא ע"י אלף פלא עליון וכן אי' בכוונת המקוה מהבעש"ט נ"ע שבכדי להמתיק הדינים צריך לשלב שם אל"ד בתוך שם הוי' במילואו ועיקר המיתוק הוא ע"י אות הראשון דשם הוי' שהוא א'. וביאור הענין כי אל"ף הוא קול פשוט (ויכול לצאת מכל המוצאות אעפ"י שעיקרו מהגרון. עי' בסידור בכוונת המקוה). וא"כ הוא מקור לכל הכ"ב אותיות. שמתהוים מהבל היוצא מהלב ואח"כ נעשה קול פשוט ומתחלק בהה' מוצאות לכ"ב אותיות. וכעד"ז יובן למעלה שבחי' אל"ף אותיות פלא שהוא כתר עליון שרש הנאצלים הוא פשוט עדיין למעלה מהתחלקות וכמ"ש בע"ח על הכתר שהוא כמשל החומר ההיולי לגבי הד"י ארמ"ע. שהחומר ההיולי הוא פשוט עדיין ואין ניכר בו לא צורת מים ולא צורת אש. ואח"כ כשיוצאים מהעלם אל הגילוי אז מתחלקים לד"י. ומים ואש הם ב' הפכיים לגמרי כו'. וכמו"כ למעלה בכ"ע אעפ"י שהוא שרש הנאצלים. אך הע"ס דאצי' שנחלקים בדרך כלל לד' פרצופים חו"ב וזו"נ. שכלולים עדיין בכ"ע הם שם בתכלית ההעלם ודקות גדול שאין שום התחלקות ביניהם כלל כ"א שכלולים כולם בהתכללות אמיתי עד שהם אחדות אחד ממש. ולכן הכתר הוא פשוט עדיין. ונק' אין לפי שאינו מהות מושג כלל. ונק' תהו שמתהוה מחשבת בנ"א. ואח"כ כשנגלו הע"ס דאצי' מהעלם אל הגילוי אזי מתחלקים לע"ס. ובדרך כלל לשלשה קוין. והנה מקו הימין חח"ן נמשך צירופים של חסד. ומקו השמאל בג"ה נמשך צירופים של דין. ומקו האמצעי של רחמים. והנה כשיש צירוף של דין ח"ו וצריך להפכו לחסד. אזי צריך להעלותו למקור ושרש דהיינו לבחי' אל"ף פלא עליון דכתר ששם הוא פשוט וכיון שנתעלה ונכלל הצירוף בבחי' פשיטות דכ"ע ששם הכל אחדות א'. אזי יכולים להחליף את הצירוף מדין לחסד. וכמ"ש (איוב ל"ח י"ד) תתהפך כחומר חותם. עד"מ כשעושים מחומר איזו כלי כמו כוס או כף. וכשרוצים לשנותו לכלי אחרת אזי מחזירים אותו לחומר פשוט שהותם ודפוס ושם משנים אותו לכלי אחרת. וכעד"ז יובן למעלה דכשמעלים הצירופים של דין לבחי' כ"ע ששם כל הע"ס כלולים יחד ואין שם התחלקות כלל בין חסד לדין כו' כ"א אחדות אחד לגמרי וכיון שמתבטל הצירוף ונכלל בבחי' פשיטות דכ"ע יכולים להפכו לצירוף אחר לגמרי של חסד ורחמים. וזהו שעיקר מיתוק הדינים הוא ע"י אות אל"ף. ועי' בס' אור המאיר בסוף פירושו על שה"ש בשם המגיד נ"ע שביאר מ"ש שמשנה ותילופיהן בגולם וז"ל ולהחליף צירוף גשמי לצירוף רוחני לא יתכן לפעול אם לא שמעלה אל נקודה ראשונה אות יו"ד בחי' גולם ומנקודה יוכל להמשיך ולעשות איזו צירוף שירצה וזהו ותילופיהן בגולם עכ"ל. פי' גולם היינו חומר פשוט שלמעלה מצורה. וז"ש אשרי משכיל אל דל (תלים מ"א). וזהו השם דאל"ד הנ"ל. וע"ד הפשוט היינו נפש האדם כאשר מלאה דינים קשים ונעשה דלה מכל טוב וחסד. ולכן צ"ל משכיל אל דל היינו לחבר בחי' משכיל מקור השכל דהיינו ח"ס דכ"ע לבחי' שם אל"ד שהו"ע שילוב שם אל"ד בשם הוי' ועי"ז נמתקים הדינים ומתהפכים לחסדים. וזהו ה' יסעדנו על ערש דוי כל משכבו הפכת בחליו (שם ד') דהנה ידוע בענין הצירופים כל צירוף שהוא ישר הוא מורה על חסד. וכשהוא הפוך הוא דין. כמו הצירוף עשר הוא מורה על הע"ס שמהם השפעות כל טוב ברו"ג. וכן יו"ד הוא חכמה מקור קו הימין ונק' אב הרחמים. אבל כשמתהפך הצירוף מן עשר לערש ומן יוד לדוי נעשה ערש דוי שהוא חולי ח"ו ודין קשה. והנה כדי להפוך הצירופים ערש דוי לבחי' חסד היינו לבחי' עשר ויו"ד. אזי צריך תחלה לעשות מצירוף ערש צירוף רעש. היינו תפלה ברעש גדול. והו"ע תשובה שמתפלל החולה בעצמו מעומקא דליבא בחילא יתיר. וכמ"ש (ישעי' ל"ח ב') ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל זכר נא ה' את אשר התהלכתי לפניך כו' ויבך יחזקיהו בכי גדול ופירשו רז"ל (ברכות יו"ד ע"ב) מן הקיר שהתפלל מקירות לבו. ותפלה כזו נק' רעש גדול לפי שהיא מרעו"ד שלמעלה מהחכמה (או כשמתפללים אחרים עבור החולה) ועי"ז מהפכים הצירוף ערש לרעש. ואח"כ נעשה מן רעש צירוף שער (עי' בלקו"ת בפ' בלק בד"ה אני ה' אלקיכם דרוש הראשון). ויש שער בימין כמ"ש זה השער להוי' ויש שער בשמאל כמ"ש ובשער ריבי' כעמר נקי. והיינו כשהתפלה והתשובה הוא ברעש גדול מעומד"ל אזי תפלה כזו מתעלה בעילוי אחר עילוי בלי שום עיכוב עד שמתעלית לבחי' זה השער להוי'. וע"ז אנו מבקשים פתח שערי שמים לתפלתינו. ובנעילה שערי שמים פתח. פתח לנו שער. וזהו הפותח שער לדופקי

בתשובה

בעינך עביתי (מ"ב כ' ג') בסמך גאולה לתפלה. כי גאולה הוא סיום וסוף הק"ש ובק"ש העיקר הוא אהבת בכל מאדך שזהו רעו"ד הנ"ל. וסמיכת גאולה לתפלה היינו שאומר ומתפלל הח"י ברכות דשמו"ע שבחי' הרעו"ד דק"ש. שאזי נק' אותיות התפלה דשמו"ע אבנים טובות. ולכן ע"ז נאמר והטוב בעיניך עשיתי. והנה עד"מ מאבנים טובות עושים כתר ועטרה ע"ג ראש המלך (זהו עוד טעם מה שאותיות התפלה נק' אבנים טובות) כמו"ש ארז"ל (עי' חגיגה י"ג ע"ב ובתוספות וח"א מהרש"א שם. ועי' בלקו"ת ד"ה מי"ם בשה"ש. ובת"א בד"ה מזוזה מימין כמ"ש כאן ועי' בזה"ג תצא רע"ה א') מט"ע קושר כתרים לקונו מתפלותיהן של ישראל. ולהבין ענין הכתרים ומה צריך להכתרים הנה בתפלה מבקשים יהי רצון. והענין כי רצוה"ע יש לו ב' בחי' הא' המלובש בחכמה דאצילות. דהיינו בהתנהגות הרצון יהי' ע"פ חכמה דוקא בחכמה מנהגת את הרצון ואורייתא מח"ע נפקת. ולכן החכמה מחייב' שיהי' המשכת רצוה"ע רק על מי שמקיים רצונו ית' בקיום רמ"ח מ"ע ובשמירת בש"ה ל"ת דאורייתא וענפיהן דרבנן כו'. והנה רצונו ית' הוא מקור קיום והוית כל העולמות עליונים ותחתונים ומקור לכל השפעות. ולכן ע"י המשכת רצוה"ע על האדם נמשך לו השפעות כל טוב ברו"ג. אבל אם עבר על רצוה"ע בביטול מ"ע דאורייתא או מד"ס. ומכ"ש בעברו על ל"ת כו' אזי מחייב חכמתו ית' שיהי' הסתלקות הרצון. וזהו מה דאיתא שבחכמה יש דין. היינו שהדין הוא שלא יומשך הרצון רק למי שראוי כו'. ובחי' הב' הוא עצמות רצוה"ע שלמעלה מסדר השתלשלות ואינו מלובש כלל בבחי' חכמה. ובכתוב נק' בחי' זו ורב חסד הפך חסד. דהיינו חסד פשוט בתכלית שאין שם דין כלל. ובזהר נק' רעדל"ר. שזהו עיקר מעלת הרצון שלעולם הוא בבחי' רצון (ולא שייך שם דין והסתלקות הרצון כלל) כ"א מרוצה בכל פעם. וע"ז כתיב שאין וחי' על מלחו תמיד לרצון כו'. ובחי' הא' של הרצון שמלובש בחכמה הוא נמשך ע"י נמצוס עצום מאד. וזהו רצון אותיות צנור. כמו צנור המקלח מים מנהר גדול. הרי המים מתצמצמים כשנמשכים בצנור כו'. וכעד"ז המבדיל כו' הו"ע תיקון השמיני ונוצר חסד. ונוצר הוא אותיות צנור ואותיות רצון. שע"י תיקון זה מתצמצם הרצון עליון ונמשך להיות מלובש בחכמה. אבל עצמות רצוה"ע אין מלובש כלל בחכמה. וזהו שמבקשים בתפלה יהי רצון. פי' שיתגלה עצמות רצוה"ע רעדל"ר שאין מלובש כלל בחכמה כי בשמו"ע בי"ב ברכות האמצעיות שבה ברכות הם בקשות גשמיים ובשה ברכות בקשות רוחניים. ויכול להיות שעפ"י הרצון שמלובש בחכמה אינו ראוי שיומשך לו כו'. ולכן מבקשים יהי רצון שיתגלה עצמות רצוה"ע שלמעלה מהחכמה שמשם יומשך כל הבקשות אפי' אם אינו ראוי עפ"י חכמה. אך המשכה זו הוא דוקא ע"י שמתפלל ברעו"ד שהוא בנפש רצון פשוט שלמעלה מהשכל. ועי"ז דוקא מתעלים אותיות התפלה לבחי' כ"ע ומעוררים עצמות רצוה"ע שלמעלה מהחכמה. וזהו מט"ע קושר כתרים לקונו מתפלותיהן של ישראל. פי' קונו הוא ז"א דאצי' דהיינו המדות דאצי' כידוע שמט"ע נר העולם נק' עבדו זקן ביתו של אברהם מדת חסד דאצי'. וענין קושר כתרים לקונו. הנה שבאצ"ה הרי יש כתר דז"א דאצי'. אך הוא מת"ת דאו"א. שנמשך מהרצון שמלובש בחכמה וכנ"ל. אבל ענין קושר כתרים לקונו. היינו שנמשך מכתר עליון שלמעלה מהחכמה שאין מלובש כלל בחכמה. וזהו עיקר בחי' כתר ועטרה ע"ג הראש שלמעלה מבחי' הב"ד שבראש כ"א מקיף עליהם מלמעלה. והוא ע"י תפלותיהן של ישראל ברעו"ד שאזי נק' אותיות התפלה אבנים טובות שעושים מהם כתר ועטרה ע"ג ראש המלך. וזהו נהר תעבה לתיבה כי התיבה עצמה תהיים שניים ושלישים כו'. וזהו בחי' נה"י חג"ת הב"ד עשר בחי' הנפש ועי"ז מעוררים וממשיכים מלמעלה מע"ס עליונות שראשיתם הוא הכ"ע. אבל צהר אבן טוב הוא כשמתפלל ברעו"ד רצון פשוט שלמעלה מהשכל שאזי דוקא נק' אותיות התפלה אבנים טובות. ומט"ע קושר מהם כתרים לקונו. דהיינו המשכת בחי' כ"ע רצוה"ע שלמעלה מהחכמה. שיומשך כל הבקשות אפי' אינו ראוי עפ"י חכמה. וזהו ואל אמה תכלנה מלמעלה. אמה אחת היינו פנימיות הכתר שהוא אחדות פשוט.

ולפני אחד מה אתה סופר. אנת הוא חד ולא בחושבן:

והנה הת"י פי' על צהר שהוא אבן טוב הנק' יוהרא. וצריך להבין הלא יוהרא הו"ע גאוה שלה"ק כמ"ש בחבקוק (ב' ב' ה') גבר יהיר ולא ינוה. והענין כי באמת זהו גאות דקדושה. כמ"ש אשירה לה' כי גאה גאה (שמות ט"ו א') ה' מלך גאות לבש (תלים צ"ג א') גאות גימט' קדוש הגאוה והגדולה לחי עולמים ובגמ' גאותה של מלכות שמים (חגיגה ד"ה ע"ב). וענין גאות זו היינו מה שעצמות אוא"ס ב"ה הוא רם ומתנשא רבבות מדריגות אין קץ מכל סדר השתלשלות שכל הנבראים והנאצלים אין יכולים להכיל הגילוי מעצמותו ומהותו שפנימיות כמ"ש השמים ושמי השמים לא יכלכלוך (מלכים א' ח' כ"ז). רק הוא רם ומתנשא עליהם שבחי' מקיף מלמעלה ונק' אל עליון כו'. ולכן האבנים טובות שמהם עושין הכתר והעטרה כו' נק' יוהרין. שפנימיות הכתר הו"ע כי גאה גאה כו'. והנה שהאבן טוב שנק' יוהרא יש בו גוון אדום. והענין כי שכתר עליון שם כהשכה כאורה. ויכולים הכל לקבל. לכן צ"ל גוון אדום כדי שיומשך רק במקום הראוי. וכמ"ש דודי צח ואדום (שה"ש ה' יו"ד) וארז"ל (ברכות שם עפ"ז) צח לי ואדום למצרים. וז"ש ונפלינו אני ועמך כו' (שמות ל"ג ט"ז) וארז"ל (ברכות ז' א') ביקש שלא תשרה שכינה על אוה"ע עכומ"ז. ולכאורה א"ז מובן מה צריך לבקש זאת. אך לפי שרצה ארך אפים ורב חסד נושא עון כו' לכן ביקש ונפלינו והיינו ע"י גוונא סומקא דאתחזי ביה. וענין פי' הראשון שפירש"י צהר. חלון. יובן עפמ"ש שע"ה שמשיכה לז"א בא האור דרך חלון. ומז"א למל' רק דרך נקב בלבד. כמשכ"ת ההסבר ע"ז בדרוש ד"ה להבין מ"ש בע"ה בהיכל השביעי יעו"ש באריכות. והנה זהו עכשיו שנתמעטה הירח שהמל' מקבלת רק מז"א ולכן רק דרך נקב. אבל לעתיד יהיו שוין בקומתן שהמל' תקבל משיכה עצמה כמו ז"א (עי' בלקו"ת בד"ה כי על כל כבוד חופה ובסידור בדרושים להתונה) והיינו שיאיר האור (משיכה) למל' דרך חלון. והנה התיבה (שנת"ל שהו"ע תיבות התפלה) היא בחי' מל' שמקבלת האור מז"א דרך נקב לבד. ולכן נאמר צהר תעשה

לתיבה

מקנן בעשיה. שניים כנגד עולם היצירה שש חיות והג"ת מקנן ביצירה שלישים כנגד עולם הבריאה שש שרפים והב"ד מקנן בבריאה (וכן פי' בספר תולדות יעקב יוסף ר"פ נח יעו"ש). ולהבין זה בעבודה בתפלה הנה ידוע בסידור האריז"ל שמהודו עד ברוך שאמר הוא תפלת העשי'. וא"כ התחלת התפלה הוא בחי' תחתיים שבתיבה. דהיינו מדרגות עולם העשי' בחי' נה"י. וענין נו"ה הם ענפי המדות נצח ענף החסד. והוד ענף הגבורה. והנה חסד הוא אהבה. וענין מדת נצח ענף החסד. זהו השבח הזה שנאמר בתפלה שגם לאחר התפלה שהאהבה חולפת ועוברת ואינה בגילוי בלב מ"מ יהי' מתגלה במדת נצחון דקדושה בחוזק גדול להיות סור מרע וע"ט ולדחות כל המונעים כו'. וזהו התפשטות מדת האהבה בפועל המעשה. דהיינו כי ענין היותו סור מרע. הוא בכדי שלא יהי' נפרד מאלקות ח"ו כי עונותיכם מבדילים כו' (ישעי' סי' נ"ט). ובחי' ועשה טוב הוא כדי לדבקה בו ע"י קיום מצותיו. ואע"פ שאין אצלו אהבה בגילוי מ"מ ע"י מדת נצח יוכל להיות סומ"ר וע"ט כל היום ולא יפול ח"ו כי נצח הוא לשון נצחיות. ששרש הנצח הוא ממקום גבוה מאד כמ"ש וגם נצח ישראל לא ישקר כו' כי לא אדם הוא כו' (ש"א ט"ו כ"ט). וההוד שהוא ענף גבורה. היינו שמדת גבורה הוא יראה להיות פחד הוי' בלבו. והנה לא כל אדם יכול להיות כל היום במדרגה זו. כי אם עבודתו כל היום הוא בבחי' הוד ענף היראה. שהו"ע קבלת היראה במוחו ומחשבתו דהיינו שמתבונן במוחו בדברים המעוררים יראה. ומודה במוחו שצריך מאד לירא ולפחד ממנו ית' וכמ"ש ליראה את השם הנכבד והנורא הזה כו' (דברים כ"ח נ"ח) ומקבל היראה במוחו ומחשבתו. והנה הודאה זו (מה שמודה שאמת שצריך לירא ולפחד כו') הוא ג"כ ביטול מכל וכל ע"ד מודים חכמים לר"מ. הרי ע"י ההודאה נתבטלו מכל סברתם ופלפולם שמקודם כו'. וכמו"כ כיון שמודה במוחו שצ"ל יראה ומקבל היראה במוחו עי"ז יוכל לבטל כל רצונותיו הגשמיים. ולכן ההודאה ג"כ קיום לעד כמו מדת יראה עצמה. וכידוע שנו"ה נק' תרין סמכי קשוט. והם השני עמודים שהיו בבהמ"ק יכין ובועז. בועז זהו הוד. בו עז. ויכין הוא נצח. פי' יכין שעושה כונן וקיום לעד ולכן התחלת התפלה הודו לה'. בחי' הודאה. שהעבודה רק בבחי' נו"ה שהוא מהרשימו שנשאר מתפלת יום שעבר ונק' תפלת העשי'. והוא בחי' תחתיים שבתיבה כו'. ושניים זהו פסוד"ז שמברוך שאמר עד יוצר היא תפלת היצירה. שש חיות והג"ת מקנן ביצירה והיינו שהעבודה היא בבחי' התפעלות המדות אהבה ויראה. ושמעלת האהבה כשהיא בגילוי בלב הפליגו בזוה"ק דלית פולחנא כפולחנא דרחימותא (זח"ג רס"ז ע"א) שא"א ליגע באלקות (בל"א אן רירען) כ"א ע"י אהבה שהו"ע תשוקה בדביקה וחשיקה כו'. ועי"ז דוקא נעשה התקרבות ודביקות הנפש לאלקות ית' וכמ"ש לאהבה את ה' כו' ולדבקה בו (דברים י"א כ"ב) ומדת יראה כשהיא באה לידי גילוי בלב. להיות פחד ה' בלבו. היינו שהוא זע וחרד מאלקותו ית' ברעדה גדולה. ע"י שמתבונן דליכא חברותא כלפי שמיא. והשמים ושמי השמים לא יכלכלוך ומלאכים יחפזון כו'. וזהו העבודה מב"ש עד יוצר. והו"ע שניים שבתיבה.

ושלישים זהו מברכת יוצר עד שמו"ע שהוא תפלת הבריאה שש שרפים. והב"ד מקנן בבריאה. שהעבודה היא בבחי' מוחין ולכן מבקשים בא"ע ותן בלבנו בינה. וא"כ בק"ש שמע ישראל כו'. שהו"ע שמע והבן כידוע. והנה הביטול דבחי' מוחין הב"ד הוא בלי גילוי התפעלות כאמרם דברי חכמים בנחת כו'. ולכאורה הי' אפ"ל שהביטול דבחי' מדות גדול יותר. שהמדה היא בחי' התפעלות ורעש. והביטול דבחי' מוחין הב"ד הוא בנחת והשקט. אך באמת נהפוך הוא שהביטול דבחי' מוחין גדול יותר כי זהו ביטול בעצם מצד הבנת הביטול. היינו מצד השגתו ביחודו האמיתי ית' איך שאין עוד מלבדו. משא"כ התפעלות המדות זהו בחי' יש קצת כו':

והנה בחי' שלישים שבתפלה נחלק לשני מדריגות ק"ש ושמו"ע. דאיתא בכתהאריז"ל דק"ש צלותא דמיושב הוא בעולם הבריאה. ושמו"ע צלותא דמעומד הוא באצילות (דהיינו בחי' מל' כשמתעלי' באצי' ולכן גם שמו"ע היא בחי' תיבה כו'). והענין כי בינה מקננא בכורסייא. דהיינו שבק"ש מתגלה במוח הבנתו והשגתו ביחודו האמיתי באצי'. והבנה והשגה זהו רק בחי' שמיעה. ואינו דומה שמיעה לראי'. עד"מ אדם השומע מחבירו ציור איזו בנין מפואר בכל פרטיו ומשיגו היטב. אך כיון שלא ראהו בעיניו עדיין. יש לו תשוקה לראות יופי הבנין. וכמו"כ בק"ש שהוא בעולם הבריאה עדיין. רק שמאיר שם בחי' בינה דאצי' שיהיו מבינים ומשיגים קצת יחו"ע דאצי'. והשגה זו היא בחי' שמיעה לכן יש שם תשוקה ואה"ר כרשפי אש ליכלל בהביטול דיחו"ע דאצי' וזהו"ע הרצוא דשרפים באמירת קדוש שלהם. וכמו"כ בק"ש כתיב ואהבת כו' בכל מאדך. ורק שהאה"ר דבריאה כלולה בבחי' ביטול בההבנה והשגה כו'. ולכן זהו צלותא דמיושב כמשל מי שעומד עדיין בחצר המלך ואין רואה את המלך אעפ"י שמספר גדולת המלך יכול לישב כו'. אבל שמו"ע ח"י ברכות. אשר ברוך הוא יסוד אבא כמ"ש בפע"ח. והשגה היא בחי' ראיה ממש ולכן חכמים שתקנו הברכות נק' עיני העדה ע"כ אין שייך כלל תשוקה ורשפי אש. כ"א ביטול ממש שבטל בעצם. ולכן בשמו"ע רק כריעות והשתחואות כו'. ונק' צלותא בחשאי. ועז"כ כתיב ואחרי האש (אש דק"ש) קול דממה דקה (מ"א י"ט י"ב). ולכן היא צלותא דמעומד. כמשל מי שעומד אצל המלך ממש ורואה פניו ומספר בגדולת המלך אינו רשאי לישב כ"א לעמוד כו':

ב **ועשה** נ"ל ענין צהר תעשה לתיבה. ועפ"י פי' התרגום שהוא אבן טוב שנקרא יוהרא שיש בו קצת אודם. והענין כידוע שהאותיות נק' אבנים כמ"ש בס"י שתי אבנים בונות שתי בתים כו'. לפי שהאותיות הם בחי' דומם. ולכן אותיות התפלה נק' אבנים. וכשאומרים אותם ברעו"ד דהיינו ברצון פשוט לאלקות למעלה מהשכל והטעם. והוא מבחי' יחידה שבנפש ועז"כ כתיב אחת היא יונתי (שה"ש ו' ט'). אזי נק' אותיות התפלה אבנים טובות. כי הרעו"ד הנ"ל נק' טוב לבב ועז"ז כתיב תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה ובטוב לבב (דברים כ"ח מ"ז) שבחי' רעו"ד הוא הטוב הגנוז בתוכיות ופנימיות הלב שלמעלה מהשכל שבמוח (ועפי"ק הו"ע ז"א בעתיקא תליא כו' למעלה מבחי' או"א במזלא אתכלילן כו'). וזהו ענין מארז"ל (ברכות י' כ') ע"פ והטוב

בעיניך

בזהר (ח"א דמ"ז ע"ב) שהוא בחי' יסוד ז"א דאצי' שלמעלה מהמל'. והיינו שבהתחלת המנין הוא מהבינה אזי היסוד הוא שביעי. והנה שמוחין מהבינה הוא דוקא כשאור בחי' בינה אזי יכולין למנות מהבינה. וזהו ההפרש בין שבעה ימים דפסח ובין שמונה ימים דסוכות. שבפסח יצי"מ הוא לידת ז"א מהעיבור כידוע דהיינו התגלות מדות עליונות. שראשיתן הוא מחסד. לכן ז' ימים. ובסוכות מאיר מקיפים דבינה לכן הוא שמונה ימים. וכמו"כ כאן שהיסוד נק' שביעי שמוחין מהבינה היינו דוקא כשנמשך היחוד עליון ע"י היסוד. שאזי מושך השפע מג"ר דאצילות. דהיינו מהבינה שהיא כללות ג"ר שגם חכמה וכתר כלולים בבינה כו'. ואזי נקרא היסוד שביעי. (משא"כ שלא בשעת היחוד אזי אין מאיר בינה ביסוד כלל שהרי נק' יתום מאמו כידוע ואזי המנין רק מחסד. והיסוד הוא ששי ולא שביעי). ולכן כתיב וישבות ביום השביעי. ובבחי' ביום השביעי הא' כתיב ויכל. והענין כי ביום השביעי הא' הוא בחי' מל' בחי' כלה כלות הנפש ולמאון לגילוי אור א"ס ב"ה אבל ביום השביעי הב' שהוא היסוד שממשיך יחוד עליון במל' זהו בחי' שביתה וניחא דהיינו בחי' ענג שמרווה הצמאון דבחי' כלה כנ"ל ע"כ כתיב וישבות כו'. ולכן גבי ביום השביעי הא' כתיב מלאכתו כו'. וגבי ביום השביעי הב' כתיב וישבות כו' מכל מלאכתו כו'. כי ביום השביעי הא' שהוא בחי' מלכות דאצילות כמו שהיא מתעלית באצילות. זהו בחי' שבת רק לגבי העולמות דבי"ע לבד. שהם מתעלים עם בחי' מל' באצי' להיות בבחי' כלה. אבל לגבי נשמות ומלאכים והיכלות דאצילות אין זה בחי' שביתה ועלי' כו'. לפי כי לעולם הם באצי' גם בששת ימי החול. אבל בבחי' ביום השביעי הב' שהוא בחי' יסוד שנמשך על ידו יחוד עליון זהו בחי' שביתה וניחא גם לגבי נשמות דאצי' ולכן כתיב מכל מלאכתו כו'. ולפי מה שנת"ל מובן שבחי' ביום השביעי הב' זהו יומא דשבתא דהיינו סעודתא תנינא דשחרית. וכפי' רבנן שבשבת הוא בחי' חותם כנ"ל. וביום השביעי הג'. דהיינו מ"ש ויברך אלקים את יום השביעי. הוא בבחי' בינה. והיינו שמוחין מלמעלמ"ע מהיסוד דז"א אזי הבינה היא שביעאה כו'. ובחי' זו הוא במנחה דשבת שאזי הוא בחי' שמור וזכור בדבור אחד נאמרו כו'. ששניהם מתעלים בבחי' בינה ששם הוא התגלות בחי' עתיקא. כי לא אדם הוא וכנ"ל. ולכן אזי אין שייך למנות מהמל' כי בבחי' זו המל' והיסוד שניהם שוים ממש. ואם היו מונין מהמל' אזי הי' נראה בחי' מל' כמדרגה בפ"ע למטה מהיסוד. ולכן בעלי' זו דמנחה דשבת ששמור וזכור בדבור אחד נאמרו שהיסוד והמל' שניהם שוין. ובבחי' א' נחשבו כו'. אזי המנין מהיסוד ובינה הוא שביעי כו'. ופי' ויברך אלקים את יום השביעי ברוך הוא בחי' יסוד אבא. ר"ת ראש ומקור כל ברכה. ויקדש אותו הוא בחי' קדש עליון דמו"ס דא"א. דהיינו שבבינה יומשך ויתגלה גם בחי' א"ע וכ"ע. ולפי' רב ייבא סבא בזהר (שם) דוישבות ביום השביעי היינו בינה א"כ צ"ל ויברך אלקים את יום השביעי היינו יסוד. שאחר עלי' לבינה נמשך הברכה מהבינה ליסוד כמ"ש בזהר (ויצא קמ"ב א' ובכמה דוכתי) שפי' ברכות לראש צדיק דקאי על היסוד וצדיק יסוד עולם ולכן נק' יסוד המבורך כמ"ש בזהר תרומה (דף קל"ה ע"ב). ואח"כ ויקדש אותו שהמשיך בו מאבא עילאה. וזהו כמשנ"ת בשה"ז פ' בלק על המאמר הזהר ע"פ ברכו ה' מלאכיו דברכה מבינה וקדושה מאבא יעו"ש. ופי' ויקדש אותו יתפרש היטב על היסוד שנק' אותו. כמ"ש גבי מצות מילה והי' לאות ברית וכמו ושמרו בנ"י כו'. אות היא כו'. ולכן היסוד ז"א שהוא ברית עליון נק' אות. וזהו ואותו תיראו שצריך ליראה וליפחד מאד מבחי' אות ברית עליון שלא לפגום בו ח"ו. כמ"ש (ויקרא כ"ו כ"ה) והבאתי כו' חרב נוקמת נקם ברית. וכתיב (איוב י"ט כ"ט) גורו לכם מפני חרב. ולכן ואותו תיראו כו'. וזהו ויקדש אותו דהיינו שהמשיך בבחי' אות ברית עליון הגילוי מבחי' קדש עליון דח"ע כו'. והנה ארז"ל ע"פ ולדבקה בו כו'. הדבק במדותיו (ע' סוטה י"ד א') מה הוא רחום כו' אף אתה. ולכן כמו שהוא ית' נאמר בו ויקדש אותו. כן צריך האדם להתקדש עצמו בקדושת הברית לקדשו כו' לקיים מ"ש ויקדש אותו. וע' בר"ח בשה"ק פע"ז מענין קדושת הברית:

פרשת נח

צהר תעשה לתיבה. ואל אמה תכלנה מלמעלה. פירש"י צהר י"א חלון. וי"א אבן טוב המאיר להם. וכן ת"י אזל לפישון וסב מתמן יוהרא ותשויניה בתיבותא לאנהרא לכון. פי' יוהרא היינו אבן טוב. וכן ע"פ אדמו עצם מפנינים (באיכה סי' ד' ז') התרגום סומקו הוו יתיר מן יוהרין. לפ"ז יוהרא היינו אבן טוב שיש בו קצת אודם. ולהבין זה גם להבין ענין תחתיים שניים ושלישים כו'. הנה בתו"א פ' נח פי' ענין התיבה (עכשיו בנפש בעבודה. וכן איתא בספרים בשם הבעש"ט נ"ע) היינו תיבות התפילה. ומים רבים הם רבות מחשבות. בלב איש כל טרדת הפרנסה ושארי ענינים גשמיים הטורדות ומבלבלות את האדם בשעת התפלה. וכמו נח שבחי' בתיבה היתה התיבה מצלת בינו ובין המים רבים שלא הזיקו אותו כלל כמ"ש ותלך התיבה על פני המים. כמו"כ עכשיו כשהאדם מכניס כל מחשבתו בתיבות התפלה אזי תיבות התפלה מצילים בינו ובין המים רבים דהיינו רבות מחשבות הנ"ל שלא יבלבלו אותו כלל בשעת התפלה. וענין תחתיים שניים ושלישים כו'. נ"ל תהלה ע"פ קבלה ענין זה. הנה לפי הפירוש שתיבה הוא תפלה כנ"ל. א"כ התיבה הוא בחי' מל'. כי תפלה למעלה היא במל' כמ"ש ואני תפלה. אני הוא דרגא דאתגליא. דהיינו גליא דקוב"ה שזהו מדת מל'. ובחי' אני עצמה היא בבחי' תפלה וכמ"ש תפלה לעני. עני נק' ג"כ מדת מל' סיהרא ל"ל מגרמה כלום. וזהו ענין תפלה לדוד כו' כי עני ואביון אני שדוד הי' מרכבה למדת מל'. ובחי' מל' היא מקור ההיות של ג' עולמות בי"ע. וזהו תחתיים כנגד עולם העשיה אשר שם האופנים. וכה"י

מקן

היינו שיהי' השגה והתענגות מאוא"ס ב"ה מעין עוה"ב בחי' אז תתענג על הוי'. ונק' אה"ר בתענוגים. שלמעלה מבחי' אה"ר כתס שמז"א דאצי' (כי אהבת עולם שלמטה מאהבה רבה הוא במלכות. ע' ד"ה הכלילי בתו"א) :

ד **והנה** כל הג' פירושים הנ"ל דגניבא. ורבנן. ופי' השליש. כולם אמת ויציב שכולם ישנם בשבת. דהנה ידוע שבכל שבת יש ג' מדרגות. הא' מעלי שבתא. הב' יומא דשבתא. סעודתא תנינא דשחרית. הג' מנחה דשבת סעודה שלישית. והענין דיש בחי' שמור. ובחי' זכור. ובחי' שמור וזכור בדבור אחד נאמרו. מעלי שבתא הוא בחי' שמור. ויומא דשבתא הוא בחי' זכור. ובזהר (בראשית מ"ז ע"ב. אמור צ"ב ב') אמרו שמור לנוק' וזכור לדכורא. פי' שמור לנוק' יש בזה ב' פירושים. הא' כי נוק' הוא בחי' מל' כשנק' כלה כנ"ל דהיינו העלאת המל' מלמטלמ"ע עם כל הבירורים מבי"ע לאצי'. בחי' זו צ"ל בה שמירה מדברים הפוגמים ומונעים העלאה זו. כמ"ש לשמור את דרך עה"ח כו' (בראשית ג' כ"ד). ע' בפע"ח שער השבת בכוונת רחילה בהמין בע"ס. ופי' הב' שמור לנוק' הוא לשון ואביו שמר את הדבר (בראשית ל"ז י"א) מה שהמקבל ממתין ומצפה על השפעת השפע מהמשפיע. כמו"כ בחי' מל' כשמתעלית מבי"ע לאצי' ונעשית כלי מוכן וראוי לקבל היחוד עליון מאור א"ס ב"ה. אזי נק' שמור לנוק' שממתנת ומצפית על השפעת השפע מבחי' דכורא. אך זהו רק במעלי שבתא שאזי מפשטת המל' עצמה מכל הצמצומים והלבושים דבי"ע עד שנעשית מוכנת וראויה להיות כלי קיבול לגילוי אוא"ס ממש כו'. וזהו ענין תיקוני כלה. אזי דוקא נק' שמור. דהיינו כשאין שום עיכוב ומניעה מצד המקבל. ורק שממתין על השפעת השפע מהמשפיע אזי דוקא נק' שמור כו'. (משא"כ בחול שהמל' יורדת לבי"ע ומלובשת בהצמצומים ולבושים דבי"ע אין שייך לומר אז בחי' שמור כו' שאיננה מוכנת אז כלל לקבל שפע היחוד עליון כו'). וזהו רק קדושת מעלי שבתא. שאז מתעלה המל' לאצי' ונעשית בבחי' שמור כו'. ולא בחי' מל' לבד כ"א שנעשה התיקון בכל פנימיות העולמות דבי"ע שיהיו מוכנים לקבל מבחי' היחוד עליון שיומשך במל'. וזהו פי' ושמרו בנ"י את השבת (שמות ל"א ט"ז) דהיינו קדושת בחי' מעלי שבתא שאזי כל העולמות הם מתתקנים ומתקשטים להיות בבחי' שמור לנוק'. שהו"ע תיקוני כלה להיות ראוים ומוכנים לקבל השפע כנ"ל כו'. והנה מובן שבחי' שמור לנוק' דמעלי שבתא זהו ממש בחי' כלה שנת"ל. ולכן על בחי' זו דמעלי שבתא אמר גניבא ששבת הוא בחי' כלה שנכנסה לחופה. אך בחי' יומא דשבתא הוא בחי' זכור לדכורא. כי ביום השבת הוא המשכת היחוד מלמעלמ"ע בבחי' מל' מבחי' דכורא כו'. דהיינו מז"א דאצי' ע"י היסוד כו' כנ"ל. וע"כ נק' זכור לשון דכר. כי ביומא דשבתא אזי כל התיקונים בבחי' דכורא (ולא בבחי' נוק' כו'). דהנה עד"מ למטה בהמשפיע צ"ל עלות איך להשפיע. דהיינו שישפיע לו כל השכל העמוק בשלימות ושיהי' המקבל יכול לקבל בשלימות. וזהו ענין ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה שאינו מעלים כלום כ"א שמשפיע לו כל החכמה בשלימות ורק שמלבישו בדרך קצרה כדי שיהי' יכול לתפוס החכמה בשלימות. ואח"כ יוכל להשכיל ולהבין כל האריכות. כמו"כ עד"מ למעלה בהיחוד עליון שבשבת (שנק' יחוד ישראל ורחל). שצריך לימשך כל העצמיות מוחין דאבא שבז"א. ושיתקבל בבחי' מל' בבחי' פנימיות. ע"כ צ"ל המשכת יחוד זה ע"י גבורות וצמצומים דוקא. אך צמצומים אלו אין מעלימים לגמרי ח"ו. כ"א שיהיו ב' הענינים שיומשך כל העצמיות מוחין דאבא שבז"א ושיתקבל בהמל' בפנימיות ממש. ובחי' עלות אלו שבהמשפיע נק' תיקוני התן כו'. וזהו פי' וענין זכור לדכורא דיומא דשבתא (שאזי אין שייך עוד תיקון בבחי' נוק'. כי כל התיקוני כלה נשלמו במעלי שבתא). והנה מובן שבחי' זו זהו ממש בחי' חותם שנת"ל. ולכן על בחי' זו דיומא דשבתא דהיינו סעודתא תניינא דשחרית בחי' זכור לדכורא אמרו רבנן ששבת הוא בחי' חותם להטבעת וכנ"ל באריכות. ומנחה דשבת סעודה שלישית הוא בחי' שמור וזכור בדבור אחד נאמרו כי בחי' דו"נ משפיע ומקבל שייך רק בבחי' ז"א אדם כמ"ש זכר ונקבה בראם כו' ויקרא שמם אדם (בראשית ה' ב'). ובחי' אדם הוא מהכמה ולמטה ושם שייך לומר זכור ושמור דו"נ. דהיינו שהמקבל רחוק בערך מהמשפיע. אבל בבחי' כי לא אדם הוא דהיינו בעתיקא שם שניהם שוין וזהו זכור ושמור בדבור א' נאמרו. והנה במנחה דשבת מאיר התגלות בחי' עתיקא שבבינה כו'. ולכן אזי זכור ושמור בדבור אחד כו'. ובחי' זו זהו ענין בא שבת בא מנוחה. ובחי' שאנן ונחת כו'. דהיינו בחי' עתיקא המתגלה בבינה. ולכן על בחי' זו השלישית דשבת אמרו ששבת הוא בחי' מנוחה שאנן והשקט כו'. ולכן אומרים במנחה דשבת מנוחת שלום השקט כו'. ועפ"ז מובן איך שכל הג' פירושים הנ"ל שבמד"ר כולם ישנם בשבת. וכל אחד דיבר רק בבחי' א'. שגניבא דיבר בבחי' מעלי שבתא שמור לנוק'. ולכן אמר ששבת הוא בחי' כלה כו'. ורבנן דברו בבחי' יומא דשבתא. זכור לדכורא. ולכן אמרו ששבת הוא חותם להטבעת. והפי' השלישי הוא כנגד בחי' סעודה שלישית דמנחה. לכן אמרו ששבת הוא שאנן ונחת כו' :

ה **ועתה** צ"ל ענין ג' פעמים ביום השביעי. הנה ביום השביעי הראשון דהיינו ויכל אלקים ביום השביעי מלאכתו כו' הוא בחי' מל' דאצי'. והיינו כשהתחלת המנין הוא מהמדות דאצילות דהיינו מבחי' חסד אזי מלכות היא שביעית. אך זהו רק בחי' מל' כשהיא באצי' אזי שייך למנותה שביעית להמדות דאצילות. אבל כשיורדת ומתלבשת בבי"ע אזי אין שייך לחשבה ולמנותה שביעית להמדות דאצילות כיון שאינה עמהם באצילות. ובשבת דהיינו במעלי שבתא כשמתעלה בחי' מל' מבי"ע לאצילות ונעשית בחי' כלי לקבל היחוד מהמדות אזי היא בחי' שביעית. וזהו ויכל אלקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה. ויכל הוא לשון השלמה ולשון כלה. דהיינו בחי' גמר שלימות העולמות שיהיו בבחי' כלה כנ"ל זהו ביום השביעי. דהיינו העלי' בבחי' מל' דאצילות כמו שהיא באצילות. וזהו מלאכתו אשר עשה בששת ימי החול נעשה בזה שלימות ותיקון כשנתעלו בבחי' ביום השביעי דמל' דאצי' וזהו רק בחי' הראשונה דשבת דהיינו מעלי שבתא. ואח"כ כתיב וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו יש בזה שני שינוים. א' דבתחלה כתיב ויכל כו'. וביום השביעי הב' כתיב וישבות. ב' שבתחלה כתיב מלאכתו וכאן כתיב מכל מלאכתו. והענין כי ביום השביעי הב' פי'

הזהר

כפי' מ"ש בזהר (תרומה קל"ו ע"ב) ונהיר לכל עזקא ועזקא. שהע"ס דב"ן דמל' הם בחי' עיגולים כו' יעו"ש). וגם כמו הטבעת שהאצבע מושקע בתוכו. דהיינו שמקום האצבע בהטבעת מלבישו ומקיפו הוא מושקע בהטבעת עד שאין נראה כלל. כמו"כ למעלה באלקות הנה האצבע מורה על גילוי כמ"ש ויאמרו החרטומים כו' אצבע אלהים הוא (שמות ח' ט"ו). ואחז"ל (סנהדרין צ"ה ע"ב) הושיט הקב"ה אצבעו הקטנה ביניהם ושרפן. פי' אצבעו הקטנה היינו התגלות יתירה מבחי' מל' דאצי'. וכתיב כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך (תלים ח' ד'). אך בחי' אצבע אלקים הוא מושקע ומוסתר לגמרי בהעולם. וע"כ נק' העולם טבעת. והנה שרש הנהגה זו דבחי' טבע מה שהעולם נק' טבעת. משתלשל זה משם אלקים בגימט' הטבע. ובריאת העולמות הוא ע"י שם אלהים. ולכן בבימ"ב נאמר רק אלקים ל"ב פעמים ע"כ נק' העולם רק טבעת. ושבת הוא החותם להטבעת. כי חותמו של הקב"ה אמת. והיינו שם הוי' כדכתיב ואמת הוי' לעולם (תלים קי"ז ב'). וכתיב ושמי הוי' לא נודעתי (שמות ו' ג'). ופירש"י לא ניכרתי במדת אמיתי' שלי כו'. כי אמת הוא שאין שום שינוי והפסק לעולם. ולכן בחי' אני הוי' לא שניתי בין קודם שנבה"ע לאחר שנבה"ע נק' אמת. וגם אמת מורה על אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים כמ"ש במ"א. והנה שבת הוא התגלות שם הוי' ממש ולכן כתיב שבת להוי' אלקיך. וע"כ נק' שבת חותם להטבעת. שבהעולם שנק' טבעת מצד החיות הנמשך משם אלקים כנ"ל מתגלה בחי' חותמו של הקב"ה אמת שהוא התגלות שם הוי' ממש. ולכן ס"ת ברא אלקים לעשות הוא אמת :

והנה עפ"ז טבעת נק' בחי' מל' שם אלהים כנ"ל. והחותם נק' יסוד ז"א דאצילות. ולכן ויפח באפיו נשמת חיים ס"ת חותם. ונשמת חיים זהו הנשמה שבאה מהיסוד שממשיך מחו"ב כדפי' בסידור במאמר נשמת כל חי יעו"ש. וגבי חותמך ופתילך ומטך פי' הרמ"ז הובא במק"מ (בזח"ג ע"ב ע"א) חותמך יסוד. ומה שנק' היסוד חותם הוא מפני ב' טעמים. א' כי החותם מאמת ומקיים הדבר. והנה קוב"ה וכנס"י איהו אמת ואיהי אמונה (זח"ג ר"ל ע"א). שם הוי' הוא אמת כנ"ל. וכנס"י נק' אמונה שמאמין באמת הוי' כו' אין הוי' אחד ואני הוי' לא שניתי כו'. אך אמונה זהו בחי' מקיף מרחוק עדיין שאין זה גילוי עדיין בנפש שיתפעל מזה כו'. אבל ע"י היסוד נמשך היחוד עליון בכנס"י. והיינו גילוי בחי' אמת באמונה שלא יהי' רק אמונה לבד כ"א שיתגלה בחי' אמת הוי' בהבנה והשגה עד שיהי' אלו התפעלות אהוי"ר בלב. ולכן נק' היסוד חותם. טעם ב' כי בחותם ע"ג שעוה ניכר האותיות היטב משא"כ בהאבן טוב עצמו מצד בהירות והבהקת האבן אין ניכר שם האותיות כלל. כמו"כ בחי' אורות עליונים היותר גבוהים שמעצמיות מוחין דאבא ממש אין מתגלים כלל בזיווג רוחני דנשיקין. כ"א בזיווג גופני דזו"נ שע"י היסוד דוקא ולכן נק' חותם. ונמצא ההפרש בין גניבא לרבנן. שלדברי גניבא שבת הוא בחי' כלה שנכנסת לחופה. זהו הגילוי מבחי' מל' דאצי' לבד. אך מבחי' מל' כמו שהיא באצילות. שהיא בחי' כלי מוכן לקבל יחוד עליון מאור א"ס ב"ה וגם פנימיות העולמות דבי"ע מתעלים בבחי' זו להיות בחי' כלה כו' כנ"ל. ולדברי רבנן שבת הוא בחי' חותם זהו גילוי בחי' יסוד ז"א שלמעלה מהמל' שיומשך היחוד במל':

ג **ועתה** צ"ל פי' השלישי ומה נברא כו' שאנן ונחת כו' בא שבת בא מנוחה. הנה מנוחה זהו מחשבה עילאה דהיינו בינה שלמעלה מהיסוד ז"א שנק' חותם. ומה שהבינה נק' מנוחה הוא מצד ג' טעמים. א' דכמו עד"מ למטה באדם המחשבה הוא בחי' מנוחה. ודיבור ומעשה זהו יגיעה ומלאכה. כי בעשיית מלאכה הוא מצמצם ומשפיל שכלו ומחשבתו וכחו להתלבש בהמעשה שעושה. שאח"כ נפרד כח הפועל מעצם הפועל. וכן בדבור כשמצוה לאחר איך לעשות הכלי ולבנות הבנין הרי הדבור הוא רק גילוי לזולתו שיוצא לחוץ ונעשה נפרד ממנו כו'. ולכן זהו יגיעה כו'. וזהו עמל פה. משא"כ מה שמצייר הבנין בכל פרטיו במחשבה כשמחשב איך לבנות כו' הרי זה לא יצא ולא נפרד עדיין ממנו כ"א שמיוחד עדיין בשכלו ומחשבתו. (ולא יצא ולא נפרד עדיין מכחו כלום). לכן בנין בציור נק' מנוחה כו'. וכמו"כ עד"מ למעלה שבחי' דבור עליון עד"מ נק' מלאכה בתורה וישבות כו' מכל מלאכתו כו'. כי דבורו של הקב"ה מעשה כו' כי הוא אמר ויהי כו' (תלים ל"ג ט'). והיינו לפי שע"י דבור עליון נתהוו נפרדים. וא"כ הצמצומים וההסתרים להסתיר ולהעלים האור והחיות מאוא"ס ב"ה כדי שיהי' נראה היש דבר נפרד כו' זה נק' מלאכה כו'. אבל מה שעלה במחשבה לברוא כו'. אעפ"י דכתיב כי לא מחשבותי כו' (ישעיה נ"ה ח'). שלמעלה נתהוו כל העולמות במחשבה עליונה. אך כמו שהם כלולים במחשבה עליונה הם שם בתכלית הביטול והיחוד עם אוא"ס ב"ה שאין שום דבר נפרד מאלקות עדיין כלל. (וזהו ענין התהוות העולמות מתחלה בדרך כלל ע"י מאמר אחד כו' כמ"ש במ"א) ע"כ אין זה נק' מלאכה כלל. כ"א מנוחה. ולכן מחשבה עליונה דבינה נק' מנוחה כו'. (ולכן אעפ"י שבינה איירא ליורין מ"מ בנין שבמחשבה נק' מנוחה לפי שלא נפרד עדיין מהעצם כלום כו'). טעם ב' כי בז"א יש דינים וגבורות ושם התעוררות דין ח"ו זהו היפך המנוחה. כמ"ש ויהי סער גדול בים (יונה א' ד') ומהדין נמשך אח"כ היניקה והכח לחיצוני הדין לענוש כו' ח"ו. אבל מבינה נמשך כפיית הדינים כי אין הדינים נמתקים אלא בשרשם. וכמ"ש במ"א ע"פ מי ימלל גבורות ה' כו' (תלים ק"ו ב'). וע"כ שם המנוחה. ולכן עיקר השאנן והשקט הוא דוקא בעתיקא כמ"ש בזהר (ח"ב קל"ז א') ע"פ נוה שאנן לעת"י אתמר לפי דלית שמאלא בהאי עתיקא. טעם ג'. כי מנוחה הוא ענג. והתגלות עתיק הוא בבינה דוקא. ולכן אם הבנים שמחה. שבינה הוא עוה"ב עולם התענוג כו'. וא"כ ענין בא שבת בא מנוחה זהו הגילוי מבחי' בינה עילאה שלמעלה מז"א דאצי'. והנה לרבנן שבת הוא בחי' חותם זהו התגלות בחי' יסוד אעפ"י שממשיך הגילוי מבחי' אמת הוי' כנ"ל אך זהו רק משם הוי' המאיר במדות דאצי'. ולפי' השלישי שבת הוא בחי' מנוחה זהו גילוי עצמות שם הוי' בחכמה כמו שמאיר בבינה עילאה שלמעלה מעלה מהארתו בז"א דאצי' כו'. ובעבודה הנה מה שהיסוד נק' חותם שממשיך היחוד במל' מבחי' שם הוי' המאיר במדות דאצי'. היינו שיתגלה שם הוי' במדות הלב בבחי' יחוד גמור שיהי' בהתמידות ובקביעות אלו אה"ר ליכלל וליבטל בבחי' הוי' אחד. ופחד הוי' בלבו כו'. אבל בחי' מנוחה גילוי בחי' מחשבה עילאה דבינה

היינו

עליון המלובש בו. וזהו כי את"ה פעלתו והיינו גילוי המהות דבחי' ממכ"ע. משא"כ עתה אין מתגלה מהות החיות אלקות דבחי' מל' בעולמות. ולכן מתראים העולמות ליש ודבר נפרד. וזהו המשל מחופה העשוי' בשביל הכלה. והיא חסירה כלה שתכנס לחופה. כך כל העולמות דבי"ע התהוותם וקיומם והיותם הוא מבחי' מל' בנק' כלה. ובחי' זו אין מתגלה בהם כלל. כ"א רק הידוע מציאותו ולא מהותו כו' ובשבת נמשך התגלות המהות דבחי' מל' דאצילות בבי"ע בבחי' השגת הנבראים שישיגו המהות דבחי' מל' דאצי' ממש. ע"כ שבת נמשל לבחי' כניסת כלה לחופה. ואזי נשלמה הבריאה היינו בנגמר ונשלם תיקון העולמות:

ועוד יש לפרש שבחי' כלה הוא בשבת דוקא דהיינו דמה שבחי' מל' נק' בחי' כלה זהו בשבת דוקא ולא בחול ולכן אומרים בשבת לכה דודי לקראת כלה. והענין כי כלה הוא לשון כלתה נפשי כו' כלה שארי כו' שזהו העלאת המל' מלמטלמ"ע בתשוקה וצמאון לאור א"ס ב"ה. ומתחלה צ"ל איך יתכן זה למעלה שהכל אלקותו ית' ואיך שייך אהבה ותשוקה מקלתו אל קלתו. והענין כי בע"ס יש או"כ. והנה הכלים ג"כ אלקות ממש. אך זהו כח הגבול שבאלקות מה שהוא ית' מצמצם עצמו להשפיע חיות בבחי' גבול ומדה. והאורות זהו ההארה שמאיר בבחי' עצמותו ממש כמו שהוא א"ס בלי גבול. ולכן שייך תשוקה בהכלים להתחבר ולהתייחד עם האורות. והנה באצילות איהו וגרמוהי חד בהון. אבל מל' דאצי' שיורדת לבי"ע דהיינו למ"ד כלים דמל' דאצי' שיורדים ומתלבשים בבי"ע אשר בבי"ע לאו איהו וגרמוהי חד בהון. אזי הכלים דמל' דאצילות מתרחקים מהאורות. ולכן הכלים דמל' הם תמיד בבחי' תשוקה להתחבר עם האורות. וז"ש למען יזמרך כבוד כו' (תלים ל' י"ג). אך כשמסתלקים הכלים דמל' דאצי' מבי"ע לגמרי. דהיינו שמפשיטים עצמם מהלבושים דבי"ע ומתעלים באצילות בבחי' צמאון אזי דוקא נק' כלה. והנה בחול הוא ירידת והתלבשות מדת מל' בבי"ע ע"י ריבוי צמצומים ולבושים המסתירים. ובשבת הוא עליית המל' מבי"ע לאצי' שמפשטת עצמה מכל הלבושים המסתירים כו'. ומתעלית למעלה באצי' להיות כלי ליחוד וגילוי אור א"ס ב"ה. ואזי דוקא נק' כלה לשון כלתה נפשי כו' כלה שארי כו' שזהו העלאת המל' בבחי' כלות הנפש וצמאון כו' לאור א"ס ב"ה. והנה כשמתעלה בחי' מל' בשבת לאצילות אזי מתעלים עמה כל הג' עולמות בי"ע ג"כ. והיינו הפנימיות דבי"ע נשמות ומלאכים שעולים ג"כ בבחי' רצוא ותשוקה נפלאה לצאת מהיש ופירוד דבי"ע ולהיות כלי לבחי' גילוי יחודו האמיתי איך דקמי' כל"ח כו'. וכמ"ש בזהר (ויחי רכ"ט ב') ע"פ משכני כד סלקא דא כולא סלקין אבתרה. וזהו"ע שאומרים בקבלת שבת מזמור לדוד שהו"ע עלי' המל' מבי"ע לאצי' ואח"כ ג"פ הבו כנגד ג' עולמות בי"ע שעולים ג"כ להיות בבחי' כלה. וזהו כל עיקר המכוון מירידת המל' לבי"ע בששת ימי החול כדי להיות אח"כ בחי' כלה בשבת. דהיינו להעלות גם עולמות בי"ע בבחי' כלות הנפש וצמאון לאור א"ס ב"ה וכמ"ש הליכות עולם לו (חבקוק ג' ו'). שיהי' בחי' הילוך ועלי' מלמטלמ"ע מבחי' עולם לאוא"ס ב"ה. נמצא שתוכן פי' כלה הוא כשהרצוא והתשוקה לבחי' יחודו האמיתי ית' הוא בתכלית השלימות עד שבחי' רצון זה הוא כלי לקבל גילוי יחודו בבחי' פנימיו' ממש. בחי' זו נק' כלה. וזה נעשה בשבת דוקא. (גם עוד כמו כלה שמקבלת הטפה שהיא השפעה עצמיות ממש. כמו"כ ע"י העלאת מ"ן מהבירורים נמשך בשבת השפעת מ"ד מעצמות מוחין דאבא. ולכן בשבת דוקא נעשה כלה. משא"כ בחול אע"פ שיש יחוד בשעת עמידה דשחרית הוא רק יחוד יעקב ורחל כידוע. אבל יחוד ישראל ורחל שהוא מפנימיות ועצמיות ז"א הוא בשבת דוקא. ולכן בחול אין המל' בחי' כלה כ"א בשבת דוקא):

ב **ועתה** צ"ל הפי' של רבנן. העולם דומה לטבעת שהיתה חסירה חותם כנ"ל. וצ"ל מהו הדמיון דעולם ושבת לטבעת וחותם. ויובן בהקדים פי' הלשון טבע. דלכאורה אין שייך כלל טבע שהרי כתיב (תלים קמ"ז ח') המכסה שמים בעבים כו'. המצמיח הרים חציר כו'. ואיך שייך טבע. והענין כי פי' טבע הוא מלשון טבעו בים סוף. דהפי' שנשקעו בים סוף עד שלא נראו כלל. וכמו"כ עד"מ החיות אלקות שמהוה' עולמות כמ"ש ואתה מחיה את כולם (נחמי' ט' ו'). הוא מושקע בהעולם בבחי' העלם והסתר עד שאין נראה כלל כמ"ש אותותינו לא ראינו (תלים ע"ד ט') דהיינו האותיות אלקות שמהוי' העולמות כי בע"מ נברא העולם. והעמ"ת מתחלקים לריבוי צירופים עד אין מספר ממש. ובכל נברא מלובש צירוף א' מעמ"ת בבחי' דבר ה' ממש. כמ"ש בתניא ע"פ לעולם ה' דברך נצב בשמים. אך התלבשות האותיות בהנבראים הוא בבחי' שקיעה והעלם גדול שאין נראים כלל. וזהו אותיותנו לא ראינו. וגם פי' אותותינו כפשוטו לשון אותות ומופתים. כי באמת אופן חיות העולמות שמהאותיות הנ"ל הם ג"כ נסים תכופים אלא שהוסדו להיות כן תמיד ונק' מנהגו ש"ע. ואלו היינו רואים האותיות שמעמ"ת איך שהם מחיים היינו רואים נסים תכופים זה אחר זה עד אין חקר באופן חיות העולמות. כמו ע"ד דוגמא מהמאמר תדשא כו'. שאנו רואים כמה נסים זא"ז שמתחלה כשזורעים הגרעין בארץ שנרקב שם רק החיצוניות והגשמיות אך הפנימיות שהוא הרוחניות והחיות נשאר בשלימות ונכלל בכח הצומח שבארץ. זהו נס אחד. (כי כשנרקב תבואה בבית אזי נרקב רק הפנימיות והחיות ואזי לא יוצלח עוד לזריעה כלל). ואח"כ כשמוציא כח הצומח צמח מהארץ ה"ז יש מאין ממש זהו נס ב'. ואח"כ הצמח שהוא הקש ותבן מלבים שבולת. ומוציא פרח. ואח"כ מתמלאת השבולת גרעינים זהו הכל נסים תכופים זא"ז רק שהוסדו להיות כן תמיד. והכל זהו מהאותיות דמאמר תדשא כו' אך לפי שהתלבשות האותיות בהנבראים הוא בבחי' שקיעה והעלם עד שאין נראים כלל לכן אותותינו לא ראינו. וזהו מלך העולם לשון העלם שמתעלם לגמרי בהעולם כו'. וע"כ המשכת חיות זה נק' בשם טבע לשון טבעו בים סוף. ולכן נק' העולם טבעת ע"ש הטבע שהחיות אלהות נטבע ונשקע בהעולם בהעלם גדול עד שאין נראה כלל. גם טבעת היא עגולה וכך השמים הם עגולים. והארץ ג"כ כדורית עגולה. ויש אוקיינוס מקיף כדור הארץ כחגורה. וגם החיות אלקות שמחי' השמים וארץ כיון שהוא בהעלם לגמרי בתוכם ה"ז נק' ג"כ בחי' מקיף כו' כמו טבעת כו'. (ועוד שבחי' מל' דאצי' מקור החיות דבי"ע נק' טבעת כמ"ש בסידור ע"פ השמים מספרים

בפי'

עינו. שהוא עיקר כח הראי' שמאיר תמיד כיון שהוא עינא פקיחא דלא נאים. והנה למטה אישון עין זהו השחור שבעין שבו דוקא עיקר כח הראי'. ולמעלה זהו בחי' ישת חשך סתרו שלמעלה מבחי' גילוי האור בכלים ע"כ שם דוקא הוא למעלה מבחי' שינה ונק' עינא פקיחא כו'. ולכן ע' סנהדרין אעפ"י שהמספר ע' היינו שנמשכים מז"מ כנ"ל אך כיון שנק' ע' זקנים היינו שמאיר בהם הארה מבחי' עת"י כנ"ל שזהו בחי' אישון עינו ולכן נק' ג"כ עיני העדה. והנה יצב גבולות עמים כו'. שגם בלעו"ז יש בחי' ע' דהיינו ע"ש. וז"ש יכרסמנה חזיר מיער שהע' תלוי' שזהו המקיף שמחי' הע"ש. וזהו שמע שם ע' דהיינו העלאת ובירור הע"ש שיוכללו בבחי' ע' דקדושה ע' זקנים. והיינו כיון שבהם ע' זקנים שמאיר בהם ההארה מבחי' עת"י שלמעלה מהז"מ ע"כ יכולים לברר את הע' תלוי' כו'. שמחי' הע"ש. אבל מצד עצמן לא היו יכולים לברר. כיון שיצב גבולות עמים כו' זלעו"ז. והנה ימצאהו בארץ מדבר. שבררו את החשך דמדבר. ע"כ יצרנהו כאישון עינו. כמו כח הראי' שמלובש בשחור שבעין. וכעת ימצאהו בארץ מדבר הוא בעשי"ת כמש"ל. מזה נמשך להיות בסוכות יסובבנהו מקיפים דסוכה. יבוננהו המשכת הדעת ע"י הלולב. ואח"כ יצרנהו כאישון עינו. ולפי שבסוכות מאיר בחי' אישון עינו שלמעלה מהמדות. ע"כ אז דוקא זמן הקרבת הע' פרים שהו"ע בירור הע' שרים. כי המדות דקדושה בעצמן אין יכולין לברר את הע"ש כיון שהם זלעו"ז אבל בסוכות שמאיר בחי' אישון עינו שלמעלה מהז' מדות ע"כ אז דוקא מקריבים ע' פרים. וזהו"ע שסוכות הוא שמונה ימים. בחי' שמיני הוא חוץ להקף. ונק' שומר ההקף. והיינו כי ההקף הוא בחי' סוכ"ע. כי ז"א נק' קוב"ה סוכ"ע. אבל בחי' אישון עין הוא למעלה מבחי' סוכ"ע וזהו בחי' שמיני שחוץ להקף. ומבחי' זו נמשך בירור הע"ש. וכמ"ש אז אהפך אל עמים. מבחי' א"ז דוקא האלף שמאיר בז'. בחי' שמיני כו'. וכענין מילה בשמיני דוקא. כי ענין מילה הוא כמ"ש בשם הוי' דוקא כי אמילם. והיינו שיש מילה ופריעה מילה הוא הסרת הערלה לגמרי ופריעה הוא העור דק שנכלל בברית קדש. והיינו בחי' ומלתם את ערלת לבבכם. תאוות איסור וגם תאוות היתר כשאינם לש"ש כלל. אך כל המאכלים שאדם אוכל ואח"כ מתפלל ולומד בכח האכילה ההיא עי"ז מתעלים כל המאכלים שמנוגה ליכלל בקדושה ולכן לפי שמילה בשמיני דוקא משם נמשך להיות כי אמילם. וכמו"כ סוכות בחי' שמיני נמשך להיות בירור הע"ש שלא בדרך מלחמה כמ"ש מלחמה להוי' בעמלק. דחיית והעברת הרע לגמרי כ"א הדרגא בחי' שלום לקרבם ולהעלותם כו':

ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וגו'. צ"ל מ"ש ג"פ ביום השביעי בפרשה זו. גם מ"ש תחלה רק מלאכתו כו'. ואח"כ כתיב וישבות כו' מכל מלאכתו כו'. ותחלה צ"ל מ"ש ויכל כו' ביום השביעי מלאכתו. דמשמע לכאורה שאיזה מלאכה נגמרה ונשלמה ביום השביעי והרי שבת הוא יום השביתה. וכל הבריאה נגמרה ונשלמה בששי. ולכן השבעים זקנים כשהעתיקו התורה לתלמי המלך כתבו ויכל כו' ביום הששי כו' (מגלה ט' א'). ובמד"ר בראשית פ"י פירשו ע"ז ג' פירושים. וז"ל ר' שאלי' לר"י בר' יוסי א"ל שמעת מאביך מהו ויכל ביום השביעי. גניבא ורבנן. גניבא אמר משל למלך שעשה לו חופה וציירה וכיירה ומה היתה חסירה כלה שתכנס לחופה כך מה הי' העולם חסר שבת. ורבנן אמרי משל למלך שעשו לו טבעת מה היתה חסירה חותם. כך מה הי' העולם חסר שבת. עו"ש ומה נברא שם מאחר שבשבת. שאנן ונחת שלוה והשקט. הי' העולם חסר מנוחה בא שבת בא מנוחה. ותחלה צ"ל פי' גניבא. שהעולם נמשל לחופה ושבת לכלה. והיינו כי חופה אינה דוקא המכסה שמעל ראש הכלה. כ"א היריעות והאהל העשוים בשביל דירת הכלה. כמו"כ העולם בחי' נוטה שמים כיריעה וכתיב וימתחם כאהל לשבת (ישעי' מ' כ"ב) זהו כמו חופה העשוי' בשביל הכלה. והנה העולם הכוונה כללות עולמות הנבראים בי"ע והכלה היא מל' דאצי' שהיא הכלה האמורה בשה"ש וענין בריאת והתהוות העולמות דבי"ע הוא כדי שיהי' מאיר בהם בגילוי בחי' כלה. דהיינו שיתגלה בחי' מל' דאצילות שנק' כלה בבי"ע. וצ"ל זה הלא מל' דאצילות זהו החיות אלקות שמלובש בעולמות להחיותם כמ"ש מלכותך מלכות כ"ע (תלים קמ"ה י"ג) וכתיב ומלכותו בכל משלה (שם ק"ג י"ט). ואתה מחי' את כולם (נחמי' ט' ו'). שבחי' זו מלובשת בתוכיות ופנימיות העולמות דבי"ע ונק' בחי' ממלא כל עלמין כו'. וא"כ הרי בחי' זו מלובשת בהעולמות בלא"ה גם בששת ימי המעשה ולמה אמרו במד"ר שקודם שבת הי' העולם חסר בחי' זו כמו החופה שהיתה חסירה כלה שתכנס לחופה. וי"ל ע"ז ב' פשטים. א' כי מה שבחי' מל' מלובשת בעולמות להחיותם הוא בבחי' העלם והסתר. שלמטה בעוה"ז הגשמי הוא חשך והסתר אלקות לגמרי עד שנראה רק טבע כו' ואפי' בעולמות העליונים דבי"ע גם כן העלם והסתר. שהרי אחז"ל (ויק"ר פ"ד שוח"ט ק"ג) מה הנפש ממלא את הגוף כך הקב"ה ממלא את עולמו. והרי הנשמה שממלא את הגוף אעפ"י שכל אחד יודע ומרגיש היטב שיש נשמה מלובש בו שמחי' אותו. מ"מ זהו רק השגת המציאות. אבל מהות הנשמה אין מושג מה היא. ואפילו מהות כחות הנשמה ג"כ אינו מושג. כמו"כ למעלה בבחי' ממכ"ע הוא רק השגת המציאות אבל מהות החיות אלקות דבחי' מל' אין מושג כלל בעולמות. ונק' הסתר הבורא מהנברא. ולכן נראים העולמות יש ודבר נפרד. משא"כ אם הי' התגלות מהות החיות אלקות דבחי' מל' לא היו הנבראים נראים יש ודבר כלל. כ"א היו רואים איך שהכל אלקותו ית'. ובלעדו אין שום דבר. כמו עד"מ באבן הגשמי אלו היינו רואים מהות הצירוף אותיות אבן שמבחי' דבר הוי' שמהווה האבן לא הי' גשמיות האבן וחומרו ושטחו נראה יש כלל. והיינו דכיון שמתהווה מאין ואפס המוחלט ממש ע"י צירוף אבן. א"כ אין כאן כ"א הצירוף דאותיות אבן שמבחי' עש"מ. וז"ש אל עולם. ולא אל העולם כו'. וזהו ומשמיעים ביראה כו' ומלך עולם. שמלך ועולם הכל אחד ממש. (ומ"ש בברכות מלך העולם. היינו מצד רוממות והתנשאות מדת מלכותו ית' על העולמות) וע"ז אנו משבחים וידע כל פעול כי אתה פעלתו. שכל פעול שמבחי' עשי' גשמיות ידע ויבין מהות הצירוף מבחי' כ"ב אותיות שמא' עד ת"ו וה' מוצאות הדבור

עליון

החשך גופא נמשך יתרון האור ולכן דוקא ע"י בחי' עקרה נמשך להיות המו מעי לו רחם ארחמנו :

ד **וזהו** ימצאהו בארץ מדבר כו'. ע"ד כענבים במדבר מצאתי ישראל (הושע ט') כמו המוצא ענבים במדבר שזהו פליאה גדולה. כך נשמות ישראל היו בבחי' מציאה במדבר. דהיינו שהלכו באמונה גדולה וביטול בהמדבר וחשך כו'. ועי"ז דוקא יסובבנהו. שהקיפן בענני כבוד. מקיפים דבחי' כבוד ע"ד איה מקום כבודו כו'. ומ"מ נקרא אור מקיף כמ"ש אשר עין בעין נראה כו' ועננך עומד עליהם. יבוננהו קאי על מ"ת. והענין כמארז"ל (מד"ר נשא פי"ד סי' י"ב) דברי חכמים כדרבונות. שדר בינה בפרה. כי יש זרע אדם וזרע בהמה. וע"י התורה נמשך הבינה גם בבחי' זרע בהמה. וזהו ומבני יששכר יודעי בינה לעתים. דהיינו בכל הכ"ח עתים כו'. וזהו יבוננהו. יצרנהו כאישון עינו זהו בהמ"ק דכתיב והיו עיני ולבי שם כל הימים. דהיינו ששם מאיר מבחי' אישון עינו. וזהו ענין שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך. כדרך שבא לראות כך עי"ז בא ליראות מבחי' אישון עינו דוקא והיינו ע"י הראיה והשתחוואה עי"ז היו מקבלים כל נש"י מבחי' אישון עינו. וכמ"ש השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל. וכ"מ שנאמר השקפה הוא מדה"ד כמ"ש וישקף ה' אל מחנה מצרים כו'. וכאן כתיב השקיפה כו' וברך שממדה"ד גופא יומשך כל הברכות. והיינו ע"י השגחה מפרט ומקור כח הראיה דהיינו בחי' אישון עינו. שלמעלה מהבית דינו שנק' עיני ה' כו'. והכל ע"י המדבר בחי' שממה וחשך שעי"ז דוקא נמשך יתרון האור דהיינו בחי' אישון עינו. וזהו ג"כ ענין המו מעי לו רחם ארחמנו. כי מעי הם המלאכים שנקראים עיני ה' בית דינו. אבל שיהי' על ידם גופא רחם ארחמנו זהו לפי שההשגחה הוא מבחי' אישון עינו שמדת רחמיו לעולם כנ"ל ע"כ המו מעי לו רחם ארחמנו כו' ולכן הבן יקיר לי אפרים דוקא שהוא התגלות תוספת אורות שע"י רחל בחי' עקרה כנ"ל. ועי"ז דוקא המו מעי לו רחם כו' :

ה **ועתה** נבוא לפי' הב' דימצאהו בארץ מדבר קאי על עשי"ת שאז אומרים כל הוידוים אשמנו בגדנו כו' וכל מה שיכולים לומר על עצמם הכל אומרים. והיינו מפני שהימים הם כך שנקראים ימים נוראים שאזי התגלות יראה עילאה. והיינו בחי' שמאלו תחת לראשי. והשמאל דוחה כו' ע"כ דוחים ומשפילים את עצמם בכל הוידוים. והנה כתיב (משלי כ"ח) מודה ועוזב ירוחם. שצריך להיות שני דברים מודה ואחר כך ועוזב עזיבת החטא ועי"ז ירוחם כמ"ש (הושע י"ד) בך ירוחם יתום.פי' כמ"ש (תלים כ"ז) כי אבי ואמי עזבוני דהיינו מי שפגם בתומ"צ שנקרא יתום עכ"ז והוי' יאספני. וזהו בך ירוחם יתום. וכ"ז נק' ימצאהו בארץ מדבר. אשר לא ישב אדם שם. אדם תומ"צ. ועי"ז אח"כ יסובבנהו קאי על מקיפים דסוכות. שהסכך והדפנות הם צילא דמהימנותא כמ"ש בצל ידי כסיתיך ה' צלך על יד ימינך בחי' וימינו תחבקני. כמשל המחבק את האדם ואין מניחו להפרד ממנו כו' וזהו יסובבנהו כו'. יבוננהו זהו ע"י הלולב כי לולב לו לב. בינה לבא המשכת הדעת והבינה בלב דוקא. יצרנהו כאישון עינו זהו שמע"צ. והנה כתיב (הושע י"א) ואנכי תרגלתי לאפרים קחם על זרועותיו קחם על זרועותיו הוא עשי"ת וסוכות בחי' שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. וכמשל אב הלוקח בנו על זרועותיו אזי הבן קרוב ממש לאישון עיניו. וכמו כן בשמיני עצרת מקבלים כל נש"י מבחי' אישון עינו הנ"ל :

ופירוש הג' במדרש רבה. דימצאהו בארץ מדבר. קאי על הד' גליות שנקראים נחש שרף ועקרב כו'. וע"כ נקרא מדבר שממה וחשך. אך יתרון האור מהחשך. ולכן עי"ז דוקא יסובבנהו כו'. יצרנהו כאישון עינו. התגלות האור דלע"ל כמ"ש קומי אורי כי בא אורך. וכמ"ש שלח אורך ואמתך כו'. וכמ"ש והי' לך הוי' לאור עולם. דהנה כתיב וידעת כו' כמו שע"י הלילה בא אח"כ היום. כך ע"י החשך וההסתר דשם אלקים יהי' לע"ל התגלות האור דשם הוי'. וכענין לחוק עשה לי אלקים כו'. וזהו והארץ היתה תהו כו'. ויאמר אלקים יהי אור. אלקים דוקא. ולכן מאלקים קדמאה עד תניינא יש י"ג תיבין כנגד י"ג מדות הרחמים :

לדרוש הנ"ל

ענין שמע שם ע'. הנה איתא במדרש (ילקוט בהעלתך) שע' זקנים הם כנגד ע' יו"ט שבשנה. דהיינו נ"ב שבתות וח"י יו"ט והענין כי שבת יום השביעי כי בו שבת. ולכן אומרים סעודתא דעתיקא קדישא. שבשבת מאיר התגלות מבחי' עתיק יומין. דהיינו בחי' המתנשא מימות עולם. ימו"ט הם ז' מדות שמהם הנהגת עולמות. אבל בחי' עתיק הוא מובדל מבחי' ימו"ט למעלה מסדר השתל'. וזהו פי' עתיק יומין שנעתק מהיומין עילאין. והנה שבת נק' תחלה למקראי קדש. ובכל היו"ט מאיר ג"כ גילוי הארה מבחי' עתיק. והנה בחי' ע"י נק' זקן כמ"ש וע"י יתיב לבושי' כתלג חיוור. ושער רישי' כעמ"נ. וזהו ג"כ ענין ע' סנהדרין שנק' ע' זקנים היינו שמאיר בהם הארה מבחי' עתיק יומין. בחי' ושער רישי' כעמ"נ. ולכן הם כנגד ע' יו"ט כנ"ל. והיינו אעפ"י במה שהם ע' היינו שנמשכים מז' מדות הכלולים מיו"ד. אך כשנקראים ע' זקנים היינו שמאיר בהם הארה מבחי' עת"י בחי' לאו מכל אינון מדות איהו כלל. והנה ע' הוא ג"כ בחי' עין הרואה כי ע' סנהדרין נק' עיני העדה. והיינו שהם בחי' אישון עינו. דהנה כתיב לא ינום ולא יישן כו'. וכתיב למה תישן הוי'. והיינו כי שינה הוא הסתלקות הראי' וההשגחה פנימית שעל ישראל. היינו מ"ש עין הוי' אל יראיו. עיני ה' אל צדיקים. והיינו הסתלקות אלקות מלהאיר בבחי' גילוי כ"א שיהי' בבחי' העלם. אבל בבחי' גילוי' השגחת אלקות להחיות העולמות דהיינו בחי' שבעה עיני ה' משוטטות כו' אין שינה כו'. וזהו וכד אנת תסתלק כו' אשתארו כו' כגופא כו' פי' שנשאר ההשגחה מבחי' גופא לבד דהיינו רק מבחי' הכלים דע"ס. וההסתלקות הוא שהאורות אין מאירים בגילוי וזהו בחי' שינה כו'. והשינה הוא מחמת גבינין דמכסיין על העינים. הגבינים הם המקטרגים שמעלים החוב והעונות של נש"י למטה כו'. אך זהו בבחי' עיינין דמדות דז"א שבו יש גבינים כו'. אבל בחי' עת"י דלאו מכל אינון מדות איהו כלל אין בו גבינים כו' ונקרא עינא פקיחא דלא נאים וע"ז כתיב לא ינום כו'. והנה בחי' זו נק' אישון

עינו

והתפעלות הרחמים הוא במעים). כי י"ב בקר עם הים שעומד עליהם מלמעלה הם י"ג והם ג"כ י"ג מדה"ר כו'. וזהו ואל הבקר רץ אברהם (בראשית י"ח) בחי' חסד ורחמים כו'. והיינו כי רחמים הוא ענין חלישת הנפש עד שתתפעל מאד וכמ"ש גבי יוסף וימהר יוסף כי נכמרו רחמיו. ולמעלה אני הוי' לא שניתי ואיך שייך רחמים. אלא שהרחמים עליונים מתלבשים במלאכים וע"ז כתיב המו מעי לו רחם ארחמנו. וכפל הרחמנות הוא על חיים גשמיים וחיים רוחניים כו'. ועל ידי המלאכים מקבלים נשמות ישראל השפעת הרחמים כו':

והנה אנשי כנה"ג תקנו ג"כ ברכת יוצר אור קודם ק"ש. והענין כמ"ש אכלתי יערי עם דבשי. יערי הוא יוצר אור עצי שטים עומדים שרפים עומדים. שעומדים תמיד בפחד וביטול למדת מלכותו ית'. כמ"ש ומוראך עליהם. ומ"מ ביער העיקר הוא הדבש. שבו יש מתיקות ותענוג כו'. כך דבשי זהו ק"ש שהוא אהבה של נש"י המלובשים בגופים שהוא הסתר גמור להיות יש ודבר נפרד כו' ומ"מ מתפעל באהבה ומזה הוא עיקר התענוג למעלה ע"כ נקרא דבשי. אך כמו דבש שגדל על עצי היער דוקא כו'. כמו"כ מקבלים נשמות ישראל התפעלות אהבה ויראה ע"י המלאכים כי הנה"ב הוא ממשכא דחויא ק"נ ונמשך אחר התאוות ואיך יבא לבחי' אהבה. ע"כ צריך לקבל היות משרשו פני שור שבמרכבה שרש נה"ב. וזהו ענין שנשמות ישראל מקבלים התפעלות אהבה מהמלאכים דוקא. ולכן תקנו שתים לפניה קודם ק"ש כו'. והנה אח"כ הוא עליית נשמות ישראל למעלה מהמלאכים. כי מלאכים רק ממליכים את שם כו' שהעלאתם הוא רק במקורם מדת מל' וכמ"ש וצדקתך ירננו. רק הארה בעלמא. אבל נשמות ישראל עולים להתכלל בגופא דמלכא. והנה כשעולים נש"י עולים המלאכים ג"כ להתכלל בגופא דמלכא. כיון שמהם קבלו נש"י תחלה אהבה ויראה כו'. וזהו אכלתי יערי עם דבשי. אכלתי שנכלל בגופא דמלכא. וע"כ היער נאכל ג"כ עם הדבש כו'. וזהו סולם מוצב ארצה ומלאכי אלקים עולים ויורדים בו. התפלה נק' סולם. ותחלתה מוצב ארצה ח"י ברכות השחר שאומרים שלא עשני גוי כו' עבד כו' ואח"כ ח"י אזכרות דק"ש עד ח"י ברכות דשמו"ע שנק' וראשו מגיע השמימה כו'. ומלאכי אלקים עולים בו להתכלל בגופא כו' בק"ש. וגם יורדים בו שהשפעה למטה בח"י ברכות דשמונה עשרה הוא ע"י המלאכים. רפואה ע"י מלאך (מכאל) [רפאל] כו'. וזהו המו מעי לו רחם ארחמנו. שהמשכת הרחמים עליונים מקבלים נשמות ישראל ג"כ על ידי המלאכים שנקראים מעי כו' כנ"ל:

ג **והנה** להבין עוד היטב ענין המו מעי לו רחם ארחמנו. צריך להבין בהקדם תחלת הפסוק הבן יקיר לי אפרים כו' ע"כ המו כו'. למה נזכר בפסוק זה. דהמו מעי לו רחם כו'. אפרים יותר מכל השבטים. הנה כתיב ורחל עקרה. ויש פי' עקרה לשון עקרת הבית כמארז"ל (מד"ר ויצא פ' ע"א סי' ג') שכל השבטים נקראים ע"ש רחל. ולא עוד אלא שנקראים ע"ש יוסף כמ"ש (עמוס ה' ט"ו) אולי יחנן כו' שארית יוסף. ולא עוד אלא שנקראים ע"ש בן בנה שהוא אפרים כמ"ש הבן יקיר לי אפרים כו'. הנה כתיב (ישעי' נ"ד) רני עקרה לא ילדה. וצריך להבין כיון דלא ילדה מהו רני. והנה ארז"ל (יבמות ס"ד) מפני מה היו האמהות עקרות מפני כי הקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים. והענין כמאמר רז"ל (ברכות ז' ע"א) הקב"ה מצלי יהי רצון שיכבשו רחמי את כעסי כו'. כי הקב"ה מפרש ג"כ שהוא ממכ"ע דהיינו ההשפעה מאור א"ס ב"ה שע"י חכמה. ומדות הנמשכים מהחכמה כו'. ובבחי' זו אין מיתה בלא חטא כו'. ולכן הקב"ה מצלי יהי רצון בחי' התגלות רצה"ע הסוכ"ע שמקיף לכל העולמות כו'. והנה ארז"ל (חגיגה י"ג ע"ב) מט"ט קושר כתרים לקונו מתפלותיהן של ישראל כו'. שע"י תפלות נשמות ישראל נמשך ג"כ התגלות הכתר עליון. אך דוקא ע"י תפלה שמעומקא דלבא כמ"ש ממעמקים קראתיך ה' כו'. ולכן הקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים ולכן היו האמהות עקרות. כי כנס"י בגלות נקרא' עקרה. כי הלידה היינו התגלות בחי' אהבה ויראה. אבל כשאין שום אהבה כלל אזי נק' בשם עקרה. בבחי' חשך והסתר אלקות כו'. והנה ופרעה הקריב כו'. לכן דוקא תפלת עקרה היא מעומקא דלבא כנ"ל. וע"ד בצר לך כו'. ועי"ז נמשך הלידה מבחי' כתר עליון כנ"ל. וזהו רני עקרה לא ילדה פי' שהלידה של עקרה נמשך מבחי' לא. והענין דכתיב (שמות ט"ז) אכלוהו היום כי שבת היום כו' היום לא תמצאוהו בשדה. ופי' הבחיי שג"פ היום הוא כנגד ג' סעודות דשבת. הא' כנגד שמור לנוק'. והב' כנגד זכור לדכורא כו'. והיום לא כו' כנגד סעודת שלישית של מנחה. שאז הוא בחי' ואני תפלתי לך ה' עת רצון ופי' בזה"ק (יתרו פ"ח ע"ב) שאז הוא התגלות רעדכ"ר כו' ולכן אז הוא כפיית הדינין לגמרי. וע"כ נק' היום לא. כי לא הוא כמו אין. דהיינו מ"ש והחכמה מאין תמצא. פי' אין הוא אור א"ס ב"ה שאינו מושג. וע"כ נק' ג"כ לא. והוא ענין מ"ע בו"ה ומל"ת בי"ה כמ"ש לא זרועה של"ת מגיעים בבחי' לא. וזהו ענין הוא עשנו ולא ולו כו'. וזהו רני עקרה לא ילדה. שהלידה שלה נמשך מבחי' לא באל"ף. וז"ש בחנה ותתפלל על הוי' ובכה תבכה. כי שאר לידה נמשך משם הוי'. אבל לידה של עקרה צריך להיות נמשך מלמעלה משם הוי'. והיינו ע"י בכיה והתעוררות רחמים. וזהו ולחנה אין ילדים. דהפי' שהילדים שלה נמשכים מבחי' אין שלמעלה מהחכמה עילאה. ולכן רחל שהיתה עקרה דוקא ילדה את יוסף. אשר יוסף הוא למעלה מהי"ב שבטים כי אינו נמנה עמהם כלל. כי הי"ב שבטים הם בבריאה ויוסף הוא התגלות תוספת אורות שלמעלה מסדר השתלשלות. ולכן כל ישראל נקראים ע"ש יוסף כי זהו תכלית המכוון כדי לבא לבחי' יוסף הנ"ל. ולכן כל ישראל נקראים ג"כ על שם אפרים. כי אפרים הוא לשון כי הפרני ה' כו' שהוא התגלות תוספת אורות מבחי' יוסף כו'. וזהו הבן יקיר לי אפרים. שנקרא יקיר ע"ד אדם אחד מאלף מצאתי (שע"ז כתיב אוקיר אנוש) וארז"ל (מד"ר ויקרא רפ"ב) עשרה דברים נקראים יקר כו' ודוד נקרא אפרתי וכן אלקנה שבאו לבחי' אפרים כנ"ל. וזהו הבן יקיר לי אפרים. שהיא המשכת גילוי תוס' אורות שלמעלה מהשתלשלות ע"י הלידה דבחי' עקרה כנ"ל. ע"כ המו מעי לו רחם ארחמנו. שהוא המשכה וגילוי מבחי' אישון עינו דלית שמאלא כו'. ע"י עיני ה' שהם המלאכים שנק' מעי כו'. וכנ"ל שדוקא מתוך החשך.

ויאמר

אלקים יהי אור. במד"ר (אמור פל"א סי' ז') ע"פ יערוך את הנרות. גלגל עינו של אדם מתוך השחור הוא רואה. ולא מתוך הלבן. מתוך חשיכה בראתי לך אורה. ולאורך אני צריך כו'. עוד שם כתיב והארץ היתה כו' וחשך על פני תהום ויאמר אלקים יהי אור. מתוך חשיכה בראתי אורה כו'. והמכוון שמהחשך ממש נמשך ונתהווה האור. וענין החשך הוא כמארז"ל (ב"ר פ"ב סי' ה') והארץ היתה תהו זה בבל כמ"ש (ירמי' ד') ראיתי את הארץ והנה תהו. בהו זה מדי כו'. והיינו החשך של הד' גליות. שמזה יומשך התגלות האור לע"ל שזהו ויאמר אלקים יהי אור. ולהבין הענין איך מהחשך גופא יומשך אור כו'. הנה כתיב ימצאהו בארץ מדבר כו' יסובבנהו יבוננהו יצרנהו כאישון עינו. ופי' במד"ר (במדבר פ"ב סי' ה') ימצאהו בארץ מדבר קאי על מה דלעיל מינה כי חלק הוי' עמו כו'. אשר המדבר הוא שממה ארץ לא זרועה. ונק' ובתהו יליל. לשון לילה וחשך. ועי"ז דוקא יסובבנהו שהקיפן בענני כבוד כמ"ש ויסב אלקים את העם ודרשו רז"ל (מד"ר בשלח פ"כ סי' ט"ז) לשון הסיבה שהקיפן בענני כבוד וע"ד מ"ש וה' סביב לעמו כו'. יבוננהו קאי על מ"ת שאמר להם עשרת הדברות. יצרנהו כאישון עינו זהו ביהמ"ק דכתיב והיו עיני ולבי שם כל הימים. ולכל המעלות הללו ובפרט אישון עינו שזהו אמיתיות האור (והגילוי) באו ע"י המדבר והחשך דוקא וכנ"ל שמהחשך גופא נמשך האור. והנה יש עוד שני פי' בפסוק יסובבנהו כו' ותחלה נדבר כפי פי' הנ"ל. והנה ישראל נק' ג"כ אישון עינו כמארז"ל (גיטין נ"ז ע"א) כל הנוגע בהם כאלו נוגע בבבת עינו של הקב"ה כו'. והענין דכתיב (זכריה ד' יו"ד) שבעה אלה עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ. וזה קאי על המלאכים שנקראים עיני ה'. והיינו לפי שהראי' וההשגחה עליונה למטה הוא ע"י המלאכים דוקא וזה שהם שבעה הוא כי מקור ההשגחה והשפעת החיות בעולמות הוא מז' מדות לך ה' הגדולה עד לך ה' הממלכה. וכיון שהמלאכים הם לבושים להשגחה עליונה שמכל הז' מדות ע"כ הם ג"כ שבעה עיני ה'. והנה בזכרי' כתיב משוטטים ובדה"י כתיב כי ה' עיניו משוטטות והיינו כי יש מלאכים מבחי' עלמא דדכורא. ומעלמא דנוקבא. והנה אם ההשגחה היא ממדת החסד הוא ע"י ההתלבשות בהמלאכים שמעלמא דדכורא. ואם ההשגחה באה ממדת הגבורה מתלבשת בהמלאכים שמעלמא דנוקבא. ולהבין עוד מה שנק' עיני ה' הוא כמו הסנהדרין שנק' עיני העדה. לפי שהם משגיחים להורות ולדון בישראל כו'. והנה למעלה כתיב ג"כ וה'. הוא וב"ד וכמארז"ל על מאמר נעשה אדם נמלך בב"ד וזהו מדת ענוה שלו. וכמו שלמטה היו יושבין ע' סנהדרין בלשכת הגזית. כמו כן למעלה בהיכל הזכות יש ג"כ ע' סנהדרין בית דינו של הקב"ה. והם הנקראים עיני ה'. כמו הסנהדרין שלמטה שנקראים עיני העדה. והנה למטה היו שבעים ואחד והא' הי' המופלא שבהן. והוא הי' העיקר כדאי' בהוריות (ד' ע"ב) הורו ב"ד ולא היה המופלא א"ז הוראה כלל. והיינו כמ"ש גבי משה (בהעלותך י"א) אספה לי שבעים איש כו' ואצלתי מן הרוח כו'. שזהו רק הארה מרוחו של משה. ואין ערוך כלל לגבי עצמיות משה. כמו שאין ערוך בין אצילות לגבי המאציל כו'. ולכן משה היה המופלא שבהן. והיינו כי הע' זקנים נמשכים מז' מדות הכלולים מעשר. אבל משה הוא עצמיות חכמה עילאה. והמדות לגבי ח"ע אין ערוך כלל כידוע. ועד"ז ג"כ למעלה ע' סנהדרין שבהיכל הזכות שנקרא בית דינו של המאציל. אבל בחי' הוא שלמעלה מב"ד זהו המופלא שבהן ועליו כתיב (תהלים ק"ה) הוא ה' אלקינו בכל הארץ משפטיו במדת רחמיו לעולם כו'. והוא עצמיות המאציל ית'. והנה ע' סנהדרין שלמעלה נקראים עיני ה' כנ"ל. אבל בחי' הוא. עצמות המאציל שהוא המופלא כו' נק' אישון עינו. שהוא עיקר כח הראיה וההשגחה. (שבחי' עיני ה' הם רק לבושים אליו ית'). ועפי"ז יובן ההפרש שבין מלאכים לנשמות ישראל. שמלאכים נקראים עיני ה' כנ"ל. ובנש"י כתיב ג"כ עיני ה' אל צדיקים וכתיב עין ה' אל יראיו שזהו עוד גבוה יותר בבחי' דלית שמאלא כו'. והיינו כי נשמות ישראל מקבלים מלמעלה יותר דהיינו מבחי' אישון עינו כנ"ל ועי"ז ארז"ל כל הנוגע בהם כאלו נוגע בבבת עינו של הקב"ה כו'. ועי"ז כתיב השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך כו' מן השמים דוקא ולא ע"י המלאכים שנקראים עיני ה'. וגם השקיפה זהו מבחי' אישון עינו כביכול:

ב **והנה** אעפ"י שנשמות ישראל מקבלים ממקום גבוה ביותר מהמלאכים מ"מ מצינו בכל השפעות מקבלים נש"י ע"י המלאכים דוקא. כי הנה כתיב (ירמי' ל"א י"ט) הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים על כן המו מעי לו רחם ארחמנו. פי' המו מעי לו קאי על המלאכים שנק' מעי וכמ"ש (תלים ק"ג) וכל קרבי את שם קדשו. כמו המעיים שהם באמצע הגוף למטה מהידים ולמעלה מהרגלים. ומחלקים החיות שהמובחר עולה ללב ולמוח כו' והחיצוניות החיות יורד ברגלים כו'. כמו כן השפעת החיות מחלקות בכל העולמות הוא נשפע ע"י המלאכים (וגם העלאת התפלות בבחי' מ"ן מלמטה למעלה למל' וחכמה שהוא ענין לבא ומוחא כו' ג"כ ע"י המלאכים) והנה בשה"ש סי' ה' כתיב ידיו גלילי זהב מעיו עשת שן. ונראה מהת"י דפי' מעיו קאי על המלאכים. כי פי' מעיו על י"ב מזלות שהשרש הוא מבחי' י"ב חיות המרכבה. ובדרך פרט יש התחלקות מלאכים לאין מספר. וכמו כן הי"ב מזלות הם כוללים אבל בדרך פרט הלא אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה. וגם כמו המעיים הם בהיקף סביב הגוף. כמו"כ י"ב חיות המרכבה סובבים את הכסא. כמ"ש בים של שלמה שלשה פונים צפונה ושלשה פונים נגבה כו'. וזהו מעיו עשת שן לשון חוזק. כי חיות המרכבה יש להם כח גדול וחזק מאד כידוע. והנה המו מעי לו רחם ארחמנו. הפי' שהרחמים עליונים מתלבשים בהמלאכים שנקראים מעיו כנ"ל (וכמו עד"מ למטה עיקר הרגשת

והתפעלות

תורתו ועבודתו . ולאחר פטירתו שאין צריך עוד הקיום דתומ"צ (כיון שנשמה הפנים כו') ואינו ממשיך עוד אורות מחדש ע"י קיום התומ"צ אזי נשמה מיחוד בבחי' מל' בכל יום ויום מאורות הזרועים מכבר ע"ד ספירות כו' . ואורות עליונים דבחי' ספירות דמל' מאירים בתלמידים רק בבחי' מקיף והעלם גדול כמו החמה המאיר לכוכבים מתחת הארץ . אבל הספירות שנשמה לתלמידים מבחי' אור זרוע מרבה בתוך נפשם ה"ז בבחי' יחוד וגילוי גמור בנפשם בסוד בחי' יחוד וקבלת אור מרבה בבחי' או"פ ממש ע"ד היחוד דספירות בלמעלה במל' בבחי' יחוד או"פ ממש . ואין צריך לומר ע"ז בבחי' מקיף ובהעלם והסתר גדול כו'. רק על הארת אורות עליונים דבחי' ספירות דמל' שמאיר בתלמידים ע"ז צריך לומר בהעלם והסתר גדול וכמו החמה שמאיר לכוכבי' מתחת לארץ כו' וד"ל.

ע"כ הגה"ה

ובעת נפסקה וצריכים אנו להיות מבחי' כפיהים אוי ואבוי שבימינו נפסקה כו' איך נוכל להיות בחשך כפול ומכופל הזה בעקבות דמשיחא כו' . אך ה' עשה זאת ועלינו להצדיק את הדין כי צדיק ה' בכל דרכיו (ומה שלבי הומה בקרבי כי באמת זהו נפלא מאד מה שנמשך זה קן שנה יופסק כעת כו'). דהנה בימי **אדמו"ר הזקן** נ"ע כל ימי מ"שך לאזני ותהלת לאדי היה עיקר עבודת החסידות בהתגלות גם בלב לאכפי' ולאהפכא כו' . ובסוף לאדי היה עיקר העבודה במוח לבד כו'. וכמו"כ היה כל ימי מ"שך **אדמו"ר האמצעי** נ"ע והרבה שנים של רבנות **אאזמו"ר** נ"ע. ואח"כ ידיעת החסידות נתרבה ביותר והעבודה נתבטלה כמעט לגמרי כו' (ואין רצוני להאריך בזה). ואולי ע"ז נשא כ"ק אאזמו"ר נ"ע הלין יותר מששה שנים ונתקיים בו והוא מחולל מפשעינו כו' . ובעת שהתחיל להאיר אור החסידות מאד בעולם ע"י כ"ק **אאמו"ר** נ"ע בריבוי גדול ע"ד הפלגה כאשר עיני הכל ראו בהדש תשרי העבר נתקנא בו הצר הצורר כו' ונתחזק הקטרוג למאד עד שנפסק מאתנו ההוא נהר כו' . ע"כ צריכים אנו להוש לזה ולהתחזק בעבודת ה' במוח ולב עכ"פ . ויש בזה כמה בחי'. א' עדמ"ש בתניא (פט"ו) עובד אלהים כו' שונה פרקו מאה פעמים ואחד. היינו ללמוד דא"ח יותר מטבעו ורגילותו לגזול שינה מעיניו ומעפעפיו תנומה רק כפי ההכרח כו'. ב' מה שלומד דא"ח יחשוב אח"כ בע"פ במוחו כל הדרוש כסדר ד' פעמים בהעמקה והתקשרות דעתו בחוזק וכל המרבה הרי זה משובח עד שיהיה נקנה במוחו ממש כו' . וזהו עבודה יקרה מאד שע"ז נעשה אדם אחר לגמרי. (כמבש"כ מהיפוך שארז"ל הרהורי עבירה קשים מעבירה כו' עבירה מלפפתו כו') . ג' להאריך בהתבוננות בתפלה כמו באחד להתבונן שעה גדולה ולקשר דעתו בחוזק עד שיתפעל וירגיש הביטול במוח כו'. וכמו"כ בפסוד"ז ויוצר לקיים מ"ש בתניא (פמ"ב) וז"ל והשנית היא יגיעת הנפש שלא תכבד עליו העבודה ליינע מחשבתו להעמיק ולהתבונן בגדולת ה' שעה גדולה כו' עכ"ל יעו"ש . ד' לפ"ע ידיעת החסידות ועבודת החסידות במוחו ככה יתקן מעשיו עכ"פ (ואף דלא יוכל להביא העבודה בהתגלות בלב כו') בסומ"ר ועש"ט בתכלית . והעיקר שלא ליפול בפריקת עומ"ש ח"ו ולהיות רחוק מהרע בתכלית כ"א רק לשום יראת ה' על פניו תמיד ולעשות אתכפיא בכל הענינים שאינם נצרכים והם לנגד ה' ותורתו ועבודתו . וכד אתכפיא סט"א לתתא אסתלק יקרא דקוב"ה לעילא יתיר כו'. ונייחל לתשועת ה' ברום קרן עמו

ינל יעקב ישמח ישראל :

אגה"ק מאאמו"ר נ"ע לאנ"ש אחר פטירת אביו הקדוש אאזמו"ר הרריי"ל נ"ע

בס"ד

בזהר ח"ב פ' תרומה (דקס"ז סע"ב) ומיומא דאפסיק ההוא נהר גנתא לא עאל ביה ההוא גננא וההוא אור דאיהו זרוע תדיר עביד איבין ומניה ומגרמיה אזדרע כקדמיתא כו' עכ"ל. ונת' ביאור מאמר זה באריכות בב"ק של כ"ק אאזמו"ר נ"ע יעו"ש כל אות ב'. ונק' ספיחים שזהו עיקר בחי' היחוד עליון בזמה"ג. שמבחי' רוחא דשדי בגוה (שהוא אור זרוע לצדיק הזרוע מכבר בשכינת עוזו ית') יכול להיות יחודים וגילוים בעילוי אחר עילוי כו'

(עי' בההוספות ד"ה באתי לגני) :

והנה בהיות הצדיק הי' ע"פ האדמה ומשפיע אור הסידותו לתלמידיו שמשרש נשמתו (הקשורים אליו בבחי' יסוד הנוק' כו') לקבוע במוחם ולבם אחדות ה' הפשוטה כו' וליטע בהם אמונתו ויראתו ואהבתו הטהורה (בבחי' בר לבב כו') ע"י דא"ח הנאמרים מפיו הקדוש ברעו"ד ודביקות נפלא. ודברים היוצאים (ממילא) מן הלב (ע"ד הלב צועק כו') נכנסים אל הלב להלהיב ולהלהיט לבב תלמידיו להעירם משנתם בהבלי עוה"ז כו' ולעוררם בעבודה שבלב (אהוי"ר) כו'. כ"ז הוא בחי' אור פנימי ממש דהיינו אור זרוע בפנימי' כלי המקבל. ויש בזה חילוקי מדרגות בבחי' הקליטה כאו"א לפי הכנתו להיות בבחי' יסוד דנוק' (היינו להפשיט מחשבותיו ורצונותיו הגשמי' וכן גם פלס מעגלי דרכיו בעבודת ה' לא ע"פ דעת עצמו כלל כ"א לשמוע מה שיורהו רבו כו'). וגם בחי' אור מקיף היינו מה שרואים ושומעים תפלת הצדיק התקשרותו ודביקותו לה' בתפלתו ברעו"ד ממש. ועי"ז תתפעל לבב תלמידיו ביותר שנשאר התפעלות זו בבחי' מקיף עליהם זמן רב (משא"כ אחרים שאינם תלמידיו כו'). ובכל פעם נסיעת התלמידים לרבם מקבלים או"פ ואו"מ הנ"ל. ואזי הצדיק הוא במדרגת מ"ש בזהר שם וז"ל האי אור זרע ליה קוב"ה (ת"ת או בינה) בגנתא (מל') כו' ע"י דהאי צדיק (יסוד ז"א) דאיהו גננא דגנתא כו' וזרע לי' כו' בגנתא כו' ואוליד ואצמח כו'. וע"ד כל עלמין אתזנו בסיפוקא דההוא גננא דאקרי צדיק כו' עכ"ל. והתלמידים הם במדרגת גנתא דעאל ביה ההוא גננא וזרע ליה כו' :

אבל בהעלות נר"ן של הצדיק להכלל בפנימית שכינת עוזו ית' כדי להעלות מ"ן עד רום כל המעלות לכפר על עון הדור (כמ"ש באגה"ק ד"ה למה נסמכה כו'). אז הוא בחי' מ"ש בזה"ק שם ומיומא דאפסיק ההוא נהר גנתא לא עאל ביה ההוא גננא כו'. ואזי צריכין התלמידים לחיות וליזון מבחי' רוחא דשדי בגוה מאור הזורע מרבם מכבר בנפשם. וכמ"ש בביאור מאמר הזהר הנ"ל וז"ל כמו שמשפע הרב לתלמידיו הנה גם אחר זמן רב יוכל התלמיד לירד עוד לעומק דעת הרב ע"י השפעה זו שהשפיע בו מכבר וכמארז"ל לא קאים אינש אדעתא דרביה עד ארבעין שנין הרי אחר מ' שנין משיג בהשפעה זו מה שלא השיג מקודם. וזהו"ע יחוד וקבלת אור מרבם מבחי' ספיחים. וכענין זה בק"ש אלישע ויהי נא פי שנים ברוחך אלי ר"ל בבחי' רוחא דשדי בגוה יתרבה ויתגדל בחי' ספיחים כו' כנ"ל. ולבחי' זו צ"ל כמה בחי'. לצייר צורתו ותוארו ותנועותיו ודביקותו לה' בשעת אמירתו דא"ח ולזכור ע"ז היטב וכמו"כ דביקותו לה' בתפלתו ולעורר עי"ז התקשרות העצומה שהיה מתלמידיו לרבם. ואח"כ כשחוזרים דרוש ששמעו ממנו בהעמקת הדעת ולהתפלל אח"כ בדרוש זה כו' אז יוכל אור הזורע מרבם לפעול ישועות וגילוי אור ה' בנפשם שיתעלו בעבודת ה' במוח ובלב. וזה נקרא ג"כ יחוד נשמת הצדיק עם תלמידיו (גם לאחר פטירתו כמו בחייו). רק יחוד זה נק' ספיחים כו'. כמו היחוד שבזמה"ג שנהר יחרב כו' וכמ"ש ואני בתוך הגולה על נהר כבר. ומ"ש באגה"ק על מארז"ל שהל"ח כו' וכן מ"ש עוד יש בחי' הארה לתלמידיו כו' עד כמו שמש המאיר לארץ מתחת לס"ר כוכבים כו' יעו"ש. זהו ענין אחר לכאורה ואולי זהו ע"ד הסמך וסעד שיש לשכינת עוזו ית' בזמה"ג לבד אור הזורע. עי' בפרד"ס בסוף שער מהות והנהגה בסופו ממש ותבין כו'*.

היוצא מזה שהסתלקות הצדיק מתלמידיו זהו ממש כענין הגלות שנפסק הנהר היוצא מעדן כמ"ש ונהר יחרב כו' :

והנה מימות התגלות רבינו **הבעש"ט** ז"ל בעולם (שהיה בערך שנת תע"ח עד בעת תרכ"ז) זהו משך ק"ן שנים שנמשך ההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן ועייל לגנתא כו' וכנ"ל.

הגה"ה

ומ"ש באגה"ק סד"ה אהוביי אחיי ורעיי כו' כי המעשה גדול והולך גידולי גידולין מן אור זרוע לצדיק בשדה אשר ברכו הוי' כו' ע"ש. זהו מ"ש בהביאור שם : והנה יש עוד בחי' הארה כו' עד וכל המע"ע כו' מאורות הזרועים משדה הנ"ל נק' גידולי גידולין והארה זו בהעלם והסתר גדול כמו שמש כו' מתחת לארץ כו' עכ"ל. רק בהתגלות לא נחלקו ונתפרדו הענינים כדרכו ובהביאור מבאר ומחלק כו'. ולכן פשוט שמ"ש בביאור מאמר זה"ק תרומה הנ"ל (באות ג') ע"ד אגה"ק הנ"ל שהוא גידולי ספיחים הכונה מבוארת שהוא בחי' ספיחים מאורות עליונים הזרועים בבחי' מל' אשר זרע הצדיק בחייו כל יום ויום ע"י

הקדמה מבן המחבר

אאמו"ר נ"ע והוא הגיהם ותקנם בכי"ק . וגם יש מהם שהוסיף עליהם נוספות. וגם איזהו דרושים שנמצאו בכי"ק בקצרה והשלמנו הארוכות מהרשימות של הרושמים הנ"ל. ועשינו זאת כרך שביעי (ע"ש הכתוב : הצבה עמודיה שבעה) בשם הוספות להספר. אך הדרושים שסידרם כ"ק אאמו"ר נ"ע בעצמו. ורק נמצא איזה הוספות לזה ברשימות הנ"ל בתהלתם או בסופם לא הצגנום בההוספות כ"א בגוף הספר . רק רשמנו בתהלת ההוכפה או בסופה שזהו מרשימה .

וקראנו את הספר בשם **מגן אבות** להיותו נושא את מספר שמי הקדוש **שלמה זלמן** הישבנא דרין כחושבנא דדין . וזכות אבותינו רבותינו הקדושים נבג"מ יהי' למגן ולמחסה לי ולזרעי ולכל ההוגים בדברי קדשו ומשנתו **השלמה** ולכל ישראל מעתה ועד עולם ברו"ג אבי"ר .

עבד לעבדי ה' המבלה"ד **יהודה ליב** בן ל**אאמו"ר** נ"ע זיע"א.

קאפוסט, יום ו' עש"ק ב' דר"ח אלול תרס"א

ממעמקי לבבי הנני מביע פה את תודתי וגודל ת"ח להרה"ח המפורסם ר' ישראל יצחק ראזין נ"י מרודניע . אשר יגע ועמל לסדר הכ"ק של **אאמו"ר** נ"ע והציב בהם ציונים ומראה מקומות , בתנ"ך ומאמרי חז"ל . יהי פעלו ומשכרתו שלמה מאת ה' :

ואפריון נמטי' גם לר' חיים מאיר הילמאן נ"י מליעפלי' . שהשגיח היטב על ההדפסה שיצא הספר כלול בהדרו. מוגה ומתוקן . זכרה לו אלוה לטובה :

הקדמה מבן המחבר

וזאת ליהודה ויאמר: ברגשי קדש והרדת הכבוד הנני נצב פתח השער לדבר בקצרה ע"ד הספר מכ"ק **אאמו"ר** נ"ע זיע"א אשר בעזהשי"ת אני מביא כעת לבית הדפוס: תוכן הספר ומעשהו בקדש.

הנה מודעת לכל יקר תפארת ופרשת גדולת כ"ק **אאמו"ר** נ"ע זיע"א. ובמשך ארבע ושלשים שנה אשר נהג נשיאותו בפה **קאפוסט**. דרש דרש מדי שבת בשבתו ודבר מועד במועדו דרושים נפלאים נעימים וערבים לאזן שומעם. שרשם ויסודתם בהררי קדש אשר שמע וקבל מזקנו הקדוש ראש גולת אריאל **אדמו"ר** בעל **צמח צדק** נ"ע בעת אמרו תורה ברבים וגם ביחוד אליו פא"פ בלמדו עמו בהיותו במחיצת קדשו בשנים האחרונות כידוע. וגם מגוית הארי החי רדה דבש והוסיף לקח מאביו הקדוש אא"ז אריה דבי עילאה **אדמו"ר מהרי"ל** נ"ע. שהוא קבל גם מזקנו הקדוש מרא דרזין **אדמו"ר האמצעי** נ"ע. ומובים השנים שעל ידם הי' בידו תורות כל רבותינו נ"ע. מפיהם, וגם מפי כתבים, כתבי קדש הנמצאים מרבותינו. וביותר מכ"ק הרבים של זקנו ורבו מובהק אדמו"ר בעל צ"צ נ"ע. והוא העמיק והרחיב בהם בלימודו ועיונו והבין דבר מתוך דבר ויגע ומצא לחדש חידושי תורה כהשגתו הגדולה והרהבה כו'. ושרש שרשם בקדש הקדשים **מאדמו"ר הזקן** נ"ע כפי שקבל מרבו **הרב המגיד** נ"ע ורבו מרבו **רבנו הבעש"ט** נ"ע. וכך הוה מרגלא בפומיה: אני נזהר לבלי לשנות מלשונו הזהב של אאזמו"ר נ"ע שהוא היה שומר לשונו הזהב של אדמו"ר הזקן נ"ע כמו שקבל מהרב המגיד נ"ע והרב המגיד מהבעש"ט נ"ע. וכשאני שומר לשונו הזהב של אאזמו"ר נ"ע הנה על לשוני דברי קדשם של כל רבותינו הנ"ל נ"ע זיע"א. וגם מדותיו היו תרומיות מדותיו של רבו זקנו הק' הנ"ל. שהיה מתנהג בענוה ושפלות יתירה כידוע. בשם רב ואדמו"ר בהלה נפשו. ואם היו קוראים אותו בשם זה היה נעשה ככלי מלא בושה וכלימה. וכמה פעמים אמר איך המה לועגים לרש. וכל ימי משך נשיאותו לא אמר מעולם קבלו דעתי כו'. ודרכו דרך הקדש הזאת היתה יסוד ושרש דרושיו. שברובם ידבר מענין היראה וביטול וקבלת עומ"ש וענוה ושפלות.

הי' נאה דורש ונאה מקיים:

והנה כל הימים אשר זרח שמשו על פני תבל ליהודים היתה אורה זו תורה. רבים הלכו לאורו וישבעו בצחצחות את נפשם. כידוע לכל שבימיו האיר אור החסידות מאד בעולם. והרגיל את אנ"ש לחזור הרבה פעמים על הד"ח שהיו שומעים עד שיהיו חקוקים במוחם ומחשבתם וחרותים על לוח לבם ויהיו מורגלים על לשונם. ובשנים הראשונות היה אומר ע"פ רוב כל דרוש ג' פעמים (והיה אומר כי ג' פעמים הם חומר וצורה ותקון). וה' הי' עם פיו לקרב לשכל האנושי מושכל היותר דק ועמוק ובמלות קצרות שיהי' מובן לכל. ודברי קדשו שהיו נאמרים מקרב ולב עמוק היו נכנסים בלב השומעים והיו מלהיבים אותם לעבודת ה' ורבים השיב מעון. אבל עתה הה. בעוה"ר חשכה לנו השמש בצהרים (ביום ש"ק כ"ז אייר תר"ס בשנת השבעים לימי חייו) אראלים נצחו את המצוקים ונגנז ארון הקדש הוסר עטרת תפארת ראשינו ונוטל כבוד מבית היינו. אך ה' הוא הצדיק ועליו נשליך יהבנו שהוא ינחמנו בביאת גואל צדק בב"א. וזאת היא נחמתנו בענינו כי אמרותיו היתנו ומפיו נחיה חיים גם עתה. על כן נתעוררתי להביא לבית הדפוס את כתבי קדשו למען זכות את הרבים להשיב נפש אנ"ש הנאנחים והנאנקים וכו'. הצמאים ונכספים ליהנות מזיו נועם אמריו. וביותר אלה אשר שמעו מפי קדשו (כמבואר בזה"ק פ' וישב (קצ"ב א') ת"ח האי מאן דאסתכל במה דאוליף מרביה וחמי ליה בההוא חכמתא יכיל לאתוספא בההוא רוחא יתיר עכ"ל. ועי' ג"כ במד"ר נשא (פי"ד סימן י"ג) ע"פ דברי הכמים כדרבונות וכו' בעלי אסופות ע"ש). ולמען זכות את נשמתו הקדושה שתהיינה שפתותיו דובבות וכו' ויהיה זכות הרבים תלוי בו. ובפרט שבזה אשלים רצון קדשו כאשר שמעתי מפי קדשו שמאד היה חפצו ורצונו להביאם לבית הדפוס וכו':

והנה רוב דרושיו לאלפים נמצאים על פני תבל מהרושמים השומעים שרשמו דברי קדשו. אך אין ברצוני למסור לדפוס כי אם הדרושים הנמצאים במחיצתו „בכתיבת יד קדשו" (שזהו הלק קטן מרובי תורותיו שדרש במשך ימי נשיאותו). והדרושים האלה רובם כתבם בפה קאפוסט. ויש אשר כתב עוד בעת ששמע מרבו זקנו הנ"ל נ"ע והוא הוסיף בהם הוספות והידושים רבים תיכף אחר ששמעם ואח"כ במשך הזמן. עד שנעשה תוספות מרובה וכו'. כ"ז הנני מביא כעת לדפוס בששה כרכים. חמשה על חמשה חומשי תורה ומועדים כל א' על מקומו השייך לו. והששי על שה"ש ועוד פסוקי תנ"ך ועל מאמרי חז"ל ודרושים להתונה. ועוד מצאתי דרושים שהיו אצל אאמו"ר נ"ע מרשימות השומעים המובהקים. והיו למראה עיני

מפתחות הדרושים מס' בראשית

ספר

מגן אבות

על ספר

בראשית

דרושים יקרים. מאירים כספירים. מעוררים הלבבות לעבודת ה'. על סדרי פרשיות התורה ומועדים. שלש רגלים. ראש השנה ויום הכפורים. חנוכה ופורים.

אשר השאיר אחריו ברכה

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו החסיד והעניו נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מרנא ורבנא שלמה זלמן נבג"מ זיע"א

מקאפוסט.

בן

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו ארי' דבי' עילאה חסידא ופרישא קדוש עליון אור עולם והדרו

כקש"ת מרנא ורבנא יהודא ליב נבג"מ זיע"א. מקאפוסט

בנו של

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו הגאון האמיתי האלקי חסידא קדישא אור עולם מופת הדור נזר ישראל ותפארתו קדוש ה' מכובד כקש"ת מרנא ורבנא מנחם מענדל נבג"מ זיע"א. מליבאוויטש (בעל הצ"צ)

הובא לדפוס בעזהי"ת

על ידי יהודא ליב שניאורסאן בן ארמו"ר נ"ע זיע"א

בארדיטשוב

בדפוס של חיים יעקב שעפטיל

שנת תרס"ב לפ"ק

Дозволено Цензурою. Кіевъ, 5 Іюня 1901 г.

БЕРДИЧЕВЪ
Лито-типографія Я. Г. Шефтеля
1902

ספר

מגן אבות

על ספר

בראשית

דרושים יקרים. מאירים כספירים. מעוררים הלבבות לעבודת ה'. על סדרי פרשיות התורה ומועדים. שלש רגלים. ראש השנה ויום הכפורים. חנוכה ופורים.

אשר השאיר אחריו ברכה

כ"ק אדונינו מורינו ורבינו החסיד והעניו נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מרנא ורבנא **שלמה זלמן** נבג"מ זיע"א

מקאפוסט.

ברדיטשוב

בדפוס של חיים יעקב שעפטיל

שנת **תרס"ב** לפ"ק

МОГЕНЪ-ОВОТЪ

Объясненія къ разн. мѣстамъ въ Пятикнижіи

Соч. Раввина Ш. З. Шнеерсона

Томъ первый